

vrijheid en democratie

Formatie: gematigd optimisme

Onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, H. Wiegel, gaf dinsdagavond een persconferentie. Naar aanleiding daarvan dit artikel van A. W. Abspoel.

De overgang van het oude naar het nieuwe jaar is vanouds het moment voor blijde gezichten, beste wensen en goede voornemens. In twee woorden samengevat: van hernieuwd optimisme dus. Van dat optimisme gaf ook VVD-fractievoorzitter Wiegel op de tweede dag van het nieuwe jaar tegenover ons blijk toen hij het had over de kansen voor kabinetsformatie, al gebruikte hij als goed politicus voorzichtigheidshalve de term „gematigd optimistisch”.

Tot deze uitspraak meende hij te mogen komen na een afschrift te hebben gekregen van de brieven, die zijn collega-fractievoorzitters van de confessionele drie en van DS '70 evenals hij aan informateur dr. Ruppert op diens verzoek hadden toegezonden. De fractievoorzitters van de „oude vijf” hadden in deze brieven mede namens hun fracties in het kort aangegeven, wat zij als belangrijkste punten voor een regeringsprogramma beschouwden. Uit hetgeen zijn collega's en hij de informateur hadden geschreven bleken uiteraard wel onderlinge verschillen, maar het leek de heer Wiegel zeer wel mogelijk het daarover eens te worden. Zowel de toonzetting als de bewoording van deze brieven achtte hij zodanig positief gestemd, dat zij een goed uitgangspunt voor besprekingen konden vormen. Een (eerste) gezamenlijk gesprek daarover, of althans over de procedure van behandeling, zou de volgende dag, dus woensdag 3 januari, onder leiding van de informateur worden gehouden.

Lichtstraal

Dat was een lichtstraal uit de tot dan toe sterk bewolkte formatiehemel. Op de eerste dag van het nieuwe jaar was de kabinetsformatie, gerekend sedert de informatie-opdracht aan dr. Ruppert, haar 28ste dag ingegaan. Met de traagheid van een schildpad was zij de grens van Oud en Nieuw overschreden. De schuld voor deze trage gang van zaken lag niet in de eerste plaats bij informateur dr. Ruppert, maar bij de socialisten en hun bondgenoten en vooral bij de confessionelen. De heer Den Uyl, die steeds meer de gevangene is geworden van zijn radicale achterban, jaagde tegen alle redelijkheid in met de 56 zetels van zijn links-radicalen combinatie nog altijd de illusie na van een rood minderheidskabinet van PvdA, het gehavende en in zichzelf verdeelde D '66 en de wat overmoedige PPR. De confessionelen en vooral de KVP trachtten tot dan toe op hun beurt nog steeds en opnieuw de duidelijke keuze te ontgaan waaraan zij nochtans niet kunnen ontkomen.

Goede daad

Nog juist in het oude jaar had de informateur toch wel één goede daad kunnen verrichten. Hij had keihard vastgesteld dat, nu de heer Den Uyl geen kans ziet zijn congres van de bekende uitspraken te doen terugkomen, de heer Andriessen niet bereid was een eventueel kabinet-Den Uyl stilzwijgend steun te verlenen zonder zelf ook maar één vinger in de pap te hebben. En dat dit dus insloot, dat niet alleen de gedachte van een brede-basis-kabinet van de links-radicalen drie en de confessionelen, maar ook die van een minderheidskabinet-Den Uyl „definitief van de baan” was. Met dat „definitief” sneed dr. Ruppert tevens de illusie af, dat wanneer de andere formatiemogelijkheden later ook zouden blijken te mis-

lukken, een minderheidskabinet-Den Uyl ten slotte toch nog wel op de steun van de KVP zou mogen rekenen. Hoe graag de partijraad van de KVP en een deel van de KVP-fractie tot voor kort nog met de socialisten hadden willen aanpappen, zo ver ging de liefde toch niet, dat de fractie tot een belofte van stetur bereid was zonder zelf in een kabinet-Den Uyl zitting te hebben en invloed op het regeringsprogramma te kunnen uitoefenen.

Advies

Het was op dat moment, dat VVD-fractievoorzitter Wiegel de informateur de suggestie deed nu dan toch de fractievoorzitters van de KVP, de VVD, de ARP, de CHU en DS '70 bijeen te roepen, teneinde in gezamenlijk overleg te bezien of het mogelijk was om opnieuw tot regeringssamenwerking van de „oude vijf” te komen. Daarmee haakte de heer Wiegel concreet in op hetgeen voortdurend ook de teneur was geweest van onze niet zonder flink succes beëindigde verkiezingscampagne. De informateur heeft dat advies tenslotte dus wel opgevolgd, maar niet dan nadat hij eerst de vijf fractievoorzitters afzonderlijk had ontvangen. En toen hem dat kennelijk nog geen voldoende inzicht verschaftte, heeft hij hun verzoekt hem uiterlijk op vrijdag 27 december schriftelijk te laten weten, wat voor hen de belangrijkste punten zouden zijn.

Inflatie

Op het ogenblik dat dit artikel uiterlijk moest worden afgesloten, waren de brieven van de fractievoorzitters nog niet voor publikatie vrijgegeven. Wanneer de lezers ons blad ontvangen, zal dat wellicht inmiddels zijn geschied. Wat de brief van de heer Wiegel betreft staat in ieder geval vast, dat deze zich aan de intenties van ons verkiezings- en het latere urgentieprogramma heeft gehouden. Dat wil dus in de eerste plaats zeggen, dat daarin aan het terugdringen van de inflatie de hoogste voorrang is gegeven, gezien de vele kwade gevolgen welke deze op welhaast alle terreinen van het sociale, economische en maatschappelijke leven heeft. Dat moet dus in de eerste plaats insluiten matiging van de stijging van lonen en prijzen. Deze matiging moet telken jare tijdig in goed overleg met de sociale partners worden vastgesteld. Maar daarbij blijft uiteindelijk de eigen verantwoordelijkheid van de regering bestaan, bijvoorbeeld voor het geval aan de gemaakte afspraken niet de hand wordt gehouden (mogelijkheid van een loon- en prijsmaatregel). Daarnaast zal de overheid zelf een zo zuinig mogelijk beleid moeten voeren en zullen de overbodig geworden overheidsstaken moeten worden afgestoten.

Andere zaken

Aandacht is in de brief ook gewijd aan de hoge belastingdruk, die zeker in de directe sfeer moeilijk nog weer zal kunnen worden opgevoerd, en aan de tot bijna onaanvaardbare hoogte opgelopen premiedruk der sociale verzekeringen. De brief geeft verder o.a. onze inzichten en verlangens op het gebied van de milieuhygiëne, de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening, het onderwijs en het sociaal-culturele beleid. Op het terrein van het buitenlands beleid en de defensie zijn onze verlangens

Vervolg op pagina 9

VVD-feest voor de vuist weg

Vrijdag 2 februari gaat de VVD in de RAI te Amsterdam op grootse wijze feest vieren ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan. Willem Duys zal een speciaal voor onze partij gearrangeerd Vuistprogramma presenteren, onder regie van Fred Oster. En tot diep in de nacht bal na, verzorgd door Frans Muri-loff.

Alle bijzonderheden en opgaveformulier op pagina 5 van dit blad.

Ledenwerf- campagne

Meer dan een miljoen kiezers gaven hun stem aan de VVD. Onze partij heeft ongeveer 40.000 leden. Die cijfers staan in geen enkele verhouding tot elkaar. Wij hebben méér leden nodig, met zoveel kiezers een groter apparaat, méér kaderleden.

Op pagina 7 van dit blad zet mevrouw Van Someren nader uiteen hoe dringend noodzakelijk het is ons ledental te verdubbelen onder het motto: Eén op één. Zie ook de achterpagina.

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 16 januari, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m.).

Televisie-uitzending van de VVD: woensdag 17 januari, van 20.20-20.30 uur, Nederland I.

Parkeerplaatsen te huur

Het Noorden van ons land mag dan wel eens het gevoel hebben, er maar een beetje bij te bungelen, er gebeurt af en toe toch wel iets, waaruit blijkt dat vooruitstrevendheid de noordelingen niet vreemd is. Zo gaat Groningen als eerste stad in ons land stukjes openbare weg verhuren aan hen die om dringende redenen parkeergelegenheid nodig hebben in het stadscentrum.

Voor 65 gulden per jaar kan men thans in Groningen zo'n eigen parkeer-

plaats huren. Uiteraard kan niet elke inwoner van de stad op deze wijze zijn parkeergelegenheid veilig stellen. In dat geval zou men met de opening van deze mogelijkheid zijn doel voorbij schieten. Het zou waarschijnlijk net zo'n janboel worden als het al is. De eerste groep die in aanmerking komt voor de huur van parkeerplaatsen, zijn naar de mening van de Groningse stadsbestuurders de huisartsen die op de fameuze Groningse singels hun praktijkadres hebben.

Er waren op de singels parkeerplaatsen tussen de bomen. Maar een grootscheepse poging de fraaie begroeiing van de singels voor de toekomst te redden is er de oorzaak van dat de langparkeerders van de singels zijn verbannen. De bomen bleken teveel te lijden te hebben van olie- en benzinelekkages die de wortels aantastten. Overleg tussen Groningens stadsbestuur en de plaatselijke afdeling van de Koninklijke Maatschappij ter Bevordering van de Geneeskunst heeft ertoe geleid dat voorlopig 25 artsen in de nabijheid van hun praktijk over een eigen parkeerruimte de beschikking krijgen. Deze Groningse maatregel is er een die zonder twijfel ook in vele andere steden zal worden toegepast. In Amsterdam en Rotterdam bij voorbeeld, legt men de laatste hand aan een dergelijke regeling die uiteraard niet alleen voor artsen, maar ook voor andere categorieën autobezitters gemeengoed kan worden.

„Neyoarsveziede“

Drente wacht met spanning op de

komst van staatssecretaris H. J. L. Vonhoff, Gedeputeerde Staten van de provincie zijn namelijk boos op de bewindsman. Zij beweren ernstige bezwaren te koesteren tegen het beleid van de heer Vonhoff wat betreft de subsidiëring van de raad voor jeugdangelegenheden in Drente. De heer Vonhoff zou volgens G.S. een hogere subsidie voor 1973 hebben toegezegd dan uiteindelijk uit de bus is gekomen. Voor Gedeputeerde Staten van Drente moet het een geruststelling zijn te weten dat de heer Vonhoff de weg naar het noorden wel weet te vinden. Zaterdag 6 januari is hij namelijk te gast bij de afdeling Zuidlaren van de JOVD die dan haar traditionele „Neyoarsveziede“ organiseert in restaurant Sprookjeshof. De avond is gesteld op 20.00 uur. De heer Vonhoff zal bij die gelegenheid een inleiding houden over „Kabinetformatie“. Na afloop is er bal.

Aankondigingen

● Op 6 januari houdt de afdeling Hoozevee een nieuwjaarsbijeenkomst, aanvang 20.00 uur, in hotel Homan. Het gemeenteraadslid J. Zantinge zal spreken over het werk van de gemeenteraad. Gelegenheid om te dansen op muziek van het duo Boer.

● Op 8 januari houdt de heer Van Riel zijn traditionele spreekbeurt in Assen. Aanvang 20.00 uur, hotel Overcingel.

Burgemeester Van Montfoort

In ons blad van 21 november berichtten wij dat bij de oprichtingsvergadering van de afdeling Nieuwkoop-Nieuwveen (op 13 nov. in De Watergeus te Nieuwkoop) aanwezig was de burgemeester van Nieuwkoop, de heer A. H. van Montfoort.

Burgemeester van Montfoort stelt er prijs op te verduidelijken dat hij slechts aanwezig was uit belangstelling voor hetgeen gedeputeerde Van der Zande die avond zou vertellen over het voorontwerp streekplan Plassengebied. Zijn aanwezigheid hield geen verband met de oprichting van een nieuwe afdeling van onze partij. Waarvan gaarne akte.

Weinig vrouwen in Tweede Kamer

Nu het nieuwe jaar alweer enkele dagen oud is zijn wij onwillekeurig geneigd onze balans op te maken. Voor de VVD is 1972 een goed jaar geweest; veel nieuwe leden traden toe en bij de Tweede Kamerverkiezingen boekte de VVD een grote winst. Wij zijn hier allen natuurlijk bijzonder blij mee. Het is echter teleurstellend weer te moeten constateren hoe weinig vrouwen er bij de laatste verkiezingen in de Tweede Kamer werden benoemd. Vergeleken met andere politieke partijen slaat de VVD percentsgewijze dan nog een goed figuur.

Terwijl de VVD bij de laatste verkie-

zingen voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden behoorlijk winst boekte, liep het percentage vrouwelijke Statenleden van 15 in 1966 tot 12.94 in 1970; van de vrouwelijke gemeenteraadsleden van 12.74 in 1966 tot 12.29 in 1970.

Ligt de oorzaak hiervan gedeeltelijk ook niet bij de vrouwen zelf, doordat zij niet bereid zijn zich in te zetten voor een bepaalde functie, terwijl zij hiervoor wel de capaciteiten hebben? Het komt ons voor dat de laatste tijd de wind gelukkig uit een andere hoek begint te waaien. Het aantal vrouwen, dat zitting neemt in plaatselijke en regionale besturen neemt sterk toe. Hieruit valt te concluderen, dat de VVD-vrouwen steeds meer bereid zijn dergelijke functies te vervullen; mogelijk een eerste stap op de weg naar de vertegenwoordigende lichamen.

In 1974 zullen de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden weer plaats vinden. Reeds in de loop van dit jaar zal men zich in de afdelin-

gen en centrales gaan beraden over de samenstelling van de kandidatenlijsten. Laten wij er met ons allen naar streven bij deze komende verkiezingen meer capabele vrouwen op kiesbare plaatsen op de kandidatenlijsten geplaatst te krijgen. De VVD beschikt over voldoende van deze vrouwen; zij moeten naar voren geschoven worden en door het vervullen van spreekbeurten laten zien wat zij waard zijn.

En dan moeten wij natuurlijk ook de vergaderingen van onze afdelingen en centrales bijwonen wanneer de kandidatenlijsten worden samengesteld en er onze stem uitbrengen. Laten wij ons allen in het komende jaar ervoor inzetten, dat de VVD bij de komende verkiezingen voor Provinciale Staten en Gemeenteraden weer in de lift zit en er meer vrouwen in deze vertegenwoordigende lichamen worden benoemd.

Moge 1973 voor de VVD en voor ons allen een goed jaar zijn.

E. DE R. - B.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Regionale kader-cursussen

Ook dit jaar organiseert het hoofdbestuur weer regionale kadercursussen. Deze werden i.v.m. de onlangs gehouden verkiezingen uitgesteld tot het voorjaar 1973.

De nadruk zal deze keer gelegd worden op instructie voor het optreden in het openbaar.

De cursussen zullen in negen combinaties van Kamercentrales worden gehouden, telkens op drie zaterdagen zoals in onderstaand overzicht is aangegeven.

De te behandelen onderwerpen zullen zijn:

- het leiden van een vergadering
 - het houden van een betoog
 - het voeren van discussies
 - het stellen van vragen aan vriend en vijand
- Inleiders van deze vier onderwerpen: de heren Zuidema of Jacobse.
- het schrijven van een artikel
 - het opstellen van nota's en rapporten
 - het hanteren van eenvoudig taalgebruik
 - het te woord staan van de pers

Inleiders van deze vier onderwerpen: de heren Rhijnsburger of Heijmans.

De derde zaterdag zal gebruikt worden om het geleerde in de praktijk te brengen door discussie van aan de Kamercentrales toegevoegde VVD-Kamerleden en politieke tegenstanders.

Het aantal deelnemers per kadercursus is op 45 per combinatie van Kamercentrales gesteld. De kosten voor deel-

neming bedragen f 25. De besturen van de Kamercentrales regelen inschrijving en verdere organisatie en afwikkeling.

De deelnemers zullen samenvattingen van de inleidingen ontvangen.

De cursussen zijn bedoeld voor regionale kaderleden en die actieve leden, welke tot het kader zullen gaan behoren.

Kamercentrales Groningen, Leeuwarden en Drente, te houden in Assen

Zaterdag 10 februari 1973 — heer Jacobse

Zaterdag 24 februari 1973 — heer Rhijnsburger

Zaterdag 10 maart 1973 — praktijk.

Kamercentrales Zwolle en Gelderland ten oosten van de IJssel, te houden in Deventer

Zaterdag 10 februari 1973 — heer Zuidema

Zaterdag 24 februari 1973 — heer Heijmans

Zaterdag 10 maart 1973 — praktijk.

Kamercentrales Utrecht en de rest van Gelderland, te houden in Amersfoort

Zaterdag 10 maart 1973 — heer Heijmans

Zaterdag 24 maart 1973 — heer Jacobse

Zaterdag 7 april 1973 — praktijk

Kamercentrales Den Helder en Haarlem, te houden in Alkmaar

Zaterdag 3 maart 1973 — heer Rhijnsburger

Zaterdag 17 maart 1973 — heer Jacobse

Zaterdag 31 maart 1973 — praktijk

Kamercentrales Den Haag, Amsterdam en Rotterdam, te houden in Den Haag

Zaterdag 10 februari 1973 — heer Rhijnsburger

Zaterdag 24 februari 1973 — heer Zuidema

Zaterdag 10 maart 1973 — praktijk
Kamercentrale Leiden, te houden in Leiden

Zaterdag 7 april 1973 — heer Jacobse

Zaterdag 28 april 1973 — heer Heijmans

Zaterdag 5 mei 1973 — praktijk
Kamercentrale Dordrecht, te houden in Dordrecht

Zaterdag 10 maart 1973 — heer Zuidema

Zaterdag 24 maart 1973 — heer Heijmans

Zaterdag 7 april 1973 — praktijk

Kamercentrales Tilburg en Middelburg, te houden in Bergen op Zoom

Zaterdag 28 april 1973 — heer Zuidema

Zaterdag 12 mei 1973 — heer Rhijnsburger

Zaterdag 26 mei 1973 — praktijk

Kamercentrales Den Bosch en Maastricht, te houden in Eindhoven

Zaterdag 5 mei 1973 — heer Zuidema

Zaterdag 19 mei 1973 — heer Heijmans

Zaterdag 26 mei 1973 — praktijk.

Verdere bijzonderheden zullen u door de besturen van de Kamercentrales en de afdelingen gegeven worden.

Helaas moet ook deze keer het aantal deelnemers per cursus beperkt blijven. Indien het aantal aanmeldingen de beschikbare plaatsen overtreft overweegt het hoofdbestuur in het najaar 1973 eenzelfde cursus te organiseren.

Het is van groot belang, dat in een verjongde, vergrote partij een sterk kader gevormd wordt. De regionale kadercursussen zijn daartoe bij uitstek geschikt.

nder de loep

door onze politieke redacteur A. W. Abspoel

● Volkspartij

Hoe loos de kreten zijn, volgens welke de VVD een partij uitsluitend van en voor „kapitalisten” en daarmee gelijk te stellen topfiguren en super-intellectuelen zou zijn, wordt in de praktijk telkens weer gedemonstreerd. De illusie, dat dergelijke kreten nu in het vervolg wel achterwege zullen blijven, hoeft men ondertussen niet te koesteren. In paniek zullen we daar echter bepaald niet over raken. In tegendeel. Laat ze maar hun gang gaan! Steeds duidelijker immers blijkt, dat men met dergelijke beweringen het omgekeerde bereikt van wat men daarmee beoogt. Een getal van ruim één miljoen zesenzeventigduizend kiezers, onder wie een groter aantal jongeren dan ooit tevoren, prikt deze ballon resoluut door.

Zelfs een kind in de politiek kan begrijpen dat een partij, die in een relatief klein land (en gelukkig zonder opkomstdwang) meer dan één miljoen stemmen haalt, zich inderdaad een volkspartij mag noemen. Een partij, die stemmen uit alle kringen der samenleving trekt. Niet alleen uit die van leidende kringen uit het zakenleven en uit kringen van academici, maar ook uit die van agrariërs en middenstanders, uit die van kunst en cultuur, uit bij de krijgsmacht dienenden en uit het onderwijs, uit die van zelfstandigen en van bank- en kantoorbedienden, uit de kringen van ambtenaren en van reeds stemgerechtigde scholieren uit het voortgezet onderwijs en studenten en ook — in toenemende mate — van verstandige, zelfstandig denkende en oordelende handarbeiders. Dat betreft met name die arbeiders die tot de erkenning zijn gekomen, dat deze parlementaire democratie en op vrije, ondernemingsgewijze produktie gebaseerde samenleving met haar uitgebreide sociale zekerheden een paradijs is in vergelijking met de zich „socialistisch” (lees in het algemeen: communistisch) noemende landen met hun politieke en sociaal-economische dwangsystemen.

Lijstaanvoerder Wiegel wekte tijdens de verkiezingsweken enige hilariteit toen hij een Amsterdamse stratemaker ten tonele voerde. Wederom: ten onrechte. Enkele dagen vóór de Kamerverkiezing gaf Trouw van elke partij een met naam, woonplaats en zelfs met foto geïdentificeerde kiezer de gelegenheid te vertellen, waarom hij op die partij zijn (of haar) stem zou uitbrengen. Voor de VVD was dat de heer C. van Beek uit Klaaswaal, een 31-jarige in de haven van Rotterdam werkzame kraanmachinist. Deze verklaarde op de VVD te stemmen omdat die partij „de mens het vertrouwen schenkt zelf uit te maken wat goed of slecht voor hem is”. Op de vraag of de VVD genoeg doet voor de lagere inkomensgroepen antwoordde hij bevestigend en voegde daaraan toe, dat de VVD leert dat men er niets mee opschiet wanneer men een tientje meer krijgt, als je straks twaalf gulden meer moet betalen.

Nog op de ochtend van de verkiezingsdag bevatte het Algemeen Dagblad in de ingezonden stukken rubriek een opwekking van inzender T. van Dam, uit Maassluis, aan de jongeren om zich „niet van de wijs te laten brengen door schone beloften, die zonder geld niet waar gemaakt zullen kunnen worden, óók niet door schaduwkabinetten.” Hij eindigde aldus: „En bedenk, dat wil ik als bouwvakker wel zeggen, dat vrijheid en democratie niet alleen bestaan voor de rijken, maar ook voor ons.”

„Vrijheid en Democratie” trekt velen aan, uit heel gevarieerde lagen van onze samenleving. Het Vrije Volk heeft wekelijks een rubriek „Paspoort”, waarin het, via veertig vaste en vijf variabele „signalementen” wil geven van „interessante mannen en vrouwen”, die in en om Rotterdam wonen en werken. Kort geleden publiceerde het blad een „paspoort” van de heer P. Struijk, dirigent van acht koren en een amateur-orkest in Rotterdam en omgeving. Een der vaste paspoort-vragen was ook in zijn geval: op welke partij stemde u laatst? Het antwoord luidde: „De VVD. Ik hou van vrijheid en van democratie. Mijn gedachten worden door de VVD het best uitgedragen.” Tot de koren, die de heer Struijk dirigeert, behoren o.a. het politiekoor, het koor van de R.E.T., het Westlands Mannenkoor en ook een koor van negentig Westlandse meisjes.

● Gezonde prikkel

Het is opmerkelijk, hoe dikwijls we in ingezonden stukken in de pers of in interviews de bevestiging uit het praktische leven kunnen vinden van de juistheid van onze liberale grondgedachten. Dat geldt ook voor wat betreft de gunstige, tot extra activiteit prikkelende werking van een gezond eigenbelang bij de dagelijks arbeid, onverschillig of men hand- of hoofdarbeid verricht, artiest is of iets anders.

Een van de jongste voorbeelden daarvan is het volgende. De actrice Kitty Janssen zei onlangs in een interview dat Het Parool met haar had naar aanleiding van haar rol in „Wie is bang voor Virginia Woolf”: „Dat is (namelijk) de eerste keer, dat ik in de vrije, ongesubsidieerde sector werk. Je voelt nu gewoon een veel grotere verantwoordelijkheid. Tegenover jezelf, tegenover je medespelers. Je gaat zelf kijken of alles goed klaar staat op het toneel. Je kijkt hoeveel mensen er in de zaal zitten. Dat was er vroeger niet bij. Je hebt het publiek nu gewoon veel meer nodig. Bij het gesubsidieerde toneel maakte het in wezen weinig uit of je voor een lege zaal stond te acteren. Maar nu maakt het alle verschil. Ik trek het me nu ook veel meer aan hoe ze de voorstelling vinden. Ik heb nooit geschmierd, maar nu doe ik meer mijn best dan ooit. Het is ons eigen geld en het is onze eigen keuze van stuk. Je moet je dus zowel artistiek als financieel waar maken.” Aldus een stem uit de praktijk van het dagelijks leven, welke velen te denken moge geven, die alleen maar in toenemende subsidiëringen ons culturele heil zien.

● Verkiezingsvaria

Bij wijze van pikant amusement graag nog wat losse notities bij opmerkelijke verkiezingsvaria. In 1956, het jaar waarin de PvdA en de KVP beide op topsterkte stonden, telde de Tweede Kamer zeven fracties. Hun zeteltal bedroeg toen: PvdA 50, KVP 49, ARP 15, CHU 13, VVD 13, CPN 7 en SGP 3 zetels. Van deze partijen is de VVD de enige, die sindsdien in zeteltal is vooruit gegaan. De zes andere gingen of (sterk) achteruit, of ze bleven, zoals de kleinste twee, vergeleken bij 1956, gelijk. De verloren zetels gingen ten dele naar de VVD en voor de rest naar nieuw ontstane „ontevredenheids”- of randgroeperingen als de Boerenpartij, de PSP, D'66, DS'70, de PPR en het GPV.

Vergelijken we de uitslag van 29 november 1972 met die in 1956, dan daalde de PvdA van 50 naar 43 zetels, de KVP van 49 naar 27 zetels, de ARP van 15 naar 14 zetels, de CHU van 13 naar 7 zetels. De CPN handhaafde zich (na eerst te zijn gedaald) op 7 zetels en de SGP behield haar 3 zetels.

Aardig is ook te zien, wat de 15 lijsttrekkers bij de Kamerverkiezing van 29 november jl., blijkens een publikatie op de ochtend van de verkiezingsdag in De Volkskrant, aan de vooravond van deze verkiezing als vermoedelijke samenstelling van de Tweede Kamer verwachtten. Verlies of gelijk blijven voor de VVD (dus behoud van onze 16 zetels) verwachtte geen van hen, maar 22 zetels heeft evenmin iemand van hen zien aankomen. De hoogste schatting voor de VVD, namelijk 19 zetels, kwam van de heren De Gaay Fortman (PPR) en Beuker van de RKPN. Een prognose van 18 zetels kwam van de heren Tilanus (CHU), De Jong (DMP), Abma (SGP), Te Pas (NMP) en Wiegel zelf. Eén zetel winst voor de VVD, dus 17 zetels in totaal, voorspelden ten slotte de heren Aantjes (ARP), Drees (DS'70), Den Uyl (PvdA) en Van Mierlo (D'66). Aan deze prognose hebben niet meegedaan de heren Andriessen (KVP), Bakker (CPN), Jongeling (GPV) en Koekoek (BP). Lijsttrekker mr. Biesheuvel gaf er de voorkeur aan, dat niet hij maar fractievoorzitter Aantjes de prognose voor zijn rekening nam.

Een ander interessant gegeven is, dat van de 858 Nederlanders in Luxemburg van 18 jaar en ouder, die als Nederlanders in het buitenland niet mochten meestemmen, ruim de helft aan een proefstemming (die ook wel een beetje als een protest-stemming was bedoeld) heeft meegedaan, welke o.m. het volgende resultaat opleverde: 27,6 pct. der

stemmen voor de VVD, 26 pct. KVP, 9 pct. PvdA, 7 pct. D'66, 6,6 pct. ARP, 6,3 pct. DS'70 en 3 pct. CHU.

● Uitzonderingen op de regel

Een geestverwant uit Delfzijl, de heer H. B. van Bruggen, schrijft ons:

„In ons blad Vrijheid en Democratie van 8 dezer las ik, zoals welhaast immer, uw rubriek „Onder de Loep” met buitengewoon veel genoegen en instemming. Uw onder-rubriek „stembus-toppers” noopt mij echter tot enig commentaar. U schrijft daar n.l.: „Ik heb hele krantepagina's met plaatselijke uitslagen nageplozen, maar ik heb niet één gemeente ontdekt waar de VVD achteruitgang heeft geboekt.”

„Ik neem aan, dat u de uitslagen van de gemeenten in de provincie Groningen niet, of niet aandachtig genoeg, heeft bestudeerd, anders zou u zeker opgevallen zijn, dat in negen gemeenten onze VVD is teruggelopen in stemmenpercentage; gelukkig slechts weinig, maar helaas toch teruggelopen. Deze gemeenten zijn in percentages:

Aduard 13,7 (was 15,9); Eenrum 14,2 (16,3); Leens 11,4 (12,3); Loppersum 11,6 (12,2); Needen 5,4 (6,8); Uithuizen 10,6 (10,8); Usquert 12,8 (13,9); Warf-fum 11,6 (11,9); 't Zandt 13,5 (15,1).

„Het ware wellicht aan te bevelen, de propagandacommissie voor de provincie Groningen op deze zwakke plekken in een overigens gelukkig sterk veld, te attenderen.”

Aldus de heer Van Bruggen, voorzitter van de afdeling Delfzijl van de VVD en oud regionaal propagandist voor de provincie Groningen.

Zoals ik in ons vorige nummer vermeldde, had ik vele krantepagina's nageplozen op de daarin gegeven plaatselijke uitslagen en daarin geen enkele achteruitgang voor de VVD vermeld gevonden. Uiteraard waren dat landelijke dagbladen, die ook wel een flink aantal kleine gemeenten gaven, maar ten slotte telt Nederland als ik het goed heb toch nog altijd wel een 900-tal gemeenten of daaromtrent. De geachte inzender geeft nu een negental kleine gemeenten in Groningen, die kennelijk alleen in de Groninger regionale pers zijn opgenomen en waarin de VVD een lichte achteruitgang te zien heeft gegeven. Dat zijn dan negen op een totaal van ruim vijftig Groninger gemeenten.

De overige zullen dus vooruitgang hebben gehad, want ons totale percentage in de provincie Groningen steeg van 10,8 pct. naar 11,9 pct. Voor de agglomeratie Oost-Groningen vond ik nog vermeld 9,9 pct. tegen 8,6 pct. in 1971. In de gemeente waar de heer Van Bruggen zelf afdelingsvoorzitter is, ging de VVD van 10,3 naar 11,7 pct. in Stadskanaal van 5,5 naar 7,6 pct. en in de hoofdstad Groningen van 11,2 naar 12,5 pct.

Ook deze percentages zijn in het algemeen echter minder spectaculair dan die in de meeste andere provincies. Ik ben het dus volkomen met de heer Van Bruggen eens dat het goed zou zijn, als ons propaganda-apparaat voor de naaste toekomst in het bijzonder aandacht aan Groningen en vooral natuurlijk aan de „zwakke plekken” voor de VVD in deze provincie zou wijden.

Prikkels

● Frits van der Poel in Het Vrije Volk: „De verkiezingsstrijd is niet gegaan tussen Andriessen en Den Uyl, of tussen Biesheuvel en Den Uyl, maar tussen Wiegel en Den Uyl. En het gaat er nu in de formatietijd alleen om wie de KVP aan zijn zijde krijgt: Wiegel of Den Uyl.”

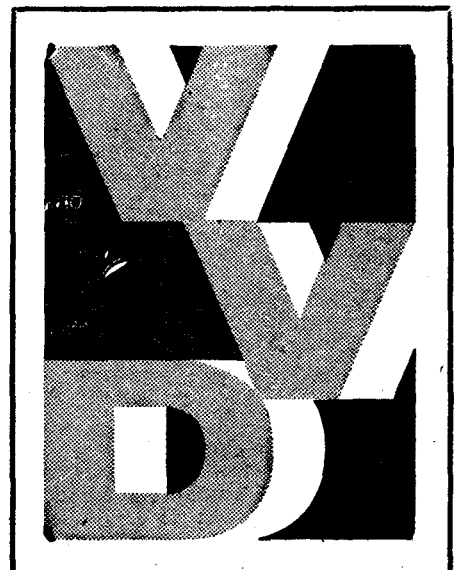
● De heer Koekoek naar aanleiding van zijn „verkiezingsoverwinning” van één naar drie zetels: „U moet niet vergeten dat ik ook verreweg het bekendste Kamerlid ben: 94 pct. van de mensen kent me. Dat haalt Den Uyl zelfs niet.”

● De schaker Ludek Pachman over de stemming in Tsjechoslowakije: „Mat, donkergrijs, zeer slecht. De mensen zijn bang om hun baan te verliezen, zijn bang om gearresteerd te worden. Het grootste deel van de bevolking heeft alle hoop verloren. Het is stil geworden...” (interview in Het Parool).

● De heer Bas de Gaay Fortman (PPR) in De Nieuwe Linie over het verkiezingssucces van Wiegel en van hemzelf: „Ik geloof dat we beiden een duidelijke maatschappij-filosofie over het voetlicht hebben gebracht. En dat heeft de keuze vóór onze partijen vergemakkelijkt.”

● Nogmaals Frits van der Poel in Het Vrije Volk, thans tot de partijraad van de PvdA: „Daar zitten jullie dan met je vier zeteltjes winst. Maar reden tot uitzinnige vreugde, dat niet. Vier zeteltjes winst met z'n drieën en een van de drie volledig in de vernieling. Tel uit je winst. Daar staat Joop dan op een steenworp van het Catshuis, maar de steenworp is wel twintig zetels breed.”

A'dam: 59.779 VVD-stemmen

De verkiezingen liggen weliswaar reeds ruim een maand achter ons, maar toch wil ik nog even terugblikken naar die gedenkwaardige 29e november 1972. Amsterdam veroverde, in stemmen-aantal, de eerste plaats in de rij der grote steden, voor wat het aantal VVD-stemmers betreft.

Den Haag bleef met een neuslengte, 57.593 (18,9) VVD-kiezers, achter.

En Rotterdam telde 39.566 (10,5 pct.) VVD-kiezers.

Ten opzichte van 1971, 40.630 VVD-kiezers, een vooruitgang van 46 pct. Voorwaar geen kleinigheid.

Maar toch, het kan nog beter. En naar dat betere resultaat zullen wij ook moeten streven. In de tijd van de „opkomstplicht” veroverde de VVD vaak veel meer stemmen. Ik geef u enkele voorbeelden:

Verkiezingen 2e kamer 1959; 88.021 stemmen (17,4 pct.).

Verkiezingen 2e kamer 1963; 64.294 stemmen (12,9 pct.).

Gemeenteraadsverkiezingen 1959; 98.859 stemmen (let wel: 19,7 pct.).

Natuurlijk mogen wij, nu de opkomstplicht tot de verleden tijd behoort, niet dezelfde cijfers als vergelijkingsobject hanteren, maar wel mogen wij hier het

J. Hopman, voorzitter van de VVD-afdeling Amsterdam

percentage van 29 november naast zetten. En dat was in Amsterdam 12,5 pct. van de geldige stemmen voor de VVD. Natuurlijk beter dan in 1971 (9,5 pct.) en beter dan in 1967 (11,4 pct.).

Ontvolking

Vele Amsterdammers verhuizen naar de plaatsen rond Amsterdam. Het inwonertal is tot onder de 800.000 gedaald. Hieraan is o.a. het hoofdstedelijke woningbeleid en de Amsterdamse grondpolitiek niet vreemd. Aangezien ook nog

veelal die mensen wegtrekken, welke het niet aan initiatief ontbreekt, kan ik bepaald niet optimistisch zijn met betrekking tot de resultaten van volgende verkiezingen voor onze partij in Amsterdam.

In Amsterdam zal er hard gewerkt moeten worden om onze positie te consolideren en wellicht zit er dan in 1974 nog een geringe winst in.

Somber?

Zo somber als ik over Amsterdam ben, ben ik zeker niet voor de landelijke resultaten van komende verkiezingen. De opgaande lijn welke zich aftekent, zal zeker in opgaande richting doorgaan. De VVD kan en zal naar mijn mening de ideeën welke grote groepen van het Nederlandse volk huldigen, liberale ideeën waarin de mens centraal staat, voor het forum (het hele volk) verdedigen en uitdragen. Rechtlignig, helder en realistisch. Trouw ook aan het beginsel dat de samenleving gedragen wordt door een geest van christendom en humanisme.

Velen zullen zich hierdoor aangetrokken voelen en zich aansluiten bij degenen die reeds nu hun vertrouwen, middels hun stem, aan onze partij geven.

In vele plaatsen neemt de VVD nu reeds de 1e of 2e plaats in. Landelijk is het nog niet zover, maar het zit er duidelijk in dat de VVD binnen, laat ik voorzichtig zijn, 10 jaar de 2e partij van het land zal zijn.

Naar verschijnsel

Het was feest in Krasnapolsky in Amsterdam op 29 november. De grootste zaal, waar de afdeling Amsterdam van de VVD de uitslagen bekend maakte, was voor ons veel te klein. Velen verdrongen zich in de gangen rond de zaal. Het waren echter, gelukkig, niet alleen VVD-ers welke zich hier hadden verenigd. Belangstellende stad- en landgenoten, o.a. uit de zalen van Kras waar andere partijen de uitslagen volgden, kwamen in groten getale naar ons. Daarbij waren ook herrieschoppers en de onverdraagzamen.

Deze laatste twee groepen bestonden het om burgemeester Samkalden, die bij alle partijen langs ging, uit te joelen en in de meest krasse termen te verwijzen naar de Koopmansbeurs waar de PvdA haar tenten had opgeslagen. Het spreken werd hem onmogelijk gemaakt. Slechte verliezers. Deze houding hield men vol. Zelfs vonden deze raddraaiers het nodig om, bij herhaling, de nazigroet te brengen. Hetzelfde herhaalde zich nogmaals toen tegen het middernachtelijk uur mevrouw Van Someren en Hans Wiegel in Kras arriveerden. Precies 4 woorden kon de laatste spreken.

Toen moest deze vreugdevolle dag besloten worden.

Dat was de „zege” van de herrieschoppers en onverdraagzamen. Aan dit soort lieden heeft de VVD, m.i., geen behoefte.

door J. Hopman, voorzitter van de hoofdstedelijke VVD-afdeling

Burgemeester Verstegen overleden

Enkele dagen voor Kerstmis is de heer F. Verstegen, op dat ogenblik nog waarnemend burgemeester van Westzaan, op weg naar zijn woning in Bergen door een noodlottig verkeersongeluk om het leven gekomen.

Geboren in Den Helder op 4 februari 1907 had hij een veelzijdige ambtelijke loopbaan in het gemeentelijke vlak achter zich. Hij diende de gemeenten Leiden, Bergen N.H., Vinkeveen-Waverveen en ten slotte Westzaan. In Leiden was hij vele jaren werkzaam als gemeente-ontvanger, uit welke functie hem in oktober 1966 eervol ontslag werd verleend. Zich daarna vestigend in Bergen werd hij hetzelfde jaar tot gemeenteraadslid voor de VVD gekozen en tevens tot wethouder van financiën en toerisme. Hij was deskundige op het gebied van gemeente-financiën en tot voor kort docent bij de opleiding voor gemeente-administratie.

Eind november 1967 werd de heer Verstegen belast met de waarneming van het burgemeesterschap van Vinkeveen-Waverveen om daar orde op zaken te stellen. In de zomer van 1968 keerde de heer Verstegen weer in Bergen terug. Op 1 december 1969 werd hij benoemd tot burgemeester van Westzaan. In de enkele jaren welke de heer Verstegen in Westzaan werkzaam is geweest heeft hij zich als eerste burger dezer gemeente een belangrijke plaats in het plaatselijk leven verworven.

Na het bereiken van de 65-jarige leeftijd werd hem op 1 maart 1972 eervol ontslag als burgemeester van Westzaan verleend, om op dezelfde datum tot waarnemend burgemeester van deze gemeente benoemd te worden.

Met de heer Verstegen is een figuur van ons heengegaan die nog heel veel voor de VVD had kunnen betekenen. De zaterdag voor Kerstmis werd hij op Driehuis-Westerveld onder zeer grote belangstelling ten grave gedragen. Onder de talrijke aanwezigen was de commissaris der koningin mr. F. J. Kranenburg, die burgemeester Verstegen prees als een modern bestuurder. „Recht en wet had hij in de toppen van zijn vingers”.

Aankondigingen

● Op 7 januari houdt de afdeling een nieuwjaarsbijeenkomst in hotel-restaurant C. de Haan te Den Oever. Van 11.30 tot 12.30 uur.

Feestoes in Krasnapolsky: Henk, Hans en Haya in een deinende groep aanhangers...

Foto DE TELEGRAAF

Dordtse gele mannen

De Dordtse VVD-propagandacommissie vormde als „de mannen in de gele pakken” een vertrouwd onderdeel van het stadsbeeld in de maanden voor de verkiezingen. Dit was één van de originele vondsten, waarmee de afdeling Dordrecht een succesvolle verkiezingsstrijd voerde.

Verkiezingsfonds

Voor het verkiezingsfonds van de VVD stuurde de afdeling Terschelling een bedrag van honderd gulden, waarvoor de welgemeende dank van het hoofdbestuur.

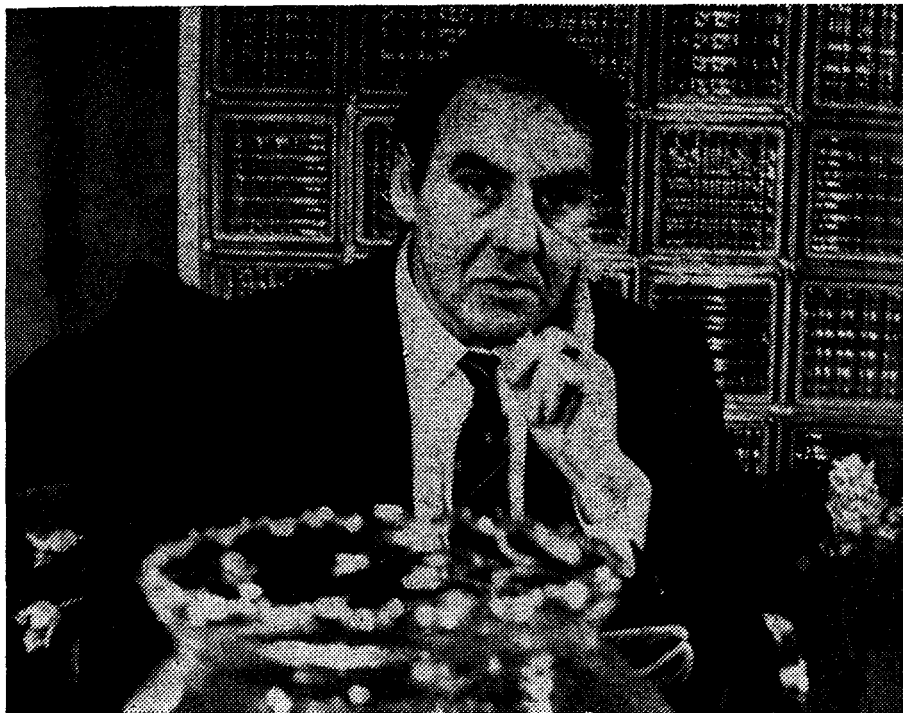
Men weet het: de verkiezingen hebben veel geld gekost. Daarom blijven bijdragen welkom. Postgiro 67880 ten name van VVD, Den Haag, onder vermelding „verkiezingsfonds”.

Nieuw bestuur Liberale Studenten Vereniging

Het bestuur van de Liberale Studenten Vereniging Nederland is na de ledenvergadering van 25 november 1972 als volgt samengesteld: R. J. Böse, president; L. W. de Kok, vice-president; H. Kranenburg, secretaris; H. O. Breukink, penningmeester; J. W. Jongejans, perssecretaris; A. A. Zonneville, lid. Het secretariaat is gevestigd te Rotterdam, Jacob van Campenplein 232. Tel. 010 - 214235.

25 jaar VVD: Feest voor de vuist weg

De viering van het 25-jarig bestaan van de VVD belooft een groots feest te worden. Hierbij de details en een inschrijfformulier.

Vrijdag 2 februari houdt de VVD een groot feest in de RAI te Amsterdam. Een feest ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de partij, waarbij wij ons niet de kans zullen laten ontgaan de grandioze verkiezingsoverwinning te vieren. Het hoofdbestuur nodigt alle leden van de partij uit dit feest bij te wonen en verheugt zich erop u allen die zich zo hebt ingespannen het fraaie verkiezingsresultaat te behalen, bijeen te zien.

De bijeenkomst zal met feestredes worden geopend. Daarna is er volop gelegenheid voor een uitbundig samenzijn. Het is ons namelijk gelukt voor ons feest beslag te leggen op Willem Duys, die een speciaal voor de VVD georganiseerd Vuistprogramma zal verzorgen. Dit gedeelte van de avond zal onder regie staan van Fred Oster.

Na afloop van dit Vuistprogramma wordt een groots bal gehouden, dat tot in de nacht zal voortduren. Het RAI gebouw zal voor dit bal worden omgetoverd in een balzaal, die zodanig versierd en ingericht is, dat een ieder zich er naar eigen smaak met plezier kan vermaken. De verzorging van dit bal is in handen van ons medelid de heer Frans Muriloff.

Wie het 20-jarig bestaan van onze partij heeft meegemaakt, weet dat VVD'ers óók kunnen feestvieren.

Met opzet heeft het hoofdbestuur de entreeprijs zo laag mogelijk gesteld n.l. f 6,- incl. gemakkelijksbelasting per persoon voor diegenen die het gehele feest willen bijwonen. Voor diegenen, die uitsluitend het bal willen bijwonen of die wegens plaatsgebrek het deel in de Congreszaal niet kunnen meemaken, worden speciale balkaarten ter beschikking gesteld tegen een prijs van f 3,- incl. gemakkelijksbelasting per persoon.

Hoewel de RAI erg groot is, spreekt het vanzelf dat helaas het aantal feestvierders niet onbeperkt kan zijn. Daarom verzoeken wij u zich zo spoedig mogelijk op te geven als u aan het feest wilt deelnemen. Het aantal beschikbare toegangsbewijzen zal in volgorde van binnenkomst van uw giro-overboeking worden toegezonden. Uitsluitend aanmeldingen die vóór 15 januari binnen zijn kunnen in behandeling worden genomen. Toegang kunnen slechts zij hebben, die lid zijn van de VVD en hun huisgenoten. U gelieve de hierbij afgedrukte invulstrook met spoed in te zenden aan het algemeen secretariaat, Koninginnegracht 57 te Den Haag. Gelijktijdig het verschuldigde bedrag overmaken op gironummer 67880 van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

De mogelijkheid wordt onderzocht of een aantal hotels in de directe omgeving van de RAI bereid is tegen een gereduceerd tarief kamers ter beschikking te stellen. In verband daarmee verzoeken wij door middel van dezelfde invulstrook mee te delen of u daarvoor belangstelling heeft. Ten slotte adviseren wij u contact op te nemen met de secretaris van uw afdeling. Wellicht bestaat de mogelijkheid om met een bus(je) op en neer te reizen.

20.00 uur: Opening van het feest door de voorzitter van de VVD.

De VVD voor de vuist weg; presentatie Willem Duys.

22.15 - 2.00: Bal (diegenen die geen plaats hebben kunnen krijgen in de congreszaal en dus alleen in het bezit zijn van een balkaart kunnen de gebeurtenissen in de grote zaal via een gesloten televisie-systeem elders in het gebouw volgen.).

Bewindsman en kamerlid

Minister mr. W. J. Geertsema zet in dit artikel uiteen waarom de liberale bewindslieden, die op 29 november in de Tweede Kamer zijn gekozen, zich nog niet als Kamerlid hebben laten beëdiggen.

Het is mij gebleken, dat sommigen in onze partij zich afvragen, waarom de liberale ministers en staatssecretarissen, die tot lid van de Tweede Kamer zijn verkozen, zich als Kamerlid nog niet hebben laten beëdiggen.

Ik wil dat graag uiteenzetten. De combinatie van het lidmaatschap van het Kabinet en van de Staten-Generaal is in beginsel grondwettelijk verboden.

Daarop bestaat één uitzondering. Indien een bewindsman bij een verkiezing tot lid van de Staten-Generaal wordt verkozen mag hij nog gedurende ten hoogste drie maanden, na zijn toelating als lid, beide ambten combineren.

Voor die toelating als lid is noodzakelijk, dat hij zijn geloofsbrief bij de Kamer inzendt en dat hij nadat de Kamer tot zijn toelating heeft besloten de eed of de belofte aflegt.

Op grond van de Kieswet heeft hij, die tot lid van de Kamer wordt benoemd enkele weken de tijd met het inzenden van zijn geloofsbrief.

De liberale bewindslieden hebben deze door de Kieswet geboden mogelijkheid benut.

Waarom hebben zij dat gedaan?

Omdat zij meenden op deze wijze zoveel mogelijk recht te doen wedervaren aan de bedoeling van die leden, die aan hun kandidaatstelling hadden meegewerkt en van die burgers, die op de VVD hebben gestemd.

Aangenomen mag n.l. worden, dat het hun bedoeling is geweest, dat de eerste 22 kandidaten op de VVD-lijst de toegevoegde 22 zetels zullen gaan bezetten.

Hoe zou nu de situatie worden als door de lange duur van de Kabinetsformatie — en slechts weinigen zullen durven ontkennen, dat die mogelijkheid er in zit — de genoemde drie maanden-ter mijn wordt overschreden?

Dan zouden de liberale bewindslieden moeten kiezen tussen kabinet en Tweede Kamer. Voor mij spreekt het dan vanzelf, dat hun verantwoordelijkheidsbesef jegens het Kabinet hun zou dwingen te bedanken als Kamerlid.

Het kabinet-Biesheuvel is in de loop van de zit reeds 3 ministers en 3 staatssecretarissen kwijtgeraakt en het zou wat te veel van... (neen zo kan ik het niet zeggen, maar u begrijpt wel wat ik bedoel)... als daar nog eens 2 ministers en 2 staatssecretarissen bijkwamen.

Het gevolg daarvan zou dan weer zijn, dat de vier volgende kandidaten op de lijst tot Kamerlid benoemd zouden worden en hun intrede zouden doen.

Als wij dan verder veronderstellen, dat één of meer van de huidige liberale bewindslieden geen zitting neemt in het nieuwe Kabinet, dan is deze — behoudens het ontstaan van tussentijdse vacatures — voor de gehele periode tot

1977 van het Kamerlidmaatschap uitgesloten.

Ik ben zo vrij om te veronderstellen dat het nimmer de bedoeling is geweest van de partij bij de kandidaatstelling of van de kiezers bij het uitbrengen van hun stem.

Dat feit zou dan weer in de plaats van de bewindslieden benoemde leden van de VVD-fractie er toe kunnen brengen vrijwillig van hun lidmaatschap afstand te doen. Een verplichting daartoe hebben zij natuurlijk in geen enkel opzicht. Zouden zij het desalniettemin doen, dan kent de wet hen voor deze enkele weken Kamerlidmaatschap gedurende twee jaren een niet onaanzienlijk wachtgeld toe!

Ook dat kan m.i. nooit de bedoeling van wie dan ook zijn geweest.

Al met al zijn de liberale bewindslieden dan tot de conclusie gekomen, dat zij er goed aan deden het intreden van deze niet bedoelde gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen door gebruik te maken van de door de Kieswet geboden mogelijkheid even te wachten met het inzenden van hun geloofsbrief.

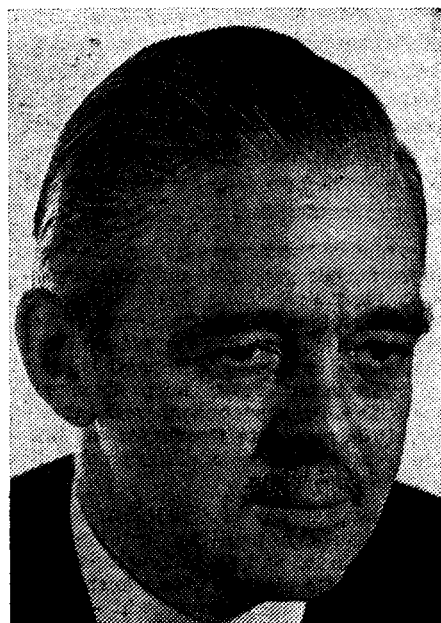
Het spreekt overigens natuurlijk van zelf, dat zij er voor gezorgd zouden hebben tijdig tot het lidmaatschap van de Tweede Kamer te zijn toegelaten als er een belangrijke stemming zou hebben plaatsgevonden, waarbij hun stemmen de doorslag zouden hebben kunnen geven.

In dat geval moet wat het zwaarste is uiteraard ook het zwaarste wegen.

Een dergelijk geval heeft zich echter niet voorgedaan. Men kan er voorts van overtuigd zijn, dat alle tot Kamerlid benoemde liberale bewindslieden onmiddellijk na het Kerstecres van de Kamer zullen worden beëdigd.

Laten wij daarom hopen, dat de Kabinetsformatie uiterlijk in april haar beslag krijgt, anders zou er toch nog een keuze moeten worden gemaakt!

W. J. GEERTSEMA

MINISTER GEERTSEMA

Ja, ik vier feest

Ondergetekende,

adres:

woonplaats:

lid van de VVD-afdeling

wenst deel te nemen aan het gehele feest en verzoekt toezending van toegangsbewijzen à f 6,— per persoon.

wenst deel te nemen alleen aan het bal en verzoekt toezending van balkaarten à f 3,— per persoon.

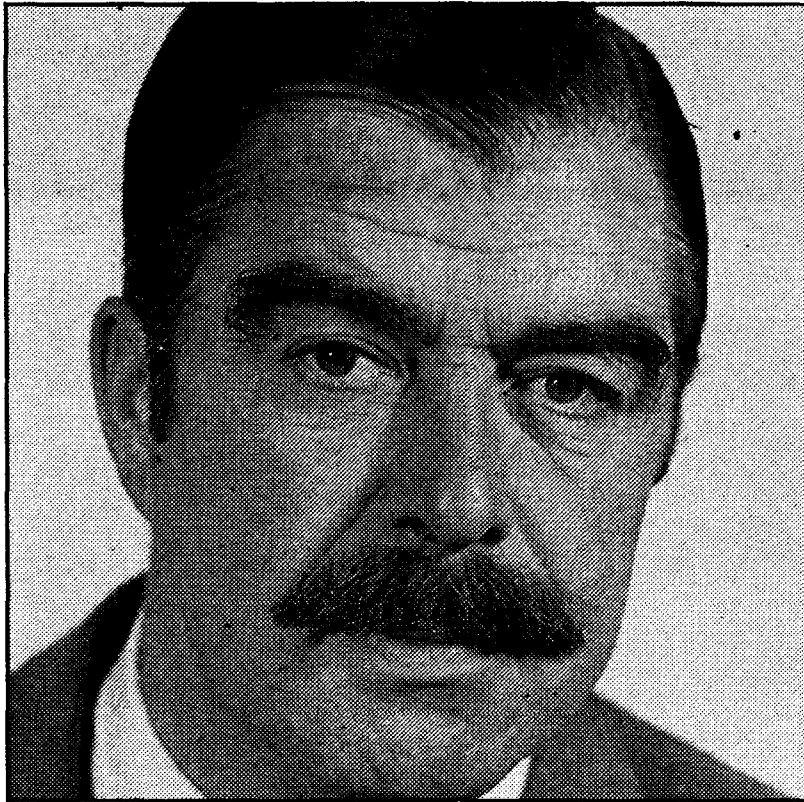
Het verschuldigde bedrag is heden overgeboekt op postgiro 67880 ten name van VVD te Den Haag.

gewenste vakje aanstrepen s.v.p. (handtekening)

Drie nieuwe gezichten op de VVD-banken

A. PLOEG:

„Leger ook voor civiele zaken”

„Koudijs junior”. Die spotnaam kreeg de nieuwe defensie-specialist in de VVD-fractie reeds spoedig na zijn binnenkomst op het Binnenhof. De 45-jarige Ad(rianus) Ploeg heeft inderdaad iets meer dan defensie gemeen met zijn voorganger, de heer Koudijs. Zij hebben beiden een stel donkere, stevige wenkbrauwen en beiden dragen zij een keurig bijgeknipte snor.

Overste Ploeg, vader van drie kinderen, rekende er met zijn 22-ste plaats op de kandidatenlijst niet op dat hij al direct na de verkiezingen in de Kamer zou komen. Als ambtenaar leverde hem dat echter geen problemen op. Daardoor heeft hij in de politiek wel een soort bliksemcarrière gemaakt, want pas in 1970 werd hij politiek actief. „Hoewel ik natuurlijk al veel langer interesse in de politiek had,” aldus Ploeg.

Het nieuwe Kamerlid was na zijn HBS-tijd bezig met de studie Indisch Recht toen hij als dienstplichtige werd opgeroepen. Uitstel voor de dienst was er toen (in 1948) niet bij. Als dienstplichtige reserve-officier werd hij naar Indië gestuurd, waar hij tot eind 1950 verbleef. Omdat zijn oude faculteit op opheffen stond en geen studenten meer inschreef, bleef Ploeg in militaire dienst. Hij nam als vrijwilliger deel aan de oorlog in Korea en werd daarna pas officieel bevoegd officier.

In Nederland terug werd hij instructeur aan de school voor reserve-officieren en

DICK J. D. DEES:

„Wensen van JOVD Zuiden vertolken”

Het jongste lid (28 jaar) van de nieuwe Tweede-Kamerfractie is drs. Dick J. D. Dees uit Breda, indertijd door de algemene ledenvergadering op de twintigste plaats van de kandidatenlijst gezet. Dick Dees is van beroep apotheker, waarvoor hij tot vorig jaar september in Utrecht heeft gestudeerd. Dat beroep heeft hij echter nog niet daadwerkelijk uitgeoefend, want de lange arm van de dienstplicht greep hem voor die tijd in de kraag. Op het moment dat zijn benoeming tot Kamerlid bekend werd, was hij als dienstplichtige res, eerste luitenant-apotheker werkzaam op een militair laboratorium. Zijn benoeming schiep aanvankelijk wel problemen, want het komt zelden voor dat een dienstplichtige tot Kamerlid wordt benoemd. Hij is echter als een „gewone” beroepsmilitair behandeld, die volgens de Grondwet op non-actief moet worden gesteld bij een benoeming tot Kamerlid. Dees heeft zijn plunjezak nog niet ingeleverd. Dat komt deze maand wel als hij weer eens naar Den Haag moet voor een fractievergadering. Reces of niet, vergaderd wordt er immers toch.

Dick Dees is vrijgezel, nog wel. In

Limburg woont zijn vriendin, met wie hij over niet al te lange tijd wil trouwen. Hij kent haar niet, zoals Hans zijn Pien, via de JOVD. „Maar zij heeft wel op de VVD gestemd”, voegde hij er als een soort geruststelling aan toe.

Op twee terreinen is Dick Dees tijdens zijn studie erg actief geweest: de jongeren-politiek en de studentenorganisaties. In 1965 werd hij lid van de JOVD, toen Hans Wiegels nog voorzitter was. Via het plaatselijk bestuur van de JOVD, werd hij voorzitter van de Jeugdgemeenteraad in Breda, vice-voorzitter politiek van de liberale jongerenorganisatie en daarna landelijk voorzitter.

Tijdens zijn studententijd heeft hij zich vrij druk beziggehouden met onderwijsproblemen. Hij is lid geweest van de Nederlandse Studentenraad (NSR) en trad op free-lancebasis op als correspondent voor universitaire zaken van het ANP.

Gekke keus

„Voor ik ging studeren stond ik zelf voor de keuze rechten studeren of far-

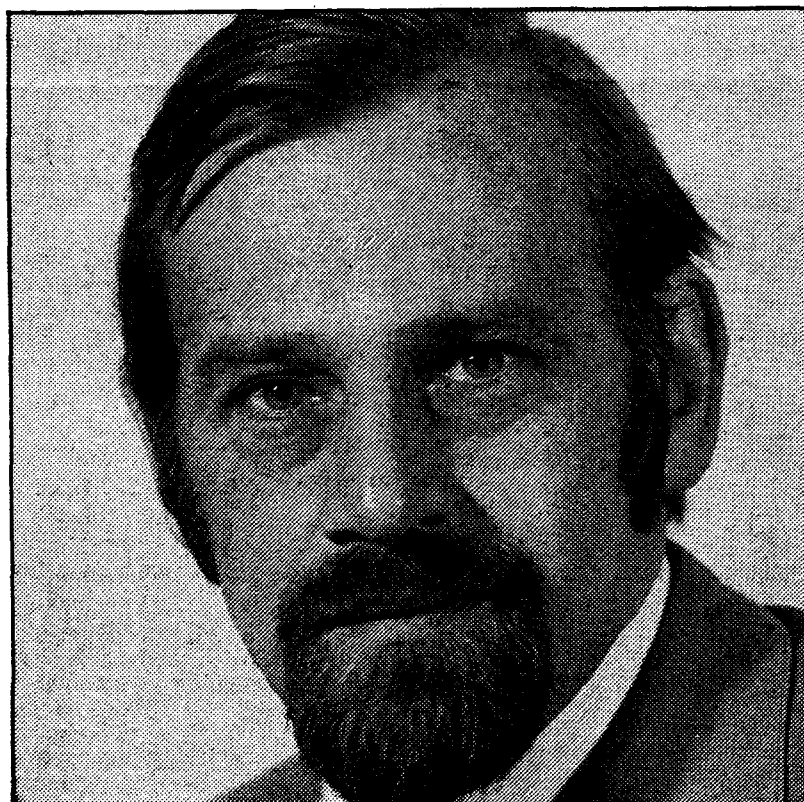
macie. Misschien een gekke keus, maar dat was nou eenmaal zo. Hef werd tenslotte farmacie. Tijdens de studie ontdekte ik dat dat ook niet het enige was. Het is wel eens een taaie en saaie studie geweest. Vandaar dat ik ook nogal wat deed buiten mijn studie om”, aldus Dees. Hij dacht wel dat je als apotheker in de toekomst meer inkomsten zal kunnen krijgen dan als Kamerlid, maar van de schadeloosstelling kun je ook wel ruim leven, hoor”, zei hij lachend.

Inmiddels is Dees door de fractie voorgedragen als lid van de Kamercommissies Volksgezondheid en Onderwijs en Wetenschappen, Plaatsvervangend lid is hij geworden van de commissies: Milieuhygiëne, Wetenschappen en wetenschappelijk onderwijs, Ruimtelijke ordening, Kernenergie en Naturalisaties. „Ik ben daar zeer content over. Dat is helemaal mijn voorkeur geweest”.

Drs. Dees stelt zich voor als Kamerlid in zijn contacten met de JOVD en het zuiden van ons land „de wensen en verlangens te vertolken die daar leven. Wat er nog meer boven mijn hoofd hangt, moet ik maar afwachten.”

Drs. J. F. SCHERPENHUIZEN

„Directe lijn Groningen-Den Haag”

Hij is nog niet beëdigd: drs. Jaap F. Scherpenhuizen (38) uit Groningen, nummer 23 van onze kandidatenlijst. Maar hij wordt wel lid van de Tweede Kamer, nu de lager geplaatste Limburgse kandidaat Van der Ven zich om gezondheidsredenen heeft moeten terugtrekken. Het bericht van diens besluit kwam namelijk op het moment dat de Kamer op Kerstreces zou gaan, zodat de beëdiging van drs. Scherpenhuizen pas in dit nieuwe jaar na het reces zal kunnen plaatsvinden.

De nieuwe kandidaat studeerde in Groningen sociale geografie met als specialisme planologie. Eind 1965 studeerde hij af, dat kon hij pas vertellen nadat hij en zijn vrouw hadden uitgerekend wanneer zij ook weer getrouwd waren; het afstuderen vond kort daarvoor plaats. Drs. Scherpenhuizen werkt thans nog bij de gemeente Groningen als planoloog bij de dienst stadsontwikkeling en volkshuisvesting.

Ook zes, zeven jaar geleden begon Scherpenhuizens politieke carrière bij de VVD als lid van de propagandacommissie in Groningen. „Na korte tijd werd mij volkomen onverwacht — terwijl ik van de prins geen kwaad wist, — gevraagd voorzitter van de afdeling

Onder de 22 Kamerleden, die voor de VVD zijn gekozen, zijn drie nieuwe gezichten. Op deze pagina's stellen wij ze aan u voor: Adrianus Ploeg, Dick Dees en Jaap Scherpenhuizen. De portretjes werden geschreven door fractie-voorzitter L. Rhijnsburger.

vervulde vervolgens nog enkele troepenfuncties. Van 1962 tot 1964 volgde hij een opleiding aan de Hogere Krijgsschool van de landmacht, waar hij twee jaar later al leraar werd in de „vakken” personeelszaken en Navo-aangelegenheden. Tevens werd hij docent aan de marine- en luchtmachtstafschool. Twee jaar geleden werd de heer Ploeg in Arnhem benoemd tot hoofd opleidingen van de eerste divisie „7 december”. Ploeg: „Wel een samenloop van omstandigheden dat ik ook op 7 december ben beëdigd tot Kamerlid”. Bovendien werd overste Ploeg benoemd tot lid van de Krijgsraad in Arnhem.

1970 betekende tevens het begin van Ploegs politieke loopbaan, want de Arnhemse VVD-afdeling deed toen een beroep op hem een plaats op de kandidatenlijst voor de gemeenteraad te accepteren. Vorig jaar kreeg Ploeg tevens het verzoek lid te worden van de defensiecommissie van de VVD en werd hij lid van de partijraad.

De heer Ploeg is inmiddels lid van de vaste Kamercommissies voor defensie en civiele verdediging en plaatsvervangend lid van de commissies C., R. en M., Kernenergie, Ambtenarenzaken en pensioenen en Buitenlandse Zaken. „Ik ben daar uiteraard erg tevreden mee, want met name defensie, B.B., buitenlandse zaken en sport interesseren mij het meeste”.

Met name op het gebied van defensie heeft het nieuwe Kamerlid uitgesproken ideeën, die hij graag wil gaan verdedigen. Zo stelt hij met stelligheid: „Ik geloof niet dat de krijgsmacht echt democratisch is en kan zijn. Door democratisering zou de krijgsmacht zijn doel missen. En: „de V.V.D.M. heeft veel goede dingen gedaan, maar is zich helaas steeds meer als pressuregroep gaan gedragen die zich ook op politiek terrein is gaan begeven”.

Bij ramp Muiden

Daarnaast meent de heer Ploeg dat het militaire apparaat meer dan tot nu toe kan worden ingeschakeld voor civiele zaken. „Ik was erg blij dat ik de mobiele colonne bij de ramp in Muiden aan het werk heb gezien”. Ook zouden de militairen kunnen worden ingeschakeld bijv. bij de wegebouw of de gezondheidszorg. „De geneeskundige soldaten, die wij hospikken noemen, kunnen wij echt wel een training geven in civiele ziekenhuizen. Dat doet de krijgsmacht geen schade en helpt bij het personeelstekort dat veel ziekenhuizen hebben”. Het Kamerlid vindt echter het belangrijkste de verbetering van de geloofwaardigheid van de krijgsmacht. „De krijgsmacht moet dat image worden teruggegeven dat maakt dat geld geven voor defensie door de bevolking als zinvol wordt ervaren.”

te worden en dat ben ik nu nog steeds. Ik had daar een kwart seconde bedenktijd voor nodig, want het leek mij wel aardig. Zo ben ik voorzitter geworden van de vierde afdeling van onze partij in Nederland. Hoewel drs. Scherpenhuizen eraan toevoegde: „ik zeg dat in alle bescheidenheid”, bleek toch weldra dat hij daar trots op is. Want: „Wij hebben in de afgelopen periode een behoorlijke ledenaanwinst gehad. In een mum van tijd hadden wij 60 procent meer leden. Het is ook een leukere afdeling geworden en er zijn nu veel jonge mensen lid. Er is in de afdeling Groningen, vooral op het gebied van de propaganda, erg veel gebeurd. Zo hadden wij de primeur van een telefoonactie, die later als voorbeeld heeft gediend voor andere afdelingen. Wij organiseerden bijeenkomsten voor een gericht publiek, zoals bij voorbeeld de zelfstandigen, waarvoor de specialist in de Tweede Kamer, de heer Porthuis, als spreker heeft opgetreden. Op dit moment piekeren wij erover hoe het kan lukken de interesse van de middelbare schooljeugd te krijgen en te houden voor de VVD.”

Te druk

Drs. Scherpenhuizen, die tevens lid is van de provinciale staten van Groningen, is niet van plan zijn voorzitterschap

van de afdeling te blijven vervullen als hij naar het Binnenhof gaat. „Een combinatie Kamerlid en lid prov. staten gaat waarschijnlijk wel, maar een combinatie met het voorzitterschap zite er niet in. Daarvoor is dat weer een te druk baantje. Ik heb dat ook aan de afdeling reeds meegedeeld.” Jaap Scherpenhuizen denkt dat hij er straks veel voordelen van zal ondervinden als hij de directe lijn Groningen - Den Haag kan leggen. „Er zijn hier in het Noorden specifieke problemen, waarvan ik graag op de hoogte blijf.”

De nieuwe kandidaat stelt zich voor dat hij in de Tweede Kamer behalve met de behartiging van de belangen van het Noorden des lands ook belast zal worden met problemen op het gebied van de Ruimtelijke Ordening. „Mijn aandacht gaat ook uit naar een Europese vorm van ruimtelijke ordening. Ik heb intertijd een poosje gewerkt in Duitsland en ik weet daarvan wel iets af. Mijn belangstelling gaat in het bijzonder uit naar de problemen van de grensgebieden”, aldus drs. Scherpenhuizen.

L. RHIJNSBURGER

Ledenwerfcampagne: Eén op één

Meer dan een miljoen kiezers gaven hun stem aan de VVD. Om precies te zijn, 1.068.375. Wij zijn daar enorm dankbaar voor, maar het betekent ook een nieuwe krachtsinspanning voor de partijorganisatie. Een zo grote partij heeft een groter apparaat nodig, heeft meer leden nodig.

Zelfs voor de omvang van de partij voor 29 november was — en is! — ons apparaat te klein. Te weinig mensen moeten te veel werk doen. Zo is het in de afdelingen, zo is het op landelijk niveau. We hebben meer kader nodig, daarvoor moeten we kunnen putten uit meer leden, maar we hebben ook meer full-timers nodig, die nu eenmaal bezoldigd moeten worden en daarvoor is weer meer geld nodig.

MEER LEDEN

Voorheen was 5 pct. van de VVD-kiezers ook lid. Dat is al niet veel (de PvdA haalt plm. 7½ pct., de ARP plm. 14 pct., we hoeven dus niet tevreden te zijn). Met het nieuwe aantal kiezers halen we die 5 pct. op nog geen stukken. Daar moet dus wat aan gedaan worden. Als we dit percentage voor dit moment willen waarmaken, dan moeten we van de plm. 40.000 leden die we nu hebben naar plm. 53.400.

Willen we echter blijven doen wat we nu al doen en willen we meer gaan doen aan kadertraining, ledeninschakeling (bijvoorbeeld via een ledenreferendum) om slechts enkele voorbeelden te noemen, dan is een groter apparaat en meer geld onontbeerlijk. Om een partij in de meest moderne zin van het woord te worden is verdubbeling van het ledental, dus een stijging tot 80.000 zonder meer het minimum. Als we dat bereikt hebben, kan het uit zijn met de roofofbouw op weinigen. Dan kunnen we ook al die dingen gaan doen waarvan we heel goed weten dat ze nodig zijn.

Om dit alles te bereiken starten we vandaag, 5 januari, onder het motto „Een op Een” een ledenwerfcampagne, waaraan alle centrales en

afdelingen en alle individuele leden moeten meedoen. In ons blad zal de stand bijgehouden worden en het eindpunt van de actie zal zijn de algemene vergadering op 13 en 14 april in Assen. De afdeling die in dit tijdperk, dus van 5 januari tot 13 april, het meeste leden boekte (volgens de gegevens op 12 april op het algemeen secretariaat bekend) ontvangt een prijs. Het partijlid dat het meeste leden aanbracht, ontvangt eveneens een prijs. Er is dus een afdelingsklassement en een individueel klassement.

MATERIAAL

Er zijn op het algemeen secretariaat ledenwerfingsfolders en brochures voor nieuwe leden verkrijgbaar. De folders kosten 2 cent, de brochures 25 cent. Aanmeldingskaarten kosten 1 cent. De afdelingen kunnen dit materiaal bestellen. Individuele leden kunnen dit ook door overmaking op giro 67880. U kunt voor bestellingen gebruik maken van het hierbij afgedrukte formulier.

VERDER

Tijdens en na de verkiezingen melden zich reeds ongeveer 6000 nieuwe leden. Het moet mogelijk zijn op dit succes verder te gaan. Bij ieder vijftigtal nieuwe leden, gezinsleden en aspirantleden, krijgt de afdeling bovendien één stem meer in de algemene vergadering en in de centrale vergaderingen van de Kamer- en Statencentrales.

Het moet kunnen, het zit er nu meer in dan ooit, maar het is ook noodzakelijker dan ooit.

H. VAN SOMEREN-DOWNER, VOORZITTER VAN DE VVD

Stuur mij materiaal

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Woonplaats:

V.V.D.-centrale/afdeling/individueel lid afd.:
bestelt hierbij onderstaand materiaal, dat vanaf 5 januari a.s. zal worden toegezonden:

LEDENWERFINGSFOLDER:
..... exemplaren à f 0,02

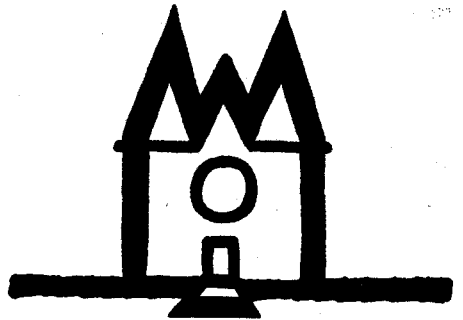
AANMELDINGSKAARTEN:
..... exemplaren à f 0,01

BROCHURE „V.V.D. — UW PARTIJ”:
..... exemplaren à f 0,25

Het verschuldigde bedrag ad f zal door mij worden overgemaakt op girorekening no. 67880 ten name van de secretaris van de V.V.D. te 's-Gravenhage.

Datum, 19

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

De Tweede Kamer in nieuwe samenstelling is vrijwel terstond na de verkiezingen aan de slag gegaan ter afdoening van een agenda, die niet zo heel veel belangrijks bevatte, waarbij we wel een uitzondering maken voor het wetsontwerp uitvoering van het Verdrag tot bestrijding van, wat we gemakshalve maar luchtpiraterij noemen. Vermelden we echter eerst de verkiezing van mr. Porthoine tot tweede onder-voorzitter van de Kamer, een functie, die hij al sinds het voorjaar van 1972 uitoefende. Tot plaatsvervangend tweede-ondervoorzitter werd mevr. Veder-Smit gekozen. De heer Joekes weer hersteld van een voedselvergiftiging, fungeert opnieuw als secretaris van de VVD-fractie.

Luchtpiraterij

Bij de behandeling van het wetsontwerp inzake de luchtpiraterij voerde voor onze fractie mr. Berkhouwer het woord, die zijn rede begon met een uitspraak van Huizinga: „Wee de cultuur, die de barmhartigheid mist,” maar zo bleek uit het verdere betoog van de liberale spreker, er zijn grenzen aan barmhartigheid, zeker wanneer het gaat om een vorm van criminaliteit, waarvan weerloze mensen het slachtoffer worden. Mr. Berkhouwer wees op de groeiende zorgwekkende agressie en terreur. Macaber hoogtepunt vormde de mensenslachting tijdens de Olympische Spelen in München. Hij herinnerde overigens ook aan het geval met de op heterdaad betrapte quasi Algerijnse diplomaat met een grote hoeveelheid wapentuig en bombrieven in zijn bagage, die op Schiphol ongehinderd verder mocht reizen, waarover men gerechtvaardigde bevreesing mag hebben.

Mr. Berkhouwer maakte intussen een onderscheid tussen de terreur en de zaak, welke zij wil dienen. Men stelt: bestrijding van terreur alleen is niet voldoende, ook de oorzaken dienen verholpen te worden. Terreur wordt dan als politiek middel gezien. Maar: voorzichtigheid met die redenering is geboden. Dat bepaalde groepen van mensen in sommige delen van de wereld in kommervolle — ook ons bekommerende — omstandigheden leven, rechtvaardigt niet, dat een aantal volmaakt onschuldige mensen in een ander deel van de wereld in koelen bloede om het leven wordt gebracht.

Wat de desbetreffende internationale tractaten betreft, waarmee mr. Berkhouwer zich uiteraard kon verenigen, zij deden bij hem de vraag opkomen of ze wel waterdicht zijn. Zolang er landen zijn, die zich er aan onttrekken en vrijhavens verschaffen aan luchtpiraten zit de zaak scheef. Moeten zodanige landen niet van het internationale lijnverkeer worden uitgesloten?

Op de maat van de strafdreigingen ingaande, betoogde mr. Berkhouwer, dat de regering zich in deze nogal clement toonde. Onze woordvoerder was het hiermee niet eens en in verschillende andere fracties deelde men die mening. Daarom kwam mr. Berkhouwer met een tweetal amendementen om de strafmaat te verhogen, resp. met enige jaren tot levenslang.

Minister Van Agt handhaafde echter zijn „clemente” opvatting, daarbij uitgaande van de moderne inzichten op het stuk van vrijheidsstraffen. Hij vond voor dit standpunt een ruime meerderheid in de Kamer, want de twee amendementen, die mede door leden uit andere fracties waren ondertekend, werden verworpen. Pikante noot: de minister stemde mee tegen de amendementen, hetgeen formeel fout was. Mr. Van Agt is weliswaar op het ogenblik ook Kamerlid, maar hij is nog niet beëdigd en hem kwam dus geen stemrecht toe. Deze fout was de nieuwe Kamervoorzitter, ir. Vondeling aanvankelijk ontgaan. Hij herstelde hem later, maar daarmee konden de amendementen toch niet worden gered. Een en ander betekent, dat luchtpiraten voor hun misdadige praktijken in Nederland zich verzekerd weten van een „clement” strafbeleid.

Belasting van weduwen

Het initiatief-wetsontwerp van de PvdA-leden Van Lier en Dolman tot het verlenen van belastingfaciliteiten aan weduwen, die uitsluitend of vrijwel uitsluitend uitkeringen ingevolge de AWW genieten had voor mr. Koning vele bezwaren, o.a. ontleend aan de grondwet. Zou het initiatief-ontwerp wet worden (hetgeen niet is gebeurd, want het werd verworpen) dan zou het een ongeoor-

loofd privilege in de fiscale wetgeving invoeren. Overigens deelde mr. Koning de bezwaren door de heer Van der Mei (chu), mede namens KVP en ARP te berde gebracht. Een van die bezwaren was het tijdelijke karakter van het voorstel. Ander bezwaar: in de nieuwe tariefstructuur (het zgn. schijventarief) is gekozen voor een eigen regime voor de zgn. onvolledige gezinnen. Heel duidelijk worden hier ook de weduwen met kinderen onder begrepen. Zij zijn dus in een nieuw regime ondergebracht. Dat beginsel is welbewust (door de Kamer) aanvaard. In het initiatiefvoorstel nu wordt de nieuwe systematiek doorbroken. Nog een bezwaar was de opvatting van de indieners van het voorstel, dat sociale uitkeringen niet onder de belastingheffing zouden moeten vallen. Met ruime meerderheid is het initiatiefvoorstel ten slotte verworpen.

Bij de behandeling van het wetsontwerp inzake goedkeuring van de overeenkomst Internationale Organisatie voor Telecommunicatiesatellieten „Intelsat” sprak voor de VVD mr. De Beer en bij het w.o. met betrekking tot de vestiging van een rijksuniversiteit te Rotterdam mevr. mr. Kappeyne, die geen voorstandster bleek deze universiteit de naam van Erasmus te geven.

Vragen

De uitwijzing van een Nederlandse journalist uit Bulgarije (die zonder zijn verloofde moest vertrekken omdat deze geen uitreisvergunning kreeg) vormde het onderwerp van schriftelijke vragen van de heren Joekes en Van Dijk. Met name willen beide VVD-ers van de minister van buitenlandse zaken weten of een dergelijke behandeling, zowel van de journalist als van zijn verloofde, in overeenstemming is met de elementaire mensenrechten of — wat de journalist betreft — met de vrijheid van drukpers.

De heren Joekes en Berkhouwer en mevr. Kappeyne van de Coppello hebben schriftelijke vragen gesteld aan de bewindslieden van buitenlandse zaken en van crm over de schadevergoedingen aan de slachtoffers van de Duitse bezetting tijdens de tweede wereldoorlog. Gevraagd wordt of er indertijd een regeling is getroffen, waarbij de vergoeding voor tweederde door West-Duitsland en voor een derde door Oost-Duitsland zou worden betaald. Is het waar, dat Oostenrijk inmiddels — na de totstand-

Van de Ven niet in Kamer

De heer J. M. van de Ven, die als nummer 13 voor de VVD in de Tweede Kamer werd gekozen, heeft helaas wegens gezondheidsredenen, die zich pas na zijn kandidaatstelling openbaarden, van het Kamerlidmaatschap moeten afzien. Zijn plaats wordt ingenomen door drs. J. F. Scherpenhuizen.

Bestuursmutaties

CULEMBORG — De afdeling Culemborg heeft het volgende nieuwe bestuur gekozen: C. G. de Raad, Wiedstecg 48, voorzitter, F. H. de Rek, Parklaan 7, vice-voorzitter, W. Stemborg, Smetanastraat 28, penningmeester, R. M. Meyer, Zandstraat 27, publiciteit en propaganda, M. Driessen, dr. Hockesingel 1, ledenwerving- en administratie en G. A. Comello, Gandhi 151, secretaris.

koming van het verdrag tussen West- en Oost-Duitsland — reeds is overgegaan een vordering tot schadevergoeding aan Oostenrijkse slachtoffers bij de Oostduitse regering in te dienen of voor te bereiden? Is de regering niet van mening, dat Nederland soortgelijke stappen ten spoedigste dient te nemen, opdat ook langs deze weg aan de Nederlandse slachtoffers enig verder recht kan worden gedaan?

De heer Berkhouwer en mevr. Veder-Smit hebben zich met vragen tot de minister van buitenlandse zaken gewend over de toedracht van de arrestatie door het militaire bewind in Dahomey van een vijftal Nederlandse luchtvaartspecialisten.

Mevr. Veder-Smit heeft zich met enige leden uit andere fracties tot de bewindslieden van crm en van onderwijs en wetenschappen gewend met de vraag wanneer de schriftelijke beantwoording tegemoet gezien kan worden van uit de Kamer gestelde, en toen niet beantwoorde, vragen tijdens het plenaire debat over de Friese taalpolitiek.

Mevr. Smit-Kroes en de heer De Beer willen via schriftelijke vragen van de minister van verkeer en waterstaat weten of het waar is, dat de regering de Ned. Spoorwegen in staat stelt, streekvervoerondernemingen op te kopen met behulp van financiële faciliteiten, die aan andere gegadigden (lagere overheden) niet ter beschikking worden gesteld. Is het mogelijk dat in het kader van overheidsregelingen aan de N.S. faciliteiten worden verschaft welke de NS direct maar met name indirect (via Van Gend en Loos) in staat stellen bedrijven op te kopen in de sector van het beroepsgoederenvervoer over de weg? Indien deze laatste vraag bevestigend wordt beantwoord, acht de minister het gevaar dan reëel aanwezig, dat hieruit direct dan wel indirect via bijv. prijsvervalsende concurrentie, marktverstoring zal resulteren?

De heer Tuynman heeft zich tot de bewindslieden van landbouw en van crm gericht met vragen of het waar is, dat in Zeeland in vogelrijke gebieden, o.a. op en in de omgeving van het Veerse Meer, door buitenlanders op beschermde vogels wordt geschoten. Ons Kamerlid vraagt aan de bewindslieden of zij bereid zijn om maatregelen te bevorderen waardoor aan deze stroperijen een einde kan worden gemaakt.

Opnieuw vormen de thans in uitvoering zijnde waterstaatkundige werken in de Dollard onderwerp van schriftelijke vragen, ditmaal van een groot aantal Kamerleden, onder wie mevr. Veder-Smit. Herinnerd wordt aan een recent wetenschappelijk onderzoek, waaruit is gebleken dat het dijk- en kanaalplan onherstelbare schade toebrengt aan het natuurlijke milieu van één van de laatst overgebleven brakwatergetijdengebieden van Europa, waardoor o.a. ca. driekwart van de Noordwesteuropese klutenpopulatie in ernstige mate in haar bestaanmogelijkheden wordt bedreigd en daarnaast nog de levensmogelijkheden van een groot aantal andere vogelsoorten ernstig worden aangetast. Gevraagd wordt of de minister niet van oordeel is dat het zgn. gemealplan op het ogenblik verre de voorkeur verdient en dat het gewenst is het destijds genomen besluit tot uitvoering van het dijk- en kanaalplan te herzien.

De watervoorziening in het gebied van de Utrechtse heuvelrug vormt onderwerp van vragen van de heer Tuynman tezamen met de heer Van Rossum (SGP).

Is het juist, dat „Placid International Oil Ltd.” een exportcontract heeft afgesloten voor aardgas afkomstig van het Vastelands Plat met een Duitse afnemer, aldus vraagt mr. Porthoine aan de minister van Econ. zaken, terwijl hij tevens vraagt of de bewindsman bereid is te bepalen, dat de in het contract bedoelde hoeveelheid aardgas aan de Ned. Gas Unie wordt aangeboden met het oog op voorziening in de Nederlandse behoefte.

Prijsopdriving van entreekaartjes voor een voetbalwedstrijd AZ'67-Ajax vormt het onderwerp van vragen van de heren Keja en Ploeg.

Ten slotte vragen de heren Geurtsen en De Beer over molestering door Amsterdamse taxichauffeurs van een andere weggebruiker, waarbij gebruik is gemaakt van de mobilfooninstallatie, hetgeen de vragenstellers in strijd achten met de openbare orde of goede zeden, c.q. met de Algemene machtigingsvoorwaarden radiotelefonen. De Kamer is inmiddels voorlopig op reces.

'Milieudedefensie' stelt tendentieuze vragen

P. Ch. Vogely, voorzitter van de commissie milieuhygiëne, gaat in op de vragen die door de Vereniging Milieudedefensie aan alle politieke partijen zijn voorgelegd.

Dat actiegroepen in onze gecompliceerde maatschappij een uitermate nuttige functie kunnen vervullen, is door de VVD nimmer in twijfel getrokken. Het kan nu eenmaal niet uitblijven, dat specialisten en nauw bij een zaak betrokkenen luid aan de bel gaan trekken als men voor onvolkomenheden of ongewenste toestanden de aandacht wil vragen. Het zou, vinden wij, onjuist en kortzichtig zijn wanneer niet serieus werd gekluisterd naar datgene wat in bepaalde kringen of soms bij de gehele bevolking leeft. Sterker nog, het vormt een noodzakelijk element in een gezonde democratie. Wel zijn wij van mening dat iedere staatsburger en dus ook de actiegroep zich aan bepaalde regels heeft te houden. Dat zijn in de eerste plaats de regels van fatsoen. Voorts heeft men er voor te waken dat men de feiten zo juist mogelijk weergeeft en de waarheid geen geweld aandoet. Anders wordt men ongeloofwaardig. Daarmee is niemand gediend en zeker de zaak waar het om gaat niet.

Alhoewel dit tot dusverre niet meer was dan een vermoeden, is voor ons thans komen vast te staan, dat de Vereniging Milieudedefensie zeker niet aan genoemde criteria voldoet. Daar is in de eerste plaats het feit dat alleen leden, dus medestanders, het maandblad „Milieudedefensie” kunnen krijgen. Wie niet lid is, ziet het niet zodat de acties eigenlijk niets anders zijn dan scheldpartijen op de bestaande orde. Van een doelgerichte bijdrage kan geen sprake zijn omdat noch het ministerie, noch de niet-aangesloten kamerleden, noch de politieke partijen, noch de nauw bij het overheidsbeleid betrokken organisaties als TNO, RIZA enz., anders dan via een omweg, kennis kunnen nemen van de meningen zoals die bij de Vereniging leven. Men kraakt wel het gevoerde overheidsbeleid af (of liever men zegt dat er geen beleid is, sic!) maar men komt niet met constructieve adviezen en als men een gedachte lanceert dan omvat die steeds een zodanige maatschappij-hervorming dat die alleen al gelet op de consequenties nauwelijks serieus genomen kan worden. We kennen deze werkwijze al van bepaalde politieke partijen zodat het voor ons geen vraag meer is uit welke hoek de wind waait.

Enquête

Dit alles kreeg pas zijn duidelijke bevestiging toen kort voor de verkiezingen het enquête-resultaat bekend werd gemaakt van het standpunt der politieke partijen t.a.v. de milieuproblematiek. Een maand of twee vóór de verkiezingen werden alle partijen benaderd met een, zoals men zelf zegt, provocerende lijst van tien stellingen en het verzoek om daarbij de woorden eens, oneens of geen mening te onderstrepen. Achteraf bleek, dat de partij die zich tegen de meerderheid van de stellingen verklaarde in de ogen van de vereniging Milieudedefensie geen verstand had van milieuproblematiek. Is dit een op zichzelf al wat twijfelachtige methodiek, het geheel werd nog verergerd doordat de stellingen zodanig waren geformuleerd dat de serieuze lezer wel met oneens moest reageren.

Wat bij voorbeeld te zeggen van de

eerste stelling: „Geen afsluiting c.q. inpoldering van bij voorbeeld Oosterschelde, Waddenzee, Markerwaard.” Het is natuurlijk duidelijk dat hierop geen ongenueanceerd eens of oneens te geven was.

Immers elk der genoemde wateren heeft zijn eigen problemen. Zo zijn wij bij voorbeeld van mening, dat de Waddenzee behouden moet blijven als natuurgebied en dus niet afgesloten mag worden. Inpoldering van de Markerwaard wijzen wij af als het alleen om landwinning ten behoeve van de landbouw gaat. We vinden evenwel dat inpoldering ten behoeve van een andere bestemming, bij voorbeeld de vestiging van de tweede luchthaven, intensief bestudeerd dient te worden. We zouden daardoor wellicht van een groot milieuprobleem, de geluidsoverlast, bevrijd kunnen worden. Na nauwkeurig afweging van de voor- en nadelen zijn we van mening, dat de Oosterschelde dicht moet. Niet omdat de milieu-nadelen ons niet ernstig verontrusten, maar omdat de veiligheid van de Zeeuwse bevolking bij ons de hoogste prioriteit heeft. De recente novemberstorm heeft dat weer eens benadrukt.

Wij hebben daarvan die nacht wakker gelegen. De Vereniging Milieudedefensie niet. Waarom zouden ze ook. Voor overstromingsrampen dragen zij geen verantwoordelijkheid. Hoogstens zou men via bepaalde politieke partijen de meest onbarmhartige kritiek hebben uitgeoefend op een regering die niet bijtijds veiligheidsmaatregelen had getroffen.

Alle tot dusverre geopperde alternatieve mogelijkheden vragen voor hun uitvoering vele jaren meer. Om kort te gaan, de VVD kreeg voor de uitvoering beantwoording van deze stelling een nul.

Kernreactor

De vierde stelling luidde: „De bouw, de werking dan wel de inwerkstelling van kernreactoren dient gestopt c.q. nagelaten te worden totdat de problemen aangaande de gevolgen van radioactieve straling, de bedrijfsveiligheid en de verwerking van radioactief afval zijn opgelost, ongeacht de gevolgen voor de energievoorziening.” Ook wij zijn van mening dat het in aanbouw nemen van kernenergiecentrales voorlopig dient te worden gestopt. De centrale Dodewaard, die werd gebouwd in een tijd dat men zich van de afvalproblemen nauwelijks bewust was, kan natuurlijk niet van de ene op de andere dag buiten werking worden gesteld. Het bouwen van elektriciteits-centrales vergt jaren.

Bovendien is de hoeveelheid radioactief afval van deze centrale en van de binnenvoerders ongeveer een jaar in gebruik te nemen centrale Borssele nu weer niet zo groot dat dit veel problemen zal opleveren. Wij zijn er bepaald tegen dat men op de achteraf foutieve weg voort gaat en we vinden dat we ons voorlopig zullen moeten bepalen tot de conventionele energiebronnen. Tot dusverre dus een praktisch eensluidend standpunt zij het dan met uitzondering van onze mening dat het buiten gebruik stellen van de kritische en haast kritische centrales tot de onmogelijkheden behoort. Onmogelijk ook al omdat een buiten gebruik stellen van een kernenergiecentrale een ge-

weldige hoeveelheid aan onverbruikt radioactief materiaal oplevert.

Als de Vereniging Milieudedefensie dan echter de toevoeging doet: ongeacht de gevolgen voor de energievoorzieningen dan wrijven wij ons toch wel even de ogen uit. Stel eens dat de wereldvoorraad aan fossiele brandstoffen is verbruikt voordat andere onschadelijke energiebronnen zijn gevonden. Moeten we de elektriciteitsvoorziening dan stoppen? Zou de Vereniging Milieudedefensie werkelijk geloven dat wij op onze breedtegraad zonder energie kunnen leven?

Zelfs in de grijze oudheid moest men zijn onderkomen verwarmen en verlichten, zijn potje koken en zijn kleren drogen. Ook deze stelling moest door zijn ongenueanceerdheid met oneens worden beantwoord. De VVD kreeg een nul. Toelichting van de Vereniging: „De VVD-commissie spreekt zich dus uit voor het toepassen van een nog altijd onvolwaardige technologische mislukking en acht de er bij behorende gevaren van minder belang dan de energievoorziening. Het milieu mag radioactief besmet worden, als de productie maar blijft draaien.” Van demagogie gesproken!

Stelling 8. „De beslissing omtrent het verlenen van vergunningen tot het verrichten van activiteiten, die onder bestaande en toekomstige wetgeving aan een vergunningstelsel zijn onderworpen, dient te worden genomen door de Kroon en niet door een lager overheidsorgaan.” Ons standpunt luidde: Oneens, omdat dit eenvoudig niet kan. 1. Vergunningen worden nooit en nergens door de Kroon gegeven. 2. Een dergelijke procedure duurt jaren. 3. Er is geen enkele beroepsmogelijkheid. Reactie van de Vereniging Milieudedefensie kort en bondig op ons onder 3. genoemde argument. „En wat dacht de VVD van parlementaire controle?” Zou het niet nodig zijn dat de Vereniging Milieudedefensie zich eens wat ging verdiepen in staatsrecht? Curieus is dat de PPR (die overigens alle vragen met eens had beantwoord, hoe kon het anders met „deskundigen” als van Hulst) bij het beantwoorden van deze vraag plotseling even was vergeten dat we, zoals zij zeggen, in alles moeten meebeslissen. Dat hoeft kennelijk niet als de minister uit de PPR voortkomt.

Een vier

Plaatsruimte dwingt mij het bij deze meest controversiële punten te laten. Een viertal stellingen konden wij onderschrijven omdat deze reeds lang in ons verkiezingsprogramma voorkwamen. Daarom kregen wij toch nog een 4. Toelichting van de Vereniging Milieudedefensie: „Er is bij de VVD nauwelijks sprake van een standpunt inzake milieuproblemen. Behoedzaam manoeuvreren. Geef in technologie. Iedereen moet vooral zijn gang kunnen gaan. De toelichting van de VVD spreekt voor zich zelf.

Toch gaat MD (de Vereniging Milieudedefensie, schrijver) op de antwoorden in omdat de VVD de schijn wekt iets van het milieu te begrijpen.” Ik heb het gevoel dat wij in het algemeen iets meer begrijpen dan de Vereniging Milieudedefensie. U nu misschien ook. Dat is altijd nuttig als u ooit iets met deze club te doen krijgt.

Gematigd optimisme

Vervolg van pagina 1

gens eveneens al langer bekend. Om het heel kort samen te vatten: een democratisch geregeerd Europa in nauwe samenwerking met de Verenigde Staten van Amerika; hechte Atlantische samenwerking; als doelstelling van de ontwikkelingshulp de zelf-ontplooiing van de Derde Wereld en handhaving van het peil van onze bijdrage aan de westelijke defensie, waarbij de kwaliteit van onze bijdrage zal moeten worden verhoogd.

Desgevraagd verklaarde de heer Wiegels ons nadrukkelijk dat zijn fractie, zoals hij ook heeft laten weten, de invoering van het districtenstelsel van de hand blijft wijzen. De VVD is ook tegen een hogere kiesdrempel dan de kiesdeler zelf, maar ziet dat overigens als een „vrije kwestie”, zoals destijds in het akkoord-Steenkamp neergelegd.

Landsbelang

Wat tenslotte algemeen principieel de bij ons aanwezige politieke wil betreft, had de heer Wiegels, naar men weet, de informateur al eerder namens zijn fractie kunnen mededelen dat deze unaniem en gaarne bereid is haar medewerking te geven aan de totstandkoming van een parlementair meerderheidskabinet, steunend op KVP, VVD, ARP, CHU en DS'70. Wanneer ook de andere gesprekspartners van dezelfde wil bezield zijn, moet een akkoord mogelijk zijn. Wellicht zal daarover inmiddels al wat meer zekerheid zijn verkregen. Helaas vielen bij het afsluiten van deze editie hier en daar al weer negatieve geluiden, vooral uit het KVP-kamp, te beluisteren. Maar wij blijven hopen, dat bij allen het landsbelang tenslotte de doorslag zal geven.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

25 JAAR VVD

Groot VVD-feest in de Amsterdamse RAI op vrijdag 2 februari

Zie pagina 5 van dit blad

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

RESTAURANT „DE ROSKAM”

Barneveld

Telefoon 03420-2001

Al vanaf 1617 gastheerschap!

Membre Confrérie de la Chaîne des Rôtisseurs

N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF FLIP MOL

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar... is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS,
VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.

en

het uitvoeren van DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK
OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN

etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op water-
bouwkundig gebied.

Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 01850 - 31479.

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,
's-GRAVENHAGE

Tel. 070-639934

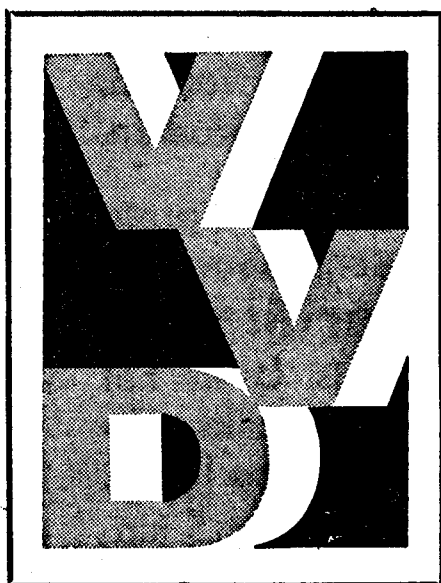
**INDUSTRIEEL
EXPERTISE- EN
MAKELAARS
BUREAU**

Taxaties van: Industriële uitrustingen, o.m.
gebouwen, machines, installaties e.d.
voor de Brandverzekering, Hypotheek,
Successie, Omzetting bedrijfsvorm en
Onteigeningsprocedures. **Schade-expertise**

DRS. ING. H. G. DE ROOY
(drievoudig beëdigd)

Akkerstraat no. 43 - Postbus 405 - Eindhoven
Tel. no. 040-6 33 08-6 37 67 na kantoortijd 41 05 55

Jaarlijkse algemene vergadering

De jaarlijkse algemene vergadering 1973 wordt gehouden op vrijdag 13 en zaterdag 14 april 1973 in Bellevue te Assen.

Het hoofdbestuur heeft op grond van daartoe gedane suggesties besloten de vergadering te doen aanvangen op vrijdagmiddag om 14.00 uur. 's Middags wordt het huishoudelijke gedeelte zoveel mogelijk afgewerkt. Na de rede van de voorzitter van de Tweede Kamer-fractie begint 's avonds de behandeling van de politieke onderwerpen. Zaterdag volgt voortzetting van de behandeling van de politieke onderwerpen en bespreking van het beleid van het hoofdbestuur en van de Kamerfracties.

Termijnen

a. voorstellen

In verband met de verkiezingen heeft het hoofdbestuur besloten de voor de jaarlijkse algemene vergadering geldende termijnen te verschuiven. De bovenstaande mededeling betreffende de datum en de plaats van de eerstvolgende jaarlijkse algemene vergadering had op 15 september jl. al gedaan moeten worden. Daarna bestaat gedurende twee maanden gelegenheid voor de afdelingen en Kamercentrales hunnerzijds voorstellen te doen voor deze vergadering. De termijn sluit thans op 15 februari 1973.

b. kandidaatstelling

Reglementair zijn aan de beurt van aftreden uit het *dagelijks bestuur*:

mr. F. Korthals Altes te Rotterdam, algemeen secretaris en P. Ch. Vogely te Diepenheim, secretaris voor de organisatie.

Het hoofdbestuur heeft voor beide functies de aftredenden kandidaat gesteld. De heren Korthals Altes en Vogely hebben zich beiden bereid verklaard deze kandidatuur te aanvaarden.

Opgemerkt wordt dat de heer Vogely reglementair terstond herkiesbaar is en dat ten aanzien van de heer Korthals Altes, die reeds onafgebroken gedurende zes jaren de functie van algemeen secretaris vervult, het hoofdbestuur (overeenkomstig artikel 18, zesde lid van de statuten) tot diens kandidaatstelling in de functie van algemeen secretaris in een schriftelijke stemming heeft besloten met een meerderheid van 16, tegen 1 stem blanco.

De ledenvergaderingen van alle afdelingen hebben het recht tot 28 februari a.s. kandidaten voor deze vacature in het dagelijks bestuur te stellen.

Een kandidaatstelling is slechts geldig indien de kandidaat zich schriftelijk heeft bereid verklaard haar te aanvaarden.

Reglementair zijn aan de beurt van aftreden uit het *hoofdbestuur*:
J. W. Verbeek te Rotterdam, lid voor de Rijkskieskring Rotterdam. De heer Verbeek is reglementair niet herkiesbaar.

Sch. Overwater te Strijen, lid voor de Rijkskieskring Dordrecht. De heer Overwater is reglementair terstond herkiesbaar.

Mr. J. M. Bast te Haarlem, lid voor de Rijkskieskring Amsterdam. De heer Bast is reglementair terstond herkiesbaar.

Drs. B. C. van Randwijk te Zeist, lid voor de Rijkskieskring Utrecht. De heer Van Randwijk is reglementair terstond herkiesbaar, doch zal wegens zijn gezondheidstoestand geen nieuwe kandidatuur kunnen aanvaarden.

J. H. G. Goeman Borgesius te Aduard, lid voor de Rijkskieskring Groningen. De heer Goeman Borgesius is reglementair terstond herkiesbaar.

Drs. A. P. Z. van der Houwen te Tegelen, lid voor de Rijkskieskring Maastricht. De heer Van der Houwen is reglementair terstond herkiesbaar, doch zal wegens zijn verhuizing naar een buiten de Rijkskieskring Maastricht gelegen woonplaats geen nieuwe kandidatuur aanvaarden.

Mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton te 's-Gravenhage, lid voor de Organisatie Vrouwen in de VVD.

Mevrouw Dettmeijer is reglementair terstond herkiesbaar.

Voorts is tussentijds afgetreden drs. W. van der Kolk te Landsmeer, lid voor de Rijkskieskring Den Helder (aan de beurt van periodiek aftreden in 1974).

Tot kandidaatstelling voor deze acht plaatsen in het hoofdbestuur zijn bevoegd de ledenvergaderingen van de afdelingen die behoren tot de Rijkskies-

kring waarvoor de vacature is ontstaan, respectievelijk de Organisatie Vrouwen in de VVD.

De termijn van de kandidaatstelling sluit op 28 februari a.s. Een kandidaatstelling is slechts geldig indien de kandidaat zich schriftelijk heeft bereid verklaard haar te aanvaarden.

Indien voor een vacature meer dan een kandidaat is gesteld, heeft de centrale vergadering van de desbetreffende kamercentrale de bevoegdheid van de algemene vergadering mede te delen voor wie van deze kandidaten zij voorkeur heeft.

In verband met het bepaalde in artikel 23 van de statuten, dat in het hoofdbestuur niet meer dan vier leden der Staten-Generaal zitting mogen hebben, waarvan niet meer dan twee leden in het dagelijks bestuur, wordt medegegeeld, dat thans in het hoofdbestuur geen enkel lid der Staten-Generaal zitting heeft.

Liberaal manifest

In de jaarlijkse algemene vergadering zal tijdens het politieke gedeelte het Liberaal Manifest aan de orde komen. Het hoofdbestuur heeft de stuurgroep, die het Liberaal Manifest heeft opgesteld, verzocht een tiental stellingen en/of vraagpunten met betrekking tot de hoofdlijnen van het Liberaal Manifest te ontwerpen. Aangezien de tekst van het Liberaal Manifest zich niet leent voor amendering of aanvulling dan wel vaststelling door de partij, zoals dat met verkiezingsprogramma's gebruikelijk is, zal de partij zich aan de hand van deze stellingen en/of vraagpunten kunnen uitspreken over de inhoud van het Liberaal Manifest.

Deze werkwijze is overeenkomstig een naar aanleiding van het rapport Kiezer-Gekozenen aanvaarde resolutie, dat na verschijning van rapporten e.d. de partij zich daarover aan de hand van ontwerp-resolutie diende te kunnen uitspreken.

Publikatie van de stellingen en/of vraagpunten zal plaatsvinden in Vrijheid en Democratie van 2 februari a.s. De afdelingen wordt verzocht de amendementen en wijzigingsvoorstellen op deze stellingen en/of vraagpunten, die door de ledenvergaderingen der afdelingen zijn aanvaard, vóór 28 februari a.s. in te zenden aan de secretaris van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort. De kamercentrales wordt verzocht de amendementen en wijzigingsvoorstellen die in feite hetzelfde beogen doch onderling van redactie verschillen in overleg met de desbetreffende afdelingen zodanig te redigeren, dat ter zake door een aantal afdelingen één amendement of wijzigingsvoorstel bij het hoofdbestuur wordt ingediend en wel voor 15 maart a.s.

Tussen 15 maart en 22 maart a.s. hoopt het hoofdbestuur in de gelegenheid te zijn in overleg met de kamercentrales de aldus ingediende amendementen en wijzigingsvoorstellen die in feite hetzelfde beogen doch onderling van redactie verschillen, zodanig te redigeren dat ter zake één amendement of wijzigingsvoorstel aan de algemene vergadering ter beslissing wordt voorgelegd.

Het hoofdbestuur hoopt dat door deze coördinatie de algemene vergadering niet meer genoodzaakt zal zijn te discussiëren en te beslissen over een groot aantal amendementen en wijzigingsvoorstellen, die weliswaar in redactie van elkaar verschillen, maar in wezen hetzelfde beogen.

De algemene vergadering zou zich aldus met de essenties kunnen bezighouden en daarover uitspraken doen.

Publikatie van de uiteindelijke amendementen en wijzigingsvoorstellen op de stellingen en/of vraagpunten geschiedt in Vrijheid en Democratie van 30 maart a.s.

Jaarboekje nieuwe stijl

Gezien het feit dat het (blauwe) jaarboekje van de VVD al weer verouderd is op de dag dat het uitkomt, terwijl het vervaardigen om de drie à vier jaar enorm veel werk kost en de afdelingen noodzaakt tot een eenmalige, betrekkelijk hoge uitgave, heeft het hoofdbestuur besloten een losbladige uitgave te doen verschijnen, waarop drie à vier maal per jaar supplementen en vervangingsbladen zullen verschijnen.

Voorwaarde voor het welslagen van deze onderneming is, dat tenminste 1000 boekjes worden afgenomen en ten minste 1000 abonnementen op de supplementen en wijzigingsbladen worden genomen. Een dergelijke garantie kan worden gegeven wanneer de algemene vergadering besluit, dat elke afdeling en elke kamercentrale verplicht is twee abonnementen te bekostigen.

De afdelingen en kamercentrales zouden dan automatisch twee jaarboekjes en twee abonnementen op de supplementen en wijzigingsbladen ontvangen, waarvoor zij door het algemeen secretariaat worden gedebiteerd. Aannemende dat de Kamerleden, tal van staten- en raadsleden, de staten-centrales, districtscentrales, ondercentrales, commissies en vele individuele leden zelf een abonnement zullen nemen, kan het aantal van 1000 gemakkelijk worden behaald.

Daarom zal het hoofdbestuur voorstellen dat de afdelingen en kamercentrales ingevolge besluit van de algemene vergadering van de partij verplicht zullen zijn twee abonnementen te bekostigen. Het boekje behelst onmisbare gegevens voor voorzitters en secretarissen (en andere bestuursleden) van afdelingen en centrales, zoals statuten en alle reglementen, beginselprogramma, model-afdelingsreglement, adreslijsten van hoofdbestuur, Kamerfracties, partijraad, kamercentrale-besturen, afdelingssecretarissen, staten- en raadsleden enz.

vrijheid en democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

Mijn opinie is...

• Vietnam

De houding van de VVD-fractie en de liberale ministers bij de interpellatie-Bakker betreure ik ten zeerste. Deze is m.i. eenzijdig en gaat aan de feiten voorbij. Indien Noord-Vietnam zijn agressie tegen zijn buurlanden tijdig had gestaakt, dan waren de bombardementen voorkomen.

J. HUISMAN, Nieuw Beerta

Voor het goede begrip van de lezer: De VVD heeft in de Tweede Kamer, evenals de regering, zijn afschuw uitgesproken over de recente bombardementen op grote schaal door de VS op Noord-Vietnam. De redactie hoopt dat de heer Huisman een der zeer weinigen in onze partij is die daar anders over denken.

VVD

EEN OP EEN

Om te kunnen blijven doen, wat gedaan moet worden, moet de VVD blijven groeien.

Moeten wij onze vergrote aanhang binden, door van **kiezers partijleden** te maken. Zoals U in het artikel van de voorzitter op pagina 7 hebt kunnen lezen, starten wij daarom op 5 jan. een ledenwerfactie, onder het motto:

EEN OP EEN

Wij vragen daarbij aan alle individuele leden...

vragen dus ook aan U...

Help ons mee het ledenaantal van de VVD te verdubbelen!

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

Lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

Naam:

adres:

woonplaats:

geboortejaar:

Opzenden aan: Algemeen Secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, 's-Gravenhage.

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

ondergetekende:

lid van de afdeling:

meldt zich hierbij aan als gezinslid à / 10,- per jaar.

vrijheid en democratie

Verrassende ontwikkelingen

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Het vijfpartijkabinet lijkt van de baan. De gedachte aan een extra-parlementair kabinet lijkt (of leek) in opgang.

Zo was de situatie bij het afsluiten van deze editie. Maar de term „lijkt”, die we met opzet gebruiken, duidt er reeds op dat in werkelijkheid steeds nog niets vast staat en alles nog mogelijk blijft.

Na de binnenkomst van de in ons vorige nummer reeds vermelde brieven, die de vijf fractievoorzitters op diens verzoek aan informateur Ruppert hadden geschreven, hebben de vijf op 3, 4, 8 en 9 januari onder leiding van dr. Ruppert urenlange gezamenlijke besprekingen gevoerd. De resultaten werden in de fracties besproken en de conclusies werden op 10 januari in brieven aan de informateur neergelegd.

De volgende dag reeds liet dr. Ruppert weten dat hem uit de antwoorden was duidelijk geworden, dat de mogelijkheid van een meerderheidskabinet, steunend op de fracties van de KVP, de VVD, de ARP, de CHU en DS'70 „thans niet aanwezig is”. Wij constateren het met nadruk: op het antwoord van de VVD-fractie steunde deze conclusie van de informateur beslist niet. Op zijn vraag aan elk der fractievoorzitters: „Is uw fractie bereid en acht zij gelet op het besprokene het ook mogelijk, verantwoordelijkheid te aanvaarden voor een parlementair meerderheidskabinet van de vijf?”, luidde het antwoord van de heer Wiegel voor de VVD-fractie bevestigend. Hij en (na zijn verslag) zijn fractiegenoten waren bovendien van oordeel dat tijdens de onder dr. Rupperts leiding gevoerde besprekingen de onmogelijkheid van de vorming van een parlementair meerderheidskabinet niet was gebleken. Over een aantal belangrijke punten achtte de VVD-fractie nader overleg tussen de vijf gewenst. „Een parlementair meerderheidskabinet kan op de steun van alle leden van mijn fractie rekenen,” aldus de heer Wiegel.

KVP en ARP in mineur

Een ongeveer gelijke voorlopig-positieve conclusie kwam van dr. Tilanus namens de gehele CHU-fractie. Anders echter lag het bij de anderen. Mr. Andriessen deelde in zijn antwoord mee dat de KVP-fractie bij de bespreking van zijn verslag gebleken was dat op een aantal belangrijke programmatische punten (de inflatiebestrijding, de inkomensverdeling, de ontwikkelingssamenwerking, het defensiebeleid, alsmede „kwesties van leven en dood”) „aanzienlijke verschillen tussen de gesprekspartners bestaan.” En om het nu verder maar kort samen te vatten was de slotsom van de heer Andriessen, dat „onvoldoende zekerheid kan worden geboden voor het bereiken van een parlementaire meerderheid”. Met andere woorden, het stond wel vast dat een aantal leden van de KVP-fractie zich zou blijven verzetten of bij stemmingen in de Kamer „uit de boot zou vallen”.

Met een wat soepeler en eenvoudiger formulering kwam het antwoord van de ARP-fractie wel ongeveer op hetzelfde neer. Mr. Biesheuvel herhaalde de al eerder gegeven verzekering dat zijn fractie de „politieke bereidheid” heeft om de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor een parlementaire meerderheid van de vijf. Maar: de meerderheid van zijn fractie (waar hijzelf niet toe behoort, naar later is bekend geworden)

was op grond van de „tot nu toe” gehouden besprekingen (men voelt de nuancering, die iets openlaat) tot de slotsom gekomen, dat het haar niet mogelijk is de verantwoordelijkheid voor een parlementair vijfpartijkabinet te aanvaarden. Zij gronde dat met name op het met DS'70 gebleken verschil van mening inzake het centrale punt van de meest gewenste methode van het inflatiebestrijdingsbeleid.

Daarmee lijkt (of leek) dus inderdaad het herstel van de oude samenwerking (voorlopig?) getorpedeerd. Daarbij kwam dan nog het gereserveerde antwoord van de fractie van DS'70. Ook bij haar was de genoemde „politieke wil” aanwezig, maar na deze verzekering volgde een uitvoerige verwijzing naar de geschilpunten, uitmondend in de conclusie dat het moeilijk was de gestelde vraag „zonder meer met ja te beantwoorden.”

Bepaald pikant was de tegenstelling in de ARP-fractie, waarvan de meerderheid zich tegen het standpunt van haar voorzitter en demissionaire minister-president mr. Biesheuvel keerde. Deze is (gesteund door zijn fractiegenoten Schakel, Roolvink, Veerman en Koning, die samen met de heer Biesheuvel de minderheid vormden) met hem van oordeel, dat de pogingen om toch tot een parlementair meerderheidskabinet der vijf te komen, nog niet voldoende waren „uitgediept”. Het feit dat de heren Veerman en Koning tevens resp. voorzitter en vice-voorzitter van de partij zijn, zou er op kunnen wijzen, dat in de ARP de sympathieën juist andersom liggen dan in de fractie en dat de heer Biesheuvel de meerderheid van de partij wel achter zich heeft. Daarop wijst trouwens ook een der resultaten van het nationaal kiezersonderzoek, volgens hetwelk een grote meerderheid van de ARP, de CHU en DS'70 voor regeringssamenwerking met de VVD is.

Verrassing

Na de schriftelijk vastgelegde conclusie van dr. Ruppert dat hij op grond van de vijf brieven de mogelijkheid van een vijfpartijkabinet „thans” niet aanwezig achtte, kregen de heren Andriessen, Wiegel, Biesheuvel en Tilanus nog dezelfde dag een uitnodiging van dr. Ruppert voor een bespreking op vrijdagmiddag 12 januari (de volgende dag dus) om nu de mogelijkheid en de wenselijkheid van een minderheidskabinet, samengesteld uit leden van de KVP, de VVD, de ARP en de CHU, onder het oog te zien.

Deze vergadering leverde een verrassing op. Alle vier de fractievoorzitters bleken namelijk van mening, dat nu maar eerst de mogelijkheid van een z.g. extra-parlementair kabinet moest worden onderzocht. Dat de heren Wiegel en Biesheuvel eveneens op dat standpunt stonden, was niet op politieke gronden het geval (zoals bij de KVP), maar was op procedurele overwegingen gebaseerd. De KVP heeft van stonde af aan haar zinnen op een dergelijk kabinet gezet. Het zal onze fractievoorzitter tactisch juist hebben geleken, nu niet eerst ook nog het vierpartijkabinet door de KVP te laten torpederen. Dat kan dan nu eventueel in een latere fase aan de orde komen, waarbij uiteindelijk zelfs een hervatting van de bespreking over

VERVOLG OP PAGINA 2

Ledenwerf- campagne

Gedurende de verkiezingscampagne maakte de partij een grote ledenwinst. Dat was prachtig, maar niet voldoende.

Ook na de verkiezingen liep de stroom van nieuwe leden nog door. Dat was verheugend, maar nog altijd niet voldoende.

Het georganiseerde deel van de liberale kiezers — de echte VVD-leden — was altijd betrekkelijk klein ten opzichte van het kiezersbestand. Ongeveer 5 pct. van de kiezers was lid. Bij andere partijen lag de organisatiegraad veel hoger, ondanks vaak hogere contributies. Bij de Partij van de Arbeid bijvoorbeeld plm. 7,5 pct. en bij de ARP ze' plm. 14 pct.

Door de grote verkiezingswinst van de VVD — wij kregen 1.068.375 geldige stemmen — moeten wij alles op alles zetten om leden te winnen om zo weer op de 5 pct. te komen. Voor deze eerste halte hebben wij 14.772 nieuwe leden nodig.

Het bereiken van de 5 pct.-grens is echter maar een eerste halte. Een halte die wij eigenlijk direct weer voorbij moeten rijden. Uitsappen hoort er niet bij te zijn. Alleen instappen.

Willen wij eindelijk alle taken uitvoeren die het hoofdbestuur en andere partij-organen voor zich zien liggen, dan hebben wij de actieve steun van veel meer leden nodig. Actieve steun zowel in de afdelingen als in de commissies, maar ook door contributiebetaling. Om een voorbeeld te noemen. De algemene vergadering besloot in 1969 tot het regelmatig houden van een partijreferendum. De enige reden waarom dit besluit nooit is uitgevoerd, was geldgebrek. Dat hoeft er niet meer te zijn wanneer wij ons ledental verdubbelen. Dat kan wanneer ieder lid er nog een lid bijwerft. Daaraan helpt ook mee wanneer van ieder gezin ten minste man en vrouw lid zijn. Het tweede (en derde) lid van een gezin kan goteerd worden tegen een contributie van f 10,- per jaar (in Amsterdam, Rotterdam en Hengelo f 15,-.) Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid en helpt de invloed van de afdeling in de algemene vergaderingen van de partij en in de centrale vergaderingen van de kamercentrales te vergroten.

Aan de ledenwerfcampagne is een wedstrijd verbonden: er wordt een afdelingsklassement en een persoonlijk klassement bijgehouden. Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 13 en 14 april a.s. worden de prijzen uitgereikt aan het lid dat de meeste leden heeft gewonnen en aan de afdeling die (in verhouding) de meeste leden erbij kreeg tussen 5 januari en 13 april.

Lees pagina 10 en vul beide bonnen in!

F. KORTHALS ALTES.

„Feestvuist” niet op de buis

In sommige kranten is de indruk gewekt als zou het Vuistprogramma van Willem Duys tijdens ons grote jubileumfeest op 2 februari 1973 door de televisie worden uitgezonden.

Dit is echter beslist NIET het geval. Niet op 2 februari a.s. en ook niet op een later tijdstip.

Het is een feestavond uitsluitend en alleen voor de VVD en alleen in de RAI in Amsterdam.

De toeloop voor plaatsbewijzen is enorm geweest. De zaal is uitverkocht.

Toch kunt u nog mee-feestvieren door nu meteen balkaarten te bestellen. Zie pagina 7.

Radio-uitzending van de VVD:
dinsdag 30 januari, van 18.19-
18.29 uur, over de zender Hil-
versum II (298 m).

Nota ontwikkelingslijnen '73

Het nieuwe kabinet — hoe dat er ook moge uitzien — zal zich verzekerd weten van warme belangstelling van de kant van de Streekraad Oost-Groningen. Het bestuur van deze streekraad heeft de nota 'Ontwikkelingslijnen 1973' gecomponeerd. Alle vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen zijn daarin nog eens haarfijn voor regering en parlement geïnventariseerd. Bovenaan het verlanglijstje van de streekraad staan onder meer doorbreking van de excentrische ligging van Oost-Groningen, verbetering van werkgelegenheid en activering van de woningbouw.

In de nota worden verder de volgende maatregelen genoemd:

- Ontsluiting van de streek met wegen spoorverbinding naar de Eemsmond, Groningen, Emmen, Rardstad, Twente en Duitse groepipolen.
- Vermindering van het werkgelegenheidstekort via een rijk geschakeerd beleid, dat onder meer stimulerende rente-subsidies en soepeler industriële premie-regeling bevat voor reed. gevestigde en zich nog te vestigen bedrijven.
- Vorming van een volkshuisvestingsplan, dat een meerjarenprogramma voor nieuwbouw, herstel en afbraak van slechte huizen omvat.
- Geconcentreerde ontwikkeling van hoofdplaatsen Veendam, Winschoten en

Stadskanaal (in mindere mate Oude Pekela en Ter Apel) zonder aantasting van de leefbaarheid van de kleine dorpen.

- Spoedige uitvoering landschapsplannen.
- Snelle invoering van een lex-specialis voor herinrichting Oost-Groningen en de Gronings-Drentse veenkoloniën.
- Meer experimenten met rijkssteun voor het oplossen van afvalwaterproblemen (ook in de strokartonindustrie).
- Versnelde uitvoering van openlucht-recreatieplannen en landschapsplannen in het kader van werkgelegenheidsmaatregelen.

Het gaat om een indrukwekkende verlanglijst van de Streekraad Oost-Groningen. Het bestuur ervan zal er niet treurig om zijn, dat het noorden er een nieuw Tweedekamerlid bij heeft gekregen. Nog wel een VVD'er, te weten de 38-jarige stad-Groninger drs. Jaap Scherpenhuizen. Nog een noordelijke man in het parlement kan nooit kwaad, zou het bestuur van de streekraad kunnen zeggen. Aan Jaap Scherpenhuizen zal het niet liggen. „Ik zie mij niet als een zuiver regionale kandidaat, maar ik hoop toch in het bijzonder voor het noorden in de kamer veel te kunnen doen”, aldus deze Groninger planoloog. VVD'ers in de provinciale staten van

Drenthe hebben tijdens de behandeling van de begroting enkele opmerkelijke uitspraken gedaan. Zo pleitte fractievoorzitter mr. J. W. Boonk voor de instelling van maximum snelheden op wegvakken die een verbinding vormen tussen verbaanswegen ten behoeve van de verkeersveiligheid. De heer R. S. Hofstee Holtrop sprak over de problematiek van de gastarbeiders. Hij zei van mening te zijn dat de nu niet aantrekkelijke en door buitenlanders verrichte arbeid weer aantrekkelijk dient te worden gemaakt voor de eigen bevolking. „Door verbetering van de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden”, zo merkte de heer Hofstee Holtrop op.

Verkondigingen

- 5 februari: A. J. Evenhuis spreekt voor de afdeling Assen (hotel Overcinkel, 20.00 uur).
- 5 februari: mr. H. E. Koning spreekt voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden in Drenthe.
- 9 februari: H. J. L. Vonhoff spreekt voor de liberale sociëteit Groningen.
- 19 februari: mr. H. E. Koning spreekt voor het Politiek Trefpunt te Sneek.

Texel-weekeinde van afdeling Leeuwarden

LEEUWARDEN — Evenals vorig jaar organiseert de afdeling Leeuwarden van de VVD ook dit jaar weer een weekeinde op Texel voor Friese VVD'ers met gezinnen. Het weekeinde wordt gehouden op 17 en 18 maart. Degenen die geïnteresseerd zijn in deelname, kunnen zich voor nadere informatie wenden tot: de heer K. Duiker, Weerd 12 (Gloppe) te Leeuwarden. Tel. kantoor: 05100 23856.

Ongelijke kansen

Van de hand van de heer A. Wenmaekers uit Grevenbicht, voorzitter van de VVD-afdeling Mijnstreek en tevens lid van het provinciaal bestuur van deze partij is, in samenwerking met enkele andere VVD-leden, een rapport verschenen dat in de Limburgse contreien met belangstelling is gelezen. De heer Wenmaekers onthult in dit rapport onder meer dat hij de eerste Limburger is geweest, die — onlangs — doelgericht met de speciale vertegenwoordiger van de Nederlandse regering in de Verenigde Staten, „industrial commissioner” J. Hafkemeijer, over de herstructureringsproblematiek in Limburg heeft gesproken.

„De Limburgse politici, bestuurders en diverse instituten en organisaties die met deze problematiek te maken hebben, hebben vrijwel geen enkel contact met de heer Hafkemeijer en dat vind ik als Limburger bijzonder jammer,” aldus de heer Wenmaekers. „Vooral ook omdat die contacten met de andere provincies vrij intensief zijn zouden de verantwoordelijken in Limburg veel meer inlichtingen, verlangens, vragen over mogelijkheden, enz. bij de heer Hafkemeijer op tafel moeten leggen,” vindt hij.

Uit de gesprekken, die de heer Wenmaekers in de Verenigde Staten heeft gevoerd blijkt heel duidelijk dat er, indien een Amerikaans bedrijf de keuze heeft uit vestiging in België of Nederland, van gelijke kansen en voorwaarden geen sprake is. Bij een investeringsbedrag van 12 miljoen dollar, kan Bel-

gië circa 7 miljoen dollar aan subsidie aanbieden, Nederland slechts 3 miljoen. Kapitaalleningen worden in België op basis van 2 pct. en in Nederland op basis van 6 tot 7 pct. verstrekt en daarnaast spelen in België nog tal van „onbekende” faciliteiten, waaronder fiscale, e.a.

Beperkt budget

Daar komt nog bij dat de heer Hafkemeijer het in de Verenigde Staten als enige Nederlander moet opnemen tegen een staf van acht Belgen, zeven Fransen, enz. Hij heeft, aldus de heer Wenmaekers bovendien slechts de beschikking over een zeer beperkt budget, althans in vergelijking met andere „acquisiteurs” en kan in een land, waar men telefonische of schriftelijke afhandeling niet accepteert moeilijk uit de voeten. Op zeer korte termijn haalde België dan ook onlangs liefst zeven ondernemingen uit Amerika binnen, die ook voor Nederland zeer interessant waren geweest. Toch zijn er nog mogelijkheden volgens de heer Wenmaekers, want een tiental bedrijven zoekt naar expansiemogelijkheden en denkt daarbij ook aan Nederland. Maar dan zijn haast een goed werk geboden, terwijl hem ook duidelijk is gebleken dat de Amerikaanse ondernemers drommels goed op de hoogte zijn van de invloeden die de vakbonden en met name de extreemsocialistische groeperingen uitoefenen op het algemeen klimaat in Nederland. De heer

Wenmaekers wil zijn ervaringen ter kennis stellen van de verantwoordelijken in zijn partij, maar wil tevens met een aantal Limburgse VVD'ers dit rapport als een van de uitgangspunten gebruiken voor een „eigen” aanpak. Deze groep wil een stichting vormen, die zich zal bezig houden met de Limburgse herstructureringsproblematiek. In die zin dat ze zal trachten alle contacten die er bestaan en nog bijkomen, met succes af te handelen. Er zijn reeds diverse activiteiten ontplooid, welke door de betreffende leden, die beslist geen eigenbaat willen nastreven, zijn betaald. De belangrijkste doelstellingen van de stichting i.o. zijn de volgende:

- De problemen, waarmee Limburg nu en in de toekomst te maken heeft, mede te helpen oplossen, onafhankelijk van alle overheidsactiviteiten („het zijn namelijk onze eigen problemen”);
- De bevolking ervan te overtuigen dat ook particulier initiatief belangrijk is en dat men geen afwachtende houding dient aan te nemen t.a.v. wat de overheid doet. Dat men ook niet constant tegen die overheid moet aanleunen c.q. schoppen, want ook die overheid is niet het bekende ezeltje; de Limburgse bevolking er van overtuigen dat de VVD er toch echt wel voor die bevolking is en dat men haar niet meer moet zien als die club van deftige heren en uitbuiters, zoals hen dit, op een onjuiste manier, destijds op school is bijgebracht.

Informatie

de enige voor de hand liggende figuur: het parlementaire meerderheidskabinet der vijf partijen, m.i. niet geheel uitgesloten lijkt. Het door de heer Ruppert in zijn boven aangeduide conclusie gebruikte term „thans” zou daar óók op kunnen duiden.

Extra-parlementair

De voorliefde van de KVP voor een extra-parlementair kabinet (wat men daar dan precies onder moge verstaan) is ondertussen wel typerend. Gaat men uit van de gedachte, dat een extra-parlementair kabinet geen bindingen heeft met de fracties, dan opent een dergelijke oplossing haar immers de mogelijkheid, een duidelijke keuze voorlopig te ontgaan en zich moreel niet gebonden te

achten aan zo'n kabinet. Het staat trouwens wel vast, dat de linkervleugel van de KVP in zo'n opzet de mogelijkheid ziet om de weg vrij te maken naar een latere samenwerking met de PvdA. Mochten echter de heren Den Uyl en Van Mierlo bij hun aanvankelijke standpunt blijven dat zij tegen ieder extra-parlementair kabinet in de Kamer de sterkste oppositie zullen voeren, dan zou zo'n kabinet in zijn onvermijdelijke afweer tegen deze oppositie in de kortste keren toch in feite een „parlementair” karakter krijgen.

Trouwens, prof. Oud heeft het altijd al verkondigd: in Nederland behoort elk kabinet de steun van een meerderheid in de Kamers en is in wezen aldus altijd een parlementair kabinet. De rest is in vele opzichten een woordenspel en bete-

kent ten hoogste wat meer of wat minder binding van de fracties aan een vastgesteld program. Daarom zal een dergelijke opzet de KVP niet brengen wat zij ervan hoopt. Ook dan immers zal haar fractie in de Kamer telkenmale onvermijdelijk toch voor duidelijke politieke beslissingen en keuzen worden geplaatst.

Blijft ten slotte de mogelijkheid, dat de linkervleugels der confessionelen de hoop koesteren, ook socialisten in zulk een kabinet te kunnen opnemen. Er zullen niet veel kiezers in Nederland zijn die verwachten, dat de VVD daaraan zou willen meedoen. De heer Wiegels heeft deze mogelijkheid dan ook reeds nadrukkelijk uitgesloten. Eind van de week weten we ondertussen waarschijnlijk wel meer.

Onder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Een felle kou heerste er op zaterdag de 24ste januari 1948. Maar dat belette een enthousiaste menigte liberalen uit heel het land niet om in de middag van die dag op te trekken naar het Amsterdamse Bellevue, waar de oprichtingsvergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie werd gehouden. De omstandigheden waaronder tot die oprichting werd gekomen, heeft staatssecretaris Vonhoff onlangs in de radiozendtijd van de VVD in enkele ferme lijnen geschetst. Elders in dit nummer kan men de tekst daarvan aantreffen.

De feestelijke bijeenkomst van 2 februari a.s. te Amsterdam, waar ons zilveren jubileum zal worden gevierd, doet onze gedachten onwillekeurig teruggaan naar de herdenkingssamenkomst, eveneens in het RAI-congrescentrum te Amsterdam, van vijf jaar geleden. Achteraf gezien is dit immers voor velen van ons de laatste maal geweest dat zij prof. Oud, toen minister van staat, hebben gezien en gehoord.

De sprekers op deze feestelijke herdenking van „tweintig jaar VVD”, welke onder leiding stond van de toenmalige partijvoorzitter ir. K. van der Pols, waren naast prof. Oud zijn mede-oprichter van de VVD mr. D. U. Stikker, de voorzitter van onze Eerste-Kamerfractie mr. H. van Riel en de toenmalige voorzitter van onze Tweede-Kamerfractie mr. E. H. Toxopeus. Velen zal vooral het ontroerende slot van Ouds laatste grote rede (die hem fysiek kennelijk al grote inspanning kostte, doch niettemin met de oude gloed werd uitgesproken) zijn bijgebleven, waarin hij deze prachtige regels uit „De Ploeg” van Adriaan Roland Holst citeerde:

„Ik zal de halm niet meer zien,
Noch binden ooit de volle schoven,
Maar doe mij in de oogst geloven,
waarvoor ik dien.”

Nog niet recht zeven maanden later, op 12 augustus 1968, kwam aan het veelbewogen leven van deze waarlijk grote staatsman, staatsrechtsg geleerde en kenner bij uitstek van onze parlementaire historie, een einde.

Na Ouds dood schreef mr. Toxopeus in „Vrijheid en Democratie” van 16 augustus 1968, herinnerend aan die slotwoorden: „Zijn ontroering bij het uitspreken van die hem dierbare woorden werd door alle aanwezigen meegevoeld en tenslotte bedwongen in een langdurige ovatie. Op dat moment hebben wij, wellicht onbewust, beseft welke zware verplichting op ons rust om daar waar Oud zaaide, de oogst, de vruchten van een meer dan vijftigjarige dienst van het liberalisme, binnen te halen”.

Wij, van onze kant, kunnen daar thans aan toevoegen: Wat zou Oud zich hebben verheugd in de rijpe oogst, die ons op 29 november is ten deel gevallen. Zijn schepping is thans krachtiger dan ooit!

● Sportief

In mijn vorige „Onder de Loep” schreef ik reeds over de rubriek „Paspoort”, waarin „Het Vrije Volk” via een aantal paspoort-vragen en de daarop gegeven antwoorden een signalement geeft van „interessante mannen en vrouwen”, die in en om Rotterdam wonen. Het was toen de dirigent P. Struijk, die invulde op de VVD te hebben gestemd, omdat zijn gedachten door de VVD het beste worden uitgedragen.

Het is wel aardig, nog een keer op deze rubriek terug te komen, nu kort nadien wederom een „paspoorter” zich tot de VVD bekende. Het is Betty Stöve, uit Alblasterdam, Nederlands toptennisster, die ook in het buitenland grote bekendheid geniet, vooral na de overwinning die zij in het afgelopen jaar in Wimbledon in het damesdubbelspel met Billie Jean King behaalde. Als haar „beroep” vulde zij in: „part-time tennis-speelster (in mijn echte paspoort staat: administratrice).” Op de vraag of zij in God gelooft, antwoordde zij: „Ja, ik ben gelovig. Ik ben remonstrants-gereformeerd gedoopt, heb geen belijdenis gedaan, maar kom af en toe toch in de kerk, omdat ik dat soms prettig vind. Ik geloof in een Opperwezen en in een hiernamaals”. Als haar favoriete omroepen noemde zij de AVRO en de TROS en natuurlijk kijkt zij vooral graag naar de sportuitzendingen.

De voor ons interessantste van de 45 vragen, die zij beantwoordde, was die omtrent de politieke partij waarop zij

het laatst had gestemd. Ook haar antwoord daarop luidde: op de VVD. En wel „omdat die partij nog steeds de mensen een eigen initiatief laat”. En niet minder verheugend acht ik hetgeen zij daaraan toevoegde: „Ik vind stemmen erg belangrijk. Als ik weet dat ik op een verkiezingsdag niet in Nederland ben, zal ik ervoor zorgen dat ik mijn stem toch kan uitbrengen.”

Een voorbeeld voor velen, deze 27-jarige jonge sportvrouw!

● Kamervoorzitter

Het behoort tot de ongeschreven parlementaire gewoonten, dat — behoudens bijzondere omstandigheden — als voorzitter van de Tweede Kamer aan de

Koningin wordt voorgedragen een lid van de grootste fractie in de Kamer. De Partij van de Arbeid is al sinds enige tijd de sterkste fractie en men kan er dus rustig van uitgaan dat ook onze VVD-fractie er op 7 december jl. aan heeft meegewerkt dat een socialist — met name dr. Vondeling — tot Kamervoorzitter is aangewezen.

Het is jammer, maar mijns inziens wel terecht, dat onze fractievoorzitter de heer Vondeling zo kort na diens benoeming namens de VVD-fractie heeft moeten wijzen op een minder gewenst en minder juist optreden, zij het dan buiten de Kamer.

NRC/Handelsblad heeft het in zijn hoofdartikel-kolom gemeend voor de heer Vondeling te moeten opnemen. Het blad was van oordeel, dat hij als volksvertegenwoordiger vrij is die politieke uitspraken te doen die hij nodig vindt. Het meent dat het niet zo mag zijn, dat de politicus die ook nog Kamervoorzitter is, minder recht van spreken heeft dan zijn collega's, die geen Kamervoorzitter zijn. Het Parool, dat wel meent dat de heer Wiegel wat te „kleinzerig” heeft gedaan, schrijft in tegenstelling tot NRC/Handelsblad nochtans „er niet voor te pleiten dat een Kamervoorzitter zich geen enkele beperking heeft op te leggen als hij aan het politieke verkeer deelneemt.” En: „Over Vondelings optreden kan men verschillend denken.”

Zo is het en daar gaat het nu precies om. Waarom, denkt men, heeft het organiserend comité van deze demonstratie juist de heer Vondeling gevraagd en niet bij voorbeeld een der buitenland-specialisten van de PvdA-fractie als mr. Van der Stoep, Dankert of Ter Beek? Omdat men wel begreep dat de heer Vondeling voor heel de buitenwereld toch het aureool van Kamervoorzitter met zich zou dragen. De door onze fractievoorzitter gewraakte krasse en op hun eenzijdigheid aanvechtbare uitspraken, die de Kamervoorzitter daar heeft gedaan, waren in strijd met de (ook dus door Het Parool erkende) wenselijkheid van beperking in het optreden van iemand, die de functie van Kamervoorzitter heeft aanvaard.

Wie — vrijwillig — het voorzitterschap van de Kamer op zich neemt, zal zich inderdaad enige beperking moeten opleggen en extreem politiek optreden naar buiten aan zijn fractiegenoten moeten overlaten. Zo is het ook door al zijn voorgangers opgevat. Volgens Het Parool is het ook onder mr. Van Thiel wel eens voorgekomen, dat deze de voorzitterszetel aan een ander overdroeg en zelf aan het Kamerdebat ging deelnemen. Zelf kan ik me dat van de heer Van Thiel niet direct herinneren. Wel zijn enkele van die gevallen uit de parlementaire geschiedenis bekend. Zij zijn echter zo uitzonderlijk, dat ze dan ook door parlementair-historische commentatoren altijd speciaal worden genoemd. Vergelijkbaar met het optreden op een protest-demonstratie en op de wijze als daar is geschied, is dat bovendien niet.

In tegenstelling met Het Parool geloof ik tenslotte, dat de heer Van Thiel zelfs in de verkiezingstijd nooit bijzonder actief aan de campagne heeft deelgenomen. Wel was hij ook dan meermalen bereid, als voorzitter van een politiek forum op te treden of een discussie tussen politieke tegenstanders te leiden. Het zou voor de gerespecteerde positie die de Kamervoorzitters in de loop der jaren in ons land hebben verworven te betrouwen zijn wanneer de heer Vondeling deze lijn zou ombuigen. Vooral snog geven we de hoop niet op, dat de heer Vondeling bij nader inzien daarvoor toch wel gevoelig zal zijn.

● Verwarring

Aan de oorlog in Vietnam zou morgen een einde kunnen komen. Als Noord-Vietnam zijn troepen van Zuid-Vietnaams grondgebied zou terugtrekken, de soevereiniteit van Zuid-Vietnam zou erkennen en de Vietcong zijn terreuracties zou staken, zou het afgelopen zijn met de strijd. Want niet de onafhankelijkheid van Noord-Vietnam wordt bedreigd, maar dat is wel het geval met die van Zuid-Vietnam, dat zichzelf wil zijn en niet aan het communisme ten offer wil vallen. Deze eenvoudige waarheden worden in de emoties gemakkelijker vergeten. Mr. Hiltermann heeft er dezer dagen nog eens aan herinnerd, dat

Afscheid van G. Stempfer

Met groot leedwezen ontvingen wij van onze mederedacteur de heer G. Stempfer de mededeling, dat hij zich om gezondheidsredenen genoopt ziet zijn lidmaatschap van onze redactie te beëindigen.

Ruim een kwart eeuw, waaronder 15 jaar tevens als redactie-secretaris, heeft hij mede redactionele leiding gegeven aan ons partij-orgaan; eerst als redacteur van „Vrij” van de Partij van de Vrijheid en vervolgens van „Vrijheid en Democratie”.

Vooraf ook voor zover betreft de periode 1956 tot 1962, gedurende welke ik zelf hoofdredacteur was van ons partij-orgaan, denk ik met erkentelijkheid aan de plezierige en collegiale samenwerking met Stempfer terug. Het was ook voor mij een grote teleurstelling, dat hij het laatste jaar niet meer in staat was, zijn taak als sociaal-economisch redacteur van ons blad te vervullen, zoals hij dat zelf zo graag had gedaan.

Mede namens collega la Chappelle en de overige redactieleden wens ik hem gaarne het allerbeste. We mochten trouwens van hem de verzekering ontvangen, dat hij hoopt in zijn woonplaats Laren (N.H.) nog enige tijd aan het plaatselijke werk voor de VVD te kunnen meewerken.

A. W. ABSPOEL

Prikkels

● Het oud-lid van de Tweede Kamer voor de PvdA J. de Kadt in het weekblad Accent: „Dat de winst van de liberalen een winst voor de Nederlandse democratie was, omdat de leuze van Wiegel „Den Uyl uit het Catshuis houden” een van de kernkwessies is voor het behoud van die democratie, moet onomwonden worden vastgesteld.”

● Van dezelfde in Accent: „De nederlaag van DS'70 is ten dele veroorzaakt door het voortijdig verrekken van een regeringscrisis, iets wat de kiezers haar niet vergeven hebben. Voor een ander deel is dat verlies veroorzaakt doordat de lijsttrekker, Drees, niet bij machte was de duidelijkheid van Wiegel te bereiken....”

● D. Malta in het Algemeen Dagblad: „Een goed samenspel tussen fractie en partij is natuurlijk geboden. Maar in de KVP staan er een stuk of wat kapiteins op de brug te dringen, om nog maar te zwijgen van bemaningsleden die af en toe opruien tot muiterij. Dat is dan ook de reden dat de KVP-fractie geen enkele keus wil maken en daarom maar haar toevlucht heeft genomen tot een politiek-neutraal extra-parlementair kabinet.”

● Prof. H. Daudt, hoogleraar in de politicologie aan de Universiteit van Amsterdam: „De subcultuur is verworpen tot een orde-loze verzameling van groepen wetenschapsbeoefenaren, waarvan velen zich ten onrechte gekwalificeerd achten tot het geven van onderwijs in de politicologie.”

● Mevrouw M. van Emde Boas-Starkenstein in een interview door W. Woltz in het zaterdagbijvoegsel van NRC/Handelsblad: „En de oneerlijkheid, hoe Den Uyl een man als Van Agt, die ze in de Bredase crisis in mootjes hebben gehakt, nu weer in een kabinet wil opnemen..... onbegrijpelijk. Ik ben geen VVD-er, maar ik vond destijds dat Berkhouwer het perfect deed, zonder demagogie de puntjes op de i gezet, keurig!”

Excursies

Voor degenen die de viering van het zilveren jubileum van onze partij willen combineren met een kennismaking met enkele specifieke Amsterdamse activiteiten, organiseert de VVD afd. Amsterdam vrijdagmiddag 2 februari voorafgaande aan de feestelijkheden een drietal excursies:

1. AMSTERDAMSE HAVEN

Per boot zal een rondvaart gemaakt worden door het westelijk havengebied. Deskundige uitleg aan boord door de heer Th. van den Berg, directeur van de Vereniging „De Amsterdamsche Haven” en Mr. D. E. Claassen, secretaris van de Scheepvaartvereniging Noord.

Verzamelen om 14.15 uur achter het C.S. Amsterdam, alwaar we om 16.30 uur terug zullen zijn.

De deelname is beperkt tot een maximum van 150 personen.

2. SCHIPHOL

Na een ontvangst in de perskamer van de luchthaven, waar een korte inleiding over ontwikkeling, betekenis en toekomstverwachting van Schiphol gegeven zal worden, volgt een rondleiding, waar de ontvangen informatie aan de praktijk getoetst kan worden.

Verzamelen om 13.30 uur bij de ingang van het Int. Congrescentrum R.A.I., alwaar we om ca. 17.00 uur terug zullen zijn. De deelname is beperkt tot maximaal 60 personen. Ter bestrijding van de vervoerskosten moet een bijdrage van f 5,— per persoon in rekening worden gebracht.

3. DIAMANTBEWERKING EN TROPENMUSEUM

Allereerst zal een bezoek gebracht worden aan de diamantslijperij van de fa. Asscher. Vervolgens gaat de groep per bus naar het Tropenmuseum voor een korte rondleiding (o.a. de tentoonstelling „In het land van Ghor”, semi-nomaden in Afghanistan).

Verzamelen bij de ingang van Int. Congrescentrum R.A.I. om 13.30 uur, alwaar we om ca. 17.00 uur terug zullen zijn. De deelname is beperkt tot maximaal 40 personen. Ter be-

strijding van de vervoerskosten moet een bijdrage van f 5,— per persoon in rekening worden gebracht.

In verband met de beperkte mogelijkheden tot deelname is een spoedige opgave dringend gewenst. U kunt daartoe gebruik maken van onderstaande aanmeldingsstrook. In geen geval later dan 26 januari opzenden aan:

VVD afd. Amsterdam,
Vondelstraat 60, Amsterdam.

(let wel: niet aan het landelijk secretariaat in Den Haag).

Aankondigingen

● 22 januari: openbare ledenvergadering van de afdeling Amsterdam, 20.00 uur, hotel „Krasnapolsky” in de Congressaal. Op deze vergadering spreken partijvoorzitter mevrouw H. van Someren-Downer en dr. Ferry Hoogendijk. Laatstgenoemde houdt een nabeschouwing over de kamerverkiezingen.

Mevrouw Van Someren belicht de binnenlandse politiek.

● 24 januari: mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello spreekt te Benthuizen in het kader van de cursus „Politieke scholing voor de vrouw” (Dorps huis De Tas, 20.00 uur).

● 5 februari: G. W. Keja spreekt voor de afdeling Bloemendaal.

● 7 februari: de kamercentrale Dordrecht organiseert een bijeenkomst in café-restaurant Engels te Rotterdam. Dr. L. Ginjaar zal spreken over de stellingen van het Liberaal Manifest (aanvang 20.00 uur).

● 9 februari: ir. D. S. Tuijnman en drs. B. v. d. Lek (psp) spreken voor de didactiekconferentie over het milieu (voor MAVO-onderwijs) in het conferentieoord Woudschoten te Zeist (11.30 uur).

● 9 februari: mr. dr. C. Berkhouwer spreekt voor een nieuwe afdeling van de VVD, 20.00 uur, Nieuwe Niedorp.

● 16 februari: mev. drs. N. Smit-Kroes spreekt voor de ondercentrale Goeree en Overflakkee (De Schakel, Dirksland, 20.00 uur).

● 26 februari: mev. drs. N. Smit-Kroes spreekt voor de afdeling Amstelveen.

● 28 februari: algemene vergadering van de kamercentrale Dordrecht in café-restaurant Engels te Rotterdam. Aanvang 20.00 uur.

Feest met Toxopeus

Het bestuur van de ondercentrale Alblasserwaard, Vijfheerenlanden en eiland van Dordrecht organiseert vrijdag 9 februari in het gemeenschapshuis te Hoor naar (aanvang 20.00 uur) een groot liberaal feest voor zijn leden, waarbij het zich gelukkig prijst de heer mr. E. H. Toxopeus, commissaris der Koningin in Groningen, bereid gevonden te hebben de feestrede uit te spreken. Daarna zal Karin van Wamelen als gastvrouw optreden tijdens een gevarieerd programma, waaraan o.a. zullen meewerken Corrie van Bergen, Dick Engelbracht, het Leedy-trio en de Beale Street Band o.l.v. Wim Jongbloed. Kaarten à f 6 kunnen worden aangevraagd bij het secretariaat: de heer K. v. d. Berg, Prinses Marijkeweg 7, Heerkerk (telefoon 0 1837 - 710).

Ondergetekende,

naam

adres

woonplaats

wenst deel te nemen aan:

Excursie Haven

Excursie Schiphol

Excursie Diamantbewerking & Tropenmuseum

(gewenste excursie aankruisen)

Indien ik de 2e of 3e mogelijkheid kies, sluit ik f 5,— bij in de vorm van cheque, girokaart of bankbiljet (dan aantekenen!).

(ondertekening)

Vóór 26 januari opzenden aan:

VVD Afd. Amsterdam. Vondelstraat 60, Amsterdam-W.

Bommen op Noord-Vietnam

In ons blad van 5 januari is een zeer kort ingezonden stukje opgenomen van de heer J. Huisman te Nieuw Beerta, onder het kopje Vietnam, met een redactioneel naschrift (pagina 11).

De heer Huisman deelde mee dat hij de houding van de VVD-fractie en van de liberale ministers bij de interpellatie-Bakker „ten eerste betreurt”. Hij meent dat deze houding eenzijdig is en aan de feiten voorbij gaat. „Indien Noord-Vietnam zijn agressie tegen zijn buurlanden tijdig had gestaakt, dan waren de bombardementen voorkomen”, aldus schreef de heer Huisman.

In het redactionele naschrift werd eraan herinnerd dat de VVD in de Tweede Kamer, evenals de regering, afschuw heeft uitgesproken over de recente bombardementen op grote schaal door de VS op Noord-Vietnam. „De redactie hoopt”, zo werd daar aan toegevoegd, „dat de heer Huisman een der zeer weinigen in onze partij is, die daar anders over denken.”

Deze laatste, in het korte bestek niet gelukkig geformuleerde, zin heeft vele reacties opgeroepen. De redactie ontving 18 brieven van lezers, die de heer Huisman gelijk geven en slechts één brief van een lezer, die tegen de visie van de heer Huisman opkomt. Die aantallen zeggen op zichzelf niet veel, maar zij zijn verhoudingsgewijs bepaald tekenend: het gebeurt zelden dat bij de redactie over één onderwerp zoveel brieven binnen komen.

Natuurlijk zijn niet alle brieven identiek, maar de gebezigde argumenten komen toch veelal overeen. Men herinnert aan het feit dat Noord-Vietnam in het conflict de agressor is, dat door terreur van de Vietcong minstens evenveel zo niet méér slachtoffers onder de burgerbevolking van Zuid-Vietnam zijn gemaakt. Vaak wijzen de briefschrijvers

erop dat men, zo men de bombardementen al meent te moeten veroordelen, dan in één adem ook de agressie en terreur van Noord-Vietnam moet bekritisieren, als men zich niet schuldig wil maken aan het meten met twee maten. Een aantal briefschrijvers brengt in herinnering dat men tijdens de Tweede Wereldoorlog zich verheugde — en in ieder geval geen uiting gaf aan gevoelens van afschuw — als men de geallieerde bommenwerpers over ons land naar Duitsland hoorde vliegen, hoewel ook daar hele steden werden plat gegooid en vele slachtoffers vielen onder de burgerbevolking.

De heer Huisman zelf schreef ons o.m.: „Uw commentaar op mijn ingezonden stuk stelt mijn standpunt in een verkeerd daglicht. De bombardementen vind ik verschrikkelijk. De verantwoordelijkheid voor deze oorlog met zijn afschuwelijke gevolgen leg ik bij de leiders van het land, dat offensieven ontkeet bij zijn naaste buurlanden”.

Als verantwoordelijk hoofdredacteur van ons blad en als schrijver van het door velen zo gewraakte redactionele naschrift wil ik graag op een en ander een toelichting geven.

Uit het (zeer korte en in ons vorig nummer onverkort opgenomen) stukje van de heer Huisman kan men lezen, zoals ik deed, dat deze de bombardementen toejuicht. Men moet immers bedenken dat zij volgden op het afbreken in december van de Parijse onderhandelingen. Daardoor wekten zij, althans bij mij, de indruk dat zij werden uitgevoerd onder het motto: „wie niet redelijk praten wil, moet maar voelen”. In die gedachtegang kan men de bombardementen, hoe afschuwelijk zij ook zijn, toejuichen als middel om alsnog een snelle vrede of althans wapenstilstand af te dwingen. Mij is dat middel te gortig.

Het waren systematische bombardementen, heviger dan ooit in de Tweede Wereldoorlog. Naar mijn persoonlijke opvatting heiligt het doel dit middel niet.

Uit de opstelling van de VVD-fractie in de Tweede Kamer bij de interpellatie-Bakker bleek een door mij gedeelde twijfel over de vraag of de bombardementen het juiste middel zijn om een politiek doel te bereiken.

Bij dat alles gaat het uitsluitend om de bombardementen, uitdrukkelijk niet om de Amerikaanse Vietnam-politiek als geheel. Men kan die politiek in beginsel onderschrijven, zonder nochtans bereid te zijn alle daarbij toegepaste middelen zonder meer te aanvaarden. Misschien vinden sommigen dat een half of een te genuanceerd standpunt.

De agressie van Noord-Vietnam en de door die partij gepleegde terreur- en geweldsdaaden veroordeel ik ten eerste. Zo zeer dat ik behoort tot degenen die de Amerikaanse Vietnam-politiek als geheel positief beoordelen. Maar ik behoud mij wel de vrijheid voor van verontrusting te getuigen over naar mijn smaak uit de hand lopende onderdelen van die politiek.

Hoewel ik dezelfde bombardementen op een ander ogenblik evenzeer verafschuwd zou hebben, wil ik niet ontkennen dat (ook) bij mij een emotioneel punt is geweest het wel erg ongelukkige tijdstip waarop zij werden uitgevoerd. Vlak vóór de Amerikaanse presidentsverkiezingen was, mede van Amerikaanse zijde, de indruk gevestigd dat een akkoord op handen was. Vlak erna — en dan bovendien nog in de Kerstweek — kwamen de bombardementen. Dat kwam hard aan. De reacties in vele delen van de wereld, waaronder Amerika bepaald welgezinde landen, hebben dat aangetoond. Ik ben van mening dat de Verenigde Staten niet alleen

een te extreem middel hebben toegepast, maar bovendien de fout begingen het moment daarvoor zeer ongunstig te kiezen. Ongunstig in die zin, dat het diegenen die met de Amerikaanse zaak sympathiseren wel zwaar op de proef stelt.

Men moet de kwestie Vietnam genuanceerd beoordelen. Het is eenzijdig en dus ongenueanceerd om bij voortdurende kritiek te leveren — zoals in linkse en vooral ultralinkse kringen gebeurt — op de VS, zeker als men daarbij de daden van Noord-Vietnam en de Vietcong verheerlijkt. Dan kiest men duidelijk partij, en wel voor de communistische zijde. Maar het is even ongenueanceerd om kritiekloos alles te aanvaarden wat de VS in het conflict doet.

De VVD heeft er nooit een geheim van gemaakt principieel aan de Amerikaanse kant te staan in het Vietnam-conflict. Dat standpunt heb ik altijd ondersteund en steun ik nog. Als dan juist in die kring een geluid van kritiek wordt vernomen, zoals in dit geval, dan is het temeer duidelijk dat die kritiek zich niet richt op het geheel, maar op een onderdeel.

De bombardementen zijn, zoals de heer Huisman in zijn tweede brief aan de redactie schreef, verschrikkelijk. Dat zal geen zinnig mens willen ontkennen. De één aanvaardt ze als consequentie van het conflict, verwijzend naar de verantwoordelijkheid daarvoor bij de tegenpartij en naar de even verschrikkelijke daden die deze tegenpartij beging en begaat. De ander meent, ondanks alles, een protest te moeten laten horen tegen deze vorm van geweld.

Voor het goede begrip: men heeft mij niet in Utrecht kunnen signaleren bij de protest-demonstratie. Welbewust niet, want men kon tevoren weten daarmee in communistisch vaarwater te komen. Uit het voorgaande is, hoop ik, duidelijk geworden dat ik daarvoor pas. Dat de VVD deze demonstratie niet steunde vind ik zeer terecht. Even terecht als de opstelling van onze Kamerfractie bij de interpellatie-Bakker.

Hoe het ook zij, laten wij hopen dat het conflict, met alle onmenselijke gevolgen vandien, spoedig tot het verleden behoort. Gelukkig nam het optimisme daarover weer toe, althans toen dit blad ter perse ging.

PH. C. LA CHAPELLE.

Districtenstelsel is breekpunt

Ons Tweede-kamerlid mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello zet in dit artikel uiteen waarom de VVD bij de kabinetsformatie onverzettelijk vasthoudt aan het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging.

Het stormlopen tegen het huidige stelsel van evenredige vertegenwoordiging neemt toe. Ter illustratie: in 1967 behaalde D'66 een verrassende verkiezingswinst met de slogans van de gekozen minister-president en een districtenstelsel. De staatscommissie van advies inzake Grondwet en Kieswet, de zogenaamde commissie Cals-Donner, gaf in haar eerste rapport in juli 1968 in grote meerderheid als haar mening dat de invoering van een 12-districtenstelsel mogelijk was zonder Grondwetswijziging. Kamerleden van PvdA, D'66 en PPR dienden gezamenlijk in oktober 1970 een initiatiefwetsvoorstel bij de Kamer in tot wijziging van de Grondwet, waarbij zowel een rechtstreekse verkiezing van een kabinetsformateur als de invoering van een 12-districtenstelsel werd mogelijk gemaakt. Doordat die twee zaken onverbrekkelijk door de voorstellers aan elkaar gekoppeld werden, was er niet veel kans dat het voorstel zou worden aangenomen. Nadat het artikel over de gekozen formateur was verworpen trokken de indieners het voorstel op 18 februari 1971 in. Intussen begon het 12-districtenstelsel als „gematigd districtenstelsel” zijn intrede te doen in de verkiezingsprogramma's van de grotere confessionele partijen, KVP, ARP en CHU.

De VVD heeft zich van begin af aan krachtig ingezet voor het onaangetast laten van de evenredige vertegenwoordiging. Het was een van de hoofdpunten van het rapport van de commissie „Kiezer Gekozen”. De voorzitter van deze commissie, mr. W. J. Geertsema, slaagde erin voor de resolutie, die een indeling van Nederland in 12 of 18 kieskringen scherp afwees en tevens verklaarde dat een dergelijke indeling niet zou kunnen worden ingevoerd zonder voorafgaande wijziging van de Grondwet tijdens de eerste algemene ledenvergadering in november 1968 die aan de behandeling van het rapport werd gewijd een ruime meerderheid te krijgen. Het was dan ook logisch dat het VVD-verkiezingsprogramma 1971 passages wijdde aan het behoud van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging en afwijzing van een districtenstelsel.

Onder aandrang van de VVD werd in de zomer van 1971 tijdens de informatie-Steenkamp, waarbij de heer Geertsema als onderhandelaar namens de VVD optrad, een volzin in het regeerakkoord opgenomen behelzende dat bij de herziening van het kiesrecht het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging zou worden gehandhaafd en dat het nieuwe kabinet geen medewerking zou verlenen aan de invoering van een districtenstelsel.

De zeer bondig geformuleerde urgentiepunten die de partijraad van de VVD voor de laatste verkiezingen vaststelde, hielden tevens de afwijzing van een districtenstelsel in. Onze huidige fractievoorzitter, de heer H. Wiegel, heeft de politieke lijn consequent doorgetrokken: toen hij onlangs te kennen gaf dat invoering van een districtenstelsel voor de VVD een breekpunt tussen partijen is bij de vorming van een kabinet; m.a.w. als er op andere punten overeenstemming zou bestaan

maar op dat ene punt niet, dan zou de VVD toch niet kunnen meewerken aan de totstandkoming van een kabinet, dat de invoering van een districtenstelsel in zijn regeerprogramma zou opnemen.

Geen stem verloren

Wat wordt er nu eigenlijk gedacht bij een 12-districtenstelsel? Op het ogenblik is het land verdeeld in 18 administratieve kieskringen. Iedere normale partij dient in alle 18 kieskringen een kandidatenlijst in en verbindt vervolgens die lijsten. Daarmee wordt bereikt dat geen enkele op die partij uitgebrachte stem verloren gaat: het aantal zetels dat een partij volgens het stelsel der evenredige vertegenwoordiging behaalt, wordt berekend naar het totaal aantal stemmen dat op de kandidatenlijsten van die partij is uitgebracht. Het hele land functioneert dus eigenlijk als één kiesdistrict.

Het zogenaamde gematigde districtenstelsel verdeelt het land in bijv. 12 districten, waar per district 10 tot 15 Kamerleden gekozen worden volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Dat klinkt allemaal erg aardig en gematigd, maar in de praktijk komt het neer op een volstrekt willekeurige uitschakeling van alle kleine partijen en een even willekeurige bevoordeling van grote partijen.

Zowel na de verkiezingen in 1971 als na die in november 1972 heb ik aan de hand van de indeling in 12 districten die de commissie Cals-Donner gebruikte, een herberekening van de uitslag gemaakt. (met medewerking van mejuffrouw drs. I. Günther, adjunct-secretaris van de Kiesraad). Vergelijking van die uitslagen levert langzamerhand een bepaalde tendens op.

Aan de voet verdwijnen de kleine partijen die nu 1 tot 3 zetels in het parlement hebben volledig tenzij zij beschikken, zoals de SGP in '71, over een geconcentreerde aanhang in een bepaald district, in welk geval er een zeteltje uit rolt. In 1972 zouden de Rooms Katholieke Partij Nederland, het GPV, de SGP, de Boerenpartij en de PSP niet in de Kamer teruggekeerd zijn.

Halvering

Vervolgens treedt er een globale halvering op: D'66 van 6 naar 3 zetels, de PPR van 7 naar 3, de CPN van 7 naar 5 (in 1971 van 6 naar 3), DS'70 van 6 naar 2 (in 1971 van 8 naar 4).

Dan komt er een fase van middelgrote partijen voor wie de uitslag ongeveer gelijk blijft. Dat is de ARP met 13 zetels in 1971 en 14 in 1972; dat was D'66 in 1971 met 11 zetels en de CHU met 9 zetels in 1971 onder het districtenstelsel ipv. 10 onder de evenredige vertegenwoordiging. De CHU glijdt in 1972 af van 7 naar 5 zetels.

En tenslotte verschijnen er de gelukkige grote partijen voor wier genoegen en gewin het 12-districtenstelsel bedacht is. Hoe groter de partij, hoe groter de winst. De VVD rijst van 22 naar 26

zetels, de KVP van 27 naar 35, de PvdA van 43 naar 57.

De reden dat de grote partijen zo sterk winnen is vooral gelegen in het stelsel van de restzetelverdeling. De procedure van de zetelverdeling onder de huidige evenredige vertegenwoordiging en het gematigde 12-districtenstelsel voltrekt zich in de aanzet op eenzelfde manier. Eerst wordt de kiesdeler berekend door het totaal aantal uitgebrachte stemmen te delen door het aantal beschikbare zetels. Vervolgens deelt men de kiesdeler op het stemcijfer van iedere partij en berekent men zo het aantal zetels dat die partij „direct” verkrijgt. Telt men de door alle partijen direct verkregen zetels op, dan blijkt vrijwel altijd dat er nog wat onbezette zetels over zijn, de zogenaamde restzetels. Die restzetels worden eigenlijk grotendeels opgebracht door de stemmen op de partijen, die er niet in slaagden de kiesdeler te halen.

65 restzetels

Onder het huidige stelsel van evenredige vertegenwoordiging waren er bij de verkiezingsuitslag 1972 7 restzetels te verdelen. Bij het 12-districtenstelsel waar de kleinere partijen en grotere partijen die niet over een gelijkmatig per district gespreide aanhang beschikken in het nadeel zijn, zouden er 65 restzetels overgebleven zijn.

In ons kiesrecht kennen wij twee soorten van restzetelverdeling. Het stelsel van de grootste overschotten (dat toegepast wordt bij de verkiezing van gemeenteraden met minder dan 19 leden) wijst de restzetel toe aan de partij die na de directe zeteltoedeling het grootste stemoverschot heeft. Dit stelsel pleegt de kleinere partijen meer te bevoordelen dan de grotere. Het stelsel van de grootste gemiddelden (dat voor de Kamerverkiezing geldt) geeft de restzetel aan de partij die het grootste gemiddelde zou hebben als die zetel aan haar zou zijn toebedeeld. In dat stelsel halen de grotere partijen meer restzetels binnen.

Van de 7 restzetels onder de evenredige vertegenwoordiging gingen er 2 naar de PvdA; KVP, VVD, ARP, CPN en Boerenpartij kregen elk 1 restzetel. Van de 65 restzetels onder het 12-districtenstelsel zou DS'70 er 2 gekregen hebben; D'66, PPR, CPN en CHU elk 3; de ARP 6; de VVD 11; de KVP 14 en de PvdA zelfs 20.

Iedere politieke partij poogt winst te behalen bij de verkiezingsuitslag om haar invloed te vergroten. Dat is een volstrekt gerechtvaardigd en oirbaar doel. Maar laat men dat doen in een eerlijke politieke strijd om de rechtstreekse stem van de kiezer en niet door het achteraf naar zich toehalen via de restzetelverdeling van stemmen die op andere partijen waren uitgebracht.

Als de VVD haar principiële standpunt zou verlaten terwille van een extra zetelwinst onder een 12-districtenstelsel, dan zou zij in mijn ogen op onaanvaardbare wijze aan geloofwaardigheid inboeten.

Maar niet alleen hierdoor wordt het bondgenootschap der links-radicalen bedreigd. Het derde lid, het verslagen D'66 wordt van alle kanten belaagd en verkeert vrijwel in een chaos. De met een aantal anderen uitgetreden prof. Wessel is doende om een nieuwe partij („gematigd progressief”) op te richten. Een aantal teleurgestelde en gefrustreerde confessionelen als de KVP-er Beugels, de KVP-jongeren Zelissen en Du Chatinier en de CHU-er en oud-CHJO-voorzitter Jac. Huyssen willen met vereende krachten óók al een nieuwe „open volkspartij” links van het midden, oprichten. Zij willen daarin niet alleen (de linkervleugels van) de KVP, de ARP en de CHU zien opgenomen, maar hebben óók al een begerig oog op de restanten van D'66 geslagen. En ondertussen is het hoofdbestuur van D'66 boos op zijn medelid, de veel besproken luit.-kol. K. P. Bloema, die buiten zijn bestuur om dit initiatief tot vorming van de „actiegroep nieuwe partij” (van Beugels en Huyssen dus) heeft gesteund.

Het is allemaal nogal verward en ingewikkeld, maar we zullen trachten het zo goed mogelijk bij te houden. Al was het maar voor de statistiek!

nder de loep

het land historisch beschouwd altijd verdeeld is geweest, zelfs in drie delen.

Prof. mr. F. Duynstee gaf reeds een half jaar geleden in een staats- en volkenrechtelijk betoog in De Telegraaf als zijn oordeel te kennen, dat ten gevolge van de demarcatielijnen twee soevereine staten zijn ontstaan, evenals een gelijke oorzaak een dergelijk gevolg had in Duitsland, Palestina en Korea. En dat men onmogelijk kan beweren dat Noord-Vietnam wél en Zuid-Vietnam géén staat is. Hij wees bij deze gelegenheid ook op de slachtingen onder de boeren en in Hoë en op de meedogenloosheid van de guerrilla van de Vietcong. Dat alles toont aan, dat een totale overwinning van Noord-Vietnam voor miljoenen gruwelijke gevolgen zou hebben, nog afgezien van het feit, dat zij de weg zou openen voor het oprukken van het communisme in heel het voormalig Achter-Indië (Cambodja, Thailand, enz.).

Maar niet over de buitenlandse politiek wil ik hier schrijven, maar over de binnenlandse. Doch ook op dit terrein heeft het Vietnamese conflict invloed. Voor de zoveelste maal heeft de heer Den Uyl ondervonden, dat wie wind zaait storm zal oogsten. We kregen bij-

na medelijden met hem, toen hij zich in een televisie-uitzending met ingehouden drift moest verdedigen tegen zijn politieke „vriend” de heer Bas de Gaay Fortman die, door niets gehinderd, nu ook de consequenties van alle anti-Amerikaanse agitatie wilde trekken. Die consequenties zijn: uittreding van Nederland uit de NAVO; terugroeping van de Nederlandse ambassadeur uit Washington; boycot van Amerikaanse goederen en waren; stakingen in bedrijven met Amerikaanse belangen, enz., enz.

De heer Den Uyl, die op een bepaald moment zijn voortdurend interrumperende tegenspeler zelfs „vriendelijk” moest verzoeken zijn zin te mogen afmaken, is uiteindelijk toch wel zoveel realistisch, dat hij de onvoorzienbare consequenties van een dergelijke nationale harakiri-politiek wel inziet. Hij trachtte dus een redelijk betoog te houden, maar kreeg daarvoor nauwelijks de kans. Maar de links-radicalen in zijn eigen partij zien een nieuwe mogelijkheid, het „progressieve regeerakkoord” van het alternatieve kabinet, dat wat de buitenlandse en de defensiepolitiek betreft ondanks radicale stokpaarden toch nog slechts met grote moeite was tot stand gebracht, te torpederen.

Liberaal manifest

In de jaarlijkse algemene vergadering zal tijdens het politieke gedeelte het Liberaal Manifest aan de orde komen. Het hoofdbestuur heeft de stuurgroep, die het Liberaal Manifest heeft opgesteld, verzocht een tiental stellingen en/of vraagpunten met betrekking tot de hoofdlijnen van het Liberaal Manifest te ontwerpen. Aangezien de tekst van het Liberaal Manifest zich niet leent voor amendering of aanvulling dan wel vaststelling door de partij, zoals dat met verkiezingsprogramma's gebruikelijk is, zal de partij zich aan de hand van deze stellingen en/of vraagpunten kunnen uitspreken over de inhoud van het Liberaal Manifest.

Deze werkwijze is overeenkomstig een naar aanleiding van het rapport Kiezer-Gekozenen aanvaarde resolutie, dat na verschijning van rapporten e.d. de partij zich daarover aan de hand van ontwerp-resolutie diende te kunnen uitspreken.

Publikatie van de stellingen en/of vraagpunten zal plaatsvinden in Vrijheid en Democratie van 2 februari a.s. De afdelingen wordt verzocht de amende-

menten en wijzigingsvoorstellen op deze stellingen en/of vraagpunten, die door de ledenvergaderingen der afdelingen zijn aanvaard, vóór 28 februari a.s. in te zenden aan de secretaris van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort. De kamercentrales wordt verzocht de amendementen en wijzigingsvoorstellen die in feite hetzelfde beogen doch onderling van redactie verschillen in overleg met de desbetreffende afdelingen zodanig te redigeren, dat ter zake door een aantal afdelingen één amendement of wijzigingsvoorstel bij het hoofdbestuur wordt ingediend en wel voor 15 maart a.s.

Tussen 15 en 22 maart zal het hoofdbestuur in overleg met de besturen van de kamercentrales de aldus ingediende amendementen die in feite hetzelfde beogen doch onderling van redactie verschillen zodanig redigeren dat ter zake één amendement of wijzigingsvoorstel aan de algemene vergadering wordt voorgelegd.

Het hoofdbestuur hoopt dat door deze coördinatie de algemene vergadering niet meer genoodzaakt zal zijn te dis-

cussieren en te beslissen over een groot aantal amendementen en wijzigingsvoorstellen, die weliswaar in redactie van elkaar verschillen, maar in wezen hetzelfde beogen.

De algemene vergadering zou zich aldus met de essenties kunnen bezighouden en daarover uitspraken doen.

Publikatie van de uiteindelijke amendementen en wijzigingsvoorstellen op de stellingen en/of vraagpunten geschiedt in Vrijheid en Democratie van 30 maart a.s.

Het hoofdbestuur is zich ervan bewust dat de afdelingen slechts kort de tijd zullen hebben hun standpunten te formuleren. Het hoofdbestuur meent echter dat het Liberaal Manifest een zo belangrijk stuk is, dat niet tot het najaar kan worden gewacht met de bepaling van partijstandpunten naar aanleiding van dit manifest. De afdelingsbesturen kunnen op grond van bovenvermeld tijdschema reeds thans hun vergaderschema vaststellen.

F. KORTHALS ALTES,
algemeen secretaris

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

Vrouwen en milieu

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

In onze rubriek in Vrijheid en Democratie van 8 dec. '72 werd een kort verslag gegeven over de op 4 nov. '72 door de N.V.R. georganiseerde, het Milieu betreffende, Werkdag „Onze Toekomst”. Thans ontvingen wij van de N.V.R. een conclusie over deze dag, die wij hier gaarne laten volgen.

Op deze bijeenkomst (135 deelnemers) bleken de vrouwen zich zeer nauw betrokken te voelen bij de Club-van-Rome-problematiek. Zij zijn van mening, dat alleen een internationale aanpak werkelijk redding kan brengen maar evenzeer overtuigd, dat wij nu hier moeten doen en vooral ook moeten laten, wat wij kunnen. Daarvoor is samenwerking nodig met diegenen die hetzelfde doel nastreven. De benaderingswijze van de vrouw lijkt:

CONSTRUCTIEF: ze wil volhouden ondanks teleurstellingen; ze acht diplomatie een goede benadering en vraagt om de humor te bewaren.

ACTIEF:

praktisch in eigen omgeving, dat blijkt uit: standaardfles (internationaal geregeld); statiegeld, liefst hoog, weer invoeren; oude dingen en kleren worden gerepareerd of weggegeven.

praktisch in bredere omgeving, want ze vraagt:

gratis stortplaats in elke gemeente voor glas en grof vuil;

vaste prijs voor oud papier (constante aanvoer);

inschakelen van B.B. plaatselijk en regionaal;

gebruik van koelwater voor zwembaden e.d.

praktisch t.a.v. onderwijs, want ze wil: werkpakketten of richtlijnenpakketten over milieu voor alle onderwijs; wetenschappelijke literatuur, trapsgewijs naar beneden met inschakeling van de huisvrouw, vertalen in voor ieder begrijpelijke taal; beroep milieu-informatrice instellen.

kritisch t.a.v. zichzelf, want ze ziet het als haar taak om:

eigen deskundigheid op milieugebied op te bouwen door lezen en lid worden van plaatselijke en landelijke milieuverenigingen;

levensbehoeften te scheiden in primaire en secundaire en alleen aan vervulling van de secundaire te beginnen als voor allen de primaire bereikt zijn;

zich te beperken door minder luxe en offers te brengen financieel en in daadkracht;

eigen verantwoordelijkheid niet te laten eindigen bij het signaleren van misstanden;

politieke verantwoordelijkheid te nemen.

kritisch t.a.v. de commercie, want zij wijst allerlei zaken af:

reclame zowel op massamedia als in brievenbus;

hormonen in haar voedsel (bio-industrie);

overbodige verpakking.

kritisch t.a.v. de landelijke overheid, want ze wenst:

wettelijke bepalingen voor bevolkingsplanning, geboortenbeperking, milieubeheer en industrialisatie;

volksreferenda over belangrijke milieubeslissingen;

star vasthouden aan oude plannen te veroordelen (wegen en ruilverkaveling); consumenten in de SER;

geen kernenergiecentrale; algemeen belang te laten prevaleren boven partijbelang.

kritisch t.a.v. internationale overheden, want ze wil:

planning op internationaal niveau; de burger inschakelen (rechtstreekse verkiezing Eur. parlement) internationale afspraken op industrieel gebied geprojecteerd op supranationale belangen.

kritisch t.a.v. het grote probleem overbevolking, ze is overtuigd van de noodzaak van:

geboortenbeperking en voorlichting door allerlei tot nu toe ongebruikte krachten (kruisverenigingen, vroedvrouwen en vooral in de ontwikkelingslanden ook lager kader);

kinderbijslag volgens aflopende schaal, liefst laten verdwijnen;

onderzoek naar de gevolgen van bevolkingsinkrimping in ons land;

onderzoek naar de wijze van benadering van de ontwikkelingslanden in deze. Vaak is dit een wanwijze benadering onzerzijds waarbij culturele waarden over het hoofd worden gezien.

Baarn

Het bestuur van de onlangs opgerichte vrouwengroep Baarn bestaat uit: mevr. H. H. Olthof-Kuiper voorzitter, mevr. M. van Wulfften-Palthe-Verbrugge, mevr. M. W. Dollekamp-Grotjehann, mevr. I. Meyer-Polak en mevr. A. G. Richard-Snethlage. Op 25 januari a.s. om 2 uur des middags zal de eerste discussiebijeenkomst plaatsvinden ten huize van mevr. Van Barneveld, Bernard Zweerslaan 7, Baarn.

Vijfentwintig jaar VVD

Staatssecretaris H. J. L. Vonhoff, die leraar in de geschiedenis is geweest en enkele boeken over de historie van het liberalisme op zijn naam heeft staan, heeft op 2 januari jl. in een deel van de radio-zendtijd van de VVD, in enkele grote lijnen de oprichting en de verdere ontwikkeling van de VVD geschetst.

De heer Vonhoff sprak aldus:

Op 2 februari a.s. zal het jubileum worden gevierd, waarin de VVD haar 25-jarig bestaan herdenkt. Haar 25-jarig bestaan, want op 24 januari 1948 is de VVD in Bellevue te Amsterdam opgericht. Als ik rond die oprichtingsdatum eerst even een paar feiten op een rijtje mag zetten, dan zullen we daarna proberen om die 25 jaar in enkele minuten te overbruggen. In de eerste jaren na de tweede wereldoorlog was er in de politiek in Nederland nogal wat te doen. Er was wat onrust, heel begrijpelijk, ook grote behoefte om zich te bezinnen na hetgeen er in de tweede wereldoorlog was gebeurd. Dat had al aanstonds na de bevrijding een aantal jonge liberalen aanleiding gegeven zich met mr. Stikker te verenigen in de Partij van de Vrijheid. Die partij is van start gegaan en als we zo in die eerste periode kijken, dan treft u daar onder meer aan de namen van mevrouw Fortanier-De Wit, van de heer Korthals en van de heer Zegeering Hadders. Allemaal nog bekende klanken in de huidige VVD. De Partij van de Vrijheid ontwikkelde zich als

de liberale partij in dit land en kreeg eind 1947 contact met een groep kiezers, die voor de oorlog behoord hadden tot de Vrijzinnig-Democratische Bond, maar die na de oorlog een poging hadden gedaan om in breder verband samen te werken en daarvoor de PvdA hadden gekozen met de hoop dat die partij niet zou worden een echte socialistische partij. Dat werd die partij echter wel en zo ontstond er in die kring grote onrust.

De voornaamste figuur die die onrustgevoelens ook is gaan vertolken is prof. Oud geweest. Prof. Oud deed dat aanvankelijk met kritische kanttekeningen o.a. in Het Vrije Volk, dat toen nog het partij-orgaan van de PvdA was. Die kritische kanttekeningen werden echter met steeds grotere vertraging en uiteindelijk helemaal niet meer opgenomen. Toen moest prof. Oud zijn toevlucht nemen tot het Alg. Handelsblad. Deze is hem graag gegeven en de artikelen daarin alsmede ook andere geluiden hebben de toen functionerende parlementaire redacteur Abspoel de gelegenheid geboden om te zeggen: „Er moet toch een gesprek tussen Stikker en Oud plaats vinden, want die mensen hebben gedachtenlijnen, die parallel met elkaar lopen.” Dat is gebeurd, dat gesprek heeft plaats gehad, dat contact is tot stand gekomen, en zo is uit de Partij van de Vrijheid op 24 januari 1948 de

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie ontstaan. Dat is een partij geweest en is nog altijd een partij die grote invloed op de politieke ontwikkeling heeft gehad. In de eerste jaren als regeringspartij: Stikker is minister van buitenlandse zaken geweest in die periode, een van de meest bekende bewindslieden op dat terrein, later secretaris-generaal van de Navo. Daarna heeft de VVD een oppositieperiode gekend onder leiding van Oud, waarin die oppositie gevoerd is zonder dat er sprake was van overdreven radicalisatie of verbittering, doch waarin men erin geslaagd is om een duidelijk alternatief te bieden tegen de toen door de socialisten sterk beïnvloede regeringspolitiek. De kracht van de VVD is duidelijk gegroeid. In 1959 komt dan weer een zeer belangrijke periode als Oud zegt: „Het is duidelijk, regeren is kiezen. Nederlanders, u kunt kiezen. Als u stemt op de VVD, op de liberalen, dan streven wij naar een kabinet zonder socialisten.” Die politiek heeft succes gehad. Sinds 1959 — met een korte onderbreking — beïnvloeden wij het regeringsbeleid. Wat dat betreft zetten we de lijn voort, een duidelijke liberale lijn, die wij dank zij de grote overwinning op 29 november nog met meer kracht kunnen voortzetten in de toekomst, een lijn die de kiezer houvast biedt ook na ons 25-jarig jubileum, dat geen eindpunt is maar een hoogtepunt in een verdergaande ontwikkeling.

Ons jubileumfeest in de RAI

Zoals te verwachten was is de aanvraag voor plaatsbewijzen bijzonder groot geweest.

Niet iedereen zal zelfs een kaart voor de gebeurtenissen in de zaal kunnen krijgen.

Alle 1450 kaarten zijn uitverkocht. Degenen, die het eerst bestelden kunnen in de loop van de komende week de toegangsbewijzen tegemoet zien.

Degenen, die geen plaatsen voor de zaal hebben kunnen krijgen en zij die uitsluitend aan het feestelijke bal willen deelnemen, kunnen nog BALKAARTEN bestellen.

Met een balkkaart kunt u TOCH om 20.00 uur de R.A.I. binnen!

U kunt het zich dan in een van de feestelijk ingerichte ruimtes gemakkelijk maken en het feestprogramma met Willem Duys via televisie-toestellen in het R.A.I.-gebouw zelf volgen.

U hoeft zich beslist niet te vervelen; integendeel vanuit een gezellig zitje, onder het genot van een kopje koffie of iets spirituelers bent u mede aanwezig op ons feest.

De aanmelding voor BALKAARTEN is nog opengesteld tot vrijdag 26 JANUARI 1973.

Stuurt daarom snel uw bon in naar het secretariaat van de V.V.D., Koninginnegracht 57, 's-Gravenhage en stort gelijktijdig de verschuldigde f 3,-.

Voor excursies in Amsterdam, voorafgaande aan het feest: zie pagina 4.

Zoals in het vorige nummer aangekondigd, bestaat de mogelijkheid om na afloop van het feest in de R.A.I. tegen sterk gereduceerde prijzen in Amsterdam te overnachten.

In de onmiddellijke omgeving van het Congres Centrum zijn kamers beschikbaar.

U kunt een keuze maken uit de volgende hotels:

	1-pers.-kamer	2-pers.-kamer
Esso Motor Hotel	f 35,—	f 54,—
Alpha Hotel	f 40,—	f 60,—
Apollo Hotel	f 50,—	f 90,—

Alle prijzen zijn incl. bediening, ontbijt en btw.

Alle kamers in deze hotels zijn met badkamer, toilet, radio en telefoon.

Deze aanbieding geldt uitsluitend bij voldoende belangstelling, en bij collectieve reservering via de VVD.

Aanmeldingen moeten uiterlijk woensdag 24 januari binnen zijn.

U gelieve onderstaande strook op te zenden aan het secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te 's-Gravenhage.

Willen ook degenen, die reeds belangstelling toonden voor hotelreservering zich thans definitief door gebruikmaking van onderstaande bon opgeven?

Reserveer voor mij . . .

Ondergetekende
 adres
 woonplaats
 lid van de VVD-afdeling
 verzoekt om toezending van balkaarten à f 3,— per persoon.
 Het verschuldigde bedrag is heden overgemaakt op postgiro 67880 ten name van VVD te Den Haag.

.....
handtekening

Ook ik vier feest

Ondergetekende
 Adres
 Woonplaats
 verzoekt voor haar/hem te reserveren van 2/3 februari 1973:
 ESSO 1 persoonskamer/2 persoonskamer
 ALPHA 1 persoonskamer/2 persoonskamer
 APOLLO 1 persoonskamer/2 persoonskamer

.....
handtekening

Briefwisseling Wiegel-Vondeling

Het lijkt ons nuttig, hier de briefwisseling te laten volgen die gevoerd is tussen onze fractievoorzitter de heer H. Wiegel en de nieuwe voorzitter van de Tweede Kamer, dr. ir. A. Vondeling. Zij geschiedde naar aanleiding van dr. Vondelings uitlatingen tijdens de Vietnamdemonstratie in Utrecht op zaterdag 6 januari jl.

Op maandag 8 januari schreef de heer Wiegel aan de Kamervoorzitter:

„Via radio en pers is mij gebleken, dat u in uw toespraak tijdens de Vietnamdemonstratie van afgelopen zaterdag in Utrecht,

1. hebt gezegd:

„Wat ons verontrust is, dat de wereldmachten Amerika, Rusland en China ook onze zaken blijken te regelen, buiten ons om en wat ons het meest verontrust is, dat van die drie het vrije, het democratische Amerika zijn macht gebruikt voor dom en blind geweld in een verloren zaak, zoals de Duitsers deden toen zij op de terugtocht nog gauw even de dijken van de Wieringermeer doorstaken in 1945 vlak voor de capitulatie.”

2. u hebt gevraagd:

of de Amerikaanse regering niet begrijpt, hoe zij door haar politiek met NAVO-bondgenootschap op de proef stelt.

3. als uw mening hebt gegeven, dat indien de Tweede Kamer nu zou vergaderen, de Kamer waarschijnlijk niet zou volstaan met het zeggen:

„ga naar huis Nixon, ga zo gauw mogelijk naar huis,” maar zou zeggen: „Nixon, ga naar de maan, of liever nog: Nixon loop naar de maan.”

Mijn partij en de Tweede-Kamerfractie van de VVD hopen, dat de afschuwelijke oorlog in Vietnam zo spoedig mogelijk zal zijn beëindigd.

Mijn fractiegenoot, de heer Berkhouwer, heeft nog op 20 december jl. tijdens het debat in de Tweede Kamer, zich aansluitend bij de hem voorafgaande spreker, duidelijk te kennen gegeven, dat ook wij van mening zijn, dat de (toenmalige) verhevigde Amerikaanse bombardementen niet tot een oplossing van het politieke conflict kunnen leiden of bijdragen.

Afgezien van het feit, dat uw — hierboven door mij weergegeven — stellingname terzake van de oorlog in Vietnam eenzijdig is en door mij niet wordt gedeeld, acht ik het — namens mijn frac-

tie — nodig, u in kennis te stellen van onze mening, dat wij uw optreden tijdens de demonstratie te Utrecht, niet in overeenstemming achten met een juiste vervulling van uw taak als voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.”

Dezelfde dag antwoordde de heer Vondeling als volgt:

„Naar aanleiding van uw brief van vanmiddag heb ik het genoegen u hierbij de volledig en letterlijke tekst aan te bieden van mijn toespraak. Het is mij gebleken dat u daar nog niet over beschikte.

Bij lezing zal u, naar ik hoop, blijken dat ik niet eenzijdig ben geweest, zoals u meende en zoals uit uw aanhalingen opgemaakt zou kunnen worden. Ik mag er daarbij op wijzen, dat tussen mevrouw Klompé en mij een taakverdeling was afgesproken. Zij zou de humanitaire kanten belichten; de schuldvraag zou zij uitdrukkelijk in het midden laten. Ik zou de kant van de geloofwaardigheid van de Amerikaans politiek behandelen. Zo is het ook gebeurd.

Van de gelegenheid maak ik gebruik om nog iets te zeggen over mijn aanwezigheid op de demonstratie.

Op donderdagmiddag jl. is mij door het organisatie-comité in oprichting gevraagd of ik wilde spreken namens de politieke partijen. Er werd mij toen verteld, dat het een nationale demonstratie zou zijn en dat tot dat moment alleen de Boerenpartij medewerking had geweigerd. Na een kort beraad heb ik toegestemd met de uitdrukkelijke mededeling dat ik niet als Kamervoorzitter kon of wilde spreken. Dat was ook niet de bedoeling, zo werd mij gezegd. Op de demonstratie zelf is meegedeeld dat ik sprak als iemand „uit de kring van de politieke partijen”. (Mevrouw Klompé uit de wereld van de kerken en de heer De Leeuw namens de jongerenorganisaties).

Het slot van uw brief heeft mij, zoals u uit het voorgaande zult begrijpen, nogal verbaasd, mede gelet op het standpunt van minister Schmelzer waar de woordvoerder van uw fractie zich op 20 december nadrukkelijk achter stelde.

Ik hoop van harte dat u na bovenstaande uiteenzetting mijn optreden in een ander licht zult zien.”

Op dinsdag 9 januari schreef de heer Wiegel:

„Dat u zo snel hebt willen antwoorden op mijn brief van gisteren, heb ik zeer gewaardeerd.

Ik ben u ook erkentelijk voor de toezending van de letterlijke tekst van uw toespraak tijdens de Vietnamdemonstratie van jl. zaterdag te Utrecht. Daaruit bleek mij, dat de zinsneden uit uw rede, welke ik in mijn, aan u gerichte brief aanhaalde, letterlijk overeenkomen met de door u uitgesproken tekst.

Bestudering van uw toespraak heeft mijn mening, dat uw stellingname terzake van de oorlog in Vietnam eenzijdig was, overigens slechts versterkt. Met geen woord hebt u tot uiting doen komen, dat er bij de Vietnamese oorlog twee partijen betrokken zijn.

Dat er, zoals u schrijft, een taakverdeling was afgesproken tussen Mevrouw Klompé en u, acht ik niet terzake. De positie van dr. Klompé is met de uwe onvergelykbaar. U vervult de publieke functie van voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De door u vermelde „uitdrukkelijke mededeling, dat u niet als Kamervoorzitter kon of wilde spreken” neemt niet weg, dat u Kamervoorzitter bent, en ook als zodanig door anderen wordt gezien. Ik ben van mening, dat iemand, die een publieke functie als de uwe vervult, zich daarvan bij zijn optreden in het openbaar niet kan distantieëren.

Zoals u terecht in uw antwoord aan mij schrijft heeft de woordvoerder van mijn fractie zich op 20 december jl. in de Tweede Kamer achter het standpunt van minister Schmelzer gesteld. Noch de minister noch onze woordvoerder, heeft echter — zoals u jongstleden zaterdag wel deed —

1. enige vergelijkbaarheid gesuggereerd tussen het gedrag van het Duitse Naziregime in bezet Europa en het optreden van de Amerikanen in Indo-China;

2. gesteld, dat de Amerikaanse regering door haar politiek in Z.O.-Azië het Navo-bondgenootschap op de proef stelt;

3. over de president van de Verenigde Staten gesproken op de wijze waarop u dit hebt gedaan.

De conclusie van mijn brief van 8 januari wordt door mij na kennisgeving van uw antwoord derhalve gehandhaafd.”

De VVD in het parlement

Slechts enkele schriftelijke vragen van VVD-leden der Tweede Kamer in de afgelopen periode, waarin de Kamer tot werkloosheid is gedoemd.

De heer **Berkhouwer** richtte zich tot de minister van buitenlandse zaken met o.m. de vraag of er tijdens de kerstdagen tussen enige partners in de Europese politieke samenwerking consultaties hebben plaats gehad over een gemeenschappelijke houding met betrekking tot de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam. Heeft de Nederlandse

regering aan dit overleg niet deelgenomen en wat is de reden daarvan en is de Nederlandse regering evenmin op de hoogte gesteld van het resultaat van dit overleg, zo wil dr. Berkhouwer verder weten, die voorts bij minister Schmelzer informeert of genoemde partners wél door de Ver. Staten zijn ingelicht over het voornemen om de luchtaanvallen te hervatten en Nederland niet. Wat kan de oorzaak zijn van deze ongelijke behandeling door de V.S. van enige van haar verdragspartners?

Mr. **Porthoine** heeft schriftelijke vragen aan een drietal bewindslieden gesteld over het feit, dat onlangs een aantal winkeliers aan de Nieuwstad in Lochem door de Directie der Domeinen een verhoging van de precariorechten is opgelegd tot het meer dan tienvoudige vergeleken bij de plaatselijke heffing op dit terrein tot nu toe.

De heer Porthoine spreekt in zijn verdere vragen van „exorbitante verhogingen”, niet in overeenstemming met de prijsontwikkeling bij overheidsdiensten.

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Hotel „De Roskam”

Anno 1617

Telefoon: 03420 - 2001

BARNEVELD

350 jaar traditie in het ontvangen van gasten.

Hotel „De Roskam” een oude heeren-herberg op de Veluwe

Membre Confrérie de la Chaîne des Rôtisseurs.

Een Limburger in de Kamer

De heer J. J. M. Roijackers te Den Haag schrijft ons:

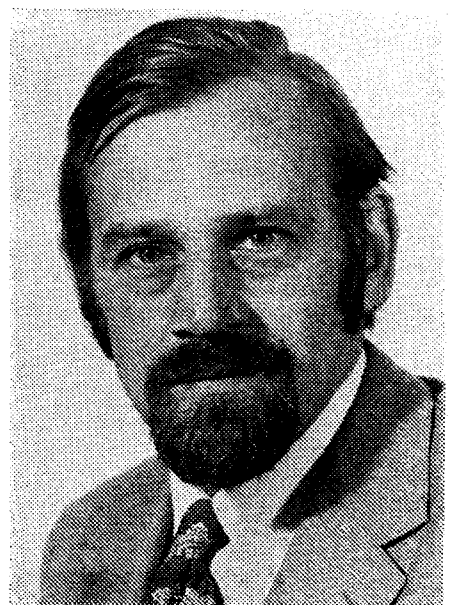
Nu Jan van de Ven op medisch advies heeft moeten afzien van aanvaarding van het Kamerlidmaatschap en om die reden zelfs gedwongen is terug te treden als voorzitter van de Venlose raadsfractie meen ik als mede-oprichter van de afdeling Venlo e.o. van de VVD het hoofdbestuur in ernstige overweging te moeten geven in deze vacature te voorzien door een andere Limburgse kandidaat.

Als reden hiervoor moge dienen dat de VVD, gelet op de recente verkiezingsuitslag in het zuiden des lands, de limiet van haar electoraal succes nog niet heeft bereikt. Daaraan is de nog steeds evoluerende deconfessionalisering niet vreemd. Hierbij komt nog dat de doorsnee Limburger van huis uit geneigd is tot een mijns inziens overmatig chauvinisme. Opgemerkt moet nog worden dat Van de Ven 2200 voorkeursstemmen kreeg en zich hiermee bij de eerste elf gekozen kandidaten heeft geschaard.

Mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van de VVD, tekent hier het volgende bij aan:

Als opmerking vooraf de mededeling dat het hoofdbestuur het buitengewoon betreurt dat de gezondheidstoestand van de heer Van de Ven hem reeds direct na zijn verkiezing belette het lidmaatschap van de Tweede Kamer te aanvaarden. Voor hemzelf en zijn gezin is de slag natuurlijk het ernstigst. Maar de Venlose raadsfractie, die hij ook heeft moeten verlaten, en de partij lijden een gevoelig verlies. Zonder stemming en met algemene instemming dus kwam Van de Ven op de zestiende plaats van de kandidatenlijst, als eerste nieuweling nog vóór een aantal zittende Kamerleden. De gehele partij stond achter deze beslissing, die door het hoofdbestuur en de Kamercentrales van harte werd toegejuicht. Jarenlang was gezocht naar een goede „echte” Limburgse kamerkandidaat voor onze partij. Telkenmale bleek deze wens niet te verwezenlijken. Nu eindelijk was het zover.

Zonder te kort te willen doen aan het ook in Limburg als uitnemend gekwalificeerde werk van de Kamerleden Porthoine en Koudijs, die zich o.a. speciaal met het contact en de problematiek van de „regio” Limburg belast zagen, was het voor de partij van groot belang een echte Limburger als liberaal Kamerlid naar voren te kunnen brengen. De kwaliteiten van Van de Ven waren bekend en meer dan voldoende om zijn kandida-

De Limburgse kandidaat J. M. van de Ven (links) kon zijn benoeming tot kamerlid wegens gezondheidsredenen helaas niet aanvaarden. Zijn plaats wordt ingenomen door drs. J. F. Scherpenhuizen (rechts).

tuur te rechtvaardigen. Juist nu het succes van de VVD in Limburg zo groot was, zou het kamerlidmaatschap van Van de Ven de kroon op de „doorbraak” zijn geweest.

Wat nu? Helaas is het voorstel van de heer Roijackers onuitvoerbaar. De wijze waarop in de partij de kandidatenlijsten zijn vastgesteld en de Kieswet verzetten zich ertegen dat het hoofdbestuur zodanig zou gaan manipuleren dat alsnog een Limburgse kandidaat in de Kamer komt op de plaats van Van de Ven.

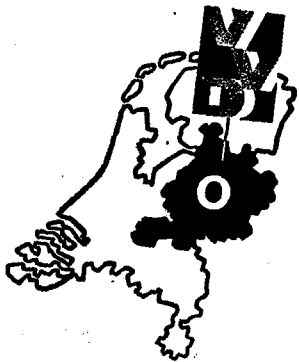
De kandidatenlijsten van de partij zijn volgens het reglement vastgesteld door over elke plaats afzonderlijk te stemmen. Over de meeste plaatsen na Van de Ven is gestemd door inlevering van stembriefjes, ook nog over alle twaalf kandidaten die op de vier verschillende plaatsen 23 t/m 26 als verkiesbare kandidaten zijn gekendeerd. Het zou met deze democratische wijze van kandidaatstelling door de algemene vergadering — het hoogste orgaan van de partij — volkomen in strijd zijn als het hoofdbestuur zich de bevoegdheid zou aanmeten dwars door al deze beslissingen heen zodanig te manoeuvreren dat met passering van een aantal kandidaten voorrang zou worden verleend aan een Limburger.

De Kieswet zou een dergelijke manoeuvre — gesteld al dat het hoofdbestuur haar wel zou willen uitvoeren, gesteld zelfs dat de algemene vergadering in april a.s. het hoofdbestuur uitdrukkelijk opdracht zou geven deze manoeuvre uit te voeren — praktisch onmogelijk maken. Nadat de vacature Van de Ven (16e plaats) optrad, werd volgens de regels van de Kieswet automatisch de eerstvolgende kandidaat die nog niet was gekozen, benoemd verklaard. Dat was nr. 23, de heer J. F. Scherpenhuizen te Groningen, die zijn benoeming inmiddels heeft aanvaard. Als de heer Scherpenhuizen zijn benoeming niet zou hebben aanvaard, zou aan de beurt zijn gekomen de heer J. Hoekstra te Oostburg, nr. 24 van de lijst zoals deze in combinatie I (kieskringen 's-Hertogenbosch, Tilburg, Arnhem, Nijmegen en Maastricht) was ingediend; en wel omdat bij de loting (zie mijn artikel in „Vrijheid en Democratie” nr. 1076 van 8 december 1972) Van de Ven was ingeloot in de kieskring Nijmegen. Als de heer Hoekstra zijn benoeming niet zou hebben aanvaard zou nr. 25 van die combinatie, de heer H. H. Poortman te Rotterdam, aan de beurt zijn gekomen. Daarna komt nr. 26 van combinatie I aan de beurt, de heer H. W. F. C. Donkersloot te Lochem. Geen van allen Limburgers dus.

De eerste Limburger komt voor op de lijst die is ingediend in de kieskring Maastricht, en wel de heer F. M. Feij, burgemeester van Melick en Herkenbosch in Limburg. Deze zou eerst aan bod komen als de heren Hoekstra, Poortman en Donkersloot verkozen zouden zijn verklaard en er daarna een vacature zou ontstaan op de Limburgse lijst. Dat zou dan — zie mijn artikel in „Vrijheid en Democratie” nr. 1076 van 8 december jl. — een vacature moeten zijn die ontstaat doordat mr. F. Porthoine uit de Kamer gaat. Zou hij zulks doen voordat de heren Hoekstra, Poortman en Donkersloot alle drie reeds verkozen zijn verklaard dan zou — in volgorde — eerst een van deze heren aan de beurt komen en de heer Feij niet.

Zelfs al zouden achtereenvolgens de heren Scherpenhuizen, Hoekstra, Poortman en Donkersloot bedanken, dan nog zou er in de vacature Van de Ven geen Limburger worden benoemd, omdat de heer Van de Ven is verkozen verklaard op de Nijmeegse lijst. Na Donkersloot staat op die Nijmeegse lijst de heer W. J. Zink.

Kortom, veel kans dat alsnog een echte Limburger gedurende deze parlementaire periode voor de VVD in de Kamer komt, is er niet.

Bestuursmutaties

Putten (Gld.) — De plaatselijke afdeling van de VVD heeft een nieuw bestuur: J. W. Lucassen, voorzitter, H. de Vries, penningmeester, H. J. Vredenberg, Jac. Catsstraat 81, secretaris, ir. A. O. Haccou, A. Knoop, A. van Eck en J. C. Nieland, leden.

Aankondigingen

- 29 januari: drs. D. J. D. Dees spreekt voor de afdeling Hengelo („Broodje VVD”, 18.00 uur, Cosa).
- 12 februari: A. Ploeg spreekt voor de afdeling Hengelo („Broodje VVD”, 18.00 uur, Cosa).
- 12 maart: drs. J. F. Scherpenhuizen spreekt voor de afdeling Hengelo („Broodje VVD”, 18.00 uur, Cosa).

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein” v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES/PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
ROTTERDAM 010 - 139275*
PAPENDRECHT: 01850 - 51222* - 51466

VVD uw partij

Dezer dagen is een nieuwe VVD-brochure verschenen. „VVD — uw partij” heet deze brochure. De brochure bevat een korte uiteenzetting van de belangrijkste VVD-beginselen — vrijheid, verdraagzaamheid, sociale gerechtigheid —, van de geschiedenis en de organisatie van de partij en van de begrippen volkspartij en democratie.

In verband met de ledenwerfcampagne wordt deze brochure tegen de sterk verlaagde prijs van f 0,25 beschikbaar gesteld aan de afdelingsbesturen. U kunt deze brochure bestellen tegen de kostprijs van f 0,50 vermeerderd met f 0,25 portokosten per exemplaar. Indien u deze brochure wenst te ontvangen kunt u f 0,80 giren naar postrekening no. 67880 t.n.v. VVD te 's-Gravenhage, onder vermelding van „VVD — uw partij”.

**INDUSTRIEEL
EXPERTISE- EN
MAKELAARS
BUREAU**

Taxaties van: Industriële uitrustingen, o.m. gebouwen, machines, installaties e.d. voor de Brandverzekering, Hypotheek, Successie, Omzetting bedrijfsvorm en Onteigeningsprocedures. **Schade-expertise**

DRS. ING. H. G. DE ROOY
(drievoudig beëdigd)

Akkerstraat no. 43 - Postbus 405 - Eindhoven
Tel. no. 040-6 33 08-6 37 67 na kantoortijd 41 05 55

VVD

EEN OP EEN

Om te kunnen blijven doen, wat gedaan moet worden, moet de VVD blijven groeien.

Moeten wij onze vergrote aanhang binden, door van **kiezers partijleden** te maken. Zoals onze voorzitter in het vorige nummer van Vrijheid en Democratie heeft aangekondigd, startten wij daarom een ledenwerfactie, onder het motto:

EEN OP EEN

Wij vragen daarbij aan alle individuele leden ...

vragen dus ook aan U...

Help ons mee het ledenaantal van de VVD te verdubbelen!

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortejaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

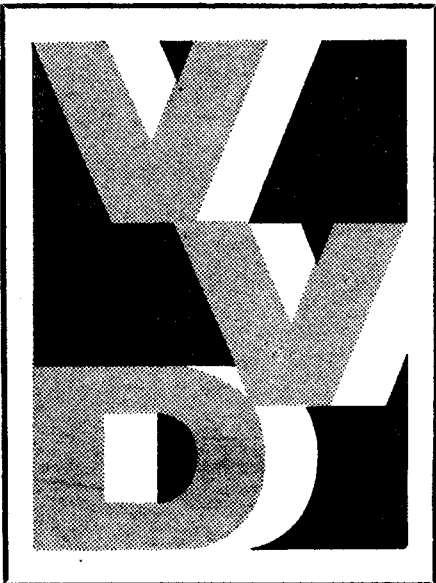
naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

Kamerleden van de VVD

vrijheid en
democratie

● De redactie van *Vrijheid en Democratie* is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 834) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1 A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

Adressen Kamerleden

V.V.D.-leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal

Leden van de Eerste Kamerfractie:		Tel.
mr. H. van Riel (voorzitter)	„Duinwijk”, flat 3, van Alkemadelaan 350, 's-Gravenhage	070-244910 H 070-264111 K
mr. J. de Wilde (vice-voorzitter)	Herengracht 433, Amsterdam	020-231160 K
drs. Y. P. W. v. d. Werff (secretaris)	Wilhelminasingel 21, Breda	01600-30118 H
ir. J. Baas	Wilhelminalaan 11, Zutphen	05750-3598 H 05730-1201 K
ir. H. J. Louwes	Westpolder 22, Ulrum (Gr.)	05956-504 H
mr. C. H. F. Polak	Prins Hendriklaan 22, Oegstgeest	01710-53334 H
dr. H. J. Witteveen	Waldeck Pyrmontlaan 15, Wassen.	01751-9044 H
prof. dr. G. Zoutendijk	President Kennedylaan 167, Oegstgeest	01710-54705 H
Eerste Kamer	Binnenhof 21-23, 's-Gravenhage	070-644800
Leden van de Tweede Kamerfractie, zoals gekozen op 29 november 1972.		
H. Wiegel (voorzitter)	p/a Binnenhof 1a, 's-Gravenhage	070-614911 (tst. 2114)
mr. W. J. Geertsema (vice-voorzitter)	Konijnenlaan 47, Wassenaar	01751-8260 H
ir. D. S. Tuijnman (vice-voorzitter)	Willem van Abcoudeaan 13, Driebergen	03438-7025 H
drs. Th. H. Joekes (secretaris)	Koninginnegracht 41, 's-Gravenhage	010-392360 K 070-180539
mr. F. Porthoine (secretaris)	Vondellaan 68, Leiden	01710-34524 H
mevr. mr. E. Veder-Smit (penningmeester)	Harlingerstraatw. 87, Leeuwarden	05100-22803 H of 070-554909 H
drs. G. M. V. v. Aardenne	Hooikade 5, Dordrecht	01850-31459 H
L. M. de Beer	Willem de Zwijgerlaan 15 Vlaardingen	010-354431 H
mr. dr. C. Berkhouwer	Stationsweg 56, Heiloo	02200-32791 H
drs. D. J. D. Dees	Heusdenhoutsestraat 486, Breda	01600-49685
dr. K. van Dijk	Raiffeisenlaan 7, Roden (Ddr.)	05908-9657 H
mr. A. Geurtsen	Kon. Julianaweg 118, Maasland	01899-3178 H/K
mev. mr. A. Kappeyne van Coppello	Gerecht 10, Leiden	01710-22779 H
G. W. Keja	Engelenburg 7, Landsmeer	02908-3152 H
mr. H. E. Koning	Willem van Boelrestraat 37, Rotterdam	010-204456 H
H. J. de Koster	Prins Frederiklaan 28, Wassenaar	01751-9898 H
A. Ploeg	Breitnerstraat 3, Arnhem	085-432065 H
Mr. J. G. Rietkerk	Meester Philipsl. 16, Rijswijk (ZH)	070-980531 H
Drs. J. F. Scherpenhuizen	Beethovenlaan 12, Groningen	050-137102 H
Mevr. Drs. N. Smit-Kroes	Onderlangs 1, Rotterdam	010-112218 H
H. J. L. Vonhoff	Willem Mollhof 12, Amsterdam	020-156430 H
H. P. H. Waalkens	Zuidwesterringweg 35, Tollebeek	05276-1362 H

**YV
D**

vrijheid en democratie

De PTT in opspraak

Ons Tweedekamerlid L. M. de Beer licht het standpunt van de VVD toe met betrekking tot de kritiek die gerezen is rond het beleid van de PTT.

Juist de laatste tijd is er een golf van kritiek over de PTT losgebarsten. Eén van de directe aanleidingen was de rede van de directeur-generaal drs. Ph. Leenman, waarin deze een aantal nieuwe tariefsverhogingen aankondigde.

Er is al onvrede over de verminderde service, die de PTT biedt. Met name de ééndagsbestelling (en dan soms nog op een laat tijdstip!) ergert velen. Maar ook de wachtlijsten voor telefoonaansluitingen of de eis van een zg. buitenbus wekken irritaties. Verder is er kritiek op de monopoliepositie van de PTT; immers: een paar particuliere „stads-postdiensten” hebben toch tijdens hun kortstondige bestaan bewezen, dat het allemaal véél goedkoper kan? Wanneer daar dan nog forse tariefsverhogingen bovenop komen, terwijl tegelijkertijd bekend wordt gemaakt dat de winst honderden miljoenen bedraagt, is voor velen de maat vol. Méér dan vol zelfs. Vooral wanneer blijkt, dat ditmaal een belangrijk deel van de tariefsverhogingen nodig is om de schatkist met 87 miljoen gulden te spekken. En als klap op de vuurpijl gebeurt dit alles in een tijd, waarin de overheid zelf van particuliere bedrijven eist, dat de prijzen in de hand worden gehouden!

In dit artikel wordt ons standpunt over een aantal van deze zaken uiteengezet. Enige toelichting op de situatie, waarin de PTT zich bevindt, is daarbij wel nodig. Te beginnen met de bedrijfs-winsten.

Winst

In totaliteit maakt de PTT winst, maar die is zeer ongelijk verdeeld over de verschillende onderdelen. Voor het jaar 1973 wordt het volgende geraamd: postdiensten: verlies van f 91 miljoen; draadomroep: verlies van f 7 miljoen; telegrafie: winst van f 11 miljoen; girodiensten: winst van f 56 miljoen; telefonie: winst van f 250 miljoen. Hier moet dan nog worden bijgeteld: nog niet nader gespecificeerde opbrengsten uit tariefsverhogingen (de beruchte verhogingen uit de rede van de directeur-generaal die overigens ook reeds in de begroting stonden!) ad f 89 miljoen; en voorts rentevoordeel ad f 135 miljoen. De draadomroep is een verdwijnende zaak. De afbouw duurt echter veel te lang; al een aantal jaren achtereen loopt het tekort op. Daar zal iets aan moeten worden gedaan. Het tekort van de postdiensten is enorm. Hoofdoorzaak is wel, dat het een bijzonder arbeidsintensief bedrijf is, waardoor het (zoals alle arbeidsintensieve bedrijven — denkt u maar aan de bouw) structureel steeds duurder gaat worden in onze mechaniserende maatschappij. Maar een andere heel belangrijke oorzaak is dat vooral dagbladen, tijdschriften en drukwerken ver beneden de kostprijs worden bezorgd. Voorzover het de (opiniërende) nieuwsbladen betreft, gebeurt dit op verzoek van de meerderheid in de Kamer. Hier is dus duidelijk sprake van een min of meer versluierde subsidie.

Dit is — nog afgezien van de algemene bezwaren die tegen subsidiëring van nieuwsbladen zijn aan te voeren — een oneigenlijke taak voor de PTT. In feite zou het ministerie van CRM dit op zich moeten nemen. Voorzover in de toekomstige jaren tariefsverhogingen plaats zullen moeten vinden, zullen die er vooral op gericht moeten zijn om de meest verlieslijdende tarieven op te trekken. Het profijtbeginsel eist dit. Het valt niet goed in te zien, waarom bijv. de telefoon-abonnees extra moeten betalen omdat een publiciteitsbureau zijn (reclame)-

boodschappen over de post wil versturen, of een voetbalclub haar leden wil convoceren voor een vergadering.

Financiering

Het het ook zij — de PTT maakt een flinke winst. Wat gebeurt daar nu mee? Zij gebruikt die geheel voor de financiering van haar investeringen! En niet alleen de winst gaat daar aan op — ook al het geld dat vrij komt uit bijv. afschrijvingen en diverse reserveringen (3½ pct. van de bedrijfsbaten) is nodig voor dat doel, evenals de rente-opbrengst van verschillende reservefondsen. Het komt er uiteindelijk op neer, dat alle investeringsmiddelen, die in een bepaald kalenderjaar nodig zijn om bijv. nieuwe postkantoren te bouwen of telefooncentrales in te richten, datzelfde jaar door de PTT zelf contant moeten worden opgebracht. En het gaat hier om niet geringe bedragen! Voor het jaar 1973 is f 991 miljoen nodig.

Terwijl een „normaal” bedrijf dergelijke investeringsbedragen op de kapitaalmarkt zou lenen en aldus een spreiding in de tijd van de lasten zou bewerkstelligen, ziet de PTT zich voor de taak geplaatst om de bedrijfswinsten op hoog peil te houden. Het is duidelijk, dat onder deze omstandigheden het begrip „winst” niet dezelfde inhoud heeft als bij een normale bedrijfsvoering. Sommige commentatoren hadden dat niet door en spraken er schande van

dat een bedrijf met zulke winsten toch nog tarieven verhoogde! Het benodigde investeringsbedrag is de laatste jaren zo hoog, omdat vooral de telefonie in een soort investeringsexplosie zit.

De hamvraag is natuurlijk, waarom de PTT dan ook niet kan lenen op de kapitaalmarkt. Het antwoord is simpel: omdat het een Staatsbedrijf is. Nu is dit probleem niet van vandaag of gisteren. Reeds in 1962 werd door de toenmalige minister van Verkeer en Waterstaat een commissie in het leven geroepen, die advies over de rechtspositie van de PTT moest uitbrengen. Nog geen jaar later kwam deze commissie met een advies, waarin verschillende mogelijkheden werden genoemd. De meerderheid voelde het meest voor een eigen rechtspersoonlijkheid (zoals bijv. de N.V. Nederlandse Spoorwegen); maar uitdrukkelijk werd ook de mogelijkheid geopperd, dat de Staat leningen zou uitschrijven speciaal ten behoeve van de PTT. En nu komt het merkwaardige: sindsdien is deze kwestie steeds in discussie geweest, maar geen enkele minister heeft ooit een beslissing genomen. En zo zitten we nog steeds met de gebakken peren.

Die knoop moet nu maar eens worden doorgehakt, en wij zullen daar bij de eerstkomende gelegenheid op aan dringen.

VERVOLG OP PAGINA 9

Uit de inhoud

- VVD'ers zijn geen menseneters (pagina 2)
- Limburg blij met Langman (pagina 4)
- Vrede in Vietnam? (pagina 5)
- Ontwerp-resoluties Liberaal Manifest (pagina's 6 en 7)
- Mijn opinie is... (pagina's 10 en 11)

Radiouitzending van de VVD: dinsdag 13 februari, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m.).

Drama in vele bedrijven

Eind vorige week, toen het met de informatie-werkzaamheden volledig leek te zijn misgelopen en de verontrusting in de publieke opinie — terecht — hoog was opgelopen, heeft VVD-fractievoorzitter Wiegel een vermetele poging gedaan, het vastgelopen raderwerk weer op gang te brengen. Hij verklaarde in een gesprek met de redactie van De Telegraaf: „In het belang van het land mogen we niet de heilloze weg inslaan van een confessioneel minderheidskabinet van KVP, ARP en CHU. Ik ben bereid, met de heer Andriessen, van de KVP, tot een gesprek te komen om de verschillpunten, die tussen ons leven — en die zijn echt niet zo groot — op te ruimen”.

Men weet, hoe het na ons vorige overzicht is gegaan. De kabinets(in)formatie was verworden tot een drama in een eindeloos lijkend aantal bedrijven, waarbij de linkse drie en de confessionelen een soort politieke Indianendans rond elkaar uitvoerden. Daarbij werden dan onder het slaken van allerlei kreten wederzijds onverhoedse schijnanvallen gedaan, telkens gevolgd door een zich schielijk weer terugtrekken.

Nadat (hoewel Wiegel van mening was dat de mogelijkheden daartoe onvoldoende waren besproken) de informateur tot de conclusie was gekomen dat een parlementair meerderheidskabinet van de vijf niet te vormen was, werd het in de extra-parlementaire sfeer (het stokpaard van de KVP) gezocht. Hoewel dat „extra-parlementaire” ons weinig aantrekt en we daar niet veel meer dan een woordenspel in zien, heeft de heer Wiegel het daar, toen de mogelijkheid van een extra-parlemen-

tair kabinet van de vier (confessionelen en de VVD) aan de orde kwam, niet op willen laten afspringen. Hij legde er — dat was op dinsdag 23 januari — enerzijds nog eens de nadruk op, eigenlijk niet in te zien waarom dat niet in de normale parlementaire vorm of vaste afspraken mocht steunen. Anderzijds, uitgaande van de vooral door de heer Andriessen verlangde extra-parlementaire vorm, informeerde hij toch wijselijk naar de zekerheden, welke de confessionelen konden bieden dat het kabinetsbeleid op hoofdpunten uitvoerbaar zou zijn en dat alle confessionele fractieleden daar achter zouden staan. Dat was een redelijk verlangen, maar de volgende dag noemde de heer Andriessen „het vragen van zekerheden met betrekking tot eerder controversieel gebleken hoofdpunten van beleid fundamenteel strijdig met het karakter van een extra-parlementair kabinet”.

Wiegel, begrijpelijk wat kriebelig geworden, verklaarde daarop niet bereid te zijn „blanco cheques” te tekenen en blindelings, zonder dat er zekerheid voor het beleid wordt gegeven, in het avontuur van een extra-parlementair kabinet te stappen. Daarna begon het boven geschetste schijngevecht van aantrekken en afstoten pas goed en wel over de drie andere mogelijkheden van formatie: een geheel rood, een rood-wit of een geheel wit (confessioneel) minderheidskabinet. En toen het er tenslotte naar ging uitzien, dat aldus alleen de weg (politiek een nauwelijks begaanbare zandweg) van een confessioneel min-

VERVOLG OP PAGINA 11

VVD-ers geen menseneters

Laten we deze keer maar eens beginnen met een opmerkelijke uitspraak van het Tweede Kamerlid mevrouw mr. E. Veder-Smit uit Leeuwarden. Tijdens een liberale sociëteitsavond in de Koornbeurs in Franeker sprak zij de volgende belangwekkende woorden: „VVD'ers zijn in de ogen van velen nog altijd krokodilachtige menseneters”. Volgens mevrouw mr. Veder-Smit „dient aan ons imago nog wel wat verbeterd te worden”.

★

Tweede Kamerlid dr. K. van Dijk uit het Drentse Roden heeft weer eens de voorpagina's van de noordelijke dagbladen gehaald. Dr. Van Dijk is voorzitter van de programmaraad van de Regionale Omroep Noord en Oost (RONO). Hij wil de RONO los van de Nederlandse Omroep Stichting laten opereren, omdat de huidige structuur de RONO te weinig kansen biedt. Binnen de programmaraad van de RONO en bij de NOS hebben de uitlatingen van dr. Van Dijk nogal wat opzien gebaard.

De programmaraad van de RONO heeft zich inmiddels uitvoerig beziggehouden met de visie van dr. Van Dijk. Het is ons deze week niet gelukt dr.

Van Dijk te bewegen iets los te laten over hetgeen de programmaraad te berde heeft gebracht. Dr. Van Dijk heeft overigens wel toegezegd in de volgende aflevering van dit orgaan zijn visie op het functioneren van de RONO te willen geven. U moet dus nog even geduld hebben.

★

VVD-jongeren zijn van plan in Emmen een afdeling van de JOVD op te richten. Acht Emmer jongeren hebben inmiddels toegezegd bij deze bevalling te willen assisteren. U moet maar denken: als de goede wil er maar is, komt de rest van zelf.

★

Onze eerbied voor grijze haren brengt ons ook nog even in het Friese Witmarsum. Daar woont Jochum R. Sieswerda. Sinds 1949 heeft hij onafgebroken voor de VVD deel uitgemaakt van de gemeenteraad van Wonseradeel. Maandag jl. hebben het college van ben w en de gemeenteraad afscheid van hem genomen. Zijn gezondheidstoestand dwong de heer Sieswerda het bijltje erbij neer te leggen.

Het was de heer Sieswerda overigens een lief ding waard geweest, als hij had kunnen blijven zitten tot de gemeente-

Aankondigingen

- 5 februari: A. J. Evenhuis spreekt voor de afdeling Assen, hotel Overcingel, 20.00 uur.
- 5 februari: mr. H. E. Koning spreekt voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden in Drenthe.
- 14 februari: H. J. L. Vonhoff spreekt voor de liberale sociëteit Groningen, 't Huis de Beurs, 20.00 uur.
- 19 februari: mr. H. E. Koning spreekt voor het Politiek Trefpunt te Sneek, 't Singeltje, 20.00 uur.
- 15 februari: mevrouw mr. E. Veder Smit spreekt op een propaganda-avond te Niekerk, Café Bolhuis, 20.00 uur.

raadsverkiezingen in 1974. Hij zou dan namelijk een kwart eeuw raadslid zijn geweest.

De heer Sieswerda is 70 jaar. Tot 1965 is hij boer geweest in Pingjum. De in de politiek vergrijsde heer Sieswerda heeft zijn activiteiten voor de VVD overigens niet beperkt tot het lidmaatschap van de gemeenteraad van Wonseradeel. Hij heeft ook tien jaar in de provinciale staten van Friesland gezeten en is bovendien voorzitter van de VVD in Friesland geweest.

Ir. Baas en het natuurbelang

In de algemene beschouwingen die ir. J. Baas, voorzitter van de VVD-fractie in de provinciale staten van Gelderland, ter gelegenheid van de begrotingsbehandeling 1973 hield, besteedde hij veel aandacht aan de belangen van de natuur.

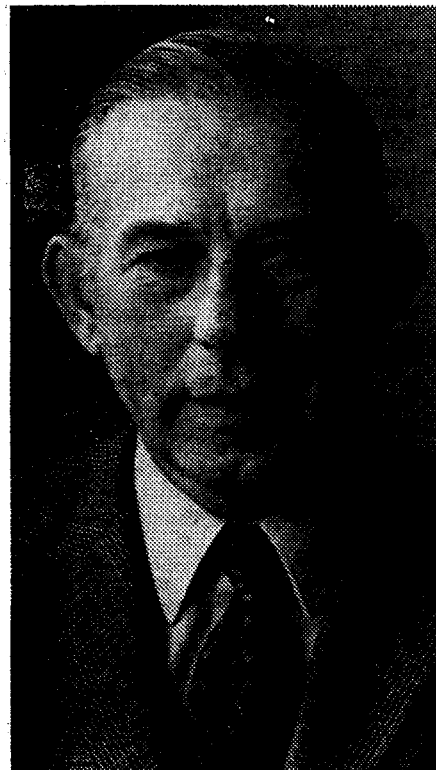
Ir. Baas stelde vast dat zowel de aanspraken die wij maken op de natuur als de aanslagen die er op dreigen te worden gepleegd, in aantal en omvang toenemen. De provincie Gelderland heeft 112.000 hectare natuurgebied. Dat betekent meer dan 20 procent van de totale oppervlakte als natuurgebied aangemerkt kan worden.

Het cultuurlandschap, aldus ir. Baas, zoals wij dat nu kennen, dankt zijn ontstaan aan een langdurig wordingsproces, waarin de bewoner een werkzaam aandeel heeft gehad. Dit proces moet doorgaan. Wij moeten geen natuurmusea stichten, waarin het leven is stilgelegd. Wij willen niet alleen behouden-zondermeer, maar iets nieuws creëren dat rekening houdt met en zijn neerslag krijgt in de technische en economische vooruitgang, die overal de mens dagelijks inspireert. In tegenstelling tot de sombere beelden die ons in de beleidsnota worden afgeschilderd, weigeren wij de bewoners te zien als natuurbarbaren die in het wilde weg natuurschoon ontluisteren. De bewoners moeten integendeel bij het natuurbehoud worden ingeschakeld in plaats van uitsluitend aan banden gelegd.

Visie

Tot de taken die het provinciale bestuur zich zou moeten stellen bij het ontwikkelen van een doelgericht beleid in deze, rekende ir. Baas in de eerste plaats het komen tot een visie op de manier, waarop het behoud en beheer van natuurgebieden gestalte moet krijgen. Voorts zou op basis van deze visie richting moeten worden gegeven aan de gezamenlijke aanpak van het probleem.

Het te voeren beleid, zo zei hij, zal zware materiële en immateriële lasten met zich mee brengen. Deze zullen alleen kunnen worden gedragen, wanneer wij komen tot een inspanning, waarvoor ook krachten buiten ons gewest worden gemobiliseerd. De fractievoorzitter plaatste nogal wat kanttekeningen bij de in de nota beleidsaangelegenheden opgesomde mogelijkheden die de wet de overheid bij het natuurbehoud biedt. Bij het geven van voorschriften, aldus de heer Baas, moet wel in het oog gehouden worden dat de beleidsvisie herkenbaar is en dat een correcte belangen-

IR. J. BAAS

afweging plaatsvindt. De individuele grondgebruiker mag niet onevenredig zwaar worden belast. Mocht het toch zo ver komen, dan zullen zich vroeg of laat de financiële consequenties doen voelen van het toewijzen van een claim tot schadevergoeding wegens een overigens rechtmatige overheidsdaad. Een dergelijke gerechtelijke correctie van het provinciale beleid zou door onze fractie zeer hoog worden opgenomen. Naar onze mening is hier de rechtszekerheid van de burger in het geding, een van de meest elementaire waarden van ons maatschappelijk bestel.

Ir. Baas zei het te betreuren dat de gemeenten in vele gevallen niet voldoende de hand houden aan de bestemmingsvoorschriften.

Warm hart

Over het aankoopbeleid merkte hij op dat aankoop lang niet altijd de meest aangewezen weg is. Immers, ziet de particuliere eigenaar zich genoodzaakt

om tot verkoop van zijn bezit over te gaan, dan gaat veelal voor het natuurbehoud iemand verloren die de instandhouding van de natuur een warm hart toedraagt. Wij hebben sterk de indruk, aldus de heer Baas, dat het zowel doelmatiger als voordeliger zou zijn, wanneer wij zodanige maatregelen treffen dat de eigenaar zijn krachten ter beschikking blijft stellen, daartoe in staat gesteld door een veel minder ingrijpende regeling dan aankoop. Bovendien lijkt het ons van belang dat — wanneer tot aankoop moet worden overgegaan — dit door de juiste instanties gebeurt. Speciale aandacht verdient daarbij het behoud van kleinschalige landschapselementen, zoals houtwallen, bomenrijen e.d. Met name voor de lagere overheidsorganen zien wij hier taken weggelegd.

Het beheer van natuurgebieden zag de fractievoorzitter als het onderwerp bij uitstek, waarin de gemeenschappelijke aanpak tot zijn recht kan komen. Wat betreft de beheerssubsidies meende hij dat het college van gedeputeerden een wel wat eenzijdige benadering heeft gekozen. Wij hebben er begrip voor, aldus ir. Baas, dat men zich voorstelt op korte termijn de stichting Het Gelders Landschap te hulp te komen. Wij zijn er echter minder gelukkig mee dat een provinciaal beheerssubsidie uitsluitend voor deze twee organisaties in het vooruitzicht wordt gesteld.

Over de relatie natuurgebied-landbouw zei ir. Baas: „Laten wij niet vergeten dat van het bestaan van de boer het voortbestaan van het landschap in belangrijke mate afhankelijk is.”

Luchtkastelen

Inzake de landschapsparken was de heer Baas van mening dat 't ontwerpen van „luchtkastelen” van 10.000 tot 30.000 hectaren weinig zinvol lijkt. Wij vragen ons af, aldus de heer Baas, of enkele experimenten met gebieden van veel geringere omvang ons niet veel zouden kunnen leren over het functioneren van het begrip nationaal landschapspark.

Aan het einde van de debatten diende ir. Baas een motie in, waarin hij er bij Gedeputeerde Staten op aandrong al het mogelijke in het werk te stellen om te bevorderen dat de instandhouding van het landgoed Planken Wambuis als uniek natuurgebied wordt verzekerd middels aankoop door natuurbeschermingsinstanties dan wel de rijksoverheid. Deze motie werd met algemeen stemmen door de staten aangenomen.

Het bestuur van de afdeling Dronten is onlangs gewijzigd. Het ziet er thans als volgt uit: B. A. Huisman (voorz.); M. Tuinenga-Ackema (secr. en penningm.); A. Nusselder, G. A. Smit-Ruiterkamp en A. C. Stehouwer (leden).

Aankondigingen

- 12 februari: A Ploeg spreekt voor de afdeling Hengelo „Broodje VVD”, 18.00 uur, Cosa.
- 12 maart: drs. J. F. Scherpenhuizen spreekt voor de afdeling Hengelo „Broodje VVD”, 18.00 uur, Cosa.

nder de loep

door onze politieke redacteur A. W. Abspoel

● VVD en kiesstelsel

Met veel genoegen en grote instemming las ik het artikel van ons Tweede-Kamerlid mej. mr. Kappeyne van de Coppello onder de kop: „Kiesstelsel breekpunt”, in ons vorige nummer. Niet dat ik er zelf een ogenblik aan heb getwijfeld dat zij en haar gehele fractie wenselijk vast te houden aan de evenredige vertegenwoordiging (E.V.). Maar na de wat ongelukkig uitgevallen passages over het kiesstelsel in het ontwerp Liberaal Manifest neemt het nu ook voor de buitenwereld elke mogelijkheid van speculatie weg dat met ons over een aantasting van de (democratische)grondslag van ons kiesstelsel te praten zou zijn.

Mej. Kappeyne gaf in dat artikel ook het resultaat van een berekening, hoe de uitslag van de Kamerverkiezing van 29 november zou hebben geluid volgens het door een meerderheid van de Staatscommissie Cals-Donner voorgestelde systeem. Deze stond voor: een stelsel waarbij het land zou zijn verdeeld in 12 (zelfstandige) districten, in elk waarvan de uitslag voor 10 tot 15 zetels bij E.V. zou worden bepaald. Het is duidelijk, dat wanneer men de E.V. niet — zoals volkomen logisch en eerlijk is — over het gehele land te zamen geteld toepast, maar in een willekeurig aantal stukken van het land elk afzonderlijk men dat nog wel evenredige vertegenwoordiging kan noemen, maar dat is dan een groot vals woord. Hoe vals blijkt wel uit de berekening van de dames Kappeyne en Günther volgens welke, op basis van de uitslag van 29 november j.l., van de 150 zetels er slechts 85 direct zouden kunnen zijn toegekend en 65 (!) restzetels alsnog moesten worden verdeeld. Van die 65 zouden er 45 zijn gegaan naar de grote drie: de PvdA 20, de KVP 14 en de VVD 11. De VVD zou daardoor niet op 22, maar zelfs op 26 zetels zijn gekomen.

Het is ook in dit opzicht, als bijkomstigheid, heel plezierig dat we thans tot de grootste partijen zijn gaan behoren en dat we daardoor nu ook des te sterker staan in ons verzet tegen aantasting van het bestaande kiesstelsel. De VVD zou nu immers te allen tijde voordeel van een districtenstelsel hebben. Thans kunnen we dus doen blijken, dat ons verzet altijd zuiver principieel is geweest en niet uit berekening omtrent eigen voor- of nadeel.

● Steeds hellender vlak

Wat is nu eigenlijk het hoofdargument, sedert men van wijziging van het kiesstelsel een soort wondermiddel heeft

gemaakt, dat de „politieke malaise” volledig zou opheffen? Dat hoofdargument is, dat de te grote „versnippering” in de Kamer kabinetsformatie zou verhinderen of zelfs onmogelijk maken. Daarom is het zo belangwekkend dat de partijideoloog van D'66, drs. Gruyters, in enige artikelen in „Het Parool” zelf in feite is komen vaststellen, dat dit argument de bodem is ingeslagen. Reeds de koppen boven de eerste twee artikelen spreken in dit opzicht duidelijke taal („Het Parool van 3 en 4 januari j.l.). De eerste luidde: „Kiesdrempels brengen ons geen duidelijkheid” en het tweede: „Districtenstelsel geen remedie tegen onduidelijkheid.

In deze artikelen nam hij achtereenvolgens de invoering van een kiesdrempel (eerst van drie, daarna van acht zetels) en een districtenstelsel van (in zijn geval) elf districten onder de loep. Het resultaat noemde hij zelf „niet bemoedigend”. Om zijn eigen woorden te citeren: „Wel zouden zowel een kiesdrempel als een districtenstelsel de partijen stimuleren om samen te werken, ook als ze dat nu nog niet doen (bijvoorbeeld de VVD en DS'70 of de progressieve drie en de PSP), maar ook een gewijzigd kiesstelsel zou met de uitslag van 29 november opgeleverd hebben die al een van zelf in de Tweede Kamer geen meerderheid sprekende grondslag voor een regering had kunnen functioneren.”

Zelfs in het gunstigste geval van het districtenstelsel, waarbij de „progressieve drie” (Terminologie van Gruijters) met behulp van PSP en CPN op 69 zetels zouden steunen als zij een regering vormden, is het nog geen meerderheid en is de parlementaire basis wankel. Het enige voordeel voor de „progressieven” zou volgens de schrijver in dat geval kunnen liggen in een sterker uitgangspunt wanneer de vraag moet worden beantwoord of de confessionelen zouden kiezen voor „een progressieve of een behoudende politiek.” En de heer Gruijters weet dan ook te vertellen waarom de VVD tegen wijziging van het kiesstelsel zou zijn (als orthodox pragmaticus gelooft hij kennelijk niet in beginselbezwaren): „Dat is in de kern ook de reden waarom de VVD, die op zichzelf niets te vrezen heeft van een kiesdrempel of een districtenbestel, toch heftig verzet aantekent tegen dergelijke veranderingen in het kiesstelsel.”

Een mogelijke oplossing ziet de heer Gruijters eerder in een derde artikel dan in een der hobby's van D'66: de combinatie van districtenstelsel met de rechtstreekse verkiezing van de formateur/minister-president door de kiezers. Maar over die gedachte heeft de Tweede Kamer in februari 1971 reeds in grote meerderheid haar veto uitgesproken. Het desbetreffend artikel in het initiatiefvoorstel van die zijde werd met alleen de stemmen van de PvdA, D'66 en de PPR voor, verworpen.

● Nationaal kiezersonderzoek

De resultaten in boekvorm van het „Nationaal kiezersonderzoek 1972” waarvan men in de dagbladen reeds uitvoerige uittreksels heeft kunnen aantreffen, zijn onder de titel „De Nederlandse kiezer '72” verschenen bij Uitgeverij Samsom, in Alphen aan den Rijn (tegen f 8,90 verkrijgbaar bij de boekhandel en ook rechtstreeks bij de uitgever).

Het bevat de eerste, voorlopige uitkomsten van een mondelinge enquête, die in de eerste drie weken na de Tweede-Kamerverkiezingen van 29 november 1972 werd gehouden. De bedoeling was tot „meer kennis en inzicht te komen ten aanzien van politieke opvattingen en gedragingen” van Nederlandse kiezers, die 18 jaar of ouder zijn. Voor zover mogelijk zijn de eerste resultaten van dit onderzoek vergeleken met die van verwante onderzoeken in 1971 en 1967, waardoor „enig inzicht zou worden verkregen in de veranderingen, die zich voltrekken.”

Deze enquête maakt deel uit van een omvangrijk politologisch onderzoek, waaraan politologen van zeven Nederlandse universiteiten en hogescholen meewerken. Het gezamenlijk onderzoek werd dit maal geleid vanuit het Instituut voor Politologie te Nijmegen, in het bijzonder door drs. L. P. J. de Bruyn, drs. J. W. Foppen en prof. dr. A. Hoogewerf en werd mogelijk gemaakt door de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO). De mondelinge enquête werd onder in totaal 3350 kiesgerechtigden, verspreid over 379 gemeenten, gehouden

door de NV Nederlandse Stichting voor Statistiek. Daarbij zijn o.a. gegevens verzameld over opvattingen inzake „te voeren overheidsbeleid, over democratie en verzuiling, over politiek vertrouwen en gevoelens van machteloosheid, over de waargenomen en de gewenste verdeling van invloed in Nederland en over de deelname aan en het beoordelen van acties via buitenparlementaire groepen, enz.

Wie zich voor dergelijke gegevens interesseert kan, als boven reeds vermeld, bij de boekhandel of de uitgever terecht. Gezien de in de dagbladen al eerder gegeven uittreksels, lijkt het ons beter, in de komende tijd bepaalde gegevens en conclusies (met vermelding van de bron, uiteraard) te pas te brengen waar dit nuttig en nodig blijkt.

● Nuchtere waarheden

In deze rubriek is al eens eerder de aandacht gevestigd op de in het algemeen zeer puntige beschouwingen, die prof. dr. F. Hartog als medewerker in NRC/Handelsblad geeft. In een artikel op 18 januari j.l. stelde prof. Hartog vast, dat we leven in een tijd van „onkritische kritiek”. Alles moet anders, maar of dat andere beter is, wordt niet gevraagd. Van belang is niet zozeer of men vóór een bepaalde verbetering is, maar of men er „achter” is.

Een belangrijk aspect van de waan van de dag acht hij wat we zouden kunnen noemen de „onmiddellijkheid”. Er is geen tijd meer voor rijping, voor denken op termijn. Hij plaatste als titel boven zijn beschouwing dan ook: „Termijndenken”. In dat opzicht zag hij analogie tussen onderwijs en de politiek. Wat het onderwijs betreft is er een streven gaande om de inhoud te richten op wat de leerlingen en studenten op het moment zelf bezielt en in beweging brengt. Alleen dan is er — in deze gedachtegang — voldoende „motivatie”. Maar, zo vraagt hij, hoe gaat het dan met het aankweken van een denkdiscipline, die pas na jaren vrucht kan dragen?

Als goed econoom geeft hij een voorbeeld uit de economie. In de economie moeten we, willen we geen dilettanten kweken, beginnen met wiskunde en daarna vooral aandacht wijden aan de statistiek. Pas na een omwegproductie van zeg vijf jaar kan men de problemen van de werkelijkheid aan. De werkelijkheid is dermate ingewikkeld dat zij haar geheimen slechts prijs geeft na een lange weg van afnemende abstractie. De leerlingen en studenten kunnen dit alles niet zelf overzien. Als we het vaststellen van een studieprogramma dat pas na vijf jaar vruchten afwerpt „autoritair onderwijs” noemen, kan het onderwijs niet anders dan autoritair zijn. Anti-autoritair onderwijs is een illusie.

Ook in de politiek ziet hij een min of meer natuurlijke rijpingstijd staan, en wel van verkiezing tot verkiezing, bij een normale zittingsduur van de Tweede Kamer. Het is van groot belang dat er een regering is, die de handen vrij heeft te doen wat voor het land het beste is. Dat kan in deze tijd van inflatie wel eens neerkomen op impopulaire politiek. Deze harde maatregelen durven velen in verkiezingstijd meestal niet te noemen. Dat er enkele partijen zijn, die zeggen dat ze voor belastingverhoging zijn, is daar niet mee in strijd. Ze denken namelijk dat anderen die betalen. Los van de voorgaande verkiezingspropaganda kan een regering weinig anders doen dan wat in 's lands belang is. Wanneer in die tussentijd haar populariteit sterk daalt, is dat niet meer dan natuurlijk. Als over vier jaar maar duidelijk is, dat zij het bij het rechte eind heeft gehad. Daarom acht hij het belangrijk dat een regering de volle vier jaar uitzit. Haar tussentijds ten val brengen heeft meentijds geen zin. Wat sarcastisch voegt hij daaraan toe: „Binnen de boezem van een regering zal in het algemeen alleen een onervaren partij als DS'70 zoiets doen.”

Na deze gedachten nog wat verder uitgewerkt te hebben, is zijn conclusie: „Er is geen korte weg van rijpen naar oogsten. Zowel een onderwijsprogramma als een regeringsprogramma hebben een rijpingstijd nodig. De leerlingen en studenten zullen, wil alles goed gaan, veel moeten overlaten aan hun meesters en de geregeerden aan hun regeerders. Democratie is niet: allen tegelijk het stuur grijpen. Democratie is: aankomen op de juiste plaats, in ieders belang. Al is dat dan dikwijls met de nachttrein.”

Prikkels

● Uit een hoofdartikel in Het Parool over Amerika en Vietnam: „In ieder geval: het was niet uit op verovering van Noord-Vietnaams grondgebied, het probeerde niet een verandering van regime in Noord-Vietnam af te dwingen. Het heeft willen verhinderen dat Noord-Vietnam via de Vietcong of rechtstreeks zijn wil aan Zuid-Vietnam met militaire middelen zou opleggen. Dat doel was respectabel...”

● Het Vrije Volk in juichtoon met een kop de hele pagina: „De eerste nederlaag van de Verenigde Staten”.

● Sal Tas in het weekblad Accent: „De polarisatie is al zowat voltooid. Nederland heeft de keus tussen twee mogelijkheden: een regering met nieuw-links die ons naar de devaluatie, de kapitaalvlucht voert, gehuld in een wolk van herrie, of een andere, die — afgezien van haar meer of minder grote bekwaamheid — het land op een in hoofdzaak normale wijze bestuurt”.

● Prof. dr. J. van Baal, tot nu toe hoogleraar in de culturele antropologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht: „Ik wil in mijn laatste werkzame jaren nog een paar dingen afmaken, zonder gehinderd te worden door aantijgingen en pesterijen van studenten en al het nutteloze vergaderen dat daarbij hoort. Daarom heb ik mijn ontslag genomen.”

● K. L. Poll in het Cultureel Supplement van NRC/Handelsblad: „Op dit moment dreigen de universiteiten veel van hun goodwill, en daarmee van hun overtuigingskracht, bij de rest van de bevolking te verspelen door de sabotage van de collegegeldwet. Sterker nog, ze bederven niet alleen het vertrouwen, ze geven het slechte voorbeeld aan iedere belangengroep, die te maken krijgt met onwelkome parlementaire beslissingen. Als dat gewoonte wordt, zullen niet de sociaal sterksten de dupe zijn, maar de sociaal zwaksten.”

Limburg blij met Langman

„Van ons mag de heer Langman minister van Economische Zaken blijven. Hij is misschien de enige in het kabinet die iets van de Limburgse problematiek begrijpt.” Deze uitspraak van de landelijk voorzitter van de beamptenbond Unie BLHP, de heer Anton Hubben, die tevens o.a. lid is van de voor de mijnsluitingen ingestelde begeleidingscommissie-Hellemans, moge duidelijk maken dat Limburg bijzonder veel respect koestert voor de wijze waarop de heer Langman de CBS-zaak heeft behandeld. Natuurlijk wordt het betreurd dat via een echt Salomonsoordeel slechts de helft van het CBS naar Limburg zal verhuizen, maar anderzijds is men er wel van overtuigd dat minister Langman zich, ondanks alle Haagse verzet en zelfs problemen in zijn eigen partij, aan zijn belofte heeft gehouden. Men vreest echter nog één grote vrees en dat is dat Langman te kort zal blijven. „Als het aan Langman lag, die de problemen van deze provincie helder ziet en niet tot diegenen behoort die neiging hebben er iets van weg te wuiven, zouden wij alle vertrouwen kunnen hebben in de nu gedane toezeggingen. Hij blijft evenwel nog maar kort en daarmee hebben wij geen zekerheid over de vraag of straks dezelfde geest in zijn ministerie blijft waaien,” schrijft het dagblad De Limburger, dat zich, samen met diverse Limburgse instanties, toch nog een beetje ongerust maakt over de theoretische mogelijkheid dat een volgend kabinet de

beslissing in de CBS-zaak kan intrekken.

Met name maakt men zich zorgen over het standpunt dat een eventueel „progressief” kabinet zal innemen, gezien het standpunt dat de zgn. progressieve partijen tijdens het Kamerdebat over de CBS-zaak hebben ingenomen. Vooral ook heeft men zich erg boos gemaakt op de PvdA, die in de verkiezingsstrijd gouden bergen beloofde aan Limburg, maar er thans een „schaamteloze vertoning” van gemaakt heeft. Vandaar ook dat in Limburg toch wel als erg pijnlijk is ervaren dat een man als dr. ir. Oele, die zich tien jaar als PvdA-kamerlid voor Limburg heeft ingezet, aan de vooravond van zijn vertrek naar Delft (waar hij burgemeester wordt) het nodige bochtenwerk moest verrichten om zijn positie, zowel in zijn eigen fractie als ten aanzien van Limburg, te redden. Trouwens ook het manoeuvreer met de handtekeningen van VVD-fractievoorzitter Hans Wiegel kreeg hier de nodige aandacht in de pers, al werd dit, dankzij het vastberaden optreden van de heer Langman, duidelijk op de achtergrond gedrongen.

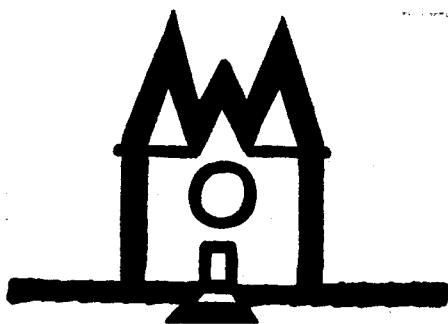
Enfin, voorlopig kan men in Limburg de toekomst iets positiever tegemoet zien. Dat geldt niet alleen voor de ruim 1200 werkloze beampten die deze provincie nu al telt, maar zeker ook voor de circa 2000 administratieve en technische beampten die binnen enkele jaren nog uit de mijnindustrie zullen moeten

afvloeien. Verder mag niet uit het oog worden verloren dat diezelfde mijnindustrie thans geen enkele mogelijkheid meer biedt voor de opvang van de groei van de mannelijke beroepsbevolking (ca. 3300 per jaar tot en met 1975), met name voor de vele duizenden jongeren die in de komende jaren het v.w.o.-, havo- of mavo-diploma zullen behalen. Een onderzoek van de Regionale Raad voor de Arbeidsmarkt heeft uitgewezen dat dit aantal relatief gezien boven het landelijk gemiddelde zal liggen, terwijl ook de belangstelling voor het middelbaar en hoger technisch onderwijs in Limburg boven het landelijk gemiddelde ligt. De Limburgse jeugd opteert dus duidelijk voor de mediale en hogere beroepen en juist in deze categorie is zowel door het actuele als latente aanbod van beampten een acute noodsituatie ontstaan.

Aan Limburg nu de eer om de Haagse gasten straks — maar hopelijk binnen niet al te lange termijn — goed op te vangen. Geen gemakkelijke taak overigens, want men krijgt hier wel eens het idee, dat men die mensen eerst nog eens duidelijk zal moeten maken dat de inwoners van Maastricht en Heerlen al lang niet meer gekleed in dierenhuid rondlopen en dat men bij een wandeling door het fraai natuurschoon beslist niet meer de kans loopt in de een of andere kleine nederzetting tot soep te worden gekookt.

Aankondigingen

's-Hertogenbosch. — De afdeling 's-Hertogenbosch e.o. belegt 27 februari haar openbare jaarvergadering in het Oranje-hotel, Verwerstraat 27 te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Terwijl de politieke gemoederen nog steeds hevig bewogen worden door de schier eindeloze discussies over een te vormen kabinet, is de Tweede Kamer toch maar aan het werk gegaan. In de achter ons liggende dagen is men zelfs weer begonnen met de nog overgebleven begrotingshoofdstukken in behandeling te nemen. Daarvoor werd het wetsontwerp met betrekking tot de investeringsaftrek (voor de rederijen) afgedaan. Een poging om een hogere investeringsaftrek vast te stellen is op de weerstand van de regering gestrand.

Vrij lang is er verder gepraat over de gedeeltelijke overplaatsing van het Centraal Bureau voor de Statistiek van Den Haag naar Heerlen. Deze zaak heeft de emoties hevig in beweging gebracht. De beslissing van de demissionaire regering leidde in de Kamer tot een interpellatie van de heer Terlouw (PvdA). Voor de VVD heeft hierbij de heer Van Aardenne het woord gevoerd. Tegen volledige overplaatsing van het CBS zou onze fractie wel bezwaar hebben gehad omdat daarvan gevaar viel te vrezen voor de communicatie tussen Den Haag als regeringszetel en Heerlen. Die vrees is ondervangen nu het CBS maar gedeeltelijk wordt verplaatst naar Zuid-Limburg. De beleidsonderbouwende gedeelten van het CBS blijven in Den Haag en dat achtte de heer Van Aardenne een verstandig besluit. Onze afgevaardigde

deelde overigens niet de mening, dat dit kabinet — een demissionair kabinet — een dergelijke ingrijpende beslissing niet had mogen nemen.

Het spreidingsbeleid op zich noemde de heer Van Aardenne een goede zaak. Geheel zonder kritiek was de VVD-woordvoerder overigens niet. De beslissing heeft te lang op zich laten wachten en dat gaf voor alle erbij betrokken partijen een te grote onzekerheid; vooral bij de ambtenaren.

De heer Van Aardenne drong overigens aan op nader overleg over de modaliteiten van de uitvoering van de beslissing. Van de regeringstafel is zulks toegezegd.

Vragen

Met de hervatting van de min of meer normale parlementaire arbeid is ook het stellen van schriftelijke vragen weer toegenomen. Blijkbaar is er een onuitputtelijk aantal onderwerpen, waarover Kamerleden wel wat meer willen weten. In vragen van mevr. Smit-Kroes lag een discriminatie-kwestie verscholen. Zij vroeg de minister van binnenlandse zaken of het hem bekend is, dat bij een aantal gemeentekorpsen van politie het aantal vrouwelijke functionarissen, op grond van hun vrouw-zijn, slechts toegestaan wordt de kleine surveillancewagens (bijv. DAF) te besturen. Kan hieruit de conclusie worden getrokken, dat

in sommige politiekorpsen op foutieve gronden onderscheid wordt gemaakt tussen politiefunctionarissen? Zo ja, acht de minister dan wegen aanwezig hierin verandering te brengen?

De tijdelijke bezetting van het Amerikaanse consulaat-generaal in Amsterdam vormt het onderwerp van schriftelijke vragen van de heer Geurtsen. Met name wil hij van de minister van binnenlandse zaken weten of het juist is dat er om bijstand van de Amsterdamse politie was gevraagd, maar dat die zou zijn geweigerd.

De heer Berkhouwer informeert bij de staatssecretaris van financiën naar de juistheid van het voornemen om het kadaster in Alkmaar op te heffen en te verplaatsen naar Haarlem.

Met de heer De Beer wil de heer Berkhouwer voorts van de minister van verkeer en waterstaat nader worden geïnformeerd over de verschillen in posttarieven binnen de uitgebreide EEG.

Niet minder dan elf kamerleden, waaronder drie VVD-ers (mevr. Veder-Smit en de heren Van Aardenne en Tuynman) hebben zich met vragen tot de bewindslieden van landbouw en visserij en van volksgezondheid en milieu, hygiëne gewend inzake de uitvoering van de Vleeskeuringswet, en zulks met betrekking tot de overdracht van de primaire verantwoordelijkheid voor deze wet aan de minister van landbouw en visserij. Gevraagd wordt om geen maatregel in deze te treffen alvorens er een uitspraak is van de Kamer.

Van acht Kamerleden, onder wie mevr. Veder-Smit een vraag aan de minister van verkeer en waterstaat over de in uitvoering zijnde waterstaatkundige werken in de Dollard.

Niet alleen de heer Berkhouwer heeft zich bezig gehouden met het kadaster ook de heer Van Aardenne, die met enige andere Kamerleden vragen heeft gericht tot de staatssecretaris van financiën over het voornemen Rijswijk aan te wijzen als de provinciale standplaats in Zuid-Holland van de dienst van het Kadaster en van de Openbare registers.

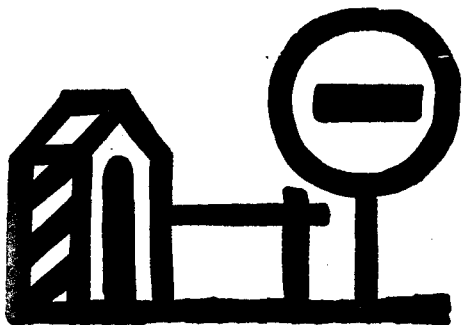
Tenslotte een reeks vragen van de heer Tuynman aan de minister van economische zaken over de voorgenomen leidingenstraat vanaf de Maasvlakte Europoort naar de Hoeksche Waard waar aangesloten zou worden aan de in uitvoering zijnde leidingenstraat Pernis-Moerdijk-Zeeland.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Vrede in Vietnam?

door onze redacteur
buitenland

Vrede in Vietnam, illusie of werkelijkheid? Met deze vraag worden we sinds zaterdag 27 januari geconfronteerd, de dag waarop de bij het conflict in Vietnam betrokken partijen hun vele handtekeningen zetten onder de documenten die de wapenstilstandsovereenkomst bevatten. Voorop dient te worden gesteld dat iedere overeenkomst die aan een gewapend conflict een einde tracht te maken moet worden toegejuicht. Zeker in dit geval waar dertig jaar oorlog miljoenen slachtoffers heeft gemaakt en onmetelijke schade heeft aangebracht. Men zou die arme Vietnamese nu zo graag een rustige ontwikkeling toewensen, verenigd onder een bewind waar iedereen of althans de meerderheid vrede mee kan hebben. Helaas moeten we vrezen dat het zo ver nog lang niet is. De eerste dagen van het bestand werden gekenmerkt door het oplaaieren van de strijd, waarbij beide partijen elkaar om het hardst beschuldigden van schending van de moeizaam tot stand gekomen overeenkomsten. De internationale strijdmacht en diplomaten die toezicht op de naleving van het een en ander moeten gaan houden, wacht een zeer moeilijke en waarschijnlijk even ondanke taak.

Van het bestand kan nauwelijks verwacht worden dat het de politieke oplossing voor het conflict brengt waar het eigenlijk al die jaren om is gegaan. De Amerikanen hadden er het grootste belang bij zich uit de strijd terug te trekken zonder de indruk te vestigen de bondgenoten in Saigon in de steek te laten. Sinds president Nixon in 1970 de vietnamiseringspolitiek aankondigde stond dat doel voorop. Het bestand biedt Washington de mogelijkheid dat doel te bereiken. Het opvoeren van de bewapening van de Zuidvietnamese troepen moest de materiële voorwaarde schepenen voor de overlevingskansen van president Thieu, de opbouw van een partijapparaat was een tweede voorwaarde. Of beide elementen Thieu overleefd houden, zal de toekomst moeten leren.

Verschillen

Zeker is, dat er grote verschillen zijn tussen het ontwerpverdrag dat in oktober vorig jaar door Hanoi werd geopenbaard en de nu voorliggende tekst van het bestand. Daartussen liggen de herverkiezing van Nixon en de door de wereldopinie afgekeurde bombardementen op de bevolkingscentra van Noord-Vietnam. Het is nog niet te zeggen of het één het gevolg is van het ander, d.w.z. of de bombardementen de Noordvietnamezen inderdaad tot belangrijke concessies hebben gedwongen of dat andere factoren daarbij een rol hebben gespeeld. We zullen hier in kort bestek nagaan wat de veranderingen in het verdrag inhouden.

Ook in de definitieve versie erkennen de Verenigde Staten de eenheid van Vietnam zoals die in de overeenkomst

van Genève van 1954 werd vastgelegd. De uitdrukkelijke soevereiniteit van een van de verdragspartners over een deel van of geheel Vietnam wordt nergens bevestigd, al verklaarde president Nixon in zijn toespraak ter gelegenheid van de aankondiging van het bestand dat de Verenigde Staten de regering in Saigon zullen blijven erkennen als de enige wettige regering van Zuid-Vietnam, zoals de toenmalige minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles in 1954 ook gedaan had. Het verschil met 1954 is dat Washington nu zijn handtekening heeft gezet onder een overeenkomst die de eenheid van Vietnam vooropstelt. In de rest van het document is die eenheid echter ver te zoeken.

Eenheid

Het belangrijkste element dat die eenheid in de toekomst mogelijk had kunnen maken en dat wel in de overeenkomst van oktober 1972 te vinden was, was de instelling van een „National Council of National Reconciliation and Concord” in de zin van een „administrative structure”, d.w.z. met bestuurlijke bevoegdheden, bestaande uit drie gelijke segmenten (welke wordt niet vermeld; in ieder geval zullen hier vertegenwoordigers van de Republiek Vietnam (Saigon) en de Voorlopige Revolutionaire Regering (Vietcong) bij zijn, misschien ook van de „neutralisten”). In het uiteindelijke verdrag dat nu getekend is wordt de „administrative structure” van de Raad niet meer genoemd. Van een soort coalitie-regering voor heel Zuid-Vietnam is dus geen sprake meer. Bovendien zal de werkzaamheid van de Raad sterk worden beperkt door de eenstemmigheid die volgens het verdrag van Parijs is vereist. Dit is een van de belangrijkste concessies van Hanoi, al zag het wel vastgelegd dat de 17e breedtegraad tussen Noord- en Zuid-Vietnam slechts een voorlopige en geen politieke of territoriale grens is. Dat de eenheid echter ooit op grond van dit verdrag tot stand zal kunnen komen zal wel niemand geloven. Stap voor stap zal er volgens het verdrag niettemin naar hereniging van Noord en Zuid toegewerkt worden. Je kunt je trouwens afvragen hoe uitvoering van het verdrag verenigbaar is met de eis dat de partijen de democratische vrijheden zullen garanderen, waaronder het recht op eigendom en vrije onderneming. De communisten staan niet te branden van verlangen om de onteigende landerijen en plantages terug te geven aan de oorspronkelijke eigenaars, zo moet men aannemen. Maar dat is misschien een kwestie van interpretatie.

Behalve al die burgerlijke en militaire commissies die volgens het beginsel van eenstemmigheid tot besluiten moeten zien te komen, bevat het verdrag nog enige bepalingen die conflicten onvermijdelijk maken, zelfs al zou men op de dag van de wapenstilstand geen schot

meer afgevuurd hebben. Daar is ten eerste de kwestie van de Noordvietnamese troepen en die van het Bevrijdingsfront in Zuid-Vietnam. Noordvietnam heeft de aanwezigheid van zijn troepen altijd ontkend en is dat blijven doen. De twee Zuidvietnamese legers zullen op hun plaats blijven volgens het verdrag, terwijl de gezamenlijke militaire commissie van Saigon en het Bevrijdingsfront zullen bepalen welke gebieden onder hun controle staan. De tweede kwestie is die van de politieke gevangenen in Saigon, wier getal op 100.000 wordt geschat. De overeenkomst laat de oplossing van dit probleem ook over aan de twee Zuidvietnamese partijen.

Verplichtingen

Dan blijven er nog twee punten over die sedert oktober andere bewoordingen en daardoor tevens een andere inhoud hebben gekregen. Hoofdstuk vier vermeldde in oktober: „The United States is not committed to any political tendency or to any personality in South Vietnam, and it does not seek to impose a pro-American regime in Saigon.” Deze bepaling is in het huidige verdrag vervangen door veel algemenere bewoordingen: „Foreign countries shall not impose any political tendency or personality on the South Vietnamese people”. Zo gesteld legt de bepaling niet alleen Amerika, maar ook Noord-Vietnam verplichtingen op. Bovendien zou men kunnen zeggen dat Washington het recht niet ontzegd is zich met het bestaande regime in Saigon te verbinden, hoewel verderop in het verdrag bepaald wordt dat Noord- en Zuid-Vietnam zich niet bij een of ander militair blok zullen aansluiten of militaire bases aan vreemde mogendheden zullen toestaan. Ook dit laatste houdt een verandering t.a.v. de tekst van oktober in. Toen werden alleen de twee partijen in Zuid-Vietnam verplicht geen vreemde troepen, militaire adviseurs, wapens, munitie en oorlogsmaterieel in Zuid-Vietnam toe te laten. Tenslotte is ook de benaming van de regering van de Zuidvietnamese opstandelingen, de reeds genoemde Voorlopige Revolutionaire Regering, geheel uit de nieuwe tekst verdwenen.

Er zal nog heel wat gepraat moeten worden — en wellicht gevochten — voordat de vrede in Vietnam een feit is. Een andere conclusie is helaas niet mogelijk. Noord-Vietnam en zijn zuidelijke bondgenoten zullen hun politieke doelen, die zij in het verdrag niet hebben bereikt, niet opgeven en de machthebbers in Saigon zullen zich daartegen tot het uiterste blijven verzetten. Natuurlijk zou het Zuidvietnamese volk zelf middels vrije verkiezingen over zijn toekomst moeten kunnen beslissen, zoals het verdrag ook belooft, maar of er in de huidige omstandigheden verkiezingen georganiseerd kunnen worden, die inderdaad vrij zijn, moet vooralsnog worden betwijfeld.

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Landdag 1973

De Landdag van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” zal dit jaar op 11 mei a.s. in Utrecht worden gehouden. Wilt u de datum vast noteren? Nadere bijzonderheden zullen in deze rubriek worden bekendgemaakt.

Najaarsconferentie

Van enkele VVD-vrouwen ontvingen wij het verzoek te willen overwegen de Najaarsconferentie op vrijdagavond te beginnen en te eindigen op zaterdag. Het zou n.l. voor vrouwen met kinderen moeilijk zijn om het hele weekend weg te gaan. Het Bestuur heeft besloten bij wijze van proef dit jaar de conferentie te laten beginnen op vrijdagavond 19 oktober a.s. en te beëindigen op zaterdagmiddag 20 oktober a.s. De conferentie zal worden gehouden in het Congrescentrum „De Blijde Werelt” te Lunteren. Wilt u ook deze datum vast noteren? Bijzonderheden volgen tijdig.

Rotterdam

Op 22 februari a.s. spreekt mr. H. E. Koning over „Inspraak” om 10 uur des ochtends ten huize van mevr.

Tellegen, Voorschoterlaan 100, te Rotterdam, tle. 010-125915. Op 22 maart a.s. spreekt mr. dr. C. Berkhouwer over „Het Europa van de nieuwe negen” om 10 uur des ochtends eveneens ten huize van mevr. Tellegen. Voor beide bijeenkomsten gaarne telefonische opgave. In het bijzonder worden de dames uit de omgeving van Rotterdam voor deze bijeenkomsten uitgenodigd.

Utrecht

Voor de VVD-vrouwen van de Centrale Utrecht worden weer twee middagen georganiseerd in het Gebouw van Kun-

Op 12 december 1972 overleed vrij plotseling mevrouw R. Luidingabakker, penningmeesteresse van de afdeling Terschelling. Namens de „Vrouwen in de VVD” in Friesland, wil ik gaarne getuigen van onze diepe bewondering voor haar enthousiasme en werkkraft. Ieder jaar weer kwam zij, in gezelschap van vele Terschellinger dames onze provinciale dag bezoeken. Zij was voor ons allen een stimulans, voor ons werk en wij zullen haar steeds dankbaar blijven gedenken.

E. G. A. Brons

sten en Wetenschappen, Mariaplaats 1 te Utrecht, aanvang 2 uur. Op 27 februari a.s. zal mevr. drs. M. J. Ginjaar-Maas (secretaresse van de landelijke onderwijscommissie van de VVD) het onderwerp „Op de woelige baren van de mammoet” behandelen. Op 20 maart a.s. zal mr. J. Schuttevaer (fractievoorzitter voor de VVD in de Provinciale Staten van Utrecht) spreken over „De provincie op de weg naar vernieuwing”. Kosten voor beide middagen totaal f 3,-. Opgave bij mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius, Vredenhofstraat 12, Soestdijk.

Naarden/Bussum

Het bestuur van de Organisatie „Vrouwen in de VVD”, afdeling Naarden/Bussum is thans als volgt samengesteld: mevr. D. S. Kramers-Enklaar presidente, mevr. A. Homan-v. d. Weel secretaresse, tel. 02159-30534, mevr. drs. C. Verkaaik-Bregman, mevr. E. de Vriend-Foest en mevr. E. A. van Kuyk-Fokkema. De Gooise VVD-vrouwen bespraken in het najaar 1971 in groepjes de schriftelijke cursus Burgerschapskunde-Politieke oriëntatie-Gemeenteraad. Na de zomervakantie 1972 werd deze cursus voortgezet. Thans neemt een aantal dames deel aan de Politieke Scholingscursus georganiseerd door de Bond van Plattelandsvrouwen en Vrouwenbelangen.

Ontwerpresoluties Liberaal Manifest

Zoals mr. F. Korthals Altes op pagina 7 uiteenzet heeft de stuurgroep n.a.v. het Liberaal Manifest een aantal ontwerp-resoluties opgesteld, ter behandeling op de algemene vergadering van de VVD op 13 en 14 april te Assen.

I (Oproep)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen, gezien het Liberaal Manifest,

- overwegende, dat de huidige partijstructuur volstrekt is verouderd;
- sprekt de wens uit, dat twee partijen of partijgroepen worden gevormd, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat steeds een van beide de parlementaire meerderheid zal behalen;
- meent dat één van die partijen of partijgroepen met erkenning van collectieve verantwoordelijkheid de nadruk zal moeten leggen op de vernieuwende kracht van de persoonlijke vrijheid;
- wendt zich tot allen in de confessionele partijen, PvdA, DS'70 en D'66, die net zo denken en vooral ook tot al diegenen die — hoewel vrijheidsgezind — zich van de politiek hebben afgekeerd, met een dringende oproep tezamen met de VVD op basis van het Liberaal Manifest te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel;
- is ervan overtuigd, dat voor het totstandbrengen van een nieuwe partijstructuur een hervorming van het kiesstelsel op zichzelf niet nodig is;
- verklaart zich niettemin bereid te praten met hen, die een wijziging in de partijstructuur slechts haalbaar achten door ingrepen in het kiesstelsel.

(LM-1 5e kolom „Oproep”)

II (Beslissingstechniek & rechtsstaat en democratie)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende dat de parlementaire democratie niet in de eerste plaats is een bestuursstelsel waarbij iedereen over alles mag meebeslissen;
- dat de vergaande participatie van alle betrokkenen in het besluitvormingsproces niet heeft geleid tot betere maar wel tot tragere besluitvorming;
- overwegende dat echter de specifieke motivatie van actiegroepen gunstig kan

werken en dat actiegroepen soms met vrucht aantonen dat iets alleen nog wordt gedaan uit gewoonte en niet omdat het zo goed gaat, of dat iets nuttigs wordt nagelaten omdat het ongewoon is;

- dat actiegroepen voor de overheid op z'n minst een nuttige signaalfunctie hebben, maar hun activiteiten nimmer de doorslag mogen geven, omdat zij niet langs democratische weg tot stand zijn gekomen en hun aandacht richten op deelbelangen;
 - van oordeel dat daarentegen overleg met specifiek gemotiveerde burgers gewenst is en dat dit overleg ruimer moet worden opgezet;
 - verzet zich tegen elke vorm van organisatiedwang en bepleit verkiezing van de vertegenwoordigers door alle vertegenwoordigden;
 - voorts van oordeel dat liberalen geen maatschappijbeeld voor ogen staat dat in het verleden is gevormd;
 - verlangt een grotere mate van vrijheid, juist omdat daardoor meer krachten ter beschikking komen voor vernieuwing.
- (zie LM-2 — Beslissingstechniek — Actie? Overleg! en LM-3 - Rechtsstaat en Democratie)

III (Rechtsstaat en democratie II)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende dat de steeds toenemende complexiteit van de moderne samenleving het gevaar inhoudt dat de afweging van belangen tussen individu en gemeenschap niet altijd goed plaatsvindt;
- dat het bovendien voor de burger steeds moeilijker wordt in verweer te komen tegen al dan niet vermeend machtsmisbruik van de overheid;
- is van mening dat in de grondwet een aantal nieuwe grondrechten ter bescherming van het individu moeten worden opgenomen, waarbij in de eerste plaats te denken valt aan grondrechten ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, alsook aan een recht op informa-

tie;

- dat daarnaast het recht van beroep op overheidsbeslissingen duidelijker gestalte moet krijgen door vorming van een naast de gewone rechterlijke macht staand apparaat van administratieve rechters met als top een apart in te stellen Constitutioneel Hof en instelling van een commissaris van onderzoek (ombudsman).

(LM-3 - Rechtsstaat en Democratie)

IV (Bestuurlijke organisatie)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende dat een modern en efficiënt werkend overheidsapparaat nodig is om de huidige en toekomstige beleidsproblemen op te lossen;
- en dat de bestuurskracht moet worden versterkt door de besluitvorming sneller te laten plaatsvinden, waarbij de betrokkenheid van de burgers zo groot mogelijk dient te zijn;
- is van mening dat de bestuurlijke beslissingsbevoegdheid beperkt moet blijven tot drie bestuurslagen: lokaal, regionaal, nationaal;
- een herindeling van de bestaande provincies noodzakelijk is voor het goed functioneren van de regionale bestuurslaag, waarbij maximaal 20 bestuurseenheden mogen ontstaan;
- het totale takenpakket van de overheid over de drie bestuurslagen moet worden verdeeld, met als uitgangspunt dat het werk, dat door de lagere organen kan worden verricht ook door deze moet worden gedaan;
- een voortdurende kritische toetsing van de overheidstaken noodzakelijk is waarbij taken die overbodig zijn geworden moeten worden afgekapt, ook al om ruimte te blijven houden voor nieuwe.

(LM-3 - Bestuurlijke organisatie)

V (Bevolkingsvraagstuk)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende
- dat voortzetting van de bevolkingsgroei in ons land tot een onaanvaardbare overbevolking zal leiden;
 - dat het ontstaan van een „mierestaat” voorkomen moet worden en een behoorlijk bestaan met minder mensen geprefereerd moet worden boven een minimaal bestaan met te veel mensen;
 - dat de bepaling van de gezinsgrootte de uitsluitende verantwoordelijkheid van de ouders moet blijven;
 - is van mening
 - dat de overheid al het mogelijke moet doen om de bevolkingsgroei stop te zetten;
 - dat als mogelijkheden hiertoe kunnen dienen:
 - het bevorderen van de voorlichting over de bevolkingsproblematiek;
 - vereenvoudiging van de mogelijkheid tot vrijwillige sterilisatie en tot het verkrijgen van anti-conceptiemiddelen;
 - geleidelijke afschaffing van de kinderbijslag en beperking van de kinderaftek;
 - vermindering en op den duur afschaffing van het verschil in belastingheffing tussen vrijgezellen en gehuwden;
 - vermindering van de immigratie door bepaalde werkzaamheden voor Nederlanders aantrekkelijk te maken.

(LM-3 - Bevolkingsvraagstuk)

VI (Milieubeheer)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende dat de ontplooiing van elke burger in belangrijke mate mede wordt bepaald door de kwaliteit van het milieu;
- voorts dat het tot stand brengen van een goed milieu de individuele en collectieve verantwoordelijkheid is van alle geledingen van de maatschappij;
- en dat een harmonisch samenspel noodzakelijk is tussen de mens en zijn omgeving, en tussen de onderdelen van die omgeving;
- sprekt als haar oordeel uit:
 - dat het onjuist is om een tegenstelling te zien tussen milieubescherming en economische groei;
 - dat veeleer sprake is van een prioriteitenkeuze bij de vervulling van individuele en collectieve behoeften;
 - dat het meer centraal stellen van een schoon leefmilieu alleen effectief is als een deel van de vooruitgang in welvaart hiertoe wordt aangewend;
 - dat de kosten via het normale prijsmechanisme en via speciale heffingen zullen moeten worden opgebracht;
 - is voorts van mening dat:
 - een nationaal milieubeleid moet worden vastgesteld als onderdeel van het totale regeringsbeleid;

Als Uw bouwproblemen om een geavanceerde oplossing vragen . . .

Raadpleeg dan eens een paar creatieve meedenkers

Intech-Holland is een jong adviesburo met toch een jarenlange ervaring in konstruktie en montage van:

Hunter Douglas

Plafonds
Gevelbekleding
Aluminium gevelplaten,
Sandwich panelen
Zonneroosters
Binnen- en buitenjalouzieën

bouwelementen

Geïsoleerde stalen dakelementen;
het complete, geprefabriceerde dak.

Voor informatie of uitvoerige dokumentatie neemt U dan eens contact op met:
A. J. van der Klei of F. J. Pieters

 INTECH - HOLLAND
INGENIEURS- & ADVIESBUREAU B.V.

NIJMEGEN; POSTBUS 1105 TEL: 08811-1449

i. dat bij het vaststellen van dit beleid rekening dient te worden gehouden met de samenhang met de overige onderdelen van het overheidsbeleid;
g. dat bij het beleid inzake de ruimtelijke ordening grenswaarden voor alle vormen van milieuverontreiniging en milieubedrijf dwingend moeten worden voorgeschreven.

(LM-3 - Milieubeheer)

VII (Milieubeheer II)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- a. overwegende dat de industrie haar beleid er op dient te richten, dat ongewenste neveneffecten tot een aanvaardbaar minimum worden beperkt, is van mening dat
- b. de industrie verslag dient uit te brengen over de wijze waarop de grondstofstroom binnen de industrie wordt beheerd;
- c. de ontwikkeling van milieuvriendelijke processen en produkten dient te worden bevorderd, evenals de mogelijkheid om afvalstoffen weer in de kringloop op te nemen;
- d. de overheid de toepassing van technologische vernieuwingen, die tot verscherping van de milieuproblematiek leiden, dient te verhinderen;
- e. de overheid zichzelf van milieubedreigende activiteiten dient te onthouden;
- f. de overheid grenswaarden dient vast te stellen welke naast absolute verboden tevens moeten aangegeven welke verontreinigingen onder welke omstandigheden wel aanvaardbaar zijn.

(LM-3 - Milieubeheer)

VIII (Ruimtelijke ordening)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- a. overwegende dat Nederland dank zij zijn geografische ligging in de Europese rivierendelta een belangrijke industrie-, verkeers- en vervoersfunctie heeft verkregen; is van mening dat
- b. de ruimtelijke problematiek het beste opgelost kan worden door een geografisch natuurlijke spreiding van industriële en andere activiteiten over ons land;
- c. de onderlinge verschillen tussen de delen van ons land zo volledig mogelijk tot hun recht dienen te komen, zowel in het grondprijnsbeleid, als in de volledige doorberekening van kosten ten gevolge van congestie en milieu-aantasting;
- d. een hernieuwde studie nodig is over het functioneren van de Randstad en van de overige delen van Nederland gezien tegen de achtergrond van de problematiek van de Randstad en de noodzakelijke ontplooiing van stimuleringsgebieden;
- e. derhalve in ons dichtbevolkte land een lange-termijnplanning noodzakelijk is, waarbij de nationale overheid duidelijke richtlijnen en aanwijzingen dient

te geven aan provincies en gemeenten voor de opstelling van streek- en bestemmingsplannen.

(LM-3 - Ruimtelijke Ordening)

IX (Onderwijs I)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende
- a. dat het gewent is dat een ieder naar prestatie wordt beloond;
- b. dat voorkomen moet worden dat monopolieposities op de arbeidsmarkt tot niet gerechtvaardigde beloningsverschillen leiden;
- is van mening
- c. dat iedereen er recht op heeft zich door middel van onderwijs te bekwamen voor de prestatie die hij kan en wil leveren;
- d. dat de selectie in het onderwijs uitsluitend plaatsvindt op basis van persoonlijke prestaties en vermoedelijke maatschappelijke behoefte,
- e. dat niemand om financiële redenen gedwongen wordt af te zien van het volgen van onderwijs, waarvoor hij/zij de geschiktheid bezit.

(LM-1 - Onderwijs, kolom 6 en 7)

X (Onderwijs II)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende
- a. dat niemand op grond van afkomst of aanleg verhinderd mag worden zich zo goed mogelijk te ontwikkelen;
- b. dat voorkomen moet worden dat de kwaliteit van het onderwijs vermindert; is van mening
- c. dat niet alleen aan het intellectueel minder bedeelde doch evenzeer aan het talentvolle kind aandacht besteed moet worden;
- d. dat verbetering van de onderwijs-technologie in vele gevallen wellicht een beter middel is om tot een meer individuele begeleiding van het kind te komen dan verdere verlaging van de leerlingenschaal;
- e. dat grote aandacht besteed moet worden aan de ontwikkeling van de leerstofplanning en aan de bijscholing van docenten.

(LM-4 - Onderwijs)

XI (Onderwijs III)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- a. dat de financiering van het onderwijs een steeds groter probleem wordt;
- b. dat het billijk is dat het kind een deel van de onderwijskosten zelf betaalt wanneer het daartoe in staat is;
- c. dat het niet gewent is de ouders te dwingen te betalen voor het door het kind te volgen onderwijs; is van mening
- d. dat op korte termijn een onderzoek ingesteld dient te worden naar de uitvoerbaarheid van een systeem, waarbij de overheid een deel van de onderwijskosten voorfinanciert en de onderwijsvragende het in hem geïnvesteerde bedrag later terugbetaalt, bijvoorbeeld door een percentage van het meerkomen boven een bepaalde grens tegelijk met de inkomstenbelasting te voldoen.

(LM-4 - Onderwijs)

XII (Sociaal-cultureel beleid)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- overwegende
- a. dat deelneming aan sociaal-culturele activiteiten in hoge mate het geluk en het maatschappelijk meebeleven bevordert; is van oordeel
- b. dat het sociaal-culturele in het overheidsbestel een plaats moet gaan innemen evenwaardig aan het sociaal-economische;
- c. dat het er daarbij niet om gaat cultuur als weggeefgoed te presenteren;
- d. dat de overheid veeleer er op bedacht moet zijn bepaalde groepen, die maatschappelijk nog zijn gehandicapt, in staat te stellen hun traditionele achterstand in te lopen.

(LM-1 - Onderwijs kolom 7 en 8)

XIII (Sociaal-economisch beleid)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- a. van mening dat het doel van de sociaal-economische politiek is het beïnvloeden van het economisch proces op zodanige wijze dat in zoveel mogelijk behoeften wordt voorzien;
- b. dat het beginsel van vrije ondernemingsgewijze produktie dient te worden gehandhaafd mede omdat het hierop gebaseerde stelsel
- c. onze politieke democratie heeft mogelijk maakt;
- d. op humane wijze de inventiviteit en energie van concurrerende ondernemers voor de gehele maatschappij mobiliseert en
- e. de aanwezigheid van vele hoogwaardige consumenten vereist en aldus een

Het woord is aan U

Op deze pagina's publiceren wij de door de stuurgroep opgestelde ontwerp-resoluties naar aanleiding van het Liberaal Manifest. Evenals bij de inhoud van het manifest zelf het geval was, zijn de resoluties, waarvan de inhoud steeds zoveel mogelijk letterlijk aansluit bij de redactie van het manifest, voor verantwoordelijkheid van de stuurgroep en beoogt het hoofdbestuur met de openbaarmaking daarvan niet tot uitdrukkelijke stellingneming over te gaan.

Het woord is nu aan de partijleden. Zoals eerder bericht hebben de ledenvergaderingen van de afdelingen tot 28 februari a.s. de gelegenheid amendementen en wijzigingsvoorstellen in te dienen.

Zonder aan het recht van amendement, dat aan de algemene vergadering toekomt, te kort te willen doen dringt het hoofdbestuur er op aan dat aan de inhoud en formulering van de resoluties in beginsel geen veranderingen worden aangebracht, maar dat de partij zich beperkt tot gehele of gedeeltelijke aanvaarding dan wel verwerping van de resoluties, die met het oog daarop per alinea van een letteraanduiding zijn voorzien, terwijl daarnaast wel de mogelijkheid tot aanvulling (uitbreiding) uitdrukkelijk openstaat.

De reden hiervan is de volgende: het manifest is in voorname mate mede opgesteld om als gespreksbasis te kunnen dienen met anderen, buiten de partij. Als dergelijke gesprekken op gang komen zou aan die gesprekken een reële basis ontbreken wanneer niet zou vaststaan of en in hoeverre de partij de in het manifest neergelegde gedachten deelt.

Om de opinie van de partij te kunnen peilen zijn nu de voornaamste punten uit het manifest samengevat in resoluties. Wijzig de partij de tekst van de resoluties door aanvaarding van amendementen, dan zou bij gesprekken met het manifest als basis telkens moeten worden vergeleken of de tekst van de aanvaarde resoluties niet afwijkt (als gevolg van amendering) van de oorspronkelijke tekst.

Het is echter anderzijds duidelijk dat het stuk van de stuurgroep ook weer niet aan de partij kan worden voorgelegd à prendre ou à laisser. Vandaar dat het hoofdbestuur meent dat het de voorkeur verdient het eigen VVD-gevoelen — voor zover dat in min of meer in het oog springende wijze mocht afwijken van het manifest — tot uiting te doen komen en de standpunten over de door de stuurgroep ontworpen teksten niet

door veranderingen in die teksten maar door vóór- of tegenstemmen tegen een of meer alinea's (of gehele resoluties) tot uitdrukking te brengen. De aanvaarde resoluties zullen in hun uiteindelijke vorm het partijstandpunt t.a.v. het Liberaal Manifest weergeven.

Voor wat de procedure betreft wordt verwezen naar de publikaties in de twee voorafgaande nummers van „Vrijheid en Democratie.”

In het kort luidt deze:

- inzending aan de secretaris van de kamercentrale, waartoe de betreffende afdeling behoort, van de door de ledenvergaderingen van de afdelingen aanvaarde amendementen en wijzigings(aanvullings)voorstellen vóór 28 februari.
 - overleg van de afdelingen met hun kamercentrale over samenvoeging e.q. opnieuw redigeren van door de afdelingen binnen de kamercentrale ingediende amendementen en wijzigingsvoorstellen die in beginsel hetzelfde beogen, maar onderling van redactie verschillen tussen 1 en 15 maart. De aldus tot stand gekomen nieuwe redacties door de kamercentrales in te zenden naar het Algemeen secretariaat vóór 15 maart.
 - tussen 15 en 22 maart vergadering van leden van het dagelijks bestuur met vertegenwoordigers van alle kamercentrale-besturen ten einde amendementen en wijzigingsvoorstellen die in beginsel hetzelfde beogen, maar onderling van redactie verschillen, opnieuw te redigeren.
 - publikatie van de aldus tot stand gekomen amendementen en wijzigingsvoorstellen in „Vrijheid en Democratie” van 30 maart.
 - behandeling van de ontwerp-resoluties met amendementen en wijzigingsvoorstellen tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 13 en 14 april te Assen.
- Het aantal ontwerp-resoluties is groter geworden dan het hoofdbestuur had gehoopt. Hoewel het hoofdbestuur op zelfbeperking aandringt bij het opstellen van amendementen en wijzigingsvoorstellen — de voorkeur gaat uit naar uitsluitend aanvullingsvoorstellen — is het geenszins uitgesloten dat het niet mogelijk zal zijn alle ontwerp-resoluties te behandelen. Het hoofdbestuur zal op 30 maart publiceren aan welke volgorde het de voorkeur geeft en welke overblijvende ontwerp-resoluties dan bij een volgende gelegenheid zullen worden behandeld.

MR. F. KORTHALS ALTES
algemeen secretaris

- uitgebouwd belang bij spreiding van de welvaart heeft;
- f. is van oordeel, dat de overheid op ethische gronden moet zorgen voor de zwakkeren in de samenleving en voorts een taak heeft waar het particuliere initiatief niet tegemoet kan komen aan een relevante vraag;
- g. dat het tempo waarin aan de vele aanspraken op het nationale inkomen wordt tegemoet gekomen enerzijds de toekomstige economische groei in gevaar brengt en anderzijds via de geldontwaarding leidt tot een willekeurige — dat wil zeggen niet op een bewust politiek besluit gebaseerde — herverdeling van de economische beschikkingsmacht;
- h. spreekt zich uit voor een duidelijke begrenzing van het niveau van de overheidsuitgaven, gezien de beperkende invloed ervan op de vrijheid van inkomensbesteding door het individu;
- i. en voor een discussie over het niveau en de doelmatigheid van de overheidsuitgaven alsmede van de inkomensoverdrachten;
- j. denkt daarbij aan voortschrijdende 5 tot 10 jaren begrotingen, voortdurende kritische toetsing van het takenpakket van de overheid, berekening van financiële consequenties die beleidsbeslissingen nu en in de toekomst zullen hebben, toepassing van het profijtbeginnsel op alle daarvoor in aanmerking komende terreinen van overheidszorg en regelmatige herwaardering van de financiële consequenties van de bestaande wetgeving.

(LM-4 - Sociaal-economisch beleid)

XIV (Buitenland beleid)

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie enz.

- a. overwegende dat de door haar vurig gewenste internationale rechtsorde slechts op lange termijn kan worden verwezenlijkt;
- b. dat zij het beste kan worden bereikt via het tot overleg dwingende machts-evenwicht tussen de thans hegemonale machten Amerika, Rusland en China;
- c. dat Rusland tracht West-Europa als factor in dit evenwicht uit te schakelen (Finlandisering);
- d. dat in de macht van de Verenigde Staten van Amerika de enige garantie ligt voor ons om in vrijheid zelf over binnenlandse aangelegenheden te kunnen blijven beslissen;
- e. spreekt de overtuiging uit, dat Nederland bij de eigen positiekeuze steeds rekening moet houden met de inzichten en belangen van de VS, ook al heeft Washington niet altijd het politieke of morele gelijk aan zijn zijde;
- f. onderstreept de noodzaak van een efficiënte (dat wil zeggen zowel goede als economisch draagbare) defensie en
- g. meent derhalve, dat alle onderdelen van het defensie-apparaat volgens de regels van de bedrijfsvoering behoren te functioneren en dat aanpassing van de interne verhoudingen binnen de krijgsmacht aan vaststaande inzichten op sociaal-psychologisch gebied strikt noodzakelijk is;
- h. acht voorts verdere stijging van de ontwikkelingshulp een morele én politieke eis;
- i. acht het echter zinvol de ondergang van de westerse politieke en maatschappelijke structuren nooit te bevorderen door overmatige steun aan landen die zich ontwikkelen tot bondgenoten van Rusland of China.

(LM-4 - Buitenlands beleid)

vrijheid en
democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

secretariaat
tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

algemeen
secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

West-Nederland

Kadercursussen in Alkmaar

Alkmaar. — Zoals al eerder gemeld, worden op de zaterdagen 3, 17 en 31 maart in het Gulden Vlies te Alkmaar kadercursussen gehouden. De aanvang van de cursussen is 10.00 uur. Ze zullen duren tot 16.00 uur. Belangstellenden uit het gebied van de kamercentrale Den Helder worden geadviseerd zich zo spoedig mogelijk op te geven bij het secretariaat: Cromhoutstraat 30 te Heerhugowaard (tel. 02207 - 11277).

Kamercentrale Utrecht

Utrecht — De kamercentrale Utrecht houdt haar voorjaarsvergadering op maandag 19 februari in hotel café-restaurant „De Biltse Hoek” in De Bilt. Aanvang 20.00 uur. Besproken worden de gebruikelijke huishoudelijke aangelegenheden, waaronder de beschrijvingsbrief (agenda) voor de algemene vergadering van de partij op 13 en 14 april te Assen. Ook de activiteiten, waarvoor kamercentrale zich gesteld ziet, worden doorgenomen. Daaronder vallen met name de voorbereidingen voor de komende verkiezingen voor de provinciale staten en gemeenteraad. In de provincie Utrecht is de VVD bij de jongste kamerverkiezingen in sterkte de tweede partij geworden. Zij deelt die eer met provincies als Drenthe, Noorden Zuid-Holland en Zeeland, maar haar percentage is in Utrecht het hoogst (17.6). De kamercentrale hoopt middels een goed gerichte campagne de achterstand die de VVD in Utrecht nog heeft op de PvdA die 23.1 pct. van de stemmen behaalde, in te lopen of geheel weg te werken.

Kamercentrale Dordrecht

Dordrecht — De kamercentrale Dordrecht belegt woensdag 7 februari een bijeenkomst in café-restaurant „Engels” te Rotterdam. Dr. L. Ginjaar te Rijswijk zal spreken over de stellingen Liberaal Manifest. Aanvang 20.00 uur.

Verdere belangrijke vergaderdata van de kamercentrale:

Woensdag 28 februari: Algemene vergadering in café-restaurant „Engels” te Rotterdam over de amendementenbeurs Liberaal Manifest en bespreking kandidaatstelling lid hoofdbestuur. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 30 maart: Algemene vergadering ter bespreking beschrijvingsbrief. Eveneens in café-restaurant „Engels” te Rotterdam. Aanvang 20.00 uur. Vrijdag 8 mei: Voorjaarsvergadering.

Zaterdag 9 juni: Feest. 25 jaar VVD in de kamercentrale Dordrecht.

Ledenvergadering De Bilt-Bilthoven

De Bilt/Bilthoven — De plaatselijke afdeling van de VVD houdt 27 februari haar jaarlijkse algemene ledenvergadering in hotel Heidepark, Jan Steenlaan te Bilthoven. Aanvang 20.00 uur. Op de agenda staan onder meer de verkiezing van nieuwe bestuursleden en de behandeling van de stellingen en/of

Geridderd

In het gemeentehuis te Bergen-NH had woensdag 24 januari een feestelijke bijeenkomst plaats, waarvan een onzer geestverwanten het middelpunt uitmaakte. De heer Franck, VVD-wethouder en tevens loco-burgemeester van deze gemeente, kreeg nl. de versierselen opgespeld behorende bij de koninklijke onderscheiding van Ridder in de orde van Oranje Nassau.

Het is op grond van de vele verdiensten, welke hij heeft gehad op het gebied van de economie, zowel als van die in de politiek, dat hem deze onderscheiding werd toegekend.

De raadzaal was geheel gevuld met familie, vrienden en kennissen toen deze plechtige uitreiking plaats vond. In warme bewoordingen schetste burgemeester Ritsema daarbij de persoon van de heer Franck en diens inzet voor de gemeenschap in de plaats zijner inwoning.

Vanuit de kring van de VVD sprak de heer Ris, voorzitter van de Kamercentrale Den Helder, daarbij naar voren brengend de verscheidene belangrijke functies, welke de heer Franck in zijn politieke leven heeft vervuld. Zo was hij o.m., naast zijn bestuursfuncties in de plaatselijke afdeling, voorzitter van de Statencentrale Alkmaar en lid van de Kamercentrale. Door deze laatste werd hij aangewezen als afgevaardigde in het hoofdbestuur van de partij.

Was deze dag voor de heer Franck een definitief afscheid van de zakelijke wereld, voor zijn politieke loopbaan is dit nog geenszins het geval.

vraagpunten bij het Liberaal Manifest. Van het zittende bestuur zijn aan de beurt van aftreden mevrouw Verberg en de heren Attema en Zwaardemaker. Mevrouw Verberg is herkiesbaar. De heren Versloot en Wage staan kandidaat voor de vervulling van de vacatures. De heer C. W. d'Huy is kandidaat voor het voorzitterschap.

Begrotingsdebat in Leiden

Tijdens de algemene beschouwingen bij de begrotingsbehandeling in de Leidse gemeenteraad heeft de VVD-fractievoorzitter aldaar, mr. J. G. C. Wiebenga, onlangs een nogal opzienbarende uitspraak gedaan.

Leiden wordt sinds 1970 bestuurd door een college van b. en w. dat slechts uit een minderheid van de raad is samengesteld. Dit is zo gekomen, doordat het PAK-Leiden (PvdA-D'66) alleen wethouders wilde leveren indien het daarmee in het college van b. en w. een

absolute meerderheid zou verkrijgen (in de raad heeft het PAK slechts 15 van de 39 zetels).

Onlangs is bekend geworden dat een deel van het PAK bij de raadsverkiezingen in 1974 wil komen tot de vorming van een meerderheidscollege, als derde alternatief tussen de mogelijkheid van een afspiegelingscollege en die van een minderheidscollege.

De VVD-fractie in Leiden heeft zich bij monde van haar fractievoorzitter bereid verklaard met het PAK over deelneming aan een dergelijk meerderheidscollege te onderhandelen. „Dat neemt overigens niet weg, dat wij in beginsel het meest blijven voelen voor een afspiegelingscollege,” aldus de heer Wiebenga.

Bestuursmutaties

Lisse — In de afdeling Lisse heeft de heer J. M. A. Thomas, Johan Vemeerstraat 6, de functie van voorzitter op zich genomen. Secretaris J. A. Bom, Kievitstraat 24, heeft ook de functie van penningmeester erbij gekregen.

Rijswijk — De afd. Rijswijk heeft 'n nieuw bestuur. Het is thans als volgt samengesteld: ir. J. H. Jansen (voorz.); ir. E. A. Hekker (vice-voorz.); mr. J. C. R. D. M. van der Heyden (1e secretaris, adres: Dr v. d. Knaaplaan 9); mevr. C. A. Keijman-van Lieshout (2e secr.); A. v. d. Lely (1e penningm.); drs. F. H. Meppelder (2e penningm.); mevr. S. Udo-Eenink (propaganda).

Spreekbeurten van kamerleden

● 5 februari: G. W. Keja spreekt voor de afdeling Bloemendaal. Café-restaurant Rusthoek, 20.00 uur.

● 8 februari: Kennismakingsavond voor nieuwe leden van de afdeling Gouda. Aanwezig zullen zijn de Kamerleden mej. mr. A. Kappeyne-van Coppello en mr. F. Porthoine, alsmede de heren J. van Dijk (fractievoorzitter VVD in de Goudse gemeenteraad) en drs. J. Prak (secr. van de propagandacommissie van de kamercentrale Leiden). Sherrybodega, 20.00 uur.

● 9 februari: Ir. D. S. Tuijnman discussieert met drs. B. van der Lek (PSP) op een didactiek-conferentie voor Mavo-onderwijs over het milieu. Conferentieoord Woudschoten, Zeist, 11.30 uur.

● 9 februari: mr. dr. C. Berkhouwer spreekt op de oprichtingsvergadering van de nieuwe afdeling Nieuwe Niedorp, 20.00 uur.

● 16 februari: mevr. drs. N. Smit-Kroes spreekt voor de ondercentrale Goeree-Overflakkee. De Schakel, Dirksland, 20.00 uur.

● 16 februari: G. W. Keja spreekt voor de afdeling Midwoud/Oostwoud, over de politieke situatie en de plaats van de VVD daarin.

● 19 februari: drs. D. J. D. Dees spreekt voor de vrouwen in de VVD te Laren.

● 22 februari: mr. H. E. Koning spreekt voor de vrouwen in de VVD te Rotterdam over inspraak. 10.00 uur ten huize van mevrouw Tellegen-Buist, Voorschoterlaan 100, Rotterdam.

Defensie: geen man en geen cent?

AMSTERDAM — Onder de titel „Defensie: geen man en geen cent?” organiseert de afdeling Amsterdam 19 februari in samenwerking met de landelijke defensiecommissie een openbare avond over de krijgsmacht. Plaats: kleine bovenzaal Krasnapolsky. Aanvang 20.00 uur.

Inleiders zijn A. Ploeg, lid van de tweede kamer en luitenant-kolonel der infanterie over „Leger in de schijnwerper”, W. P. de Jong, luitenant-kolonel van de luchtmacht, werkzaam bij de luchtmachtstaf, over „Eigen luchtmacht?”, H. de Booy, kapitein-luitenant ter zee bij de marinestaf over „Noordzee, weinig maritieme dreiging” en G. W. Keja, lid van de tweede kamer over „Democratisering en vermaatschappelijking.” Als voorzitter zal optreden mr. J. M. Bast, vicevoorzitter van de Amsterdamse afdeling en tevens voorzitter van de defensiecommissie van de VVD.

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

's-GRAVENHAGE

Tel. 070-639934

Van schadepost tot „melkkoe”

VERVOLG VAN PAGINA 1

Overigens moet er op worden gewezen dat het de PTT de laatste jaren niet gelukt is om alle kapitaalsuitgaven zelf te financieren. In de jaren 1969 t/m 1972 heeft de Staat met resp. 26, 166, 264 en 95 miljoen gulden moeten bijspringen. Dat ondanks het feit, dat toch menigmaal posten van de investeringen werden geschrapt. Uit de stukken blijkt, dat ook dit jaar bezuinigd is; aanvankelijk waren de investeringen f 84 miljoen hoger geraamd. Dit jaar worden nu echter ook de rollen omgedraaid. Als onderdeel van het dekkingsplan moet de PTT namelijk f 87 miljoen aan de schatkist offeren.

87 miljoen

Over die f 87 miljoen is nogal wat deining ontstaan. De Volkskrant sprak van een „stiekeme belasting” en de directeur van het Konsumenten Kontakt vond dat „de PTT geen melkkoe mag zijn.” Toch zou het, alvorens in verontwaardiging los te barsten, verstandig zijn om de volgende punten in overweging te nemen:

- Blijkbaar is het een doodnormale zaak, dat wanneer een overheidsbedrijf verlies lijdt (zoals bijv. de Nederlandse Spoorwegen), er dik geld bij moet uit de schatkist. Wie dat aanvaardt, moet ook zo consequent zijn om te accepteren dat wanneer een (ander) overheidsbedrijf winst maakt, geld wordt afgedragen aan de schatkist.
- Jarenlang heeft de Staat bij moeten springen om de financieringstekorten van de PTT op te vangen, zoals wij hierboven reeds zagen. Is het dan zo onredelijk, dat de rollen eens worden omgedraaid? 2)
- Normaal gesproken rust er op de overheidstarieven een BTW-toeslag. Een paar voorbeelden: reizigersvervoer 4 pct.; goederenvervoer 16 pct.; gas en water 4 pct.; elektriciteit 16 pct. Over de PTT-tarieven wordt daarentegen géén BTW geheven. De consument is er met die f 87 miljoen nog heel wat beter mee af!

De VVD wil in het algemeen de belastingen zo laag mogelijk houden. Daarom waren wij er niet zo gelukkig mee, dat die f 87 miljoen nodig waren in het dekkingsplan. Maar als het geld er dan toch moet komen — waarom dan niet van de PTT, op grond van bovenstaande overwegingen? In ieder geval vinden wij dat een minder slecht alternatief dan heffing via de inkomstenbelasting, want dat zou de middenklassen weer onevenredig treffen.

Tariefsverhoging

Is de PTT inderdaad kampioen-inflatiemaker? Om die vraag te kunnen beantwoorden moeten we naar de nuchtere cijfers kijken. Als we posttarieven, telegrafie, telefonie en girodienst (verhoging, resp. verlaging van de rentevergoeding aan rekeninghouders) tezamen nemen, is het beeld van de laatste drie jaren als volgt:

1970: 1,5 pct. tariefsverlaging (in dat jaar werd de giro rentegevend)
1971: 11,8 pct. tariefsverhoging
1972: 6,5 pct. tariefsverhoging.

Hoe ongelooflijk het na alle boze reacties ook moge lijken: het is een feit dat het gemiddelde van de tariefsverhogingen over de laatste drie jaren niet meer bedraagt dan 5,6 pct. De jaren vóór 1970 was het zelfs minder.

Toch is het wel begrijpelijk, waarom velen menen dat de verhogingen véél en véél meer bedragen. De bovengenoemde gegevens gaan over het totaal van de PTT. Juist de laatste tijd zijn bepaalde post- en telefoontarieven sterk verhoogd. Zo steeg de binnenlandse port voor brieven beneden de 20 gram binnen twee jaar van 25 naar 35 cent; de briefkaarten van 20 naar 30 cent. Niettemin — hoewel het hier gaat om categorieën waar vrijwel iedereen mee te maken heeft en die daarom de meeste aandacht trekken, het zou toch wel wat simpel geredeneerd zijn indien hieruit de conclusie werd getrokken dat de PTT haar tarieven met 40 à 50 pct. optrekt. Voor een juiste beoordeling moet het gewogen gemiddelde van alle tarieven worden genomen.

Het is een feit, dat bepaalde posttarieven zwaar verliesgevend zijn. In 1970 heeft de toenmalige regering meegedeeld dat het streven er op was gericht, om

die in principe op te trekken tot kosten-dekkend peil, zij het dat een zekere temporisatie in acht zou worden genomen. De Tweede Kamer heeft daar mee ingestemd. Moet dus worden erkend, dat de prijsstijgingen bij de PTT de laatste jaren gemiddeld genomen niet onredelijk waren — ten aanzien van de aangekondigde nieuwe tariefsverhogingen moeten wij ons toch zeer kritisch opstellen. In het centraal akkoord werd immers uitgegaan van een prijsstijging op jaarbasis van 5,75%. Zonder nu te willen beweren dat de PTT-tarieven met precies dit percentage zouden moeten stijgen, menen wij toch dat deze norm in het achterhoofd moet worden gehouden. De rijksoverheid moet zoveel mogelijk het goede voorbeeld geven.

Indien de volle mep van de aangekondigde f 92 miljoen zou doorgaan, zou dit samen met de laatste verhogingen op jaarbasis een stijging van ca. 10 pct. betekenen. In het andere geval zal binnen de begroting zelf compensatie moeten worden gezocht. Dat lijkt — op een totaal van ruim 4 miljard — niet bij voorbaat uitgesloten.

Overigens staan de PTT waarschijnlijk nieuwe tegenvallers te wachten. De begroting voor 1973 gaat uit van een loonsomstijging van 9 pct. en een gemiddelde materiaalkostenstijging van 5 pct. Iedere procent méér loonstijging kost de PTT f 20 miljoen extra; iedere procent prijsstijging f 13 miljoen.

Monopolie

De mening, dat de tarieven naar verhouding van de geboden service daarom zo hoog zijn, omdat de PTT een monopolie bezit, wordt veel gehoord. Daarom is het goed, er nader op in te gaan. Het monopolie van de PTT is eigenlijk beperkt. Het wettelijk monopolie strekt zich uit tot de bezorging van brieven beneden de 500 gram en briefkaarten, afkomstig van meer dan één afzender. Voor de telefonie en telegrafie bestaat er een feitelijk monopolie, omdat de Kroon geen gebruik maakt van de mogelijkheid om concessies aan anderen te verlenen.

Nu is het ontegenzeggelijk waar, dat sommige (onwettig opererende) stads-postdiensten in de korte tijd van hun bestaan aanzienlijk goedkoper konden werken dan de PTT. Dat is niet zo verwonderlijk, want wat zij in feite deden was: het meest rendabele deel van de markt afromen. Wanneer hun zou worden opgedragen om voor hetzelfde geld een dunbevolkte plattelandsgemeente te bedienen, zou hun animo aanzienlijk zijn bekoeld! Om maar te zwijgen van bezorging door heel Nederland, of zelfs het hele EEG-gebied! De PTT doet dat allemaal wél voor hetzelfde geld. Natuurlijk zou ook de PTT voor stadspost een lager tarief kunnen voeren. Vroeger was dat ook zo. Maar dat zou zonder twijfel tot gevolg hebben, dat dan de overige post duurder moest worden. Hetzelfde geldt voor het EEG-eenheden-tarief. Dath het EEG-gebied postaal als binnenland wordt beschouwd, heeft een bewust bedoelde betekenis van eenheid.

Al met al valt moeilijk te beoordelen, of het PTT-monopolie inderdaad averechts werkt voor de efficiency van het bedrijf. Wel moet worden opgemerkt, dat het personeelsbestand bij de PTT niet erg hard oploopt (het komende jaar bijv. nog geen 1 pct.), terwijl de verwerkte hoeveelheden post, telefoonverkeer, telegrammen, etc. méér toeneemt. De arbeidsproductiviteit stijgt dus wel. Helemaal staat daar ook wel voor bepaalde onderdelen een verminderd dienstbetoon tegenover.

Service

Zeer terecht wordt allerwegen geklaagd over het nieuwe postbestellings-systeem. Dat het de bedoeling is, om geleidelijk aan overal slechts éénmaal per dag de post te bezorgen, is voor de meeste mensen wel acceptabel. Zeker wanneer men weet, dat de tweede bestelling nog geen vijfde deel van de hoeveelheid brieven van de eerste bestelling omvat, en het daarom een bijzonder dure, inefficiënte zaak is. Maar het tijdstip waarop die ene bestelling dan plaats vindt is in vele gevallen bijzonder laat, en dat is voor de bedrijven en vrije beroepsbeoefenaren een onvertoerbaar zaak. En het alternatief, namelijk om dan maar (in arren moede) een postbus te nemen, is niet voor iedereen werk-

baar. Deze kwestie moet beslist nader onderzocht worden. Met name moet worden afgewogen, waar het optimum ligt tussen service-verlening en kosten. Het is natuurlijk heel mooi dat de PTT streeft naar het drukken van de kosten van de postbestelling, maar het niveau van de service mag niet onaanvaardbaar laag worden.

(Zo maar een losse suggestie: zou het denkbaar zijn om voor brieven, geadresseerd aan een postbus, een lager tarief in te voeren? De postertijen hebben er minder werk aan, en het kan de dan relatief wat duurdere bestelling aan huis vergemakkelijken).

Hoe consumenten reageren op de combinatie van prijsstijging en verminderde service, blijkt o.m. uit het feit, dat de veel forsere prijsstijgingen bij de N.S. gemakkelijker worden geaccepteerd „omdat daar het dienstbetoon tenminste nog toeneemt.”

Over de wachtlijsten voor een telefoonaansluiting is ook nog al eens wat te doen. Het aantal wachtenden is de laatste twee jaren van 141.000 naar 91.000 gezakt. Het is de bedoeling, om eind 1973 nog verder te laten dalen naar 76.000. De gemiddelde wachttijd is drie maanden, maar dat kan voor verschillende plaatsen sterk variëren. Onlangs openden een paar dagbladen met de kop, dat de PTT een gigantisch plan had om in vijf jaar tijds 1 miljoen nieuwe aansluitingen te maken. Dit „hot-news” stond al lang in de Memorie van toelichting op de PTT-begroting voor 1973, die in oktober verschenen is...! Bovendien is deze produktie nauwelijks hoger dan wat de PTT de afgelopen vijf jaar heeft gepresteerd: ruim 900.000 nieuwe aansluitingen. Je vraagt je dan wel af, wat nu nieuws is en wat niet!

In ieder geval is wel duidelijk, dat de enorme investeringen in de telefoniesector niet voor niets worden gepleegd.

Een geheel andere zaak is dat we de laatste jaren steeds meer zien gebeuren dat de PTT zich gaat begeven op terreinen, die wel verband houden met haar eigenlijke activiteiten, maar die niet voortkomen uit de haar wettelijk opgedragen taken. Enige voorbeelden: fotokopieermachines in postkantoren, het verzend klaarmaken van drukwerken in enveloppen, het verstrekken van computerlijsten met namen en adressen aan belangstellende firma's enz. Men kan er geen bezwaar tegen hebben, dat de PTT een commercieel getinte aanpak van haar werk ambieert. Integendeel — maar al te vaak missen wij een dergelijke mentaliteit bij overheidsdiensten. Maar die commerciële instelling moet zich dan toch in de eerste plaats richten op de eigenlijke hoofdtaken van het bedrijf, en niet worden uitgeleefd in bijzaken, die in concurrentie met allerlei bestaande bedrijven moeten worden ver-richt.

Er zijn namelijk twee bedenkingen aan te voeren. Ten eerste is het de vraag, of hier geen concurrentievervalsing optreedt. Verschillende van deze werkzaamheden worden verricht om het PTT-verkeer te bevorderen. De PTT hoeft daar dus geen of op zijn minst niet dezelfde winst op te maken als normale bedrijven, die van die werkzaamheden moeten leven. Ten tweede gaan dit soort activiteiten bij een groot bedrijf als de PTT een eigen leven leiden. Het gevaar, dat de organisatie flink wat ingewikkelder gaat worden en dat het streven naar efficiency wegens de toenemende onoverzichtelijkheid bemoeilijkt wordt, is lang niet denkbeeldig. De hier gesignaleerde ontwikkelingen moeten kritisch worden bekeken.

Het argument, dat een dergelijke concurrentie ook wel eens heilzaam voor de consument kan werken, is ook maar betrekkelijk. Dat hebben we met de rentevergoeding voor de girorekeningen ervaren. De PTT en de bankinstellingen hebben elkaar maar mooi kunnen vinden!

Onze conclusie kan kort zijn. Wat ons betreft, is het laatste woord over de PTT-begroting nog niet gezegd!

L. M. DE BEER

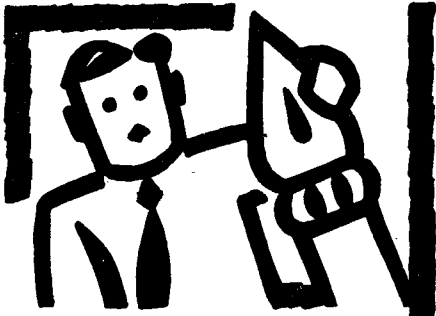
Culturele commissie tegen filmkeuring

De culturele commissie van de VVD vergaderde 7 december in Den Haag. De bijeenkomst stond geheel in het teken van de filmkeuring, waarover werd gedebatteerd aan de hand van een nota van ons kamerlid mevrouw mr. E. Veder-Smit.

Daarbij ging men diep in op de uitwerking van de visuele massamedia op het gevoelsleven van de mens, de wenselijkheid de keuring voor volwassenen of kinderen te handhaven en de verenigbaarheid van filmkeuring met de vrijheid van meningsuiting. De vergadering sprak zich vrijwel eenstemmig uit voor de afschaffing van de keuring voor volwassenen. Een verdeelde mening bleek te heersen over de wenselijkheid van een keuring voor kinderen.

1) De PTT beschikt niet rechtstreeks over de vrijgekomen geldmiddelen. Zij draagt ze af aan de Staat, die vervolgens via een gecompliceerd systeem van fondsen en reserves hetzelfde bedrag weer aan de PTT leent.

2) De situatie is theoretisch niet geheel vergelijkbaar, omdat de financieringstekorten van de vorige jaren van de Staat werden geleend, terwijl het bedrag van f 87 miljoen a.b.w. à fonds perdu wordt afgedragen. Voor de argumentatie waar het hier om gaat, is dit echter niet relevant.

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Briefschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Vrijheid van meningsuiting

Zonder aan beide hooggestemde principes van onze partij: Vrijheid en Democratie te twijfelen vraagt men zich tegenwoordig niet zonder zorg af of het ongeremde gebruik ervan niet tot misbruik moet leiden. Ik doel hiermee op de vrijheid van meningsuiting. Wij eren immers de vrijheid, maar staan afwijzend tegenover de uitloper ervan, die losbandigheid heet. De vrijheid van meningsuiting, een waardevol bezit, kan afglijden naar vormen van publiciteit en openbaarheid, die het algemeen welzijn zeker niet dienen.

Sinds enige tijd wordt er veel kritiek geleverd op de medische wereld, ook door medici zelf, en dit alles om tegemoet te komen aan het algemeen verlangen naar openheid in en van de medische wetenschap. De Utrechtse anesthesist, prof. Smalhout, beklagt zich over de sociale status van de anesthesist en wijst op de noodzaak de opleiding te verbeteren. Hij aarzelt bovendien niet om wereldkundig te maken dat per jaar door de schuld of medeschuld van anesthesisten een paar honderd vermijdbare doden zijn te betreuren. Uit de nabeschouwing in de Utrechtse Universitaire Reflexen (8-12-'72) blijkt dat prof. Smalhout van mening is dat de mensen zijn betoog in dank zullen afnemen en er „geruster, niet ongeruster” van zullen worden.

Onrust

Voor deze voorlichting en openheid mag veel te zeggen zijn, zij heeft inmiddels ook op andere terreinen zulke vormen aangenomen dat de leek zich met

beklemming afvraagt wat men wel of niet moet eten, wat men wel of niet moet doen. Volgens mij komt daaruit alleen maar onrust voort, die bovendien wordt aangewakkerd door de twijfel aan medische behandelingen. De zozeer gewenste vertrouwensrelatie arts-patiënt wordt daardoor in hoge mate geschaad.

Zo is ook de hartchirurgie via dagbladpublicaties al in diskrediet gebracht door het wijzen op de situatie in deze medische tak in Utrecht en Eindhoven. Is het nu om nog eens een voorbeeld te noemen beslist nodig om te schrijven dat specialisten hun patiënten soms langer dan noodzakelijk in de ziekenhuizen houden en dat talloze bejaarden vroegtijdig sterven omdat ze als „geval” niet interessant zijn. En dat wordt niet eens tegengesproken. De openheid gaat zelfs zover dat men er niet voor terugschrikt om in dagbladen te laten opnemen dat kinderen als object van experimenten worden gebruikt en ook volwassenen voor proefnemingen worden ingeschakeld (Kritische artsen — NRC 9-10-'72). Over het bestaan van onbekende en ongewenste farmaceutische preparaten wordt het publiek ook al goed op de hoogte gehouden.

Het gaat er mij niet om of dit alles juist of onjuist is. Ik kan als tandarts bovendien al die feiten niet op hun juistheid beoordelen. Het gaat er mij om dat in een wereld, die toch al weinig houvast biedt een onrust wordt opgewekt, die niet gebaggatelliseerd mag worden. Onder de principiële richtlijnen van het medisch tuchtrecht wordt als eerste afkeurenswaardige daad genoemd: het on-

dermijnen van het vertrouwen in de medische stand. Dat is vooral omdat men er diep van overtuigd is dat aanzien en vertrouwen een allereerste vereiste zijn bij de behandeling van patiënten.

Vertrouwen

Dokter Verbrugh schreef „dat de tijd hopelijk voorgoed voorbij is waarin men zei: „Wat dokter doet is altijd goed.” Dat is eerlijk en openhartig. Het getuigt bovendien van een prijzenswaardige bescheidenheid. Maar het leidt er ook toe dat de vertrouwens sfeer, die wel eens van even veel belang kan zijn als drankjes en pillen, doorbroken wordt. We verlangen niet terug naar de tijd waarin de geneeskundige nog met magie was omgeven. In het proces van voortgezette democratisering zit ongetwijfeld veel goeds. Maar we moeten wel degelijk beseffen dat door dit alles het begrip eerbied aan het verdwijnen is. Waarom zouden we nog eerbied hebben voor medici, die er blijk van geven veel weg te hebben van kooplieden, die proberen er uit te halen wat er in zit en die openlijk hun falen erkennen. Eerbied en vertrouwen ten aanzien van hen die over onze gezondheid waken moeten blijven en deze worden door ongeremde en ongecontroleerde publiciteit ondermijnd. Het lijkt onder deze omstandigheden de hoogste tijd dat in het onderwijs-curriculum aan de medische faculteiten meer aandacht wordt besteed aan de medische ethiek en aan een bredere psychologische onderbouw.

PROF. DR. R. W. BROEKMAN, Arnhem

Mijn

opinie is...

• Vietnampolitiek (1)

Ik dacht dat het zo vanzelfsprekend was dat „de” VVD-ers het eens waren met het redactionele naschrift dat het niet in mijn hoofd is opgekomen dit speciaal te schrijven. En hoewel uzelf schrijft dat de aantallen 18 tegen 1 op zichzelf niet veel zeggen kunt u mij zo nodig optellen bij die 1. Over het al dan niet deelnemen aan de Utrechtse protesttocht heb ik hetzelfde gedacht als u.

SONJA EKEL-VANMALSEN, Capelle a/d IJssel

• Vietnampolitiek (2)

Twee spreekbeurten van mr. H. van Riel hebben mij bewogen lid te worden van de VVD. Ik was dan ook teleurgesteld toen ik de toelichting las van uw hoofdredacteur op het gewraakte redactionele naschrift naar aanleiding van het stuk van de heer J. Huisman. De essentie van de toelichting ademt nl. de geest van de officiële bulletins van Hanoi. Wilde Hanoi ons nog niet zo lang geleden doen geloven dat de Amerikanen opzettelijk de dijken in Noord-Vietnam bombardeerden en waren die beschuldigingen niet door een groot deel van onze pers overgenomen? Waren de dijken niet plotseling uit het nieuws verdwenen omdat de beweringen niet gestaafd konden worden? De bombardementen van december jl. wekten bij mij de indruk dat zij militair gezien bittere noodzaak waren om een zekere overname van de macht door de Noordvietnamezen in Zuid-Vietnam te voorkomen.

Uit het feit dat er bij deze bombardementen „slechts” 1700 mensen in Hanoi zijn omgekomen concludeer ik dat de Amerikanen er gewetensvol naar hebben gestreefd alleen militaire doelen te raken. Het grote aantal B-52-toestellen dat verloren is gegaan lijkt mij een aanwijzing dat werkelijk belangrijke doelen zijn aangevallen. In elk geval vind ik het leed van de bombardementen op Hanoi in geen enkele verhouding staan tot door de communisten begane misdaden in Zuid-Vietnam, Laos en Cambodja. Waarom zijn de Noordvietnamezen eigenlijk in die landen?

Dwaas is naar mijn mening degene, die beweert achter de Amerikaanse Vietnam-politiek te staan en daarnaast tracht de Amerikanen hun laatste wapen, de bombardementen, uit handen te slaan. Daarom betreur ik het met de heer Huisman dat de VVD-fractie zich

op sleeptouw heeft laten nemen door de communist Bakker. Het optreden doet mij helaas denken aan de KVP-fractie, die volgens de pers van inzicht verschild met een groot deel van haar kiezers.

T. POST, Harderwijk

Hiermee willen wij de discussie over de bombardementen op Vietnam besluiten (red. V. en D.).

• Vietnam, „gewoon” doorgaan

Iedereen die open staat voor de ideeën van communisten en hun geschriften heeft gelezen, zal beseffen dat de oorlog in Indo-China „gewoon” doorgaat. Het beginsel van de „permanente revolutie” staat er garant voor dat b.v. vele bestuursambtenaren omgebracht zullen gaan worden, opdat „het volk” (d.w.z. de partij) aan de macht kan komen. Volgens The Economist zijn de orders hiertoe al gegeven aan de communistische kant. Want aan de macht komen is blijkbaar niet mogelijk via vrije en geheime verkiezingen, anders had men van communistische kant niet reeds in de bestandsovereenkomst getracht het internationale toezicht te beperken en ervoor gezorgd dat er toch een grote communistische legermacht uit het noorden in het zuiden blijft.

Er zal weinig over gepubliceerd worden in Nederland, want communisten en hun rode sympathisanten die in Nederland een belangrijke rol spelen in de voorlichting, vinden nu eenmaal napalm van Amerikanen en Zuidvietnamezen veel erger dan even gruwelijke wapens van de tegenpartij. Daarom was er wel een grote demonstratie in Utrecht als reactie op Amerikaanse bommen, maar niet één demonstratie toen in april en mei 1972 veel méér mensen in Zuid-Vietnam omkwamen in steden die platgewalst werden door trommelvuur van onze communistische vrienden uit het noorden.

Het is interessant om stil te staan bij de mogelijke rode acties in de toekomst in Nederland. Want die rode acties zullen vóórtreden, omdat hun uiteindelijke doel is: de westerse samenwerking en de vrije wereld kapotmaken.

Men zal het gebeuren in Vietnam vanzelfsprekend blijven gebruiken. Het zullen natuurlijk de Amerikanen, hun CIA en de reactionairen in Zuid-Vietnam zijn die door hun sabotage van het bestand de communisten dwingen tot het weer opnemen van de wapenen! Zij zul-

len gedwongen zijn de socialistische verworvenheden van het Vietnamese volk te verdedigen tegen imperialistische agressie! En menig commentator, journalist, politicus, predikant, politoloog en polemoloog zal deze voorlichting van harte een handje helpen!

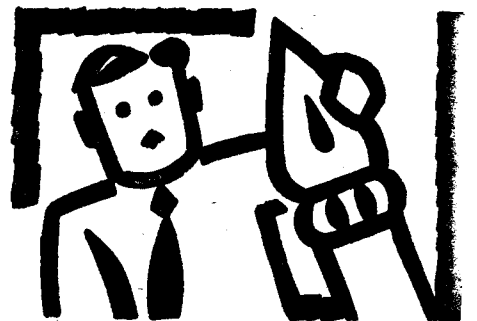
Men zal in veel sterkere mate aandacht besteden aan de bevrijding van Afrika (en natuurlijk zwijgen over de toestanden in Zanzibar).

Brazilië: Economische groei veel groter dan ooit in het „socialistische” Cuba, snelle toeneming van de werkgelegenheid en zelfs loonstijging! Dat kan niet, dat moet hoognodig kapot, want het steekt ook nogal schril af bij de stagnatie in Chili! Dus vooral aandacht richten op het feit dat het daar nu niet bepaald een democratie is. (Praat er wel eens iemand over de democratie in Noord-Vietnam, Cuba, China? Ja, over „volks-democratie”, maar kent de lezer daarvan de definitie? Toch eens opzoeken! Volksdemocratieën bestaan al enige decennia als overgangsstadium naar de communistische heilstaat.)

Tibet zal zelden vermeld worden, want daar woedt volgens een recent verschenen boek van een Fransman een guerrilla tegen de Chinese bezetter. (Die Fransman zal wel een CIA-agent zijn.) Bovendien moet men daarover niet spreken, want het zou onze „goede relaties” met communistisch China kunnen verstoren.

We gaan gewoon door, want hun doelstellingen zijn nog steeds even duidelijk — zij zijn eerlijke lieden. Onze fout is dat wij vrijheid en democratie voorstaan!

J. C. RAMAER, Waalre

Mijn opinie is...

• VVD middenpartij?

Mevrouw Van Someren heeft op de VVD-bijeenkomst van 22 januari te Amsterdam nog eens haar wens uitgesproken om te komen tot een grote middenpartij door middel van gesprekken met de confessionele partijen, DS'70, D'66 en de PvdA. Deze gedachte vindt, geloof ik, veel weerklank bij meer links gerichte partijleden. Ik wil hiertegen enige bedenkingen doen horen.

Er is ons uit en ter na verteld hoe de VVD verkiezingswinst heeft geboekt door duidelijkheid en het benadrukken van het eigen karakter. Als wij nu gaan praten met confessionelen en progressieven, dan vrees ik dat dit er op neer zal komen, dan ook wij bereidheid zullen moeten tonen om compromissen te sluiten, concessies te doen. Anders heeft, dunkt mij, praten geen zin. M.i. zal dit een ruk naar links van de VVD betekenen. Ik weet, dat er vele confessionelen op ons gestemd hebben, omdat hun eigen partijen h.i. te zeer naar links afgegleden zijn. Als de VVD nu ook die richting op gaat, zullen zij ongetwijfeld terugkeren tot de oude partijen, waarmee zij tenminste nog door een gemeenschappelijk geloof verbonden zijn.

Ik vraag mij ook af of mensen, die tot nog toe — zoals bij de PvdA — gestemd hebben op een partij, die hogere belastingen, inkomensnivellering, zo nodig bezuiniging op defensie e.d. voorstonden, nu plotseling rijp zouden zijn voor een partij, die prestatieloon, een alleen in uiterste noodzaak matige verhoging der belastingen en dan nog in de indirecte sfeer, en een sterke defensie in haar vaandel voert. En als zij daar dan al rijp voor zijn, dan stemmen zij ook op ons, ook al valt het hun misschien moeilijk zich geheel los te weken uit hun eigen partijsfeer.

Ik vrees dat die grote middenpartij geen vlees en geen vis zal zijn, en dat er, zoals in alle grote partijen, veel meer uitgesproken linker- en rechtervleugels zullen ontstaan dan nu in de VVD het geval is.

Het moet m.i. ons doel zijn, alleen door onze met overtuiging uitgedragen principes als een magneet te werken op alle twijfelaars in andere partijen. Niet door die principes te verwateren, maar door het aan een ieder duidelijk te maken, dat wij niet wensen te marchanderen met onze liberale beginselen. Deze beginselen zijn bij de laatste verkiezin-

gen attractief gebleken voor velen, ook voor jongeren. En om een Engels gezegd te parafraseren: never change winning principles.

MR. M. G. A. HEYLIERS-CRAME-
RUS
Amsterdam

• Geen districtenstelsel

Het artikel van mejuffrouw mr. A. Kappeyne van de Coppello over het districtenstelsel in het nummer van 19 januari stelt wel heel duidelijk in het licht welke vervorming van de stembusuitslag de invoering van een districtenstelsel mee zou brengen. De daarin gegeven becijfering is zeer belangrijk en zal voor menigeen verhelderend werken.

De invoering van een districtenstelsel brengt de invoering van een kiesdrempel mee. Bij een districtenstelsel met 10 kiesdistricten, waarbij dus in elk district 15 leden van de Tweede Kamer worden aangewezen, betekent dit het leggen van een kiesdrempel van 100 gedeeld door 15, dus van 6,6 procent. Een stelsel met 15 districten voert een kiesdrempel in van 10 procent. Dat heet volgens de voorstanders ook nog evenredige vertegenwoordiging.

IR. W. FUHRI SNETHLAGE, Haarlem

• Ons kiesstelsel

In het vorige nummer van Vrijheid en Democratie staat een artikel van mej. Kappeyne van de Coppello over het districtenstelsel. Het valt mij op dat steeds als de VVD zich over het kiesstelsel uit, het standpunt wordt ingenomen alsof tegenover het districtenstelsel, dat door de confessionele partijen wordt voorgestaan, alleen het tegenwoordige evenredige kiesstelsel staat. De zwakke punten daarvan moet men dan maar voor lief nemen. De VVD zit daardoor bijvoorbeeld met het feit dat door het bedanken van een verkiesbare Limburger Limburg nu zonder eigen man zit. In Duitsland heeft men dan ook een kiesstelsel gemaakt, waarbij iedere kiezer twee stemmen uitbrengt: één stem op de door hem verkozen partij en één op een persoon. De eerste categorie geeft dan — als bij ons — de getalsverhoudingen, de tweede de personen, die de beschikbare plaatsen zullen bezetten aan. Het is zelfs mogelijk dat men op een persoon stemt, die niet tot de eigen partij behoort.

Voor mijzelf heb ik wel eens gedacht: Kies bijvoorbeeld 75 procent volgens het oude kiesstelsel en stel een algemene lijst op om de volgens het evenredigheidsstelsel tevoorschijn komende verhoudingen met behulp van de 25 procent vrije plaatsen tot stand te brengen. Zolang de VVD betrekkelijk weinig vertegenwoordigers had, is het nadeel dat het niet erg goed staat als haast allen uit die 25 procent komen. Nu zou het mijns inziens beter zijn meer leden te hebben, die door districten zijn gekozen. Hun positie in de Kamer is toch sterker daar zij zelf voor hun verkiezing hebben moeten strijden bij de kiezers en niet bij het partijbestuur voor een goede plaats op de lijst.

Toch zal het voor vele kiezers prettiger zijn op hun districts-kandidaat te stemmen dan op een lijst, waarvan zij maar enkelen kennen. In Brabant en Limburg lijkt het mij voor de VVD mogelijk op die wijze twijfelende katholieke kiezers aan te trekken. Het gaat mij bij dit alles niet om een discussie in uw blad. Misschien dat deze gedachten bij de top van de VVD terecht kunnen komen.

IR. J. T. DUYVIS, Amsterdam

• Overste Ploeg

Wanneer ik het introductieportret van het nieuwe VVD-Kamerlid A. Ploeg in V. en D. van 5 januari j.l. bij de laatste alinea zou zijn begonnen te lezen zou ik hoopvol gestemd zijn geraakt over de denkbeelden van deze defensiespecialist over de krijgsmacht. In deze laatste alinea onderstreept de heer Ploeg immers het belang van de verbetering van de geloofwaardigheid van de krijgsmacht: „dat image moet worden teruggegeven, dat maakt dat geld geven voor defensie door de bevolking als zinvol wordt ervaren”.

Wanneer ik echter daarna kennis neem van Ploegs mening over democratisering van de krijgsmacht en over de VVDM dan is mijn hoopvolle stemming snel verdwenen.

Naar mijn mening is Ploegs opvatting dat de krijgsmacht niet echt democratisch kan zijn en dat door democratisering de krijgsmacht zijn doel zou missen niet te rijmen met zijn streven naar verbetering van de geloofwaardigheid van deze krijgsmacht. Een wezenlijke democratisering van de gehele krijgsmachtstructuur is een van de belangrijkste factoren welke kan bijdragen tot

imageverbetering van die krijgsmacht bij de bevolking.

De uitspraak van overste Ploeg dat „de VVDM zich helaas steeds meer als pressuregroep is gaan gedragen die zich ook op politiek „terrein is gaan begeven” kan ik slechts als politiek naïef bestempelen. De VVDM is — evenals andere actievoerende belangengroeperingen — per definitie een pressuregroep, die zich uiteraard op politiek terrein moet begeven.

Met defensiespecialisten als overste Ploeg als parlementaire „medestrijders” zal de VVDM dit politieke terrein voorlopig nog wel niet kunnen verlaten.

DRS. F. W. WEISGLAS, Den Haag

• Wereldraad der kerken

De Wereldraad van Kerken heeft een zwarte lijst gepubliceerd van 650 bedrijven, die zaken doen met, respectievelijk investeringen hebben in Zuid-Afrika. De bedoeling is duidelijk: Economische boycot van zwarte, bruine en blanke medemenselijke neerkomt op discriminatie en broodroof.

De volgelingen van Jezus, de Heer en Heiland van diezelfde christelijke kerken zenden anno 1973 zendelingen en missionarissen naar menseneters in de oerwouden en helpen hen met voedsel, ziekenhuizen en scholen, maar weten anderzijds niet beter te doen dan een lijst met 650 namen te publiceren met de vooropgezette bedoeling van het plegen van intimidatie, chantage, discriminatie en broodroof. De christelijke kerken verlenen hierdoor financiële en morele steun aan het aanzetten tot revolutie en aan voorbereiding tot de oorlog. Ik heb veertien jaar geleden de voorbereidingen van deze broederhetze zien aankomen en heb toen voor mijn kerkelijke functie bedankt.

In de kerken zijn politieke elementen binnengeslopen en dat is mijns inziens mede de aanleiding tot de leegloop van de christelijke kerken. Ik schaam mij lid te zijn van een kerk die haar ware roeping van naastenliefde niet meer verstaat en medewerking verleent aan ophitsing tot broedermoord. Wij weten nu waaraan een groot deel van de door de westelijke christelijke kerken ingezamelde goederen worden besteed.

F. DROST, Amsterdam.

Kabinets-informatie

VERVOLG VAN PAGINA 1

derheidskabinet, in beginsel slechts steunend op 48 zetels in de Kamer, zou worden ingeslagen, kwam de heer Wiegel eind van de week dus met zijn in de aanvang vermelde poging om de impasse te doorbreken.

Hij wist, dat zijn poging weerklank moest vinden, want zowel van KVP-ers in het kabinet als in de Kamerfractie en in het partijkader had hij vernomen dat een grote groep wel weder met de VVD wilde regeren. Deze KVP-ers hadden er ook begrip voor, dat de VVD toch wel een aantal garanties nodig achtte, om zich niet blindelings in een avontuur te storten. De heer Wiegel verklaarde zich bereid tot een gesprek met de heer Andriessen alleen, dan wel mede in aanwezigheid van iemand als bijvoorbeeld prof. Steenkamp en wat hem betreft mochten ook de fractieleiders van de ARP en de CHU daar bij zijn. Het belangrijkste vond hij, dat hierdoor de kans op resultaten heel duidelijk zou worden geboden en dat er zo snel mogelijk een krachtige regering zou komen. Via dit persgesprek deed hij dan ook een krachtig beroep op de constructieve krachten in de confessionele partijen om het roer om te gooien nu het nog niet te laat was.

Wat de gevraagde ekerheden betreft had hij het gevoel dat de KVP hem, al dan niet opzettelijk, verkeerd had begrepen. Ook een extra-parlementair kabinet valt toch niet zo maar uit de lucht? Zoals ook met het kabinet-De Quay het geval is geweest, moet er toch een zeker overleg over het te voeren beleid worden gevoerd? Dat heet dan niet „in” overleg, maar „na” overleg met de fractievoorzitters, zodat er althans over de hoofdlijnen van het beleid overeenstemming is bereikt.

Begin deze week voltrok zich ondertussen toch het waarschijnlijk laatste bedrijf in het informatie-drama, voor zover zich dat onder leiding van dr.

Ruppert heeft afgespeeld. De heer Den Uyl kreeg op zijn partijraadsvergadering van zaterdag (27 januari) wel een streepje meer speelruimte. Hij mocht namelijk de volgende maandag, wanneer informateur Ruppert de zes (linkse drie en confessionelen) gezamenlijk zou ontvangen, verder praten over een minderheidskabinet onder zijn premierschap. En waarbij de „progressieve” kabinetleden zouden mogen worden aangevuld met enkele linkse confessionelen en niet partijgebonden, die bereid zouden zijn het reeds eerder gesloten akkoord van de progressieve drie te aangaan. Ten hoogste zou over de wijze van uitvoering van dat akkoord nog wat nader gepraat kunnen worden. Een rood kabinet dus, dan wel een rood kabinet met een „wit randje”.

Van een gelijkwaardige deelneming in het kabinet, zoals de heer Andriessen al eerder had verlangd, zou dus geen sprake kunnen zijn. Daarmee was de rood-witte oplossing praktisch vervallen. Of althans (we moeten voorzichtig zijn!) vooralsnog vervallen. Doch ook ten aanzien van een minderheidskabinet uitsluitend van de linkse drie of van uitsluitend de confessionelen kwam men in het gezamenlijke gesprek van maandag in feite geen stap verder. De heer Den Uyl en de zijnen bleven van mening dat thans aan hem, als leider van het grootste minderheidsblok, ook de leiding van een nieuw kabinet zou moeten toevallen. Maar de heer Den Uyl begreep uiteraard ook wel, dat hij dan een welwillende houding van de confessionelen in de Kamer niet zou kunnen ontberen, en zo'n houding wilden de drie confessionele fractievoorzitters hem niet bij voorbaat toezeggen. Anderzijds waren de heer Den Uyl en zijn politieke vrienden niet bereid, een confessioneel minderheidskabinet hun steun te beloven.

Zo was dinsdag j.l. de situatieschets, niet gebaseerd op concrete gegevens,

maar gereconstrueerd op grond van hetgeen voor en na reeds was uitgelekt. Die middag zouden de zes fractievoorzitters elk hun standpunt nog schriftelijk aan de informateur bevestigen en dan zou deze zijn eindrapport aan de koningin gaan opstellen. Waarschijnlijk na zijn bezoek aan H.M. op woensdag of donderdag (maar... voor ons blad in ieder geval te laat) zou dan het een en ander voor publikatie worden vrijgegeven. Inmiddels zal dat dus wel zijn geschied en zal wellicht ook de koningin de moeilijke beslissing omtrent de aanwijzing van een formateur (dan wel van een nieuwe informateur) hebben genomen.

Mocht dat, zoals door de meeste commentatoren verwacht werd, nu eerst een socialist worden, dan lijkt een mislukking zeker niet uitgesloten, zo niet voor de hand te liggen. De namen werden o.a. genoemd van mr. Burger of dr. Samkalden, die dan de weg voor Den Uyl naar het Catshuis zouden moeten effenen. En die nog een poging zouden kunnen wagen, althans de linkervleugels der confessionelen mee te krijgen wanneer toch nog enkele linkse confessionelen bereid zouden zijn mede in een kabinet-Den Uyl zitting te nemen. Zou het, direct dan wel pas na het mislukken van een socialistische formateur, een KVP-voorman worden (prof. Steenkamp, drs. Schmeltzer, dr. Veldkamp), dan lijkt de kans op slagen of althans op behoorlijke levenskansen voor zulk een kabinet alleen aanwezig wanneer de formateur of de nieuwe informateur zich de suggestie van de heer Wiegel ter harte neemt. Dat wil zeggen wanneer deze dan een werkelijk serieuze poging doet om alsnog tot een compromis op hoofdlijnen te komen met de VVD en zo enigszins mogelijk ook met DS'70.

Zo zou, om bij toneeltermen te blijven, dan tenslotte toch nog een juiste en sterke rolbezetting kunnen worden tot stand gebracht.

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

V V D

EEN OP EEN

De partij telt 1.068.375 kiezers. Maar de partij heeft slechts 38.647 leden die actief – door meedenken, meepraten, meebeslissen en... meebetalen – ervoor zorgen dat de partij kan waar maken wat al die kiezers van haar verwachten.

Vroeger was 5% van de kiezers lid. Nu hebben wij méér kiezers, en in verhouding minder leden. Vijf procent van onze kiezers betekent 53.419 leden.

Wij hebben er dus ten minste nog 15.000 nodig. Maar als wij werkelijk willen zijn de partij met de grootste groei en een redelijke contributie, dan moet ons streven zijn: 80.000 leden.

Dat kan.

Als ieder lid één lid werft.

EÉN OP EÉN

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortjaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Drama werd tragi-komedie

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Het drama in vele bedrijven, zoals we het in ons vorige nummer noemden, is ondertussen een tragi-komedie in optima forma geworden. Men zou daarover kunnen lachen wanneer er niet zulke grote belangen op het spel stonden en kabinetsformatie niet zulk een ernstige zaak was. „Ik kan er van kotsen”, zei ons een volkomen onpolitiek man die echter, voor zover hij het tot dan toe nog had kunnen en willen volgen, wel erkende dat de VVD voortdurend recht door zee was gegaan en die er dan ook geen spijt van had, toch op Wiegel te zijn gaan stemmen.

De kennelijke onwil van informateur Ruppert om de mogelijkheid van een nieuw vijfpartijen-kabinet, krachtens de verkiezingsuitslag steunend op een meerderheid in het parlement (of anders een vierpartijen-kabinet) werkelijk serieus en diepgaand te onderzoeken, heeft heel wat kwaad gesticht. Geen wonder, dat de heer Wiegel op onze jubileum-bijeenkomst scherpe kritiek tot uiting bracht op deze informateur, die de wegbereider voor een „rode” formatie-opdracht is geweest en in zijn eindrapport aan de Koningin „zijn eigen politieke voorkeur heeft laten meespreken” (Wiegel).

Mr. Burger is dus de formateur geworden, zoals we in het vorige artikel al zagen aankomen. En wel met de opdracht „een kabinet te vormen dat geacht kan worden in voldoende mate steun te ondervinden in de volksvertegenwoordiging”. En daarmee begon het drama pas goed, want een kabinet van de links-radicalen drie steunt slechts op 56 zetels; tellen we de CPN en de PSP mee, dan op 65 zetels van de 150. De confessionelen moesten dus worden gepaaid met de bereidheid wat „progressieve figuren” (in de wandelgangen werden zelfs de zittende ministers Boersma en Van Agt genoemd) als randversiering en tevens als fopspeen voor de links-radicalen vleugels van KVP en ARP, in een Kabinet-Den Uyl op te nemen. Serieus meepraten over het regeringsprogramma was er echter niet bij. Maar wel waren de links-radicalen drie bereid, het vóór de verkiezingen opgestelde regeer-akkoord „Keerpunt 1972”, zoals dat heette: „Zelf te actualiseren, te prioriseren en te faseren”. Dat wil in ronde woorden zeggen, dat dit aan de kiezers voorgehouden regeer-akkoord in de praktijk zo onbetaalbaar en dus onhaalbaar is, dat het nu, na de verkiezingen, wel aangepast moest worden.

Burenruzie

Dat alles wekte de nodige verontwaardiging bij de confessionelen, welke nog werd versterkt door nogal on tactische uitlatingen van de heer Den Uyl (hij noemde het lijstje van essentiële beleidspunten, dat de confessionelen inderhaast wilden maken, een „vijgeblad”) en door de vrijbuitige taal van het politiek enfant terrible Bas de Gaay Fortman, die de heer Den Uyl op zijn — tot op dit ogenblik nog steeds onbegaanbaar gebleken — pad naar het Catshuis steeds hinderlijk voor de voeten bleef lopen.

Van „gelijkwaardigheid” zou — dat bleek duidelijk — voor de confessionelen geen sprake zijn. Maar zo verontwaardigd waren de confessionele fractievoorzitters toch ook weer niet of zij ontwierpen hunnerzijds een als „inbreng” in het regeringsprogramma bedoeld, onder leiding van dr. Tilanus ontworpen lijstje van voor hen essentiële punten. Waarop de heer Den Uyl dus reageerde met het bij voorbaat te diskwalificeren als een „vijgeblad”.

Mr. D. U. Stikker, een der oprichters van de VVD, feliciteert voorzitter mevrouw G. V. van Someren met het 25-jarig bestaan van de VVD. In dit blad twee pagina's over het feest: 6 en 7.

De burenruzie die ontstond, is het niet waard hier nog op de voet te worden gevolgd. Het komt er op neer, dat Den Uyl aan een program-bijdrage van de confessionelen „geen enkele boodschap” had, Burger een geprikkeld, bokkig briefje aan de confessionele drie schreef en die op hun beurt weer kwaad waren zowel op Den Uyl als op de formateur. Zo gingen alle hierbij betrokken partijen boos het weekend in en kreeg mr. Burger toch niet het ontwerp van de confessionele drie, dat hij dan gedurende zijn vrije dagen had willen bekijken.

Begin deze week werd ondertussen wel duidelijk, dat men in het kamp van de confessionelen nogal wat moeite had zijn houding eensgezind te bepalen ten aanzien van het kribbige verzoek van informateur Burger om nu dan maar snel met dat voorgenomen eigen ontwerp-programma te komen. Dinsdagavond echter kwam eindelijk de beslissing. Er werd een brief aan de formateur gezonden, waarin werd volhard bij de eis van gelijkwaardigheid. Dat zou dan, afgezien van de noodzaak van programmatische overeenstemming, tevens moeten insluiten de opneming van een aantal confessionele ministers in over-

eenstemming met de sterkteverhouding der beide blokken (56—48). En aangezien dit voortdurend door de links-radicalen drie is afgewezen, was de situatie bij het afdrucken van ons blad aldus, dat men in politieke kringen in het algemeen verwachtte, dat de formatie van mr. Burger thans tot mislukking zou zijn gedoemd. Slechts enkelen hielden de mogelijkheid open dat de heer Burger nog zou pogen wat confessionele figuren uit vakbewegingskring aan het kabinet te verbinden, in de hoop dat de linker vleugels der confessionelen een dergelijk kabinet toch niet direct naar huis zouden zenden.

Opvallend was dat mr. Andriessen dinsdagavond op een persconferentie duidelijk verklaarde, dat bij het optreden van een kabinet van uitsluitend de links-radicalen drie een motie van wantrouwen (waarschijnlijk van Wiegel) door zijn fractie zou worden gesteund. De door de confessionele fractievoorzitters opgestelde urgentiepunten voor het regeringsbeleid zijn ondertussen toch nog wel als bijlage aan de brief voor de formateur toegevoegd.

(Vervolg op pagina 2)

Beste wensen voor echtpaar Toxopeus

Al hun VVD-vrienden, de hele partij, zijn opgeschrikt door het auto-ongeluk dat mr. E. H. Toxopeus en zijn echtgenote trof. De redactie van Vrijheid en Democratie wil graag getuigen van ons aller medeleven en wenst beiden van harte het beste toe.

Uit de inhoud

- Discussie over inkomenspolitiek (pagina 3).
- Het Liberaal Manifest en de veranderde situatie (pagina 8).
- Stellingen over Zuid-Afrika's apartheidspolitiek (pagina 9).
- Geen water in de wijn (pagina 11)

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 27 februari, van 18.19—18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Dr. van Dijk en de RONO

* Tweede-kamerlid dr. Klaas van Dijk uit het Drentse Roden is afgetreden als voorzitter van de programmaraad van de Regionale Omroep Noord en Oost (RONO.). Het betekende, dat hij opnieuw in de schijnwerpers van de publiciteit kwam te staan. De eerste keer gebeurde dat door zijn visie op de RONO-NOS-relatie. De heer Van Dijk wilde de RONO losgekoppeld zien van de NOS. Voornaamste bezwaren van de heer Van Dijk tegen de huidige constellatie: de RONO krijgt te weinig geld voor de honorering van losse medewerkers — de helft van wat ze in Hilversum betalen — en de RONO heeft niet de mogelijkheid overdag uit te zenden. Dat kan alleen 's avonds van 6 tot 8 uur. Ook heeft de NOS nimmer een luisterichtheidsonderzoek willen instellen.

De heer Van Dijk laat weten, dat hij 't goed „zat" was, om het zo maar eens uit te drukken, om ieder jaar te moeten praten over deze zaken, zonder dat er sprake was van resultaten. Met zijn uitspraken heeft hij het een en ander losgemaakt, maar het eindresultaat is toch, dat hij heeft gemeend de voorzittershamer neer te moeten leggen.

Waarom eigenlijk?

„Het bleek, dat de medewerkers van de RONO met name schrokken van het noemen van artikel 47B van de omroepwet, dat het mogelijk maakt los van de NOS te opereren. Die dachten: wat krijgen we nou voor cao, wat voor dienstverband, wat voor rechtspositieregeling? Duidelijk moet toch zijn, dat ik daar natuurlijk niet lichtvaardig mee omgesprongen ben.

Er is ook een vergadering geweest met de voorzitters van de provinciale

programmaraden. Ook die heren waren geschrokken. Maar goed, aan Hilversum moest een verklaring worden gegeven. Staan jullie achter jullie voorzitter of niet. Ik ben akkoord gegaan met een verklaring met van mijn kant als uitdrukkelijke eis, dat in de verklaring zou worden vermeld, dat de programmaraad het eens was met de door mij geuite fundamentele wensen van de RONO. Nou dat is niet gebeurd. Ik heb er drie nachten over geslapen, met mijn vrouw over gepraat en toen heb ik minister Engels laten weten, dat ik ermee wilde stoppen."

In enkele perscommentaren is u verweten het voorzitterschap van de RONO-programmaraad te hebben misbruikt om een politiek stokpaardje te kunnen berijden. U hebt daarop gereageerd met de opmerking „Ik vind dat gewoon smerig." Kunt u dat nader toelichten?

„Het is waanzin te beweren, dat ik een politiek stuntje heb willen uithalen. Ik heb altijd artikel 47A verdedigd, omdat ik artikel B te onzeker vond. Als je nou in drie jaar geen enkel resultaat behaalt ten aanzien van wezenlijke zaken, is het dan een stunt als je zegt dat en dat ligt ter tafel. Daar gaat het om. Voor mij een teleurstellende ervaring is, dat je na zes jaar voorzitterschap tot de ontdekking moet komen dat iedereen je maar laat zwemmen."

Wat denkt u nu van de toekomst van de RONO?

„Als er niks verandert ten aanzien van de drie punten die ik naar voren heb gebracht, houdt deze regionale omroep geen luisteraar meer over. Een luisteronderzoekje heeft al eens uitgegeven, dat driekwart van de luisteraars uit oudere mensen bestaat. Heel merkwaardig blijkt het dan ook nog te gaan om mensen van een geringe ontwikkeling.

Als de RONO blijft uitzenden van zes tot acht uur, zie ik de toekomst somber in. Dan kan er ook geen andere programmaformule gehanteerd worden. Naar mijn mening moet de RONO overdag een of twee keer de kans hebben om de aandacht op zich te vestigen. De actualiteit overdag en het becommentariërende en discussiërende 's avonds."

Macabere grap

De heer J. Schaafsma, VVD-gemeenteraadslid van Leeuwarden, is het slachtoffer geworden van een macabere grap. Bijna had hij zijn eigen overlijdensadvertentie kunnen lezen in de Leeuwarder Courant. Bijna omdat op het laatste nippertje de advertentie uit deze krant verwijderd kon worden, dank zij een personeelslid van de drukkerij. De overlijdensadvertentie kwam hem zo vreemd voor, dat de telefoon ter hand genomen werd. Wat bleek: de heer Schaafsma was springlevend. Hij heeft er overigens geen flauw idee van, wie hem deze kool heeft willen stoven.

Aankondigingen

19 FEBRUARI

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor het Politiek Trefpunt te Sneek.
20.00 uur, 't Singelstje.

26 FEBRUARI

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) debatteert met de heren Van Achterberg (PPR), Tolman (CHU), Vellenga (PvdA) en Walburg (ARP).
19.45 uur, Dorpshuis, Kootstertille.
Mr. F. Porthoene (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de liberale sociëteit Noord-Groningen.
20.00 uur, Hotel Gemeentehuis, Uithuizen.

28 FEBRUARI

Drs. L. Hilarides (lid Gedeputeerde Staten van Friesland en lid Stuurgroep) spreekt voor de afdeling Haren over het Liberaal Manifest.
20.00 uur, Hotel De Horst.

2 MAART

Dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de ledenvergadering afdeling Gieten.
Hotel Centrum.

12 MAART

T. E. Willems (fractievoorzitter VVD-gemeenteraad Roden) spreekt voor de liberale kring Meppel-Steenwijk e.o.
20.00 uur, Zaal Zwart, Ruinerwold.

Kabinetsformatie

(Vervolg van pagina 1)

Ons VVD-standpunt blijft ondertussen ongewijzigd. Na Wiegel heeft nu ook de fractieleider van DS'70 mr. Berger zich bereid verklaard „bij te dragen aan de regeerbaarheid van het land." Met andere woorden: zijn bereidheid betuigd om opnieuw met z'n vijven om de tafel te gaan zitten. Dan zal onder leiding van een goede formateur (Schmeltzer, Steenkamp) na zo'n tachtig dagen gesukkel eindelijk recht op het doel moeten worden afgegaan om gezamenlijk te komen tot een akkoord, dat de vorming van een meerderheidskabinet mogelijk maakt.

Zeker van de VVD, als op één na sterkste van de vijf en als partij die een krachtig versterkt vertrouwen van de kiezers heeft gekregen, zal dan echter niet kunnen worden verlangd dat zij haar medewerking „tot elke prijs" zou verlenen. Men zal bij ons alle redelijkheid ontmoeten, maar die zal niet van één kant kunnen komen. Redelijkheid en goede wil zullen dan wel op gelijke wijze door de confessionelen moeten worden beantwoord. Het wordt de hoogste tijd!

Staten- en raadsleden afdeling Drente

Assen — De afdeling Drente van de Vereniging van Staten- en Raadsleden belegt maandag 26 februari een bijeenkomst in hotel „De Brink", Brinkstraat 12 te Assen. Aanvang 20.00 uur. De heer H. Koning, hoofdinspecteur bij het Lager Onderwijs zal een lezing houden over het onderwerp „Veranderingen in het basis- en kleuteronderwijs".

Aankondigingen

Den Bosch — De jaarvergadering van de afdeling die oorspronkelijk was vastgesteld voor 27 februari, is verschoven naar donderdag 15 maart, eveneens in het Oranjehotel te Den Bosch om 20.00 uur.

Breda — De afdeling Breda belegt 20 februari in hotel „Dennenoord", Duivelsbruglaan 96 te Breda, haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Aanvang 20.15 uur. Op de agenda staat onder meer de bespreking van het Liberaal Manifest. Verder zal een nieuw bestuur worden gekozen.

Tilburg — De amendementen die de Westbrabantse afdelingen op het Liberaal Manifest indienen, zullen maandag 26 februari worden besproken in een

voor alle leden toegankelijke vergadering van het bestuur van de kamercentrale Tilburg. Deze vergadering wordt gehouden in de „Nobelaer" te Etten-Leur. Aanvang 20.15 uur.

Vlissingen — Op 23 februari spreekt drs. D. J. D. Dees, lid voor de VVD van de Tweede Kamer, voor de afdeling Vlissingen over het Liberaal Manifest. Strandhotel, 20.15 uur.

JAC. JURRISSSEN & ZOON

Boomkwekers sinds 1773

Voor grote Coniferen, Taxus, Thuya's, Hulst, Spar, Pinus, enz., enz.

Van 2 tot 4 à 5 meter hoog

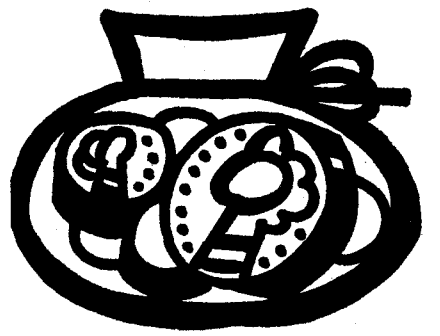
CORT VAN DER LINDENLAAN 1 — NAARDEN — TEL. 02159 - 43706

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Discussie over inkomenspolitiek

door drs. G. M. V. van Aardenne, lid voor de VVD van de Tweede Kamer.

Het begrip „inkomensbeleid” staat in het centrum van de politieke belangstelling. Het speelt een hoofdrol bij de formatie — althans zo lijkt het — en het beïnvloedt de loononderhandelingen in het bedrijfsleven.

Intussen hebben al diegenen, die er de mond vol van hebben, nog nooit een consequent — samenhangende visie ter tafel gebracht. Ook de SER, die al jaren over een inkomensbeleid aan het studeren is, heeft nog geen ei gelegd. Bij de begroting voor 1970 was een speciale, zeer uitvoerige (77 blz.!) bijlage van minister van financiën Witteveen met vele gegevens over inkomensverdeling. Onze toenmalige fractievoorzitter Geertsema, stelde voor aan die nota een speciaal debat te wijden. De Kamermeerderheid wou er niet aan. Men kan alleen maar bevroeden, dat men vreesde dat in zo'n debat de holheid van vele kreten zou zijn gebleken.

Op het ogenblik is de zaak ook in de praktijk hoogst actueel. Al geruime tijd bepleiten de vakorganisaties met afwisselende klem de noodzaak van een nivellerende inkomenspolitiek. En dat wordt thans door sommige bonden hard over de tafel gebracht. Wat wil het geval? Het veel besproken centraal akkoord spreekt over 3½ pct. „verbetering van arbeidsvoorwaarden” compensatie voor de prijsstijgingen, met speciale aandacht voor de laagst betaalden en sterkere matiging voor de hoogst gesalarieerden. Dat staat er. De bouw-cao is zonder veel problemen op deze basis afgesloten. In de metaal (al weer!) zijn nu echter de eisen op tafel gekomen de 3½ pct. eerst totaal uit te rekenen, en dan gelijkmatig te verdelen (Centen in plaats van procenten) en bovendien de compensatie voor gestegen prijzen te binden aan een maximum, waardoor de midden- en hogere salarisgroepen geen compensatie zouden krijgen over hun inkomen boven ca. 25.000; m.a.w. zij zouden in reëel inkomen (koopkracht) flink achteruit gaan!

Overigens wordt een prijscompensatie voor deze groep, toch al door de progressie voor een deel wegbelast, zodat zelfs bij een zuiver „procenten-verhoging” enige nivellering plaats vindt.

Hoger personeel

En passant willen de vakbonden ook nog de cao uitbreiden tot het hoger personeel, dat zijn de mensen, die buiten de „schalen van de cao” vallen: afdelingschefs, toptechnici enz.

Dat wordt dan voorgesteld „ten behoeve van de inkomenspolitiek”, zonder dat deze groep zelf hierover kan meepraten. Inspraak houdt kennelijk op waar nivellering begint. De Nederlandse centrale van hoger personeel vecht inmiddels al geruime tijd om toegang te krijgen tot de SER, de Raad voor de

Arbeidsmarkt e.d. Tot nu toe zonder succes. Relatief is deze groep — hoewel het om 10.000 mensen gaat — nu eenmaal zwak, maar in elk bedrijf vormen zij de ruggegraat. Het is geen wonder dat zij zich verzetten en de werkgevers er niets voor voelen aan deze eis van de vakbonden toe te geven. Daarnaast komt fel verzet van de enige beamptenbond (dat is een bond voor technisch-, administratief- en fabriekskader, die onder de cao vallen, meest met inkomens in de lagere midden-groep), die in de metaal nog bestaat, de (Katholieke) Unie van Beampten, Hoger en Leidinggevend Personeel. De beamptenbonden van NVV en CNV zijn in de Industriebonden opgegaan, en daarmee is de stem van een deel der beampten gesmoord.

Terecht krijgt het hier dreigend conflict grote aandacht. Want als de Industriebonden hun zin zouden krijgen, zou de nivellering met kracht worden ingezet; zou een inkomenspolitiek gestalte krijgen vóórdat parlement (en SER) zich hierover hebben beraden, ja vóórdat iemand nu eens een consistent beleid op dit punt zou hebben geformuleerd.

Moelijk te vergelijken

Want — ik schreef het hier boven al — inkomensbeleid is niet zo'n eenvoudige zaak! Ten eerste de vraag: wat moet je vergelijken? Bruto fiscaal inkomen-misschien? Daar zijn dan de onkosten af, bijv. in het geval van de medische specialisten, die de laatste tijd met de notarissen en enkele andere categorieën speciaal in het wat valse licht van de belangstelling staan (veel meer dan bij beroepsvoetballers — op wie speciale fiscale faciliteiten worden toegepast — en popzangers, om maar eens enkelen te noemen). Maar dan heeft men nog geen rekening gehouden met de tijdsduur dat iemand, dit inkomen kan verdienen, welke bij een specialist nu eenmaal korter en bij een beroepsvoetballer veel korter is dan de normale 40 à 45 jaar. Ook heeft men dan geen rekening gehouden met de waarde van de pensioen-aanspraken, die naar gelang van de werkgever, die men heeft en het stuk, dat deze daar in meebetaalt, bij dezelfde eigen bijdrage heel verschillend kunnen zijn. Ambtelijke pensioenrechten vormen bijv. een flink stuk onzichtbaar inkomen.

En hoe moet men zich opstellen tegenover het gezinsinkomen? Vele vrouwen hebben daar tegenwoordig een belangrijk aandeel in, en ook het inkomen van kinderen kan voor het gezin heel belangrijk zijn.

Ten slotte: als men dat allemaal zou incalculeren, praten we nog bruto. En juist de progressieve inkomsten-belasting maakt, dat de netto inkomens meer

naar elkaar toe worden gebracht. En de mens rekent uiteraard netto, de fabrieksarbeider kijkt terecht naar het laatste bedrag op zijn loonstrook — want daarmee moet hij zijn gezin onderhouden — en ook de ingenieur vraagt zich af, wat hij met een bepaalde verhoging werkelijk opschiet. Als wij niet zulke hoge belastingtarieven hadden, lagen de bruto hogere inkomens zeer waarschijnlijk lager!

Vrije markt

Inkomen kan men krijgen uit arbeid (dat is verreweg de belangrijkste bron), uit speciale gaven — ik noem dat apart, want dat is nu juist de reden van de hoge inkomens van mensen, die iets uitzonderlijks kunnen, of dat nu de Beatles zijn, of dat zij een medisch superspecialisme bedrijven — en uit vermogen. In een vrije maatschappij kan ieder het beroep kiezen, dat met zijn aanleg overeenkomt, als de kansen daarvoor gelijkmatig voor een ieder aanwezig zijn. De maatschappij waardeert dan die beroepsbeoefenaar naar haar behoefte: Dat is dus de werking van een vrije markt. Juist door dit proces, als dit ongestoord verloopt, bereikt de samenleving het beste resultaat voor allen: een zeer nuttige functie brengt een hoog inkomen mee.

Nu werkt het marktmechanisme in onze omstandigheden verre van ideaal. Er moet veel aan worden gesleuteld; met name om de kansen voor iedereen werkelijk gelijk te maken, dat hij of zij, die naar persoonlijke aanleg kan grijpen, ongeacht belemmeringen door afkomst of financiën.

Steun aan de voet

En daarnaast zal altijd wel steun nodig blijven aan de voet, bijv. in de vorm van een minimum-loon, omdat in zo'n vrije markt de positie van de zwaksten uit redenen van menselijke solidariteit versterking nodig heeft.

Concrete maatregelen op deze terreinen spreken ons liberalen aan: vandaar ons accent op kleuter- en basisonderwijs, waar de barrières voor gelijke kansen moeten worden geslecht; vandaar onze medewerking aan verbetering van de inkomenspositie van de laagstbetaalden (waardoor de confessionelen met tegenzin moesten erkennen, dat met de VVD wel degelijk een goed sociaal beleid te voeren valt).

Maar wij passen er voor mee te werken aan een zuiver op afgunst gebaseerde nivelleringspolitiek, die onze maatschappij als geheel schade doet — schade die (maar dat schijnt de nivelleringsmaniakken niet te kunnen schelen) het ergste gevoeld zal worden juist door de laagste inkomens, de zwakkeren in onze samenleving.

Wij wensen positief te werken, niet afbrekend.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Het Gooi

Op maandag 19 februari a.s. zal voor de Vrouwen in de VVD spreken de heer drs. D. J. D. Dees over „Jeugd en samenleving”; Aanvang 13.45 uur; Plaats: Remonstrantse Kerk, 's Gravelandseweg 144 te Hilversum.

Ruimtelijke Ordening

In haar nieuwjaarsrede heeft mevr. mr. J. M. Corver-van Haafden burgemeester van Soest, een probleem aangesneden, dat vele gemeentebestuurders en anderen ernstig bezighoudt. Het gaat over het gebruik, dat wordt gemaakt van de mogelijkheid om bezwaarschriften in te dienen op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Nog onlangs verzuchtte een wethou-

der in een grote gemeente dat geen twee stenen meer op elkaar kunnen worden gebracht, zonder dat wel iemand daar bezwaar tegen maakt. Natuurlijk is het goed dat bezwaren naar voren kunnen worden gebracht, maar die moeten dan wel zin hebben, omdat het gevolg is dat planologische opzetten sterk kunnen worden vertraagd door de gehele daarop volgende procedure en de ten slotte uit te brengen adviezen en beslissingen. Vertragingen die maanden en maanden kunnen duren. Vrij algemeen geldt dat elke maand vertraging 1 pct. verhoging van de bouwsom ten gevolge heeft, wat in de uiteindelijke kostprijs en/of huursom van de woning wordt teruggevonden.

Mevrouw Corver stelt dan ook in haar rede: „Provinciale en rijksoverheid dienen te beseffen, dat elke vertraging in advisering en beslissing de bouw van dezelfde woningen als maar duurder maakt en het levensgeluk van velen ernstig aantast. De wet op de Ruimtelijke Ordening geeft door het misbruik, dat van de mogelijkheden tot het indienen van bezwaren wordt gemaakt, zo langzamerhand de individuele burger te veel bescherming tegenover de collectiviteit van de nog steeds grote groepen woningzoekenden. Het beroep op de Kroon zou een hoge uitzondering moeten blijven. Dat is ook altijd de bedoeling van de wet geweest. Maar de bezwaarschriften stapelen zich daarentegen op. Ook zouden nodig termijnen voor een goedkeuringsprocedure moeten worden gesteld.”

Men kan het met haar zienswijze al dan niet eens zijn, feit is het dat het door haar gestelde het overdenken waard is. Het belang van tevelen mag

niet worden geschaad door het gebruik van een wet zoals dat niet is bedoeld door de wetgever.

MR. M. L. BUSCHKENS-DIJKGRAAF

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

door J. E. van der Wielen

Spreading rijksdiensten

Er is zeker reden om na de beschouwingen in Vrijheid en Democratie van 14 april en 24 november 1972 nog eens aandacht te besteden aan het spreidingsbeleid van de regering. Sindsdien is er namelijk een aantal markante uitspraken gedaan en vooral ook is de beslissing genomen over de gedeeltelijke verplaatsing van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De Tweede Kamer heeft zich in deze kwestie in meerderheid achter het besluit van de demissionaire regering gesteld.

Het zal wel nimmer of uiterst zelden zijn voorgekomen dat ambtenaren zich zo duidelijk tegenover een kabinetsbesluit opstellen. Het lijkt niet gewaagd te veronderstellen, dat het laatste woord hierover nog niet zal zijn gezegd. Opvallend is dat het standpunt van de ambtenaren niet in de eerste plaats betrekking heeft op hun persoonlijke belangen, ofschoon die wel een belangrijke rol spelen, maar bovenal gericht is op het belang van de dienst: het CBS. Daarin staan de ambtenaren overigens bepaald niet alleen. Voor het ondeelbaar behoud van het CBS in de Haagse agglomeratie heeft zich een zeer groot aantal wetenschapsbeoefenaars uitgesproken. In een artikel in NRC-Handelsblad van 29 januari jl. schreef prof. dr. H. M. Jolles, gewoon hoogleraar in de sociologie aan de Universiteit van Amsterdam, o.a. het volgende: „Het element van de eenheid van functioneren verdient hier nog eens te worden onderstreept. Het manifesteert zich in het permanente en intensieve overleg tussen diverse personeelsleden over alle onopgeloste vraagstukken die zich bij statistiekvorming, statistische analyse en gebruik van statistiek telkens weer voordoen. Dit overleg speelt zich zo goed binnen als tussen de afdelingen van het CBS af. Het is onzinnig te menen dat men daar onderdelen uit weg zou kunnen halen en naar elders verplaatsen zonder de functionering van het geheel aan te tasten.” En verder: „Doch er is meer wat het nodig maakt het CBS als eenheid te beschouwen. Het is de bundeling van alle statistische taken die uit het werk van de gezamenlijke departementen bij de wet is overgedragen. Dat betekent dat het CBS ook als verlengstuk van de gezamenlijke departementen moet worden gezien, en dat er geen onderdeel is waarvan dit niet gezegd kan worden. Op bijzondere wijze functioneert het CBS dan nog in het hele bestel van beleidsvoorbereidende en beleidstoetsende organen waarvan — naast het CBS — vooral het Centraal Planbureau, de Rijksplanologische dienst en nu ook de Wetenschappelijke raad voor het overheidsbeleid moeten worden genoemd. Het is wederom onzinnig te menen dat in dit samenspel van organen onderdelen van het CBS kunnen worden verwijderd zonder dat dit samenspel daarvan nadelen ondervindt.”

Tot zover prof. dr. Jolles, die zijn zienswijze gaf nádat het besluit was gevallen en de Tweede Kamer het had bekrachtigd.

Vóórdat dit gebeurde, heeft prof. dr. J. G. Lambooy, hoogleraar in de regionale economie aan de Universiteit van Amsterdam, zich in meer algemene termen over het spreidingsbeleid uitgelaten. Hij deed dit in een inleiding voor de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel. Hij zei o.m.: „Zeer grote delen van de Randstad Holland verpauperen. De werkloosheid is op vele plaatsen in de Randstad groter dan bijvoorbeeld in het noorden van het land. De politiek van spreading van rijksdiensten gaat dan ook ten koste van de bevolking in het westen van het land. Wat de Randstad nodig heeft, is een herstructureringsbeleid. De Randstad zal het moeten hebben van uitbreiding van de zogenaamde tertiaire sector, waartoe ook de rijksdiensten behoren.”

Gematigder

Een veel gematigder oordeel heeft de Raad voor de arbeidsmarkt in Zuid-Holland uitgesproken. Dit orgaan verklaarde in december o.m.: „Het is volkomen aanvaardbaar, dat er in de komende tien jaar 6500 arbeidsplaatsen uit het Haagse gebied naar elders worden overgebracht. Dat is zelfs een van de manieren om een te verwachten vraag naar buitenlandse arbeidskrachten te verminderen.”

Met alle bescheidenheid die ons past, achten wij dit argument bepaald niet sterk. Verplaatsing van rijksdiensten heeft naar onze mening weinig of niets te maken met het vraagstuk van de buitenlandse arbeidskrachten, of het zou moeten zijn, dat wat schoonmaaksters en schoonmakers en koffiejuffrouwen van buitenlandse origine, die in rijksge-

bouwen werkzaam zijn, overbodig worden. Maar dat zet natuurlijk geen zoden aan de dijk.

Krachtiger argumenten tegen het spreidingsbeleid der regering zijn o.i. te vinden in een recente brochure van het Haagse gemeentebestuur. Pikante bijzonderheid hiervan is dat het gemeentebestuur voor het bepalen van zijn standpunt gebruik maakt van CBS-gegevens.

In zijn oordeel gaat het Haagse gemeentebestuur uit van de door ons in Vrijheid en Democratie van 24 november 1972 besproken regeringsnota: „De ontwikkeling van de Haagse agglomeratie en de afremming van de groei van de kantorensector.” Uit deze nota, zo schrijft het gemeentebestuur, krijgt men de indruk dat er van uit wordt gegaan dat de bevolking van Den Haag, de agglomeratie en het hele stadsgewest in de nabijheid zal groeien of tenminste constant blijven. Maar aan de hand van CBS-cijfers toont het gemeentebestuur aan dat er een dalingstendens is in de bevolkingsontwikkeling. Voor Den Haag bedroeg het inwonertal ($\times 1000$) in 1961: 606, in 1964: 602, in 1967: 586 en in 1972: 525. Ook het aantal inwoners van de agglomeratie (Den Haag, Voorburg, Rijswijk, Leidschendam en Wassenaar) vertoont een daling; van 731.000 in 1961 tot 678.000 in 1972. En zelfs in het stadsgewest (de agglomeratie plus het Westland, Delft, Pijnacker, Zoetermeer, de Leidse agglomeratie, benevens enige ten noorden daarvan gelegen gemeenten en alle tussen liggende gemeenten) is er sprake van een daling. Weliswaar bedroeg in dit laatste gebied de bevolking in 1961 1.150.000 en in 1972 1.198.000 (dus een stijging), maar sinds 1971 is er toch sprake van een daling; in 1971 nl. 1.201.000.

Ontvolking

Het verschijnsel van de terugloop van de bevolking wordt echter pas veront-rustend, aldus het Haagse gemeentebestuur, door de veranderingen in de leeftijdsopbouw, die er mee gepaard gaan. De jongere bevolking, die in de voor de levenskracht van een stad vitale leeftijdsgroep van 20-45 jaar, heeft een relatief groot aandeel in de emigratie. De voortschrijdende ontvolking is dus gekoppeld aan een sterke veroudering van het resterende bevolkingbestand. In de regeringsnota komt deze ontwikkeling nergens expliciet tot uitdrukking, zo stellen B. en W. van Den Haag vast.

De Haagse brochure houdt zich uiteraard ook bezig met het werkloosheidsaspect. Typerend noemt het gemeentebestuur de volgende passage in de regeringsnota: „Deze dienstensector is naar verhouding zeer sterk vertegenwoordigd in het gebied van de Haagse agglomeratie. Omdat het hier een arbeidsintensieve sector betreft zal deze groei een voortdurende en wellicht versterking van de spanning op de arbeidsmarkt in het zuidelijk deel van de Randstad tot gevolg hebben.” Maar aan de hand van statistische cijfers van het G.A.B. concluderen B. en W., dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de Haagse agglomeratie (exclusief Zoetermeer) de laatste jaren geen groei, maar een regelmatige vermindering te zien geeft.

Verwijtend klinkt het in de Haagse brochure, dat de ministers zich in hun motivering hebben laten leiden door ouder cijfermateriaal, dat wil zeggen de ontwikkeling in de eerste helft van de jaren zestig. Of, aldus de brochure, zij hebben de ontwikkeling in de laatste jaren niet voldoende onderkend.

Optimistisch

Over de gevolgen van de spreading merkt het Haagse gemeentebestuur o.a. op: „Indien de regering stelt dat ten hoogste één op de drie ambtenaren achterblijft, dan is het directe gevolg van de spreading dat voor ongeveer 15.000 à 20.000 werkzame personen, ofwel in totaal 50.000 à 60.000 mensen, de bestaansmogelijkheid is weggevalen. Overigens lijkt dit nog een vrij optimistische veronderstelling van de regering, gezien de ervaring onder meer opgedaan bij de verplaatsing van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds naar Heerlen, waarbij meer dan de helft der ambtenaren niet mee verhuisde. Grote werkloosheid en een toenemend vertrek van vooral jongeren zullen dus de onmiddellijke gevolgen kunnen zijn.

Vervolgens beroept het Haagse gemeentebestuur zich op een berekening van het Ned. Econ. Instituut, volgens welke berekening het aantal arbeidsplaatsen in de komende jaren met ruim duizend per jaar zal teruglopen. De werkgelegenheid komt zo van 275.000 arbeidsplaatsen in 1969 op 257.000 in

1984. In een ander berekeningsmodel van het N.E.I. komt men zelfs op een daling van de werkgelegenheid met gemiddeld 1300 arbeidsplaatsen per jaar.

Het plan van de regering tot de invoering van een selectieve investeringsregeling vervult Den Haag al evenzeer met zorg: „Het effect van deze maatregel is duidelijk niets minder dan een versterking van de ongunstige vooruitzichten voor de werkgelegenheid vooral als gevolg van de voorgenomen spreading van rijksdiensten.”

„De ingrepen zijn van dermate rigoureuze aard, dat catastrofale gevolgen, zowel voor Den Haag als voor de agglomeratie, niet denkbeeldig zijn.” En het gemeentebestuur heft dan de beschuldigende vinger op: „De voor een zo belangrijke operatie nodige zorgvuldigheid is niet in acht genomen.”

Mag nu uit de Haagse brochure de conclusie worden getrokken, dat het gemeentebestuur zich helemaal verzet tegen elke spreading van rijksdiensten? Nee, want één van de conclusies van de brochure luidt: „Het kan wel aanvaardbaar worden geacht voor de eerstkomende vijf jaren een beperkt aantal arbeidsplaatsen te spreiden, mits dat aantal niet hoger ligt dan het aantal dat voortvloeit uit de te verwachten natuurlijke groei van de arbeidsplaatsen van de rijksdienst in de agglomeratie.”

Afweging gewenst

Het lijkt voor weinig bestrijding vatbaar, dat een betere afweging van de voor- en nadelen van spreading door de rijksoverheid toch wel gewenst is. In dit verband willen we met instemming nog eens prof. dr. Jolles citeren: „Het is volstrekt legitiem en verdedigbaar een spreidings- c.q. verplaatsingsdebat te voeren met als kernvraag: hoe halen we Limburg uit de misère? Die vraag heeft al meer kabinetten beziggehouden en de gedachten van spreading van werkgelegenheid en van extra stimulering van structureel verzwakte gebieden zijn in wezen altijd de bouwstenen van het beleid geweest. In zoverre was er hier (t.a.v. het CBS) niets nieuws aan de hand. Wel mag men zich afvragen of spreading van rijksdiensten hetzelfde is als vergroting van de werkgelegenheid elders. Immers, werkgelegenheid wordt allerminst gestimuleerd door de vestiging van solide arbeidsplaatsen en niet door het in die regio neerzetten van mensen die daar het werk voortzetten dat ze toch al deden in de functies die ze toch al hadden.”

In de visie van het Haagse gemeentebestuur zou hieraan kunnen worden toegevoegd, dat vergroting van werkgelegenheid elders, vermindering van de werkgelegenheid in de Randstad tengevolge kan of zal hebben. Met de statistiek in de hand lijkt de kans daarop niet denkbeeldig. In elk geval wil het ons voorkomen, dat nader beraad — door het nieuwe kabinet — geboden is. Tenslotte moet er de regering toch veel aan gelegen zijn, dat haar zetel zich bevindt in een levende stad, en niet in een probleemgebied. Met een verdere vergrijzing van de bevolking wordt het rijksapparaat niet gediend. Er zal ook met andere factoren rekening moeten worden gehouden, zoals de culturele functie, de recreatieve functie en vooral ook met de functie van een zo groot mogelijk gevarieerd winkelapparaat.

Aankondigingen

16 FEBRUARI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt op de feestavond van de ondercentrale Goeree-Overflakkee.
20.00 uur, De Schakel, Dirksland.

19 FEBRUARI

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD te Laren.

22 FEBRUARI

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD te Rotterdam over „Inspraak”.
10.00 uur, Voorschoterlaan 100, Rotterdam.
Bespreking Liberaal Manifest in de afdeling Gouda.
20.00 uur, Het Anker.

5 MAART

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD in de Krimpenerwaard over Volksgezondheid.
20.00 uur, Café-restaurant De Grote Boer, Voorstraat, Lekkerkerk.

8 MAART

Mr. F. Portheine (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Braassemmermeer over de VVD en de zelfstandigen.
De Woelige Baren, Roelofarendsveen.

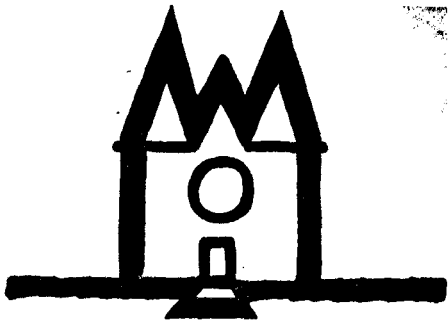
9 MAART

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wieringen.
20.00 uur, Hotel P. Kaan, Hippolytus-hoef.

Defensie: geen man en geen cent?

Amsterdam — De afdeling Amsterdam van de VVD belegt maandagavond 19 februari in de kleine bovenzaal van hotel-restaurant „Krasnapolsky” in Amsterdam een openbare debatavond over de krijgsmacht onder het motto: „Defensie: geen man en geen cent?” Aanvang 20.00 uur.

Op deze bijeenkomst, georganiseerd in samenwerking met de landelijke defensiecommissie van de VVD, worden vier inleidingen gehouden. De sprekers zijn: de luitenant-kolonel der infantie A. Ploeg, lid van de Tweede Kamer, over het onderwerp „Leger in de schijnwerper”, de luitenant-kolonel van de luchtmacht, W. P. de Jong over „Eigen luchtmacht?”, de kapitein-luitenant ter zee H. de Booy over „Noordzee, weinig maritieme dreiging” en de heer G. W. Keja, lid van de Tweede Kamer, over „Democratisering en vermaatschappelijking.”

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

De VVD in het parlement

De Tweede Kamer heeft een paar drukke en bewogen weken achter de rug; bewogen vanwege de massale ambtenarendemonstratie vooral. Maar er waren nog meer demonstraties, zo van studenten en van bewoners van de Zaanstreek.

Bij het debat over de verhoging van het pensioenbijdrageverhaal voor ambtenaren voerde mr. Koning voor onze fractie het woord. Hij meende, dat de Kamer de getroffen maatregelen niet anders kan beoordelen dan mede met inachtneming van de budgettaire gevolgen.

Vervolgens stelde de heer Koning duidelijk in het licht, dat de overheid eenzijdig de arbeidsvoorwaarden voor het bij haar in dienst zijnde personeel vaststelt. Bij die eenzijdige vaststelling, of hij het daarmee eens is of niet, heeft de ambtenaar zich neer te leggen. Hij mist nl. het aan andere werknemers toekomende recht om te staken. Of dit een juiste zaak is of niet, liet mr. Koning nu onbesproken. Wel kan de ambtenaar gebruik maken van het recht van petitionnement. En daarvan is gebruik gemaakt.

Mr. Koning zei verder, dat het slechts aan een zeker toeval is toe te schrijven dat de verhoging niet door wetswijziging, maar bij een algemene maatregel van bestuur kan plaats vinden. In art. C7 van de Alg. Burg. Pensioenwet is immers bepaald hoe hoog dit percentage is en dat dit vervolgens kan worden gewijzigd bij A. M. v. B. Als wetgever zei spr. er niets voor te voelen zich door welk college dan ook te laten voorschrijven welke wetten hij moet vaststellen.

Vervolgens kwam mr. Koning over de gang van zaken bij het overleg te spreken, waarbij hij o.m. opmerkte, dat het 't goede recht van de ambtenarenvertegenwoordigers is in de Centrale commissie geen advies uit te brengen. Mr. Koning vond het ook duidelijk, dat niet in alle gevallen het overleg tot resultaten kan leiden, omdat deze tevoren vast staan. Afgezien van een en ander stelde mr. Koning het echter wel op hoge prijs, indien ook in de gevallen als genoemd, gezocht wordt naar oplossingen om het g.o. zo goed mogelijk te doen functioneren.

Er is twijfel uitgesproken over de vraag of in het onderhavige geval de rechtszekerheid wel gewaarborgd is. Natuurlijk moet die gewaarborgd worden. Maar dat houdt niet in, dat te allen tijde de rechten onveranderbaar zijn en evenmin dat de wetgever geen wijziging zou mogen aanbrengen ten ongunste in die rechten indien daarvoor aanleiding bestaat. Nog steeds beschouwen vele gepensioneerden, naar spr.'s gevoel ten onrechte, de inbouw van de a.o.w.-uitkeringen als een onjuiste inbreuk op hun verworven recht op uitkering van een ambtelijk pensioen. De wetgever in formele zin heeft de korting doorgezet, terecht naar spr.'s mening. Dat is bepaald geen aantasting van de rechtszekerheid geweest. Tegenover die inbouw immers stond ook weliswaar niet dadelijk, maar tijdens het ministerschap van mr. Toxopeus, de invoering van het welvaarts-vaste pensioen. In dat welvaarts-vaste pensioen is in een belangrijke mate de rechtvaardiging gelegen van een verhoging van de eigen bijdrage van de ambtenaar voor dat pensioen.

Mr. Koning citeerde een berekening, opgenomen in Het Parool. Iemand, die in 1964 met pensioen is gegaan, terwijl zijn salaris op dat ogenblik f 10.000 bedroeg, zou, indien hij geen waardevast pensioen genoot, thans door de optrekking van de a.o.w. f 11.912,35 ontvangen. Bij de man met een zgn. waardevast pensioen, in welke gevallen inbouw van de a.o.w. plaats vindt, zou dat f 12.883,12 zijn. Bij de ambtenaar is het bedrag van f 10.000 gestegen tot maar liefst f 18.698,-.

Bij een ondernemingspensioenfonds zijn sinds 1960 de pensioenen tot nu toe gestegen met 172 pct. De welvaarts-vaste pensioenen zijn in die tijd met 283 pct. gestegen.

Mr. Koning bestreed hierna, dat in het onderhavige geval gesproken zou moeten worden van sluitpostfilosofie. Intussen: de regering heeft dom gehandeld. Zij heeft gewacht met 't aanpassen van de pensioenpremies tot het ogenblik dat het betalen daarvan door haarzelf van dat gedeelte bezwaarlijk voor haar werd. De achterevolgende kabinetten hadden in de inflatie alle redenen gehad kunnen hebben tot een geleidelijke verhoging van de pensioenpremie over te gaan. Dat is nagelaten. Had men het wel gedaan, de ambtenarencentrales had-

den geen redenen gehad het uitbrengen van een advies te weigeren; zij hadden niet kunnen schermen met de sluitpost-gedachte.

Collegegelden

Bij de interpellatie van de heer Masman (PvdA) heeft voor de VVD-fractie de heer Van Dijk het woord gevoerd. Naar zijn gevoel zijn de colleges van bestuur van de instellingen van wetenschappelijk onderwijs gehouden de wet uit te voeren. Boven elke twijfel is ook verheven dat de wet formeel op een juiste wijze is tot stand gekomen. Evenals een andere wet die wordt overtreden of niet nageleefd, de mensen met uitsluiting of met een straf bedreigt, zal dat ook in dit geval moeten gebeuren.

Intussen heeft de heer Masman, niet zoals de PvdA altijd heeft bepleit, in-trekking van de wet gevraagd, maar verbetering van de wet. Dat vond mr. Van Dijk een stap vooruit. Ons Kamerlid kon het daarmee in zoverre eens zijn dat hij, wanneer de minister kans ziet de wet zodanig te verbeteren, dat de invordering van de duizend gld. collegegeld en de honderd gld. inschrijfgeld beter geëffectueerd kan worden, een dergelijke wetswijziging graag te moeten zag.

Bezitvormingsfonds

In het wetsontwerp wijziging van de Wet bezitvormingsfonds noemde de heer De Beer een positief punt de loskoppeling van de garantieregeling van de lening. Over de beperkende maatregelen in het wetsontwerp toonde de heer De Beer zich minder tevreden. Het fonds blijkt niet voldoende groot te zijn om alle aanvragen voor een renteloze lening te honoreren. De stopzetting van de verstrekking van leningen eind 1971 was voor spr. een grote teleurstelling. De heer De Beer vroeg de minister daarom dringend na te gaan of in de begroting 1974 ruimte kan worden gevonden om het fonds te vergroten. Dat daarmee de oorspronkelijke opzet — een nuttige bestemming voor de Breedbandmiljoenen — wordt verlaten, nam de heer De Beer nadrukkelijk voor lief. (Dit is door de minister toegezegd; echter wel met de opmerking dat hij als demissionair bewindsman zijn opvolger alleen maar iets kan aanbevelen).

Dat het fonds een groot succes is geworden, was voor de VVD een reden tot blijdschap. Maar al te vaak wordt zonder enige grond beweerd, dat het eigenwoningbezit een voorrecht is voor de meer welgestelden. Het succes van het fonds bewijst, dat dit niet waar is. Wanneer ook maar een klein beetje over de brug wordt gekomen door de overheid, blijkt de animo voor een eigen huis erg groot, ook en vooral bij de lagere inkomensgroepen.

De heer De Beer toonde zich overigens verheugd, dat zijn amendement om de garantie van 90 op 95 pct. te brengen door de minister is overgenomen.

Om meer mensen van het fonds te laten profiteren had de heer De Beer een amendement ingediend om de aflossing in vijf jaren te doen plaats vinden, maar dan wel oplopend, zodat men niet een vrij hoge aflossing in het eerste jaar zou krijgen.

Hoewel vrijwel alle fracties spraken over de sympathieke bedoeling, die achter het amendement school, werd het amendement niet voldoende ondersteund en werd het daarom ingetrokken. Zat achter die onvoldoende steun, dat het toch wel politiek moeilijk lag bij de toenmalige gang van zaken m.b.t. de kabinetsformatie om een VVD-amendement met enige politieke betekenis te steunen?

Financiën

De Kamer heeft intussen ook weer enige begrotingshoofdstukken behandeld, ondanks het vacuüm ontstaan door de langdurige kabinetsformatie. Bij het hoofdstuk Financiën vond mr. Portheine gelegenheid nog eens te spreken over belastingontduiking. Intussen sprak hij waardering uit voor de belangrijke wijzigingen in de belastingwetgeving, die onlangs tot stand zijn gekomen. Voor wat het schijventarief betreft, wilde hij de ontwikkeling en de uitwerking daarvan voorlopig maar eens afwachten. Ofschon mr. Portheine er begrip voor had, dat de recente wijzigingen op korte termijn door het parlement moesten worden behandeld, had hij er toch wel

kritiek op, dat de contribuabelen — niet het minst bij het bedrijfsleven — daardoor voor grote moeilijkheden komen te staan. Hij drong aan belastingwijzigingen voortaan tijdig(er) in te dienen.

Volkshuisvesting

De begroting van volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening bracht de heer De Beer weer op het spreekgestoelte. Heel begrijpelijk toonde hij zich zeer verheugd over het record aantal woningen, dat in 1972 is voltooid: meer dan 152.000 tegen 136.000 in 1971. Een felicitatie waard en een politiek succes voor de kabinetten-De Jong en -Biesheuvel. Maar belangrijker nog is: zoveel meer mensen onder eigen dak. Daar is het om begonnen. Daarbij komt, dat de vooruitzichten voor 1973 uitstekend zijn. In 1972 zijn ruim 156.000 woningen in aanbouw genomen. Hierbij had spr. echter wel een paar kanttekeningen. In de eerste plaats is de tegenwoordige produktie deels een gevolg van slapte in de utiliteitsbouw. Men zal de woningbouw veilig moeten stellen wanneer de conjunctuur weer aantrekt. Tweede kanttekening betrof het woningtekort in het Westen. Juist daar is het minst geprofi-teerd van de toegenomen woningproduktie. Terwijl Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht bijna de helft van de bevolking herbergen, kregen deze provincies van de 16.000 woningen die in 1972 meer zijn gebouwd dan in 1971 er slechts 800 meer. Dat vond de heer De Beer zorgwekkend. Derde kanttekening: de hoge huren in de nieuwbouw zijn de woningbouwcorporaties, de gemeenten en de beleggers wel voldoende kosten- en markt bewust? Deze vraag stelde de heer De Beer in verband met het feit, dat men hier en daar tegenwoordig flats leeg ziet staan. Dat was tot voor kort onbestaanbaar.

De heer De Beer sprak zich verder positief uit over de aandacht die aan stadsvernieuwing wordt gesteld. Er is een wet op de stadsvernieuwing nodig.

Namens de heer Tuijnman vroeg de heer De Beer overigens naar de stand van zaken m.b.t. de derde nota ruimtelijke ordening. Er moet haast mee worden gemaakt. Hij noemde de verwijten van prof. Crinice le Roy juist. De burger wordt bewust of onbewust misleid bij de weigering van vergunningen, er wordt gehannest met aanlegvergunningen, er wordt onjuist gebruik van de voorbereidingsbesluiten gemaakt.

Sociale zaken

De heer Van Aardenne heeft bij de behandeling van de begroting van Soc. zaken opnieuw het grote belang van inflatie-bestrijding benadrukt. De procedure, die tot het Centraal akkoord heeft geleid, blijkt niet voldoende te zijn geweest. Er blijken nu interpretatieverschillen te zijn. Volgens de heer Van Aardenne brengt het Centraal akkoord niet de door de betrokken vakbonden geponeerde nivellering met zich mee. Het gaat niet aan, dat vakbonden ook het hoger personeel een regeling willen doen opleggen, als de vertegenwoordigers van deze boven de schaal vallenden niet mee aan de onderhandelingsstafel zitten. Een grotere matiging in de hogere salarisgroepen — zoals vorig jaar ook enigszins is gerealiseerd — moet innerlijk worden aanvaard, niet met dwang opgelegd. Het wordt overigens tijd de Ned. Centrale van Hoger personeel in de SER te aanvaarden. Nadrukkelijk verklaarde de VVD-woordvoerder, dat onze partij voorstander is van verbetering van de positie van de laagste inkomensgroepen. Maar dat wil niet zeggen, dat wij via een straffe nivelleringspolitiek — of zelfs de praktische onmogelijkheid van een maximum-inkomen — de hogere inkomens radicaal willen afvlakken. Het zou zeer wel kunnen, dat door zo'n politiek de nationale welvaart wordt geschaad en dan wordt dat het eerst gevoeld door de lagere inkomens.

Met betrekking tot de werkloosheid pleitte de heer Van Aardenne voor meer fundamentele maatregelen. Voorts schonk de liberale spreker aandacht aan beperking van de sociale premiedruk.

Bij hetzelfde begrotingshoofdstuk heeft ook de heer Keja het woord gevoerd en daarbij minister Boersma gekritiseerd over enige van zijn uitlatingen in Ruim Zicht. Ten aanzien van de lonen zou men zich verleden jaar aan de afspraken hebben gehouden, maar niet

vrijheid en democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

secretariaat tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1 A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

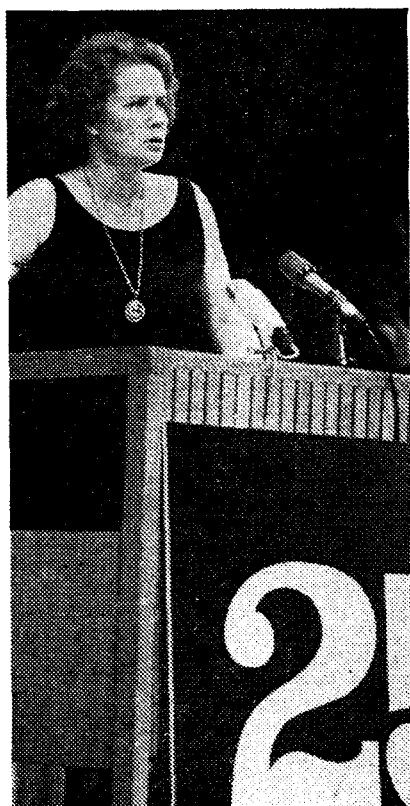
algemeen secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Op deze pagina's brengen onze redacteur V. G. A. M. Hafkamp en fotografe Hanneke Kortlandt verslag uit van het grote feest, dat de VVD op 2 februari in de Amsterdamse RAI vierde ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan.

VAN SOMEREN:

PvdA zal uiteenvallen

Onze partijvoorzitter mevrouw Van Someren-Downer is ervan overtuigd dat de Partij van de Arbeid uiteen zal vallen in een partij als de Westduitse S.P.D. en een extreem-linkse kleine partij. Zij meent dat daardoor weer een stukje duidelijkheid bereikt zal worden en de politieke verstarring in Nederland kan worden doorbroken. In haar rede op de feestavond ter gelegenheid van 25 jaar VVD trok mevrouw Van Someren een vergelijking tussen Nederlands socialistische partij en haar zusterorganisatie in de bondsrepubliek. „Onlangs konden we in de Volkskrant kennis nemen van de visie van Willy Brandt op het nieuwe midden, op het „Leistungsprinzip“ dat onmisbaar is voor echte vooruitgang. Brandt zegt hard en eerlijk dat de enorme taken, waarvoor de mensheid staat, onuitvoerbaar zijn zonder hard te werken. Echte levenskwaliteit betekent vrijheid, vrij zijn van angst en nood, zekerheid door menselijke solidariteit, zegt Brandt. Vergelijk hiermee de PvdA. Als Den Uyl en Vondeling die echt wel beter weten, gedogen dat Nieuw Links de dienst uitmaakt in hun partij, zolang zij wensen te vergeten wat zij in de aanvang — Den Uyl in Vrij Nederland en Vondeling in zijn boek — hierover hebben geschreven, hoeft het voor ons niet”, aldus mevrouw Van Someren. Een PvdA, waarin Van der Louw meekijkt over de schouder van Den Uyl acht zij niet geloofwaar-

dig. Maar, vervolgde zij, „wèl geloofwaardig is een socialistische partij als die van Brandt. Ook in de PvdA zitten Brandt-socialisten. Als de enquêtes niet bedriegen, zijn zij zelfs in de meerderheid.”

Vervolgens sprak zij over de fout van de confessionele partijen. „Zolang ook zij geen rekening wensen te houden met hun achterban, zolang er bij formaties van kabinetten eerst door een lang en onoverzichtelijk karrepad gelopen moet worden, daalt hun aantrekkelijkheid voor de naar duidelijkheid snakkende kiezers.”

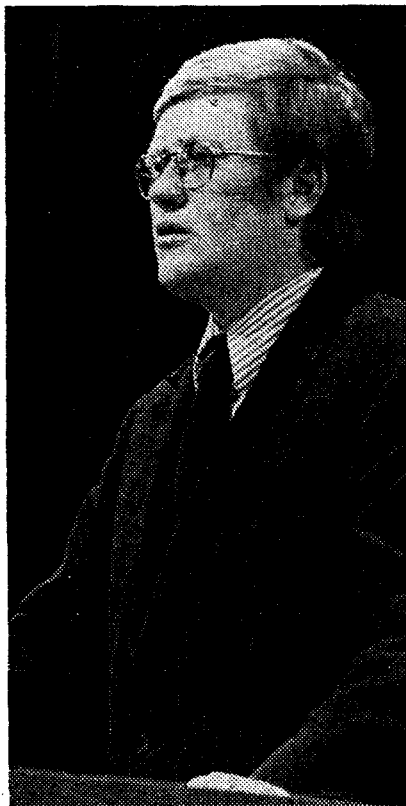
De aantrekkelijkheid daarentegen van de VVD voor een groeiend aantal confessionele stemmers vormde een belangrijk punt in de rede van mevrouw Van Someren. Zij haakte in op de constatering van senator Van Riel dat veel traditioneel christelijke stemmers bij de laatste verkiezingen hun stem aan de VVD hebben gegeven. „We zijn daar dankbaar voor als partij en vooral als liberalen” zei ze. „Wezenlijk voor het staatkundige liberalisme en het christendom is de strijd voor de vrije menselijke geest. Wij zijn er innig dankbaar voor dat er eindelijk een begin is gemaakt met het opruimen van het misverstand dat liberalisme en christendom van nature tegenpolen zijn. Het heeft al 25 jaar in ons beginselprogramma gestaan, indertijd al meesterlijk geformuleerd door Oud, maar nog altijd werd

WIEGEL:

Kritiek op Ruppert

Felle kritiek op de werkwijze van informateur Ruppert bevatte de toespraak die politiek leider Hans Wiegel bij de feestelijkheden ter gelegenheid van het zilveren jubileum van de VVD hield. Volgens Wiegel heeft de heer Ruppert zich teveel laten leiden door een eigen voorkeur en niet door de feiten die zijn onderzoek naar de mogelijkheden tot vorming van een kabinet hadden opgeleverd. „De heer Ruppert heeft meer aandacht besteed aan het overleg tussen confessionelen en rode drie dan aan dat tussen de confessionelen en ons. De KVP heeft niet in absolute zin de deur voor onze neus dichtgegooid. De confessionelen hebben een opening in onze richting gelaten en daar ben ik verheugd over.” De heer Wiegel toonde zich verbaasd over de keuze van mr. Burger als kabinetsformateur. „Een respectabel man, mr. Burger. Hij heeft verklaard kort werk te hebben, wanneer hij zou inzien dat een kabinet van rode drie en confessionelen tot de onmogelijkheden behoort. Wij wensen hem een korte werktermijn toe,” aldus de heer Wiegel die herhaalde wat hij al eerder van zijn kant had laten weten: het verlangen naar een herstel van de oude coalitie van confessionelen, VVD en DS'70.

DS'70 en de CHU hebben zich steeds constructief opgesteld, naar zijn mening. In de ARP constateerde hij een tweestrijd. „In die partij willen juf-

frouw Van Leeuwen en de heren Aantjes en Boersma een andere koers dan Biesheuvel. Maar ze vergeten dat de ARP — in tegenstelling tot KVP en CHU — bij de laatste verkiezingen heeft gewonnen juist door het duidelijke standpunt van Biesheuvel. Hij verweet minister Boersma door zijn lonken naar de PvdA „de bijl aan de wortel van de ARP te leggen.” Wiegel bestreed de opvatting van de linkervleugel van de KVP dat die partij verloren heeft, omdat zij met de VVD heeft samengewerkt. „Dat is een onjuiste voorstelling van zaken. De KVP heeft verloren, omdat zij er niet voor uit gekomen is dat zij met de VVD heeft geregeerd.” Hij deed een beroep op alle constructieve krachten in de confessionele partijen. „We moeten uit het moeras. De formatieopgaven hebben zich tot dusverre gekenmerkt door groot gehannes.”

Uiteraard ging Wiegel uitvoerig in op het glorieuze VVD-succes bij de laatste verkiezingen. Hij constateerde dat de VVD een sprong heeft gemaakt naar de verwezenlijking van het begrip „brede volkspartij”. 35 procent van onze kiezers was jonger dan 25 jaar. 34 procent van onze aanhang is katholiek. En belangrijk is ook de steun geweest van de zelfstandigen en de mensen met middeninkomens. De VVD won ook bij de bevolkingsgroep met lagere inkomens.”

„Wij moeten de winst consolideren. Vasthouden aan onze koers, niet weglo-

VAN RIEL:

Hetze tegen Amerika

Mr. H. van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer, meent dat de positie van ons land en meer in het bijzonder het recht van de burgerij op haar eigen plaats, haar eigen plichten en haar eigen bestaan, worden bedreigd. Tijdens zijn redevoering aan het begin van de jubileumfeestviering wees mr. Van Riel op een passage in het urgentieprogramma van onze partij: „De VVD acht een eensgezind en democratisch geregeerd Europa dat nauw samenwerkt met de Verenigde Staten van Amerika, de beste garantie voor de vrijheid en welvaart in Nederland. De welvaart en het welzijn in de ontwikkelingslanden moeten worden vergroot via het aanwakkeren van de eigen ontplooiing van deze landen, waartoe financiële en technische hulp moet worden verleend. Wij zijn van mening dat in een hechte Atlantische samenwerking de beste steun kan worden verleend aan een voortzetting van de ontspanningspolitiek tussen oost en west. De VVD is van mening dat onze bijdrage aan de westelijke verdediging op peil dient te blijven en in kwaliteit moet worden opgevoerd, ter verdediging van vrijheid en democratie.”

Volgens de heer Van Riel zijn die woorden niet zonder overleg gekozen. „Binnen de leiding van de VVD bestaat geen twijfel over de vraag dat slechts een bondgenootschap met de Verenigde Staten, militair gezien en ook anders-

zins, garandeert dat ons maatschappelijk en politiek systeem, onze nijverheid en onze handel niet onder de Russische druk bezwijken zullen,” zei hij. Hij constateerde dat afgunst en daarmee samenhangend drang tot nivellering van posities en inkomens systematisch worden bevorderd. „Reeds eerder heb ik gezegd dat de buitenlandse politiek duidelijk, vandaag op voor iedereen begrijpelijke wijze tot een hoofdinzet in de Nederlandse politiek zal worden. En nu hoeft men geen socioloog, geen historicus te zijn om op eenvoudige wijze te kunnen vaststellen dat thans in ons land een bewuste en systematische hetze tegen de Verenigde Staten en het samengaan van Nederland met dat land gevoerd wordt. Tot de ruimteverdeling in vele dagbladen en andere communicatiemiddelen toe maakt u dat duidelijk.”

De heer Van Riel betoogde overigens dat elke liberaal het recht heeft op zijn eigen standpunt. „Maar aan de vergiftigde hetze tegen president Nixon en tegen het geven van zo mogelijk overvloedige steun voor de opbouw van Zuid-Vietnam, het niet-communistische deel van dat land — vergeet u dat geen seconde — doen wij niet mee. Geconcentreerd handelen is in zulke kwesties van leven en dood — want het bondgenootschap met de Verenigde Staten is voor Nederland in zijn tegenwoordige vorm een kwestie van leven en dood — volstrekt gebonden,” voegde hij er aan toe.

Vuist Van Duys

dankbaar voedsel aangedragen voor de theorie dat een liberaal een anti-christen is. Na een kwart eeuw VVD, na een veel langere periode van liberalisme, begint door te dringen waar het ons in diepste wezen om te doen is. Niet-christenen kunnen tot precies dezelfde staatkundige conceptie komen, maar de hechtheid van een partij is doorslaggevend voor het bereiken van doelstellingen. We hoeven ons niet overmoedig op de borst te rammelen voor onze eensgezindheid, we kunnen ongerust zijn over de verwarring der confessionele partijen, met name KVP en ARP. Er is weinig reden tot juichen. De verwarring is groot, een stabiele regering ver en de verdoezeling van verantwoordelijkheden, de modieuze wat magische verdraaiing van de werkelijkheid aan de orde van de dag."

Mevrouw Van Someren constateerde dat we werken in een overleefd systeem van partijstructuur en in een verouderde overheidsorganisatie, door Thorbecke geniaal ontworpen, maar niet geschikt voor 1973. Zij wees ook op de verwarring rond de termen progressief en conservatief, om van de termen links en rechts maar te zwijgen. „Het waren meer dan een eeuw geleden de toenmalige conservatieven die de gevolgen van de Franse revolutie en de gevolgen van de daarop volgende technische vooruit-

VERVOLG OP PAGINA 10

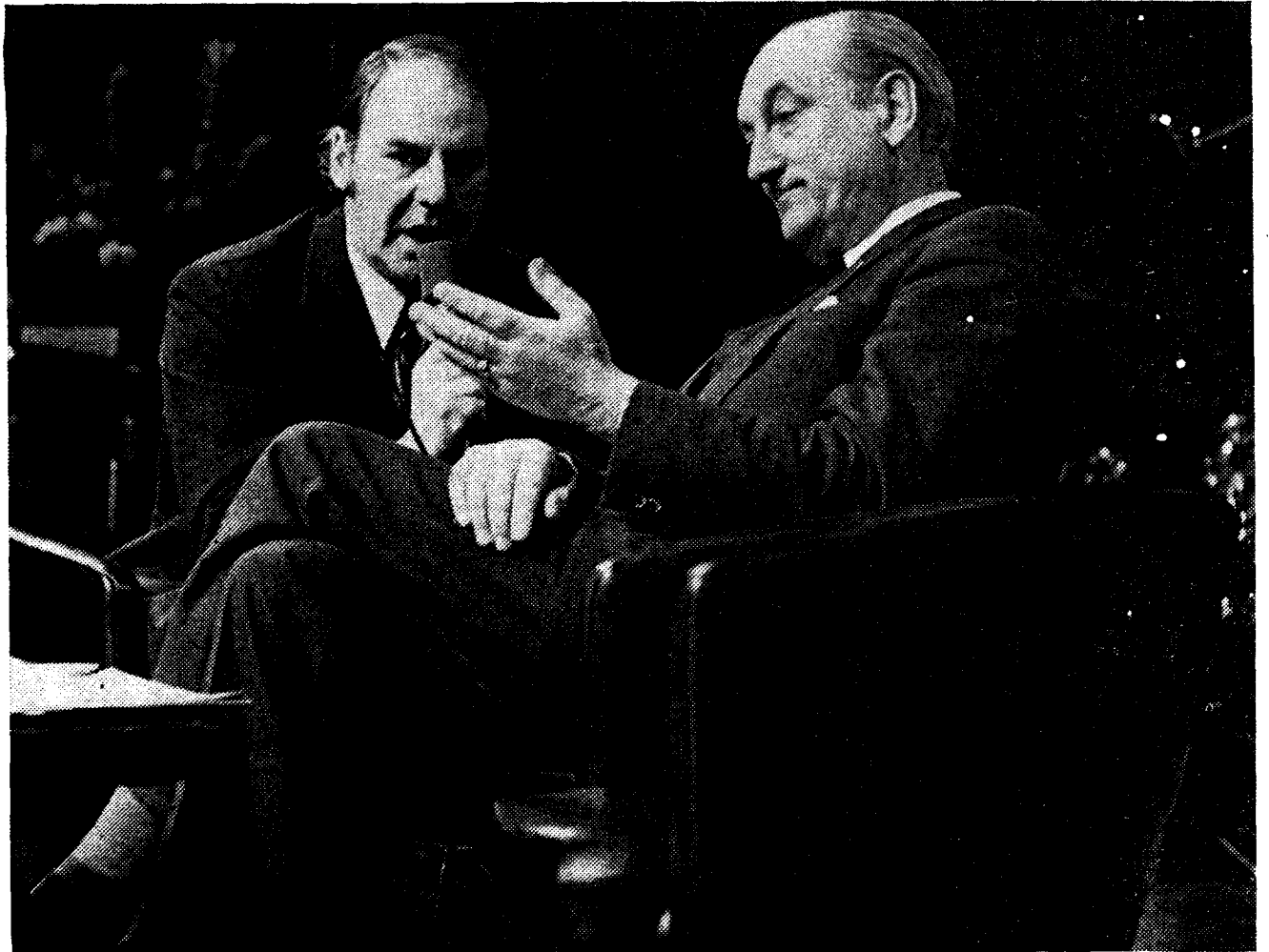
pen voor verantwoordelijkheid voor het landsbestuur, maar ook de oppositie niet schuwen. Na 29 november komen er nog wel een keertje kamerverkiezingen. Belangrijk is dat wij onze aandacht ook richten op de grote groep werknemers. Onze liberale principes zijn ook voor die groep van het grootste belang."

Wiegel bestreed de beschuldiging als zou de VVD naar rechts zijn opgeschoven. „We hebben alleen keihard gezegd wat we willen. Beter is het om te zeggen dat de anderen naar links zijn opgeschoven." Ook Wiegel onderstreepte het belang van een wervingscampagne gericht op het confessionele volksdeel. „Het bezit van een eigen levensovertuiging is van het grootste belang voor ons liberalen."

Over de groep jonge kiezers, waarbij de VVD grote populariteit blijkt te hebben, merkte hij op dat de VVD-beginselen van vrijheid en gelijke kansen voor iedereen de jeugdige kiezers klaarblijkelijk aanspreken. „De VVD is de enige partij van de grotere groeperingen in ons land die sinds 1945 heeft gewonnen. We moeten aan het werk om ervoor te zorgen dat we binnen de kortste keren de tweede partij worden. De jongste verkiezingscampagne heeft me door het enthousiasme van iedereen veel plezier bezorgd. Laten we op de ingeslagen weg doorgaan. De VVD en het liberalisme hebben in ons land de toekomst," besloot hij.

„Op dit punt kunnen de beide kamerfracties geen afwijkingen van het tot nu toe gevoerde buitenlandse beleid toestaan, wat elk van hen ook over de oorlog in Vietnam denkt of gedacht heeft." Willen wij het militaire bondgenootschap met de Verenigde Staten voortzetten, dan zullen wij tegen de invloedrijke groep van degenen die de ontbinding van onze maatschappij trachten te bewerkstelligen, nationaal en internationaal een sterke dam dienen op te werpen. Daartoe is een aanmerkelijke verbreding nodig van de uitgangspunten van ons denken zowel als van onze electorale aanhang."

De heer Van Riel noemde in dat verband enkele cijfers en een paar feiten, de laatste uit het verleden. Bij de laatste verkiezingen — op 29 november j.l. kreeg de VVD in de rijkskieskring Den Bosch 70.532 stemmen, in Tilburg 58.734 en in Maastricht 61.984. Hij vergeleek hiermee de cijfers in Rotterdam (39.566), Den Haag (57.593) en Amsterdam (59.799). „Wie deze aantallen aandachtig bekijkt," aldus de heer Van Riel, „zal het duidelijk zijn dat de invloedsverhoudingen binnen onze partij het een en ander hoort te veranderen. Dat kan echter uitsluitend wanneer het zuiden en in liberale denkkraacht en in ledental evenveel presteert als het westen. Geen geld, geen Zwitsers geldt ook in de politiek, al heb ik het nu helemaal niet over geld," aldus de heer Van Riel.

Het hoofdbestuur van de VVD zal de algemene vergadering van de partij die in april in Assen wordt gehouden, voorstellen mr. D. U. Stikker te benoemen tot erelid van de partij. Mevr. Van Someren-Downer deelde dit mee tijdens het speciale VVD-Vuistprogramma dat Willem Duys de feestgangers 2 februari in de nieuwe Rai in Amsterdam aanbod. Mr. D. U. Stikker, een van de grondleggers van de VVD, kreeg bij zijn komst op het podium een staande ovatie van alle aanwezigen. Mr. Stikker was Duys' eerste gast. Hij wilde niet spreken over de huidige politiek in Nederland die hij als „belabberd" omschreef, maar toonde vertrouwen in de Nederlanders. „Het valt me op" zei hij „dat de mensen hier individueel veel vriendelijker zijn. Als je dat na twintig buitenlandse jaren constateert, geeft dat je vertrouwen."

Willem Duys constateerde, wij-

zend op de grote oranje-gekleurde letters VVD achter het podium, dat de twee V's alleen maar aan een geschoven hoefden te worden om zijn initialen te kunnen vormen. De kleur oranje lag hem „buitengewoon". Duys omschreef zichzelf als „de enige Hilversumse presentator die het aandurft een VVD-avond te presenteren". In zijn programma ontving hij verder nog mr. E. Toxopeus die „de typische VVD-manier onthulde, waarop hij indertijd de kamer was ingedanst". Een kandidaat uit het oosten trok zich terug, omdat hij niet kon aanvaarden dat boven hem een vrouw op de kandidatenlijst stond. Oud-minister Polak constateerde op basis van zijn ministeriële ervaringen „dat in de VVD het dualisme in hoge ere wordt gehouden". „De kamerleden waren het nooit met me eens, maar hielpen me steeds."

Ook was er de Amsterdamse af-

fiche-specialist Maarten Heitbuurt die de afgelopen jaren de Amsterdamse muren volgeplakt heeft met VVD-affiches. „Je plakke maar raak, soms met de politie achter je aan" bekende hij. In zijn activiteiten ondervond hij de steun van staatssecretaris Vonhoff die „toen nog op z'n fietsie" de straten doortrok om te kijken waar de vijand had toegeslagen tegen VVD-borden. Zelfs op zondagochtend spoedde hij zich nog naar Heitbuurt met, zoals de laatste zei „de tijding dat ze alle borden in de Amstel gedonderd hadden".

Duys' programma werd opgeleust door David Berglas die een vrijwilligster uit de zaal met een stoeltruc tot „zwevende kiezer" maakte en door Eddy Christiani die zichzelf op zijn gitaar begeleidde en als ode aan de volkspartij onder meer „Kleine Greetje uit de polder" zong.

„Naar nog wat vage schattingen komt 30 tot 35 procent van onze kiezers thans uit de vroegere politiek confessionele sfeer. Deze mensen zullen alleen bij ons blijven, wanneer wij hen welkom heten, nog liever hen tonen dat zij welkom zijn. Niet alleen als kiezers, maar dat zij van hun kant ook op basis van ons beginselprogramma aan de verdieping en verbreding van onze maatschappelijke inzichten mee gaan werken."

Wij hebben nu het Liberaal Manifest. De waarheid gebiedt om daarbij uitdrukkelijk te zeggen dat het in vele opzichten beste boek over bepaalde aspecten van het moderne liberalisme uit het katholieke kamp komt, weliswaar in het Duits geschreven, vervolgde hij. Hij toonde zich vol vertrouwen „dat de katholieke liberalen in de VVD, van wie de filosofieën en denktechnische scholing van huisuit dikwijls wat dieper gaan dan de onze, ons hier uitnemend behulpzaam kunnen zijn." Overigens memoreerde de heer Van Riel dat het niets nieuws is dat katholieken vechten voor een liberale zaak. Hij wees op de dissertatie van dr. F. C. G. Govers „Het geslacht en de firma F. van Lanschot". De liberale kiesvereniging in Den Bosch in 1848 heette „Vrijheid, openbaarheid, Orde". De grote mannen daarvan waren mr. Napoleon Sassen en de heer Henricus Johannes van Lanschot, mannen uit een katholiek geslacht. De heer Van Riel pleitte voor een eerlijke discussie

tussen de nieuwe katholieke, gereformeerde en hervormde VVD-leden over wat de liberale beginselen in 1973 zijn en eisen. „Alles wat niet socialistisch is, hoort zich te verenigen, liefst onder onze vanden, maar desnoods in federatief verband. Veel langer uitstellen is niet mogelijk, want onze vijanden slapen alerminst en wat zich thans aan verdeeldheid aan de burgerij toont, is koren op de molen van de destructieve krachten binnen de westerse en helaas Nederlandse samenleving. Gedachten als deze lagen ten grondslag aan mijn betoog dat over een aantal jaren de VVD 35 procent of 40 procent van de kiezers achter zich kan hebben. Zonder gecoördineerde samenwerking tussen de VVD en een aanzienlijk deel van de thans confessionelen is de rode vloed niet te stuiten en valt Nederland nauwelijks te bewaren voor algeheel maatschappelijk en economisch verval. En daarom gaat het toch. Niet om partijpolitiek voordeel."

In het begin van zijn rede keek de heer Van Riel terug op de oprichting van de VVD, nu 25 jaar geleden. Hij illustreerde enkele historische gegevens met een anecdoten over een „uitermate respectabel uitzijnde, deftige heer — nog wat ouder dan ik nu ben — die tijdens een officiële bijeenkomst van de Partij van de Vrijheid in Bellevue het podium beklom om te waarschuwen tegen het samengaan met de zogenaamde

groep-Oud. Ik weet nog niet wie aan het woord was. Wel dat hij ons de ondergang van het liberalisme voorspelde. Weinig heeft deze ongetwijfeld welmenende grijsaard verondersteld dat wij vandaag met zoveel vreugde op het vijftienvijftigjarige bestaan van de schepping van de heren Oud en Stikker terug zouden zien."

De heer Van Riel bracht verder een hommage aan mr. D. U. Stikker. „Groot is mijn voldoening dat wij de heer Stikker hier zien op 2 februari 1973. In de zomer en het najaar van 1945 was hij de alles beslissende man die het Nederlandse liberalisme heeft gered. Mr. D. U. Stikker was de „man of destiny", juist omdat hij niet uit de politiek kwam, grote capaciteiten had en onbezwaard door de last van het recente liberale verleden aan het werk kon gaan... De heer Stikker bracht iets nieuws en iets anders en dat is het behoud geweest van het Nederlandse liberalisme, waarbij ik het bijzonder gelukkig acht dat de heer Oud die wél op een enorme Kamer-ervaring en echte partijpolitieke ervaring binnen Nederland kon bogen, onze geleederen kwam versterken."

De heer Van Riel eindigde zijn rede met een korte uitspraak die betrekking had op de moeilijkheden rond de kabinetsformatie: „Ik verlang meer naar het eerste kievietsei dan naar een kabinet-Den Uyl."

Het Manifest en de veranderde situatie

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Het wil wel eens gebeuren dat men een uitgebreid plan opstelt waarmee men, zij het met veel moeite en krachtsinspanning, een bepaald doel hoopt te bereiken, maar dat dit doel nog voordat men tot uitvoering van zijn plan is gekomen, door een stroomversnelling der omstandigheden inmiddels langs meer natuurlijke weg geheel of grotendeels reeds blijkt te zijn bereikt. Men zegt dan dat het vraagstuk zichzelf heeft opgelost of althans hard op weg is zulks te doen.

Ik meen dat we, in alle rust en objectiviteit, ons zullen moeten bezinnen op de vraag of een situatie als hier geschetst, niet is ontstaan met betrekking tot de partij-verhoudingen in ons land en de positie daarin van de VVD. Tot voor enkele jaren leek er nauwelijks enige beweging in die verhoudingen te komen. Als VVD mochten we tevreden zijn, maar meer ook niet. Uiteindelijk waren we, in de loop van een aantal jaren, met 16 Kamerzetels gegroeid tot de derde partij, nadat we in ons topjaar 1959 zelfs 19 zetels hadden behaald.

Het bleef echter moeilijk om in wezen liberaal denkenden, die uit sleur of traditie (en dat gold vooral voor confessionele kiezers) toch op andere partijen stemden dan de VVD, min of meer massaal tot ons te trekken, met als doel om tot een sterk uitgebouwde partij te komen. Op grond van deze overweging werd een Liberaal Manifest opgesteld, dat zich tot de daarvoor in aanmerking komende kiezers wilde wenden. Het ontwerp (van een „stuurgroep“) ontwikkelde op basis van een algemeen-liberale filosofie, een „eigentijdse“ visie op de politieke en maatschappelijke vraagstukken van heden en is gedacht als basis en uitgangspunt voor gesprekken met eventueel daarvoor in aanmerking komende andere partijen, groeperingen of individuele (groepen) kiezers, om tot de beoogde partijverbreding te komen.

Dat leek een moeizaam, veel tijd en geduld vergend werk te zullen worden. Maar het is de vraag of de inmiddels ingetreden politieke stroomversnelling, welke blijkens opinie-onderzoeken bovendien nog onverminderd voortgaat, ons niet op meer natuurlijke wijze (en waar kan een liberaal dankbaarder voor zijn?) is te hulp gekomen. De (politieke) deconfessionalisering zet zich in versneld tempo door. De VVD, met een sprong van 16 naar 22 zetels, en de KVP (die haar derde nederlaag in successie leed) gaan elkaar steeds meer naderen in zeteltal. ARP en CHU liggen samen nog één zetel achter op de VVD alléén. En thans zijn er alweer nieuwere aanwijzingen, die op voortgezette groei wijzen.

Vorige week publiceerde de AVRO een in haar opdracht door het bureau Legendijk ingesteld onderzoek naar het stemgedrag van de kiezers, wanneer in januari Kamerverkiezingen zouden zijn gehouden. Het resultaat was frappant. De VVD zou (met de PPR) opnieuw de

grote winnaar zijn geworden en zelfs een nog grotere sprong vooruit hebben gemaakt dan in november. Zij zou volgens dat onderzoek dan de tweede partij zijn geworden met 19,2 procent van de stemmen (omstreeks 30 Kamerzetels), tegen 16,3 procent voor de KVP. Zij zou dan slechts enkele procenten van de PvdA afliggen, die, voornamelijk door verlies aan de PPR, op 22,5 procent zou zijn gekomen. Nu zijn we gewend, altijd een zekere reserve tegenover opinie-onderzoekingen in acht te nemen, maar een feit is, dat het medio oktober vorig jaar datzelfde bureau was, dat (o.a.) onze winst het dichtst benaderde en toen op 13,9 procent kwam. Dit in tegenstelling tot een onderzoek van de VARA, dat op 7 procent voor de VVD en 35 procent voor de PvdA kwam!

Voorspelling

Reeds in 1967 voorspelde mr. Van Riel dat wanneer de VVD de juiste politiek voerde, wij over 12 à 15 jaar zouden kunnen rekenen op 40 tot 50 procent van de stemmen. Dat leek toen nogal een boude bewering, die menigeen een welwillend-ongelovige glimlach zal hebben ontlokt. Maar nu, nauwelijks zes jaar later, lijkt deze voorspelling al voor de helft in vervulling te gaan.

Tot voor kort hadden velen het nogal verdrietige gevoel, dat onze partijverhoudingen, hoewel verouderd, muurvast zaten. Het is echter gegaan als met een lawine. Als eenmaal een paar steenblokken losraken, komt de hele zaak in beweging. Men behoeft dan, wanneer men het op deze berg gemunt heeft, niet meer met houwelen uit te rukken om te pogen aan de voet wat los te wrikken, in de hoop dat de massa in beweging komt. De natuur zelf heeft haar werk dan reeds gedaan. Zo is het thans ook gesteld met onze partijverhoudingen. De vraag, die ik in het voorgaande opgeworpen heb leeft, naar we hebben kunnen constateren, bij meer leden in de partij.

Bovendien: het verschil tussen hetgeen we nu hebben gedaan en bereikt en het gaan praten of onderhandelen met andere partijen en groepen is, dat wij in het eerste geval aanhangers gewonnen hebben met het krachtig uitdragen van onze doelstellingen en dat we in het andere geval (meer) aanhangers moeten trachten te krijgen door die gedachten en doelstellingen juist „ter discussie“ te stellen. Deze laatste methode brengt het gevaar mee dat we een typische vleugelpartij zouden kunnen worden. Dan zouden we in de kortste keren in de noodlottige situatie van de KVP komen te verkeren en zou de heer Wiegel een tweede Andriessen moeten worden (tot welke rol niemand hem in staat zal achten). Natuurlijk zijn, ten aanzien van soms zeer gecompliceerde vraagstukken, nuanceringen ook in de VVD onvermijdelijk. Zij zijn zelfs nut-

tig voor het leven in de partij en voor het vinden van de juiste oplossingen. Maar ten aanzien van de hoofdlijnen en de richting van de partij is er altijd een grote eenheid van inzicht geweest. Dat heeft de VVD zo sterk gemaakt en is thans voor velen haar grote aantrekkingskracht. Dat zal zo moeten blijven!

Trouwens: de harde praktijk toont wel aan, dat wanneer men het van officiële besprekingen over (nieuwe) partijvorming moet hebben, de weg eindeloos is en vol valkuilen en landmijnen zit. De confessionele drie hebben na jaren praten en ondanks een toch bepaald wel gemeenschappelijke grondslag, hun „christendemocratische“ partij nog steeds niet weten tot stand te brengen. Zij lijkt in tegendeel verder weg dan ooit, ondanks incidenteel gezamenlijk optrekken. En bij de links-radicalen drie kan men de verhouding tussen de PvdA en de PPR op haar best een gewapende vrede noemen, om van de wrijvingen met en in D'66 dan nog maar te zwijgen. De „progressieve volkspartij“ vormt nog altijd maar een heel schimmig beeld!

Toch nuttig

Is het Liberaal Manifest dus overbodig geworden? Ik geloof van niet. Zeker niet nu het er eenmaal ligt. Dat manifest, een goed stuk (al zal ik de passages omtrent het kiesstelsel graag zien verdwijnen), is naar de woorden van mevrouw Van Someren bij de aanbidding van het manifest aan de pers: „Een stuk van liberalen voor de liberaal-denken in Nederland.“ Als zodanig reeds en ook voor eigen gebruik, heeft het stellig waarde.

Op het ogenblik valt niet in te zien, met welke andere partij of groep serieus over aansluiting bij de VVD zou kunnen worden gesproken. Daarvoor is immers ook de bereidheid en de behoefte van een andere partij of groep noodzakelijk. Op het ogenblik ken ik er geen; is er alleen een massale toeloop van nieuwe kiezers, die in de VVD vertrouwen tonen en een dagelijkse aanmelding van tientallen nieuwe leden. Maar men kan voor de toekomst toch niet weten voor welke verrassingen we nog verder komen te staan. En dan hebben we toch een stuk van „liberalen voor liberaal-denken in Nederland“ bij de hand als richtsnoer voor gesprek.

Ondertussen verheugen we ons erop, dat de kiezers ervoor gezorgd hebben — en er, als alle tekenen niet bedriegen — ook verder nog voor zullen zorgen — dat de VVD op versnelde wijze blijft groeien. Dat hebben we dan bereikt zonder iets van onze liberale principes prijs te geven, maar wel ervoor zorgend „eigentijds“ te blijven en voor de vele nieuwe problemen van deze tijd in redelijkheid de juiste oplossing te vinden.

VVD in het parlement

met de prijzen. Maar niet alleen de prijzen zijn met ong. 1,3 pct. meer gestegen dan van waar de SER was uitgegaan, ook de lonen hebben het berekende percentage met 1,3 pct. overschreden.

De heer Keja sneed verder het brandende probleem van het oneigenlijke gebruik van de sociale verzekeringwetten aan. Hij toonde zich overigens bijzonder verontrust over de pensioenen in het bedrijfsleven, waar nog regelingen gelden, die op geen stukken na als redelijk kunnen worden beschouwd. De heer Keja drong op een spoedige regeling aan.

Nog twee onderwerpen hadden tijdens de afgelopen twee weken de aandacht van de VVD-fractie. De heer Van Aardenne bestreed het betoog van de heer van Gorcum (PPR), gehouden bij diens interpellatie over de BV's en dit lid van de VVD-fractie voerde eveneens het woord over het w.o. inzake gemeentelijke herindeling.

De Zaanstreek

De Kamer heeft het doel van dit w.o., nl. om van acht gemeenten één te maken, niet volledig gevolgd. De VVD-fractie steunde in meerderheid een amendement-Stoffelen om Wormer zelfstandig te laten. De VVD-fractie ging echter niet mee met het amendement-Schakel, o.m. beogende Krommenie en

Assendelft samen te voegen. De heer Van Aardenne wees er op, dat voor een goed planologisch beleid bestuurskracht nodig is. In een discussie over wijziging van gemeentegrenzen moet de bestuurlijke kant van de zaak altijd worden gescheiden van de planologische kant. Bestuursorganisatie is middel om het doel van optimale leefbaarheid te bereiken. Aanneming van het amendement-Schakel zou hebben geleid tot beleidsverbrokkeling. Eenheid van beleid zowel voor woonplaats als voor de werkplaats van de Zaankanters kan alleen worden gewaarborgd door een krachtige gemeente, aldus de heer Van Aardenne.

Vragen

Mr. Berkhouwer heeft tezamen met Kamerleden uit enkele andere fracties schriftelijke vragen gesteld om ontslagen EEG-ambtenaren te helpen bij het vinden van een passende nieuwe betrekking. Dezelfde groep Kamerleden heeft vragen gesteld of het waar is, dat de regeringen van de lid-staten der Europ. gemeenschappen het erover eens zijn dat voortaan nationale ambtenaren die een functie bij de gemeenschappen aanvaarden, op non-actief kunnen worden gesteld, mits zij na ongeveer vier jaar in de nationale ambtelijke dienst terugkeren. Zo ja, wil de regering die gelegenheid geven?

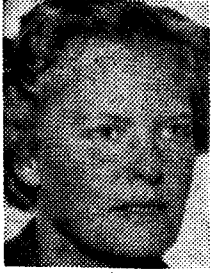
Het bestemmingsplan „Uiterwaarden“ (Wageningen) vormt het onderwerp van vragen van de heer De Beer. Deze VVD-er heeft samen met dhr. Waalkens in vragen ook aangedrongen op antwoord op eerder gestelde vragen om een speciale postzegelserie met toeslag, ter financiering van een family-planning-project in een ontwikkelingsland. Dat antwoord is er na zeven (!) maanden nog niet. Realiseert de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat zich, zo vragen de heren De Beer en Waalkens, dat gedurende de zeven maanden, die sinds het stellen van de eerste vraag zijn verstreken, ruim 23 miljoen baby's zijn geboren in de derde wereld?

De heer Tuynman heeft zich met enkele Kamerleden uit andere fracties met vragen tot de ministers van Sociale zaken en van Landbouw en visserij gericht over het uitwisselingsprogramma van de plattelandsjongerenorganisaties uit de zes oorspronkelijke landen van de EEG.

De heren Koning en Van Aardenne hebben aan de minister van Binnenlandse zaken gevraagd wanneer de indiening kan worden verwacht van een wetsontwerp tot wijziging van de provinciale grenzen van Drenthe en Groningen.

Over de verlaging van de toelatingsleeftijd voor de kleuterschool zijn ten slotte vragen gesteld door mevr. Smit-Kroes en de heer Wiegel.

IPU-congres in Helsinki

Ons Tweedekamerlid mevr. mr. E. Veder-Smit woonde het congres van de Inter Parlementaire Unie in Helsinki bij en geeft haar indrukken weer.

Het geluk zit soms in een klein hoekje. Dat geluk maakte, dat ik plotseling gevraagd werd in te vallen voor mr. dr. C. Berkhouwer, en wel om een conferentie bij te wonen van de Inter Parlementaire Unie te Helsinki van 25 januari tot 1 februari.

De Inter Parlementaire Unie, gewoonlijk IPU genaamd, is een vereniging van alle parlementsleden ter wereld, die gekozen volksvertegenwoordigers zijn of zich aldus beschouwen. Derhalve telt zij leden uit alle landen, onverschillig in welk werelddeel en aan welke zijde van het ijzeren gordijn gelegen. Het behoort geen beoogd dat de samenstelling en invloed der verschillende parlementen zeer uiteenloopt. Als voorbeeld van een totaal ander parlement dan het onze kan gelden de Volkskammer van de DDR die uit vijfhonderd leden bestaat en gemiddeld 12 maal per jaar vergadert. Dit verschil in samenstelling en invloed mag echter geen beletsel zijn voor zoveel mogelijk contact en uitwisseling tussen de vele soorten parlementariërs want daardoor wordt de onderlinge verstandhouding en samenwerking alleen maar verbeterd.

De IPU congresseert tweemaal per jaar in alle delen der wereld en wordt daarom wel eens oneerbiedig de parlementaire reisclub genoemd.

De conferentie in Helsinki droeg ditmaal een bijzonder karakter omdat zij niet gewijd was aan een algemeen onderwerp zoals de milieubescherming, het druggebruik of een volkenrechtelijk vraagstuk doch zich bezighield met de Europese veiligheid en samenwerking; een zeer concreet en aktueel onderwerp dus. De conferentie was belegd op initiatief van de Finse parlementariërs, die momenteel alle krachten inspannen om de conferenties welke thans op regeringsniveau te Wenen en Helsinki plaatsvinden te ondersteunen op parlementair niveau. Deze parlementaire conferentie was dientengevolge alleen bestemd voor afgevaardigden van Europese landen alsmede van Canada en de Verenigde Staten welke laatste als Nato-landen ten nauwste betrokken zijn bij de Europese defensie.

Het parlamentsgebouw en het standbeeld van generaal Mannerheim in Helsinki

32 landen

Er deden 32 landen mee, elk met een delegatie van circa zes personen zodat er alleen reeds rond 200 parlementsleden aanwezig waren. Het congres waarvan de voertalen Engels en Frans waren, werd bijgestaan door een aantal uitstekende tolken, van taalmoeilijkheden was derhalve geen sprake. De griffier van onze delegatie verstond Russisch, dat hij altijd snel vertaalde; daardoor hadden wij het voordeel van drie vertalingen achter elkaar — en dat betekende ruimschoots bedenktijd!

Het is duidelijk, dat het terrein van de Europese samenwerking en veiligheid een aantal fikse voetangels en klemmen bevat, die samenhangen met de tegenstellingen tussen de Nato-landen enerzijds en de Oostblok-landen anderzijds. Enerzijds willen de Westeuropese landen graag nauwere samenwerking met het Oostblok op economisch, cultureel en wetenschappelijk gebied, omdat zij daardoor grotere afzetgebieden verwerven en mogelijkheden zien ontstaan om de verhouding tussen Oosten en West-Europa te verbeteren. Anderzijds schept een ontspanning tussen Oost en West het gevaar dat de westelijke volken minder waakzaam worden en daardoor minder voor hun defensie over zullen willen hebben.

Om deze redenen zijn de regeringsdelegaties, die thans over ontwapening in Midden-Europa gaan onderhandelen, zo bijzonder voorzichtig, en daarom trad de Nederlandse delegatie op de IPU in Helsinki ook op in nauw overleg met onze functionarissen aldaar.

Het was een bijzonder boeiende ervaring, om dit samenspel tussen vertegenwoordigers van 32 landen mee te maken. De sfeer van de conferentie vond ik totaal anders dan die b.v. in de Verenigde Naties. Geen wonder ook, want daar bevindt zich de grote groep van Afro-Aziatische landen, die door Rusland kunnen worden bespeeld. Terwijl in Europa de tussengroep bestaat uit landen als Zwitserland, Zweden en Portugal, die een geheel eigen politiek volgen.

Kenmerkend vond ik dat landen die vlak bij, doch nog niet achter het ijzeren gordijn liggen, zoals Finland en Oostenrijk, zich minder onafhankelijk opstellen dan bijv. Joegoslavië, zij het dat alle delegaties uit landen ten oosten van, laten we zeggen, Berlijn toch wel onder een zekere spanning leken te staan. Een gebeurtenis was het dat voor het eerst na de tweede wereldoorlog de Westduitse delegatie de gast was van de DDR-delegatie.

Aanbevelingen

Het resultaat van een week vergaderen bestaat uit een slotresolutie van 12 pagina's. Deze resolutie is samengesteld uit drie delen: één gewijd aan de mogelijke ontwapening, één aan de samenwerking op economisch en milieugebied en één aan de samenwerking op wetenschappelijk en cultureel gebied.

Het eerste deel is vrij kort uitgevalen, spreekt in voorzichtige termen over de komende ontwapeningsconferentie, en laat de uitwerking daarvan over aan de regeringen. Het derde deel geeft uit-

voerige aanbevelingen aan de regeringen over uitwisseling van personen en informatie, toerisme, vergemakkelijking van grensverkeer, vrije toegang tot kunstschaten, vrijheid van meningsuiting enz. In het tweede deel worden de regeringen opgeroepen tariefbarrières te verlagen, het vrije handelsverkeer te bevorderen en de economie van ontwikkelingslanden te steunen.

Het mag bepaald verheugend genoemd worden, dat het gelukt is aan deze vrije uitwisseling op velerlei gebied zoveel aandacht te besteden, zonder dat daarbij concessies op militair gebied hoefden te worden gedaan.

Achter en voor de schermen is hier hard voor gestreden. Het bleek dat vooral de Sovjet-Unie beducht was voor westelijke propaganda, die in een culturele uitwisseling zou kunnen worden gemengd. In dit opzicht is uiteraard de komst van nieuwe satellieten, door middel waarvan radio- en televisieprogramma's met een enorm verspreidingsgebied kunnen worden uitgezonden, zeer interessant. Overigens is het zonneklaar dat westelijke regeringen heus aan hun reizende onderdanen geen propagandamateriaal kunnen meegeven — zoiets is in elke democratie ondenkbaar.

Ik had verder het geluk dat een ontwerpresolutie van mijn hand over de grensoverschrijdende milieuvontreiniging in goede aarde viel. Het bleek mogelijk dit onderwerp grotendeels buiten de politieke sfeer te houden. Mijn grondgedachte was om speciaal de grensoverschrijdende waterverontreiniging regionaal aan te pakken, en wel door overleg op gang te brengen tussen landen met gemeenschappelijke belangen, zoals de oeverstaten van Rijn en Donau, en de landen gelegen aan de Botnische Golf en rond de Middellandse Zee.

Zoals dat gaat, wanneer je met een idee komt: ik werd gevraagd in de redactiecommissie zitting te nemen, ten einde de ingediende voorstellen tot een afgerond geheel te vormen. En zo heb ik in een klein zaaltje in een gezelschap van tien landen met echte Russen onderhandeld, en we zijn er uit gekomen!

In dergelijke situaties ga je beseffen welk een voorrecht het is te wonen in een land met goede scholen waar je drie moderne talen leert, waar je je vrij kunt bewegen en waar volslagen vrije meningsuiting heerst. Het is bijzonder goed om dit voorrecht nog eens echt tot je door te laten dringen!

Gastvrijheid

De Finse delegatie heeft zich bijzonder veel moeite gegeven om de conferentie te laten slagen. Alles was perfect georganiseerd. De conferentie vond plaats in het Finse parlamentsgebouw, dat als een toonbeeld van doelmatigheid mag gelden.

We kregen lunches, soupers, een boottocht, een concert van het stedelijk orkest en een volksdansprogramma aangeboden. Zelfs een gratis sauna behoorde tot de mogelijkheden, ik heb echter niet de indruk dat velen zich daaraan hebben gewaagd.

In een verloren uur kon je de stad enigszins verkennen. Het regende gedurende de eerste dagen, zodat onze bontmutsen wat droefgeestig en nat op onze hoofden stonden. Later viel er sneeuw en kreeg de stad een fleuriger aanzien. De Finse architecten zijn naar mijn smaak terecht beroemd. Ze bouwen kloek en doelmatig; vooral het concertgebouw, de Finlandia-hal, vond ik schitterend van opzet en inrichting.

Maar de Finse gastvrijheid heeft op mij de grootste indruk gemaakt. De somberheid van weer en jaargetijde werden als het ware van binnenuit verlicht en verward door de Finse gevoelens van welkom en hartelijkheid. Het was een belevenis om met zoveel verschillende Europeanen samen te zijn.

Apartheidsbeleid Zuid-Afrika

De VVD-commissie voor de buitenlandse politiek, onder voorzitterschap van de heer H. A. M. Hoefnagels, heeft een aantal stellingen over het apartheidsbeleid van Zuid-Afrika opgesteld en deze ter behandeling aan het hoofdbestuur aangeboden.

Het hoofdbestuur heeft besloten deze stellingen te publiceren opdat zij kunnen bijdragen tot de opinievorming binnen de partij over dit onderwerp. Men vindt ze hiernaast afgedrukt.

1. De commissie verworpt iedere discriminatie naar ras, huidkleur, geloof, geslacht of taal. Bijgevolg verworpt de commissie de apartheid, zoals deze in Zuid-Afrika voorkomt, daar het daaruit voortvloeiende beleid in zijn uitwerking neerkomt op discriminatie, en als zodanig in strijd is met de rechten van de mens.

2. De commissie is zich bewust van de moeilijke demografische en politieke situatie, waarin Zuid-Afrika zich bevindt. Zij beseft, dat de oplossing van het segregatieprobleem verre van eenvoudig is. Haars inziens is niemand, en zeker niet de bevolking van Zuid-Afrika, geëind met het opdringen van „pasklare” oplossingen door buitenstaanders c.q. buitenlandse mogendheden.

3. De commissie acht het dan ook niet juist Zuid-Afrika door toenemende isolering (bijv. door het verbreken van de diplomatieke en culturele en/of economische betrekkingen) te brengen tot herziening van de apartheidsbeleid. De commissie stelt in dit verband vast, dat

een boycott meer „bevredigend” voor de boycotters is, dan effectief voor de oplossing van Zuid-Afrika's problemen. En verdere verharding in plaats van versoepeling van de Zuidafrikaanse positie kan er het gevolg van zijn. Afgezien daarvan is een volledige isolering uiterst moeilijk, zoal geheel niet te verwezenlijken (men denke bijv. aan de controle en de handhaving ervan!). Tenslotte vestigt de Commissie er nogmaals de aandacht op, dat, indien een boycott zou slagen, deze juist de niet-blanke Zuid-Afrikanen het hardst zal treffen.

4. Anderzijds betekent de afwijzing van algehele isolering naar de mening van de commissie niet, dat Nederland niet bepaalde economische of politieke maatregelen t.a.v. Zuid-Afrika zou kunnen treffen. In het algemeen zal de Nederlandse regering zich moeite moeten geven geen maatregelen te nemen, die zouden neerkomen op rechtstreekse steun aan het apartheidsbeleid in Zuid-Afrika.

5. Op grond van het bovenstaande staat

de commissie juist het voeren van een permanente dialoog met Zuid-Afrika voor. Een dialoog, die gevoerd wordt door de overheid en door niet-gouvernementele particuliere organisaties (kerken e.d.). Het moet geen dialoog zijn onder voor Zuid-Afrika niet acceptabele voorwaarden, met andere woorden: geen dialoog „met het pistool op de borst.” Een onvoorwaardelijke dialoog derhalve, die erop gericht is, het klimaat voor een interne dialoog tussen de verschillende Zuidafrikaanse groepen te verbeteren.

6. De commissie acht het klimaat voor het aanvangen van een dergelijke dialoog gunstig. Met name nu de innerlijke tegenstrijdigheid tussen de doelstellingen van het apartheidsbeleid en de praktische uitwerkingen ervan steeds duidelijker wordt, en ook in Zuid-Afrika zelf twijfel aan de juistheid van deze politiek bestaat. Tenslotte komt hier nog bij, dat ook de regering van Zuid-Afrika sinds korte tijd openlijk en actief een beleid voert, gericht op het tot stand brengen van dialoog en communicatie.

Leegstand in Almelo

Hoewel wij bij wijze van inleiding even zouden willen vermelden dat de VVD zich bij de behandeling van de gemeentebegroting 1973 van Hengelo (O.) „keurig” heeft gedragen door de totale spreektijd te beperken tot 1 uur en 16 minuten (het PAK dat de spreek-tijden van alle partijen heeft bijgehouden, had zelf 3 uur en 58 minuten nodig en de grootste partij in Hengelo, de KVP, 2 uur en 36 minuten) en dat het Hengelose raadslid, mevrouw E. Stoop-van Riemsdijk, tijdens een raadsvergadering plotseling dikke druppels water op haar rug voelde vallen (een ongelukje van een personeelslid van een schoonmaakbedrijf) is ons onderwerp van vandaag gewijd aan de overigens in het gehele land optredende leegstand van nieuwe woningen.

Met een parallel aan wat mevrouw Stoop in Hengelo overkwam is ons land met de woningbouw blijkbaar van de regen in de drup gekomen. Enschede klaagt weliswaar steen en been over leegstaande flatwoningen in de nieuwe zuidelijke wijken maar in Almelo heeft deze situatie een speciaal tintje gekregen door de aanwezigheid van het bekende door Nederland, West-Duitsland en Engeland opgezette zogenaamde ultra-centrifuge-project. Wat ons land betreft, „doet” de staat voor vijftig procent „mee.” Verscheidene beleggers (pensioenfondsen o.a.) hebben ingehaakt op de toekomstprognoses van het project waarvan de leiding zich eens heeft laten ontvallen dat er best eens een aanzienlijke werkgelegenheid in het verschiet zou kunnen liggen.

Deze beleggers haastten zich vrij grote aantallen woningen te bouwen in de nieuwe Almeloise wijk De Schelfhorst met als gevolg dat — nu het ultracentrifugeproject zowel door internationale afspraken als door het ontwikkelen van betere methoden ter verrijking van uranium een pas op de plaats moet maken en er voorlopig geen sprake kan zijn van personeelsuitbreiding — de UC de schuld krijgt van een goed deel van de algemene leegstand. Boze vraagstellers geven bovendien het gemeentebestuur de schuld omdat dit niet zou hebben gewaarschuwd.

Wij hebben over deze kwestie die zelfs de minister al gehaald heeft, het Almeloise raadslid mevrouw M. E. Schut-Oosting benaderd die voor de VVD (drie „man” sterk in Almelo) in de raad o.a. de bouwzaken behartigt.

„Natuurlijk is het niet juist, aldus mevrouw Schut, de UC meteen de schuld te geven. Men werkt daar — dat weet iedereen — met proefinstallaties. Het UC-project is een zakelijke aangelegenheid. Niemand heeft bij mijn weten ooit beweerd dat Almelo nu, wat de werkgelegenheid betreft, meteen uit de brand was. Als de zaken eisen dat er, om welke reden dan ook, een pas op de plaats gemaakt moet worden, moet de UC niet onmiddellijk als de grote zondebok worden aangewezen.”

Mevrouw Schut herinnert eraan dat

Leegstaande huizen in de Almeloise wijk De Schelfhorst

de VVD zich in Almelo al jaren in bouwzaken een roepende in de woestijn heeft gevoeld.

„Van de oorlog af”, aldus het raadslid, „is er een verkeerd bouwbeleid gevoerd. Na de oorlog is het woningbeleid in dienst gesteld van de inkomensnivellerings. Dat is gewoon een punt. Er is te weinig gelegenheid gegeven voor particuliere bouw. Er is gewoon niet gedifferentieerd genoeg gebouwd. De consequentie is dat veel mensen die best een duurder huis hadden kunnen en ook willen betalen, in woningwetwoningen terecht kwamen, met de steun van de gemeenschap, een steun die zij niet nodig hadden. Wij hebben in de bouwcommissie en de raad vele malen geprotesteerd tegen deze gang van zaken. Nu deze mensen eenmaal in die heus wel goede woningwetwoningen zitten, krijg je ze er niet uit. Er zijn immers zoveel aantrekkelijke en begerenswaardige dingen om je geld aan uit te geven. Denk maar aan auto's en kleurentelevisietoestellen. Bovendien heeft de Nederlander niet veel over voor het wonen. Eigenlijk rijden die mensen die best een duurder huis kunnen betalen, nu op kosten van de gemeenschap in dure auto's en dat is toch nooit de bedoeling van het bouwen van woningwetwoningen geweest. Nu er uiteraard veel duurder huizen gereed

komen, blijven deze leeg staan. Nederland heeft — het CBS heeft het juist gepubliceerd — voor tachtig procent huizen waarvan de huren niet hoger liggen dan 150 gulden. Toch blijft men roepen om woningwetwoningen, al is het beleid dan de laatste jaren iets in de richting van de particuliere bouw omgebogen. Wij zijn zelf de zondebokken. We moeten dit in Almelo niet ophangen aan het UC-project.”

„Overigens,” aldus mevrouw Schut, „is dit alleen een teken aan de wand. Er is geen reden voor paniek of ongerustheid. Overijssel komt er trouwens wat de leegstand betreft, helemaal niet slecht af. Groningen, Friesland en Drente hadden op 1 januari j.l. een leegstand van 1,8 pct., voor het westen komt men op hetzelfde cijfer en Overijssel had slechts een leegstand van 1,2 pct.”

Bestuursmutaties

Geldermalsen — De heer G. C. J. Alberda is afgetreden als voorzitter van de afdeling Geldermalsen en omstreken. In zijn plaats is gekomen mevrouw N. H. van den Broek-Laman Trip. Voorts is bij deze afdeling de heer D. Huyssoon afgetreden als secretaris-penningmeester. De opengevallen plaats wordt tijdelijk ingenomen door de heer Alberda.

Bestuursmutaties

Epe — Het bestuur van de afdeling Epe is uitgebreid tot negen leden. Nieuw zijn de heren I. P. van Aperen die zich speciaal zal bezighouden met het bezoeken van raadsvergaderingen en D. J. Berkhoff, propagandist. De overige zeven leden zijn: dr. J. Degenaar, voorzitter, mevrouw L. Tiessens-Gorze-man, eerste secretaris, J. G. A. Koch, penningmeester, drs. J. C. Huese, vicevoorzitter, J. van Huffelen, tweede secretaris en G. Nieuwenhuizen en A. Wagenaar, leden. De afdeling Epe telt 163 leden.

Aankondigingen

21 FEBRUARI

Mr. H. P. Jager (lid Gedeputeerde Staten van Gelderland) spreekt voor de afdeling Zelhem. 20.30 uur, „Het Roode Hert”, Markt, Zelhem.

23 FEBRUARI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de ondercentrale Rhenen over het Liberaal Manifest. 20.00 uur, Hotel de Grebbeberg, Grebbeweg 101, Rhenen.

27 FEBRUARI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de kamercentrale Gelderland over het Liberaal Manifest. 20.30 uur, Hotel Bosch te Arnhem.

12 MAART

Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hengelo op 't „Broodje VVD”. 18.00 uur, Cosa.

22 MAART

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Geldermalsen. 20.00 uur, De Gouden Leeuw.

Rede mevrouw Van Someren

gang vreesden. Zij zagen die — vanuit hun standpunt terecht — als een bedreiging van het bestaande. Vele moderne conservatieven — maar zij noemen zich helaas progressief — zien wederom technische vooruitgang als iets griezeligs, waar beter mee gebroken kan worden. Als misplaatste Rousseau's staan zij te duwen tegen de vooruitgang en verketteren zij degenen die deze vooruitgang vrij baan willen geven. Het is niet zo vreemd dat de hele discussie over het milieu zo emotioneel en doorzichtig, vaak zelfs onwaarachtig is. Alleen de echte progressief, de rationeel denkende mens is in staat onderlinge verbanden te leggen, het probleem op te splitsen in deelproblemen en die stuk voor stuk aan te pakken. Dat vraagt een nuchtere en intelligente benadering. Het is niet zo zinvol met de auto naar een Pernis-demonstratie te rijden, het spandoek ter hand te nemen, vervolgens de tank vol te gooien en terug te rijden. Ik rijd zelf ook auto, maar sta dan ook helemaal achter de praktische en zinvolle aanpak van het milieuprobleem, zoals wij dat op ons congres besproken hebben. Aan mystiek gehuil hebben we niets en dat is nu precies waar deze maatschappij, met name het politieke denken en de politieke verhoudingen, door wordt verontreinigd. Het zijn de moderne progressieven, de liberalen, die en de mens en de vooruitgang willen dienen, al zet ook ik nadrukkelijk die mens voorop, zoals iedere christen en

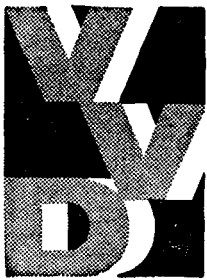
iedere liberaal.” Mevrouw Van Someren wees op een andere angst van de moderne conservatief: die voor overmatige kennis, voor de prestatiemoraal, door Wiegel „zo terecht en verstandig gehanteerd in de laatste verkiezingen”. Hij is er om verketterd, maar hij heeft gelijk, aldus mevrouw Van Someren. „Ook hier zien wij een omkering van standpunten. Eens moest een elite, die alleen maar elite was omdat vader en grootvader het ook waren, van de troon gestoten worden door een nieuwe klasse van ontwikkelde, intelligente mensen die krachtens hun eigen bekwaamheden de leiding namen. Het is hun gelukt. Het waren de socialisten en de liberalen die bij dit proces hebben geholpen. Het is socialistisch en liberaal de mens naar vermogen te ontwikkelen, maar in de laatste kwart eeuw waar wij nu op terugzien lieten de socialisten — of wie daarvoor doorgaan, dit meer en meer afweten.” Zij constateerde dat en bij de inkomenspolitiek en bij de onderwijspolitiek van de socialisten, althans die van de huidige PvdA, de angst voor de prestatie steeds meer om de hoek komt kijken. „Wij onderscheiden ons duidelijk van hen door bekwaamheden en verantwoordelijkheden niet te verdoezelen. Laten de besten, wie ook hun vaders waren, de allerbeste ontwikkeling krijgen. Laat hen beloofd worden, laten zij ons land leiden.”

Mevrouw Van Someren gaf als haar mening te kennen dat de politieke lei-

ders, Hans Wiegel uitgezonderd, te veel de modieuze mystiek hebben aangehangen om nog geloofwaardig te zijn. „Die nieuwe magie mag dan door een groot deel van de omroepen via radio en buis verspreid zijn, de ontmaskering gaat er des te sneller door” vond zij. „Niets is zo ontluisterend als sprookjes op de T.V. Televisie is radar. Je kijkt er doorheen. De Nederlandse kiezer is niet gek. Dat vergeten Andriessen, Den Uyl, Van Mierlo en De Gaay Fortman. Dat vergeten de ARP-Kamerleden die Biesheuvel dank zij wie ze gekozen zijn, in de steek laten. Snapt Den Uyl nu echt niets, als hij leest dat nog geen kwart van zijn aanhang uit de Navo wil. Snapt hij dan niet dat zijn partijkader niet representatief meer is. Zou Andriessen heus niet weten dat de overgrote meerderheid van zijn achterban best met de VVD wil regeren? Dat die achterban helemaal niet zit te wachten op een huwelijk met Den Uyl? Waar dienen al die rituele dansen tijdens de formatie voor? Wij hebben tijdens de verkiezingen gezegd dat een verstandig herstel van de Oude Vijf het beste is en we zeggen het nog.”

Aan het slot van haar rede gaf mevrouw Van Someren nog de volgende toekomstvisie: „Het moet mogelijk zijn de meerderheid van het Nederlandse volk bijeen te brengen. Dat voorspel ik u niet voor de volgende verkiezingen. Dat voorspel ik u wel voor de komende tien jaar. Het gaat gebeuren”.

Geen water in de wijn

Op 22 januari sprak ik voor de afdeling Amsterdam over de toekomst van onze partij, zoals ik dat ook deed op 3 februari ter gelegenheid van ons zilveren feest. Beide keren betoogde ik dat de huidige scheidslijnen tussen de politieke partijen niet meer kloppen. Zeer velen stemmen nog uit traditie op hun „oude” partij: Protestants Christelijken en Rooms-Katholieken op grond van het misverstand dat liberaal en christelijk antipoden zouden zijn, PvdA- en D'66-stemmers omdat zij ten onrechte menen dat de liberalen niet voor de zwakkeren opkomen.

Doorbreking van deze misverstanden is begonnen. Bij de laatste verkiezingen is dit gebleken. Vaak blijkt bij een gesprek met een kiezer van een andere partij dat deze net zo liberaal denkt als wij. Waar wij mee bezig zijn is het opruimen van vooroordelen. Ik ben en blijf ervan overtuigd dat de meerderheid van het Nederlandse volk liberaal denkt, dat wil zeggen een maximale ruimte wil laten voor het individu, hem wil belonen naar prestatie, ieder gelijke kansen wil geven, de overheid alleen die zaken wil laten regelen, die werkelijk door die overheid geregeld moeten worden en voor de echte zwakkeren wil opkomen. Wie op dit alles ja kan zeggen hoort bij ons. Dit is de boodschap van Hans Wiegel geweest; aan ons, aan de partij, die verder door te gaan.

Het stukje van mevrouw Heyligers in Vrijh. en Dem. van 2 februari gaat ervan uit dat ik heb voorgesteld water in de liberale wijn te doen, de principes te

verwateren. Ik heb dat geen van beide keren gezegd en ik zal dat ook nimmer zeggen. Mevrouw zegt in het Engels dat men geen winnende principes moet veranderen. Deze benadering is mij nog veel te weinig principieel, ik zou bijna zeggen veel te pragmatisch. Zelfs al worden de principes niet, dan zou ik ze nog niet willen veranderen, ik geloof er namelijk heilig in. Liberaal is en blijft liberaal. Dat het liberalisme, wars als het is van extreme opvattingen, in het midden van het politieke krachtenveld ligt, zal toch door niemand betwist worden.

Als mensen er wat huiverig voor zijn om een echte grote partij te worden, dan mogen zij dat erlijk zeggen, al kan de partijleiding zich een dergelijk gevoel natuurlijk niet permitteren. Ik respecteer deze partij-pleinvrees, maar het gaat me te ver om al diegenen, die hard werken om alle liberalen te verenigen, te beschuldigen van verwatering van principes.

Van mevrouws angsten voor vleugels en verwatering zou ik eerder iets kunnen begrijpen als men spreekt over een federatief verband. Wil men in die vorm samen optrekken dan zal men elkaar wel eens wat moeten toegeven. Zij had haar stukje dan tegen de heer Van Riel moeten schrijven, die daar over gesproken heeft, niet ik. Ik ben het, laat daar overigens geen misverstand over bestaan, geheel met de heer Van Riel eens dat het liberalisme sterk genoeg is om ook dan overeind te blijven. Hij heeft op 3 februari een oproep gedaan tot vereni-

ging van krachten „liefst onder onze vanen, maar desnoeds in federatief verband”. Wie het ernst is met het bestrijden van de verdeeldheid, het grootste gevaar dat de regeerbaarheid en de democratie bedreigt, kan daar onmogelijk serieus tegen zijn.

Op het door schrijfster gebruikte woordje aan het adres van meer „links” gerichte partijleden ga ik liever niet in. Het etiketteren van mensen is het herscheppen van vooroordelen en barrières, die we nu juist moeten opruimen.

Aangezien het hele stukje verder uitgaat van compromissen met confessionelen en progressieven, die om onduidelijke redenen beide tot een afglijden naar links zouden leiden, ga ik daar verder niet op in, aangezien ik daar niet over gesproken heb.

Terugziende op de afdelingsvergadering in Amsterdam op 22 januari denk ik met grote voldoening aan de langdurige discussie op zeer hoog niveau met vele aanwezige leden. Over het algemeen is het nuttiger om, indien men zoals mevrouw Heyligers van het begin tot het eind aanwezig is, zo fundamentele bezwaren als zij kennelijk heeft, meteen kenbaar te maken. Iedere spreker kent de ervaring dat zijn woorden wel eens verkeerd opgevat worden. De wat omslachtige weg van de ingezonden stukken geeft mij echter de kans alles nog eens te herhalen. Dat heeft ook zijn voordelen.

H. VAN SOMEREN DOWNER

Mijn opinie is...

Milieubenadering

Naar aanleiding van het artikel van de heer Vogely in Vrijheid en Democratie van 5 januari onder de titel: Milieudefensie stelt tendentieuze vragen, wil ik graag het volgende in het midden brengen. Ik heb op het milieucongres van de VVD vorig jaar in Utrecht namens de Haagse milieucommissie verscheidene malen het woord gevoerd. Het uitvoerige rapport van deze commissie — en ik dacht dat dit het enige uitvoerige rapport was dat is ingediend — heeft de kolommen van ons partijorgaan niet gehaald. Van alles wat ik in Utrecht te berde heb gebracht is niets terug te vinden in het congresverslag in ons partijorgaan. Daarmee heeft men velen in de Haagse afdeling onrecht aangedaan en het is ook niet democratisch. De door u toegezegde nadere discussie heeft niet plaatsgevonden en ik moet nu wel aannemen dat de VVD-milieucmissie daaraan blijkbaar ook geen behoefte meer heeft.

U weet dat ik in Utrecht heb gesteld dat het een omissie was van de VVD niet vertegenwoordigd te zijn op het congres van de Raad van Milieudefensie (MD) in Delft. Zelfs al staat men sceptisch tegenover het rapport van de Club van Rome, dan is het toch wenselijk zich in deze materie te verdiepen.

De Vereniging voor Milieudefensie is een nog jonge club, misschien soms wat warrig, maar in ieder geval idealistisch in haar vrijheidsideaal. Het relativeren gaat deze veelal jongere mensen nog wat moeilijk af, maar zij hebben verfrissende ideeën en een behoorlijke dosis intelligentie.

Een stellingname zoals de heer Vogely in zijn artikel in Vrijh. en Dem. naar voren brengt verafschuwen zij en ik moet in menig opzicht hun mening delen.

Laat ik u een voorbeeld geven, waarvan ik meen dat ons standpunt niet meer van deze tijd is: prof. Langman stelde in een tv-uitzending over de gasboring bij Bergen (NH) dat het contract met de maatschappij primair is en dat het natuurbehoud weliswaar belangrijk is, maar voor hem daar niet interessanter was. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat het energieprobleem mij ook niet zwaar op de maag ligt, maar op deze wijze wens ik het niet meer te benaderen. Als staatsburger hebben wij geen inspraak meer. De VVD loopt niet voorop als het gaat om de taak van politieke partijen: het bestrijden van juridische argumenten in deze zaken. Hierin is onze partij inderdaad establishment. Ik weet dat in deze progressieve kringen de VVD slecht overkomt. Om hen te bestrijden zoals de heer Vogely deed is onjuist. Dan isoleren wij ons. Het etiket „linkse troep” wordt erop geplakt met het gevaar, dat een dergelijke vereniging in extreem vaarwater komt, waardoor de goedwillende leden zich er nog van moeten distantiëren. Het aan

de kant blijven staan bij het vraagstuk van de pollutie is niet alleen biologisch maar ook politiek gevaarlijk.

Het Liberaal Manifest stelt dat via een aantal wettelijke maatregelen de overlast voor de bevolking moet worden weggenomen; dan zal zij haar acties vergeten en tevreden zijn. De MD zal zeker ook deze argumenten niet minimaliseren, maar zij zal bovenal die argumenten willen hanteren, die kunnen leiden tot een andere samenleving. Dat is waard om voor te strijden. De nieuwe vorm van samenleving, die men zoekt eist inderdaad een andere instelling en opstelling. Dat betekent niet polariseren, maar synthetiseren. De milieuproblematiek vraagt om beslissingen.

Een aantal vrachtwagens met gevaarlijke stoffen aan de grens tegenhouden is geen kunst. Wel het aangeven hoe zij vervoerd en vernietigd moeten worden, waar dit moet geschieden en wat het kost. In zoverre ga ik met de juridische en technische argumentatie mee. Maar ik wens daarnaast het economisch proces dusdanig kritisch te bekijken, dat de vraag primair is: Is dit economisch proces in deze vorm nog noodzakelijk?

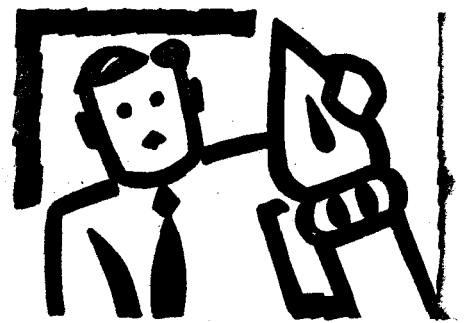
Wanneer wij aan onze milieubenadering geen filosofie ten grondslag leggen dan denken wij het met technisch vernuft wel te kunnen klaren. Dat lukt ons niet in deze te volle samenleving. Actiegroepen zijn noodzakelijk geworden en als zo'n proces wordt tegengewerkt ligt de revolutie op de loer.

Als lid van de wetenschappelijke staf van de MD zal ik mij kritisch blijven opstellen. Het zou alleen jammer zijn als de heer Vogely en ik gescheiden zouden moeten optrekken, hoewel wij beiden de liberale idealen zijn toegedaan. Wij kunnen ons niet de luxe veroorloven achteloos aan deze zaken voorbij te gaan. Het is nu veel meer biologisch en sociaal zijn of niet zijn. Wanneer de heer Vogely als voorzitter en spreekbuis van de VVD-milieucmissie niet verder komt dan zich af te zetten tegen anderen dan is dat niet een basis waarop een eventuele middengroepering in de politiek met de VVD als hechte partner, gestalte zou kunnen krijgen.

DR. REMKO E. DE MAAR,
Den Haag

De PTT en de winst

Het artikel van de heer L. M. de Beer getiteld: „De PTT in opspraak” heb ik met aandacht gelezen. Ik had gehoopt nu eens iets anders te lezen dan de verdediging van het regeringsbeleid die in de meeste dagbladen wordt geplaatst, maar ik ben daarin teleurgesteld. Het gekke is dat de heer De Beer erkent dat de PTT winst zou moeten maken om de nodige investeringen te kunnen bekostigen. Dit omdat de PTT staatsbedrijf is en zelf geen kapitaal kan aantrekken. Zou de PTT zelfstandig zijn geweest, dus zoals de NS een NV-vorm hebben,

dan zouden de investeringen op de kapitaalmarkt gedekt kunnen worden. Waarom dat nu niet kan is niet duidelijk.

Overheidsbedrijven hebben een monopoliepositie en dat brengt mee dat zij voor het algemeen nut werken en geen winst mogen maken. Dan is er dus ook geen gelegenheid voor zelffinanciering. Het thans opgekomen profijtbeginsel wil alleen zeggen dat wij zoveel mogelijk de kosten van de overheidsdiensten moeten betalen.

Welnu, de PTT maakt winst en dat bij ongetwijfeld zeer forse afschrijvingen op basis van vervangingswaarde. De noodzaak om kapitaal aan te trekken voor uitbreidingen, voornamelijk voor de telefoondienst, blijft bestaan. Zolang de PTT geen zelfstandig bedrijf is zal de staat hiervoor moeten zorgen en niet de PTT in de vorm van tariefsverhogingen. In dat laatste geval betaalt de consument namelijk én het kapitaal (de investeringen) én de afschrijvingen daarvan. Dit is zeker niet de bedoeling van de prijsrecalculatiebeschikking, maar de overheid is aan haar eigen beschikkingen blijkbaar niet gebonden.

Men zou op grond van het profijtbeginsel kunnen verdedigen, dat de posttarieven omhoog moeten, maar dan moeten de telefoontarieven omlaag. Men zint natuurlijk op een methode om het bedrijf ook integraal gerekend rendabel te maken. Ten slotte nog dit: De heer De Beer erkent wel dat de tariefsverhogingen in het huidige klimaat slecht vallen, maar hij is blijkbaar geheel door het profijtbeginsel gebiologeerd. Ik meen dat men zich de uiterste beperkingen moet opleggen. De vrijmoedigheid waarmee de overheid tariefsverhogingen over het publiek weet uit te storten leidt niet tot een klimaat waarin de ondernemer zich beperkingen wil laten opleggen. Een kalmering van de inflatiepsychose is zeker op zijn plaats. Dat in de Miljoenennota en de begroting verhogingen zijn aangekondigd zonder dat het parlement (ook de VVD) krachtig protesteert, is zeker te betreuren.

Drs. P. C. VAN LOON, Ommen.

Kiesstelsel

Indien men thans via een kiesdrempel of een zogenaamd gematigd districtenstelsel gaat knoeien aan een zuivere, evenredige vertegenwoordiging om ten eigen bate lastige concurrenten als bij voorbeeld de kleine partijen (volgens prof. Oud: de onbetaalde rekeningen van de grote partijen) weg te werken, dan komt de morele basis van de evenredige vertegenwoordiging weg te vallen. Men kan dan nooit in dreigende revolutionaire situaties met goed fatsoen een beroep doen op de volkswil. Die zogenaamde volkswil, zoals die in de Kamer tot uitdrukking zou zijn gekomen, is dan door manipulaties met het kiesstelsel vervalst. Onder andere met het doel om — zoals de communist Marcus Bakker het niet onaardig uitdrukte — politieke drenkelingen als KVP en CHU te redden.

Men onthoude zich er dus van zelfs te praten over ingrepen in het kiesstelsel zoals die waarvan sprake is in ontwerp-resolutie I, sub f van het Liberaal Manifest.

MR. TH. F. READT, Soest

V V D

EEN OP EEN

Van 5 januari tot 7 februari – de eerste maand van de actie Eén op Eén – steeg het ledental met 2.459 leden.

Van 38.607 tot 41.066.

Het getal 40.000 is gepasseerd. Nu moeten wij verder naar 53.419 ofwel 5% van onze kiezersaanhang op 29 november jl.

Ook die kiezersaanhang stijgt volgens opiniepeilingen dagelijks. Het moet dus mogelijk zijn ons ledental te verdubbelen en te komen tot 80.000 leden.

Dat kan.

Als ieder lid één lid werft.
EÉN OP EÉN

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortejaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Hoog spel van Burger

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

„Na de brief van de drie confessionele fractievoorzitters aan formateur Burger kan de formateur maar één ding doen: zijn blezen pakken. Vast staat immers, dat in ieder geval bijna alle confessionelen, de VVD, DS'70 en de kleine fracties ter rechterzijde een Kabinet-Den Uyl niet willen steunen. Als een motie van afkeuring door de confessionelen wordt ingediend, zullen wij die steunen. Wij behouden ons bovendien het recht voor, een dergelijke motie zelf in te dienen. (...) Wij blijven bereid, mee te werken aan de samenwerking der vijf. Wanneer de heer Burger is verdwenen, ben ik bereid een gesprek met de confessionelen en DS'70 hierover aan te gaan.”

Dat zijn de belangrijkste passages uit de mededeling, welke onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, de heer Wiegel, jl. maandag aan de pers verstrekte. Het was de logische reactie op hetgeen in de onmiddellijk daaraan voorafgegane dagen was geschied. Eindelijk, na bijna drie maanden (in)formatie, was het dan toch zover, dat de confessionelen in het spel met de links-radicalen drie de kaarten op tafel hadden gelegd.

Formateur Burger had nog wel een uiterste poging gedaan, de verschillende „programmatische stukken”, waarover hij beschikte, om zo te zeggen: naar elkaar toe te praten. Dat waren: 1e. het vóór de verkiezingen van 29 november door de links-radicalen vastgestelde regeerakkoord „Keerpunt '72” en de „actualisering” (lees: afzwakking) daarvan bij het memorandum van 9 februari jl.; 2e. de schets van een beleid voor 1972 en volgende jaren, opgesteld door de wetenschappelijke instituten van KVP, ARP en CHU, bedoeld als handleiding voor hun Kamerfracties; 3e. hun program op hoofdzaken van 13 februari 1973.

De formateur, wiens duidelijk streven het van den beginne af is geweest hoe dan ook een Kabinet-Den Uyl aan de Koningin te presenteren, concludeerde uit zijn vergelijking, dat „de programmatische uitwerking dezer algemene uitgangspunten in zó menig opzicht elkander dekken, dat vast zou komen te staan dat het andere geschilpunten zijn dan programmatische, die een oplossing van de crisis in de weg staan.” Met die „andere dan programmatische” bedoelde mr. Burger dan blijkens zijn eigen toelichting „tegenstellingen van meer algemene politieke aard.”

De heer Burger wist natuurlijk heel goed, wat die tegenstellingen van meer algemene politieke aard zijn. Dat zijn enerzijds de uitspraken van zijn partijorganen, waaraan de heer Den Uyl steeds gebonden blijft. Zij komen daar op neer, dat wegens de weigering van de confessionelen om reeds vóór de verkiezingen duidelijk een keuze te doen, niet na de verkiezingen op normale basis regeer-overleg met de confessionelen zou mogen worden gevoerd. En anderzijds is daar dan het juist vasthouden van de confessionelen aan de eis van „gelijkwaardigheid”.

Afgewezen

Eind vorige week viel dan eindelijk de beslissing en waren nu ook de confessionelen wel genoopt de duidelijkheid te verschaffen, die gedurende drie maanden telkens juist niet in klare bewoordingen werd uitgesproken. In hun vrijdagavond 23 februari aan mr. Burger overhandigde brief schreven zij, kort samengevat, dat het geen zin had om op de programmatische opmerkingen van de formateur in te gaan, omdat deze nog altijd bleek toe te werken naar een

formatie van een „progressief minderheidskabinet”, aan welke samenstelling zij (de confessionelen) niet op gelijkwaardige en evenredige wijze zouden kunnen meewerken. En daarop volgde dan de politieke clou: „Voor de totstandkoming van een kabinet dat aan deze voorwaarden niet voldoet, wensen wij geen politieke verantwoordelijkheid te aanvaarden. Dit houdt tevens in, dat wij het optreden van een dergelijk kabinet niet zullen gedogen.”

Het hoge woord was er uit. Dat was dan eindelijk een duidelijke en unanieme uitspraak van de drie fracties, maar: met twee individuele uitzonderingen, namelijk in het anti-revolutionaire kamp, waar donderdag en vrijdag een urenlange strijd is geleverd. De slotzin van de antwoordbrief van de heren Andriessen, Biesheuvel en Tilanus vermeldde namelijk: „De laatste zin (over het „niet gedogen”) wordt niet onderschreven door twee leden van de ARP-fractie; zij hebben overwegende bezwaren tegen het uitspreken van een definitief oordeel over een nog niet tot stand gekomen kabinet.”

Iedere redelijk denkende en objectief oordelende buitenstaander zou hieruit de conclusie trekken, dat het nagestreefde Kabinet-Den Uyl daarmee dus volledig de mist was ingegaan en dat de formateur zijn opdracht aan de Koningin zou teruggeven. Er zouden immers niet twee, maar tenminste elf confessionele uit-de-boot-vallers moeten zijn om een Kabinet-Den Uyl niet onmiddellijk weg te stemmen. Maar mr. Burger, die binnen enkele weken had willen slagen of weggaan, gaat (zo was althans de situatie bij het afsluiten van dit artikel) toch onverdroten door. Begrijpelijke verontwaardiging hierover ontlokte Wiegel de uitroep: „Het is welhaast een dictatoriale doordrammerij, om tegen de wil van de Kamermeerderheid in, de eigen zin door te drijven.”

Communiqué

Pressie van zijn geestverwanten op formateur Burger is daaraan bepaald niet vreemd, zoals viel op te maken uit het op donderdag 22 februari door de heren Den Uyl, De Gaay Fortman en Van Mierlo namens hun fracties uitgegeven zesregelige communiqué. Daarin deelden de drie fracties mee, dat zij in de conclusies van de formateur „reële mogelijkheden zien voor het optreden van een door de heer Burger te formeren kabinet.” En zij verklaarden zich daarbij bereid, „nader inzicht te verschaffen in hun opvattingen over de verschillende aspecten van het optreden van zo'n kabinet.” Dat zij daarmee doelden op een zuiver minderheidskabinet-Den Uyl blijkt uit de interne voorgeschiedenis van dit korte communiqué. Aanvankelijk werd namelijk een andere, aanmerkelijk uitgebreidere tekst uitgedeed, waarbij steun werd betuigd aan de poging van de formateur om „een kabinet te vormen, bestaande uit personen die bereid zijn het progressieve programma te helpen uitvoeren.” Dit communiqué werd na ingrijpen van de linkervleugel van de PvdA en van enige PPR-leden echter inderhaast ingetrokken en vervangen door het boven aangeduide veel kortere, waarin de stilzwijgende akkoordverklaring met de opnemings van eventueel confessionele ministers, geheel vervallen bleek te zijn.

De nieuwste zet van formateur Burger is nu echter, dat hij buiten de fractievoorzitters om, zelf wil gaan uitzoeken of er niet toch tot de linkervleugel van de confessionelen behorende Kamerleden zijn, die zich op het standpunt van

Boersma schokt ARP- fractie

Nog voor het afdrucken van ons blad kwam het ook voor de Tweede Kamer-fractie van de ARP zelf schokkende bericht, dat mr. Boersma tijdens zijn onderhoud met formateur Burger een verzoek om in een eventueel extra-parlementair kabinet-Den Uyl zitting te nemen „in beginsel niet heeft afgewezen”.

Thans zal moeten blijken of de confessionele fracties en met name die van de KVP, nog enige politieke ruggegraat bezitten. Het zou ons trouwens niet verwonderen als het optreden van formateur-Burger ook in de fracties en bij de achterban van de PvdA, D'66 en de PPR spanningen zal blijken op te roepen.

Boersma en Aantjes willen stellen of misschien zelfs („voor eigen politieke rekening”) in een kabinet-Den Uyl zouden willen zitting nemen. Vandaar de ontvangst, als eerste in dit verband, van mr. Boersma op dinsdagmiddag j.l. Wanneer de confessionelen hun in de brief aan mr. Burger vastgelegde woord houden — en daar mogen we toch niet aan twijfelen! — dan zou een Kabinet-Den Uyl echter, zoals boven reeds uiteengezet, in de Kamer geen meerderheid krijgen en op de eerste dag reeds sneuvelen.

kostbare tijd

Zover zal het echter niet mogen komen. Er is al te véél kostbare tijd verloren. Het landsbelang vergt een snelle oplossing en de formatie van een kabinet, dat zeker is van — dan wel redelijkerwijs rekenen mag op — een meerderheid in het parlement. Vandaar het in het begin van dit artikel geciteerde communiqué van VVD-fractievoorzitter Wiegel, dat als altijd aan duidelijkheid niets te wensen laat. In uiterste instantie zou zelfs een Kamerdebat over de formatie kunnen worden overwogen.

Blijft de bange vraag: hoe ver en hoe lang nog?

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 13 maart, van 18.19–18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Uit de inhoud

- Abspoel neemt afscheid van Ketwich Verschuur pag. 3
- De VVD in het parlement pag. 5
- Gedachten over het liberaal manifest pag. 7
- Beschrijvingsbrief algemene vergadering pag. 8 en 9
- Twee pagina's met uw opinie pag. 10 en 11

Nota Ontwikkelingslijnen

Vertegenwoordigers van de Streekraad Oost-Groningen hebben weinig eerbhaald met het aanbieden van de nota Ontwikkelingslijnen 1973 aan Tweede-Kamervoorzitter dr. Anne Vondeling. De belangstelling van de publiciteitsmedia voor deze nota was namelijk vrijwel nihil, omdat de persconferentie van de Streekraad Oost-Groningen sterk aan belangstelling inboette. Tegelijkertijd gaf ex-informateur Ruppert aan de pers namelijk opening van zaken. Voor de Streekraad Oost-Groningen een beetje sneu, omdat men van plan was geweest eens flink aan de (Haagse) weg te timmeren.

Omdat de nota Ontwikkelingslijnen 1973 zonder twijfel in de Tweede Kamer nog wel ter sprake zal komen is het nuttig enkele saillante punten te noemen.

De werkgelegenheid vormt, aldus deze beleidsnota, nog altijd het sleutelprobleem. Onvoldoende gevarieerde werkgelegenheid voor jongere geschoolde beroepskrachten, onvoldoende mogelijkheden voor een groep oudere werknemers die vooral afkomstig zijn uit de landbouw en aanpassingsmoeilijkheden bij de ontwikkeling van de traditionele bedrijfsvoering naar modernere bedrijfsvoering zijn de voornaamste hete hangijzers.

Over de volkshuisvesting vermeldt de nota onder meer: „Het bouwen in 1973 van zoveel mogelijk woningen met lage huren, verlaging van het huurniveau en de produktie van minstens 1600 woningen per jaar in de periode 1973-1975.”

Alle politieke partijen in Oost-Groningen hebben zich in grote lijnen akkoord verklaard met de inhoud van deze beleidsnota van de Streekraad. Ook de drie vakcentrales hebben zich er positief achter gesteld.

Stelling

Harm Hofstee uit het Overijsselse Borne is aan de Rijksuniversiteit te

Groningen gepromoveerd tot doctor in de godgeleerdheid. Niets bijzonders natuurlijk, ware het niet, dat hij in de laatste stelling van zijn proefschrift tot een opmerkelijke uitspraak komt. De heer Hofstee stelt namelijk het volgende: „Goede politici zijn zij die de gave der verboritas missen, te meer, daar deze gave zuiver fenotypisch is en ontstaat door imitatie.”

Voor Hans Wiegel en de zijnen toch wel iets om eens ernstig over na te denken. Of niet soms?

Soefi-beweging

Dat het in Friesland wellicht komt tot de oprichting van een afdeling van de Soefi-beweging in Nederland is te danken aan oud-minister prof. dr. H. J. Witteveen. De heer Witteveen heeft in Drachten een lezing over dit onderwerp gehouden. Hij sprak al van „een mogelijk universele eredienst, die binnen niet al te lange tijd in Leeuwarden of Drachten kan worden gehouden.” Het soefisme is volgens de heer Witteveen van betekenis vanwege zijn houding van tolerantie, zo niet verzoening, ten opzichte van de godsdiensten die zo sterk hun stempel op de verschillende culturen drukken. „Beschavingen,” zo sprak de heer Witteveen in Drachten, „raken steeds meer verstrengeld. Daarom is het noodzakelijk dat we steeds meer gaan beseffen dat dit geen reden tot strijd mag zijn, maar dat er een diepere eenheid is, die alle godsdiensten verbindt.”

VVD-burgemeester voor N.O.-polder

NOORDOOSTPOLDER — Tot burgemeester van deze gemeente is benoemd met ingang van 16 maart onze partijgenoot mr. G. Loopstra, thans burgemeester van Vlagtwedde (eerder van Finsterwolde). Wij wensen hem een aangename en succesvolle ambtsperiode toe in zijn nieuwe omgeving.

Kamercentrale Drenthe

De Kamercentrale Drenthe houdt haar algemene vergadering op maandag 5 maart om 20.00 uur in hotel Homan te Hoogeveen. Naast de algemene punten der agenda wordt de beschrijvingsbrief van de Algemene Vergadering van de VVD (13 en 14 april te Assen) besproken. Voorts worden een lid en plaatsvervangende leden van de propagandacommissie aangewezen. Het lid van het Dagelijks Bestuur, de heer J. Rijkens is aftredend en herkiesbaar.

Aankondigingen

2 maart: Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD in de provincie Drenthe te Meppel over Kinderbescherming.

2 maart: dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de ledenvergadering afdeling Gieten. Hotel Centrum.

5 maart: De Kamerleden dr. K. van Dijk en drs. J. F. Scherpenhuizen, G. R. Meijer, (fractievoorzitter provinciale staten van Groningen en **J. B. Brons**, (fractievoorzitter gemeenteraad van Groningen) spreken voor de nieuwe leden van de afdeling Groningen. 20.00 uur, de Coendersborg.

9 maart: G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de liberale sociëteit Groningen over „Blijft Nederland in de NAVO?”

12 maart: T. E. Willems (fractievoorzitter VVD in de gemeenteraad van Rodden) spreekt voor de liberale kring Meppel-Steenwijk e.o. 20.00 uur, Zaal Zwart, Ruinerwold.

Interim stichting vergadert

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op 24 oktober 1972 werd in Den Haag de tweede Structuur Conferentie gehouden, waar de afgevaardigden van de bij de „3 Koepels” aangesloten organisaties, daartoe door hun organisaties gemachtigd, unaniem besloten:

1. dat een nieuwe samenwerkingsvorm voor het werk, dat thans verricht wordt in de „3 Koepels” nl. het N.V.C., de N.V.R. en de Federatie V.V.H., tot stand zou worden gebracht.

2. dat hiertoe als overgangsfase een Interim Stichting zou worden opgericht van beperkte levensduur met het doel de integratie van de werkzaamheden, die tot nu toe door het N.V.C., de N.V.R. en de Federatie afzonderlijk werden verricht, tot stand te brengen.

3. dat afgevaardigden van de „3 Koepels” voor 1 jan. 1973 de Interim Stichting zouden oprichten.

4. dat de Interim Stichting zal werken volgens de Statuten, die door de statuten commissie (ingesteld door de „Modelcommissie”) zijn ontworpen.

Voorts werd besloten, dat voor de definitieve samenwerkingsvorm zal worden gestreefd naar het door de „Modelcommissie” voorgestelde model.

De oudste Koepel, de Nationale Vrouwen Raad (1898), waarbij behalve vrouwenorganisaties ook gemengde en beroepsorganisaties zijn aangesloten, beweegt zich naast zijn landelijke taak ook op internationaal niveau en dient als forum voor belangrijke vraagstukken, zowel nationaal als internationaal. Het Ned. Vrouwen Comité, opgericht in 1944, is het overleg orgaan van de Landelijke presidentes van de grote vrouwenorganisaties. Het fungeert ook als contact tussen de regering en maatschappij enerzijds en de vrouwenorganisaties anderzijds. Voorts valt het Informatie en Documentatie Centrum onder zijn beheer. De derde Koepel, de Federatie Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening, opgericht in 1951, heeft als voornaamste doelstelling het vrijwillig verlenen van praktische sociale hulp op landelijk, maar vooral op provinciaal en plaatselijk niveau.

Op 5 jan. 1973 werd de oprichtingsakte van de Interim Stichting voor de notaris verleden en getekend door de presidentes van de „3 Koepels.”

Vergadering

Op 16 febr. jl. werd de eerste Vergadering van de Interim Stichting in den

Haag gehouden. Aanwezig waren 44 afgevaardigden van de 64 aangesloten organisaties. Aangezien de voorzitter van de Interim Stichting op deze vergadering nog gekozen moest worden, werd de vergadering beurtelings voorgezeten door de presidentes van de „3 Koepels” nl. mevrouw Rood, mevr. Richters en mevr. de Ranitz. Een der agendapunten was de regeling van de organisatorische zaken o.a. huisvesting, personeel en financiële aspecten. Verder kwam aan de orde de inventarisatie van interne problemen en het stellen van prioriteiten. Aangezien de N.V.R. en de Federatie al enige tijd bezig zijn om tot regionale samenwerking te komen, zal aan informatie en voorlichting op het grondvlak prioriteit moeten worden toegekend. Dit zal mogelijk zijn, doordat de N.V.R. door het Ministerie van C.R.M. subsidie is toegezegd voor het houden van 6 regionale bijeenkomsten.

Plannen op langere termijn betreffen o.a. milieuzorg en het eventueel houden van een voorlichtingsdag voor de vrouwenorganisaties door het Ned. Cult. Contact op het gebied van audio-visuele middelen als follow up van het Congres „Agora '72”. Het jaar 1974 is uitgeroepen tot het jaar van de Family Planning. Internationaal zijn hiervoor plannen gemaakt en door C.R.M. is gevraagd welke plannen de gezamenlijke Ned. Vrouwenorganisaties hebben.

1975 is het „Jaar van de Vrouw”. De bedoeling van de Ver. Naties is dat elk land inventariseert hoe het met de positie van de vrouw staat en nagaat op welke wijze hierin nog verbetering mogelijk is.

Het Dagelijks Bestuur van de Interim Stichting heeft van het Algemeen Bestuur (de presidentes van de aangesloten organisaties) als „huiswerk” opgekregen al deze plannen nader te bezien en uit te werken. Het laatste agendapunt van de vergadering was de verkiezing van de voorzitter van de Interim Stichting. Gesteld waren 3 kandidaten nl. mevr. drs. J. Muller-v.d. Wielen, mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh en mevr. T. C. C. Scholten-van Iterson. Bij eerste stemming werd mevr. Muller-v.d. Wielen met meerderheid van stemmen gekozen.

Mevr. Muller is voorzitter geweest van de „Modelcommissie” en de Interim Stichting mag zich gelukkig prijzen, dat onder bekwame leiding van haar, die het afgelopen jaar zo veel werk

heeft verzet om tot de nieuwe structuur te komen, naar de uiteindelijke samenwerkingsvorm toe kan worden gevorderd. Ook voor mevr. Muller zal het veldopening geven, dat zij het voorbereidende werk thans zal kunnen afmaken.

Het Dagelijks Bestuur van de I.S. bestaat uit de presidentes, secretaresses en penningmeesteressen van de „3 Koepels” nl. voor de N.V.C. mevr. prof. mr. dr. M. Rood-de Boer; mevr. M. C. Laan-Bender; mevr. L. Muller-Hafkemeijer; voor de N.V.R. mevr. A. H. Richters-Wolvius; mevr. ir. C. E. v.d. Ban-Willinge; mevr. ir. L. v. d. Berg-Gerlagh; voor de fed. V.V.H. mevr. A. M. de Ranitz-de Brauw; mevr. A. G. Richard-Snethlage; mevr. mr. E. de Roock-Bedding.

Het Dagelijks Bestuur zal de komende jaren hard moeten werken om binnen de statutair vastgestelde tijd de uiteindelijke samenwerkingsvorm te kunnen verwezenlijken.

16 februari 1973 is een belangrijke dag geweest. Er is een samenwerkingsvorm gestart, die naar schatting 1 miljoen georganiseerde Nederlandse vrouwen omvat.

E. de R.-B.

Haarlem

De Federatie V.V.H. afd. Haarlem, waarbij de „Vrouwen in de VVD” Kennemerland Zuid ook zijn aangesloten organiseert op dinsdagmiddag 13 maart a.s. om 14 uur een bijeenkomst in het Rechthuis Vergierdeweg 52 Haarlem-Noord waar Ds. Sijthoff uit IJmuiden zal spreken over „Leprabestrijding”. VVD-vrouwen zijn van harte welkom, toegang vrij.

nder de loep

● Ketwich Verschuur

De voorzitter van de Haagse afdeling van de VVD, de heer H. P. J. van Ketwich Verschuur, heeft in de ledenvergadering van 15 februari j.l. het presidium overgedragen aan zijn opvolger, mr. M. Th. Tegelberg, die zonder tegenkandidaat en met algemene stemmen werd gekozen. Aan Van Ketwich Verschuur, die gedurende 3½ jaar de voorzittersfunctie in onze grootste afdeling op voortreffelijke wijze heeft vervuld, nadat hij eerst nog het penningmeesterschap had waargenomen, werden het lidmaatschap van verdienste van de afdeling en ook enige materiële geschenken aangeboden.

In zijn afscheidswoord herinnerde de aftredende voorzitter er o.a. aan, dat wij in mei 1940, toen Nederland door Nazi-Duitsland werd overvallen, beiden bestuurslid van de Amsterdamse afdeling van de Liberale Staatspartij waren. Hij als penningmeester, schrijver dezes als secretaris, en dat we in juli 1941 beiden bezoek hadden gekregen van de Sicherheitspolizei. Naar aanleiding van het verbod van de „oude” politieke partijen werd bij hem de afdelingskas (met dertig gulden!) in beslag genomen en bij mij al het bureaumaterieel (schrijfmachines, stencilmachine, e.d.).

Waar Ketwich bescheidenheidshalve echter niet over sprak, waren zijn „illegale” activiteiten in die bezettingstijd. Toch mag daar in enkele woorden wel eens aan worden herinnerd. Van de „illegale” politieke huilbijeenkomsten herinner ik er mij een ten huize van Ketwich aan het Minervaplein te Amsterdam-Zuid, waar o.a. het latere socialistische Kamerlid de heer J. H. Scheps als inleider optrad. Deze zette in het vuur van zijn anti-Nazi-betoog zijn stem daarbij zo uit, dat ik mij afvroeg of niet de bureaus van de flat zaten mee te luisteren. Maar waarschijnlijk waren die óók wel „goed”, zoals men dat toen met dit eenvoudige woord uitdrukte.

Maar Ketwich Verschuur heeft ook gevaarlijker verzetswerk verricht en is deswege in de loop van 1942 in Rotterdam door de Duitse politie gearresteerd. Gedurende zijn driejarige verblijf overleefde hij de Duitse concentratiekampen, maar op het laatst had hij er het leven toch nog bijna bij ingeschoten. Hij behoorde namelijk tot degenen, die, toen de Russen aan de ene en de westerse geallieerden aan de andere kant steeds meer opdrongen, per schip over de Oostzee werden weggevoerd. In de Kielse Bocht werd het transport echter gebombardeed, waarbij tallozen jammerlijk omkwamen. Tot de naar ik meen kleine tweehonderd geredden in dit historische drama behoorde ook Van Ketwich Verschuur, die aldus het geluk had zijn vaderland toch nog terug te zien.

Nadien heeft hij nog vele nuttige functies vervuld, zoals o.a. als secretaris-generaal van het Nederlandsche Rode Kruis en als afgevaardigde naar het Midden-Oosten, ter regeling van het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen. Ook op onze algemene vergaderingen en in de Partijraad was hij altijd een trouwe — en actieve — aanwezige. Wij hopen hem, ondanks zijn aftreden thans als Haagse voorzitter, toch nog menigmaal op afdelings- of partijbijeenkomsten te ontmoeten.

● Agressie en rechtsstaat

Op dezelfde Haagse afdelingsvergadering, waar ik boven over schreef, bracht een der aanwezigen bij de rondvraag de toenemende agressie en de zijns inziens dikwijls te slappe of tekortschietende reactie daartegen van de zijde van politie (en soms ook van de justitie) ter

sprake. Jammer genoeg geschiedde dat op nogal emotionele wijze (het zit velen inderdaad hoog), zodat de spreker minder bijval kreeg dan anders het geval zou zijn geweest. Dat was inderdaad jammer, want hij had m.i. in principe gelijk.

Waar het, naar ik meen, ons in beginsel om moet gaan is de handhaving van de rechtsstaat. Dat is een oud liberaal beginsel en dat zal het ook moeten blijven. Die rechtsstaat wordt door de toenemende agressie bedreigd en uitgehold. Zij komt tot uiting in vernielingen, brandstichtingen en berovingen, maar ook — en politiek is dat gevaarlijker — in het bezetten van universiteiten en hogescholen als protest en verzet tegen wettig tot stand gekomen maatregelen; in het „kraken” van huizen, in het openlijk (zelfs voor de televisie) aankondigen van dreigen met terreurdaden door groepen als de „Rode Jeugd”; in opruiling en sabotage binnen de krijgsmacht (in het bijzonder het leger) en andere (politieke) chantages.

Een beroep tot tolerantie op de hierover verontrusten, is in dit geval aan het verkeerde adres gericht. Dat zou moeten worden gericht aan het adres van de agressoren, maar die zijn voor een dergelijk beroep ongevoelig. Zij zijn de intoleranten, die de grens van wat de geordende samenleving in de democratische staat kan toestaan, ver overschrijden. Het gevaar is daarbij tevens, dat

wanneer politie en justitie tekort (zouden) schieten, andere groepen „eigen recht” gaan toepassen. Zo werd in Amsterdam door marinemannen de hal van het Centraal Station destijds gezuiverd van elementen, die daar wekenlang 's avonds vrouwen en meisjes lastig konden vallen zonder dat daar iets tegen werd ondernomen. Zo werd ook de Dam op dezelfde wijze schoon geveegd toen het er steeds meer naar ging uitzien dat bevuiling en beschadiging van het Nationale Monument, hinderlijke bedelarij en straat- en stoepenbevuiling tot in de wijde omtrek, kleine diefstallen en handel in verdovende middelen door de stedelijke overheid zonder veel ingrijpen werden „getolereerd”. En nu heeft dan een groep Leidse studenten hardhandig collega-studenten uit de door laatstgenoemden wederrechtelijk bezet gehouden universiteitsruimten verwijderd. Het mooiste bij dit laatste was nog, dat de bezetters toen onmiddellijk de door hen anders al gauw voor „fascisten” uitgemaakte politie te hulp riepen en nog verontwaardigd waren dat deze huns inziens niet snel genoeg verscheen.

Dat het tot dergelijke incidenten moest komen, is een teken dat we ons op het stuk van de handhaving van de rechtsstaat al op een gevaarlijk hellend vlak bevinden. Met voldoening mag gelukkig worden erkend, dat onze geestverwant mr. Geurtsen reeds meermalen in de Kamer op bedreiging en misstanden van die aard met nadruk de aandacht heeft gevestigd. En dat vorige week bij het onderwijsdebat in de Tweede Kamer (over het collegegeld) mej. Kappayne van de Coppello geen twijfel heeft laten bestaan omtrent haar veroordeling van de „bezetting” van gedeelten van universiteiten en hogescholen. Zij noemde deze een „onwettig pressiemiddel” en laakte ook de negatieve houding van sommige universitaire bestuursorganen als het er om gaat aan een onwettige situatie een eind te maken. Gebeurt dat niet, dan kan dat leiden tot het toepassen van „eigen recht”.

● VDD blijft in opgang

Blijkens publikaties in enkele dagbladen heeft het Nederlands Instituut voor Publieke Opinie- en Marktonderzoek (NIPO) in januari een steekproef genomen onder ruim 3300 kiezers van 18 jaar en ouder, die op 29 november aan de Kamerverkiezingen hadden deelgenomen. De vraag was, hoe zij die dag hadden gestemd en wat zij thans (januari) zouden zijn gaan stemmen.

Er blijkt uit, dat er nogal wat „veranderde” stemmen zouden zijn uitgebracht en dat de VVD daarvan de meeste winst zou hebben geplukt en in geringere mate ook de PPR en de PvdA. Stemmenverlies zou in vergelijking met 29 november zijn geleden door de KVP, DS'70 en D'66 en in geringe mate ook nog door de CHU. De ARP en de CPN zouden vrijwel gelijk zijn gebleven. Interessant zijn vooral de percentages. De meest getrouwe vaste kernen zijn te vinden bij de ARP (87 pct.), de PvdA (86 pct.) en de VVD (85 pct.). Bij alle andere partijen liggen die percentages ver daar beneden door overgang naar andere partijen of door twijfelaars, die niet wisten of zij nog dezelfde partij zouden hebben gestemd. Bij D'66 zou die vaste kern slechts 63 pct. van haar kiezers op 29 november bedragen en bij DS'70 zelfs maar 59 pct. Van hen, die op 29 november DS'70 stemden, zou thans 11 pct. zeker naar de VVD-lijst zijn overgegaan (met daarnaast 23 pct. twijfelaars). Van de KVP-stemmers zouden er nog weer 3 pct. naar de VVD zijn overgegaan, tegen 2 pct. naar de PvdA. Van de PPR, D'66 en zelfs van de CPN (!) zouden elk 2 pct. van hun kiezers thans VVD hebben gestemd.

De VVD telde zelf nauwelijks kiezers die op hun beurt naar andere partijen zouden zijn gegaan, namelijk slechts 1 pct. (terug) naar de KVP. Voor de VVD was ook het aantal twijfelaars of nietstemmers op één na het kleinste, namelijk samen 12 pct. Slechts voor de ARP bedroeg dat nog iets minder: 10 pct. De anderen lagen veel hoger. Bij DS'70 bedroeg dat 23 pct., bij de PPR 19 pct. en bij de KVP 16 pct.

● Vreemde medische opvatting

Wie nog getwijfeld mocht hebben aan de schromelijke eenzijdigheid van het „Medisch Comité Nederland-Vietnam”, is van die twijfel nu wel genezen. Op een pertinente vraag van de vice-voorzitter van het Nederlands Comité Unicef, mej. Tjeenk Willink, aan de voorzitter van genoemd medisch comité, prof. De Haas, of deze (dus) de oorlogsslachtoffers in Zuid-Vietnam, die leven onder zoals het heet het huidige „Saigon-regime”, wilde laten creperen, antwoordde deze onomwonden met: ja! Dit

● Uit een artikel van de parlementaire redactie van De Volkskrant: „Bij zowel het linkse als het christen-democratische blok is de interne samenhang niet erg groot meer. KVP en ARP wantrouwen elkaars partij-politieke bedoelingen grondig. Bij de PvdA ziet men met klimmende huiver de PPR telkens weer uit de band springen, terwijl D'66 begint te ontdekken, dat meer eigenzinnigheid electoraal beter betaalt. (...) Noch links, noch in het centrum ligt de officieel verlangde omvorming van het blok tot een nieuwe gezamenlijke partij in het verschiet.”

● Minister Van Agt in een interview in De Nieuwe Linie: „Ik zou de PvdA in de regering willen zien, omdat in die partij een groot elan is voor vernieuwing en solidariteit met mensen, die het minder goed hebben. Maar ik vind het

een zaak van rechtvaardigheid hieraan toe te voegen, dat de verguizing van de VVD, die zich van veel mensen meester maakt, ook van velen in mijn partij, onrechtvaardig is.”

● Elseviers Weekblad naar aanleiding van o.a. het Hoogovensconflict: „Gaan de werkgevers door de knieën, dan accepteren ze daarmee een stuk inkomstennivellering dat bij iedere volgende cao-onderhandeling weer op tafel zal komen. Daar is de vakbeweging op uit.”

● Uit een Kamerverslag in De Telegraaf: „Minister Schmelzer zei te vrezen dat Nederland door in het wilde weg de internationale zedenmeester uit te hangen, zijn invloed in de wereld zou verliezen. Wij moeten oppassen, niet de naam te krijgen van de eeuwige querulant.”

● Uit een pamflet van de Bond van Nederlandse Marxisten-Leninisten: „Er moet een macht worden opgebouwd, een tegenmacht die het kapitalistische systeem gaat vernietigen en er een socialistisch systeem voor in de plaats wil gaan bouwen. Het gaat om macht, om arbeidersmacht, studentenmacht, scholierenmacht, soldatenmacht... om volksmacht.”

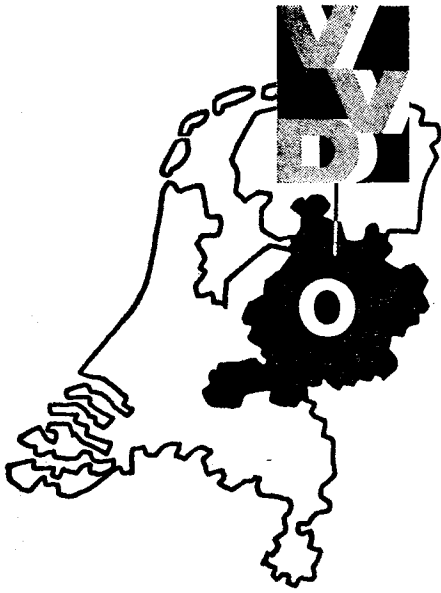
JAC. JURRISSSEN & ZOON

Boomkwekers sinds 1773

Voor grote Coniferen, Taxus, Thuya's, Hulst, Spar, Pinus, enz., enz.

Van 2 tot 4 à 5 meter hoog

CORT VAN DER LINDENLAAN 1 - NAARDEN - TEL. 02159 - 43706

Gedachten over gewestvorming

Bestuurlijk Nederland worstelt al geruime tijd met de gewestvorming. De Provinciale Staten van Gelderland vormen daarop geen uitzondering. Reeds bij de begrotingsbehandeling in december 1971 stond dit onderwerp centraal bij de algemene beschouwingen. Namens de VVD-fractie stelde ir. H. W. F. C. Donkersloot dat bezinning op de bestuurlijke organisatie zich niet mag beperken tot één bestuurslaag; de lokale. Het doel, dat ons voor ogen staat, is een zodanige hergroepering van de bestuurlijke verantwoordelijkheid dat eenheden worden gevormd die werkelijk voor hun taak berekend zijn en daarvoor ook over een voldoende draagvlak kunnen beschikken, aldus de heer Donkersloot.

De gemeente, als bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat, dient in deze visie een wezenlijk beleid te kunnen voeren met betrekking tot vraagstukken, die liggen in het vlak van wonen, werken, leren en recreëren. Verder zal een dergelijke gemeente een reële partner kunnen zijn in het gesprek met andere gemeenten en hogere overheden. De heer Donkersloot voorzagt, dat de vorming van dergelijke gemeenten zich moet voltrekken in het spanningsveld tussen rationalisatie enerzijds en democratisering anderzijds. Het deelde mee dat volgens de schatting van zijn fractie gemeenten in gebieden met een stedelijk karakter een omvang zouden moeten krijgen van minimaal 25.000 à 30.000 inwoners, in minder dichtbevolkte gebieden ongeveer 15.000 inwoners.

Het gewest zou in dit beeld een overkoepelend orgaan moeten worden dat ongeveer tien van de bovengeschetste gemeenten kan omvatten die tezamen een afgerond geheel vormen in bestuurlijk, territoriaal, sociaal-economisch en maatschappelijk opzicht. Naar verwachting zullen 20 à 25 van dergelijke gewesten moeten worden gevormd, die zich qua niveau niet in belangrijke mate van de huidige provincies zullen onderscheiden en derhalve in hun plaats kunnen treden. Duidelijk is dat de gewestvorming — in welke vorm ook — zich weinig zal kunnen en mogen aantrekken van bestaande provinciale grenzen.

Bij deze hergroepering van bestuurlijke verantwoordelijkheid zal ook de centrale overheid niet onberoerd kunnen blijven. Een aantal taken die thans centraal worden behandeld, lenen zich goed voor decentralisatie binnen het kader van globale beleidslijnen. Anderzijds zouden bepaalde provinciale taken misschien beter geschikt zijn voor centrale behandeling.

Helaas moet worden erkend dat dit pleidooi van de heer Donkersloot voor een daadwerkelijke hergroepering in onze staatkundige opbouw buiten de VVD-fractie weinig steun vond.

Aanvulling

Op 31 januari 1973 stond in de Gelderse Staten de gewestvorming wederom in het centrum van de belangstelling, ditmaal naar aanleiding van het uit te brengen advies inzake de concept-structuurschets voor de bestuurlijke indeling. Het voorstel van Gedeputeerde Staten, uitgaande van kleine gewesten die een aanvulling vormen op het lokale bestuur, concludeerde tot een voorkeur voor gewesten van kleine schaal en voorzag voor Gelderland in een zevental gewesten, alsmede indeling van een aantal Gelderse gemeenten bij de in aangrenzende provincies vormen gewesten. Deze voorkeur werd overigens slechts onder zeer groot voorbehoud kenbaar gemaakt. Namens de VVD-fractie trad ditmaal drs. B. U. Haagsma als woordvoerder op, die het fractiestandpunt van december 1971 nader uitwerkte. Zijn voornaamste bezwaar tegen de thans gevolgde weg naar schaalvergroting gold de procedure. Eerst is een afgeronde en doordachte visie op de takenpakketten en de bevoegdheden van de verschillende bestuurslichamen nodig om zó de noodzakelijke uitgangspunten beschikbaar te krijgen voor een zo goed mogelijk territoriale begrenzing van deze taken. De heer Haagsma was van oordeel dat de vorming van kleine gewesten met wezenlijke bevoegdheden, zoals voorgesteld door „provincie nieuwe stijl”. Deze grolijk zal leiden tot het ontstaan van een vierde bestuurslaag, die door de VVD-fractie resoluut van de hand wordt gewezen. Hij stelde daar tegenover het grote gewest met een duidelijk omschreven takenpakket, waarbij de term „gewest” beter kan worden vervangen door „provincie nieuwe stijl.” Deze grote eenheden zijn nodig voor het op adequate wijze kunnen behandelen van de milieuzorg, de arbeidsmarkt, de politie, enz. Het bestuursonderzoek Oost-Nederland wijst in de richting, dat voor dergelijke taken veelal een draagvlak van ongeveer een half miljoen inwoners vereist is. Daarbij moet tevens worden overwogen dat de schaal van allerlei voorzieningen niet alleen op de heden-daagse behoeften mag worden afgestemd, maar ook moet voldoen aan de eisen van een geruime toekomst die ongetwijfeld meer dienstbetoon, meer per-

fectionisme zal inhouden. Het is immers onaanvaardbaar dat men, na invoering van de alom gewenste bestuurlijke reorganisatie, binnen afzienbare tijd opnieuw naar een herziening zou moeten uitzien.

Nieuwe stijl

De „provincie nieuwe stijl” biedt de nodige ruimte aan gemeenten met een wezenlijke betekenis voor hun inwoners, die aan de hun toegedachte autonomie daadwerkelijk inhoud kunnen geven. Wanneer deze gemeenten in staat worden gesteld om zelf een deskundig apparaat voor lokale behoeften te onderhouden en als eenheid zo veel mogelijk taken zelfstandig te kunnen uitvoeren, dan behoeft niet, zoals thans en ook bij kleine gewesten het geval is, te worden gevreesd voor competentiestrijd tussen gemeenten en angst voor overheersing door de centrumgemeente.

De heer Haagsma onderkende dat er meer behoefte aan een noodzaak tot coördinatie zal ontstaan bij toenemen van het aantal provincies. Als mogelijke oplossing suggereerde hij het aanstellen van een viertal staatssecretarissen, ieder belast met de zorg voor een aantal provincies onder verantwoordelijkheid van de minister van binnenlandse zaken.

Aan het einde van de debatten bleek, dat de visie van de VVD-fractie in een jaar tijd belangrijke terreinwinst had geboekt. Met slechts twee stemmen tegen werd door de Staten van Gelderland een motie aanvaard — ingediend door de heer H. J. Beuke, lid van de PvdA-fractie — waarin

- Het scheppen van een vierde bestuurslaag kritisch wordt benaderd;
- Aangedrongen wordt op de vorming van bestuurskrachtige gemeenten;
- Met zoveel woorden wordt geduid op het belasten van de provincies met bovengemeentelijke naast provinciale taken, gepaard gaande met een aangepaste herverdeling van provinciale territoria, en
- Duidelijkheid over de positie van rijk, provincies, gemeenten en gewesten, alsmede over de aard en de omvang van de aan deze lichamen op te dragen taken noodzakelijk wordt geacht voordat in de bestaande bestuurlijke opbouw wijzigingen worden aangebracht.

Afdeling Velp-Rozendaal

VELP-ROZENDAAL — De afdeling Velp-Rozendaal houdt maandagavond 12 maart haar algemene ledenvergadering in café-restaurant „De Gildebroeders” aan de Wilhelminastraat te Velp.

Leegstaand Almelo

Almelo — Nauwelijks was in het vorige nummer van „Vrijheid en Democratie” het artikel gepubliceerd over de leegstand van huizen in Almelo (wij lieten in deze rubriek mevrouw M. E. Schut-Oosting, lid van de Almelse gemeenteraad hierover aan het woord), of het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds kondigde een ingrijpende huurverlaging aan. Het pensioenfonds laat in de nieuwe Almelse wijk Schelfhorst 338 woningen bouwen. Op dit ogenblik zijn ongeveer 300 van deze woningen klaar. Het verhuurkantoor dat maandenlang vergeefs had geprobeerd de huizen aan de man te brengen (het slaagde er slechts in 23 woningen te verhuren), heeft nu bekendgemaakt dat het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds per 1 maart de huren heeft verlaagd met 70 tot 95 gulden per maand. Ze komen thans de liggen tussen f 260,- tot f 340,- per maand. Nu loopt het storm.

Aankondigingen

- 5 maart:** Mr. dr. C. Berkhouwer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Enschede e.o. over „Europa onderweg”. 20.00 uur, Melkion.
- 12 maart:** Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hengelo op 't „Broodje VVD”. 18.00 uur, Cosa.
- 22 maart:** mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Geldermalsen. 20.00 uur, De Gouden Leeuw.

Tweede nationale luchthaven

De gemeenteraad van Breda heeft zeer onlangs een uitvoerig debat gehouden naar aanleiding van de nota van het college van b. en w. over de mogelijke vestiging van een tweede nationale luchthaven in Brabant.

Aanleiding tot deze informatieve nota was de toenemende zorg over het uitblijven van een regionale of provinciale studie over dit onderwerp. Gedeputeerde Staten van Brabant hebben weliswaar in het voorjaar 1971 een drietal situeringen aangegeven die aan redelijk te stellen eisen voldoen, maar daarna is er van die zijde nauwelijks meer iets waarneembaar geweest.

- Deze drie situeringen zijn:
- Het poldergebied ten zuiden van Dinteloord, direct ten noorden van de Roosendaalse en Steenbergse Vliet.
 - Vossemeeerse Polders, westelijk van Steenbergse.
 - Het geprojecteerde industriegebied Reimerswaal.

De eerste twee situeringen zullen hun directe gevolgen hebben voor de stad Breda. Hoewel het stadsbestuur erkent dat een vestiging van een Tweede Nationale Luchthaven in niet onbelangrijke mate zal tegemoet komen aan de dringende noodzaak van versterkte economische ontwikkeling en werkgelegenheidsverruiming in dit gebied, acht zij dit uitgangspunt een té smalle basis om de vestiging in Westelijk Noord-Brabant met alle kracht te bevorderen.

De gemeenteraad is van oordeel dat met name de milieu-hygiënische en planologische aspecten diepgaand vanuit de eigen provinciale verantwoordelijkheid bestudeerd moeten worden.

De Raad van Breda heeft unaniem besloten er bij het provinciaal bestuur op aan te dringen met voortvarendheid te beginnen met de voorbereidingen die in

de huidige situatie noodzakelijk en gewenst zijn en de streek en gemeenten hierbij te betrekken.

Brabant zal straks een duidelijk geformuleerd standpunt moeten kunnen presenteren. Wanneer de Brabantse conclusie mocht luiden dat een vestiging een zaak is die het nastreven waard is, omdat de schade aan het leefmilieu binnen de perken gehouden kan worden, dan moet er eveneens vanuit West-Brabant met kracht van argumenten bezwaar gemaakt kunnen worden, wanneer een andere lokatie zou worden voorgedragen.

Kadercursus

Het bestuur van de afdeling VVD-Breda gaat in de komende maanden een kadercursus starten voor zijn leden.

Gezien de uitstekende verkiezingsresultaten — ook in de Stad en omgeving Breda — is het bestuur tot de conclusie gekomen dat er een dringende behoefte bestaat aan actieve leden die willen meehelpen aan de verdere uitbouw der activiteiten.

Een reeds lang gekoesterde wens van de gemeenteraadsfractie — een maandelijks spreekuur — is tot op dit moment niet gerealiseerd kunnen worden door tijdgebrek van bestuurs- en gemeenteraadsleden. Daarnaast zou de fractie zich ook gesteund willen zien door een aantal projectgroepen die problemen op wat langere termijn grondig zouden kunnen analyseren en voorbereiden.

Het bestuur meent dat er nu, onder het groeiend ledenaantal, voldoende animo aanwezig is om zich via een beperkt opgezette kadercursus voor te bereiden op een bestuurlijke of vertegenwoordigende taak in de nabije toekomst.

Deze kadercursus zal aansluiten op de kadercursus van de centrales West-Brabant en Zeeland die gehouden zal worden op 28 april, 12 en 26 mei te Goes.

Als inleiders, respectievelijk discussie-leiders zullen optreden: mr. H. W. Koning, Tweede-Kamerlid VVD, W. Verwey, Kamercentrale voorzitter West-Brabant, Drs. Y. P. W. van der Werff, fractievoorzitter Provinciale Staten en jhr. R. G. P. Sandberg, fractievoorzitter gemeenteraad Breda.

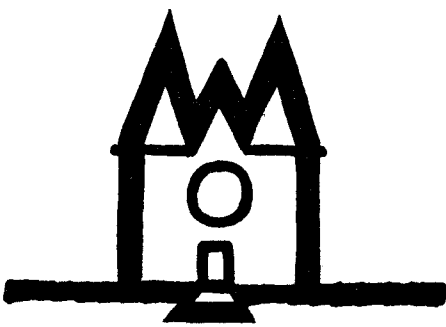
Nadere informaties en aanmelding: Secretariaat VVD-afdeling Breda Bankertweg 3, Breda.

Bestuursmutaties

Eindhoven — Het nieuwe bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: voorzitter G. J. P. Hermesen, (Waalre), vicevoorzitter G. M. W. J. Zeebregts (Son), secretaresse mevrouw J. D. Koenen - Zwikker (Eindhoven), penningmeester L. J. M. Fernig (Eindhoven), tweede secretaris drs. A. H. Nijkamp (Geldrop), vertegenwoordiger Best R. J. v. Laere, vertegenwoordiger Valkenswaard en Jongerencontact G. J. J. Broersen, propaganda en publiciteit mej. W. A. M. van Deurzen (tevens vertegenwoordiger Nuenen), propaganda en publiciteit drs. E. E. C. Hupkens van der Elst (Eindhoven) en vertegenwoordiger Eindhoven stad drs. R. Mudde.

Aankondigingen

30 maart: G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) debatteert voor de MTS te Terneuzen met de kamerleden Gruyters (D'66), Roels (PvdA), Verdam (ARP), mevr. Gardeniers-Berendsen (KVP), v.d. Spek (PSP) e.a. 19.30 uur, MTS, Mozarthof 17, Terneuzen.

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070—61 49 11.

Ondanks een sympathiek aandoende actie heeft de burgerij van Hoogland de strijd tegen de opheffing van haar gemeente (opdeling over Amersfoort en Bunschoten) in de Tweede Kamer verloren. Met grote meerderheid is het desbetreffende wetsontwerp aangenomen. Voor de aandrang door de Hooglanders uitgeoefend bleek mevrouw Kappeyne van de Coppello „diep respect” te hebben. Niettemin leek het haar onontkoombaar het gebied van Amersfoort uit te breiden en gezien de situatie kwam volgens haar alleen Hoogland hiervoor in aanmerking. Onze woordvoerder bekende dat het voor de VVD-fractie een hard besluit was om een gezonde, levenskrachtige gemeente als Hoogland op te offeren aan een probleemrijke oude stad. Toch wilde de fractie dit besluit nemen, omdat een betere vervulling van de centrumfunctie door Amersfoort zwaarder woog. Zij wees er daarbij overigens ook op dat de woningbouw eigenlijk de spil is waarom deze grenswijziging draait.

Volksgezondheid

Bij de behandeling van de begroting van Volksgezondheid heeft mevrouw Veder-Smit een amendement en een motie ingediend. In de motie werd de regering verzocht in overleg met de Stichting Samenwerkende Landelijke Kruisverenigingen te komen tot een plan voor herstructurering van het kruiswerk, alsmede van de van de kruisverenigingen uitgaande zgn. specifieke diensten, en een daarbij behorende financieringsregeling te ontwerpen, bij voorkeur in de vorm van een wettelijke regeling, een en ander aan de Kamer over te leggen. Deze motie werd aangenomen.

Het amendement van mevr. Veder-Smit (eveneens aangenomen) had betrekking op de vermindering van een begrotingspost in verband met kraamzorg en daartegenover een andere begrotingspost (subsidies in de apparaatskosten van de landelijke en provinciale kruisverenigingen) met eenzelfde bedrag (f 650.000) te verhogen. Mevr. Veder-Smit legde er de nadruk op dat de motie uitdrukkelijk bedoeld was ter ondersteuning van het beleid. De motie had tot achtergrond de wens te komen tot herstructurering van de kruisverenigingen. Het amendement lag min of meer in het verlengde van de wens, zoals die in de motie tot uitdrukking was gebracht.

Opleiding tot huisarts en de positie van de assistent-artsen, alsmede de milieu-hygiëne waren andere onderwerpen, waaraan mevr. Veder-Smit aandacht schonk. Over dit laatste onderwerp sprak eveneens de heer Tuijnman. Met name het vraagstuk van de vaste afval vervulde hem met grote zorg. Hij kon zich niet aan de indruk onttrekken dat er in ons land — en in de ons omringende landen niet minder — in de letterlijke zin van het woord wordt „aangerot-zooid”. Hij schatte dat er naast de min of meer officiële stortplaatsen (ca. 1000), nog ongeveer een gelijk aantal clandestiene stortplaatsen zijn; al dan niet brandend of stinkend, al dan niet als stortplaats van verdachte of zelfs gevaarlijke stoffen. Dit kan echt niet meer. De heer Tuijnman drong op grotere aanpak aan. De manier waarop thans wordt gewerkt kan niet langer aan het inzicht van alle gemeenten afzonderlijk worden overgelaten. Er moet een geconcentreerd en gecontroleerd systeem komen. Storten van afval midden in natuurgebieden moet worden voorkomen.

CRM

Bij de behandeling van de begroting van CRM heeft mevrouw Kappeyne van de Coppello o.m. haar grote bezorgdheid uitgesproken over de toenemende ontluistering van de ons nog overgebleven natuur. Bij dezelfde begroting drong de heer Keja aan op een onafhankelijk efficiency-onderzoek bij de N.O.S.

Onderwijs

De opportunistische behandeling van de schoolgeldwetgeving heeft bij mevr. Smit-Kroes twijfels opgeroepen. De beleidsnota heeft die twijfels niet weggenomen, integendeel. Verder zei ons Kamerlid dat wanneer de bewindslieden nu reeds twijfelen of de gemeenschap de kosten van het onderwijs nog wel zal kunnen opbrengen — zij nu met een nota moeten komen met financiële consequenties van het huidige onderwijsbeleid zonder beleidswijzigingen. Het onderwijsbeleid zal zodanig moeten zijn,

dat de verschillende fasen en niveaus van onderwijs niet alleen in formeel logische zin op elkaar aansluiten maar ook dat de feitelijke uitwerking ervan in de materiële en personele sfeer zonder spanningen onderwijskundig gezien te verwezenlijken zijn. Met alleen uitspraken over doelstellingen van het onderwijs en het instellen van commissies wordt geen fundamentele aanpak bereid, aldus mevr. Smit-Kroes. Er moet één strategie en één samenhangend plan komen. De bewindslieden moeten niet in de oude fout vervallen door te sterke nadruk op alleen de wetgeving te leggen.

Mevrouw Kappeyne van de Coppello bracht het vraagstuk van de samenhang tussen wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs ter sprake. Verbaal wordt daarmee in de begroting wel rekening gehouden, maar als het aantal bekostigde wekelijkse lessen geleidelijk wordt verlaagd, dan moest ons Kamerlid er wel aan twijfelen of zo'n maatregel in de beoogde samenhang past. Zolang de numerus fixus in feite bij het hoger beroepsonderwijs blijft bestaan, kan van werkelijke integratie met het wetenschappelijk onderwijs geen sprake zijn.

De affaire-Daudt en de bezettingen van universiteiten en hogescholen kwamen eveneens ter sprake. De bezettingen noemde mevrouw Kappeyne van de Coppello een onwettig pressiemiddel. De VVD-fractie handhaafde haar standpunt, dat de wet op de collegegelden moet worden uitgevoerd, maar ook dat op zo kort mogelijke termijn verbeteringen in de wet moeten worden aangebracht.

Buitenlandse zaken

Dr. C. Berkhouwer meende te kunnen constateren, dat er in het snel veranderende wereldpolitieke krachtenveld de meeste beweging lijkt te zitten in de driehoek Washington-Peking-Moskou. Aan de periferie van die driehoek missen we echter nog steeds een mobiel verenigd Europa. Nog steeds maken we geen gemeenschappelijk front bij de bestrijding van inflatie en monetaire crisis. Laat staan dat de zo veel geroemde, doch evenzeer afwezige, gemeenschappelijke stem van Europa weerklinkt op de brandpunten van de wereldpolitiek.

De heer Berkhouwer drong er verder op aan dat de regering de DDR ervan doordringt dat Oost-Duitsland een verplichting heeft tot schadevergoeding aan de oorlogsslachtoffers. Het Nazi-regime heeft ook in Oost-Duitsland gheerst.

Voor wat het Midden-Oosten betreft, stelde de heer Berkhouwer dat voor de VVD nog altijd de resolutie van november 1967 basis voor een regeling is. Evenmin als Sovjet-Rusland en de Verenigde Staten afzonderlijk of te zamen, is het Europa van de negen in staat voorwaarden voor de vrede in het Midden-Oosten op te leggen. De strijdende partijen zullen aan de conferentietafel moeten gaan zitten.

Overigens had de heer Berkhouwer weinig waardering voor het feit dat Nederlandse ambtenaren in Brussel in aantal en rang onderbedeeld zijn; nog maar één Nederlandse directeur-generaal tegen België!

De heer Waalkens toonde zich niet al te optimistisch over de ontwikkelings-samenwerking. Het leek hem niet onmogelijk dat de animo tot investeren in de derde wereld sterk terugloopt, gezien o.a. de grote politieke onzekerheden, zoals nationalisatie op korte of langere termijn.

Monetaire situatie

In de afgelopen periode heeft de Tweede Kamer ook nog gesproken over de internationale monetaire situatie. Voor de VVD was hierbij de heer Joekes de woordvoerder. Hij vroeg zich o.a. af of zich in de rondzwalkende geldmassa's de laatste tijd niet een element heeft afgetekend dat voor het eerst in grotere omvang als onderdeel van een crisissituatie is waar te nemen, nl.: Sinds kort voert Amerika grote hoeveelheden olie in. De betalingen komen veelal terecht in het Midden Oosten. Zij leggen een extra druk op de Amerikaanse betalingsbalans als een soort tegenhanger van het feit dat een stuk van de Amerikaanse export zich kennelijk uit de markt heeft geprijsd, tijdelijk of blijvend. Een tweede element dat nu aanmerkelijk sterker meespeelt dan zo'n twee jaar geleden, is de positie van Japan. Wij weten daarvan mee te praten, nauwelijks minder dan de Ame-

rikanen. De heer Joekes dacht hierbij niet alleen aan de electronica, maar ook aan de kunstvezel, de textiel en de optische instrumenten en in een vroeger stadium de scheepvaart. Een gemeenschap met een zo laag niveau van collectieve voorzieningen en dus een zo bescheiden belastingpeil als de Japanse kan ons, Europeanen en Amerikanen heel hard beconcurreren. Het aangekondigde voornemen van de Japanse regering om de achtergebleven collectieve voorzieningen te gaan inlopen, noemde de heer Joekes een goede zaak. Daar hoort bij een wisselkoers die de relatieve kracht van de desbetreffende economie weerspiegelt. Maar daar begon bij de heer Joekes twijfel de kop op te steken, vooral over de aard van het zweven van de Yen. Zeer teleurgesteld toonde de heer Joekes zich over het feit, dat Nederland en andere kleine EEG-landen buiten de Europese beslissing in de jongste dollarcrisis zijn gehouden. Bezorgd toonde de heer Joekes zich tenslotte over de zware klappen, die de dollar-devaluatie zal toebrengen aan de scheepvaart, de KLM, de chemische industrie en wellicht de bollenkwekers en de vleeswarenexporteurs.

PTT

In een openbare vergadering van de Commissie Verkeer en Waterstaat heeft de heer De Beer de bewindslieden scherp bekritiseerd met betrekking tot het PTT-beleid, in de geest zoals in zijn artikel in Vrijheid en Democratie nr. 1079 van 2 februari jl., waarnaar we kortheidshalve verwijzen.

Ten aanzien van het wegenprogramma heeft de heer De Beer drie prioriteiten bepleit: 1° de aanleg van rijksweg 50 Apeldoorn-Zwolle; 2° de verbinding over de Westerschelde (hierbij geen voorkeur uitgesproken voor brug of tunnel of brug-tunnel) en 3° de doortrekking van rijksweg 15 voorbij Doetinchem richting Winterswijk.

Voor wat rijksweg 50 betreft antwoordde minister Udink, dat in het komende uitvoeringsprogramma het stuk Apeldoorn-Heerde zal worden opgenomen, dat in 1978 gereed zal kunnen zijn.

Over de vaste verbinding over de Westerschelde ontstond in de commissie een levendige discussie. De minister wilde er ondanks hevige aandrang uit de commissie geen uitspraak over doen, omdat er nog geen beslissing is van de ministerraad.

Voor wat betreft de doortrekking van rijksweg 15 moet herinnerd worden aan een geruime tijd geleden ingediende motie-Aantjes. Daaraan is tot op heden geen uitvoering gegeven. Daarom diende de heer Aantjes opnieuw een motie in, maar die werd niet door de heer De Beer gesteund. Z.i. zou een justere beslissing zijn de verbinding van rijksweg 15 met Venlo te doen aansluiten op de aan te leggen Duitse autobaan op de linker Rijnsoever, zulks via rijkswegen 73, 75 en 77. Volgens de heer De Beer zou op deze wijze een evenwichtiger belang in het totale wegennet worden bereikt, met name wat betreft het verkeer tussen het Ruhrgebied en de Randstad. Er zouden dan nl. twee onafhankelijk van elkaar liggende routes komen. Bovendien zou in de visie van de heer De Beer de ontsluiting van de nieuwbouw in Nijmegen en het noordelijk deel van Limburg daarmee worden gediend. Het nadeel van het uitstellen van het deel Ressen-Baberich zou volgens de heer De Beer voor de regio gering zijn en voor het doorgaande verkeer geen onoverkomelijk bezwaar zijn; 12 km meer is niet zo belangrijk.

Posttarief

In het debat tussen de commissie en bewindslieden werd van laatstgenoemde zijde toegezegd te zullen bekijken of er een speciaal posttarief zou kunnen komen voor postbusbestemmingen (gereduceerd tarief). Eveneens zal worden bekeken de suggestie van de heer De Beer of tv-toestellen van een registratienummer kunnen worden voorzien, waardoor de controle op het zwartkijken met weinig kosten gepaard zou kunnen gaan.

Ook de (late) postbestellingen hadden de aandacht van de heer De Beer. Staatssecretaris Krusinga zei wel dat zal worden gestreefd naar bestelling van alle post in de ochtend, maar hij hield hierbij toch een flinke slag om de arm.

Overigens verklaarde de heer De Beer

VERVOLG OP PAGINA 6

West-Nederland

Burgemeester/ Den Helder

DEN HELDER — Als opvolger van ir. Visser is tot burgemeester van deze gemeente benoemd onze partijgenoot mr. A. P. J. van Bruggen thans burgemeester van Delfzijl. Wij wensen de heer Van Bruggen een aangename en succesvolle ambtsperiode toe in zijn nieuwe omgeving.

Politiek café

'S-GRAVELAND — Op initiatief van de plaatselijke VVD-afdeling is dinsdag in Kortenhof het eerste „politieke café” gehouden. Deze informele bijeenkomst van alle politieke partijen zal zich maandelijks herhalen. Het doel van het politiek café is de contacten tussen burgerij en vertegenwoordiger in gemeentebestuur en -raad te bevorderen.

Kamercentrale Den Helder

Alkmaar — De Kamercentrale Den Helder houdt op maandag 12 maart haar voorjaarsvergadering in „Het Gulden Vlies” in Alkmaar. Aanvang 20.00 uur. Op de agenda staat de kandidaatstelling van een lid van het hoofdbestuur. In verband met het aftreden van drs. W. van der Kolk moet uit de Kamercentrale Den Helder een nieuwe kandidaat gekozen worden. Verder wordt het Liberaal Manifest besproken.

Haagse ambtenaren

DEN HAAG — Voor 5 maart en 2 april staan borrelbijeenkomsten voor de Haagse liberale ambtenaren op het programma. Ze beginnen om half zes en worden gehouden in „Des Indes” te Den Haag. Sprekers zijn de heer A. Ploeg (5 maart; en drs. D. J. D. Dees (2 april).

VERVOLG VAN PAGINA 5

met nadruk, dat de VVD niet bij voorbaat met een mogelijke tariefsverhoging zal instemmen. Hij behield zich het recht voor tariefsverhogingen te zijner tijd op eigen merites te beoordelen.

Vragen

Schriftelijke vragen brengen soms merkwaardige zaken aan het licht. Zo die van de heer **De Beer** over de mogelijkheid van subsidie in de kosten van aanleg van centrale verwarming, als de bewoner hetzij ouder is dan 60 jaar en niet meer deelneemt aan het arbeidsproces, hetzij zodanig invalide is dat een e.v. dringend nodig is. Blijkbaar is deze

VERVOLG VAN PAGINA 3

stond in een brief van het Unicef-comité omtrent de ervaringen met prof. De Haas.

Een Haagse geestverwant van ons, mr. G. A. Lamsvelt, zelf oud „Volksgezondheidsman”, vestigde onze aandacht op een ingezonden stuk van hem in „De Telegraaf” van 13 februari j.l., waarin hij fel protesteert tegen dit standpunt van „een arts, die de eed van Hippocrates heeft afgelegd”. Mr. Lamsvelt kent prof. dr. J. H. de Haas reeds 40 jaar. Hij was vóór de oorlog een bekende kinderarts in Batavia en stond daar al als „rood” bekend. Na de oorlog is hij hoogleraar geweest en jarenlang verbonden geweest aan het Instituut voor Preventieve Geneeskunde te Leiden. Nog steeds is dr. De Haas, ondanks zijn hoge leeftijd (hij is ver in de zeventig) inspecteur van de Volksgezondheid op part-time contract en als zodanig toegevoegd aan de Geneeskundige Hoofdinspectie de Leidschendam. Mr. Lamsvelt erkent: „Dit alles niet ten onrechte. De Haas is een uiterst intelligent man, met een re-

Derde vrouwelijke VVD-burgemeester

Met ingang van 16 maart is benoemd tot burgemeester van Blaricum mevrouw A. J. le Coultre - Foest. Mevrouw le Coultre is nu nog wethouder van de gemeente Wassenaar. Zij wordt Nederlands derde vrouwelijke VVD-burgemeester. In dit ambt gingen haar al voor de burgemeester van Leersum, mevrouw mr. C. M. 's Jacobs - Des Bourvrie en haar ambtgenote van Soest (eerder van Heiloo) mevrouw mr. J. M. Corver-Van Haften. Ons land heeft in totaal zes vrouwelijke brugemeesters.

Mevrouw le Coultre is in het Gooi geen onbekende, onder meer dank zij haar activiteiten in de stichting „Vrienden van het Gooi”, waarvan ze mede-oprichtster was. Haar man is voor de VVD raadslid geweest voor zowel de gemeente Naarden (1952 - 1957) als voor Hilversum (1958 - 1962).

Wij wensen mevrouw Le Coultre een succesvolle ambtsperiode toe in haar nieuwe én oude omgeving.

subsidie mogelijk nooit ter officiële kennis gebracht!

Over het aantal werkuren van schepeelingen aan boord van oorlogsschepen heeft de heer **Keja** vragen gesteld. Is het juist, dat er geen limitering van werkuren voor de schepeelingen bestaat? zo wil de heer Keja o.m. van de minister van defensie weten.

De berichtgeving ingevolge de Wet op de ruimtelijke ordening blijkt, volgens vragen van de heer **Tuijnman**, niet erg systematisch te geschieden. Om verbetering wordt verzocht.

Tenslotte vragen van de heren **Geurtsen** en **Koning** over het weren van gekleurd publiek uit een Rotterdams café.

v. d. W.

Aankondigingen

2 maart: J. de Veen (secretaris kamercentrale Den Helder) spreekt voor de afdeling Nieuwkoop over de inrichting van de partij; toelichting Liberaal Manifest. Café Centrum, Winkel.

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de propaganda-avond afdeling Zijpe.

5 maart: mevr. mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD in de Krimpenerwaard over Volksgezondheid. 20.00 uur, café-restaurant De Grote Boer, Voorstraat, Lekkerkerk.

7 maart: dr. L. Ginjaar (lid Stuurgroep) spreekt voor de afdeling Castricum over het Liberaal Manifest.

8 maart: mr. F. Porthoine (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Braassemmermeer over „de VVD en de zelfstandigen”, „De Woelige Baren”, Roelofarendsveen.

9 maart: mevr. drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wieringen. 20.00 uur, hotel P. Kaan, Hippolytushoef.

12 maart: drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zeist. 20.00 uur, Boschlust.

13 maart: L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de nieuwe leden van de afdeling Utrecht.

15 maart: L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de oprichtingsvergadering van de afdeling Wieringen. 20.00 uur, café-restaurant De Rusthoek, Ambachtweg 1.

mr. H. van Riel (fractievoorzitter in de Eerste Kamer) spreekt voor de afdeling IJsselstein, Lopik. 20.00 uur, hotel Ridder St. Joris, Weistraat.

20 maart: dr. L. Ginjaar (lid Stuurgroep) spreekt voor de Statencentrale Hilversum over het Liberaal Manifest. 20.00 uur, Chr. Technische School, Gemeenlandsaan 2, Huizen.

22 maart: mr. dr. C. Berkhouwer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD afdeling Rotterdam over het Europa van de negen, 10.00 uur, Voorschoterlaan 100, Rotterdam.

VVD in het parlement

Hoger personeel

In ons vorige nummer schreef het Kamerlid drs. G. M. V. van Aardenne in zijn artikel „Discussie over inkomenspolitiek” onder meer over de Nederlandse centrale van hoger personeel die al geruime tijd voor toegang tot de SER vecht. In ons blad stond vermeld dat deze groep „relatief nu eenmaal zwak is, hoewel het om 10.000 mensen gaat”. Bedoeld was tienduizenden. De centrale voor hoger personeel telt immers nu al bijna 20.000 leden.

nder de loep

spectabele wetenschappelijke productie.”

Het Medisch Comité bestaat uit een aantal rode artsen, die blindelings het communistische Noord-Vietnam steunen en die in advertenties in de bladen gewagen van „de barbaarse dictatuur van Saigon”, waaronder de Zuid-Vietnamezen zuchten. Uiteraard mag ook dr. De Haas zijn eigen, zij het zeer eenzijdige politieke ideeën hebben. Maar ik kan het met onze geestverwant eens zijn, dat wat deze medicus thans doet en zegt, voor een medicus ver over de schreef gaat. Of dit, zoals mr. Lamsvelt meent, voor minister Stuyt aanleiding moet zijn, aan het dienstverband van prof. De Haas thans een einde te maken, kan ik niet beoordelen. Daarvoor voel ik me te veel leek op het medisch-juridische terrein. Gezien de leeftijd van prof. De Haas zou dat in ieder geval niet zo opvallend en geen ramp zijn. Mr. Lamsvelt heeft echter nog twee andere suggesties. In de eerste plaats meent hij dat er reden voor de Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunst zou zijn om de tuchtspraak tegen dr.

De Haas in werking te brengen wegens „inbreuk op de eer en goede naam van de medische stand”. En ten slotte zou een van de Kamerleden (hij denkt aan de arts Tilanus) vragen over dit geval aan minister Stuyt kunnen stellen.

Mr. Lamsvelt meldde nog, dat de bekende medische publicist dr. Meindert de Groot, eveneens verbonden aan de Geneeskundige Hoofdinspectie, hen heeft gemachtigd te vermelden, dat deze met de bedoeling van het stuk instemt.

Kort voor het ter perse gaan van dit blad las ik in het Vaderland een ingezonden stuk van prof. De Haas, waarin deze schrijft dat zijn uitleg aan mej. Tjeenk Willink in de Unicef-brief onjuist is weergegeven. Deze halve tegenspraak is in dezelfde stijl geschreven als de advertenties van het Medisch Comité. Het is de stijl van de propagandadiensten van de Sovjet Unie en van Rood China en bevestigt nog eens dat het Medisch Comité Nederland-Vietnam op politieke gronden weigert zijn diensten ook tot het eveneens zwaar getroffen Zuid-Vietnam uit te strekken.

Op zondag 11 februari werd het dagelijks bestuur ervan in kennis gesteld, dat het hiernaast afgedrukte artikel aan Vrijheid en Democratie zou worden aangeboden. Het dagelijks bestuur werd gevraagd daarop een commentaar te geven. Het dagelijks bestuur achtte zich daartoe niet bevoegd, omdat uitdrukkelijk aan de algemene vergadering die op 24 en 25 maart 1972 werd gehouden de toezegging was gedaan dat het Liberaal Manifest door de gehele partij zou worden behandeld. Het gehele hoofdbestuur zou derhalve ter zake een standpunt dienen te bepalen. Wel achtte het dagelijks bestuur het gewenst terstond de afdelingen in te lichten, hetgeen is geschied door toezending van het artikel en een voorlopig standpunt van het dagelijks bestuur aan de afdelingen. (Mededelingen van het hoofdbestuur nr. 132 van 13 februari 1973). Intussen heeft het hoofdbestuur op 21 februari tussentijds vergaderd en zijn standpunt bepaald. U vindt dat standpunt in het artikel „Geef de partij de kans”.

Geef het Manifest een kans

Het Liberaal Manifest is — we mogen dat dankbaar constateren — bijzonder goed ontvangen, zowel binnen als buiten de partij. Allerwegen heeft men zijn waardering uitgesproken voor de moderne, waarlijk liberale geest, die het stuk ademt. Maar het Liberaal Manifest is nog altijd een vrijblijvend stuk gebleven. En nu is dan de tijd aangebroken dat we daar iets aan gaan doen, zodat we zeer binnenkort met recht onze gesprekspartners kunnen voorhouden, dat het niet zo maar een groepje idealisten uit de partij is, dat deze open opstelling predikt, neen, dat de hele partij hier achter staat!

Maar hoe gaan we dat nu doen? Is het werkelijk nodig daarvoor het hele manifest op te breken in stukken en brokken, waarover we dan na uitgebreid discussiëren maar liefst veertien deelresoluties gaan aannemen? Wij dachten van niet. Hier is volgens ons een veel royaler gebaar op zijn plaats. Een gebaar, waardoor onderstreept wordt, dat onze hele partij bezielde is door die geest, waaruit de stuurgroep de inspiratie heeft geput om tot haar visie te komen. Kortom een stellingname, waarbij het Liberaal Manifest integraal aanvaard wordt als basis voor discussie met gelijkgezinden in en buiten andere politieke organisaties.

Er is nóg een reden waarom wij aan een dergelijke gang van zaken verre de voorkeur geven boven het uiteenrafelen van het weefsel dat als Liberaal Manifest zo'n goede indruk heeft gemaakt. En dat is de constatering van het feit, dat mede door het noodgedwongen oponthoud intussen onmiskenbaar is gebleken dat het Liberaal Manifest in zijn huidige vorm beantwoordt aan het doel, waarvoor het geschreven is. Het doel namelijk het gesprek tot stand te brengen en de discussie te stimuleren. Men mag zich afvragen of door de veertien resoluties dat doel beter gediend is. Wij betwijfelen dat ten zeerste, ondanks het feit dat voor de ontwerp-resoluties frequent uit het manifest geciteerd is. Immers, de citaten staan niet meer in hun oorspronkelijk verband en kunnen zo

licht misverstaan worden, wellicht zelfs provocerend werken. Nog bedenkelijker achten wij het, dat door het kiezen van de resolutievorm wij nu uitspraken zouden gaan doen, die in feite de uitkomst van de discussie met anderen al van tevoren vastleggen. Dat laatste is gewoon slechte discussietechniek en daarbij strijdig met de bedoeling van het manifest.

Nu realiseren wij ons natuurlijk heel goed dat er bij een ieder verschil in waardering zal bestaan voor de diverse onderdelen van het manifest. De een zal het hier niet volledig mee eens kunnen zijn, de ander zal daar zijn bezwaren hebben. Maar is genuanceerd denken en tolerantie voor verschillen van inzicht nu juist niet een wezenlijk kenmerk van het liberalisme? Bovendien ligt hier nu juist een subtiel, maar daarom niet minder belangrijk verschil tussen het Liberaal Manifest en de ons voorgelegde ontwerp-resoluties. Immers, het manifest is geschreven en bedoeld als de eerste fase in een doorgaand proces, als een eerste aanzet in de ordening van gedachten. Door het aannemen van de resoluties zou de partij zich echter star vastleggen op gedetailleerde standpunten.

Om al deze redenen dachten wij er goed aan te doen deze mening zo vroeg mogelijk ter kennis van de leden te brengen. Op grond van deze zelfde overwegingen willen wij met grote klem aanbevelen in één motie dat ruimdende gebaar te maken. In die ene motie zouden wij dan een ieder duidelijk maken, hoezeer wij open staan voor het gesprek en hoe ernstig wij het menen als wij zeggen dat wij onze bijdrage willen leveren in de broodnodige vernieuwing van onze politieke structuren. Zo'n motie zou volgens ons kunnen luiden:

Oproep: De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april in algemene vergadering bijeen, gezien het Liberaal Manifest, overwegende, dat de huidige partijstructuur volstrekt is verouderd, spreekt de wens uit dat op grond van

werkelijke politieke scheidslijnen nieuwe partijen of partijgroepen worden gevormd, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat er steeds een parlementaire meerderheid uit kan worden gevormd, wendt zich tot allen in de KVP, ARP en CHU, in de PvdA, DS'70 en D'66, die net zo denken en vooral ook tot al diegenen die — hoewel vrijheidsgezind — zich van de politiek hebben afgekeerd, met de VVD op basis van het Liberaal Manifest te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel, draagt het hoofdbestuur op hiertoe het nodige te verrichten en verzoekt geestverwanten in vertegenwoordigende lichamen alles te doen om gesprekken als hiervoren bedoeld op gang te brengen en gaat over tot de orde van de dag.

Van ganser harte hopen wij dat veel afdelingen dit initiatief zullen overnemen door deze resolutie te steunen en het ordevoorstel zullen indienen dan de overige ontwerp-resoluties niet meer in behandeling te nemen.

Wij zijn ervan overtuigd dat we dan na Assen met trots zullen kunnen presenteren, wat dan geworden is ons Liberaal Manifest, daarbij zeggende: „Zie daar, dat is onze basis voor discussie met iedereen die verwantschap voelt met het liberalisme en dat is de geest van waaruit wij politiek willen bedrijven!”

- A. BOS, voorz. k.c. Gelderland
- J. COMBEE, voorz. k.c. 's-Hertogenbosch
- DRS. J. H. FRIJLINK, lid bestuur afd. Amsterdam
- DRS. A.J.B. HUBERT, lid van bestuur afd. Den Haag
- P. MUNTENDAM, lid hoofdbestuur en voorz. k.c. Zwolle
- JHR. MR. G.O.J. VAN TETS, voorz. afd. Rotterdam
- MR. A. VOÛTE, lid bestuursraad afd. Amsterdam
- G.C. WALLIS DE VRIES, te Den Haag
- R. ZEGERING HADDERS, voorz. k.c. Drenthe

Geef de partij de kans

Het hoofdbestuur deelde de mening van het dagelijks bestuur dat het juist was de afdelingen direct in te lichten. In overleg met de voorzitters van de kamercentrales (29 aug. '72 en 9 jan. 1973) was immers bepaald dat de door de afdelingen in te zenden amendementen eerst centrale-gewijs zouden worden samengevoegd, waarna vervolgens in een bijeenkomst van dagelijks bestuur en de voorzitters van de kamercentrales een nieuwe samenvoeging van amendementen en wijzigingsvoorstellen zou plaatsvinden. Nu bleek dat een aantal centrale-voorzitters bovenstaand artikel hadden ondertekend en andere centrale-voorzitters hun adhesie hadden betuigd (de heren W. J. A. van den Berg — k.c. Maastricht en J. E. Temminck — k.c. Leiden) leek het niet goed doenlijk zonder nadere standpuntbepaling door het gehele hoofdbestuur de vastgestelde procedure voort te zetten.

Toezending van het voorstel aan de afdelingen had bovendien het voordeel dat de afdelingen reeds tijdig een mening over het voorstel konden vormen.

Intussen is gebleken, dat de stuurgroep die het Liberaal Manifest en de ontwerp-resoluties heeft opgesteld de mening van de schrijvers van „Geef het Manifest een kans” deelt.

Niettemin is het hoofdbestuur unaniem van oordeel dat het niet de vrijheid heeft af te wijken van de gang van zaken zoals deze in de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen is voorgesteld en aanvaard. Voorts is het hoofdbestuur, afgezien van deze formele grond, van oordeel dat het niet juist zou zijn dat de partij volstaat met globale aanvaarding van het Liberaal Manifest zonder dat over de belangrijkste onderdelen daarvan is beraadslaagd. Het hoofdbestuur meent daarom het volgende ontwerp-besluit

aan de algemene vergadering te mogen voorleggen.

Ontwerp-besluit

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen

a. gelet op het op voorstel van het hoofdbestuur door de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen genomen besluit tot het doen behandelen en vaststellen door de partij van een te ontwerpen Liberaal Manifest

b. kennis genomen hebbende van het door de daartoe ingestelde stuurgroep ontworpen Liberaal Manifest en de door het hoofdbestuur conform het hierboven genoemde besluit van de algemene vergadering vastgestelde procedure van behandeling en vaststelling door middel van beraadslaging en stemming door de algemene vergadering over aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resoluties

c. gelet op een voorstel tot globale aanvaarding van het Liberaal Manifest zonder beraadslaging over de opgestelde ontwerp-resoluties en het standpunt van het hoofdbestuur terzake

d. besluit de interne gedachtenwisseling over het Liberaal Manifest in de diverse geleidingen van de partij voort te zetten overeenkomstig de door het hoofdbestuur voorgestelde procedure en de standpunten over het Liberaal Manifest te doen bepalen door een in het najaar van 1973 te houden buitengewone algemene vergadering.

Dit besluit is tot 15 maart a.s. voor amendering vatbaar.

Nu de behandeling van het Liberaal Manifest uitgesteld moet worden — afhankelijk van het door de algemene vergadering te nemen besluit — adviseert

het hoofdbestuur thans geen der voorgestelde ontwerp-resoluties van de stuurgroep Liberaal Manifest in behandeling te nemen. Voorts adviseert het hoofdbestuur tot verwerping van de motie, die wordt voorgesteld in het artikel „Geef het Manifest een kans”.

Wel meent het hoofdbestuur dat los van het Liberaal Manifest enige politieke uitspraak over de partij-structuur en de bereidheid van de VVD daarvoor in overleg te treden, gewenst is. Derhalve stelt het hoofdbestuur voor de navolgende ontwerp-resolutie in behandeling te nemen.

Ontwerp-resolutie

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen

a. van oordeel dat de partij-politieke structuur in Nederland is verouderd

b. spreekt de wens uit dat op grond van werkelijke politieke scheidslijnen partijen of partijgroepen tot stand komen, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat daaruit steeds een parlementaire meerderheid kan worden gevormd waarin een in overeenstemming met de wens van die meerderheid optredend kabinet zijn vertrouwensbasis vindt

c. wendt zich tot alle Nederlanders die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om met de VVD te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel

d. spreekt haar uitdrukkelijke bereidheid uit aan zodanige hervorming mee te werken.

vrijheid en democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

secretariaat tweede kamer fractie

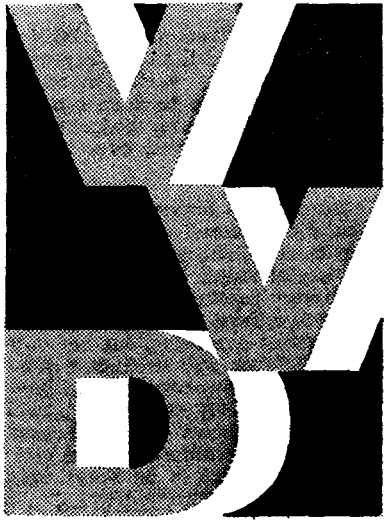
• Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

algemeen secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Agenda algemene vergadering

Hiernaast publiceren wij de zg. beschrijvingsbrief voor de openbare jaarlijkse algemene vergadering, die de VVD op 13 en 14 april in café-restaurant Bellevue te Assen (dr. Nassaulaan 30) houdt. De afdelingen en kamercentrales kunnen tot 15 maart bij het hoofdbestuur van de partij amendementen of wijzigingsvoorstellen indienen op de in deze beschrijvingsbrief opgenomen voorstellen.

De openbare jaarlijkse algemene vergadering van de VVD begint vrijdagmiddag 13 april 1973 om 14.00 uur. De agenda luidt:

1. Opening door de voorzitter.
2. Jaarverslag van de secretaris.
3. Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester.
4. Verslag van de commissie van voorlichting over de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1972.
5. Benoeming van een commissie van drie leden ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1973.
6. Voorstel van de afdeling Beverwijk om iedere afdeling te verplichten minstens evenveel afgevaardigden naar de algemene vergadering te zenden als er stemmen uit te brengen zijn.

Toelichting:

Het is de afdeling Beverwijk in de praktijk gebleken dat grote afdelingen slechts één afgevaardigde naar de algemene jaarlijkse vergadering sturen die dan namens deze afdeling het stemrecht uitoefent voor bijv. 30 of meer stemmen. Deze afgevaardigde is strikt gehouden te stemmen volgens ontvangen aanwijzingen van de afdeling of stemt, zoals veelal gebeurt, naar eigen inzicht en met volledig vertrouwen van de afdeling. Hierdoor wordt echter de invloed welke uitgaat van de discussies en motiveringen tijdens de vergadering door kleinere afdelingen, sterk beperkt omdat de betreffende „grote” afgevaardigde zich niet kan of durft te laten beïnvloeden door alleszins redelijke argumenten. M.a.w. de uitslag van de stemmingen wordt veelal vooraf door een zeer beperkt aantal „groot-aandeelhouders” bepaald. De afdeling Beverwijk vindt dat onredelijk en zou willen voorstellen dat iedere afdeling minstens evenveel afgevaardigden naar de algemene vergadering stuurt als er stemmen uit te brengen zijn.

Advies hoofdbestuur:

Ten aanzien van de feiten: In 1972 had de afdeling 's-Gravenhage 46 stemmen en hadden de daarop in grootte volgende afdelingen, Amsterdam 28, Rotterdam 27 en Groningen 18 stemmen. Deze grote afdelingen plegen met delegaties van enige omvang ter algemene vergadering aanwezig te zijn en niet alle stemmen door slechts één afgevaardigde te laten uitbrengen. Met name van de afdeling 's-Gravenhage is bekend dat deze delegaties nogal eens verdeeld stemmen ten einde op die wijze recht te doen wedervaren aan verschillende stromingen die in de afdelingsvergadering naar voren waren gekomen.

Het komt echter wel voor dat één afgevaardigde 30 of meer stemmen uitbrengt, maar dat is dan het gevolg van stemoverdracht door een aantal afdelingen die zelf geen afgevaardigden sturen aan een afgevaardigde van een andere afdeling. Het hoofdbestuur ziet dat als een euvel. Dit euvel pleegt grote vormen aan te nemen indien bijvoorbeeld een kandidaatstellingsvergadering lang duurt en vele afgevaardigden naar huis gaan en hun stembiljetten overdragen aan een afgevaardigde die nog blijft. Zo kan het voorkomen dat één of twee afgevaardigden van een bepaalde kamercentrale tegen het eind van de vergadering beschikken over het gehele pakket stemmen van alle afdelingen die tot die kamercentrale behoren.

In 1965 heeft het hoofdbestuur getracht deze praktijk uit te sluiten door een statutenwijziging voor te stellen in gevolge welke een afvaardiging van een afdeling ten hoogste door vijf andere

afdelingen gemachtigd zou mogen worden. Dat voorstel heeft toen de vereiste 2/3 meerderheid met 258 vóór- en 213 tegenstemmen niet gehaald. Sinds gestemd wordt met stembriefjes is controle op een dergelijke bepaling ook niet goed mogelijk omdat niet gecontroleerd kan worden of iemand zijn stembiljetten aan een ander geeft.

Ten aanzien van het voorstel is het hoofdbestuur derhalve van oordeel dat alleen dan de grote afdelingen mogen worden verplicht grote delegaties te zenden (met bijvoorbeeld maximaal 5 of 10 stemmen per afgevaardigde) wanneer tegelijkertijd de stemoverdracht van de ene aan de andere afdeling wordt beperkt (bijvoorbeeld op de wijze als in 1965 voorgesteld en verworpen). Indien voor een volgende vergadering een dergelijk initiatief wordt genomen zal een dergelijk voorstel niet op bezwaren van het hoofdbestuur stuiten.

Als de vergadering thans te kennen mocht geven voor een dergelijke bepaling te gevoelen, zal het hoofdbestuur zelf met een voorstel komen voor de algemene vergadering van 1974. In de extreme vorm van one man one vote is het voorstel echter niet realiseerbaar. Bij grote opkomst zouden dan 800 à 1000 afgevaardigden ter vergadering aanwezig moeten zijn, nog afgezien van verdere aanwezigingen.

7. Voorstel van de afdeling Deventer tot beschrijving levensloop kandidaten voor vertegenwoordigende lichamen en VVD-organen.

Toelichting:

Om over kandidaten voor vertegenwoordigende lichamen en VVD-organen een stem verantwoord te kunnen uitbrengen dient informatie over de kandidaten (zoals politieke en maatschappelijke activiteiten, beroep, opleiding, leeftijd enz.) te worden verstrekt.

Advies hoofdbestuur:

Voor wat de voorlopige kandidaten voor de Tweede Kamer betreft schrijft het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal reeds sedert enige jaren voor in artikel 2.1 dat van hen de personalia door volledige invulling van een formulier volgens bij het reglement behorend model aan het hoofdbestuur moeten worden opgegeven. Vervolgens publiceert het hoofdbestuur die gegevens door vermelding daarvan in de groslijst. Het formulier vraagt o.a. naar gegevens betreffende opleiding na de lagere school, beroepsmatig uitgeoefende functies gedurende de laatste 10 jaar, politieke activiteiten gedurende de laatste 10 jaar, andere maatschappelijke activiteiten gedurende de laatste 10 jaar en voorts naar deskundigheden op politiek terrein.

Voor wat de kandidaatstelling voor provinciale staten en gemeenteraden betreft meent het hoofdbestuur dat de daarbij betrokken organen zelf zoveel mogelijk dienen te regelen welke informatie worden verschaft.

Bij kandidaatstelling voor het hoofdbestuur is het — tenzij het om herverkiezing gaat — reeds een jarenlang gebruik dat voor de kandidaten door degenen die hem of haar voorstellen een schriftelijk curriculum vitae wordt verspreid. Wel blijft dat nogal eens achterwege indien voor een plaats slechts één kandidaat is gesteld; in zodanig geval vindt er ook geen verkiezing plaats, maar verkozenverklaring van de enige kandidaat (art. 49.1 huishoudelijk reglement). In Vrijheid en Democratie pleegt vervolgens een interview of levensbeschrijving van de nieuwe hoofdbestuurleden te verschijnen.

Aan een algemene regel als door Deventer voorgesteld, bestaat derhalve

geen behoefte, wel aan het blijven verschaffen van de door Deventer verlangde informatie.

8. Voorstel van de afdeling Groningen tot contributieverlaging voor studenten, in de ruimste zin des woords.

Toelichting:

De afdeling denkt aan een bedrag van f 10 in plaats van f 20. Dit omdat naar haar is gebleken het bedrag van f 20 door vele studenten als te hoog wordt ervaren. Zeker nu de kiesgerechtigde leeftijd verlaagd is tot 18 jaar en wij moeten proberen ook deze jonge mensen binnen onze gelederen te halen, mag naar de mening van de afdeling de contributie hiertoe geen bezwaar zijn.

Advies hoofdbestuur:

In de vorig jaar op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen gehouden algemene vergadering is op voorstel van de afdeling Rijswijk de contributie verhoogd en wel als volgt:

- gewone leden van 18—27 jaar van f 16 tot f 20.
- gewone leden van 27—65 jaar van f 30 tot f 40.
- gewone leden van 65 jaar en ouder van f 25 tot f 30.
- gezinsleden van f 5 tot f 10.
- aspirantleden van f 5 tot f 10.

De verhoging voor de jongere leden met f 4 was dus al vrij gematigd vergeleken met de verhoging voor gewone leden van 27—65 jaar, de gezinsleden en de aspirantleden. Een verlaging van de contributie voor de jongere leden tot een peil dat ligt beneden het niveau van 1972 acht het hoofdbestuur onaanvaardbaar. Bedacht dient te worden dat alleen al de kosten van het partijorgaan Vrijheid en Democratie ongeveer f 10 per lid bedragen. Bij een verlaging van de contributie tot f 10 zou er in het geheel niets meer beschikbaar zijn voor afdracht aan hoofdbestuur, kamercentrales en afdelingen. Hoewel ook het hoofdbestuur zich op het standpunt stelt dat de financiële steun aan de partij slechts één der aspecten van het lidmaatschap is, mag dit aspect toch niet zodanig worden verwaarloosd dat ledenwinst onder de jongeren de partij geld gaat kosten in plaats van opbrengen. Het hoofdbestuur ontraadt het voorstel.

Het voegt hieraan nog toe dat voor de groep aspirant-leden wel reeds geldt dat deze de partij geld kost. Sinds kort ontvangt deze groep het partijorgaan. De kosten daarvan worden gedragen door de „algemene middelen” van het hoofdbestuur.

9. Voorstel van de afdeling Utrecht tot instelling door het hoofdbestuur van een informatiecentrum.

Toelichting:

De afdeling Utrecht, overwegende dat door de recente verkiezingsuitslag het voorzienbaar is dat in de nabije toekomst een groter beroep op de leden zal moeten worden gedaan ter vervulling van functies in vertegenwoordigende en bestuurlijke organen, dat een juiste taakvervulling alleen dan kan geschieden wanneer snel over goede informatie kan worden beschikt, gelet op het feit, dat een goede begeleiding en een doelmatig functionerend informatiecentrum ontbreekt, nodigt het hoofdbestuur uit op de kortst mogelijke termijn initiatieven te ontwikkelen, opdat in de signaleerde leemte wordt voorzien.

10. Voorstel van de afdeling Velsen-Santpoort tot het beschikbaarstellen van documentatie voor sprekers.

Toelichting:

Ten behoeve van VVD-afgevaardigden, die zitting hebben in forums in de verkiezingstijd, stelt het hoofdbestuur, op aanvraag, documentatiemappen ter beschikking over de VVD-standpunten in de Tweede Kamer betreffende actuele onderwerpen als defensie, milieubescherming, woningbouw enz.

In de afdeling Velsen-Santpoort zijn fractie- en bestuursleden in de achter ons liggende verkiezingsstrijd meermaals uitgenodigd zitting te nemen in forums, belegd door scholen, jeugdclubs, sociëteiten enz. Het beantwoorden van concrete vragen bleek vaak moeilijk. Een documentatiemap als bovenbedoeld

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

zou een waardevolle aanvulling kunnen zijn.

Advies hoofdbestuur ad 9 en 10:

Beide afdelingen snijden een rijpend probleem aan. Het hoofdbestuur voelt dezelfde behoefte aan ruimere informatieverschaffing.

In verkiezingstijd pleegt al sinds jaren tijdig voor het begin van de campagne een z.g. sprekerscursus voor kandidaat-Kamerleden (zowel voor bewindslieden die Kamerkandidaat zijn, zittende Kamerleden als voor nieuwe kandidaten) te worden georganiseerd. Daar worden naast algemene richtlijnen en praktijkadviezen ook te voren aan de hand van ervaringen van Kamerleden en hoofdbestuurleden die veel spreekbeurten plegen te vervullen, vastgestelde vragenlijsten behandeld en antwoorden gegeven. In 1971 en 1972 is deze sprekerscursus gevolgd door een sprekersdienst. Aan de hand van actuele gebeurtenissen in en buiten de Kamer, persberichten en uitlatingen van andere politici of nog nader binnengekomen vragen wordt regelmatig aan de deelnemers nadere schriftelijke informatie verschaft. De groep die deze informatie krijgt blijkt echter door de toegenomen vraag naar sprekers en de groei van de partij te klein te zijn. Het hoofdbestuur wil bij de volgende verkiezingen de groep uitbreiden en de documentatie op aanvraag — al dan niet tegen vergoeding — beschikbaar stellen aan partijleden die spreekbeurten vervullen.

Deze activiteit moest vanwege de kosten beperkt blijven tot verkiezingsperiodes. Het voorbereidende werk — en dat is niet gering — werd door leden van het dagelijks bestuur met behulp van de staf van het algemeen secretariaat en/of van de fractie verricht. Een dergelijke krachtsinspanning is slechts gedurende korte tijd mogelijk. Wil de partij een permanent informatiecentrum vormen, dan moet daarvoor een aparte, vrij kostbare functionaris worden aangehouden. Daartoe ontbreken thans nog de middelen. Het is een van de organisatorische programmapunten van het hoofdbestuur, dat voor realisering moet wachten op een zo grote ledenwinst dat een dergelijk apparaat kan worden bekostigd.

Met het oog op volgende verkiezingen voor de Tweede Kamer kan het hoofdbestuur dus wel een toezegging doen die tegemoet komt aan het voorstel Velsen-Santpoort.

Voorts wil het hoofdbestuur erop wijzen dat Vrijheid en Democratie toch vaak nuttige algemeen-politieke informatie bevat en dat het voor toekomstige staten- en raadsleden (kandidaten) nuttig kan zijn reeds thans buitengewoon lid van de Vereniging van Staten en Raadsleden te worden, waardoor zij maandelijks het documentatie- en voorlichtingsblad van deze vereniging, „Provincie en Gemeente”, ontvangen. De voorlichting beperkt zich tot provinciale en gemeentelijke problematiek. Voorts beschikt deze vereniging wel over een informatiecentrum „Bureau voor Provincie- en Gemeentepolitiek”, dat op aanvraag inlichtingen verschaft.

11. Motie van de afdeling Ooststelling-werf.

De afdeling Ooststellingwerf dient de volgende motie in:

De algemene vergadering, overwegende dat veel van het werk der door de partij ingestelde gespeciali-

seerde commissies zich aan het waarnemingsvermogen van de leden onttrekt;

dat dit voor een goede doorstroming van meningen binnen de partij niet bevorderlijk is;

spreekt uit dat het wenselijk is, dat alle leden kennis kunnen nemen van de hoofdzaken — voor zover niet van vertrouwelijke aard — van datgene wat in de door de partij ingestelde commissies is behandeld en tevens van datgene wat op korte termijn in deze commissies zal worden besproken;

dat het hoofdbestuur de eerste verantwoordelijkheid draagt voor het bevorderen van de wederzijdse communicatie tussen de partijcommissies en de leden;

dat zowel de afdelingen als het partijorgaan een nuttige rol in dezen kunnen vervullen;

verzoekt het hoofdbestuur, op korte termijn in overleg met de redactie van Vrijheid en Democratie en de betrokken commissies een regeling te treffen die de bedoelde communicatie bevordert.

Advies hoofdbestuur:

Te onderscheiden zijn adviescommissies die aan fracties of hoofdbestuur adviezen geven en commissies die rapporten ter behandeling door de partij voorbereiden.

Op de activiteiten van de eerste groep (adviescommissies) moeten de geadviseerden toezien. De rapporten van de tweede groep plegen gepubliceerd te worden.

Sommige van deze commissies vragen uitdrukkelijk om reacties van de leden.

Als de commissies werken is het de vraag of het zinvol is daarvan voortdurend mededelingen te doen in de tran van: de SEC vergaderde op dan en dan over een vertrouwelijk advies aan de Kamerfracties, of: de propagandacommissie vergaderde over de te voeren verkiezingscampagne.

Wel zal thans de door de verkiezingen noodzakelijk geworden herziening van de partijcommissies ter hand worden genomen.

Aan aanvaarding der motie bestaat geen behoefte.

12. Jaarboekje — losbladige uitgave.

Het hoofdbestuur stelt voor dat alle afdelingen en kamercentrales worden verplicht tot afname van twee nieuw uit te geven losbladige VVD-almanakken (bevattende alle namen en adressen van hoofdbestuur, Kamerfracties, staten- en raadsleden, partijcommissies enz., beginselprogramma, statuten en reglementen) met verplicht abonnement op de daarop 2x per jaar uit te geven supplementen en wijzigingsbladen.

De kosten worden voorshands begroot op f 12,67 incl. btw, excl. portiekosten voor de eerste uitgave. Bij verplicht abonnement voor twee exemplaren voor elke afdeling en kamercentrale komt dit op ongeveer f 26 voor de eerste aanschaffing. De cijfers zijn berekend op een oplage van 1250 exemplaren. Bij vergroting van de oplage vermindert de prijs; bij 1450 exemplaren zelfs met f 0,94 per boekje.

In geval van twee supplementen per jaar, waarbij het aantal mutaties ruim is berekend, kosten beide supplementen

tezamen bij een oplage van 1250 stuks f 10,30 incl. btw, excl. portiekosten. Een jaarlijkse last derhalve van ongeveer f 21 per afdeling en kamercentrale bij twee verplichte abonnementen per afdeling en kamercentrale.

Voor particulier gebruik dus een aanschaffingsprijs van ongeveer f 13 voor het boekje en f 10,55 per jaar voor de supplementen incl. portiekosten. Het grote voordeel is dat het jaarboekje groten-deels up to date blijft. Te voorzien is dat de aanschaffingsprijs van een t.z.t. uit te geven geheel nieuw boekje ook flink oploopt. Het huidige jaarboekje 1972 — waarvan vrijwel geen enkele bladzijde nog juist is — kostte f 6.

13. Bespreking van het beleid van het hoofdbestuur.

14. Bespreking van het beleid van de redactie van Vrijheid en Democratie.

15. Rondvraag.

N.B. Het is noodzakelijk dat sprekers bij de punten 13, 14 en 15 zich uiterlijk vrijdagmiddag 13 april vóór 15.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld. Het hoofdbestuur streeft er naar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.

Vrijdagavond (20.00 uur)

16. Toespraak door de voorzitter, mevrouw H. van Someren, en begroeting van de gasten.

17. Rede door de heer H. Wiegel, voorzitter van de Tweede Kamerfractie.

18. Benoeming van mr. D. U. Stikker tot erelid der partij.

19/20. De punten 19 en 20 van de agenda hebben betrekking op het Liberaal Manifest. Zie daarvoor de artikelen „Geef het Manifest een kans” en „Geef de partij een kans” elders in dit nummer van Vrijheid en Democratie.

Zaterdagmiddag (14.00 uur)

21. Benoeming van een algemeen secretaris.

Wegens periodieke aftreding van de heer mr. F. Korthals Altes te Rotterdam, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in de vacature van algemeen secretaris worden voorzien. Het hoofdbestuur stelt voor deze vacature kandidaat de heer mr. F. Korthals Altes.

Indien tegen-kandidaten ontbreken zal deze benoeming overeenkomstig art. 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.

22. Benoeming van een lid van het dagelijks bestuur.

Wegens periodieke aftreding van de heer P. Ch. Vogely te Diepenheim, secretaris voor de organisatie, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in een vacature in het dagelijks bestuur worden voorzien. Het hoofdbestuur stelt voor deze vacature kandidaat de heer P. Ch. Vogely.

Indien tegen-kandidaten ontbreken zal deze benoeming overeenkomstig art. 49

van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.

23. Benoeming van acht leden van het hoofdbestuur.

Aan de beurt van periodieke aftreding als lid van het hoofdbestuur zijn:

voor de Rijkskieskring Rotterdam: J. W. Verbeek te Rotterdam;

voor de Rijkskieskring Dordrecht: Sch. Overwater te Strijen;

voor de Rijkskieskring Amsterdam: mr. J. Bast te Haarlem;

voor de Rijkskieskring Utrecht: drs. B. C. van Randwijk te Zeist;

voor de Rijkskieskring Groningen: J. H. G. Goeman Borgesius te Aduard;

voor de Rijkskieskring Maastricht: drs. A. P. Z. van der Houwen te Tege-

len;

voor de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD: mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton te 's-Graven-

hage.

Voorts is in het hoofdbestuur voor de Rijkskieskring Den Helder een plaats opgevallen door het bedanken van

drs. W. van der Kolk te Landsmeer (aan de beurt van periodieke aftreding in 1974).

Krachtens artikel 18, lid 5 van de statuten zijn de leden van het hoofdbestuur, voor zover zij onafgebroken gedurende ten minste zes jaren het lidmaatschap hebben vervuld, niet terstond herkiesbaar. Onafgebroken gedurende ten minste zes jaren heeft het lidmaatschap van het hoofdbestuur vervuld de heer Verbeek. Hij is derhalve in 1973 niet herkiesbaar. De heren Van Randwijk en Van der Houwen aanvaarden, resp. wegens gezondheidsredenen en verhuizing naar een buiten de Rijkskieskring Maastricht gelegen woonplaats, geen nieuwe kandidatuur.

Kandidaat gesteld voor het lidmaatschap van het hoofdbestuur zijn (neta bene: de termijn voor de kandidaatstelling sluit eerst op 28 februari; opgaven die in de periode tussen verzending van de beschrijvingsbrief en sluiting van de termijn binnenkomen zullen worden gepubliceerd in het nummer van 16 maart van Vrijheid en Democratie):

voor de Rijkskieskring Rotterdam: ir. J. M. van Rossem te Rotterdam,

door de afdeling Rotterdam.

voor de Rijkskieskring Dordrecht: Sch. Overwater te Strijen (aftredend),

door de afdelingen Hoog-Blokland, Rid-

derkerk en Strijen.

voor de Rijkskieskring Amsterdam: mr. J. M. Bast te Haarlem (aftredend),

door de afdeling Amsterdam.

voor de Rijkskieskring Den Helder: nog geen opgave ontvangen.

voor de Rijkskieskring Utrecht: drs. Z. W. van Wulfften Palthe te Baarn,

door de afdelingen in de kamercentrale Utrecht.

voor de Rijkskieskring Groningen: nog geen opgave ontvangen.

voor de Rijkskieskring Maastricht: drs. F. M. Fey te Melick, door de afdelingen in de kamercentrale Maastricht.

voor de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD: nog geen opgave ontvangen.

Indien tegen-kandidaten ontbreken zullen de benoemingen overeenkomstig artikel 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.

24. Vragen over het beleid van de Kamerfracties.

Het verdient aanbeveling dat afge-

vaardigden van afdelingen die bij dit punt speciale onderwerpen ter sprake willen brengen hiervan vóór 9 april 1973 mededeling doen aan het algemeen secretariaat, zodat de Kamerleden de gelegenheid hebben zich hierop voor te bereiden. Bovendien is het noodzakelijk dat de sprekers zich uiterlijk vrijdag-

avond 13 april vóór 21.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld.

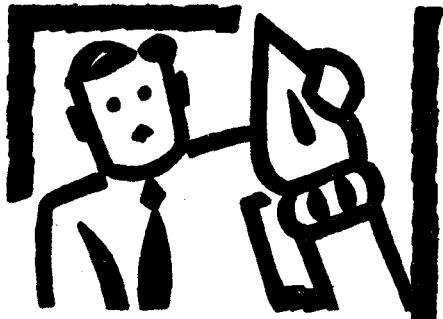
Zaterdagochtend (10.00 uur)

25. Antwoord van de Kamerfracties op de vragen, over hun beleid gesteld.

Het hoofdbestuur streeft er naar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.

26. Sluiting door de voorzitter.

FGH
Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
 een veilige belegging met zeer hoog rendement

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Briefschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Ons toekomstige partijleven

Door de jaren heen is een aantal vormen ontstaan waarin de leden aan het partijleven kunnen deelnemen. Nu onze partij groter, meer open en jonger wordt is het zinvol na te gaan welke vormen in de toekomst aan belang zullen winnen. Omdat onze groeiende aanhang onvermijdelijk zal leiden tot meer belangstelling voor de partij, dient er tevens op gelet te worden of en hoe de genoemde vormen geschikt gemaakt kunnen worden voor de integratie van nieuwe leden en het opvangen van belangstellenden.

Een vorm van activiteit die in de toekomst steeds interessanter en belangrijker zal worden is het onderwerp-congres. Vooral als een dergelijk congres zó georganiseerd wordt dat de leden van tevoren wat denkwerk kunnen verrichten en er een mogelijkheid tot inbreng is, geeft deze vorm telkens weer een ware energie-injectie aan de partij. De frequentie van dit soort congressen kan veel hoger liggen dan bij de vaststelling van de hieronder te bespreken algemene programma's, omdat er onder de deelnemers een soort rotatie ontstaat berustend op ongelijke individuele belangstellingspatronen.

Het onderwerp-congres heeft een positief public relations effect: een partij die in alle openheid praat en denkt over een onderwerp dat de samenleving aangaat maakt altijd een goede indruk op de buitenwacht, ook al is die het met sommige conclusies niet steeds eens. Het houden van onderwerp-congressen,

mits goed voorbereid en georganiseerd, kan zo bijdragen tot de vorming van een image van kwaliteitspartij. Het onderwerp-congres is bij uitstek geschikt om nieuwe leden op te vangen. Nieuwe leden immers, die zeker bij de VVD meestal pas na veel nadenken tot de partij toetreden, zullen sneller in het partijleven worden betrokken als ze direct aan discussies kunnen deelnemen. Tenslotte leidt deze vorm van activiteit tot korte communicatiekanalen tussen de in het onderwerp geïnteresseerden en de desbetreffende fractie- of partij-specialisten.

Al met al is er veel voor te zeggen om:

- het houden van onderwerp-congressen krachtig te bevorderen,
- te komen tot een vaste frequentie (b.v. tweemaal per jaar)
- een lange-termijn planning te maken van de onderwerpen.

De organisatie van de congressen zou zo veel mogelijk decentraal moeten geschieden om het bovengescreven karakter nog te versterken; een partij-commissie en 'n als gastheer optredende afdeling zouden hiervoor gezamenlijk kunnen zorgdragen. De voorbereiding wordt verbeterd als een ad-hoc studie-/voorbereidingscommissie minstens een jaar van tevoren wordt benoemd.

Als tweede vorm van partijleven wil ik het amenderen van algemene programma's naar voren halen, zoals het rapport kiezer-gekozene, liberalen op nieuwe wegen, en thans het liberaal manifest. Ook bij deze vorm is het goed

het energie-injectiekarakter te onderkennen en het feit dat een en ander wellicht de best denkbare poging tot een werkelijk democratische standpuntbepaling is. Een nadeel van deze activiteit is dat je het niet te vaak kunt doen; een voordeel het integrerende effect op nieuwe leden en het opnieuw enthousiasmeren van oude leden.

Tenslotte nog iets over de vertrouwde vorm van avonden met spreker en discussie nà in de plaatselijke afdeling. Deze vorm vraagt niet noodzakelijkerwijs activiteit van leden, maar is nuttig omdat zo groepen ontstaan die in een grotere partij de bouwstenen van de partij vormen en als achterban gaan fungeren voor onze volksvertegenwoordigers. Het opvangen van nieuwe leden is uiterst gebrekkig bij deze vorm van partijleven, tenzij de afdeling hier speciaal aandacht aan besteedt, of beter nog, een aparte avond voor nieuwe leden e.d. organiseert. Dit laatste komt helaas veel te weinig voor, en als de afdelingen niet overgaan tot snelle actie is de kans groot dat we over 3 tot 12 maanden met een groot aantal gedesillusioneerde ex-nieuwe leden zitten.

Andere vormen van partijleven zal ik hier buiten beschouwing laten. Ik hoop echter te hebben duidelijk gemaakt dat de overgang van onze partij van een betrekkelijk kleine en intieme, naar een grotere, meer formele gemeenschap, kansen en bedreigingen schept die om bezinning en actie vragen.

DR. IR. J. G. WISSEMA, Arnhem

Mijn

opinie is...

• VVD: een volkspartij

In „Mijn opinie is” kom ik de vraag tegenover de VVD als middenpartij van mr. Heyligers-Cramerus.

Mijn opinie als ex-PvdA-er is de volgende:

Mr. Heyligers gaat geheel voorbij aan het feit, dat wij in een overgangstijd leven. De tijd van de confessionele partijen is duidelijk voorbij en het lijkt mij onwaarschijnlijk dat mensen die die partijen „en masse” hebben verlaten er in grote aantallen weer in terugkeren. Men kiest geen geloof en/of kerk meer, men kiest bewust politiek.

Wil men dan als politieke partij blijven bestaan en politieke macht uitoefenen dan zal men zich toch op die „massa” moeten richten, of men dat leuk vindt of niet. Daarbij zal men die „massa” ook moeten aanspreken en wil men dat blijvend doen, dan gaat dat niet alleen met losse kreten (denk aan de PSP — de atoombom, denk aan D'66 — de ontploffing van anderen).

Wil de VVD niet afglijden tot een kleine partij zonder reële macht, dan zal zij steeds meer afstand moeten nemen van haar „image” als werkgeverspartij, het aantal werkgevers is nu eenmaal een fractie van de bevolking.

Ik geloof ook, dat één van de grote plussen van de VVD is, dat zij probeert ons wat meer optimisme te geven, de crisis-vrees van de PvdA past niet meer in deze tijd en de vrees dat de VVD een linkervleugel zal krijgen past evenmin in 1973. Het is niet fout, dat de PvdA een linkervleugel heeft, het is fout dat men er te veel aandacht aan schenkt en de linkervleugel een te grote stem in het kapittel geeft.

Naar mijn mening staat de VVD in deze jaren op een tweesprong:

-- de mogelijkheid om uit te groeien naar een waarachtige volkspartij, met pakweg 40—50 zetels, met daarin nuanceringen van links naar rechts;

-- de mogelijkheid om in naam VVD te blijven maar in werkelijkheid slechts een uiterst beperkt bevolkingsdeel te representeren.

Ik ben zelf lid geworden om die eerste mogelijkheid te helpen versterken, slechts op deze wijze zal men in staat zijn duurzaam de „ontbindende krachten” waarover op onze jubileumavond werd gesproken, een echt antwoord te geven. Met het tweede alternatief kunt u dat mijns inziens rustig vergeten.

P. DE HAAN, Nieuw-Vennep

• Met open vizier

Het schijnt alsof het woord VVD een schuttingwoord is geworden. Het wordt

althans in sommige linkse kringen met grondige verachting uitgesproken. Men late zich hierdoor niet op een dwaalspoor brengen. Een en ander spruit slechts voort uit jaloezie en uit angst. Men constateert met leedwezen dat men onze partij ondanks alle boe-geroep en geblèr niet monddood kan maken en dat zij tegen alle verdrukking in groeit. En haar groei is voor bijna alle partijen een gevaar. Vandaar die angst.

De VVD maakt de mensen niets wijs. Zij gaat er vanuit dat de wereld bestaat uit mensen, zoals ze werkelijk zijn en niet uit mensen, zoals zij eigenlijk zouden moeten zijn. Zij gaat er voorts vanuit dat er zonder competitie geen selectie is en ook geen vooruitgang en dat niemand het particuliere belang beter verzorgt dan het individu zelf, en dat men dat alleen moet begrenzen in geval het belang van anderen (en vooral dat van de zwakkeren) in gevaar komt. En ten slotte, en dat is de ideële kant van deze „vieze” zaak, dat het best behartigde eigenbelang eigenlijk het algemeen belang is.

Laten wij er rond vooruit komen, dat wij niets moeten hebben van een aantasting van onze huidige „kapitalistische” maatschappij, want die heeft de werknemer een bestaansruimte verschaft als geen enkele andere maatschappij vóór deze. Haar tegenstanders kunnen daar niets beters tegenover stellen, behalve dan in vage theorieën, waarmee zij alleen de afbraak beogen. Overall waar in de wereld een ander systeem heerst dan het onze, heeft dat slechts dictatuur, terreur en ellende gebracht. Men beschikte over de absolute macht, men kon doen wat men wilde en wat is het resultaat? Dat men bijv. in Rusland na meer dan een halve eeuw communisme nog voor een paar schoenen in de rij moet staan.

Zelfstandige kracht en eigen verantwoordelijkheid, dat zijn onze richtsnoeren en als men dan zo gaarne wil polariseren, welnu, daaraan doen wij dan mee. Wég met de bedriegers van links, die de afbraak beogen en daarna niet weten wat ze met de puinhopen zullen aanvangen, de machteloze stumpers!

M. P. KOKJE, Den Haag

• Taalvervuiling

Het valt mij op dat de taalvervuiling tegenwoordig steeds erger wordt. Niet alleen voor radio en tv gebruikt men veel vreemde woorden, waarvoor heel goed Nederlandse woorden gevonden kunnen worden, maar nu is ook ons eigen Liberale Manifest daarmee doorspekt. Deze klacht komt van mevrouw

dr. W. J. Vreede-Van Eerde, uit Den Haag. Als voorbeelden noemt zij woorden als, participatie, complexiteit, specifieke motivatie, consequentie, congestie en samenstellingen als onderwijsvragend e.d.

Ook maakt zij bezwaar tegen de standaardinleidingen van moties en resoluties. Eindeloze zinnen, die beginnen met overwegende dat enz.... Als men al die lange zinnen nu eens in korte alledaagse bewoordingen aan de man bracht, dan zou dat niet figuurlijk, maar letterlijk gebeuren. Waarom niet gewoon: De VVD stelt voor... enz. Men gaat mode-wust op de Angelsaksische toer, men is gemakzuchtig en het onderwijs schiet ontstellend tekort, aldus mevrouw Vreede.

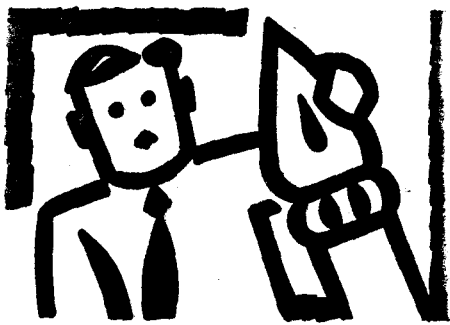
• Liberale vakcentrale

Enige tijd geleden is er een pleidooi geweest voor een liberale vakbond. Verder dan een pleidooi is men niet gekomen en dat is jammer. Men dacht toen aan een liberale arbeidersvereniging, die vooral in het interne beleid een stem moest hebben. Ik heb dat idee toen naar de vuilnisbak verwezen, maar moet nu erkennen dat ik een belangrijk detail toen niet in beschouwing heb genomen. Dat was de beweging binnen de vakbonden, speciaal de radicalisering, zoals die zich onder leiding van Arie Groeneveld heeft afgetekend.

Als wij liberalen een vakvereniging opzetten dan reken ik op de steun van onze leden en kiezers. Zo'n liberale vakcentrale zou zowel werkgevers-middenstanders als werknemers moeten vertegenwoordigen. Als antwoord aan de volksmannerij van Groeneveld is er nu meer dan ooit behoefte aan een vakcentrale van een zeer brede samenstelling; daaronder versta ik een vakcentrale, die haar eigen gezicht bepaalt met werkgevers, werknemers en zelfstandigen. Die laatsten hebben namelijk niets te verwachten van een linkse vakbond. Zij leggen bij iedere cao-onderhandeling het loodje. Ook zij zouden bij de cao-onderhandelingen vertegenwoordigd moeten zijn.

Een ander aspect is dat een politieke partij met een vakcentrale achter zich in staat is een hardere politiek ten opzichte van andere partijen te voeren omdat zij op een veel bredere basis is gegrondvest. Het principe van een dergelijke vakcentrale is in wezen heel eenvoudig: het moet er een zijn voor alle mensen, die met hard werken veel geld willen verdienen. Daarbij zullen zich ook groepen ambtenaren kunnen aansluiten.

T. STERK, Stiphout

Mijn opinie is . . .

• Imago krijgsmacht

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van drs. F. W. Weisglas in V. en D. van 2 februari, wil ik graag het volgende opmerken. Ik geloof dat de VVD er een zeer goed Kamerlid bij heeft in de persoon van overste Ploeg. Hij heeft gezonde ideeën over onze krijgsmacht. Geloofwaardigheid en imago van onze defensie worden namelijk niet gediend door negatief en anti-militair ingestelde lieden hun gang te laten gaan. Hierdoor wordt alleen bereikt dat de regering en volk op den duur niet meer achter de defensie staan en dat defensie een politieke speelbal wordt, waar niemand echt voor opkomt.

De ondermijning van de discipline die door bepaalde politieke pressuregroepen onder de dekmantel van democratisering wordt beoogd, brengt grote schade toe aan de waardering van het volk voor de strijdkrachten. De VVDM, die gelijkshakeling en integratie met het beroepspersoneel in haar vaandel had, heeft zich ontwikkeld tot een maatschappij op zichzelf binnen het grote geheel, waarmee door het uitoefenen van politieke pressie te allen tijde rekening moet worden gehouden. Niet goedschiks dan kwaadschiks.

Laten de mensen, die er geen enkel benul van hebben hoe een leger gerund moet worden de defensieleiding eindelijk eens met rust laten en de mensen, die er wel verstand van hebben de kans geven er wat van te maken. Hierbij moet wel worden bedacht dat een krijgsmachtstructuur door haar aard niet wezenlijk democratisch kan zijn. Het roer moet gauw om voordat onze krijgsmacht zijn geloofwaardigheid helemaal verliest. Ik heb het volste vertrouwen dat de heer Ploeg daar iets aan gaat doen.

M. SCHMIDT CRANS,
Nieuwerkerk a/d IJssel

• Milieubenedering

Naar aanleiding van het artikel van dr. Remko E. de Maar in V. en D. van 16 februari wil ik op verschillende punten reageren. Als toehoorder op het VVD-milieucongres in mei vorig jaar heb ik mij nogal geërgerd aan de rede van de heer Van Riel. Zijn woorden werden later veel geciteerd als zijnde de VVD-milieuvisie. Ik ben altijd weer verbaasd dat men in de VVD tot de veelal ongenueanceerde conclusie komt dat het Rapport van de Club van Rome vrijwel identiek is aan de Mansholt-visie op dit punt.

Ik vind het jammer dat de heer Vogelij het argument gebruikte dat het orgaan van de Raad voor Milieudefensie (MD) alleen voor leden (dus medestanders) verkrijgbaar is. Een ruimere verspreidingsmogelijkheid van dit blad zou meer discussie op gang kunnen brengen, wanneer men althans naar elkaar wil luisteren.

Ik moet de heer Vogelij gelijk geven met zijn opmerking dat de door MD aan de politieke partijen voorgelegde stellingen zodanig waren geformuleerd dat ongenueanceerde beantwoording onmogelijk was.

Het is mijns inziens een ernstige zaak dat het de afdeling Den Haag niet is gelukt om haar rapport gepubliceerd te krijgen in Vrijheid en Democratie en ik vraag me af of alle mogelijkheden om dit te bereiken zijn benut. Het niet honoreren van een aan de afdeling gedane toezegging tot nadere discussie met de milieucommissie duidt er voor de toeschouwer niet op dat de VVD-milieucommissie is geïnteresseerd in de mening van leden over milieuzaken. Hoewel de algemene vergadering niet de meest geschikte plaats is kunnen de stellingen uit het Liberaal Manifest daar aanleiding zijn tot nadere discussie.

IR. J. POLMAN, Spijkenisse

• Democratisch?

Met bijzondere belangstelling las ik deze week in „Vrijheid en Democratie” de rubriek „De VVD in het parlement” van de heer J. E. v. d. Wielen, en wel speciaal het beknopte verslag over het debat in de Kamer betreffende de verhoging van het pensioenbijdrageverhaal voor de ambtenaren.

Daar waar de heer v. d. Wielen melding maakt van art. C 7 van de Algemeen Burgerlijke Pensioenwet, vergeet hij artikel 105 van het A.R.A.R. waarin o.a. staat:

„Over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtstoestand van de ambtenaren met inbegrip van de algemene regels volgens welke het perso-

neelsbeleid zal worden gevoerd, wordt niet beslist dan nadat daarover door of namens de minister van binnenlandse zaken overleg is gepleegd met de Centrale Commissie voor georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken”.

Terecht merkte de woordvoerder van de A.R.-fractie, de heer Roolvink op dat hij wel eens ambtelijke taal had gelezen die minder duidelijk was. Hij was van oordeel dat het kabinet zich niet had gehouden aan de strekking en inhoud van dit artikel.

Het protest van de gezamenlijke ambtenarenorganisatie richt zich tegen de eenzijdige maatregel van het kabinet die het „overleg” binnenstapte met voldoende feiten, uitsluitend ter dekking van een „gat” in de begroting. Men wilde niet als sluitpost fungeren. Op grond daarvan wilde de organisaties geen advies uitbrengen. De heer Koning — als woordvoerder van de VVD-fractie — stelde dat men gebruik kon maken van het recht van petitionnement bij gebrek aan stakingsrecht, maar nochtans schaarde hij zich achter het gevoerde beleid van het kabinet c.q. minister Geertsema. Ik vind in dit verband het begrip „democratie” wel erg ruim. De heer Koning heeft natuurlijk gelijk als hij spreekt over het welvaartsvaste pensioen voor de ambtenaar, maar dit had met de zaak als zodanig niets te maken. Het ging er om of de regering eenzijdig maatregelen kan vaststellen met voorbij gaan aan art. 105 van het A.R.A.R., dus zonder werkelijk overleg.

Omdat ik van mening ben dat de woordvoerder van de VVD-fractie te eenzijdig was met zijn beoordeling heb ik hem — samen met een medelid — een telegram gezonden met verzoek om een nadere motivering inzake zijn standpunt. Als antwoord daarop hadden wij een gesprek op dinsdag 13 februari in Den Haag. Ofschoon het gesprek in een prettige sfeer is verlopen, handhaaf ik mijn mening dat de maatregel ondemocratisch is, ondanks de — onder druk van bijna alle partijen in de Kamer gedane toezegging van de minister om te komen tot een „volstrekt open overleg”, echter met handhaving van de gewraakte maatregel, waardoor dat volstrekt open overleg weer op losse schroeven komt te staan.

A. M. VAN HOORN, Den Bosch

• Discriminatie

De stellingen over het apartheidsbekleid in Zuid-Afrika, zoals opgesteld door de VVD-commissie voor de buitenlandse politiek en weergegeven in ons blad van 16 februari, zijn naar mijn smaak wat eenzijdig toegespitst op Zuid-Afrika. Inmers, in tal van landen vindt discriminatie plaats; ik behoef daarvan geen voorbeelden te geven. Ook Nederland gaat helaas niet vrijuit.

Daarom zou ik aan de stellingen de volgende opmerkingen willen toevoegen:

1. Eenzelfde gedragslijn als tegenover Zuid-Afrika bepleit, ware tegenover elk land waar discriminatie plaats vindt na te streven.

2. Een permanente dialoog kan alleen zinvol zijn indien in eigen land geen discriminatie plaats vindt.

IR. J. VAN DER MEULEN,
Alphen a/d Rijn.

• Hoger personeel

In Vrijheid en Democratie van 16 februari heeft de heer Van Aardenne de aandacht gevestigd op de tot dusverre mislukte pogingen van de Nederlandse Centrale voor Hoger Personeel een zetel in de SER te verkrijgen. Reeds de volgende dag hebben de dagbladen gemeld dat de laatste poging wederom was mislukt. In de openbare vergadering van de SER, waar het laatste bezoek van de NCHP werd behandeld en waar haar kansen op toelating gunstig leken, werd de verdere behandeling uitgesteld, wegens plotselinge ongesteldheid van de nieuwe voorzitter van het NVV, de heer Kok.

Naar verwachting zal de behandeling van de aanvraag der NCHP op 16 maart worden voortgezet. Kansloos is de organisatie zeker niet omdat steeds meer Kroonleden in de SER geneigd zijn de aanspraken van de NCHP te erkennen. In het artikel van de heer Van Aardenne is aan de NCHP een ledental van ongeveer 10.000 toebedacht. Dat is onjuist. Op 8 februari j.l. telde de organisatie al ruim 16.000 leden. Een spectaculaire groei, die een aansporing mag zijn voor iedere nog niet georganiseerde hogere personeelsfunctionaris om

zich alsnog aan te sluiten bij de NCHP, gevestigd te Soest.

J. SCHUTTEVAER, Utrecht

• Eerbied voor medici

Naar aanleiding van het artikel van prof. dr. R. W. Broekman in Vrijheid en Democratie over Vrijheid van meningsuiting is de heer D. D. Ruitfema in Zuidlaren van mening dat schrijver voorbijgaat aan enkele elementaire zaken als: het proces van de democratie, gekoppeld aan het ontwikkelingsproces van de mensheid en analysering van het stadium waarin dit proces zich bevindt. Dit alles met betrekking tot de door prof. Broekman beschreven noodzakelijkheid van de vertrouwensrelatie arts/patiënt, die niet door het scheppen van verontrusting zou mogen worden verstoord.

De indruk van de heer Ruitfema is dat prof. Broekman de verdere uitbouw van de begrippen vrijheid en democratie afwijst en dat hij zijn reactionaire neiging uit in het eigenlijk willen terugdraaien van het proces. Hij heeft daarom niet in de gaten dat hij wil bevoogden en de patiënt niet onder het uitbouwproces wil laten vallen. De patiënt moet weliswaar beschermd worden tegen onzekerheid en fouten, maar niet door hem onwetend te laten; evenmin door hem in de waan te laten dat doktoren geen fouten maken. Niet elke bewustwording werkt de zekerheid in de hand, dat is waar, maar het behoort toch bij het ontwikkelingsproces. De heer Broekman wil niet terug naar de magie der medicijnman, maar blijft steken in „de eerbied voor de medici”, wat iets anders is dan waardering voor de medici, aldus de heer Ruitfema.

• Bezwaarschriften

Naar aanleiding van de Nieuwjaarsrede van mevrouw mr. J. M. Corver-Van Haften, burgemeester van Soest, over de gebruikmaking van de mogelijkheid bezwaarschriften in te dienen op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (V. en D. 16 febr.) wil ik het volgende opmerken.

Het indienen van bezwaren op grond van deze wet wordt thans reeds onmogelijk gemaakt — uitgezonderd de privaatrechtelijke mogelijkheden op grond van het Burgerlijk Wetboek — doordat nu bij het college van GS een zgn. „algemene verklaring van geen bezwaar” kan worden aangevraagd. Deze zal gelden voor nagenoeg het gehele gemeentelijke grondgebied, zodat veel ingediende bouwaanvragen nu kunnen worden verleend en ook worden verleend. Uitholling van artikel 19 van de Wet Ruimtelijke Ordening, die inhoudt dat b. en w. vrijstelling van bestemmingsplannen kunnen verlenen, vindt reeds op grote schaal plaats. Hiervoor wil ik verwijzen naar de inaugurale rede van prof. Crinice le Roy. Vele belanghebbenden hebben dus, gelet op de verklaring van geen bezwaar, geen mogelijkheid hun bezwaren kenbaar te maken. Alleen bij nieuwbouw of grote verbouwingen moet men een verklaring van geen bezwaar bij het college van GS aanvragen.

Het feit dat bij elke maand verdraging, veroorzaakt door de ingediende bezwaarschriften, de bouwsom met één procent wordt verhoogd, is juist. Maar dat kan ondervangen worden door tijdig een bouwvergunning aan te vragen. Bovendien kan men als men nieuwbouw of verbouwing wil plegen, inzage krijgen in en inlichtingen inwinnen over het bestaande bestemmingsplan. In de praktijk dient men meestal bijna blindelings een bouwaanvraag in om dan maar af te wachten waar „het schip zal stranden”.

Het zou toch een ridicule situatie worden als b. en w. een bouwvergunning verlenen, die in strijd is met het geldende bestemmingsplan. Wat is dan nog het nut van zo'n bestemmingsplan?

Mijns inziens is er geen sprake van dat er misbruik wordt gemaakt van het indienen van bezwaren. Of zou een belanghebbende, bijvoorbeeld de eigenaar van een huis grenzend aan het te bebouwen perceel, soms geen recht hebben om tegen de voorgenomen bouw bezwaar te maken?

Ik kom tot de conclusie dat de fout hier niet ligt bij de overheden, maar bij de indieners van de bouwaanvragen. Het moet in ons democratisch bestel toch mogelijk zijn om reële bezwaren in te dienen.

I. W. NOORDENBOS, Katwijk aan Zee

VVD EEN OP EEN

Van 5 januari tot 7 februari
- de eerste maand van de
actie Eén op Eén - steeg het
ledental met 2.459 leden.

Van 38.607 tot 41.066.

Het getal 40.000 is gepas-
seerd. Nu moeten wij verder
naar 53.419 ofwel 5% van
onze kiezersaanhang op 29
november jl.

Ook die kiezersaanhang stijgt
volgens opiniepeilingen da-
gelijks. Het moet dus moge-
lijk zijn ons ledental te ver-
dubbelen en te komen tot
80.000 leden.

Dat kan.

Als ieder lid één lid werft.

EÉN OP EÉN

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortejaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als
een gewoon lid. De stem van een gezinslid
telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een
contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Burger, de politieke jongleur

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Komt het kabinet-Den Uyl er wel? Komt het er niet? Het lijkt op knopen tellen, waarbij het resultaat telkens weer anders blijkt te zijn dan men verwachtte. Formateur Burger lijkt een politieke jongleur, die zijn kunsten nu eens op vilten pantoffels, dan weer op houten klompen vertoont. Begin deze week waren de klompen weer aan bod. Vorige week was die van de vilten pantoffels, de blijde lach en het handdrukken voor de persfoto's en de televisieopnamen, als besluit van de lange en volgens stellige verzekeringen „constructieve” besprekingen met de heren Andriessen (kvp) en Aantjes (arp). Zij moesten wel de indruk wekken, dat alles vrijwel in kannen en kruiken was. Een resultaat, dat dan in flagrante strijd zou zijn met alle socialistische verzekeringen van vóór 29 november, volgens welke na de verkiezingen met de confessionelen niet meer over regeringsvorming gepraat zou worden.

In het weekend echter werd het decor gewisseld en daverde de formateur plotseling weer met zijn klompen over het politieke schouwtonaal, zwaaiend met een lange brief, welke oostend bleek te zijn voor de heren Andriessen en Aantjes. Op typisch Burginse wijze werd hun daarin meegedeeld:

- dat er in het kabinet-Den Uyl-in-richting geen plaats zou zijn voor de CHU, welke niets zou hebben nagelaten om overal te vertellen dat zij zo'n kabinet niet wilde;
- dat de verhouding 10-6 voor de zetelverdeling tussen de links-radicalen drie en de confessionelen het uiterste is wat geboden kon worden;
- dat aan het „geactualiseerde” program „Keerpunt-1972” niets verder te veranderen viel, dat ook de confessionele ministers dat maar hadden uit te voeren en dat hij de talrijke bezwaren daartegen van beide heren dus van de tafel moest vegen.

Dat was de kern van de wrokkige boodschap, die de fracties bij de gebruikelijke dinsdagse terugkeer op het Haagse Binnenhof te verwerken kregen na een voor sommigen van hen toch al niet plezierig weekend.

D'66 in verwarring

Dat laatste gold in de eerste plaats voor mr. Van Mierlo's D'66, dat in Breda de schaderekening van de zo overtuigend verloren verkiezingsslag (met een terugval van 11 op 6 zetels) gepresenteerd kreeg. Tot verontwaardiging van fractievoorzitter Van Mierlo werd mevrouw Ruby van der Scheer in een stemverhouding van 49-50 als partijvoorzitter gewipt en in deze functie vervangen door haar tegenkandidaat, het Noordhollandse statenlid J. ten Brink. „Overspannen D'66 haalt de dokter erbij”, grapte het Algemeen Dagblad naar aanleiding van de verkiezing van deze Overveense zenuwarts.

Er werden ook wat moties aangenomen. Tezamen met de verkiezing van de nieuwe partijvoorzitter betekenen zij, dat D'66 in beginsel nog wel blijft streven naar de ene „progressieve volkspartij” van de linkse drie, maar in afwachting van hetgeen voorlopig slechts een droombeeld is toch zal gaan werken aan een meer „eigen identiteit”. Een eigen ideologische identiteit, zo lazen we ergens zelfs. Maar dat moet een misverstand zijn, want mr. Van Mierlo en de zijnen hebben hardnekkig altijd iedere ideologie verworpen en het uitsluitend gezocht in het pragmatisme. Te verwachten valt ook, zo werd ons verteld,

Mr. dr. BERKHOUWER VOORZITTER VAN EUROPEES PARLEMENT

Mr. dr. C. Berkhouwer is dinsdag gekozen tot voorzitter van het Europese parlement. Voor de Europeaan Berkhouwer, die zich vele jaren zeer heeft ingespannen om een waarlijk Europese politiek gestalte te geven, een bekroning van zijn werk, die een hartelijke gelukwens waard is. Als partij zijn wij trots op een geestverwant van dit formaat.

Het hoofdbestuur van de VVD heeft de heer Berkhouwer telegrafisch gelukgewenst. „Iedere Europeaan kan vol vertrouwen in een werkelijk democratische ontwikkeling van Europa de komende periode tegemoet zien. Het hoofdbestuur spreekt het vertrouwen uit dat onder uw leiding de Europese alliantie zich verder zal uitbreiden en een steeds stuwender factor zal zijn bij het bereiken van een wereldrechtsorde”, aldus het telegram.

De heer Berkhouwer werd gekozen met 81 tegen 57 stemmen. Zijn rivaal was ook een Nederlander, de KVP'er Schuyt.

dat het partijbestuur van D'66 zich onafhankelijker en kritischer tegenover de kamerfractie zal opstellen. Bovendien zal er een nieuw basis-programma worden ontworpen.

Het zijn allemaal de gebruikelijke reacties in een partij die een gevoelige verkiezingsnederlaag heeft geleden. Dan moeten er slachtoffers vallen en worden tot nu toe gekoesterde theorieën en organisatorische regelingen overboord gezet en door andere vervangen.

Confessionelen

Ook de confessionelen hadden een niet zo plezierig weekend. Op een ARP-conferentie te Utrecht kwam ondanks de pleidooien van o.a. de KVP'er prof. Steenkamp als gastspreker, nog eens duidelijk aan het licht, dat de ARP nog steeds niet rijp is voor een fusie met de

KVP en de CHU tot een nieuwe „christen-democratische partij”. Een federatie, waarbij de eigen identiteit (daar is dat woord weer!) behouden zal blijven, zal voorlopig wel het maximaal bereikbare zijn.

De ARP werd tezelfder tijd verrast met de onaangename mededeling dat haar oud-fractievoorzitter en demissionaire minister-president mr. B. W. Biesheuvel zich, wanneer een kabinet-Den Uyl tot stand komt met medewerking o.a. van de ARP, uit de politiek zal terugtrekken. Eer besluit, waar wij respect voor hebben, al zal het een verlies voor het parlement betekenen.

Terugkerend naar de kabinetsformatie, staan we ook bij de afsluiting van deze editie nog weer voor de vraag: zal formateur Burger slagen of niet? Dat zal mede afhangen van het antwoord op een andere vraag, namelijk of de KVP en de ARP hun bondgenootschap en hun trouw aan de CHU hoger zullen stellen dan hun kennelijk toch — voor ons onbegrijpelijke — verlangen naar een paar zetels in een kabinet-Den Uyl. Hoe wij van onze kant hierover denken, is meer dan bekend: volstrekt afwijzend. Zuiver partijpolitiek gezien lijken voor de VVD geen betere verdere groeikansen aanwezig dan wanneer de confessionelen zich met de links-radicalen drie in een avontuur storten. Uit het oogpunt van landsbelang, zoals wij het zien, hopen wij echter voor een dergelijke oplossing gespaard te blijven.

Felle uitlating

Fractievoorzitter Wiegel noemde j.i. dinsdag in de veertiendaagse radiozendtijd van de VVD een dergelijke oplossing triest voor ons land. Hij noemde ook een paar voorbeelden van wat ons te wachten staat van zo'n kabinet, dat „de uitvoerder zal worden van de wil van een deel der vakbonden”: verlaging der defensieuitgaven (nog dit lopende jaar een bezuiniging van f 140 miljoen, door minister De Koster als noodlottig bestempeld) en verhoging van de loon- en

VERVOLG OP PAGINA 11

Uit de inhoud

- Een waarschuwend woord van oud-minister Den Toom (pagina 3).
- JOVD over stadsontwikkeling (pagina 6).
- Liberale Internationale kwam bijeen in Israël (pagina 8).
- Bespreking van het zojuist verschenen boek „Levensbeschrijving van prof. mr. B. M. Telders” (pagina 9).

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 27 maart, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Nieuws uit het Noorden

De afdeling Zuidlaren van de JOVD heeft aan de bel getrokken — bij het parlement nog wel — over de huidige politieke ontwikkelingen in ons land. De JOVD'ers in Zuidlaren zijn verontwaardigd over „de misleiding van de publieke opinie, zoals die door sommige politici wordt gepleegd.”

Het zit deze JOVD'ers vooral niet lekker dat drs. Joop den Uyl voor de verkiezingen deed geloven, „dat het programma van de confessionelen weinig méér is dan een dun vodge papier dat je de kiezer eigenlijk niet kunt presenteren”.

De afdeling Zuidlaren stelt verder: „Na de verkiezingen doet de heer Den Uyl samen met de formateur ons weten dat de brief van de confessionele fractieleiders aan de formateur programma-tisch met het progressieve regeringsprogramma overeenstemt.”

De JOVD Zuidlaren vindt dat er uit twee monden gesproken wordt. Dat deze Zuidlaarder jongeren bedreven zijn in het carnavallen, is algemeen bekend, maar het is toch plezierig te kunnen constateren dat ze zich heel duidelijk betrokken voelen bij het politieke gebeuren in ons land.

Texel-weekend

De VVD'ers in Friesland — althans een flink deel van hen — schitteren het komende weekeinde door afwezigheid. Met hun gezinnen brengen ze het week-einde door op het eiland Texel. Doel: een uitje na de lange winter, kennismaking, gezelligheid en misschien een vleugje politiek. 't Is misschien een idee-ter-navolging voor andere afdelingen.

Afschuwelijk

Het Meppeler VVD-raadslid mevrouw J. M. Colenbrander-Bosman lijkt het

voorlopig verbruid te hebben bij een aantal colleges van B. en W. in Drenthe. Wat namelijk is het geval? Ter gelegenheid van de opening van het nieuwe provinciehuis in Assen willen de gemeenten het provinciaal Bestuur een cadeau aanbieden. Toen in de gemeenteraad van Meppel het voorstel van B. en W. aan de orde kwam daarvoor een bedrag van 1400 gulden beschikbaar te stellen, stond mevrouw Colenbrander op en zei: „Ik vind het cadeau van de Drentse gemeenten aan de provincie — een plastic van roestvrij staal — rond-uit afschuwelijk.”

Mocht u in de gelegenheid zijn het nieuwe provinciehuis in Assen te bezoeken, dan moet u deze plastic maar eens op uw gemak bekijken. Of mevrouw Colenbrander dat zal doen, menen wij te betwijfelen.

Ontslag

De heer J. J. H. Elbers, fractievoorzitter van de VVD in de gemeenteraad van het Groningse Leek, heeft ontslag genomen. Tot zijn opvolger is inmiddels benoemd de heer J. W. Bulten uit Oostwold.

Traan

Gemeenteraad en bevolking van Vlagtwedde hebben woensdagmiddag j.l. met een traan in de ogen afscheid genomen van burgemeester mr. C. Loopstra, die is benoemd tot eerste burger van de gemeente Noordoostpolder. In jeugdgebouw De Sprankel bléven de heer en mevrouw Loopstra handjes drukken. Op vrijdag 16 maart — vandaag dus — wordt burgemeester Loopstra in zijn nieuwe gemeente geïnstalleerd.

Nog even dit: mr. E. H. Toxopeus, commissaris van de Koningin in Groningen, is al weer aardig over de gevolgen van zijn auto-ongeval heen. De dokter

Aankondigingen

19 maart: Mevrouw H. van Someren-Downer (partijvoorzitter) en drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreken voor de staten centrale Franeker. 20.00 uur, De Koornbeurs, Franeker.

19 maart: Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) geeft een inleiding over de cursus politieke vorming voor de Bond van Plattelandsvrouwen. 19.45 uur, De Luifel, Leeuwarden.

23 maart: G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de liberale sociëteit Groningen over: „moet Nederland in de NAVO blijven?” 20.00 uur, Huis de Beurs, Groningen. (Werd aanvankelijk aangekondigd voor 9 maart).

26 maart: Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Leeuwarden over: „Hoe werkt onze democratie t.a.v. actuele problemen?” Oranjehotel 20.00 uur.

26 maart: Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Ver. van Staten- en Raadsleden in Drenthe over belastingproblemen. 20.00 uur, hotel „de Brink”, Brinkstraat 12, Assen.

2 april: Ledenvergadering van de afdeling Hoogeveen. Na de pauze spreekt mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) over actuele politiek en het Liberaal Manifest. 19.30 uur, Hotel Homan, Hoogeveen.

Afdeling Drente

Assen — De afdeling Drente van de VVD belegt maandag 26 maart een openbare bijeenkomst in hotel „De Brink”, Brinkstraat 12 te Assen. Aanvang 20.00 uur. Het Kamerlid mr. H. Koning te Rotterdam houdt een korte inleiding over belastingproblemen.

heeft hem toestemming gegeven zijn werk voor halve dagen te hervatten. De toestand van mevrouw Toxopeus is redelijk, maar ze moet nog wel een tijdje in het ziekenhuis blijven.

VVD in Land van Cuyk

De heer C. A. M. Verpalen (25) uit Grave is bij de bestuursverkiezingen voor de in december opgerichte nieuwe afdeling in het Land van Cuyk gekozen tot voorzitter. Het streekgewest Land van Cuyk in Noordoost-Brabant omvat tien gemeenten: Grave, Beers, Cuyk, Oeffelt, Haps, Mill, Vierlingsbeek, Wanroy, Oploo en Boxmeer met in totaal ruim 68.000 inwoners. De gemeenten zelf bestaan uit 36 dorpen en dorpjes en het vestingstadje Grave. Deze snel groeiende plaats telt momenteel 8000 inwoners. Bij de jongste verkiezingen bleek Grave met 15 procent van de stemmen een niet onbelangrijk VVD-bolwerk. De KVP behaalde ter plaatse 40 procent en bleef de grootste groep. De VVD volgt op de tweede plaats. Van de 34214 uitgebrachte stemmen in het Land van Cuyk werden er op 30 november 3429 uitgebracht op de VVD. Dat komt neer op een percentage van tien. In de grotere gemeenten (Boxmeer, Cuyk, Mill en Grave) die wat meer geïndustrialiseerd zijn en een groter aantal „immigranten” van buiten Brabant tellen, was het percentage het hoogst. In de meer agrarisch georiënteerde kerkdorpen wat lager. Maar nergens kwam het percentage onder de zeven, wat perspectieven biedt. Het aantal leden in dit gewest dat sedert 1970 een eigen gewestraad heeft, bedroeg voor 29 november nog geen dertig. De nieuwe afdeling — voor de oprichting waarvan het initiatief is genomen door de heer M. Kriebbers (penningmeester van de kamercentrale Den Bosch) — heeft initiatieven ontplooid om dit aantal in de kortst mogelijke tijd sterk op te voeren. Inmiddels is het ledenbestand al meer dan verdubbeld. Vooral Grave, waar het ledental van vier op 26 kwam, is in de regio al een uitschieter gebleken.

De nieuwe voorzitter Verpalen stu-

deert rechten aan de katholieke universiteit van Nijmegen. In het bestuur wordt hij bijgestaan door de heren ir. Hilbrands, Sanders en Kauffeld (Boxmeer), Steverink (Mill), De Locht (Cuyk) en Hierck (Grave). Overwogen wordt ook in deze regio, waar merf bij de gemeenteraadsverkiezingen eerder geneigd is op personen dan op partijen te stemmen, met een eigen VVD-lijst uit te komen. Drie gemeenteraadsleden zijn al lid van de VVD, ook al werken zij niet onder de VVD-vlag. Eén van hen is wethouder van de gemeente Grave, terwijl een ander deel uitmaakt van de

Kadercursussen

Breda — De afdeling Breda organiseert op 17 maart en 7 april kadercursussen in hotel Dennenoord. Het programma luidt als volgt:

Zaterdag 17 maart: 10.00—11.00. De organisatie van de partij. Inleider de heer W. Verwey. 11.00—12.00 Discussie of vragen. 12.00—13.00 Gemeentepolitiek. Inleider mr. H. Koning. 13.00—14.00 Discussie c.q. vragen.

Zaterdag 7 april: 10.00—11.00 Provinciale Staten. Inleider drs. Y. P. W van der Werff. 11.00—12.00 Discussie c.q. vragen. 12.00—13.00 Bredase gemeentepolitiek. Inleider jhr. R. G. P. Sandberg. 13.00—14.00 Discussie c.q. vragen.

Eindhoven — Hier wordt de kadercursus gehouden op de zaterdag 5, 19 en 26 mei in het Grand Hotel de Cocagne te Eindhoven. Aanmeldingen vóór 1 april bij de eigen afdeling of aan het secretariaat van de kamercentrale: Schutterlaan 4 te Eindhoven. Tel. 040-434175. Deze cursus is alleen toegankelijk voor leden van de kamercentrales Maastricht en 's-Hertogenbosch. Bijdrag van de deelnemers f 25 per persoon.

streekraad van het land van Cuyk. Het derde VVD-lid is een vrouwelijk raads-lid, de enige vrouw in de raad van Boxmeer.

Bestuursmutaties

Tilburg — De afdeling Tilburg en omgeving koos 27 februari een nieuwe bestuur dat er als volgt uitziet: Mr. P. Mangelmans, voorzitter, drs. G. J. Boelen, vice-voorzitter, drs. J. W. Hooftman, secretaris, ir. C. Tutein Nolthenius, penningmeester en E. L. van den Bergh, P. L. van den Bossche en J. B. Paagman, leden.

De heer E. L. van den Bergh die twaalf jaar voorzitter is geweest, werd door de vergadering tot lid van verdienste benoemd.

De commissie Stadsgewest zal onder leiding van de heer Krens het structuurplan van het stadsgewest Tilburg behandelen. De politieke commissie zal het Liberaal Manifest bestuderen en amendementen. Een nieuwe Propagandacommissie zal onder voorzitterschap van de heer Paagman de oprichting van verschillende nieuwe afdelingen voorbereiden.

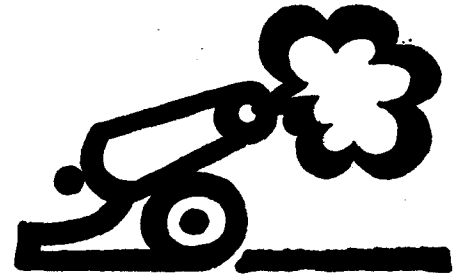
Oss — Het bestuur van de afdeling is in verband met de vergroting van de activiteiten met twee man uitgebreid. De functies zijn als volgt verdeeld: A. H. Verveer, voorzitter, P. Nauta, Wage-naarstraat 424 Oss, secretaris, mej. N. Oorebeek, penningmeester, ir. C. Sellenraad en drs. F. Monchen, leden. De heer Sellenraad zal de contacten onderhouden met de kamercentrale Den Bosch en de diverse VVD-afdelingen. De heer Monchen treedt op als voorzitter van de nieuw opgerichte propagandacommissie van onze afdeling.

Aankondigingen

30 maart G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) in debat voor de MTS te Terneuzen met de Kamerleden Gruyters (D'66), Roels (PvdA), Verdam (ARP) mevrouw Gardeniers-Berendsen (KVP), v.d. Spek (PSP) e.a. 19.30 uur, MTS, Mozarthof 17, Terneuzen.

Den Bosch — Dinsdag 20 maart wordt in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63 in Den Bosch, de jaarlijkse algemene vergadering van de Kamercentrale Den Bosch gehouden. Aanvang 20.15 uur.

Waarschuwend woord

Luitenant-generaal W. den Toom, minister van defensie in het kabinet-De Jong en oud-voorzitter van NADGE — het automatisch waarschuwingssysteem voor luchtverdediging van de NATO — waarschuwt tegen vermindering van onze defensie-inspanning.

Was de anti-Navo gezindheid met anti-Amerikanisme als randverschijnsel niet lang geleden beperkt tot de kleine kring van Moskou-gezinden, thans is het een modekreet geworden en tot schaalvergroting gebracht door een deel van de massamedia. Dat sluit niet in, dat het getal der anti-Navo-gezinden in dezelfde mate van schaalvergroting is toegenomen. Maar het betekent wèl, dat het bijdraagt het moreel van de westerse volken te verzwakken juist op een ogenblik, dat deze volken, en met name die van West-Europa, bijzonder op hun hoede moeten zijn. Sedert enige jaren zijn wij namelijk in een fase gekomen, waarin door Moskou doelbewust, geleidelijk en bijna geruisloos een verschuiving in het machtsevenwicht wordt uitgevoerd, die te eniger tijd — wanneer het westen en vooral ook West-Europa onvoldoende op zijn hoede is — zich in een machtsoverwicht zou kunnen manifesteren. En op dat moment is het te laat.

Als een van de zeer weinige Nederlanders, die door hun functies inzicht in de achtergronden en een overzicht over de ontwikkeling van de machtsverhoudingen in de wereld konden krijgen, acht ik het mijn plicht een waarschuwend stem te laten horen. In tegenstelling tot tal van schrijvende en pratende critici mag ik toch spreken uit persoonlijke ervaringen gedurende vele jaren in de Navo, o.m. als voorzitter van NADGE (NATO Airdefense Ground Environment, het geautomatiseerde radarwaarschuwingssysteem van Noord-Noorwegen tot Oost-Turkije) en als Nederlands minister van defensie, en wat m.i. nog minstens zo belangrijk is niet alleen met kennis van de zaken, maar ook met kennis van de mensen in deze organisatie, hun instelling en hun gedachten over het probleem waar het om gaat: het handhaven van vrede en veiligheid.

Warschau-Pact

Laat ons een terugblik werpen op de bestaansreden en het moment van de oprichting op 4 april 1949 van de Navo. Het wordt vaak voorgesteld — en een zeker aantal mensen vliegt daar argeeloos in — dat het communistische Warschau-pact een reactie zou zijn op het bestaan van de Navo. Niets is echter minder waar.

Tussen 1945 en 1948 (dus vier jaar vóór de oprichting van de Navo) ontkende de Sowjet-Unie reeds een „diplomatiek offensief”, waarbij in die periode ter „volledige solidariteit” van het communistische blok maar liefst 23 bilaterale verdragen werden getekend tussen de Sowjet-Unie en de satellietlanden als uiterlijke volken, „rechtelijke” vorm van een netwerk van gedwongen allianties. Uiteraard nadat deze satellieten met geweld tot horigheid waren gebracht. Het Warschau-pact is dan ook niet anders dan een volken, „rechtelijke” variant op die 23 bilaterale dwangverdragen '45/'48. Dwangverdragen, die echter bepaald geen „chiffons de papier”, scheurpapier, waren, maar in de eerste plaats stonden op het feit, dat de westelijke

geallieerden hun Europese troepensterkte in 1945 van 5 miljoen in 1946 hadden teruggebracht tot 880.000 man, terwijl de Sowjet-Unie haar Europese troepen op oorlogssterkte hield (meer dan 4 miljoen man) en haar oorlogsindustrie op volle sterkte verder liet draaien!

West-Europa zou vrij machteloos hebben moeten toezien, wanneer de Russische tanks en vliegtuigen naar de kusten van Noordzee en de Atlantische Oceaan zouden zijn doorgerold ten behoeve van de maritiem strategische afronding van Moskou's continentale imperium. Het directe doelwit: de West-Europese en met name ook de Nederlandse zeehavens.

Slechts Amerika met zijn enorme industriële mogelijkheden, zijn financiële bronnen en zijn nucleaire bewapening heeft dit kunnen verhinderen en het machtsevenwicht kunnen herstellen. Om zich te kunnen verdedigen moest Europa zich met Amerika in de Navo verbinden.

Onder de bescherming van Amerika's nucleaire mogelijkheden kreeg Europa de gelegenheid haar verdediging in de Navo op te bouwen. In feite kan men wel zeggen, dat het Atlantisch Verbond op dat moment de Sowjet-Russische expansie in Europa heeft geblokkeerd. Stalin zag af van zijn machtspolitiek in Europa, maar bracht tegelijkertijd een gedeelte van de Sowjet-inspanning over naar Azië en Afrika. Een voorbeeld daarvan is de aanval van de communistische strijdkrachten op Zuid-Kora in juni 1950.

Nieuwe offensieven van de Russen om het westen te verzwakken manifesteerden zich dan ook op politiek, economisch en psychologisch gebied, vaak onder het mom van het zoeken naar „ontspanning” en „vreedzame coëxistentie”. Zij trachtten in de westerse landen een illusie van veiligheid te scheppen door de „ontspanning” — werkelijk of vermeend — en de zo vredelievende bedoeling van de Sowjet-Unie als een algemeen aanvaard feit voor te stellen en op die manier de defensie-inspanning van het westen te vertragen.

Ik spreek hier nog steeds over de jaren direct na de totstandkoming van de Navo. Ook toen werd door de Sowjets reeds uitgebreid gebruik gemaakt van hun mogelijkheden om te infiltreren in Azië, Afrika en het Midden-Oosten. Het is zonder meer duidelijk, welke overwegingen tot de stichting van de Navo hebben geleid. Maar er hebben zich sedert dien, en met name rond de jaren zestig, ingrijpende politieke en militaire wijzigingen voorgedaan in de wereldsituatie.

Ten eerste het vaak vrij abrupt onafhankelijk worden van tal van ontwikkelingslanden in Afrika, Azië en Midden-Oosten. Een koloniale gezagsstructuur verdween daar zonder dat meestal een evenwaardige inheemse er voor in de plaats kwam, hetgeen op vele plaatsen labiele situaties en zelfs chaos deed ontstaan.

Ten tweede het feit van de snel groeiende Sowjet-russische maritieme expansie op de wereldzeeën, die aan het Sowjet-russische continentale imperialisme een nieuwe en voor het westen bijzonder gevaarlijke dimensie gaf.

De Sowjet-russische wereldpolitiek — welke als ideologisch doel nog steeds de wereldrevolutie stelt — koppelt deze twee nieuwe ontwikkelingen. De labiele de chaotische toestanden in een aantal ontwikkelingslanden bieden uitermate gunstige aangrijpingspunten aan de Russische eigen maritieme expansiepolitiek. Dit zijn twee vliegen in één klap: de wegen vinden naar de ontwikkelingslanden, die hoofdzakelijk over zee lopen en tegelijk de interne maritieme verbindingswegen van de Westerse volken onder druk zetten.

Ook al tast men vaak over de preciese intenties van de Russen in het duister, hun geweldige militaire kracht, waarmee de Westeuropese landen bij voortduring, voor bepaalde gevallen zelfs in groeiende mate, op en buiten ons continent worden geconfronteerd, laat in het algemeen geen twijfel bestaan aan hun expansieve ambities en verlangens.

Na de dood van Stalin kwam de leer van de „vreedzame coëxistentie” eerst recht bij de machthebbers in Moskou op, welke zonder de fundamentele doelstellingen van het Sowjet-communisme ook maar in het minst aan te tasten, een tactische aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden belichaamt. Daarbij blijft de zgn. steun aan „nationale bevrijdingsoorlogen” niet alleen gehandhaafd, maar wordt nog zelfs versterkt in verband met de nieuwe mogelijkheid

van actieve communistische expansie in andere werelddelen en met name in de ontwikkelingslanden. Ook het gebruik van een grote verscheidenheid van ondermijnende activiteiten, al dan niet van heimelijke aard, tegen de westerse landen behoort tot de inventaris van de vreedzame coëxistentie.

De vraag mag worden gesteld in hoeverre protesten en demonstraties waar deze zich in het bijzonder richten op die gebieden buiten Europa, die juist voor het Westen een uitermate groot strategisch belang vertegenwoordigen, vrucht zijn van bovenbedoelde heimelijke subversieve activiteiten. Het antwoord zou wel eens merkwaardige „coïncidenties” te zien kunnen geven.

Kortom, meer dan ooit is de hoogste waakzaamheid geboden, want wij moeten ons realiseren

1. dat de Sowjets de onderhandeling gebruiken als middel om hun wil aan anderen op te leggen; en

2. dat de communisten nog nergens door middel van vrije verkiezingen aan de macht zijn gekomen, maar uitsluitend door de macht van de wapens. Die waakzaamheid zal in de eerste plaats tot uitdrukking moeten worden gebracht door geloofwaardige paraatheid. Een geloofwaardige paraatheid, die bovendien noodzakelijk is om de Navo een gefundeerde uitgangspositie te verzekeren in de onderhandelingen met het oostblok over een wederzijdse, evenwichtige vermindering van de strijdkrachten (mutual balanced force reductions). Maar aan deze geloofwaardige paraatheid wordt ernstig afbreuk gedaan, indien in de gemeenschappelijke inspanning eigenmachtig wijzigingen worden aangebracht en daardoor afbreuk wordt gedaan aan het totale verdedigingssysteem.

De in december 1970 afgeronde Navo-studie over de defensie in de jaren zeventig spreekt duidelijke taal. Het is ook daarom, dat ik daaraan de nodige aandacht heb besteed in mijn Nota over de Nederlandse defensie-inspanning, zoals ik deze in april 1971 aan de toenmalige kabinetsinformatuur heb aangeboden.

Geen verzwakking

Het Nederlandse aandeel in de Navo betekent een financiële inspanning, die naar mijn overtuiging in 1975 zou moeten uitmonden in 4,2 pct. van het nationaal inkomen. Bij een opbouw van 4,2 pct. staan de investeringsmogelijkheden in een aanvaardbare verhouding tot de bondgenootschappelijk toegezegde defensiebijdrage en men dient zich ervan bewust te zijn, dat een verlaging met 0,1 pct. een beperking van de investeringen (dat is dus het materiele) met ongeveer 10 pct. tot gevolg heeft.

De meerderheid van de Commissie van Rijckevorsel kwam tot 4,25 pct. Een verlaging zoals thans in de bedoeling ligt, zal onherroepelijk een ingrijpende vermindering van de Nederlandse Navo-bijdrage tot gevolg hebben. Een vermindering in aantal eenheden dan wel in operationele waarde of in beide. Dat volgens persberichten als motief werd genoemd — citaat uit een interview — dat „het percentage kan zakken, nu blijkt, dat ons nationaal inkomen hoger blijkt te zijn dan voorheen werd geschat” is niet te geloven. Wanneer men alleen al de fatale race tussen lonen en prijzen in aanmerking neemt, zal de grotere stijging van het nationale inkomen ook voor de niet-deskundige alras verklaarbaar zijn. En op de dalende koopkracht van de Nederlandse gulden maakt de defensie-gulden geen uitzondering. Ook een verantwoorde temporisering van de noodzakelijke aanschaffingen zal onmogelijk worden.

Ieder kabinet, van welke kleur dan ook moge zijn, zal rekening moeten houden met de ontwikkeling van de feitelijke internationale situatie.

Dat is dus met de groei van het wereldomspannende net van pluriforme, maar gecoördineerde, Sowjet-russische expansie en subversie. Op grond van een jarenlange ervaring met, en medeverantwoordelijkheid voor het Navo-defensie-apparaat nog in een zeer recent verleden, voel ik mij gedrongen een ernstige waarschuwing te moeten laten horen tegen een verzwakking van de Nederlandse bijdrage aan de Navo, die men straks — te laat — ernstig zou betreuren. In enkele maanden kan men aan parate eenheden van zee-, land- en luchtmacht meer afbreken en tot minimale waarde reduceren dan in tien of twintig jaren moeizaam werd opgebouwd.

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070-63 99 34

Wie vertaalt „Overijssel '85"?

Vandaag eens een greep uit de vele Twentse zaken die zowel politici als publiek in hoge mate bezig houden. Een greep want het zijn er nogal wat: de gewenste spreiding van de Rijksdiensten, de wegenverbinding met het westen, de uitbouw van de luchthaven Twente, de samenwerking tussen grote beleggers om in overleg huurders te werven voor leegstaande huizen, de opvolging van de KVP-er jhr. mr. L. M. E. von Fisenne als burgemeester van Hengelo (O) en — last but not least — de provinciale nota Overijssel '85. Helemaal kunnen wij over deze nota over voornamelijk de ruimtelijke ordening van de provincie kort zijn: onlangs heeft op een bijeenkomst in Nijverdal één van de kopstukken van de provinciale Cultuurtechnische dienst zich laten ontvallen dat zelfs insiders „er niet uit kunnen komen". Het wachten is nu op een „vertaling" voor de „gewone mensen" die er inspraak over zullen krijgen en die — naar vurig gehoopt wordt — nog vóór 1985 het licht ziet.

Over de ruimtelijke ordening van Overijssel heeft de provincie onlangs een nota het licht doen zien. Ir. Tiessen van de cultuurtechnische dienst van de provincie verklaarde een dezer dagen dat zelfs insiders „er niet uit kunnen komen"...

Aankondigingen

22 maart: Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Geldermalsen. 20.00 uur. De Gouden Leeuw.

5 april: Mr. H. van Riel (voorzitter Eerste Kamer) spreekt over de ondercentrale Harderwijk. 20.00 uur, hotelrestaurant Dennenheuvel, Heerderweg 27, Epe

6 april: Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wageningen over de invloed van de inflatie op de gemeentefinanciën. 20.00 uur, de Korenbeurs.

Bestuursmutaties

Bathmen — In verband met het aftreden van de heer W. Sypkens te Bathmen als secretaris-penningmeester van de afdeling Diepenveen-Bathmen, werd door de ledenvergadering tot diens opvolger gekozen ir. A. A. Dees, Gewestlaan 27 te Diepenveen.

Almelo. De heer B. D. Breuning ten Cate heeft afscheid genomen als voorzitter van de VVD, afdeling Almelo. In zijn plaats is benoemd de heer W. van de Boom. Er werden bovendien twee nieuwe bestuursleden benoemd: mej. R. Evers en de heer C. H. L. Henny.

Nijmegen — Tijdens de algemene vergadering van de afdeling heeft de penningmeester, de heer J. I. J. Buijs, de wens te kennen gegeven geen deel meer uit te maken van het bestuur. Hij stelde zijn functie ter beschikking om zich beter op zijn bedrijf te kunnen concentreren. De in zijn plaats gestelde kandidate, mevrouw J. A. van Vark-Berends, werd bij acclamatie gekozen. Het bestuur ziet er nu als volgt uit: drs. J. Rietsema, voorzitter, W. J. Zink, secretaris, mevrouw J. A. van Vark-Berends, penningmeester, mevrouw G. Pieters-Kindervater, W. van Dijk, I. P. J. van Oss en ir. J. van Rossum, leden.

Het ledental van de afdeling Nijmegen bedroeg op 31 december jl. 406, een stijging met 62 in vergelijking tot een jaar eerder. Deze groei heeft zich vooral voorgedaan in de verkiezingsperiode en vlak erna. Nijmegen is thans de grootste afdeling van de Kamercentrale.

Ook de activiteiten van de plaatselijke JOVD hebben een opleving te zien gegeven. De afdeling telt momenteel 25 leden.

Leegstand

Wat de leegstand van nieuwe woningen in Almelo betreft (wij lieten hierover enkele weken geleden het Almelse raadslid, mevrouw Schut-Oosting, aan het woord), deze muis heeft een flinke staart gekregen. Zoals men zich herinnert is van beleggerszijde de momenteel een pas op de plaats makende UC-fabriek als zondebok voor de leegstand aangewezen. Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, één van de beleggers, ontketende daarna plotseling bijna een revolutie door aan te kondigen dat per 1 maart jl. de huren van haar leegstaande woningen zouden worden verlaagd met 70—95 gulden. Onaangenaam verast hebben de andere beleggers, overigens samen het ABP, een Almelse woningstichting en de gemeente Almelo, de hoofden bij elkaar gestoken om zich over de nieuwe situatie te beraden. Men wil nu gezamenlijk campagnes opzetten voor de verhuur, de acquisitie professioneel aanpakken en zelfs landelijk de aandacht gaan vestigen op de aanwezigheid van goede huurwoningen in Almelo.

Burgemeester

In politieke kringen wordt uiteraard landelijk veel aandacht besteed aan de opvolging van de vertrekkende burgemeester van Hengelo (O). Het PAK (de PvdA behaalde bij de laatste verkiezingen in 1972 30,6 pct. van de stemmen) heeft een nota ingediend waarin men een socialist zegt te wensen als opvolger. Inmiddels heeft dan ook het PvdA-kamerlid E. R. Wieldraaijer gesolliciteerd. Landelijk gezien is in 77 gemeenten een VVD-er burgemeester (8,8 pct.) in Overijssel haalt de VVD 17 pct. (9 gemeenten). De VVD kwam bij de verkiezingen in 1972 in Hengelo als derde partij uit de bus (10,8 pct. van de stemmen), na de PvdA en de KVP (24,6 pct.).

Luchtvaartterrein

De uitbouw van de N.V. Luchtvaartterrein Twente in Enschede is al geruime tijd een onderwerp van veel kritiek. Deze dagen kwam in de provinciale staten van Overijssel een voorstel aan de orde om maximaal 80.000 gulden per jaar aan deze N.V. te verstrekken. De VVD-er F. A. Pen stelde naar aanleiding hiervan dat het voorstel slechts consolidatie van de bestaande situatie beoogt, reden waarom hij er geen enkele moeite mee had. De heer Pen schaarde zich achter de mening van GS dat de provincie niet terzijde mag blijven als het gaat om de verbetering van de infrastructuur van de provincie. De N.V. heeft intussen aangekondigd dat deze zomer duizenden mensen hun vliegvakantie op Twente beginnen.

Overigens zijn al vele stemmen opgegaan om de naastgelegen militaire vliegbasis Twenthe „slapend" te maken. De heer Pen merkte hierover op dat de gemeente Enschede de basis niet graag zou zien verdwijnen.

Roos

Wij besluiten vandaag met een stukje politieke romantiek. De plaatselijke afdeling van de VVD in Almelo heeft nl. afscheid genomen van haar voorzitter, de heer B. D. Breuning ten Cate die vlak na de oorlog één van de medeoprichters van de partij is geweest en sinds 1946 plaatselijk voorzitter. De heer Breuning ten Cate is inmiddels in Hellendoorn gaan wonen. Tot zijn opvolger werd benoemd de heer W. van de Boom. Nu de romantiek: de heer Breuning ten Cate kreeg als afscheidsgeschenk o.a. een roos, als symbool van het rozenpark dat de Almelse VVD bij zijn woning in Hellendoorn zal laten aanleggen.

Wagenings rapport over autoproblemen

Wageningen — De afdeling Wageningen heeft in haar liberale kring van gedachten gewisseld over de problemen van het huidige en toekomstige wegverkeer in ons land. De punten die hierbij naar voren zijn gekomen, zijn samengevat in een rapport onder de titel „Hoe lang kunnen we nog autorijden?" Het rapport concludeert dat een bezinning nodig is en dat men za 1 moeten zoeken naar wegen om verder onheil af te wenden. Het bepleit de vermindering van de ernstige uitwassen van de vervuulende werking van de auto: minder luchtverontreiniging (naverbrandingsinstallaties, loodvrije benzine e.d.), minder lawaai, vermindering van parkeren op de openbare weg, betere bescherming van voetgangers en fietsers, een betere voorlichting aan alle verkeersdeelnemers en strenger optreden tegen verkeersovertreedingen. Het rapport benadrukt dat er veel aandacht moet worden besteed aan de kinderen in het verkeer. Per jaar verongelukken momenteel 500 kinderen in het verkeer en raken er 10.000 gewond. Voor een vermindering van het autogebruik suggereert het rapport onder meer de mogelijkheid de reisbehoefte te beperken door bijvoorbeeld de steden leefbaarder te maken „waardoor de mensen minder behoefte hebben de stad te ontvluchten."

Aankondigingen

19 maart: Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de algemene ledenvergadering van de afdeling Heiloo. 20.00 uur, Gereformeerde Kerk, Heiloo.

20 maart: Dr. L. Ginjaar (lid Stuurgroep) spreekt voor de statencentrale Hilversum over het Liberaal Manifest. 20.00 uur, Chr. Technische School, Gemeenlandsaan 2, Huizen.

22 maart: Mr. dr. C. Berkhouwer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD afdeling Rotterdam over het Europa van de negen. 10.00 uur, Voorschoterlaan 100, Rotterdam.

26 maart: G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de statencentrale Zaandam over diverse actuele politieke vraagstukken. 20.00 uur, Lindeboomschool, Raadhuisstraat, Koog a/d Zaan.

29 maart: Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Schagen. 20.00 uur, Theater „Royal".

30 maart: Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de feestavond van de JOVD en de ondercentrale Hoekse Waard. 20.00 uur, restaurant De Hoogt, Raadhuisstr. 3, Maasdam.

5 april: Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Amstelveen.

Bestuursmutaties

NAARDEN — Het bestuur van de afdeling heeft een wijziging ondergaan en ziet er nu als volgt uit: T. H. de Jong, voorzitter, H. S. Goinga, vice-voorzitter mevrouw I. Fuykschot-Uitzinger, secretaresse, mevrouw mr. R. Munter-Vaags, penningmeesteresse en mevrouw Th. I. Jansen-Samplonius en de heren C. G. Scheltema en O. Berten, leden.

Bussum — Het bestuur van de afdeling is tijdens de ledenvergadering van 22 februari als volgt samengesteld: J. F. C. Westerweel, voorzitter, mr. T. Oonincx, Graaf Wichmanlaan 24 (tel. 02159 - 19712), secretaris, W. P. van Duyl, penningmeester, F. H. Andriese, mr. J. W. de Bruin, mevrouw A. Homan-Van der Weel, mevrouw M. D. Koning-Zijp, ir. J. P. Lucassen en mevrouw mr. N. van Rees, leden.

Reeuwijk — Het nieuwe bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: drs. J. R. van Bennekum, voorzitter, drs. D. J. van den Bosch, secretaris, C. J. Kromwijk, penningmeester, H. R. Nieboer, propagandacommissaris, ir. M. A. van Holten, vertegenwoordiger regionaal en J. van Dam jr., lid. Het secretariaat is gevestigd: De Lange Krag 21, tel. 01829 - 4109.

Hendrik Ido Ambacht — Na de laat-

ste algemene ledenvergadering heeft de afdeling het volgende bestuur: J. van Vuuren, voorzitter, P. Pellikaan, vicevoorzitter, A. Bisschop, Evertsenstraat 72 (tel. 10858 - 2195) secretaris, mevrouw W. van Gelder, penningmeester, J. Brugman, mevrouw P. A. Kampers en And. Mol, leden.

De Bilt — **Bilthoven** — Het bestuur van de afdeling ziet er sinds de laatste openbare ledenvergadering als volgt uit: C. W. d'Huy, voorzitter Rubenslaan 46, Bilthoven, (tel. 785017), J. Brander, vice-voorzitter, mevrouw mr. M. A. Fokkema-Herfst, secretaris, Prins Hendriklaan 69, Bilthoven (tel. 786889), drs. H. Bouman, penningmeester. Deze vier vormen het dagelijks bestuur. Als bestuursleden zijn aangewezen mevrouw H. Roos-Bruinse ledenadministratie, L. H. Bicker-Caarten, propaganda, G. Versloot, mr. E. Wage en J. R. Zwaardemaker.

Dordrecht — Het nieuwe bestuur van de afdeling Dordrecht is als volgt samengesteld: ir. B. J. Tideman (voorzitter), N. Maas, Voorstraat 401 (nieuwe secretaris), B. P. Ruphan (penningmeester). De heer L. Rietveld heeft het bestuur verlaten en de heer Van Dijk is als secretaris afgetreden. Nieuwe leden van het bestuur zijn: R. H. Kooyman en D. Pols jr. Tevens is de heer Van Dijk als lid van verdienste benoemd.

nder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

● Vakbeweging en politiek

De heer P. J. J. Mertens, voorzitter van het NKV (katholieke arbeiders) heeft verklaard dat „het NKV zijn mensen niet zal ontraden in een progressief kabinet (van Den Uyl) zitting te nemen.” Zover is het dus al gekomen, dat de voorzitter van een vakcentrale de leiders van de Kamerfracties tot zelfs in hun bewoordingen imiteert en wereldkundig maakt of hij „zijn mensen” al dan niet zal aanraden in een bepaald kabinet zitting te nemen.

Artikel 55 van onze Grondwet stelt vast: „De Koning is onschendbaar, de ministers zijn verantwoordelijk.” Uit heel de samenhang en systematiek van de Grondwet en mede op grond van de historie van het ontstaan van dit artikel is het duidelijk, dat hier is bedoeld: verantwoordelijk aan de Staten-Generaal. Gezien het steeds impertinenter optreden van de vakbeweging (of althans een groot deel daarvan) zou het langzamerhand meer in overeenstemming met de realiteit zijn, wanneer dat artikel luidde: „De Koning is onschendbaar, de ministers zijn verantwoordelijk aan de Staten-Generaal en aan de besturen der vakcentrales.” Trouwens: er wordt openlijk gesproken en geschreven over de noodzaak om een kabinet te formeren, dat het vertrouwen heeft van de vakbeweging en dat moet dan — zo zegt men — een kabinet zonder de VVD zijn. Een man als drs. Boersma beroept er zich met graagte op, dat hij „de steun van de vakbeweging” heeft.

Men begripe ons goed. We zijn voldoende bij de tijd om te erkennen dat de vakbeweging niet meer is weg te denken en dat zij nuttig werk kan verrichten. Dat zij zich inlaat met loonkwesties en met vragen op het terrein van de sociale wetgeving en de sociale verzekeringswetgeving, e.d. is haar goed recht. En wanneer zij daarbij de redelijkheid betracht, dan kan zij in tegenspel, maar meer nog in samenspel met de georganiseerde werkgevers (en voor zover nodig ook met de overheid) veel waardevols tot stand brengen. En aldus ook haar bijdrage verlenen tot de algemene welvaart en het behoud van de arbeidsrust, beide mede in het belang van alle werkenden in de bedrijven. Dat is in de eerste vijftien à twintig jaren na de tweede wereldoorlog wel gebleken.

Bij overschrijding echter van de grenzen van het voor haar aangewezen terrein, kan diezelfde vakbeweging een gevaar worden, niet alleen voor het voortbestaan van de welvaart en de arbeidsrust, maar ook voor de parlementaire democratie.

● Overschrijding van bevoegdheden

Het aantal onderwerpen, waar de vakbeweging zich tegenwoordig mee bezig houdt, de eisen die zij stelt en de wijze waarop zij Kamer en regering onder druk zet of tracht te zetten, vormen een bevestiging van onze vrees. Haar bemoeizucht is welhaast onbeperkt. Om maar wat onderwerpen te noemen, zonder volledig te zijn: de inkomenspolitiek in algemene zin, met inbegrip ook van het hogere personeel en de zelfstandigen, de prijzen, de belastingen, de woningbouw, de milieuhygiëne, het onderwijs, het openbare vervoer, de recreatie, het maatschappelijk werk, de culturele en de sportsubsidies, tot zelfs de defensie (lasten), de Koninkrijkszaken, de ontwikkelingshulp en allerlei zaken op het terrein van de buitenlandse politiek.

Dat alles geschiedt dan kennelijk met een beroep op 't „verband aller dingen”. Als er bijvoorbeeld minder aan defensie zou worden gedaan, zou er meer kunnen worden uitgegeven aan onderwijs, subsidies, overheidsbijdragen, aan sociale premies, enz. Op dezelfde (verkeerde) grond zou men kunnen verdedigen, dat de ANWB actie zou moeten voeren voor defensieverlaging, omdat men dan meer zou kunnen uitgeven voor wegeaanleg of wegenverbetering, recreatie, e.d.

Zo werd al vóór de Kamerverkiezing van 1971 door de drie vakcentrales met het oog op die verkiezing een „actieprogramma” gepubliceerd, met een lijst van prioriteiten. Die prioriteiten hadden betrekking op: de woningproductie, de belasting, de klassegrootte en de leerplicht, de sport, recreatie en cultuur, de regionale ontwikkeling en de wedden der dienstplichtigen. Is de verkiezing voorbij, dan wordt de formateur onder druk gezet en tracht men, zoals thans

het geval is, een democratische partij als de VVD, die van de kiezers juist een belangrijk versterkt vertrouwen heeft gekregen, te diskwalificeren.

Gelukkig zijn er ook socialisten — en wel die in DS'70 zijn verenigd — die het gevaar daarvan wél inzien en zich evenals wij daartegen keren. Dr. Drees jr. heeft meermalen o.a. de redenering van de vakbonden bestreden, dat als de werknemers zich in hun looneisen (zouden) matigen, ze dan ook het recht hebben om als zodanig over allerlei andere zaken mee te beslissen. Dat is een groot misverstand. Dat zou even onjuist zijn als wanneer middenstanders, winkeliers, zeggenschap over het overheidsbudget zouden moeten hebben wanneer zij (al dan niet verplicht door de overheid) hun prijzen zouden matigen.

Men zal moeten aanvaarden, dat we in een parlementaire democratie leven, waarbij het de kiezers en niet (elkaar trouwens voortdurend overlappende) bonden, verenigingen en pressiegroepen zijn, die de vertegenwoordigende lichamen kiezen. Wie die parlementaire democratie in toenemende mate uitholt, speelt met vuur.

● Marxistische economie

Prof. dr. K. van het Reve, hoogleraar in de Slavische talen aan de Universiteit te Leiden, heeft ons met de neus gedrukt op een welhaast ongelooflijk feit. In „Vrij Nederland” van 3 maart jl. kwam een annonce voor van de Technische Hogeschool te Delft. Daarin werd voor de afdeling der Bouwkunde gevraagd een „politieke economie” voor het vakgebied bouw- en volkshuisvestingseconomie. Onder de opsomming van de vereiste kwaliteiten voor deze docent kon men vermeld vinden: „Grondige kennis van en inzicht in de ontwikkeling van de (woning)bouw in Nederland gezien vanuit de economische discipline, — grondige kennis van en inzicht in het historisch en dialectisch materialisme — werkend vanuit deze wetenschappelijke beschouwingwijze — een permanent kritische houding ten opzichte van deze beschouwingwijze...” enz.

Voor prof. Van het Reve was dit aanleiding een „Open Brief” te schrijven aan de minister van onderwijs, waarvan men in het Supplement van NRC/Handelsblad van 9 maart de volledige tekst kon aantreffen. Hij deelde de minister daarin o.a. mee, dat de passage: „Grondige kennis van...” enz., hoe gebrekkig gesteld deze ook was, hem aanleiding gaf tot „enige bezorgdheid”. Hij achtte het natuurlijk verheugend, dat van de docent een „kritische houding” werd verlangd, hoewel het lachwekkend is dat er bij te zetten: iedere academicus wordt immers verondersteld een kritische houding aan te nemen ten aanzien van alle op zijn vak betrekking hebbende „beschouwingwijzen”.

Hij achtte het echter in dit geval duidelijk, dat die kritiek alleen maar welkom is tot zekere hoogte; zodra de „kritische” houding van de functionaris zo ver zou gaan dat hij niet meer „vanuit” deze beschouwingwijze zou willen doceren, maar bijvoorbeeld „met veronachtzaamheid van deze beschouwingwijze” of „in flagrante strijd met deze beschouwingwijze” of „onder voortdurende bespotting van deze beschouwingwijze” — dan zou deze kritische houding juist aanleiding zijn de kandidaat niet te benoemen.

Zijn vraag aan de minister was nu, wat hij in deze zaak dacht te doen. Van het antwoord van de minister zou het enigszins afhangen of hij (Van het Reve) in de naaste toekomst zou moeten gaan uitzien naar een andere betrekking dan die hij op dit ogenblik vervult. „Als docenten te Delft alleen maar benoemd kunnen worden als zij bij hun werk van een bepaalde beschouwingwijze uitgaan, welke garanties hebben zij elders en eerder benoemde collega's dan dat niet eerlang ook aan hen zulke eisen zullen worden gesteld? „Op een mogelijke ministeriële tegenwerping, dat benoemingen van historische en/of dialectische materialisten in Nederland wel meer hebben plaats gehad, reageerde de hooggeleerde briefschrijver bij voorbaat met: „Maar in die gevallen — de benoeming van marxistisch „angehauchte” figuren als Quack, Pannekoek, Romein, Wertheim, Kleerekoper — had de benoeming plaats omdat men de geleerde in kwestie voor hun taak geschikt achtte, ongeacht hun verknocht-

heid aan enige beschouwingwijze”. Er is een groot verschil tussen het bij een benoeming als niet ter zake doende opzichschuiven van een levensbeschouwing en het bij een benoeming juist eisen van een „beschouwingwijze”.

Na nog vastgesteld te hebben, dat de gevraagde docent in Delft krachtens die annonce wel degelijk bij zijn onderwijs dient uit te gaan van „kanonieke boeken” als Das Kapital en Zur Wohnungsfrage en Dialektik der Natur en Herr Eugen Dührings Umwälzung der Wissenschaft, en de daarmee samenhangende exegetische geschriften, eindigt prof. Van het Reve zijn Open Brief met een verwijzing naar de vele duizenden geleerden, die in deze twintigste eeuw door de aanhangers van het historisch en dialectisch materialisme in naam van deze „beschouwingwijze” zijn ter dood gebracht.

● Kolonialisme

In een overzicht van de jongste uitgaven van de Staatsdrukkerij kondigt deze o.a. het „Boekje van Nyerere” aan (formaat 10 x 14 cm, omvang 56 blz., prijs f 1; per post f 1,40). Dat boekje bevat volgens deze kennisgeving „een groot aantal citaten van president Nyerere van Tanzania, waarin zijn ontwikkelingsfilosofie en maatschappij-opvatting — met als ideaal het herstel van de voor-koloniale dorpsgemeenschap — centraal staat. Met dit herstel wil hij een evenwicht bereiken tussen materiële welvaart en sociale ontwikkeling.”

Waar het mij om gaat is het eerste citaat dat als voorbeeld in deze folder wordt gegeven. Het luidt: „De ergste misdaad van het kolonialisme was het streven om ons te laten geloven dat we geen eigen, inheemse cultuur bezaten.”

Het kolonialisme is een afgesloten tijdperk, waarover men slechts billijk kan oordelen wanneer men zich verplaatst in de staatkundige en de rechtsopvattingen van die tijd. In dat kader kan het Nederlandse koloniale bewind van de tweede helft der 19de en van de 20ste eeuw de toets der vergelijkende historische kritiek zeer wel doorstaan. Met name aan wat Nyerere de „ergste misdaad” van het kolonialisme noemt hebben wij ons weinig of niet bezondigd. Juist in het voormalige Nederlands-Indië werd bestuurlijk, rechterlijk (eerbied voor zover mogelijk voor de adat) en cultureel de bevolking in belangrijke mate in haar waarde gelaten. Zij had naast het Nederlandse centrale bestuur haar eigen regenten en dessahoeften. De adat speelde bij de rechtspleging een belangrijke rol. Alle godsdiensten (en dat waren er vele) genoten er gelijke bescherming en niet voor niets was het een Nederlander — prof. Snouck Hurgronje — die een wereldnaam had op het gebied van de kennis van de Oosterse talen en het Mohammedaanse recht. Indische kunst en cultuur werd in Nederland zeker niet als minderwaardig gezien.

Natuurlijk zijn in het koloniale tijdperk achteraf gezien ook door ons wel fouten gemaakt of de juiste beslissingen te laat genomen. Maar te midden van de koloniale mogendheden van die tijd heeft Nederland en het Nederlands-Indische bestuur met zijn integere korps bestuursambtenaren zeker geen slecht figuur geslagen. En vele duizenden Nederlanders denken nog met weemoed terug aan de tijd, die zij in dat prachtige land hebben doorgebracht.

vrijheid en
democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

secretariaat
tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

algemeen
secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Cocktail

De Nederlandse Bartenders Club heeft dit weekeinde in het Hilton-hotel voor de 21ste maal een „nationale longdrink en cocktail-competitie” gehouden, waarbij minister Geertsema de prijzen is komen uitreiken. Deze bleek door de kabinetscrisis zelf ook te zijn geïnspireerd tot het samenstellen van een „politieke cocktail”, die hij „Keerpunt '72” heeft gedoopt.

Het recept: doe in een old-fashioned glas een suikerklontje en een paar druppels angst. Dan toevoegen: 3 delen rode PvdA, 1 deel PPR om te ontwapenen en 1 deel D'66 om de zinnen te verwarren. Het geheel blijft rood, ofschoon er ook 3 druppels gele KVP ingaan, 3 druppels donkerpaarse ARP en 1 druppel kleurloze CHU. Goed roeren, maar er hoeft geen ijs bij, want de ingrediënten zijn koel genoeg ten opzichte van elkaar, aldus minister Geertsema, volgens wie er geen garantie is, dat het een long drink wordt.

(Ontleend aan Het Parool van 13 maart).

JOVD over stadsontwikkeling

Op het congres van de JOVD dat op zaterdag en zondag 10 en 11 maart in Leeuwarden is gehouden zijn een aantal resoluties aangenomen over de stadsontwikkeling en de woningbouw. Dit gebeurde nadat het Tweede-Kamerlid voor de VVD, de heer L. M. de Beer, en de heer P. J. M. van Engelen van de Stichting Ruimte voor de Jeugd over deze onderwerpen inleidingen hadden gehouden.

De ongeveer tachtig aanwezigen, die namens verscheidene afdelingen uit het land naar Leeuwarden waren gekomen, spraken zich uit voor een hoogwaardig stedelijk leefmilieu. Hierbij moet bij nieuwbouw de nadruk komen te liggen op de kwaliteit van de woning en de woonomgeving. Er zullen — aldus een der resoluties — recreatiemogelijkheden in de directe omgeving van de woning aanwezig moeten zijn en de algemene voorzieningen in de nieuwbouwwijk moeten tot stand komen voor de wijk geheel bevolkt is.

De bestaande woningvoorraad moet door renovatie zoveel mogelijk in stand blijven, waarbij men zich om de kosten te drukken moet richten op verbeteringen voor een termijn van 15 tot 20 jaar. Ten aanzien van de financieringsproblemen, die voor de eigenaren van te renoveren woningen kunnen optreden, zou een renovatiespaarfonds moeten worden ingesteld.

Het beleid voor de oude binnensteden

moet er op gericht zijn de historische structuren te bewaren en ruimte te laten voor nieuwe in de omgeving passende elementen. Om de bereikbaarheid van de binnensteden te vergroten moet bij het openbaar vervoer gestreefd worden naar snelheidsvergroting, verhoging der frequentie en meer opstapmogelijkheden. Daarnaast zullen de binnensteden bereikbaar moeten blijven voor gemotoriseerd particulier vervoer. Ten aanzien van het grondbeleid door de overheid werd vastgesteld dat dit gedragen moet worden door goede doelgerichte bestemmingsplannen en een eenheidssysteem van lokale overheden, dat gebaseerd is op gronduitgifte in eigendom met terugkooprecht tegen gemaximeerde prijs.

In de besluitvorming met betrekking tot de stadsontwikkeling zullen in een zeer vroeg stadium de betrokkenen moeten kunnen participeren. Er zal zo snel mogelijk een wetsontwerp stadsontwikkeling moeten worden ingediend omdat met de wet op de ruimtelijke ordening niet voldoende gewerkt kan worden.

De heer Domien van Wees trad af als voorzitter hoewel de termijn van zijn presidentschap nog niet verstreken was. Hij motiveerde zijn besluit met erop te wijzen dat hij vanuit de afdeling Amsterdam indertijd nauw betrokken is geweest bij de totstandkoming van het kernprogramma van de JOVD. Nu dit programma in de vereniging niet meer die weerklink heeft als enige jaren ge-

leden werd het voor mij moeilijker een beleid met zoveel inzet naar voren te brengen als ik voor de JOVD wenselijk acht, aldus de heer Van Wees.

De waarnemend voorzitter de heer Roy Lantain zal tot november als de jaarvergadering wordt gehouden het presidentschap vervullen. Hij verzekerde zijn gehoor dat de koers van de JOVD dezelfde zal blijven. Doelstelling blijft een kritische begeleiding van het liberalisme, aldus de heer Lantain. Hij wees in dit verband op het belang van het Liberaal Manifest omdat dit de geest ademt, die een open discussie met andere liberalen, waar die zich politiek ook mogen bevinden, mogelijk kan maken.

Een motie, ingediend door de in korte tijd tot grote omvang gegroeide afdeling Zeist, om het kernprogramma te wijzigen werd door de vergadering niet aanvaard. Een tussenvoorstel om in november op het jaarcongres een commissie in te stellen, die het kernprogramma opnieuw onder de loep gaat nemen, was voor de Zeistenaren wel aanvaardbaar.

Tot vice-voorzitter politiek werd gekozen de heer Loek Hermans van de afdeling Nijmegen. De heer Nico Maas werd met 21 stemmen gekozen als zevende hoofdbestuurder. Zijn tegenkandidaat, de heer E. Nijpels uit Bergen op Zoom, had aan 18 stemmen onvoldoende voor deze zetel.

Contactmiddag Drente

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op 2 maart jl. werd in Meppel onder voorzitterschap van de centrale-vertegenwoordigster mevr. E. Alberti-Tuynman een Provinciale Contactmiddag voor de VVD-vrouwen in Drente gehouden. Mej. mr. A. Kappeyne-v. d. Coppello hield een inleiding over „Kinderbescherming”. Deze, oorspronkelijk in de 19de eeuw uit particulier initiatief voortgekomen zorg voor de opgroeiende jeugd, is in de 20ste eeuw steeds sterker een staatszorg geworden, ressorterende onder het ministerie van justitie voor wat het juridische aspect betreft en onder dat van maatschappelijk werk voor wat de sociale kanten aangaat; met de nadruk op het eerste. Op het gehele terrein van de kindbescherming is het immers de speciaal hiermede belaste kinderrecht, die de centrale figuur is aan wie, met inschakeling van de op het terrein van de jeugdzorg werkzaam zijnde raden voor de kindbescherming, de voogdijverenigingen en andere organisaties, de uiteindelijke beslissing is opgedragen wat met de jeugdige dient te geschieden.

Zijn werk ligt zowel in de strafrechtelijke sfeer als in de burgerrechtelijke, waarvan de laatste wel de belangrijkste is. Immers op het terrein van het strafrecht zullen de gewone, zij het aangepaste en daardoor een sterk civielrechtelijk karakter hebbende maatregelen, door de rechter worden getroffen. In het burgerrechtelijke vlak grijpen de door de rechter te nemen maatregelen direct in op de normale verhoudingen tussen de ouders of voogden en de minderjarigen. Deze variëren van onder toezichtstelling van het kind met inschakeling van een gezinsvoogd of toezichthouder, tot vrijwillige ontheffing uit de ouderlijke macht op verzoek van de ouders of gedwongen ontzetting hieruit op initiatief van openbare of bijzondere autoriteiten en/of instellingen. Bij onder toezichtstelling zal het kind nog thuis blijven; bij ontheffing of ontzetting volgt plaatsing in een pleeggezin of inrichting.

Tegen de huidige gang van zaken op dit terrein bestaan vele bezwaren, daar het voorkomt, dat niet alle maatschappelijke werkers even tactvol optreden tegenover ouders en kinderen en vooral, dat voor het betrokken kind de continuïteit in zijn opvoeding wordt verbroken en het vaak van het ene pleeggezin of inrichting naar het andere wordt overgebracht; waarbij financiële belangen van pleegouders en inrichtingen dikwijls belangrijker lijken, dan die van het kind. Studies om tot verbetering op dit terrein te komen zijn gaande. Spreekster had na haar inleiding nog vele vragen te beantwoorden. In aansluiting op haar inleiding werd een bezoek gebracht aan het kindertehuis „Kinderzorg” te Meppel, waar de directeur, de heer Brunsing, een uiteenzetting gaf over de werkwijze van het tehuis, gevolgd door een rondleiding.

G. M. BOSSCHER-HUIZINGA v. d. WAL

Utrecht

Op 20 maart a.s. houden de VVD-vrouwen van de Centrale Utrecht een bijeenkomst in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats 1, Utrecht; Aanvang 14.00 uur; mr. J. Schuttevár, fractievoorzitter van de VVD in de Provinciale Staten van Utrecht zal spreken over „De Provincie op weg naar vernieuwing. Opgave zo spoedig mogelijk bij mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius, Vredeshofstraat 12, Soestdijk tel. 02115-14815.

Rotterdam

Op 22 maart a.s. om 10.00 uur zal een bijeenkomst worden gehouden ten huize van mevr. Tellegen-Buist, Voorschoterlaan 100 te Rotterdam, tel. 010-125915. Mr. dr. C. Berkhouwer zal spreken over

„Het Europa van de nieuwe negen”. Gaarne tel. opgave. Speciaal worden de VVD-vrouwen uit de omgeving van Rotterdam uitgenodigd.

Den Haag

De Vereniging voor Vrouwenbelangen afd. Den Haag organiseert een cursus „De Mens Centraal” in de Triumphatorkerk, Juliana v. Stolberglaan 154 en wel woensdag 4 april a.s. Aanvang 20.00 uur; spreker: dr. A. Haak internist over „De mens in het ziekenhuis”. Woensdag 2 mei a.s. Aanvang 20.00 uur; spreker mr. A. van Vuure over „De mens en het recht”. Kosten voor niet-leden Vrouwenbelangen f 4,- (ook mannen zijn welkom) te storten op giro Amro Bank Den Haag nr. 224900 onder vermelding van nr. 47.27.11083. Opgave vóór 20 maart a.s. bij mevr. C. Barentsen-Plomp, Leyweg 176, tel. 070-662027.

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)

zoekt voor het in Den Haag gevestigde partij-secretariaat een

STAFFUNCTIONARIS

PARTIJ-ORGANISATIE

Zijn taak is uiterst afwisselend. Hij is tegenover het dagelijks bestuur van de partij verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken binnen de partij-organisatie.

Hij dient deze organisatie te versterken door zijn persoonlijke inzet. Dat betekent dat hij regelmatig afdelingen en centrales zal moeten bezoeken en tevens het contact met de partij-functionarissen moet onderhouden.

Hij is de uitvoerder van het organisatorisch beleid van het hoofdbestuur, en belast met de voorbereiding van landelijke vergaderingen, congressen, publikaties van het hoofdbestuur e.d.

Hij zal de dagelijkse correspondentie, de organisatie betreffende, voeren.

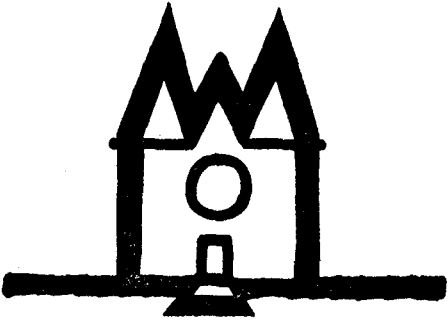
Hij dient goede contacten met de pers en andere publiciteitsmedia te onderhouden.

Hij moet in staat zijn gemakkelijk contacten te leggen met mensen. Ervaring in vergelijkbare functies strekt tot aanbeveling.

Sympathie met het politieke streven van de VVD wordt bij sollicitanten aanwezig verondersteld.

Eigenhandig geschreven sollicitaties met foto te richten aan mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag.

Kandidaten moeten bereid zijn zich eventueel psychotechnisch te laten testen.

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Met het einde van het (tweede) kabinet-Biesheuvel in het zicht — op het moment dat we deze rubriek afsluiten is dat echter nog niet het geval — lijkt het vrij vruchteloos, dat de Tweede Kamer nog met de regering discussieert over begrotingen voor het lopende jaar. Echter toch ook weer niet zo vruchteloos of de Kamer heeft in meerderheid de (nieuwe) regering opgezadeld met een aantal beslissingen, die enige tientallen miljoenen zullen kosten. Aan deze of de volgende regering de moeilijke taak die miljoenen te vinden. Hoe moeilijk die taak zal blijken te zijn, viel nog eens te beluisteren in de rede van de heer Joekes bij de behandeling van de begroting van economische zaken. Onze afgevaardigde stelde daarbij opnieuw bijzonder duidelijk, dat de inflatie het meest actuele probleem vormt. Lonen en prijzen dreigen nog sterker te stijgen dan bij de indiening van de begroting werd voorzien.

Bittere woorden sprak de heer Joekes over de positie van de ondernemers. Het ondernemen in Nederland wordt steeds meer tot een bezetting, zei hij. Het belastingpeil is daar niet vreemd aan, maar de hoofdoorzaken liggen elders. Als een ondernemer zijn rentabiliteit weet te „herstellen” gaat er steeds vaker een gehuil van verontwaardiging op, met kreten als „exorbitante winsten”. Als de ondernemer daarentegen zijn rentabiliteit niet weet te herstellen, wordt hij uitgescholden voor rotte vis omdat hij dan ten slotte een afdeling of misschien zijn hele bedrijf moet sluiten.

Daar komt nu de campagne van de werknemersvakbeweging bij om niet alleen voor de eigen leden (en hun functiegenoten) meer dan het centraal afgesproken percentage te eisen (wat de laagstbetaalden betreft zijn wij het daarmee als liberalen graag opnieuw eens), maar ook om te eisen dat het zgn. hoger personeel er op achteruit gaat.

Dat is een dictatoriale houding, nu nog aangescherpt door stakingsacties ten nadele van de onderneming, waarvoor zeker in Nederland, waar de reëel besteedbare inkomens sinds de oorlog al sterk naar elkaar toegetrokken zijn, geen enkele reden is. Integendeel, aldus de heer Joekes, de toch al matige materiële aanmoediging om dóór te leren en meer echte, persoonlijke verantwoordelijkheid te aanvaarden, wordt er verder door ondergraven.

De heer Joekes sprak verder zijn grote bezorgdheid uit over de werkgelegenheidsvlucht, met name de vestiging van Nederlandse bedrijven in België: 1200 Nederlandse bedrijven in België tegen nog geen honderd Belgische bedrijven in Nederland. Natuurlijk had de heer Joekes geen bezwaar tegen investeringen over landgrenzen heen. Maar als het een vlucht wordt, dan is het tijd de noodvlag te hijsen, ook, ja vooral, in het belang van de werknemers.

De beslissing tot intrekking van het subsidie aan de Centrale Kamer voor Handelsbevordering ontmoette bij de heer Joekes ernstige kritiek. Hij vroeg de regering nadrukkelijk van haar voorname af te zien de steun aan de CKH binnen enkele jaren geheel stop te zetten.

Evenals de heer Joekes had mr. Por-

theine, die eveneens bij de behandeling van de begroting van economische zaken het woord voerde, grote waardering voor beide bewindslieden op dat departement. Sprekende over het Rapport van Rome, pleitte de heer Portheine voor zorgvuldige bestudering daarvan, met inbegrip van de op het rapport geuite kritiek. Doen wij dat niet, en trekken we ook politiek te voorbarige conclusies, dan komen wij terecht in een situatie van het Doomsday-syndroom (titel van het kritische boek van Mad-dox).

De heer Portheine vroeg verder bijzondere aandacht voor de in de economische commissie van de vergadering van de Raad van Europa in ontwikkeling zijnde opstelling van een consumentencharter.

Aandacht vroeg hij eveneens voor de „wilde” vestiging van grote winkelbedrijven.

Sprekende over het toerisme, verklaarde de heer Portheine de hoogte van de door de gemeente Amsterdam ingevoerde toeristenbelasting niet in het belang van de bevordering van het toerisme te vinden.

Verkeer en waterstaat

In de openbare commissievergadering van Verkeer en Waterstaat had de heer De Beer een aantal duidelijke wensen naar voren gebracht. Hiervan maakten we in het vorige overzicht al melding. Die wensen werden bij de behandeling van de begroting in plenaire zitting in een aantal moties omgezet, die ook werden aangenomen. In een der moties werd de regering uitgenodigd in samenwerking met de gemeente Amsterdam nog dit jaar zo snel als technisch mogelijk is met de verbetering van het Am-

sterdam-Rijnkanaal voort te gaan, een en ander met het oog op de duwvaart. Een tweede motie tot instelling van een Verkeersveiligheidsdienst werd eveneens aanvaard. De verkeersveiligheid werd voorts benadrukt in een motie van mevr. Smit-Kroes, beogende het gebruik van veiligheidsgordels verplicht te stellen en speciale voorschriften inzake het vervoer van kinderen te geven. De VVD-wens met betrekking tot rijksweg 15 (het geven van prioriteit aan het deel Doetinchem - Varsseveld) kon helaas geen meerderheid verwerven, ondanks de aandrang, die de heer Koning hierop uitoefende. Het was ook de heer Koning, die nog eens pleitte voor het onvervuld laten van de Waddenzee.

Het CBS

Opnieuw heeft de Tweede Kamer zich bezig gehouden met de overplaatsing van een deel van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Hierbij kwam drs. Van Aardenne met klem op voor de belangen van het personeel. Juist omdat het nu om een gedeeltelijke overplaatsing gaat kan z.i. het personeel, dat om bijzondere redenen niet naar Heerlen kan meegaan, voor het hoofdbureau behouden blijven. Overigens betoogde de heer Van Aardenne dat in het algemeen, dus in het kader van het spreidingsbeleid, een algeheel onderzoek nodig is. Hij oordeelde zo'n onderzoek noodzakelijk, omdat het niet wenselijk lijkt, telkens als er sprake is van overplaatsing van een dienst, er een afzonderlijk debat over te voeren. Er zal over het totale spreidingsbeleid nog een debat moeten komen. Daarbij zal in belangrijke mate aandacht geschonken moeten worden aan de arbeidsmarkt van Den Haag (Haagse agglomeratie). Nu is het zo, dat er voor het zgn. witteboordenpersoneel in het algemeen nog een evenwicht op de Haagse arbeidsmarkt bestaat in tegenstelling bijv. tot Zuid-Limburg, waar het aanbod vele malen groter is dan de vraag.

Een ander onderwerp, dat in de afgelopen periode aan de orde is geweest betrof de arbeids- en rusttijden voor schepelingen. Bij het debat daarover heeft eveneens drs. Van Aardenne het woord gevoerd.

Vragen

Ditmaal een zeer bescheiden aantal schriftelijke vragen van de zijde van de VVD-fractie. De heer Van Dijk richtte zich tot de minister van onderwijs en wetenschappen over de sluiting gedurende een week van de Amsterdamse Sociale Academie wegens een „werkweek” voor Vietnam. Indien, wat de berichten hierover suggereren, deze werkweek „in het kader van het onderwijs” wordt ingepast, is de minister dan niet van mening dat de nagestreefde „politieke bewustwording” weinig gediend is door werken voor één partij (Medisch Comité Nederland-Vietnam)? Welke maatregelen denkt de minister (eventueel) te nemen, opdat de gesignaleerde éézijdige „politieke bewustwording”, die in strijd is met de beste tradities van het Nederlands onderwijs, in de toekomst voorkomen kan worden?

Mevr. Smit-Kroes en de heren Keja en Ploeg hebben zich tezamen eveneens tot de minister van onderwijs en wetenschappen gewend met vragen over de keuze van de plaats van samenvoeging van de Centrale Instituten Opleiding sportleiders te Overveen en Arnhem op Overveen.

Promotie van vrouwelijke politie-officieren is het onderwerp van vragen van mevr. Smit-Kroes en de heer Geurtsen. Gevraagd wordt of er een ministeriële beschikking bestaat, waarin gesteld wordt dat slechts drie vrouwen bevorderd mogen worden tot de rang van Dirigerend Officier der rijkspolitie 3e klas, dit onafhankelijk van het feit of vrouwelijke politiefunctionarissen in aanmerking komen voor bevordering. Zo ja, is zo'n beschikking dan niet in strijd met de anti-discriminatoire opvattingen van de regering? En, zo willen beide VVD-Kamerleden dan ook nog weten of de bewindsman bereid is te bevorderen dat het promotiebeleid voor alle rijkspolitiefunctionarissen op gelijke wijze wordt toegepast.

Een groot aantal Kamerleden, onder wie mevr. Veder-Smit en de heer Van Aardenne, heeft aan de regering vragen gesteld over de revalidatie-dagbehandeling.

MR. STIKKER EN DE NOS

Op zondagavond 11 maart zond de NOS een reportage uit over het leven van mr. D. U. Stikker, een van de oprichters van de VVD, die volgende maand tijdens het partijcongres te Assen benoemd zal worden tot erelid.

Het was zeker een goed idee van de NOS om aan een zo groot Nederlander als de heer Stikker een programma te wijden. Het zou echter journalistiek wel juister zijn geweest indien tevoren vermeld was, dat de opnamen voor de film ruim een jaar oud waren. Door het ontbreken van deze mededeling was niet begrijpelijk waarom de heer Stikker zei geen lid van een partij te zijn. Nu wel de bekende tegenstelling tot wijlen prof. Oud, maar niet Stickers (ere) lidmaatschap van onze partij werd vermeld, werd de indruk gewekt alsof er een tegenstelling tussen de heer Stikker en de VVD zou bestaan. Wij zullen in het midden laten of dit de bedoeling van de NOS is geweest en slechts constateren dat men in het Gooi wat slordig met kostbaar filmmateriaal omspringt.

De interventie van de heer Schermerhorn (waarvan de heer Stikker, naar hij ons vertelde, niet op de hoogte was) gaf alleen maar een giftige oude heer te zien, die achteraf kwam beweren dat het ongetwijfeld Ouds bedoeling moet zijn geweest Stikker „helemaal kapot” te maken. Dit soort onwaarschijnlijke en onbewezen beschuldigingen aan het adres van een overledene zijn tekenend voor Schermerhorn, niet voor Oud of Stikker.

Fractiecommissie voor regionale problemen

De Tweede-Kamerfractie van de VVD heeft besloten een commissie uit haar midden samen te stellen die zich speciaal bezig zal houden met regionale (werkgelegenheids)problemen en dienstengevolge ook met de spreiding van de Rijksdiensten.

Leden van deze fractiecommissie zijn de leden van de bijzondere Kamercommissie Spreidingsbeleid (mevrouw Kappeyne van de Coppello, de heren Van Aardenne, Van Dijk, Portheine en Scherpenhuizen) alsmede mevrouw Veder-Smit en de heer Dees.

De liberale leden van de commissie Spreidingsbeleid zullen overigens vrijdag 13 april een werkbezoek aan Oost-Groningen brengen.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Liberales internationale bijeen in Israël

Naar aanleiding van de onlangs in Israël gehouden vergadering van de Liberale Internationale had onze medewerker Van der Wielen een gesprek met de heren Geertsema en De Koster.

Met vier man was Nederland vertegenwoordigd op de vergadering van het dagelijks bestuur van de Liberale Internationale, die enige weken geleden in Israël werd gehouden: onze geestverwanten mr. W. J. Geertsema, H. J. de Koster, dr. C. Berkhouwer en S. J. van den Bergh.

Er is op deze bijeenkomst, aldus mr. Geertsema in een gesprek, dat we met hem in gezelschap van de heer De Koster hadden, voornamelijk aandacht geschonken aan de politieke toestand in de wereld en vooral is de situatie in het Midden-Oosten besproken. Ten aanzien van deze „brandhaard” bleek er onder de liberale leiders vrij grote overeenstemming te bestaan. Men kon parallellen trekken met Vietnam en met India-Pakistan in deze zin, dat in deze twee gevallen toch wel duidelijk is gebleken, dat men door middel van directe onderhandelingen tot een oplossing kan komen van soms diepliggende conflicten. De Israëliëse liberalen vonden het uitermate prettig dit standpunt in zo'n internationaal gezelschap te mogen horen. Hierbij moet men wel in aanmerking nemen, dat Israël tot nu toe het enige land buiten Europa is, dat lid is van de Liberale Internationale. Op het lidmaatschap van de Lib. Internationale kwam mr. Geertsema overigens later in het gesprek nog terug. De Israëliërs hadden er alle begrip voor, dat men zich in het algemeen op het standpunt van de bekende resolutie van de V.N. van november 1967 stelde, al heeft Israël ten deze wel enige restricties. Israël heeft zich al lang op het standpunt gesteld, dat er onderhandeld moet worden om het conflict met de vijandige Arabische buurlanden tot een einde te brengen. Als de Arabische landen dan niet samen

met de Israëli's om één tafel willen gaan zitten, dan moet de Cyprus-formule maar worden gevolgd; d.i. onderhandelen via een eventuele bemiddelaar in één gebouw.

Het D.B. van de Lib. Internationale heeft zich verder bezig gehouden met het vraagstuk van het terrorisme, waarbij men wel moet bedenken, dat op het tijdstip, dat men in Jeruzalem bijeen was, het incident met het Libische passagiersvliegtuig en de moord op drie diplomaten in Khartoem nog niet hadden plaats gehad. Besloten werd een aanbeveling naar alle landen te laten uitgaan om zich aan te sluiten bij de verdragen van Den Haag en Montreal, waarbij een land de verplichting op zich neemt de bepalingen t.a.v. het terrorisme in de strafwetgeving op te nemen. Nederland heeft dat overigens al gedaan.

Derde belangrijke onderwerp: het lidmaatschap van de Liberale Internationale, waarvan zoals gezegd, tot nu toe alleen Europese landen lid zijn en Israël. Met andere woorden: de Lib. Internationale is nog vrijwel uitsluitend een Europese aangelegenheid. We moeten echt de naam (en dus ook de doelstelling) waarmaken, nl.: komen tot een World Liberal Union. Er zijn in die richting al enige symptomen. Met India bijv. bestaat een zeer goede verbinding.

De heer De Koster vertelde contact op te willen nemen met de liberale oud-premier van Nieuw Zeeland, Marshall. Ook met de Canadees Trudeau zal het binnenkort tot een gesprek komen. Als er eenmaal één schaar over de brug is, zullen er, naar gehoopt mag worden, wel meer volgen. De heer De Koster denkt in het voorjaar naar Canada te gaan en dan Trudeau te ontmoeten.

Er is intussen in Israël niet alleen vergaderd. De Nederlanders hebben te zamen of afzonderlijk met tal van vooraanstaande figuren en ook wel met particulieren gesproken en voorts verschillende delen van het land bezocht. De heer De Koster heeft — als particulier — aan de oever van het Suezkanaal gestaan en ook de hoogvlakte van Golan bezocht. Samen hebben de heren De Koster en Geertsema een gesprek gehad met de Israëliëse minister van buitenlandse zaken Eban en daarbij nog eens uitdrukking gegeven aan het Nederlandse standpunt, dat uitgaat van de eerder genoemde resolutie van november 1967. Ook de EEG is ter sprake gekomen. De vergrote EEG heeft een negatieve invloed op de handel van Israël met Europa. De Israëliëse handelspositie in Engeland is door de toetreding van dit land tot de Gemeenschap achteruitgegaan.

De heren Geertsema en De Koster hebben tegenover Eban begrip getoond voor de nadelen van het stelsel van preferentie, dat te ingewikkeld is. Er moet een herziening komen voor de ontwikkelingslanden, waartoe Israël overigens eigenlijk niet behoort. Gesproken is over één regime voor alle Middellandse zee-landen, maar dat zal in verband met de bijzondere positie van Israël nog wel niet terstond te verwezenlijken zijn.

Dankbaar

In het gesprek met Eban, maar ook met premier Golda Meir en anderen is de heren Geertsema en De Koster opnieuw gebleken, dat Israël Nederland in zeer veel opzichten bijzonder dankbaar is. Deze dankbaarheid geldt vooral ook de wijze, waarop Nederland in Moskou en Warschau de Israëliëse belangen behartigt, waarbij de emigratie van Joden zo'n enorme rol speelt.

De vertegenwoordigers van de Liberale Internationale hebben officieel een bezoek gebracht aan Bethlehem; de heer Geertsema trad daarbij op, als plaatsvervanger van de Luxemburger Thorn, als leider van het gezelschap. Het kwam als een verrassing, dat de Arabische burgemeester van Bethlehem een politieke rede tot het gezelschap hield. Zeer concreet onderwerp in die rede was het bezwaar van de Arabieren tegen het vestigen van Joodse nederzettingen in de onder militaire administratie staande gebieden. De burgemeester deed over de hoofden van het gezelschap heen een beroep op de wereld om Israël ervan te weerhouden op deze weg voort te gaan.

In zijn antwoord heeft de heer Geertsema zich op het standpunt gesteld, dat het niet aan dit gezelschap was hierover uitspraken te doen, maar hij verklaarde het een goed ding te vinden dit soort bezwaren in „bezette” gebieden te kunnen aanhoren. Op zichzelf vond de heer Geertsema het een gunstig teken, dat in deze situatie een Arabische autoriteit zo onomwonden zijn kritiek kon uiten. Hierbij had de heer Geertsema uiteraard in zijn achterhoofd, dat dergelijke kritiek tijdens de Duitse bezetting in Nederland niet alleen niet openlijk kon worden geuit, maar dat dit, indien het zou zijn gebeurd ook niet straffeloos zou zijn gebleven.

Dajan

De heer De Koster heeft o.a. nog een lang gesprek gehad met de Israëliëse minister van defensie Mosje Dayan, die hij een kleurrijke, intelligente, dynamische figuur noemde. Dayan is de enige waarvan je kan zeggen, dat hij in deze eeuw twee oorlogen heeft gewonnen! Dayan gaf de heer De Koster een interessante analyse van oorlogen in deze tijd en onverhoopte oorlogen in de toekomst. Volgens Dayan zullen oorlogen zich in de derde dimensie voltrekken: in de lucht. Dayan voorspelde, dat in de komende vijf à tien jaren meer dan de helft van het defensiebudget van Israël aan de luchtmacht zal worden besteed. Z.i. zijn het allerbeste leger en de allerbeste vloot volmaakt zonder enig effect of nut, wanneer niet over een luchtvoermacht wordt beschikt.

„En dat verklaarde een landmachtgeneraal”, voegde de heer De Koster hieraan veelbetekenend toe.

Algemene vergadering Assen

1. Aanvulling punt 23 Beschrijvingsbrief: benoeming van acht leden van het hoofdbestuur. Alsnog zijn kandidaat gesteld:
voor de **Rijkskieskring Den Helder**: G. E. Ris te Schagen, door de afdelingen Heerhugowaard en Den Helder; voor de **Rijkskieskring Groningen**: J. H. G. Goe-man Borgesius te Aduard (aftredend), door de afdeling Groningen; door de **Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD**: mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton te 's-Gravenhage (aftredend).

De benoemingen, aan de orde bij de agendapunten 21, 22 en 23, zullen overeenkomstig art. 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden, aangezien geen tegenkandidaten zijn gesteld.

2. Voor logies gelieve men zich tijdig te wenden tot de heer A. J. L. Krans, v. d. Scheerstraat 7 te Assen, tel. 05920-16597.

Culturele commissie

De Culturele Commissie vergaderde op 1 maart 1973 in Den Haag. Nadat de Commissie uitdrukking had gegeven aan haar gevoelens van spijt wegens het ontbreken van een culturele paragraaf in het Liberaal Manifest, heeft zij een begin gemaakt met de bespreking van de Discussienota Kunstbeleid.

De Commissie was unaniem van mening, dat de koppelsubsidies dienen te verdwijnen. De koppelsubsidies leiden tot veel problemen zoals het vraagstuk van de verhouding rijk-lagere overheden en het vraagstuk van de gemeentelijke autonomie. Ook zijn zij zeer hinderlijk voor de instantie die gesubsidieerd wordt, aangezien deze op deze wijze soms met drie overheden te maken heeft. De Commissie sprak als wens uit, dat in de toekomst de gesubsidieerde instelling met niet meer dan één subsidiërende instantie te maken krijgt.

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein” v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
ROTTERDAM 010 - 139275*
PAPENDRECHT: 01850 - 51222* - 51466

**N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF
FLIP MOL**

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar... is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van **ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS, VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.**

en

het uitvoeren van **DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN**

etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op waterbouwkundig gebied.

Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 01850 - 31479.

Telders' leven en werk

Onze medewerker A. C. W. van der Vet bespreekt het boek „Levensbeschrijving van prof. mr. B. M. Telders“.

„Liberalen schijnen zichzelf niet belangrijk genoeg te vinden om archieven na te laten.“ Ironische woorden — in hun algemeenheid echter helaas ook juiste woorden. Men vindt ze in 't voorwoord, door prof. mr. N. E. H. van Esveld als voorzitter van het curatorium der Prof. mr. B. M. Teldersstichting geschreven, voor het boek „Levensbeschrijving van prof. mr. B. M. Telders“. Dat boek is, met steun van het Leidse Universiteitsfonds en het Legatum Visserianum, op 9 maart bij Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, verschenen. (f 30.-).

De Teldersstichting is opgericht op 6 april 1954. Haast 19 jaar nadien komt zij met een poging tot portret van de man naar wie zij waarachtig niet alléén maar genoemd zal zijn omdat hij de laatste voorzitter is geweest van de Liberale Staatspartij (gekozen op 24 september 1938). In die opmerking schuilt geen verwijt; om te beginnen heeft prof. Van Esveld gelijk met zijn opmerking:

„Het bijeengaren van materiaal was moeilijk. Van (liberalen als) Treub, Goeman Borgesius en ook Telders is vrijwel niets aan correspondentie overgebleven. Van Groen van Prinsterer, Kuyper, De Savornin Lohman en Aalberse bestaan vrijwel complete archieven.“

Niet van Telders.

Zeker, in 1948 zijn Telders' „Verzamelde Geschriften“, verschenen, maar die bevatten zijn juridische, filosofische, politieke beschouwingen en men moet die wel heel aandachtig lezen om er persoonlijke toetsen in te vinden die het de lezer toestaan, de méns Telders nader te komen.

Is dat laatste wel mogelijk voor de lezer van het zojuist verschenen (en zeer verzorgd uitgegeven) boek?

Ik beantwoord die vraag met een „ja“ — zij het aarzelend.

Het boek is geen biografie, maar een bundeling van vijf beschouwingen waarin verschillende aspecten van wijlen Telders worden behandeld: zijn broer, ir. C. S. Telders, schrijft over „Ben“ en dat is natuurlijk het meest menselijke stuk in die zin dat ons hier de meest intieme blik in de persoonlijkheid van Telders wordt vergund. A. W. Abspoel schrijft over „professor Telders in de politiek“ en ook deze bijdrage van deze (moet ik het in dit blad eigenlijk wel zeggen?) gewetensvolle en bekwame journalist brengt ons de mens Telders nader. Mr. L. Erades schrijft over Telders en het Volkenrecht, mr. ir. G. Oudemans over

PROF. MR. B. M. TELDEERS

de ontwikkeling van het octrooirecht, prof. dr. R. A. V. baron van Haersolte over Telders als „Hegeliaan der vrijheid“. Alles onderwerpen die markante facetten van Telders' werk en leven duidelijk maken. 't Lijkt me daarbij nuttig erop te wijzen dat dit geen „gemakkelijk“ boek is; niet alle auteurs schrijven een snijdig proza en bovendien moest ieder hunner zijn best doen om binnen het hem toegemeten bestek veel te zeggen.

Inderdaad veel, want ook al schijnen liberalen zichzelf dan niet belangrijk genoeg te vinden om archieven na te laten, uit dit boek blijkt niet alleen zonneklaar wat een belangrijk man in de Nederlandse samenleving van vóór 1940 Telders is geweest, en hoe verbluffend veelzijdig hij was, maar ook wordt het ons duidelijk dat deze man over een buitengewone werkkraft moet hebben beschikt. Alles wat hij heeft geschreven, gesproken, gedaan, als hoogleraar, politicus, jurist, filosoof, is tot stand gekomen voordat zijn 38ste levensjaar voeindigd was... Hij werd geboren op 19 maart 1903; zijn leven in vrijheid eindigde op 18 december 1940. Via de gevangenis in Scheveningen, Düsseldorf, de concentratiekampen Vught, Buchenwald en Bergen-Belsen werd hij naar zijn vroege, harde dood gezonden. Negen dagen voordat Britse troepen Bergen-Belsen binnenrukten, bezweek hij aan vlektyfus.

Integriteit

Veelzijdigheid, grote werkkraft, eruditie, dat zijn benijdenswaardige eigenschappen. Maar Telders had er meer; op vele ogenblikken in zijn leven feit toch tragische leven heeft hij blijik gegeven van volstrekte integriteit, van grote persoonlijke moed. Het boek biedt er trefende voorbeelden van:

— Telders is een der (niet al te talrijke...) Nederlandse politici geweest die onmiddellijk na de laffe inval der Duitsers in mei 1940 de toestand helder hebben ingezien. Dat inzicht heeft hij „zo dikwijls dat nodig en nuttig leek, gevraagd of ongevraagd, ook openlijk uitgedragen“ (Abspoel). „In nota's en adviezen aan Nederlandse ambtsdragers en colleges en in artikelen in „De Nieuwe Rotterdamsche Courant“, in „Het Liberale Weekblad“ en in „De Gids“ gaf hij steun en richting aan de vooral in de eerste tijd gedesorganiseerde publieke opinie;“

— Toen prof. mr. R. P. Cleveringa voornemens was publiekelijk in een college aan de Leidse universiteit te protesteren tegen het ontslag, door de bezetter gegeven aan de joodse jurist prof. mr. E. M. Meijers (de zo vermaard geworden rede van 26 november 1940 die stimulans voor verzet onder de studenten is geweest) deed hij aan zijn collega Telders mededeling van dat voornemen. Diens onmiddellijke reactie was: „Laat mij dat doen. Ik ben ongetrouwd.“

— Telders heeft van het eerste ogenblik af sceptisch en argwanend gestaan tegenover de oprichting van De Nederlandsche Unie; het Driemanschap leek hem al direct tot op zekere hoogte bereid, de bezetter tegemoet te komen. In Het Liberale Weekblad van 16 augustus 1940 werd de Unie verweten zich „reeds voor de helft aan de ideeën der N.S.B., te hebben geconformeerd“. Zelf stelde Telders in het openbaar dat „tijden van wereldberoering niet, zoals men vaak meent, bij uitstek geschikt (zijn) om hervormingen in staatsbestuur en sociale ordening aan te brengen.“ Duidelijker kon men als liberaal in die dagen noch Duitser noch N.S.B.-er laten weten dat men in oorlogstijd niet tot enig transigeren bereid was.

— Van geestkracht gesproken: In Vught, al meer dan drie jaar gevangene, der Duitsers, schreef hij onder schuilnaam een artikel „Reactie contra liberalisme in octrooizaken“ dat het kamp uitgesmokkeld werd en in 1944 in het blad De Industriele Eigendom verscheen.

Telders, de veelzijdige (hij, achterneef van Louis Couperus, was ook liefhebber

Prikkels

- Televisie-recensent W. Jungmann in een bespreking van een breed opgezet Nationaal Onderzoek Persmedia 1972: „Nog opvallender is het, dat de VPRO-leden die van alle andere omroepen soms verre overtreffen in toegang tot de weldaden van onze consumptie-maatschappij. Ze zijn dus blijkbaar welgestelder en geven zich graag over aan de vreugden van de auto en de tweede auto, het eigen huis en het tweede eigen huis. Dit ondanks de vinger, die in het programma-aanbod van hun omroep vaker dan elders waarschuwend en vermanend wordt geheven tegen verspilling, vervuiling, en noem maar op. Je zou de indruk kunnen krijgen, dat het gemiddelde VPRO-lid, cultuureel, politiek en sociaal geëngageerd, toch ook een tikkeltje snobistisch is.“

- Minister Van Veen kort geleden in het NOS-televisieprogramma Interpellatie: „Elke student kost de gemeenschap gemiddeld 18.000 gulden per jaar. Ik vind het niet onbillijk, dat een student

6 pct. van die studie moet betalen. Zeker niet wanneer we letten op de enorme problemen die ons in de komende jaren te wachten staan.“

- Frits van der Poel in „Het Vrije Volk“ over de eventuele opneming van confessionelen in een kabinet-Den Uyl: „Zes confessionelen in je pels is toch wel wat veel om de maatschappij te hervormen. Ik denk dan ook dat de maatschappij helemaal niet hervormd zal worden door het kabinet-Den Uyl. Maar dat zien we morgen dan wel weer.“

- Het socialistische oud-Kamerlid J. de Kadt in het weekblad „Accent“: „Arbeiderisme en radicalisme hebben zich blijkbaar meester gemaakt van de leiding der Nederlandse vakbeweging, ongeacht of die van socialistische of van confessionele afkomst is.“

- De voorzitter van de Industriebond NVV, de heer Arie Groenevelt, in een interview door Trouw over de inkomenspolitiek: „Zij vragen zich af waarom een kleuterleidster onderbetaald en een professor overbetaald moet worden. Een kleuterleidster is veel belangrijker dan een professor. Zij staat aan het begin van een stuk vorming, terwijl een professor alleen de kantjes wat moet bijschaven.“

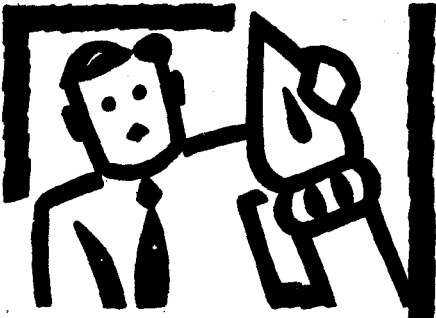
DE PROF. MR. B.M. TELDEERSSTICHTING

een politiek-wetenschappelijke studiestichting op liberale grondslag zoekt een

HOOFD VAN HET WETENSCHAPPELIJK BUREAU

Zijn taak zal zijn om in nauwe samenwerking met het curatorium van de stichting rapporten op te stellen en tevens leidinggevend en coördinerend op te treden bij het werk van de stichting. Gedacht wordt aan personen in de leeftijd van 30 à 40 jaar met belangstelling voor wetenschappelijk werk, die reeds de nodige leidinggevende, maatschappelijke en journalistieke ervaring hebben opgedaan en in staat zijn een rapport goed te redigeren. Voor de functie is vereist dat sollicitanten zijn afgestudeerd in de economie, de rechtswetenschappen of een van de sociale wetenschappen. Zij dienen in hun studietijd of in hun praktijk reeds van intensieve belangstelling in onderzoek te hebben blijik gegeven.

Met de hand geschreven sollicitatiebrieven verzeld van een recente pasfoto voor 26 maart a.s. te richten aan de Nederlandse Stichting voor Psychotechniek, Wittevrouwenkade 6, Utrecht, onder nummer V.D. 16051.

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Briefschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Herziening bestuurssysteem

In het Liberaal Manifest — dat naar ik hoop een goede basis mag worden voor het standpunt van de partij bij de volgende verkiezingen — is over de bestuurlijke organisatie een paragraaf opgenomen, die naar mijn mening onvoldoende mogelijkheid tot verbetering biedt. Een verdere verdieping in de doelmatigheid van onze bestuursorganisatie is nodig om deze aan de moderne eisen aan te passen.

Over de bestaande situatie en de voorstellen van het Liberaal Manifest het volgende: Thans is de burger bij drie bestuurslagen betrokken door er zijn vertegenwoordigers voor te kiezen. Wijkraden komen als experiment voor, maar hebben geen wettelijke basis en evenmin een duidelijke plaats.

Herverdeling

In het voorstel van het Liberaal Manifest blijft deze organisatie in hoofdzaak ongewijzigd. Er wordt alleen wat aan gedokterd. De provincies worden wat kleiner, de gemeenten wat meer gelijkgetrokken door de grootsten te splitsen en de kleinsten samen te voegen. Een herverdeling van het totale takenpakket der overheid over de drie bestuurslagen wordt aanbevolen, maar deze drie lagen worden niet in wezen ter discussie gesteld.

Ik sta volledig achter de beperking der beslissingsbevoegdheid tot drie gekozen bestuurslagen. Maar de vraag is of die drie lagen worden afgeleid uit de bestaande of dat een geheel nieuwe organisatiestructuur moet worden opgezet. Duidelijk is dat de provincies in hun huidige vorm geen politieke rol spelen, wel een controlerende. Maar die controlerende functie kan evengoed worden uitgeoefend door een gedecentraliseerd rijksapparaat, zoals dat nu reeds werkt. Men denkt aan de farmaceutische inspecties voor de volksgezondheid, de provinciale directies voor de volkshuisvesting e.d. Op het gebied van de volkshuisvesting vindt thans zelfs een doublure plaats, omdat provinciale en rijksdiensten er dezelfde taken beoordeelen. Juiste beslissingen worden opgeschort of vermeden om de andere overheidsdienst te ontzien. Dat heeft een eindeloos en kostbaar controlesysteem tot gevolg, dat in vele gevallen zijn doel ver voorbij schiet. Dat wordt voor de kiezer erg ondoorzichtig. In het Liberaal Manifest is sprake van een herverdeling

in provincies, maar niet meer dan twintig. Dat verandert in wezen niets; een halve provincie spreekt evenmin aan als een hele.

Drie lagen

Mijn gedachten gaan uit naar een geheel nieuwe organisatiestructuur, die de bevolking wel aanspreekt.

— Nationaal de volksvertegenwoordiging, waaronder een gedecentraliseerd ambtelijk apparaat, dat de regionaal controlerende functies, die thans door de provincies worden uitgeoefend, kan overnemen onder verantwoordelijkheid van de nationale regering.

— Gemeentelijk de gekozen gemeenteraden met grotere directe bevoegdheden dan thans. Daarbij kan ik me heel goed verenigen met de minimumgrens van 20.000 inwoners, zoals die in het Liberaal Manifest worden genoemd. De grote gemeenten moeten dan mijns inziens de functie vervullen, die aan de provincie of het gewest was toebedacht.

— De derde bestuurslaag komt in mijn visie beneden die der gemeenten. Een soort deelgemeente dus. Voor de grote gemeenten kan dit een wijkraad zijn, te vergelijken met de gemeente volgens het plan van het Liberaal Manifest, voor kleinere gemeenten een dorpsraad. Deze derde bestuurslaag zou een afgeleide functie kunnen hebben, bijvoorbeeld binnen een door de gemeenteraad vast te stellen budget met uitvoeringstaken op al die specifieke terreinen, die door de grote omvang van een gemeente wel eens wat te ambtelijk worden afgedaan.

Betrokkenheid

Dan valt te verwachten dat elk van deze bestuurslagen de bevolking voldoende zal aanspreken omdat zij zich er bij betrokken voelt. Zo nou Amsterdam bijvoorbeeld in de Bijlmermeer meer een eigen wijkraad moeten hebben en misschien ook wel een landelijke kern als Ransdorp, die ook tot Amsterdam behoort, maar nu door zijn geringe omvang te weinig aan zijn trekken komt. Op deze wijze kan de grote afstand tussen kiezer en gekozenen enigszins worden overbrugd zonder dat daarvoor allerlei onoverzichtelijke regelingen nodig zijn. Evenmin behoeft er dan een vierde bestuurslaag te worden ingesteld. Ik hoop dat deze ontboezemingen mogen

leiden tot een discussie opdat wij gezamenlijk een vorm kunnen vinden voor een doeltreffender en overzichtelijker bestuur.

JHR. IR. S. LAMAN TRIP, Den Helder

Prof. Telders

VERVOLG VAN PAGINA 9

van de letteren, voorts een bekwaam pianist, een kenner van wijnen en genie-ter van een goede tafel — wie het menu ziet van zijn promotiediner, die loopt het water om de tanden — een briljant causeur, een goed docent) moet eigenaardig ontzag hebben afgedwongen aan veel mensen. Zelfs in Buchenwald schreeuwde het SS-rapalje hem niet toe; het was „Herr Telders”. Daarvan heeft hij gebruik gemaakt; in de concentratiekampen waarheen hij werd gesleept wist hij bij de administratie te komen en daar, door behendig manipuleren vele, vele slachtoffers te redden van executiepelotons.

Was Telders een soort supermens? Geenzins.

Hij had fouten en tekortkomingen: hij kon bijv. hooghartig zijn, en wat ongeduldig. En dat wordt in deze bundel opstellen niet verbloed; dit is gelukkig geen poging tot hagiografie geworden, geen zaligverklaring.

Het is een boek dat ons — hoe „zwaar” hier en daar ook geschreven — nader brengt tot een mens van wie althans deze lezer zegt: „Wat had ik hem graag heel goed willen kennen!”

Het is bovendien een boek (en dat danken we dan vooral aan de heldere beschouwing van de heer Abspoel) dat ons over de geschiedenis van de Liberale Staatspartij in de laatste jaren vóór, en de eerste periode van de bezetting van Nederland veel belangwekkend meedeelt. Met Telders als centrale figuur — ja, allicht. Want dat was hij in die dagen. Helaas veel te kort.

v.d. V.

Mijn

opinie is...

• Milieudefensie

Het artikel: „Milieudefensie stelt tendentieuze vragen” van de heer P. Ch. Vogely in Vrijheid en Democratie van 5 januari jl. heeft de Vereniging Milieudefensie in een kwaad daglicht gesteld. Vooral de slotopmerking van genoemd artikel kwam voor mij hard aan, te meer daar ik sinds december 1972 bestuurslid van de VMD ben. Het zij mij daarom vergund een aantal opmerkingen te maken; met nadruk wij ik er op dat ik dit niet namens het bestuur van VMD doe, maar als verontrust VVD-er, tevens medewerker van de VMD.

1. Naar mijn mening zijn een aantal van de vragen van MD onzorgvuldig gesteld, het is echter beslist niet de bedoeling geweest tendentieuze te zijn.

2. Ik heb alle waardering voor de zorgvuldige wijze waarop de heer Vogely de vragen beantwoordt heeft; hiermede wil ik niet zeggen dat al zijn meningen de mijne zijn.

3. De commentaren op de VVD-standpunten, zoals die in MD verschenen, zijn niet van het niveau, dat van een vereniging als MD verwacht mag worden.

4. De conclusie van de heer Vogely dat de VMD niet voldoet aan de criteria voor een goede actiegroep is gebaseerd op één contact tussen de heer Vogely en de VMD. Iedereen die iets meer met de VMD te maken heeft gehad zal deze conclusie als onjuist ervaren.

5. Het maandblad Milieudefensie is, evenals Vrijheid en Democratie, een verenigingsblad, gekoppeld aan het lidmaatschap van de vereniging; losse nummers zijn verkrijgbaar (à f 2,50, bij de VMD, Herengracht 109, Amsterdam).

6. Tot de doelstellingen van de VMD behoort o.a.: „het zich tot de overheid

richten met wensen, verzoek- en bezwaarschriften”. Als uiterste redmiddel beschouwt de vereniging het volgen van gerechtelijke procedures. Deze zuiver legale handelwijze is volkomen in strijd met de uitspraken van de heer Vogely: „zodat de acties eigenlijk niets anders zijn dan scheldpartijen op de bestaande orde”, en, even verder: „men komt niet met constructieve adviezen etc.” De heer Vogely zou er goed aan doen zich eens in de publikaties van de VMD te verdiepen.

7. De heer Vogely merkt, met betrekking tot de bedreiging voor de Zeeuwse bevolking door de storm op 13 november jl. op: „Wij hebben die nacht wakker gelegen. De Vereniging Milieudefensie niet. Waarom zouden ze ook, enz.” Deze tendentieuze, ja zelfs beledigende opmerking dient hij naar mijn mening terug te nemen.

8. De VMD wil zich strikt neutraal opstellen en met alle politieke partijen relaties onderhouden, een beleidslijn die tot nu toe, ook ten aanzien van de VVD, gevolgd is.

Slotopmerking:

Zowel het feit dat de heer Vogely de VMD verdacht maakt als de strekking van de VMD-commentaren als zou de VVD geen milieustandpunt hebben, dragen bij tot het ontstaan van een wederzijds wantrouwen.

Met dit wantrouwen is noch de zaak van de VVD, noch die van de VMD gediend.

H. H. POORTMAN, Rotterdam

• Zuid-Afrika

In Vrijheid en Democratie van 16 februari publiceerde u een aantal stellingen over het apartheidbeleid van Zuid-Afrika opgesteld door de commissie voor buitenlandse politiek. Vooraf zou

ik gaarne willen stellen dat het woord „apartheid” niet deugt; het zou vervangen moeten worden door „eigensoortige ontwikkeling”, hetgeen een juistere aanduiding is. Apartheid is een denigrerende benaming voor mij en vele vrienden van Zuid-Afrika.

En nu mijn visie op de door u gepubliceerde stellingen:

Het beleid in Zuid-Afrika leidt niet tot discriminatie naar ras of huidskleur. In Zuid-Afrika vindt u niet meer of minder discriminatie dan in ons land. Zuid-Afrika tracht door haar beleid juist discriminatie te voorkomen en het is uniek hoe men daar de problemen van een zo gemengde bevolking tracht op te lossen.

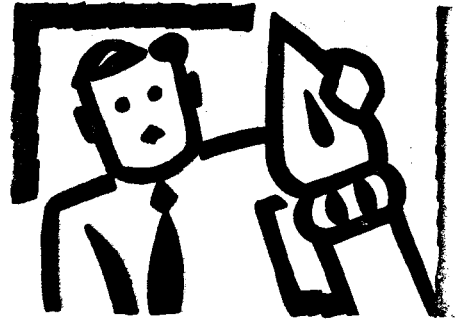
Pasklare oplossingen zijn er niet. Men werkt aan verantwoorde oplossingen en die zullen er ook komen.

Boycot en isolement leiden nergens toe en zijn absurd. De Nederlandse regering moet niet denken dat zij beter kan regeren dan de Zuidafrikaanse. Men schaamt zich er soms voor Nederland te zijn als men ziet wat hier allemaal mogelijk is.

Een dialoog met Zuid-Afrika hoeven we niet uit de weg te gaan. Maar dan over onze wederzijdse problemen. Laat Zuid-Afrika ons bijvoorbeeld eens vertellen hoe „studenten” moeten studeren, hoe drugmisbruik en -handel aangepakt moeten worden, hoe het leger nog een leger kan zijn, hoe sociale wan toestanden voorkomen kunnen worden. Er zijn hier veel problemen, die men niet kan oplossen en waarbij Zuid-Afrika zeker van advies kan dienen.

Een dialoog kan verhelderend werken maar niet een dialoog van „farizeeërs” tegenover „zondaars”. Tot slot wil ik opmerken dat de Nederlandse overheid en ons volk best een voorbeeld kunnen

Pensioenvrije beroepen

Naar velen wel zullen weten, hebben de regering en het parlement zich in 1972 bezig gehouden met de manier, waarop uitvoerders van vrije beroepen als arts, advocaat en kleine zelfstandigen hun oudedagsvoorziening op een betere manier kunnen regelen, met meer vrijstelling dan de f 5.000 — straks f 7.500, die thans fiscaal aftrekbaar zijn. Voor de laatste groep heeft dit geresulteerd in de wet oudedagsvoorziening kleine zelfstandigen, die een verdubbeling van het aftrekbaar bedrag mogelijk maakt. De beroepsbeoefenaren kregen een tweetal wetten te slikken, die uit liberaal oogpunt niet erg mooi zijn. Ze zijn gekoppeld. Het komt hierop neer, dat voor groepen beroepsbeoefenaren, zoals huisartsen, medische specialisten, tandartsen etc. een veel grotere aftrek voor hun oudedagsvoorziening mogelijk wordt. Maar de prijs, die zij daarvoor betalen is hoog: als de meerderheid binnen een groep een pensioenplan heeft opgesteld, wordt aan de minister van Sociale Zaken dat plan voorgesteld. Deze bekijkt het. Als hij er geen bezwaren tegen heeft stelt hij deelname daaraan verplicht, ook voor de minderheid die dit niet wil. De bewindsman van Sociale Zaken Boersma, heeft deze materie aan zijn staatssecretaris opgedragen, onze partijgenoot Rietkerk.

Beide wetten werden zonder al te veel morren door het parlement geaccepteerd. Het gaat maar om kleinere groepen. Slechts de GPV-er Jongeling hief een vinger op: moest dat nu wel zo? Maar alle anderen, inclusief onze staatssecretaris en partijgenoot Rietkerk, en het kamerlid Van Aardenne, hadden hiervoor slechts een medelijdend glimlachje over. Wat wil die man in de tegenwoordige tijd. Er werd wel afgesproken, dat er binnen die groepen een belangrijke meerderheid voor moest zijn, aldus kan men lezen in de Handelingen.

Het is achteraf niet duidelijk, of onze partijgenoten van Aardenne en Rietkerk op dat ogenblik op de hoogte waren, dat er voor de groep beroepsbeoefenaren soelaas mogelijk was zonder de verplichtingen. Wel was de wet oudedagsvoorziening kleine zelfstandigen op komst, die reeds aan een groep van hen mogelijkheden bood, tot f 15.000 per jaar. Maar reeds toen was het fiscale denken in de inspecties veranderd. Op dat ogenblik bestond reeds de mogelijkheid, in pensioentichting het fiscaal nodige te reserveren.

Laten we aannemen, dat zij het niet wisten. Maar in 1972, kort na het tot

stand komen van de wet pensioenvoorziening zelfstandigen, diende de Landelijke Huisartsenvereniging (LHV) het verzoek in, deelneming in hun plan verplicht te stellen. Hieraan was al zes jaar gewerkt, en het was naar veler inzicht het beste wat te bereiken viel. Tot 25 november stond de mogelijkheid van het indienen van bezwaarschriften bij de staatssecretaris open. Die kwamen er. In groten getale, namens honderden. Het was binnen de LHV als vereniging wat moeilijk gaan worden, onder meer in de voorlichting. Men was geschrokken van de hoogte van de bedragen. En vele stemmen maakten ook op dat late uur bezwaar tegen de verplichting. Verder waren er nog een aantal andere bezwaren, welke zich toespitsten op de standaardisatie van de wijze van praktijkuitoefening, 3000 patiënten bij een dokter, met een inkomen van een ton.

Zoals hem opgelegd vroeg onze partijgenoot Rietkerk advies aan de SER. Hij vroeg dat blanco: wat denken jullie ervan, net zoals hij het deed aan de verzekeringkamer. De SER antwoordde hem dat ze bezwaar hadden tegen de voorlichting binnen de huisartsengroep. Met name deelde zij verder mede, geen ander advies uit te brengen dan over twee zaken: was de organisatie er wel één die voldoende leden heeft om representatief te zijn? Was de procedure daarbinnen zoals die gewoonlijk gebeurt? Er werd niet gerept over de belangrijke meerderheid. Geen wonder, want er lagen een tweetal opiniepeilingen ter tafel, die er niet om logen: slechts 45 pct. van de huisartsen was voor het plan, 35 pct. er tegen, en 20 pct. zei er niet voldoende van af te weten om een oordeel te vellen. En dat na zes jaar praten binnen de doktersvereniging. Het advies van de verzekeringkamer is niet openbaar gemaakt, maar het zal wel van dergelijke aard geweest zijn. Nadien is er nog een onderhoud geweest van onze staatssecretaris met bezwaarden. Maar nog steeds zit onze partijgenoot met de hete aardappel. Deze is de liberale vraagstelling: getuigt het van een behoorlijk bestuur, een beschikking uit te vaardigen, die blijkt: 1. overbodig te zijn en 2. bezwaren op te leveren van onbekende grootte.

Een laatste staatsrechtelijke vraag: naar steller dezès meent, is het maximum bedrag, dat met een ministeriële beschikking geregeld kan worden 1 miljoen gulden, eenmalig. Het pensioenplan der LHV omvat 90 miljoen per jaar.

Kan dat?

Voor steller dezès, alsmede andere liberale VVD-ers, zou een andere politieke vraagstelling kunnen ontstaan. Namelijk: indien onze partijgenoot Rietkerk de beschikking zou uitvaardigen, mag men hem dan nog liberaal noemen? Zal dit consequenties moeten hebben bij een volgende verkiezing?

F. E. J. BOURICIUS, Den Haag

De fractie van de VVD in de Tweede Kamer tekent hierbij aan:

De heer Bouricius maakt ernstig bezwaar tegen de verplichte pensioenregeling voor huisartsen en hij vraagt zich af of de totstandkoming van die regeling vanuit liberaal oogpunt wel verantwoord is. Hij geeft echter op menig punt nogal een eenzijdige voorstelling van zaken, zodat het goed lijkt het beeld eerst wat bij te schilderen.

Allereerst laat hij onvoldoende naar voren komen dat de betreffende wet uitdrukkelijk voorschrijft, dat een verplichte pensioenregeling alleen maar kan worden doorgevoerd als een belangrijke meerderheid van de betreffende beroepsgegoten zich bij monde van een ter zake representatieve organisatie daarvoor heeft uitgesproken. Is dat het geval, dan is de betreffende bewindsman verplicht daartoe over te gaan, tenzij er bijzondere gronden zijn omdat niet te doen, bijvoorbeeld indien zou blijken dat de belangen van een aantal deelnemers daardoor onevenredig zouden worden geschaad.

Een tweede aspect is, dat de Landelijke Huisartsen Vereniging er al sinds

1966 op aan heeft gedrongen dat voor hen een pensioenregeling tot stand zou komen, die gelijkwaardig zou zijn aan die van andere bevolkingsgroepen, inclusief de geldende belastingfaciliteiten. Zelfs tot na de aanvaarding van de betreffende wettelijke regeling in het parlement was deze aandrang uit de kring van de huisartsen vrijwel unaniem.

Verder lijkt het goed er op te wijzen, dat de inhoud van een eventuele regeling in beginsel geheel aan de beroepsgegoten wordt overgelaten. Zowel de vraag of men in een beroepsgroep tot een pensioenregeling dient te komen als de omvang van die regeling wordt dus geheel aan betrokkenen overgelaten. Dit is toch wel een liberale aanpak.

De Landelijke Huisartsen Vereniging heeft in een ledenvergadering besloten een verzoek tot verplichtstelling van de in eigen kring opgezette pensioenregeling in te dienen. Van de 61 stemgerechtigde vertegenwoordigers bleken 56 voor en 5 tegen. Op die vergadering zijn ook de bezwaren uitvoerig ter sprake geweest, doch deze bleken door een zeer gering aantal stemgerechtigden te worden onderschreven. Nadien hebben zowel de Sociaal Economische Raad, de men met name over de representativiteit van de aanvraag adviseert, als de Verzekeringkamer, die de verzekerings-technische aspecten toetst, positieve adviezen uitgebracht.

Enige honderden van de ruim 4000 huisartsen hebben bezwaar gemaakt tegen de vastgestelde regeling, waarbij de meeste bezwaren zich niet zo zeer richten tegen de verplichtstelling als zodanig, zoals de heer Bouricius doet, maar meer tegen de hoogte van de pensioenbijdrage. Daarnaast is door een groep bezwaarde huisartsen en tweetal opiniepeilingen verricht, waarvan het representativiteitsgehalte ernstig moet worden betwijfeld.

De huidige wettelijke regeling is op democratische wijze door de Eerste en Tweede Kamer met vrijwel unaniemiteit van stemmen aanvaard. Indien voorts komt vast te staan, dat een belangrijke meerderheid van de huisartsen deze verplichte pensioenregeling wenst, dan is de staatssecretaris van Sociale Zaken in beginsel zelfs gehouden tot verplichtstelling over te gaan.

Natuurlijk kan men tegen zo'n verplichtstelling bezwaar hebben en houden. Het gaat echter te ver om juist op dit punt, wie dan ook, te verwijten dat in strijd met liberale beginselen zou worden gehandeld.

nemen aan Zuid-Afrika voor het oplossen van vele problemen.

B. C. LANGERWERF, Ulvenhout

• Kiesstelsel

Er blijkt enige twijfel te bestaan over de mate waarin de VVD kan handelen in overeenstemming met het gestelde in het Liberaal Manifest over het kiesstelsel. Daar staat namelijk dat we bereid zijn te praten over het kiesstelsel, terwijl gegeven is dat de partij volstrekt ondubbelzinnige standpunten heeft over de evenredige vertegenwoordiging, de kiesdrempel en het districtenstelsel. Wat valt er dan nog te praten?

Naar mijn oordeel over van alles. Ik wil dat met enkele fundamentele voorbeelden — ter discussie — toelichten. In „Liberaal Reveil” hoop ik nader op de materie in te gaan; men kan daar dus te zijner tijd naar informeren.

Te praten valt over referendum en volksinitiatief en over de juridische en de technische mogelijkheden daarvan. Verder is te praten over finesses bij de verdeling van restzetels, die voor de verschillende verkiezingen verschillend is geregeld en over de indeling van ons land in kiesdistricten. De grenzen daarvan lopen t.o.v. de huidige sociaal-economische verhoudingen nogal willekeurig en er kunnen mensen zijn, die daarom een herindeling waardevol achten.

Veel ingrijpender zijn de volgende drie vragen. a) Ons kiesstelsel is wettelijk een personenkiefstelsel, terwijl de praktijk leert, dat het een partijenkiefstelsel is en de propaganda suggereert dat het een programma-kiesstelsel is. Persoonlijk wil ik van het personen-kiesstelsel wel af; acht ik het partijen-kiesstelsel in elk geval beter in overeenstemming met de realiteit en is een programma-kiesstelsel mij voorshands te gecompliceerd. b) Niettemin zou ik over een zaken-kiesstelsel wel eens willen

praten. Ik stel mij dan de kieslijst voor als een prioriteitenlijst van elke partij waarin de kiezer zijn voorkeur binnen „zijn” partij kan benadrukken. De voorkeursstem geldt dan een zaak in plaats van een kandidaat. c) Bovendien schijnt mij het huidige stelsel, waarbij elke kiezer maar één stem mag uitbrengen verouderd. De mensen zijn gewend aan het doen van een aantal keuzen uit 'n ruim assortiment. De éne stem gepaard aan een oninteressant assortiment is dan ook gewoon te saai. Ik pleit graag voor het geven aan elke kiezer van vijf stemmen.

Het ging er mij met dit stukje alleen maar om te tonen, dat er over het kiesstelsel ook bij behoud van evenredige vertegenwoordiging en van de huidige kiesdrempel, nog van alles te bepraten is. Ik hoop dat dat duidelijk is geworden en dat over die onderwerpen ook inderdaad gepraat zal worden.

P. L. OFFERHAUS, Oegstgeest

• Hulp aan Vietnam

Het artikel „Onder de loep” in Vrijh. en Dem. van 2 mrt. eindigt met een zeer afkeurenswaardige stelling onder de ti-

tel „Vreemde medische opvatting”. De politieke redacteur geeft dit artikel een weinig zakelijke inhoud. Blijkbaar vindt mr. G. J. Lamsvelt, een „geestverwant” van de politieke redacteur, een door hem vermeende indruk over de eer en goede naam van de medische stand van groter belang dan de mede door prof. Den Haas door het Medische Comité Nederland-Vietnam verleende hulp. Indien de heer Lamsvelt nodig vindt dat de hulp in de door Zuid-Vietnam beheerste gebieden uitgebreid moet worden dan is het mijns inziens heel wat verstandiger om een doelmatige actie te starten dan het leveren van afbrekende kritiek op organisaties of personen, die reeds daadwerkelijk hulp aan medemensen leveren. Dergelijke kritiek misstaat iedereen.

Uit het laatste deel van het artikel spreekt een duidelijke veroordeling van het standpunt van het Medisch Comité Nederland-Vietnam. Dit gebeurt zonder ook maar één zakelijk argument te geven. Ik trek de conclusie dat de redacteur uitsluitend op grond van vooroordelen het standpunt van genoemd comité meent te moeten afwijzen. Ik vind dat eenzijdig.

H. VOS, Oegstgeest

Burger

VERVOLG VAN PAGINA 1

inkomstenbelasting, waarbij met name de middenstanders en middengroepen met inkomens tussen f 20.000 en f 25.000 de dupe zullen worden.

In het begin van dit artikel wezen wij reeds op de tegenstelling tussen de socialistische belofte aan de kiezers, dat de linkse drie niet met de confessionelen zouden gaan praten over de vorming van een kabinet, en hetgeen thans geschiedt. Dit en het feit dat drs. Boersma de zaak forceerde door zonder overleg met zijn fractie en fractievoorzitter als eerste in beginsel een aangeboden zetel in een eventueel kabinet-Den Uyl te aanvaarden, bracht Wiegel in genoemde radio-uitzending tot een bijzonder felle uitspraak. Hij zei: „Als Den Uyl op deze wijze in het Catshuis komt, dan is dat een gevolg van een combinatie van kiezersbedrog en politiek onfatsoen.”

De heer Wiegel is niet de enige die er zo over denkt. Het Algemeen Dagblad en het Vaderland schreven dinsdagochtend in een hoofdartikel: „Het PvdA-congres had als strikte voorwaarde gesteld dat na de verkiezingen niet mocht worden onderhandeld met de partijen, die vóór 29 november geen akkoord wilden sluiten. Wat nu gebeurt is datgene wat men toen veroordeelde als smerige politiek. De machtsstrijd heiligt blijkbaar alle middelen. De vraag blijft echter wel wat de PvdA daar zelf van vindt.”

Dat laatste zal wel blijken in de vergadering van de socialistische partijraad, die op de dag van het verschijnen van dit nummer (19 maart) bijeen zou komen.

JAC. JURRISSSEN & ZOON

Boomkwekers sinds 1773

Voor grote Coniferen, Taxus, Thuya's, Hulst, Spar, Pinus, enz., enz.

Van 2 tot 4 à 5 meter hoog

CORT VAN DER LINDENLAAN 1 — NAARDEN — TEL. 02159 - 43706

VVD

EEN OP EEN

Het aantal leden van de partij neemt nog steeds toe. Dat is een gunstig en hoopgevend verschijnsel.

Wij hebben die ledenwinst dringend nodig.

Toen de actie op 5 januari startte bedroeg het ledental 38.647.

Bij de laatste peiling op 7 maart bedroeg dit 42.773.

Een toeneming dus van 4126 ofwel 10,7 %.

Wij moeten echter naar 100% toeneming.

Dat kan.

Als ieder lid één lid werft.

EEN OP EEN

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortjaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

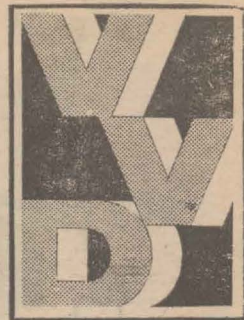
naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Den Uyl volledig in de tang

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

De fracties van de KVP en van de ARP zullen geen politieke verantwoordelijkheid aangaan voor de totstandkoming van een kabinet-Den Uyl, zoals formateur Burger zich dat voorstelt. De heren Andriessen en Aantjes zullen de aangezochte kandidaat-ministers uit het confessionele kamp, de heren Boersma, De Gaay Fortman en Van Agt, ontraden in een dergelijk kabinet zitting te nemen.

Op woensdagochtend 28 maart, het uiterste moment waarop wij telefonisch nog juist een voortdurend uitgesteld beperkt commentaar op de jongste ontwikkeling in het drama, dat kabinetsformatie heet, konden doorgeven, werd het bovenstaande bekend na een nachtelijke persconferentie van de heren Andriessen en Aantjes.

Na urenlange beraadslaging viel eindelijk de beslissing. Een toonbeeld van christen-democratische eenheid bleek zij evenwel niet. De drie confessionele partijen zijn in feite in drieën uiteengevallen. Nadat de christelijk-historischen reeds eerder het volledig hadden laten afweten en niet (meer) aan het gesprek met de formateur wensten deel te nemen, kwam na de verheugende beslissing van de KVP en de ARP om geen medewerking meer te verlenen aan de formatie-Burger, toch weer zowel intern als onderling verschil van mening naar voren. De ARP-fractie besloot namelijk in meerderheid een kabinet Den Uyl — wanneer dat toch nog tot stand zou komen — „niet te gedogen”. Dat wil dus zeggen, dat de meerderheid van de ARP-fractie een motie van wantrouwen tegen zulk een kabinet zal steunen. De KVP-fractie echter zal dat in overgrote meerderheid niet doen. Zij zal het beleid van zulk een kabinet „zakelijk” beoordelen, maar de heer Andriessen voegde daar wel aan toe, dat zijn fractie het met „een niet onbelangrijk aantal punten” van het program, waarmee Den Uyl zal komen, niet eens is. Voor het besluit nochtans niet reeds onmiddellijk een motie van wantrouwen te steunen, verwees de fractievoorzitter van de KVP naar de al eerder van confessionele zijde geponeerde stelling, dat „op dit ogenblik helaas geen duidelijk alternatief” van deze kant kan worden geboden. Naar de mening van de ARP-fractie daarentegen zou nu aan een confessioneel politicus de opdracht moeten worden verstrekt tot vorming van een zuiver extra-parlementair kabinet, dus zonder enige binding aan de fracties.

In de tang

Dit alles sluit wel in dat de heer Den Uyl, na het optimisme dat begin van de week weer was opgelaaid, met zijn kabinetsplannen thans flink in de tang is genomen. Zal hij zijn illusie om het als woonhuis wel versmade, maar als symbolisch regeringskasteel zo zeer begeerde Catshuis binnen te trekken, toch nog trachten te verwezenlijken? Men zou zich namelijk de vraag kunnen stellen of dat wel in overeenstemming zou zijn met de op 1 februari door de Koningin aan mr. Burger verstrekte opdracht.

Die luidde immers: „Een kabinet te formeren, dat geacht kan worden in voldoende mate steun in de volksvertegenwoordiging te ondervinden.” Die steun lijkt thans voor een aantal belangrijke punten van zijn program een nogal problematische zaak. Uit wat over het befaamde onderhoud van zes uren van de heren Andriessen en Aantjes op maan-

dag 26 maart met de formateur (dat de laatste twee uur ook door de heer Den Uyl werd bijgewoond) tot nu toe is duidelijk geworden, bleek wel reeds dat tenminste op zes belangrijke punten van het regeringsprogram grote twijfels en bezwaren bij de confessionelen aanwezig waren. Die punten betroffen: de voorgenomen verlaging van de defensie-uitgaven, de verlaging van de collegegelden, de voorgenomen ingrijpende wijziging in de grondpolitiek, de afschaffing van de huurliberalisatie, het reeds in 1976 opdringen aan de West van de onafhankelijkheid en de kwestie van de gekozen formateur/minister-president. Op de nachtelijke persconferentie van dinsdag op woensdag voegde de heer Andriessen daar nog een aantal andere controverseele kwesties betreffende de abortus, het zelfstandigen-beleid, diverse fiscale kwesties, e.d. aan toe.

VVD nog steeds bereid

De heer Den Uyl wenste niet duidelijk te zeggen wat zijn kabinet zou doen wanneer de Kamer voorstellen op deze punten zou verwerpen. Dat zou van de politieke situatie van dat moment afhangen. Maar verscheidene punten waren voor hem belangrijk genoeg om er het lot van zijn kabinet aan te verbinden. „Onderhandeld” mocht er tijdens het gesprek niet worden. De heren kregen alleen 'n „nadere toelichting”. Het geactualiseerde program „Keerpunt 1972” zou het regeringsprogram blijven van het kabinet. Dat de fracties van de KVP en de ARP over de resultaten van dit gesprek minder tevreden waren dan de meeste ochtendbladen dinsdag in hun optimisme deden verwachten is begrijpelijk.

In de vooravond van dinsdag, toen de fracties van de KVP en de ARP juist weer op het punt stonden hun moeizame interne overleg voort te zetten, heeft de VVD-fractievoorzitter Wiegel in de radiozendtijd van de partij zich nog eens nadrukkelijk gekeerd tegen de ook in vele persorganen als een feit aanvaarde stelling dat de confessionelen een kabinet Den Uyl wel zouden moeten gedogen „omdat er geen alternatief zou zijn”. Wat de VVD betreft, zo verzekerde Wiegel nogmaals, is er nog altijd wel een alternatief. Zij blijft bereid medeverantwoordelijkheid te dragen voor het bestuur van het land, gesteund door het vertrouwen dat ruim een miljoen kiezers haar op 29 november heeft geschonken. Wij zijn bereid tot overleg en tot het aanvaarden van de regeringsverantwoordelijkheid. Over de door de heer Aantjes thans gesuggereerde gedachte van een wat deze noemde zuiver extra-parlementair kabinet zonder enige binding aan de fracties, zou de VVD-fractie zich nog nader beraden. Het lijkt op dit ogenblik trouwens de vraag of hierover op korte termijn een definitieve beslissing noodzakelijk zal zijn.

Wat de heer Burger thans zou gaan doen was bij het afsluiten van deze editie nog niet bekend. De mogelijkheid werd geopperd dat hij toch nog zou pogen enige confessionelen individueel voor een kabinet Den Uyl te strikken. Invloed in gunstige zin op de houding van de confessionelen in de Kamer zal dat, naar te verwachten valt, echter bepaald niet hebben. Hoe dan ook, het staat wel vast dat een kabinet Den Uyl geen lang leven beschoren zal zijn. Wat de VVD betreft: hoe korter hoe beter. Aan ons zal het niet liggen wanneer het anders zou blijken te zijn!

Uit de inhoud

- Dr. L. de Jong en de Nederlandse Unie (pagina 3).
- Kosten en kwaliteit van de volksgezondheid, alsmede „het milieu” komen aan de orde op de pagina's 6 en 7.
- Amendementen voor de te Assen te houden algemene ledenvergadering (pagina's 8 en 9).
- De bisschoppelijke vastenbrief (pagina 11).

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 10 april, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Adres van redactie

De redactie van Vrijheid en Democratie is sinds november van het vorig jaar niet meer gevestigd te Amsterdam, maar op het adres:

Pieter de Hooghlaan 87

Hilversum

Helaas komt het nog vaak voor dat met name secretarissen van afdelingen, kamer- en statencentrales hun berichten voor het blad aan het oude Amsterdamse adres zenden. Dat kan gemakkelijk tot gevolg hebben dat zij in het ongerede raken en in ieder geval ontstaat er een vertraging door, soms zelfs zodanig dat publicatie van de berichten geen zin meer heeft.

Een dringend beroep dus op alle betrokkenen om goede nota te nemen van het nieuwe adres in Hilversum en dit op adreslijsten etc. te wijzigen!

Eelde contra Groningen

Het lieflijke dorpje Eelde onder de rook van Groningen heeft de voorpagina's van de noordelijke dagbladen bij uitzondering gehaald en dat was voor een niet onbelangrijk deel te danken aan het Eelder VVD-raadslid A. Rugge. Hij en nog enkele gemeenteraadsleden van andere politieke partijen hebben commissaris der Koningin in Drenthe mr. Gaarlandt laten weten, dat zij geen prijs stellen op een oud-wethouder van Groningen als burgemeester van Eelde. De huidige eerste burger mr. B. Strubben gaat namelijk met pensioen. De heer Rugge sprak zijn voorkeur uit voor een lid van de VVD, „omdat”, zo zei hij, „de VVD in de gemeente Eelde een sterke aanhang heeft. Iemand van de Partij van de Arbeid moeten we hier zeker niet hebben, omdat ik een burgemeester wil, die zich afzet tegen de stad Groningen, die immers een geheel links college heeft”. Met de heer Rugge zijn we erg benieuwd, wie Eeldes nieuwe eerste burger gaat worden. Misschien wel mej. mr. A. C. C. Nijhoff die voor de VVD geruime tijd wethouder in Groningen is geweest. Je kunt immers niet weten...

Ameland

Wel zeker is Ameland van zijn nieuwe burgemeester. Uit maar liefst 43 sollicitanten is met ingang van 16 april a.s. benoemd drs. Pieter Zevenbergen (32), voor de VVD wethouder van Nederland snelst groeiende gemeente Zoetermeer. Drs. Zevenbergen is de opvolger van mr. J. Siderius, die lid is van de Partij van de Arbeid.

Drs. Zevenbergen laat weten erg blij te zijn met zijn benoeming in Ameland.

„Ik onderschat de problematiek van Ameland allermint. Aan een toekomstvisie wil ik mij echter niet wagen, want eigenlijk ken ik Ameland alleen maar uit de boeken, die ik erover gelezen heb,” aldus drs. Zevenbergen. Hij is getrouwd en vader van de ruim 1 jaar oude zoon Eduard Frederik Anton.

Volkstoneel

Dat het Eerste-kamerlid mr. Harm van Riel niet bepaald gecharmeerd is van de Partij van de Arbeid heeft hij uiteraard nooit onder stoelen of banken gestoken. Tijdens een VVD-bijeenkomst in IJsselstein zei hij: „Een kabinet onder rode leiding is duidelijk in strijd met het landsbelang. Formateur Burger treedt op als een rijke boer op het ouderwetse volkstoneel: hardvochtig en opzichtig sluw”. Zelfs de Leeuwarder Courant, die in IJsselstein toch geen abonnee heeft, maakte uitvoerig melding van de visie van mr. Van Riel. Bepaald opmerkelijk!

JOVD-Zuidlaren

Zuidlaren — De JOVD Zuidlaren belegt 30 maart om 20.00 uur een bijeenkomst in restaurant „Sprookjeshof” te Zuidlaren. Als spreker is uitgenodigd dr. ir. P. F. J. van Burg uit Midlaren, gemeenteraadslid te Zuidlaren. De heer Van Burg was voorheen lid van D'66, maar treedt thans op als onafhankelijk raadslid. Over de achtergronden van zijn besluit uit D'66 te treden geeft hij enige informatie.

27 april organiseert de JOVD-Zuidla-

ren een groot defensiedebat. Ook dit debat wordt gehouden in de „Sprookjeshof”, aanvang 20.00 uur. Het thema is: „Nederland binnen de Navo” en „Verandering van de krijgstuicht”.

Sprekers zijn majoor Gé Miog (PvdA) en de luitenant-kolonel A. Ploeg, kamerlid en defensiespecialist van de VVD.

Aankondigingen

2 april

Ledenvergadering van de afdeling Hoogeveen. Na de pauze spreekt mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) over actuele politiek en het Liberaal Manifest.

19.30 uur, Hotel Homan, Hoogeveen.

5 april

H. P. H. Waalkens (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Veendam/Wildervank. 20.30 uur, hotel Veendlust, Veendam.

9 april

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vereniging van Vrouwen met academische opleiding over „Enige grepen uit het volksgezondheidsbeleid”. 20.00 uur, Prinsentuin, Leeuwarden.

Feest in Heerenveen

Heerenveen — De afdeling Heerenveen bestaat 25 jaar. Dat feit wordt feestelijk herdacht op de algemene ledenvergadering die op het programma staat voor 2 april. Aanvang 20.00 uur in motel Heerenveen.

Afschuwelijk (2)

In de regionale rubriek Noord heeft in ons vorige blad onder het kopje „Afschuwelijk” een stukje gestaan waarin melding werd gemaakt van de bezwaren die het Meppeler VVD-raadslid mevrouw J. M. Colenbrander-Bosman heeft tegen een plastic van roestvrij staal, dat de Drentse gemeenten het provinciaal bestuur zullen aanbieden ter gelegenheid van de opening van het nieuwe provinciehuis in Assen.

Men zou daaruit kunnen lezen dat mevrouw Colenbrander bezwaar heeft tegen een geschenk als zodanig. Dat is niet het geval. Zij vindt alleen dit geschenk niet mooi — wat uiteraard haar goed recht is.

Bedoeld was in het stukje een licht humoristische toets aan te slaan. Het is de redactie gebleken dat dit niet aldus bij iedereen is overgekomen en dat spijt ons.

Limburg hoopt op casino

Met stijgende belangstelling wordt in Zuid-Limburg uitgezien naar de behandeling van het initiatiefvoorstel van wet tot wijziging van de Wet op de Kansspelen, dat geruime tijd geleden is ingediend door VVD'er Geurtsen en KVP'er van Schaik. De algemene verwachting hier is namelijk dat Valkenburg het eerste speelcasino zal krijgen van Nederland en daarmee zou een lang gekoesterde wens in vervulling gaan. Er zou, zou heeft het Eerste-Kamerlid drs. Horbach in Maastricht verklaard, momenteel worden gedacht aan twee casino's voor ons land, waarvoor, naast Valkenburg, ook één plaats aan de kust in aanmerking zou komen. „Om dit laatste speelcasino dreigt momenteel een strijd te ontstaan tussen Scheveningen, Zandvoort, Noordwijk en Domburg, waardoor de totstandkoming van dit speelcasino kan worden getraineed. En in dat geval zal Valkenburg alvast kunnen gaan draaien,” vertelde drs. Horbach.

Maar of Valkenburg nu het eerste of het tweede aan de beurt komt, dat maakt allemaal niet zoveel uit. Als het er maar snel komt. Want de concurrentie staat niet stil. Drs. P. Heggen, directeur van de Provinciale VVV in Limburg, schat dat er jaarlijks door de Nederlanders aan de andere kant van de grenzen zo'n 20 miljoen gulden wordt vergokt. Als dat in eigen land zou gebeuren zou dat volgens de heer Heggen beslist nieuwe impulsen voor het toerisme kunnen opleveren. Met name ook in Zuid-Limburg. Maar daar wordt de situatie nu met de dag moeilijker. De casino's in de Belgische plaatsen Spa en Chaudfontaine liggen al vlak bij huis, straks komt er een nieuw groot casino in het Duitse Aken. Maar dat niet alleen. Momenteel rijzen de mini-casino's in het Duitse grensgebied als paddestoelen uit de grond. Om een voorbeeld te noemen: binnen een straal van nauwelijks enkele kilometers stapt men vanuit Kerkrade zo maar een stuk of vijf legale casino's binnen. Enkele daarvan worden geëxploiteerd door Limburgers en

die hebben al toegegeven dat circa 80 procent van de spelers uit Nederland afkomstig is. Meestal is de „speelzaal” een eenvoudig ingericht zaaltje van een café, waar men niet op de kleding let, waar men ook niet lid behoeft te worden en waar verder ook geen vragen worden gesteld. Hoewel de inzetten laag zijn, variërend van 2 tot maximaal 5 DM, gaan er per avond toch vele duizenden om en dat betekent dat men in Limburg de situatie steeds meer absurd gaat vinden.

Maar waar de VVV-mensen het hebben over voordelen voor het toerisme, praten tal van Limburgse huisvrouwen gewoon over een gezellige-avond-mét-kienen waarvoor door een wetswijziging als hierbovengenoemd misschien ook weer wat ruimere mogelijkheden zullen ontstaan. De Limburgers — met name de vrouwelijke helft — zijn dol op „het edele kienspel”, maar de mogelijkheden daartoe worden met de dag geringer. De politie heeft al aangekondigd nog strenger te zullen controleren en de consequenties daarvan zijn voor diverse organisatoren van kienwedstrijden al lang geen geheim meer. De boetes zijn niet mals en maken bepaald indruk. Zoals bekend, mag in besloten verenigingsverband rustig worden gekiend. Maar met de regels die daarvoor waren opgesteld werd de laatste tijd nogal eens een loopje genomen. Op vele plaatsen was het gebruikelijk dat men al lid kon worden van zo'n vereniging door bij de ingang een kwartje te betalen, waarvoor men dan in ruil enkele malen gratis mocht meespelen en bovendien het lidmaatschap verkreeg. Geen wonder dat in zo'n situatie bij een politiecontrole vele medespelers niet eens konden antwoorden op de vraag welke vereniging voor de organisatie tekende. Enfin, het begon pas goed uit de hand te lopen toen in het Belgische grensgebied enkele vaste autobuslijndiensten werden ingelegd voor een bezoek aan een Nederlandse kienavond.

Minder te spreken toonde zich de jus-

titie trouwens ook toen in een van de fraaie Zuid-Limburgse gemeenten een politiecontrole plaatsvond tijdens een kienavond welke was georganiseerd door de voetbalvereniging Het Vraagteken, die men inderdaad in geen enkele competitie zal tegen komen. Maar dat was nog niet alles: van de circa 140 leden van deze mannen-voetbalclub bleken er ruim 110 van het vrouwelijk geslacht te zijn....

Aankondigingen

30 MAART:

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) debatteert voor de MTS te Terneuzen met de Kamerleden Gruyters (D'66), Roels (PvdA), Verdam (A.R.P.), mevrouw Gardeniers-Berendsen (KVP), v. d. Spek (PSP) e.a. 19.30 uur, MTS, Mozarthof 17, Terneuzen.

9 APRIL

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt op de vergadering van de kamercentrale Middelburg te Goes.

16 APRIL

Mr. F. Porthine (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Zelfstandige Ondernemer te Venray.

Bestuursmutaties

Oosterhout — Het bestuur van de afdeling heeft een wijziging ondergaan. Toegetreden is de heer J. Rouwenhorst. Mevrouw J. T. R. Woittiez-Polee is reglementair afgetreden en kon zich om studieredenen niet herkiesbaar stellen. Het bestuur heeft bij monde van de voorzitter, de heer C. L. van Vliet, mevrouw Woittiez dank gezegd voor haar vele werk ten bate van de afdeling die zij mede heeft opgericht.

Dr. L. de Jong en de Nederlandse Unie

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Dezer dagen ontvingen wij van de Staatsdrukkerij te 's Gravenhage alsnog ter bespreking het reeds enkele maanden geleden verschenen vierde deel (in twee doorlopend genummerde banden, met in totaal 886 pagina's) van dr. L. de Jong's: „Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog” (populaire uitgave f 32,50).

Dit vierde deel, dat de periode mei 1940 tot maart 1941 behandelt, is zeker niet het minst belangrijke van de tot nu toe verschenen delen. Nederland is dan zelf in de oorlog betrokken en beleefd de eerste verbijsterende maanden van deze voor wie het heeft meegemaakt nooit uit de herinnering uit te wissen periode. Dr. De Jong verklaarde zelf dan ook, het schrijven van dit vierde deel beleeft te hebben „als het begin van het eigenlijke werk”: de inzet van de jaren, waarin „negen miljoen Nederlanders moesten leven onder de druk van de bezetting”. Onder het lezen trekt dat alles weer aan ons voorbij: de komst en het optreden van Seyss-Inquart en zijn horden; het werk en de positie van de secretarissen-generaal; het optreden van Mussert en zijn aanhang; de „Anjerdag” en de nasleep daarvan; de „nieuwe orde”; de contacten der politieke partijen en de aanloop tot de Nederlandse Unie; de wurggreep op pers en radio; het begin der Jodenvervolging met de eerste protesten daartegen, ook en vooral van de Universiteiten (prof. Cleveringa's toespraak in Leiden); de groeiende verontwaardiging; de februari-staking en de razzia's; en het eindigt met: „de achttien doden”, de gefusilleerden op de Waalsdorpervlakte op de 13e maart 1941.

Na de uitvoerige uittreksels en citaten, die de dagbladen destijds reeds hebben gegeven, zullen wij daar hier thans van afzien. Het ongeveer samenvallen van de ontvangst van dit ook van vele illustraties voorziene vierde deel en de verschijning van het in ons vorige nummer door de heer Van der Vet reeds besproken boek over prof. mr. B. M. Telders (naar wie de bekende stichting en het liberale wetenschappelijk bureau zijn genoemd) moge echter aanleiding geven tot enige — vergelijkende — kanttekeningen.

Het dezer dagen verschenen boek over Telders is de levensbeschrijving — in de ruimste zin van het woord — van één bepaalde, belangrijke figuur, gegeven voor een groot deel tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in de jaren onmiddellijk vóór, en van de dramatische verdere ontwikkelingen in de periode onmiddellijk na de meidagen van 1940. Het vierde deel van het grote werk van de historicus dr. De Jong behandelt die eerste oorlogsperiode uiteraard in veel breder verband, waarin zeker enkele honderden personen een rol spelen of althans genoemd worden. Telders' naam is hier dus slechts één der vele, die hetzij in gunstige, hetzij in minder gunstige of zelfs in ongunstige zin worden genoemd. Dat ook de historischrijver De Jong voor Telders niets dan lof heeft, was te verwachten!

Hetzelfde geldt trouwens voor dr. Drees sr., die zelf zulk een belangrijke en respectabele rol in de bezettingstijd heeft gespeeld. Naar aanleiding van de toezending van de biografie van Telders schreef dr. De Jong aan de Teldersstichting, de verschijning van „dit waardevolle boek in alle opzichten toe te juichen” en schreef dr. Drees o.a. over Telders: „In 1940 heb ik gedurende enkele maanden in het Politiek Convent nauw contact gehad met Telders. Ik heb daardoor de zuiverheid van zijn oordeel, zijn snelle intelligentie, zijn vastberadenheid en moed van nabij leren kennen. Wat hij in deze tijd verder deed en met vermelding van zijn naam deed verschijnen, was een nog duidelijker getuigenis van zijn onverschrokkenheid”.

Toen ik mijn bijdrage over „Telders in de politiek” in concept gereed had, was dr. De Jong, de directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, zo vriendelijk, mij de hoofdstukken 12 en 16 van zijn op dat ogenblik nog in bewerking zijnde vierde deel toe te zenden. Ik kon daardoor nog enkele aanvullende en op recentere documentatie steunende gegevens — met toestemming van dr. De Jong — in mijn bijdrage verwerken.

In het vierde deel van dr. De Jong's boeiende en bewonderenswaardige werkstuk komt Telders verscheidene malen voor, als voorzitter van de Liberale Staatspartij in het contact der politieke partijen, als vermaner zo nodig tegen-

over de secretarissen-generaal en de Hoge Raad als die z.i. een onjuist dan wel onvoldoende gebruik van hun verantwoordelijke positie maken; als kapiteelaar van de bezetter wanneer deze de rechtsregels waaraan ook een bezetter zich dient te houden, schendt; en als medestrijder van mannen als prof. Cleveringa en — gelukkig — vele anderen, wanneer de eerste „Jodenmaatregelen” worden genomen en Meijers en andere Joodse collega's van Telders in Leiden en elders, het veld moeten ruimen. Ook „Het Liberale Weekblad”, het officiële orgaan van de Liberale Staatspartij, krijgt van dr. De Jong menige goede aantekening.

De Nederlandse Unie

De Nederlandse Unie vormt een onderwerp apart en ook een moeilijk onderwerp. Ik bedoel: moeilijk in principiële zin. In het oordeel van dr. De Jong en dat waartoe ik in mijn bijdrage voor het boek over Telders, mede op grond van mijn eigen ervaringen in de bezettingstijd, meende te moeten (en te mogen) komen, is een nuance-verschil.

Ook ik heb onze toenmalige bezwaren tegen de Nederlandse Unie niet verheeld. In tegendeel. Het siert ook het Politiek Convent, het contact der politieke partijen, dat het heeft afgezien van de publikatie van een opgesteld manifest, toen vertegenwoordigers van de „Nederlandse Gemeenschap” (voorloper van de Nederlandse Unie) kwamen vertellen, dat van Duitse zijde (commissaris-generaal Schmidt) de schrapping werd geëist van een zinsnede betreffende eensgezindheid ten aanzien van de wedergeboorte van Nederland „in vrijheid en onafhankelijkheid en in trouw aan het Huis van Oranje”.

In antwoord op goedwillende partijgenoten, die (afgezien van de 14-daagse verschijning van „Het Liberale Weekblad”) zich ongerust maakten dat de partij te veel „werkloos” bleef, schreef Telders in „Het Liberale Weekblad” van 19 juli (1940) een artikel, waarin deze zo ver in „openheid” ging als onder het oog van de bezetter maar enigszins mogelijk was zonder ten minste onmiddellijk een verschijningsverbod opgelegd te krijgen. Hij eindigde dat artikel aldus: „Slechts zou ik hun, die zich door het uitblijven van de publikatie van een gezamenlijk program van actie teleurgesteld voelen, met aandrang willen verzoeken: oordeel en bovenal veroordeel niet, voordat gij in staat zijt te beoordelen, d.w.z. voordat gij alles weet. Zodra dat het geval is, maak ik mij over uw oordeel niet ongerust”. In het daarop volgende nummer, van 2 augustus, besprak Telders de inmiddels opgerichte Nederlandse Unie, „met voldoening en instemming begroot door de een, met skepsis bejegend door de ander, als gevaarlijk gesignaleerd door zekere extremisten”. In uitvoerige artikel kwam Telders tot deze conclusie: „Ons advies is afwachten en voorlopige onthouding”. Een conclusie, welke, nog wat aangescherpt, in het nummer van 30 augustus in een uitvoerig artikel namens het bestuur van de partij nog eens extra werd onderstreept.

Ter voorkoming van wellicht onbillijke conclusies in het persoonlijke vlak, heb ik in mijn bijdrage over Telders echter gemeend goed te doen, mijnerzijds een enkele aantekening over de Nederlandse Unie en haar leiding te moeten maken, die ik hier graag laat volgen.

„Ons oordeel in later tijd kan en mag soms milder zijn over bepaalde situaties en gebeurtenissen in het verleden dan toen we daar zelf middenin stonden en mede een rol in speelden. Wat ons, liberalen, in de Nederlandse Unie, afgezien nog van de hiervóór geschetste wijze van haar ontstaan (maar die kende toen alleen een kleine kring van ingewijden) o.a. tegen de borst stuitte en ons wantrouwen verstrekte, was het voortdurende gebruik in het orgaan „De Unie” van te veel aan de nationaal-socialistische denkwereld en terminologie herinnerende uitdrukkingen als „volksgeboten”, „Socialisme van de daad”, „bodembondenheid”, „kapitalistisch particulier winstbejag”. Een woordgebruik, dat men in welhaast ieder nummer van „De Unie” kon aantreffen. In de eerste brochure van de Nederlandse Unie werden Duitsland en Italië prijzend genoemd als de landen, waar „de gemeenschapsgedachte had gezegevierd over het individualisme”. Maar hoofdredacteur van „De Unie” was dan ook de heer Geert Ruygers, hoofdredacteur tevens van

„Brabantia Nostra” en later katholiek-socialistisch lid van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer.

„Ondertussen: aan de nationale integriteit van de leiding van de Nederlandse Unie valt, zoals na de oorlog ook een op verzoek van minister-president Schermerhorn ingestelde eraad onder voorzitterschap van dr. J.H. Fockema Andreae heeft vastgesteld, niet te twijfelen. Het staat ook vast dat de enorme toeloop van leden voor de Unie in die dagen — en zeker na het verbod der politieke partijen — alleen te verklaren is uit het feit, dat die honderdduizenden Nederlanders in de Nederlandse Unie nog de enige legale mogelijkheid zagen om te getuigen van hun Nederlandse gezindheid en van hun anti-NSB-gevoelens. Van het „gedaas” in het blad „De Unie” trok de grote meerderheid der leden zich niets aan. Algemeen nam men maar aan, dat het aldus geschreven werd om de Duitsers om de tuin te leiden.

„Het staat ook vast, dat de leiding van de Unie, toen zij daartoe door Seyss-Inquart tenslotte werd uitgedaagd, geweigerd heeft vóór Duitsland te kiezen. Nederland was, zo bracht zij terecht in herinnering, nog steeds in oorlog met Duitsland. Dat was het begin van het (nog wel lang gerekte) einde, nadat de „oude” politieke partijen reeds per 1 juli 1941 bij besluit van de Duitse rijkscommissaris waren opgeheven”. Voor de Unie volgden colportage en andere verboden, zoals het dragen van het bekende Unie-speldje. Op 14 december 1941 werd de reeds gekortwiekte Nederlandse Unie tenslotte volledig verboden en werden haar bureaus in het gehele land bezet en leeggeroofd. Vele leden van de Unie zijn toen — of al eerder — in de „illegaliteit” gegaan. En wat het leidende driemanschap, de heren De Quay, Einthoven en Linthorst Homan betreft, ook zij zijn niet aan de Duitse kampen ontkomen. Het leek mij billijk, dit naast onze gerechte kritiek, toch ook te vermelden en te erkennen”.

Oordeel van dr. De Jong

Het oordeel van de historicus De Jong is, althans voor zover het de leiding van de Nederlandse Unie betreft, wat minder mild uitgevallen. Hij heeft dat oordeel gegeven aan de hand van het uitgebreide documentatiemateriaal, waarover het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie beschikt. De objectieve oordelaar, die de hieraan gewijde hoofdstukken in dr. De Jong's vierde deel leest, zal moeten toegeven dat deze, ook voor de lezers, de pro's en contra's, van de Unie en haar leiding uitgebreid en nauwgezet heeft afgewogen.

„Mogen wij,” zo schrijft dr. De Jong op pag. 504, „het Driemanschap als een eenheid zien? Niet in alle opzichten, en dat duiden wij al aan. Er lagen, globaal gesproken, aan hun naar voren treden drie veronderstellingen ten grondslag: dat Duitsland de oorlog praktisch al gewonnen had; dat de brede massa van het Nederlandse volk voor een samengaan met Duitsland gewonnen kon worden; en dat die brede massa of althans een groot deel daarvan dorstte naar een nieuwe, tegen de NSB gerichte bundeling. De strijdvaardige Einthoven had aan die derde veronderstelling al voldoende, de eerste twee waren mede bepalend geweest voor het besluit waartoe Homan en De Quay gekomen waren. Er was van die drie veronderstellingen overigens slechts één in overeenstemming met de werkelijkheid: de laatste”.

En op pag. 511 schrijft hij: „Het kwam er op neer dat het driemanschap, bedoelend een beweging in het leven te roepen die de grondslag moest vormen voor Nederlands aanpassing aan het Derde Rijk, in werkelijkheid al door het simpele feit dat het in stad na stad duizenden anti-nationaal-socialistische Nederlanders in publieke vergaderingen bijeen bracht, een aanhang kreeg die de Unie van meet af als een uiterst welkome gelegenheid beschouwde om tegen Hitler, Seyss-Inquart en Mussert te demonstren. De opzet leidde prompt tot gevolgen die aan die opzet diametraal tegengesteld waren. Het volk, aldus een der hoogste functionarissen van de Unie, met zijn eigen instinctieve gevoelens van haat en afkeer tegenover de bezetter en diens handlangers, beheerste de Unie en niet de Unie het volk. Daar-

VERVOLG OP PAGINA 10

Prikkels

● Uit een hoofdartikel in De Tijd: „De Democraten '66 hadden bij ons in zoverre nog een klein streepje voor, dat ze een vrouw als voorzitter gedoogden. Daarin was deze partij ook een beetje on-Nederlands. Thans hebben de technocraten binnen deze partij hieraan een einde gemaakt door, op lang niet overtuigende wijze, een man tot voorzitter te kiezen. De VVD is thans de enige partij, die een (bekwame) presidentie aan het roer heeft”.

● Mr. H. van Riel in de Eerste Kamer: „En mij wenkt het blijde perspectief van het nachtje van Den Uyl. Ik hoop dat het mij nog gegeven zal zijn daarvan volop te

genieten, want ik zie de rode knaagdierjes — zij knagen aan ons collectieve welzijn — al in elkaars staart bijten, en de heer Gruijters zijn vingers natellen, omdat hij de confessionelen na tweeduizend jaar ervaring ten onrechte een hand gaf”.

● De heer Arie Groenevelt van de Industriebond NVV in een gesprek met Trouw: „Als Jaap Boersma weer met de beloften van een betere inkomenspolitiek het kabinet binnenreedt en hij komt deze belofte weer niet na, dan komen er opnieuw moeilijkheden”.

● De Tijd over een ontwerp verordening in Amsterdam, waarin „de democratie” op scholen voor het voortgezet onderwijs aldaar wordt geregeld: „In het ontwerp wordt er op gewezen dat rechtsgelijkheid voor alle betrokkenen nog niet geheel bereikbaar is. Voorlopig kan een leraar in een noodgeval een leerling nog uit de klas sturen, terwijl de leerling geen bevoegdheid heeft hetzelfde met de leraar te doen.”

En: „Bij de handhaving van de goede gang van zaken op school wordt niet gesproken van straffen. Het toepassen van straffen wijst op een ongezonde situatie of relatie. Niet alleen de gestrafte heeft de straf verdiend, ook de straffer en hun beider relatie behoren schuld te treffen.”

Noord en Overijssel meer bijeen

In het „oosten” (een eigenlijk onhanteerbaar begrip) spelen op het ogenblik zoveel zaken dat wij in dit artikel graag de provincies Overijssel en Gelderland beide bij de kop willen nemen.

Gelderland wacht met spanning op de benoeming van de nieuwe Commissaris der Koningin als opvolger van mr. H. W. Bloemers die 31 mei a.s. met pensioen gaat. Minister Geertsema zou onlangs met de Gelderse staten over deze benoeming van gedachten wisselen. De Staten echter achtten het raadzamer het overleg te plegen met de opvolger van mr. Geertsema in het nieuw te vormen kabinet.

Een andere kwestie die in mei in de Tweede Kamer aan de orde komt is die van de nota's spreiding rijksdiensten noorden des lands en Zuid-Limburg. De bijzondere commissie van de Tweede Kamer die deze nota's bestudeert is intussen naar Meppel gekomen waar niet minder dan 26 sprekers een woordje in het midden hebben gebracht. Met het oog op de oostelijke aspecten — het begrip noorden is immers al even onhanteerbaar — was o.a. de VVD'er mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle, naar Meppel gereisd, waar, zoals later bleek, zowel de commissaris der Koningin van Friesland, mr. H. Rijkstra, als zijn confrater van Overijssel, mr. J. L. M. Niers, ingenomen waren met „het dichter bij elkaar komen” van het noorden en Overijssel. In de bestuurscommissie noorden des lands zal Overijssel dan ook een plaats worden toegekend. Mr. Drijber vroeg namens de sociaal-economische adviesraad, van Steenwijk een kerngemeente te maken maar voegde er aan toe dat Zwolle in elk geval zou moeten kunnen meeprofiten van ad hoc-voorzieningen. Meppel en Steenwijk, aldus mr. Drijber, schieten er natuurlijk niets mee op wanneer Groningen wordt opgepept.

Onbehagen

De staten van Overijssel kraakten dezer dagen een noot over de in een nota geponeerde vraag of de NV Elektriciteitsmij. IJsselcentrale en de N.V. Waterleidingmij. Overijssel moeten worden omgevormd tot provinciale bedrijven. Het VVD-statenlid P. A. de Boer (hij is ook fractievoorzitter van de VVD in de gemeenteraad van Almelo) zei hierover een gevoel van onbehagen te hebben. De VVD, aldus de heer De Boer, voelt het meest voor de bestaande NV-structuur met aangepaste statuten. Het kwam in de discussie tot een duel tussen VVD en D'66 welke laatste partij op de proppen kwam met een eigen ontwerpverordening over de verantwoordingsplicht van de provinciale commissarissen aan de Staten. Ir. C. Dogterom (VVD) die provinciaal commissaris bij de IJsselcentrale is, vond het ontwerp „een overbodig stukje huisvlijt”. Een examenkandidaat, zei hij, zou er hoogstens een herexamen mee halen. Het concept werd uiteindelijk verworpen.

Autoverkeer

Van Zwolle tenslotte naar Wageningen waar enige tijd geleden de afdeling van de VVD in haar „Liberale Kring” uitvoerig van gedachten wisselde over de problemen van het huidige en toekomstige verkeer in ons land. Vorige week schreven wij hierover al in het kort.

Wij geven nogmaals in grote lijnen de „resultaten” weer van deze gedachtenwisseling die zich ontwikkelde rond de vraag „Hoe lang kunnen we nog autorijden?”

De verwachting is dat het aantal auto's in 1980 4.9 miljoen zal zijn, in 1990 6.2 miljoen, en in 2000 7.50 miljoen. Voorts dat het aantal verreden kilometers per auto per jaar (nu 16 à 17000) zich tot het jaar 2000 zal verdrievoudigen. Men somde nogal wat bezwaren op tegen de auto die (ook in ons land waar zowel per km weg als per vierkante meter grond de meeste auto's zijn) een flinke „bijdrage” levert aan de luchtverontreiniging: 50 à 60 pct. Met als gevolg o.a. acute of chronische vergiftiging van mens, dier en plant. Bovendien levert het gebruik van de auto een niet geringe bodem- en waterverontreiniging, via neerslag, lekkage, gladheidsbestrijdingsmiddelen, enz. De auto veroorzaakt al in tal van plaatsen geluidsoverlast met mogelijke schade aan geestelijke en lichamelijke gezondheid. De vraag naar energie verdubbelt verder elke tien jaar. Volgens de Club van Rome zou de voorraad aardolie op de wereld nog voldoende zijn voor 20 jaar. Ook op het punt materiaalverbruik zijn onderzoekingen

Harde noten over het al of niet omvormen van de NV Electriciteitsmaatschappij IJsselcentrale (in Hengelo) tot provinciaal bedrijf.

gedaan: voor de produktie van auto's is per reiziger-kilometer 10 maal zoveel materiaal nodig als voor de produktie van treinen. De auto zal tot 1980 — volgens de gereed zijnde plannen — nog eens ongeveer 18.000 hectare grond onttrekken aan de cultuur en de natuur. Er zijn op het ogenblik meer dan 1000 autokerkhoven in ons land.

Maar we zijn er nog lang niet:

- de grote ruimtebehoefte van de auto leidt in de meeste steden al tot zeer ongewenste toestanden.
 - men verwacht dat in de toekomst tweederde deel van het stadsoppervlak nodig zal zijn voor rij- en parkeer ruimte.
 - in steeds groter mate worden andere verkeersdeelnemers (wandelaars, fietsers, ambulances, brandweerwagens, beroeps- en openbaar vervoer) gehinderd.
 - voor we het jaar 2000 zullen hebben bereikt zullen er in ons land nog 150.000 verkeersdoden vallen. Het aantal doden en gewonden dat bij eenzelfde af te leggen afstand te betreuren valt kan verhoudingsgewijs in de volgende cijfers worden uitgedrukt: auto 100, motor 97, bus, tram 39, trein 19, bromfiets 32 en fiets 6.5.
 - De verkeerspolitie kostte in 1971: 600 miljoen.
 - om alle kosten te dekken zou één liter benzine 3 gulden moeten kosten.
- De vraag wat er zou moeten gebeuren, kreeg vele antwoorden:
- de ernstigste uitwassen van de vervuilende werking van de auto zullen moeten worden verminderd:
 - minder luchtverontreiniging (naverbrandingsinstallaties, loodvrije benzine, e.d.
 - minder lawaai
 - vermindering van parkeren op de openbare weg.
 - betere bescherming van voetgangers en fietsers; voor de eerste b.v.
 - betere oversteekplaatsen voor de

laatste m.n. gescheiden fietswegen. Zeer veel aandacht zal ook moeten worden besteed aan onze kinderen; per jaar verongelukken momenteel 500 kinderen in het verkeer en worden 10.000 gewond (10.000 is 55 scholen bestaande uit 6 klassen met elk ongeveer 30 leerlingen)

- een betere voorlichting aan alle verkeersdeelnemers
- strenger optreden tegen verkeers-overtredingen.

Bestuursmutaties

Enschede. Tijdens de laatste vergadering van de afdeling Enschede en omstreken van de VVD bleek dat het ledental belangrijk is toegenomen en thans 325 bedraagt. Bij de bestuursverkiezing werden mevrouw E. Jellema-Hoogerbrugge en de heer J. Kok als betuurslid herkozen. In verband met een wijziging van het huishoudelijk reglement was de secretaris, de heer J. J. Smit, niet herkiesbaar. In diens plaats werd benoemd mevrouw J. J. Broekmans-Blokhuis.

Tiel — Na de voorjaarsvergadering van de statutaire Tiel is het bestuur als volgt samengesteld: G. C. J. Albar-da (Geldermalsen), voorzitter, E. W. Hermen (Beusichem), secr.-penningmeester, H. T. van Veen (Buren), F. H. A. de Rek (Culemborg), F. van Dijk (Elst), A. Langelaar (Kesteren) en R. van Waarden (Ophemert).

Gewestraad Arnhem

Arnhem. Minister Geertsema heeft in het stadhuis van Arnhem de raad van het gewest Arnhem geïnstalleerd. Er zijn zeventien gemeenten aangesloten. Binnenkort volgt de achttiende. Tot voorzitter van de raad werd gekozen drs. J. A. F. Roelen, burgemeester van Arnhem. De heer Roelen was ook voorzitter van de in 1966 opgerichte agglomeratierraad, de voorloper van de nieuwe gewestraad.

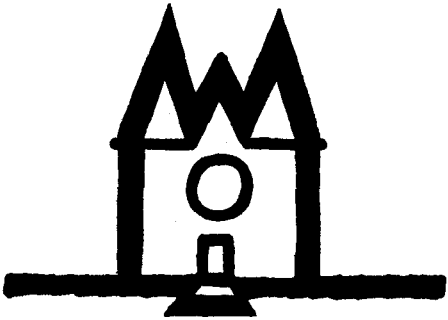
JAC. JURRISSSEN & ZOON

Boomkwekers sinds 1773

Voor grote Coniferen, Taxus, Thuya's, Hulst, Spar, Pinus, enz., enz.

Van 2 tot 4 à 5 meter hoog

CORT VAN DER LINDENLAAN 1 — NAARDEN — TEL. 02159 - 43706

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Ondanks de zich voortslepende kabinetsformatie, heeft de Tweede Kamer een drietal belangrijke onderwerpen behandeld. De zaak, die het publiek uiteraard het meest aanspreekt, betrof de hoogte van de luister- en kijkgelden, waaromtrent op het moment, dat dit overzicht wordt afgesloten, nog geen beslissing was gevallen. Het debat over dit wetsontwerp bracht in elk geval een flinke verdeeldheid aan het daglicht.

Minister Geertsema is er intussen in geslaagd de wijziging van de Kieswet er door te slepen, ofschoon ook bij deze zaak de meningen geenszins met elkaar overeenstemden.

Taxi's

Tenslotte was er de wijziging van de Wet Autovervoer Personen (WAP), die eveneens een pittig debat heeft opgeleverd. Bij de behandeling van dit laatste onderwerp sprak voor de VVD-fractie mevr. Smit-Kroes die haar betoog begon met op te merken, dat er bij het publiek langzamerhand sprake is van een mentaliteitsverandering, in deze zin, dat men de taxi meer en meer gaat zien als een verlengstuk van het openbaar vervoer. Zij maakte hierbij een aardige vergelijking. Het is nog niet zover, dat men de taxi als een stuk confectie ziet. Het is nog steeds maatwerk, om niet te zeggen haute couture. In dit licht spelen economische en sociale motieven een belangrijke rol. Dat is bij het openbaar vervoer al jaren zo en dat zal dan nu ook voor de taxi gaan gelden. Daarvoor is dan echter wel een beter ondernemersklimaat nodig, waarbij dan weer het personeel een rol speelt. Overigens was het mevr. Smit-Kroes opgevallen, dat in het proces tot inschakeling van de taxi in het openbaar vervoer, het oordeel van het publiek nauwelijks in aanmerking is genomen. Met een van de belangrijkste onderdelen van het wets-

ontwerp, t.w. de verhuur per zitplaats, kon mevr. Smit-Kroes in elk geval instemmen.

Voor een deel werd het debat beheerst door de financiële moeilijkheden, waarin het taxi-bedrijf verkeert. Daarover kwam een motie van de heer Van Thijn (PvdA), waarin werd uitgesproken gedurende een overgangperiode aan de taxi-centrales een rijksbijdrage te verstrekken. Minister Udink, die door het vertrek van dr. Drees op Verkeer en Waterstaat, al geruime tijd dit departement medebeheert, raadde de motie af, omdat hij de financiële consequenties niet kon overzien. Niettemin werd de motie door een meerderheid van de Kamer aanvaard. Behalve de drie confessionele fracties stemden van de VVD de heren Geertsema en Rietkerk, die ook (nog) Kamerlid zijn, tegen de motie.

Kieswet

De voorgestelde wijziging van de Kieswet, beogend bij verkiezingen het verbinden van kandidaten lijsten binnen de kieskringen mogelijk te maken, wanneer dat althans landelijk en op uniforme wijze gebeurt. Een denkbeeld, dat door de commissie Cals-Donner al vijf jaar geleden was geopperd; Het resultaat van die gedachte noemde mej. Kappeyne van de Coppello, die voor de VVD-fractie het woord voerde, „een verschroemde vrucht”. Haars inziens had de behandeling van deze wetswijziging best nog wat kunnen worden uitgesteld, nl. na afhandeling van het initiatiefvoorstel tot verhoging van de kiesdrempel.

Mej. Kappeyne wees er op, dat de lijstcombinatie, waarvan dan nu sprake is, optreedt als een vergrote partij, die daarbij kans heeft op het behalen van restzetels. Dit kiestechnische middel kan tot resultaat hebben, dat door de lijstcombinatie een aantal zetels meer wordt verkregen dan de partijen afzonderlijk zouden hebben gehad. Haars inziens is daarbij niet zozeer de politieke samenwerking doel, maar het behalen van extra zetels. Als het politieke doel inderdaad samenwerking tussen partijen zou zijn, dan begreep mej. Kappeyne niet, waarom daar het kiestechnisch middel van de lijstverbinding aan gekoppeld moet worden. Die samenwerking, zo betoogde zij, kan formeel ook naar buiten blijken doordat partijen verklaren, dat zij politiek gelijk zullen opereren. Als die verklaring door daden wordt onderstreept, dan is dat voor de kiezers een belangrijker politieke daad dan de lijstverbinding binnen eenzelfde kieskring.

Mej. Kappeyne bracht de berekeningen in herinnering, dat zij ook in dit blad heeft gemaakt en waaruit bleek, dat wanneer grote en middelgrote partijen lijstcombinaties aangaan, de winst beperkt blijft tot één zetel. Daarbij komt dan nog dat die schamele winst verdwijnt als er meer lijstcombinaties tegelijk optreden. Men kan zich dan afvragen waarvoor al dat gedoe nodig was.

Zij voegde er overigens nog een belangrijk bezwaar aan toe, nl. dat de lijstverbinding zeer grote zetelwinsten gaat opleveren, wanneer ze gecombineerd zou worden met een districtenstelsel, zoals de confessionele partijen en de progressieven dat voorstaan. Zij deelde dit bezwaar met de kleine partijen. Zij vond het allemaal maar een onwenselijk geknutsel met de kieswet. Mej. Kappeyne kwam tot de slotsom, dat een meerderheid van de fractie zich tegen de voorgestelde wijziging bleef verzetten. Het wetsontwerp is niettemin aanvaard.

Kijkgelden

Zo mogelijk nog groter verdeeldheid bestond er in de Tweede Kamer over het voorstel tot wijziging van de wet op de omroepbijdragen (regeringsvoorstel verhoging van f 75,- tot f 108,-).

Alvorens tot de eigenlijke zaak over te gaan, oefende de heer Van Dijk nog eens ernstige kritiek uit op het omroepbestel, dat niet alleen ingewikkeld is, maar in zijn toepassing ook nog ondemocratisch. De omroepwet-1968 handhaaft de binding aan het ledental en kent een evenredigheid tussen het aantal leden abonnees en het aantal zenduren. Maar die evenredigheid houdt bij 400.000 leden op. De AVRO — met 800.000 gezinnen — zou tweemaal zoveel zendtijd als VARA en TROS moeten hebben. Bij de radio trekt de minister deze consequentie wel, bij de tv niet.

Vervolgens wees de heer Van Dijk er op, dat de kijker/luisteraar eigenlijk weinig te zeggen heeft over de bestemming van de omroepbijdrage. De Omroepwet heeft een open systeem; met 15.000 leden komt men er al in. Zo kwam de TROS (nu A-omroep) er in en zo kwam de EO er bij. Maar die werd geen plaats in de bestaande zendruimte gegeven, maar werd er bij gevoegd door uitbreiding van de zendtijd. Anders zouden de andere omroepen tijd hebben moeten afstaan. Het omroepersoneel krijgt nu door hoe wankel zijn positie daardoor wordt (gevaar voor inkrimping en door ideeële motieven weinig kansen op overplaatsing). Toch is er een grens aan de uitbreiding van zendtijd, meende de heer Van Dijk. Die grens is namelijk de betaalbaarheid. Wij zullen dat binnenkort merken als de kabel-tv aan de orde komt.

Nu kan de omroep zich wel beklagen over de noodzaak van „verschraling” van de programma's, maar dan moet men zich in Hilversum maar eens duidelijk uitspreken: uitbreiding van zendtijd en „verschraling” of geen uitbreiding maar kwaliteitsverbetering. De VVD geeft prioriteit aan het laatste. In dit verband verzette de heer Van Dijk zich tegen een zo drastische verhoging als de regering wenst. Een tweede bezwaar tegen de sterke verhoging was de steun aan de pers, waardoor inkomsten aan de omroep worden onthouden. De VVD staat nog altijd voor de pers bij de omroep te betrekken. Dat zal des te nodiger zijn als regionale en lokale omroepen van de de grond komen.

De heer Van Dijk had verder kritiek op de investeringsfinanciering bij de omroep. Indien voor deze investeringen normaal zou kunnen worden geleend en afgeschreven, zou dit voor de komende vier jaren gemiddeld per jaar 20 à 23 miljoen gld. minder uitgaven betekenen. Daardoor zou de bijdrage-verhoging tot f 99 beperkt kunnen blijven, maar trekt men er ook nog de bijdragen aan de pers af, dan zou met f 95,- volstaan kunnen worden.

De heer Van Dijk zag het financieel ook niet zitten om de Wereldomroep voortaan niet meer uit de omroepbijdragen te bekostigen.

Om de verdeeldheid tussen de verschillende fracties duidelijk te maken: de progressieve drie waren voor een verhoging tot f 99,-; de CHU wilde één gld. minder, dus f 107,- om te demonstreren, dat de Kamer zich zorgen maakt over de forse stijging (44 pct.); de PvdA tenslotte wil de kijkers van kleuren-tv extra met f 26,- belasten.

Vragen

Men heeft ongetwijfeld uit de dagbladen kennis genomen van de pennestrijd, die zich heeft ontwikkeld naar aanleiding van een advertentie van de T. H. te Delft, waarin sollicitanten werden opgeroepen voor het vakgebied bouw- en volkshuisvestingseconomie, die o.m. „grondige kennis (moeten bezitten) van en inzicht (hebben) in het historisch en dialectisch materialisme”, iemand dus met een marxistische levensbeschouwing. Hierover heeft de heer Van Dijk aan de staatssecretaris van onderwijs, tenschappen gevraagd of „voor het vervullen van een betrekking aan een rijksinstelling van wetenschappelijk onderwijs enige eis mag worden gesteld van geloof of levensbeschouwing.

Mevr. Smit-Kroes heeft met de heer Van Dijk schriftelijke vragen aan dezelfde minister gesteld over een besluit van b. en w. van Groningen, voor de gemeentelijke scholen voor voortgezet onderwijs de mavo-drempel te laten vervallen. Gevraagd wordt of de minister bereid is middelen te beramen om de gedane maatregelen ongedaan te maken.

Eveneens van mevr. Smit-Kroes, nu aan de staatssecretaris van onderwijs vragen over peuterspeelzalen in kleuterscholen.

De heer Waalkens heeft zicht tot de regering gewend met vragen over de juistheid van het bericht, dat de NVV-bestuurder A. T. Kuperis voor ongeveer drie jaar naar Suriname gaat voor het verlenen van advies aan de Surinaamse vakbond en dat deze uitzending gefinancierd wordt uit ontwikkelingsgelden. Moet deze uitzending worden gezien als vergelijkbaar met de gebruikelijke uitzending van deskundigen in het kader van de internationale technische hulp-

De VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

heeft — gezien de uitbreiding van haar aantal leden — twee vacatures bij haar staf, gehuisvest in het gebouw van de Tweede Kamer:

- 1) Voortdurend wordt door de leden van de VVD-fractie in de Tweede Kamer een beroep gedaan op de beschikbare informatiebronnen, zoals die ter beschikking staan bij de griffie en in de bibliotheek. Deze informatiebronnen zijn, bijvoorbeeld, de Handelingen, de zgn. witte stukken, tijdschriften en andere literatuur. Uiteraard is de betrokken informatie strikt zakelijk en objectief gerangschikt. Vaak echter is er behoefte aan een compleet overzicht van de informatie over één bepaald onderwerp. De huidige staf ontbreekt echter de tijd — zeker na de recente uitbreiding van de fractie — om een effectieve dossiervorming tot stand te brengen. Daarom zoekt de fractie een

MEDEWERK(ST)ER

die belast zal worden met het vooral naar eigen inzicht bijeenbrengen, ordenen en ter beschikking stellen van al wat haar/hem zinvol toeschijnt.

- 2) Tevens zoekt de fractie een

RESEARCHER (M/V)

die tot taak zal hebben de bovenomschreven informatie, alsmede al het andere dat hij/zij daarvoor nuttig acht, te analyseren op de politieke implicaties en deze analyses ter beschikking te stellen van de fractie.

Schriftelijke sollicitaties aan de secretaris van de fractie: Th. H. Joekes, p/a VVD-fractie Tweede Kamer, Binnenhof 1A, Den Haag.

Volksgezondheid en milieu

Mevr. mr. E. Veder-Smit, lid van de Tweede Kamer, bespreekt de behandeling van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en milieuhygiëne in het parlement.

Het was een merkwaardige begrotingsbehandeling dit jaar. Evenals bij andere begrotingen moest in sneltreinvaart het hele beleid van de minister voor Volksgezondheid behandeld worden in ongeveer anderhalve dag. Bovendien werden dit jaar vele begrotingen tegelijk besproken, zodat er in één week drie aanhangig waren en minister Stuyt zijn redevoering in vier stukken heeft moeten uitspreken. Voor het publiek en voor de pers is zo'n behandeling nauwelijks meer te volgen en in de Handelingen kun je de snippers dan ook niet gemakkelijk terug vinden.

De vaste commissie voor volksgezondheid had een agenda opgemaakt van 23 punten, de milieuhygiëne niet inbegrepen. De meeste sprekers hielden zich daaraan behalve de PPR en de CPN. De aandacht concentreerde zich op een viertal punten, waarover ik graag wat meer wil vertellen.

Kosten

Opvallend was, dat door de meeste sprekers ongerustheid werd betoond over de stijgende kosten van de gezondheidszorg. Ik noem dit opvallend, omdat over dit onderwerp door mr. J. G. Rietkerk (als kamerlid) en mij al jaren is gesproken, voor het eerst in 1968. De totstandkoming van de Wet Ziekenhuisvoorzieningen onder Staatssecretaris Kruisinga was een moedige poging om de kosten van ziekenhuisbouw onder dwang te krijgen. Doch de exploitatie van de ziekenhuizen en verpleegtehuizen bleef een terrein waarop nog heel veel te doen viel.

Daarom werd door de VVD-fractie in maart 1972 een motie ingediend over de kosten van ziekenhuisbeheer, waarin de regering werd gevraagd initiatieven te nemen om te komen tot een kortere opnameduur, een verschuiving van de dure klinische behandeling naar de goedkopere poliklinische behandeling, en nog verschillende andere mogelijkheden tot kostenbeperking werden genoemd.

Deze motie, mede-ondertekend door KVP en DS'70, werd twee maanden daarna in gewijzigde vorm door de Tweede Kamer aanvaard en heeft een belangrijke steun voor de regering gevormd om tot nieuwe maatregelen op het gebied van de kostenbewaking te komen. Minister Stuyt gaf in zijn antwoord op 20 februari jl. een uitvoerig exposé van datgene, wat in het afgelopen jaar ter uitvoering van deze motie was gedaan. Ik noem daarvan het volgende:

1. een grootscheepse doorlichting van de gezondheidszorg door twee op dit gebied gespecialiseerde organisatie-bureaus.

2. instelling van een commissie van het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven ter bestudering van de bezettingsgraad van ziekenhuizen,

3. besprekingen met de medische specialisten over de honorariumregeling, en daarbij kunnen nog gevoegd worden de studies die door het Nationaal Ziekenhuis Instituut worden verricht en die in toenemende mate op deze vraagstukken worden gericht. De motie Dolman-Veder, zoals die na de wijziging van onze motie wel wordt genoemd, heeft dan ook zeker een duidelijke invloed op het beleid uitgeoefend,

Prettig was het daarom, dat ook andere partijen zich met de kostenontwik-

keling van de gezondheidszorg zijn gaan bezighouden, partijen waarvan we dat niet zozeer gewend waren, zoals D'66 bij monde van haar vertegenwoordiger dr. Beekmans. Niet zo prettig was het, dat daarna een groot ochtendblad in zijn hoofdartikel stelde, dat „eindelijk in de Tweede Kamer aandacht is geschonken aan de onstuitbaar lijkende stijging van de kosten van de gezondheidszorg". Deze zin deed wel even pijn, na alle inspanning van onze kant, doch pijn is iets, dat zowel in de gezondheidszorg als in de politiek herhaaldelijk voorkomt, en gelukkig ook weer overgaat.

Kwaliteit

Een tweede onderwerp, waarvoor ik de aandacht zou willen vragen, is de kwaliteitsbewaking in de ziekenhuizen. Deze kwaliteitsbewaking is nl. een gecompliceerde aangelegenheid. Men zal misschien denken, dat de kwaliteitsbewaking in handen ligt van de directies der ziekenhuizen, en dan speciaal in handen van de medisch-directeur. In feite is dit echter slechts zeer ten dele het geval. De ziekenhuisdirectie kan en hoort natuurlijk algemene regels te stellen voor de gang van zaken in het ziekenhuis, in de operatiekamers, in de verschillende afdelingen en voor de verschillende groepen medewerkers. Deze regels zijn van algemene aard en moeten worden aangevuld met instructies voor de diverse groepen van personeel.

De directie kan echter geen dagelijks toezicht houden op de medische medewerkers in het ziekenhuis, die daar voor eigen verantwoordelijkheid werken en alleen een contractuele verplichting tot behandeling hebben met de patiënt en niet met het ziekenhuis. De aansprakelijkheid voor het medisch handelen in het ziekenhuis is daarom een gecompliceerde zaak en heeft al heel wat gerechtelijke procedures ten gevolge gehad.

Vooraf omdat de individuele verantwoordelijkheid van de medische specialist door de toenemende ingewikkeldheid van het werk steeds zwaarder wordt, hebben de specialisten dan ook steun bij elkaar gezocht door het werken in teamverband en door vaktechnische besprekingen in het kader van de medische staf. De Landelijke Specialisten Vereniging heeft enige jaren geleden een commissie-Ziekenhuisstaven in het leven geroepen, die op dit terrein baanbrekend werk heeft verricht. Niettemin is het voor de gemiddelde patiënt, die het slachtoffer wordt van een onjuiste beoordeling of een gemaakte fout, zoals helaas ook in het medisch beroep voorkomt, erg onduidelijk aan wie deze fout is te wijten en toe wie hij zich met zijn klacht moet wenden.

Uiteraard is dit veelomvattende onderwerp van de kwaliteitsbewaking in het ziekenhuis niet geschikt voor een jachtige afhandeling van de begroting zoals dit jaar plaatsvond en daarom heb ik er slechts enkele opmerkingen over kunnen maken.

Allereerst is het van belang, dat in de ziekenhuizen duidelijke verhoudingen heersen, zodat iedere tak van dienst weet waar zijn taak ligt en wat zijn bevoegdheden zijn; vooral in de kring van de verplegenden en leerling-verplegenden is hieraan grote behoefte. Voorts is het noodzakelijk, dat de ziekenhuisstaven zich met grote kracht blijven inzetten voor de kwaliteitsbewaking. Indien de medische staven zorgen voor

een goede samenwerking met de andere groepen in het ziekenhuis en zich in het geheel daarvan willen inpassen, hoeft men niet tot een dienstverband over te gaan. De staven kunnen voor dit doel een vertrouwensarts aanstellen of een speciale commissie in het leven roepen, die steekproeven kan gaan nemen. Tenslotte is het belangrijk, dat de patiënt zoveel mogelijk informatie krijgt, opdat hij zijn situatie goed kan beoordelen.

Minister Stuyt deelde mede, dat hij van plan is te komen met een wetsontwerp inzake het ziekenhuisbeheer. In dit wetsontwerp wil hij regels geven voor de financiering, het bestuur en de exploitatie van ziekenhuizen. Dit lijkt een interessante gedachte, ook al weten we nog niet hoever de bewindsman met een dergelijk ingrijpen wil gaan.

Kruisverenigingen

Het debat over de financiële en organisatorische positie van de kruisverenigingen is bijzonder levendig geweest. Aan het Kamerdebat was al een spervuur van perscommuniqué's, adressen en nota's voorafgegaan. De kruisverenigingen beklagden zich over de beëindiging van een bepaalde subsidie en de ontoereikende verhoging van andere subsidies. Zij voerden daarbij niet ten onrechte als argument aan, dat enerzijds alle deskundigen de versterking van de extra-murale zorg bepleiten teneinde de ziekenhuizen te ontlasten, doch dat anderzijds de Regering deze extra-murale zorg verzwakt door aan de subsidies te knabbelen.

Doch de argumenten van de regering daartegenover waren evenmin van redelijkheid ontbloot. De regering stelde, dat de Kruisverenigingen nauwer moeten samenwerken en tot schaalvergroting moeten komen teneinde doelmatiger te werken. Bovendien betreurde zij, dat de kruisverenigingen het gesprek over de herstructurering van het kruiswerk, dat al geruime tijd met het departement gaande was, hadden afgebroken.

De plaatsruimte laat niet toe nader op deze zaak in te gaan. Mijn indruk was, dat er enkele communicatie-stoornissen waren opgetreden en dat de zaak opnieuw op gang moest worden gebracht. De kruisverenigingen doen al veel op het gebied van de herstructurering en dienen daarin te worden aangemoedigd.

Het leek mij daarom gewenst, voor de provinciale en landelijke kruisorganisaties, die de nieuwe opzet moeten bewerkstelligen, een financiële tegemoetkoming te creëren ter hoogte van de helft van het gevraagde bedrag. Gelukkig bleek het mogelijk de daarvoor benodigde 65 ton te vinden op een andere post van de begroting van volksgezondheid. Als goede regeringspartner kun je nu eenmaal niet zo'n bedrag uit een andere begroting plukken. En zeker kun je zo'n bedrag niet uitgeven als er geen dekking voor aanwezig is.

Met hulp van drs. D. J. D. Dees lukte het voor dit amendement de nodige steun te verwerven, evenals voor een motie, waarin wij een betere financiële basis en nieuwe structuur van het kruiswerk vroegen. Laten we hopen, dat het minister Stuyt gegeven zal zijn deze zaak tot een goed einde te brengen, evenals het hem tot dusver gelukte de pensionering van wijkverpleegsters en oud-wijkverpleegsters te regelen.

Vereniging van Staten- en Raadsleden

Het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD vergaderde op 12 maart in Amersfoort.

In verband met de komende statenverkiezingen heeft het bestuur een bijeenkomst belegd met vertegenwoordigers van de verschillende statenfracties op 13 april a.s. tijdens de dinerpauze van de algemene vergadering. Tevens bestaat het voornemen om op 11 mei met de statenleden en de leden van de Eerste Kamerfractie in het provinciehuis van Noord-Brabant te vergaderen.

Ten aanzien van de raadsverkiezingen heeft het bestuur een commissie Gemeenteprogram-1974 ingesteld, welke onder voorzitterschap staat van de heer mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle. Deze commissie zal op 14 mei a.s. geïnstalleerd worden.

Het bestuur beraadt zich nog over de dag die voor de kandidaat-raadsleden in het voorjaar 1974 zal worden gehouden.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Milieuhygiëne

Gewoonlijk komen bij de behandeling van de begroting Milieuhygiëne een aantal specifieke kwesties aan de orde, als mede een aantal algemene vraagstukken.

Van de plaatselijke en regionale problemen die besproken werden noem ik: de verontreiniging van de Donge, de vervuiling van het Naardermeer en de afvalverwerking in Rijnmond. Bij de behandeling van deze problemen bleek meestal toch weer, dat op de achtergrond een vraagstuk van algemene aard een rol speelde.

In dit verband heb ik opgemerkt, dat de taak van Kamerleden zich vooral niet moet beperken tot het signaleren van incidentele voorvallen, zoals het zinken van een schip, het zoekraken van vaten of een lozing door een bepaald bedrijf. Veel meer ligt onze taak in het analyseren van de algemene problematiek en het doen van voorstellen tot verbetering daarvan.

De informatie van de Kamerleden is echter nogal brokkelig en beperkt. Deze situatie houdt verband met het feit, dat de vaste Commissie voor Milieuhygiëne slechts een beperkt terrein bestrijkt. Het terrein van de waterzuivering hoort bijv. tot de vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat. En dat betekent, dat alle informatie op dat terrein, zoals de knipselkrant van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de publikaties van het R.I.Z.A., de vaste Commissie voor Milieuhygiëne niet bereiken. Eenzelfde situatie doet zich voor op het terrein van de kernenergie. Daarvoor bestaat een vaste Kamercommissie voor de kernenergie, bij wie wij moeten aankloppen als wij onze stem op dit gebied willen laten horen.

Minister Stuyt bleek gevoel te hebben

**D. W. Dettmeyer
65 jaar**

Het erelid van de VVD de heer D. W. Dettmeyer, werd op 18 maart 65 jaar. Zoals bekend is de heer Dettmeyer sinds geruime tijd wegens ziekte helaas niet meer in staat actief aan het partijleven deel te nemen, maar zijn belangstelling geldt nog onverminderd de VVD, die hij mede heeft opgericht. Ter gelegenheid van zijn verjaardag zond het hoofdbestuur hem een bloemenmand.

voor de moeilijkheden van „zijn” commissie en zegde daarom toe, dat wij voortaan de maandelijkse mededelingen van de Interdepartementale coördinatiecommissie zouden ontvangen. Inmiddels arriveerden de eerste exemplaren die mij bijzonder waardevol lijken.

Actiegroepen

Niet alleen de vaste Kamercommissie staat voor het probleem hoe zij aan de nodige informatie moet komen. Hetzelfde geldt voor de vele tientallen actiegroepen die ons land langzamerhand tellen. Een nadere beschouwing over het werk van verschillende actiegroepen lijkt me in dit verband op haar plaats.

Er zijn actiegroepen in allerlei soorten. We zien actiegroepen ontstaan die zich voor een bepaald onderwerp interesseren, zoals de Ooy-polder, de werkgroep-Dollard, de comités tegen geluidshinder van bepaalde vliegvelden enzovoort. Daarnaast zijn er actiegroepen, die zich voor een bepaald gebied in zijn geheel interesseren, zoals de Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, de Vereniging tegen Milieubedrijf en in om het Nieuwe-Waterweggebied, de Vereniging Milieuhygiëne Zeeland, etc. Ten slotte zijn er verenigingen die het hele land bestrijken, zoals de Vereniging Milieu Defensie en de Stichting Natuur en Milieu (de vroegere Contact-commissie).

Ik veronderstel, dat heel wat geïnteresseerde lezers van Vrijheid en Democratie lid zijn van een der bovengenoemde verenigingen.

Het is duidelijk, dat de kwaliteit en de „gevechtskracht” van al deze groepen sterk uiteenloopt. Dit is mede afhankelijk van de deskundigheid waarover men beschikt en het apparaat waarmee men kan werken. Sommige groepen stellen zich meer gouvernementeel op dan andere. Wanneer men een plaats heeft gekregen in een officieel advieslichaam en derhalve regelmatig met ambtenaren in aanraking komt en over goede informatie beschikt, krijgt men een andere kijk op de dingen, dan wanneer men zelf alle inlichtingen moet veroveren. In geloof, zonder dit te kunnen bewijzen, dat sommige actiegroepen ook bewogen worden door een algemeen wantrouwen in overheid, ambtenaren en industrie. Het zou interessant zijn eens een onderzoek te doen naar het algemeen maatschappelijk inzicht van de verschillende actiegroepen.

Kortsluiting

Het nut van actiegroepen sla ik over het algemeen hoog aan. Zij activeren de publieke opinie, dragen gegevens aan en vervullen een brugfunctie tussen over-

heid, volksvertegenwoordiging en bevolking.

Er doen zich echter ook vrij regelmatig kortsluitingen voor, waaraan ik een enkele beschouwing wil wijden.

1. Allereerst komt het voor, dat men over onvoldoende basiskennis beschikt. Ik denk hier aan de recente actie die wordt gevoerd tegen de heffingen inzake de waterverontreiniging. Men kent de wetgeving niet genoeg en weet niet, dat de maatstaf is voor de heffing.

2. Men weet niet, tot wie men zich moet wenden om de nodige inlichtingen te krijgen, of durft dat niet. Er is nog geen algemeen bekend informatiecentrum, waartoe men zich gemakkelijk kan wenden; de weg naar de verschillende departementen is soms moeilijk te vinden, en de desbetreffende ambtenaren zijn vaak overbelast.

3. Men verkeert in de mening, dat de belangen van het milieu bij de overheid niet zwaar genoeg wegen. Dat komt waarschijnlijk, omdat de procedures, waarmee deze belangenafweging geschiedt, zo, ingewikkeld zijn en tijdrovend.

De overheid mag nooit lichtvaardig een beslissing nemen, doch moet altijd een gedegen onderzoek laten voorafgaan. Daardoor ontstaat dan de onbevredigende situatie, dat bijv. een inventarisatie van wat er voor lozingen op de Rijkswateren geschiedt in het Rijnmondgebied nog lang niet gereed is, en dat bijv. het saneringsplan voor Rijnmond nog niet verder is gekomen dan een voorstel. Zo bestaat ook over de mate waarin luchtverontreiniging door verschillende stoffen toelaatbaar is nog geen officieel voorschrift en is het landelijk meetnet nog in opbouw. Ook is het gehele stelsel van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren, dat berust op decentralisatie en differentiatie, voor de burger weinig doorzichtig. Ik ben daarom erg blij met de toezegging van minister Stuyt, zich te zullen beraden over de vraag hoe de voorlichting door de lagere overheid en door waterschappen en zuiveringschappen kan worden verbeterd.

Heffingen

Uitvoerig is gesproken over de wijze waarop heffingen moeten worden berekend en de bestemming, die aan de gelden zal worden gegeven. De spreker van de PSP maakte bezwaar tegen de uniforme heffing per woning op het gebied van de waterverontreiniging. Hij zou de voorkeur geven aan een heffing, verband houdend met het aantal bewoners, en vond de daaraan verbonden inningskosten minder belangrijk. Een nota over het systeem van de heffingen zal bin-

nenkort aan de Kamercommissie worden overgelegd.

Ten aanzien van de bestemming van de heffingen inzake de luchtverontreiniging deelde minister Stuyt mede, dat aan de provincies tot eind 1973 een bedrag van 4,5 miljoen zal worden uitgekeerd, waarbij Zuid-Holland een aanzienlijk bedrag extra zal krijgen.

Onze fractie heeft een bondgenoot in de KVP gekregen bij haar streven om voor de industrie fiscale faciliteiten te krijgen ten behoeve van milieu-investeringen. In dit verband is het verheugend dat het wetsontwerp Selectieve Investerings Regeling thans door minister Langman zodanig is gewijzigd, dat daarin in elk geval de milieu-investeringen worden vrijgesteld. Daarom had de VVD-fractie in het voorlopig verslag met nadruk gevraagd.

De heer Tuijnman heeft uiting gegeven aan zijn grote bezorgdheid over de manier waarop nog steeds het vaste afval en speciaal het chemische afval wordt verwijderd: „Er wordt maar aangerotzood” moest hem van het hart. Vuilstorting op grote schaal is niet meer mogelijk. We moeten daarom op zo kort mogelijke termijn komen tot een betere wetgeving op dit gebied, waarbij een meer gecentraliseerd systeem wordt opgebouwd.

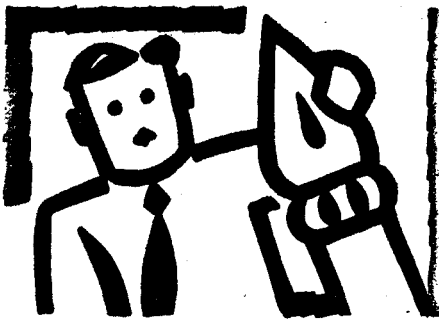
Minister Stuyt antwoordde hem, dat een wettelijke regeling inzake de chemische afvalstoffen de hoogste prioriteit heeft gekregen op het departement en kondigde aan, dat voor de zomer een wetsontwerp terzake zal worden ingediend.

Hinderwet

De toepassing van de Hinderwet op de zgn. bio-industrie gaat de minister evenals ir. Tuijnman zeer ter harte. Er is overleg gaande met het departement van landbouw over een wijziging van het Hinderbesluit, waarbij veehouderijen van bepaalde omvang als een nieuwe categorie onder de bepalingen van de Hinderwet zullen worden gebracht. Verder is een uitgebreid onderzoekprogramma gestart om de milieuhygiënische bezwaren van deze nieuwe vorm van veehouderij zoveel mogelijk te ondervangen.

De conclusie uit het milieudebat kan zijn, dat op het departement heel wat plannen en maatregelen in bewerking zijn. Het gaat ons alleen natuurlijk nooit vlug genoeg. We zouden het liefst datgene, wat er in een eeuw aan het milieu is bedorven, binnen een tiental jaren weer willen herstellen. En dat betekent, dat diegenen die met de zorg voor het milieu zijn belast, onder zware druk moeten werken.

**Mijn
opinie is...**

• Huisartsenpensioenen

Echtpaar Habenix zit in het bejaardenhuis. De kosten hiervoor bedragen f 24.000,—. Verder krijgen zij een zakcentje van f 1200,— en gratis ziektekostenverzekering waarvoor een arts bij eenzelfde dekking f 3000,— moet reserveren. Habenix & Co consumeren derhalve voor f 28.200,—. Het tekort wordt bijgepast door de Sociale Dienst.

Dr. 65+ woont met zijn vrouw in de kamer ernaast en heeft hetzelfde uitgavenpatroon: een dak boven het hoofd, ziekterisico verzekerd en een zakgeldje van f 100,— per maand voor alle voorkomende uitgaven. Maar... dr. 65+ kan niet bij de Sociale Dienst aankloppen, want hij moest zo nodig voor een pensioen sparen.

Pensioen + AOW-uitkering bedragen samen f 33.500,—. Maar zijn pensioen is onderworpen aan vermogensbelasting: f 819,—. Na verrekening van aftrekpost ziektekostenverzekering, wordt hij aangeslagen in de inkomstenbelasting voor f 8197,—. Hij moet daarom bruto verdienen f 28.200,— + f 819,— + f 8197,— = f 37.216,— om als Habenix te kunnen leven. Hij komt dus nog f 3716,— te kort.

Om dit tekort uit rente van beleggingen te kunnen betalen, moet hij een kapitaaltje achter de hand hebben. Als gemiddeld rendement geldt 7%, maar daar gaat 0,7% af voor vermogensbelasting en 0,3% voor vermogensbeheer. Netto rendement derhalve 6%.

Om f 3716,— te kunnen uitgeven, moet hij echter f 7283,— verdienen (49%-schijf). Hij moet dan een kapitaal achter de hand hebben van 100 x f 7283,— : 6 = f 121.383,— dat hij op-

zij moest leggen naast zijn premie van f 19.600,— per jaar voor het verplichte artsenpensioen.

Einde van de rekensom: Habenix = dr. 65+ + f 122.000,—.

Raar maar waar.

Is de pensioenregeling zo beschouwd dan wel zinvol?

P. J. LONCQ DE JONG,
Winterswijk

• De geldzwendel

Het is een jammerlijk verschijnsel dat de eeuwenoude geldzwendel, die zich vandaag als voorheen manifesteert in de vorm van stijgende prijzen en demoralisatie, min of meer stilzwijgend wordt aanvaard. De dollardevaluatie 1973, kort na de dollardevaluatie van december 1971, toenmaals nota bene op hoog niveau toegejuicht als een „historische en unieke gebeurtenis”, is in wezen niet anders dan een verkapte en onrechtvaardige onteigening van allen die dollars bezitten.

Het doet blijkbaar niet ter zake dat deze dollar-eigenaren hun dollar aanhielden op grond van een lange reeks officiële verklaringen inzake dollar-soliditeit en stabiliteit. Deze nieuwste monetaire wereldonteigening wordt let wel voorgesteld als een soort politiek economische genialiteit tengevolge waarvan de monetaire wereldproblemen zijn opgelost. Dat neemt niet weg dat de monetaire autoriteiten voor de zoveelste maal hebben bewezen dat zij hun allereerste plicht: handhaving van de koopkracht van het geld, op hoog niveau verzaken.

De politiek en politici, die de monden vol hebben over sociale rechtvaardig-

heid, sociale zekerheid, rechten van de mens enz., maar tegelijkertijd universeel onrecht plegen door middel van grootscheepse geldvervalsingen zijn, op de keper beschouwd, demoraliserende elementen. En dat is de kern van de gevestigde inflatie-routine, gif dat langzaam maar zeker in alle lagen van de bevolking doordringt en waarvan de economisch zwakkeren het meest te lijden hebben.

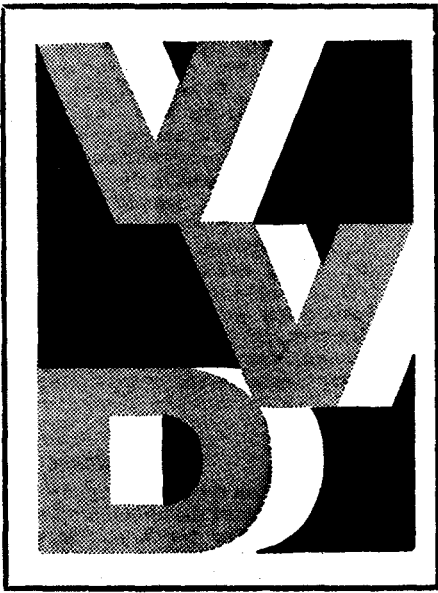
Sedert vele decennia hebben monetair en economische deskundigen zoals: Rueff, Heilperin, Hahn, Harper, Von Mises, Rist, Rivier en vele anderen als roependen in de politieke woestijnen gewaarschuwd en geprotesteerd tegen het systeem van politiek-ambtelijk vastgestelde wisselkoersen met een gefixeerde goudprijs. Het is eigenlijk zo klaar als een klontje dat geen mens en dus ook geen regering toekomstige ruilverhoudingen kan beoordelen of bepalen, want niemand kan de toekomst doorzien. Maar desalniettemin geldt vandaag als hoogste monetaire wijsheid, dat zowel de toekomstige goudprijs als de toekomstige valuta-prijzen of ruil-verhoudingen dictatoriaal en doctrinair gekluisterd moeten zijn aan de regerende... toekomstvisioenen.

Is het niet logisch dat soortgelijke wettelijke toekomstvisioenen, volgens Rueff „infantiele verblindingen” en volgens Hahn „het dolce vita van de vaste wisselkoersen” in de praktijk van het dagelijks leven monetaire en/of economische spanningen en conflicten teweeg brengen? Waar blijven de liberale politici en woordvoerders, die zich verzetten tegen deze onliberale gang van zaken?

E. HENNY, DEN HAAG

Amendementen voor Assen

Op de voorstellen die onder de agendapunten 8, 9, 10, 12, 19 en 20 (zie de Beschrijvingsbrief, opgenomen in ons blad van 2 maart) door de algemene vergadering van de VVD op 13 en 14 april in Assen behandeld zullen worden, zijn de op deze pagina's afgedrukte amendementen binnen gekomen, welke uiteraard in de discussies zullen worden betrokken.

8. Voorstel afdeling Groningen tot contributieverlaging voor studerende.

Amendement afdeling Doorn:

De contributie voor jongeren van 18 - 21 jaar te stellen op f 10 per jaar.

Toelichting:

De afdeling heeft kennis genomen van het voorstel van de afdeling Groningen en van het prae-advies daarover van het hoofdbestuur. Het onderhavige voorstel wil de afdeling in de plaats stellen van dat van de afdeling Groningen. Door een lage contributie verwelkomt de partij alle jongeren die recentelijk kiesgerechtigd zijn geworden, onverschillig of zij studerend zijn of niet en ook onafhankelijk van de vraag of zij als gezinslid kunnen toetreden. Nadelige financiële gevolgen zijn van het voorstel niet te verwachten.

9. en 10. Voorstellen afdelingen Utrecht en Velsen/

Amendement afdeling Hoogeveen:

In het partij-orgaan „Vrijheid en Democratie” kan telkens één onderwerp worden behandeld, waarbij tevens het VVD-standpunt en de standpunten die in het recente verleden zijn ingenomen door de Tweede Kamerfractie van de VVD kunnen worden vermeld. Deze losbladige pagina kan het beste verzorgd worden door de vertegenwoordiger in de Tweede Kamer, die het betreffende onderwerp heeft behandeld.

12. Voorstel hoofdbestuur losbladig jaarboekje.

Amendement afdeling Norg:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 april 1973 in algemene vergadering bijeen:

a. gezien het door het hoofdbestuur ingediende voorstel om alle afdelingen en kamercentrales te verplichten tot afname van twee nieuw uit te geven losbladige VVD-almanakken, met verplicht abonnement op de daarop tweemaal per jaar uit te geven supplementen en wijzigingsbladen;

b. gehoord de door de afdeling Norg van de partij tegen dit voorstel ingebrachte bezwaren;

c. van oordeel zijnde, dat hiermede in het bijzonder de kleine afdelingen een relatief te zware financiële verplichting wordt opgelegd;

d. besluit, dat de afdeling met een ledental van vijftig of minder slechts mogen worden verplicht tot afname van één exemplaar van bedoelde almanak, supplementen en wijzigingsbladen en

e. machtigt het hoofdbestuur, de afdelingen met meer dan honderd leden tot een grotere afname te verplichten, zulks echter met een maximum van één exemplaar per vijftig leden of gedeelte daarvan.

19. Vaststelling behandelingsprocedure Liberaal Manifest.

Amendementen op ontwerpbesluit hoofdbestuur.

Afdeling Arnhem:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen, gezien het Liberaal Manifest, gelet op de diverse voorstellen ter behandeling van dit Liberaal Manifest,

1. beveelt de studie van het Liberaal Manifest krachtig aan,

2. is van mening dat het verkiezingsprogramma Liberalen op nieuwe wegen geactualiseerd dient te worden op basis van de in sub 1 genoemde discussies,

3. is van mening dat het ook uit hoofde van de gewijzigde politieke situatie nuttig is dat de partij zich opnieuw over haar programma uitspreekt,

4. draagt het Hoofdbestuur op, de procedure in werking te stellen tot vaststelling van een nieuw partijprogramma waarbij de afdelingen het recht van amendement hebben,

5. draagt het Hoofdbestuur op, zo mogelijk met medewerking van de samenstellers van het Liberaal Manifest het programma Liberalen op nieuwe wegen te herzien in de geest van het Liberaal Manifest opdat dit herziene programma als uitgangspunt voor het nieuwe programma sub 4 kan dienen,

6. besluit dat gezien de procedure sub

4 en 5 de behandeling door de partij van de resoluties gebaseerd op het Liberaal Manifest achterwege kan blijven, en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Indien de thans geldende procedure aangaande de behandeling in de partij van het Liberaal Manifest wordt gevolgd, hebben we aan het einde van dit jaar drie stukken die elkaar qua inhoud niet noodzakelijkerwijs dekken, t.w.:

het programma Liberalen op nieuwe wegen, het Liberaal Manifest als zodanig en een set resoluties naar aanleiding van het L.M. Dit geeft verwarring; omdat Liberalen op nieuwe wegen een breder spectrum van standpunten geeft dan de L.M. resoluties, zal men voor sommige zaken het éne, voor andere zaken het andere boekje moeten opslaan.

De afdeling Arnhem wil daarom bijgesloten ontwerp-besluit aan de Algemene vergadering van 13 en 14 april voorleggen. Dit ontwerpbesluit houdt een wijziging in van de procedure zoals die is vastgesteld door de Algemene vergadering van 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen. In het kort komt het erop neer dat de resoluties ex L.M. geheel verdwijnen. Vervolgens worden de samenstellers van het L.M. zo mogelijk verzocht om Liberalen op nieuwe wegen in de geest van het L.M. te herzien. Dit laatste stuk wordt dan ter discussie en ter amendering van de partij voorgelegd en dient zo als uitgangspunt voor een nieuwe versie van Liberalen op nieuwe wegen. Op deze wijze vangen we drie vliegen in één klap:

1. de partij heeft een geactualiseerd, „compleet” program, wat van nut kan zijn bij eventuele nieuwe kamerverkiezingen,

2. er ontstaat één officieel programma, dat langs democratische weg tot stand is gekomen,

3. de kruisbestuiving van L.M. en Liberalen op nieuwe wegen zal waarschijnlijk een intensieve discussie binnen de partij doen opbloeien.

Wij hopen dat u ons ontwerp besluit wilt ondersteunen; dit houdt tevens in dat u uw steun onthoudt aan de motie-Bos c.s. en het Ontwerp-besluit van het Hoofdbestuur (Beschrijvingsbrief punt 19a). De afdeling Arnhem zal wel steun geven aan de Ontwerp-resolutie van het Hoofdbestuur, welke op dezelfde plaats is afgedrukt.

Afdeling Velsen/Santpoort:

De afdeling Velsen steunt het voorstel tot globale aanvaarding van het Liberaal Manifest. Ter nadere bepaling van diverse principiële standpunten geeft de afdeling Velsen de voorkeur aan herziening van „Liberalen op nieuwe wegen” boven het in behandeling nemen van de aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resoluties.

Toelichting:

De afdeling Velsen ziet het Liberaal Manifest als visitekaartje bij eerste kennismaking, dat lange tijd bruikbaar moet blijven. Is er behoefte aan nadere kennismaking, dan moeten de uitgewerkte standpunten te vinden zijn in „Liberalen op (event.) nieuwste wegen”, dat steeds opnieuw aangepast moet kunnen worden.

Afdeling Norg:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13/14 april 1973 in algemene vergadering bijeen:

1. gelet op het, op voorstel van het hoofdbestuur, door de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen genomen besluit tot het doen behandelen en vaststellen door de partij van een te ontwerpen Liberaal Manifest;

2. kennis genomen hebbende van het door de daartoe ingestelde stuurgroep ontworpen Liberaal Manifest en de door het hoofdbestuur, conform het hierboven genoemde besluit van de algemene vergadering, vastgestelde procedure van behandeling en vaststelling door middel van beraadslaging en stemming door de algemene vergadering over aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resoluties;

3. gelet op een door een aantal leden ingediend voorstel tot globale aanvaarding van het Liberaal Manifest, zonder beraadslaging over de opgestelde ontwerp-resoluties en het standpunt van het hoofdbestuur terzake;

4. mede gelet op een door de afdeling Norg ingediend voorstel tot integrale

aanvaarding van het Liberaal Manifest als principiële gespreksbasis, zowel voor intern beraad als in het contact met groepen of personen buiten de partij, welke aanvaarding echter binnen de partij nog zou moeten worden gevolgd door nadere uitwerking en bezinning (evtl.: en het standpunt van het hoofdbestuur terzake);

5. besluit het Liberaal Manifest, zoals opgesteld door de daartoe ingestelde stuurgroep, in zijn totaliteit te aanvaarden als principiële basis van beraad en overleg, zowel binnen de partij als met anderen, en

6. draagt het hoofdbestuur op een procedure vast te stellen voor het nader uitwerken van de in het Liberaal Manifest aangesneden onderwerpen en verdere bezinning daarop door de diverse geleidingen van de partij.

Afdeling Amsterdam:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen;

a. gelet op het voorstel van het hoofdbestuur door de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen genomen besluit tot het doen behandelen en vaststellen door de partij van een te ontwerpen Liberaal Manifest;

b. kennis genomen hebbende van het door de daartoe ingestelde stuurgroep ontworpen Liberaal Manifest en de door het hoofdbestuur conform het hierboven genoemde besluit van de algemene vergadering vastgestelde procedure van behandeling en vaststelling door middel van beraadslaging en stemming door de algemene vergadering over aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resoluties;

c. gelet op een voorstel tot aanvaarding van het Liberaal Manifest als gespreksbasis;

d. besluit de verdere gedachtenwisseling over het Liberaal Manifest zowel in als buiten de partij te bevorderen, zulks aan de hand van de door de stuurgroep op te stellen vraagpunten, die in de afdelingen en zo mogelijk in discussies met andere groeperingen en personen behandeld zullen worden;

e. draagt het hoofdbestuur op hiertoe het nodige te verrichten en de leden op de zijns inziens daartoe meest geëigende wijze geïnformeerd te houden.

Afdeling Nijmegen:

ad. c. Gelet op een voorstel tot aanvaarding van het Liberaal Manifest als gespreksbasis;

ad d. Besluit de interne gedachtenwisseling over het Liberaal Manifest in de diverse geleidingen van de partij, aan de hand van vraagpunten voort te zetten, en doet een beroep op een ter vergadering te vormen politieke overleggroep — bestaande uit vertegenwoordigers van de stuurgroep en andere groepen — om met alle liberalen in Nederland, die naar de geest van het Liberaal Manifest willen overleggen, over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel, gesprekken tot stand te brengen.

Afdeling Voorschoten:

d. besluit de interne gedachtenwisseling over het Liberaal Manifest in de diverse geleidingen van de partij voort te zetten;

e. draagt het hoofdbestuur op tijdig voor de hierna te noemen buitengewone algemene vergadering de voorgestelde ontwerp-resoluties te vervangen door een nader te bepalen aantal ontwerpuitspraken, op te stellen met inachtneming van de op de oorspronkelijke ontwerp-resoluties ingediende amendementen en eventuele reacties op het Liberaal Manifest in andere vorm, teneinde

f. de standpunten ontleend aan het Liberaal Manifest te doen vastleggen door een in het najaar van 1973 te houden buitengewone algemene vergadering.

Toelichting:

a. Tegen de oorspronkelijk ingediende 14 ontwerp-resoluties bestaan gegronde bezwaren, zowel tegen de achtergrond van het gestelde in het Manifest als tegen de vorm en de inhoud van sommige resoluties.

b. In punt d. van het ontwerpbesluit staat o.m. „overeenkomstig de door het hoofdbestuur voorgestelde procedure”, hetgeen zou betekenen, dat de oorspronkelijke 14 ontwerp-resoluties weer ter discussie zouden worden gesteld.

c. Het is gewenst, dat aan het Liberaal Manifest ontleende standpunten en uitspraken weloverwogen en na grondige studie worden opgesteld; zij gaan na aanneming op een algemene vergadering een zelfstandig bestaan naast het Manifest leiden en worden naar buiten

als partij-uitspraken in enge zin aange-merkt.

Afdeling Doorn:

De afdeling houdt zich voor ogen, dat het Liberaal Manifest niet een volledige weergave of vervanging van het partijprogramma bedoelt te zijn; desalniettemin toont vergelijking van het Liberaal Manifest met het officiële partijprogramma Liberalen op nieuwe wegen aan, dat het Manifest een te groot aantal punten uit het partijprogramma onbesproken laat, om als een formele presentatie van het liberale denken te kunnen dienen. De afdeling is daarom van mening, dat het ontraden moet worden, het Liberaal Manifest op de komende partijvergadering van 13 en 14 april a.s. te Assen in resoluties vast te leggen, met het doel dit Manifest, aldus geformaliseerd, dienstbaar te maken aan het overleg met anderen buiten de partij. Bovendien overweegt de afdeling dat de ontwerp-resoluties aanleiding kunnen geven tot vaak diepgaande kritiek en dat de tijd heeft ontbroken om met de vereiste zorgvuldigheid op de tekst in te gaan.

Zij stelt daarom voor, de ontwerp-resoluties in hun huidige, onvoldoende voldragen vorm, op de bovengenoemde partijvergadering niet in behandeling te nemen. De afdeling stelt daarenboven voor de behandeling der resoluties in de afdelingen voort te zetten, waarna een evaluatie van afdelingsstandpunten kan plaatsvinden met de bedoeling dat deze strekken tot grondslag van door de partijraad te bepalen standpunten. Voorts stelt de afdeling voor, opdracht te verstrekken aan de stuurgroep Liberaal Manifest om, met inachtneming van de door de partijraad ingenomen standpunten, onder haar eigen verantwoordelijkheid, de definitieve versie van het Manifest vast te stellen.

Het grote belang van een gedegen behandeling van de resoluties tot het Libe-

raal Manifest meent de afdeling te kunnen illustreren aan de hand van de inhoud van ontwerp-resolutie I, waarin o.m. de wens wordt uitgesproken dat twee partijen of partijgroepen worden gevormd, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat steeds één van beide de parlementaire meerderheid zal behalen.

De afdeling wenst wel haar waarde-ning uit te spreken voor de open, liberale, en bij-de-tijdse benadering van de vraagstukken die de huidige versie van het Liberaal Manifest kenmerkt en die in die zin, representatief kan worden geacht voor de geest waarin de VVD haar liberale beginselen in de praktijk wenst te brengen. De afdeling is daarom van mening dat het Liberaal Manifest, in afwachting van zijn definitieve vaststelling, ook in zijn tentatieve vorm één van de nuttige middelen kan zijn bij het vereiste streven van de partij om al degenen te bundelen die de vernieuwende kracht van de persoonlijke vrijheid en verantwoordelijkheid beschouwen als de meest wezenlijke faktor voor het welzijn van de samenleving als geheel.

Concluderend stelt de afdeling voor, één enkele motie aan de Algemene Vergadering van de partij voor te leggen, waarin het Liberaal Manifest gelet op de overwegingen vervat in de beide voorgaande alinea's van deze bijlage, in afwachting van een nadere behandeling in de partij, voorlopig wordt aanvaard.

Afdeling Breda:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen:

1. beschouwt het Manifest in zijn huidige vorm als een discussiestuk voor de meningsvorming binnen de partij en niet als basis voor gesprekken met mensen buiten de partij over de hervorming van het partijstelsel;
2. draagt de stuurgroep op het Manifest in een duidelijke, verkorte vorm, in eenvoudig Nederlands, te herschrijven;
3. verlangt dat de leden van de partij via hun afdelingen in staat worden gesteld hun mening over de inhoud van het nieuwe stuk te vormen.

20. Ontwerp-resolutie hoofdbestuur inzake partijstructuur.

Afdeling Norg:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13/14 april 1973 in algemene vergadering bijeen:

1. is van oordeel, dat de partij-politieke structuur in Nederland is verouderd;
2. spreekt de wens uit, dat op grond van werkelijke politieke scheidslijnen partijen of partijgroepen tot stand komen, waarvan redelijkerwijs mag worden verwacht, dat daaruit steeds een parlementaire meerderheid kan worden gevormd, waarin een in overeenstemming met de wens van die meerderheid optredend kabinet zijn vertrouwensbasis vindt;
3. wendt zich tot alle Nederlanders, die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om met de VVD op basis van het Liberaal Manifest, te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel;
4. spreekt haar uitdrukkelijke bereidheid uit aan zodanige hervorming mee te werken;
5. draagt het hoofdbestuur op al het mogelijke te doen voor het stand brengen van het onder 3 bedoelde overleg.

Afdeling Rijswijk:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering te Assen bijeen, overwegende

— dat het Liberaal Manifest een tweeledig doel heeft, te weten de bevordering van de gedachtenwisseling binnen de partij en het op gang brengen van gesprekken met al diegenen die de hervorming van het partijstelsel als noodzakelijk ervaren;

— dat het ontwerp-besluit van het hoofdbestuur, gepubliceerd in de beschrijvingsbrief onder nummer 19a ten doel heeft de gedachtenwisseling binnen de partij te bevorderen;

— dat de ontwerp-resolutie van het hoofdbestuur als omschreven onder punt 20 van de beschrijvingsbrief de gesprekken met Nederlanders buiten de partij beoogt te bevorderen, doch dat er be-

hoefte aan bestaat deze gedachtenwisseling door middel van het Liberaal Manifest richting te geven;

besluit de bedoelde ontwerp-resoluties van het hoofdbestuur (gepubliceerd onder punt 20 van de beschrijvingsbrief) in dier voege aan te vullen, dat de zinsnede onder punt c. thans luidt:

„c. wendt zich tot alle Nederlanders die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om met de VVD op basis van de uitgangspunten van het Liberaal Manifest te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel.

Afdeling Amsterdam:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen

a. van oordeel dat de partij-politieke structuur in Nederland is verouderd.

b. spreekt de wens uit dat op grond van werkelijke politieke scheidslijnen partijen of partijgroepen tot stand komen, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat daaruit steeds een parlementaire meerderheid kan worden gevormd waarin een in overeenstemming met de wens van die meerderheid optredend kabinet zijn vertrouwensbasis vindt

c. wendt zich tot alle Nederlanders die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om naar de geest van het Liberaal Manifest met leden van de VVD te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel

d. spreekt haar uitdrukkelijke bereidheid uit aan deze activiteiten medewerking te verlenen.

Afdeling Nijmegen:

ad c. Wendt zich tot alle Nederlanders, die naar de geest van het Liberaal Manifest willen overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel.

VVD in parlement

VERVOLG VAN PAGINA 5

verlening? Indien een en ander bevestigend wordt beantwoord, waar ligt dan de verantwoordelijkheid voor de aard en kwaliteit van de adviezen van de heer Kuperis, zo wil de heer Waalkens weten.

Mevr. Smit-Kroes en dr. Berkhouwer wijzen de minister van economische zaken op een onlangs tot stand gekomen Engelse wet, waarin wordt voorgeschreven dat op goederen, vervaardigd buiten het Ver. Koninkrijk en in het Ver. Koninkrijk te koop aangeboden, bij het werk of merknaam het land waar de goederen vervaardigd zijn moet worden vermeld. Beide VVD-Kamerleden willen van de ministers weten of deze wet de fabrikanten binnen het Ver. Koninkrijk niet in een voordeliger positie jegens de fabrikanten in andere EEG-lid-staten brengt. Zo ja, druisst de Engelse wet dan niet in tegen het EEG-verdrag? Wil de minister al wat in zijn vermogen ligt doen om dit probleem op te lossen?

De heer Keja heeft schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van een brief van het bestuur van de Ned. Vereniging van Kapiteins Grote Vaart, waarin het een „bekend feit” wordt genoemd, dat ongeveer vijf pct. van de gezagvoerders dikwijls onder de druk van grote verantwoordelijkheid alcoholist is geworden. Is de minister van mening dat dit, gezien de positie van de gezagvoerder aan boord, tot zorgwekkende situaties kan leiden? De heer Keja, vraagt voorts de minister de vereniging de helpende hand te bieden bij het vinden van een bevredigende oplossing van de moeilijkheden ten deze.

Tenslotte heeft de heer De Beer vragen aan de minister van volksgezondheid en milieuhygiëne gesteld over de misselijk makende stank op 21 maart in Vlaardingen en Schiedam, afkomstig van een schoonmaakbedrijf voor tankers aan de Nieuwe Waterweg.

Maaltijden

De algemene vergadering te Assen begint zoals bekend reeds op vrijdagmiddag.

Voor hen die deze middagvergadering bijwonen bestaat gelegenheid om 6 uur in Bellevue een eenvoudige warme maaltijd te gebruiken, bestaande uit soep, kalfs-oester, groente, aardappelen en ijs met vruchten, tegen de prijs van f 11,-, inclusief bediening en BTW.

Men dient zich hiertoe aan het begin der vergadering in het bezit te stellen van een dinerbon, verkrijgbaar bij de ingang van de zaal.

Zij die eerst later in de middag in Assen arriveren en in Bellevue willen eten, dienen zich hiertoe tevoren bij het algemeen secretariaat in Den Haag aan te melden.

Zaterdagochtend zullen bij de ingang van de zaal lunchbonnen verkrijgbaar zijn voor een lopende koffiemaaltijd, bestaande uit soep, broodjes en koffie, tegen de prijs van f 6,10 inclusief. Ook hier geldt dat alleen zij die in het bezit van een lunchbon zijn van deze gelegenheid gebruik kunnen maken.

Logies

Voor logies gelieve men zich tijdig te wenden tot de heer A. J. L. Krans, v. d. Scheerstraat 7 te Assen, tel. 05920 - 16597.

Benoemingen

Aanvulling op punt 23 van de Beschrijvingsbrief: benoeming van acht leden van het hoofdbestuur. Alsnog zijn kandidaat gesteld:

voor de Rijkskieskring Den Helder: G. E. Ris te Schagen, door de afdelingen Heerhugowaard en Den Helder; voor de Rijkskieskring Groningen: J. H. G. Goeman Borgesius te Aduard (aftredend), door de afdeling Groningen; door de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD: mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton te 's-Gravenhage (aftredend).

De benoemingen, aan de orde bij de agendapunten 21, 22 en 23, zullen overeenkomstig art. 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden, aangezien geen tegenkandidaten zijn gesteld.

In memoriam

J. M. F. A. van Dijk

Op 60-jarige leeftijd is J. M. F. A. van Dijk in Zwitserland, waar hij de laatste jaren woonde, onverwachts overleden.

Hij was, zoals men dat noemt, één van de werkers van het eerste uur, voor de gedachte van het Liberalisme. Hij was dan ook als vertegenwoordiger van de groep Vrijzinnig Democraten van Salland, die niet meegingen met de overgang van de V.D.B. naar de Partij van de Arbeid in 1946, op de eerste vergadering in februari 1946, welke leidde tot de oprichting van de Partij van de Vrijheid in het Haagse Pulchri Studio.

Daarna heeft hij tot 1963 deel uitgemaakt van het dagelijks bestuur van de Partij van de Vrijheid en later van de VVD en was hij in het bijzonder geschikt om moeilijkheden en conflicten, die er bij iedere partij zijn, op te lossen en tot een bevredigend resultaat te brengen.

Ook was hij vele jaren vertegenwoordiger van Nederland in de Executive van de Liberale Internationale.

Van Dijk zag als één der eersten de geweldige betekenis, die de radar voor de scheepvaart en de luchtvaart heeft en was oprichter van het Nederlandse Radar Proefstation in Noordwijk. Zijn verdiensten op dit terrein werden erkend door zijn benoeming tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

De wetenschap dat velen aan hem zullen blijven denken als één van degenen, die mede de stoot heeft gegeven tot de oprichting van de Partij van de Vrijheid, zal stellig zijn vrouw en verdere familie tot troost zijn.

D. W. DETTMEIJER

vrijheid en democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

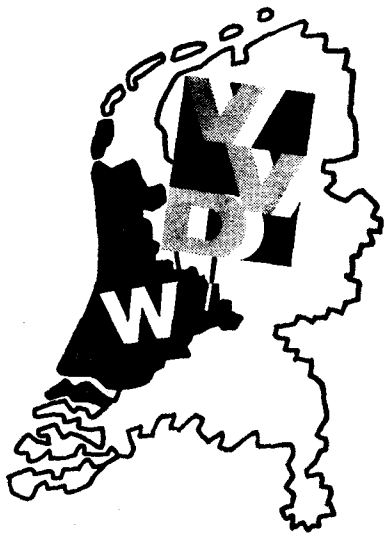
● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

secretariaat tweede kamer fractie

● Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1 A te Den Haag. Telef. (070) - 61 49 11.

algemeen secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Bussumse VVD tegen vuil

De VVD-fractie in de gemeenteraad van Bussum heeft burgemeester en wethouders van de gemeente verzocht een raadsbesluit over te nemen van de gemeente Den Bosch dat tot doel heeft de stadsvervuiling krachtig te bestrijden. Het Bossche besluit houdt in dat met ingang van 1 mei elke inwoner van de gemeente en elke niet-Bosscheenaar die op Bosch' gebied loopt, beboet kan worden zodra hij zijn omgeving zichtbaar vervuult door het wegwerpen van afval. De goedkoopste boete is volgens Bossche normen vijf gulden. Naarmate de overtreding ernstiger is, kan de boete aanzienlijk hoger uitvallen.

Den Bosch wil zijn gemeentenaren op die nieuwe situatie goed voorbereiden door de verspreiding van onder meer huis-aan-huis folders. Vóór de fatale datum van 1 mei worden overtreders nog minzaam op hun burgerplicht gewezen, na 1 mei grijpt de politie onverbiddeijk in.

De actie in de Brabantse hoofdstad start met een grootscheepse schoonmaakbeurt in de eerste meiweken. Volgens de Bussumse VVD kan navolging

van het Bossche voorbeeld in haar gemeente een belangrijke bijdrage vormen om Bussum schoon te houden. Initiatiefneemster tot het voorstel aan het Bussumse college is het VVD-raadslid mevrouw Floberg. Ze heeft van b en w te horen gekregen dat haar voorstel „in behandeling zal worden genomen”. „Ik ontleen de Bossche plannen aan een plaatselijke krant die ik inzag. Het leek me een uitstekend plan om in onze gemeente na te volgen,” aldus mevrouw Floberg. „Het irriteert me gewoon als je ziet hoeveel mensen zonder enige bedenking plastic zakken, papier en ander afval op de straat smijten. Als je dan bedenkt wat het kost om een gemeente schoon te houden. Je zou er thuis ook niet over peinzen om de rommel op de grond te gooien.”

Mevrouw Floberg verwacht niet dat het college onmiddellijk het Bossche besluit zal navolgen. Ze heeft wel een aantal positieve reacties ontvangen op haar idee. „Maar of de grote massa het nou zo leuk vindt dat we vervuilers maar meteen willen beboeten, betwijfel ik toch wel een beetje,” zegt ze.

Nieuwe afdeling in Wateringen

Wateringen — Op 15 maart is onder grote belangstelling een afdeling Wateringen van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie opgericht.

Na de opening van de bijeenkomst door de voorzitter van het oprichtingscomité, de heer J. van Dam, hield het lid van onze Tweede Kamerfractie, de heer L. M. de Beer, een inleiding over het onderwerp „Waarom kreeg de V.V.D. een miljoen stemmen?” Onder de vele aanwezigen bevonden zich de heren Dr. L. Ginjaar, lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland, J. den Ouden, secretaris van de kamercentrale Dordrecht, en H. G. Roodhuyzen, regionaal propagandist voor de provincie Zuid-Holland. De nieuwe afdeling start met 45 leden. Het voorlopige bestuur is als volgt samengesteld: voorzitter: J. van

Dam; secretaris: J. J. Bosma, Guldeland 24, tel. 01742 - 3112; penningm.: mevr. H. Poortman-Luymes.

Baarnse adhesie voor brief Van het Reve

BAARN — De afdeling Baarn heeft in een brief aan ons kamerlid dr. K. van Dijk verzocht vragen te stellen aan de minister van onderwijs over een advertentie, die onlangs is geplaatst door de Technische Hogeschool in Delft. In die advertentie werden sollicitanten opgeroepen voor de functie van politiek econoom. Aan de gegadigden werd onder meer de eis gesteld dat zij werkten „vanuit het historisch dialectische materialisme”, een levensbeschouwing die aan het marxisme ten grondslag ligt.

Naar aanleiding van deze advertentie is in een aantal dagbladen een open brief gepubliceerd van prof. dr. K. van

Aankondigingen

30 maart

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt op de feestavond van de JOVD en de ondercentrale Hoekse Waard. 20.00 uur, restaurant De Hoogt, Raadhuisstraat 3, Maasdam.

5 april

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Amstelveen over „Wat verwacht een liberaal van het onderwijs?”. 20.00 uur, „Open Hof”, Burg. Haspelslaan 129.

6 april

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Rozenburg over „Een dak boven je hoofd”. 20.00 uur, De Schans, Marijkeplein.

H. P. H. Waalkens (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Den Helder over „Hoe wordt landbouw in de politiek behandeld?” in zaal Prins Hendrik te Julianadorp. Aanvang 20.00 uur.

9 april

Mejuffrouw mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Oegstgeest/Warmond over actuele politiek. 20.00 uur, De Rode Leeuw.

Ir. J. Baas (lid der Eerste Kamer) en **H. Hoefnagels** (lid stuurgroep Liberaal Manifest) spreken voor de afdeling Amsterdam over Europese politiek. 20.00 uur, Krasnapolsky.

het Reve, verzonden aan de minister van onderwijs. De afdeling Baarn verklaart dat zij het helemaal eens is met de inhoud van de brief van prof. Van het Reve. Zij meent echter dat niet alleen de wetenschap, maar ook de VVD stelling moet nemen tegen een dergelijke advertentie, waarin volgens de afdeling Baarn wordt gediscrimineerd jegens sollicitanten met een andere dan marxistische opvatting. Verder vraagt zij zich af of de economie, zoals gedoed aan de Technische Hogeschool, nu juist uit die hoek moet worden belicht.

F. W. A. Jansen overleden

Tot ons leedwezen moeten wij het overlijden melden van het ere-lid en de oud-secretaris van de afdeling Boskoop, de heer F. W. A. Jansen. Hij was onze doelstellingen met hart en ziel toegedaan en is jarenlang de stuwende kracht van de afdeling geweest.

Vergadering k.c. Dordrecht

De vergadering van de kamercentrale Dordrecht, die vrijdagavond 30 maart in restaurant Engels te Rotterdam gehouden zou worden gaat niet door.

Bestuursmutaties

Lisse — De heer J. F. Snik te Lisse is wegens drukke werkzaamheden afgetreden als voorzitter van de regiaraad in de Bollenstreek. Tot zijn opvolger is gekozen: mr. A. M. C. Geerling, Kagerdreef 210, Sassenheim (02522 - 13007). Hij wordt bijgestaan door de heren J. H. Dirkse, penningmeester, Marshallaan 3, Voorhout (02522 - 12868) en J. A. Bom, secretaris, Kievitstraat 24, Lisse (02521 - 15130).

Leidschendam — Het nieuwe bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: ir. H. C. Ekama, voorzitter, ir. H. Hagenzieker, vice-voorzitter, H. T. Klautz, penningmeester, C. Jol, secretaris, mevrouw A. Noordam-Poll, vertegenwoordigster Vrouwen in de VVD, J. H. Koppelaar, jongerenvertegenwoordiger, R. B. Triesenberg, propagandist en N. J. M. Remmerswaal.

Laren — Het bestuur van de afdeling ziet er sinds de laatste ledenvergade-

ring als volgt uit: mevrouw E. M. J. Grote-Verkleij, voorzitter, dr. J. C. Sanders, vice-voorzitter, mr. A. L. Versteeg, secretaris, mr. W. de Sitter, penningmeester, mevrouw M. van der Wel - Stegeman, tweede secretaris, P. Lindeman, ir. B. Onkenhout en R. T. M. van Overbeek.

Maassluis — Na enkele recente mutaties is het bestuur van de afdeling als volgt samengesteld: mej. mr. E. Jansen, Merellaan 141, Maassluis. Tel. 18083, voorzitter mevrouw M. P. M. A. van Eck-Grootveld, Noordvliet 6, tel. 13906 penningmeester en J. Koorneef, Mozartlaan 200, tel. 12625, secretaris.

Berkel en Rodenrijs — De voorzitter van de afdeling, de heer J. P. A. van Buuren, is afgetreden en wordt opgevolgd door drs. W. J. de Voogt. Naast hem hebben zitting in het bestuur: mevrouw P. C. Passchier - Den Heijer, Prunusweg 17, (tel. 01891 - 3606), secreta-

resse, mevrouw M. van der Hoef - Van der Giessen, penningmeester en H. Voor de Wind en D. J. Nonhebel, leden.

Op 1 april legt in Berkel en Rodenrijs drs. A. A. Ruitenbergh zijn functie als raadslid neer. Hij wordt opgevolgd door ir. J. Henkel.

Soest — Op de algemene ledenvergadering van de afdeling Soest is een nieuw bestuur gekozen: W. van Rossem, voorzitter, ir. C. K. Adema, vice-voorzitter, P. J. Pijpers, Plasweg 36, secretaris, mevrouw I. Hohner - Appeldoorn, penningmeester en mevrouw Hagedoorn-Bos en de heren G. M. J. van Aalst, W. A. Blauw, H. J. Citeur en R. S. Cramer v. d. Bogaart, leden.

De secretaris van de statencentrale Den Helder, de heer J. de Veen, is afgetreden. Hij wordt opgevolgd door mevrouw C. S. Frijdal-Fey, Jac. Houtinghstraat 45 te Den Helder.

De Jong en de Unie

mee, zo concludeert De Jong, was de opzet al binnen enkele weken mislukt.

Mr. L. Einthoven

Eén van het driemanschap van de Unie, mr. L. Einthoven, heeft in een brochure: „Heeft de afwezige ongelijk” verbitterd en verontwaardigd geprotesteerd tegen de kritische wijze, waarop dr. De Jong de Nederlandse Unie en vooral haar leiding heeft behandeld. Vooral het hierboven laatst geciteerde heeft de verontwaardiging van mr. Einthoven opgewekt, die meent voor een soort „landverrader” te zijn uitgemakkt.

Men kan voor het feit, dat de heer Einthoven gereageerd heeft wel sympathie hebben, maar het is jammer dat hij door te grote emotie in zijn brochure en in zijn tegen verschillende persorganen uitgesproken mening over dr. De Jong zijn doel ver is voorbijgeschoten. Zo acht hij het volstrekt onjuist, dat iemand die „de oorlogsjaren in Londen

doorbracht, via een regeringsopdracht mag oordelen over hen die in Nederland bleven.” Tegen Elseviers Magazine zei hij: „Je kunt niet meepraten over de oorlog, als je in een schuilkerder in Londen hebt gezeten en geen enkel risico hebt gelopen.” En wat de heer Einthoven daar op laat volgen is nog onvriendelijker.

Het is duidelijk, dat de heer Einthoven hier mis is. Dr. De Jong, thans ook hoogleraar, is niet iemand die ergens maar wat over „meepraat”, maar is historicus. En historici schrijven per definitie bijna altijd over gebeurtenissen en situaties, die zij niet zelf hebben meegeemaakt. Dr. De Jong oordeelt als geschoold vakman, aan de hand van hetgeen hem uit een veelheid van gegevens en bescheiden is bekend geworden. Uiteraard blijft dat tenslotte toch een persoonlijk oordeel, hoe goed ook afgewogen. En ook historici kunnen onderling van mening verschillen. Dr. De Jong heeft destijds na verschijning van zijn eerste deel dan ook zelf verklaard:

„Objectiviteit moet je zo opvatten, dat je schrijft zonder rancune. Zoals de Romeinen zeggen: „Sine ira et studio,” dat wil zeggen zonder emotie, toorn of vooringenomenheid.”

Dr. De Jong heeft in zijn boek bovendien talrijke malen een onderscheid gemaakt tussen mr. Einthoven en de beide andere leden van het driemanschap en onderstreept, dat eerstgenoemde sterk anti-Duits was. Dr. De Jong heeft o.a. zijn manuscript aan de leden van het vroegere driemanschap ter inzage gezonden en volgens zijn verklaring in Elsevier „aan de hand van hun opmerkingen zo'n zeventig correcties, waaronder heel belangrijke, aangebracht”. En tenslotte werd er in een commentaar in NRC/Handelsblad terecht nog op gewezen, dat deel 4 eindigt met de februari-staking. Dr. De Jong heeft de Unie dus nog slechts gedeeltelijk behandeld. De dramatische eindfase van de Unie komt pas in een volgend deel aan de orde.

A. W. ABSPOEL

De bisschoppelijke vastenbrief

„Ruim Zicht”, het weekblad van het Nederlands Katholiek Vakverbond, heeft naar aanleiding van de „Vastenbrief” van de Nederlandse bisschoppen aan een aantal rooms-katholieke Nederlanders een zevental vragen voorgelegd, met het verzoek die voor „Ruim Zicht” te beantwoorden.

Een van hen was de heer L. M. de Beer, sedert november 1966 lid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD. Hier volgen de gestelde vragen en de door de heer De Beer gegeven antwoorden.

VRAAG 1

De bisschoppen hebben in hun vastenbrief dit jaar een nogal „aards” thema aangevat. Niet een theologisch of kerkelijk probleem maar een vooral maatschappelijke aangelegenheid.

Vindt u het gerechtvaardigd, dat de bisschoppen zich hiermee openlijk bezig houden of vindt u dat ze hiermee „buiten hun boekje” gaan?

1. Vanzelfsprekend hebben de bisschoppen het recht om ook over maatschappelijke zaken hun mening te geven; net zo goed als iedere gelovige het recht heeft om het op bepaalde punten niet met ze eens te zijn.

VRAAG 2

Volgens de bisschoppen is ons huidig levenspeil mede mogelijk door de handhaving van de ongelijkheid in de wereld. In dit verband wordt gewezen op de ontwikkelingslanden.

Bent u het eens met deze stelling en zo ja, welke concrete mogelijkheden ziet u, in uw positie, om verbetering te brengen in deze situatie?

2. Dat zeggen de bisschoppen niet. Er staat dat „ons huidig levenspeil mede mogelijk is geworden dank zij de handhaving van een grote ongelijkheid in de wereld”; dat is iets heel anders! Ook uit de volgende zin blijkt dat op het verleden wordt gesuggereerd. Hoe valt anders te verklaren dat landen, die nooit kolonie zijn geweest (Thailand, Liberia, en — afgezien van een korte bezetting — ook Ethiopië), of al heel lang zelfstandig zijn (Zuidafrikaanse landen) niet gunstiger, ja menigmaal zelfs

slechter afsteken tegen de ex-koloniale landen?

VRAAG 3

In de vastenbrief worden de gastarbeiders symptomen genoemd van het bedenkelijke van ons economisch stelsel namelijk het ontbreken van een wereldomspannende solidariteit.

Gelooft u dat het mogelijk is ons economisch stelsel zo te veranderen, dat er meer plaats is voor solidariteit? Wat moeten die veranderingen inhouden?

3. De aanwezigheid van de gastarbeiders heeft een simpele oorzaak: naarmate het opleidingspeil van de Westeuropese handarbeiders verbetert, zijn zij minder geschikt, en voelen zij heel begrijpelijk steeds minder voor eenvoudig ongeschoold werk. De opvallende plaatsen worden dan door gastarbeiders ingenomen. Dat heeft met „bedenkelijke economische stelsels” niets te maken.

Hun aanwezigheid is op zichzelf geen sociaal onrecht; wel indien zij hun gezin niet over zouden kunnen laten komen. Maar dat hangt weer samen met de overbevolking van ons propvolle landje, en ook dat heeft weinig met economische systemen te maken.

VRAAG 4

Wat moet er volgens u aan ons onderwijs veranderen, zodat het meer op zal voeden tot solidariteit en minder gericht zal zijn op concurrentie en competitie?

VRAAG 5

Ook het mensbeeld wordt in onze westerse wereld bepaald door prestatie- en wervingsdrang, vinden de bisschoppen.

Vindt u het gevaar reëel, dat door deze nadruk op de individuele consumptie een egocentrische levenshouding in de hand wordt gewerkt?

4. en 5. Liberalen beoordelen prestatie- en competitiedrang niet uitsluitend negatief. Ook de bisschoppen erkennen dat zij onze economische ontwikkeling hebben bevorderd. In overdevren vorm kunnen zij tot een egocentrische levenshou-

ding leiden, maar wanneer zij met mate worden uitgeoefend, kunnen deze krachten die ieder van ons in zich heeft worden benut om de maatschappij vooruit te helpen.

Wij kunnen niet voorbijgaan aan de realiteit dat het in de menselijke natuur verankerd ligt, op één of andere wijze een beloning te vragen voor geleverde prestaties. Dat kan een geldelijke beloning zijn of een meer onstoffelijke.

Het onderwijs moet er in ieder geval op gericht zijn, de kinderen een verstandig consumptiegedrag bij te brengen (Rapport van de Club van Rome!) Om er voor te zorgen dat de prestatiedrang in goede banen wordt geleid, moet het onderwijs niet alleen de verstandelijke ontwikkeling en lichamelijke opvoeding ten doel hebben, maar ook karaktervorming en opvoeding tot staatsburger. Zo staat het ook in het beginselprogramma van de VVD.

VRAAG 6

Kan het een christelijke eis zijn om de hogere inkomens te bevirzen of te matigen zodat de verschillen in welvaartsniveau kleiner worden?

6. Vanuit het christelijke geloof kan een socialist de wens uitspreken om de inkomens te nivelleren, terwijl een christelijke liberaal juist tot de conclusie komt dat een zekere mate van inkomensverschillen nodig is, om de maatschappij te doen functioneren. Het antwoord op uw vraag is dus: neen. Bovendien: de bisschoppen willen zich alleen maar bezinnen op die vraag; en verder spreken zij zich er helemaal niet over uit of de netto inkomensverschillen in Nederland zoals ze nu bestaan nu wel of niet rechtvaardig zijn.

VRAAG 7

Welke verandering in geestesgesteldheid bij onszelf is nodig om uiteindelijk tot een betere en rechtvaardiger samenleving te komen?

7. Als gelovig katholiek beantwoord ik deze vraag als volgt: wij moeten iedere keer opnieuw zo goed mogelijk proberen om Gods geboden te vertalen voor onze eigen tijd. Dat geldt zowel voor ons publiek optreden, als voor onze levenswijze in de privé-sfeer.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Adviesraad

In de in het najaar 1972 en januari 1973 gehouden vergaderingen van de Centrales werden volgens art. 13 lid 2 van het Huishoudelijk Reglement van de Partij de volgende vertegenwoordigers van de centrales bij de Organisatie „Vrouwen in de VVD” benoemd, die tezamen de Adviesraad vormen.

Amsterdam: mevr. A. F. M. Ham-Tonnaer, Stadionkade 13, Amsterdam, tel. 020 - 798326;

Dordrecht: mevr. mr. M. L. Buschens-Dijkgraaf, Prinsesselaan 7 Rijswijk Z.-H., tel. 070 - 994896;

Drenthe: mevr. E. Alberti-Tuynman, Dijkhuizen 74, Ruinerwold, tel. 05222 - 543;

Gelderland, Arnhem: mevr. M. Nijhuis-Mensink, Utrechtseweg 55, Oosterbeek, tel. 08307 - 4828;

Nijmegen: Mevr. W. Hoekstra-Esseling, B. Stegemanstraat 52, Winterswijk, tel. 05430 - 2512.;

Groningen: Mevr. F. Mulder-Geuker,

„Zeeburch” Noordpolder 4, Warffum, tel. 05950 - 2018;

Den Haag: Mevr. M. Sicman-Hardeman, Schuytstraat 219, Den Haag, tel. 070 - 635302;

Haarlem: mevr. H. M. W. Markering-De Leede, Plantsoenlaan 3, Bloemendaal, tel. 023 - 253279;

Den Helder: mej. E. F. Voorthuysen, v. Ostadelaan 218, Alkmaar, tel. 02200 - 11798.;

Leeuwarden: mevr. E. G. A. Brons, Johan Frisostraat 9, Buitenpost, tel. 05115 - 1355;

Leiden: mevr. A. v. Wijngaarden-Terlouw, Benedenberg 22, Bergambacht, tel. 01825-1435;

Maastricht: mevr. F. E. Riemslog-Vroom, de Hesseleplein 15, Heerlen, tel. 045 - 711165;

Middelburg: mevr. A. C. M. J. Vriesman-Gerde, Kastanjelaan 13 A, Middelburg, tel. 01180 - 2131;

Oost-Brabant: mevr. H. J. Schlemper-v. Gijn, Taalstraat 211, Vught, tel. 04100 - 60871;

West-Brabant: mevr. T. C. v.d. Stighele, Canadeselaan 14, Roosendaal, tel. 01650 - 35274;

Rotterdam: mevr. G. C. S. Tellegen-Buist, Voorschoterlaan 100, Rotterdam, tel. 010 - 125915;

Utrecht: mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius, Vredeshofstraat 12, Soest, tel. 02155 - 14815;

Zwolle: mevr. H. W. v. Lennep-v. Reyn Snoeck, Staringstraat 16, Hengelo, tel. 05400 - 13148.

Amstelveen

Op 1 maart jl. hield een aantal vrouwelijke leden van de afd. Amstelveen een vergadering, waarin een nieuw bestuur van „Vrouwen in de VVD” werd gekozen. De samenstelling is: Mevr. L. Bos-Japers (voorzitster); mevr. T. Goe-man Borgesius-van de Geer (secretares-

se), Fidelolaan 100; mevr. E. Blokker-Verwer (penningmeesteresse). De eerst volgende bijeenkomst zal worden gehouden op donderdag 5 april ten huize van mevrouw Grimm, Laan Rozenburg 34, des morgens om 10.00 uur.

Op deze bijeenkomst zal het programma voor de komende periode worden besproken.

Het Gooi

Op 5 april a.s. wordt de Gooidag gehouden in de Commandopost van de B.B. Diependaalselaan, hoek Eikenbosserweg te Hilversum. Aanvang 10.15 uur. De heer De Kam hoofd van de Bescherming Bevolking te Hilversum zal een lezing houden over: „Regionaal beleid van de rampendienst in vredetijd”. Hierna volgt een rondleiding. Na de lunch wordt een bezoek gebracht aan het Pinetum. Sluiting pl.m. 15.00 uur.

Mijn opinie is...

• Samenvoeging van gemeenten

Met een niets aflatende ijver en met een volkomen negatie van de wil van de plaatselijke bevolking wordt de ene annexatie van gemeenten na de andere door het parlement gejaagd. Van enig behoorlijk verweer is in dat parlement geen sprake. Er zijn nu nog enkele opheffingen van gemeenten bij de Eerste Kamer aanhangig. Deze Kamer kan dan tonen, of zij paal en perk kan en wil stellen aan dit drijven van overheidswege. Terecht mag men dit „drijven” noemen, daar een behoorlijke argumentatie, gezien tegen de achtergronden van deze tijd, niet wordt gegeven. Wat bezielt die overheid.

Een in hoge mate verfrissend geluid

in deze woestijn van een star, koppig en niets ontziend streven waren de uitlatingen van mevr. A. J. Le Coultré-Foust, die zo juist is benoemd tot burgemeester van Blaricum. Aan deze aanhangster van de VVD werd de vraag gesteld, of zij niet bevreesd was, dat zij met een paar jaar zou moeten uitzien naar een andere betrekking, als dan de gemeente Blaricum zou worden opgeheven. Het antwoord was verrassend. Eer het tegendeel was het geval. Zij verwachtte een groei van de gemeente Blaricum van bijna 7.000 zielen naar 17.000 zielen en zij voegde hieraan toe — en dat is eigenlijk nog wel zo belangrijk — dat Blaricum juist milieu en sfeer uitmuntend heeft weten te bewaren. Dat het zo moge blijven!

Hetzelfde geldt en zelfs des te meer voor de gemeente Diepenveen, die thans reeds 12.000 inwoners telt en alle mogelijkheden biedt voor een uitbreiding in een uitstekend milieu met een uitstekende sfeer.

De beslissing over het al of niet voortbestaan van de gemeente Diepenveen kan een toetssteen worden voor de politici. Zij kunnen dan laten zien, of het hun werkelijk ernst is, als zij zeggen de belangen van de bevolking te behartigen, dan wel dat zij die belangen maar negeren op grond van een of ander schemerachtig organisatie-criterium, uitgedacht door ambtenaren. Allerwegen praat men over inspraak. Wat hiervan zij, in ieder geval is die toch wel het eenvoudigste te verwezenlijken door de kleinere gemeenten in hun waarde te laten en ze niet te laten verdwijnen in ondoorzichtige agglomeraties. Hoeveel politici hebben hiervoor eigenlijk oog? Het doet mij deugd, dat juist een aanhangster van de VVD dit nieuwe geluid deed horen. Het is immers juist de VVD geweest, die de verdwijning van de gemeente Diepenveen krachtadig heeft verdedigd in de Tweede Kamer. Zal de VVD zich bekeren? Zal het eindelijk „daghen in het Oosten”?

M. E. BUSSINK, Utrecht

V V D

EEN OP EEN

Het aantal leden van de partij neemt nog steeds toe. Dat is een gunstig en hoopgevend verschijnsel.

Wij hebben die ledenwinst dringend nodig.

Toen de actie op 5 januari startte bedroeg het ledental 38.647.

Bij de laatste peiling op 7 maart bedroeg dit 42.773.

Een toeneming dus van 4126 ofwel 10,7 %.

Wij moeten echter naar 100% toeneming.

Dat kan.

Als ieder lid één lid werft.

EEN OP EEN

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortejaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Het duo en de rode muur

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Op dinsdag 10 april hebben de demissionaire minister van justitie mr. Van Agt (KVP) en het Eerste Kamerlid prof. Albeda (ARP) als „informateurs” de opdracht van de koningin gekregen te onderzoeken op welke wijze op zo kort mogelijke termijn een kabinet kan worden gevormd, dat kan rekenen op voldoende steun in de volksvertegenwoordiging. Beiden behoren tot de linkervleugels van hun partijen en zullen dan ook (in de eerste plaats) onderzoeken of toch niet nog een brug kan worden geslagen tussen de links-radicalen en de confessionele drie.

Om het maar heel duidelijk te zeggen: deze opdracht lijkt mij een niet zo heel erg gelukkige en veroorzaakt naar alle waarschijnlijkheid alleen maar weer tijdverlies. Nochtans: wanneer werkelijk slechts een zeer beperkte tijd met deze nieuwe lijmpoging verloren zou gaan, kan het misschien toch nog wel enig nut voor een snelle daaropvolgende alternatieve oplossing hebben, wanneer ook een confessioneel duo nog eens het politieke hoofd stoot aan de keiharde rode muur, voordat eindelijk de draad weer wordt opgenomen waar de heer Ruppert gemeend heeft die te moeten afbreken.

De eerste reactie van VVD-fractie-voorzitter Wiegel na het vernemen van de informatie-opdracht was heel nuchter: „Aan de opdracht, die beide heren gekregen hebben en die erop neer komt Den Uyl alsnog in het zadel te helpen, is al ruim twee maanden gedokterd. Tenzij òf de socialisten òf de confessionelen door de knieën gaan, is ook deze poging tot mislukken gedoemd”.

Toen mr. Burger op 5 april zijn formatieopdracht aan de koningin teruggaf, betekende dat de afsluiting van ruim vier maanden mislukte formatie-arbeid. En wel eerst van informateur Ruppert en daarna van informateur Burger. Wat een verspilde energie en wat een verloren kostbare tijd, terwijl er zoveel dringends aan de orde is! En dat terwijl op 29 november voor ieder met enig politiek inzicht reeds duidelijk was, dat elke poging tot vorming van een kabinet van de links-radicalen en de confessionele drie bij voorbaat tot mislukking was gedoemd. Het was immers toen al bekend, dat de heer Den Uyl van zijn achterban geen enkele speelruimte had gekregen of verder zou krijgen om als het moest terug te komen van de eenmaal genomen beslissing om na de verkiezingen geen onderhandelingen meer met de confessionelen over het vóór de verkiezingen vastgesteld program (Keerpunt 1972) te voeren. Aan de andere kant was het, ondanks de in de linkervleugels der confessionelen bestaande sterke verlangens naar terugkeer tot de rood-confessionele coalitie, toch eenvoudig ondenkbaar

dat de confessionelen zich politiek zouden vernederen, dat zij dat program, dat op talrijke punten voor hen volstrekt onaanvaardbaar was, met huid en haar zouden slikken.

Aanvankelijk leek mr. Burger nog te aarzelen. In een vorig artikel hebben wij reeds onze twijfel uitgesproken of de formatie van een zuiver rood kabinet, dan wel een rood kabinet met een „wit randje”, gezien de houding van de confessionele fracties, nog wel in overeenstemming geacht kon worden met de aan de heer Burger verstrekte opdracht. Deze luidde immers: „De formatie van een kabinet, dat geacht kan worden in voldoende mate steun in de volksvertegenwoordiging te ondervinden”. Dat de heer Burger, hoewel zijn partijgenoot Den Uyl daar waarschijnlijk anders over heeft gedacht, op 5 april tenslotte toch zijn opdracht heeft teruggegeven, was dan ook een wijze daad. Wij blijven ondertussen van mening, dat de schuld voor de ontstane impasse is gelegen bij informateur Ruppert, die ontijdig tot de conclusie is gekomen dat de vorming van een kabinet van de confessionelen met de VVD en eventueel ook met DS'70 niet meer tot de mogelijkheden behoorde. Zal deze mogelijkheid nu spoedig alsnog nauwkeuriger en diepgaander worden onderzocht, zonder dat dit opnieuw vele weken behoeft te duren?

Bij de nieuwe ontvangst door de koningin van de fractieleiders heeft de heer Wiegel voor de VVD op zaterdag 7 april het advies uitgebracht thans aan een formateur uit de confessionele kring een opdracht te verlenen tot vorming van „een „kabinet dat tot vruchtbare samenwerking met de volksvertegenwoordiging zal kunnen komen”. Met een kleine afwijking is deze terminologie gelijk aan die welke destijds werd gebruikt bij de formatie-opdracht aan dr. De Quay in 1959. Zij sluit verschillende mogelijkheden in: een vier- dan wel vijf-partijen kabinet, zoals dat voortdurend door de VVD is bepleit en in beide gevallen al dan niet aangediend als extra-parlementair. Niet echter zou daar in de gedachtengang van Wiegel onder vallen een minderheidskabinet-Den Uyl. De programmavergelijking tussen de confessionelen, de VVD en DS'70 tijdens de informatieperiode van dr. Ruppert en hetgeen bij de formatie-Burger naar voren is gekomen, leidt vanzelf tot deze conclusie.

Mede gezien de dringende noodzaak om thans recht op het doel af te gaan, verdient de suggestie, door de heer Wiegel (en naar ik meen ook door de heer Andriessen) naar voren gebracht, dat de nieuwe formateur zou moeten beginnen met zelf een program op te stellen en dat dan aan de fractievoorzitters voor te leggen, inderdaad warme aanbeveling.

Landdag van VVD-vrouwen

De Landdag 1973 van de Organisatie Vrouwen in de VVD zal gehouden worden op vrijdag 11 mei in het Congresgebouw te Utrecht. De dag zal gewijd zijn aan „het openbaar vervoer”, over welk onderwerp dr. J. W. H. Geerlings (chef afdeling economische dienst van de NS) en ons Tweede-Kamerlid mev. drs. N. Smit-Kroes een inleiding zullen houden.

Programma van de Landdag en aanmeldingsformulier op pagina 2.

Hopelijk zal dan na het informatieurs-duo nu spoedig een goede formateur worden aangewezen (men zou kunnen denken aan prof. Steenkamp, drs Schmelzer of oud-minister-president De Jong), die tot stand brengt hetgeen tenminste twee maanden eerder al had kunnen geschieden.

Uit de inhoud

- Bloot verdeelt politiek Assen (pagina 2)
- Ongefundeerde kritiek van prof. Steenkamp (pagina 3)
- Consumentenvraagstukken (pagina 4)
- Wijziging ruilverkavelingswet (pagina 7)

Televisie-uitzending van de VVD: woensdag 18 april, van 20.20 - 20.30 uur, Nederland 1.

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 24 april, van 18.19 - 18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

vrijheid en democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Bloot verdeelt politiek Assen

Politiek Assen is in twee kampen verdeeld. Nu is dat in de politiek natuurlijk niets bijzonders, maar in Assen zijn Barend Servet en enkele naaktdanseressen er de oorzaak van dat er binnen de gemeenteraad verdeeldheid is ontstaan. De confessionele fracties — ARP, GPV en CHU/KVP — ergeren zich groen en geel aan het initiatief van Henk Blaauwbroek, directeur van het theater De Kolk, om op de vooravond van de Asser TT (zaterdag 30 juni) den volke in De Kolk te confronteren met enig vrouwelijk bloot. „Dat is geestelijke milieuverontreiniging,” heeft een GPV'er inmiddels al laten weten.

De linkse hoek in de Asser gemeenteraad — de fractie van het Progressief Akkoord — vindt het gekrakeel van rechts wat overtrokken. „Wat op de televisie kan, moet toch zeker in De Kolk kunnen. Niemand hoeft er bovendien heen te gaan,” aldus een reactie van links. De drie man sterke VVD-fractie in de gemeenteraad van Assen is het volkomen eens met de visie van links.

Een van de drie VVD'ers in de Asser raad is ir. Jan Hidding, een aardige, weldenkende man die al die drukte van rechts over Barend en zijn naaktdanseressen niet zo goed zit zitten, al laat hij wel weten begrip te kunnen opbrengen voor principiële bezwaren.

Ir. Hidding: „Ja, inderdaad zijn we het eens met de visie van de PAK-fractie, maar ik geloof toch niet dat dat nou zo iets bijzonders is. Dat komt immers wel vaker voor. Denkt u maar eens aan de abortuswetgeving en aan de hele zedelijkheidswetgeving. Wij zijn het bijvoorbeeld ook met links eens, dat de filmkeuring afgeschaft moet worden.

Kijk, als je nou wel bloot op de televisie mag brengen, waarom dan niet in een theater. Ten aanzien van de televisie geldt dan nog dat een programma in je huiskamer wordt gebracht of je dat nou wilt of niet. Je kunt alleen maar je toestel afzetten. Ga je naar een theater, dan moet je daar tenminste nog iets voor doen.”

Bezwaren tegen het aangekondigde programma in De Kolk kunt u zich wel voorstellen?

Ir. Hidding: „Jawel. Er zijn altijd mensen die erg moeilijk tegen dergelijke programma's aankijken. Ze hebben een bepaalde mening, waarvoor je natuurlijk respect moet hebben. Aan de andere kant zeg ik echter ook: man, waar maak je je toch druk om. Je hoeft er toch niet heen te gaan?”

De Barend Servetshow komt in Assen in een poging de gebruikelijke rellen op straat wat in te tomen. Hoe ziet u dat?

Ir. Hidding: „Het hangt er natuurlijk vanaf, hoe vaak je de show laat opvoeren, maar je trekt natuurlijk nooit meer dan een paar honderd mensen. Je brengt wat vertier op zo'n avond voor de TT, maar het betrekkelijke daarvan zie ik echt wel in. Ik geloof er niet in, dat je er de rellen daadwerkelijk mee kunt bestrijden.”

Over de tong

Volgende week donderdagavond komt de Asser gemeenteraad weer bijeen. Bij die gelegenheid zullen Barend en zijn danseressen nog wel over de tong gaan, want de confessionele fracties hebben aangekondigd vragen te zullen stellen.

Aankondigingen

16 APRIL:

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Vrouwen in de VVD in Groningen en Haren over Aspecten van het beleid van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. 14.30 uur, Hotel de Horst, Rijksstraatweg 127, Haren.

Heerenveen — De algemene ledenvergadering van de afdeling Heerenveen wordt 27 april gehouden in het Motel te Heerenveen. Aanvang 20.00 uur. In ons vorige nummer stond abusievelijk als datum 2 april vermeld.

Bestuursmutaties

Rolde — In de afdeling Rolde is de functie van secretaris-penningmeester overgenomen door de heer F. N. van Dijk, Riegheide 22 te Rolde. De overige bestuursleden zijn: voorzitter C. Rotscheid, Straatkampen 12, Rolde, H. van Dam, H. Ebbinge, B. Jansen, R. L. Sijbring en J. Zingstra.

Afgezien namelijk van principiële, hebben ze ook politieke bezwaren, omdat de gemeente Assen jaarlijks een fikse subsidiebedrag in het theater pleegt te steken. Dat de naaktshow evenwel aan de neus van Assen voorbij zou gaan, ligt niet voor de hand, omdat ARP, GPV en CHU/KVP slechts kunnen beschikken over 8 van de 25 zetels. Dat moet voor Barend en zijn trawanten een hele geruststelling zijn.

Districtsdag JOVD Noord

Zuidlaren — De jaarlijkse districtsdag van het district Noord van de JOVD wordt dit jaar gehouden op zaterdag 28 april in hotel „t Sprookjeshof” te Zuidlaren. Aanvang 20.00 uur. Spreker is jhr. mr. M. L. de Brauw. Hij zal een inleiding houden over actuele politieke zaken, waarna er gelegenheid is tot discussie. Na afloop is er feest met medewerking van het orkest. „Living Dream”. Iedereen is van harte welkom. De entree zal rond f 3,- bedragen.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Landdag in Utrecht

Hierbij hebben wij het genoegen u uit te nodigen voor de Landdag 1973 van de Organisatie „Vrouwen in de VVD”, die zal worden gehouden op vrijdag 11 mei 1973 in het Congresgebouw te Utrecht.

Het Congresgebouw grenst aan het

Centraal Station; er is parkeerruimte aanwezig. Het onderwerp, dat deze dag belicht zal worden is „het Openbaar Vervoer”. Het vraagstuk zal benaderd worden uit twee verschillende gezichtshoeken: de politiek en de bedrijfstak.

In verband met de kostenbesparing

zullen voor deze Landdag geen convocaties worden rondgezonden. U dient zich uitsluitend door middel van bijgaand aanmeldingsformulier op te geven.

Kosten: f 15,50.

Opgave: Zo spoedig mogelijk doch uiterlijk vóór 5 mei a.s. Het verschuldigde bedrag dient te worden overgemaakt op girorekening no. 183963 van de Algemene Bank Nederland te Baarn ten name van mevr. H. H. Olthof—Kuiper rekening no. 552835560.

PROGRAMMA:

10.00 uur Ontvangst met koffie.

10.30 uur Welkomstwoord door mevr. G. G. A. Alting—Ambrosius, centrale-vertegenwoordigster van Utrecht.

Opening door de voorzitter mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer—Labberton.

10.45 uur Dr. J. W. H. Geerlings, chef Afd. Economische Dienst van de Ned. Spoorwegen: „Een N.S. visie op het Openbaar Vervoer”.

Mevr. Drs. N. Smit—Kroes, lid van de Tweede Kamer voor de VVD: „Een liberale visie op het openbaar vervoer”.

Gelegenheid tot het stellen van vragen.

12.30 uur Pauze.

12.45 uur Koffiemaaltijd.

14.00 uur Bustocht langs de Vecht naar Nijenrode.

15.15 uur Bezoek aan het N.O.I.B. Nijenrode. De rector van het Instituut zal een inleiding houden.

16.15 uur Per bus terug naar het Centraal Station Utrecht. Aankomst pl.m. 16.30 uur.

Namens het Bestuur

Mr. E. de Roock—Bedding

G. G. A. Alting—Ambrosius

AANMELDINGSFORMULIER

In te zenden aan mevr. G. G. A. Alting—Ambrosius; Vredenhofstraat 12 te Soest.

IK KOM NAAR DE LANDDAG TE UTRECHT

Naam:

Adres:

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op rekening van de Algemene Bank Nederland te Baarn.

Handtekening,

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

ONGEFUNDEERDE KRITIEK

In een televisie-uitzending in verband met de kabinetsformatie oefende prof. Steenkamp (KVP) onlangs o.a. kritiek uit op de VVD en in het bijzonder op onze fractievoorzitter de heer Wiegel. Ik beschik niet over de woordelijke tekst, maar zijn eerste bezwaar kwam hier op neer, dat hij het betreunde, dat de heer Wiegel de laatste tijd „voortdurend gezwegen” had. Wiegels antwoord kwam kort daarna, in een interview voor Avro's radio-journaal (op dinsdag 3 april): „De VVD staat nu buiten spel en wij achten het verstandig buiten het (dagelijkse) gekrakeel te blijven. Wij hebben reeds enige malen gezegd, dat de VVD bereid is en blijft om regeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden. Ik hoef dat toch niet steeds weer te herhalen?”

In de tweede plaats toonde prof. Steenkamp zich onttend over de verkiezingspropaganda, welke de VVD heeft gevoerd. Nu is in de partij — m.i. terecht — juist hulde gebracht aan de speciale propagandacommissie, die landelijk de leiding van onze verkiezingsactie op zich had genomen en heeft de VVD met Wiegel als lijstaanvoerder meer dan een miljoen stemmen gekregen, hetgeen haar een winst van zes Kamerzetels opleverde. Die kiezers, onder wie heel wat vroegere aanhangers van de KVP, dachten dus kennelijk wel heel anders dan prof. Steenkamp over onze propaganda.

Het hoofdbezwaar van de heer Steenkamp ten aanzien van die propaganda gold de „campagne”, welke de VVD zou hebben gevoerd tegen het misbruik der sociale voorzieningen. Nu is er van een campagne op dit punt geen sprake geweest. In een van zijn eerste verkiezingsredevoeringen heeft Wiegel naast opmerkingen over tal van andere actuele zaken ook op genoemd euvel gewezen en maatregelen daartegen bepleit. Sederdien werden hem daarover in volgende openbare vergaderingen vragen gesteld, in antwoord waarop hij er dan nog eens extra de aandacht op vestigde, dat hoe meer misbruik er van onze goede sociale verzekeringen en andere sociale voorzieningen wordt gemaakt, des te minder geld beschikbaar is voor hen, die deze voorzieningen werkelijk van node hebben.

Maar wat blijkt nu bovendien? Dat prof. Steenkamp ruim een jaar geleden reeds nagenoeg hetzelfde heeft betoogd als Wiegel thans. We vergeten in deze tijd van overmaat aan „informatie” nu eenmaal snel. Daarom is het goed, dat „De Telegraaf” in haar hoofdartikelkolom (op 4 april jl.) naar aanleiding van bovenbedoeld verwijt aan de VVD nog eens woordelijk geciteerd heeft hetgeen prof. Steenkamp zelf op 24 december 1971 in een interview dat genoemd blad met hem had, heeft gezegd. Dat citaat luidt:

„Ik vind dat in Nederland het misbruik van de sociale verzekeringen onderschat wordt. Het aantal gevallen is misschien op zichzelf niet zo talrijk, maar men stapt te lichtvaardig heen over de negatieve, psychologische uitstraling. Uit de reeksen brieven, die ik krijg, blijkt dat de mensen zich grenzeloos ergeren aan het oneigenlijke gebruik van onze sociale wetgeving.” De geïnterviewde verklaarde voorts, dat hij zich levendig kan indenken, dat mensen die hun hele leven hard werken en spaarzaam zijn, zich eraan ergeren dat anderen al te gemakkelijk een beroep op het geld van de gemeenschap doen. Hij acht dit een aantasting van de morele standaard.”

We hebben daar niets meer aan toe te voegen!

MISBRUIK SOCIALE WETTEN

Het rumoer tegen de VVD over haar visie ten aanzien van het misbruik van de sociale wetgeving was al ontstaan naar aanleiding van een rapport van de Teldersstichting, verschenen onder de titel: „Sociale wetgeving: misbruik, oneigenlijk gebruik, nieuwe wegen.” We houden niet van grote woorden, maar we kunnen rustig zeggen, dat naar aanleiding van deze publikatie een stroom van anti-liberale demagogie is gepleegd. Men heeft het in „progressieve” kring zo graag over „taboes”, die doorbroken moeten worden.” Welnu, een van die taboes, welke nu eens terecht doorbroken dient te worden is, dat zelfs niet op dit euvel gedoeld kan worden zonder dat men onmiddellijk van bepaalde zijde wordt uitgemaakt voor „verstokte conservatief”, of „vuige kapitalisten-

knecht”. Het tegendeel is juist het geval, want nogmaals: zij die werkelijk behoefte aan en recht op die sociale voorzieningen hebben, zijn van het misbruik of oneigenlijk gebruik dat anderen daarvan maken, uiteindelijk de dupe.

In een panel voor de „Hier en Nu” tv-uitzending van de NCRV op 22 maart jl. gewijd aan het misbruik van de sociale (verzekerings)wetgeving zat behalve oud-minister Roolvink o.a. ook de heer W. Verwey, voorzitter van de Commissie Sociale Wetgeving van de Teldersstichting (en tevens voorzitter van de Raad van Arbeid in Rotterdam), welke commissie bedoeld rapport samenstelde. Wie deze uitzending gevolgd heeft zal zelf ook uit de vragen en opmerkingen van het in de studio aanwezige publiek hebben kunnen opmaken, bij hoe velen op grond van eigen ervaringen uit de naaste omgeving de overtuiging leeft, dat bedoeld misbruik vele malen groter is dan officieel wordt vastgesteld of kan worden achterhaald.

Hoezeer die overtuiging of wetenschap bij velen leeft, bleek tevens uit het resultaat van een onlangs gehouden NIPO-onderzoek (in opdracht van „Libelle”). Daaruit is gebleken, dat 59 pct. van de Nederlanders vindt dat er „veel” misbruik wordt gemaakt van de sociale voorzieningen; 34 pct. kent iemand uit zijn eigen naaste omgeving, die „uitgesproken misbruik” maakt.

DE NEDERLANDSE UNIE

Naar aanleiding van mijn artikel „Dr. L. de Jong en de Nederlandse Unie”, waarin naar aanleiding van het 4de deel van dr. De Jongs bekende boekwerk de controverse tussen deze en mr. L. Eindhoven (een van het Driemanschap van de Unie) ter sprake werd gebracht, schrijft ons jhr. mr. W. W. Feith, oud-president van de rechtbank, te Groningen:

„Al heeft de heer Abspoel in het laatste nummer van Vrijheid en Democratie reeds een uitstekend artikel geschreven over „Dr. L. de Jong en de Nederlandse Unie”, toch meen ik, dat het wel goed zou zijn als ook van de zijde der abonnees een stem gehoord werd.” Het was vooral de z.i. onjuiste opmerking van NRC/Handelsblad: „Wat mr. Eindhoven wil is het terugdraaien van de klok,” welke hem de pen heeft doen opnemen. Mr. Feith zond zijn artikel aan NRC/Handelsblad omdat hij zich tevoren al had geërgerd aan een artikel van 25 oktober 1972 in hetzelfde blad, met als kop: „Leiding van Nederlandse Unie onderhield contacten met de nazi's.” Daar hij vreest dat velen bij tijdsgebrek zich min of meer beperken tot het lezen van „koppen”, acht hij het gewenst „de goede vaderlandse houding van mr. Eindhoven te benadrukken.” De redactie van genoemd dagblad vond zijn artikel echter te lang, maar de redactie van het Nieuwsblad v.h. Noorden was wél bereid het op te nemen.

Mr. Feith werd zelf op 4 mei 1942 als gijzelaar gearresteerd en in september 1944 nog voor korte tijd van Michielsgestel naar Vught overgebracht. Niet tot zijn verwondering overigens, want in mei 1942 werd hem al door een hoge SD-officier toegevoegd: „Dr. Feith, Sie sollen nie entlassen werden”. „Natuurlijk,” — zo vervolgt mr. Feith zijn brief — „heb ik mij wel eens geërgerd aan passages in het Unieblad, maar gewoonlijk werden die in een volgend nummer weer gecorrigeerd (door mr. Eindhoven?). Door de bomen moet men het bos blijven zien. Al was de Unie geen lang leven beschoren, zoals velen met prof. Telders inzagen, in die korte tijd is de Unie m.i. toch van groot nut voor ons land geweest.” Velen waren, naar hem uit gesprekken in die dagen bleek, het roer kwijt en waren defaitistisch.

De heer Feith sloot ook zijn artikel uit het Nieuwsblad v.h. Noorden bij, met het verzoek dat in ons blad over te nemen. Uit boven geciteerde passages uit de brief van de geachte inzender blijkt reeds duidelijk, dat en op welke gronden hij het voor mr. Eindhoven opneemt. En eveneens blijkt, dat zijn artikel niet is gericht tegen hetgeen ikzelf schreef (in tegendeel), maar tegen een of twee artikelen in NRC/Handelsblad. Gezien dit alles en gezien mede het feit dat er meer reacties kwamen, hopen wij dat ook de heer Feith het bij nader inzien zal begrijpen, dat we zijn veel uitvoeriger artikel uit het D. v.h. N. niet ook nog integraal kunnen overnemen.

In dat artikel onderstreept de heer Feith, dat in ieder geval bij de heer Eindhoven persoonlijk geen sprake is geweest van Duitsgezindheid en van een neiging om een soepele houding aan te nemen tegenover de bezetter. De heer Feith grondt dit ook op de vele gesprekken, die hij in de zomer van 1944 met mr. Eindhoven heeft gehad, toen zij na de grote „Entlösung” op dezelfde kamer

VERVOLG OP PAGINA 6

Prikkels

• Oud-minister-president dr. W. Drees sr. in een gesprek met het Algemeen Dagblad: „Ik vind de houding van de linkse drie in dit opzicht ondemocratisch. Zij kunnen slechts rekenen op de vaste steun van een derde van de Kamerleden. Een deel van hun program spreekt de meerderheid van de Kamer niet aan. (...) Nee, ik acht staatsrechtelijk volstrekt toelaatbaar dat in het belang van het land een kabinet, welks minderheidsprogramma door een meerderheid wordt aangevochten, al dadelijk na zijn optreden wordt weggestemd. Of het in 's lands belang is zo te handelen, kan van verschillende omstandigheden afhangen.”

• De Groene Amsterdammer, toen Burger nog bezig was: „Hoe het kabinet, dat uit de hoed van Burger of van zijn opvolger komt, er ook uitziet, het zal voor de

PvdA het gunstige tij keren, het afbrokkelingsproces binnen confessionele kringen zal zich voortzetten en de VVD zal er garen bij spinnen.”

• Voorzitter J. Lanser van het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV): „Ons economisch systeem kan niet kapitalistisch worden genoemd. Het is een mengsel van vrijheid en gebondenheid. Ik vind het daarom onjuist, bij de Nederlandse werknemers de indruk te wekken alsof hun grootste taak zou zijn, het kapitalisme in eigen land te bestrijden.”

• Het Parool in gesprek met een beroepsinbreker onder de titel: Een beroepsinbreker vertelt waarom hij dit „vak” heeft: „En nu is hij dan beroepsinbreker. Aan normale arbeid heeft hij een broertje dood. Hij zegt: Als ik een paar maanden bij een baas was, smeerde ik hem. Daar heb ik geen zin meer in. Ik ben gewend veel geld uit te geven. Ik krijg nu voor m'n niets doen f 145 per week van de steun. Ik ken wel jongens die bij een uitzendbureau werken. Die vangen dan f 168 per week. Daar ga je toch niet voor werken?”

• De uitspraken van mevrouw Van Hemert (vroeger: Caroline Kaart) in een dubbelinterview van W. Woltz in NRC/Handelsblad met de heer en mevrouw Van Hemert: „Ik ben liberaal. Ik wil individueel zijn. Als ik iets wil kopen of niet kopen moet ik dat kunnen doen. (...) Mensen moeten zich kunnen ontplooiën, dat moeten ze zelf doen. (...) Ik ben erg individualistisch. Wil (de heer Willy van Hemert) ook, en dat is alleen bij de VVD te vinden.”

Aankondigingen

16 APRIL:

Mr. F. Porthoine (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de Zelfstandige Ondernemers te Venray.

7 MEI:

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Waalwijk over Inkomenspolitiek nu en in de toekomst.

11 MEI:

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor het Gem. Lyceum te Eindhoven (discussie met PPR), 20.00 uur, aula van het lyceum.

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemade
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Kroniek uit het Oosten

De stad Almelo mag zich gelukkig prijzen — en met haar bijvoorbeeld de beleggers die huizen laten bouwen — dat dezer dagen binnen Engels-Duits-Nederlands Urencoverband besloten is inderdaad in de toekomst een flinke uraniumverrijkingsfabriek op de trillingsvrije Almelo bodem te zetten. Men zegt erop te rekenen dat tegen 1980, wanneer de fabriek in Almelo een productiecapaciteit van een duizend ton zal hebben, daar zeker 700 of 800 mensen aan de slag zullen zijn. Zoals men zich herinnert werd het leegstaan van vele tientallen woningen in Almelo vooral geweten aan de leiding van dit U.C.-project dat te gunstige prognoses over de mogelijke groei zou hebben gegeven. Welnu, de prognoses komen dan toch uit, zij het dan dat men nu — in 1973 — nog niet zat te springen om die huizen. Maar langzaam doorbouwen?

Over huizen geschreven... de Twenteraad en de Stedenband Twente (onlangs heeft de commissaris der koningin nog eens gezegd dat Twente eigenlijk te veel vingers heeft die samen nog geen hand vormen) hebben besloten de Twentse gemeenten voor te stellen een op het gebied van de volkshuisvesting deskundige coördinator te benoemen. Deze zal dan leiding moeten geven aan het uitwerken van de vele gegevens die zijn opgetekend in het pas verschenen rapport over het woningmarktonderzoek. In de vergadering van de Twenteraad van 24 april zal de benoeming ter tafel komen.

Overijssel tobt nog steeds met de soms wonderlijkste problemen, maar er worden er ook heel wat kranig opgelost. Zo denken de kruisverenigingen van de provincie binnen twee jaar alle „kleuren” te hebben weggevaagd om dan te zijn gekomen tot wat men noemt „één kleurloze” organisatie. Als dat lukt zal Overijssel de eerste provincie in ons

land zijn waar het kruiswerk volledig zal zijn geïntegreerd.

Maar nu dat wonderlijke. Wij bedoelen er niet de afgestemde ruilverkaveling in Tubbergen mee, maar de moeilijkheden die o.a. de gemeenten Enschede en Haaksbergen met rijkswaterstaat hebben. Deze zijn ook niet zo maar af te wikkelen met een variatie op „zand erover!”, want het gaat juist om zand. Enschede en Haaksbergen koesteren n.l. al jaren het recreatieplan Rutbeek dat nu gedeeltelijk de mist in dreigt te gaan. Enschede had gehoopt dat rijkswaterstaat de duizenden kubieke meters zand voor de aanleg van de R-35 uit de Rutbeek zou halen (waardoor precies het „gaatje” zou ontstaan dat voor waterrecreatie nodig is). Helaas... rijkswaterstaat acht dit zand onbruikbaar en gaat twee andere „gaatjes” graven: bij Boekelo en Enter. Het Recreatieschap zit er lelijk mee in de maag. Men vreest helemaal niet geplande wilde waterrecreatie als die „gaatjes” straks vollopen.

Als trait d'union tussen het ene oosten en het andere (Overijssel en Gelderland) moeten wij de zogenaamde A. Moezermismissie een compliment maken voor een Europese primeur: een Euro-gio-wandkaart voor driehonderd Duitse en Nederlandse scholen waarop alle toeristische attracties in dit samenwerkingsgebied staan aangegeven.

De staten van Gelderland zullen tot 1976 jaarlijks een bedrag van 75.000 gulden storten in een fonds voor publicistische arbeid waardoor een groot aantal boeken van cultuur-historische en louter literaire aard in druk kan verschijnen onder auspiciën van de Stichting Gelderse Bloem.

De provincie gaat hierdoor ook schrijvers die nog niet hebben gepubliceerd steunen. Een dergelijk provinciaal fonds bestaat nog nergens in ons land.

Aankondigingen

16 APRIL:

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Warnsveld over de kabinetsformatie. 20.30 uur (aanvang huishoudelijke vergadering 19.45 uur) hotel „De Kap”.

Op het maandelijkse „Broodje VVD” van de afdeling Hengelo zullen sprekerbeurten worden vervuld door de staatssecretaris van sociale zaken mr. J. G. Rietkerk (16 april) en het Tweede Kamerlid mr. A. Geurtsen (28 mei). Beide malen om 18.00 uur in Cosa.

26 APRIL:

Mevrouw N. Smit-Kroes spreekt in het cultureel centrum „De Coehoorn” te Arnhem over „Het liberaal denken” voor de vrouwen in de VVD in Gelderland. Introducees toegestaan. Aanvang 9.30 uur. Einde 12.00 uur.

7 MEI:

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Apeldoorn over geactualiseerd keerpunt '72.

13 MEI:

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Enschede.

28 MEI:

Dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de sociale academie te Hengelo.

Op de Technische Hogeschool Twente is een werkgroep bezig een nieuwe wetenschap te ontwikkelen: de ergonomie. Deze zal zich bezig houden met het onderzoek naar de mentale mogelijkheden van de mens. M.a.w. hoe ver kunnen we gaan? (De foto toont het hart van de THT).

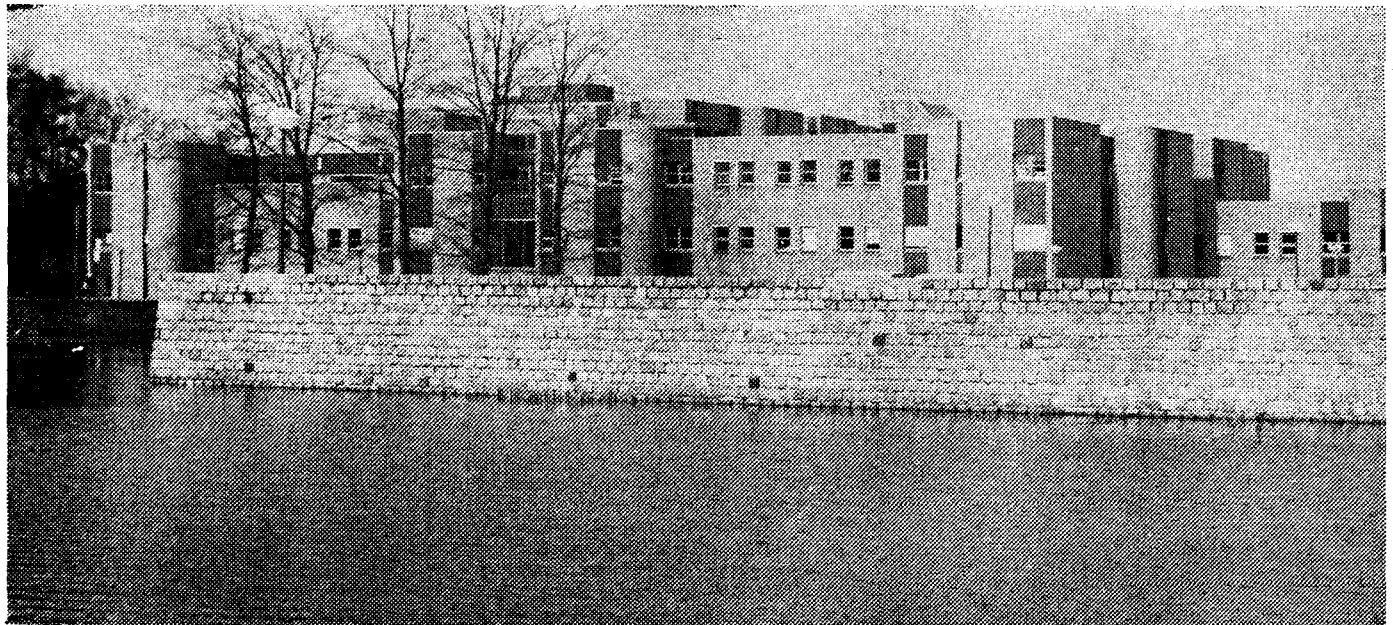
Bestuursmutaties

Beusichem — Het bestuur van de afdeling Beusichem-Zoelmond is sinds de laatste ledenvergadering als volgt gewijzigd: voorzitter E. W. Hersman, Breedendamlaan 18, Beusichem, secretaris R. G. van Ingen, De Wielstraat 4, Beusichem, penningmeester F. A. van Dijk, Smalriemseweg 10 C, Beusichem en leden Johan van Zanten, Beusichem, A. van Ree, Zoelmond en C. E. Solleveld, Beusichem. De voorzitter E. W. Hersman (en niet E. W. Hermsen, zoals in het vorige nummer abusievelijk stond vermeld) treedt tevens op als secretaris-penningmeester van de statencentrale Tiel.

Tiel — De afdeling Tiel koos een nieuw bestuur dat er als volgt uitziet: voorzitter J. G. Daalderop, secretaresse mevrouw S. van Lidt de Jeude - Van Wely, penningmeester D. A. Ruysenaers en leden J. C. Hoftijzer en C. A. Heuft. Het ligt in de bedoeling het bestuur met nog enige leden uit te breiden en commissies te benoemen, onder meer ter voorbereiding van de verkiezingspropaganda voor 1974. Het ledental van de afdeling is in korte tijd gestegen van 85 tot 135 leden.

Geldermalsen. Tijdens de ledenvergadering van 22 maart jl. is de heer J. Bezemer, Kerkstraat 29, Geldermalsen, aangewezen als secretaris-penningmeester van de afdeling Geldermalsen en omstreken.

Het bestuur van de afdeling Hengelo bestaat thans uit: mr. M. I. B. Arnold (voorz.), H. J. D. Ankersmit (vicevoorz.), H. W. van Lennep-van Reyn Snoeck (secr.), H. van Dijk-Pos (penningm.) en H. van den Berg.

Consumenten-vraagstukken

De partij en de Kamerfractie zijn van mening, dat ook in politiek opzicht aan de consumentenvraagstukken grote aandacht moet worden geschonken. Zij bewezen dit o.m. door de uitvoerige passage, die aan belangrijke detailpunten op dit terrein werd ingeruimd in het verkiezingsprogramma 1971 „Liberalen op nieuwe wegen”. Ook in het laatste urgentieprogramma 1972 werd hieraan aandacht geschonken.

Wij allen zijn consumenten en we hebben te maken met talloze nieuwe ontwikkelingen in deze consumptie-maatschappij, die om bestudering en om evenwichtige oplossingen vragen. De VVD is ervan overtuigd, dat deze oplossingen moeten gezocht worden in een geest van samenwerking tussen de consument, zijn vertegenwoordigers en de vele andere organen, waarmee de consument te maken heeft. Dat is bepaald niet alleen „het bedrijfsleven” maar het zijn ook diverse overheden. Men denke hierbij bijv. aan de tariefstelling van overheidsdiensten.

Tot nu toe is de behandeling van consumentenvraagstukken voor een belangrijk deel gericht geweest op de

begrotingsbehandeling van Economische Zaken. Een daarbij gaven diverse politieke partijen beschouwingen die juist niet uitgingen van die in bijna alle gevallen mogelijk in ieder geval nastrevenswaardige synthese tussen belangen van consumenten en van andere groeperingen. Juist omdat de VVD dit wel deed en tegelijkertijd ook internationaal ertoe wil bijdragen dat het consumentenbelang op de diverse terreinen van overheidsbemoeiing wordt geïntegreerd, heeft de Kamerfractie gesproken met een aantal leden van de partij, mevr. drs. J. Muller-van der Wielen en mevr. M. J. Daamen-van Houte, die met mevr. M. C. Laan-Benders een gesprek daarover hadden aangevraagd. Tevens had de Middenstandsc commissie van de VVD aandacht gevraagd voor de met de consumentenproblematiek samenhangende organisatorische vraagstukken in de partij.

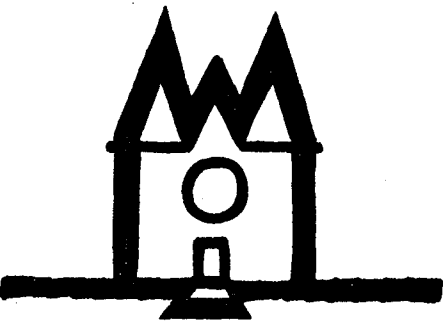
Door deze vertegenwoordigers van consumentenbelangen werd tevens een beter contact pleit tussen VVD vertegenwoordigers/ers in diverse organen waar consumentenvraagstukken worden behandeld, teneinde

tot een beter gecoördineerde meningsvorming te komen.

In overeenstemming met de partij heeft de Kamerfractie besloten de tot nu toe gevolgde politieke gedragslijn, zoals hierboven beschreven, volgende, deze coördinatie te bevorderen door uit hun midden als contactpersonen voor de consumentenvraagstukken aan te wijzen de heren mr. F. Portheine en W. Keja.

Iedere vertegenwoordigster/er die met bepaalde problemen op het terrein van de consumentenvraagstukken komt te zitten of de Kamerfractie wil informeren daarover, wordt verzocht zich rechtstreeks te wenden tot deze leden (tel. resp. 01710 - 61759/02908 - 3152) of via de Kamerfractie tel. 070 - 614911, waarbij zij wederom zorg zullen dragen dat andere leden van de Kamerfractie tot wier terrein de betrokken vraag behoort worden ingeschakeld.

Partij en kamerfractie vertrouwen erop, dat door deze nieuwe organisatorische aanpak binnen de partij een betere beleving van de consumentenvraagstukken kan worden bevorderd en beveelt deze derhalve in de aandacht van iedere betrokkene aan.

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

De VVD in het parlement

De Tweede Kamer gaat onverdroten, niet gehinderd door natuur- en politieke stormen, met haar werk door. Minister Engels (CRM) heeft zijn verhoging van de omroep- en kijk-gelden er door gehaald, zij 't zonder de medewerking van de VVD-fractie, die de amendementen, die een grote verbetering, zowel in het systeem als in de bijdrage zouden hebben gebracht, zag verworpen.

Het wetsontwerp financiering ontwikkeling snelle kweekreactor (Kalkar) bracht voor onze fractie mr. Porthéine op het spreekgestoelte, die de opwindende, die hierover is ontstaan ten dele wel begreep, omdat in de memorie van toelichting, met geen woord over milieu-vraagstukken e.d. wordt gerept. De regering heeft daarmee een deel van de opwindende naar zichzelf toegehaald, meende mr. Porthéine. De milieu-vraagstukken hadden in het economische geheel wel degelijk ingecalculereerd behoren te worden, meende mr. Porthéine, die er langs zijn neus weg aan herinnerde, dat de toenmalige minister Den Uyl aan de wieg heeft gestaan van het DeBeNeLux-project. Die opmerking werd niet voor niets gemaakt, omdat nu juist uit de kring van de PvdA zoveel verzet tegen het onderhavige wetsontwerp werd aangetekend. Mr. Porthéine constateerde, dat thans een project ter tafel ligt, dat aan de Nederlandse belangen recht doet. Dat is ook belangrijk ten aanzien van de toekomstige werkgelegenheid. Het project stelt ons in staat om, hopelijk ook in samenwerking met Engeland, op dit terrein van de energiebehoefte en de dekking daarvan onze partij als klein land op behoorlijke wijze mee te blazen.

De milieutechnische bezwaren en de veiligheidsaspecten liet mr. Porthéine overigens in zijn betoog sterk meespreken. Hij vond op dit terrein nog vele vraagtekens. De vereniging voor milieudefensie heeft een aantal zaken voorgelegd, die serieus moeten worden genomen. Met de Raad voor de milieu-gevoerd moeten worden.

Kansspelen

Eindelijk is de Tweede Kamer toegekomen aan de behandeling van het initiatief-ontwerp van wet inzake de kansspelen van de heren Geurtsen en Van Schaik. Beide Kamerleden hebben daarbij nogal wat weerstanden ontmoet, tot uiting komende in een vrij groot aantal amendementen. Voor de VVD-fractie heeft mevrouw Kappeyne van de Coppello hierbij het woord gevoerd, die haar betoog begon de heren Geurtsen en Van Schaik te prijzen voor de moed dit wetsontwerp behandeld met voetangels en klink in acht genomen niet al te veel hooi op de vork te nemen.

Onze woordvoerder veroorloofde zich vervolgens een wel zeer actuele politieke opmerking: „De heren indieners, die elkaar in een zeer vruchtbare — tenminste tot nu toe — politieke samenwerking (VVD en KVP) hebben weten te vinden, hetgeen ik een voorbeeld acht voor politieke situaties van nog grotere reikwijdte, hebben de wijze zelfbeperking in acht genomen niet al te veel hooi op de vork te nemen”.

Mevrouw Kappeyne constateerde, dat vormen van kansspel voor een meerderheid in ons volk niet langer meer oetolaatbaar zijn. De gebleken grote speelbehoefte, die (nu) in het buitenland wordt bevredigd, moet worden teruggebogen naar Nederland. Als die omhuiging gelukt, zullen wij iets minder de Chinezen van Europa zijn geworden. Men kan het kansspel, dat een verzamelsnaam is zonder wettelijke omschrijving voor vele vormen van kansspelen, op verschillende wijzen benaderen. Men kan zeggen dat men het kansspel principieel afwijst op gronden van religieuze of levensbeschouwelijke aard. De VVD respecteert dat als een beslissing, behorende tot de invloedssfeer van de persoonlijke individuele verantwoordelijkheid.

De VVD wenst echter een dergelijke gedragslijn aan niemand dwingend voor te schrijven. Een ieder bepaalt zijn eigen normen in deze. Men kan ook zeggen, dat het beoefenen van kansspelen een op zichzelf niet zo sympathieke menselijke eigenschap is, maar dat het in de maatschappij de voorkeur verdient de behoefte daaraan te kanaliseren in plaats van te verbieden. De vraag rijst of men verder moet gaan dan kanaliseren of dat men de neiging tot gokken moet stimuleren of prikkelen. Mevrouw Kappeyne zei van mening te zijn, dat het niet op de weg van de overheid ligt om de beoefening van kansspelen actief

aan te moedigen door bijvoorbeeld reclame. Het zal echter wel onvermijdelijk zijn dat er een zekere uitbreiding van de kansspelen tot stand komt, zoals het onderhavige wetsontwerp beoogt, waarvan een tijdelijke stimulerende werking zal uitgaan en niet alleen een kanaliserende. Het is immers duidelijk dat niet alleen mensen die voorheen over de grenzen trokken of hun bijdragen aan de lotto buiten Nederland zonden, thans in Nederland zelf door de kansspelen worden aangetrokken. Daarna zal er vermoedelijk een soort van verzadiging intreden — dat was ook al te zien bij de voetbaltoernooien, waarvan de invoering indertijd toch eveneens gepaard ging met enige comotie — en men zal dan op den duur van een zeker spelevenwicht kunnen uitgaan. De grens die men zich als overheid hierbij moet stellen is nl. een die mede wordt bepaald door overwegingen met betrekking tot de geestelijke volksgezondheid. Als er het gevaar dreigt dat verslaving aan een vorm van kansspel een algemeen verschijnsel wordt of zal worden, dan moet men invoering of continuering weigeren. „Grote” kansspelen, zoals lotto en roulette, hebben in de ons omringende landen een dergelijk beeld niet te zien gegeven. Mevrouw Kappeyne zei geen redenen te hebben om aan te nemen, dat er bij ons nu juist t.a.v. kansspelen een welige voedingsbodem voor verslaving verborgen aanwezig is.

Een andere gezichtshoek vormt de beantwoording van de vraag wie er van een kansspel kan profiteren. De winnaars van een kansspel doen dat slechts in beperkte mate. In het algemeen overheerst de gedachte, zowel bij de bestaande wetgeving als bij het thans nieuw te scheppen recht, dat de netto-opbrengst, dus na aftrek van de prijzenkosten van exploitatie enz. aan het algemeen nut ten goede moeten komen. Mevrouw Kappeyne noemde in dit verband: verbetering van de voorzieningen op het terrein van de cultuur, het maatschappelijk werk, de volksgezondheid en het toerisme, alsmede op het gebied van sport en recreatie. De dienstbaarheid aan het algemeen nut is wel belangrijk, maar niet alles beheersend en dominerend. Er zijn ook andere belangen, waarvan mevrouw Kappeyne o.a. noemde winkelwekkingsacties, de middenstand, horecabedrijven.

Strengere controle, althans in de eerste aanzet, van de organisatie door overheidsorganen achtte mevrouw Kappeyne intussen wel van belang.

Mevrouw Kappeyne ging vervolgens op een aantal min of meer technische details van het wetsvoorstel in. Bij de organisaties, die in de opbrengst zouden gaan delen, had zij die voor de monumentenzorg gemist.

Sprekende over de oprichting van casino's, dacht mevrouw Kappeyne voorlopig aan Valkenburg en Zandvoort, vervolgens aan Scheveningen om een mogelijkheid te scheppen het Kurhaus in zijn oude glorie te herstellen, en eventueel Arnhem.

De indieners van het initiatiefvoorstel, de heren Geurtsen en Van Schaik hebben hun zaak bekwaam en met overtuiging verdedigd. Het beoogt meer aan de bestaande speelbehoefte tegemoet te komen dan om de goklust te stimuleren,

zei mr. Geurtsen. Ervan uitgaande, dat beoefening van kansspelen als zodanig niet als een kwaad is te beschouwen, betoogde hij dat kanalisering een essentieel element van het voorstel is; commerciële exploitatie van kansspelen door particulieren wordt uitgesloten. Mr. Geurtsen noemde het verder een economische dwaasheid geld naar het buitenland te laten wegvloeien zonder economisch nut. Nadrukkelijk stelde hij ook, dat het niet de bedoeling is de positie van de sportorganisaties te verzwakken. De vrees voor de gevaren van casino's noemde mr. Geurtsen sterk overdreven.

In zijn verdediging legde mr. Van Schaik vooral de nadruk op het vraagstuk van het principieel denken; het hanteren van het begrip „volksconsciëntie” ging hem te ver.

Vragen

In schriftelijke vragen aan de ministers van Verkeer en waterstaat en van defensie heeft de heer Koning volledige opening van zaken gevraagd over de aanleg van een wal-radarsysteem langs de Nieuwe Waterweg ter vervanging van de bestaande keten.

De heer Van Aardenne heeft zich tot de minister van sociale zaken gewend met het verzoek recente gegevens te verstrekken over die groepering ondernemers, die zich na faillissement onder de dekmantel van een besloten- of naamloze vennootschap aanmelden als lid van een bedrijfsvereniging. Acht de bewindsman het niet onjuist, zo vraagt drs. Van Aardenne voorts, dat koppelingen, dan wel ronselaars, die wegens hun verleden geen verdere vergunning tot uitleenen kregen, thans als zogenaamde onderaannemers optreden? Wordt deze praktijk niet vereenvoudigd door het feit, dat in bedoelde faillissementen blijkt dat veelal een waardeeloze of geen boekhouding is gevoerd, waardoor ook de verschuldigde afdracht van loonbelasting en sociale premies niet heeft plaatsgevonden en is bijgevolg de strafmaat in art. 18, lid 1 van de Coördinatiewet Soc. Verzekering, gesteld op het niet voeren van een behoorlijke loonadministratie en het niet verstrekken van door het Uitvoeringsorgaan gevraagde loonopgaven, niet te mild?

Dr. Van Aardenne stelde deze vragen naar aanleiding o.a. van een groot-scheepse fraude door een ronselaar van werknemers te Nijmegen bedreven.

In welk stadium bevindt zich het onderzoek naar de vraag, wanneer een algemeen landelijk alarmnummer 0011 voor aanmelding van verkeersongevallen kan worden ingesteld en tot welk resultaat men thans, mede op grond van de ervaringen in Breda en Tilburg is gekomen, aldus een vraag van mevrouw Veder-Smit en de heer De Beer.

De heer Van Dijk tenslotte heeft zich met vragen tot de minister van CRM gewend over het verbod van de NOS-leiding, tot programmatische bijstand van NOS-medewerkers aan radio Veronica, die uit de lucht verdween als gevolg van de storm van 2 april jl. Is de minister niet van mening, dat (aldus) NOS-medewerkers worden gehinderd in hun vrije nieuwsgaring en dat een dergelijk optreden aan censuur doet denken en op gespannen voet staat met de grondwettelijke vrijheid van meningsuiting?

Mijn opinie is..

• Vecht voor haalbare zaken

Dat de laatste verkiezingen toch nog een duidelijke meerderheid voor vrijheid en democratie lieten zien mag gelukkig getuigen van het feit dat een zeer groot deel van ons volk nuchter en zakelijk zijn enorme vrijheid beredeneerde. Dit schrijft ons de heer E. E. Bom uit Scherpenzeel. Hij geeft verder als zijn mening dat dit positieve verschijnsel des te meer reliëf krijgt als men bedenkt dat de linkse drie partijen konden steunen op de volle medewerking van een aantal radio en tv-omroepen, die vooral via hun nieuwsvoorziening, als het ware centraal geleid, indoctrineerden.

De progressieve drie stelden weliswaar steeds meer geld in het vooruitzicht, maar verzuimden er in hun campagnes bij te zeggen hoe dit besteed moest worden. Zij hielden hun aanhangers aldus moedwillig dom en verzuimden de door hen gepropageerde leuzen als „Arbeiders zelfbestuur” en „totale medezeggenschap” duidelijk te maken, aldus de heer Bom. De door vertegenwoordigers van de linkse drie gepropageerde „staatsbedrijven” moeten door anderen niet zonder nadenken worden aanvaard. De heer Bom wijst erop dat het in verschillende Oostbloklanden als Roemenië en Joegoslavië met de economie slecht gesteld blijkt te zijn. Veel fabrieken (met vormen van arbeiderszelfbestuur) zullen mogelijk zelfs hun poorten moeten sluiten. Alle arbeiders kregen kort voor de kerstdagen in het vooruitzicht gesteld dat gerekend moest worden met een loonsvermindering van misschien zelfs wel 20 procent, als de zaak gered wil worden. Maar zulke zaken verneemt men niet van de VPRO of Vara's „Dingen van de Dag”. Door het kapot maken van gezonde handelsgeest en eigen initiatief is de basis voor de welvaart verdwenen.

Vecht voor haalbare, nuchtere en gezonde zaken, zo zegt de heer Bom, en laat u niet door valse voorlichting overrompelen. Een afwachtende houding geeft de gevaarlijke elementen in ons land vrij spel. Een kordaat optreden van minister Van Veen wat betreft de collegelieden verdient meer bijval. De heer Bom doet een beroep op alle VVD-ers om de gevaarlijke linkse indoctrinatie af te wijzen. Dat kan naar hij voorstelt gebeuren door kranten en tijdschriften, die hieraan meedoen, op te zeggen. Dat geldt vooral ook voor de omroepbladen. Met deze en andere acties is veel resultaat te bereiken als ze massaal worden aangepakt.

Wat denkt onze VVD-leiding nu te gaan doen? zo vraagt de heer Bom en hij voegt eraan toe vertrouwen te blijven hebben in Hans Wiegel en diens naaste medewerkers.

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070-63 99 34

Geertsema over gewestvorming

Ter gelegenheid van het éénjarig bestaan van de afdeling 't Gooi en Omstreken van de JOVD heeft de minister van binnenlandse zaken, mr. W. J. Geertsema, vorige week in Hilversum een inleiding gehouden over de gewestvorming.

De minister was van mening dat het gewest duidelijk buiten de provinciegrenzen moet kunnen treden, en dat de provinciegrenzen eventueel aangepast moeten worden aan de gewestgrenzen. Anders zou het gewest een even onnatuurlijk geheel worden als de provincie — en daar moet men tegen waken. De minister was verder van mening dat het gewest actief en passief kiesrecht moet krijgen. Hierbij kan men overwegen om het passieve kiesrecht in het begin te beperken. Als taak voor het gewest dacht de heer Geertsema o.a. aan de beheerstaak van de politie. De burgemeester zou als hoofd van de politie deze taak dus moeten overdragen aan de gewestvoorzitter. Mede een argument om de voorzitter van een gewest te benoemen en niet te laten kiezen.

Over de financiën van het gewest was de minister niet zo rooskleurig. Hij had op dit ogenblik slechts 2½ miljoen tot zijn beschikking en meende dat het in de toekomst zoals het er nu naar uit ziet de financiële toestand niet beter zou worden. Wat de burgemeestersgroep in het gewest betreft, vertegenwoordigd in het college van advies en overleg, vond hij duidelijk dat de voorzitter van het gewest tegens voorzitter van de burgemeestersgroep moet zijn. De minister hoopte dat de nieuwe wet op de gewesten medio 1977 geheel gereed is, zodat het voor het gewest Gooiland nog wel even wachten zal zijn. Niettemin kan dit gewest dan als voorbeeld dienen voor de nog komende gewesten. Ten slotte hield de minister nog een sterk pleidooi om een public-relationsman bij het gewest aan te stellen, zodat de inwoners wat meer idee krijgen over deze problematiek. Op dit ogenblik weten helaas nog zeer weinig mensen wat een gewest inhoudt. Het is gewenst dat daar snel verandering in komt, aldus de minister.

Vonhoff spreekt in Amsterdam

Amsterdam — De afdeling Amsterdam organiseert maandag 16 april een bijzondere ledenvergadering in Krasnapolsky (ingang Warmoesstraat). Aanvang 20.00 uur. Na de pauze wordt het woord gevoerd door de demissionaire staatssecretaris H. J. L. Vonhoff. Hij spreekt over: „De politieke situatie”.

Aankondigingen

16 APRIL:

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hoorn.

26 APRIL:

Mevrouw H. van Someren-Downer (partijvoorzitter) spreekt voor de afdeling Capelle a/d IJssel. 20.15 uur. Het nieuwe ontmoetingscentrum.

27 APRIL:

Mr. H. van Riel (voorzitter Eerste Kamerfractie) spreekt voor de afdeling Laren/Blaricum. 20.30 uur (huishoudelijke vergadering 20.00 uur), hotel Hamdorff, Laren.

3 MEI:

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer)

spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Egmond.

14 MEI:

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de staten-centrale Zaanstreek.

25 MEI:

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Maartensdijk over algemene politiek. 20.00 uur, Zaal Maartenshof, Maartensdijk.

P. J. Vromen overleden

Hoogblokland — Door een noodlottig ongeval is overleden het raadslid voor de VVD van de gemeente Hoogblokland, de heer P. J. Vromen. De heer Vromen vertegenwoordigde de fractie gedurende vele jaren.

Bestuursmutaties

Hoogblokland — Het bestuur van de afdeling ziet er in zijn nieuwe samenstelling als volgt uit: voorzitter A. de Groot jr., penningmeester C. den Braven en secretaris C. P. Steendijk. De heer mr. D. C. Goes die aftrad als secretaris-penningmeester, blijft als bestuurslid aan de afdeling verbonden.

Krimpen aan de IJssel — Het bestuur van de afdeling Krimpen is nu als volgt samengesteld: voorzitter C. W. van Capellen, Waalsingel 15 (tel. 2198), secretaris drs. K. M. Ghijzen Cohen, Zilver-schoon 48 (tel. 2975), penningmeester mevrouw M. K. van Langeveld-Berkel, commissarissen mr. R. W. Oberman, dr. H. W. van Meeteren, J. van der Hoek en M. Onder de Linden.

Capelle aan de IJssel — Ook in de afdeling Capelle is een nieuw bestuur. Het is als volgt samengesteld: voorzitter M. E. F. de Looft, vice-voorzitter H. F. van Leersum, secretaris-penningmeester J. J. H. Maschhaupt en leden mevrouw S. Ekel - Van Malssen en de heer B. T. F. O. Breitbarth. Het secretariaat is gevestigd: Merellaan 178, Capelle aan de IJssel - 3130.

Heiloo — In de afdeling Heiloo zijn een aantal nieuwe leden tot het bestuur

toegetroten. Het zijn drs. J. Roelofs, Driestal 28, penningmeester en de heer C. Knijnenberg, lid. Bij de secretarissen werd van functie gewisseld. Drs. J. Hanne-wald werd tweede secretaris. Mevrouw J. Wuijster-Schuddeboom neemt voortaan het secretariaat waar. Het secretariaat is gevestigd Van der Feen de Lilleweg 5, Heiloo (02200 - 31914).

Ook het bestuur van de afdeling **Loenen-Vreeland** heeft enkele veranderingen ondergaan. Het bestuur is thans als volgt samengesteld: ir. H. M. G. Houtzager (voorz.), mevr. H. E. Romein Fraser-Tweedy Lambert (secr.), mevr. C. J. Folkers-v. d. Schaar (penningm.), mevr. A. A. W. de Leeuw-Duyff en H. T. D. v. d. Bovenkamp.

Wassenaar — Het bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: voorzitter mevrouw drs. N. Rempt - Halmans de Jongh, Backershagenlaan 26, Wassenaar (tel. 01751 - 5309), secretaris H. F. Dijkstal, Van Polanenpark 95, Wassenaar (tel. 01751 - 1854), penningmeester Ch. B. Aptroot, leden mevrouw J. F. M. Ellis-Van Spaendonck, ir. K. Nieuwzwaag, mr. C. A. Ruys en mevrouw W. A. van der Wiel - Van der Flier en adviserend lid mr. A. van Vuure (fractievoorzitter).

VERVOLG VAN PAGINA 3

kwamen te liggen in St. Michielsgestel, waarheen beiden op 4 mei 1942 met vele landgenoten als gijzelaars waren gebracht. Mr. Linthorst Homan en prof. De Quay waren 13 juli 1942 gevolgd. Dus toen werden zij stellig niet als Duitsgezind door de bezetter beschouwd, aldus mr. Feith, die verder o.a. nog naar een z.i. uitnemend artikel van de huidige burgemeester van Schiedam, de heer H. Roelfsema, in NRC/Handelsblad van 15 november 1972 verwijst.

Met het artikel over dr. L. de Jong en de Nederlandse Unie blijken we wel iets te hebben losgeslagen, dat bij velen, ook in onze kring, nog leeft. Behalve een aantal betuigingen van instemming van geestverwante lezers, ontving ik ook van de heer H. Roelfsema, burgemeester van Schiedam (geen lid van de VVD, oud-secretaris van de Nederlandse Unie), ook door mr. Feith genoemd, een beschouwing, die, naar ik begrepen heb, destijds ook reeds in verschillende dagbladen heeft gestaan. We zeggen hem hiervoor gaarne dank.

Aan het einde van dat artikel, waarin de heer Roelfsema eveneens de oprichting van de Unie en in het bijzonder de rol van mr. Einthoven verdedigt, vraagt deze o.a.:

„Zou het geen aanbeveling verdienen, dat de mensen van het tweede plan in de Unie te zamen met De Jong om de tafel gingen zitten teneinde de histori-

sche waarheid over een toch belangrijk stuk geschiedenis zo goed mogelijk aan het licht te brengen, ontdaan van wensdromen, ontdaan ook van subjectieve instellingen?”

BEDREIGING

Aan de gevaarlijke lieden, die zich „Rode Jeugd” noemen en hun broeinest vooral in Eindhoven en omgeving blijken te hebben, is hier al eens eerder aandacht gewijd. Zij zijn de ratten, die knagen aan onze rechtsorde. Blijkens het verslag in NRC/Handelsblad van de rechtszitting in Den Bosch, waar het Eindhovense Rode-Jeugdlid L. v. H. terecht stond wegens het in zijn woning verborgen houden van wapens en onderdelen van bommen, heeft deze organisatie nu zelfs de officier van justitie bedreigd met „maatregelen” als die van de strafvervolging tegen een harer leden wat zij noemt „een wraakactie” zal maken.

In een communiqué, dat ondertekend werd door Willem Oskam, leider van het landelijk bestuur van de Rode Jeugd, wordt ook Philips „gewaarschuwd”. Letterlijk staat er: „De Rode Jeugd beschouwt de zaak van Van H. als het hoogtepunt van een BVD/Philips-actie, die via De Telegraaf, Algemeen Dagblad, Elsevier en het blad „Boven de veertig” is gevoerd.”

Dat het onverantwoordelijk lichtzinnig zou zijn, dergelijke bedreigingen

niet serieus te nemen, blijkt wel uit het feit, dat volgens mededelingen van de officier van justitie, mr. Peijnenburg, duidelijke overeenkomst bestaat tussen het materiaal van de bommen die in oktober vorig jaar werden aangetroffen of ontploften in Utrecht (Holiday Inn), Rotterdam (Bank of America), Eindhoven (bom onder auto van Philips-directeur Bavinck) en nogmaals Utrecht (kantoor Zwolse Algemene).

De officier heeft zich uiteraard van de bedreigingen niets aangetrokken en drie jaar gevangenisstraf geëist. Wat de inmiddels waarschijnlijk wel reeds gedane uitspraak ten slotte ook zal zijn, vast staat gelukkig dat in ons land nog altijd recht wordt gesproken op de zorgvuldig afgewogen wijze die in een rechtsstaat past. In de Sowjet-Unie, Communistisch China en vele andere van dergelijke „heilstaten” zou op subversieve acties als deze of zelfs opwekking daartoe of voorbereiding daarvan, levenslang of de doodstraf dan wel onbeperkte opsluiting in een krankzinnigengesticht of psychiatrische inrichting staan. In dat laatste is men tegenwoordig vooral in de Sowjet-Unie sterk.

Koppelsubsidies ongewenst

De culturele commissie van de VVD vergaderde op 5 april in Den Haag. Uitvoerig is gediscussieerd over het cultuurbeleid van de rijksoverheid en over de ruimte die er binnen het cultuurbeleid bestaat voor de lager overheden.

De huidige koppelsubsidies, waarbij de rijksoverheid alleen subsidieert, wanneer de lagere overheden ook bijdragen, acht de commissie ongewenst. De mogelijkheid moet overwogen worden de verantwoordelijkheid voor een culturele instelling bij één overheid te leggen.

De commissie besloot zich te beraden over een advies betreffende de discussienota Kunstbeleid, uit te brengen aan het hoofdbestuur en de Kamerfracties.

nder de loep

JAC. JURRISSSEN & ZOON

Boomkwekers sinds 1773

Voor grote Coniferen, Taxus, Thuya's, Hulst, Spar, Pinus, enz., enz.

Van 2 tot 4 à 5 meter hoog

CORT VAN DER LINDENLAAN 1 — NAARDEN — TEL. 02159 - 43706

Ruilverkavelingswet op de helling

Ons Tweede Kamerlid H. P. H. Waalkens geeft het standpunt weer van de VVD-fractie t.a.v. de ruilverkavelingswet.

Het wetsontwerp tot wijziging van de ruilverkavelingswet is zijn parlementaire behandeling ingegaan, waarbij de VVD-fractie zijn voorlopig standpunt en commentaar heeft ingebracht in het voorlopig verslag.

Allereerst wordt van de zijde der fractie gewezen op het vraagstuk van de kleine percelen en de versnipperde stemmen bij het vaak (zeer) verdeelde eigendom en/of zakelijk recht. Zij is van mening, dat een beperking van de lijst van stemgerechtigden tot 10 are en 25 are voor resp. in- en uitwonende eigenaren wenselijk is.

Met name onderstreept zij het argument, dat het uitbrengen van de stem van kleine percelen frustrerend werkt op de werkelijk belanghebbenden, waaronder zeker de agrarische beroepsbeoefenaren gerekend moeten worden.

Een tweede hoofdpunt betreft het pachtersstemrecht.

Het bedrijfsleven dringt nl. aan om het alsnog toe te voegen aan het wetsontwerp. In de Memorie van Toelichting zeggen de bewindslieden dat bij deze eenvoudige wetswijziging niet te willen introduceren, vanwege de risico van ernstige vertraging in de behandeling van het wetsontwerp en dus van de voortgang der ruilverkaveling. De fractie is het met dit standpunt eens.

Uiteraard ontkennen zij niet, dat de categorie der gebruikers een zeer wezenlijk belang heeft bij de ruilverkaveling en dat zij derhalve op de één of andere wijze bij de besluitvorming moet worden betrokken.

Beslissingen over het pachtersstemrecht op dit moment en in het kader van de eenvoudige wijziging van de ruilverkavelingswet zullen echter van grote invloed zijn op andere terreinen, bv. het waterschapbestel, waar de verhoudingen en de verantwoordelijkheden weer anders liggen.

De fractie vraagt de bewindslieden of zij voelen voor de gedachte daaromtrent een brede studie op te doen zetten, resulterend in een nota, aan de hand waarvan de Kamer een standpunt kan bepalen. Daarbij zou dan niet gewacht behoeven te worden op invoering van het pachtersstemrecht bij de later in te dienen landinrichtingswet, zoals de Memorie van Toelichting suggereert.

Voorts vraagt zij hoe een geheime stemming mogelijk is als de kadastrale grootte op het stembiljet wordt aangegeven en wat er met de biljetten gebeurt na de vaststelling van de uitslag.

Meer moeite heeft de VVD-fractie met de aanpassing van de ruilverkavelingsrente. Eensdeels is er volledig begrip voor het motief van de herwaardering der overheidsuitgaven. Anderdeels vindt zij, dat de eigenaar-gebruiker al permanent wordt geconfronteerd met lastenverzwaringen bij de exploitatie van zijn bedrijf.

Aangezien meer of minder recentelijk ook wijziging t.a.v. de kavelinrichtingswerken, het mengpercentage in de subsidie en de verrekking van grond benodigd voor wegen en waterlopen zijn doorgevoerd, vraagt de fractie zich af of het hele complex van de financiële aspecten niet een negatieve invloed op de bereidheid tot ruilverkaveling van de

zijde der eigenaren met zich zal brengen.

Tenslotte spreekt de fractie de verwachting uit, dat de voorbereiding voor één of meer te nemen alg. maatr. v. bestuur zodanig worden geprogrammeerd, dat deze tijdig gereed zijn en de uiteindelijke inwerkingtreding van de wetswijziging niet zullen vertragen.

DE PROF. MR. B.M. TELDERSTICHTING

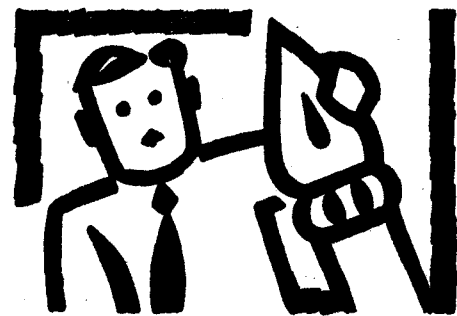
een politiek-wetenschappelijke studiestichting op liberale grondslag, gevestigd te 's-Gravenhage, heeft gelegenheid tot plaatsing van een

WETENSCHAPPELIJK MEDEWERKER

Hij wordt toegevoegd aan het hoofd van het wetenschappelijk bureau. In nauwe samenwerking met hem zal hij belast worden met onderzoekende werkzaamheden nodig voor de opstelling van rapporten. Tevens levert hij zijn bijdrage aan de redactie daarvan. Voor de functie is vereist dat de sollicitanten zijn afgestudeerd in de economie, de rechtswetenschappen of een van de sociale wetenschappen. Van hen wordt verwacht dat zij reeds tijdens hun studietijd blijk hebben gegeven van intensieve belangstelling voor onderzoekswerkzaamheden. Ervaring in een vergelijkbare functie is niet vereist doch wel gewenst.

Met de hand geschreven sollicitatiebrieven vergezeld van een recente pasfoto voor 23 april a.s. te richten aan de Nederlandse Stichting voor Psychotechniek, Wittevrouwenkade 6, Utrecht, onder nummer V.D. 26051.

Mijn opinie is...

• Autogebruik

In „Vrijheid en Democratie” van 30 maart 1973 komt op blz. 4 een kort verslag voor van de bijeenkomst in Wageningen, waar over de toekomst van het verkeer is gesproken. In dit verslag komt o.m. het volgende voor:

„De verwachting is dat het aantal auto's in 1980 4,9 miljoen zal zijn, in 1990 6,2 miljoen en in 2000 7,5 miljoen. Voorts dat het aantal verreden kilometers per auto per jaar (nu 16 à 17000) zich tot het jaar 2000 zal verdrievoudigen.”

Deze verwachting, die naar ik vermoed gebaseerd is op het verkeersonderzoek van het NEI impliceert een volledige omkeer van de ontwikkeling, zoals we die nu waar nemen.

Bij het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid is in verband met een te maken prognose met betrekking tot de toekomstmogelijkheden van de wegenbouw ook een onderzoek naar deze materie gedaan. De resultaten daarvan waren geheel anders.

Voornamelijk als gevolg van één essentieel verschil: In de afgelopen jaren is met de toeneming van het aantal auto's het gemiddeld per auto en per jaar afgelegde aantal kilometers vrij snel teruggelopen van ca. 18.000 naar ca. 16.000. Het is — mede op grond van de ervaringen in landen die ons op dit

punt voor zijn — niet te verwachten dat deze ontwikkeling zal stoppen. Te verwachten is een verdere daling van het aantal kilometers, dat per auto en per jaar zal worden afgelegd. Bij een auto-dichtheid van ca. 1:3 zal dit 14000 zijn. Een verdere toeneming van het aantal auto's zal dan geheel worden gecompenseerd door een verdere daling van dit aantal kilometers. Hieruit volgt, dat het aantal auto's als zodanig, dan voor de verkeersintensiteit niet meer van belang is.

Nemen wij aan dat het bovenstaande juist is, dan is het mogelijk de verkeersintensiteit in 2000 te berekenen. Wij nemen aan, dat er in dat jaar ca 15 miljoen mensen in Nederland zullen wonen. Bij een autobezit van 1:3 zijn dan 5 miljoen auto's die ieder 14000 km per jaar afleggen, bepalend voor de verkeersintensiteit. In totaal zijn dat 70 miljard kilometers. Nu worden er per jaar ca. 50 miljard kilometers afgelegd. Het gevolg is dat tot 2000 de verkeersintensiteit nog slechts ca. 40 pct. zal toenemen, hetgeen inhoudt, dat meer dan 90 pct. van het wegennet in ons land ook in 2000 nog voldoende is. Het is mij gebleken dat ook de oliemaatschappijen bij de berekeningen van hun toekomstige afzetmogelijkheden deze cijfers acceptabel vinden.

J. HAECK, Bussum

• Deconfessionalisering

In uw nummer van vrijdag 30 maart 1973 lazen wij de antwoorden, gegeven door het VVD-Kamerlid L. M. de Beer op de vragen gesteld naar aanleiding van de Bisschoppelijke Vastenbrief, aan een aantal RK Nederlanders voorgelegd.

De beantwoording van vraag 7 vangt De Beer aan met de woorden: Als gelovig katholiek...

Mijnderzijds stel ik hem de vraag welke betekenis hij aan het woord „gelovig” hecht.

Het is bekend dat de fractie-voorzitter van de KVP in de Tweede Kamer De Zeeuw een neofiet is. Het feit dat namens de VVD een katholiek lid is van de Tweede Kamer en dat een bekeerling als De Zeeuw zelfs voorzitter is van de RK-fractie moet ertoe leiden dat meer dan tot dusverre door onze partij aandacht wordt geschonken aan de deconfessionalisatie.

De grenzen tussen geloof en ongeloof, de draagwijdte en de diepte van het geloof zijn niet te peilen of te controleren en de programma's van onze partij en die van de confessionele partijen verschillen maar weinig.

Mr. A. DIRKZWAGER, Rotterdam

V V D

EEN OP EEN

Het aantal leden van de partij neemt nog steeds toe. Dat is een gunstig en hoopgevend verschijnsel.

Wij hebben die ledenwinst dringend nodig.

Toen de actie op 5 januari startte bedroeg het ledental 38.647.

Thans heeft de partij rond 45.000 leden.

Een toeneming dus met ongeveer 17%, een prettig resultaat.

Wij moeten echter naar 100% toeneming.

Dat kan.

**Als ieder lid één lid werft.
ÉÉN OP ÉÉN**

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

WERF EEN NIEUW LID VOOR DE VVD

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als lid:

naam:

adres:

woonplaats:

geboortjaar:

Handtekening:

OOK GEZINSLEDEN TELLEN MEE:

Een gezinslid heeft dezelfde rechten als een gewoon lid. De stem van een gezinslid telt even zwaar.

Maar een gezinslid betaalt slechts een contributie van **tien gulden!**

Is uw echtgeno(o)t(e) al lid van de VVD?

Ondergetekende:

naam:

adres:

woonplaats:

lid van de afdeling:

meldt hierbij aan als gezinslid:

naam:

adres:

woonplaats:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Goed en eensgezind congres

De VVD kan terugzien op een in alle opzichten bijzonder geslaagde algemene ledenvergadering, die op 13 en 14 april in Bellevue te Assen werd gehouden. Het was een goed congres van een eensgezinde partij.

Die eensgezindheid kwam onder meer tot uiting in het ovationele applaus voor de belangrijkste sprekers en voor de tot erelid benoemde mr. D. U. Stikker. Maar niet minder in de aanvaarding van twee belangrijke resoluties over het Liberaal Manifest (met nagenoeg algemene stemmen) en over de partijpolitieke structuur in Nederland (eenstemmig). Hoofdbestuur en Kamerfracties, die — zoals gebruikelijk — hun beleid verdedigden, werd het bepaald niet moeilijk gemaakt.

Het was een goed congres, ook in organisatorische zin. Vooral omdat men, voor het eerst, reeds vrijdagmiddag begon (vroeger pas vrijdagavond), raakte men aanzienlijk minder in tijdnood dan voorheen en kon de agenda goed worden afgewerkt. Dat de grote zaal van Bellevue nog te klein bleek, met name tijdens de rede van Wiegel, kon de afdeling Assen, waarbij de organisatie van het congres in goede handen was, ook niet helpen.

Redevoeringen

Welbewust heeft de VVD zich buiten het gekrakeel van de kabinetsformatie gehouden. Er zou, zoals Wiegel in zijn voortreffelijke rede (integraal afgedrukt op pagina's 4, 5 en 6 van dit blad) zei, bijna elke dag reden geweest zijn voor een sappig commentaar onzerzijds. „Maar zouden wij ons in het gewoel dat Burger teweeg bracht hebben gemengd, dan hadden de kiezers ook ons verwijten kunnen maken en — nog belangrijker — hadden wij de socialisten en confessionelen wel eens naar elkaar toe kunnen drijven. Dat reken ik niet tot mijn taak,” aldus de voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Hij liet op zijn eigen, niet van humor gespeende wijze, al het „gescharrel, geschipper, gemats en gesjoemel” de revue passeren en herhaalde dat de VVD bereid blijft medeverantwoordelijkheid voor het landsbestuur te aanvaarden. Wiegel ontkende niet dat er verschillen van opvattingen zijn tussen de coalitiepartners van het kabinet-Biesheuvel, maar zij lijken hem aanzienlijk kleiner dan die tussen de „rode drie” en de confessionelen.

Was Wiegels rede het onbetwiste hoogtepunt van het congres, met niet minder genoeg kon men luisteren naar partijvoorzitster mevrouw Van Someren, die in haar openingsspeech schetste dat er een kentering is waar te nemen in wat zij noemde „modieuze ontsparingen in denken en gedrag.” Haar toespraak, waarin zij in ander verband zich o.m. afvroeg of het geen tijd wordt wettelijke spelregels te maken voor de formatie, hebben wij afgedrukt op pagina 7 van dit blad.

Ook de heer Van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer, hield een boeiend betoog (letterlijke tekst op pagina's 8 en 9 van dit blad). Hij waarschuwde daarin o.a. tegen de naar zijn mening „bijna niet verantwoorde” op stapel staande selectieve investeringsheffing. De heer Van Riel sprak als eerste bij de beantwoording van vragen aan de

Stikker werd ere-lid

„Ik voel mij als een vader, die tot zijn kinderen terugkeert”, zei een bewogen mr. D. U. Stikker, nadat de algemene ledenvergadering van de VVD hem tot erelid had benoemd. Het was de formele bekrachtiging van een reeds bij het 25-jarig bestaan der partij door het hoofdbestuur aangekondigd besluit. Een bekrachtiging die door de vergadering met stormachtig applaus werd onderstreept.

De heer Stikker is een der mede-oprichters van de VVD geweest en haar eerste voorzitter. Door meningsverschillen tussen hem en wijlen prof. Oud is indertijd een verwijdering ontstaan. Na zijn jarenlange verblijf in het buitenland is de heer Stikker opnieuw lid geworden van de VVD, die hem thans — zeer terecht — als een der grootste Nederlandse liberalen heeft geëerd.

Kamerfracties over hun beleid. Een apart verslag daarvan treft men aan op pagina 12 van dit blad.

Resoluties

In de eerder bedoelde resolutie over het Liberaal Manifest (volledig afgedrukt op pagina 7) spreekt de VVD uit dat dit Manifest in zijn totaliteit door haar wordt aanvaard als basis van beraad en overleg, zowel binnen de partij als met anderen. Het hoofdbestuur is gevraagd een procedure vast te stellen voor het nader uitwerken van de in het LM aangesneden onderwerpen. Mevrouw Van Someren, verheugd over deze beslissing, kondigde een vergelijkende studie over het verkiezingsprogramma „Liberalen op nieuwe wegen” en het Liberaal Manifest aan; enkele eenvoudige vraagpunten terzake zullen aan de partij worden voorgelegd.

De VVD vindt, zoals werd uitgesproken in een tweede resolutie (eveneens pagina 7) de partijpolitieke structuur in Nederland verouderd. Het is wenselijk dat op grond van werkelijke politieke

scheidslijnen partijen of partijgroepen tot stand komen. De VVD nodigt dan ook allen uit, die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om naar de geest van het Liberaal Manifest met haar leden te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel.

Huldiging

Vermelding verdient de huldiging van mej. mr. M. M. F. van Everdingen, die 25 jaar als secretaresse van het hoofdbestuur werkzaam is; het resultaat van de ledenwerfcampagne (de partij kreeg er binnen enkele maanden 4708 nieuwe leden bij!); het beeldje van Drentse Bartje, dat de voorzitter van de afdeling Assen aan mevrouw Van Someren aanbod, alsmede de bespreking van het beleid van ons blad. Over deze en nog enkele andere zaken, die tijdens het congres aan de orde kwamen, vindt men berichten verspreid in dit blad.

Vinger opsteken

Wie het nog begrijpt mag zijn vinger opsteken. Als het allemaal niet zo triest en schadelijk voor het landsbelang en voor het aanzien van de parlementaire democratie was, dan zou men de ontwikkelingen van de afgelopen veertien dagen (en trouwens wel van langer) rondom de kabinetsformatie met een dergelijk commentaar afdoen.

Nadat de heer Burger zijn opdracht had teruggegeven, is hij thans samen met de heer Ruppert opnieuw tot formateur benoemd. Met precies dezelfde opdracht. Intussen hebben de heren Van Agt en Albada geïnformeerd. Zij hebben een document opgesteld, een formule zo men wil, die voor nogal verschillende interpretatie vatbaar is. De drie confessionele partijen hebben de concessie gedaan dat zij ten slotte toch bereid zijn gezamenlijk zes ministers te accepteren tegenover tien uit het rode kamp en maken zich blij met de mededeling dat zij in een pre-constituerende vergadering van kandidaat-ministers mee mogen praten over het kabinetsprogramma. De heer Den Uyl heeft van zijn kant meegedeeld dat wie wil dit praten „onderhandelen” mag noemen.

En dat zou dan de basis moeten zijn voor het hechte regeringsteam, waarop ons land met zoveel smart zit te wachten. Er is niet veel politiek inzicht voor om te voorspellen dat het kabinet (als het er komt!) spoedig aan innerlijke verdeeldheid ten onder zal gaan.

Ph.C.

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 8 mei, van 18.19 - 18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Drents water

Drenthe mag dan een bijzonder aantrekkelijke provincie zijn om te wonen en te werken en te recreëren, het kan nooit kwaad dat er mensen zijn die willen getuigen van een vooruitziende blik. Die ervan uitgaan, dat Drenthe inderdaad een alleraardigste provincie is, maar vinden dat dat ook in de toekomst zo moet blijven.

Er is op het ogenblik ten aanzien van de toekomst een verontrustend verschijnsel, dat van grote invloed kan zijn op de ontwikkeling van de natuur en al haar rijkdommen. Gesignaleerd is namelijk in de afgelopen maanden een bedenkelijke verlaging van het grondwaterpeil. De VVD-fractie in de provinciale staten van Drenthe maakt zich dan ook bezorgd over het „gerommel” in de waterhuishouding, zowel ten aanzien van de bodemstructuur als de drinkwatervoorziening.

Namens haar fractie heeft mevrouw J. P. Hansen-Van der Linden vragen gesteld aan het college van Gedeputeerde Staten. Belangrijkste vraag: „Welk beleid denkt het college te voeren wat betreft de waterhuishouding en drinkwatervoorziening in de komende tijd in de provincie.” Ze wacht vol spanning op het antwoord van GS.

De afdeling Zuidlaren van de JOVD organiseert op vrijdag 27 april — vandaag dus — een defensiedebat in restaurant Sprookjeshof in Zuidlaren. Daarvoor zijn uitgenodigd de omstrede linkse majoor Gé Miog — hij ligt voortdurend in de clinch met de legerleiding — en luitenant-kolonel A. Ploeg, defensiespecialist en Tweede-kamerlid van de VVD. Volgens de Zuidlaarder JOVD'ers

belooft het een „interessante avond te worden, vooral omdat de heren lijnrecht tegenover elkaar staan.”

Een paar aardige cijfers uit Friesland: omgerekend naar de inwoner-aantallen van de gemeenten besturen de CHU-burgemeesters 27,7 procent van de Friese bevolking, de ARP'ers 22,1 procent, de PvdA'ers 39,7 procent, de VVD'ers 5,1 procent, de KVP'ers 4,3 procent en partijloos 0,9 procent. De VVD heeft vier burgemeesters in Friesland, te weten in Harlingen, Ameland, Menaldumadeel en Schiermonnikoog. Als u weet dat Friesland 44 burgemeesters heeft, is er voor de VVD nog wel werk aan de winkel.

Het afdelingsbestuur van Assen heeft er behoefte aan het hoofdbestuur te danken voor zijn beslissing, de jaarvergadering 1973 in Assen te organiseren. Want we wilden graag laten zien, dat Assen wat kan!

Dat we in Assen een vergadercentrum „Bellevue” hebben, dat geen vuur te heet is (zelfde directie als „Overcingel”, tegenover het station NS; directieleden VVD).

Dat we als bestuur best 160 mensen logies konden verschaffen; bedankt mej. A. Nanninga en heer A. J. L. Krans.

Dat we ook een zaal met bloemetjes leuk kunnen versieren; bedankt, heer D. Oosten.

Dat we een ideeënman als adviseur hebben (welkomst-stencil; Bartje) bedankt, heer M. Wink.

Ons bestuur is er bijzonder blij mee, dat het congres in Assen groots is geweest. Bedankt, VVD! En kom nog eens terug.

Afdeling Assen JOVD weer opgericht

Assen — Wegens groot animo bij een aantal liberaal ingestelde jongeren, is de afdeling Assen van de JOVD heropgericht. De heroprichtingsvergadering werd 6 april gehouden. Op deze bijeenkomst werd een voorlopig bestuur gevormd dat de bestuursverantwoordelijkheid zal dragen tot ongeveer november, waarna uit een — naar wordt gehoopt — groter ledenbestand een nieuw bestuur zal worden samengesteld. Voor inlichtingen kan men zich wenden tot: Petra Ketel, Scheldstraat 27, Assen (tel. 17186), Annemieke Hol, Herodotuslaan 37, Assen (tel. 10821) en Peter Suringar, Ordellaan 13 te Rolde (tel. 05924 - 1763).

Aankondigingen

1 MEI

Prof. mr. F. J. Duynstee, rector-magnificus van de Universiteit van Nijmegen, spreekt voor de JOVD-afdeling Groningen over: „Democratisering in het onderwijs?” De bijeenkomst zal worden gehouden in café-restaurant „t Huis de Beurs”, A-Kerkhof Z.Z. (bij de Korenbeurs). Aanvang 20.00 uur. Na de inleiding discussie. Introduces toegestaan.

14 MEI

Mevrouw Veder-Smit, lid voor de VVD van de Tweede Kamer, spreekt voor de afdeling Sneek over „Onze democratie in het politieke gewoel”.

Landdag in Utrecht

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Hierbij hebben wij het genoegen u uit te nodigen voor de Landdag 1973 van de Organisatie „Vrouwen in de VVD”, die zal worden gehouden op vrijdag 11 mei 1973 in het Congresgebouw te Utrecht.

Het Congresgebouw grenst aan het Centraal Station, er is parkeerruimte aanwezig. Het onderwerp, dat deze dag belicht zal worden is „het Openbaar Vervoer”. Het vraagstuk zal benaderd worden uit twee verschillende gezichtshoeken: de politiek en de bedrijfstak.

In verband met de kostenbesparing zullen voor deze Landdag geen convocaties worden rondgezonden. U dient zich uitsluitend door middel van bijgaand aanmeldingsformulier op te geven.

Kosten: f 15,50.

Opgave: Zo spoedig mogelijk doch uiterlijk vóór 5 mei a.s. Het verschuldigde bedrag dient te worden overgemaakt op girorekening no. 183963 van de Algemene Bank Nederland te Baarn ten name van mevr. H. H. Olthof-Kuiper rekening no. 552835560.

PROGRAMMA:

10.00 uur. Ontvangst met koffie.

10.30 uur. Welkomstwoord door mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius, centrale-vertegenwoordigster van Utrecht.

Opening door de voorzitter mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton.

10.45 uur. Dr. J. W. H. Geerlings, chef Afd. Economische Dienst van de Ned. Spoorwegen: „Een N.S. visie op het Openbaar Vervoer”.

Mevr. Drs. N. Smit-Kroes, lid van de Tweede Kamer voor de VVD: „Een liberale visie op het openbaar vervoer”.

Gelegenheid tot het stellen van vragen.

12.30 uur Pauze.

12.45 uur. Koffie maaltijd.

14.00 uur. Bustocht langs de Vecht naar Nijenrode.

15.15 uur. Bezoek aan N.O.I.B. Nijenrode. De rector van het Instituut zal een inleiding houden.

16.15 uur. Per bus terug naar het Centraal Station Utrecht. Aankomst p.m. 16.30 uur.

Namens het Bestuur
Mr. E. de Roock-Bedding
G. G. A. Alting-Ambrosius.

In memoriam A. C. Schippers

Zo'n jaar of 20 geleden was er in Amsterdam een levendige, enthousiaste vrouwengroep. Tot haar behoorde ook mejuffrouw Anna Schippers, nu onverwacht overleden.

Zij was een vooraanstaande persoonlijkheid en vervulde belangrijke functies, vooral in de nationale en internationale vrouwenwereld, waaraan zij haar tijd en gaven wijdde; een nobele vertegenwoordigster van een type vrouwen, dat uitsterft.

Hier gedenken wij haar speciaal als het pittige, belangstellende lid, vanuit haar latere plaats op de achtergrond tot het allerlaatst intens meelevend met de VVD.

J. H. S.

Provinciale dag Friesland

De Vrouwen in de VVD houden op vrijdag 4 mei a.s. een provinciale dag in Friesland, in hotel De Kroon te Leeuwarden. Op het programma staat o.m. een inleiding van mej. mr. A. Kappeyne van Coppello, lid voor de VVD van de Tweede Kamer, over de kindbescherming. Mevrouw G. van Slooten-Kaan zal de aanwezigen het Fries kostuum met de bijbehorende accessoires tonen. 's-Middags zal mevrouw mr. N. M. de Goede-Lodder, kinderrechtster te Leeuwarden, inhaken op het 's-morgens door mej. Kappeyne aangesneden onderwerp en de praktische consequenties daarvan belichten.

Wie de provinciale dag wil meemaken dient zich daartoe op te geven vóór dinsdag 1 mei bij mevrouw T. E. Geritsma-Bruins, Looxmagracht 8 te Sneek (telefoon: 05115 - 1355). De deelnemerskosten bedragen f 15 per persoon.

AANMELDINGSFORMULIER

In te zenden aan mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius; Vredehofstraat 12 te Soest.

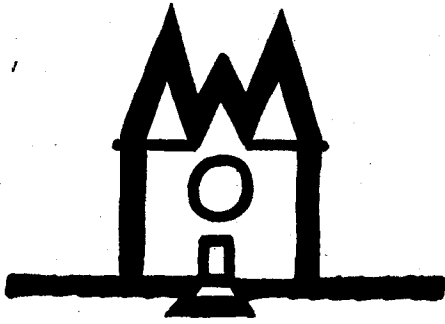
IK KOM NAAR DE LANDDAG TE UTRECHT

Naam:

Adres:

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op rekening van de Algemene Bank Nederland te Baarn.

Handtekening,

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

De Tweede Kamer is op paasreces en komt op 1 mei — de dag van de arbeid — weer bijeen.

In de afgelopen periode is het initiatief-ontwerp-Geurtsen-Van Schaik binnengehaald, zij het niet met volledige instemming — op onderdelen — van de betrokken partijen. Hoe men ook over het kansspel denkt, met de aanvaarding van het initiatiefontwerp is Nederland op dit gebied nu geen eiland meer te midden der omringende landen. Tenzij de Eerste Kamer roet in het eten gooit, die in de afgelopen week de grenswijziging Deventer-Diepenveen met grote meerderheid verwierp.

De Tweede Kamer heeft intussen nog een initiatief-ontwerp van de inmiddels als Kamerlid verdwenen ir. Oele, behandeld, tezamen met een wetsontwerp van de regering op dezelfde materie betrekking hebbende, nl. winning bodemmateriële Noordzee. Het regeringsontwerp was van 1969, het initiatief-ontwerp werd daarna ingediend. Mr. Porthéine zei in zijn rede, dat het gewoonte is eerst een regeringsontwerp te behandelen en daarna pas een initiatief-ontwerp, maar de desbetreffende Kamercommissie is in dit geval van deze regel afgeweken en mr. Porthéine verklaarde gaarne aan deze gang van zaken te hebben meegewerkt. De stof waarom het in beide ontwerpen ging, betreft de winning van bodemmateriële op het continentale plat, waarvoor tot nu toe geen regeling bestond. Mr. Porthéine stelde zich positief op tegenover het regeringsontwerp, maar afwijzend tegenover het initiatiefvoorstel Oele-De Ruiter, omdat dit z.i. tot een te gecompliceerd systeem zou leiden. Een voordeel van de aanvaarding van het regeringsvoorstel noemde mr. Porthéine ook, dat er een stimulans van kan uitgaan op de winning van zand en grint op het continentale plat. Uit milieu-overwegingen oor-

deelde mr. Porthéine dit van belang, al gaf hij toe, dat zandwinning uit zee een kostbaarder zaak is dan winning op het land.

Mr. Porthéine had intussen ernstig bezwaar tegen de bepaling van terugwerkende kracht, een bepaling die verweven is met het vraagstuk van de toestemming, die geruime tijd geleden is gegeven aan de gemeenten Rotterdam en Amsterdam voor het winnen van zeezand. De terugwerkende kracht, die de regering voorstelde, betekent, dat dergelijke transacties achteraf worden gelegaliseerd, hetgeen weer betekent, dat Amsterdam met terugwerkende kracht over een aanzienlijke tijd moet betalen. Er is indertijd iets afgesproken, waarover men niets kon afspreken, in juridische zin tenminste.

Vragen

Schriftelijke vragen worden geacht binnen drie weken door de regering te worden beantwoord. In sommige gevallen vergt een antwoord meer tijd voor onderzoek en dan deelt de bewindsman mede, dat hij later zal antwoorden. Dat later moet wel eens met een korreltje zout worden genomen. Zo zagen we deze week bij de „gele“ stukken twee antwoorden op vragen, die in de zomer van het vorige jaar waren gesteld, nb. o.m. door een Kamerlid, dat op 29 november jl. (de verkiezingsdag) niet werd herkozen. Ambtelijke molens malen inderdaad wel eens langzaam. De Tweede Kamer ondervindt dat ook vaak met ingediende wetsontwerpen, die soms jaren moeten wachten op openbare behandeling. Dikwijls is dan de minister die het wetsontwerp moet verdedigen, niet eens de indiener. Dit gold bijv. voor minister Geertsema, die het grenswijzigingsvoorstel-Deventer had te verdedigen.

In de afgelopen twee weken zijn er intussen door VVD-Kamerleden slechts

weinig schriftelijke vragen gesteld. Van de heer Van Dijk vragen over de applicerende leraar a.v.o. bij het m.t.o., voor wie na het behalen van een 2e graads akte zijn adequate bevoegdheid nog niet zou vaststaan.

Negen leden van onderscheidene fracties, onder wie dr. Berkhouwer hebben zich tot de minister van buitenlandse zaken gewend met vragen over „alarmerende berichten over het lot van de politieke gevangenen in Zuid-Vietnam.“

De heer De Beer heeft de minister van onderwijs en wetenschappen vragen gesteld over het feit, dat de Ing.-titel thans wel gevoerd mag worden door afgestudeerden aan de hogere landbouwscholen, maar nog niet door die van de hogere technische scholen, omdat voor de laatste categorie de desbetreffende algemene maatregel van bestuur nog steeds niet is uitgevaardigd.

De heren Ploeg en Keja informeren naar de juistheid van berichten, dat de exploitatiekosten van het ministerie van defensie 20 pct. hoger zijn uitgekomen dan de oorspronkelijke raming.

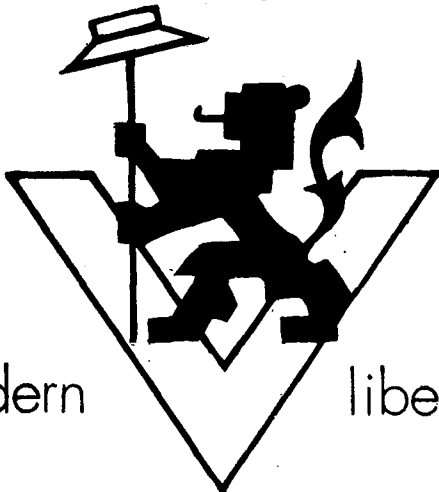
Van mevr. Smit-Kroes vragen over de integrale invoering van de tweede vormingsdag voor de 15-jarigen.

De heer De Beer ten slotte wil van de minister van onderwijs en wetenschappen weten of het waar is, dat de rijksuniversiteit te Utrecht sedert ongeveer twee jaar vier verdiepingen huurt in het pand St. Jacobstraat 14 te Utrecht, waarvan er één nooit in gebruik is genomen. Die verdieping is bestemd voor de subfaculteit Psychologie, maar er zou geen geld voor inrichting zijn. De huurprijs van die niet gebruikte verdieping zou f 85.000 per jaar zijn en — er zou dus — volgens de heer De Beer — zo'n f 170.000 zijn verspild. Wat denkt de minister hieraan te doen, wil de heer De Beer wel graag weten.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

jong

modern liberaal

J.O.V.D.

Jongeren Organisatie voor Vrijheid en Democratie

Lees het maandblad

DRIEMASTER

voor min. f.10,00 p.j.
of wordt ook lid.

Ik word lid van de J.O.V.D.

Ik word donateur voor f. en ontvang gratis de Driemaster

Naam:.....

Adres:.....

Plaats:..... Prov.:.....

Verzenden aan: Secr. J.O.V.D.,
Vossenakker 3, Ede - Tel. 08380-17170

vrijheid en
democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

VVD doet niet mee aan „gescharrel“

Letterlijke tekst van de rede van de heer H. Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede kamer, uitgesproken tijdens de algemene vergadering van de VVD te Assen op 13 april.

Niemand van ons had toen wij vorig jaar in Nijmegen bijeen waren, kunnen denken dat we tussen toen en nu zouden hebben meegemaakt:

- Een kabinetscrisis midden in de zomer van het vorig jaar;
- Verkiezingen eind november;
- een wel uitermate bizarre kabinetsformatie daarna.

Hoe die kabinetsformatie zal worden opgelost is vandaag niet te zeggen. U zult begrijpen, dat ik daarom enigszins voorzichtig in mijn uitlatingen moet zijn. De politieke situatie is zo onoverzichtelijk dat ik geloof dat het verstandig is te beginnen bij het begin. Het eerste deel van mijn betoog wil ik daarom wijden aan datgene, wat er tussen Nijmegen en Assen gebeurd is. In het tweede deel van mijn betoog wil ik proberen de politieke plaats van onze partij in het krachtenveld van onze Nederlandse politiek te schetsen. En ik wil afronden met het trekken van enkele lijnen naar de periode, die ons te wachten staat.

Half juli van het vorig jaar traden de bewindslieden van DS'70 uit het kabinet. Ik noem alleen maar de redenen voor hun uitstappen. Dieper ga ik er niet op in. Die redenen waren: Een verschil van inzicht over de te volgen politiek inzake de inflatiebestrijding en — en dat was het feitelijke breukpunt — de onaanvaardbaarverklaring door de bewindslieden van DS'70 van de bezuinigingsvoorstellen die door de minister-president en de minister van financiën waren gedaan. Diepgaand beraad binnen de Tweede-Kamerfractie en met de voorzitter van de partij en de voorzitter van de Eerste-Kamerfractie, leidde tot een oplossing van de crisis waarbij onze partij regeringspartij bleef.

Die beslissing was heel moeilijk. Omdat wij, toen wij die beslissing moesten nemen, ook moesten incalculeren dat er in ieder geval binnen enkele maanden verkiezingen zouden komen. En dat betekende dat we dan ook onze kansen daarbij moesten overwegen. We hebben de beslissing om in het kabinet te blijven genomen, omdat we uit het overleg dat na het uitbreken van de crisis gevoerd werd, de conclusie konden trekken dat wij in het beleid, waarmee de regering met onze vijf excellente bewindslieden in de ware betekenis van het woord, in het najaar van 1972 van plan was te komen, voldoende van onze eigen visie zouden kunnen terugvinden. En de miljoenennota, die op de derde dinsdag van september werd gepubliceerd, bevestigde dat vertrouwen ook. Ik beperk mij alleen maar tot een van de hoofdonderdelen van beleid: de belastingpolitiek.

Op de derde dinsdag van september bleek dat de belastingdruk in 1973 niet of nauwelijks zou stijgen. Dat de inflatiecorrectie normaal zou doorgaan; dat een eerste aanzet zou worden gemaakt met de oudedagsvoorziening voor zelfstandigen; en dat de relatief hoge belastingdruk voor de middengroepen zou worden verminderd.

Daaruit, uit die voorstellen, bleek onze invloed op het beleid zonneklaar.

Ik ben ervan overtuigd, dat wanneer wij eruit waren gestapt in augustus, dat dan de mogelijkheid er heel nadrukkelijk in had gezeten dat er wijzigingen waren gekomen in die belastingplannen. Wijziging met name in plannen voor de zelfstandigen. Wijziging met name in de plannen voor de middengroepen. Dat de confessionelen en de Partij van de Arbeid elkaar nader zouden zijn tegemoetgekomen. En ik geloof dat door het blijven meedoen wij niet alleen een aantal maatregelen hebben gerealiseerd waar de achterban van onze partij zich ook achter kan stellen. Ik geloof ook dat wij door het blijven in dat kabinet een heel belangrijke positie voor onszelf hebben geschapen en ook heel duidelijk hebben gemaakt dat wij met de confessionelen tot zaken kunnen komen; zaken die niet tot stand zouden zijn gekomen wanneer wij niet hadden meegedaan.

Loyale partners

Ik wil overigens ook graag zeggen dat de afspraken die tijdens de tussentijdse crisis van juli-augustus tussen de fractievoorzitters van de drie confessionele partijen en mij gemaakt zijn, ons ook de zekerheid verschaffen dat het beleid waarmee de regering voor '73 wilde komen in hoofdlijnen zou kunnen worden uitgevoerd. Juist vandaag, nu nog lang niet zeker is wat de toekomst ons zal brengen; nu niet zeker is of wij wederom in het kabinet zullen treden;

nu niet zeker is of de confessionele partijen alsnog een concordaat met de socialisten zullen sluiten wil ik zeggen dat de confessionele partijen en dat met name hun fractievoorzitters en dat ook de VVD zich hebben gehouden aan de afspraken die in augustus van het vorig jaar gemaakt zijn. Wij zijn, dat is bevesten, loyale partners van elkaar geweest. En er was nog een volgende reden, dat wij in het beleid voldoende terugvonden van onze doeleinden, dat wij in het kabinet zijn gebleven. Die reden was de volgende: Wij zijn nooit en te nimmer weggelopen voor het dragen van verantwoordelijkheid. En juist in tijden van grote politieke problemen — in die tijden zaten wij toen en in die tijden zitten wij nu — is de VVD aan zichzelf verplicht verantwoordelijkheid voor het landsbestuur te durven aanvaarden.

Voor de moed om niet weg te lopen, voor de moed om die verantwoordelijkheid te blijven nemen, zijn wij door de kiezers op 29 november beloofd. En dat geldt ook voor elke andere partij, die net als de onze in de verkiezingsstrijd duidelijke taal heeft gesproken. Er geen doekjes om heeft gewonden. Heeft gestaan voor wat ze zei.

De PPR, laat ik daarmee beginnen, beloofde zonder compromissen te vechten voor een heel andere samenleving. De eerste teleurstellingen komen nu aan de dag: ingezonden stukken, discussies op een partijraad. Maar in ieder geval was het zo dat de PPR onder leiding van de heer De Gaay-Fortman een geheel nieuw beleid beloofde zonder compromissen waarvoor hij het vertrouwen van de kiezers kreeg.

De kiezers gaven ook hun vertrouwen aan de Anti-Revolutionaire lijsttrekker de heer Biesheuvel, die onverkort het beleid van zijn kabinet heeft verdedigd. En die, daarvan ben ik overtuigd, als door zijn beleid niet hadden heengefietst de heren Aantjes en Boersma, meer dan één zetel voor zijn partij gewonnen zou hebben. Diezelfde duidelijkheid heeft ook de Partij van de Arbeid betracht. De Partij van de Arbeid heeft geadverteerd, zoals wij dat ook hebben gedaan. De PvdA heeft met name geadverteerd dat er binnen drie maanden in dit land iets zou veranderen. Feiten vandaag tonen aan dat dat een schoolvoorbeeld van misleidende reclame is geweest.

Maar vast staat in ieder geval, dat alle partijen die een duidelijke campagne hebben gevoerd gewonnen hebben. Loon naar prestatie. Een door sommigen op dit moment verfoeid beginsel, dat door de kiezers op 29 november gelukkig nog steeds bleek te worden aangehouden. En dat zelfde beginsel, dat beginsel van loon naar prestatie, geldt ook voor D'66. Een partij die eens ontstond met het doel om de oude partijen te laten ontploffen. Ook die partij heeft gekregen wat haar toekwam. Is als een pudding in elkaar gezakt. Omdat Van Mierlo niet anders dan Amen zei wanneer Den Uyl „ja“ riep.

Voor de aanhankelijkheid van de heer Van Mierlo zal hij, wanneer de heer Den Uyl minister-president wordt, waarschijnlijk worden beloofd met het niet doorgaan van zijn vice-premierschap. Van je vrienden moet je het maar hebben.

DS'70 dat de crisis en wat daarna kwam had veroorzaakt, slaagde er niet in de kiezers aan te spreken. Misschien lag de oorzaak van dat verlies juist wel in het feit dat DS '70 de crisis veroorzaakt had. En de uitspraken van de heer Drees, u mevrouw de voorzitter hebt daar al wat van gezegd, de uitspraken van de heer Drees, ik zeg daarvan dat ik ernstige twijfel heb dat die uitspraken tot een herstel van het aanzien van DS '70 zullen leiden, maar ik kom daar aan het eind van mijn betoog op terug. Ik wil u ook zeggen dat ik het meest betreurt het verlies van de CHU. Die partij, dat is tijdens de formatieopgave van de heer Burger duidelijk gebleken, vaart een rechtlijnige koers. Maar in het geweld waarmee de verkiezingsstrijd is gevoerd, gelukte het de rustige, bescheiden opererende CHU helaas niet, zich ongeschonden te handhaven.

Tenslotte de Katholieke Volkspartij. Ik wil daarover kort zijn. Die partij heeft niet verloren, omdat ze met ons heeft geregeerd. Die partij heeft verloren, omdat ze daarvoor niet is uitgekomen. Het voortreffelijke financiële beleid van minister Nelissen werd niet verdedigd. De KVP deed zelfs of zij zich daarvoor schaamde. Andriessen pro-

beerde het met een nieuwe haarlok, maar hij gaf zijn partij geen eigen gezicht.

Harde campagne

Onze partij heeft een harde campagne gevoerd. Wij hebben de dingen bij de naam genoemd. Meer dan 1 miljoen kiezers hebben op 29 november van het vorig jaar hun vertrouwen in ons uitgesproken. Ik ga vanavond niet uitgebreid in op ons succes van die dag, omdat ik er tijdens ons jubileumcongres in februari van dit jaar al over gesproken heb.

Mijn belangrijkste conclusie wil ik herhalen: Wij zijn op 29 november weer dichter bij ons ideaal, waarmee onze partij zich onder leiding van de heer Stikker — en wij zijn er ook verheugd over dat hij vanavond met zijn vrouw weer in ons midden is — direct na de oorlog sterk heeft gemaakt. Het was en is ons ideaal om een echte volkspartij te zijn. In 1967 en 1971 waren de kiezers uit de leeftijdsgroep tot 30 jaar in onze partij nog ondervertegenwoordigd. Dat is radicaal veranderd. In 1967 rekende 17 pct. van onze aanhang zich tot de RK-kerk, thans is 25 pct. van onze kiezers katholiek. Onze aanhang onder het gereformeerde volksdeel is nog relatief gering. Bij de eerstkomende kamerverkiezingen zou echter wel eens kunnen blijken, dat het optreden van de heer Boersma tijdens de formatie van de heer Burger hem tot een van onze beste propagandisten heeft gemaakt.

Betrekkelijk ondervertegenwoordigd — ook al is hier de situatie gunstiger dan in het verleden — is de VVD nog steeds bij de trekkers van de lagere inkomens. Maar gelukkig is ook hier sprake van een gunstige ontwikkeling: 30 pct. van onze huidige aanhang heeft een inkomen beneden de f 13.000,- per jaar. Zijn wij een kapitalistische partij?

Ik ben ervan overtuigd dat als wij in de komende tijd zo strijdvaardig en eensgezind zullen optreden als wij dat tot nu toe hebben gedaan, dat dan de uitslag van de 29ste november niet een eindstation voor de VVD zal blijken te zijn. Ik heb het gevoel, dat wij na de eerstkomende verkiezingen — wanneer zullen ze gehouden worden? — naar een andere, een grotere, kamer voor onze fractievergaderingen in het kamergebouw zullen moeten uitzien; met één van de andere partijen van ons land — u weet welke — zou het best eens tot een ruil kunnen komen.

Voor, tijdens en na de verkiezingen heeft onze partij gezegd, dat de VVD wenste te streven naar herstel van de samenwerking tussen KVP, ARP, CHU, VVD en DS '70. In mijn, begin december van het vorig jaar uitgebrachte advies aan Hare Majesteit de Koningin heb ik dat ook verwoord. In dat advies heb ik bij wijze van voorbeeld de naam genoemd van professor Steenkamp, als mogelijke informateur. Het is de heer Ruppert geworden.

Ruppert

Twee conclusies heeft onze kamerfractie aan de informatiepoging van de heer Ruppert overgehouden. In de eerste plaats: Dat de mogelijkheid van herstel van de vijf partijen combinatie in parlementaire of extra-parlementaire vorm onvoldoende is doorgesproken. Dat is niet alleen een verwijt aan de informateur. Het is ook en vooral een verwijt aan de confessionele fracties, met name aan KVP en ARP. Deze fracties hebben te snel onder druk van hun linkervleugels tot de onmogelijkheid van herstel van de vijf partijen coalitie geconcludeerd. En onze tweede conclusie is deze: De slotsom van de heer Ruppert, dat na zijn informatie een socialistische formatie zou moeten optreden, is niet geargumenteed en onvoldoende op de feiten gegrond.

Ik heb in Amsterdam gezegd waarom. Natuurlijk bleken er tijdens de gesprekken van de vijf, onder leiding van de heer Ruppert onderlinge verschillen. Ik noem U:

Het Kiesstelsel, de belasting- en premiedruk, het inkomensbeleid, de defensie en de ontwikkelingshulp. Maar ik ben ervan overtuigd, dat wij reeds in die fase van de formatie, indien de politieke wil bij de christelijke partijen aanwezig zou zijn geweest, tot overeenstemming hadden kunnen komen.

Er is — onze algemeen secretaris heeft er vanmiddag nog over gesproken — de VVD verweten dat wij zekerheden hebben gevraagd. Een deel van de pers

Telegrammen en gasten

De algemene ledenvergadering van de VVD, op 13 en 14 april te Assen gehouden, heeft op voorstel van het hoofdbestuur twee telegrammen gezonden. Eén aan Hare Majesteit de Koningin, waarin aanhankelijkheid aan Haar en Haar Huis wordt betuigd. En één aan de heer en mevrouw Toxopeus, die — zoals bekend — enige tijd geleden betrokken raakten bij een verkeersongeval. Mevrouw Toxopeus heeft pas onlangs het ziekenhuis kunnen verlaten. In het telegram wordt de verwachting uitgesproken dat zij beiden op de volgende algemene ledenvergadering weer aanwezig kunnen zijn.

De vergadering te Assen werd bijgewoond door mr. dr. C. Berkhouwer, sinds kort voorzitter van het Europese parlement. Mevrouw Van Someren begroette hem als eerste, hem geluk wensend met zijn verkiezing. Voorts waren o.m. aanwezig de ministers Geertsema, De Koster en Langman, de staatssecretarissen Rietkerk en Vonhoff, het erelid D. W. Dettmeijer (na een langdurige ziekte tot veler vreugde weer in staat aanwezig te zijn), oud staatssecretaris De Keyzer, de heer Ronald C. Cop als vertegenwoordiger van de liberale Belgische zusterpartijen, vertegenwoordigers van de JOVD en van de Liberale Studentenverenigingen, alsmede van de Organisatie Vrouwen in de VVD. Zaterdag was ook staatsraad drs. H. A. Korthals aanwezig.

geschipper, gemats en gesjoemel"

Applaus voor Wiegels na zijn rede

schrijft daar gretig over. Die journalisten, die dat doen, die dat van ons onverstandig vinden, dat onbegrijpelijk vinden, zijn of onnozel of politiek vooringenomen. Het een sluit overigens het ander niet uit. Want dat soort verhalen zijn volstrekt onzin. En het is ook een merkwaardig verwijt, dat is later gebleken, toen de KVP tijdens haar gesprekken met de PvdA precies hetzelfde deed. De heer Boersma, in dit verband een onverdachte getuige, vinden wij aan onze zijde. Wij pasten en wij passen ervoor om ons blindelings in een duister avontuur te storten.

Na de heer Ruppert is de heer Burger gekomen.

Burger

Velen hebben zich verbaasd over de wijze waarop de heer Burger de confessionelen heeft aangepakt. Wij zijn minder verbaasd over het optreden van de heer Burger, die een zekere reputatie van bonkig optreden heeft, dan over de reactie daarop van de zijde van de confessionelen.

Direct bij zijn optreden verklaarde de formateur te streven naar de vorming van een kabinet-Den Uyl, met als uitgangspunt het program en de kabinet-bemanning van de Rode Drie. De confessionelen gaven geen kik. Daarna vroeg Burger de KVP, ARP en CHU hem hun program toe te sturen. Gejuich ontstond. De confessionelen juichten. Ze werden als gelijkwaardig beschouwd. Den Uyl deed daarop de volgende duit in de zak: „Die gelijkwaardigheid is niets anders dan een vijge... ad!”

De confessionelen herinnerden zich toen — ik kan dat begrijpen — niet meer in het paradijs te verkeren. Zij schreven de formateur een „harde” brief. Burger gaf hun in een barre brief „lik op stuk”. Een normaal mens zou daarop alle contact hebben verbroken. De conclusies werden daarna door de formateur geformuleerd en bij besloot ook om het contact met de confessionele fractievoorzitters te verbreken. Bij de confessionelen kon de formateur niet via de voordeur naar binnen, omdat vooral de ARP-leider, de heer Biesheuvel, die deur vergrendeld had.

De heer Burger begaf zich daarna in het politieke struikgewas, liep achterom. Hij brak in, beter gezegd, onze juridische expert zal mij dat toegeven, hij sloop in, want Boersma had achter de rug van en zonder medeweten van zijn partijgenoten — van geestverwanten kunnen we nauwelijks nog spreken — het kelderraam van het confessionele huis opgezet.

De volgende mep bleef niet uit: de heer Burger liet weten de CHU een „no-toir onwillig blok aan het been” te vinden. En de CHU besloot daarna de eer, terecht, aan zichzelf te houden. Zich niet als voetveeg te laten gebruiken. Een partij met zelfrespect — en dat is de CHU — on ook niet anders.

Een week later besloot de meerderheid van de ARP tot het „niet gedogen” van het kabinet-Den Uyl en de KVP tot een „zakelijke benadering”.

Ik wil graag vanavond zeggen dat het aanzien van de politiek door de gang van zaken tijdens de formatie poging van de heer Burger een knauw gekregen heeft. Dat is een verwijt aan de betrokkenen. Dat verwijt geldt overigens niet alleen de confessionelen, maar is evenzeer te maken aan het adres van de drie rode partijen. Die partijen hebben voor de verkiezingen gezegd, dat er geen concessies konden worden gedaan, dat er niet zou worden onderhandeld, hun regeringsploeg stond klaar. Slechts een paar plaatsen werden voor enkele randfiguren opengehouden. Er is echter een reeks van concessies gedaan. In een van mijn lijfbladen, „Vrij Nederland” van 24 maart zijn ze achter elkaar opgenoemd. Den Uyl heeft het doen van concessies ontkend. Van Mierlo heeft gezegd dat Burger in het schemer tussen goed en kwaad aan het werken was. En de heer De Gaay Fortman jr. verliet na verwijten van zijn eigen partijraad huilend van drift het spreekgestoelte. Er wordt wat afgehuild in zogenaamd progressieve kringen.

Er is volgens datzelfde „Vrij Nederland”, ik zou het nooit plastischer kunnen zeggen, door de Rode Drie „gescharreld, geschipperd, gematst en gesjoemeld”. Zo is het! Wij zijn buiten het gekrakeel gebleven. Prof. Steenkamp zei enige tijd terug, dat hij het zo betreurde dat wij onze mond hebben gehouden. Daarmee werd de juistheid van onze stelling bevestigd. Wij hebben wekenlang doelbewust onze mond gehouden! Zouden wij — en er was elke dag alle kans voor een sappig commentaar van onze kant — ons in het gewoel, dat Burger teweegbracht, hebben gemengd, dan hadden de kiezers ook ons verwijten kunnen maken en — nog belangrijker — hadden we de socialisten en de confessionelen weleens nader tot elkaar kunnen brengen. Ik reken dit niet tot mijn taak!

De formatie poging van de heer Burger heeft in ieder geval twee voordelen opgeleverd: In de eerste plaats dat de poging is mislukt; in de tweede plaats

dat het dilemma, waar de confessionelen voor stonden en staan aan het licht gekomen is.

De CHU, klein maar dapper heb ik haar genoemd, heeft gekozen. De meerderheid van de AR heeft dat ook gedaan. De KVP beperkte zich tot de mededeling, dat zij het beleid van het kabinet-Den Uyl wel zakelijk zou beoordelen.

Burger heeft het goed begrepen: dat betekende, dat de linkse drie op een aantal hoofdpunten van beleid — ik noem u de defensie, de hoogte van de collegegelden, de huurliberalisatie en de grondpolitiek — de KVP tegenover zich zou vinden. En niet alleen de KVP. Wanneer we de programma's waarmee de partijen de verkiezingen zijn ingegaan naast elkaar leggen, dan geloof ik, dat op de vier zopas door mij genoemde punten een meerderheid van de Kamer een totaal ander beleid voorstaat, dan Den Uyl zou willen voeren.

En ik ben daarmee gekomen tot het tweede deel van mijn betoog: de plaats van onze partij in het politieke krachtenveld. In dat onderdeel wil ik de positie van onze partij, ons program, ons beleid vergelijken met die van de andere partijen in dit land.

Inflatiebestrijding

Ik begin dan uiteraard met het vraagstuk van de voortwoekerende geldontwaarding. Uit een breed opgezet onderzoek is gebleken, dat de Nederlandse kiezers dat vraagstuk beschouwen als een van de grootste problemen, waar wij gezamenlijk voor staan. De VVD-kiezers zien het zelfs als het allergrootste probleem. Wij hebben dat ook in onze campagnes gesteld. Gelukkig is dat goed overgekomen. Het vraagstuk van de inflatiebestrijding was het eerste onderwerp van gesprek tussen de confessionelen, de VVD en DS '70 in de informatieperiode van de heer Ruppert.

Wij hebben er helaas maar kort over gesproken. Zonder meer staat voor mij vast, dat wij gevijven het eens waren over de ernst van het vraagstuk. En dat wij hetzelfde dachten over de hoofdlijnen waarlangs dit probleem zou moeten worden aangepakt. Heel interessant, omdat de methodiek van de inflatiebestrijding een van de breekpunten was binnen het kabinet-Biesheuvel.

Ik neem aan dat die globale eensgezindheid, die ik heb kunnen constateren, thans niet verminderd is. De geldontwaarding tast het fundament van onze samenleving aan. Slachtoffers zijn zij

die niet kunnen afwentelen, die zich niet kunnen verdedigen, zoals de trekkers van pensioenen, de zelfstandigen, de boeren en de middenstanders. Slachtoffers zijn ook de werklozen van nu én — als de inflatie de komende jaren ongebreideld doorgaat — de werklozen van de toekomst. En het zijn ook de collectieve voorzieningen, die ten prooi vallen aan de geldontwaarding.

Van de zorg die bij ons, bij de confessionelen en bij DS'70 leeft over dit probleem, blijkt niets bij de PvdA en haar satellieten. In de verkiezingsstrijd werd door de PvdA nooit de noodzaak van de inflatiebestrijding benadrukt. Anders gezegd: Uit het gevoerde en voorgestane beleid van de socialisten blijkt het tegendeel. Elke verzwarende van de belastingdruk wordt afgewenteld, vergroot het inflatiegevaar. De PvdA spreekt zich uit voor forse verhoging van de belastingdruk in de komende jaren. Matiging van de lonen en prijzen is noodzakelijk; de PvdA beaamt klakkeloos elke eis van de vakbeweging.

Ik gooi overigens de vakbeweging niet op één hoop. Er zijn ook nu heel veel constructieven in de vakbeweging. Daar kunnen we blij mee zijn. Want alleen als zij het voor het zeggen houden is dit land sociaal en economisch in de toekomst bestuurbaar. Maar er zijn ook mensen in de vakbeweging die op chantage lijkende methoden betrachtingen. De inflatie, onze opvattingen daarover, en de plannen van de Partij van de Arbeid vormen voor ons de eerste zakelijke redenen waarom wij Den Uyl niet in het Catshuis willen hebben.

Inkomensverdeling

Er is een tweede reden. Die is te vinden in het nivelleringsbeleid, dat de PvdA voorstaat. In een tijd van noodzakelijke matiging door iedereen is het natuurlijk zo, dat de sterkste schouwers de zwaarste lasten moeten dragen; is het natuurlijk zo, dat speciaal rekening gehouden moet worden met de positie van de trekkers van de laagste inkomens. Van harte heeft de VVD in het verleden meegewerkt aan het tot stand komen van maatregelen ten behoeve van de laagstbetaalden. De aanzienlijke optrekkingen van de AOW — de heer Rietkerk, die daarvoor medeverantwoordelijk was, heeft dat bewezen — is sterk door ons bepleit en mede door ons gerealiseerd.

De PvdA heeft een heel andere kijk op deze problematiek. Wij zeggen: „Verbeter de positie van de laagstbetaalden.” De PvdA zegt: „Verslechter de positie van de anderen.”

Dat is geen woordenspel. Het veroorzaakt een duidelijk principieel verschil tussen liberalen en socialisten. Als het aan de PvdA ligt zullen de komende tijd mensen met een inkomen van boven de f 20.000 à f 25.000 er of niet op vooruit mogen gaan, of er zelfs op achteruit moeten gaan. Die politiek zal niet zozeer de rijkkaars treffen, allen, ook de werknemers, die extra hard werken, die meer presteren dan anderen, die bereid zijn verantwoordelijkheid te aanvaarden, zullen daarvan de dupe worden.

Wij vinden dat de mensen moeten worden beloofd naar de prestatie die zij leveren en naar de verantwoordelijkheid die zij dragen. Wij vinden dat ruim baan moet worden gegeven aan al diegenen, die door eigen inspanning zichzelf en hun gezin vooruit willen helpen.

Confessionelen en DS'70 — dat is mij tijdens de gesprekken o.l.v. de heer Ruppert gebleken — staan ten aanzien van het vraagstuk van de inkomensverdeling in ons land tussen ons en de PvdA in. Ook hier geldt dat het antwoord op de vraag of de PvdA aan het bewind komt, dan wel de VVD gaat meeregeren, bepalend is voor het beleid, dat in de toekomst in dit land op dat terrein zal worden gevoerd. En ik ben daarmee gekomen tot het derde onderdeel van het tweede deel van mijn verhaal, de belastingpolitiek.

Belastingpolitiek

Iedereen moet matigen. Dat geldt ook voor de overheid. Een zo zuinig mogelijk beleid, herwaarderend van overheidsuitgaven, herbezinning op overheidsstaten en een beleid dat aan de uiterste efficiency voldoet, achten wij noodzakelijk. De belasting- en premiedruk in ons land is hoog. Wij staan samen met Zweden aan de top van de

VERVOLG VAN PAG. 5

Europese ranglijst. Geen record om trots op te zijn.

De linkse drie achten een stijging van de belastingdruk van 0,6 pct. van het nationaal inkomen per jaar onvermijdelijk. De confessionelen vinden een jaarlijkse verhoging met 0,5 pct. aanvaardbaar. Al te gemakkelijk heeft formateur Burger geprobeerd beide groeperingen onder één noemer te brengen. Want er is niet alleen een verschil in percentages, er is vooral een verschil in de mentaliteit: „Onvermijdelijk” ademt een andere geest dan „aanvaardbaar”.

Een tweede verschil tussen de confessionelen en de socialisten op dit terrein is dat de confessionelen van oordeel zijn dat de lijn van de belastingdrukstijging geleidelijk moet worden teruggebogen. De PvdA praat daar niet over.

En in de derde plaats vinden de confessionelen dat de directe en de indirecte belastingen in gelijke mate dienen te stijgen. De Rode Drie geven voorrang aan stijging van de directe belastingen zonder meer.

Nu onze positie: Wij vinden dat het uiterste moet worden geprobeerd een verdere verhoging van de belastingdruk te voorkomen. Vooral de directe belastingen in ons land zijn reeds tot bijkans onaanvaardbare hoogte gestegen. De inflatiecorrectie dient mede daarom ook de komende jaren gewoon door te gaan. Die correctie is bevochten door oud-minister Witteveen, die hier vanavond is. Wij zijn hem daar nog steeds dankbaar voor. Duidelijk staat ook voor ons vast dat het streven van de regering er onomwonden op gericht zal moeten zijn op zo kort mogelijke termijn een stabilisatie van de belastingdruk te bewerken. En dat is wederom een zakelijke reden waarom wij de PvdA niet in de regering willen hebben.

Net als ten aanzien van het vraagstuk van de inkomensverdeling staan bij het probleem van de belastingdruk socialisten en liberalen scherp tegenover elkaar. Ook hier staan de confessionelen tussen PvdA en VVD in. Uit het gesprek onder leiding van de heer Ruppert heb ik ook op dat terrein de indruk overgehouden dat confessionelen en wij elkaar zouden kunnen vinden. En ik wil daarmee overstappen tot het vierde punt dat ik zou willen aanraken. Dat van de sociale wetgeving.

Sociale wetgeving

Onze kijk op de premiedruk is dezelfde als die op de druk der belastingen. Uiterste matiging is noodzakelijk. Wilen wij het hoge niveau van sociale voorzieningen de komende jaren kunnen handhaven en waar nodig kunnen uitbreiden — ik denk aan de volksverzekering arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen — dan zal aan een fundamentele herwaardering niet te ontkomen zijn.

Ik noem daarbij: de kinderbijslag, het invoeren van eigen bijdragen waar dit verantwoord is en besparingen o.a. op de bouw en inrichting van ziekenhuizen.

Sommigen hebben er schande van gesproken, dat wij in onze verkiezingscampagne aandacht hebben besteed aan de door ons noodzakelijk geachte bestrijding van het misbruik maken van de sociale voorzieningen. Een onzinnig verwijt. Vanuit ons liberale beginsel van sociale rechtvaardigheid hebben wij in woord en daad van harte meegewerkt aan al datgene wat op het terrein van de sociale wetgeving is bereikt. En juist om dat te behouden, juist ook om ervoor te zorgen — en daar gaat het ons om — dat ons volk ook in de toekomst bereid blijft een groot deel van onze gezamenlijke welvaart — dat vinden wij nodig — voor de sociale politiek te bestemmen, hebben wij het misbruik van de sociale voorzieningen aan de kaak gesteld. Om geen enkele andere reden. We vinden ook — ik wil dat er ook heel duidelijk bij zeggen, en dat constateren velen van ons, zeker diegenen die met die problematiek te maken hebben — dat je ook vaak kunt constateren dat sommige mensen, die wel recht hebben op sociale voorzieningen, daar geen gebruik van maken om redenen van schaamte en wat dies meer zij. Dat moeten we óók uit de wereld hebben.

Dat heb ik óók gezegd in de verkiezingscampagne. Maar het past niet in de straat van de ons niet goed gezinden om dat te vermelden. Om weer enigszins in hun straat te komen herhaal ik vanavond wat ik voor 29 november heb

gezegd: Als er één geval is van misbruik van de sociale voorzieningen is dat er één te veel.

Ik kom dan nu tot een bespreking van een groep in de maatschappij die niets goeds te verwachten heeft van een socialistisch bewind. En dat is de groep van de zelfstandigen.

Zelfstandigen

De formatiepoging van de heer Burger heeft aan het licht gebracht, dat de confessionelen op dat terrein een conflict tussen hen en de socialisten mogelijk achten. Dat is begrijpelijk, gezien de opstelling van de PvdA tegenover de voorstellen met betrekking tot de fiscale oudedagsvoorziening voor zelfstandigen.

De VVD bepleit voor de komende tijd — en onze fractiegenoot de heer Porthuis heeft daar richting aan gegeven en zal dat blijven doen — een verdere optrekking van de bedragen die zelfstandigen voor hun pensioen mogen reserveren. Wij kennen — en dat is mijn tweede punt — aan de realisering van de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen een hoge prioriteit toe en ten derde: wij wensen krachtige voortzetting van het integratiebeleid waarmee door het kabinet Biesheuvel reeds goede vorderingen zijn gemaakt. In zijn algemeenheid wil ik nog eens herhalen: Onze politieke opvatting is dat wij voor de zelfstandigen die — zo heb ik het een keer gezegd, en dat wil ik ook vanavond herhalen — de ruggegraat vormen van onze samenleving, een klimaat moeten scheppen, waarin zij zich zo vrij en zo goed mogelijk kunnen ontplooiën. Ik wil ook heel nadrukkelijk zeggen dat de confessionelen en de VVD op dat terrein één lijn trekken. Als er één onderdeel van beleid is, waar wij gezamenlijk front maken tegenover de socialisten is het wel dit. Dat geldt ook voor de grondpolitiek, waarbij de boeren zo nadrukkelijk betrokken zijn. Ik ga daar vanavond niet nader op in. Mocht er als uitkomst van de formatie toch een kabinet Den Uyl uit de bus komen, dan zal de VVD in de bestrijding van de socialistische plannen m.b.t. de grondpolitiek het voortouw nemen.

Sprekende over de problemen van de boerenstand, wil ik ook iets zeggen over een ander vraagstuk, waarvoor onze landbouw staat. De jongste prijsvoorstellen van de Europese Commissie zijn mede dienstbaar gemaakt aan het oplossen van de huidige monetaire problemen binnen de EEG. De oplossing van die problemen is natuurlijk voor de landbouw een goede zaak. Maar het is voor ons moeilijk verteerbaar — mijn fractiegenoten de heren Tuynman en Waalkens zullen hun uiterste best doen om op dat terrein op te komen voor rechtvaardige verlangens — dat uitgerekend onze boeren en tuinders met de oplossing van de monetaire problematiek worden opgezaald.

Nu ik spreek over Europa kom ik tot het laatste onderwerp van het tweede deel van mijn betoog, de buitenlandse en defensiepolitiek.

Buitenlandse en defensiepolitiek

Ik wil dan beginnen met een ere-salut aan onze partijgenoot en onze vriend de heer Berkhouwer. Wij zijn er geweldig trots op, dat hij tot voorzitter van het Europese Parlement is gekozen. En wij hopen, dat hij de verwezenlijking van onze Europese liberale idealen, waarvoor hij al jaren strijdt, dichterbij zal weten te brengen.

Als ik spreek over de buitenlandse politiek, dan is het onze algemene opvatting, dat het beleid dat het kabinet Biesheuvel op dat terrein, op het terrein van de ontwikkelingshulp en op het terrein van de defensie heeft gevoerd, moet worden voortgezet. Aantasting van de defensiebegroting voor 1973 achten wij met de confessionelen onaanvaardbaar. De heer De Koster en de Tweede-Kamerfractie van de VVD hebben wat dat betreft ook voor de verdere toekomst precies dezelfde opvattingen. De heer De Koster is er in zijn, tot nu toe kortstondig, ministerschap van defensie in geslaagd de investeringen weer op een begin van redelijk peil te brengen. Wij hopen, dat hij er met onze steun in zal slagen om dat beleid in de komende tijd voort te zetten.

Want aantasting van de defensie-in-

spanning op dit moment zal de onderhandelingspositie van het westen tegenover het Oostblok bij de besprekingen over wederzijdse en evenwichtige troepenvermindering aantasten. En dat is de zoveelste reden, zakelijk, waarom wij de heer Den Uyl niet aan het bewind willen hebben.

Ook op het terrein van de ontwikkelingshulp staan socialisten en liberalen tegenover elkaar. Maar hierin omgekeerde zin: een zo exorbitante verhoging van de ontwikkelingshulp, zoals de PvdA wenst, achten wij niet verantwoord tegenover de andere taken waarvoor wij ons in ons land gesteld zien.

Ook op die punten moet ik concluderen dat de confessionelen tussen ons en de socialisten in staan.

Ik ben daarmee gekomen tot het eind van het tweede deel van mijn betoog. Over andere onderwerpen van beleid — ik noem de onderwijspolitiek, de volkshuisvesting, de milieubescherming, de ruimtelijke ordening en het regionaal beleid — spreek ik niet. Ik doe dat niet alleen omdat mij vanavond daarvoor de tijd ontbreekt, maar ook omdat een nadere uiteenzetting van ons standpunt t.o.v. die vraagstukken geen verandering brengt in de conclusie die ik aan het slot van dit deel van mijn verhaal zou willen trekken.

En die conclusie is deze: Dat er duidelijke programmatische verschillen zijn tussen confessionelen en liberalen. Maar ook dat die verschillen in de meeste gevallen kleiner zijn dan de verschillen tussen confessionelen en socialisten. En vervolgens dat naar mijn opvatting de verschillen tussen KVP, ARP, CHU en VVD mij overbrugbaar lijken. Dat geldt ook voor de verschillen met DS'70.

Volstrekt raadsel

Of — en daarmee ben ik gekomen tot het kortste en derde en laatste deel van mijn betoog, het trekken van enkele lijnen naar de periode die ons te wachten staat, waarbij ik mij wil bepalen tot de nabije toekomst — die feitelijke conclusie ook haar weerslag zal vinden in de uitkomst van de kabinetsformatie, is op dit moment nog niet te zeggen.

Na het mislukken van de formatiepoging van de heer Burger, heb ik de Koningin mogen adviseren een formateur uit KVP-kring te benoemen. Ik heb dat gedaan omdat de sleutel van de oplossing van de crisis — welke die oplossing ook zal zijn — in handen ligt van de KVP. Ik heb in mijn advies de namen genoemd van oud-premier De Jong, minister Schmelzer en prof. Steenkamp. In alfabetische volgorde. Zonder voorkeur. Maar alle drie politici die hun sporen in de Nederlandse politiek hebben verdiend.

Er is geen formatieopdracht verleend, maar een informatieopdracht. Waarom dat gebeurd is, is mij een volstrekt raadsel. Want de politieke situatie is na maanden informeren en formeren, dacht ik, zo langzamerhand wel voldoende onderzocht. En de redenen waarom de heer Burger is mislukt zijn overbekend. Die redenen zijn: De Rode Drie hebben de kiezers beloofd na de verkiezingen niet te zullen onderhandelen met die partijen, met wie zij voor de verkiezingen geen akkoord gesloten hebben. Terwijl aan de andere kant de confessionelen gezegd hebben geen verantwoordelijkheid te willen aanvaarden voor de totstandkoming van een kabinet met een program waarin zij geen eigen inbreng mogen hebben en waarover niet onderhandeld mag worden. Moeten er nu zelfs twee informateurs aan te pas komen om dat overbekende feit nog eens te constateren? Of moeten de heren Van Agt en Albada — beide behorend tot de linkervleugels van hun partijen, maar ook beiden mensen voor wie wij respect hebben — een laatste poging doen Den Uyl in het zadel te helpen?

De VVD zal moeten afwachten wat de arbeid van Van Agt en Albada oplevert. Alleen als óf de confessionele drie alsnog door de pomp gaan, óf de Rode Drie hun beloften aan de kiezers verder verloochenen, zit overeenstemming tussen beide blokken er in. Of de confessionele drie accepteren alsnog het dictaat van de Rode Drie, door Gruyters zo beeldend verwoord: „Wij formuleren het geloof en als de heren het ermee eens zijn dan zie ik ze wel in de kerk”. Of de linkse drie actualiseren en faseren verder, zetten — om wederom „Vrij Neder-

land” te citeren — hun „gescharrel, geschipper, gemats en gesjoemel” voort.

Als dat gebeurt — een van twee mogelijkheden of allebei — en socialisten en confessionelen de handen ineen slaan, kan Gruyters zoals hij beloofd heeft, zijn vingers gaan natellen — en de confessionelen hun toekomstig zetelvelies.

Onze koers

Over onze koers bestaat geen twijfel. Wij wijzen een socialistisch bewind van de hand. Niet omdat wij socialistenhaters zijn. Wel, omdat de huidige PvdA niet voor rede vatbaar is. Wel, omdat Den Uyl de spreekbuis van Groenevelt is. Wel, omdat Den Uyl niet tegen de linkervleugel van zijn partij durft op te treden. Wel, omdat de PvdA haar wil wil opleggen aan de meerderheid van ons volk.

De VVD vindt dat een minderheid haar wil niet mag doorzetten. De VVD is bereid open en eerlijk te onderhandelen. Wij beschouwen de partijen met wie wij willen regeren als gelijkwaardige partners. Die houding, die wij altijd t.o.v. onze partners hebben ingenomen en zullen innemen, hebben de confessionelen en DS'70 ook altijd tegenover ons ingenomen.

Confessionelen, DS'70, VVD, mevrouw de voorzitter, u hebt het ook in uw inleiding gezegd, hebben meer begrip voor een juiste functionering van onze parlementaire democratie dan de linkse drie.

Natuurlijk is het ook zo dat wij met z'n vijven kritiek op elkaar hebben. De confessionelen hebben die op onze harde verkiezingscampagne. De VVD heeft die op de weifelmoedigheid van de confessionelen. Nu ook weer, zelfs in deze situatie, worden merkwaardige oplossingen voor de kabinetscrisis aangedragen. De heer Aantjes heeft een van zijn oude stokpaarden van stal gehaald. Hij heeft gezegd: misschien moet er wel een confessioneel minderheidskabinet uit de bus komen. Een minderheidskabinet van drie partijen die meer dan anderen bij de verkiezingen hebben verloren. Ik zou dat de meest belachelijke oplossing van deze kabinetscrisis vinden. En DS'70, beter gezegd, heer Drees, heeft nogal wat kritiek op onze partij geuit. DS'70 stelt zich tegenwoordig op links van het midden. De SGP staat naar ik aanneem zo langzamerhand in het centrum van ons politieke krachtenveld.

Diezelfde heer Drees — de heer Berger, een man die politiek doorgewinterd is, heeft daar gelukkig niet aan meegeedaan — heeft ons vorige week conservatisme verweten en kritiek geuit op onze campagne. Op het eerste verwijt — afgezaagde etikettenplakkerij — ga ik niet in. Van het tweede verwijt zeg ik slechts dat ik mij aansluit bij het oordeel, dat de kiezers op 29 november over de campagnes, ook over die van de heer Drees, hebben uitgesproken.

Er is veel veranderd tussen Nijmegen en Assen. Maar er is ook veel hetzelfde gebleven.

In Nijmegen heb ik gezegd: „samenwerking, eensgezindheid en enthousiasme kenmerken onze partij”. Dat geldt ook nu.

In Nijmegen heb ik gezegd: „onze partij is een enthousiaste partij met leden, die zich willen inzetten. Een partij, die open staat voor anderen, die haar beginselen voorop stelt, die niet links of rechts kijkt. Maar koers houdt, en altijd dynamisch bezig is zichzelf te vernieuwen.” Ook nu is dat zo!

En in Nijmegen heb ik — onze oud-viceminister-president de heer Korthals citerend — gezegd: „de velden zijn wit om te oogsten”.

Wij hebben op 29 november geogst!

Maar we hebben tegelijkertijd het politieke terrein daarna niet braak laten liggen. Het zaad voor de volgende overwinning is al gezaaid.

Wij zijn niet schuldig aan de lange duur van deze krankzinnige kabinetsformatie. Wij hebben geen schade toegebracht aan het aanzien van de politiek. Wij handelen niet in strijd met dat, wat wij aan de kiezers hebben beloofd.

Daarom, voor ons — en dat zijn mijn laatste woorden hier achter dit spreekgestoelte — is de volgende verkiezingscampagne al begonnen!

„Wij staan voor het ontwaken”

Rede van mevrouw Van Someren, uitgesproken ter opening van de algemene vergadering van de VVD.

„Voor alles bestaat op dit ondermaanse vergeving, behalve voor succes”, zei de Belgische socialistische politicus Paul Henri Spaak eens.

Hiermee doelde mevrouw van Someren op de behandeling die onze partij en met name onze lijststaanvoerder Hans Wiegel ten deel is gevallen van de zijde van andere partijen. „Wiegel sprak de waarheid en hij won; voor de grootste zonde kan eerder vergeving gevonden worden dan voor deze logische maar in de politiek kennelijk onacceptabele combinatie.”

Men gaat er maar al te gemakkelijk van uit dat VVD-ers keiharde lieden zijn, zelfverzekerd en onkwetsbaar. Niets is minder waar. De voorzitter van de VVD vertelde hoe zijzelf en de trouwe VVD-ers geschokt waren geweest over de taal, gesproken op de partijraad van de KVP kort na de verkiezingen. Zij, de KVP-ers, regeerden met een korte onderbreking van het kabinet-Cals vanaf 1959 met ons; vele zeer vooruitstrevende maatregelen werden met ons genomen, veel werd er op sociaal gebied verzevenlijkt, maar als men het KVP-kader over ons hoort spreken, dan lijkt het of wij schooiers zijn, waarmee in ieder geval niet meer te werken valt. Dit heeft ons diep in de ziel getroffen. De KVP weet zelf maar al te goed dat dit alles niet waar is en enquêtes spreken een nog veel duidelijker taal. Daaruit blijkt dat de taal van het partijkader niet wordt gesproken door de achterban. Dat is de tragiek van zeer vele partijen: dat voorhoede en achterban niet meer dezelfde taal spreken. Andriessen en Aantjes zijn de gevangenen van hun partijkader. Het verheugde de VVD-voorzitter dat uit het onderzoek naar de kiezer van 1972 bleken is dat bij de VVD het partijkader het meest representatief is voor de achterban. Daar hoeven wij ons niet op te beroemen. Het verklaart wel waarom het politiek handelen van Hans Wiegel en zijn fractie inderdaad gedragen wordt door de partij en door de kiezers.

Naast andere redenen is deze herkenbare homogeniteit een reden geweest voor vele kiezers bij ons te komen. Politici worden niet gekozen om met elkaar te kibbelen, maar om een regering te vormen. Iedere kiezer weet dat zijn partij geen 76 zetels haalt en iedere kiezer verwacht dat er een regering gevormd zal worden. Wat de laatste maanden is gebeurd is een afschuwelijke afbraak van het aanzien van de parlementaire democratie. Wat Burger heeft gedaan zou ik willen noemen, aldus mevr. Van Someren, „het oneigenlijk gebruik” van een formatieopdracht: meer dan twee maanden heeft hij de zaak opgehouden. Van Andriessen zelf hebben we gehoord dat er helemaal niet onderhandeld is. Waarom dan die lange duur? Dit is niet goed voor het land. Velen hebben mij gevraagd: „Kan dit nu zomaar?” Volgens de Grondwet is er geen bezwaar maar de vraag rijst of er geen wettelijke spelregels voor een formatie gemaakt dienen te worden. Wij kennen wel een maximale termijn voor het samengaan van het Kamerlidmaatschap en het ministerschap; waarom dan geen maximale termijn voor een formateur? Het zou interessant zijn indien dit onderzocht werd. Wat nu is gebeurd, mag nooit meer gebeuren.

Een andere oorzaak is de onverzorgelijkheid der partijen. De kiezers willen dat wij met elkaar praten. Zij zijn het gekibbel beu. Wij zeggen eerlijk dat wij niet met de PvdA kunnen regeren omdat onze programma's te veel verschillen, maar wij wensen niet anderen te etiketteren. Een politiek pacifisme ten opzichte van de ander zou de kiezer deugd doen. In dit verband preekt spreekster de houding van mensen als Berger en partijvoorzitter De Brauw van DS'70 en noemde zij de uitlatingen van Drees onnodig kwetsend en vijandig jegens de VVD. De VVD denkt heel wat gunstiger over DS'70 dan de heer Drees over ons. Aan dit soort polarisaties hebben wij niets.

Kentering

Wanhoopt niet, er is een kentering: geen weg terug naar schijnheiligheid, conservatisme en Victoriaanse stijl, maar een weg terug van de verbeelding naar de wereld van deze tijd, naar de vrijheid van de jongeren, het non-conformisme, de openheid van nu. Modieuze

De voorzitter van de VVD-afdeling Assen bood mevrouw Van Someren een fors beeld aan van de beroemde Bartje, ter plaatsing in het Thorbecke-huis als goede herinnering aan het congres in de Drentse hoofdstad.

ontsporingen in denken en gedrag verminderen. Kranteberichten zeggen vaak meer dan commentaren. Ik noem U: het druggebruik neemt af, het verzet tegen het dwangmatige groepsdenken aan de universiteiten is begonnen, het geval van prof. Daudt en de zijnen wijst in deze richting. Steeds meer studenten onttrekken zich naar spreeksters indruk aan de terreur der minderheden, de pers is het terecht zat. Werkende jongeren denken veel rationeler over hun vormingswerk dan agitatoren vermoedelijk prettig vinden. Leest Vrij Nederland van 7 april.

Het was de laatste jaren steeds meer tot het mode-denken gaan behoren om het verzet van een minderheid tegen een door de meerderheid genomen besluit te wettigen door zo'n besluit als „structureel geweld” te bestempelen. Het verzet ertegen, of dit nu sabotage of een bezetting is, of het verhinderen van anderen door te werken, krijgt dan een heroïsch tintje, maar op deze wijze ontken men het wezen van de democratie, waarbij een meerderheid het bij een stemming wint. Waarom zouden wij, zo doordienend, niet eens een NOS-studio gaan bezetten; mij dunkt dat een verhaal over structureel geweld het dan aardig zou doen. Nog veel mooier zou het zijn als ik samen met het Kamerlid Van Dijk een kabel bij de zender zou doorsnijden. Wat wij met jaren debatteren niet hebben bereikt zou in één klap gebeurd zijn: alle onwelgevallige omroepen „plat”, zoals dat heet in het vakjargon der activisten. Wanneer dit handelen eenmaal geaccepteerd wordt kan alles en kan op den duur een niet-democratische tegenkracht de enige oplossing lijken in de ogen van lieden die democratisch niet sterk in de schoenen staan of die domweg het gezanik beu zijn. Het gaat hier om het hoogste goed dat wij als Nederlanders hebben.

De pers begint meer en meer in kritische zin over dergelijke agitatie te schrijven. Iedere mode gaat voorbij, ook de meest slechte, maar we mogen ook partij deze ontwikkeling best een handje helpen. Het is zelfs onze plicht. De-

mocratie en vrijheid staan bij ons voorop. Er bestaat namelijk geen vrijheid zonder democratie.

Eerlijkheidshalve moet toegegeven worden dat wat ik hier ontsparingen noem met echt socialisme niets uitstaande heeft. Men verwarre dit niet. Maar ook het socialisme zal de weerslag ondervinden van de hier gesignaleerde ontwikkeling. Het zal voor een Den Uyl gemakkelijker worden zich te verzetten tegen de waan van de dag, iets dat hij eerder had moeten doen, maar wat de arme man nu eenmaal niet kon. Het socialisme van de verbeelding zal op de vlucht gaan voor het socialisme van de werkelijkheid, zoals iedere droom, ook de meest boosaardige, vervluchtigt als de zon opgaat. De mens droomt, dat is bewezen, het meest intens vlak voor het ontwaken. Wij staan voor dat ontwaken, al betekent dat in de tijd gemeten misschien nog een periode van jaren.

Toekomst

Aansluitend en aanhakend aan wat zij zei bij het 25-jarig bestaan van de VVD voorspelde mevr. Van Someren een opsplitsing van de socialistische partijen, een verkleinen — niet verdwijnen — van de confessionele partijen, vervolgens een versterking van deze partijen, wanneer het homogene middenpartijen zijn geworden. Als een dergelijke schifting zich zal hebben voltrokken, dan zijn net als in Duitsland en België andere combinaties mogelijk geworden. Dit is geen bellenblazerij, maar een rekening houden met genoemde kentering en met de mens zelf, met de echte mens, die geen liederlijke materialist is, maar die wel — zoals uit een in de Volkskrant dezer dagen gepubliceerde enquête bleek — zich een werkelijk goed bestaan met een eigen huis en een gelukkig gezin wenst. Sinds koning David is de mens zo geweest. Politiek is bezig zijn voor deze mens, bezig zijn voor de zwakken, maar daarom degenen die op eigen benen kunnen staan niet vertrappen. Men behoeft niet eens aan politiek denken te beginnen als men geen begrip heeft voor deze mens.

Resoluties

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen;

a. gelet op het op voorstel van het hoofdbestuur door de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen genomen besluit tot het doen behandelen en vaststellen door de partij van een te ontwerpen Liberaal Manifest;

b. kennis genomen hebbende van het door de daartoe ingestelde stuurgroep ontworpen Liberaal Manifest en de door het hoofdbestuur conform het hierboven genoemde besluit van de algemene vergadering vastgestelde procedure van behandeling en vaststelling door middel van beraadslaging en stemming door de algemene vergadering over aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resoluties;

c. gelet op een voorstel tot aanvaarding van het Liberaal Manifest als gespreksbasis;

d. besluit het Liberaal Manifest, zoals opgesteld door de daartoe ingestelde stuurgroep, in zijn totaliteit te aanvaarden als basis van beraad en overleg, zowel binnen de partij als met anderen, en

e. draagt het hoofdbestuur op een procedure vast te stellen voor het nader uitwerken van de in het Liberaal Manifest aangesneden onderwerpen en verdere bezinning daarop door de diverse geleidingen van de partij.

★

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen;

a. van oordeel dat de partij-politieke structuur in Nederland is verouderd;

b. spreekt de wens uit dat op grond van werkelijke politieke scheidslijnen partijen of partijgroepen tot stand komen, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat daaruit steeds een parlementaire meerderheid kan worden gevormd waarin een in overeenstemming met de wens van die meerderheid optredend kabinet zijn vertrouwensbasis vindt;

c. wendt zich tot alle Nederlanders die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om naar de geest van het Liberaal Manifest met leden van de VVD te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel;

d. spreekt haar uitdrukkelijke bereidheid uit aan deze activiteiten medewerking te verlenen;

e. draagt het hoofdbestuur op al het mogelijke te doen voor het tot stand brengen van het onder punt c bedoelde overleg.

„Ons land naar de ondergang”

Rede van de heer H. van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer, uitgesproken tijdens de algemene vergadering van de VVD te Assen.

Opvallend is bij hoeveel van de gestelde vragen eigenlijk een politieke achtergrond speelt. Juist ook bij die vragen die een strikt wetenschappelijk karakter schenen te hebben. Ik zal mij tot enkele hoofdpunten bepalen: de kwestie van de selectieve investeringen, het ruimtelijk beleid en in dezelfde samenhang de inflatie. Want tussen die twee dingen bestaat een bijzonder nauwe samenhang. Men kan ze zelfs helemaal niet los van elkaar zien.

De ruimtelijke ordening, de milieuhygiëne etc. worden allemaal getrokken in het vlak van partijpolitieke propaganda, terwijl het hier gaat om het vinden van zakelijke oplossingen die voor Nederland van het allergrootste belang zijn. U kunt daar zelfs bijhalen het nivelleringsstreven dat zich op het ogenblik afspeelt. Men wenst maximale oplossingen. Men wenst een in zijn totaliteit op de meest aangename wijze geordend land. Men wenst een milieu, zoals men nergens in industrielanden kent, ook niet in socialistische industrielanden. Men wenst tegelijkertijd de voorwaarden, waaronder de productie plaats heeft, steeds ongunstiger te maken.

• Dat de eigenlijke basis van de inflatie is een opzwellen van bestedingen in de overheidsfeer, kunt u in het rapport van de OEIC lezen, een buitengewoon belangrijk stuk waarin u tot in de fijnste details geanalyseerd vindt wat de oorzaak is van de misère die zich in Nederland op het ogenblik afspeelt en in versterkte mate gaat afspelen.

Wat men niet begrijpen wil is dat wij op een doodlopende weg zijn. Van jaar tot jaar kan er nog iets van de midden-groepen worden afgeknabbeld, kan de belasting nog iets verhoogd worden. Maar het gaat om kleine marges, langzamerhand. Wij zijn bijna aan het punt toe dat ingrijpende maatregelen genomen zullen worden t.a.v. het inkomen van de lager bezoldigden. Dat kan, het gebeurt in China elke dag in de hoogste mate en het gebeurt ook in de Oosteuropese landen. Maar het kan nooit onder een democratisch systeem. U krijgt de bevolking onder geen enkele omstandigheid ertoe in haar totaliteit die offers te brengen, die tot het bereiken van een perfectionistische samenleving in een politiek aantrekkelijke termijn kunnen leiden. Dat gaat niet zonder politieke dwangsystemen. Zolang men alleen 20, 25, 30 procent van de bevolking aantast is zoiets denkbaar. Maar wat nu gaat gebeuren is dat grote groepen van de niet hoge werknemers zullen gaan inzien dat wij bezig zijn het consumptiepeil van onze bevolking te drukken beneden dat van alle Westeuropese landen, om van de Verenigde Staten maar helemaal niet te spreken. Dat kunt u in dit

rapport al uiteengezet vinden. De ver-teerbare inkomsten per gezin — en daar gaat het de meeste mensen om, daar gaat het ook de liberalen om — dalen op het ogenblik van jaar tot jaar in verhouding tot de omgeving waarin wij in West-Europa leven. Dat is het beslissende feit, dat is ook het eerste grensgevecht dat zich zal afspelen in de mobilisatie voor de volgende verkiezingen. Laat men dat heel goed onthouden.

Roofstaat

Herinnert u zich het woord van een meneer, een groot man, die maar ten dele liberaal was, de schrijver Multatuli? Die heeft, nu honderd jaar geleden, gezegd: „Er ligt een roofstaat tussen de Eems en de Schelde.” Wanneer u een kabinet Den Uyl in Nederland krijgt, dar zullen wij dat aan den lijve ondervinden, en daarna zal praktisch de hele bevolking het ondervinden. Roofstaten, ook in deze zin, zijn in een democratisch-politiek stelsel nauwelijks op den duur draagbaar. Waar gaat het immers bij de inflatie om?

Elk jaar wordt gekocht een bepaalde politieke steun binnen het raam van de confessionele partijen, want het is het politieke zwak dat de eigenlijke achtergrond is van wat zich in Nederland afspeelt. Er moeten elke keer compromissen worden gemaakt tussen midden-groepen en niet-middengroepen, binnen het kader van één partij. Het resultaat daarvan is dat er beloften moeten worden gedaan. En dat die beloften tot op zekere hoogte moeten worden waargemaakt. Wanneer dan de totale opbrengst van de belastingen niet voldoende is, zijn er indirecte wegen via inflatie om aan de wensen van de bevolking te voldoen.

Laat u niets wijs maken. Het feit, dat de staat en de lagere publiekrechtelijke lichamen in Nederland op zo'n makkelijke wijze in hun financiering kunnen voorzien, is uitsluitend het gevolg van het invoeren van middelen uit het buitenland via een heel ingewikkeld complex van monetair-technische overwegingen, verwachtingen omtrent het verloop van termijnkoersen etc. Dat kan van de ene dag op de andere aflopen en dan zullen wij merken hoe groot het structurele besparingstekort binnen Nederland is. Dan komt de inflatie ook niet langer tot stand via allerlei indirecte wegen. Dan zal duidelijk aantoonbaar worden dat het de overheid ten dele is die de inflatie maakt, wat op het ogenblik in technische zin volstrekt niet het geval is. De staatsoverheid voert eerder een deflatoir beleid. De moeilijkheden liggen bij de lagere publiekrechtelijke lichamen, speciaal de grote gemeenten.

Inkomsten en uitgaven. Het gaat niet alleen daarom. Er wordt geleend op allerlei manieren. Er wordt ontzaglijk geleend ten bate van de woningvoorziening. Een normaal feit op het ogenblik toen er een acuut woningtekort over de hele lijn in Nederland was. Met nadruk: over de hele lijn.

Er is op het ogenblik een woningtekort voor bepaalde groepen, die te lage inkomens hebben. Vandaar dat wij het systeem van de individuele subsidiëring voorstaan. Maar u kunt overal verspreid in de linkse pers — of u nu naar de Volkskrant kijkt of naar een ander blad — zien dat wat men wenst niet individuele subsidiëring is. Wat men wenst is: het beschikbaar stellen van behoorlijke woningen voor een nominaal bedrag. Het is duidelijk welk een beslag op het totaal van de nationale besparingen dit leggen gaat. En dat wenst men dan te combineren met vormen van ruimtelijke ordening, die op zichzelf zeker niet on-aantrekkelijk zijn, maar die wederom aan miljarden beslag op de nationale besparingen zullen leggen. Zulks in een gemeenschap die onder minder gunstige voorwaarden begint te produceren.

Kracht

Wat is de kracht van Nederland? Niet bezit van mineralen. Ook niet het bezit van een uitgebreid corps, zoals in Wallonië en Duitsland, van door de eeuwen heen geschoolde families van industrie-arbeiders, gewend aan hoog kwaliteitswerk. Dat moet hier allemaal nog gevormd worden, ook al zijn daar al grote resultaten mee bereikt. Ons voordeel was juist de concentratie van de industrie, van het meest rendabele gedeelte van onze industrie, in het westen van het land, waar wij onze verkeersligging hebben. Het belangrijkste Nederlandse actief: onze verkeersligging naar buiten.

En in de tweede plaats ook de kortheid van de transportwegen. De kortheid van de transportweg van Rotterdam, in de hoge mate, van Amsterdam, in iets bescheidener mate, naar de plaatsen waar het produkt verwerkt wordt. Het is niet voor niets dat historisch gesproken in de 18de eeuw om de haven van Londen heen die eindeloze aantallen secundaire verwerkende industrieën zijn ontstaan. Het meest ongunstige verschijnsel voor Amsterdam is niet dat de haven als overslaghaven voor massagoederen langzamerhand minder belangrijk is geworden. Het fatale verschijnsel voor Amsterdam is het verdwijnen van de afgeleide industrieën. Het verdwijnen van de grote confectiebedrijven etc. die natuurlijkerwijs in Amsterdam thuishoren. Dat vergeet men aldoor maar weer. Er vindt een uithollingsproces in Nederland plaats. Het opvangen van dat uithollingsproces zal op zichzelf miljarden gaan kosten. Dat wil men dan bereiken op een ogenblik dat men door een politiek klimaat — meer misschien nog dan door rechtstreekse maatregelen — de ondernemers het verblijven in West-Nederland on-aangenaam maken gaat.

Een ondernemer is een rationeel mens. Hij trekt zich misschien weinig aan van wat er gezegd wordt. Maar een ondernemer heeft vele medewerkers. En hij is volstrekt niet meer de rijke man, de harde kapitalist, die zelf naar boven geklommen is door extreme zuinigheid en door relatieve onverschilligheid t.o.v. zijn medemensen. De tegenwoordige ondernemer onderscheidt zich nauwelijks anders dan door buitengewone ijver, een zeker combinatievermogen en een redelijke mate van verstand, van zijn omgeving. Dergelijke mensen zijn wel degelijk gevoelig. Wanneer er aldoor maar gezegd wordt: „we zien je eigenlijk liever niet”, „je bent een milieuvervuiler”, „we mogen je niet, ga maar ergens anders naar toe”, wanneer aldoor maar gesuggereerd wordt dat ze onpopulaire, weinig aantrekkelijke figuren zijn, dan blijven die ondernemers uiteindelijk ook wel weg. Los van allerlei economische omstandigheden. Dit is een van de gevaren, die ons bedreigen en ons in sterke mate zullen gaan bedreigen.

De hele kwestie van de selectieve investeringsheffing. Natuurlijk moet de overheid maatregelen blijven kunnen nemen om, wanneer er in bepaalde gedeelten van het land een teveel is aan zekere industrietypen, het wat aantrekkelijker te maken voor de industrie zich ergens anders te vestigen. Daarvoor is een zeker subsidiebeleid; bepaald vormen van investeringsaftrek bij de belas-

Mijn opinie is..

• Ledenwerving

Tijdens de algemene jaarvergadering te Assen vernam ik van de voorzitter van de Afdeling Papendrecht dat men daar door het plaatsen van enkele kleine advertenties in de plaatselijke pers een opmerkelijk succes met het boeken van nieuwe leden heeft behaald. Ruim 22 pct. ledenwinst (van 59 naar 72)!

Het lijkt mij van niet te onderschatten belang dat ook andere afdelingen — de financiële perikelen ten spijt — dit proberen. De noodzaak tot het versterken van de VVD blijft vanzelfsprekend duidelijk bestaan, ook al zou de VVD nu in de oppositie moeten.

Als de financiën plaatselijk uitgeput zijn, is er altijd wel iets te organiseren om daaraan een mouw te passen, zoals een verloting of iets dergelijks tijdens een (feestelijke) bijeenkomst.

Dit heeft met name de Afdeling Noordoostpolder op haar feestelijke bijeenkomst van 16.2.1972 in Ens met succes toegepast. Ik ben benieuwd of andere (bestuurs-)leden in ons orgaan met nog meer (en zo mogelijk betere) suggesties voor de dag zullen komen.

A. VAN GELDER, BANT (NOP)

Direct na de verkiezingen van 29 november is de VVD begonnen, inhakend op het grote verkiezings-succes, met een ledenwerfcampagne. Het resultaat is dat de partij thans (d.w.z. ten tijde van de algemene ledenvergadering) 43.939 leden telt. Sinds de verkiezingen kwamen er 4708 nieuwe leden bij.

Met het werven van leden moet men natuurlijk nooit ophouden. De groei zit er duidelijk in. Aan de andere kant kan een doelgerichte campagne niet eindeloos duren. Bij het begin van de actie was vastgesteld dat de balans op de algemene ledenvergadering opgemaakt zou worden.

De afdeling die verhoudingsgewijs de meeste nieuwe leden won, is Heemskerk. Deze afdeling groeide met 100 procent, verdubbelde dus met andere woorden! Als „prijs” voor de „wedstrijd” kreeg de afdeling van het hoofdbestuur een gedateerde voorzittershamer.

In het „individuele klasement” viel de eer te beurt aan mevrouw Kombrink uit Hoogeveen, die een koffiezet-apparaat ontving (zie foto) en aan de heer Fey uit Herkenbosch (in het zuiden, ons grote wingewest, zoals mevrouw Van Someren zel), die een Beethoven-plaat kreeg.

Samenstelling hoofdbestuur

Het hoofdbestuur van de VVD is, na de mutaties die ter algemene vergadering in Assen plaats hadden, thans als volgt samengesteld:

VOORZITTER:

mevrouw H. van Someren-Downer, van Somerenweg 52, Rotterdam.

ONDER-VOORZITTER:

mr. H. P. Talsma, Holleweg 4, Epse-6514. Tel. 05759-2099 H / 070-635780 K.

ALGEMEEN SECRETARIS:

mr. F. Korthals Altes, Waldeck Pyramontlaan 4, Rotterdam. Tel. 010-135057. Postbus 1110, Rotterdam. Tel. 010-148444 K.

PENNINGMEESTER:

A. W. J. Caron, Vijverweg 11, Wassenaar. Tel. 01751-9348 H / 010-364422 K.

SECRETARISSEN:

dr. R. W. de Korte, Roland Holstlaan 41, Reeuwijk. Tel. 01829-2931 H / 01820-12000 K.

F. Lauxstermann, van Boshuizenstraat 423, Amsterdam. Tel. 020-443089 H.
P. Ch. Vogely, Villa „Peckedam”, Goorseweg 30, Diepenheim. Tel. 05475-446 H.

RIJKSKIESKRING 'S-HERTOGENBOSCH:

ir. T. Thalhammer, De Lathyrus 24, Valkenswaard. (corr.-adres: Postbus 39, Valkenswaard). Tel. 04902-4787 H / 040-742085 K.

RIJKSKIESKRING TILBURG:

ir. R. H. Pegel, Hoge Akker 3, Ulvenhout. Tel. 01614-2482 H / 01600-22081 K.

RIJKSKIESKRING ARNHEM:

J. C. Nieland, Mignonpad 38, Amersfoort. Tel. 03490-20189 H / 03490-14444 K.

RIJKSKIESKRING NIJMEGEN:

drs. B. U. Haagsma, L. de Colignystraat 4, Doetinchem. Tel. 08340-25405 H.

RIJKSKIESKRING ROTTERDAM:

ir. J. M. van Rossem, A. van 's-Gravesandestraat 176, Rotterdam-3014. Tel. 010-204112 H / 010-114500 K.

RIJKSKIESKRING 'S-GRAVENHAGE:

drs. A. van Boven, van Diepenburchstraat, 's-Gravenhage. Tel. 070-246582 H.

RIJKSKIESKRING LEIDEN:

mevrouw drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh, Backershaegenlaan 26, Wassenaar. Tel. 01751-5309 H.

RIJKSKIESKRING DORDRECHT:

Sch. Overwater, Nieuwestraat 39, Strijen. Tel. 01854-1442 H.

RIJKSKIESKRING AMSTERDAM:

mr. J. M. Bast, Kleine Houtweg 145, Haarlem. Tel. 023-289970 H/K.

RIJKSKIESKRING DEN HELDER:

G. E. Ris, Noorder Vijverlaan 1, Schagen. Tel. 02240-2753 H.

RIJKSKIESKRING HAARLEM:

J. M. Hoffmann, Welschapstraat 7, Badhoevedorp. Tel. 02968-5548 H / 020-170878 K.

RIJKSKIESKRING MIDDELBURG:

mevrouw M. A. van den Boogert-Selhorst, Korte Delft 12, Middelburg. Tel. 01180-2789 H.

RIJKSKIESKRING UTRECHT:

drs. Z. W. van Wulfften Palthe, Jacob van Lennepalaan 10, Baarn. Tel. 02154-3955 H.

RIJKSKIESKRING LEEUWARDEN:

drs. J. H. van Ulzen, Over de Vaart 86, Leeuwarden-Goutum. Tel. 05100-29196 H.

RIJKSKIESKRING ZWOLLE:

P. Muntendam, Zwolseweg 169, Deventer. Tel. 05700-17553 H.

RIJKSKIESKRING GRONINGEN:

J. H. G. Goeman Borgesius, Hofstraat 61, Aduard. Tel. 05903-221 H / 05903-200 Rdhs.

RIJKSKIESKRING ASSEN:

A. J. Evenhuis, Zuiderlaan 135, Meppel. Tel. 05220-54120 H.

RIJKSKIESKRING MAASTRICHT:

drs. F. M. Fey, Julianalaan 1, Melick. Tel. 04752-1516 H.

STICHTING ORGANISATIE VROUWEN IN DE VVD:

mevrouw M. N. W. Dettmeijer-Labberton, van Mojalenlaan 14, 's-Gravenhage. Tel. 070-241905 H.

mevrouw J. P. Hansen-van der Linden, Markeweg 3, Emmen. Tel. 05910-12315 H.

Voorts hebben ingevolge artikel 23, lid 6, van het huishoudelijk reglement zitting met adviserende stem in het dagelijks en hoofdbestuur:

DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMERFRACIE:

mr. H. van Riel, „Duinwyck”, flat no. 3, van Alkemadelaan 350, 's-Gravenhage. Tel. 070-244910 H / 070-264111 K.

DE VOORZITTER VAN DE TWEDE KAMERFRACIE:

H. Wiegel, voorlopig p/a Binnenhof 1a, 's-Gravenhage. Tel. 070-614911 K. of zij, die hen vervangen.

In het zonnetje

Vijftientwintig jaar heeft zij zwijgend achter de hoofdbestuurstafel gezeten bij alle partijcongressen. Mevrouw mr. M. M. F. van Everdingen, secretaresse van het hoofdbestuur, de organisatorische spil van het partij-apparaat. Met grote nauwgezetheid heeft zij al die jaren zich van haar taak gekweten. Zij zag voorzitters komen en gaan, maakte kennis met oneindig veel bestuurders in alle geledingen van de partij. Steeds bleef zij bescheiden op de achtergrond. Zij zal er misschien tegen op gezien hebben nu eens voor één keer in het zonnetje gezet te worden. Maar het was méér dan verdiend. Ter gelegenheid van haar jubileum werd zij hartelijk toegesproken door mevrouw Van Someren, die haar ten overstaan van de algemene vergadering een zo getrouw mogelijke kopie aanbood van de gouden vulpen van Oud, voor wie mej. Van Everdingen altijd een zeer grote bewondering heeft gehad. Mevrouw Van Someren dankte haar voor het vele werk dat zij al die jaren heeft verzet. Namens de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD bracht ook mevrouw Schlemper hulde aan mej. Van Everdingen, die deze vereniging steeds met raad en daad terzijde heeft gestaan. Zij bood een zilveren sigarettendoos aan.

Eerder op de dag had het personeel van het algemeen secretariaat in een besloten bijeenkomst een tafelaansteek geschenken. In haar dankwoord zei mej. Van Everdingen dat haar werk haar vooral geboeid heeft door de zeer vele contacten met allerlei mensen. Een van de leukste dingen heeft zij gevonden dat zij, weliswaar onder supervisie van het hoofdbestuur maar toch met een grote mate van zelfstandigheid, het nieuwe pand van het algemeen secretariaat (het Thorbecke-huis) heeft mogen inrichten. Zij nodigde iedereen uit eens te komen kijken naar dit huis van de VVD, dat dank zij de bijdragen van zeer velen tot stand kon komen.

tingen etc. bestaan al jaren. Maar zoals de ontwikkeling nu juist van het laatste jaar geweest is, lijkt een maatregel zoals de investeringsbelasting t.o.v. het westen nauwelijks verantwoord meer, om niet te zeggen: bijna niet verantwoord. De zaak moet nog behandeld worden. Maar ik wil dit toch reeds stellen: er is niet zo heel veel meer in het westen wat wij uit een nationale oogpunt missen kunnen. Die selectieve investeringsheffing geldt ook voor bedrijven, die nauwelijks extra kosten voor de gemeenschap met zich meebrengen. Dat is een van de allerbelangrijkste punten.

Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening. Wij zetten dat op een ultra-kostbare wijze op. Blijken zal dat dit niet vol te houden is. Wij zullen vormen van ruimtelijke ordening moeten kiezen, die zich aan gaan sluiten bij bestaande verbindingssystemen. Wij zullen niet bij voorkeur vormen van ruimtelijke ordening moeten kiezen die van onze nationale investeringen eisen dat wij totaal nieuwe steden gaan opzetten langs totaal nieuwe verbindingssystemen.

Wij kunnen er ook vanuit gaan dat tot de weinige dingen, die werkelijk de

ontwikkeling in de wereld beheersen, behoort de bevolkingsontwikkeling. Uiteindelijk bepalen bevolkingsgrootten waar de gewichten in de wereld liggen. China zal over 40, 50 jaar zeker een totaal andere plaats in de wereld innemen dan nu. Hetzelfde geldt voor een land als Brazilië. Het is de pil, die in veel hogere mate wezenlijk de geschiedenis van Nederland bepaalt dan wat zich op het ogenblik rondom de formatie-Burger of de informatie van Van Agt en Albeda afspeelt.

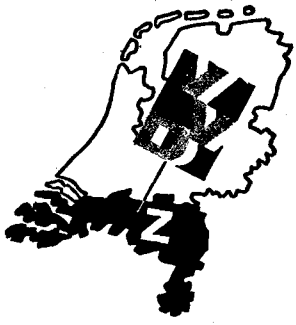
Alle gepraat over ruimtelijke ordening, toen men nog uitging van 20 of 18 miljoen Nederlanders, is op het ogenblik een steriel, praktisch steriel, wetenschappelijk denken geworden. We hebben te maken met een Nederland dat niet zo heel veel meer Nederlanders telt als heden het geval is. En een Nederland dat er slecht voor gaat staan, door allerlei oorzaken. Daar behoort een ruimtelijk beleid zich op te richten.

Ik ben ook voor perfectionisme, in mijn eigen huishouden. Maar ik ben alleen voor perfectionisme dat ik betalen kan. Daar hebben wij veel te weinig rekening mee gehouden. Wij theoretiseren rustig weg zonder economische uitgangspunten aan het planologische beleid ten grondslag te leggen. Dit alles is

bijzonder ernstig. Men heeft er niets aan inflatie aan de orde te stellen of te beloven dat men aan de inflatie een eind maken zal. Men kan kleine dingen doen. Maar de inflatie is op het ogenblik ingebouwd in ons politieke bestel. Omdat er geen weerstanden zijn tegen de eisen die iedere groep op zijn beurt stelt, door het feit dat er altijd maar weer iets gegeven moet worden aan iedereen die daarom vraagt. En omdat er maar een of een paar partijen in Nederland zijn — ik reken dan de ultra-orthodoxie bij ons, voor een groot gedeelte ook DS'70 — die regelmatig en dikwijls op een onplezierige manier ook eens „nee” durven te zeggen, en zich veroorloven kunnen om „nee” te zeggen. Dit laatste is het gevolg van het sociaal-homogene karakter van onze partij. Laat ons dat liever ook niet vergeten. Wat de heer Franssen (ter vergadering - red.) gezegd heeft over het collegegeld, was mij uit het hart gegrepen. Ik vind het een afgrijpselijke zaak, dat geduld wordt dat aantallen de wet duidelijk schendende jongelieden op het ogenblik de kans krijgen om zich aan gemeenschapsgeld te vergrijpen. Begrijpt men dan niet dat het dulden van verzet tegen de wet door aanstaande academici een van de meest ontbindende factoren binnen de parlementaire democratie is waarmee wij ge-

confronteerd worden? Men praat. Begrijpt men niet wat het voor de economische toekomst van de werknemers in Nederland betekent wanneer ik in verschillende kranten met enthousiasme vermeld zie hoe vindingrijk de werknemers, die georganiseerde werknemers, bij een deel van de ondernemingen is? „U gaat van de kantine gebruik maken, terwijl u dat nooit doet. Daardoor raken de liften overbezet en daardoor loopt de boel in de war.” Stelt u zich eens even voor dat zo iets in de Sowjet-Unie of in Oost-Duitsland gebeurde. En stelt u zich de repercussies in die landen voor. Bij ons voert men het land duidelijk naar de ondergang toe. Niet door polarisatie, maar door halve polarisaties op allerlei punten. De werkgever die niet toegeeft, weigert te onderhandelen. Dat is een soort woordkeus waar wij van dag tot dag mee worden vergiftigd, en waarmee wij zelf op den duur ook zullen kunnen worden vergiftigd. Het toegeven aan het kwaad wordt tot de mode in deze gemeenschap en geschiktheid op punten die die staat en die samenleving bedrijven wordt een deugd op zichzelf. Dat is het eigenlijke gevaar. Veel meer dan het georganiseerde socialisme binnen Nederland. Als er maar werkelijke tegenkrachten opgeroepen werden in dit land.

Oeververbinding Westerschelde

3 MEI

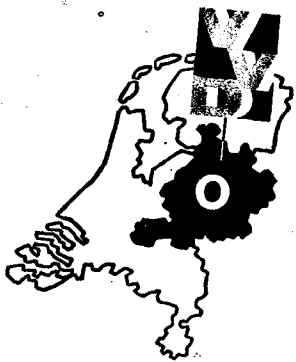
H. J. L. Vonhoff (staatssecretaris van C.R.M.) spreekt voor de afdeling 's-Hertogenbosch over algemene politiek. Aanvang 20.15 uur, Eurohotel, Hinthamerstraat 63.

7 MEI

De heer **Van Aardenne** (lid voor de VVD van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Waalwijk in hotel Moonen, aanvang 20.00 uur. Onderwerp: Inkomenspolitiek nu en in de toekomst.

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Oosterhout over onderwijs. 20.15 uur, De Warande, Bredaseweg 127.

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor het Gem. Lyceum te Eindhoven (discussie met PPR). 20.00 uur, aula van het Lyceum.

Aankondigingen

1 MEI

Ir. H. W. F. C. Donkersloot (lid Provinciale Staten van Gelderland) spreekt voor de afdeling Nijmegen over Ruimtelijke Ordening. 20.00 uur, hotel Metropole, Keizer Karelplein.

7 MEI

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Apeldoorn over geactualiseerd keerpunt '72. 20.00 uur, Orpheus.

10 MEI

Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de JOVD-Deventer over „De liberaal en de ruimtelijke ordening”. 20.00 uur, de Keizer, Keizerstraat, Deventer.

18 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Enschede.

25 MEI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Nijmegen. 20.00 uur, hotel Metropole, Keizer Karelplein.

25 MEI

Mevrouw Smit-Kroes, lid voor de VVD van de Tweede Kamer, spreekt te Nijmegen in hotel-restaurant Metropole, aanvang 20.00 uur.

28 MEI

Dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de sociale academie te Hengelo.

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op het maandelijks „Broodje VVD” van de afdeling Hengelo. 18.00 uur, Cosa.

Nieuw bestuur

BUREN. De afdeling Buren van de VVD heeft tijdens de eerste ledenvergadering het bestuur van de afdeling a.v. samengesteld: W. Kuperus, Woerdstraat 2, Eindhoven, voorzitter; St. van der Berg, Buitenbuurt 5, Buren, penningmeester; mevrouw C. Blijenberg-Maas, „Vrije Vogel”, Max. van Egmondstraat 4, Buren, secretaresse; mevrouw M. L. Dijs-Driessen, Julianalaan 21, Buren, lid; H. T. van Veen, Hulsterstraat 20, Buren, lid.

De grootste wens van Zeeuws-Vlaanderen is een vaste oeververbinding over de Westerschelde. Zo de leden van de VVD-kamerfractie dat nog niet wisten, dan is op 2 april jl. daarover bij hen alle twijfel weggenomen. Die dag bracht een delegatie van vijf VVD-Kamerleden (drs. G. M. V. van Aardenne, dr. D. J. D. Dees, mr. H. E. Koning, drs. J. F. Scherpenhuizen en ir. D. S. Tuijnman) een bezoek aan de verschillende Zeeuws-Vlaamse gebieden. De Zeeuwse VVD-gedeputeerde mr. J. F. G. Schlingemann en enkele andere regionale vertegenwoordigers van de VVD maakten de excursie mee.

De noodzaak van de vaste oeververbinding werd onder meer naar voren gebracht door de burgemeester van Axel, de heer M. K. van Dijke. „De acentrische ligging is voor Zeeuws-Vlaanderen een groot nadeel. Door die ligging zijn we geen partij voor België. We worden aan België uitgeleverd, als we geen nationale steun krijgen. Daarom is een vaste oeververbinding de wens die bovenaan onze verlanglijst staat,” zei hij.

De roerende eensgezindheid die er onder de Zeeuws-Vlaamse bestuurders viel waar te nemen wat de vaste oeververbinding aangaat, bleek in andere regionale kwesties soms ver te zoeken. De burgemeester van Hontenisse, mr. M. Somers, zag als punt twee op de Zeeuws-Vlaamse verlanglijst een herziening van het regeringsstandpunt dat het Baalhoekkanaal slechts een Belgisch belang is. Die mening uitte de heer Somers mede namens zijn college van Hulst. Een veranderde houding ten opzichte van het Baalhoekkanaal zou volgens beide burgemeesters moeten uitmonden in het beschikbaar stellen van gelden om industrievestigingen langs het kanaal te bevorderen. „Er moet industrie langs het Baalhoekkanaal komen, maar om de nieuwe minister van verkeer en waterstaat daarvan te overtuigen, zal een grote hoeveelheid zendingswerk nodig zijn,” aldus de heer Somers. Hij pleitte ook voor samenwerking met België om tot één planologische opzet voor Oost-Zeeuws-Vlaanderen te komen.

Somber beeld

De burgemeesters schilderden in het algemeen een somber beeld wat de per-

spectieven voor Zeeuws-Vlaanderen aangaat. De Belgen bieden de industrieën aantrekkelijke faciliteiten. Gedeputeerde mr. Schlingemann: „Het klimaat voor industrievestigingen in België is veel gunstiger dan in Nederland. Hier moet je drie jaar wachten op papieren alvorens te kunnen gaan draaien. In België begin je gewoon en na drie jaar krijg je je papieren.”

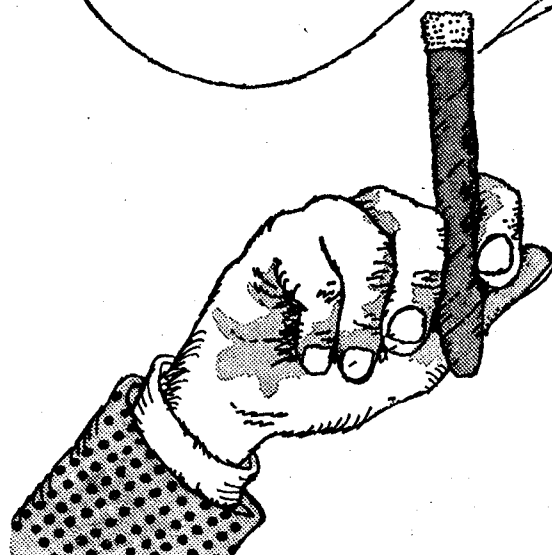
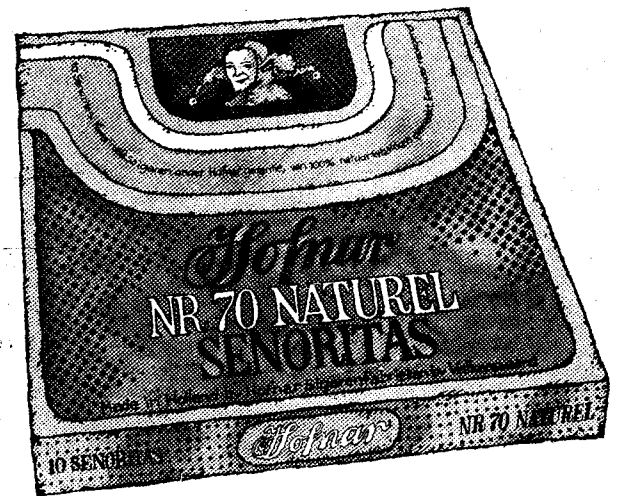
Burgemeester J. C. Aschoff van Terneuzen sneed tegenover de Kamerleden onder meer het probleem van de werkgelegenheid aan. Zeeuws-Vlaanderen ondervindt ook als werkgebied de concurrentie van België. „De situatie in de kanaalzone is zeer zorgelijk. De invoering van de investeringspremieregeling vind ik allernoodzakelijkst. Het is een begrijpelijke zaak dat de minister Zuid-Limburg en het noorden van het land als probleemgebieden heeft aangekruist, maar ook Zeeuws-Vlaanderen hoort in dat rijtje thuis,” aldus de heer Aschoff. Minister Langman heeft laten weten dat hij in de situatie van de werkgelegenheid in Zeeuws-Vlaanderen geen aanleiding ziet over te gaan tot de herinvoering van een investeringspremieregeling voor de kanaalzone. Dit standpunt heeft

bij de Zeeuwsvlaamse bestuurders weliswaar geen verrassing gewekt, maar toch grote teleurstelling losgemaakt. Burgemeester drs. W. Dusarduin van Sas van Gent sprak over een uitermate teleurstellend standpunt. „De nood is ons hier tot de lippen gestegen,” liet hij zich ontvallen.

Het was ook burgemeester Dusarduin die de problemen aansneed rond de grensoverschrijdende milieuvuiling, waarvan het Baalhoekkanaal in ernstige mate te lijden heeft. Hij pleitte ervoor pas dan met de Belgen te onderhandelen over dit kanaal, als de bepalingen van het traktaat t.t.a.v. de watervuiling in het kanaal zouden worden nageleefd. De heer Tuijnman wees deze suggestie van de hand als „koehandel”. „Ik vind dit afkeurenswaardig. Zulke zaken moeten worden overgelaten aan een internationaal rechtsorgaan,” aldus de heer Tuijnman.

De heer Tuijnman sprak ook over de kwestie van de concentratie der visserijhavens in Zeeland. Hij gaf de voorkeur aan een goed geutiliteerde haven voor de zogenaamde zuidvisserij en merkte op dat bij de besluitvorming niet alle plaatselijke gevoelens ontzien zouden moeten worden.

Misschien,
wellicht is dit wel
wat je zoekt:
Nr. 70 Naturel.
'n Senoritas in alle
oprechtheid.
10 stuks voor f 2.40.
't Zou toch kunnen.

Steun de JOVD

De JOVD is een liberale jongeren-organisatie en stelt zich ten doel het liberalisme als politieke stroming kritisch te begeleiden en mede vorm en inhoud te geven. Deze vereniging van jonge liberalen heeft een eigen stijl en mentaliteit en wat nog belangrijker is, een eigen identiteit. Een identiteit, die gevoed wordt door vaak felle principiële discussies over grote maatschappelijke problemen.

Op het VVD congres van 13 en 14 april jl. in Assen bleek dat de verhouding JOVD-VVD uitstekend genoemd mag worden. Ondanks de volstrekt onafhankelijke positie van de JOVD richt zij zich bij haar kritische begeleiding van het liberalisme primair op de grootste liberale partij in Nederland. Oud erkende reeds deze speciale functie van de JOVD, toen hij haar de veer in het liberale uurwerk noemde. Vanwege deze speciale relatie tussen VVD en JOVD wil de JOVD een beroep doen op hen die jonger zijn dan 32 jaar en de liberale beginselen zijn toegedaan, om lid te worden, waardoor zij hun liberale denkbeelden kunnen laten uitkristalliseren. Tot hen, die geen lid willen of kunnen worden zegt de JOVD „Abonneer u op het geheel nieuw opgezette blad de Driemaster, dan blijft u op de hoogte van wat er in jong-liberaal Nederland leeft.”

Voor alle liberalen, die de JOVD een warm hart toedragen, treft u elders in dit blad een advertentie aan, waarvan u de coupon kunt inzenden naar de alg. secr. JOVD, Vossenakker 3, Ede.

Tegen destructieve krachten

Een nieuwe vergelijking van de programma's, waarmee de confessionelen, DS'70 en de VVD de verkiezingen zijn ingegaan is de enige mogelijkheid te komen tot een kabinet, waarvan ook de VVD wil deel uitmaken. Voor zo'n kabinet kan een „veranderd, verwaterd, aangepast en omgeturnd” Keerpunt 72 nooit en te nimmer het uitgangspunt zijn. Deze „waarschuwing bij voorbaat” aan het adres van de (toenmalige) informateurs Van Agt en Albada, liet de heer H. J. L. Vonhoff — toen nog demissionair staatssecretaris van CRM, nu weer VVD-kamerlid horen op een bijzondere openbare ledenvergadering die de afdeling Amsterdam van onze partij 16 april in Krasnapolsky hield.

De heer Vonhoff bleek weinig goede woorden te willen wijden aan de periode van formatie en informatie, waarin hem vooral het „geknoei” en de „feitelijke onoprechtheid” waardoor deze periode werd gekenmerkt, een doorn in het oog is geweest. Hij sprak de vrees uit dat velen zich teleurgesteld en verbitterd van de politiek zullen afwenden na hetgeen zich ten tijde van de informatieperiode-Ruppert en de daaropvolgende formatieperiode-Burger heeft afgespeeld. De onoprechtheid begon naar zijn mening al bij „Ruppert-de-rups” die alleen maar de weg wilde bereiden voor formateur Burger. Of zoals de heer Vonhoff het formuleerde: „De rups moest zich zeer snel rood ontpoppen.”

Bedenklijker nog vond hij het volstrekte gebrek aan respect, waarmee de rode drie de confessionelen zijn tegemoet getreden tijdens de formatieperiode Burger. „Democratie houdt ook onderling respect in. Je mag geen politiek voeren vanuit de volstrekte minachting voor degenen, met wie je geacht mag worden samen te werken. Ik geloof dat je in de politiek niet zoetsappig hoeft te zijn, maar het moet een bedrijf zijn dat is gebaseerd op persoonlijke erkenning van tegenstander en coalitiegenoot,” aldus de heer Vonhoff. „Daarvan is helemaal niets te merken geweest. Dit zou leiden tot een heel ander soort samenwerking dan die waarvan ten tijde van de kabinetten Marijnen, De Jong en ook Biesheuvel sprake is geweest en waarin men niet heeft geprobeerd ten koste van elkaar omhoog te klimmen. Burger heeft de manieren van de apenrots geïntroduceerd.”

Dankjewel

Volgens de heer Vonhoff willen de rode drie niet alleen dat de drie confessionelen knielen in het stof met ontbloot bovenlichaam, maar ook nog dankjewel zeggen als ze worden afgeranseld.

Hij keerde zich fel tegen suggesties

Financiële problemen van de gemeenten

Alkmaar — De regio Noord-Kennemerland (afdelingen Alkmaar, Bergen, Langedijk, Heerhugowaard, Schermer, Uitgeest, Castricum, Egmond aan Zee en Heiloo) organiseert woensdag 2 mei een bijeenkomst, gewijd aan de financiële problemen van de gemeenten. Inleiders zijn: wethouder G. G. van Manen (Alkmaar) over: „Een centrumgemeente in de financiële tang”, wethouder Frank (Bergen) over: „Financiële consequenties door recreatie en toerisme”, wethouder Bras (Heerhugowaard) over: „Financiële aspecten bij een sterke bevolkinggroei” en drs. G. M. V. van Aardenne (lid van de Tweede Kamer) over: „Wat betekenen deze consequenties voor een Kamerlid”. De bijeenkomst wordt gehouden in „Het Gulden Vlies” te Alkmaar en begint om 20.00 uur.

die in de dagbladen van onder meer de GPD is gewekt, als zou men in bepaalde hofkringen de formatie willen beïnvloeden. „Een te gemakkelijk alibi voor hen die werkelijk verantwoordelijk zijn voor de machinaties en merkwaardige ontwikkeling rond de kabinetsformatie,” aldus de heer Vonhoff. „Het feit dat zulke geruchten de ronde doen, is een bedenkelijke zaak. Het onderstreept mijn stelling dat deze informatie-formatieperiode uiterst schadelijk is voor onze democratische verhoudingen.”

De oud-staatssecretaris onderstreepte dat een kabinet, waaraan de VVD zou meedoen de verdraagzaamheid en het respect voor mede- en tegenstanders voorop zou stellen. Hij ging verder in op

de huidige financieel-economische problemen die naar zijn mening mede een uitvloeisel zijn van de grote maatschappelijke spanningen. „Er treedt in onze samenleving een merkbare verharding op. Die onverzoenlijkheid en hardheid zijn tekenend voor een ontwikkeling in onze samenleving. Structuren worden doorgelicht en aangetast zonder dat er redelijke alternatieven voor worden geboden.” Voor een nieuw kabinet zag hij als een wezenlijk stuk opdracht oude structuren aan te pakken en aan te passen, maar zich ook te keren tegen destructieve krachten. „Een kabinet met eenzijdig onverdraagzame en polariserende figuren moet buiten het Catshuis blijven,” aldus de heer Vonhoff.

VVD-overleg in Midden-Holland

In Gouda is 12 april jl. het VVD-overleg Midden-Holland van start gegaan. Burgemeesters, wethouders en raadsleden van de VVD in het gebied van het Intergemeentelijk Overleg Orgaan Midden Holland namen op hun bijeenkomst in hotel-restaurant De Zalm het besluit regelmatig met elkaar samen te komen om op deze wijze de problemen van de 22 gemeenten van Midden-Holland met elkaar te bespreken. Men vindt het van groot belang te horen wat er in bredere kring leeft rond de intergemeentelijke samenwerking. Aan de andere kant kunnen de VVD-leden van de Raad van Overleg informatie doorgeven over wat er zo al aan de orde is of kan worden verwacht. Voor het stimuleren van het bovengemeentelijke denken en de vorming van grotere verbanden ziet men het VVD-overleg Midden-Holland als onontbeerlijk.

Voor de organisatie is een Stuurgroep gevormd. Als voorzitter is gekozen Joh. D. van Dijk, gemeenteraadslid van Gouda, tot secretaris mevrouw drs. C. J. Nobel-van Vuren, gedelegeerde Midden-Holland en wethouder van Lekkerkerk

en tot penningmeester de heer J. Kok, burgemeester van Reeuwijk.

Het contactadres zal zijn: VVD Overleg Midden Holland, Albert Plesmanplein 50, Gouda.

Op de eerste bijeenkomst is gesproken over de gewestvorming. Mej. drs. I. Günther, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland gaf nadere informatie over het standpunt van de VVD-statenfractie op het gebied van de gewestvorming.

Mevrouw drs. C. J. Nobel-van Vuren besprak de bestuurlijke aspecten van de Nota Verwijdering van vaste afvalstoffen.

De vergaderingen van het VVD overleg Midden-Holland zullen besloten blijven, daar het doel van deze vergaderingen geen uitstippelen van een bepaald beleid is, maar zuiver en alleen van informatieve aard om elkaars standpunten beter te leren kennen en begrijpen.

In de tweede helft van mei zal het VVD Overleg Midden Holland opnieuw vergaderen.

Aankondigingen

Mr. H. van Riel (voorzitter Eerste Kamerfractie) spreekt voor de afdeling Laren/Blaricum. 20.30 uur (huishoudelijke vergadering 20.00 uur), hotel Hamdorff, Laren.

3 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Egmond. 20.00 uur, Het Rode Hert, Egmond a/d Hoef.

10 MEI

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Utrecht.

14 MEI

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de statencentrale Zaanstreek.

Bestuursmutaties

Delft — Tijdens de recente algemene ledenvergadering is het bestuur van de afdeling Delft als volgt samengesteld: ir. A. C. van Rhee, voorzitter, ir. A. J. Korff, secretaris, A. L. Smit, penningmeester, ir. K. Covert, 2e secretaris, J. van Duffelen, E. Gaiser en H. Renaud, leden. Het secretariaat is gevestigd J. J. Slauerhofflaan 187 of postbus 443 te Delft. De secretaris is overdag telefonisch bereikbaar onder nummer 015 - 133222, toestel 7148.

Wijk bij Duurstede — Het afdelingsbestuur heeft hier enkele wijzigingen ondergaan en ziet er nu als volgt uit: drs. J. W. Baretta, voorzitter, J. A. R. Mönnink, secretaris, F. Mijnhardt, penningmeester en mevrouw A. H. H. Otter-Harmsen en J. Huiskes, leden. Het secretariaat is gevestigd: Van Brederodestraat 24 te Wijk bij Duurstede, tel. 03435 - 2031.

Meerkerk — Het nieuwe bestuur van de afdeling heeft de volgende samenstelling: M. Hakkesteegt, voorzitter, C. Knol, vice-voorzitter, K. van de Berg, secretaris, J. Schrijver, penningmeester en mevrouw N. M. Oskam-Olieman, B. den Ottelander en J. Priem, leden. Het

14 MEI

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling IJsselstein over woningbouw. 20.00 uur, Sportzaal, Poortdijk 36, IJsselstein.

H. de Crul (ondervoorzitter van de Belgische Liberale Partij, de PVV) spreekt voor de afdeling Rotterdam over „Welke constructieve rol kunnen de liberale partijen in Europa spelen?” 20.00 uur, Rijnhotel, Rotterdam.

24 MEI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de regio Leiden over onderwijs. 20.00 uur, Rijnlandflat, Leiden.

25 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Maartensdijk over algemene politiek. 20.00 uur, Mauritsshoeve, Maartensdijkseweg 11 te Maartensdijk.

secretariaat is gevestigd: Prinses Ma.ijkeweg 7 te Meerkerk, tel. 01837 - 710.

Zoetermeer — Het bestuur van de afdeling heeft een nieuwe samenstelling: H. G. Jurriaans, voorzitter, M. Kuypervlaskamp, Van der Werffstraat 18, secretaresse, H. P. Nieveld, penningmeester en drs. S. H. Bloembergen, mr. J. R. H. Kuypers, mevrouw C. Guicheret-Samson en M. Meinsma, leden.

Nieuwkoop — De afdeling Nieuwkoop/Noorden-Nieuwveen heeft een nieuw bestuur van de volgende samenstelling: mevrouw W. C. Bussink-Ten Brink, voorzitter, A. Hoogland, secretaris, R. C. Bogert, penningmeester en mevrouw A. A. van de Most-De Ridder, H. Alders, I. Z. de Pater en mr. J. H. van Zelm van Eldik, leden. Het secretariaat is gevestigd: Schoterpark 13, Nieuwveen, tel. 01723 - 8605.

Nieuwerkerk a/d IJssel — Sinds de laatste algemene vergadering is het bestuur van de afdeling gewijzigd. Het ziet er nu als volgt uit: W. P. A. Blankespoor, voorzitter, J. F. Gallé, vice-voorzitter, ir. J. de Niet, secretaris-penningmeester en J. van Erkel en mr. W. F. Dutilh, leden. Het adres van het secretariaat is: Kamerlingh Onnesstraat 27 te Nieuwerkerk a/d IJssel.

Mijn opinie is...

• Samenstelling kieslijst

Het artikel van de heer Offerhaus in Vrijheid en Democratie van 16 maart over de verkiesbaarheid van kandidaten heeft mijn volledige instemming. Het is mij niet geheel duidelijk hoe en door wie de opstelling van de kandidaten voor de kiezerslijst geschiedt, maar het komt mij voor dat de leden er weinig invloed op kunnen uitoefenen. Nu is het zeker een feit dat het hoofdbestuur beter dan de leden kan beoordelen wie competent zijn voor een eventuele zetel in de Tweede Kamer. Toch kan er bij vele kiezers een voorkeur bestaan voor bepaalde personen. Bij het door de heer Offerhaus voorgestelde systeem kunnen de kiezers meer invloed uitoefenen. Dat lijkt mij democratischer dan het huidige systeem.

Ik ben het met het hoofdbestuur eens dat de kiesdrempel evenals het districtenstelsel flagrant in strijd is met een werkelijk evenredige vertegenwoordiging. Indertijd heb ik eens de volgende gedachte ontwikkeld:

Veel kiezers zullen steeds weer op kleine partijtjes stemmen in de hoop dat hun partij op den duur een grote partij wordt. Komt hun partij niet in de Kamer dan komen hun stemmen praktisch alleen ten goede aan de grote partijen, in de eerste plaats aan de PvdA. Dat is van vele van deze kiezers allerm minst de bedoeling. Zou het nu niet mogelijk zijn dat dergelijke partijen na ledenvergaderingen uitmaken naar welke partij of partijen hun stemmen zullen gaan indien zij geen zetel veroveren. Ook bij niet-invoering van een kiesdrempel lijkt mij dit systeem billijker en heel wat democratischer dan het huidige. Ook veel juister dan lijstverbinding. De consequenties daarvan zijn mij nog niet geheel duidelijk. Een uiteenzetting in ons blad zou ik zeer op prijs stellen.

J. B. VAN DER LEK, WARNSVELD.

Te huur in de SERVICE-FLAT „SPARENHOF” te EDE

GESTOFFEERDE RUIE 3-KAMERFLAT

voor de duur van 2 jaren. Service-kosten incl. warme maaltijden voor 2 personen per maand thans f 587,-; voor 1 persoon per maand thans f 517,-. Huur voor het appartement per maand f 150,-; huur garage (indien gewenst) per maand f 35,-. Bosrijke omgeving; frequente verbindingen; 7 minuten lopen van het station.

Inl.: H. van Laar & A. v. d. Griendt

makelaars in onr. goed. — Stationsweg 76 — Ede — Tel. 08380-11000-10386 b.g.g.11442

Kamerfractie verdedigde haar beleid

Fractievoorzitter **Wiegel** heeft met grote ernst en nadruk de werkgevers ertegen gewaarschuwd, in het conflict met de vakbonden niet verder te kijken dan het eigen belang op korte termijn. Het is de duidelijke bedoeling van de vakbonden, bressen te slaan in het werkgeversfront. De werkgevers zullen echter niet mogen toegeven aan ver-gaande nivellerings-eisen, die de radicale groepen in de vakbeweging stellen. Eisen, bij welke inwilliging dupe zullen worden de mensen die de motor vormen in onze samenleving. Hij wilde echter bepaald niet de hele vakbeweging over één kam scheren en hoopte, dat de constructieve figuren, die er ook gelukkig nog zijn, het zullen winnen van de chantagemethoden, die de radicale activisten trachten toe te passen.

Met de Haagse afgevaardigde drs. Van der Schaar was hij het eens, dat het met de stijging van de belastingdruk en die der sociale premies niet altijd zo kan doorgaan. Tegen dr. Ruppert had spr. gezegd, dat als in de nabije toekomst noodgedwongen niet aan enige stijging zou zijn te ontkomen, het streven der regering er zeer nadrukkelijk toch op gericht moet zijn, tot stabilisatie van de belastingdruk te komen. De confessionelen hadden, zij het in wat vager termen, hetzelfde gezegd. Er zullen z.i. „uiterste grenzen” moeten worden vastgesteld. De heer Wiegel was ervan overtuigd, dat als er in de periode-Ruppert nog verder was gepraat, wij tot overeenstemming en tot „harde afspraken” met de confessionelen hadden kunnen komen. Mocht Den Uyl toch nog aan het bewind komen, met steun van de confessionelen, dan zullen wij de laatstgenoemden met hun eigen argumenten van toen kunnen bestrijden!

Een speciale bewindsman voor het uitgavenbeleid, als door de heer Van der Schaar bepleit, leek spr. weinig aantrekkelijk. De beheersing van het uitgavenpeil is duidelijk de taak van de minister van financiën en deze taak mag niet worden uitgehold.

Wiegel had in de formatieweken op het optreden van drs. Boersma (arp) heel wat kritiek gehad. Thans kon hij echter zijn waardering betuigen voor een blijkens (toen) recente persberichten door de heer Boersma gedane uitspraak. Sprekend over de „laatste kans” van Den Uyl, als deze maar bereid was de confessionelen op programmatisch gebied tegemoet te komen en de radicale minderheid in zijn partij te trotseren, riep de heer Boersma namelijk uit: „Want dit land wordt niet linkser. Integendeel. Kijk maar naar andere West-europese landen en kijk naar Amerika; de kiezers worden rechts” (verslag „De Volkskrant”). „Daar blijkt — zo zei Wiegel — „althans enig inzicht uit”.

Begrip kon hij tenslotte ook opbrengen voor het feit, dat de informateurs Van Agt en Albada eerst zelf een program ontwierpen. Met enig sarcasme voegde hij daar aan toe te verwachten, dat ze alleen zouden slagen als ze daar-

bij het „geactualiseerde Keerpunt 1972” van de „rode drie” zouden overschrijven.

De vrijdagavond op de jaarvergadering in Assen door mevrouw Van Someren uitgesproken openingsrede en de grote politieke rede van fractievoorzitter Wiegel hadden beide reeds zo volledig in het teken van de actuele politiek gestaan, dat nogal wat vragen en opmerkingen, die de afgevaardigden bij de bespreking van het beleid van de Kamerfractie(s) naar voren hadden willen brengen, bij voorbaat reeds (meest ten genoegen) waren beantwoord. Niettemin verschenen er toch nog verscheidene leden van de Tweede-Kamerfractie op het spreekgestoelte om te reageren op hetgeen uit de zaal ter tafel was gebracht.

Mr. H. van Riel, voorzitter van de Eerste-Kamerfractie, opende daarbij de rij met een als altijd bijzonder pittige reactie op een aantal aan de orde gestelde punten. We hebben diens antwoordrede elders in dit blad volledig afgedrukt. Van de heer Wiegel, die in dit geval de hekkesluiters hebben we enige belangrijke punten boven reeds vermeld.

Hier volgen dan nog enige notities omtrent de belangrijkste, verder nog aan de orde gestelde onderwerpen.

Investeringsheffing

Ten aanzien van de kwestie van de selectieve investeringsheffing, waarop heel wat kritiek uit de vergadering was gekomen, kon drs. Van Aardenne zich vrijwel geheel aansluiten bij hetgeen mr. Van Riel daarover reeds had gezegd. Spr. betwijfelde of de maatregel wel voldoende bereikt, waarvoor deze bedoeld is, n.l. spreiding van de werkgelegenheid naar het noorden en zuiden. Hij vroeg zich af of het resultaat niet zou zijn een zuiver negatief afremmingsbeleid, terwijl de verwachte regionale stimulering uitblijft. De bezwaren van onze fractie zijn al in het voorlopig verslag ingebracht. Wij zullen, zo verzekerde hij, het wetsontwerp ook beoordelen in het licht van de nieuwe ontwikkelingen.

Mr. Portheine legde er de nadruk op, dat bij het regionale beleid de belangen van de randstad en die van de regio moeten worden afgewogen en tot een synthese gebracht. De eigen kracht van de regio (hij dacht o.a. aan Limburg) dient te worden bevorderd, maar dat moet niet gaan ten koste van de randstad. Ook de heer **Scherpenhuizen** sprak in deze geest, daarbij wijzend op het schrijnend probleem van de structurele werkloosheid in het noorden. De werkloosheid ligt daar tussen 5 en 6 pct.

De heer **De Boer** wees erop, dat de vraag waarom er nog geen wet op de stadssanering is, bij de begrotingsbehandeling ook door de fractie was gesteld. Het antwoord van de minister kwam er op neer, dat de materie wel zeer ingewikkeld is en dat ook de kabinetscrisis

oponthoud veroorzaakte. De heer **De Beer** vreesde zelfs, dat deze wel een jaar oponthoud tengevolge zou hebben. Maar de fractie zal op deze kwestie blijven hameren, welke qua omvang vooral voor Amsterdam wel een heel bijzonder karakter draagt. Wat over het eigen woningbezit was gezegd, was de fractie uit het hart gegrepen. Zij zou op de bepleite garantieregeling zeker aandringen.

Dr. Van Dijk kon zich ook aansluiten bij hetgeen de heer Van Riel over de collegegeld-kwestie had gezegd. De wet moet worden uitgevoerd. Steeds meer studenten krijgen genoeg van de rechtsongelijkheid. Die rechtsongelijkheid wordt door de boycotters bewerkstelligd. Zij worden nu per 1 april allen geschrapt uit de administratie en volgens mr. Rietkerk ook voor zover betreft eventuele kinderbijslag.

Oosterschelde

Tegenover bezwaren tegen afsluiting van de Ooster-Schelde zette **mr. Koning** het standpunt van de VVD-fractie uiteen. Als gevolg van de grote stormramp van 1953 is destijds besloten, Zuidwest-Nederland door een afsluitdam te beschermen. Thans is het werk gevorderd tot de Ooster-Schelde. Nu wordt duidelijk, welk een ingreep de beslissing van 1955, toen de wet werd aangenomen, is geweest. De Ooster-Schelde is zeer waardevol wegens het zuivere water en als „kraamkamer” voor bepaalde vissoorten. Het milieuvraagstuk staat tegenover het veiligheidsprobleem. De fractie meent, dat de veiligheid moet voorgaan. Bovendien is het niet meer mogelijk, de afsluiting tegen te houden. Maar wanneer het mogelijk zou blijken, door inlaatsluizen en een of ander systeem van „compartimentering” de functie als „kraamkamer” intact te houden, dan zou dat zeker zijn instemming hebben. Met grote ernst zei hij echter: De Ooster-Schelde is op dit ogenblik een uiterst gevaarlijke zee-arm. De Zeelandbrug loopt zelfs gevaar, door uitschuring van de bodem. Als volksvertegenwoordiger kan ik de verantwoordelijkheid voor een nieuwe ramp niet op mij nemen.

In antwoord op bezwaren van de afgevaardigden van de afdelingen Den Haag en Soest tegen de huns inziens te geringe fiscale tegehoetkoming aan de noden van de koopvaardij, zei de heer **Koning**, dat de fractie het door de commissie-Ooyevaar voorgestelde en door de regering overgenomen voorstel met betrekking tot de investeringsaftrek had gesteund, met uitzondering van dr. Van Dijk. Mocht de regeling inderdaad niet voldoende blijken, dan zal ook zijns inziens de regering met een nieuw voorstel moeten komen.

Op een vraag over het standpunt van de VVD ten aanzien van de vraag: openbaar of bijzonder onderwijs, antwoordde mevrouw **Smit-Kroes** dat de vrijheid van onderwijs voor de VVD nog steeds geen vraagpunt is. Wel zijn er

ten aanzien van de regeling op het financiële vlak vraagpunten en consequenties, die soms uitlopen op rechtsongelijkheid voor het openbaar onderwijs. De kwaliteit van het openbaar onderwijs zal wel in het oog moeten worden gehouden. Waarschuwend tegen een „tweede schoolstrijd”, vroeg zij aandacht voor de samenwerkingsscholen, zoals nu ook de confessionelen wel voorstaan. Met het voorontwerp van de heer **Vonhoff** betreffende de peuterspeelzalen (schertsend door haar aangeduid als „peutercasino's”) was zij erg blij. De leeftijd van toelating moet worden bekeken.

Op de vraag van mej. **Gijsberts** (Den Haag) of de „werkende jongeren” het stiefkind van de partij zijn, antwoordde mevrouw **Smit-Kroes** nadrukkelijk: nee. Wij trekken zeker de consequenties uit wat over hen in ons urgentieprogramma staat. Als we aan anderen een plicht opleggen, moeten het echter geen holle paaseieren zijn. De vormingsinstituten zijn nog niet gereed voor de tweede vormingsdag. In de besloten commissiezitting waren de vertegenwoordigers van deze instituten ook van mening, dat de verwezenlijking per 1 augustus niet mogelijk was. Na afloop vertelden ze echter wat anders. We zijn niet van plan deze zig-zag koers te volgen. Misschien is het mogelijk, nog een stuk avondonderwijs voor hen te scheppen. Met anderen heeft zij daarover vragen aan de minister gesteld.

Milieu en drugs

Ir. Tuynman, zelf voorzitter van de milieuc commissie in de Tweede Kamer, gaf een opsomming van vele VVD-activiteiten op dit terrein. Er is ook een partij-commissie voor milieu-vraagstukken onder voorzitterschap van de heer **Vogely**. In de VVD bestaat grote belangstelling voor deze vraagstukken. De mens produceert en consumeert en geeft tot vervuiling aanleiding. Hij herinnerde o.a. nog aan het initiatief van mevrouw **Veder** ten aanzien van de persleiding. Zelf heeft spr. gepleit voor maatregelen tegen chemisch afval.

Tenslotte sprak mevrouw **mr. Veder-Smit** over het druggebruik. Men heeft het kunnen lezen: gelukkig neemt het gebruik van soft drugs, vooral bij jongeren sterk af (marihuana en hasjesj). Het blijkt een mode te zijn, die gelukkig grotendeels voorbij gaat. De nog steeds toenemende handel in hard drugs moet echter krachtig bestreden worden. Vooral in Europees verband. Aan het internationale opsporingsbeleid moet krachtig worden meegewerkt, zoodoorgoed ook door versterking van het politie-apparaat.

Tegenover de gebruikers van soft drugs zijn we in Nederland tolerant. Zij meent ook, dat men de slachtoffers daarvan meer moet zien als patiënten, die zorg behoeven. Te dien aanzien somde zij een aantal wensen op, bijvoorbeeld wat betreft de kwaliteit van de hulpverlening.

A. W. A.

Discussie over partijblad op congres

Der traditie getrouw kwam op de algemene ledenvergadering te Assen ook het beleid van de redactie van Vrijheid en Democratie aan de orde. De kritiek spitste zich toe op:

- de eenzijdige juichtoon in het blad, die met name de afdeling Rotterdam meende te constateren over alies wat de VVD doet;
- de naar het oordeel van enkele sprekers te saai opmaak van het blad;
- het beleid ten aanzien van ingezonden stukken.

De hoofdredacteur, de heer **Ph. C. la Chapelle**, begon met verwijten op dat laatste punt krachtig van de hand te wijzen. Vrijwel alle ingezonden stukken worden, inderdaad soms bekort, opgenomen. Wie meent dat zijn stuk onjuist is opgenomen of ten onrechte niet is gepubliceerd, kan een klacht indienen bij de redactieraad (p/a algemeen secretariaat van de VVD). Van die mogelijkheid is het afgelopen jaar slechts twee maal gebruik gemaakt. Eén keer werd het beroep ingetrokken, de andere keer afgewezen. De stroom van ingezonden stukken bewijst overigens, dat de redactie bepaald niet terughoudend is in haar plaatsingsbeleid.

Ten aanzien van de opmaak van het

blad zegde de heer **La Chapelle** toe dat naar verandering daarvan gestreefd zal worden.

Het meest principiële punt betrof de Rotterdamse opmerking over de juichtoon. Het blad deed onze Rotterdamse vrienden denken aan de stichting blijvend applaus. In een motie werd gesproken van „zinloos preken tot de bekeerden” en werd gevraagd de politieke redactie „om te buigen”. De heer **La Chapelle** antwoordde daarop dat het partijorgaan toch als belangrijkste taak heeft de standpunten van de VVD uit te dragen — zeker ook als men bedenkt dat die in andere publiciteitsmedia nogal eens verminkt overkomen. Overigens ligt het, zoals hij aankondigde, wel in de bedoeling het blad te verlevendigen o.a. door meer in te haken op „klein” actueel nieuws, door misschien soms te lange bijdragen te bekorten en wellicht door ook politieke tegenstanders in de gelegenheid te stellen in ons blad hun visie op de VVD te geven. Dit laatste is onlangs besproken in de redactieraad en nog in overweging.

De voorzitter van de stichting Vrijheid en Democratie, **mr. H. P. Talsma**, deelde mee dat het in de bedoeling ligt, o.m. door het aantrekken van enkele nieuwe medewerkers, tot een zekere verjonging van de redactie te komen.

De afdeling Rotterdam trok daarop haar motie in.

Salvador de Madariaga

Don **Salvador de Madariaga**, ere-president van de Liberale Internationale krijgt voor zijn vele werk — ook ten bate van de Europese gedachte — de **Karel de Grote-prijs** van de stad **Aken**. Don **Salvador de Madariaga** werd in 1886 in **La Coruna** in Noord-Spanje geboren. In het politieke leven van zijn land speelde hij een hoofdrol in de periode 1931—1939. De **Madariaga** die dankzij zijn vele essays ook als schrijver faam verwierf, geldt als de geestelijke vader van het moderne liberalisme.

vrijheid en democratie

Krankzinnig avontuur

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Als de heer Den Uyl zich mocht hebben voorgesteld eens als triomfator met vrolijke marsmuziek en onder enthousiaste toejuichingen van zijn volgelingen het regeringskasteel te zullen binnentrekken, dan moet zijn desillusie thans wel heel groot zijn. Alleen het binnentrekken zal wel kloppen, maar het zal geschieden onder een pijnlijke stilte, terwijl de eigen geestverwanten en de nieuwe „bondgenoten” elkaar met wantrouwende blikken staan te monstereën. Geen muziek, geen toejuichingen, geen optimistische verwachtingen, zelfs niet in het eigen kamp.

Is dit een te eenzijdige voorstelling van zaken? Men luistere dan maar eens hoe het Vrije Volk van 4 mei in zijn hoofdredactionele kolom het te verwachten geestverwante kabinet begroette: „Den Uyl komt in het Catshuis. Hij zal er niet heen worden gedragen door enthousiaste mensenmassa's. Hij betreedt

het in een sfeer van apathie en onverschilligheid, van scepsis. De confessionele partijen zijn verdeeld. De progressieve kaders zou men met geen betere woorden lange formatie heeft alle stoute dromen doen vervliegen. De helden zijn vermoed. De pit is er uit. De glans is er af”. Aldus het socialistische journalistieke commentaar.

Toen mr. Van Mierlo weer eens een nieuw krijgsplan had bedacht, kenschetste hij dat destijds zelf met de historisch geworden woorden: „een krankzinnig avontuur”. Het resultaat van ruim 160 dagen krampachtige pogingen om een minderheid met kunstgrepen en drogredenen een meerderheid te bezorgen zou men met geen betere woorden kunnen typeren. Krakende wagens, zo zegt men, duren vaak het langst. Het kabinet-Den Uyl, zoals dat inmiddels wel zal zijn geconstitueerd, is echter helemaal geen wagen. Het is slechts een moeizaam met touwen vastgesjord stel ongelijksoortige planken van heel verschillende maat en kwaliteit. Dat daar ooit een bruikbaar en voor een redelijke tijd houdbaar vehikel van zal kunnen worden gemaakt, lijkt een grote illusie.

Alle in- en uitpraterij, alle doorzichtige casuïstische redeneringen en alle rookgordijnen kunnen niet verdoezelen, dat wederzijds een offerfeest van kiezersbeloften heeft plaats gevonden, waarvoor de verbolgen aanhangers eens — en misschien spoedig — rekenschap zullen vragen van hen die daaraan hebben meegewerkt. De achterban van de ARP maakt zich reeds voor de tegenaanval gereed en roept om Biesheuvel, van wie men hoopt dat hij in de naaste toekomst zal weten te redden wat er van de eens zo trotse en standvastige Anti Revolutionaire Partij nog te redden valt. Zes leden van de ARP-fractie (bijna de helft dus) wensen het kabinet-Den Uyl niet te gedogen, evenmin als drie leden van de KVP-fractie. En ook uit de achterban van de KVP klinkt het gemor van hen, die de vleespotten van het links-radicalisme niet begeren, al luider op. Anderzijds zijn ook in de PvdA-fractie en in die van de PPR dissidenten.

Verdeeld kabinet

Kabinetformaties zijn in ons land altijd moeilijke procedures geweest. Maar wanneer eenmaal overeenstemming was

VERVOLG OP PAGINA 5

Campagne van „topsprekers”

Maanden lang heeft de VVD gezweven, zich welbewust houdend buiten het gekraakel rondom de kabinetsformatie. Maar nu het kabinet-Den Uyl rond is (we moeten voorzichtig zijn: bij het ter perse gaan van dit blad bijn a rond — je kunt nooit weten!) is de tijd voor commentaar aangebroken. De heren Wiegel en Van Riel, mevrouw Van Someren en de VVD-bewindslieden uit het kabinet-Biesheuvel zullen op korte termijn in verschillende plaatsen des lands (en vooral daar waar nóg grotere winst voor de VVD te verwachten is) redevoeringen houden.

De data van deze „campagne” zijn nog niet allemaal vastgesteld. Zeker is intussen dat de heer Wiegel zal spreken:

- op maandag 14 mei om 20.30 uur in het Staargebouw te Maastricht en
- op maandag 28 mei in schouwburg De Tamboer te Hoogeveen.

Vermoedelijk spreekt de heer Wiegel op maandag 21 mei te Alphen a/d Rijn in Avifauna; bij het ter perse gaan van dit blad was zulks echter nog niet definitief vastgesteld.

Ridder Haya

Onze partijvoorzitter mevrouw Haya van Someren is ter gelegenheid van de verjaardag van de Koningin benoemd tot Ridder in de orde van de Nederlandsche Leeuw.

Wij allen wensen haar daarmee van harte geluk. Wij zijn verheugd dat hiermee haar vele verdiensten in het openbare leven erkenning en onderscheiding hebben gevonden: bijna tien jaar lid van de Tweede Kamer, waar zij zich ontpopte als een ras-parlementariër die de

haar toevertrouwde onderwerpen met grote kennis van zaken op boeiende wijze wist te behandelen, voorts een aantal jaren lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en thans nog van de Rijnmondraad, en sinds nu al weer vier jaren voorzitter van onze partij.

Bij de uitreiking was ook een aantal VVD-leden aanwezig: leden van het hoofdbestuur, van de Tweede Kamerfractie, van de Rotterdamse afdeling en de gemeenteraad en van de Rijnmondraad. Na het officiële gedeelte heb ik in aanwezigheid van deze VVD-vertegenwoordigers namens de gehele partij aan mevrouw Van Someren de bijbehorende kleine draagmedaille aangeboden, als teken van de grote dank en waardering van ons allen voor het vele werk dat zij dag en nacht met enthousiasme, met grote overtuiging en met warme menselijkheid voor onze partij verricht. De huidige bloei en activiteit van onze partij in al haar geledingen is voor een belangrijk deel te danken aan haar inspirerend leiderschap.

H. P. TALSMA,
vice-voorzitter

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 22 mei, van 18.19 - 18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Eemshaven voltooid

Donderdag 7 juni geeft koningin Juliana met haar aanwezigheid extra luister aan de voltooiing van het Eemshavenproject in de kop van Noord-Groningen, dat na de Zuiderzeewerken, de Afsluitdijk, de Deltawerken en Europort het grootste tot de verbeelding sprekend werkstuk is, dat Rijkswaterstaat de laatste jaren heeft uitgevoerd.

De Nieuwe Eemshaven heeft een „sloot” geld gekost. Ruim honderd miljoen gulden is er gestoken in deze eerste aanzet voor een nieuwe ontwikkeling van het noorden van ons land. Natuurlijk zijn vele Groningers vooral ten aanzien van een groeiende werkgelegenheid optimistisch over de toekomst van de nieuwe haven, maar ze willen toch wel met beide benen op de grond blijven staan.

Een van die Groningers is mr. J. Toxopeus, die voor de VVD zitting heeft in de gemeenteraad van Delfzijl. Hij zegt echt wel in zijn nopjes te zijn met de Eemshaven, maar steekt toch waarschuwend de vinger op ten aanzien van de industriële ontwikkeling, die in de omgeving van de haven plaats zal moeten vinden.

Hij zegt: „Natuurlijk zullen enkele bedrijven zich op korte termijn bij de Eemshaven gaan vestigen, maar het zal zeker een jaar of vijf duren, voordat we er een goed industriepakket zullen hebben. Dat dat een paar jaar zal duren is voor mij overigens een heel normale zaak, want je mag immers op dit moment niet verwachten, dat bedrijven staan te trappelen van ongeduld om zich er te vestigen”.

Mr. Toxopeus zegt het te betreuren, dat de nieuwe Eemshaven naar zijn mening in een wat te gehaast tempo is aangelegd. „Het gevolg daarvan is, dat

de haven er toch wel erg eenzaam ligt en dat is geen aantrekkelijke aanblik. Goede verbindingswegen zijn er nog altijd niet. Naar mijn mening is dat een ernstige fout in de hele ontwikkeling van de nieuwe haven. In een vroeger stadium had men beter eerst goede wegen aan kunnen leggen. Overigens moet ik wel zeggen, dat de snelle realisering van de Eemshaven mij en vele anderen in dit gebied wel erg verrast heeft. Ik heb verder wel de indruk, dat er via een goede acquisitie gestreefd zal worden naar een zo gunstig mogelijke industriële ontwikkeling van dit havengebied.”

Onaantrekkelijker

De Groninger gemeenteraad zal zich moeten zien te redden zonder het VVD-raadslid dr. M. A. Kooyman. Hij heeft namelijk besloten te bedanken als raadslid.

Zijn bedanken houdt verband met de stormachtige ontwikkelingen in de Groninger gemeenteraad september vorig jaar. Toen besloten drie wethouders de pijp aan Maarten te geven. Onder hen de VVD-wethouder mej. mr. A. C. C. Nijhoff. Het afspiegelingscollege maakte toen plaats voor een meerderheidsregime.

Commentaar van dr. Kooyman in de bladen van de Drents Groningse Pers: „Het werk is daardoor onaantrekkelijker voor mij geworden. De informatie is beperkter, doordat je niet meer in het college zit. Er zijn door deze gewijzigde verhoudingen nu meer partijgenoten nodig, meer politieke figuren. In een gewoon college heb je bestuurders nodig. Er is na september iets wezenlijks veranderd en ik zie het voor mij niet meer zo zitten”.

Aankondigingen

11 MEI

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Sneek over „Onze democratie in het politiek gewoel” (aanvang huishoudelijke vergadering 20.00 uur), 20.30 uur, restaurant „Onder de Linden”, Marktstraat, Sneek.

21 MEI

Dr. K. van Dijk (lid van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Marum over actuele politieke zaken.

14 MEI

Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Stadskanaal en Vlagtwedde over „Actuele politiek en Noord-Nederland” in hotel Dopper te Stadskanaal. 20.00 uur.

Thorbeckepenning

Heerenveen — Op 27 april hield de afdeling Heerenveen een algemene ledenvergadering die in het teken stond van haar 25-jarig bestaan. Bij die gelegenheid werden Thorbeckepenningen uitgereikt aan twee oprichters van de afdeling, de heren B. B. K. Bosma en mr. G. Boschloo. Beiden zijn nog lid van de afdeling. Tijdens het huishoudelijke gedeelte werd het bestuur als volgt samengesteld: Mr. G. Boschloo, waarnemend voorzitter W. Scheper, secretaris, mevrouw A. J. Overdiep-Anneveld, penningmeesteresse en mej. M. G. ter Borg, mevrouw J. de Jonge-Veldman, mevrouw J. M. Smit-Bosma, E. C. Krom, B. J. Kup en J. A. Veening, Leden.

Klantenlokken in Limburg

De nieuwe, tevens meest directe, verbinding tussen Nederlands- en Belgisch Limburg (de brug in de E-39 over Maas en Julianakanaal), die zeer onlang officieel werd opgesteld, zal naar wordt verwacht heel wat consequenties met zich meebrengen. Aan de overkant van de Maas, in Maasmechelen bijvoorbeeld, waar nog groen in overvloed te vinden is en waar voor de woningbouw heel wat minder beperkingen gelden, verwacht men zonder meer dat er zich straks heel wat Nederlanders zullen vestigen.

Aan deze kant van de Maas daarentegen zijn de eerste middenstanders reeds begonnen met hun artikelen in de etalages ook in Belgische francs te prijzen. Ondernemers uit Stein, Beek, Geleen, Sittard en zelfs Heerlen, allemaal gunstig gelegen aan de E-39, hopen op die — en andere manieren — een graantje mee te pikken van de kopersstroom die uit België wordt verwacht.

Dat is dan maar goed ook, want uit een vrij recent adviesrapport van het Centraal Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf, opgesteld in opdracht van staatssecretaris Oostenbrink van Economische Zaken, blijkt dat er in het winkelbestand voor voedings- en genotmiddelen en voor duurzame verbruiksartikelen in Zuid-Limburg van een scheefgroei sprake is. De verdeling tussen beide sectoren bedraagt voor Limburg respectievelijk 23 en 77 procent, terwijl 30 procent van het winkelbestand voor de sector voedings- en genotmiddelen en 70 procent voor de sector duurzame gebruiksgoederen normaal wordt genoemd. Met name is hier 74.000 vierkante meter warenhuis-vloeroppervlakte aanwezig, terwijl dit bij een „normale” verdeling in het winkelbestand zo'n 27.000 vierkante meter zou moeten zijn.

Dit rapport werd gepubliceerd precies één dag voordat de demissionaire minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke

Ordering, mr. Udink, de schorsing ophef van de door b. en w. van Beek verleende bouwvergunning voor een „super-sales-centre”.

Kooppigant

Ook dit centrum heeft weer iets te maken met de nieuwe verbinding tussen Nederlands- en Belgisch-Limburg. Deze kooppigant namelijk zal liefst 35.000 m² groot worden en is gesitueerd aan de E-9 en aan de E-39, direct achter de afrit van de nieuwe brug over Maas en Julianakanaal. Het uit één grote ronde en vier kleine ronde centra samengesteld complex heeft dan ook primair tot opzet kopers aan te trekken uit een gebied met een straal van zeker 200 kilometer rond de gemeente Beek. Plaatsruimte is onder meer gereserveerd voor een groot handelscentrum voor automobielen en een meubelcentrum, welke gericht zijn op potentiële kopers uit Nederland, Duitsland en België. En dat laatste geldt ook voor het Miro-zelfbedieningswarenhuis van 9000 m² winkelruimte dat hier eveneens wordt ondergebracht. In de kleinere paviljoens komen onder meer projecten, bestemd voor industriële woning- en utiliteitsbouw, zoals onder meer modelwoningen en dergelijke bestemd voor de hele EEG-markt, enz. Er komen restaurants, handelscentra welke afgestemd zijn op recreatie en sport, maar ook een breed scala van kleinere zakenlieden zal aan zijn trekken kunnen komen. Het spreekt vanzelf dat de Limburgse Vereniging van Zelfstandige Ondernemers (LOZO) dit gebeuren wel met enige angst heeft bekeken. Nadat de gemeenteraad van Beek vorig jaar de grond had verkocht protesteerde de LOZO bij G. S. van Limburg tegen deze verkoop van een terrein waarop de bestemming „industrie” rustte aangezien zij zo'n raadsbesluit strijdig achtte met het algemeen belang. Er volgde een interpellatie in Provinciale Staten en de LOZO trok met 1200 ondernemers de straat

op. G.S. stelden de beslissing een paar maanden uit, maar besloten uiteindelijk toch het raadsbesluit van Beek goed te keuren. Terwijl de eerste heipalen in de grond gingen (G.S. vonden het „algemeen belang” geen criterium om de bouwvergunning te weigeren) ging de LOZO bij de Kroon in beroep. En op het moment dat de aannemer al voor miljoenen in de grond had gestopt en voor nog meer miljoenen bestellingen had verricht, werd de bouw plotseling „bevroren”. De LOZO was verheugd, maar b. en w. van Beek voelden er niets voor om terzake initiatieven te nemen toen de aannemer besloot door te gaan met „conserveringsmaatregelen”. Dat laatste had tot gevolg dat de LOZO die van oordeel was dat hier niet geconserveerd maar gewoon doorgebouwd werd, een raadsman in de arm nam en met een kort geding ging dreigen. De aannemer op zijn beurt voelde er veel voor om het Rijk voor de door de „stopzetting” geleden en nog te lijden schade aansprakelijk te stellen.

Doodsteek

Voordat het echter zover kwam heeft de Kroon nu dus de schorsing ongedaan gemaakt. Men vond de redenering van b. en w. van Beek („in de voorschriften voor ontheffing van bestemmingsregels is sprake van kleine industrieën en handelsbedrijven en omtrent de grootte van deze laatste zijn geen „aanwijzingen gegeven”) niet van alle redelijkheid gespeend en de bouw wordt dus voortgezet. De LOZO blijft van oordeel dat de kooppigant de doodsteek zal betekenen voor heel wat detailhandelszaken in de omgeving en wil zich nog beraden op eventuele nieuwe stappen. „Het nieuwe kabinet zal deze materie toch in ieder geval moeten gaan regelen,” vindt LOZO-raadsman mr. Heuts.

Aankondigingen

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor het Gem. Lyceum te Eindhoven. (discussie met P.P.R.). 20.00 uur, aula Lyceum. 15 MEI

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Dongen. 20.30 uur, Cartingcentrum Dongen.

nder de loep

• VVD tweede partij ?

Daar ons vorige nummer vrijwel geheel gewijd was aan de redevoeringen, discussies en besluiten op onze jaarvergaderingen in Assen, zijn er nogal wat actuele zaken tussen tafel en stoel geraakt. Aan één daarvan willen we echter niet geheel voorbijgaan. Het betreft de Paasverrassing, welke het AVRO-radioprogramma Delta op tweede Paasdag ons bezorgde. Daarin werd namelijk de uitslag bekend gemaakt van een nieuw en recent kiezersonderzoek, in opdracht van genoemde omroepvereniging door Bureau Legendijk (dat destijds de verkiezingsuitslag het dichtst benaderde) uitgevoerd. De meest eruit springende conclusie was, dat wanneer op dat ogenblik (in de laatste fase van het formatiewerk van mr. Burger) gestemd zou zijn, de VVD op een na de grootste partij in de Tweede Kamer zou zijn geworden.

Bij de Kamerverkiezing van november jl. steeg ons percentage naar men weet van 10,4 naar 14,4 pct. en ons zeteltal van 16 naar 22. Volgens deze enquête van april 1973 zou de VVD opnieuw spectaculair zijn gestegen en wel van 14,4 naar 18,3 pct. Dat zou een nieuwe winst van zes zetels hebben betekend, tot totaal 28 zetels. De KVP daarentegen zou wederom een aderlating hebben moeten ondergaan en wel van 17,7 naar 15 pct. De VVD zou door deze verschuivingen in de Kamer de tweede in sterkte zijn geworden, na de PvdA, die van 27,4 pct. iets zou zijn gestegen tot 28,8 pct.

Hieronder volgt overzichtelijk het resultaat van deze enquête voor de belangrijkste partijen:

	nov. '72	april '73
	pct.	pct.
PvdA	27,4	28,8
VVD	14,4	18,3
KVP	17,7	15,0
ARP	8,8	8,3
PPR	4,8	7,4
CHU	4,8	5,3
D'66	4,2	3,4
DS'70	4,1	3,1

De PPR zou dus ook nog een behoorlijke winst hebben geboekt. Het gaat er daarentegen steeds meer naar uitzien, dat de aanvankelijke snelle opkomst van D'66 slechts een strovuur is geweest en dat ook DS'70 er nog niet in is geslaagd enige vaste voet bij de kiezers te krijgen.

Hoe de sterkteverhouding van het politieke liberalisme zich na de tweede wereldoorlog ten gunste heeft ontwikkeld blijkt wel heel duidelijk wanneer we ons herinneren dat bij de Kamerverkiezingen van 1946 de toenmalige Partij van de Vrijheid nog maar zes zetels behaalde en aldus de zesde plaats innam, achter successievelijk de KVP (met 32 zetels, in de Kamer van toen nog honderd, de grootste partij), de PvdA, de ARP, de CPN en de CHU. Sindsdien is de kort daarna door Stikker en Oud opgerichte VVD geleidelijk opgeschoven naar de derde plaats. En thans lijkt -- om het voorzichtig te zeggen -- de kans op de tweede plaats bij de volgende verkiezing zeker niet uitgesloten.

• Dr. Ruppert en de inkomensverdeling

Onder het motto „betere inkomensverdeling” is een door de vakbeweging kunstmatig aangewakkerde nivelleringspsychose ontstaan, over de gevaren waarvan vooral voor de sociale positie van de middengroepen fractievoorzitter Wiegel o.a. in zijn jaarrede in Assen behartigenswaardige dingen heeft gezegd.

Helemaal nieuw is de kwestie ondertussen bepaald niet. Waarschijnlijk is het weinigen (nog) bekend, dat de heer Ruppert, wiens aandeel in het binnenloodsen van de confessionelen in het z.g. „progressieve” kamp der

links-radicalen drie tijdens deze (informatieperiode zeker in onze kring nog niet vergeten is, in 1965 een boekje heeft geschreven over „De Welvaartsstaat,” waarin hij ook gedachten over de inkomensverdeling heeft geponeerd. Onder welvaartsstaat verstonde de schrijver een staat welke een zekere verantwoordelijkheid aanvaardt voor de welvaart van de burgers en die daartoe op vitale punten ingrijpt met het doel om zo stabiel mogelijke economische groei, een zo groot mogelijke werkgelegenheid en een „aanvaardbare inkomensverdeling” te bevorderen.

Dr. J. R. Stellinga heeft aan dit boekje en de inzichten van de heer Ruppert in het maandblad „Anti-Revolutionaire Staatskunde” van juni 1965 toen een bespreking gewijd waarin deze een aantal opmerkingen heeft gemaakt en vragen ter discussie gesteld, die m.i. ook thans nog volledig actueel zijn.

Ook dr. Stellinga is van mening, dat de gerechtigheid zeker wel iets te maken heeft met de verdeling van inkomens, in de tweede helft van de 19e eeuw waren dergelijke onrechtvaardige arbeidstoestanden ontstaan dat zij het verwijt billijkten, dat de staat, door deze toe te laten, een van zijn rechtsplichten verzaakte. Dat heeft men „allerwege” ook ingezien en zo kon dr. Stellinga dan ook vaststellen: „We hebben (immers) thans een behoorlijke arbeidswetgeving, een zeer uitgewerkt stelsel van sociale verzekering, met als nieuwere loten de AOW en de AWW en thans (dat was dus al in 1965 -A.) ook nog de nieuwe Algemene Bijstandswet. Voorts is er een regeling van de belastingen naar draagkracht, welke door een belastingvrije voet enerzijds en een sterke progressie anderzijds bereikt, dat de minder draagkrachtigen weinig of niets behoeven bij te dragen en de meest draagkrachtigen zeer veel.

De recensent acht het nu de vraag of men met een beroep op de gerechtigheid kan verlangen dat er nog verdeling van de welvaart plaats heeft, ook als een behoorlijk loon, goede arbeidsvoorwaarden enz. verzekerd zijn. En naar welke maatstaf zou zulk een verdere verdeling moeten geschieden? Bovendien rijst de vraag waarom 't door de staat bewerkstelligt van een juiste verdeling van de welvaart zich zou moeten beperken tot de verhouding onderneming-arbeiders (al dan niet georganiseerd). Wanneer deze welvaartsverdeling zo'n principiële punt zou zijn, dan zou zij toch overal en voor ieder moeten gelden.

Hier stelt dr. Stellinga dan de „soevereiniteit in eigen kring,” door hem een „Calvinistisch principe par excellence” genoemd, aan de orde. Aan de betekenis daarvan wordt z.i. in belangrijke mate afbreuk gedaan wanneer men, als dr. Ruppert doet, de dwangverdeling van de welvaart zou willen bevorderen. Dr. Stellinga noemt dat in zijn artikel „een gevaarlijk” experiment en komt (kwam) dan tot de conclusie: „De dwang tot stoffelijke welvaartsverdeling in de verhouding onderneming-arbeider wordt dan wel duur gekocht!”

• Socialistische burenrुzie

„Het Vrije Volk” heeft zich van meet af weinig enthousiast getoond over het hardnekkige standpunt van de heer Groenevelt, de voorzitter van de Industriebond NVV, tijdens de afgelopen stakingsacties. De hoofdredacteur, tegenwoordig de heer H. Wigbold, ruziet daarover nog wat na met de redactie van WIK, het blad van

Groenevelts bond. En als twee lieden ruzie maken, vallen er voor een buitenstaander soms wel pikante dingen op te vangen.

Over de stakingen en hun geen al te glorieuze einde schrijft de heer Wigbold (HVV 27 april): „De industriebonden hebben de acties waarlijk niet opgeschort omdat ze zo sterk stonden. De werkgevers hadden inmiddels een zo krachtig front gevormd, dat er een reële kans was, dat de bonden zichzelf kapot zouden staken als ze met hun acties zouden doorgaan.”

In de tweede plaats noemt hij het een „hardnekkig misverstand” als de Industriebond NVV „Het Vrije Volk” nog altijd ziet als een krant die „eigenlijk bij de vakbeweging hoort.” En de heer Wigbold laat daar met overhoren gramschap en sarcasme op volgen: „Die band is verloren gegaan toen de vroegere eigenaar van deze krant, de NV Arbeiderspers, door een foutieve bedrijfspolitiek, die mede onder verantwoordelijkheid van het NVV werd bedreven, aan de rand van het faillissement kwam te staan. Er is toen een andere eigendomsverhouding gekomen. Onder het contract, dat dit regelde, staat de handtekening van de heer Groenevelt.”

• 50-jarige AVRO

Ter gelegenheid van het feit, dat de AVRO 50 jaar bestaat, had „De Telegraaf” dezer dagen een vraaggesprek met de heer M. J. Keyzer, sedert anderhalf jaar voorzitter van deze omroepvereniging. De heer Keyzer maakte in dit vraaggesprek enkele opmerkingen zowel over de houding van de AVRO tegenover de monarchie als over het „politieke gezicht” van deze omroep, die ons zeer sympathiek in de oren klinken. En die ook van een bezonnen wijsheid getuigen, welke men helaas te weinig in onze omroepwereld tegenkomt.

De gedachte dat de AVRO „neutraal” zou zijn, noemde de heer Keyzer een misverstand. Hij sprak dat met klem tegen. De AVRO, zo zei hij, laat zich wel degelijk leiden door algemeen-redelijke beginselen. Hij staat open voor veranderende omstandigheden en opvattingen die zich wijzigen, maar dat betekent niet dat aan alles kan worden getornd. Onze rechtsstaat beschouwen wij als een kostbaar goed, dat beschermd moet worden en dat geldt ook voor ons parlementaire stelsel. Het is ook geen leeg gebaar, -- aldus de heer Keyzer -- wanneer we op onze algemene vergaderingen een telegram van huldebetoon sturen aan de Koningin. We zijn blij, dat Nederland een constitutionele monarchie is en menen dat dit beginsel ook verdedigd moet worden. Tegenover het Koningshuis staan we echt niet neutraal.

Wat de AVRO en de politiek betreft zei de heer Keyzer, dat deze geen rechtse en ook geen liberale omroep is. „Vanaf de oprichting hebben we altijd het hele Nederlandse volk op het oog gehad en wel als een eenheid in verscheidenheid.” Daar nog wat nader op ingaande, betoogde hij o.a. nog: „Om het heel concreet te zeggen: een liberale commentator maakt de AVRO niet liberaal, evenmin als een socialistische commentator ons socialistisch zou maken. Maar socialistisch commentaar kan men volop van de VARA horen. De algemeenheid zou dus niet zijn gediend wanneer ook wij socialistische commentatoren aantrokken. Wel is het 't streven van de AVRO steeds geweest om uiteenlopende opvattingen en inzichten zoveel mogelijk tegenover elkaar te stellen. Dat vooral heeft de AVRO groot gemaakt.”

Prikkels

♦ Mr. H. van Riel in Elseviers Magazine: „Speculeren de katholieken op verkiezingswinst via de invoering van een districtenstelsel om aldus het thans zielige politieke bestaan van de KVP nog een paar jaar te rekken? De heer Lindner, parlementair medewerker van De Volkskrant, veronderstelt dit als een mogelijkheid, Mijns inziens een vergeefse hoop; de KVP is voor dergelijke speculaties ook in het zuiden te zwak geworden”.

♦ Een inzender (J. H. A. M. Anten, uit Velsen) in een ingezonden stuk in De Tijd: „Een ding staat dunkt me, vast, namelijk dat als de confessionele partijen, met Den Uyl aanpappend, zich in welk opzicht ook (verder) door hem laten vernederen, de katholieke kiezers bij de volgende verkiezingen in

nog ruimere mate de zijde van de VVD zullen kiezen dan op 29 november het geval was”.

• NRC/Handelsblad-redacteur F. J. Boer in het laatste van een drietal artikelen over de ziektekosten, naar aanleiding van het televisiedebat in „Kort Geding”, waarin ons Kamerlid mevrouw Veder-Smit zich tegen nationalisering van de gezondheidszorg keerde: „Juist door het gebrek aan argumentatie van de groep-Polak heeft mevrouw Veder-Smit, die bovendien geheel ten onrechte bij voorbaat de tribune tegen had, op punten gewonnen toen zij het opnam voor een pragmatische structuur en iedere starre dogmatiek van de hand wees.”

• Het weekblad Accent naar aanleiding van de acties „Kunstenaars voor Vietnam”: „Het hoeft niet eens te verbazen als sommige kunstenaars niet eens in de gaten zouden hebben dat zij niet optreden voor de nationale actie Heel Vietnam (die naar beste humanitaire tradities geen enkel onderscheid maakt tussen Noordvietnamese of Zuidvietnamese slachtoffers), maar voor het crypto-communistische Medisch Comité Nederland-Vietnam”.

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Streekplan-industrie

Politiek Gelderland houdt zich op het ogenblik bezig met tal van brandende kwesties. Wij bedoelen niet alleen dat de gemeenteraden in het Gelderse de salarissen van hun wethouders mogen verhogen (een presentje van over hun hart strijkende gedeputeerden), evenmin dat er volgens de Stichting Verwijdering Afvalstoffen bij Gelderse boeren en tuinders zeker 30 ton verboden bestrijdingsmiddelen opgeslagen zouden liggen, maar vooral de kwestie die vele leden van de Staten van Gelderland noodkreten ontlokte: het feit dat in tien jaar tijds de groei van kleine kernen van 1000-10.000 inwoners uitgestegen is boven het dubbele ten opzichte van de bevolkingsgroei in geheel Gelderland. Deze feiten staan vermeld in het verslag 1972 van de Provinciale Planologische Dienst, door het VVD-statenlid ir. H. W. F. C. Donkersloot vriendelijk vergeleken met een „streekplan-industrie.” Verscheidene leden stelden vast dat er „precies het omgekeerde gebeurt” van wat hun voor ogen staat.

Het is natuurlijk een landelijk verschijnsel: men trekt naar buiten. De Gelderse Statenleden wachten intussen nog steeds met spanning op de in het vooruitzicht gestelde provinciale nota „kleine kernen.”

Ir. Donkersloot verklaarde voorts, ook nog steeds te wachten op het tot actie aansporen van een vrij groot aantal gemeenten die de provincie door de afwezigheid van bestemmingsplannen met heel wat „witte gebieden” laat zitten.

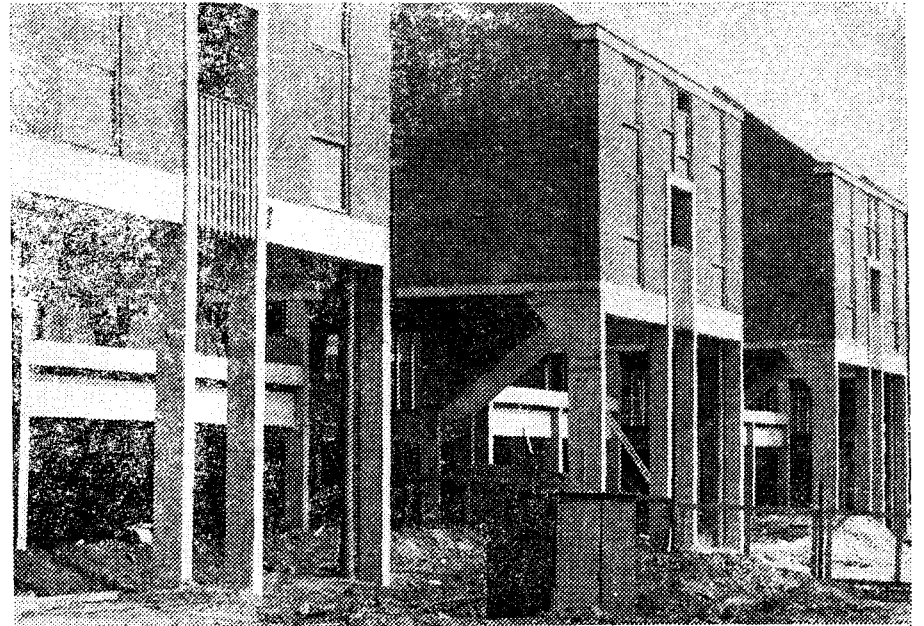
Een zaak die het VVD-statenlid ir. J. N. Kooij op het hart brandde, blijkens zijn opmerkingen in de financiële commissie, is het plan een tunneltje te bouwen tussen het provinciehuis en de nieuwe dépendance. Ir. Kooij vond het nuttig effect van dit tunneltje niet in overeenstemming met de investeringskosten van een kwart miljoen. Ook niet nadat het nuttig effect hem uitvoerig was uiteengezet: het droog houden van mensen en documenten en het afremmen van ziekteverzuim.

Een experiment waarop vooral bij de sociografische dienst van het Gewest Arnhem aller ogen gericht zijn is het zogenaamde Plan-Zilverkamp in de gemeente Huissen dat wil voorzien in een zeer duidelijke vermenging van woonvormen waardoor gettovorming uitgesloten schijnt. Het gaat hier om een „avontuur” met 2000 woningen in 16 hoofdtypen met de indeling waarvan naar hartelust gegoocheld kan worden. Het doel is de gegadigden een huis te laten kiezen en niet zonder meer een woning toe te wijzen.

Gelderland — en dat is andere koek — is ten slotte van plan de luchtverontreiniging fors aan te pakken. Zeker 35 bedrijven weten nu dat zij een vergunning zullen moeten aanvragen voor het spuien van allerlei ongerechtigheden. De Provinciale Waterstaat krijgt bovendien een meldingskamer waar afgelezen kan worden hoe het op een bepaald moment van de dag staat met de luchtverontreiniging die opgemeten wordt door meer dan twintig snuffelpalen.

Provinciehuis

Overijssel verbeidt intussen de officiële opening van het nieuwe provinciehuis

Een experimenteel bouwplan, door het rijk gesubsidieerd, in de gemeente Hengelo (O.): het Kasbahproject van de architect Pieter Blom. Evenals het plan Zilverkamp in Huissen een gemengde vorm van wonen. De Kasbahhuizen staan alle op palen.

in Zwolle dat overigens al geruime tijd in gebruik is. De koningin zal 3 mei op een balkon de openingsduif loslaten. Dit ene symbool van de provinciale vrede luidt dan de vlucht in van 25.000 andere duiven die in de omgeving het luchtruim zullen kiezen. Er komt o.a. een tentoonstelling „Zicht op Overijssel in Zicht,” speciaal gewijd aan het wezen en werken van het provinciale bestuur en een expositie van werken van Paul Citroen en de beeldhouwer E. Dodeigne. Op 9 mei volgt dan een open huis-dag voor duizend genodigden en gedurende zeven dagen daarna houdt de provincie „ge-woon” open huis.

Zwolle, de stad van VVD-burgemeester Drijber, koestert trouwens nog iets nieuw: een nieuw winkelcentrum in het hartje van de stad met 25.000 vierkante meter uitsluitend voetgangersgebied. Men hoopt er volgend jaar al te kunnen winkelen.

Huilen was het voor de gemeente Deventer dat zo vurig gehoopt (en een beetje gerekend had) op annexering van de gemeente Diepenveen. De senaat heeft anders beslist. Deventer was verbijsterd, Diepenveen „himmelhochjauchzend.” De koekstad waar men zeer somber gestemd is over de al jaren groeiende woningnood, had al grootse plannen voor sociale woningbouw in het Diepenveense. Diepenveen heeft intussen met de grootmoedigheid, de winnaar eigen, het dorp Colmschate aangeboden. Dat wil zeggen, om er te bouwen.

Het overschot aan (te dure) woningen in Almelo heeft er een geheel nieuw facet bij gekregen: de woningstichting St. Joseph heeft per advertentie een serie van negentig onverhuurbare woningen (360-400 gulden per maand) te koop aangeboden met 100 pct. financiering. De huizen vliegen weg!

Districtsdag JOVD Oost

Apeldoorn — Het bestuur van het district Oost van de JOVD organiseert zaterdag 12 mei onder auspiciën van de afdeling Apeldoorn haar eerste districtsdag. Plaats: Schouwburg „Orpheus” te Apeldoorn, Kennedyzaal. Aanvang: 11.00 uur. Onderwerp van gesprek zullen zijn: het kiesstelsel, de kiesdrempel en de kabinetsformatie. Sprekers zijn: mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello, lid van de Tweede Kamer voor de VVD en drs. J. P. A. Gruyters, kandidaat-minister in het kabinet Den Uyl. De districtsdag wordt besloten met een feest dat rond 21.30 uur begint.

Aankondigingen

18 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Enschede over actuele politiek. Zalencentrum „Melkion”, Raiffeisenstraat 25. 20.00 uur.

25 MEI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Nijmegen. 20.00 uur, hotel-restaurant Metropole, Keizer Karelplein.

28 MEI

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op het maandelijkse „Broodje VVD” van de afdeling Hengelo. 18.00 uur, Cosa.

Dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de sociale academie te Hengelo.

vrijheid en democratie

● De redactie van *Vrijheid en Democratie* is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

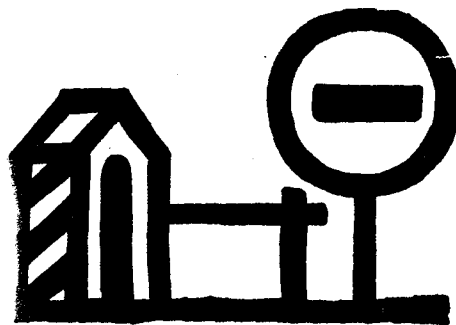
● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Ongelegen schandaal

door onze redacteur
buitenland

Vele politieke beginselen zijn in het verleden al gestrand doordat men onvoldoende rekening hield met of kennis bezat van de menselijke geest. De verwezenlijking van de meest ideale maatschappijvormen strandden door het gebrekkige materiaal waarmee nu eenmaal gewerkt moest worden: de mens, die altijd zeer wel in staat blijkt zijn idealen onder woorden te brengen, maar meestal niet thuis is als het op de uitwerking aankomt. Eén factor is er, waar men telkens weer aan voorbij ziet als men aan het raamwerk van zijn idealen bouwt: Nietschze's Wille zur Macht. Een andere factor is waarschijnlijk de wil van vele mensen om zich aan macht te onderwerpen. De ideeënwereld van de totalitaire stelsels is daarop terug te voeren. Toch zijn er (gelukkig) nog altijd mensen die vertrouwen blijven stellen in het gezond verstand van bewust levende, vrije mensen en daarop hun ideeën bouwen. Lenin had dat vertrouwen niet. Hij meende dat de arbeiders, van wie hij het volgens zijn leermeester Marx moest hebben, alleen in staat waren tot acties ten bate van eigen belangen en niet tot daden die de verwachte revolutie naderbij konden brengen. Daartoe achtte hij alleen de voorhoede, gevormd door de partij, in staat. Dat zou de macht zijn die zijn heilsstaat kon verwezenlijken. De macht is verwezenlijkt, de heilsstaat niet.

Eén bestuurlijke organisatievorm gaat zeker wel van dat vertrouwen in de mens uit, moet ervan uitgaan als zij zichzelf niet wil verloochenen, en dat is de democratie. Niet de democratie als een ideologie in naam waarvan dan alles, goed en slecht, gedaan kan worden. Het gaat niet om het produkt, om het resultaat alleen, maar om de middelen om het doel te bereiken waarbij de macht alleen kan berusten op verworven recht. Democratie is ook niet iets dat ooit bereikt is, maar waar altijd voor gevochten moet worden om het in stand te houden. Prof. dr. G. Kuypers noemt in zijn onlangs in de Aula-serie verschenen boekje „Grondbegrippen van politiek” 22 kenmerken op van een democratische organisatie. Een enkele blik op deze rij laat al zien dat we de volmaakte democratie nergens ter wereld aantreffen, ook al zou men zijn eisen minder hoog stellen. De vraag is alleen in hoeverre je aan de beginselen kunt

tornen voordat het gebruik van het woord democratie een aanfluiting, een zinledige ideologie wordt.

Deze bespiegelingen vormen een wat lange inleiding tot de zaak waarbij dit alles een rol speelt: het Watergate-schandaal en de grove staaltjes van machtsstrijd die de medewerkers van Nixon hebben weggegeven tijdens de verkiezingscampagne in de Verenigde Staten. Had het Vietnam beleid van de laatste twee presidenten van de VS al de nodige „credibility-gaps” opgeleverd, de huidige zaak tast de democratische beginselen geheel aan. Vertrouwen in de mens, zeker als hij zichzelf bekwaam genoeg acht om de delegatie van de macht te aanvaarden, blijft onontbeerlijk. Nixon heeft zich er in zijn tv-rede van vorige week maandag van af willen maken: „There is vital work to be done toward our goal of a lasting structure of peace in the world — work that cannot wait. Work that I must do”... So back to business. Maar dat ging voorlo-

pig niet door. In de loop van de week werd Nixons eigen naam steeds meer genoemd als betrokkene en dus, in zijn positie, als verantwoordelijke. Natuurlijk, de Amerikanen zullen het zelf wel klaren. Vervelend is het alleen dat er te veel dingen in de wereld zijn die inderdaad niet kunnen wachten. Merkwaardig is het te zien dat het nu juist de Russen en Chinezen zijn die Nixon op dit moment niet gaarne zouden zien verdwijnen. Zij zwijgen over het Watergate-schandaal en Kissinger kan rustig doorgaan Brezjnevs bezoek aan Washington voor te bereiden. En ook in de verhouding tussen Amerika en Europa zijn allerlei zaken dringend aan een regeling toe. Dan kan men zich afvragen in hoeverre de antagonisten in Zuidoost-Azië en het Midden-Oosten niet van de gelegenheid gebruik menen te kunnen maken om hun slag te slaan, hetgeen ernstige repercussies zou kunnen hebben. Zoals ieder schandaal komt ook dit ongelegen.

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070-63 99 34

Krankzinnig avontuur

VERVOLG VAN PAGNIA 1

bereikt, was er bij de start zowel bij de nieuwe kabinetsleden als bij de bevriende kamerfracties toch altijd een voldaan gevoel en een redelijk vertrouwen, dat in goed samenspel belangrijk werk zou kunnen worden verricht, dat weerklink in de volksvertegenwoordiging zou vinden. Thans is de situatie echter zo, dat de tegenstellingen, het onderlinge wantrouwen en het gekisbis over de te leveren staatssecretarissen zich tot in de laatste minuut heeft voortgezet. Ministers komen na veel geschuif op plaatsen terecht, waar niemand ze zou verwachten. De enige minister, die het bij de verkiezingen zo gehavende D'66 kreeg te leveren, drs. Gruyters, partij-ideoloog, gespecialiseerd in de door deze partij voorgestane staatsrechtelijke vernieuwingen, die ook lid was van de staatscommissie Cals-Donner, zou eerst verkeer en waterstaat krijgen, maar het werd tenslotte volkshuisvesting en ruimtelijke ordening. Als staatssecretaris krijgt hij de socialist Schaefer naast zich. Een radicaal niet alleen in zijn nieuw-linkse ideeën, maar ook in zijn wijze van optreden en uitdrukken. Hoe het met de samenwerking van deze beide weinig beheerste figuren zal gaan, wachten we maar af. De eerste vrijvingssymptomen zijn er echter al. Wij komen daar hieronder nog even op terug. De meer kleurrijke dan tactische taal, die de heer Gruyters zelf pleegt te bezigen, heeft hem trouwens bijna een verklaring tot persona non grata van de zijde der KVP opgeleverd.

Geen lang leven

De socialist ir. Vredeling, landbouwkundig ingenieur, deskundige in landbouw-aangelegenheden en gespecialiseerd ook in Europese zaken, heeft defensie toegeschoven gekregen. De kandidaat-ministers Westerterp en Brouwer, beiden KVP, worden, anders dan mr. Van Agt, in het linkse kamp en zelfs door de toekomstige minister-president

zelf, als conservatieve zwarte schapen beschouwd, die men maar nauwelijks heeft kunnen aanvaarden. De PPR-kandidaat voor CRM, mr. Van Doorn, heeft grote bezwaren tegen de door de PvdA als staatssecretaris voor dit departement naar voren geschoven drs. Marcel van Dam. Mr. Van Doorn zou, volgens de laatste berichten voor het afdrukken van ons blad, bovendien plannen hebben tot volledige eliminering van radio Veronica, waar men in socialistische kring, gezien de impopulariteit van een dergelijke maatregel, zeer huiverig tegenover zou staan. De socialistische minister van onderwijs, prof. Kemenade, is, naar geblesken is, weinig gelukkig met de hem vooralsnog toegewezen staatssecretarissen Schelfhout (KVP) en Veerman (ARP). En ten slotte wilde de PPR-fractie haar medewerking aanvankelijk afhankelijk stellen van de benoeming van prof. Röling tot staatssecretaris op buitenlandse zaken voor ontwapenings- of vredesvraagstukken. Maar deze schijnt ten slotte voor de eer te hebben bedankt, hoewel hij reeds tot Den Uyls schaduwkabinet behoorde. Over enige andere posten wordt tot op het moment dat wij dit schrijven nog verder geruzied. En dan zwijgen we nog maar over de door de heren Andriessen en Aantjes aangevochten, hardnekkig door de heer Den Uyl gehandhaafde lezing, dat het (geactualiseerde) socialistische programma Keerpunt-1972 praktisch volledig is overeind gebleven en dat het confessionele programma „uitsluitend een zijlicht op Keerpunt” zou werpen.

Dit in zichzelf verdeelde kabinet zou dan het land krachtig moeten gaan besturen. Een lang leven zal het niet zijn beschoren. Maar helaas misschien toch lang genoeg om, althans in onze ogen, veel kwaad te doen. We denken o.a. aan afbraak van de defensie (ten aanzien waarvan onze nieuwe defensie-deskundige in de fractie, de heer Ploeg, in een vraaggesprek met de Telegraaf reeds de nodige hartige opmerkingen heeft gemaakt) en de verdere aanwakkering

van de inflatie, een sociaal gevaar van de eerste orde.

Middengroepen bedreigd

Maar de maat is nog niet vol. In de radio-zentijd van de VVD hield fractievoorzitter Wiegel dinsdagavond de luisteraars terecht voor, dat nu al is gebleken hoezeer de VVD gelijk had dat Den Uyl niet in het Catshuis moest komen. Een typerend voorbeeld van het beleid, dat het kabinet zal gaan voeren, noemde hij de toen juist door de socialistische kandidaatstaatssecretaris voor volkshuisvesting, de heer Schaefer, wereldkundig gemaakte plannen om een huurbelasting in te voeren voor hen, die een inkomen hebben van meer dan f 20.000 en minder dan tien procent van hun inkomen aan huur betalen. Die belasting zou volgens de heer Schaefer trouwens ook moeten gelden voor hen, die een eigen huis bezitten, waarvan de geschatte huurwaarde eveneens beneden de tien procent van hun inkomen zou liggen. Onze stelling, zei Wiegel, wordt weer eens bevestigd dat het niet zozeer de „kapitalisten” zijn, die de dupe zullen worden van de politiek van het komende kabinet, maar de middengroepen. Ondertussen schijnt hierover nu reeds het eerste conflict tussen drs. Gruyters en zijn staatssecretaris-in-spe te zijn gerezen, omdat deze zijn plannen zonder overleg met zijn toekomstige minister zou hebben bekend gemaakt, terwijl afgesproken was, dat de kandidaat-bewindslieden zich niet bij voorbaat over hun plannen zouden uitlaten.

Voor het overige stelde de heer Wiegel vast, dat de PvdA kiezersbedrog heeft gepleegd, omdat zij steeds verzekerd had niet te zullen gaan onderhandelen over het regeringsprogramma en dit nu toch had gedaan. De leiding van de KVP en van de ARP verweet hij een groot gebrek aan ruggegraat. „De VVD is nu de enige grote partij, die dat beleid gaat bestrijden. Zij zal steeds meer vroegere kiezers van de confessionele partijen tot zich trekken”, aldus Wiegel.

Kritiek op Boersma

„De levensduur van een kabinet-Den Uyl zal afhangen van het geduld van de rechtvleugels van de confessionele partijen. Nu hebben de confessionele leiders zich door de kabinetsformateurs laten dwingen tevreden te zijn met de hondenporties die de nieuwe premier hun heeft toegedacht." Deze mening uitte mr. H. van Riel, fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer op een openbare vergadering van de afdeling Laren (N.H.)

Hij greep zijn toespraak aan om een felle aanval te lanceren op de voormannen van de KVP en de ARP die zich van de VVD hebben afgewend om mee te helpen het kabinet van drs. Den Uyl op poten te zetten. Vooral de heer Boersma, de anti-revolutionaire minister van sociale zaken die zijn carrière onder Den Uyl voortzet, moest het ontgelden. Zoals hij bij vroegere gelegenheden al eens deed, vergeleek de heer Van Riel de minister met een „lorrendraaijer," vanwege zijn overlopen van het kabinet-Biesheuvel naar de ploeg van Den Uyl. Ter verduidelijking: lorrendraaiers waren volgens de heer Van Riel eeuwen geleden zeeroovers die op de meest kritieke momenten van vlag verwisselden.

Het werkdocument waarmee de informateurs Albada en Van Agt het kabinet tot stand wisten te brengen, vond de heer Van Riel uitblinken door een duidelijk bewust gekozen vaagheid. Het was berekend op de behoefte van de confessionelen aan formuleringen, waarmee je alle kanten uit kunt. Aan de ene kant moet Den Uyl er zijn achterban van kunnen overtuigen dat het linkse programma Keerpunt '72 er in andere bevoordingen in tot zijn recht komt, anderzijds moeten Andriessen en Aantjes hun aanhang gerust kunnen stellen met de bewering dat het uiteindelijke programma heel wat anders is geworden dan het linkse verlanglijstje. De heer Van Riel zei de confessionelen overigens niet te willen bekritisieren. „Je moet alleen wel weten hoe ze zijn."

Erg verstoord toonde hij zich over de houding van de ARP-ers Boersma en Aantjes tegenover hun partijgenoot en premier Biesheuvel, die evenals de heer Zijlstra „door hen onder de tafel zijn gewerkt."

„Waarom" vroeg de heer Van Riel zich af „heeft de KVP het dictaat van

de PvdA geslikt? Speculeert zij misschien op verkiezingswinst via de invoering van een districtenstelsel om op die manier het zielige politieke bestaan te rekken?" Zo'n stelsel vond hij overigens nadelig voor de VVD die een landelijk gespreide kiezerskring heeft, maar wel gunstig voor de KVP „met incidentele regionale krachtposities in het zuiden."

Degenen die veel gehoorde VVD-klachten nu ook eens van een ander wilden horen, konden terecht bij de ARP-kieskring in Hilversum, waar Bouke Roolvink, thans anti-revolutionair kamerlid en oud-minister van sociale zaken in het kabinet-De Jong, sprak. Hij vond dat de VVD in de formatieperiode van de confessionelen niet de behandeling heeft gehad die zij verdiende. Ook betreurde hij dat het kabinet-Biesheuvel geen kans meer heeft gekregen. „We waren met dit kabinet op de goede weg. Er is beleid gevoerd en er stond veel op stapel," zei hij. Naar zijn mening zal Nederland alle zeilen moeten bijzetten om niet af te glijden naar toestanden, zoals in de Vierde Republiek in Frankrijk. „Moreel én politiek fout," noemde hij de beslissing van zijn partijgenoot Boersma om zonder overleg in het kabinet-Den Uyl te stappen. Ten slotte nog een opmerking die het in VVD-kringen ook wel goed zal doen: „De berichtgeving over de kabinetsformatie en de daarbij betrokken partijen is nogal eenzijdig gericht in televisie-uitzendingen zoals Den Haag Vandaag." Ledenwerfers: een man om in de gaten te houden!

Bestuursmutaties

Lexmond-Vianen — Het bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: J. J. Schmalhausen, Vianen, voorzitter, D. B. Mollenvanger, Lexmond, secretaris, F. Bonk, Vianen, penningmeester en A. Verwey, Lexmond, A. Dekker, Vianen en N. v.d. Burg, Lexmond, leden. Tevens is hier een propagandacommissie in het leven geroepen, speciaal belast met de ledenwerfcampagne en de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen 1974. Hierin hebben zitting: mevrouw Rutgers-Stal, N. v.d. Burg en B. W. M. Roelvink, Vianen.

was. De voorzitter mevrouw M. N. W. Dettmeijer-Labberton dankte mevrouw Vriesman voor al hetgeen zij gedurende vele jaren voor onze organisatie heeft gedaan en bood haar namens het bestuur een Wedgewood-koekjesschaal aan.

Mevrouw Bonthuis werd benoemd tot penningmeesteresse, welke functie zij thans naast die van 2e secretaresse zal vervullen.

Het bestuur is thans als volgt samengesteld: mevrouw M. N. W. Dettmeijer-Labberton, voorzitter; mevrouw H. J. Schlemper-Van Gijn, vice-voorzitter; mevrouw E. Veder-Smit, vice-voorzitter; mevrouw E. De Roock-Bedding, secretaresse; mevrouw A. F. Bonthuis-Wunderl, penningmeesteresse/2e secr.; mevrouw E. Alberti-Tuynman, mevrouw M. A. v. d. Boogert-Selhorst; mevrouw M. L. Buschkens-Dijkgraaf; mevrouw A. F. Hamm-Tonnaer; mevrouw J. P. Hansen-v.d. Linden; mevrouw A. Kappeyne v. d. Coppello; mevrouw drs. N. Rempt-Halmans de Jongh; mevrouw H. van Someren-Downer; mevrouw drs. N. Smit-Kroes; mevrouw Joh. H. Springer, lid van verdienste van het bestuur.

C.O.C.

De Nederlandse Vereniging tot integratie van homoseksualiteit COC heeft ons verzocht te willen vermelden, dat zij sprekers beschikbaar heeft om korte inleidingen te houden o.a. over het onderwerp „Wat doen wij met onze minderheden?" Desgewenst kan men zich hiervoor bij genoemde Vereniging vervoegen, adres: Korte Leidsedwardsstraat 49 a te Amsterdam, 020-234079.

Nieuwe afdeling Egmond

Egmond — Op 3 mei werd in de zaal „Het Rode Hert" te Egmond aan de Hoef een oprichtingsvergadering gehouden van de nieuwe afdeling Egmond. Als spreker was daarbij aanwezig het Tweede Kamerlid G. W. Keja.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevrouw E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Adviesraad

De Adviesraad van de Organisatie Vrouwen in de VVD kwam op 30 maart jl. bijeen om volgens art. 4 lid 2 van onze Statuten uit zijn midden 4 leden van het bestuur te benoemen. Herkozen werden: mevrouw M. L. Buschkens-Dijkgraaf, vertegenwoordigster van de centrale Dordrecht; mevrouw A. F. M. Hamm-Tonnaer, vertegenwoordigster van de centrale Amsterdam; mevrouw H. J. Schlemper-Van Gijn, vertegenwoordigster van de Centrale Oost-Brabant. Nieuw benoemd werd: mevrouw E. Alberti-Tuynman, vertegenwoordigster van de centrale Drenthe.

Op 30 maart jl. werd eveneens door het Bestuur met de Adviesraad vergaderd. De centrale vertegenwoordigsters deden verslag van hetgeen er in haar centrale omgaat. Voorts werd over verschillende onderwerpen van gedachten gewisseld.

Bestuur

In de vergadering van het Bestuur van de Organisatie Vrouwen in de VVD op 17 april jl. werden volgens art. 4 lid 3 van onze Statuten de zitting hebbende bestuursleden mevrouw E. de Roock-Bedding, secretaresse en mevrouw A. F. Bonthuis-Wunderl, 2e secr./penningm., die aan de beurt van aftreden en herkiesbaar waren, herbenoemd.

In deze vergadering werd afscheid genomen van de penningmeesteresse mevrouw A. C. M. J. Vriesman-Gerde, die aan de beurt van aftreden en niet herkiesbaar

Aankondigingen

11 MEI

Mr. F. Porthene (lid der Tweede Kamer) spreekt op de lunchbijeenkomst van de L.S.V.N.-Leiden.

14 MEI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hoorn e.o.

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de statencentrale Zaanstreek.

H. de Croo (buitengewoon hoogleraar aan de universiteit te Brussel, specialiteit Staatsrecht en Commonlaw, fractievoorzitter P.V.V. Cultuurparlement, nationale onder-voorzitter P.V.V. en Kamerlid-gewezen burgemeester) spreekt voor de afdeling Rotterdam over „Welke constructieve rol kunnen de liberale partijen in Europa spelen?" 20.00 uur, Rijnhotel, Rotterdam.

21 MEI

Mr. F. Porthene (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Nootdorp.

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling IJsselstein over woningbouw en stadsvernieuwing.

20.00 uur, Wijkcentrum 't Slot, Touwlaan 19, IJsselstein.

(Was vastgesteld op 14 mei)

22 MEI

Mr. J. G. Rietkerk (ex staatssecretaris) spreekt voor de nieuwe afdeling Rijnsburg over „De V.V.D., een partij voor mensen die het zelf willen doen".

20.00 uur, de Jeugdhaven, Vliet, Noordzijde 35.

24 MEI

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de regio Leiden, over onderwijs.

20.00 uur, Rijnlandflat, Leiden.

25 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Maartensdijk over algemeen politiek.

20.00 uur, Zaal Maartenshof, Maartensdijk.

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Ameide over „De V.V.D., de partij van mensen die vrij willen zijn". Gemeenschapscentrum (Het Spant), Paramasibaan, Ameide.

Dr. L. Ginjaar (lid Stuurgroep) spreekt voor de afdeling Heemstede over het Liberaal Manifest.

Politiek café Bilthoven

Bilthoven — De afdeling De Bilt-Bilthoven van de VVD organiseert 18 mei van 17.30 tot 19.30 uur in restaurant „De Schouw", Emmaplein, Bilthoven een politiek café. Op deze bijeenkomst wil het bestuur op informele wijze kennis maken met de nieuwe leden die zich de afgelopen maanden hebben gemeld. Bovendien is er voor nieuwe en oudere leden een mogelijkheid met de VVD-gemeenteraadsleden van gedachten te wisselen over regionale kwesties.

De heer L. M. de Beer, lid van de Tweede Kamerfractie, zal in dit politieke café aanwezig zijn. Het bestuur van de afdeling De Bilt-Bilthoven biedt allen die zich na de verkiezingen van november als lid hebben aangemeld, een gratis consumptie aan.

Statencentrale Hoorn

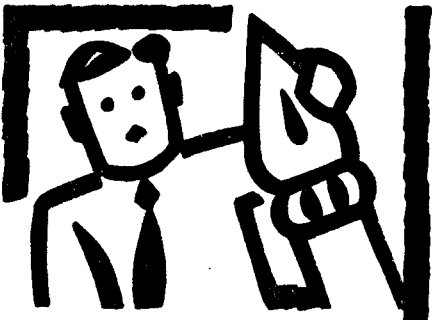
Hoorn — De VVD-statencentrale Hoorn vergadert 26 mei in „De Doele", Koemarkt 56 te Purmerend. Aanvang 10.00 uur. Op de agenda staan drie belangrijke punten: de verkiezing van bestuursleden voor de op te richten onder- centrale Waterland, de voorlopige vaststelling van de kandidatenlijst voor de provinciale staten-verkiezingen van maart 1974 en een inleiding over de discussienota „Gemeentelijke herindeling van Waterland" door de heer Gerbr. de Jong, lid van Gedeputeerde Staten voor Noord-Holland.

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 353 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. **Briefschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.**

Apartheid zonder discriminatie

Apartheid in Zuid-Afrika. Veel bekritiseerd, vaak belasterd; weinig verdedigd, nooit verheerlijkt; zelden met voldoende afstand beoordeeld. Gezien deze omstandigheden is het geen wonder dat er, ook wanneer men streeft naar een redelijk oordeel, steeds weer misverstanden blijven. Moge deze bijdrage helpen het beeld te verhelderen.

Elke discriminatie is verwerpelijk, niet alleen die naar ras, huidskleur en dergelijk. Dat staat ook in de Algemene Verklaring van de Rechten van de Mens. Deze algemene stelling is nodig om de natuurlijke neiging te onderdrukken om gevallen van discriminatie in eigen land over het hoofd te zien. In bedoelde verklaring worden in dertig artikelen de rechten en vrijheden van een ieder aangegeven. Elke ondertekenaar van de verklaring en elk VN-lid zou op grond van één of meer artikelen kunnen worden veroordeeld. Men mag dan ook niet naar eigen goeddunken één artikel eruit lichten om te bewijzen dat een bepaald land moet worden veroordeeld. In de inleiding van de Verklaring van de Rechten van de Mens worden de artikelen nadrukkelijk aangeduid als na te streven ideaal. In de VN is Zuid-Afrika al verscheidene malen veroordeeld, maar daar mag men zijn oordeel niet op baseren. De veroordeling door de VN is niet gedaan op grond van bewogenheid met de Rechten van de Mens, maar uit politieke overwegingen; ten dele zelfs uit racistisch-politieke overwegingen.

Het apartheidbeleid gaat uit van het bestaan van een aantal bevolkingsgroepen, waarvan het de identiteit wil handhaven en de ontwikkeling wil bevorderen op basis van het eigene. Staatkundig betekent dit een opdeling van de Republiek Zuid-Afrika in een aantal gebieden, zoveel mogelijk overeenkomend met de oorspronkelijke woongebieden, die uiteindelijk volledige zelfbeschikking krijgen. Hierbij hoopt men op een goede verstandhouding en liefst samenwerking tussen de afzonderlijke staten, maar daaromtrent hebben de toekomstige soevereine staten het laatste woord. Cultureel betekent dit bijvoorbeeld een sterke bevordering van het onderwijs, en wel afzonderlijk voor de verschillende bevolkingsgroepen, van lager tot universitair onderwijs. Economisch betekent het dat het bedrijfsleven in de zogenaamde thuislanden zodanig wordt gestimuleerd dat het zo spoedig mogelijk vreemde leiding kan ontberen en dat ook zoveel mogelijk de noodzaak wordt weggenomen om buiten de thuislanden werk te gaan zoeken. Men versta wel: alleen de hoofdlijn staat vast. Over de uitwerking wordt voortdurend gediscussieerd in de Nasionale Partij, tussen de regering en de oppositie en tussen de regering en de leiders van andere bevolkingsgroepen.

Segregatie is een veelvuldig voorkomend verschijnsel, Europa als geheel verkeert in een tijd van integratie. Maar

gelijktijdig zien we hier en daar in Europa gedeeltelijke autonomie opkomen. Bij negers en Indianen in noord-Amerika hoort men de roep om eigen grondgebied. De geschiedenis heeft vele malen het uiteenvallen van multinationale rijken laten zien. Ook Zuid-Afrika is een multinationaal gebied; niet een land waar de blanken zich hebben ingedrongen. Zij immigrerden gelijktijdig met de Bantoes en er ontstond een natuurlijke afbakening van woongebieden. Op dit algemene patroon zijn uitzonderingen ontstaan, waarvoor men een redelijke oplossing tracht te vinden.

De huidige politiek kan worden gezien als een voortgezette splitsing van de vroegere Engelse koloniën in Zuid-Afrika in natuurlijke eenheden. (In 1910 hebben de Engelsen enkele Bantoegebieden als koloniën buiten de toen opgerichtte onafhankelijke Unie gehouden.)

Men kan zakelijk van mening verschillen over de vraag of men als ideaal moet zien een zo groot mogelijke integratie van alle volkeren der aarde of „eenheid in verscheidenheid”. Op dezelfde zakelijke wijze kan men van mening verschillen over de segregatiepolitiek van Zuid-Afrika. De hoofdlijnen zijn normaal en redelijk.

Wanneer moet men bij zo'n beleid spreken van een oirbare vorm van onderscheid maken en wanneer van een verwerpelijke discriminatie. Het is algemeen gebruikelijk dat men een bepaalde groep wil helpen, ook als dit gaat ten nadele van een andere. Zo moet men ook het reserveren van bepaalde eenvoudige functies voor de duizenden Afrikaanse boeren zien, die door de Boerenoorlog alles hadden verloren. Het is tot op zekere hoogte oirbaar dat men bewust een bepaalde groep benadeelt om anderen beter te kunnen helpen. Het is duidelijk dat in Zuid-Afrika een deel der ondernemers aan de niet-blanke werknemers te lage lonen betaalt. Als men te ver gaat met het verhogen der lonen zou dit via verhoging der arbeidsproductiviteit leiden tot een funeste vermindering van de werkgelegenheid voor de sterk groeiende Bantoebevolking.

Het onderscheid maken wordt echter discrimineren in de verwerpelijke zin als het bestaat uit kleinere, onderdrukken en benadelen. Die discriminatie in Zuid-Afrika valt niet goed te praten. Wel moeten we in die gevallen de situatie zakelijk benaderen zonder er dadelijk de Verklaring van de Rechten van de Mens bij te halen.

Bij het beoordelen van de zogenaamde kleine apartheid dient men het volgende in aanmerking te nemen:

a. In Zuid-Afrika gesignaleerde gevallen van discriminatie worden ten onrechte steeds geweten aan het apartheidbeleid. Politieke bedoelingen zijn hieraan niet onschuldig. Er is bovendien reden om zich af te vragen of integratie

niet eerder verwerpelijke discriminatie met zich brengt dan segregatie.

b. Grote verschillen in ontwikkeling, mentaliteit en levensgewoonten zijn steeds de oorzaak van een scheiding in levenssferen, ook bij goede verhoudingen. De voortschrijdende ontwikkeling van niet-blanken zal het contact verbeteren. Een soort standenscheiding op basis van ontwikkeling of welvaart zou de meer ontwikkelden van hun volk vreemden.

c. Het stelsel van rechten en verboden is niet eenzijdig ten voordele van de blanken, maar wederkerig. Dit geldt bijv. met betrekking tot stemrecht, grondbezit en gemengde huwelijken.

d. De voorzieningen voor de verschillende bevolkingsgroepen zijn nog steeds niet gelijkwaardig, maar men streeft daar wel naar. „Apart maar gelijk.”

e. Ook in regeringskringen stuiten bepaalde kanten van de „kleine apartheid” op bezwaren. Bepaalde aspecten worden alleen geaccepteerd als tijdelijk noodzakelijk tot de verschillende nationale eenheden voldoende vorm hebben gekregen. Intussen streeft men naar het verdwijnen van wat zinloos en kwetsend is.

De Zuidafrikaanse apartheidspolitiek is niet alleen redelijk in haar opzet maar bovendien in haar uitwerking in bepaalde opzichten bewonderenswaardig en in andere vaak verklaarbaar. Er is dan ook geen reden tot ongenueanceerde veroordelingen zoals die in de VN. Zuid-Afrika wil best met anderen van gedachten wisselen in een constructieve en eerlijke dialoog. Bij een gesprek doet men er als buitenstaander verstandig aan zijn bedenkingen niet zonder meer als kritiek, maar vragenderwijs naar voren te brengen.

Men zou zich ook bereid moeten verklaren tot een gesprek over bedenkingen, die Zuid-Afrika heeft tegen ons land. Zoals bijvoorbeeld over de objectiviteit van de met overheidsmiddelen in stand gehouden Nederlandse publiciteitsmedia en in het bijzonder over de voorlichting over Zuid-Afrika. Het zou discriminatie zijn als alleen een dialoog over de apartheid gevoerd zou mogen worden.

IR. H. KOORNNEEF, Oldehove (Gr.).

• Liberalisme en VVD

In het Algemeen Dagblad van 3 maart verscheen een interview met drs. Korthals, die zoals bekend van 1945-1959 de VVD in de Tweede Kamer vertegenwoordigde en vervolgens 1 jaren minister van Verkeer en Waterstaat was.

De heer Korthals maakte in dit interview enkele opmerkingen, die de liberalen die nog deel uitmaken van de VVD zeker uit het hart gegrepen zullen zijn. Aangezien in „Vrijheid en Democratie” weinig of geen aandacht aan dit gesprek is besteed, wil ik enkele punten ervan in het kort weergeven, t.w.:

— liberaal moet hervormer zijn;

— liberalisme wil zodanige maatschappelijke voorwaarden scheppen dat elk mens in staat is naar wezen en aanleg tot ontplooiing te komen. Het is een streven naar menselijke waardigheid waarbij ieder mens over zijn eigen lot moet kunnen meepraten en meebe-slissen;

— toen de liberalen hun doelen min of meer hadden bereikt, gingen zij vrezen dat het socialisme gevestigde posities zou gaan aantasten. Zij waren tevreden liberalen geworden en dat was een trieste vergissing; een echte liberaal moet doorlopend worden gedreven door een drang naar hervorming;

— het liberalisme is er juist voor de mens zonder bezit en zonder recht. Het liberalisme moet zich thans bezighouden met de mensen die lijden van de milieucrisis, met de ontwikkelingslanden, de democratisering in de onderneming, de zwakke groepen in eigen land... voor mij kan het liberalisme nooit gelijk zijn aan belastingverlaging.

Ik dacht dat deze liberale gedachten nog bij vele VVD-ers leven al blijkt dit helaas niet uit het „image” dat onze partij voor velen heeft. Men zegt dat er vele professionelen op de VVD gestemd hebben ter wille van het „image” van onze partij, nl. van een rechtse partij met een „law en order” uiterlijk. Het lijkt me een goede zaak deze stemmers duidelijk te maken dat ze bij velen van ons aan het verkeerde adres zijn; dat nog vele VVD-ers liberaal zijn en zich achter de gedachten van de heer Korthals stellen en blijven stellen.

DRS. A. J. KRUTHOF, Leidschendam

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek b.v. Bolnes

(bij Rotterdam)

Onze produktie omvat reparatie aan zee- en rivierschepen, de bouw van schepen, alsmede werken voor de oliewinning buitengaats en staalbouw.

Ons bedrijf heeft ongeveer 1600 medewerkers in dienst, waarvan 200 de Spaanse nationaliteit bezitten.

Wij vragen een

medewerker personeelszaken

wiens werkzaamheden hoofdzakelijk zullen liggen op het gebied van de werving en selectie, en het beheer van onze personeelswoningen.

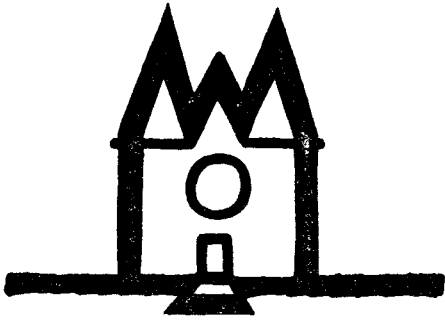
De kandidaat voor deze functie dient aan de volgende eisen te voldoen: middelbare opleiding gevolgd door een technische hogere beroepsopleiding; leeftijd 28 à 30 jaar.

Ervaring op een personeelsafdeling is een aanbeveling evenals kennis van de Spaanse taal.

Passende woonruimte kan ter beschikking worden gesteld.

Alvorens Uw schriftelijke sollicitaties te richten aan onze afdeling Personeelszaken, adres Ringdijk 598 te Bolnes, kunt U desgewenst telefonisch nadere inlichtingen inwinnen bij de heer H.L. Maathuis (overdag 01804 - 13422, toestel 354 of 's avonds 01850 - 29336).

Een psychotechnisch onderzoek zal deel uitmaken van de selectieprocedure.

door L. Rhijnsburger, voorlichter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.

Na het Paasreces en vlak voor er een nieuw kabinet gaat optreden, zou men kunnen verwachten dat de dames en heren Kamerleden het er nog even van zouden nemen, maar niets is minder waar gebleken. In elk geval de liberale Kamerleden bleken hun geestdrift maar ook hun verontwaardiging niet te kunnen onderdrukken en gaven daarvan uiting door een aantal vragen aan verschillende bewindslieden.

Van verontwaardiging is duidelijk sprake in de vragen van mevrouw Smit-Kroes aan de minister van onderwijs. Zij had vernomen dat leerlingen van een Havo te Boxtel onlangs een proefwerk hadden moeten maken naar aanleiding van een tekst die met name over de VVD nogal merkwaardige opmerkingen bevatte. De scholieren kregen ondermeer de vraag voorgelegd: „Waarom is het liberalisme van nu (VVD) meer een conservatisme dan een liberalisme?” Verder stond in de tekst dat de VVD als exponent van het politiek liberalisme „volkomen verouderd” is en de PvdA werd „krampachtigheid” verweten. Mevrouw Smit meent dat dit soort proefwerken duidelijk vormen van indoctrinatie gaat aannemen.

De reis van prinses Beatrix en prins Claus naar Rusland is aanleiding geworden tot enig gekrakeel in de journalistieke wereld omdat besloten was dat slechts tien journalisten de reis mochten meemaken. Samen met de heer Ber-

ger (DS'70) heeft fractieleider Wiegel aan de minister-president gevraagd dit aantal te verhogen. Vrijwel per kerende post antwoordde mr. Biesheuvel hierop dat de faciliteiten aan de pers niet door de Rijksvoorlichtingsdienst worden verleend, maar door het ontvangende land, in dit geval Rusland. „Het uitgebreide schema van deze studiereis voorziet niet alleen in bezoeken aan grote bevolkingscentra, maar ook aan afgelegen plaatsen, met beperkte accommodatie- en verbindingsmogelijkheden die voor individuele journalisten moeilijk bereikbaar zijn,” aldus de premier.

De heer Geurtsen heeft óf samen met anderen óf alleen in de afgelopen twee weken over een vijftal onderwerpen vragen gesteld. Het Rijksinkoopbureau zou volgens de heer Geurtsen de detailhandel minder concurrentie moeten aandoen dan thans nogal eens het geval is. „Het R.I.B. dwingt fabrikanten, importeurs en groothandelaren nogal eens rechtstreeks verbruikers hoeveelheden aan enkele afnemers van het R.I.B. te leveren tegen prijzen waarvoor grote hoeveelheden worden verkocht,” aldus mr. Geurtsen.

Voorts vreest dit Kamerlid dat door een opeenstapeling van vacatures aan de top van het R.I.B. een ernstig vacuüm zou kunnen ontstaan. Hij vraagt daarom de minister van financiën om het ontstaan van zo'n beleidsvacuüm te voorkomen.

Samen met dr. Van Dijk heeft mr. Geurtsen de minister van c.r. en m. gevraagd de 538m-band (van radio-Veronica) te gebruiken voor een geheel „licht” programma, zodat de drie andere A.M.-golflengten voor andere uitzendingen beschikbaar komen met name

o.a. voor een dagvullend programma met klassieke en andere zgn. serieuze muziek.

In vragen aan de minister van buitenlandse zaken vragen Geurtsen en Berkhouter om „het optreden van Noord-Vietnam in Laos en in Cambodja af te keuren en een dringend beroep te doen op de Noordvietnamese regering om een onmiddellijk einde te maken aan de oorlogshandelingen in deze landen en haar troepen uit die landen terug te trekken.”

De heren Keja en Van Dijk zagen aanleiding in enkele fraudegevallen bij de verkiezingen voor de Universiteitsraad van de Universiteit van Amsterdam vragen te stellen aan de minister van onderwijs. Ondermeer vroegen zij: „Weet de minister dat tal van studenten, die niet in het kiesregister voorkwamen, kandidaat waren gesteld en dat deze personen reeds voor de dag van de kandidaatstelling waren ingeschreven bij het bureau inschrijving van de universiteit?”

De recente omvangrijke sterfte van schapen op Voorne en Putten was de aanleiding voor ir. Tuynman om vragen te stellen aan de minister van volksgezondheid en milieuhygiëne. De schapen zouden door een ernstige besmetting van het grasland met door de lucht aangevoerd kobalt en koper zijn omgekomen. „Zijn er inmiddels afdoende maatregelen getroffen om de verspreiding van de genoemde stoffen te voorkomen?” vraagt ir. Tuynman. Hij wijst er overigens in een toelichting op dat de uitgevoerde analyses relevant zijn voor de mogelijkheid van schadeverhaal door de gedupeerde schapenhouders.

Uitgever A. J. G. Strengholt overleden

Op 3 mei j.l. is, nog onverwacht, op 72-jarige leeftijd overleden onze geestverwant de heer A. J. G. Strengholt, te Blaricum, laatstelijk voorzitter van de Raad van bestuur en oprichter van A. J. G. Strengholts Uitgeversmaatschappij B.V., te Naarden.

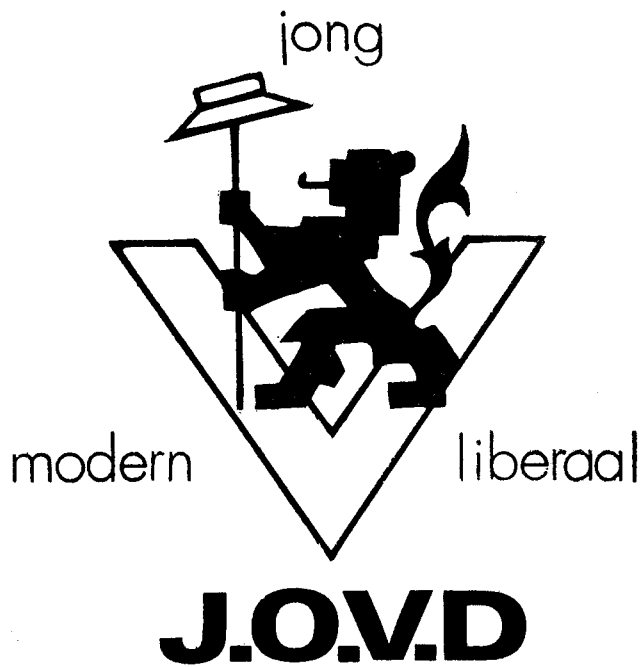
De heer Strengholt, van geboorte een Groninger, was in de jaren 1918 tot 1928 werkzaam in de journalistiek, maar richtte op 1 mei 1928 de uitgeverij op die tientallen jaren aan de Amsterdamse Leidsegracht is gevestigd geweest. Enkele jaren geleden ging de zaak echter over naar de fraai gerestaureerde voormalige hofstede „Oud-Bussem”, te Naarden.

De thans overledene was een man met een welhaast ongelooflijke werkkraft en dynamiek, die, samen met zijn compagnon mr. H. C. Gomperts, zijn onderneming tot een van de grootste uitgeverijen van ons land wist uit te breiden. Het Strengholt-concern, dat thans tevens tot de belangrijkste muziek-uitgeverijen behoort, heeft ook belangen in toneeluitgaven, film, grammofoonplaten en tijdschriften. De belangstelling van de heer Strengholt ging naar vele zijden uit. Het aantal functies, door hem in de loop der jaren vervuld, is bijzonder groot geweest, ook in de sport. Zo is hij voorzitter geweest van de Koninklijke Nederlandse Athletiek Unie, lid van het Nederlands Olympisch Comité en oprichter en ere-voorzitter van het Groningse GVAV-Rapiditas.

Met de toenmalige voorzitter van de Amsterdamse afdeling van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond,” mr. K. Jansma, heeft de heer Strengholt als peetvader gestaan aan de wieg van het op 1 januari 1933 opgerichte orgaan „Het Liberale Weekblad”, dat bij hem kon worden uitgegeven. En dat dank zij mede zijn enthousiaste zakelijke medewerking zoveel succes had, dat enkele jaren later het contract van de Amsterdamse afdeling met Strengholt door het hoofdbestuur kon worden overgenomen en „Het Liberale Weekblad” landelijk partij-orgaan werd. Als zodanig is 't de rechtstreekse voorganger geweest van „Vrijheid en Democratie”, orgaan van de na de oorlog opgerichte VVD.

Wij zullen ons de heer Strengholt blijven herinneren als een zakenman, bruisend van levenskracht en van een ontbare energie.

A. W. ABSPOEL

Jongeren Organisatie voor Vrijheid
en Democratie

Lees het maandblad
DRIEMASTER
voor min. f.10,00 p.j.
of wordt ook lid.

- Ik word lid van de J.O.V.D.
 Ik word donateur voor f. en ontvang gratis de Driemaster

Naam:.....
Adres:.....
Plaats:..... Prov.:.....

Verzenden aan: Secr. J.O.V.D.,
Vossenakker 3, Ede - Tel. 08380-17170

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein” v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
ROTTERDAM 010 - 139275*
PAPENDRECHT: 01850 - 51222* - 51466

**N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF
FLIP MOL**

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar... is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van **ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS, VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.**

en

het uitvoeren van **DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN**

etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op waterbouwkundig gebied.

Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 01850 - 31479.

vrijheid en democratie

Daar heb je het gedonder al...

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Mr. Andriessen, de zwaar beproefde leider van de KVP-fractie in de Tweede Kamer, heeft zorgen. Grote zorgen. Eerst heeft hij vijftien maanden levensgevaarlijk moeten balanceren op het smalle formatiekoord. Daarna zagen hij en partijvoorzitter De Zeeuw door het laten afweten vanwege de CHUnie hun illusie van spoedige christen-democratische eenheid in het niet verdwijnen. En toen het Kabinet-Den Uyl eindelijk met veel getrek en geduw was tot stand gekomen, kwam er een stroom van teurgestelde reacties binnen van tot nu toe nog trouw gebleven KVP-ers, die het niet eens zijn met het fractiebesluit, het licht voor het Kabinet-Den Uyl op groen te zetten. „Veel mensen in onze kring hebben er moeite mee, dat wij niet met de VVD in zee zijn gegaan”, zo erkende de heer Andriessen zelf in een radio-uitzending op 18 mei j.l.

En nu heeft hij zich alweer genoopt gezien, de Partij van de Arbeid en het pas opgetreden kabinet een ernstige waarschuwing te geven. Een goed bedoelde waarschuwing, die door de nieuwe socialistische fractievoorzitter Van Thijn echter prompt is afgewezen. Mr. Andriessen zag zich namelijk vorige week genoopt, in een bijeenkomst van zijn Haagse afdeling met de nodige nadruk te herinneren aan de programformule van het nieuwe kabinet, welke z.i. insluit, dat in de beleidsvoorstellen recht moet worden gedaan aan de wensen van de confessionele fracties. En om aan zijn bedoeling dit maal geen twijfel te laten bestaan, liet hij daar op volgen: „Minister Pronk zit er naast, wanneer deze in De Volkskrant verklaart, dat het progressieve programma „Keerpunt 1972” voor hem uitgangspunt is”.

In spreektaal onder elkaar zouden we zeggen: daar heb je het gedonder al!

Polarisatie

Zorgen maakte de voorzitter van de KVP-fractie zich ook over de polarisatie. Hij verwachtte, dat het Kabinet-Den Uyl een bijdrage zou leveren om de „onredelijke uitwassen” van de politieke en maatschappelijke polarisatie te bestrijden. Mocht het daartoe niet bereid zijn, dan vreesde hij dat het kabinet zich zelf zou wegpolariseren. Een verzoenende houding zou vooral kunnen blijken uit de indiening van „redelijke voorstellen” bij het parlement. Voor de radio zei de heer Andriessen het nog weer wat duidelijker: „Als dit kabinet zou voortgaan, de politieke tegenstellingen op de spits te drijven, zoals de Partij van de Arbeid dat de laatste jaren heeft gedaan, dan zal het er op heel korte termijn niet meer zijn”.

Het antwoord van de nieuwe socialistische fractievoorzitter, drs. Ed van Thijn, bleef niet lang uit. Twee dagen na de Haagse KVP-vergadering zei deze in een vraaggesprek dat De Tijd met hem had in reactie op deze opmerkingen van de heer Andriessen: „We blijven wie we zijn. De Partij van de Arbeid zal zich als geheel niet gematigder opstellen.” Hij verweet de KVP, dat zij zoveel jaren de kant van de VVD had gekozen. Het gaat er voor de heer Van Thijn nu om of het Kabinet-Den Uyl en zijn weerslag daarvan in het parlement, ertoe zullen leiden „dat de KVP zich iets meer van onze filosofie eigen kan maken; of ze echt kleur bekent”.

De heer Andriessen heeft nog meer zorgen. Hij maakt zich ook bezorgd

VERVOLG OP PAGINA 8

Huwelijk Hans en Pien

De politieke leider van de VVD, Hans Wiegel, en zijn verloofde Jacqueline Frederiks zullen op vrijdag 1 juni trouwen in het stadhuis van Hoogeveen. De redactie van Vrijheid en Democratie wenst het jonge paar veel geluk. Hun toekomstig adres luidt: Leidsegracht 23 te Amsterdam.

Tournee van „topsprekers”

In verband met de regeringsverklaring van het kabinet-Den Uyl, op 28 mei a.s. is de spreekbeurt die fractievoorzitter Wiegels, op die dag in Hoogeveen zou houden verschoven naar vrijdag 25 mei a.s. om 20.00 uur in „De Tamboer”.

Onze topsprekers zijn de komende weken te beluisteren in de volgende plaatsen:

28 mei Van Riel, Winterswijk, Cultureel Centrum, 20.00 uur.

5 juni mevrouw Van Someren, Goes, Prins van Oranje, 20.00 uur.

6 juni De Koster, Helmond, De Beurs, 20.00 uur.

13 juni Vonhoff, Leeuwarden.

14 juni Geertsema, Breda, de Graanbeurs.

19 juni mevrouw Van Someren/Vonhoff, Zwolle.

25 juni Vonhoff, Ede.

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 5 juni, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Explosieve ledenwinst

Op maandag 21 mei bevond zich tussen de aanmeldingen het tienduizendste nieuwe lid van de VVD sedert 1 januari j.l.

De officiële ledenwervingscampagne werd tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 14 april j.l. afgesloten. Gedurende die tijd had de partij zich in de periode van 5 januari af tot 13 april uitgebreid van 38.647 tot 43.994 leden. Een toename dus van bijna 15%.

Ondanks het einde van de officiële campagne bleef het aantal leden toestromen. Na de televisie-uitzending van de partij op 18 april meldden de nieuwe leden zich zelfs met drommen tegelijk. Hetzelfde geschiedde tijdens de eendaagse advertentiecampagne waarmee wij het kabinet-Den Uyl verwelkomden. De ledenwinst is zelfs zo explosief dat er alle aanleiding is getallen te noemen en u op te wekken mee te werken aan een recordhoogte op 1 juni a.s. Als gezamenlijk huwelijkscadeau van de partij zou op die dag aan de heer en mevrouw Wiegel wellicht de aanmel-

ding van het vijftigduizendste VVD-lid gemeld kunnen worden.

De thermometerstanden van de computer waren:

(27 dec. 1972	38.341)	
10 jan. 1973	38.647	
24 jan.	39.594	(+ 947)
6 feb.	41.066	(+2419)
20 feb.	41.694	(+3047)
7 mrt.	41.851	(+3204)
20 mrt.	43.029	(+4382)
4 apr.	43.517	(+4870)
18 apr.	43.994	(+5347)
2 mei	45.205	(+6558)
17 mei	46.484	(+7837)

Er liggen nog ongeveer 2000 aanmeldingen te wachten op verwerking. Wij zijn dus de 48.000 gepasseerd. Dat betekent sinds 1 januari een ledenwinst van ruim 25%.

Waar de nieuwe leden vandaan komen? Uit alle delen van het land met accenten op het westen (vooral in het begin) en op het zuiden (vooral de laatste weken).

F. KORTHALS ALTES

Afscheid van Langman

Mr. Hartgert Langman, oud-minister van economische zaken, heeft dankbaar gebruikgemaakt van het aanbod van de hoofdredactie van de Leeuwarder Courant om in deze krant na zijn afscheid als minister met een uitvoerige „verantwoording” te komen. In de rubriek Tijdelijks mocht ex-minister Langman onlangs maar liefst drie hele kolommen vullen.

Mr. Langman komt onder meer tot de conclusie, dat hij het in de ogen van de oppositiepartijen kennelijk nog niet zo slecht gedaan heeft. Hij zegt namelijk: „In de kamer heb ik mij altijd verre van polarisatie gehouden en getracht daar waar dat mogelijk was, wensen van de oppositie in te willigen. Ik heb de indruk, dat dat wel gewaardeerd werd en dat daardoor bij de oppositie de neiging groter werd zich ook eens door mij aangevoerde zakelijke argumenten te laten overtuigen.”

Opvallend veel waardering blijkt mr. Langman te hebben voor het ambtenarenapparaat. Een citaat: „In gesprekken met jongere academici bleek mij, dat die na een jaar of drie onrustig werden en naar functies buiten het departement gingen uitzien, omdat zij de uitdaging bij ons niet groot genoeg meer vonden.

Ik heb een werkgroep ingesteld die met een prima voorstel kwam: op het moment dat de eerste functie gaat vervelen -- na twee of drie jaar dus -- bieden wij een nieuwe aan, een zwaardere functie, en zo mogelijk in een heel andere hoek van het departement en en-

kele jaren later wordt nog eens gewisseld. Zo heeft de jonge hoofdamtenaar na acht jaar een overzicht van het departement en kunnen wij zijn verdere loopbaan met hem plannen. Dat voorstel is aanvaard en de functieroulatie wordt nu ingevoerd. Een ingrijpende wijziging van de gehele departementale organisatie heb ik niet meer rond kunnen krijgen, maar ik hoop, dat mijn opvolger daar binnen enkele maanden in slaagt,” aldus mr. Langman in de Leeuwarder Courant.

In het artikel zegt mr. Langman, dat hij zijn ministeriële arbeid met veel genoegen gedaan heeft. „Je maakt lange dagen, een groot deel van het weekend breng je achter het bureau door, je zit wel eens te piekeren over moeilijke beslissingen, maar het is ook een groot voorrecht enkele jaren leiding te hebben gegeven aan een departement. Bij mij overheerst heel duidelijk de mening, dat ik dit voor geen goud gemist zou willen hebben.”

JOVD-Zuidlaren

De afdeling Zuidlaren van de JOVD trekt steeds meer jongeren ook uit de omgeving van die plaats. Zij telt thans ruim 50 leden. Tijdens een op 18 mei gehouden ledenvergadering werd besloten de naam van de afdeling te wijzigen in: Zuidlaren en omstreken. Voorzitter van de afdeling is Dineke Remkes, secretaris Fred Roerig (Rembrandtweg 46 te Eelde).

4 JUNI

Mr. F. Porthoine (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Leeuwarden over het midden- en kleinbedrijf. (Oranjestad, 20.00 uur).

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hoogeveen.

TWEE STEWARDESSEN, dochters van V.V.D.'ers, zoeken per 1 augustus

VRIJE ETAGE IN AMSTERDAM OF AMSTELVEEN

Twee kamers, badkamer, keuken en telefoon.

Brieven met prijsopgaaf onder nr. H 156, bureau van dit blad, Westblaak 180, Rotterdam.

Openheid en inspraak

Een vaste commissie van advies en bijstand zal zich op provinciaal Overijssels niveau gaan bezig houden met de openbaarheid, de openheid en de inspraak. De provinciale staten hebben ongeveer een hele dag gebakkeleid over deze materie die een speciale provinciale nota waardig werd bevonden. Het gaat onder meer over het openbaar maken van provinciale stukken en ambtelijke adviezen en het in het openbaar vergaderen van de vaste commissies van advies en bijstand. De VVD-fractievoorzitter in de staten, de heer F. A. Pen, stelde de vraag hoe men querulanten kan beletten uitspraken te doen zonder studie. De VVD-fractie, aldus de heer Pen, zou de commissievergaderingen op praktische gronden besloten willen houden, zodat het vertrouwelijk bevestigd, zo belangrijk voor partijen die niet in G.S. vertegenwoordigd zijn niet in het gedrang komt. Openbaarheid, aldus de heer Pen, kan tot verscherping van standpunten leiden, en daaraan hebben we geen behoefte.

De Statenleden van Gelderland zochten het meer in een jaarlijkse excursie die ditmaal in bussen door gedeelten van de Veluwe voerde. Deskundigen van natuurbeschermingsorganisaties vonden dat de dames en heren beter in een vliegtuig hadden kunnen stappen om de wolken boven Gelderlands natuur te zien samentrekken. Op deze wijze, aldus de deskundigen zouden zij kunnen vaststellen dat de mensen veel groter schade aanrichten dan de stormen. Door zo'n vliegtuigtje, zouden ellenlange debatten over het beschermen van de natuur overbodig worden. Men doelt hier natuurlijk op bij voorbeeld de vele autowegen door de Veluwe en de „recreatieve” vernielingen (reden waarom men overigens bezig is het publiek naar de randgebieden te lokken met speciale recreatiecentra).

Over recreatie geschreven, in jrd en augustus komen ze weer, de vakantiehorde die in goede, minder goede en uitgesproken slechte vehikels het zuiden verkiezen boven Nederland. Er is al uitgerekend dat in deze maanden 350.000 Nederlandse voertuigen via de Nederlands-Duitse grens de Duitse Autobahnen zullen zoeken en dat een even groot aantal oosterburen ons vaderland zal

binnenrijden. De ANWB en de ADAC hebben intussen geroepen: kies toch andere routes en rijdt niet op weekends. Maar... gevreesd wordt dat het stemmen van roependen in de blikwoestijn zullen zijn.

De Gelderse hoofdstad vooral zal het ernstig te verduren krijgen. En zij heeft het al moeilijk genoeg. Arnhem „zit” met 3.500 slechte huizen die eigenlijk allemaal opgeruimd zouden moeten worden. Heel wat van die woningen staan in de wijken Sint Marten en Klarendal. Men speelt met het plan deze wijken door volledige kaalslag te rehabiliteren. Dit is evenwel volgens de meerderheid van het college van (VVD)-burgemeester (Roelen) en wethouders niet mogelijk, o.a. doordat de huren van nieuw te bouwen huizen voor velen onbetaalbaar zouden blijken te zijn.

Almelo is nog steeds in het nieuws door leegstand al zijn de huren in elk geval betaalbaarder geworden. Een wo-

ningbouwvereniging heeft inmiddels een flink aantal als verhuurobjecten gebouwde huizen te koop aangeboden en ook verkocht. Beleggers hebben niet geschroomd de huren van woningen die al maanden leeg staan, te verlagen met 85 gulden per maand.

Het is natuurlijk niet alles misère in Overijssel en Gelderland. Beide provincies krijgen elk vier miljoen extra ter verbetering van de werkgelegenheid. De provincies danken dit meevallertje aan te voorzichtige ramingen. De moraal: nooit te voorichtig zijn...

In dit verband is het interessant te vermelden dat de Gelderse arbeidshuizen evenals vorig jaar weer een werkgelegenheidsenquête instellen bij bedrijven met meer dan vijf personeelsleden. Het onderzoek heeft plaats in samenwerking met de provinciale planologische dienst, het economisch technologisch instituut en de Gelderse Kamers van Koophandel.

vrijheid en democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Bestuursmutaties

Wateringen — Op de vergadering van de afdeling op 10 mei jl. is het bestuur als volgt samengesteld: voorzitter J. van Dam, secretaris J. J. Bosma, Guldeland 24 (tel. 01742- 3112) en penningmeester mevrouw H. Poortmans-Luymes. Bestuursleden zijn: mr. ir. H. Mulder en de heer S. T. M. van der Wilk.

Berkhout — De afdeling Berkhout heeft een nieuwe voorzitter: de heer A. Helder. De scheidende voorzitter, de heer W. Molenaar, werd dank gebracht voor het vele werk dat hij in de tien jaar van zijn functie heeft verricht.

Vleuten-De Meern — Ook hier is een nieuw bestuur dat als volgt is samengesteld: W. H. J. de Jongh, voorzitter, M. Leeflang, secretaris, H. Lammers, penningmeester, A. G. Barthmuss en A. van der Marck-Mogendorff, leden.

Aankondigingen

25 MEI

Mevr. drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afde-

ling Nijmegen. 20.00 uur, hotel-restaurant Metropole, Keizer Karelplein.

28 MEI

Mr. H. van Riel (voorzitter van de Eerste Kamerfractie) spreekt voor de staten centrale Winterswijk.

Ir. J. Baas (voorzitter VVD-fractie van de Provinciale Staten van Gelderland) spreekt voor de afdeling Doetinchem over „onze milieuproblemen”. 20.00 uur, Café de Gouden Engel, Doetinchemseweg, Wijnbergen.

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op het maandeijkse „broodje VVD” van de afdeling Hengelo 18.00 uur, Cosa.

Dr. K. van Dijk (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de sociale academie te Hengelo.

4 JUNI

A. Ploeg (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Velp. 20.00 uur, Gildebroeders.

7 JUNI

H. P. H. Waalkens (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Buren. 20.30 uur.

Nota inkomenspolitiek

Een commissie uit de Tweede Kamerfractie van de VVD heeft een nota opgesteld over de inkomenspolitiek, welke deze week tijdens een persconferentie is gepubliceerd. Hierbij een samenvatting van deze nota.

De huidige inkomensverhoudingen in ons land geven, gezien in hun ontwikkeling, geenszins aanleiding tot het doorvoeren van revolutionaire veranderingen op dit gebied. Geconstateerd kan worden dat ons maatschappelijk bestel met zijn in beginsel vrije, maar in zijn sociale uitwerking sterk gecorrigeerd inkomensbestel, een gunstige voedingsbodem is geweest voor een welvaartsontwikkeling, die alle inkomensgroepen ten goede is gekomen en die voor de minst bedeelden verhoudingsgewijs de meeste vooruitgang heeft gebracht. Dit zijn de inleidende zinnen uit de beleidsaanbevelingen van de „Nota betreffende de inkomenspolitiek”, die door een commissie van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is opgesteld en deze week openbaar is gemaakt.

De nota, die 38 pagina's beslaat, geeft een duidelijke stellingname op het gebied van de zo sterk in de belangstelling staande inkomensverhoudingen. Daarbij zetten de opstellers van de nota zich al dadelijk af tegen een systeem, waarbij de overheid alle inkomensverhoudingen uitputtend regelt. „Uitgangspunt is een in beginsel vrije maatschappij, waarin de burgers zich zoveel mogelijk moeten kunnen ontplooiën, ook op economisch gebied. Doen zich daarbij problemen voor dan moet allereerst getracht worden die in de maatschappij zelf op te lossen. Overheidsdwang is niet altijd de beste weg.” In de nota wordt aan de hand van verscheidene tabellen een overzicht gegeven van de inkomensontwikkeling van de laatste decennia, ook in vergelijking met andere Europese landen, en met name van de reële vooruitgang in deze ontwikkeling. Een van de conclusies is dat Nederland in Europees verband geenszins tot de landen met de grootste inkomensverschillen behoort.

Studie noodzakelijk

In het licht van het bovenstaande achten de samenstellers van de nota het niet verantwoord structurele inkomensnivellerende maatregelen te treffen, zonder dat een voorafgaande grondige studie van de feitelijke verhoudingen en van de gevolgen van dergelijke maatregelen nationaal en internationaal de noodzaak daartoe aantoonen. Elders in de nota wordt hierover gezegd dat een revolutionaire ombuiging van het inkomensbestel veel van wat tot stand is gebracht in gevaar zou kunnen brengen. „Naar onze overtuiging dient het beleid erop gericht te zijn de vooruitgang voor allen zoveel mogelijk te waarborgen en verder te verbeteren waar deze nog onvoldoende is geweest. Die verbeteringen zouden wij niet willen nastreven langs de weg van verdere verzwaring van collectieve lasten, die in de afgelopen tijd zeer aanmerkelijk is geweest, maar door versterking van onze economische groei.”

Gelijkwaardigheid

Inkomenspolitiek voeren betekent beïnvloeding van de inkomensverhoudingen. Een van de uitgangspunten hierbij is gelijkwaardigheid, hetgeen iets anders is dan gelijkheid. Gelijkwaardigheid betekent dat iedereen in zijn waardigheid als mens volledige erkenning vindt: voldoening, waardering en ontplooiing in zijn maatschappelijke functie. Gelijke start en gelijke kansen en het prestatiebeginsel zijn eveneens onderwerpen, die in beschouwing worden genomen. De conclusie hierbij is dat het gevaarlijk is te trachten een inkomensbeleid te normeren naar één alles omvattend beginsel. Een ander uitgangspunt is de eis van sociale rechtvaardigheid: het bieden van inkomensgaranties in omstandigheden waarin men zelf niet of onvoldoende in staat is zich een inkomen te verschaffen. Dat betekent niet inkomen naar behoefte, zoals de nota opmerkt.

Ook de erkenning en beloning van individuele prestaties, die zoveel verschillen kunnen vertonen, zijn voor een gezonde samenleving onmisbaar. Hogere beloning voor diegenen, die met gelijke capaciteiten en onder overigens gelijke omstandigheden zich meer inspannen en, grotere prestaties leveren en meer verantwoordelijkheden dragen wordt algemeen aanvaard. Ook minder gunstige werkomstandigheden worden terecht steeds meer erkend. De nota ziet hierin een mogelijkheid om te ontkomen aan het aantrekken van buitenlandse arbeidskrachten

Verdeling

Het reële nationale inkomen per hoofd

is, gemeten naar de koopkracht, in ons land de laatste 20 jaar met ruim 90 procent gestegen. Bij de verdeling van de primaire inkomens (vóór herverdeling via belastingen en andere inkomensoverdrachten), blijkt het overheidsaandeel daarin geleidelijk toe te nemen. Van 1948 tot 1970 een stijging van 7,5 naar 10,8 procent (indirecte belastingen min subsidies). Voor de gezinnen daalde dit aandeel van 84,1 procent naar 82,5 procent en voor de bedrijven van 8,4 naar 6,7 procent. Ook ten aanzien van het beschikbare inkomen (na aftrek van de directe belastingen) is de stijging van het overheidsaandeel evident (22,4 pct., in 1948 naar 23,2 procent in 1970). Uit de cijfers blijkt ook dat de factor arbeid in de loop der tijden sterk is gestegen ten koste van de winsten en rendementen. Voor de periode tot 1975 wordt een stabilisering van de arbeidsinkomensquote verwacht op het historisch gezien hoge niveau van 82 à 83. De passieve vermogensinkomsten (dividenden, rentes, netto-huren en pachten) zijn al direct na de oorlog sterk gedaald ten aanzien van vlak voor de oorlog van rond 22 procent naar 5 procent. Dit bescheiden relatieve niveau is van 1948 tot 1968 niet veranderd.

Inkomensverschillen

Uit in de nota weergegeven cijfers blijkt dat de inkomensverschillen tussen de laagste en de hoogste groepen aanzienlijk zijn. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de lagere inkomens sinds 1950 procentueel sterker zijn gestegen dan de hogere, hetgeen geldt zowel voor als na belastingaftrek. Gegevens over de besteedbare gemiddelde inkomens van de gezinnen per gezinslid stonden de sa-

menstellers van de nota alleen over 1962 ter beschikking. In verscheidene bronnen zijn aanwijzingen te vinden dat de inkomensverschillen ook in dit opzicht sindsdien geleidelijk verder zijn afgenomen.

Wat betreft de verdeling tussen cao-inkomens, middeninkomens en topinkomens neemt Nederland ten opzichte van de andere EEG-landen een middenpositie in. Interessant is ook de tabel waaruit blijkt wat een Nederlander overhoudt als hij voor hetzelfde inkomen in een ander EEG-land zou gaan werken. Dit in verband met de belastingdruk. Daaruit blijkt dat Frankrijk wat betreft het netto-inkomen het meest te bieden heeft en Denemarken het minste. Nederland komt hierbij op de één na laatste plaats. Al moet hierbij worden opgemerkt dat men bij het opstellen der cijfers is uitgegaan van hoge inkomens.

Gelijke kansen

De mogelijkheden om zich overeenkomstig zijn capaciteiten te ontplooiën en een daarbij passend inkomen te verwerven zijn nog niet voor iedereen gelijk. Nederland mag dan vergeleken bij andere landen op dit punt niet ongunstig uit de bus komen, verbetering van deze situatie wordt in de nota geboden geacht. Mensen met achterstand in milieu en opvoeding dienen gelijke startkansen te krijgen. Voorzieningen ten behoeve van de werkende jeugd en meer in het algemeen op onderwijsgebied komen hiervoor in de eerste plaats in aanmerking, aldus de nota. „Voor het kleuter- en basisonderwijs zijn voor de verdere ontwikkelingskansen van eminent belang. Achterstanden op dit gebied moeten zo snel mogelijk worden weggewerkt.”

Verworpen wordt het kunstmatig instand houden van schaarste met het doel daardoor anderen afhankelijk te maken en/of excessieve inkomens te verwerven. De consument wordt op deze wijze zijn vrijheid ontnomen en gedwongen meer voor de noodzakelijke behoeftetevrediging af te staan dan feitelijk nodig is. Hoewel alle maatschappelijke functies in beginsel voor iedereen toegankelijk moeten zijn, achten de opstellers van de nota de idee van algehele inkomensgelijkheid irreal en illusoir. Het is niet mogelijk iedereen volstrekt gelijke maatschappelijke mogelijkheden te bieden. Dat wordt onmogelijk gemaakt door verschillen in aanleg, karakter en omstandigheden (regionaal en conjunctureel). Wel zullen de arbeidsomstandigheden, die nog lang niet overal voldoende zijn, moeten worden verbeterd. De nota ziet hierin een taak voor bedrijfsleven en overheid.

Opgemerkt wordt voorts dat ten aanzien van de belastingdruk de grens van het mogelijke wel lijkt te zijn bereikt. De vraag rijst of het huidige niveau van deze druk de nodige inzet en stimulans tot verdere activiteiten geen geweld dreigt aan te doen.

Vermogensinkomen

Over vermogensinkomsten zijn weinig recente gegevens beschikbaar. Vermogensbezit vormt in de onderneming de bron en essentiële voorwaarde voor een verdere economische groei. „Naar ons oordeel,” aldus de nota, „dient vermogensvorming positief te worden benaderd, met name wanneer de vermogens uit besparingen worden opgebouwd. „We zouden dan ook willen pleiten voor een beleid gericht op bevordering van de vermogensvorming in een zo breed mogelijke kring. Eigen woningbezit, pensioenverbeteringen, spaarloon en winstdeling kunnen hiertoe een belangrijke bijdrage leveren. Wat betreft vermogen uit erfenis wordt opgemerkt dat de erflater de vrijheid en het recht dient te hebben om zijn vermogen mede ten behoeve van zijn familie op te bouwen. Wijzigingen in de successiebelasting zijn slechts verantwoord als die nodig zijn om onmaatschappelijke toestanden te corrigeren. Monopolisering van bepaalde markten wordt afgewezen.

Sterk gekant tonen zich de samenstellers van de nota tegen de idee van de vakbeweging om fondsvorming onder haar beheer mogelijk te maken uit de onderneming. De VVD wijst de gedachte af dat in ons stelsel van particuliere ondernemingsgewijze productie de werknemer eigendomsaanspraken op het vermogen van de ondernemer zou hebben. In zijn loon- en winstdeling komt de beloning voor zijn aandeel in

VERVOLG OP PAGINA 8

Het hoofdbestuur van de VVD zoekt onder haar jongste leden:

GEGADIGDEN voor de nieuwe kiezers werkgroep

Hun opdracht:

- Signaleren van de problemen van de jongste kiezers. Hoe dezen te bereiken.
- Actieve deelname in de landelijke propagandavoering.
- Deelname voor de VVD in schoolforums e.d.

Hun profiel:

- Tussen 18 en 23 jaar
- Sterk maatschappijbewust
- Willen veel tijd aan de VVD geven (ca. 1 x per 2 à 3 weken in Utrecht bijeenkomen)
- minstens 1 à 2 jaar beschikbaar zijn.

De NKW draait nu één jaar met ca. 15 jonge VVD'ers uit alle regio's. De groep heeft aanvulling nodig met een zevental nieuwe actieve leden.

Wie belangstelling heeft, kan schrijven naar R. W. de Korte, Koninginnegracht 57, Den Haag met vermelding van persoonlijke gegevens.

Prikkels

● Mr. W. Aantjes, fractievoorzitter van de ARP, in zijn commentaar op de Elsevier/NIPO-enquête: „Het verbaast mij niets dat met name binnen de ARP weinig vertrouwen is in het kabinet-Den Uyl. In de fractie was ook niemand enthousiast: veel vrees en weinig hoop. Ik zelf loop ook niet over van vertrouwen. Onze hele partij is geweldig in beroering door de huidige gang van zaken.”

● Oud-minister en oud-fractievoorzitter van de CHU mr. H. K. J. Beernink in AVRO's radiojournaal: „Van christen-democratische samenwerking in één partij kan voorlopig geen sprake zijn. Het volk zou het niet meer begrijpen wanneer de CHU zou samen-

werken in één partij met een verdeelde ARP en een KVP, die er uiteindelijk voor gezorgd heeft dat de heer Den Uyl is geslaagd.”

● De secretaris-generaal van Economische Zaken drs. G. Brouwers op een lunchbijeenkomst van de Nederlandse Kamer van Koophandel voor België en Luxemburg volgens een verslag in Het Vaderland: „Het is te betreuren dat het zwaartepunt van de discussies over de inflatiebestrijding dit jaar is verschoven naar de inkomensverdeling. Op die wijze wordt de inflatie niet bestreden, maar loopt men zelfs de kans, haar te bevorderen.”

● Uit een hoofdartikel in Het Parool: „Hoe dichtert het Kabinet-Den Uyl bij „Keerpunt '72" blijft, hoe meer het zal gaan spannen in de KVP en de ARP. Het wordt dan tijd om kleur te bekennen: wie gaat er met het kabinet mee, en wie stelt zich teweer. Dat zou een goede ontwikkeling zijn. Maar zekerheid dat dat gebeurt is er allerminst.”

Verantwoording raadsleden

Maandagavond 21 mei vond in één der zalen van Krasnapolsky de jaarlijkse fractie-verantwoording plaats van de VVD-Gemeenteraadsfractie Amsterdam. Fractie-voorzitter de heer H. H. Jacobse memoreerde in zijn toespraak allereerst de historie van de fractie in de afgelopen drie jaar. Met accent op de toekomst stelde hij „de VVD-fractie zal in dit laatste jaar voor de nieuwe Gemeenteraads-verkiezingen eenzelfde heldere koers dienen te varen als in de voorafgaande jaren. Voorop staat eensgezindheid en een duidelijke profilering van het beleid van de fractie.”

Ruime aandacht schonk de heer Jacobse vervolgens aan de achtergrond van de door hem kortgeleden gestelde vragen aan burgemeester en wethouders van Amsterdam over het „sponsoren” door particulieren van twee teams van de Amsterdamse politie, die eind mei deel gaan nemen aan een internationale rally in België. „Het bleek mij,” aldus de heer Jacobse, „dat één van de geldschietters van de teams eigenaar was van het dubieuze sextheater Casa Rossa. Vooropgesteld dat de politie een onafhankelijk opererend apparaat is, dan is het toch een vreemde zaak dat diezelfde politie geld aanneemt van de Amsterdamse onderwereld. Ik heb de indruk dat er meer aan de hand is. Een onderzoek is dan ook ten stelligste gewenst, vooral in het belang van het Amsterdamse politiecorps zelf.”

Voorts wijdde de heer Jacobse nog enkele woorden aan de z.i. niet te tolereren politieke indoctrinatie op sommige Amsterdamse scholen. Hij haalde hierbij het voorbeeld aan van de Bontekoe-school, waar docenten voor de Tweede Kamer-verkiezingen van november vorig jaar een stemadvies hadden gegeven aan de ouders van de leerlingen op grond van „programmavergelijking” door de leerlingen van de tweede en derde klas LEAO. (Kinderen van 12, 13, 14 jaar). De uitslag was duidelijk. PvdA, CPN en PSP wonnen overtuigend. Aan de ouders werd hiervan mededeling gedaan met de volgende zinsnede: „Een vooruitstrevende keuze vindt u niet? En echt uw kind wist waarover en waarom het stemde zoals het stemde.”

De heer dr. A. Pais gaf zijn mening over de binnenkort in de raad te behandelen nota over de Amsterdamse metro. „Het lijkt er veel op of de raadsleden jarenlang verkeerd zijn voorgelicht over kostenramingen en verwachte exploitatie,” zo merkte hij op. „Alternatieven zijn niet of nauwelijks bestudeerd. De fractie zal zich dan ook tijdens het komende debat zeer kritisch opstellen.”

Mej. H. Pley pleitte voor een betere begeleiding van gescheiden en verlaten vrouwen, die vaak bij de sociale dienst moeten aankloppen voor een uitkering. „Het is een algemeen maatschappelijk probleem, de al wat oudere vrouw kan nauwelijks meer een plaats in het ar-

beidsproces innemen, vaak ook door gebrek aan scholing.”

„In Amsterdam blijft de woningbouw nog steeds achter,” stelde huisvestingsdeskundige mr. C. Goekoop. Met name in de vooroorlogse stad is er meer afbraak dan opbouw. Het oude woningbezit is aan het verkrotten mede door de krappe huurpolitiek. Daarbij wordt de particuliere woningbouw voortdurend tegengewerkt.”

Drs. P. Roemer, sprekende over de verkeerssituatie in Amsterdam, speciaal in de binnenstad zag in een stelsel van vrije tram- en busbanen met frequente rij-schema's een goede oplossing de Amsterdams binnenstad enigszins te ontlasten. „Hoge prioriteit

dient gegeven te worden aan het bouwen van parkeergarages. De auto moet voor als nog in de grachten-gordel worden toegelaten, ook al met het oog op de vele kleine bedrijven. Verkeersexcessen echter (het parkeren op trottoirs, dubbelparkeren) zullen in de toekomst strenger bestreden moeten worden.

Drs. R. Groothoff ten slotte gaf zijn visie over het onderwijsbeleid van CPN-wethouder R. van der Velde. Vooral leverde hij kritiek op de plaatsing van onderwijzend personeel en schoolhoofden op wachtgeld. „Het lijkt er veel op, dat vrienden van de wethouder een betere kans op plaatsing maken dan anderen,” was zijn conclusie.

H. J. VADERS

Politieke instuif in Reeuwijk

Reeuwijk — De afdeling Reeuwijk houdt 6 juni een politieke instuif in café „Het wapen van Reeuwijk” aan de d'Aumerielaan. Aanvang 20.15 uur. Door middel van deze avond hoopt het bestuur de leden beter te leren kennen en de onderlinge contacten tussen de leden te versterken. Het hoopt die avond tevens wat dieper te kunnen ingaan op de wensen die onder de leden leven. Enkele raadsleden zullen aanwezig zijn, aan wie vragen over de gemeentelijke problematiek kunnen worden voorgelegd.

Borrel voor liberale ambtenaren

Voor VVD-ers in overheidsdienst in Den Haag en omstreken wordt op iedere eerste maandag van de maand een „Liberale Ambtenarenborrel” georganiseerd, waarop een van onze kamerleden een korte inleiding houdt.

Deze bijeenkomsten vinden telkens plaats in hotel des Indes, Lange Voorhout 54-56 te Den Haag. Aanvang ongeveer 17.30 uur.

Op 4 juni spreekt voor de liberale ambtenaren het Tweede Kamerlid drs. J. F. Scherpenhuizen.

(De Liberale Ambtenarenborrel wordt niet gehouden in de maanden juli, augustus, december en januari).

Bestuursmutaties

Baarn — Het bestuur van de afdeling Baarn is als volgt samengesteld: J. H. Tromp Meesters, voorzitter, mevrouw M. W. Dollekamp-Grotjohann, secretaresse, ir. F. H. Willeumier, penningmeester, drs. H. W. Pot, tweede secretaris, G. J. van Barneveld, tweede penningmeester, mevrouw drs. A. M. Jansen-Strating, tweede voorzitter, G. J. Beuken, mevrouw A. G. Richard-Snethlage, dr. E. J. ten Ham en J. Manting, leden.

Zwijndrecht — Op de laatste algemene ledenvergadering is in het bestuur van de afdeling Zwijndrecht mevrouw W. L. A. Boiten aangewezen als opvolgster van de secretaris, de heer C. J. Brons die is verhuisd. Het adres van het secretariaat is: Prinses Marijkestraat 7 Zwijndrecht. Postbus 227, Telefoon 01850 - 25505.

Maarssen — Na de laatst gehouden ledenvergadering is het bestuur van de afdeling Maarssen als volgt samengesteld: M. W. Hovingh, voorzitter, E. J. M. Herckenrath, secretaris, J. A. Verwey, penningmeester, mevrouw A. Steenbruggen-Brink, L. Suiker, H. C. Weenink en P. Zöllner, leden. Het secretariaat is gevestigd: Dr. Plesmanlaan 228 te Maarssen (03465-2951).

Noordwijkerhout — Het gewijzigde bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: B. J. Wilmsink, voorzitter, mevrouw T. Brandt-Rekker, secretaris-penningmeester en P. van der Wildt, A. Th. Heemskerk en J. Jonkheer, leden. Het secretariaat is gevestigd: Ruys de Berenbroucklaan 1, Noordwijkerhout.

Haarlemmermeer — Het nieuwe bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: voorzitter mr. N. J. P. Giltay Veth (Hoofddorp), secretaris W. J. Bloemkolk (Badhoevedorp), penningmeester mevrouw M. Hoogerward-De Vries (Nieuw-Vennep), mevrouw mr. W. M. C. de Vrey-Vringer (Badhoevedorp), H. J. van Zijverden (Aalsmeer), C. Slot (Hoofddorp) en H. E. Schenk (Badhoevedorp). Het secretariaat is gevestigd: Pascalstraat 66, Badhoevedorp.

Aankondigingen

25 MEI

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Maartensdijk over algemene politiek. 20.00 uur, Zaal Maartenshof, Maartensdijk.

Dr. L. Ginjaar (lid Stuurgroep) spreekt voor de afdeling Heemstede over het Liberaal Manifest.

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Ameide over „De VVD, de partij van mensen die vrij willen zijn”. Gemeenschapscentrum Het Spant, Paramasiebaan, Ameide.

4 JUNI

Ir. D. S. Tuijnman (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling Streefkerk over „de VVD een partij voor vrije mensen”. 20.00 uur, café 't Centrum, Dorpsstraat 17.

Mr. W. J. Geertsema (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zeist. 20.00 uur, Boschlust.

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Woerden.

Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wieringen.

14 JUNI

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Amersfoort (hotel Monopole, 20.00 uur).

18 JUNI

H. J. L. Vonhoff (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Gouda.

21 JUNI

Mevr. mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de ondercentrale Hoekse Waard en de afdelingen Barendrecht en Heerjansdam over „De sociaal zwakke en de sociaal sterke in onze maatschappij”. 20.15 uur, gebouw Concordia, Westmaas.

Bestuursmutaties

Cuyk — Tijdens de laatste vergadering van de afdeling Gewest Land van Cuyk is het bestuur als volgt samengesteld: voorzitter C. Verpalen, Grave, secretaris-penningmeester H. de Locht, Cuyk, Isabellalaan 2, tel. 08850 - 3319, coördinator propaganda H. J. Hierck, Grave, leden J. W. Hilbrands, G. Kaufeld H. M. Sanders, allen Boxmeer, en A. A. Steverink, Mill.

Maastricht — Het dagelijks bestuur van de Kamercentrale Maastricht is met ingang van 1 april als volgt samengesteld: voorzitter W. J. A. van den Berg, Plautusstraat 10, Heerlen, vice-voorzitter J. H. J. Willems, Sint Jansstraat II, Roermond, penningmeester A. A. Robijns, Berkelstraat 12, Valkenburg en secretaris W. A. Ch. M. I. Vastbinder, Sint Pieterskade 3, Maastricht (tel. 043-10676). Openingsuren secretariaat: 16.00—19.00 uur.

Helmond — Het bestuur van de afdeling Helmond is gewijzigd. Het dagelijks bestuur wordt nu gevormd door A. M. Keser, Kromme Steenweg 17, Helmond, voorzitter, mevrouw M. A. Huls-Ten Brake, Korte Tivoli 2a, Stiphout (tel. 04920 - 37097), secretaris-penningmeester en J. A. Scheeren, Julianalaan 53, Helmond, propaganda.

Oosterhout — Tijdens de ledenvergadering van 7 mei is tot voorzitter van de afdeling benoemd de heer W. P. J. Woittiez, Stadhouderslaan 3. Decheidende voorzitter, de heer C. L. van Vliet, werd door zijn opvolger geprezen vanwege zijn elan en grote inzet vanaf

het eerste uur van het bestaan van de afdeling. Tevens werd als nieuw bestuurslid gekozen de heer N. R. Schot, burgemeester Grotenhuisstraat 27, Oosterhout.

Middelburg — Het nieuwe bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: F. W. Spaanderman, voorzitter, J. C. C. Crena Uiterwijk, secretaris, mevrouw A. C. M. J. Vriesman, penningmeester, drs. J. H. Vader, mr. D. F. Vos en E. H. Heyligers, leden. Het secretariaat is gevestigd: Statenlaan 62, Middelburg (tel. 01180 - 5510).

Bergen op Zoom — De heer J. H. Ehrencron is als secretaris van de afdeling afgetreden. Zijn opvolgster is mevrouw G. S. A. Hennes-Boss, Noordzijde 26, Bergen op Zoom.

Helmond — Hier is het bestuur uitgebreid tot elf leden om te komen tot meer gerichte activiteiten. A. M. Keser is voorzitter mevrouw M. A. Huls ten Brake secretaresse en J.A. Scherren, propagandist. Leden zijn: mevrouw A. Fentener van Vlissingen en mevrouw Van de Heuvel en de heren W. van der Lande, C. Andringa de Kempnaer, D. Timmer, A. Meurkens, K. van den Heuvel en T. Sterk.

Tilburg — Het bestuur van de Kamercentrale Tilburg is als volgt samengesteld: voorzitter ir. R. H. Pegel, Hoge Akker 3, Ulvenhout, 2e voorzitter E. L. van den Bergh, Tilburgseweg 187a, Goirle, secretaris, jhr. mr. J. J. van der Goes van Naters, Molenstraat 15, Ulvenhout (01614 - 2640), penningmeester L. A. E. Caniëls, Gerard ter Borchstraat 150, Roosendaal.

Nieuwe afdelingen

Dongen — Op 15 mei is hier een nieuwe afdeling opgericht. Er is een voorlopig bestuur gevormd dat uit de volgende leden bestaat: C. L. van Vliet, voorzitter, mevrouw Geels, secretaresse, de heer Zuidema, penningmeester en de heer à Campo, lid.

Venray — Op maandag 28 mei 1973 wordt de oprichtingsvergadering gehouden van de afdeling Venray.

Deze bijeenkomst zal plaats hebben in het Cultureel Centrum te Venray (bovenzaal, ingang Jan Hensenstraat).

Op de agenda staat onder meer een inleiding door drs. G. H. Beusker, voorzitter van de afdeling Venlo, (waartoe de gemeente Venray tot nu toe behoorde) en een inleiding door mr. G. van Hilten, VVD-raadslid van de gemeente Roermond.

Rijsburg — Op 22 mei heeft te Rijsburg (ZH) een vergadering plaats gehad ter oprichting van een VVD-afdeling aldaar. Oud-staatssecretaris mr. J. G. Rietkerk schetste de doelstellingen van de partij. De nieuwe afdeling telt reeds 35 leden.

JOVD

Den Bosch — Hier is opgericht een afdeling van de JOVD. Leden kunnen zich aanmelden bij mej. C. W. Botter, Lidwinastraat 19, Vught en bij G. L. O. van Boetzelaer, postbus 1321, Den Bosch.

Aankondigingen

26 MEI

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Eindhoven.

Den Bosch — De afdeling Den Bosch belegt 7 juni een ledenvergadering in Hotel Central, Markt. Aanvang 20.30 uur.

Startsein op Landdag

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op 11 mei 1973 werd het kabinet-Den Uyl beëdigd en gaf Wiegel in een felle rede het startsein voor de oppositie. Dat hij dit deed op de Landdag van de „Vrouwen in de VVD” was een bijzondere verrassing. Hij stelde o.m. dat een moeilijke opgaaf wacht en dat daarvoor alle vrouwen en alle mannen nodig zullen zijn. Een ovationeel applaus kon hem overtuigen dat hij op de VVD-vrouwen kan rekenen. Dat is geen loos gebaar. Bij vele gelegenheden hebben hoofdbestuur en partij blijk gegeven de invloed die deze vrouwen hebben in openbare lichamen en allerlei organisaties, ook de grote landelijke, te onderkennen en te waarderen. Ook nu weer was de heer Vogely als afgeant van het dagelijks bestuur aanwezig, terwijl mevrouw Van Someren uit het buitenland een blijk van waardering zond.

Wij zullen, zei Wiegel, niet méér beloven dan wij kunnen waarmaken, wij zullen niet de fout maken van Den Uyl in de oppositie en alles afkraken. Als het goed is zullen we dat hardop zeggen in de mening dat eerlijkheid het langst duurt, ook in de politiek. Wij zullen een eerlijke, keiharde oppositie voeren. Wat wij willen is: zo snel mogelijk dit kabinet weg. De VVD-fractie mag er zijn, met anderen gaat zij tot de aanval over. Voor de verkiezingen in het volgende jaar ligt er een grote taak voor allen: die verkiezingen tot het succes te maken zodat de tweede partij van Nederland worden.

Voor vragen stellen was geen gelegenheid, Wiegel werd al weer ergens anders verwacht, aanleiding voor de voorzitter mevrouw Dettmeyer, om uit te roepen: Meneer Wiegel, gaat u a.u.b. onmiddellijk weg, maak geen brokken op de weg, want wij willen u niet missen bij de komende strijd! Aldus geschiedde.

De heer dr. J. W. H. Geerlings, chef Economische Dienst van de Ned. Spoorwegen, sprak daarna over „Een NS-visie op het openbaar vervoer.” Het openbaar vervoer is een stuk van onze maatschappij en hangt nauw samen met alle ontwikkeling, ruimtelijke ordening, stedenbouw, huisvesting enz. Bij de NS is verlies op onrendabele lijnen dan ook niet meer alleen doorslaggevend bij het bepalen van het beleid, zoals blijkt bij b.v. de Zoetermeer- of de Schiphollijn. Dergelijke lijnen zijn belangrijk, niet alleen voor NS, maar meer nog voor een gebied, het gehele land en zelfs daarbuiten.

Wil men openbaar vervoer, dan moet het goed zijn, zó dat men er wat aan heeft. Dat houdt dan wel in dat men rekening houdt met de exploitatiekosten van het huidige niveau en die van de toekomst. En dan niet alleen van de NS, maar ook van metro, tram, bus enz. Ook het verleden drukt nog altijd op het huidige kostenniveau, omdat tekorten toen moesten worden gedekt met bankleningen.

In EEG-verband is sinds vorig jaar een regeling getroffen met de regering. Wil b.v. NS een onrendabele lijn sluiten en vindt de regering dat ze open moet blijven, dan gebeurt dat, maar dan moet ze wel betalen. Dat geldt voor alle lijnen. Om te voorkomen dat de efficiëntie-prikkel zou verdwijnen, is deze in de regeling wel degelijk verwerkt.

De ontdekking van aardgas betekende voor N.S. het wegvallen van de grootste klant voor het goederenvervoer, nl. voor steenkool, een zeer gevoelig verlies. Ook bij NS werkt de geldontwaarding en stijgen de kosten. Bedroegen de kosten in de personeelssector in 1960 nog ongeveer 40 pct., nu al bedragen ze bijna 55 pct.

Al deze factoren spelen bedrijfs-economisch mee. Onze maatschappij zal geconfronteerd moeten worden met alle belangrijke aspecten van deze problemen, met alle structuren, vervoer, ongevallen, met alles. Daaruit zullen alternatieven tevoorschijn komen waaruit een keuze zal moeten worden gemaakt.

Hierna sprak mevrouw drs. N. Smit-Kroes, lid Tweede Kamer voor de VVD over: „Een liberale visie op het openbaar vervoer.” Politiek is niet de kunst van het wenselijke, maar van het mogelijke. Een meer praktische dan principiële benadering zou daarbij vaak wenselijk zijn. Het afwegen van de belan-

Tijdens de Landdag werden over het onderwerp Openbaar vervoer inleidingen gehouden door het Tweede-Kamerlid mevrouw Smit-Kroes (links) en de chef van de afdeling economische dienst van de NS, de heer Geerlings. Verder aan de tafel de voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, mevrouw Dettmeijer-Labberton en de Utrechtse centrale-vertegenwoordigster, mevrouw Alting-Ambrosius.

De heer Wiegel gaf in Utrecht het startsein voor de oppositie tegen het kabinet-Den Uyl.

VVD-vrouwen tijdens de excursie naar kasteel Nijenrode aan de Vecht.

gen van het openbaar vervoer is een taak van de overheid. Om dat beleid te realiseren is visie nodig, vooral op de toekomst.

Openbaar vervoer of vervoer in het algemeen is niet alleen een kwestie van geld. Ook is de vraag belangrijk: hoe kunnen we zoveel mogelijk doen met het geld dat we hebben. Dat vereist samenspel, ook en vooral tussen de verschillende ministeries. Ook de consument zal moeten worden ingeschakeld.

De totale kosten van de overheid bij dit alles zijn niet overzichtelijk. Daarom leek de gedachte van minister Drees op Verkeer en Waterstaat het ei van Columbus. Als er een verkeersfonds zou zijn, dan zou je daaruit alles kunnen financieren. Akkoord, maar dan moet je wel eerst weten hoe alles in elkaar zit. Nu doet het rijk wat, en de provincie, de gemeente, ruimtelijke ordening, alles werkt naast en veelal langs elkaar.

In dat fonds zouden de algemene middelen, benzine- en verkeersbelasting, maar ook een congestiebelasting (die beoogt een betaling naar gelang men hinder veroorzaakt), uitgewerkt door de Telders-stichting, moeten worden ondergebracht. Te overdenken ware of bij de vraag naar betere voorzieningen ten behoeve van een gebied of bedrijf de kosten niet geheel of ten dele door deze belanghebbenden kunnen worden opgebracht. Maar dan moet dat geld wel voor vervoer binnen dat gebied worden besteed.

De verantwoordelijkheid voor dit alles zou bij een centraal instituut voor het beheer van het openbaar vervoer moeten liggen dat de kosten van alle voer-middelen coördineert. Dan pas kan er beslist worden, dan kunnen de Kamerleden uit alternatieven kiezen.

Na de woorden van mevr. Smit en de lunch reed het gezelschap ter ontspanning door het Gooi en langs de Vecht naar kasteel Nijenrode. De rector, dr. E. B. J. Postma, leidde zijn plm. 140 gasten rond door het middeleeuwse kasteel, waarna hij in de voormalige wapenzaal een boeiend overzicht gaf van de geschiedenis van gebouw en bewoners. Daarna besprak hij het doel van het hier gevestigde Instituut voor Bedrijfskunde waar studenten worden opgeleid tot functionarissen op verantwoordelijke plaatsen in ondernemingen en andere organisaties. De daaraan verbonden problemen dienen vanuit een brede achtergrond te worden benaderd en op grond van deze gedachte heeft Nijenrode zijn studiepakket vastgesteld waarbij inzicht in intermenselijke verhoudingen zeker niet is vergeten. Een overzicht van de toekomstmogelijkheden, ook die tot verdere studie, sloten dit vooral voor belanghebbende moeders zo interessante betoog af.

Hiermee kwam een eind aan deze zo zeer geslaagde Landdag. Mevrouw Alting-Ambrosius en haar medewerkers, die een groot aandeel hadden in de organisatie, komt alle hulde en dank toe.

Mr. M. L. BUSCHKENS-DIJKGRAAF

Contactdag Drenthe

Op 8 juni wordt in hotel Homan te Hoogeveen de provinciale contactdag voor de provincie Drenthe gehouden. Aanvang 10.00 uur. **Programma:** 10.00 u. Ontvangst en opening door centrale vertegenwoordigster; 10.30 u. De heer H. J. L. Vonhoff en de heer J. L. Nysingh, voorzitter van het DLG discussiëren over het onderwerp „Werken in het landschap: bedrijf of toneel?"; 12.30 u. Gezamenlijke koffietafel; 14.00 u. Vertrek — met eigen vervoer — naar het zeer moderne veebedrijf van de heer M. Benning te Dwingeloo; 16.00 u. Sluitting.

De kosten van deze dag bedragen f 8 per persoon, incl. koffietafel. Introducties zijn welkom.

Opgave (met de mededeling of men over eigen vervoer beschikt) uiterlijk vóór 1 juni a.s. Het verschuldigde bedrag dient te worden overgemaakt op de rekening van de Vrouwen in de VVD in Drenthe bij de Rabobank te Dwingeloo.

E. ALBERTI-TUIJNMAN, Ruinerwold
G. M. BOSSCHER-HUIZINGA v.d. WAL, Assen

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 353 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

Ex-bewindslieden in fractie

Mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van de VVD, zet in dit artikel uiteen via welke procedures de heren Geertsema, De Koster, Rietkerk en Vonhoff alsnog hun zetel in de Tweede Kamer hebben kunnen innemen.

Het zal velen zijn opgevallen dat begin mei berichten in de kranten verschenen dat de liberale bewindslieden Geertsema en De Koster hun ministerschap niet langer met het Kamerlidmaatschap mochten verenigen en derhalve de Tweede Kamer moesten verlaten. Ook voor de liberale staatssecretarissen Rietkerk en Vonhoff gold dat zij de dubbelfunctie niet langer mochten continueren, maar hun werd ontslag als staatssecretaris verleend, zodat zij hun Kamerlidmaatschap konden continueren.

Niettemin zullen op 28 mei a.s. de heren Geertsema en De Koster — na hernieuwde beëdiging — deel uitmaken van onze fractie. Hoe dit mogelijk is hoop ik hieronder duidelijk te maken.

Kort na 29 november 1972 en wel op 4 december 1972 werden 22 VVD-kandidaten verkozen verklaard. In deels wisselende volgorde stonden op al onze lijsten op de 22 eerste plaatsen dezelfde 22 kandidaten, die dus allen verkozen werden verklaard. Daarbij waren ook de heren Geertsema, De Koster, Rietkerk en Vonhoff die op dat ogenblik deel uitmaakten van het kabinet. Artikel 106 van de Grondwet bepaalt dat een lid van de Staten-Generaal niet tegelijkertijd minister kan zijn. Nochtans kan een minister, bij een verkiezing tot lid der Staten-Generaal gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating als lid het ambt van minister het lidmaatschap van de Staten-Generaal verenigen (Artikel 106.2 Grondwet). Hetzelfde geldt voor staatssecretarissen.

Aangezien de VVD-fractie een lange kabinetsformatie voorzag en zoveel mogelijk wilde uitsluiten dat door verloop van deze driemaandstermijn de combinatie onmogelijk zou worden gemaakt voordat er een nieuw kabinet was, besloten de vier betrokkenen hun „toelating als lid” van de Tweede Kamer zo lang mogelijk uit te stellen. De driemaandstermijn gaat immers pas in bij die toelating als lid. Bij de beëdiging als Kamerlid dus.

Zoals mr. W. J. Geertsema reeds in Vrijheid en Democratie van 5 januari jl. uiteenzette heeft een verkozen Kamerlid op grond van de Kieswet enkele weken (te weten: 4 weken na de dagtekening van de benoemingsbrief, die weer binnen drie dagen na de vaststelling van de uitslag moet zijn verzonden aan de betrokkene) de tijd voor het inzenden van zijn geloofsbrief.

De liberale bewindslieden hebben pas aan het eind van deze termijn hun geloofsbrief ingezonden. Intussen was de Kamer op Kerstreeces en kon deze niet over de geloofsbrief beslissen en tot beëdiging overgaan. Na het kerstreeces van de Tweede Kamer werden de heren Rietkerk en Vonhoff alsnog beëdigd, en wel beiden op 23 januari. De heren De Koster en Geertsema werden beëdigd op respectievelijk 1 en 7 februari 1973. Dit betekende dat op uiterlijk 1 resp. 7 mei 1973 te hunnen aanzien de driemaandstermijn van artikel 106, tweede lid, van de Grondwet zou verstrijken.

Zoals ook bij de andere staatssecretarissen die tevens Kamerlid waren al eerder was geschied, verkregen de heren Rietkerk en Vonhoff, die beiden op 23 januari waren beëdigd, op 23 april hun ontslag als staatssecretaris. Zij konden hun kamerlidmaatschap dus continueren. De heren De Koster en Geertsema

Mr. W. J. Geertsema

H. J. de Koster

Mr. J. G. Rietkerk

H. J. L. Vonhoff

zagen zich genoopt als Kamerlid te bedanken. Zij deden dat op resp. 1 en 7 mei.

Onderzoek

Enige tijd tevoren was door fractie, fractiestaf en dagelijks bestuur enig Kieswet-onderzoek gepleegd om de consequenties te bezien. Het werd immers steeds onaannemelijker dat er toch nog een kabinet met liberale bewindslieden tot stand zou komen. Zoals de heer Geertsema in zijn eerdergenoemde artikel reeds had uiteengezet mocht worden aangenomen dat het de bedoeling van de partij en van de VVD-kiezers was geweest dat de eerste 22 kandidaten op de VVD-lijst de toegewezen 22 zetels zouden gaan bezetten. Het zou derhalve aangenaam zijn indien de Kieswet een mogelijkheid bood dat na de totstandkoming van een kabinet een mogelijkheid bood dat na de totstandkoming van een kabinet ook de heren De Koster en Geertsema weer deel zouden gaan uitmaken van de fractie.

Nu had wegens gezondheidsredenen de heer Van de Ven in december zijn benoeming niet kunnen aanvaarden. Volgens het systeem van de Kieswet wordt bij elke vacature weer van nummer 1 van de lijst af nagegaan of de betrokkene in de Kamer zit. Is dat niet het geval, dan wordt hij benoemd verklaard. Hij heeft dan weer vier weken de tijd om zijn geloofsbrief in te zenden, dan wel te laten weten dat hij de benoeming niet aanvaardt.

Met de heer Van de Ven werd dus afgesproken dat hij — hoewel hij om gezondheidsredenen nog steeds geen benoeming tot Kamerlid zou kunnen aanvaarden — bij ontvangst van het bericht dat hij benoemd was in de vacature-De Koster vier weken zou wachten. Aldus hield hij een plaats vrij. Nadat vervolgens mr. Geertsema zijn Kamerlidmaatschap moest neerleggen kreeg volgens hetzelfde systeem de net zes dagen tevoren afgetreden heer De Koster

bericht dat hij was benoemd in de vacature-Geertsema.

Stuivertje gewisseld

Op vrijdag 11 mei namen de roden het bewind over en op dezelfde dag verkregen de heren Geertsema en De Koster ontslag als minister. Dit feit gaf de heer De Koster de vrijheid om op maandag 14 mei de benoeming in de vacature-Geertsema te aanvaarden door inzending van zijn geloofsbrief. De heer Van de Ven berichtte op 15 mei dat hij zijn benoeming in de vacature De Koster niet aanvaardde, waarna op 16 mei in deze vacature de heer Geertsema werd benoemd. Deze zond zijn geloofsbrief in. Op de eerstvolgende Kamervergadering, die op 28 mei plaats vindt, zullen beide heren worden beëdigd. De fractie is dan weer geheel compleet en — behoudens het ongelukkige feit dat de heer Van de Ven om gezondheidsredenen geen deel kan uitmaken van de fractie — geheel samengesteld als door de partij werd beoogd. Alleen hebben de heren De Koster en Geertsema stuivertje gewisseld.

In het overzicht van de verkiezing dat ik in Vrijheid en Democratie van 8 december jl. schreef, maakt dit enig verschil: Geertsema werd de eerst keer benoemd verklaard op de Arnhemse lijst in combinatie I en nu op de Utrechtse lijst in combinatie IV in plaats van de heer De Koster die van de Utrechtse lijst overging naar de Arnhemse en dus van combinatie IV naar I. Volledigheidshalve zij vermeld dat op de oorspronkelijke plaats van Van de Ven (Nijmegen Combinatie I), Scherpenhuizen werd benoemd.

Dank zij het aldus benutten van de mogelijkheden die de Kieswet biedt en de medewerking van de heer Van de Ven was het niet alleen mogelijk de fractie te bemannen op de wijze als op de kandidaatstelling beoogd, tevens werd voorkomen dat intussen andere VVD-kandidaten zouden zijn benoemd op wie dan wellicht een beroep gedaan had moeten worden weer plaats te maken voor de oud-bewindslieden. Dat zou voor de betrokkenen hoogst ongelukkig zijn geweest. Niemand geeft voor enkele weken kamerlidmaatschap graag zijn betrekking prijs. Bovendien zouden wachtgeldverplichtingen zijn ontstaan en de VVD springt nu eenmaal gaarne verantwoord om met overheidsmiddelen.

De vraag kan rijzen waarom in KVP- en AR-fractie niet aldus is gehandeld, zou immers minister-president Biesheuvel ook zijn aftreden als Kamerlid hebben kunnen uitstellen, dan zou de kabinetsformatie wellicht een veel gunstiger verloop hebben gehad. Het vermoedelijk juiste antwoord op deze vraag is, dat de heer Biesheuvel, die na zijn benoeming tot Kamerlid tot fractievoorzitter werd gekozen en als zodanig advies aan de Koningin moest uitbrengen, zich ook direct tot Kamerlid moest laten beëdiggen. De figuur dat iemand als fractievoorzitter optreedt terwijl hij strikt formeel geen deel uitmaakt van de Tweede Kamer laat zich immers moeilijk indenken. Onze Tweede-Kamerfractie had het daarmee gemakkelijker en benoemde mr. Geertsema nog voor diens beëdiging tot eerste vice-voorzitter van de fractie.

F. KORTHALS ALTES

Geen vertrouwen

Niet minder dan 74 pct. van het Nederlandse volk heeft volgens een vorige week gehouden Elsevier/NIPO enquête geen of weinig vertrouwen in het Kabinet-Den Uyl. En wel 53 pct. weinig vertrouwen en 21 pct. in het geheel geen vertrouwen. Slechts 21 pct. van de kiezers heeft veel vertrouwen in het pas opgetreden kabinet.

Ondanks dat opmerkelijke gebrek aan vertrouwen, is een groot deel van de ondervraagden van mening, dat de Tweede Kamer het nieuwe kabinet wel een kans moet geven, dus: niet onmiddellijk naar huis moet sturen. Dat zou volgens de enquête zelfs 60 pct. (wel het laagste percentage) van de VVD-aanhanger vinden. Elsevier merkt hierover op: „Zelfs in liberale kring is men blijkbaar murw geraakt door de langdurige kabinetsformatie”.

De redactie van Elsevier vroeg (o.a.) ook het oordeel van de heer Wiegel over

dit resultaat. En deze antwoordde: „Uit deze enquête blijkt duidelijk dat een grote groep van het Nederlandse volk het kabinet aan het bewind wil laten, voorlopig. Ik zie daar twee redenen voor. De eerste is de lange duur van de formatie; men is het geharrewar meer dan zat. De tweede is, dat een grote groep van voor- en tegenstanders van Den Uyl vindt dat hij maar eens moet waarmaken wat hij allemaal beloofd heeft. Zo wordt er onder mijn eigen aanhang blijkbaar ook over gedacht”.

„Ondertussen bewijzen de cijfers ook, dat het Nederlandse volk maar weinig vertrouwen heeft in deze regering. Voor de VVD vind ik zo'n houding begrijpelijk, voor de confessionelen vind ik die opmerkelijk. Hieruit spreekt wel, dat de leiding van KVP en ARP niet de mening van de achterban vertolkt. Men heeft politiek gezien een duidelijke taxatiefout gemaakt door te denken, dat de samenwerking met ons tot verlies bij

de verkiezingen heeft geleid. Ze hebben juist verloren door zich van ons te distantiëren. Uit de snelle ledenaanwas van de VVD blijkt een stuk ongenoegen bij KVP- en ARP-leden. De laatste twee weken kregen we er ruim duizend nieuwe leden bij. Daarbij waren veel overlopers uit de ARP en de KVP. Ik begrijp wel, dat de meerderheid van de kiezers — en zelfs een meerderheid van de VVD-stemmers — Den Uyl een kans wil geven na alle moeilijkheden bij de formatie, maar ik acht het op dit moment nog altijd in het belang van Nederland als het nieuwe kabinet zo snel mogelijk verdwijnt. Het beleid ligt dan nog wel niet officieel op tafel, maar als je naar het programma van de progressieve drie kijkt, weet je nu al dat er grote groepen in onze samenleving in de verdrukking komen onder het Kabinet-Den Uyl”. Aldus de heer Wiegel in zijn commentaar aan Elseviers Magazine.

A.W.A.

Geen huurbelasting!

Het Tweede Kamerlid voor de VVD, de heer L. M. de Beer schreef het hiernaast afgedrukte artikel voor het dagblad De Gelderlander. Men vindt er de belangrijkste VVD-argumenten in vóór huurliberalisatie en tegen het voornemen van het kabinet-Den Uyl om deze ontwikkeling af te remmen of te stoppen.

Het ziet er naar uit dat de nieuwe regering-Den Uyl ons zal gaan opscheppen met een huurbelasting. Helemaal zeker is dat op dit moment nog niet, omdat de regeringsverklaring pas op 28 mei komt, en er niets over die zaak staat in het „werkprogram”, dat de beide formateurs samen met de nieuwe ministers hadden uitgedokterd.

Ook in de verkiezingsprogramma's van de KVP en de AR wordt er met geen woord over gerept; ja zelfs het Beleidsplan 1971-1975 van D'66 (dat was het program van die partij toen ze zich nog niet met huid en haar aan de PvdA hadden verkocht) zegt niets over een huurbelasting.

Maar die huurbelasting staat wél heel duidelijk in „Keerpunt 1972” het regeer-program van de PvdA, PPR en D'66 tezamen; en zoals u weet is dat min of meer het program van het nieuwe kabinet geworden. Bovendien heeft de kersverse staatssecretaris Schaeffer dit onlangs nog eens bevestigd in een spreekbeurt te Eindhoven. En ten slotte zit die huurbelasting ook in het pakket van eisen, dat de drie vakcentrales NVV, NKV en CNV vorige week op tafel hebben gelegd. Het ziet er dus somber uit.

Misleiding

Om iets meer te weten te komen over de achtergrond en diepere betekenis van die huurbelasting, moeten we lezen wat daarover staat in het linkse program „Keerpunt.” Daarin wordt overigens niet gesproken over een „huurbelasting”, maar over een „doorstromingsheffing.” Reuze misleidend! Het woord „doorstromingsheffing” suggereert heel duidelijk dat de heffing wordt opgelegd aan diegenen, die hun inkomsten flink zagen stijgen in de loop der tijd, en omdat zij in een goedkoop huis zitten van de gemeente of een woningbouwvereniging, daar eigenlijk niet meer in thuishoren. Zo'n woning heeft een lage huur, omdat de Staat er jaarlijks een flinke subsidie op geeft, zodat de huurder niet het volle pond behoeft te betalen. Daar hebben wij dan met ons allen aan meebetaald uit de belastingcenten; en er zou inderdaad enige rechtvaardigheid in zitten indien in een dergelijk geval de huurder die subsidie zou terugbetalen aan de gemeenschap of anders de goedkope woning zou vrijmaken voor iemand met een lager inkomen. Een dergelijke doorstromingsheffing is al eens een paar jaar eerder door de Tweede Kamer aanvaard, maar door de „Eerste Kamer” verworpen.

Maar wie „Keerpunt 1972” leest, ontdekt al gauw dat de bedoelingen van de linkse partijen véél en véél verder gaan. In hun gedachtengang zullen ook de bewoners van huurwoningen, waar de gemeenschap nog nooit één cent subsidie aan heeft besteed, onder de huurbelasting gaan vallen; zodra ze maar minder dan 10 pct. van hun inkomen aan huur besteden en meer verdienen dan ca. f 20.000,- per jaar. Ja, zelfs zij, die zich een eigen woning hebben aangeschaft (vaak ten koste van veel inspanning) en nu eindelijk de vruchten van hun spaarzaamheid dachten te gaan plukken, zullen er aan moeten geloven. En hoe denken de linkse partijen dit te kunnen rechtvaardigen?

Aap uit de mouw

Het antwoord op die vraag vinden we in de „Preamble” (een duur woord

voor inleiding) van „Keerpunt 1972”. Daar staat namelijk letterlijk, dat het huur- en subsidiebeleid moet worden gehanteerd om méér gelijkheid van inkomens en vermogens te bereiken. Hier komt de aap uit de mouw. Het gaat de PvdA, PPR en D'66 er blijkbaar niet in de eerste plaats om, om in het belang van de volkshuisvesting naar een goede regeling te zoeken — neen: bij hen wordt het volkshuisvestingsbeleid ondergeschikt gemaakt aan een „verhevener” doel: de herverdeling van inkomsten. Dát is de ware bedoeling, en tegen die achtergrond moeten we de voorgestelde doorstromingsheffing dan ook bezien.

Daarom is ook het woord „doorstromingsheffing” misleidend. Want waar moet een huurder dan wel naar toe wanneer er in zijn gemeente geen behoorlijke woningen zijn om naar toe door te stromen? Of wat valt er door te stromen voor de bewoner van een eigen huis? Moet hij soms zijn woning verkopen en een duurdere koopwoning nemen? Dat is toch te belachelijk om over te praten! Als we het hebben over de regeling, die de linkse partijen willen, moeten we dus niet spreken over een doorstromingsheffing, maar over een huurbelasting; want dat geeft de bedoeling die zij hebben beter weer. Fraaie woorden — daar kopen we niets voor.

Afgezien dus van het verkeerde uitgangspunt is een ander groot bezwaar tegen de huurbelasting dat zij geen oplossing biedt voor de problemen, waar we in de volkshuisvesting mee zitten.

Sociaal onjust

Jarenlang — vooral onder socialistische kabinetten — zijn de huren kunstmatig laag gehouden. Uit oogpunt van inkomenspolitiek leek dat verstandig, maar bekeken vanuit het belang van een gezond volkshuisvestingsbeleid is dit funest gebleken en wel om twee redenen. Ten eerste zijn door deze politiek de verschillen in huur tussen bestaande bouw en nieuwbouw abnormaal groot geworden.

Dat geeft aanleiding tot sociaal onjuiste toestanden, want een groot deel van hen, die op de dure nieuwbouw zijn aangewezen, zijn jongeren die een gezin willen stichten of bejaarden die kleiner willen gaan wonen; en dat zijn over het algemeen juist niet degenen, die over een ruime beurs beschikken. Ten tweede zijn we door het kunstmatig laag houden van de huren in een situatie beland, waarbij de huuropbrengst van de oudere woningen niet meer voldoende is om behalve de belastingen en een bescheiden rendement ook nog behoorlijk onderhoud te plegen — om over echte verbeteringen maar te zwijgen.

Ongeveer driekwart van onze woningen doet een huur van minder dan f 150,- in een maand. Eenieder kan op zijn vingers natellen dat alleen al een eenvoudige schilderbeurt de huuropbrengst van twee jaar kost. Het gevolg is, dat het oude woningbestand langzaam maar zeker verpaupert. De huurders op hun beurt zeggen dan heel begrijpelijk: „Als mijn huisbaas de woning niet behoorlijk onderhoudt, ben ik ook niet van plan om huurverhogingen te betalen,” en zo draaien we dan in een kringetje rond en komen er niet uit. De huurbelasting verandert hier niets aan, want het meerdere geld dat de huurder moet dokken komt niet terecht bij de huiseigenaar, maar in de schatkist.

Ook met ons subsidiesysteem zitten

we scheef. Zoals de regeling nu is, betaalt de huurder van een nieuwgebouwde woningwetwoning zo ongeveer de helft van de echte huur; de andere helft wordt door de Staat bijgelegd. Dat gebeurt uiteraard van de belastingcenten. De huurder merkt daar niets van, want deze subsidie wordt buiten hem om door de Staat rechtstreeks uitgekeerd aan de woningbouwvereniging of de gemeente.

Het foutieve van dit systeem is nu, dat bij dit alles niet wordt gekeken naar het inkomen van de huurder. En zo krijgen we dan het gekke verschijnsel, dat aan de ene kant de nieuwbouwhuren voor de lagere inkomensgroepen tóch nog te hoog zijn, ondanks de subsidies; terwijl aan de andere kant (voornamelijk in de wat oudere woningwetwoningen) heel wat bewoners ongemerkt een subsidie krijgen die ze eigenlijk helemaal niet nodig hebben!

Wie nu meent dat je dit in principe foutieve subsidiesysteem kunt rechtbreien door een huurbelasting in te voeren, moet zich wel realiseren dat je op die manier eerts een legertje ambtenaren inschakelt om subsidies op de woningen uit te keren, om vervolgens een ander legertje ambtenaren huurbelasting te laten innen omdat een groot deel van die subsidies achteraf ten onrechte blijkt te zijn uitgekeerd...

Oplossing

Er bestaat een gezonde oplossing voor de hierboven genoemde problemen. Die oplossing is: eenieder betaalt de huur, die de woning waard is; en wie dat niet kan heeft recht op een subsidie. Die subsidie is dan afhankelijk van het inkomen; wie het 't hardste nodig heeft, krijgt ook het meest.

Ik wil er geen doekjes om winden: deze oplossing zal tot gevolg hebben dat de huren van de oudere (maar goede) woningen harder zullen stijgen dan we tot nu toe gewend waren. Dat is natuurlijk niet leuk, maar daar staat dan ook tegenover dat we op die manier wel het probleem van het achterstallige onderhoud kunnen aanpakken, en bovendien is het een sociaal rechtvaardig systeem, want wie de hogere huur niet kan betalen krijgt immers een flinke huursubsidie, zodat hij niet in moeilijkheden komt. Verder is het ook een economisch gezonde oplossing; wie in woningen wil beleggen, krijgt een normaal (niet abnormaal hoog!) rendement, waardoor er een positieve invloed van zal uitgaan op het oude woningbezit; en verder worden er geen subsidies uitgekeerd aan mensen die dat niet nodig hebben. Ten slotte: het is ook een eenvoudig systeem. Onderzoek heeft uitgewezen dat op die manier nog geen 15 pct. van de huurders een dergelijke subsidie nodig zal hebben, waardoor veel onnodige bureaucratie wordt vermeden.

De conclusie is duidelijk. De huurbelasting van de linkse partijen is gebaseerd op een verkeerd uitgangspunt; het lost niets op voor wat de structurele problemen van de volkshuisvesting betreft; is een ambtenarij van jewelste en werkt onrechtvaardig voor vele huurders en bewoners van eigen woningen. Terwijl het niet eens nodig is. Er is een andere, betere oplossing. Alleen — die oplossing staat toevallig net niet in het program „Keerpunt 1972”. En daarom vrees ik, dat de socialistische stokpaardjes het zullen winnen van het gezond verstand.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Het kabinet Den Uyl

VERVOLG VAN PAGINA 1

over de VVD en dan in het bijzonder over haar fractievoorzitter, de heer Wiegel. Deze had in een gesprek met het Algemeen Dagblad herinnerd aan zijn voorganger uit een wat verder verleden, prof. Oud. „Die was niet de man met de botte bijl, zoals Den Uyl, maar de man van het floret, die de coalitiepartijen uit elkaar wist te drijven.”

Daarop doelend, verweet de heer Andriessen zijn collega-fractievoorzitter, dat deze tot nu toe meer met de botte bijl dan met het floret had geschermd. Waarschijnlijk echter is de heer Andriessen in zijn nood wat overgevoelig en verblind geraakt en ziet hij zelf het verschil tussen een bijl en een floret niet zo goed meer. Velen van zijn vroegere — of ook nog tegenwoordige — aanhangers zien dat verschil wel en kunnen blijkens hun reacties en bijval zich zeer wel in de aanvalstactiek van de VVD en haar fractievoorzitter vinden. Wiegel voert trouwens bepaald geen „one man show” op. Hij bepaalt zijn tactiek in goed overleg met zijn fractie en het partijbestuur.

Met zijn kritiek op Wiegel bevindt de heer Andriessen zich in hetzelfde schuit-

je als prof. F. Duynstee. Na maandenlang zelf in zijn artikelen in De Telegraaf kritiek op de politiek van de linkse drie (en ook menigmaal op die van de confessionelen in de formatietijd) te hebben geleverd, ziet deze thans (De Telegraaf van 18 mei) een mooie „brugfunctie” voor het Kabinet-Den Uyl in het verschieft en vrees hij nu plotseling de kritiek van Wiegel.

Het is met prof. Duynstee een vreemd geval. Lange tijd kan men zijn beschouwingen met genoegen en instemming lezen en dan volkomen onverwacht lijkt het of hij alle gevoel voor politieke realiteit heeft verloren. Zijn hang naar een „nationaal kabinet”, die in zijn Telegraaf-artikel van 18 mei naar voren komt, is een studeerkamer-theorie, welke iedere aansluiting bij de actuele realiteit mist. De personen van de meeste ministers in het nieuwe kabinet wekken zijn vertrouwen. En hij meent, dat mevrouw Vorrink en de heren Van Agt, Brouwer, Van Doorn, Duisterberg, De Gaay Fortman, Van Kemenade, Lubbers, Van der Stoel, Vredeling en Westerterp best in zo'n nationaal („of een progressief-christendemocratisch parlementair”) kabinet zouden hebben kunnen zitten.

Onder een „nationaal kabinet” moet de schrijver natuurlijk wel verstaan een kabinet waarin alle grote en middelgrote partijen zouden moeten samenwerken, dus ook de VVD (en de CHU en DS'70). Het duurde vijftien maanden voordat dit kabinet van ministers uit de links-radicalen drie en uit twee confessionele partijen met veel moeite en pijn was gevormd. Hoeveel maanden denkt prof. Duynstee dat er nodig zouden zijn geweest om tot een „nationaal kabinet” van PvdA tot VVD te komen? Dat dit, buiten werkelijke noodsituaties als rechtstreekse oorlogsdreiging of een ernstige constitutionele crisis mogelijk zou zijn, is buitengesloten. Het zou — aangenomen een ogenblik dat dit wel mogelijk zou zijn — trouwens een kabinet zonder werkelijke daadkracht zijn, omdat het tot eindeloze en volstrekt kleurloze compromissen zou moeten leiden, die niemand zouden bevredigen en de grote problemen wegens gebrek aan principiële overeenstemming zou moeten laten liggen of omzeilen.

Toch een klucht?

De plotselinge vriendelijkheid van prof. Duynstee tegen het Kabinet-Den Uyl (of een deel daarvan) klopt ook niet met wat deze Nijmeegse hoogleraar één dag eerder had geschreven. Toen noemde hij het Kabinet-Den Uyl niet goed passend in ons parlementaire bestel. Hij achtte het „vanuit het parlement niet voldoende gelegitimeerd”. Dit kabinet zag hij geboren „door een samentreffen enerzijds van de wil der z.g. progressieve drie om ons land zijn program en zijn mensen op te leggen, en anderzijds van de hopeloze verwarring onder (de) partijen die oorspronkelijk het Kabinet-Biesheuvel vormden”.

Aan het einde van dat artikel (van 17 mei dus) herinnerde hij aan het ongelukkige begin van het Kabinet-Den Uyl met zijn beleid ten aanzien van de staatssecretarissen. „Het resultaat lijkt soms op een klucht. Na alles wat er al vóór de geboorte van dit kabinet is voorafgegaan, is de slotfase een goed aansluitende, maar dan ook weinig goeds belovende demonstratie van progressieve doordrijverij”.

Zo is het inderdaad. En omdat wij ons dat program niet willen laten opleggen en omdat wij niet aan „weinig goeds belovende demonstraties van progressieve doordrijverij” willen meedoen, zal de VVD, zoals Wiegel heeft aangekondigd, een „zakelijke, maar heel harde oppositie” voeren. En we zijn ervan overtuigd, dat prof. Duynstee ons eens (en misschien al vrij spoedig) achteraf gezien gelijk zal geven. Dat zal hij wellicht ook des te eerder doen, nu een van zijn „christen-democratische” medestanders, de veel-geplaaide anti-revolutionaire fractievoorzitter mr. Aantjes, die voor deze onzalige kabinetsformatie grote mede-verantwoordelijkheid draagt, inmiddels al alarm heeft geslagen over de defensie. Deze waarschuwde het Kabinet-Den Uyl namelijk in niet mis te verstane termen, dat de ARP „in geen geval bezuinigingsvoorstellen van de regering voor de begroting 1973 zal steunen”.

In dezelfde radio-rubriek, waarin mr. Aantjes dit mededeelde, liet de heer A. R. Coppes, als PPR-Kamerlid bondge-

noot in deze nieuwe coalitie, weten dat „het voor zijn partij wel moeilijk zou worden om aan de regering mee te werken wanneer niet duidelijk zou blijken, dat het beleid op Defensie er niet op gericht is om ons land langzaam uit de NAVO te werken”.

Van eenheid en samenwerking gesproken! Het hele geval kraakt nu al zo, dat het overal te horen is.

Nota over inkomenspolitiek

VERVOLG VAN PAGINA 3

het ondernemingsresultaat tot uitdrukking. Tot besluit wordt opgemerkt dat te weinig de grote invloed van de inkomensoverdrachten krachtens de sociale wetgeving in de discussie over de inkomensverhouding wordt betrokken. Deze overdrachten komen — overeenkomstig de bedoeling — belangrijk meer ten goede aan de lagere inkomensgroepen.

Inflatie

De inflatiebestrijding dient met meer kracht ter hand te worden genomen om te voorkomen dat daardoor onze welvaartsontwikkeling in gevaar wordt gebracht en om diegenen te beschermen, wier inkomenspositie wordt ondermijnd.

Het kan onder bepaalde omstandigheden nodig zijn dat de hogere inkomens tijdelijk sterker worden gematigd om te bereiken dat de lagere toch nog enige reële welvaartsstijging ten deel valt. Maar dat is nog heel wat anders dan een bewuste nivellering ter wille van de nivellering.

Spreiding van de werkgelegenheid en herscholing kunnen voorts wezenlijke bijdragen leveren tot betere inkomensverhoudingen. „In onze visie ligt het niet op de weg van de overheid exacte normen vast te stellen voor alle particuliere inkomensverhoudingen. De overheid zou zich dan een bevoegdheid aannemen, die haar in onze maatschappij niet toekomt. De taak van de overheid dient zich te richten op bescherming en versterking van de positie der zwakkeren,” zo besluit de nota.

Mijn opinie is...

• Kapitalistische communist

Volgens de Leeuwarder Courant van 8 mei heeft een communistisch raadslid zich verzet tegen het voorstel van b. en w. van Opsterland om een krediet van anderhalve ton ter beschikking te stellen ter voorbereiding van een belasting op onroerend goed. Het was de heer Wolter van der Veen, die over dit onderwerp de kernachtige woorden sprak: „Ik kin koart wêze; ik bin tsjin” (Ik kan kort zijn; is ben tegen). De heer Wietze Veenstra (OB) merkte naar aanleiding van deze verrassende ontboezeming op: „Sa 't Van der Veen nou tinkt, is it hast kapitalistysk” (zoals Van der Veen nu denkt, is het haast kapitalistisch).

Ondanks het verstandige geluid van de heer Van der Veen nam de gemeenteraad met slechts zijn stem tegen het voorstel van b. en w. aan.

P. D. VAN ROIJEN, Assen.

MISSCHIEN IS PIT WEL
WAT JE ZOEKT:
NR. 70 NATUREL.
'IV SENORITAS IN ALLE
OPRECHTHEID.
10 STUKS VOOR F. 2.40.
KANSJE OP GENOT.

vrijheid en democratie

Wiegels welkom voor Den Uyl

Unieke VVD-enquête

De kamercentrales Gelderland en Zwolle van de VVD hebben een voor onze partij unieke enquête gehouden, waarbij een zeer groot aantal partijleden zich rechtstreeks kon uitspreken over allerlei politieke vraagstukken.

In het gebied van beide centrales wonen ruim 7000 leden van de VVD. Ongeveer 1200 van hen, één op de zes dus, kregen een zeer uitgebreide vragenlijst toegezonden, met maar liefst 164 vragen. Ruim 700 leden namen de moeite het enquête-boekje in te vullen — een zeer goed resultaat, vooral als men bedenkt dat het invullen veen beslist uren gekost moet hebben.

De redactie van Vrijheid en Democratie heeft besloten alle enquêtevragen en de antwoorden daarop te publiceren. Een goed deel van dit blad is daaraan gewijd. Tot die integrale publikatie zijn wij overgegaan om verschillende redenen:

- Het is, voor zover ons bekend, de eerste maal in de geschiedenis van de VVD dat een zó groot opgezette en veelomvattende enquête werd gehouden en dat zoveel partijleden zich over zoveel onderwerpen rechtstreeks uitspreken. Voor het gebied van de kamercentrales is de enquête representatief. Misschien gaat het iets te ver haar ook representatief te achten voor de mening van alle VVD-leden in het land, maar een "vingerwijzing" vormt zij zeker.

- De enquêteerden zelf zijn natuurlijk benieuwd naar het resultaat van hun noeste arbeid. Voor de kamercentrales was het financieel en organisatorisch nauwelijks op te brengen iedereen zó volledig op de hoogte te stellen van de uitslag als thans in dit blad geschiedt. Afgezien daarvan neemt de redactie aan dat ook velen buiten het gebied van de twee kamercentrales belangstelling zullen hebben voor die uitslag.

- De redactie vindt het initiatief dat beide kamercentrales genomen hebben en het vele werk dat daar in het oosten van het land is verzet, zeer prijzenswaardig. Men mag de publikatie in ons landelijk orgaan mede zien als een blijk van hulde.

Vragen, antwoorden, een technische verantwoording van de steekproef en een samenvattend commentaar treft men aan op de pagina's 6 t/m 10 van dit blad.

„Wij treden dit kabinet zeer kritisch tegemoet, waar nodig zullen wij het bestrijden.” Tot die conclusie kwam de voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, de heer H. Wiegel, aan het slot van zijn rede, waarmee hij in het vorige week gehouden Kamerdebat reageerde op de regeringsverklaring, afgelegd door minister-president Den Uyl bij het eerste optreden van het nieuwe kabinet in het parlement.

De heer Wiegel begon met felle kritiek te uiten op het verloop van de kabinetsformatie. De eerste verantwoordelijke voor „deze zaak van gesmokkel met programma's, misleiding van de kiezers en verduistering van de politieke helderheid” noemde hij de heer Ruppert. Maar de werkelijke schuldigen van het achter ons liggende schouwspel zijn, naar de opvatting van de heer Wiegel, enerzijds de huidige minister-president en zijn twee meelopers Van Mierlo en De Gaay Fortman, anderzijds het duo Aantjes-Andriessen. Het „faseren, actualiseren en prioriseren” van het als onaantastbaar gepresenteerde program Keerpunt-1972, betitelde de politieke leider van de VVD als kiezersbedrog. Aantjes en Andriessen hebben, het respect voor hun eigen kiezers te grabbel gooiend, zich voor de PvdA in het stof gebogen en zijn de slippendragers van Den Uyl geworden. „De heer Andriessen betitelde vóór de verkiezingen de heer Den Uyl nog als onbekwaam. Hij achtte een premierschap van Den Uyl volstrekt uitgesloten. Nog maar kort geleden sputterde ook de heer Aantjes nog wat na over dat premierschap van Den Uyl. Straks zult u beide heren hun steun aan de huidige minister-president horen betuigen”, aldus de heer Wiegel.

Gevangene

Voor elk van de ministers had hij een passend welkomstwoord. Over de heer Den Uyl zei de heer Wiegel onder meer: „Ons standpunt is dat hij geen minister-president zou moeten zijn. Dat is geen aanval op zijn persoon, maar op het beleid dat hij voorstaat en op de wijze, waarop hij zijn beleid wil voeren. Anders dan de laatste socialistische premier, die ons land heeft gekend, dr. Drees, heeft de heer Den Uyl tot nu toe niet getoond een eigen onafhankelijke koers te durven varen. Hij is de gevangene van de linkervleugel van zijn partij. Moed, durf om te zeggen waar het op staat, waar nodig tegen de eigen achterban in te gaan, zijn voor een regeringsleider onmisbaar”.

Geen stap terug

Vervolgens sprak de heer Wiegel over een aantal plannen, waarmee het kabinet gezegd heeft te zullen komen. Hij herinnerde eraan dat confessionelen en liberalen in de Tweede Kamer de defensiebegroting voor 1973 ongewijzigd hebben aangenomen. „De VVD doet ook nu geen stap terug. Ik neem aan dat de confessionele Kamerleden met verantwoordelijkheidsgevoel dat ook niet zullen doen. De heer Aantjes heeft ongeveer veertien dagen geleden voor de radio verklaard er niet over te denken mee te werken aan het terugdraaien van de beslissing, die de Tweede Kamer over de defensiebegroting voor 1973 heeft genomen. Betekent dit dat de AR-fractie in geen geval de bezuinigingen op defensie, die de regering nog in 1973 wil doorvoeren, zal steunen?”, zo vroeg de heer Wiegel.

Na ook kritiek geleverd te hebben op het voorgenomen beleid inzake de

Feest in Hoogeveen

Onder grote belangstelling is Hans Wiegel vrijdag 1 juni getrouwd met Jacqueline (Pien) Frederiks. Het huwelijk werd voltrokken door de burgemeester van Hoogeveen. Natuurlijk waren veel VVD-prominenten (o.m. bijna alle Kamerleden van onze partij) aanwezig. Maar ook vertegenwoordigers van andere partijen waren naar het Noorden gekomen om het jonge paar geluk te wensen.

grondpolitiek en de huurpolitiek, wijdde de heer Wiegel uitvoerig aandacht aan de sociaal-economische en financiële politiek van het kabinet. Hij vreesde dat de strijd tegen de inflatie niet of niet krachtig geleverd zal worden, wat ertoe zal leiden dat nog meer dan nu iedereen zal proberen zijn lasten op anderen af te wentelen. Daarvan en van verdere opvoering van de belastingdruk zullen juist de zwakkeren de dupe zijn. Dat geldt voor de bejaarden (de heer Wiegel herinnerde eraan dat het kabinet-Biesheuvel met volledige instemming van de VVD de AOW voor gehuwden heeft verhoogd tot f 8.370), dat geldt voor hen die er de dupe van zullen worden als tengevolge van de inflatie en stijging van de lasten bedrijven moeten sluiten en dat geldt evenzo voor de groep die niet kan afwentelen: de zelfstandigen.

„Mijn fractie is er bevreesd voor”, zo ging de heer Wiegel verder, „dat deze groep, de zelfstandigen, niet veel van dit kabinet te verwachten heeft. De PvdA heeft indertijd in deze Kamer tegen de fiscale pensioenvoorziening voor zelfstandigen gestemd. Ook de geschoolde arbeiders en de anderen die tot de middengroepen behoren, zullen merken dat de PvdA thans in de regering zit”.

Tegen nivellering

Sprekende over het inkomensbeleid dat het kabinet wil gaan voeren, wees de heer Wiegel het streven van de rode drie (nivellering om der wille van de nivellering) af. Hij herinnerde aan het zojuist door een commissie uit de VVD-fractie opgestelde rapport, waarin geconcludeerd wordt dat monopolies moe-

ten worden bestreden, onderwijsmogelijkheden vergroot en verbeterd, de inflatie sterker bestreden, de ontwikkeling van de collectieve uitgaven zoveel mogelijk beperkt, bezit en vermogen zo breed mogelijk gespreid en de werkgelegenheid verder ontwikkeld moet worden. In bepaalde economische situaties, als algehele matiging nodig is, mag van de trekkers van hogere inkomens worden gevraagd zich sterker te matigen dan anderen. Maar dat is iets heel anders dan nivellering om der wille van de nivellering.

Eigenaardig

De heer Wiegel vroeg zich in de slot-passages van zijn rede onder meer af wat de regering-Den Uyl voor soort kabinet is. De PvdA noemt het een parlementair kabinet, de KVP noemt het een extra-parlementair kabinet. De heer Van Mierlo heeft gezegd dat „het kabinet extra-parlementair is, zij het met een sterk parlementaire component wat de linkse drie betreft”. In de regeringsverklaring wordt het kabinet „eigenaardig” genoemd. „Eigenaardig” leek de heer Wiegel beter geformuleerd. Hij besloot zijn rede met de volgende woorden:

„De heer Van Mierlo, die geen vice-premier mocht worden, al was ons allen dat beloofd, heeft gezegd: „Het is niet realistisch te verwachten, dat het kabinet-Den Uyl de volle vier jaar zal uitzitten”. Wij zullen alles doen, om ervoor te zorgen dat hij gelijk krijgt.”

(Op pagina 12 e.v. is de letterlijke tekst van Wiegels rede afgedrukt).

Mr. B. Struben met pensioen

Mr. Bernardus Struben heeft afscheid genomen als burgemeester van de gemeente Eelde op de grens van Groningen en Drenthe. Hij gaat genieten van een welverdiend pensioen. Maar liefst 32 jaar heeft VVD'er mr. Struben aan het hoofd van zijn gemeente gestaan. Op 15 mei 1941 werd hij benoemd. Onder druk van de Duitse bezetter stapte hij twee jaar later weer op om zich kort na het einde van de tweede wereldoorlog opnieuw op zijn burgemeesterlijke zetel te nestelen.

Een brandende vraag is: hoe komt het dat iemand zo lang burgemeester van één gemeente blijft.

Mr. Struben: „Ach, het is niet zo moeilijk om daar een antwoord op te geven. Eelde is voor mij altijd een bijzonder plezierige werkgemeente geweest. Waarom zou je dan weggaan. Ik moet zeggen, dat ik wel graag burgemeester van mijn geboortestad Meppel had willen worden, maar toen deze post twee jaar geleden vacant kwam, was ik er natuurlijk al te oud voor. U moet namelijk weten, dat mijn vader en mijn grootvader in Meppel ook nog wethouder zijn geweest.”

Hoe heeft u de ontwikkeling van het noorden van Nederland ondergaan?

Mr. Struben: „'t Is plezierig om te kunnen constateren, dat het noorden niet stil heeft gezeten. Als ik kijk naar de laatste tien jaar, dan moet ik zeggen dat er hard gewerkt is. Er heeft zich bovendien een mentaliteitsverandering voorgedaan. Het noorden is heel duidelijke

MR. B. STRUBEN

lijk zelfbewuster geworden en ik dacht, dat dat een goede zaak is.

Eigenwaarde

Het noorden heeft meer gevoel voor eigenwaarde gekregen, maar zal dat ook in de komende jaren moeten blijven demonstreren. Ik heb mij de laatste jaren nogal beziggehouden met de problematiek van de gewestvorming en het heeft mij altijd geweldig verbaasd dat de voormalige staatssecretaris Van Veen destijds stelde dat het noorden maar voorop moest lopen. Waarschijnlijk heeft hij gedacht, dat het noorden gemakkelijk te beïnvloeden zou zijn, maar dat is toch wel anders gegaan.

Gelukkig, vind ik, heeft het noorden gezegd: Dat zien wij nog helemaal niet zitten. Kijk, dat heb ik nou altijd een zelfbewuste houding gevonden.”

Zijn er, naar uw mening, in het noorden zaken die een voorzichtige aanpak behoeven?

„Dan moet ik het woord milieu wel laten vallen. Dat is een belangrijke zaak en daar moeten we ook niet omheen draaien. Natuurlijk zal er ook in de komende jaren in het noorden gebouwd moeten worden. Er zullen meer huizen komen en nieuwe bedrijven en industrieën zullen zich er gaan vestigen. Die wetenschap is er en dan moet je ook ernstig rekening houden met de ontwikkeling van het milieu. Het noorden is nu nog een plezierig gebied om te wonen, te werken en te leven en dat moet zo blijven.

Ten aanzien van de toekomst van het noorden hoop ik op snelle realisering van goede verbindingen met de rest van Nederland. Verbindingen die noodzakelijk zijn voor een positieve ontwikkeling van het noorden van Nederland. Daarbij moet het noorden er niet van uit willen gaan, dat alle schaapjes op de heide dienen te blijven, want dan loop je het risico van een koude kermis thuis te komen.

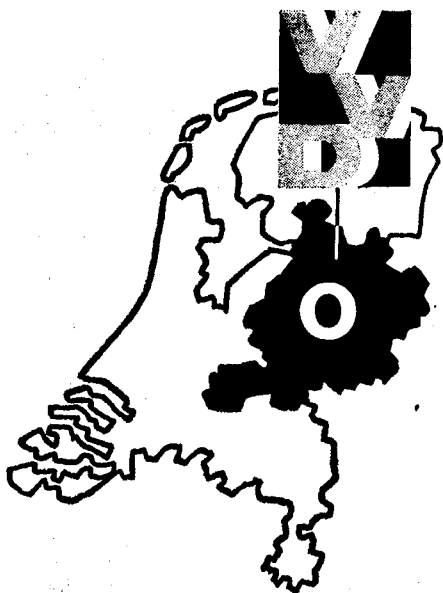
Ik hoop, dat ook de luchthaven van Eelde in de ontwikkeling van het noorden mee zal gaan. Als ik het heb over goede verbindingen, dan hoort ook de verbinding door de lucht daar zeker bij.”

Aankondigingen

22 JUNI

Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Fivelingo (JOVD) over „De omvang van het kiezersbedrog van Den Uyl.” 20.00 uur. Hotel Fokkinga, Appingedam.

Ameide - 25 mei is hier een nieuwe afdeling opgericht. Mr. A. Geurtsen, lid van de Tweede Kamer, hield bij die gelegenheid een inleiding met als titel: „De VVD, de partij van mensen die vrij willen zijn”. Het voorlopige bestuur ziet er als volgt uit: voorzitter G. Streefkerk, secretaris H. Franken, Hazelaarlaan 42, (tel. 01836 - 469), penningmeester J. Wijland en leden H. P. Daniëls en A. M. de Jonge.

Wie volgt mr. Bloemers op?

In schrille tegenstelling tot het stilzwijgen van de wethouders van Overijssel die juist een aardige wedde-verhoging met terugwerkende kracht tot 1 januari j.l. zonder morren hebben geaccepteerd, stond onlangs de geïrriteerde uitspraak van twee oud-gedeputeerden van Gelderland — de PvdA'er dr. H. J. van Eck en de ARP'er H. M. Oldenhof — dat het maar eens uit moet zijn met die vervelende veel te forse stijgingen van hun pensioenen. Een bijzonder hartelijke geste natuurlijk aan het adres van de nivelleerders, een geste die echter kennelijk niet door alle oud-gedeputeerden zal worden nagevolgd: wij vernamen tot dusverre tenminste geen protesten van andere zijden.

Niet dat er in het oosten in het geheel geen protesten zouden zijn! In Oldenzaal — in Twente beter bekend als de boeskoelstad — immers heeft de KVP-loco-burgemeester mr. E. P. M. W. Donsdorp aangekondigd het lang niet eens te zijn met de ideeën van een deel van de

KVP-fractie, reden waarom hij overweegt lid te worden van de VVD.

Vele protesten ook kregen de leden van de VVD in Oostelijk Gelderland te horen van „hun” spreker: mr. H. van Riel. De protesten golden — u raadt het al — het onheil dat verwacht zal mogen worden van het nieuwe kabinet in het algemeen en van de heer Den Uyl in het bijzonder („Likken naar links en trappen naar rechts zonder rechts al te kwaad te maken”). De kern van mr. Van Riels betoog kwam neer op zijn uitspraak: „De nieuwe regering wil het economisch belangrijkste volksdeel nu de ruggespraak breken.”

Een zeer belangrijke kwestie voor Gelderland is natuurlijk de op handen zijnde benoeming van de nieuwe Commissaris der Koningin, nu mr. H. W. Bloemers feestelijk afscheid heeft genomen. De Staten van Gelderland hebben 20 juni a.s. een extra-vergadering over de te volgen procedure. Zoals landelijk bekend gemaakt is, heeft men van

KVP-zijde de VVD'er mr. J. W. Geertsema „een zeer aanvaardbare figuur” genoemd. In dit verband echter heeft het Gelderse Statenlid (KVP) mr. C. Winters, inmiddels ook gezegd te willen gaan praten met mr. H. R. Nord (VVD), de 53-jarige secretaris-generaal van het Europees Parlement.

De scheidende mr. Bloemers heeft overigens al een paar suggesties gedaan naar aanleiding van de „kleding” van zijn opvolger. „Niet iemand die een statig maar knellend Thorbeckiaans ambtskostuum, maar een man die volgens de laatste mode een ribfluwelen inspraakpak draagt.”

Wie? In de stad Arnhem waar de nieuwe C. der K., wie hij ook moge zijn, domicilie zal moeten houden, wordt intussen een felle strijd gevoerd rond de vraag: trolley of dieselbus? Er is al een petitie vervaardigd (door de KVP, CHU en ARP) waarin men stelt dat bij de keuze van openbaar vervoer de milieu-aspecten prioriteit moeten krijgen boven alle andere zaken (m.a.w.: het moet de trolley worden).

Tot slot — noch met de trolley noch ook met de dieselbus maar in gedachten — snel terug naar Overijssel waar Gedeputeerde Staten dezer dagen hebben besloten een bureau beleidsplanning in te stellen. Dit bureau dat nog dit jaar aan het werk zal gaan, krijgt tot taak de gebreken die kleven aan de huidige beleidsvoorbereiding en -uitvoering op te heffen.

Aankondigingen

13 JUNI

H. P. H. Waalkens (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Buren over algemene politiek. 20.15 uur. Nutsgebouw Buren (was eerder aangekondigd op 7 juni).

18 JUNI

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt op een door de afdeling Zwolle georganiseerde bijeenkomst te Raalte. Hotel de Zwaan.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

• Rode vaan in de mist

„Wie zich herinnert hoe het Kabinet-Cals, eveneens een — voor zijn tijd — „progressief” kabinet, in wezen te gronde is gegaan aan het ontbreken van een hechte financiële fundering, houdt voorlopig zijn hart vast. Het Kabinet-Den Uyl krijgt op de derde dinsdag van september heel wat waar te maken.”

Dat was de conclusie, welke Het Parool, een blad dat het Kabinet-Den Uyl toch zeker niet bijvoorbaat onvriendelijk gezind is, trok uit de regeringsverklaring, zoals deze vorige week maandag door de minister-president werd afgelegd. Zelfs fractievoorzitter Wiegel slaagde er ondanks hardnekkige pogingen niet in om de minister-president tot wat concreter uitspraken over het te voeren beleid ten aanzien van een aantal hoofdpunten en over de financiering daarvan te brengen. Het inspireerde Wiegel om Oud te citeren, die bij het debat in 1956 het toen nieuwe kabinet had getypeerd als „een rode vaan in de mist”.

Alle voorlopige camouflage en uitwijk-manoevres konden vorige week echter niet verhinderen, dat toch wel duidelijk werd dat gepoogd zal worden successievelijk een zo groot mogelijk aantal kostbare, maar aanvechtbare „progressieve” stokpaarden van stal te halen. „Mooie volzinnen, waslijsten van (vage) wensen, maar de rekening houdt men verstopt”, zo zei Wiegel schamper.

De rekening wordt inderdaad voorlopig verstopt gehouden. Wat het Nederlandse volk, en in het bijzonder de middengroepen, daarvoor aan nog hogere lasten zal (zullen) moeten opbrengen, vernamen we niet. De BTW zal in ieder geval niet worden verhoogd. Maar als men weet dat de indirecte belastingen en de loon- en inkomstenbelasting tezamen het leeuwedeel van de fiscale middelen opbrengen, weet men al wat er zal gebeuren. De invoering van een vermogenswinstbelasting (op zichzelf al een fiscaal onding) en de verhoging van de successiebelasting zullen nooit een rol van betekenis in deze kunnen spelen. De honderden miljoenen, die naar te vrez-

valt nieuw zullen moeten worden opgebracht, zullen dan wel gezocht worden in een intrekking van de enkele jaren geleden door onze geestverwant dr. Witteveen eindelijk tot stand gebrachte, fiscaal en sociaal volstrekt gezonde inflatie-correctie op het tarief der loon- en inkomstenbelasting, en in een — levensgevaarlijke — bezuiniging op de defensie.

Wat die defensie betreft gaat er trouwens al bijna geen dag voorbij dat niet de heer Bas de Gaay Fortman of een van zijn PPR-vrienden door waarschuwingen of bedreigingen het nieuwe kabinet onder „anti-militaristische” druk pogen te zetten.

• Toen Den Uyl oppositie voerde

De wijze waarop de fractie van de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer onder leiding van de heer Den Uyl oppositie tegen het Kabinet-Biesheuvel heeft gevoerd, zijn we bepaald nog niet vergeten. Bij de laatste normaal behandelde begroting, die voor 1972, werden door de links-radicalen drie samen niet minder dan zo'n tweehonderd amendementen en moties ingediend. Waarvan de overgrote meerderheid werd verworpen. Het was zo erg, dat zelfs Het Vrije volk aan het eind van de begrotingsbehandeling van de nodige skepsis over het nut van een dergelijke overdaad blijk gaf. Ook de communist Marcus Bakker kreeg op een gegeven ogenblik genoeg van die „kamergymnastiek” van het stemmen bij zitten en opstaan. Hij noemde de methode, die door de links-radicalen drie werd gevolgd, uiterst verwerpelijk. Het aantal stukken dat aldus, in de vorm van moties en amendementen, op de Kamerleden werd losgelaten, was zo absurd groot, dat de betekenis van die stukken tot een hol gebaar werd gereduceerd. Daardoor werd parlementair en politiek het tegendeel bereikt van wat gezegd werd dat het effect van die moties, enz. moest zijn. En hij dreigde, als het zo doorging, over ieder amendement en elke motie hoofdelijke stemming te vragen, opdat men zich dan beter zou kunnen gaan realiseren waarmee men bezig was.

„Dit soort oppositie heeft dan toch wel zoveel winst opgeleverd, dat Den Uyl nu in het Catshuis zit”, zo lazzen we ergens. Deze opmerking is volstrekt onwerkkelijk. De PvdA, D'66 en de PPR behaalden samen netto vier zetels winst (nog twee minder dan de VVD alléén) en bezetten slechts 56 van de 150 Kamerzetels. Alleen dank zij bepaalde politieke manipulaties, het overlopen op een beslissend moment van twee vooraanstaande ARP-ers naar het andere kamp buiten hun fractievoorzitter om en het gebrek aan ruggegraat van de KVP en de ARP, hebben de „progressieven” in het zadel geholpen. Dat het zadel los zit en het paard behoorlijk wild is, zal wel spoedig blijken. Van welk ras het is, weet trouwens niemand. Berijder Den Uyl noemde het „geheel eigensoortig”. Een mooie vondst voor als men iets niet kan identificeren!

Politiek Den Haag vraagt zich met zekere spanning af, hoe lang hij zich in het zadel zal weten te houden.

• Moties in de Kamer

Reeds bij zijn eerste openbare optreden nadat het Kabinet-Den Uyl officieel was geformeerd, namelijk op de landdag van Vrouwen in de VVD, kondigde Wiegel aan, niet de volstrekte afbraakpolitiek van Den Uyl als oppositieleider te zullen volgen. „We zullen óók in de oppositie niet meer beloven dan we kunnen (of zouden kunnen) waarmaken, maar we zullen wel een keiharde oppositie voeren.”

Hij heeft bij het eerste treffen in de Kamer reeds zijn woord gehouden. Zijn oppositie was hard, maar steeds op feiten gebaseerd, zoals interrumpanten, die hem vast dachten te zetten, telkenmale moesten ervaren. De VVD-fractie zal ook niet in de fout vervallen telkens met een dusdanige stroom moties en amendementen te kofnen, dat buitenstaanders al spoedig door de bomen het bos niet meer kunnen zien. Er zal „selectief” te werk worden gegaan.

Bij het debat over de regeringsverklaring heeft de VVD-fractie na rijp be-

VERVOLG OP PAINGA 16

VVD wacht op tweede ronde

Tijdens de replieken in de Tweede kamer naar aanleiding van de regeringsverklaring legde de heer Wiegel uit waarom de VVD in dit stadium nog geen moties indiende. Hiernaast drukken wij de desbetreffende passage uit de Handelingen (= officiële notulen van de Kamer) af.

DE HEER WIEGEL (VVD): Voordat dit debat begon, hebben wij uiteraard de mogelijkheid onder ogen gezien om sommige uitspraken aan de Kamer te vragen. Een van de gedachten daarbij was het vragen van een uitspraak aan de kamer in deze zin, dat wij tegen het kabinet zouden zeggen: Zie af van het indienen van voorstellen om de defensiebegroting voor 1973 te verlagen. Ik heb dat gisteren inhoudelijk betoogd. De heer Aantjes heeft dat gisteren ook inhoudelijk precies zo betoogd en ook de heer Andriessen heeft heldere taal over de defensie gesproken.

DE HEER AANTJES (ARP): Kunt u zien hoe wij het beleid van het kabinet-Biesheuvel gesteund hebben.

DE HEER WIEGEL (VVD): Ik heb ook gezegd dat u dat hebt gedaan. Maar de heer Aantjes heeft ook gezegd: Wij wachten de voorstellen van het kabinet af. Dit betekent dat uiteraard de mogelijkheid bestaat dat, terwijl de fracties van de ARP en de VVD het erover eens zijn dat de defensie-uitgaven voor 1973 niet mogen worden verlaagd, als wij op dit moment zo'n motie indienen, de heer Aantjes met zijn fractie zou kunnen zeggen: Laten wij op die voorstellen wachten. Nu de heer Aantjes die mogelijkheid heeft opengelaten, zeg ik: Wij willen graag dat gevecht over een eventuele verlaging van de defensieuitgaven voor 1973 uitstellen tot het debat — als het er komt — over het wijzigingsvoorstel dat de regering wellicht zal indienen.

Dat was één punt. Wij hebben een tweede mogelijke uitspraak overwogen, een uitspraak geënt op het belangrijkste deel van het beleid van dit kabinet. Wij hebben grote zorg over het uitgavenbeleid van deze regering. Wij hebben grote zorg over de waslijst van wensen. Wij hebben grote zorg over de belastingdrukstij-

ging. Wij hebben grote zorg over de eventuele concrete belastingmaatregelen die ons te wachten staan. Wij hebben ook grote zorg over het drastische nivelleringsbeleid dat de regering schijnt te gaan voeren. Onze conclusie was gisteren — en die conclusie is vandaag precies dezelfde —, dat de middengroepen, onderverdeeld in zelfstandigen en geschoolde werknemers, wel eens de dupe zouden kunnen zijn van dit beleid. Maar gisteren is heel duidelijk gebleken dat niet alleen mijn partij, maar ook de KVP, de ARP, de CHU en DS'70 zich in ronde bewoordingen hebben uitgesproken tegen een zodanig beleid, tegen een beleid dat de middengroepen zou aanpakken, tegen een beleid dat de zelfstandigen niet zou geven waarop zij recht hebben. De confessionele partijen hebben gezegd: Wij wachten dat concrete beleid af. Ik zeg dan op dit moment met hen, om puur tactische redenen: Wij wachten dan ook....

MINISTER DEN UYL: Hebt u andere?

DE HEER WIEGEL: Om puur tactische redenen, want de minister-president, die een grote ervaring heeft met het indienen van moties, weet net zo goed als ik dat moties, die niet op de juiste momenten worden ingediend, worden verworpen. Ik zeg daarom tegen de minister-president en ook tegen de Kamer: Wij hebben kennis genomen van de uitspraken van de meerderheid in de volksvertegenwoordiging; wij wachten dat beleid af; wij wachten ook op dat punt op de rekening die automatisch in de miljoenennota zou moeten worden geproduceerd.

Ik kom tot mijn slot. De minister-president heeft al iets gezegd over het eventuele indienen van moties. Op twee hoofdpunten van beleid doen wij dat niet, omdat wij met moties beogen dat wij onze zin krijgen. Uit het feit dat wij op dit moment niet

met die rissen van moties komen waar de heer Den Uyl zo'n kampioen in was toen hij leider van de oppositie was, mag ook blijken....

MINISTER DEN UYL: U ziet waar het toe geleid heeft. Dat moet u wel bedenken.

DE HEER WIEGEL (VVD): Ja, het heeft op dit moment geleid tot een enorme stapel paperassen in onze archiefkast. Wij zullen de heer minister-president aan de uitspraken die hij aan de Kamer heeft gevraagd blijven houden in de komende jaren, maar wij doen niet aan inflatie mee en ook niet aan motie-inflatie. Wij hebben geen motie nodig om onze emoties uit te drukken.

Ik rond af. De minister-president heeft in een theatraal slotwoord gezegd: Niemand heeft de filosofie van mijn beleid bestreden. Dat kon ook helemaal niet. Het gaat als je een beleid aankondigt niet alleen om wat de heer Den Uyl „filosofie” noemt. Genuanceerd als ik ben, houd ik dat woord aan. Het gaat er natuurlijk ook om, hoe je dat doet met die filosofie. Welnu, op het terrein van het uitgavenbeleid, op het terrein van de belastingpolitiek, op het terrein van de nivellering en op het terrein van een eerlijke behandeling van andere groepen waarover de minister-president met geen woord heeft gesproken — ik doel op de groep van de zelfstandigen —, heeft hij geen enkel concreet antwoord gegeven. Daarom kon ook niet worden ingegaan op een filosofie, want een filosofie die niet hard wordt gemaakt kan je betitelen met het woord kletspraat.

De heer Den Uyl heeft de duidelijkheid, waar hij altijd zo vóór is, verdoezeld. „Een rode vaan in de mist,” om de heer Oud weer eens te citeren. Wij zullen in september wel kijken of die duidelijkheid er komt. Dat moet; de heer Duisenberg is daarvoor de eerst verantwoordelijke. Wij wachten rustig — wij hebben de tijd — op de tweede ronde.

Limburgse pendelaars

Het gaat niet goed met de herstructurering in Zuid-Limburg. Volgens de plannings die momenteel worden gehanteerd zouden er per jaar minstens 4000 nieuwe arbeidsplaatsen moeten bijkomen, maar dat is een aantal dat voorlopig niet veel meer dan een ideaal lijkt te zijn. Zeer onlangs verstrekte het ETIL de cijfers over het eerste kwartaal van dit jaar, waaruit bleek dat vier bedrijven tot vestiging in Zuid-Limburg hebben besloten en in totaal voor 345 nieuwe arbeidsplaatsen zullen zorgen. In ditzelfde kwartaal echter trokken twee andere bedrijven hun oorspronkelijk plan om zich in Limburg te vestigen in, waardoor weer 315 arbeidsplaatsen aan de Limburgse neus voorbij zijn gegaan. De nettowinst in dat eerste kwartaal bedroeg dus welgeteld 30 nieuwe arbeidsplaatsen.

Hoe schril steekt dat af tegen de ruim 2000 nieuwe arbeidsplaatsen die in het aangrenzende Belgisch-Limburg in diezelfde periode werden bijgeschreven.

Maar dat is nog lang niet alles. Zoals bekend liggen de werkloosheidscijfers in Limburg momenteel vrij normaal ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het lijkt er veel op dat het Haagse bolwerk, ondanks tientallen brandbrieven uit Limburg, daardoor in slaap is gesust. Men schijnt gewoon weinig animo te koesteren om zich nader te verdiepen in de achtergronden, die duidelijk uitwijzen dat deze „gunstige” werkloosheidscijfers alleen maar te danken zijn aan het feit dat steeds meer Limburgers gaan pendelen naar het Duitse grensgebied. Momenteel zijn dat er al zo'n 23.000. Dat is meer dan 8 procent van de beroepsbevolking en voor het Oostelijk Mijngedebied bedraagt dat percentage nu al 12.

Nu heeft het er een tijdje op geleken dat men in Den Haag voor het nemen van nieuwe initiatieven even wilde wachten op de gegevens die uit het met veel fanfare aangekondigde pendelrap-

port zouden kunnen worden ontleend. Edoch, dit rapport heeft twee jaar op zich laten wachten en de verzamelde gegevens kunnen niet anders dan achterhaald zijn. Typerend voor de hele situatie is wel dat minister Boersma zeer onlangs heeft medegedeeld dat het rapport al verschenen is, terwijl geen enkele Limburgse instantie daar weet van had. Sterker nog: het ligt in de lijn van de verwachtingen dat de enkele Limburgers die zijdelings bij de samenstelling betrokken zijn geweest, binnenkort zullen laten weten dat zij voor dit rapport geen enkele medeverantwoordelijkheid willen dragen. Men is er namelijk vast van overtuigd dat het hier gaat om een waardeloos, achterhaald prul, waaruit vrijwel niets kan worden geput dat tot een oplossing van de huidige, inmiddels veel moeilijker geworden, problematiek kan leiden.

Teneinde raad is de Limburgse Regionale Raad voor de Arbeidsmarkt een dezer dagen maar eens zelf met de betreffende instanties in het Duitse grensgebied gaan praten. Welnu, datgene wat men daar te horen heeft gekregen, leidt nog tot een groter pessimisme. In het aangrenzende Nordrhein-Westfalen staan momenteel zo'n 170.000 arbeidsplaatsen open en men voelt er daar bijzonder weinig voor om nog meer gastarbeiders aan te trekken. Men is er zeer tevreden over de Nederlandse pendelaars, die bovendien geen problemen opleveren op het punt van de taal, van de huisvesting, enz. Er zijn nu al Duitse bedrijven die werfprijes van 300 tot 400 gulden betalen voor een goede Nederlandse vakman, die dan liefst ook nog jong moet zijn.

En als men nu weet dat die Nederlandse pendelaars daar salarissen opstrijken die soms tot 40 procent hoger liggen dan wat men in eigen land kan verdienen, is het duidelijk dat de situatie er zeer somber uitziet.

Als het op deze manier blijft door-

gaan — en dat ligt gewoon in de lijn van de verwachtingen — kan men zich afvragen of het nog langer zin heeft om te trachten nieuwe industrieën aan te trekken, omdat er binnen enige tijd vrijwel geen jonge vakman meer beschikbaar zal zijn in Zuid-Limburg.

Het zal duidelijk zijn dat de problemen zich op deze manier zullen blijven opstapelen. Bijvoorbeeld voor de duizenden jongeren die momenteel mavo, havo en andere vormen van onderwijs volgen, die niet in Duitsland terecht kunnen en in Limburg, door een forse rem op de verdere ontwikkeling in de industriële sector, ook vrijwel geen emplooi meer zullen kunnen vinden.

Wie de oplossing weet mag het zeggen...

Nieuwe afdeling Hulst-Hontenisse

In oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen wordt donderdag 14 juni de nieuwe VVD-afdeling Hulst/Hontenisse opgericht. De oprichtingsvergadering wordt gehouden in „De Koning van Engeland”, Houtmarkt 2 te Hulst. Aanvang 20.00 uur. De vergadering zal onder leiding staan van de voorzitter van de kamercentrale Zeeland, dr. H. Beijer. Inleiders zijn ir. D. S. Tuijnman, mr. J. F. G. Schlingemann, L. F. S. de Meijer en L. Rhijnsburger. Zij zullen spreken over de plaats en organisatie van de VVD in de gemeentelijke, provinciale en landelijke politiek.

In oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen opereren de landelijke politieke partijen niet of nauwelijks. De politieke groeperingen in de gemeenteraden van Hulst en Hontenisse dragen de naam van de lijsttrekker, niet die van een partij. De initiatiefnemers voor de oprichting van de VVD-afdeling ter plaatse, hopen een doorbraak te kunnen forceren. In de streek waren bij de laatste verkiezingen 1600 VVD-stemmers. In Hontenisse werd het stemmenpercentage van de VVD verdubbeld tot 10 pct. In Hulst steeg het percentage tot 14,7 pct.

MEER NIEUWS UIT HET ZUIDEN VINDT MEN DIT KEER VERSPREID IN HET BLAD.

Dam nodig tegen rode vloed

De afdeling Rotterdam van de VVD is begonnen met zich voor te bereiden op de gemeenteraadsverkiezingen van het volgend jaar. De afdeling is de laatste tijd in ledental sterk gestegen. Sinds de laatste Kamerverkiezingen hebben zich niet minder dan 500 nieuwe leden aangemeld waardoor de ledenlijst nu ruim 1800 namen telt.

Het bestuur vreest echter dat de ledenwinst niet in een evenredige stemmenwinst bij de verkiezingen zal uitmonden als niet alle krachten worden ingespannen voor een effectieve verkiezingscampagne. Daarom is op de leden een dringend beroep gedaan actief aan het partijwerk deel te nemen, op welke wijze en op welke post dan ook.

Voor een mobilisatie van de troepen is inderdaad gegronde reden. De „concurrentie” zit namelijk bepaald ook niet stil. Met name uit de PvdA dringen geluiden tot ons door die het liberale element in Rotterdam tot grote waakzaamheid en actief tegenspel dienen aan te sporen.

In de socialistische kring blijkt weer een onstilbaar verlangen naar een programcollege te leven. Zo'n college moet en zal er ditmaal komen, zo heeft de gewestelijke vergadering van de PvdA besloten. Deze zeer besliste uitspraak is ingegeven door de hoop dat het gunstige getij voor de socialisten ook volgend jaar nog zal aanhouden en dat dit in Rotterdam zal leiden tot een socialistische meerderheidspositie in de raad.

Maar ook al zou die hoop niet (helemaal) in vervulling gaan dan nog is er, zo menen de socialisten, geen man overboord. Dan kan immers altijd nog worden teruggevallen op de steun van D'66 en de PPR. En dan komt het vurig gewenste programcollege er toch.

Sommigen in de socialistische gelederen zouden ter verkrijging van dat college zelfs de PSP en de CNP willen benaderen. Dat denkbeeld is evenwel lang niet overal in goede aarde gevallen. De gewestelijke voorzitter, de heer G. Spruijt, is er zelfs voor afgetreden. Trouwens, niet iedereen in het socialistische kamp is een even grote bewonderaar van het programcollege. Dat komt in de socialistische partijvergaderingen telkens weer tot uiting.

Bekwaam tegenspel

Voor ons liberalen mag dat laatste echter geen reden zijn om te geloven

dat het dus met dat college wel niet zo'n vaart zal lopen. Wij herinneren ons nog goed dat de socialisten vier jaar geleden al fervent hun doel hebben nagestreefd en dat het toen alleen aan hardnekkig en bekwaam tegenspel van mr. K. Staab, de toenmalige fractievoorzitter van de liberalen, en drs. H. J. Vierssen, als woordvoerder van protestants-christelijken, te danken is geweest dat er ten slotte toch een afspiegelingscollege uit de bus is gekomen.

Hoe zeer wij ook voor een afspiegelingscollege geporteerd zijn, wij zouden de werkelijkheid geweld aandoen als wij gingen vertrouwen op een herhaling van het succes van vier jaar geleden. Dat zit er onder de gegeven omstandigheden naar ons gevoel gewoon niet in. De socialisten zullen zich niet laten weerhouden door de overweging dat een gemeenteraad geen parlement en een college geen regering is en dat een stadsbestuur het beste functioneert als het recht doet aan de politieke samenstelling van de gehele bevolking. Zij zullen zich evenmin geremd voelen door de moeilijkheid de acht wethouderszetels bezet te krijgen met capabele mensen.

Tenzij het linkse blok bij de raadsverkiezingen zwaar gehavend uit de strijd komt, ligt dus een programcollege in het verschiet. Wij vinden dat een weinig aantrekkelijk perspectief. Voor de liberalen zal het dan ook zaak zijn doelbewust te streven naar een nieuw, zo mogelijk nog sprekender verkiezingssucces dan de laatste keer. Opdat er in de raad een liberale vertegenwoordiging komt die sterk genoeg is om de rode vloed in te dammen.

Bestuursmutaties

Zaandam — De Zaanse afdelingen van de VVD hebben met het oog op de komende samenvoeging van de Zaanse gemeenten, een bestuur Zaanstad gekozen dat als volgt is samengesteld: voorzitter C. F. Stoop, Krommenie, vice-voorzitter W. Veenis, Westzaan, secretaresse mevrouw H. Marcuse-Sig, Zaandam, Hobbemastraat 19, tweede secretaris S. J. Kaper, Wormerveer, penningmeester G. Tenhaeff, Zaandam, tweede penningmeester G. D. H. Drinkenburg, Assendelft en bestuurslid A. Wolleswinkel, Koog aan de Zaan. De af-

delingen in de Zaanstreek blijven voorlopig als onderafdeling bestaan.

Loosdrecht — Het bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: voorzitter W. Starink, Ruysdaellaan 44 (tel. 3489), secretaresse mevrouw K. L. Kuijper, Lijsterbeslaan 61, penningmeester mevrouw T. J. C. Starink-Torsing, Ruysdaellaan 44. Bestuursleden zijn: P. B. de Wilde, F. P. Oostendorp, H. A. J. Deering en C. H. Schalkwijk.

Heemstede — Het bestuur van de afdeling heeft een wijziging ondergaan en ziet er nu als volgt uit: mr. J. W. Rutgers, voorzitter, P. M. van Drogen, vice-voorzitter, mevrouw mr. J. M. A. Feldhusen-Wagemakers, secretaresse, F. C. W. Niël, penningmeester en mr. A. J. Snoep-Mook, H. Matzinger en Th. W. Kaptein, leden.

Het dagelijks bestuur van de staten centrale Haarlem-Velsen is onlangs gewijzigd. Voorzitter bleef de heer E. J. Everwijn Lange. Tot secretaresse werd benoemd mevrouw H. M. W. Markerink-de Leede (Plantsoenlaan 3, Bloemendaal) en tot penningmeester de heer J. P. Logger.

Aankondigingen

Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppelio (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wieringen over algemene politiek. 20.00 uur. Hotel de Haan, Hippolytushoef.

14 JUNI

H. J. L. Vonhoff (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Gouda over „Een rode vaar in de mist.” 20.00 uur. Kunstmin (Blauwe Zaal). (Was eerder aangekondigd op 18 juni).

19 JUNI

H. J. de Koster (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdelingen in het Kennemerland over de algemene politieke situatie. 20.15 uur.

21 JUNI

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de onder centrale Hoekse Waard en de afdelingen Barendrecht en Heerjansdam over „De sociaal zwakke en de sociaal sterke in onze maatschappij.” 20.15 uur. Gebouw Concordia te Westmaas.

Beperking ziektekosten

door mevrouw mr. M. Veder-Smit, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer

De verzekeringspremies voor ziektekosten eisen langzamerhand een veel te groot deel van de totale premies van de sociale verzekeringen op. De laatste jaren was de stijging steeds meer dan 20 procent. Het merendeel van deze kosten, ongeveer 60 procent, wordt gemaakt in de ziekenhuizen en verpleegtehuizen en daar is de kostenstijging ook het sterkst. Het ligt dus voor de hand daarop speciaal de aandacht te richten.

Aldus de inleiding tot een plan, dat is opgesteld door vijf leden van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. De VVD heeft bij de behandeling van het wetsontwerp ziekenhuisvoorzieningen al gewaarschuwd tegen ingewikkelde en tijdrovende procedure in deze wet. De partij waarschuwt ook tegen de provinciale opzet. De provinciale plannen, waaruit het nationaal ziekenhuisplan moest worden opgebouwd hadden niet voldoende basis. De richtlijnen, die door het departement werden uitgegeven kwamen namelijk te laat en waren niet duidelijk genoeg. Tevens heeft de VVD gepleit voor meer inschakeling van de regio.

Moties

De motie die de VVD op 16 maart vorig jaar indiende is vrijwel ongewijzigd overgenomen door de vaste commissie voor de volksgezondheid in de Kamer. Daarin werd gewezen op: aandacht voor ziekenhuisbeheer, verkorting van de opnameduur; verschuiving van de klinische naar de poliklinische behandeling; invoering van functionele begrotingen en een doorzichtiger opbouw van de tarieven en een doelmatiger honoreringssysteem van de medewerkers. De motie van 14 februari van dit jaar, waarin versterking van de extramurale zorg werd bepleit, werd door de Kamer ongewijzigd aanvaard.

De VVD stelt een versnelde invoering van de wet ziekenhuisvoorzieningen voor. Het departement dient een voorlopige indeling in ziekenhuisregio's op te stellen, zodanig dat deze een volwaardig voorzieningspakket bevatten.

Onderzocht moet worden wat de noodzakelijke voorzieningen in de regio's zijn en welke samenwerkingsvormen daarbij behoren. Binnen een half jaar zouden de ziekenhuizen en verpleegtehuizen met een rapport hierover moeten komen. Niet alleen de toekomstige plannen voor uitbreiding, nieuwbouw e.d. dienen in het regionaal overleg te worden beoordeeld. Met de vaststelling door de minister van de definitieve regionale indeling is dan de basis gelegd voor een landelijk ziekenhuisplan.

Noodwet

Er dient voorts een noodwet ziekenhuisvoorzieningen te komen om tempo- risering in de ziekenhuisbouw uit te breiden. Alle reeds afgegeven vergunningen zouden moeten vervallen, ook de bouwplannen waarmee al een begin is gemaakt, maar waarvan de urgentie is komen te vervallen. De minister kan dan ingevolge de voorgestelde noodwet de nodige maatregelen nemen.

De VVD acht het gewenst de ziekenhuizen aan te moedigen tot een selectief opnamebeleid. Thans is er als gevolg van een te hoge beddenscapaciteit in de ziekenhuizen sprake van een royaal opnamebeleid. Doel van een gewijzigd tarievenbeleid moet zijn: de kosten daar tot uiting te laten komen waar zij gemaakt worden. Dat kan gebeuren door een gedifferentieerd verpleegtariaf, zoals men in het buitenland reeds kent. De verpleegprijs zou niet zo nauw gerelateerd moeten worden aan de geëiste bezettingsgraad, maar meer opgebouwd

moeten worden uit componenten, die zijn af te leiden uit de gemiddelden van andere ziekenhuizen. Ten slotte kan meer geld besteed worden aan verbetering van de poliklinische voorzieningen, investeringen in kostenbesparende apparatuur en ombouw van ziekenhuisruimte in verpleegruimte.

Om al deze voorgestelde wijzigingen aan de praktijk te toetsen stelt de VVD voor op korte termijn over te gaan tot het doen van experimenten op het gebied van de exploitatie.

Opnamebeleid

Enkele andere factoren, die voor een juist ziekenhuisbeleid van belang zijn, zijn het opnamebeleid van de specialisten, het functioneren van de specialist en de huisarts en in het algemeen de organisatie van de gezondheidszorg in de eerste lijn. Aan dit laatste onderwerp wijdt een werkgroep van de VVD een studie. Het ligt in de bedoeling binnen afzienbare tijd met nadere voorstellen te komen, waarbij ook aan deze onderwerpen en aan het verzekeringssysteem tegen ziektekosten aandacht zal worden besteed. De vijf kamerleden, die het — hier verkort weergegeven — plan hebben opgesteld zijn mevrouw Veder-Smit en de heren Van Aardenne, Dees, Geurtsen en Rietkerk.

Zweden, een ervaring

Zweden is, juist in de kring van de Nederlandse socialistische, vele malen als de moderne socialistische vorm van uitmuntend bewind aangeprezen, voorbeeldig op allerlei gebied met name als het gaat om onderwijsvraagstukken, de jeugdproblematiek en de tolerante sfeer.

Nu is het natuurlijk zo dat buitenlandse voorbeelden altijd worden gehanteerd om op een bepaald gebied binnenlands eigen gelijk te ondersteunen. Maar de aanprijzingen van vele socialistische gingen en gaan nog wat verder, die hebben het karakter van een willen tonen van de grote en begerenswaardige socialistische etalage.

Een door de Zweedse regering mogelijk gemaakte intensieve — en met veel inzet van allerlei Zweedse particulieren, autoriteiten en organisaties ondersteunde — studiereis op het gebied van de openluchtrecreatie, het natuurbeleid en de ruimtelijke ordening heeft de gelegenheid geboden om ook iets gewaar te worden van de manier van besluitvorming en van een aantal kenmerkende maatschappelijke situaties.

Het was, laat ik dat vooropstellen een belangwekkende excursie omdat de geweldige ruimte de Zweden (zij delen met acht miljoen ongeveer 13x de oppervlakte van Nederland) de gelegenheid zal geven een ongekend stuk ruimte en een forse teug frisse lucht te bieden aan de Europeanen van het continent, zoals de niet-Scandinaviers worden aangeduid. Het is een kwestie van smaak of men in dat ruige en landschappelijk niet overal spectaculaire land zijn ontspanning zal willen zoeken.

Overigens wel opvallend is in dit verband de grote hoeveelheid eigen grondbezit. Een ambtelijk directeur van een VVV die 50 ha farm, inclusief een waternival en een aantal meren bezit komt in een niet-socialistisch land ook niet elke dag voor. Maar ook dat moet beoordeeld worden in samenhang met de totale oppervlakte van het land.

Wat mij echter heel sterk is opgevallen is de wijze van besluitvorming. Ik meen dat daar een technocratische invloed is waar te nemen, die wij niet zouden willen accepteren. Op zichzelf is dat al een verschijnsel dat in de Zweedse staatkundige organisatie licht kan ontstaan omdat de uitvoerende organen veel losser staan van ministers en parlement dan in ons land het geval is.

De directeuren-generaal van die dien-

sten beschouwen zich als zeer onafhankelijke bewindvoerders, die zich niet al te veel van een minister behoeven aan te trekken. Die mist ook de bevoegdheid om besluiten van zo'n diensthooft te wijzigen, dat kan uitsluitend door een kabinetsbesluit. Het directe contact met het parlement is voorbehouden aan kleine departementen, kleine administratieve eenheden. Zij trekken wel budgettaire lijnen. Het is duidelijk dat die zich tot globale richtlijnen zullen moeten beperken. Daarmede wordt de mogelijkheid om technologische processen te stuiten of zelfs te begeleiden wel heel gering. Deze tendentie wordt naar mijn gevoel zeker versterkt door het feit dat Zweden een lange periode van socialistisch bewind achter de rug heeft en nu nog aan een socialistisch minderheidskabinet bezig is. Ik bespeur in het socialistische denken, ook in Zweden, een grote mate van denken in categorieën, structuren en schema's. Technologisch zuivere oplossingen worden vaak gezien als een garantie voor rechtvaardigheid. Het risico wordt dan echter wel groot dat men de individuele mens onderweg verliest en hem bij besluitvorming of zelfs meningsvorming nog eens extra achteruitzet.

Kenmerkend hiervoor acht ik de toepassing van pesticiden, zoals DDT. Daarover worden verhalen verteld die nogal wijzen in de richting van een radicaal milieuzuiver standpunt. Dat valt in de praktijk wel wat anders uit. Al deze middelen worden door de technici toegepast met de terughoudendheid, die de zorg voor een veel minder belast milieu dan het onze hun ingeeft.

Als een actiegroep en een aantal par-

lementariërs zich wat angstig tonen over de invloed van „fertilizers" (groei-bevorderende preparaten), dan vertelt een hoge functionaris van het Zweedse staatsbosbeheer opgewekt hoe hij deze lieden liet deelnemen aan een excursie in een bos en ze toen vanuit een vliegtuig met dit preparaat heeft laten bestrooien. Ze merkten toen aldus onze zepsman hoe onschuldig het was. Ze hadden geen bezwaren meer over.

Uiterlijke kenmerken van een mentaliteit die ons steeds vaker trof als we ons bezighielden met grondgebruik, technische inrichting van het landschap en planologie. De invloed van politieke colleges vond ik daarbij bepaald veel minder als bij ons het geval is. Het zal ook gedeeltelijk samenvallen met de andere geografische omstandigheden, maar het neemt niet weg dat hier zeker niet van enig voorbeeld gesproken kan worden. Opvallend vond ik daarbij dat in tal van natuurreservaten uitgebreide bungalowparken waren aangelegd.

In deze zelfde periode bracht de minister-president Palme het onderwijs ter sprake. Het hoofdpunt van zijn kritiek richtte zich op het feit dat de persoonlijke ontplooiing onvoldoende tot haar recht zou komen. Maar dat is bij de vertogen over de middenschool nu juist als het grote goed van het Zweedse systeem voorgeschoteld, ook in dit land.

Ik oehoor tot diegenen, die Zweden als reisgebied voldoende interessant achten. Ik prijs me gelukkig dat wij verschoond zijn gebleven van een aantal harde materialistische trekken, die ik in die socialistische technologie meen te ontwaren. Ook wat dat betreft was Zweden een nuttige ervaring.

Het Tweede-kamerlid H. J. L. Vonhoff is in Zweden geweest en geeft zijn indrukken weer.

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadelaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
**VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS**

Goed initiatief, boeiend resultaat bij

Samenvattend commentaar
door Ph. C. la Chapelle

Bij het geven van enig samenvattend commentaar op de enquête die in het gebied van de kamercentrales Gelderland en Zwolle onder de leden van de VVD werd gehouden, wil ik voorop stellen dat het niet mijn bedoeling is bepaalde uitslagen toe te juichen of als verwerpelijk te kwalificeren. Ik wil slechts een aantal feiten signaleren, zonder daarover verder een oordeel uit te spreken. Niettemin: ook alleen al het naar voren brengen van die feiten is een subjectieve aangelegenheid. Wie dat doet gaat uit van wat hem persoonlijk trof op opviel.

Aanvankelijk was het de bedoeling een enquête te houden slechts over onderwerpen van interne partij-organisatie. Al doende zijn de initiatiefnemers op de gedachte gekomen er ook kwesties van algemene politieke aard bij te betrekken. Daarop is ten slotte het accent komen te liggen en ik acht dat een gelukkige ontwikkeling. Hoe interessant de gedachten van onze leden over de interne partij-organisatie ook mogen zijn, het belang van deze enquête wordt naar mijn mening toch hoofdzakelijk bepaald door de vaak gedetailleerde vragen over onderwerpen zoals milieu, onderwijs, sociale verzekering, buitenlandse politiek en ontwikkelingshulp, defensie, overheidsuitgaven en collectieve voorzieningen, landbouw, woningbouw, huurbeleid en partijvorming. Uit deze opsomming blijkt overigens de brede opzet van de enquête.

Veel antwoorden verrassen niet. Men heeft leden van een politieke partij geënquêteerd. Het is te verwachten dat deze leden het op vele punten eens blijken te zijn met door hun partij in het programma en in de dagelijkse politieke praktijk ingenomen standpunten. Natuurlijk is het prettig zo iets nog eens zwart op wit te zien. Maar verrassend is het niet.

Dat leidt ertoe dat ik speciaal de aandacht vestig op enkele zaken, waarover de geënquêteerden in meerderheid anders blijken te denken dan is vastgelegd in het verkiezingsprogramma-1971 van de VVD: Liberalen op Nieuwe Wegen. Zo blijkt ruim 75 pct. van de ondervraagden vóór een kiesdrempel te zijn, bijna 55 pct. tégen verlagings van de toelatingsleeftijd voor de kleuterschool en bijna 62 pct. tégen verlagings van de toelatingsleeftijd voor het basis-onderwijs. Bijna 54 pct. vindt schoolparlementen niet wenselijk. Deze antwoorden zijn interessant omdat de VVD als partij zich heeft uitgesproken tégen een kiesdrempel, vóór verlagings van de bedoelde toelatingsleeftijden en vóór schoolparlementen.

Een bijzonder facet van de enquête is dat men niet alleen de mening gevraagd heeft van de leden van de VVD, maar ook van de kinderen van die leden, voor zover althans aanwezig en in de leeftijd van 17 tot 23 jaar. Het kan niet uitblijven dat „de kinderen” over een aantal zaken anders blijken te denken dan de ouders. De ouders achten een schoolparlement in meerderheid niet wenselijk, de kinderen wel. De ouders zijn er voor de kinderbijslag voor het eerste kind af te schaffen, de kinderen zijn daar tegen. De ouders voelen meer voor een leger met dienstplichtigen dan voor een volledig beroepsleger, de kinderen zien dat precies andersom. De ouders zijn van mening dat een stijging (groter deel van het nationaal inkomen) der overheidsuitgaven niet noodzakelijk is, hun kinderen vinden een dergelijke stijging onvermijdelijk. Landbouwsubsidies komen naar het oordeel der ouders voor bezuiniging in aanmerking, maar de kinderen zijn het daar niet mee eens. Als belastingverhoging noodzakelijk is, dan willen ouders die vooral in de sfeer van de indirecte belastingen zoeken, terwijl de jeugd meer heil ziet in de directe belastingen.

In de enquête worden ook vragen aangesneden waarover in het partijprogramma geen standpunten zijn ingenomen. Maar liefst 92,7 pct. acht het wenselijk de mogelijkheid om ambtenaren te ontslaan te verruimen. Zeer overtuigende meerderheden worden gevonden voor het weer invoeren van een eigenrisico in het kader van de ziektegebedingen. (87,5 pct.) en voor de stelling dat het optreden van de Vereniging van dienstplichtgemilitairen te ver gaat (80,5 pct.). De vraag of het misbruik van sociale verzekeringen en bijstandswet over het geheel genomen nog wel los loopt beantwoordt bijna 75 pct. ontkennd. Eveneens bijna driekwart van de ondervraagden is van mening dat de academische vrijheid wel door extreme politieke activiteiten en niet door het bedrijfsleven bedreigd wordt. Een numerus clausus op de universiteiten acht 59 pct. geoorloofd. Bijna 60 pct. vindt het naast elkaar bestaan van openbaar en bijzonder onderwijs financiële verspilling. Een speciaal voor de kamercentrale Zwolle saillante constatering is dat 66,7 pct. van de geënquêteerden van mening is dat de VVD tegen de uitgaaf van 50 miljoen gulden voor het Provinciehuis in Overijssel had moeten stemmen.

Over veel zaken is het oordeel van de ondervraagden vrij unaniem. De hoogste score oogsten de vraag of strafbaarstelling van misbruik van de bijstandswet

wenselijk is (95,3 pct. ja) en of gezamenlijke verdediging van West-Europa voorlopig een noodzakelijke taak blijft (eveneens 95,3 pct. ja). Ook over de Navo is men eensgezind: 92,7 pct. meent dat Nederland de Navo-verplichtingen als het maar even kan ten volle moet nakomen. Verder valt op dat met name vragen over het milieu hoge ogen gooien, een bewijs dat deze zaken bepaald ook in VVD-kring de gemoederen bezighouden (in tegenstelling tot hetgeen door ons niet welgezinden nogal eens wordt gesuggereerd).

Conclusies

Zou het verantwoord zijn uit een enquête als deze conclusies te trekken voor het verder ontwikkelen van bepaalde VVD-standpunten? Het lijkt mij dat men er, landelijk gezien, niet blind op mag varen. De steekproef is voor de provincies Gelderland en Overijssel representatief, maar daarmee natuurlijk nog niet voor het hele land. Die pretentie heeft de enquête ook niet. Ik kan mij voorstellen dat accent-verschillen optreden als men dergelijke enquêtes ook in andere delen van het land zou houden. Anderzijds zou het mij zeer verbazen als de uitslag radicaal anders zou zijn. Met andere woorden: een vingerwijziging voor het denken van VVD'ers in het algemeen is deze enquête wel, maar men moet voorzichtig zijn met het landelijk interpreteren van de uitslag.

Verdiend het dan aanbeveling een dergelijke enquête landelijk te houden? Afgezien van de ongetwijfeld niet geringe organisatorische problemen en van de hoge kosten, is het een verleidelijke gedachte. Men kan zich als lid van de partij via de afgevaardigden van zijn afdeling vertegenwoordigd weten op de landelijke partijcongressen, waar de grote politieke lijn wordt bepaald. De praktijk is echter dat de afdelingsvergaderingen slechts door een klein percentage van alle leden worden bezocht en dat — hoe democratisch ook — de meningsvorming tenslotte door weinigen wordt bepaald. Men kan tegenwerpen dat elk lid het recht heeft de vergaderingen te bezoeken en dat een enquête dus niet in de plaats daarvan hoeft of zelfs behoort te treden. Daar staat tegenover dat het nu eenmaal onmogelijk is, een vergadering het oordeel van vele leden over honderden onderwerpen te vragen. Ik ben niet van mening dat men over elk onderwerp telkens de leden moet enquêteren of dat men een landelijke enquête ook maar in enige vorm tot een instituut moet verheffen. Maar ik geloof wel dat men zeer waardevol materiaal uit een landelijke enquête zou kunnen halen. En in ieder geval kan het een middel zijn om zeer velen de mogelijkheid te bieden zich over een groot aantal onderwerpen rechtstreeks te uiten. Dat de uitslag van zulk een enquête mede de politieke koers van de partij zal bepalen, ook zonder dat de enquête in de partij-organisatie een formele status heeft, staat in de praktijk buiten kijf. Als een groot percentage zich vóór of tegen een bepaalde stelling uitspreekt, zal dat uiteraard gevolgen hebben.

Scheepswerf en machinefabriek in de omgeving van Rotterdam zoekt contact met belangstellenden voor de functie van

medewerker personeelszaken

Het bedrijf beweegt zich op het gebied van scheepsreparaties aan en nieuwbouw van zee- en rivierschepen. Het personeelsbestand is ca 1600 medewerkers, waaronder ook buitenlandse werknemers.

De gezochte functionaris zal binnen de afdeling Personeelszaken als belangrijkste taken krijgen de werving en selectie alsmede het beheer van de personeelswoningen.

De kandidaat moet aan de volgende eisen voldoen:

- middelbare - eventuele technische - opleiding;
- enige jaren ervaring in de personeelssector, liefst in een technisch bedrijf;
- leeftijd ca 30 jaar.

Aangezien de werving ook in het buitenland plaats vindt, is het belangrijk de Engelse en Spaanse taal redelijk te beheersen. Men moet echter, indien dit niet het geval is, bereid zijn hiervoor te studeren.

Passende woonruimte kan ter beschikking worden gesteld. Voor het verkrijgen van nadere inlichtingen kan men zich telefonisch wenden tot onderstaand bureau.

Met de hand geschreven brieven worden onder nr. 948 ingewacht bij:

**Psychologisch Adviesbureau Deen b.v.,
Westersingel 33, Rotterdam-3003, telefoon: 010 - 362711**

Senatoren en statenleden in provinciehuis

Den Bosch — Op de door het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden belegde bijeenkomst in het provinciehuis van Noord-Brabant in Den Bosch, was 11 mei naast een groot aantal statenleden vrijwel de hele Eerste Kamerfractie van de VVD aanwezig. Alleen de heer Van Riel was wegens verblijf in het buitenland verhinderd. Mr. J. de Wilde, lid van de Eerste Kamer, hield bij die gelegenheid een inleiding over polarisatie in de provinciale staten. Hij toonde een duidelijke voorkeur voor weerspiegelingcolleges in de dagelijkse besturen van provincies en gemeenten. Tijdens de discussie die op de inleiding volgde, gingen de aanwezigen uitvoerig in op de consequenties en de wijze van bestrijding van de polarisatiegedachte, zoals die door anderen wordt gepropageerd.

Zowel over de wenselijkheid van een algemeen geldend provinciaal programma als over de inhoud van het aangeboden concept waren de meningen verdeeld. Na de discussie over de inhoud werd besloten dat de daarvoor ingestelde bestuurscommissie aan de hand van de gemaakte opmerkingen het concept-programma zou herschrijven, waarna het opnieuw aan de leden zal worden voorgelegd.

enquête Gelderland en Overijssel

I Milieu

N.B. 1. Antwoorden in percentages aangegeven.
2. Onder rubriek geen antwoord kunnen ook niet van toepassing zijnde vragen geteld zijn (als vorige vraag met nee is beantwoord)

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Acht U de oplossing van de milieuproblematiek in beginsel een taak van								
1. voornamelijk de overheid?		7.1				1.9		
2. evengoed van producent en consument als van de overheid?		84.3				88.8		
3. voornamelijk van producent en consument?		7.0 (g.a. 1.6)				8.4 (g.a. 0.9)		
Bent U ervoor dat, om het aandeel van de milieuzorg tot zijn recht te laten komen, een mentaliteits-verandering nastreeft wordt door								
a. voorlichting a.h. publiek?	17.8	78.9	2.3	1.0	4.7	86.9	6.5	1.9
b. opvoeding van het publiek?	15.3	73.0	7.1	4.5	7.5	59.8	25.2	7.5
c. milieuhygiëne als verplicht leervak opnemen bij lager en voortgezet onderwijs?	9.1	71.8	13.1	6.0	4.7	67.3	21.5	6.5
Moeten de kosten van bestrijding van verontreiniging in beginsel door de veroorzakers worden betaald?	1.7	91.8	4.2	2.3	0.9	86.0	11.2	1.9
ZO JA bent U dan van mening dat een doorberekening van deze kosten mag plaatsvinden als normaal onderdeel van de kostprijs van de producten?	5.9	84.1	7.8	2.1	13.1	66.4	19.6	9.3
Moet de overheid steun verlenen, indien een prijsverhoging van het product tengevolge van doorberekening der kosten ter bestrijding verontreiniging onze concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland schade berokkent?	1.7	69.2	22.8	6.3	1.9	74.8	16.8	6.5
Is het in 't kader van de milieuproblematiek op dit moment gewenst dat de overheid hoge voorrang geeft aan wetenschappelijk onderzoek, dat tot doel heeft afvalstoffen geschikt te maken voor wederopneming in het productieproces?	0.9	92.8	4.0	2.3	0.0	91.6	5.6	2.8
Vindt U het gewenst dat er wettelijke voorschriften komen om de toepassing van technische vindingen verplicht te stellen, die de luchtvervuiling door het GEMOTORISEERDE VERKEER beperken?	0.7	92.7	3.3	3.3	0.9	95.3	2.8	0.9
Mag de overheid dan volgens U zover gaan dat iedere autobezitter een uitgave moet doen van bv. enige honderden guldens om de verplichte verandering aan te brengen?	0.9	77.0	18.3	3.8	0.9	64.5	29.9	4.7
Acht U het gewenst om naast andere factoren bij de milieuhygiëne ook de geluidshinder te betrekken?	1.9	90.2	4.5	3.3	0.9	81.3	13.1	4.7
ZO JA. Vindt U het dan 'n aanvaardbaar idee om in streek- en bestemmingsplannen, zones aan te wijzen, die ieder hun eigen maximum geluidsniveau hebben?	6.4	58.5	19.5	15.5	17.8	49.5	21.5	11.2
Bent U van mening, dat het milieubehoud een beperking van de bevolkingsgroei in Nederland noodzakelijk maakt?	2.1	83.6	10.3	4.0		88.8	5.6	5.6
ZO JA waardoor wilt U dat dit wordt nagestreeft?								
a. objectieve voorlichting	16.4	80.3	1.2	2.0	13.1	84.1	1.9	0.9
b. mentaliteitsbeïnvloeding	19.9	65.5	9.9	4.7	15.0	47.7	31.8	5.6
c. beperking of afschaffing kinderbijslag	15.5	69.7	11.2	3.7	13.1	59.8	24.3	2.8
d. mogelijke beschikbaarstelling van anticonceptiemiddelen	18.5	52.0	22.1	7.3	12.1	67.3	14.9	5.6
e. abortus op sociaal-medische indicaties?	18.2	61.0	14.1	6.6	15.9	65.4	11.2	7.5

II Onderwijs

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Intellect en creativiteit kunnen eerder tot ontplooiing komen en een eventuele achterstand tengevolge van milieufactoren kan beter worden ingehaald als op jongere leeftijd met onderwijs wordt begonnen. Bent u het er mee eens om de toelatingsleeftijd voor de kleuterschool in Nederland te verlagen van 4 tot 3 jaar?	1.0	32.6	54.8	11.5	0.0	43.9	47.7	8.4
...en voor het basis-onderwijs tot 5 jaar?	1.9	25.3	61.8	11.0	0.0	29.0	59.8	11.2
Men hoort wel verkondigen, dat ons klassieke onderwijs, met overgaan en zit-blijven, moet worden gewijzigd in die zin, dat het onderwijs meer individueel moet worden gericht, niet alleen zoals thans op de begaafdheid van de leerlingen in het algemeen, maar ook individueel op hun vorderingen in bepaalde vakken. Dit ondanks de hogere belasting die het meebrengt voor de docenten. Bent U hiervan een voorstander?	3.5	57.0	28.4	11.0	0.9	68.2	25.2	5.6
Acht U het gewenst dat er in het voortgezet onderwijs school-parlementen tot stand komen, bestaande uit leerlingen?	3.0	32.0	53.6	11.5	2.8	65.2	22.4	5.6

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
In Nederland bestaan naast elkaar openbaar en bijzonder onderwijs. Dat heeft gevolgen voor het aantal maar ook voor de omvang van de scholen. In vele gevallen zijn er ook scholen met minder onderwijzers dan klassen. Meent U, dat het naast elkaar bestaan van openbaar en bijzonder onderwijs	2.3	39.5	45.6	12.6	0.9	30.8	87.0	11.2
a. de kwaliteit van het onderwijs ongunstig beïnvloedt?	1.6	68.8	20.0	9.6	0.0	55.1	35.5	9.3
b. belangrijke financiële verspilling oplevert?	1.7	73.1	20.9	4.2	0.9	61.7	31.8	5.6
Zoudt U een algemene school met desgewenst gedifferentieerd-godsdienstonderwijs prefereren?	1.7	73.1	20.9	4.2	0.9	61.7	31.8	5.6
Gelooft U dat de academische vrijheid van studie, onderwijs en onderzoek duidelijk bedreigd wordt door . . .								
a. bedrijfsleven	8.6	5.0	72.4	14.0	7.5	20.6	51.4	20.5
b. extreme politieke activiteiten	4.7	72.0	12.7	10.5	2.8	59.8	23.4	14.0
c. inefficiency	7.0	52.4	14.8	25.8	5.6	46.7	18.7	29.0
Moet elke 18-jarige of oudere studerende, ongeacht de financiële positie van de ouders, renteloze voorschotten kunnen ontvangen?	2.1	55.8	39.6	2.4	0.0	57.9	38.3	3.7
ZO JA. Dient dit stelsel te worden gecombineerd met studiebeurzen, die aan prestaties zijn gekoppeld?	31.2	57.0	8.7	3.0	36.4	43.0	15.9	4.7
Mag er bij Universitair- en hoger beroepsonderwijs een numerus clausus worden ingesteld?	4.4	59.0	21.8	14.8	3.7	50.5	37.4	8.4
ZO JA Wat moet bij het bepalen van de hoogte hiervan volgens u een leidraad vormen?								
1. de vraag vanuit de maatschappij om te kunnen studeren		3.7				0.9		
2. de maatschappelijke en economische behoefte aan afgestudeerden		27.7				20.6		
3. beide		34.2				29.0		
g.a. n.v.t.		34.3				49.5		

III Sociale Verzekering

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Acht U het gewenst dat het stelsel van sociale voorzieningen op bepaalde punten wordt uitgebreid?	4.9	67.9	23.2	4.0	7.2	65.4	23.4	8.4
ZO JA met welke van de volgende:								
a. arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen.	24.7	63.4	6.8	5.0	36.4	57.0	2.8	3.7
b. volksverzekering voor ziektekosten	28.6	34.7	28.3	8.3	37.4	38.3	18.7	5.6
c. verplichte pensioenregeling voor loontrekkenden	28.1	42.3	19.4	10.1	36.4	32.7	17.7	13.0
d. reële verhoging AOW	26.7	50.7	13.5	9.1	37.4	45.8	9.3	7.5
e. anderszins (wat?)	57.8	9.6	8.9	23.7	62.6	11.2	4.7	21.5
Acht U het gewenst dat het stelsel van sociale voorzieningen op bepaalde punten wordt ingekrompen?	9.6	83.6	4.2	2.6	7.5	75.7	12.1	4.7
ZO JA ten aanzien van welke voorzieningen:								
a. Kinderbijslag 1e kind	15.9	59.0	23.0	2.1	23.4	30.8	43.0	2.8
b. Kinderbijslag meerdere kinderen	13.9	68.8	12.9	4.3	22.4	61.7	12.1	3.7
c. Bijstandswet	13.4	49.8	28.2	8.5	23.4	36.4	29.0	11.2
d. Ziektefondsverstrekingen	15.1	50.0	34.0	8.7	22.4	20.6	42.0	15.0
e. Anderszins (Wat?)	46.0	16.7	5.2	32.0	44.9	12.1	14.0	29.0
Meent U dat het met het misbruik van sociale verzekeringen en bijstandswet over het geheel genomen nog wel losloopt?	17.0	14.5	74.7	7.8	4.7	18.7	68.2	8.4
Sommigen willen ten aanzien van bepaalde ziektefondsverstrekingen een verantwoorde eigen bijdrage invoeren, in de verwachting dat aldus een kostenstijging op verantwoordelijke wijze kan worden beperkt. Bent U voor een verantwoorde eigen bijdrage bij een van de volgende onderdelen?								
a. geneesmiddelen	4.2	71.8	22.3	1.7	9.3	44.9	36.4	9.3
b. huisarts	2.4	83.3	12.9	1.4	7.5	63.6	19.6	9.3
c. specialist	5.4	27.0	64.5	3.1	9.3	22.4	59.8	8.4
d. ziekenhuiskosten	4.4	20.4	72.6	2.6	6.5	21.5	61.7	10.3
Denkt u dat het wederom invoeren van een eigen risico in het kader van de ziektegeduitkeringen mede tot een vermindering van het ziekteverzuim zal leiden?	1.7	85.9	7.3	5.0	2.8	83.2	7.5	6.5
De W.A.O. (Wet arbeidsongeschiktheid) en W.W. (werkloosheidswet) kennen een strafsanctie tegen degene die uitkeringen bedingt op grond van onjuiste opgave van gegevens. De bijstandswet kent zo'n strafsanctie niet. Acht U het aanvaardbaar dat een dergelijke sanctie in de Bijstandswet wordt opgenomen?	1.6	95.3	1.9	1.2	2.8	88.8	5.6	2.8

Vervolg enquête

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
De pensioenjzen van bejaarden worden zijn thans zo hoog dat er voor een groot deel der bewoners een beroep op de Bijstandswet dient te worden gedaan. Vindt U het om deze reden aanvaardbaar dat opname slechts op sociaal-medische indicatie mogelijk zal zijn?	2.4	47.6	40.6	9.4	3.7	40.2	47.7	8.4
Bent U voor invoering van een algemene pensioenverzekering voor werknemers gebaseerd op het laatst genoten loon en met voorzieningen in geval van verandering van werkkring?	2.1	62.0	18.8	17.0	4.7	54.2	21.5	19.6
Dient de premie te worden betaald door								
1. werkgever		2.8				5.6		
2. werknemer		15.3				15.9		
3. beide		72.0				63.6		
(g.a. 9.9)						(g.a. 14.9)		
Bent U van oordeel, dat er zondig een sociale dienstplicht moet komen voor meisjes?	2.4	45.1	40.0	12.4	2.8	47.7	42.0	7.5
Er is een grote vraag naar part-time gezinshelpsters. Vindt U dat extra belastingfaciliteiten voor gehuwde vrouwen gewenst zijn om deze taak attractief te maken?	5.1	77.5	12.4	5.0	5.6	60.7	23.4	10.3

IV Buitenlandse politiek en Ontwikkelingshulp

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
De Nederlandse regering ijvert voor grotere bevoegdheden van het Europese parlement. Indien dit betekent, dat deze bevoegdheden aan de nationale parlementen worden onttrokken, bent U het dan in principe met het streven van onze regering eens?	3.3	62.9	21.9	11.8	1.9	52.3	29.9	15.9
Bent U het overwegend eens met het feit dat de Amerikaanse regering militaire steun verleent aan Zuid-Vietnam?	4.2	70.2	14.5	11.2	2.8	52.3	35.5	9.3
Meent U, dat GEZAMENLIJKE verdediging van West Europa voorlopig een noodzakelijke taak zal blijven?	1.6	95.3	1.7	1.4	2.8	84.1	9.3	3.7
ZO JA Zal Europa daarbij voorlopig aangewezen blijven op Amerikaanse militaire steun, Ja of nee?	3.0	88.8	4.0	4.1	12.1	69.1	10.3	8.4
Moeten dictatoriaal geregeerde landen worden uitgesloten van gezamenlijke activiteiten, zoals:								
a. de EEG?	3.4	31.2	57.0	8.4	3.7	37.4	49.5	9.3
b. de NAVO?	4.0	23.2	63.2	9.6	3.7	34.6	50.5	11.2
Moet Nederland, ongeacht wat andere landen doen of nalaten, de hulp aan ontwikkelingslanden								
1. sterk vermeerderen?		2.1				7.5		
2. enigszins vermeerderen?		11.2				15.0		
3. voortzetten op het huidige niveau		41.8				34.6		
4. enigszins verminderen?		21.2				29.0		
5. sterk verminderen?		19.5				6.5		
(g.a. 4.2)						(g.a. 7.5)		
Welk percentage van uw eigen BRUTO Inkommen zou U over hebben voor steun aan ontwikkelingslanden?								
1. tot 1%		60.4				36.4		
2. 1 tot 3%		21.9				30.8		
3. 3 tot 5%		3.8				11.2		
4. 5 tot 7%		0.7				3.7		
5. 7 tot 9%		0.2				2.8		
6. 9% of meer		0.5				1.9		
(g.a. 2.4)						(g.a. 13.1)		
Moeten de hulpverlenende landen kunnen mee bepalen, voor welke projecten de gelden worden bestemd?	3.1	88.6	6.1	2.1	1.9	87.9	7.5	2.8
Acht U het aanvaardbaar dat aan het verlenen van ontwikkelingshulp								
a. Politieke voorwaarden kunnen worden verbonden?	6.1	35.4	51.3	7.2	6.5	26.1	60.7	6.5
b. Economische voorwaarden kunnen worden verbonden?	3.3	71.6	20.0	5.0	1.9	52.3	43.0	2.8

V Defensie

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Meent U dat Nederland de NAVO verplichtingen als het maar even kan ten volle moet nakomen?	1.0	92.7	3.0	3.3	0.9	76.6	15.0	7.5
Indien hierdoor extra geld nodig is, moet dit dan, behalve door grotere efficiency elders bij de krijgsmacht ook gevonden worden door:								
a. besnoeiing op andere overheidsstaten?	5.8	71.2	15.7	7.3	6.5	51.4	36.4	5.6
b. belastingverhoging?	8.7	37.1	45.3	8.9	12.1	20.6	56.0	11.2
Is het volgens U noodzakelijk, dat aan de top vergaande integratie van de 3 krijgsmachtonderdelen wordt ingevoerd?	3.0	62.5	8.2	26.3	4.7	61.7	15.0	18.7
Acht u het noodzakelijk dat in vredetijd een aparte militaire rechtspraak wordt gehandhaafd?	1.9	54.0	30.7	13.4	3.7	47.7	40.2	8.4
Geeft U de voorkeur aan een leger met dienstplichtigen boven een volledig beroepsleger?	3.1	47.2	39.0	10.6	1.9	32.7	56.1	9.3
Acht U het optreden van de VVDM, zoals dit de laatste tijd te zien is geweest?								
1. te ver gaand?		80.5				64.5		
2. goed afgestemd?		8.3				18.7		
3. niet ver genoeg gaand?		5.0				9.3		
(g.a. 6.1)						(g.a. 7.5)		

VI Overheidsuitgaven en Collect. voorzieningen

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Verwacht U, dat in de komende jaren de overheidsuitgaven een groter deel van het nationaal inkomen in beslag zullen nemen dan nu reeds het geval is?	3.5	89.2	2.3	5.0	3.7	83.2	0.9	12.1
ZO JA Acht U dit onvermijdelijk?	10.4	35.7	48.6	5.2	15.0	41.1	33.6	10.3
Er dienen zich, naast de bestaande taken van overheidszorg, nieuwe taken aan: milieubeheer, afvalverwerking, sanering stadskernen, landschapopbouw, recreatie en andere. Indien de middelen hiervoor moeten worden gevonden o.a. door bezuiniging op andere overheidsstaten, welke van de categorieën komen hiervoor dan onmiddellijk in aanmerking:								
kosten overheidsapparaat	4.4	87.8	4.3	3.4	8.5	67.0	14.1	10.4
bejaardenzorg	14.5	9.4	69.9	6.2	7.5	9.3	79.4	3.7
landbouwsubs.	11.8	39.7	34.7	13.8	9.3	17.8	59.8	13.1
verkeer en waterstaat	14.3	24.0	53.0	8.7	12.1	29.0	51.4	7.5
bijstandsuitkeringen	7.1	61.0	23.3	8.5	6.5	56.1	29.0	8.4
ontwikkelingshulp	5.4	59.0	28.2	7.3	6.5	47.7	43.9	1.9
defensie	12.4	20.6	58.4	8.7	7.5	43.0	43.9	5.6
onderwijs	12.0	25.2	54.3	8.3	6.5	13.1	77.6	2.8
Bezuinigingen kunnen in het algemeen worden verwezenlijkt door grotere efficiency of door afbouw of bevrozing? Waar zou volgens U bij het beleid nadruk op moeten vallen? (vak invullen)								
1. door afbouwen of bevrozing van bepaalde voorzieningen		3.5				0.9		
2. door verhoging van de efficiency bij de uitvoering, zodat met minder kosten hetzelfde nuttige resultaat wordt bereikt		44.8				54.2		
3. beide		48.5				39.2		
(g.a. 3.1)						(g.a. 5.6)		
Een andere mogelijkheid is belastingverhoging. Zou dit eventueel vooral moeten geschieden in de sfeer van:								
directe belastingen (loon, ink.bel)	12.9	19.0	62.5	5.6	7.5	30.8	54.2	7.5
indirecte belastingen (B.T.W.)	6.6	60.1	27.5	5.7	6.5	40.2	48.5	7.5
Acht U een flinke verzwaring van de indirecte belastingen rechtvaardig tegenover de lagere inkomensgroepen?	4.0	37.1	49.1	9.7	6.5	20.6	66.4	6.5
Acht U het juist dat verhoging van indirecte belastingen via indexering van lonen en salarissen wordt afgewenteld op andere groepen?	2.9	18.6	60.4	17.9	8.4	18.7	51.4	21.5
Het nieuwe provinciehuis in Zwolle heeft ± f 50.000.000 gekost. Een deel hiervan is uiteraard nodig voor representatieve plichten, vergaderruimten van Provinciale Staten enz. Er zullen verder ruim 350 ambtenaren worden gehuisvest. Had de V.V.D. zich naar uw mening moeten uitspreken tegen dit plan?	1.7	66.7	9.9	21.9	3.8	67.9	9.4	18.9
Het ontslaan van ambtenaren is bijzonder moeilijk. Bent U van mening dat de mogelijkheden tot ontslag van ambtenaren, die niet voor hun taak zijn berekend, uitgebreid moet worden?	1.4	92.7	3.0	3.0	3.7	88.8	1.9	5.6

Antwoorden zijn in percentages aangegeven. Onder de rubriek „geen antwoord” kunnen ook niet van toepassing zijnde vragen geteld zijn (als vorige vraag met nee is beantwoord).

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
De regering heeft tot dusverre nog niet ingegrepen in de loon- en prijspolitiek. Had de V.V.D. hierop in een eerder stadium moeten aandringen?	1.6	64.8	22.1	11.5	3.7	72.9	7.5	15.9
Ministers en hun departementen genieten grote zelfstandigheid in het opstellen van hun begroting. Zou volgens U de minister-president op advies van de minister van financiën zijn veto moeten kunnen uitspreken over onderdelen van de begroting van de leden van zijn kabinet?	1.4	54.7	30.3	13.6	3.7	44.9	37.4	14.0

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Als gevolg van het sinds kort ingevoerde systeem van individuele huursubsidie kan men de tendens bespeuren, dat het bureau huisvesting ook minder draagkrachtige gezinnen in dure woningen plaatst. Vindt U dit juist of meent U dat bij de woningverdeling in de eerste plaats wordt gekeken naar het inkomen, zodat minder draagkrachtigen in de goedkope huizen komen te wonen?								
		7.3				19.6		
		87.5				68.2		
		(g.a. 5.2)				(g.a. 12.2)		
Bent U ervoor om bezitsvorming in de vorm van een eigen woning te bevorderen door middel van fiscale tegemoetkomingen?	2.6	83.6	11.1	2.6	5.6	57.9	22.4	14.0
Geeft U bij sanering van vervallen wijken zonder belangrijke historische waarde de voorkeur aan algehele vernieuwing of reconstructie van het bestaande?								
		64.0				52.4		
		28.2				32.4		
		(g.a. 7.8)				(g.a. 15.2)		
Zoudt U er zelf voor voelen om gedurende een bepaalde levensfase in een hoogbouwflat te wonen?	3.0	23.7	69.7	3.7	3.7	29.9	63.6	2.8
Bent U van mening, dat het al dan niet wonen in een eengezinswoning met tuin voor u zelf invloed heeft op het gebruik van een auto voor recreatie?	3.1	60.8	27.9	8.7	8.4	50.4	30.8	10.3
Welke adviezen zou u uw gemeentebestuur willen geven ten aanzien van de inrichting van de woongebieden en het verbeteren van de woonbaarheid van uw gemeente?								

VII Landbouw

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Toelichting: Het officieel streven is, om o.a. door het uitkopen van bestaande bedrijven (zgn. bedrijfsbeëindiging) en het toevoegen van de grond aan andere bedrijven te komen tot grotere eenheden. Bezwaren rijzen als men constateert dat de investeringen voor deze grotere eenheden, in gebouwen en inventaris, problemen opleveren en mede hierdoor de belangstelling onder potentiële bedrijfsopvolgers tanende is.								
Acht U handhaving van vrije ondernemingswijze productie in de landbouw gewenst?	2.6	85.2	4.7	7.8	2.8	68.2	15.0	14.0
Acht U het juist dat de overheid het ontstaan van grotere bedrijven stimuleert door boeren uit te kopen?	3.3	57.8	28.9	9.9	3.7	57.9	28.0	10.3
Indien dit beleid investeringsproblemen opwerpt, gaat U er dan mee accoord dat er fiscale- en andere steun-faciliteiten worden verleend?	4.0	60.6	22.6	12.7	4.7	62.3	17.9	15.1
Vindt U het juist dat grote productieve landbouwgebieden aan deze bestemming worden onttrokken en een recreatieve bestemming krijgen?	4.0	20.2	64.5	11.3	4.7	23.4	58.9	13.1
Of geeft U er de voorkeur aan dat een harmonisering van beiderlei gebruik plaats vindt door het voor de recreatie openleggen van als zodanig te handhaven landbouwgebieden?	6.6	66.9	10.1	16.4	7.5	60.7	14.0	17.8
Bent U ervoor, dat boeren kampeers op hun erf mogen toelaten?		6.4				3.7		
		61.7				54.2		
		28.6				37.4		
		(g.a. 3.3)				(g.a. 4.7)		
Bij stemming over een plan tot ruilverkaveling tellen de wegblijvers als voorstemmers. Acht u deze opzet juist?	2.1	21.4	70.6	5.9	2.8	46.7	46.7	3.7
Vindt U dat alleen de agrarische betrokkenen (derhalve b.v. niet de huizenbezitters) stemrecht dienen te hebben	3.8	39.9	40.8	15.5	6.5	42.1	34.6	16.8

VIII Woningbouw en huurbeleid

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Huren lopen sterk uiteen, maar nemen in zeer vele gevallen ± 12% van het bruto inkomen in beslag. Sommige deskundigen beschouwen een percentage tussen 15 en 20% als redelijk. Wat vindt U een acceptabele doorsnee norm?								
		tot 15%: 29.2				50.5		
		15 tot 20%: 63.6				38.3		
		meer dan 20%: 3.5				0.9		
		(g.a.: 3.6)				(g.a.: 10.3)		
Door het subsidiebeleid van de laatste 15 jaren zijn enerzijds vele draagkrachtigen in een goedkope woning gehuisvest, anderzijds kunnen de economisch zwakkeren van thans de huren van nieuwe woningwetwoningen niet betalen. Hiervoor moet een oplossing worden gevonden. Hoe?								
a. door subsidiëring van de woning	21.1	16.4	54.5	8.0	14.0	24.3	55.1	6.5
b. door subsidiëring rechtstreeks gericht op de bewoner (individuele huursubsidie)	13.4	55.2	24.2	7.1	11.2	57.9	25.2	5.6
c. door het peil van de voorzieningen aan te passen (een kamer minder, 2e toilet achterwege laten etc. sobere afwerking).	12.7	42.7	40.2	4.4	10.3	45.8	42.0	1.9

IX Gewestvorming

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
„Doelmatig beheer van een aantal bestuurlijke taken (ruimtelijke ordening, politie, brandweer, ziekenhuiswezen etc.) vraagt om grotere eenheden over de gemeentegrenzen heen”. Bent U het met deze stelling eens?	3.3	84.1	5.0	7.5	7.5	79.4	4.7	8.4
Geloof U, dat het tot stand komen van gewesten hiervoor de aangewezen oplossing is?	4.5	57.6	19.0	18.8	8.4	43.9	28.0	19.6
Zouden de provincies deze coördinerende taak niet kunnen uitvoeren?	4.5	36.4	40.0	19.0	11.2	37.4	27.1	24.3
ZO NEEN, waarom niet?								
Zoudt U inplaats van gewestvorming voorkeur geven aan samenvoeging van gemeenten op grote schaal?	8.2	21.6	55.9	14.3	11.2	30.8	43.9	14.0
De taak van de gewesten zal in de eerste instantie liggen op het gebied van het lokale bestuur. Zullen zij volgens U daarnaast taken van de provincie overnemen?								
ZO JA zal dat volgens U leiden tot:								
a. vermindering van het aantal provincies.	24.6	24.4	26.5	24.6	30.8	14.9	29.9	24.3
b. uiteindelijk opheffing van de provincies.	21.8	25.6	28.0	24.6	29.0	18.7	28.0	24.3
Moeten er volgens U gewesten komen over heel Nederland, zodat iedere gemeente deel van een gewest gaat uitmaken?	6.1	44.4	26.0	23.5	12.1	40.2	30.8	16.8
Zal gewestvorming uiteindelijk leiden tot een vlottere besluitvorming in het lokale bestuur?	5.4	41.1	27.2	26.3	11.2	38.3	29.0	21.5
Zal de instelling van de gewesten uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke verhoging van de totale kosten van het bestuursapparaat?	5.4	26.1	36.2	32.2	11.2	29.9	32.7	26.1
Wanneer Uw gemeente zou worden opgeheven en deel gaat uitmaken van een grotere, zoudt U dan behoefte hebben aan een vasthouden van het oude verband, b.v. door stemgerechtigd te zijn in wijkraden voor bepaalde lokale aangelegenheden?	4.9	47.9	31.7	15.5	11.2	43.0	29.9	15.9
Zou een volgende generatie daar ook nog behoefte aan hebben?	5.2	21.2	31.5	42.0	12.2	24.3	32.7	30.8

Vervolg enquête

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Bent U van mening dat in grotere bestuursseenheden ook „automatisch“ bekwaamere kandidaten voor bestuursposten gevonden zullen kunnen worden om die eenheden te besturen?	5.0	43.0	35.0	16.9	10.3	44.9	28.0	16.8
De rijksoverheid grijpt in een aantal zaken (woningbouw, waterstaat) ver in, in de lokale aangelegenheden.								
Wat ziet U voor de toekomst als wenselijk:	a. verdere concentratie van bevoegdheden bij de centrale overheid?				13.1	24.3	44.9	17.7
	b. overheveling van een deel van de bevoegdheden naar de gewesten?				9.2	64.5	10.8	15.5

X Interne werking van de partij

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden			
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening
Naar welk soort vergaderingen gaat uw belangstelling uit?	a. spreker met discussie				13.9	39.9	32.7	13.4
	b. debat met personen van andere politieke kleur				18.8	36.1	22.6	22.5
	c. forum				21.6	12.7	28.9	36.8
	d. idem met leden van andere partijen				20.6	18.1	26.5	34.8
	e. geregeld beleggen van discussiegroep				19.9	21.3	22.2	36.6
	f. anderszins (Wat?)				36.5	4.7	3.1	28.3
Hoeveel bijeenkomsten van de afdeling per jaar vindt u wenselijk?	1. een				6.6			9.0
	2. twee à drie				47.4			18.7
	3. vier à zes				30.1			33.6
	4. zeven à tien				3.1			10.3
	5. meer dan tien				0.5			6.5
				(g.a. 12.2)			(g.a. 29.4)	
Hoeveel bijeenkomsten van uw afdeling woonde U het afgelopen jaar bij?	1. een				38.0			12.1
	2. twee à drie				26.6			7.5
	3. vier à zes				6.4			4.7
	4. zeven à tien				1.6			
	5. meer dan tien				0.3			
				(g.a. 27.0)			(g.a. 75.7)	
Er bestaan plannen om afdelingen bijvoorbeeld bij het organiseren van spreekbeurten in een bepaalde streek te laten samenwerken (z.g. ondercentrale).								
In hoeverre bent U bereid voor het bezoeken van zulke regionale vergaderingen buiten uw woonplaats te reizen?	1. niet				25.1			20.6
	2. tot 10 km.				21.8			17.7
	3. tot 20 km.				29.3			23.4
	4. verder				12.6			7.6
				(g.a. 11.3)			(g.a. 30.8)	
Hebt U het gevoel dat U bij de bestaande constellatie in de partij zelf voldoende kunt bijdragen?	a. aan de landelijke politieke meningsvorming? Zo neen, gaarne suggesties ter verbetering.				11.2	31.4	30.5	26.9
	b. aan de provinciaal-politieke meningsvorming? Zo neen, gaarne suggesties ter verbetering.				12.4	24.2	30.2	33.2
	c. aan de gemeentepolitieke meningsvorming? Zo neen, gaarne suggesties ter verbetering.				12.0	46.6	19.0	22.3
Hebt U de indruk, dat U voldoende gemakkelijk contact kunt leggen met V.V.D.-vertegenwoordigers, indien U daaraan behoefte hebt?					7.5	76.0	9.6	6.9
					25.7	44.8	7.6	21.9

XI Partijvorming

	LEDEN				17-23-jarige kinderen van leden							
	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening	Geen antw.	Ja	Nee	Geen mening				
Links en rechts zijn betrekkelijke begrippen. Indien wij dit begrip niettemin hanteren welke partij van deze reeks staat links van de V.V.D.? Welke rechts van de V.V.D.?	a. K.V.P.				27.7	28.9	37.8	5.6				
	b. Boerenpartij				12.9	74.0	11.0	2.1				
	c. D'66				9.1	2.3	86.4	2.3				
	d. C.H.U.				16.0	63.8	15.3	4.9				
	e. G.P.V.				12.5	81.0	5.0	1.4				
	f. DS'70				18.5	20.4	54.3	6.8				
	g. Middenst. partij				22.6	62.9	9.1	5.4				
	h. A.R.P.				15.8	47.9	31.3	4.9				
	i. P.v.d.A.				8.0	1.2	89.2	1.6				
Er wordt wel eens aangedrongen op een doorbraak in de huidige partijverhoudingen, met het oog op een betere bestuurbaarheid in politiek opzicht van ons land. Bent U daarvan een voorstander?												
				6.1	71.8	12.5	9.6	7.5	65.4	16.8	10.3	
ZO JA... In welke richting zou dat volgens U moeten gaan:												
				12.2				10.3				
1. eigenlijk een rechtvleugel van de P.v.d.A.?												
2. 3 grote partijen, links, midden en rechts.				46.3				36.4				
3. 4 partijen: links, niet-confessionele middenpartij; confessionele middenpartij, rechts				17.8				22.4				
				(g.a. + n.v.t.: 23.7)				(g.a. 30.8)				
Bent U voor een kiesdrempel, om kleine partijen uit de kamer te weren?												
				3.1	75.6	18.5	2.8	7.5	77.6	12.1	2.8	
ZO JA... Waar legt U de drempel:												
				14.2				14.1				
1. 2 zetels												
2. 3 zetels				19.6				15.1				
3. 4 zetels				11.0				16.0				
4. 5 zetels				31.0				29.2				
Ziet U DS'70 als:												
1. eigenlijk een rechtvleugel van de P.v.d.A.?				(g.a. + n.v.t. 24.1)				(g.a. 25.5)				
2. een partij met een volstrekt eigen karakter?				45.0				36.4				
				49.2				48.6				
				(g.a. 5.9)				(g.a. 15.0)				
Bent U ervoor, om in het kiesstelsel een element van een districtenstelsel aan te brengen?												
				7.0	28.8	44.7	19.5	8.4	27.1	47.7	16.8	
ZO JA... Is dat dan met het oog op:												
a. betere behartiging van regionale belangen				67.0	24.6	3.5	4.9	67.3	28.4	5.6	3.7	
b. beter contact tussen kiezer en gekozenen				67.4	24.6	3.5	4.5	67.3	21.5	6.5	4.7	
c. eventuele te verwachten verschuiving in de politieke machtsverhouding				69.1	10.5	11.9	8.6	67.3	7.5	15.0	10.3	
XII Presentatie van het beleid naar buiten												
Staan de V.V.D. fractieleden naar Uw mening voldoende op de bres voor de door de partij aangehouden doelstellingen?	a. in de 1e Kamer				6.8	70.5	4.3	19.4	13.1	35.5	6.5	44.9
	b. in de 2e Kamer				6.1	81.5	5.0	7.3	14.0	60.7	4.7	20.6
	c. in de Provinciale Staten				8.2	41.0	10.3	40.5	13.1	21.5	9.3	56.0
	d. in de Gemeenteraad van uw Gemeente				8.0	64.2	13.2	14.5	14.0	41.1	14.9	29.9
Biedt „Vrijheid en Democratie“ voldoende aandacht aan afwijkende meningen binnen de partij?												
				5.0	48.6	12.5	33.8	13.1	28.0	6.5	52.3	
Biedt „Vrijheid en Democratie“ de door U van belang geachte informatie?												
				5.2	69.2	9.4	16.2	14.0	30.8	13.1	42.1	
Bent U tevreden met de wijze, waarop de V.V.D. de haar toegewezen zendtijd voor televisie en radio gebruikt?												
				5.2	62.2	10.8	21.8	14.0	35.6	14.0	36.4	
Geloof U dat de laatste verkiezingscampagne effectief is geweest?												
				6.6	58.7	9.0	25.6	12.1	45.8	11.2	30.8	

Technische verantwoording

Onderwerpen en vragen van de enquête zijn in 1972 bedacht en geformuleerd door een commissie, bestaande uit vijf partijleden uit Gelderland en Overijssel. De enquête, die schriftelijk en anoniem werd uitgevoerd, omvatte zes vragen over persoonlijke gegevens, 21 vragen over de partij en 143 opinievragen over actuele maatschappelijke, economische en politieke onderwerpen.

Alle vragen werden voorzien van geprecodeerde antwoordmogelijkheden aangeboden en de geënuquëerde kon bij het beantwoorden volstaan met het plaatsen van kruisjes. Per onderwerp werd echter steeds ook de mogelijkheid geboden om een toelichting te geven op de antwoorden of om de eigen zienswijze naar voren te brengen.

Steekproef

De enquête werd afgenomen in alle Gelderse en Overijsselse afdelingen van de VVD (slechts een paar kleine afde-

lingen moesten verstek laten gaan). Het uitzetten geschiedde door bemiddeling van de afdelingsbesturen, die begin november 1972 terzake werden geïnstrueerd. De proefpersonen werden per afdeling „at random“ uit de ledenlijst aangewezen. De opzet was om per afdeling 10 pct. van de leden te enquêteren; rekening houdende met mogelijke uitval door ziekte, vakantie, weigering e.d., werden per afdeling echter één op de zes leden voor enquêtering aangewezen.

Naast het opinieonderzoek bij de leden werd met behulp van eenzelfde doch anders gekleurde vragenlijst een vergelijkend onderzoek afgenomen bij kinderen (van leden) in de leeftijdsgroep van 17-23 jaar. Ruim honderd van dit soort enquêtes werd op deze manier verkregen. Men mag deze groep — gezien de wijze van steekproeftrekking — echter niet als volledig representatief beschouwen voor de betreffende populatie.

Beantwoording

In totaal werden van 703 personen enquêteformulieren terugontvangen. Daarvan moesten 22 buiten verwerking blijven wegens onvoldoende invullen of nummeringsfouten bij de codering. De resultaten zijn uiteindelijk gebaseerd op de enquêteformulieren van 359 Gelderse leden, 185 Overijsselse leden en 30 leden

waarvan de afdeling niet werd vermeld of die van elders kwamen. Dat betekent per saldo dat de resultaten zijn gebaseerd op de antwoorden van ongeveer 57 pct. van de benaderde leden. De uitslag van de jeugdenquête werd gebaseerd op de antwoorden van 107 kinderen van leden (62 pct. mannen, 36 pct. vrouwen en 2 pct. geslacht onbekend).

Bij elke uitgereikte enquête was een verzendkaartje gevoegd, waarmee de proefpersoon onder vermelding van naam en adres moest aangeven dat hij/zij de enquête had ingevuld en teruggezonden. Deze mededeling diende separaat verzonden te worden, tastte dus de anonimiteit van de enquête niet aan, maar bood de organisatoren o.a. gelegenheid bij onvoldoende beantwoording rappélbriefjes uit te zenden (bleek nauwelijks nodig).

De ondervraagde leden kunnen als volgt worden omschreven:

- geslacht: mannen 74 pct., vrouwen 25 pct., onbekend 1 pct.
- burgerlijke staat: gehuwd 85 pct., ongehuwd 9 pct., gehuwd geweest 6 pct.
- kinderen: 45 pct. heeft kinderen in de leeftijd van 14 t/m 29 jaar.
- leeftijd: 18 t/m 34 jaar: 13 pct.; 35 t/m 64 jaar: 70 pct.; 65 jaar en ouder: 17 pct.
- lidmaatschap VVD: korter dan 3 jaar: 28 pct.; 3 t/m 10 jaar: 42 pct.;

langer dan 10 jaar: 29 pct.; onbekend 1 pct.

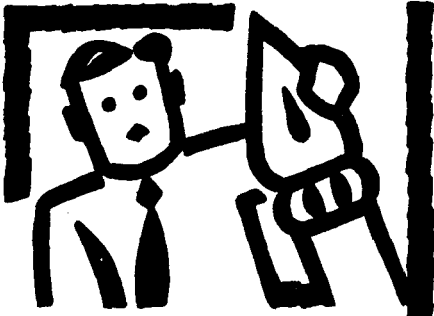
Verwerking

De verwerking van de gegevens werd ter hand genomen door een aantal welwillende leden in Overijssel, Nijmegen en Ede. Alle antwoorden moesten met de hand worden overgebracht op formulieren, die machinaal zouden kunnen worden gelezen, zodat ponskaarten konden worden verkregen. Bedoelde leden werden hiertoe begin februari 1973 geïnstrueerd. Het karwei was medio maart door de laatste ploeg geklaard.

De ruim 2000 formulieren (3 per persoon) konden eind maart machinaal worden gelezen bij de Vecomi in Arnhem en ingepast op kaarten ten behoeve van computerverwerking.

In het rekencentrum van de RKU te Nijmegen werd het materiaal voor de 107 jongeren bewerkt tot 164 afzonderlijke kruistabellen (alle opinievragen tegen „geslacht“); voor de 574 leden tot 6 x 164 kruistabellen (alle opinievragen tegen „geslacht“, „burgerlijke staat“, „provincie“, „leeftijd“, „lidmaatschapsduur“, „al dan niet kinderen hebbend van 14 t/m 29 jaar“). Deze gegevens werden op 13 april opgeleverd.

Verdere bewerkingen van het materiaal zijn nog mogelijk. De zgn. open vragen zullen nog worden verwerkt.

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Brieffschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Mijn opinie is...

• Verstikkend socialisme

In het Amerikaanse blad THE FREEDOM PRESS van 17 maart 1967 onthulde de toenmalige premier van de autonome Canadese federale provincie Saskatchewan, hoe de van 1944 tot 1964 aan de regering zijnde socialisten de economie van deze provincie totaal hadden verstikt.

Om het werkloosheidsvraagstuk op te lossen hadden de rode bewindvoerders 20 krooncorporaties opgericht voor het scheppen van meer werkgelegenheid. Van die 20 corporaties gingen er succesievelijk 12 failliet! De overige werden met zware subsidies in stand gehouden. Winst maken was taboe en de particuliere ondernemers werd het leven zuur gemaakt. Het resultaat van de socialistische wetten en verordeningen was zeer bedroevend: investeerders keerden Saskatchewan de rug toe, industriële sloten hun bedrijven en trokken weg.

Gedurende het socialistische bewind over Saskatchewan beleefde Canada een periode van hoogconjunctuur. Maar Saskatchewan kon daar niet van profiteren. Tekennend was het dat er in de 20 jaren van socialistisch bewind veel minder werkgelegenheid in de industrieën was dan in 1945.

De belasting per hoofd in Saskatchewan was in die tijd veel hoger dan in de andere Canadese provincies. Dat was ook een der redenen waarom vele industriële Saskatchewan verlieten, evenals veel arbeiders.

Als we nu de economische ontwikkelingsgang in Nederland eens onder de loep nemen, zien we dat deze dezelfde weg opgaat als die van Saskatchewan. De als meertrapsraketten omhoog geschoten lonen en de daarmee verband houdende eveneens snel stijgende sociale lasten en belastingen hebben vele ondernemers genoodzaakt hun bedrijven te sluiten, in te krimpen of naar het buitenland over te brengen. Van deze gesloten ondernemingen krijgt Vadertje Staat geen belastinggelden meer, maar hij moet wel kapitalen uitgeven voor onderstand van werklozen, waarvan het aantal schrikbarend toeneemt. Laten we hopen dat het huidige rode kabinet niet lang aan het bewind zal blijven.

V. H. HUITING, Den Haag

• Kwaad geweten

De laatste tijd duikt herhaaldelijk de bewering op als zou de harde — beter gezegd duidelijke — verkiezingscampagne welke de VVD onder Hans Wiegel heeft gevoerd, de confessionele partijen voor het hoofd hebben gestoten en daardoor hebben doen vervreemden van de VVD.

Het moet mij van het hart dat dit een drogredenering is. De VVD heeft immers door de schijnwerper te zetten op het misbruik, dat er van onze sociale voorzieningen wordt gemaakt, niets anders beoogd dan ervoor te willen zorgen dat de uitkeringen krachtens de sociale verzekeringswetten uitsluitend terecht komen bij diegenen voor wie ze bestemd zijn.

Het feit dat bepaalde confessionele politici de VVD verwijten dat deze partij ervoor opkomt dat op correcte wijze van de sociale verzekeringswetten gebruik dient te worden gemaakt, betekent dat het hun aan de moed en de eerlijkheid ontbreekt om afstand te durven nemen van op de werkende mens parasiterende profiteurs.

Ook het beginsel „loon naar prestatie” is een alleszins zedelijk en oorbaar beginsel dat slechts door een verduisterde geest aanvochten kan worden.

De waarheid is, dat door de duidelijke en eerlijke campagne van de VVD bij bepaalde politici van de KVP en de ARP het kwaad geweten is gaan spreken en dat het vooral dit is wat ze de VVD niet vergeven.

De waarheid is verder dat KVP en ARP onder invloed zijn komen te staan van in wezen linksradicalen en extreme figuren uit de vakbonden, waardoor ze uiteindelijk onder het vermederende juk van Den Uyl zijn doorgedaan, daarmee tevens hun eigen kiezers verradend.

Moge de VVD-kamerfractie — en trouwens alle VVD-leden — niet nalaten dit op onversluierde wijze aan het Nederlandse volk duidelijk te maken opdat de beginselvaste krachten binnen de KVP en ARP in verzet komen tegen de onwaardige koers welke hun partijen

zijn ingeslagen e.q. zich gaan hergroeperen. Want alleen als de VVD onomwonden doorgaat met duidelijk en krachtig te zeggen waar de zaken haars inziens op staan, is er uitzicht dat de Nederlandse politiek gezuiverd wordt. Er kan dan — met de VVD als kern — een nieuwe coalitie (new majority) ontstaan, die de macht van de rode drie en hun collaborateurs uit de confessionele partijen zal overnemen.

G. L. O. VAN BOETZELAER, Den Bosch.

• Liberale omroep

Ik ben nog maar kort lid van de VVD en trap waarschijnlijk een open deur in als ik constateer dat de grote politieke partijen bijna dagelijks door hun omroepen op radio en tv vertegenwoordigd zijn en de VVD niet.

De tien minuten voor politieke partijen spelen hierbij geen rol. Daarnaast luisteren en kijken doorgaans alleen „de bekeerden.”

Gezien o.a. de verdeeldheid bij de confessionele partijen, lijkt mij het ijzer gloeiend heet om te worden gesmeed. Een knallende oproep aan ons volk om op korte termijn tot oprichting te komen van een liberale omroep, zal de mensen nog meer aanspreken dan de uitnodiging om lid te worden van de VVD. De contributie zal waarschijnlijk beperkt kunnen blijven tot vijf, hoogstens tien gulden. Een programmablad behoeven we niet uit te geven. Misschien kunnen we dit klaarspelen vóórdat de toelatingsdrempel wordt verhoogd.

Prachtige perspectieven openen zich voor de VVD als we, laat ons weinig zeggen, met honderdduizend leden het omroepbestel binnentreden. De heer Wiegel e.s. krijgen dan ruimschoots de tijd om haarfijn uit de doeken te doen waarom het bastaardkabinet-Den Uyl voor ons land een gevaar is.

H. G. SCHRÖDER, Haarlem

• Apartheid

Met veel belangstelling heb ik de beschouwing van ir. H. Koornneef: Apartheid zonder discriminatie gelezen in V. en D. van 11 mei. De heer Koornneef vindt de hoofdlijnen van de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika normaal en redelijk. Daarover het volgende: De Zuid-Afrikaanse regering zou haar segregatiepolitiek niet op huidskleur, maar op volksaard e.d. baseren. Dat men echter wel op huidskleur afgaat blijkt uit de Population Registration Act van 1950, waarin staat dat iedereen een identiteitskaart moet hebben met daarop vermeld zijn of haar ras. Een blanke is „hij, die er als een blanke uitziet en niet algemeen als kleurling wordt beschouwd”. In 1962 is daaraan toegevoegd: „Hij die algemeen als blanke wordt beschouwd, ook als hij er niet als een blanke uitziet.”

De blanken hebben voor de niet-blanken bepaald waar hun gebieden zullen liggen. De niet-blanken kregen slechts 13 procent van het grondgebied, dat bovendien zo verspreid ligt dat het onmogelijk is deze gebieden samen te voegen tot een economisch en cultureel geheel. Van de totale bevolking van Zuid-Afrika, die ongeveer 16 miljoen bedraagt, vormen de niet-blanken de overgrote meerderheid; slechts 3,7 miljoen mensen zijn blanken.

Voor de kleurlingen (en dat zijn in Zuid-Afrika anderen dan de Bantoes red. V. en D.) ligt de situatie ook gunstig. Zij worden in de blanke gebieden niet geaccepteerd. De Separate Representation Act van 1956 plaatst kleurlingen in de Kaaprovincie op aparte kie-

vrijheid en
democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Prikkels

• Elseviers Magazine over de smalle marge van het kabinet. „De visie van het Kabinet-Den Uyl is een heel andere dan die van de confessioneel-liberale kabinetten die ons land sedert 1952 hebben geregeerd. Hier ligt een breuk met de traditie. Het regeringsbeleid dat in ons land te wachten staat, is in zijn doelstellingen uitgesproken links. Alleen de smalle marge tussen socialistische wenselijkheden, en politieke en economische mogelijkheden zal dit kabinet verhinderen, zijn dromen te verwerklijken.”

• Mr. H. van Riel in een VVD-bijeenkomst te Winterswijk: „De nieuwe minister-president drs. J. den Uyl van de PvdA, is niet de man die het vertrouwen kan winnen van dat deel van de arbeiders,

dat niet in de industrie werkzaam is. (...) Den Uyl is niet in staat om de publieke verbeelding aan te spreken op dezelfde manier als zijn voorganger dr. W. Drees Sr. dat gedaan heeft.”

• Parlementair redacteur P. L. van Enk van het dagblad Trouw in een commentaar op het Kamerdebat: „Ook in een debatje over de woningbouw kreeg Den Uyl een koeke van het eigen oppositionele deeg. Hoeveel woningen denkt het kabinet in uitvoering te nemen? Een vraag die de PvdA onder het Kabinet-De Jong interessant genoeg vond om er aanhoudend over door te drammen. Het Kabinet-De Jong heeft zijn programma niet gehaald, zo probeerde Den Uyl even, maar Wiegel kende de cijfertjes beter. Het programma van De Jong was 500.000 woningen (in vier jaar) en het werden er 510.000.”

• De heer R. Laan, voorzitter van de regionale raad voor de arbeidsmarkt in Noord-Holland en burgemeester van Zaandam, op de jaarvergadering van de Amsterdamse Industriële Vereniging: „Ouderen en sociaal zwakkeren maken een steeds groter deel uit van de Amsterdamse bevolking. Vroeger trokken de hogere groepen uit Amsterdam weg, nu beginnen ook de middengroepen Amsterdam te verlaten.”

zerslijsten, maar zij mogen alleen blanke vertegenwoordigers kiezen.

Aan de industriële ontwikkeling van de reservaten wordt door de regering bijna niets gedaan. Wel worden industrieën opgericht in de zogenaamde grensgebieden op blank grondgebied. Die bedrijven zijn in blanke handen (niet-blanken hebben geen bezitsrecht in de blanke gebieden), de arbeidskrachten kunnen worden gerecruteerd uit de reservaten en de blanken mogen deze mensen een lager loon betalen dan die in de grote steden.

Uit het voorgaande blijkt dat zelfs al zou men een krachtig ontwikkelingsbeleid voeren er over vele jaren voor miljoenen niet-blanken economisch geen plaats in de reservaten is. Men is gedwongen in de blanke gebieden te gaan werken, waar de niet-blanken totaal geen rechten, maar wel geboden kennen. Er zijn nog veel meer voorbeelden te noemen, die evenmin als de voorgaande „redelijk en normaal” zijn, zoals de heer Koornneef doet voorkomen.

J. DE VRIES, HEERENVEEN

Afdeling Helmond benoemt consuls

Helmond — De afdeling Helmond heeft op haar ledenvergadering van 9 april besloten tot de benoeming van „consuls” in Helmond en in de naaste omgeving. De consuls krijgen de volgende taak: het werven van leden en uiteindelijk de eventuele oprichting van een eigen afdeling in de omliggende gemeenten, het fungeren als contactadres voor de propaganda, de ondersteuning van de verkiezingscampagnes voor eerste en tweede kamer, provinciale staten en eventueel gemeenteraden, het informeren en adviseren van het afdelingsbestuur en het voordragen van plaatselijke bestuurskandidaten. Ter bepaling van het aantal consuls in de verschillende gemeenten wordt het aantal op de VVD uitgebrachte stemmen als leidraad genomen.

Op het algemeen secretariaat van de VVD in Den Haag is plaats voor

EEN STENO-TYPISTE NEDERLANDS

en

EEN ADMINISTRATIEVE KRACHT

voor de afdeling ledenadministratie.

Gegadigden wordt verzocht zich met het secretariaat in verbinding te stellen: Koninginnegracht 57, Den Haag, tel. 070 - 604803.

Wiegel: „Kabinet kritisch tegemoet”

Het betoog, dat ik hier vandaag wil houden, valt in vier delen uiteen.

- In de eerste plaats wil ik spreken over het verloop van deze formatie.
- Vervolgens wil ik enige woorden aan ieder van de Ministers wijden.
- In het derde deel van mijn betoog komt het beleid, waarmee dit kabinet van plan is te komen, aan de orde.
- En ik wil afsluiten met het trekken van onze conclusies ten aanzien van dit kabinet.

Het kabinet-Den Uyl is in vereniging en met voorbedachte rade in het zadel gebracht. De eerst verantwoordelijke voor deze zaak van gesmokkel met programma's, misleiding van de kiezers en verduistering van de politieke helderheid, is de heer Ruppert. Onder de vlag van objectief informateur is hij opgetreden als makelaar tussen de rode drie en de confessionelen.

In tegenstelling tot wat door de minister-president in de regeringsverklaring is gezegd, is mijn fractie van mening dat een herstel van de coalitie van KVP, ARP, CHU, VVD en DS'70 door de heer Ruppert onvoldoende is onderzocht. De minister-president heeft in de regeringsverklaring gezegd, dat door geen van de betrokken fractievoorzitters protest is aangetekend tegen de conclusie van de informateur, dat een voortzetting van het overleg tussen de oude vijf niet zinvol was. Voor mijn fractie bestrijd ik dat. Direct na het openbaar maken van deze conclusie door de informateur is daarop publiekelijk door ons scherpe kritiek uitgeoefend.

De uitspraak van de minister-president, dat dit kabinet van deze samenstelling, „het enige kabinet is, dat in de werkelijkheid van de Nederlandse politieke verhoudingen, bepaald door de verkiezingsuitslag van 29 november 1972, geacht kan worden in voldoende mate steun in de volksvertegenwoordiging te zullen ondervinden”, is om die reden een onbewezen stelling.

Twee maanden lang heeft de heer Ruppert werk gehad om zijn taxatie te verrichten. Het resultaat was er niet naar. De eindconclusie van de informateur, dat er een socialistisch formateur moest komen, werd door hem gegrond op drie overwegingen die ik — zacht gezegd — uiterst mager, zou willen noemen. De overwegingen waren:

1. De fractie van de PvdA is de grootste fractie in de Tweede Kamer. Dat wisten we op 29 november al.

2. Van de zijde van de linkse drie was de aanwijzing van een formateur uit de kring van de PvdA bepleit. Ook dat wisten we ver voor eind januari.

3. De PvdA heeft bij de laatste verkiezingen belangrijke zetelwinst geboekt. De PvdA was niet de enige partij, die zetelwinst boekte en boekte ook niet de grootste winst.

De slotsom van de heer Ruppert komt helemaal in een merkwaardig licht te staan, aangezien door hem in zijn eindrapport ook werd vastgesteld, dat noch een parlementair-, noch een extra-parlementair kabinet van de linkse drie en de confessionele drie gezamenlijk er in zou zitten.

Mijn fractie is wel tot de conclusie moeten komen, dat de heer Ruppert zich niet objectief heeft opgesteld, maar heel duidelijk zijn eigen politieke voorkeur heeft laten spreken.

Macabere schoonheid

Als compagnon van de heer Ruppert is de heer Burger opgetreden. Door hem is alles op alle mogelijke manieren gedaan om Den Uyl aan de macht te brengen.

- Hij heeft de confessionelen dreigbrieven geschreven.

- Hij heeft achter de rug van de leiders van de confessionele partijen om geprobeerd mensen voor zijn kabinet te strikken.

- Hij heeft één van de confessionele partijen een „notoir blok aan het been” genoemd.

Mijn fractie heeft de formatiepoging van de heer Burger gevolgd met een mengeling van verbazing en „bewondering”. Zijn werkwijze was van een macabere schoonheid.

Macaber, omdat de confessionelen zich als voetveeg lieten gebruiken, accepteerden dat zij om de oren werden geslagen, op elke brief van Burger timide reageerden. Alleen de CHU — klein maar dapper heb ik haar genoemd — en een deel van de ARP zeiden onomwonden de

handelwijze van de formateur niet te accepteren. De rest van de ARP en vooral de KVP lieten het bij het openlaten van de mogelijkheid een kabinet-Den Uyl op belangrijke beleidspunten de voet dwars te zetten.

Minder aan hen, dan aan — dat wil mijn fractie graag aan het adres van de formateur zeggen — het juiste gevoel van de heer Burger voor de inhoud van de opdracht, die hij van de Koningin gekregen had, heeft het gelegen, dat de heer Burger zijn opdracht neerlegde.

Na de mislukking van de heer Burger als formateur, werd geen nieuwe koers ingezet. Het doel bleef hetzelfde: de vorming van een kabinet-Den Uyl. De heren Van Agt en Albeda traden als helpers in de tweede ronde op. In het werkdocument, dat zij opstelden werden geen knopen doorgemaakt. De verschillen tussen de socialisten en de confessionelen werden er niet in uit de doeken gedaan, maar weggemoffeld. „Een knullig stuk,” om met de huidige minister van Binnenlandse Zaken te spreken.

De opzet ervan was duidelijk. Zowel de rode drie, als de confessionelen mochten geen gezichtsverlies lijden. Het werkdocument moest alle partijen een alibi leveren. Maar het omgekeerde werd bereikt: de aanvaarding van het werkdocument is een schuldbekentenis van alle betrokkenen. De KVP en ARP zijn op belangrijke punten voor de PvdA door de knieën gegaan. En de linkse drie slikten — in tegenstelling tot hun beloften aan de kiezers — dat het confessionele program als „gelijkwaardig” zou worden beschouwd.

De heren Ruppert en Burger traden daarna gezamenlijk op als formateur. Wijselijk liet de heer Burger het dit keer aan de heer Ruppert over om het vonnis over de confessionelen te voltrekken. De Anti-revolutionair Ruppert dwong de ARP en KVP genoegen te nemen met het zijn van randversiering.

Schuldigen

Maar noch hij, noch de heer Burger, noch de heren Van Agt en Albeda, zijn de hoofdschuldigen van het achter ons liggende — voor het aanzien van de politiek zo vernederende — schouwspel van deze kabinetsformatie. Werkelijke schuldigen zijn enerzijds de huidige minister-president en zijn twee meelopers Van Mierlo en De Gaay Fortman, anderzijds het duo Aantjes-Andriessen. De heer Den Uyl zei vóór de verkiezingen, dat hij na de verkiezingen niet zou onderhandelen met partijen, waarmee geen stembusakkoord gesloten was. Vlak na de verkiezingen schreef hij in zijn advies aan de Koningin: „De progressieve drie hebben zich gebonden geen regeringscombinatie aan te gaan, die niet vooraf aan het oordeel van de kiezers is onderworpen.” We zien wat er daarna gebeurd is. Dat wat door de linkse drie aan de kiezers was beloofd werd overboord gezet. Het onaantastbare „keerpunt-1972”, het program van de rode drie werd: „gefaseerd, geactualiseerd en geprioriseerd”. Ingewikkelde woorden, die niet anders betekenen, dan dat er is „gesjoemeld, gescharreld en geschipperd”.

Vóór de verkiezingen beloofden de rode drie per advertentie een ogenblikkelijke stop van de huurliberalisatie, geen schoolgelden voor kleuters en leerplichtigen, afschaffing van de f 1000 collegegeld en onmiddellijke verlaging van de defensiebegroting met 300 miljoen gulden. Een schoolvoorbeeld — dat blijkt nu — van misleidende reclame. Ik heb voor de handelwijze van de PvdA, PPR en D'66 maar één eenvoudige maar klare conclusie: er is door de linkse drie kiezersbedrog gepleegd.

Maar het zijn niet alleen de rode drie, die het aanzien van de politiek ernstig geschaad hebben. Schuldig zijn ook de KVP en ARP.

- Zij hebben het respect voor hun eigen kiezers te grabbel gegooid;

- zij hebben genoeg genomen met het zijn van randversiering;

- zij hebben hun beste mensen laten vallen.

Zouden de AR-kiezers hebben kunnen vermoeden, dat een stem op Biesheuvel zou leiden tot het brengen van Den Uyl in het Catshuis? Zouden zij, die hun stem op Andriessen hebben uitgebracht, dat hebben gedaan, in de hoop, dat bekwame mensen, als de heren Nelissen en Schmelzer uit de politiek zouden verdwijnen?

Aantjes en Andriessen hebben zich voor de PvdA in het stof gebogen. Zij hebben een zetelbedeling aanvaard, 10 voor rood en 6 voor zwart, die niets te maken heeft met gelijkwaardigheid. Zij aanvaardden het rode program, Keerpunt '72, als grondslag van het te voeren beleid. In dat program van de linkse drie wordt het kabinet-Biesheuvel behoudend genoemd, wordt dat kabinet verweten, dat het in gebreke is gebleven en wordt de achter ons liggende kabinetscrisis een ineenstorting van een slecht beleid genoemd. Dat program, waar dit in staat, gaat nu door ARP- en KVP-bewindslieden worden uitgevoerd.

Aantjes en Andriessen zijn slippedragers van Den Uyl, die voor de verkiezingen door de heer Andriessen nog als „onbekwaam” werd betiteld. De fractieleider van de KVP achtte een premierschap van Den Uyl volstrekt uitgesloten (Overijssels Appel). Nog maar kortgeleden sputterde ook de heer Aantjes nog wat na over het premierschap van Den Uyl. Straks zult u beide heren hun steun aan de huidige minister-president horen betuigen.

Welkomstwoorden

Ik kom daarmee tot het tweede deel van mijn betoog.

Toen ik mij voorbereide op mijn speech heb ik nog eens nagelezen, wat mijn grote voorganger, prof. Oud, op 24 oktober 1956 bij het optreden van het laatste kabinet-Drees heeft gezegd. Ik heb dat gedaan, omdat er veel parallellen zijn tussen de formatie van 1956 en de formatie, die wij nu achter de rug hebben. Beide formatieperioden duurden lang. Zowel in 1956 als in 1973 was de heer Burger er in een beslissend stadium nauw bij betrokken.

In 1956 was de grote strijd bij de verkiezingen gegaan tussen de heren Drees en Romme. Niemand — zo zei Oud in 1956 — had kunnen verwachten, dat het na die felle strijd een kabinet van Drees en Romme zou worden.

Bij de laatste verkiezingen bevochten, nog harder dan in 1956, confessionelen en socialisten elkaar. De uitkomst is ook nu een rood/rooms-kabinet. Juist vanwege die parallellen tussen 1956 en 1973 wil ik, net als de fractievoorzitter van mijn partij in 1956, aan ieder van de optredende ministers een passend welkomstwoord wijden.

Ik begin met de senior in dit kabinet: de heer **De Gaay Fortman**. Hij is een man, die in de Eerste Kamer, waarvan hij jaren deel heeft uitgemaakt, groot aanzien genoot. Bij het optreden van het kabinet-Biesheuvel heb ik aan het adres van minister Van Agt gezegd, dat ik hoopte, dat hij het beleid van zijn liberale voorganger zou voortzetten. Aan het adres van de heer De Gaay Fortman zeg ik thans hetzelfde. Dat geldt met name voor de problematiek van grond- en kieswet. Mijn fractie staat onverkort op het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging. Tussen ons en de confessionelen was in 1971 in het regeer-akkoord-Steenkamp overeengekomen, dat „bij de herziening van het kiesrecht het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging zou worden gehandhaafd.”

KVP, ARP, CHU, VVD en DS'70 waren overeengekomen, dat „het nieuwe kabinet geen medewerking zou verlenen aan de invoering van het districtenstelsel.”

Heel interessant vindt mijn fractie het, dat in de regeringsverklaring niet concreet wordt gesproken over de eventuele invoering van een districtenstelsel. Wel komt — zij het omfloerst — de gekozen formateur ter sprake. Nadere opheldering achten wij hier gewenst.

Over minister Boersma zeg ik vandaag niets. Wij hebben nauwelijks woorden voor datgene, wat hij tijdens de formatie heeft gedaan. De woorden, die wij thans aan de heer Boersma hadden willen wijden, willen — nu hij hier niet in ons midden is — niet uitspreken. Hij houdt ze van ons tegood.

KVP-ministers

Ik kom dan nu tot de ministers van de KVP.

Voor het werk, dat minister Van Agt — de huidige vice-minister-president — in het kabinet-Biesheuvel heeft verricht heeft mijn fractie waardering. Wij wisten en weten, dat hij aan samenwerking van zijn partij met de PvdA de voor-

Het hoofdbestuur van de VVD zoekt onder haar jongste leden:

GEGADIGDEN voor de nieuwe kiezers werkgroep

Hun opdracht:

- Signaleren van de problemen van de jongste kiezers. Hoe dezen te bereiken.
- Actieve deelname in de landelijke propagandavoering.
- Deelname voor de VVD in schoolforums e.d.

Hun profiel:

- Tussen 18 en 23 jaar
- Sterk maatschappijbewust
- Willen veel tijd aan de VVD geven (ca. 1 x per 2 à 3 weken in Utrecht bijeenkomen)
- minstens 1 à 2 jaar beschikbaar zijn.

De NKW draait nu één jaar met ca. 15 jonge VVD'ers uit alle regio's. De groep heeft aanvulling nodig met een zevental nieuwe actieve leden.

Wie belangstelling heeft, kan schrijven naar R. W. de Korte, Koninginnegracht 57, Den Haag met vermelding van persoonlijke gegevens.

„Den Uyl zou geen premier moeten zijn”

keur geeft boven samenwerking met de VVD. Deze minister is — anders dan de heer Boersma — echter ook een man, die de moed heeft getoond ons eerlijk te behandelen. Wij hopen dat het vertrouwen, dat wij in deze minister stellen, nu niet zal worden beschaamd.

Uit de regeringsverklaring heeft mijn fractie begrepen, dat waar het gaat om competentiegeschillen in de minister-raad de heer Van Agt als waakhond voor de heer Den Uyl zal optreden.

Het voordeel van de twijfel geven wij de heer Lubbers. Hij staat bekend als een bekwame ondernemer en is afkomstig uit de kring van de metaal-werkgevers, bij wie — zoals bekend — het program „Keerpunt '72” brede aanhang geniet.

In de politiek is deze minister een onbekende. Dat hoeft over zijn welslagen niets te zeggen. Zijn voorganger, onze partijgenoot, Langman, heeft dat bewezen.

Toets voor ons oordeel over zijn persoon zal zijn de uitvoering van de nota's Noord en Limburg. Met het opstellen van deze nota's heeft het kabinet-Biesheuvel een belangrijke aanzet gegeven voor de verbetering van de welvaart in deze gebieden. Mijn fractie eist — en dat is een minimumvoorwaarde — dat de beloften, die door het vorige kabinet aan het Noord en Limburg zijn gedaan in daden worden omgezet. Als door het kabinet daarnaast verdere verbeteringen voor de positie van de zwakkere regio's in ons land zullen worden voorgesteld — en ik proef uit de regeringsverklaring dat dat erin zit — zullen wij daar graag onze steun aan geven.

Opheldering vragen wij over het standpunt van het kabinet t.a.v. de selectieve investeringsheffing. In de regeringsverklaring staat, dat het kabinet achter de uitgangspunten van het betreffende wetsontwerp staat. Betekent dit, dat wijzigingen niet uitgesloten zijn? De VVD heeft zich tegenover het wetsontwerp, dat hieromtrent door het vorig kabinet is ingediend zeer kritisch opgesteld. Als wij goed geïnformeerd zijn dan heeft, net als wij, ook de huidige minister van Economische Zaken zijn bedenkingen. Kunnen wij daar wat meer over vernemen?

Over het optreden van de heer Brouwer op Landbouw zouden wij verheugd kunnen zijn. Hij behoort niet tot de linkervleugel van de KVP. Tijdens de formatie-Burger is hij — zo hoorde ik — zelfs een van de niet-gedogers van het kabinet-Den Uyl geweest.

Nu ik enkele woorden heb gewijld aan drie van het vialtal bewindslieden van de KVP, neem ik aan, dat de heer Westerterp thans klaarwakker achter de regeringstafel zit.

Hij heeft andere momenten gekend! Slaperigheid in de nacht van Schmelzer, draaijerij tijdens de formatieopgave van Burger. Onbegrijpelijk is het, dat hij door de PvdA is geaccepteerd. Of — laat ik mild zijn — gezien de hele gang van zaken gedurende deze formatie, toch niet zo onbegrijpelijk. Socialisten en KVP en ARP hebben ook hier een fraaie „deal” gesloten. De heer Westerterp werd door de PvdA aanvaard, mits de heer Gruijters door de KVP zou worden geaccepteerd.

Grujters

Ik ben daarmee gekomen bij de man, van wie de ook genoemde KVP-ministerkandidaat, de heer Van Zeil heeft gezegd, dat hij voor hem onaanvaardbaar was op grond van de uitspraken jegens de katholieken. Van Zeil zei: „Grujters is zo grof en beledigend geweest, dat hij bepaald niet te accepteren is.” Wij zien wat er gebeurd is: Grujters werd minister en Van Zeil bleef Kamerlid.

De heer Andriessen noemde het een blunder, dat de heer Grujters minister is geworden. Hij eiste excuses van de heer Grujters, voor diens beledigingen aan het adres van de confessionelen; die excuses zijn er niet gekomen.

En wat gebeurt er? Dwingt de heer Andriessen de heer Grujters tot aftreden? Laten de kiezers van de KVP zich geen illusies maken. De heer Andriessen zal straks misschien nog wat sputteren, maar hij laat zichzelf en zijn kiezers rustig beledigen.

Over de beide PPR bewindslieden Trip en Van Doorn zeg ik vandaag niets. Hun fractievoorzitter, de heer De Gaay Fortman, heeft al gezegd het niet uitgesloten te achten, dat zij in problemen

zouden raken. Wie zijn wij, dat wij daar nu reeds in zouden treden?

PvdA-ministers

Ten slotte de bewindslieden van de Partij van de Arbeid. Ik begin dan met de heer Pronk, toekomstig aanvoerder van de Partij van de Arbeid. Nauwelijks zit de heer Den Uyl in het Cats-huis of er wordt al over zijn opvolging als politiek leider van de PvdA gesproken. Leuk is dat!

De minister heeft al uitbundig verklaard, het program Keerpunt-1972 te zullen gaan uitvoeren. Fijn voor de confessionele fracties!

In de regeringsverklaring wordt bevestigd, dat het kabinet zich met name zal richten op steun aan bevrijdingsbewegingen in Zuidelijk Afrika. Wij vinden dat een voorbeeld van selectieve verontwaardiging. De heer Pronk gaat voort zijn sporen proberen te verdienen door in een hard gevecht met de minister van financiën voldoende geld te krijgen, om datgene wat hij als Kamerlid heeft bepleit waar te maken. Het zal een hard gevecht worden, waarbij wij ons, als de minister van financiën dat gevecht aangaat — maar ik ben na het aanhoren van de regeringsverklaring bang, dat dit niet gaat gebeuren — aan de kant van de minister van financiën zullen opstellen.

Die minister, de heer Dulsenberg, is in tegenstelling tot bijna al zijn voorgangers in de politiek een volslagen nieuweling. Nu is politieke ervaring niet alleen zaligmakend voor het welslagen als bewaker van de schatkist. Maar mijn fractie staat toch wel aarzelend ten opzichte van een bewindsman, die een zo onbeschreven blad is.

Zeer verheugd is mijn fractie over de aankondiging van de minister-president, dat bij de uitvoering van de rijksbegroting de regels van het stringente begrotingsbeleid strak zullen worden toegepast. Bij de uitvoering van dat beleid zal de minister van financiën op de overkorte steun van mijn fractie kunnen rekenen. Door twee parlementair ervaren staatssecretarissen wordt de minister bijgestaan. Door de heer Van der Stee — een uiterst links figuur! — die, zo heeft zijn collega-staatssecretaris al laten weten, nu een kans krijgt het rode program Keerpunt-'72 uit te voeren. En door de heer De Goede, die nu de dikke kans loopt het eerste werkelijke begrotingsgat te gaan ontdekken. Hij mag over het maken ervan zelf meebeslissen.

Is het waar — daarover zijn enkele berichten verschenen — dat de minister zich vooral zal toeleggen op het monetaire beleid en het opstellen, maar vooral ook nauwgezet uitvoeren van de rijksbegroting aan zijn staatssecretarissen overlaat? Mijn fractie zou daar grote bezwaren tegen hebben.

Net als de minister van financiën is ook de nieuwe bewindsman van onderwijs een politieke onbekende. Hij staat bekend als zeer bekwaam. Hem wordt de verantwoordelijkheid voor het grootste begrotingshoofdstuk gegeven, een zware taak, die door zijn voorganger voortreffelijk is vervuld. Het interessantste van de benoeming van minister Van Kemenade is, dat nu voor het eerst sinds vele jaren de confessionele partijen hun directe invloed op het ministerie van onderwijs en wetenschappen kwijt zijn. Mijn fractie beperkt zich tot een neutraal welkom voor minister Van Kemenade.

Een vraag aan de minister-president: Wie wordt de eerstverantwoordelijke bewindsman voor de verbreking van de kiezersbelofte van de rode drie, de 1000-gulden collegegeld ongedaan te maken? Wordt dat minister Van Kemenade, of staatssecretaris Klein? Het Landelijk Overleg Grondraden, dat al heeft gezegd zich „belazerd” te voelen door het gedrag van de linkse drie, zal ongetwijfeld voor een hartelijk welkom zorgdragen.

De ministers Van der Stoel en Vredeling zijn goede bekenden in deze Kamer. In hun opvattingen over de buitenlandse politiek staan zij ver af van de linkervleugel in hun partij. Er zijn echter ook duidelijke verschillen tussen de beide bewindslieden. Over de oprichting van een eventuele Europese kernmacht hebben zij in het verleden uiteenlopende visies laten horen. Dat vraagstuk is er een van buitengewoon belang. Het kabinetsstandpunt ter zake is volstrekt duidelijk. De minister-president wijst in zijn verklaring de vorming van een

Europese kernmacht af. Wij zijn daar verheugd over.

Verduidelijking zou ik gaarne ontvangen met betrekking tot de vraag hoe dit kabinet zich gaat opstellen ten aanzien van de positie van Griekenland en Portugal binnen de NAVO. Minister Van der Stoel heeft doen weten, dat hij deze zaak binnen de NAVO snel aan de orde zal stellen. Minister Vredeling heeft gezegd, dat op grond van machtspolitieke overwegingen verwijdering van Griekenland en Portugal uit de NAVO niet mogelijk is. Een en ander lijkt mij niet geheel met elkaar in overeenstemming. De regeringsverklaring spreekt hierin geen klare taal.

Er is nog een verschil tussen de heren Van der Stoel en Vredeling. De heer Van der Stoel is expert op het terrein, waarop hij als minister werkzaam zal zijn. De heer Vredeling is dat niet. Met de heer Vredeling is, net als in het verleden wel eens is gebeurd, een landbouw-ingenieur op defensie terecht gekomen. Over de persoon van de huidige bewindsman wil ik de staf niet breken. Hij staat net als de minister van buitenlandse zaken en de minister-president bekend als een man, die persoonlijk geen afbraak van onze defensie wenst en die van oordeel is, dat Nederland binnen de NAVO moet blijven. Of zij gedrieën in die houding zullen volhouden, of zij er ook voor zorg zullen dragen, dat Nederland een loyale NAVO-partner blijft, dan wel mede verantwoordelijkheid willen aanvaarden voor de verdediging van voor ons land levensgevaarlijke plannen van de linkervleugel van de PvdA, zal nog moeten blijken.

Voordat ik kom aan de minister-president, een enkel woord aan het adres van mevrouw Vorrink.

Politiek is een hard bedrijf. Of minister Vorrink, die op een haar volstrekt onbekend vakgebied werkzaam zal zijn, dat bij de aanvaarding van haar benoeming heeft beseft, hoop ik. Als ik haar zo zie zitten, brengt zij mij tot hetzelfde commentaar, dat prof. Oud in 1956 wijdde aan mejuffrouw Klompé: „Een fleurige bloem in een triest geheel”; Een rode roos met doornen, gezien de vooral voor de confessionele partijen zo prikkelende uitlatingen van deze bewindsvrouw.

Zeer betreurt mijn fractie het, dat de adviesaanvraag betreffende de invoering van het eigen risico in de ziekteverzekering is teruggenomen. Benieuwd is mijn fractie naar het standpunt van KVP en ARP ten opzichte van het voornemen van het kabinet te komen tot een volksverzekering tegen ziektekosten.

Minister-president

Ten slotte de minister-president.

Geen twijfel wil ik erover laten bestaan, dat hij een man van grote bekwaamheden is. De heer Den Uyl weet, dat ik hem persoonlijk zeer respecteer. Hij is een goed democraat en een man met een enorme werkkraft. Ons standpunt in de verkiezingsstrijd en dus ons standpunt nu — mijn partij zeg nu — de verkiezingen exact hetzelfde als ervoor — is dat hij geen minister-president zou moeten zijn. Dat is geen aanval op zijn persoon, maar op het beleid, dat hij voorstaat en op de wijze, waarop hij zijn beleid wil voeren. Anders dan de laatste socialistische minister-president, die ons land heeft gekend, dr. Drees, heeft de heer Den Uyl tot nu toe niet getoond, een eigen onafhankelijke koers te durven varen. Hij is de gevangene van de linkervleugel van zijn partij. En die beklanning zal door het aantal nieuwelingen, dat thans tot de fractie van de PvdA is toegetreten, nog toenemen.

In oktober vorig jaar verzette de heer Den Uyl zich tegen de uitspraak van zijn partij, dat na de verkiezingen niet mocht worden onderhandeld met die partijen, met wie vóór de verkiezingen geen akkoord was gesloten. Die uitspraak werd toen echter toch gedaan. En wat gebeurde er na de verkiezingen? De heer Den Uyl had twee dingen kunnen doen:

- of zich houden aan de uitspraak van zijn partij en niet met de confessionelen om de tafel gaan zitten;
- of dat wel doen, maar dat dan ook eerlijk en open zeggen.

Hij deed noch het één, noch het ander. Hij onderhandelde wél, maar bleef zeggen, dat hij het niet deed. Hij kwam niet rond uit voor wat hij aan het doen was, omdat hij niet de moed had, dat te doen. Pas in de regeringsverklaring

heeft de heer Den Uyl in verpakte zinnen toegegeven, dat er wel onderhandeld is.

Moed, durf om te zeggen, waar het op staat, waar nodig tegen de eigen achterban in te gaan — de minister-president herkent wellicht enige eigenschappen van Bondskanselier Brandt — zijn voor een regeringsleider onmisbaar. Ons grote bezwaar tegen minister-president richt zich vooral tegen zijn program, tegen de inhoud van het beleid, dat hij wenst te gaan voeren.

En ik ben daarmee gekomen tot het derde deel van mijn betoog, dat ik wil wijden aan een bespreking van enkele van de plannen waarmee dit kabinet zegt te zullen komen.

Plannen van kabinet

Ik wil dan graag beginnen met te zeggen, dat een aantal door de regering aangekondigde maatregelen en plannen mijn fractie aanspreekt.

Dat geldt voor concrete zaken, zoals de instelling van het instituut van ombudsman, de bevordering van de openbaarheid van het bestuur en de openstelling ten opzichte van buiten-parlementaire groepen. Dat laatste mag een slagvaardig beleid echter niet in de weg staan.

Minister Westerterp heeft bij zijn bezoek aan Zeeland geen tijd willen besteden aan het voeren van een gesprek met de actiegroep „Oosterschelde open”.

Minister Vorrink heeft gezegd, niet elke actiegroep te kunnen ontvangen.

Als het kabinet-Biesheuvel nog aan het bewind was geweest, zouden dit soort uitlatingen door de linkervleugel met afkeurend hoongelach zijn ontvangen.

Ook enkele van de hoofdlijnen van het regeringsbeleid, zoals uitgestippeld in de regeringsverklaring, spreken mijn fractie aan.

Dat geldt voor de milieuproblematiek en ik hoop dat ook de internationale aspecten van dit vraagstuk grote aandacht zullen verkrijgen. Dat betreft zeker ook het onderwijsbeleid en de bouwpolitiek. Een concrete vraag: Wordt de opvoering van het nieuwbouwprogramma — ons beleid, dat door de PvdA in oppositie als onvoldoende werd betiteld — voortgezet?

Op het huurbeleid kom ik straks terug.

Het beleid van een kritische begeleiding van dit kabinet, dat mijn fractie voorstaat, wil ik beginnen met het maken van een aantal opmerkingen over de defensiebegroting.

Defensie

Vóór de verkiezingen zei de PvdA, dat de defensieuitgaven in 1973 met f 300 miljoen zouden worden verlaagd. Die belofte werd op 19 februari tot f 140 miljoen gefaseerd. Tot welk bedrag wordt er nu geactualiseerd?

Confessionelen en liberalen in het kabinet-Biesheuvel zijn verantwoordelijk voor de defensiebegroting voor 1973, zoals die op de derde dinsdag van september vorig jaar is ingediend. Dat geldt ook voor de heren Van Agt, Boersma en Westerterp, die nu akkoord gaan met verlaging van de uitgaven.

Confessionelen en liberalen in de Tweede Kamer hebben de begroting voor 1973 ongewijzigd aangenomen. Hebben de afbrekende socialistische amendementen afgewezen. De VVD doet ook nu geen stap terug. Ik neem aan, dat de confessionele Kamerleden met verantwoordelijkheidsgevoel, dat ook niet zullen doen.

De heer Aantjes heeft een dag of 14 geleden voor de radio verklaard er niet over te denken, mee te werken aan het terugdraaien van de beslissing, die de Tweede Kamer over de defensiebegroting voor 1973 heeft genomen. Betekent dit, dat de AR-fractie in geen geval de bezuinigingen op defensie, die de regering nog in 1973 wil doorvoeren zal steunen? Ik zou dat graag van de heer Aantjes vernemen en ben zeer geïnteresseerd in het commentaar daarop van de minister-president.

Grondpolitiek

Een tweede hoofdpunt van beleid, waarvan mijn fractie zich afvraagt, of KVP en ARP onder het juk van de PvdA zijn doorgedaan, is de grondpolitiek.

De heer Brouwer — die zich, zo begreep ik, in de speciale gunst van de

VERVOLG OP PAG. 14

Vervolg van Wiegels rede

VERVOLG VAN PAG. 13

minister-president mag verheugen — schijnt mede dankzij de steun van de katholieke boeren minister geworden te zijn. Als het hem lukt de socialistische plannen m.b.t. de grondpolitiek buiten de deur te houden, is dat voor de KVP bij de komende verkiezingen een sterke troef om het verlies, dat zij nu al verschillende keren heeft geleden, af te remmen. Maar als minister Brouwer zich laat pressen de grondpolitiek van de PvdA uit te voeren, verkeert de kans op stemmenbehoud voor de KVP in haar tegendeel. Dan zouden de boeren die dit keer nog confessioneel hebben gestemd, zich weleens massaal van KVP en ARP kunnen afkeren! De woorden, die de minister-president heeft gesproken over het hanteren van de gebruikswaarde als uitgangspunt bij onteigening brengen mijn fractie tot de conclusie dat de boeren en tuinders via één van hun vroegere voormannen duidelijk zullen worden benadeeld.

Huurpolitiek

Net zo duister als het grondbeleid van deze regering is de huurpolitiek.

De PvdA in Noordholland heeft daarvoor kortgeleden gezegd, dat op dit terrein geen concessies aan de confessionelen mochten worden gedaan. Wat gebeurt er nu? De overeenkomst die hier bereikt is, heeft de charme van een slecht compromis bij uitstek. Het liberalisatiebeleid wordt niet voortgezet, het wordt ook niet teruggedraaid. Nóch Keerpunt '72, nóch het confessionele program wordt uitgevoerd. Het gevecht tussen beide filosofieën wordt niet uitgevochten. Het wordt uitgesteld. De hervatting geschiedt of in de Kamer, tussen coalitiepartners, of in het departement tussen de minister en zijn staatssecretarissen. Misschien zal dat gevecht dan ook gaan over de aankondiging van staatssecretaris Schäfer — tot onze verbazing hebben wij daaromtrent niets van de minister-president vernomen — dat er een woonbelasting zal moeten komen, waardoor iedereen met een inkomen boven de 20.000 gulden, die minder dan 10 pct. daarvan aan zijn huis besteedt, zal worden getroffen. Hierover graag nadere opheldering! Deze staatssecretaris heeft overigens door zijn opmerkingen, over het in elkaar slaan van huiseigenaren en over zijn partijgenoot, het Eerste Kamerlid Meester, getoond — laat ik het beschaafd zeggen — niet over de juiste instelling voor het ambt van bewindsman te beschikken.

Niet alleen op het terrein van de defensie, de grondpolitiek, het huurbeleid — en zo zou ik nog wel even door kunnen gaan — zijn er duidelijke verschillen van opvatting tussen socialistische enerzijds en confessionele en liberalen anderzijds. Die verschillen zijn er ook t.a.v. het hoogst belangrijke en laatste beleidsonderdeel, dat ik zou willen bespreken. De sociaal-economische en financiële politiek.

Financiële politiek

De minister van financiën staat voor een uiterst moeilijke taak. Hij heeft slechts kort de tijd om de begroting voor 1974 voor te bereiden en hij heeft te maken met een program van zijn partij, dat financieel niet haalbaar is. Zijn voorganger, de heer Nelissen — het PvdA-Kamerlid, de heer Dolman heeft dat enige tijd geleden sportief toegegeven — heeft bereikt, dat „het financieringsbeleid van de overheid op beslissende wijze heeft bijgedragen tot het (althans voorshands) verdwijnen van de hardnekkige overbesteding, die de Nederlandse volkshuishouding gedurende een reeks van jaren heeft gekend” (citaat uit het laatste jaarverslag van de Nederlandse Bank). Uit dat verslag blijkt, uit de harde cijfers, hoe gezond het financieel beleid van het kabinet-Biesheuvel is geweest: voor het eerst sinds 1960 is er een financieringsoverschot en het liquiditeitsoverschot in 1972, meer dan 2 miljard, is zelfs groter dan ooit in de meer dan twintig jaar daarvoor. Dat dit beleid gevoerd kon worden, kwam omdat de Kamermeerderheid alle geldverslindende wensen van de linkse drie heeft weggestemd. Als deze minister net zo'n zuinig beleid voert als zijn voorganger, kan hij — daarvan ben ik overtuigd — rekenen op de steun van de meerderheid van de volksvertegenwoordiging. Professor Pen, ik heb hem al eens eerder instem-

mend kunnen citeren, heeft kortgeleden geschreven, dat als minister Duisenberg enigermate gezonde budgettaire verhoudingen wil bewaren, hij de straffe lijn van zijn voorganger zal moeten volgen. Zo is het. Als de minister dat niet doet, en de verantwoordelijkheid neemt voor een scherpe stijging van de overheidsuitgaven en van de belastingdruk in de komende tijd, dan vindt hij — als de confessionelen standvastig zijn — een meerderheid van de Kamer op zijn weg. Ik meen dat te kunnen zeggen, omdat mij uit de gesprekken, die tijdens de informatieperiode van de heer Ruppert tussen confessionelen, DS'70 en VVD zijn gevoerd, is gebleken, dat bij alle vijf groeperingen de duidelijke wil om de stijging van de belastingdruk tot stoppen te brengen aanwezig was. Bij verder praten hadden we het zeker eens kunnen worden, zo ver stonden we niet van elkaar af. Daaruit spreekt wel, dat socialistische en confessionele t.a.v. het vraagstuk van de belastingdruk — en hetzelfde geldt voor de premiedruk — niet zo dichtbij elkaar staan als de formateur Burger heeft gesuggereerd.

Ons standpunt is duidelijk:

- Wij achten een zo zuinig mogelijk beleid, herwaardering van de overheidsuitgaven, herbezuiniging van overheidstaken en een beleid dat aan de uiterste efficiency voldoet, noodzakelijk.

- Wij vinden dat het uiterste moet worden gedaan om een verhoging van de belastingdruk te voorkomen.

Van het Nederlandse volk vindt 79 pct. de belastingen in ons land te hoog. Van de VVD-aanhang vindt 81 pct. dat, van de PvdA-aanhang 82 pct. De kiezers van de PvdA tonen meer begrip voor de gevaren van hoge belastingen, dan de Kamerfractie van die partij doet.

Als niet alles gedaan wordt de stijging van de belasting- en premiedruk in te perken, wordt de inflatie verder aangewakkerd.

Als het confessionele program, dat spreekt van een gelijke verdeling van de stijging van de belastingdruk tussen directe en indirecte belastingen wordt doorgevoerd, moet dat als gevolg hebben, dat de extra verzwaring van de belastingdruk in de indirecte sfeer zal plaats vinden.

De regering zegt in de regeringsverklaring, dat het kabinet wil afzien van voorstellen, die ertoe zullen strekken de omzet-belasting in 1974 te verhogen. Een en ander moet ons wel tot de conclusie brengen, dat op dit belangrijke punt KVP en ARP voor de rode drie door de knieën zijn gegaan.

Inflatie

Bestrijding van de inflatie behoort de hoogste voorrang te krijgen. Welke politiek met betrekking tot de inflatiebestrijding denkt het kabinet te gaan voeren? Wordt binnenkort beraad hierover met het bedrijfsleven gestart? Door de minister-president is vandaag aangekondigd, dat besloten is tot een verscherping en verstrakking van de prijsvoorschriften.

Ook heeft hij gezegd, dat daarover heden een gesprek met de betrokken organisaties plaatsvindt.

Onze vraag is: is dat gesprek met deze buiten-parlementaire groepen een reëel overleg of alleen maar het aanhoren van een dictaat? Streeft de regering voor het jaar 1974 naar een allesomvattende sociaal-akkoord, waarvan de heer Boersma zo'n fervent voorstander is? De vakbeweging heeft andere geluiden laten horen. Graag de opvatting van het kabinet ter zake.

Wordt de strijd tegen de inflatie niet, of niet krachtig geleverd — en mijn fractie is daar, gezien de belastingplannen van het kabinet, zeer bezorgd over — dan zal nog meer dan nu iedereen proberen zijn lasten op anderen af te wentelen.

Van de gevolgen van verdere opvoering van de belastingdruk zullen juist de zwakkeren de dupe zijn. Dat geldt voor de bejaarden, voor wie in de korte tijd dat het kabinet-Biesheuvel aan het bewind is geweest, met volledige steun van mijn partij, de AOW voor gehuwden tot f 8370 verhoogd is. Dat geldt ook voor hen, die er de dupe van zullen worden, als ten gevolge van de inflatie en stijging van de lasten, bedrijven moeten sluiten. Dat geldt evenzo voor de groep, die niet kan afwentelen: de zelfstandigen.

Mijn fractie is er bevreesd voor, dat deze groep — ik heb haar eens ge-

noemd: „de ruggegraat van onze maatschappij” — niet veel van dit kabinet te verwachten heeft. De minister-president heeft gezegd, dat „de uitvoering van de fiscale oudedagsvoorziening voor zelfstandigen zal worden voortgezet”. Schone woorden, maar zo zou ik hem willen vragen: „Welke daden staan daarachter?” De PvdA heeft indertijd in deze Kamer tegen de fiscale pensioenvoorziening voor zelfstandigen gestemd.

Wij wensen dat de bedragen, die toen zijn vastgelegd verhoogd zullen worden. Wij willen, dat dit najaar voorstellen hieromtrent zullen worden ingediend. Op die eis verwacht ik klinkklare taal van de regering.

Niet alleen de zelfstandigen, ook de geschoolde arbeiders en de anderen, die tot de middengroepen behoren zullen bemerken, dat de PvdA thans in de regering vertegenwoordigd is.

In de najaar van het vorig jaar hebben wij een speciale belastingtegenmoetkoming voor de middengroepen voor de poorten van de hel moeten wegslepen. De confessionelen kunnen hier laten merken, wat zij waard zijn. Zullen zij, net als wij, op de bres staan voor een eerlijk aandeel in de welvaart voor de middengroepen? De middengroepen, die in belangrijke mate zorgen voor het op peil blijven en het verder groeien van onze gezamenlijke welvaart? Of zullen KVP en ARP het laten afweten?

Wellicht kunnen de heren Aantjes en Andriessen hier vandaag al enige opheldering over geven. Die opheldering is nodig ook, want over het inkomensbeleid van dit kabinet weten we uit het rapport Burger/Ruppert niet meer, dan het duistere vraagzinnetje: „waar het draaipunt leggen; men kan ook met verschillende draaipunten werken.” Ik moet zeggen, dat daar wel een brede visie op het vraagstuk van de inkomensverdeling uit spreekt! Ik vrees, dat dit soort knulligheden bepalend zijn voor deze coalitie, het monsterverbond in de ware zin des woords, die zich thans aan de volksvertegenwoordiging presenteert.

Inkomensbeleid

Ook over het inkomensbeleid, dat dit kabinet wil gaan voeren is in grote mate duidelijkheid nodig.

In het najaar van 1969 heeft mijn voorganger Geertsema in de Kamer gezegd, dat de VVD een discussie over de inkomens- en vermogensverhoudingen in ons land niet zou schuwen. Dat doen wij ook vandaag niet en dat is geen loze kreet: Vorige week heeft mijn fractie een nota, die zij over de inkomenspolitiek heeft opgesteld, openbaar gemaakt.

De VVD is de eerste partij, die ter zake van het inkomensbeleid een concreet en uitgewerkt rapport op tafel heeft gelegd. Onze conclusies zijn, dat monopolies moeten worden bestreden, onderwijsmogelijkheden vergroot en verbeterd, de inflatie sterker bestreden, de ontwikkeling van de collectieve uitgaven zoveel mogelijk beperkt, bezit en vermogen zo breed mogelijk gespreid en de werkgelegenheid verder ontwikkeld moet worden.

In bepaalde economische situaties, als algehele matiging nodig is, mag van de trekkers van hogere inkomens worden gevraagd zich sterker te matigen dan anderen. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Maar dat is iets heel anders, dan wat de rode drie willen: nivellering om der wille van de nivellering!

Het nivelleringsbeleid, zoals dat in de regeringsverklaring wordt aangekondigd, wordt door ons afgewezen. Natuurlijk zijn wij er voorstander van, dat er een beleid wordt gevoerd, gericht op de verbetering van de positie van de laagstbetaalden, maar dat ook de middengroepen een rechtvaardig aandeel in de welvaart moeten hebben. Wij wijzen maatregelen, die de middengroepen verzwakken, van de hand. Wij weten dat heel veel confessionele kiezers dat ook doen. En wat voor onze kiezers en voor de confessionele kiezers geldt, gaat ook op voor velen, die nu nog PvdA hebben gestemd.

Maar wij zijn van opvatting, dat het inkomensbeleid niet alleen gericht moet zijn op de verbetering van de positie van de laagstbetaalden, maar dat ook de middengroepen een rechtvaardig aandeel in de welvaart moeten hebben. Wij wijzen maatregelen, die de middengroepen verzwakken, van de hand. Wij weten dat heel veel confessionele kiezers dat ook doen. En wat voor onze kiezers en voor de confessionele kiezers geldt, gaat ook op voor velen, die nu nog PvdA hebben gestemd.

Of het de regering mogelijk zal zijn, nu al concreet aan te geven met welke voorstellen betreffende de inkomens- en vermogensverdeling zij wil gaan komen, weet ik niet. Als het kan, hoor ik dat graag.

Maar als ik kijk naar „Keerpunt '72” en naar het eisenpakket van de vakbeweging, dan weet ik al heel wat. Onze conclusie is, dat wanneer die plannen worden uitgevoerd, de middengroepen: zelfstandigen en werknemers, de sluitpost van de rekening van dit kabinet zullen worden.

Slotconclusie

Ik kom daarmee tot mijn slotconclusie.

Eerst enkele punten van staatsrechtelijke aard.

De achter ons liggende formatie heeft duidelijk aangetoond, dat de huidige procedure van kabinetsvorming grote bezwaren in zich bergt. Eén van die bezwaren is, dat degene, die in deze formatie een belangrijke rol hebben gespeeld — ik noem de heren Burger en Ruppert — hier voor het werk, dat zij hebben verricht niet ter verantwoording kunnen worden geroepen en zich tegen verwijten hier ook niet kunnen verdedigen.

De vraag is bij mijn fractie opgekomen, of niet tot institutionalisering van de gedachte, neergelegd in de motie-Kolfschoten, moet worden gekomen. Ik roep de vraag hier op; een nadere uitvoerige discussie in deze Kamer over het probleem op een later tijdstip zou wellicht aanbeveling verdienen.

Ik heb een tweede punt van staatsrechtelijke aard.

Wat het voor soort kabinet is, dat thans voor ons zit weet niemand. De PvdA noemt het een parlementair kabinet. De KVP noemt het een extra-parlementair kabinet. En de heer Van Mierlo heeft gezegd, dat „het kabinet extra-parlementair is, zij het met een sterk parlementaire component wat de linkse drie betreft.” In de regeringsverklaring wordt het kabinet „eigensoortig” genoemd.

„Eigenaardig” zou je kunnen zeggen.

Eigenaardig, beter geformuleerd!

De manier, waarop de regeringspartijen met dit staatsrechtelijk onderscheid omklutsen, is toch wel te groot. Mijn fractie vraagt van de minister-president en van de fracties, die dit kabinet steunen een duidelijke uiteenzetting omtrent het karakter van het kabinet-Den Uyl.

En het laatste staatsrechtelijke aspect, dat ik wil aanroeren is het volgende punt.

Het is al vele jaren in ons land gebruik dat de formateur van een kabinet ook minister-president wordt. Een goed gebruik! In de staatsrechtelijke opvattingen van de PvdA en met name van D'66 zou dit toch wel het minimum zijn, waaraan de formatie van een kabinet zou moeten voldoen.

Maar wat zien we? Den Uyl is van de eerste tot de laatste stap aan het handje van Ruppert en Burger het Catshuis binnengebracht. Zelfs de constituerende vergadering mocht hij niet zelf voorzitten. Kan de minister-president uitleggen waarom?

Maar daarmee houdt onze kritiek niet op.

De totale ploeg van bewindslieden is groter dan ooit tevoren. Het is een bont gezelschap. Een groot aantal nieuwelingen zit op belangrijke posten. Eén van de ministers heeft twee van de coalitiepartners tweeduizendjaar onbetrouwbaarheid verweten. Twee ministers zegt de minister-president liever kwijt dan rijk te zijn. Een horeca-eigenaar moet huizen gaan bouwen, een landbouwer moet kanonnen gaan kopen en een man, die last heeft van slaperigheid en geen koers kan houden is minister van Verkeer.

Een enkel woord over de verzameling staatssecretarissen:

„Het Nederlandse volk heeft vervolgens in opperste verbazing een handel in staatssecretarissen gadeslagen, die beurtelings het beeld opriep van een Romeinse slavenmarkt en een Amerikaanse goldrush. Met oogverblindende snelheid schoten de heren door Den Haag, klauterden op zeteltjes, waar zij weer afgejaagd werden door een humeurige minister, kortom: een levendig beeld. Acht, tien, dertien secretariaten, die voor een deel ontstonden omdat zij za-

Actie „Marie word wijzer“

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

De actie „Marie word wijzer“ waaraan verschillende organisaties deelnemen, heeft tot doel de achterstand in voortgezet onderwijs van meisjes t.o.v. jongens te verminderen. Ook de VVD heeft voor deze voortgezette opleiding o.a. in de Tweede Kamer geijverd. Toen ons Bestuur in 1971 werd verzocht deze actie wat strekking betreft en financieel te willen steunen, hebben wij deze steun toegezegd onder voorwaarde, dat wij bij de verdere planning en uitwerking hiervan zouden worden betrokken. Ons bestuurslid mevr. J. P. Hansen-v. d. Linden werd opgenomen in de werkgroep van deze actie. Hieronder doen wij haar verslag van de actie tot dusver volgen.

De achterstand van de meisjes in het voortgezet onderwijs t.o.v. de jongens is aanleiding geweest tot het oprichten van de werkgroep „Marie word wijzer“ (M.W.W.). Eind 1971 begon de werkgroep met de distributie van de 50.000 affiches, met daarop „Marie“, die aangeraden werd wijzer te worden en zich terdege op de hoogte te stellen van de voortgezette opleidingsmogelijkheden. In februari 1972 werd in de werkgroep het idee genoemd van een schoolrapport, een kwasi-rapport, dat meisjes van ongeveer 12 jaar moest stimuleren een verdere opleiding te volgen. Dit zou dan een aansluitende activiteit zijn op de verspreiding van de affiches. Er werd een opdracht voor ontwerp opgesteld. In september werden werktekeningen en illustraties afgerond en kon dus het drukken van een oplage van 200.000 exemplaren begonnen worden.

De minister van Onderwijs en Wetenschappen mr. C. van Veen werd in maart van het plan op de hoogte gebracht. De voorlopige tekst en de begroting werden hem toegezonden met een tweeledig verzoek: de financiële middelen te verstrekken en het „rapport“ aan te bevelen, eventueel ook met zijn handtekening onder een passende tekst op dat „rapport“. De minister kon aan het eerste verzoek niet voldoen. Het tweede zegde hij toe. 45 organisaties en fondsen werden daarna aangeschreven, waarvan werd verwacht dat zij in staat waren een deel van het financieel tekort voor hun rekening te nemen. En juist omdat de financiën beperkt waren besloot de werkgroep t.a.v. de verzending van de rapporten zo veel mogelijk zelf te doen. De grote gemeenten werden persoonlijk benaderd met het verzoek de rapporten over alle basisscholen te verspreiden; aan kleinere gemeenten werd dit verzoek schriftelijk gedaan, nog eens ondersteund in ons blad „Staten en Raadsleden“ door de aandacht die voor de actie werd gevraagd.

Het had tot gevolg dat eind 1972 140.000 „rapporten voor later“ werden afgeleverd aan ruim 8.000 basisscholen voor de meisjes van de zesde klas. Over het algemeen is bij het onderwijs deze activiteit met instemming begroet. Maar niet alleen daar; er kwamen bovendien aanvragen o.a. van het ministerie van Sociale Zaken, van Nederlandse scholen

in Duitsland, van enkele artsen, van het Belgische blad Mimo. Op de persconferentie op 23 november 1972 in Nieuwspoor was de heer Nordlohn namens minister Van Veen aanwezig, terwijl een brede vertegenwoordiging van de pers haar belangstelling toonde. Avro en NCRV namen een interview op, dat nog dezelfde avond werd uitgezonden.

Gesteld mag worden dat de activiteiten van de werkgroep „Marie word wijzer“ tot nu toe verheugend zijn geweest. De werkgroep heeft veel los gemaakt aan discussie en publikaties. De werkgroep heeft bij het ministerie van Onderwijs sympathie verworven, te meer daar haar grote kracht ligt in haar gevarieerde samenstelling. Maar hoe nu verder? In de werkgroep zitten een dozijn enthousiaste en welwillende mensen uit uiteenlopende organisaties. Het zal moeilijk zijn bij voortduring een overmatige aanslag op hun energie te plegen. De meeste organisaties, die royaal financieel gesteund hebben, hebben aangekondigd, dat dit niet door kan gaan. Terwijl het tevens de vraag is of het Nederlandse Comité voor de Kinderpostzegels, waarvan wij de grootste steun hebben gehad, in de toekomst bereid is even grote bedragen af te staan.

In de komende maanden gaat de werkgroep zich beraden over haar taak en haar mogelijkheden in de komende tijd. In ieder geval zal ze proberen de uitgave van het „rapport voor later“ voor 3 jaar te waarborgen om daarmee de meisjes in de hoogste klassen van het basisonderwijs te bereiken. Want het achterblijven van meisjes t.a.v. studieduur en „niveau“ kan omgebogen worden door het denken over beroepsopleidingen tijdig te stimuleren.

Cursus

Naar aanleiding van de gunstige resultaten van de Politieke Scholings Cursus 1972/73 die de Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen in samenwerking met de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen organiseerde hebben verschillende vrouwenverenigingen, met name De Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, de Nederlandse Christen Vrouwen Bond, het Katholiek Vrouwengilde en de Stichting Katholieke Plattelandsvrouwen van Nederland, besloten deze scholingscursus in het seizoen 1973/74 gezamenlijk te organiseren met de beide reeds bovengenoemde verenigingen.

In oktober a.s. zullen 4 „lessen“ betreffende staatsinrichting gepubliceerd

en op bijeenkomsten door de verenigingen georganiseerd, besproken worden.

In november, januari, februari en maart zullen er weer vragen samengesteld worden door de verschillende politieke groeperingen die door de politieke partijen zelf op de cursusavonden toegelicht kunnen worden.

Het accent zal gelegd worden op de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden in 1974.

Gelderland

Op 26 april 1973 werd in Arnhem onder voorzitterschap van mevrouw M. Nijhuis-Mensink een Provinciale Contactochtend gehouden voor de vrouwen in de VVD. Er waren 51 aanwezigen, met welke opkomst wij erg tevreden waren. Nadat mevr. Nijhuis enkele huishoudelijke mededelingen had gedaan, gaf mevrouw drs. N. Smit-Kroes een uiteenzetting over „Het Liberaal Denken“. Spreekster merkte op, dat wij er in de eerste plaats zorg voor moeten dragen, dat insinuaties van progressieve partijen ten opzichte van de VVD uit de wereld worden geholpen. Wij zijn wel degelijk sociaal bewogen en willen op dit gebied dan ook zeker samenwerken als de dingen degelijk opgezet worden. Opvallend is, dat er in korte tijd zich ruim 4000 nieuwe leden bij de VVD hebben gemeld en de opgaven nog steeds binnenstromen.

Mevr. Smit is niet voor nivellering van inkomens, ofschoon 1/4 miljoen van de Nederlandse bevolking tot de laagste inkomens behoort. De VVD ziet voor deze mensen de noodzaak een oplossing te vinden, zodat hun koopkracht groter wordt.

Ook het onderwijs moet ter hand genomen worden, vooral het vormingswerk. Uit een onderzoek blijkt dat de meeste werkende jongeren absoluut geen behoefte hebben aan dit onderwijs. Daar de financiën hiertoe niet toereikend zijn, is het materiaal tot nu toe nog niet aanwezig om deze dag nuttig te besteden. Spreekster is van mening dat aan jongelui, die werkelijk behoefte aan betere scholing hebben zodanig subsidie moet worden verleend om naar een avondschool te gaan. Als de avondscholen dan overvol mochten raken, dan dienen deze scholen te worden uitgebreid. Ook heeft zij bezwaar tegen het indocineren, dat nogal eens door progressieve leerkrachten wordt gedaan.

Mevr. Smit had na afloop van haar inleiding nog vele vragen te beantwoorden.

M. NIJHUIS-MENSINK

Adviescommissie VVD gemeenteraadsleden

Bergen op Zoom — Hier is opgericht een adviescommissie VVD gemeenteraadsleden. De commissie bestaat uit de volgende leden: mevrouw A. Vlug-Ruyter, voorzitter (raadslid), dr. M. G. C. H. Härtel, wethouder, mevrouw G. S. A. Hennes Boss, secretaresse, C. F. H. M. van Kemenade, E. Nijpels en G. Asselbergs.

Vervolg van Wiegels rede

VERVOLG VAN PAG. 14

kelijk nodig waren en voor een deel omdat zij politiek nodig waren, om de macht te verdelen.”

Dat zijn niet mijn woorden, dat zijn de woorden van de heer Van Mierlo, gesproken op 4 augustus 1971 bij de beraadslaging over de regeringsverklaring van het kabinet-Biesheuvel. Hij heeft opnieuw van zijn visionaire kwaliteiten doen blijken. Slechts één foutje heeft hij gemaakt: Dit keer zijn het er niet 8, 10, 13, maar 17 staatssecretarissen geworden.

En niet alleen het aantal is groter dan in 1971. Zelfs de meest verstokte verdedigers van dit kabinet zullen moeten toegeven, dat de wijze waarop dit keer de staatssecretarissen bij elkaar gehaald zijn — of beter gezegd: bij elkaar gegrabbeld en gegraaid zijn — alle perken te buiten gaat.

Respect voor de kiezers telde niet,

zelfrespect nog minder. De heer Van Dam werd als een hete aardappel van het ene departement naar het andere geschoven. Hij belde aan bij CRM; de toegang werd geweigerd. Daarna bij sociale zaken; ook daar werd niet opengegaan. Economische zaken gaf ook geen gehoor. Op verkeer en waterstaat zei de minister, dit keer wel bij de pinken, aan de deur wordt niet gekocht. Ten slotte mocht Van Dam bij volkshuisvesting naar binnen; een fraaie aanwinst voor de club, die zich daar al had verschanst.

Maar bedankte Van Dam toen voor de eer? Welnee: hoe je in het zadel komt, doet er bij dit kabinet niet toe, als je er maar in komt.

Het kabinet-Den Uyl is een regering van precies dezelfde politieke samenstelling als het kabinet-Cals/Vondeling, maar is nu al veel krakkemikkiger. Dat geldt voor een aantal van de personen, die er deel van uit maken. Dat geldt ook voor de steun, die de Kamerfracties er aan zeggen te zullen geven.

Of het slechte beleid, de zwakke plekken in de ploeg en de verdeeldheid binnen de regeringspartijen ertoe zullen leiden, dat dit kabinet maar kort aan het bewind zal zijn, is niet te voorspellen. Alle regeringspartijen hebben door hun optreden de kiezers te vrezden. De angst voor een nederlaag zou wel eens

het bindmiddel voor deze coalitie kunnen zijn en de levensduur van dit kabinet kunnen rekken.

Wij treden dit kabinet zeer kritisch tegemoet, waar nodig zullen wij het bestrijden.

Dat zullen wij eerlijk en zakelijk doen.

Een motie à la de motie-Deckers zullen wij niet indienen. Die motie werd indertijd ingediend, omdat bij de vorming van het kabinet, waartegen die motie zich richtte, geen rekening was gehouden met de samenstelling van de Tweede Kamer. In dit geval is dat wel zo. Het kabinet heeft van 5 fracties — althans van meerderheden daarin — het groene licht gekregen.

Prof. Oud heeft het in 1956 zo gezegd:

„Wij zullen alles volkomen op zijn zakelijke merites bezien en wij zullen er voorts belangstellend getuige van zijn als de bondgenoten in de regering elkaar in de Kamer in de haren zullen vliegen. Behoeft om hun onderlinge twisten aan te wakkeren, hebben wij niet. Het is trouwens volstrekt niet nodig, dat de VVD dient als een katalysator om beide groepen tegen elkaar op te zetten. Dat gaat vanzelf wel, daar heeft men ons niet bij nodig, maar wij zullen, wat dat betreft, belangstellende toeschouwers zijn.”

Maar net als onder leiding van prof. Oud, zal de VVD ook nu geen passief toeschouwer zijn. Wij zullen proberen de uitslag van de wedstrijd te beïnvloeden. Overleeft het kabinet dit treffen deze week, er komt een tweede gevecht in oktober. En weet het kabinet ook die hindernis te nemen, in het komend voorjaar staat een nog grotere barrière klaar. Bij de Staten- en Raadsverkiezingen van volgend jaar zullen de kiezers de kans krijgen een oordeel over deze regering te geven.

De minister-president heeft die verkiezingen een graadmeter genoemd. Ik ben dat met hem eens.

Het kabinet-Den Uyl kan door de wijze, waarop het is tot stand gekomen en door het beleid, dat het wil gaan voeren een bijdrage leveren aan een verdere hergroepering op het politieke krachtenveld.

Hoe lang het daar de tijd voor zal hebben is voor ons de vraag, voor anderen blijkbaar nu al een weet.

De heer Van Mierlo, die geen vice-premier mocht worden, al was ons allen dat beloofd, heeft gezegd: „Het is niet realistisch te verwachten, dat het kabinet-Den Uyl de volle vier jaar zal zitten.”

Wij zullen, en daar rond ik mee af, alles doen, om er voor te zorgen, dat hij gelijk krijgt.”

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

Enfant terrible noodzakelijk

Samenvatting van de rede, die de heer Lantain, waarnemend voorzitter van de JOVD dit weekeinde tijdens een congres van zijn organisatie hield.

De waarnemend algemeen voorzitter van de JOVD, de heer R. V. W. M. Lantain, vindt zowel de plannen van het kabinet-Den Uyl tot bezuinigingen op defensie als die op het gebied van de herverdeling van de inkomens zeer onbedachtzaam en zeer onwenselijk. Hij maakte dat duidelijk tijdens de rede die hij hield op het congres van de jongeren-organisatie dat dit weekeinde in Apingedam is gehouden. „Het is steeds meer tot de goede gewoonte gaan behoren een krachtige defensie in dit tijdperk van ontspanning als ridicul af te schilderen. Ik moet u echter zeggen dat ik het ronduit belachelijk vind door verdergaande defensiebezuinigingen, een onstuitbare vermindering van de Amerikaanse militaire betrokkenheid bij Europa te bespoedigen, terwijl men nog niet in staat is gebleken een Europese defensiepolitiek te ontwerpen die het mogelijk moet maken een minimum aan evenwichtige verhoudingen in Centraal-Europa te blijven garanderen, ook na het Amerikaanse dis-engagement,” aldus de JOVD-voorzitter. Over de plannen tot het verdeling van de inkomens merkte hij op: „Liberalen mogen er op zichzelf niets tegen hebben dat inkomensverhoudingen ook door iets anders worden bepaald dan door toevallige marktfactoren. Maar als ik de voorstellen bezien die tot nu toe uit de linkse hoek worden gelanceerd, dan kan ik mij niet aan de indruk onttrekken dat de voorgestelde draaipunten wel zeer willekeurig worden vastgesteld. Het kabinet-Den Uyl zelf is nog rijkelijk vaag gebleven over de inkomenspolitiek die het zich voorstelt te voeren, maar als men hoort welke belastingmaatregelen haar voor ogen staan, dan vraag ik mij in gemoede af of niet weer de middengroepen de dupe worden van een dergelijke politiek. Toen de heer Wiegel de verwachting uitsprak dat deze groepen de sluitpost zouden gaan vormen van de rekening, maakte hij zich daarbij in mijn ogen allerminst schuldig aan demagogie. Het is een alleszins gerechtvaardigde vrees.” Het liberalisme zal zich bij het verdedigen van een zo groot mogelijke vrijheid voor iedereen niet alleen in de toekomst, maar ook nu moeten concentreren op de maatschappelijke minderheden, aldus de heer Lantain.

„In onze Fundamentele uitgangspunten voor een liberaal beleid” en in ons 'Politiek kernprogramma' wordt mijns inziens dan ook terecht een lans gebroken voor grotere persoonlijke vrijheid voor onder andere maatschappelijke non-conformisten, maatschappelijk ontspoorde en groepen die tussen de wal en het schip terechtgekomen zijn in onze moderne maatschappij zoals werkende jongeren, bejaarden en kleine zelfstandigen”, zei hij. „Wil dit liberalisme zich ontwikkelen tot een voldoende levenskrachtig alternatief voor het socialisme, dan zal inspiratie door in haar midden verkerende enfants terribles nodig zijn.

Ook het liberalisme in Nederland heeft ze vanwege hun inspirerende functie nodig... Ontkennen we de noodzaak daarvan, dan veroordelen we de grootste liberale partij in ons land te verworden tot een clubje dat zich kenmerkt door een steriel en snorkend conservatisme.” De heer Lantain meende dat juist jonge liberalen het liberalisme in bovengenoemde zin kunnen inspireren

door de bijdragen van de in hun kring aanwezige „moeilijke liberalen”. Hij citeerde Oud die heeft gezegd: „De VVD is de reguleur, de JOVD de veer in het liberale uurwerk. Is de reguleur stuk, dan loopt het liberale horloge onregelmatig. Maar is de veer gebroken, dan staat het uurwerk stil.”

Manifest

Om aan die functie te kunnen voldoen, moet de JOVD de jonge liberalen in Nederland verenigen en hun stem doen horen. Het is logisch dat JOVD zich daarbij richt op de grootste liberale partij in ons land de VVD, zonder zich ook maar op enigerlei wijze organisatorisch of politiek te binden. Maar evenzeer is het de vaste overtuiging van ons hoofdbestuur dat de JOVD onafhankelijk moet blijven van welke partijbinding dan ook om haar functie te kunnen blijven vervullen.

Over het Liberaal Manifest merkte de JOVD-voorzitter op dat dit niet mag worden geannexeerd door de VVD. Een gesprek met gelijkgezinden, waarbij de VVD-standpunten al onwrikbaar vastliggen, heeft z.i. geen zin. „Daarom heeft de JOVD meegewerkt aan pogingen van enkele vooraanstaande VVD-ers om een dergelijke ontwikkeling te voorkomen. Zij heeft daartoe via de afdeling Nijmegen en tot op zekere hoogte de afdeling Amsterdam op het congres in Assen haar standpunt laten horen en actief meegewerkt aan de totstandkoming van een positievere procedure voor de follow-up van het Liberaal Manifest. Gelukkig is de annexatie van het Manifest nu van de baan,” aldus de JOVD-voorzitter.

Staten- en raadsleden

De voorzitter van de vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD, mevrouw H. J. Schlemper-Van Gijn, heeft 14 mei de commissie Gemeenteprogram 1974 geïnstalleerd. De commissie die onder leiding staat van mr. dr. J. Drijber, is onmiddellijk met haar werkzaamheden begonnen. Zij hoopt in september het bestuur een herzien gemeenteprogramma te kunnen aanbieden.

Het bestuur van de vereniging vergaderde 21 mei in Amersfoort. Gezien het succes van de bijeenkomst van Eerste Kamer- en Statenleden in het provinciehuis te Den Bosch op 11 mei, is besloten dergelijke bijeenkomsten jaarlijks te organiseren. In het voorjaar zal een dag, speciaal voor de kandidaat-raadsleden worden belegd. Tijdens deze dag zullen onder meer punten uit het gemeenteprogramma worden besproken.

Culturele commissie

De culturele commissie van de VVD vergaderde 23 mei in Den Haag. Het belangrijkste punt op de agenda was een bespreking van de discussienota Kunstbeleid. De commissie hoopt in juli met haar advies over deze nota gereed te komen.

50.000

Op woensdag 30 mei kon worden vastgesteld dat het vijftigduizendste lid van de VVD zich had aangemeld. Het was de twintigjarige heer M. Groenendijk jr. te Rotterdam.

Wij konden derhalve op de huwelijksdag van de heer en mevrouw Wiegel-Frederiks namens de partij de heuglijke mededeling doen dat dit recordaantal leden was behaald. Sinds 1 januari groeide de partij met 30 %!

De computertelling van 29 mei geeft het getal van 50.000 nog niet aan. Er was toen een nog steeds oplopende achterstand van wel aangeelde maar nog niet geregistreerde leden van ruim 2.400. Hieronder nogmaals de computerstanden, waarbij het netto-ledenbestand is vermeld, dus na afboeking van de leden die in de betrokken periode zijn overleden of hun lidmaatschap beëindigden.

(27 dec. 1972	38.341)	
10 jan. 1973	38.647	
24 jan. "	39.594	+ 947
6 febr. "	41.066	+ 1472
20 febr. "	41.649	+ 628
7 mrt. "	41.851	+ 157
20 mrt. "	43.029	+ 1178
4 apr. "	43.517	+ 488
18 apr. "	43.994	+ 477
3 mei "	45.205	+ 1211*
17 mei "	46.484	+ 1279*
29 mei "	47.638	+ 1154*

+ 8991

(+ ongeveer 2400)

In de met * gemerkte periode ontstond een steeds groter wordende achterstand in de verwerking. Deze beliep ruim 2400. Wij hopen deze achterstand nu binnen korte tijd te kunnen wegwerken met behulp van een verdere uitbreiding van de geautomatiseerde verwerking en registratie. Op het algemeen secretariaat kan nu worden volstaan met het brengen van de gegevens op mutatiekaarten; de rest — het verzenden van welkomstbrieven met vermelding van naam en adres van de afdelingssecretaris en het inlichten van de betrokken afdeling — geschiedt nu door het Instituut voor elektronische administratie.

Het is dus niet nodig dat u uw ledenwerfingsarbeid staakt of afremt. Ieder nieuw lid blijft welkom. Wij zijn immers nog steeds niet aan ons streefgetal van 53.419 leden ofwel 5% van het aantal VVD-kiezers van 29 november j.l. Als men dan bovendien bedenkt dat volgens opiniepeilingen dit kiezersaantal nu nog veel groter zou zijn dan op 29 november, zijn we er ook met 53.419 leden nog niet.

Vijftigduizend leden of 30% ledenwinst is wel mooi, maar nog niet voldoende!

F. KORTHALS ALTES,
algemeen secretaris.

Tournee van „topsprekers”

- 14 JUNI de heer Geertsema te Breda in de Graanbeurs, 20.00 uur.
- 15 JUNI de heer Vonhoff in Stadskanaal, hotel Dopper, 20.00 uur.
- 19 JUNI mevrouw Van Someren en de heer Vonhoff te Zwolle, Buitensocieteit, 20.00 uur.

Radio-uitzending van de VVD: dinsdag 19 juni, van 18.19-18.29 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Dit is tevens onze laatste radio-uitzending vóór de vakantieperiode. Daarna hebben onze radio-uitzendingen plaats op woensdag, en wel voor het eerst op 5 september, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I.

Onze eerstkomende televisie-uitzending zal zijn op woensdag 19 september, van 20.20-20.30 uur, Nederland I.

VERVOLG VAN PAGINA 3

raad besloten, zelfs in het geheel geen motie in te dienen. De letterlijke tekst van hetgeen de heer Wiegel daarover heeft gezegd, hebben we op pagina 3 afgedrukt.

Het was duidelijk, dat de confessionelen juist de vaagheid van de regeringsverklaring hebben aangegrepen, om hun oordeel over concrete zaken aan te houden tot na de Troonrede en de indiening van de begroting. De ingediende moties zouden dus alle zijn verworpen, zoals ook prompt met die van dr. Drees en van de heer Jongeling is geschied. Nu is het bepaald niet zo, dat onze fractie alleen moties en/of amendementen zal indienen wanneer die naar alle waarschijnlijkheid zullen worden aangenomen. Het vragen van een uitspraak kan in vele gevallen nuttig zijn, ook wanneer dat tenslotte toch negatief van de zijde der Kamer uitvalt. Maar hier spelen overwegingen van opportuniteit en van tactiek een grote rol. Een verworpen motie kan soms namelijk — maar

niet altijd! — het omgekeerde gevolg hebben van wat men met de indiening beoogde.

• De stemmingen

Van andere zijden dan de VVD zijn in de Kamer bij de discussies over de regeringsverklaring wel enige moties ingediend en aangezien zij uitspraken inhielden waar de VVD het mee eens is, stemde onze fractie vóór. De enige motie, waarover hoofdelijk werd gestemd, en die in de uitslag iets pikants opleverde, was die van de heer Jongeling (GPV). Zij wilde de regering verzoeken, het door haar genomen besluit om schepen van de „oninklijke Marine op een reis naar het Verre Oosten niet te laten bunkeren in de Zuidafrikaanse haven Simonstown, „opnieuw in overweging te nemen”. Deze motie werd weliswaar verworpen (met 64 stemmen voor en 81 tegen), maar met de VVD, de CHU, DS'70, de SGP, de BP, het GPV en de RKP stemden tevens voor deze

motie 14 leden van de KVP-fractie en 9 leden van de ARP-fractie, onder wie beide fractievoorzitters: de heren Andriessen en Aantjes.

Terecht noemden de voorstemmers van de motie dit regeringsbesluit „stuntwerk”, dat niet in ons buitenlands beleid thuishoort. Bovendien was in februari j.l. deze zelfde kwestie in de Tweede Kamer reeds aan de orde geweest en toen was een PPR-motie van tegengestelde strekking verworpen.

De moties-Drees (DS'70) kregen echter geen van alle KVP- of ARP-stemmen. Zij betroffen resp. een uitspraak tegen de voortwoekerende kosteninflatie, een afkeuring van de gang van zaken bij de benoeming van staatssecretarissen en de vaststelling dat het collegegeldbeleid niet mag staan onder de druk van illegale acties. De CHU schaarde zich wat deze drie moties betreft alleen achter die betreffende het collegegeldbeleid en niet achter die omtrent de kosteninflatie en de staatssecretarissen.

 nder de loep

vrijheid en democratie

Wiegel als de kop van Jut

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

Alles wat links-radicaal, alles wat negatistisch denkt in Nederland, is te hoop gelopen. Ze hebben een kop van Jut gevonden, waarop ze hun teleurstelling trachten af te reageren. Teleurstelling, omdat het Nederlandse volk blijkens de verkiezingsuitslag van 29 november (bevestigd en zelfs versterkt volgens latere en recente opinie-peilingen) in meerderheid nog steeds niets voelt voor defaitisme en niet onder de indruk komt van modieuze, would-be revolutionaire fanfares.

Die kop van Jut, die hinderpaal op de weg die zij reeds open meenden te zien liggen, is Wiegel. Zij zijn op een dwaalspoor gebracht doordat een belangrijk deel van de communicatiemiddelen in dit land (pers, radio en televisie) door hun aanhangers beheerst worden. Zij zagen dat dagelijkse geschrijf en gepraat reeds als representatief voor de mening van de overgrote meerderheid van ons volk. Maar het Nederlandse volk is dooreen genomen niet dom en het laat zich niet zo gemakkelijk manipuleren. Het bleef vóór en in de oorlog immuun voor de „nieuwe orde”, welke het nationaal-socialisme ons wilde aanpraten. Het toont zich in deze na-oorlogse jaren in grote meerderheid even immuun voor de „nieuwe orde”, welke thans een rijk geschakeerd en rumoerig „links front” ons op even agressieve wijze wil opdringen.

Politieke doodkist

Voor dat links-radical front en zijn meelopers is Wiegel een nagel aan hun politieke doodkist geworden. Hij was de grootste winnaar bij deze Kamerverkiezing. Hij is jong en won o.a. duizenden jongerenstemmen, waarmee hij tevens heel de theorie van de onoverbrugbare generatiekloof te kijk zette. Hij „durft” op te komen voor het particuliere initiatief en voor het beginsel van loon naar prestatie. Hij is vóór een goede sociale (verzekerings)wetgeving en geeft de hoogste prioriteit aan een verdere verhoging van de AOW en aan de volksverzekering arbeidsongeschiktheid.

Maar hij durft tegelijk het taboe te doorbreken, dat er niet openlijk gesproken zou mogen worden over het misbruik en oneigenlijk gebruik, dat een minderheid ten detrimente van hen die

het 't meest nodig hebben, van de sociale voorzieningen maakt.

Wiegel laat zich niet overschreeuwen en dat neemt men hem kwalijk, want dat was men niet gewend. Hij slaat terug, beheerst maar vakkundig.

Andere middelen

Omdat men Wiegel met redelijke argumenten niet te lijf kan, zoekt men andere middelen. Men stelt hem voor als een hoogst onsociaal wezen. Men tracht zijn politieke gezag te ondermijnen. Men suggereert ernstige meningsverschillen in de partij. En als dat allemaal niet helpt eindigt men op de manier van de VPRO: met verkapte bedreigingen of dito opwekkingen tot lichamelijk geweld.

Gelukkig heeft het allemaal geen succes. De partij is gezonder en eensgezinder dan ooit en groeit als kool. Een voortreffelijk ingezonden stuk in ons vorige nummer van de heer G. L. O. van Boetzelaer te 's-Hertogenbosch onder het kopje: „Kwaad geweten” is naar mijn stellige overtuiging typerend voor de wijze, waarop onze aanhang op de aanvallen op de partij en op Wiegel reageert.

Met de VPRO heeft mr. Van Riel eerst in een openbaar telefoongesprek via de radio en thans uitvoeriger elders in dit blad, reeds afgerekend. Ook in het telefoongesprek met de heer Van Riel beriep de presentator, de heer Haasbroek, zich er voortdurend op, dat het „maar een spel” was geweest. Maar wie bij wijze van „spel”, zo maar voor de „aardigheid”, door de luisteraars wil laten uitmaken hoe ze Wiegel zouden „liquideren” als ze daartoe de gelegenheid zouden krijgen, speelt toch wel een heel hoog, onverantwoordelijk en minderwaardig spel. In zijn telefonisch commentaar, dat er niet om loog, sprak de heer Van Riel terecht van „op de rand van de strafwet” en wees hij op de onevenwichtige lieden, die er in Nederland rondlopen en die men aldus op gevaarlijke gedachten kan brengen.

„Misverstand”

Het hoofd van de afdeling radio van de VPRO, de heer D. J. Klompsma, die tijdens deze Pinksterdag-uitzending ingreep, heeft daar kennelijk iets van gevoeld, toen hij als argument voor zijn ingrijpen opgaf de vrees dat deze uitzending „tot misverstand bij het publiek aanleiding kon geven”. Het was ongetwijfeld goed bedoeld van deze VPRO-chef. Maar het was wel weer de gebruikelijke slappe en ontwijkende reactie. Zo'n beroep op mogelijk „misverstand” bij anderen, hebben we al bij zoveel gelegenheden gehoord (o.a. bij de opvoering voor de televisie van een spruitjes schoonmakende en onwijze opmerkingen uitkramende „koningin”).

De VPRO heeft zich weer eens vergalopperd en moet zich dan niet beroepen op „misverstand” bij anderen.

P. A. Zeven overleden

Op 11 juni overleed in het St. Elisabeth Gasthuis te Haarlem ons medelid de heer P. A. Zeven te Bloemendaal.

Allen die in de volksgezondheid werken zijn aan hem grote dank verschuldigd. In verschillende functies adviseerde hij de VVD over zaken, de organisatie en de kosten van de gezondheidszorg betreffende. Zijn adviezen waren steeds bijzonder waardevol, getuigen van grote deskundigheid en een doordringende kijk op de materie; bovendien wist hij ze altijd van het nodige cijfermateriaal te voorzien. Wie herinnert zich niet het plan-Zeven, of de „Zeven-pijlers”, een van de origineelste en best uitgewerkte plannen, welke bij de SER-commissie, die de structuur van de ziektekostenverzekering moet bestuderen, zijn ingediend.

De loopbaan van de heer Zeven, die begon in de zeevaart en eindigde in de raad van bestuur van Delta-Lloyd, evenals tal van andere functies die hem maakten tot een vooraanstaande figuur in de wereld van de ziektekostenverzekering, getuigt van zijn grote stuwkracht en wendbaarheid. Zijn originele manier van denken en spreken maakte zijn aanwezigheid in besprekingen en vergaderingen altijd tot een genoegen.

Toen ik een beroep op hem deed, om in een Kort Geding van de NOS over nationalisatie van de gezondheidszorg als getuige op te treden, wisten hij noch ik, dat zijn laatste levensfase was aangebroken. Niettemin heeft hij zich ook van deze, voor hem zeer ongewone, taak naar beste kunnen gekweten.

Zowel daarvoor, als voor alle inzet en medewerking nogmaals onze hartelijke dank. VEDER-SMIT

VAKANTIE

In verband met de zomervakantie zal Vrijheid en Democratie de komende maanden minder frequent verschijnen. Het eerstvolgende nummer zal gedateerd zijn vrijdag 20 juli. Daarna verschijnt ons blad op vrijdag 17 augustus en op vrijdag 14 september. Vervolgens wordt de veertiendaagse verschijning hervat: 28/9, 12/10, 26/10 etc.

Topsprekers op toernee

25 juni H. J. L. VONHOFF spreekt te Ede. 20.00 uur, Cultureel centrum 'De Reehorst'.

29 juni Fractieleider H. WIEGEL spreekt te Dokkum. 20.00 uur, de Harmonie, Legeweg.

Uit de inhoud

- Ergernis over VPRO (pagina 3)
- Studiereis naar Zweden (pagina 5)
- Vrijheid kent ook lasten (pagina 8)
- Kommer en kwel voor middenstand (pagina 9)
- Overzicht taakverdeling Kamerleden (pagina 10)
- Kabeljauwse twisten (pagina 11)

VVD-er contra Fré Meis

Jacob Noordmans, een van de drie hoofdredacteurs van de Leeuwarder Courant, heeft in een uitvoerig hoofdartikel aandacht besteed aan het wel en wee van het kabinet-Den Uyl. Omdat hij ook de VVD ten tonele voerde, is het wel aardig de volgende passage uit zijn verhaal te lichten:

„Het volk neemt nog een afwachterende houding aan. Zelfs bij de VVD-aanhang is zestig procent van mening, dat het nieuwe kabinet een kans moet hebben. Dat heeft Wiegels tot matiging en afwachten gedwongen in zijn oppositie. Hopelijk benut hij deze wachttijd om te overdenken, wat de VVD behalve aan slagzinnen, kreten en handige reclame het volk heeft te bieden aan ideeën, aan visie. Meer vernieuwings- en hervormingskracht dan in het kabinet-Den Uyl is bijeengebracht, kan ons partij-estel voorlopig niet opbrengen. Met minder kan het niet toe.”

Teun Tolman, Tweede Kamerlid voor de CHU, heeft tijdens een toespraak in het Friese Ternaard de VVD beschreven als een zeer loyale regeringspartner in de afgelopen twaalf jaar. „De VVD is tijdens de afgelopen formatieperiode voegst onfatsoenlijk behandeld,” constateerde de heer Tolman. Hij merkte ook op „dat AR en KVP gewoon gekozen hebben omdat ze niet de durf hadden om te kijken naar andere alternatieven.”

De heer B. Osinga, VVD'er in de gemeenteraad van het Groningse Vlagtwedde, heeft zich „groen” geërgerd aan de groene brievenbussen van de PTT.

Hij vond het maar ondingen. „Een grote achteruitgang voor deze omgeving,” zo sprak hij tijdens een vergadering van de gemeenteraad. Met zijn visie op de PTT-bussen verzekerde de heer Osinga zich van een stevige publiciteit in een aantal noordelijke kranten. Dat kan nooit kwaad, dachten wij zo.

Het Groninger VVD-statenlid G. R. Meijer heeft het — figuurlijk — flink aan de stok gehad met de communistische voorman Fré Meis, die van het college van GS wilde weten of het indedaad de bedoeling van de regering is atoomafval in de Groninger bodem te stoppen. Omdat hierover berichten de wereld zijn ingestuurd heeft het college van GS inmiddels opheldering gevraagd aan de ministers van Economische Zaken en van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

Politieke munt

De heer Meijer verweet de heer Meis politieke munt uit deze kwestie te willen slaan. „Men moet de sensatie scheiden van de werkelijkheid. De heer Meis heeft een stuk onzin beweerd en de zaak zwaar overtrokken. Op deze manier zijn we geheel overbodig bezig met iedereen bang voor Oost-Groningen te maken. En dat moeten we nu juist niet hebben,” aldus de heer Meijer.

Tijdens een bijeenkomst van de Drentse liberale vrouwen in Hoogeveen heeft het Tweede Kamerlid Vonhoff gezegd, dat de verantwoordelijkheid voor staatsbosbeheer moet worden overgeheveld van het ministerie van landbouw naar dat van CRM. Zoals bekend heeft

de heer Vonhoff als staatssecretaris van CRM de nota over de landschapsparken opgesteld. Voorzitter J. L. Nysingh van het Drents Landbouw Genootschap is het overigens helemaal niet eens met de heer Vonhoff. „De dynamiek van de landbouw is in strijd met de statische benadering van het landschap in deze nota,” aldus de heer Nysingh.

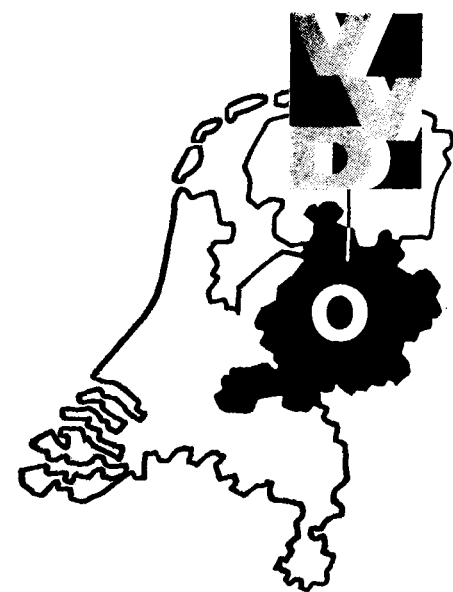
Aankondigingen

22 JUNI. Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Fivelingo (J.O.V.D.) over „De omvang van het kiezersbedrog van Den Uyl.” 20.00 uur, hotel Fokkinga, Appingedam.

31 AUGUSTUS. H. J. L. Vonhoff (lid der Tweede Kamer) spreekt op het Fries Scheidsrechteweekend over „Leiders, maar geen heersers gevraagd.” 20.00 uur, Jongensinternaat „Aekinga” te Appelscha.

Bestuursmutaties

Zuidwolde. — De afdeling Zuidwolde koos onlangs een nieuw bestuur in de volgende samenstelling: voorzitter W. H. van Lochem, secretaris-penningmeester G. Visser en leden mej. A. H. Ebbing en de heren E. Steenbergen, F. Wemmenhoven, D. Fieten en A. Poortman. De scheidende secretaris-penningmeester A. Poortman heeft de afdeling elf jaar lang in deze functie gediend. In Zuidwolde is het ledental de afgelopen drie maanden met 40 pct. gestegen.

Oosters zomernieuws

In Twente gebeuren grote dingen. Het heeft, althans in directe zin, weinig met politiek van doen, maar er zijn toch maar reacties gekomen uit de gehele wereld over de vinding van de juist op de Technische Hogeschool gepromoveerde Enschede'er ir. P. Bergveld: een minitransistor die in staat is de elektrochemische verschijnselen in bij voorbeeld onze hersenen om te zetten in meetbare signalen. Ir. Bergveld leverde zijn bewijzen bij een opengewerkte beenspier van een sprinkhaan. Het was tevens de eerste promotie in Enschede op een biotechnisch onderwerp, voor de THT en dus voor Twente natuurlijk een aanleiding nog eens extra op den trommele te slaan in verband met de in beginsel al akkoord verklaarde samenwerking tussen de Groninger medicijnen en de Twentse techniek.

Bij het beheersen van het de laatste jaren op ieders lip brandende begrip „milieu” zullen wij bij techniek alleen niet kunnen leven. De Statenleden in Zwolle hebben zich dezer dagen beziggehouden met de milieunota, een heerlijk avondje dat men in de krant al genoemd heeft „de danse macabre om het milieumonster”. De tongen kwamen uiteraard flink in beweging over luchten waterverontreiniging, de opslag van afval van kernenergie (Almelo), de recreatie-verontreiniging (Twente heeft juist ook zijn eerste grote centrum, Het Hulsbeek bij Oldenzaal, gedeeltelijk opengesteld), de chemische middelen in de landbouw, enz. Urenlang hebben de statenleden hun zegje mogen doen. Van de kant van de VVD was het mevrouw F.K. Stikker-Rienks uit Emmeloord wie het opgevallen bleek te zijn dat de milieuzaken in het Zwolse provinciehuis onder drie afdelingen ressorteren. Zij vroeg zich dan ook af of hier van een gericht beleid en van efficiency sprake zou kunnen zijn.

Bij het Waterschap Regge en Dinkel lijkt het met het financieel beleid wel goed te zitten. Het schap wil in 1974 per woning f 54,60 gaan heffen, ongeacht of de bewoner de eigenaar of de huurder

is, hoofd van een gezin of alleenstaande. De vervuiler betaalt, is het devies.

„Advies” is een woord dat de laatste tijd helemaal „in” is in geheel Oost-Nederland. Het bekende BON bestuursadvies (BON is bestuursonderzoek Oost-Nederland) doet op het ogenblik de ronde langs de gemeenteraden, die er in het algemeen vrij lauwtjes tegenover staan, met af en toe een uitschieter. Dat kan dan soms wel een felle worden, zoals in Hengelo (O.), waar één van de wethouders zich afvroeg waarom Enschede en Almelo wel worden gezien als kernen van een gemeentekring en Hengelo niet.

In de Staten is al aangekondigd dat daar een debat over het BON-advies pas in augustus mogelijk zal zijn, zij het zonder pre-advies van gedeputeerde staten, die eerst de gemeenten aan het praten (en denken?) willen hebben.

De Gelderse staten houden zich nog vooral bezig met het schetsen van een profiel voor de nieuwe Commissaris der Koningin. Er wordt aardig wat afgeschetst en de inmiddels vertrokken C. der K., mr. Bloemers, heeft de waarnemer, gedeputeerde Verberk, een... zeer lange zomer voorspeld.

Maar toch... ook de goede oude Veluwe, beter bekend als Veluwe, is weer over de tong gegaan. Het milieumonster klost daar kennelijk tot in alle hoeken en gaten rond, met gevolgen die voor de toekomst over het algemeen catastrofaal genoemd worden. Met het monster wordt eigenlijk vooral de mens-zelf bedoeld: de zich recreërende legers rukken met groot materieel op langs steeds meer en bredere wegen maar bovendien — en dat vooral wordt angstig gevonden — de bevolkingen van de plaatsen op de Veluwe en in de Gelderse Vallei hebben zich de laatste jaren met veertien procent uitgebreid, hoofdzakelijk door de overloop van het westen uit.

En is dan — vragen wij ons wel eens af — Twente aan de beurt?

Nieuwe afdeling

Raalte — Op maandag 18 juni j.l. werd in hotel „De Zwaan” te Raalte na een discussieavond met VVD-kamerlid L. M. de Beer en VVD-Statenlid ir. G. C. Dogterom besloten tot de oprichting van een nieuwe VVD-afdeling Raalte/Heino, waarbij in de nabije toekomst ook nog Wijhe zal worden betrokken. Het aantal leden is op dit moment ± 20. Het voorlopig bestuur bestaat uit mevr. M. S. Heil-van den Bergh, Bergmolenstraat 35, Raalte en de heren B. Aa, Stationstraat 29, Raalte en J. A. Hagen, Grote Beukelaan 14, Heino.

Bestuursmutaties

Velp-Rozendaal. — In de ledenvergadering van 4 juni zijn de dames G. J. Sorgdrager-Smit (Velp) en N. J. Zwarts-De Booijs (Velp-Zuid) en de heer E. van Veen (Rheden) gekozen tot leden van het bestuur. De samenstelling daarvan is verder: voorzitter A. Hermans (Velp), secretaresse mevrouw P. van Dijk-Akerman (Velp), penningmeester H. Seyffardt (Velp) en lid P. van der Linden (Velp).

Deventer. — De commissaris van de koningin in de provincie Overijssel heeft 23 mei de raad van het gewest Deventer geïnstalleerd. Het is een zogenaamd licht gewest, waarvan de gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeenten Bathmen, Deventer, Diepenveen, Gossel, Holten, Olst en Raalte. De VVD-fractie van het gewest bestaat uit het dagelijks bestuurslid mr. J. A. Heemstra te Deventer en de gewestraadsleden mr. J. Ankersmit te Diepenveen (fractievoorzitter), R. H. Brascamp te Gossel, G. W. Alberts te Deventer en J. W. Markvoort te Bathmen. Het plaatsvervangende lid J. K. Muntin- ga te Deventer is fractiesecretaris.

Ergernis over VPRO

door mr. H. van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste kamer.

Tegenwoordig is het helemaal niet meer nodig naar de binnenlanden van Afrika te reizen om vreemde gebeurtenissen mee te maken.

Een mens kan zich uitstekend amuseren of volop ergeren -- in zijn bed, rustig thuis.

Op maandagmorgen, 11 juni 1973, koos ik mij tot metgezel de commentaar van Prof. Ogilvie over de eerste vijf boeken van de Romeinse geschiedschrijver Livius. Een uitermate fascinerend boek, als een detective-roman van Dorothy Sayers, en een werk van hoog niveau. Een ieder kan zich mijn ergernis voorstellen toen ik op tweede pinksterdag, ruim twaalf uur, gestoord werd, via de telefoon, door een jongedame die mij vertelde dat zij meewerkte aan de V.P.R.O., afdeling radio.

Haar vraag was of ik bereid was te luisteren naar een uitzending over de politicus Hans Wiegel en enig commentaar, over de telefoon, te geven op die stof, desgevraagd en na telefonisch rappel. Omdat ik de V.P.R.O. ken, maakte ik bezwaar. Volgens het vriendelijke en beleefde meisje niet nodig; de heer Wiegel zelf kwam immers aan het woord.

Toch had ik gelijk en de waarheid was anders dan mij werd voorgespiegeld. Wat ik immers van half één tot één uur beluisterde was niet dan dom, zouteloos en onbekwaam gezwets, waarbij de heer Wiegel af en toe met halve zinnen als bladvulling aan het woord kwam.

De Sterreclame was die middag veel boeiender.

Twee dingen moest ik bij deze uitzending der V.P.R.O. vaststellen. In de eerste plaats, dat er gelogen werd. Liegen is een hard woord, maar in casu toepasselijk. Ik kreeg te horen dat de heer Wiegel of de V.V.D. er bezwaar tegen maakte dat een chemicus, die bij een proef zijn rechterhand kwijtraakte, geld van de sociale verzekeringen kreeg. Valse, ophitsende kletsboek! De V.V.D. is daarvoor!

Politieke moord

Wat daarna gebeurde was nog erger. Binnen het raam van een zogenaamde quiz kreeg een viertal vrijwilligers opdracht tezamen een verhaal in elkaar te zetten dat als onderwerp had: politieke moord op Wiegel -- in het kader ener revolutionaire samenspanning. Slechts één van de vier betrokkenen werkte niet of halfhartig mede, maar verzuimde toch het goede antwoord te geven. Dat antwoord had namelijk moeten luiden: ik waarschuw terstond de Justitie en help mee om alle betrokkenen voor vijftien of twintig jaar naar het extra beveiligde gedeelte van de strafgevangenis in Breda te doen verdwijnen.

Een deelnemster stelde voor Wiegel tijdens een vergadering van de Tweede Kamer „recht voor zijn raap“ te schieten.

Het fantasieleven van de niet meer zo jonge garde van het proletariaat -- gaat het hier om Trotskisten, om Maoïsten of om anarchisten, ik weet het niet -- is beperkt en wat eenzijdig gericht, zoals u ziet.

Na de pauze zouden een paar serieuze figuren met beschouwingen over de heer Wiegel aan het woord komen.

Maar dat feest ging niet door. De uitzending werd gestopt, vervangen door plaatjes, terwijl mij de gelegenheid geboden werd later nog een enkel woord te spreken.

Dat ik tenslotte de telefoon op de haak smeet, kwaad, is niet waar. Ik dacht dat het individu Haasbroek intussen aan zijn trekken kwam.

Uit de aard der zaak is de ergernis in mijn wereld, liberaal en confessioneel, algemeen.

Is het nu werkelijk nodig dat een deel van ons luister- en kijkgeld wordt gebruikt om agressieve en liegende, links-revolutionaire propaganda te financieren? Valt daar niets tegen te doen? Ik vrees van niet, mede omdat ik in de rode of roze pers nu al las, dat, wanneer er onder het Nederlandse volk te weinig aanhang voor een avant-garde omroep bleek te zijn, de regering maar zorgen moest dat dit blijkbaar nuttig geoordeelde instituut bleef gehandhaafd. En die suggestie kwam uit een tegenwoordig zeer invloedrijke hoek.

De leiding van de V.P.R.O. was zelf blijkbaar wat ontsteld over wat zich onder haar verantwoordelijkheid had afgespeeld en verbood de voortzetting na één uur, wat reeds aanleiding gaf tot meningsverschil binnen het revolutionaire clubje met de regisseur Haasbroek en

de zijnen. Daaraan geeft de linkse pers vandaag veel aandacht.

De aanzetting tot politieke moord was volgens de V.P.R.O. als een spelletje bedoeld. Een stukje van de quiz, die wij kregen te horen.

NSB-ers

Zéér velen zullen zich nog de oorlogsjaren en de Duitse bezetting herinneren en de wat ouderen hebben toen verhalen gehoord, als mij terstond in de gedachte opkwamen, van hele of halve N.S.B.'ers.

„Persoonlijk voel ik niets voor geweld en ik ben eigenlijk ook geen antisemiet, maar dat Adolf Hitler thans krasse maatregelen tegen de joden neemt kan ik mij wel indenken“. Wie zo sprak, maakte zich in mijn ogen schuldig aan medeplichtigheid aan de uitmoording der joden, al probeerde hij zichzelf een alibi te verschaffen.

In iets minder sterke mate geldde deze herinnering aan de noodlottige oorlogsjaren ook voor free-lance heer Haasbroek en zijn chefs, respectievelijk opdrachtgevers.

In Eindhoven bestond reeds een club die bomaanslagen voorbereide en in

meer algemene zin is het aantal onevenwichtige, ~~tot~~ politieke misdaden neigende elementen -- vooral wanneer voor die misdaden een levensbeschouwelijk dekmanteltje te vinden is -- in ons land langzamerhand groot.

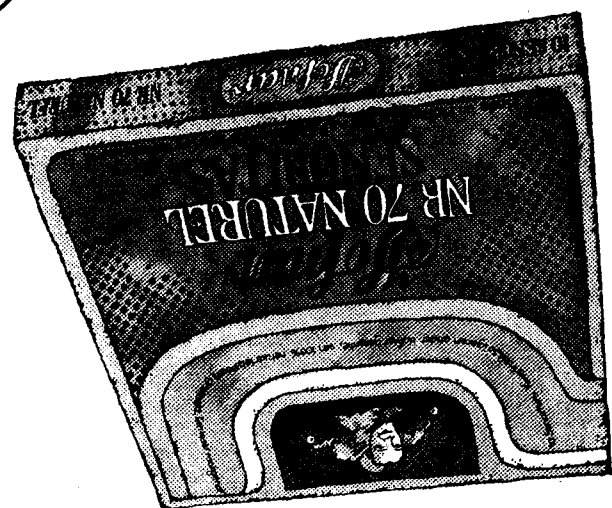
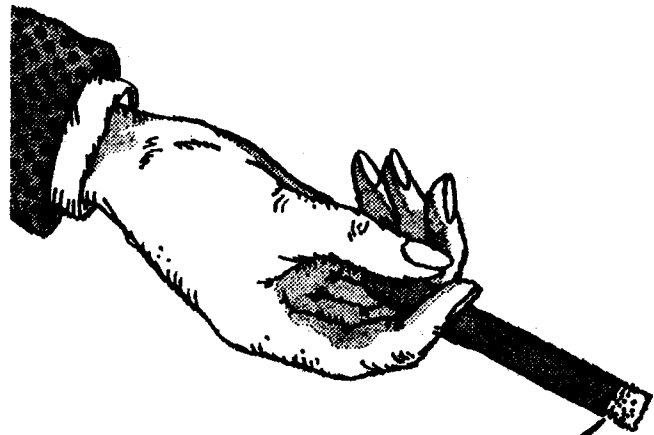
Men denke aan het georganiseerde verzet tegen de politie, de dreigementen van de socialistische staatssecretaris Schaefer tegen bepaalde huiseigenaren, etc., aan huizen kraken en bedrijven bezetten.

De stap van intimidatie en geweldpleging naar politieke moord is naar mijn gevoelen minder groot dan zij schijnt te zijn. Wie bij wijze van kwalijke grap moordaanslagen op touw zet, maakt zich medeplichtig aan dingen die later in werkelijkheid kunnen gebeuren. De jonge mens leeft heviger dan vroeger en kent minder scrupules ten opzichte van wat hij als aantasting van zijn rode vrijheidsbegrip ziet. Ieder die enig verantwoordelijkheids- en fatsoensgevoel heeft, rekent daarmee.

Afkeer

Partijpolitiek gezien was die uitzending van de V.P.R.O. op tweede pink-

VERVOLG OP PAGINA 5

MISSCHIEN IS DIT WEL
WAT JE ZOECT:
NR. 70 NATUREL.
'IV SENORITAS IN ALLE
OPRECHTHEID.
10 STUKS VOOR F. 2.50.
KANSJE OP GENOT.

Succes Zeeuwsch-Vlaanderen

De oprichting van de VVD-afdeling Hulst-Hontenisse blijkt een succes. Toen de nieuwe afdeling precies een week geleden haar oprichtingsvergadering hield in „De koning van Engeland” in Hulst, hadden zich al 40 leden gemeld. Daar kwamen tijdens de vergadering nog eens 15 leden bij. Dr. H. Beijer, voorzitter van de kamercentrale Middelburg, had tijdens de oprichtingsbijeenkomst het bestaansrecht van de nieuwe afdeling al aangetoond aan de hand van de sterk gegroeide kiezersaanhang in nauwelijks een jaar tijd. De VVD gaat in Zeeuwsch-Vlaanderen nog steeds gebukt onder een verkeerd imago, meent hij. „We worden hier ten onrechte beschouwd als een clubje vrijdenkers en in deze christelijke streek wat argwanend bekeken. Maar politiek en geloof kunnen best gescheiden worden”. Met het oog op een aantal regionale problemen leek het hem goed dat er in oost-Zeeuwsch-Vlaanderen verschillende afdelingen komen van de VVD. Binnenkort is trouwens nog de oprichting te verwachten van een afdeling Axel, als derde in dit gebied.

Mr. J.F.G. Schlingemann, gedeputeerde voor de provincie Zeeland, gaf op de oprichtingsbijeenkomst een uiteenzetting over enkele regionale vraagstukken. Daarbij kwam ook de kwestie van het Baalhoekkanaal aan de orde. Om de werkgelegenheid te verbeteren moet er in Zeeuwsch-Vlaanderen zo oostelijk mogelijk worden geïndustrialiseerd in aansluiting op het Belgische industrie-arsenaal en bij een eventueel Baalhoekkanaal, meende hij. Het aantrekken van industrieën met het doel meer werkgelegenheid te creëren, beoordeelde hij in het algemeen genomen als gunstig voor de bevolking. Maar het moet géén explosieve ontwikkeling zijn, voegde hij er aan toe. „Het moet een harmonische vooruitgang zijn voor de mensen en zij moet

zowel het materiële als het geestelijke welzijn bevorderen. Zo'n ontwikkeling is te verdedigen en is ook goed. Niemand wil terug naar de situatie van zo'n zestig jaar geleden en over vijftig jaar wil niemand terug naar onze tijd van nu”. Zeeuwsch-Vlaanderen is vanwege zijn excentrische ligging niet zo geschikt voor de dienstensector, vond de gedeputeerde. „Er zullen petrochemische industrieën moeten komen. Die zullen logischerwijze toeleveringsbedrijven en aanverwante industrieën aantrekken.”

Tegenwicht

Als het belangrijkste beginsel van de VVD noemde de heer Schlingemann: handelen in een zo groot mogelijke vrijheid, maar daarnaast gebonden zijn door de verantwoordelijkheid die iedereen binnen de samenleving draagt. De VVD kan een belangrijke rol gaan vervullen als tegenwicht van alles wat zich progressief noemt. Zij kan op die wijze de plaats gaan innemen van de confessionelen die als politieke groepering geen redenen van bestaan meer hebben, aldus de heer Schlingemann.

Het Tweede-Kamerlid ir. D. S. Tuijnman bleek een voorstander van een loyale oppositie jegens het nieuwe kabinet. Het beleid wel kritisch volgen, maar niet met flauwiteiten komen aandragen en de goede dingen van de regering-Den Uyl onder ogen blijven zien. Met een tegengestelde vorm van politiek bedrijven zou het landsbelang niet zijn gediend, aldus de heer Tuijnman.

Het voorlopige bestuur van de nieuwe afdeling Hulst-Hontenisse is als volgt samengesteld: mevrouw M. de Vos-Eggermont, Korte Nieuwstraat 21 te Hulst treedt op als secretaresse, zij wordt bijgestaan door de heren A. de Booy te Hulst, C. Cornelissens te Vogelwaard en M. Hoogendijk te Kloosterzande. Op

een ledenvergadering in september zal een nieuw definitief bestuur gekozen moeten worden.

Andere nieuwe afdelingen

Dongen. — Op 15 mei is hier een nieuwe VVD-afdeling opgericht. Vanuit in hoofdzaak Oosterhout zijn ledenwerfacties gevoerd die resulteerden in de aanmelding van 50 leden. Het bestuur van de nieuwe afdeling is als volgt samengesteld: voorzitter C. L. van Vliet, secretaresse mevrouw Geels, Batenburgstraat 18 te Dongen, penningmeester W. L. Zuidema en lid F. J. à Campo.

Streefkerk. — Ook hier is een nieuwe afdeling van de VVD opgericht. Het voorlopig bestuur is als volgt samengesteld: voorzitter D. W. P. van Burken, secretaris-penningmeester J. P. Meerkerk, Dorpsstraat 49 (tel. 01848-1468), J. C. van Buren en A. van den Heuvel. De nieuwe afdeling telt thans 35 leden.

Venray. — Op 28 mei is hier de nieuwe afdeling van start gegaan met ruim 60 leden. Het bestuur ziet er als volgt uit: voorzitter mr. G. Thijssen, vicevoorzitter J. Ruyten, ledenadministratie mevrouw W. Cleerdin-Janus, secretaris drs. J. Cleerdin, penningmeester A. van der Roest en publiciteit G. Verlinden. Het secretariaat is gevestigd Korte Drilweg 4 te Venray (04780-3442).

Kerkrade. — Het bestuur van de nieuw opgerichte afdeling is als volgt samengesteld: voorzitter mr. N. Wetze, secretaresse mevrouw A. Buck-Beugels, Bleijerheidestraat 115 te Kerkrade (tel. 04445-2329), penningmeester H. Ploum, vicevoorzitter B. Velthuizen en leden mevrouw J. Velthuizen-Haag en L. Stassen.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Interim Stichting

Op 25 mei j.l. werd onder voorzitterschap van mevr. drs. J. Muller-v. d. Wielen de tweede vergadering van het algemeen bestuur van de Interim Stichting gehouden in het gebouw van de Tweede Kamer te Den Haag. Voorzitter gaf een overzicht van de taakverdeling en de werkzaamheden van het dagelijks bestuur. Als secretaresse en penningmeesteresse van de I.S. zullen optreden respectievelijk mevr. ir. C. E. v. d. Ban-Willinge Prins en mevr. mr. E. de Roock-Bedding. Voorzitter, secretaresse en penningmeesteresse hebben op het ministerie van CRM met de betrokken ambtenaren een bespreking gehad, waarbij het doel en de werkwijze van de Interim Stichting werd uiteengezet en de subsidieaanvraag werd besproken. Voor 1973 werd een subsidie toegezegd. De begroting voor 1973 is door de 3 penningmeesteressen opgemaakt en bij CRM ingediend.

De vergadering besloot tot het instellen van een statuten-commissie, die tot taak zal hebben de statuten en eventueel een huishoudelijk reglement voor de uiteindelijke samenwerkingsvorm te ontwerpen. De commissie zal bestaan uit de voorzitters van de I.S., de voorzitters van de 3 Koepels en 3 leden (iedere Koepel zal een lid aanwijzen).

In verband met het door de Verenigde Naties uitroepen van 1974 als het jaar van de Bevolkingsproblematiek en 1975 als het jaar van de Vrouw werd besloten tot het instellen van een Commissie voor de Bevolkingsproblematiek en een Commissie voor de Positie van de Vrouw. Voorts zal een Commissie voor Milieuzaken worden ingesteld. De commissies zullen bestaan uit 5 à 7 leden. Aan de aangesloten organisaties zal gevraagd worden kandidaten te stellen, waarna de verkiezing zal geschieden door het algemeen bestuur van de I.S.

Op voorstel van de Federatie VVH werd besloten dat de Interim Stichting, ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Juliana, het initiatief zal nemen voor een briefkaartactie waar alle Nederlandse Vrouwen, zowel georganiseerde als niet georganiseerde, aan kunnen deelnemen. Het is de bedoeling, dat het door deze actie bijeengebrachte bedrag een onderdeel zal vormen van het Nationale geschenk, maar aan H.M. zal worden aangeboden namens alle Nederlandse vrouwen en besteed zal worden aan een door de Koningin aan te wijzen speciaal object. Het dagelijks bestuur zal contact op-

nemen met de PTT en het Nat. Huldingings Comité voor verdere uitwerking van dit plan. Zodra de plannen vaste vorm hebben gekregen, zal hierover een publikatie verschijnen in de Verenigingsbladen en de pers.

E. d. R.-B.

Vragenlijst euthanasie

Mevr. mr. E. Veder-Smit heeft voor onze organisatie een vragenlijst opgesteld over euthanasie. De lijst is vergezeld van een toelichting en een opgave van aanbevolen literatuur. Het is de bedoeling dat deze vragenlijst behandeld wordt in vrouwengroepen en discussiegroepen, doch de vragen kunnen ook individueel beantwoord worden. De antwoorden dienen vóór 1 nov. a.s. te worden ingezonden aan de secretaresse mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag. Aan de centrale-vertegenwoordigsters is een aantal exemplaren ter verspreiding toegezonden. Desgewenst kunnen nog exemplaren worden aangevraagd bij de tweede secretaresse mevr. A. F. Bont-huis-Wunderl, Hugo de Grootlaan 41 te Middelburg, tel. 01180-3872.

Nationale Vrouwen Raad

Op 30 maart j.l. werd de voorjaarsvergadering van de Nationale Vrouwen Raad te Amersfoort gehouden. In haar openingswoord wees de voorzitter mevr. Richters op het 75-jarig bestaan van de NVR op 29 oktober a.s. Afgezien van de besprekingen rond de vorming van de Interim Stichting voor samenwerking van de 3 Koepels waren het vooral de regionale bijeenkomsten die gedurende het afgelopen jaar de werkzaamheden van de NVR beïnvloedden. Speciaal de studiedag over vervoer en verkeer te Eindhoven was een groot succes, doch ook plaatsen als Arnhem en Enschede hebben reeds een follow-up van hun NVR-dag gehad.

Voor wat betreft het internationale werk wees de voorzitter op het driejaarlijks congres van de International Council of Women dat van 25 juni tot 4 juli in Wenen zal worden gehouden onder het motto „Vrijheid en verantwoordelijkheid”. Ondergetekende deed als afgevaardigde bij het Europese Centrum van de Internationale Vrouwen Raad een beroep op de aangesloten organisaties om mee te denken over een aantal punten waar in de Raad van Europa aan gewerkt wordt en waarvan onzerzijds een zekere inbreng verwacht

wordt, n.l. op het gebied van de bescherming tegen misleidende reclame, onderwijs en voorlichting via televisie overdag voor ouderen van dagen, een flexibeler pensioenleeftijd en mogelijkheden tot part-time arbeid voor ouderen. Men verwacht van ons gegevens en suggesties over het spaarprobleem, de besteding van het zakgeld of salaris van de tiener enz. Mochten organisaties of individuele leden met studies over één dezer onderwerpen bezig zijn, dat stelt de NVR het op hoge prijs hierover te worden ingelicht.

De heer Dirks van de Werkgemeenschap Kinder Centra in Nederland hield vervolgens een tien minuten-praatje. Deze werkgemeenschap had een aandeel in het advies inzake de wetgeving voor kinderopvang. Voor de avondvergadering was een aantal stellingen geponeerd, waarbij mevr. Verwey-Jonkers als discussieleidster optrad. Gevraagd werd o.a. in hoeverre de integratie en emancipatie van de vrouw en dus het belang van de maatschappij gebaat is met het voortbestaan van alleen maar vrouwenorganisaties.

De NVR brengt in de nieuwe samenwerkingsvorm, nu nog Interim Stichting, een aantal beroeps- en gemengde organisaties met zich mee; deze kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de emancipatie van man en vrouw. In hoeverre men echter werkelijke conclusies uit de discussies van deze avond mag trekken blijft voor mij de vraag, ondanks het feit dat mevr. Verwey een beslissing wilde forceren door een stemming te houden waarbij 70 pct. vóór gemengde organisaties was.

A. F. M. HAMM-TONNAER

Contactdag Drenthe

Op 8 juni j.l. werd onder voorzitterschap van mevr. E. Alberti-Tuynman een contactdag voor de VVD-vrouwen in Drenthe gehouden. De heren H. J. L. Vonhoff en J. L. Nysingh (voorzitter Drents Landbouw Genootschap) discussieerden met elkaar over „Werken in het landschap: bedrijf of toneel?” Ondanks ogenschijnlijke tegenstellingen bleek t.a.v. de hoofdknelpunten toch een gelijke mening te bestaan en wel: dat de uiterste voorzichtigheid betracht dient te worden bij verkavelingen, ontsluitingen e.d. en dat veel wrijvingen kunnen worden voorkomen, door met elkaar, dus overheid en betrokkenen, om de tafel te gaan zitten en de problemen te bespreken.

L. HOLTSLAG-THOBOKHOLT

Studiereis naar Zweden

door mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.

Op initiatief van haar voorzitter, dr. J. Lamberts, heeft de vaste commissie voor volksgezondheid van de Tweede Kamer in 1969 een bezoek aan Engeland gebracht, met als doel aldaar de National Health Service te bestuderen. De algemene indruk van de commissie was toen, dat het Engelse systeem te veel verschilde van het Nederlandse en te veel lacunes vertoonde, om het voor Nederland te willen doorvoeren.

Daarom ontwikkelde Dr. Lamberts het plan om met de commissie het Zweedse systeem te gaan bestuderen, een plan dat door de diverse kabinetswisselingen van de laatste jaren pas in juni van dit jaar tot uitvoering kwam. Voorzien van uitstekende documentatie* en begeleid door Dr. P. Siderius, de secretaris-generaal van het departement van volksgezondheid en milieuhygiëne, landde dan ook op 3 juni j.l. een delegatie van elf Tweede-Kamerleden op het vliegveld van Stockholm, om daar tot 9 juni te blijven. Voor de V.V.D. waren Drs. Drees en ik afgevaardigd. Dr. Lamberts was om persoonlijke redenen verhinderd mee te gaan, en daarom werd aan mij de leiding van de delegatie toevertrouwd.

Het doel van onze reis was dus, te weten te komen op welke wijze de intramurale en de extramurale gezondheidszorg in Zweden zijn georganiseerd, en hoe deze organisatie in de praktijk voldoet. Andere onderwerpen, zoals het milieubeleid en het drugvraagstuk, konden daarom slechts zijdelings ter sprake komen.

Onze reis bestond als het ware uit een praktisch en een theoretisch gedeelte: om het ziekenhuiswezen in de praktijk te bestuderen bezochten we twee academische ziekenhuizen (het Karolinska en dat te Uppsala), een psychiatrische inrichting met een behandelcentrum voor verslaafden, een verplegingsinrichting voor langdurig zieken, alsmede het beroemde Danderyd ziekenhuis van rond 1000 bedden in het noorden van Stockholm.

Ontvangst

Voor besprekingen werden we ontvangen door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en enkele van zijn medewerkers, door de voorzitter en staf van de Nationale Raad voor Volksgezondheid en Maatschappelijk Welzijn, en door het bestuur van de Zweedse artsenorganisatie. De minister bood ons een lunch aan in het bekende Grand Hotel met het uitzicht op het water en de rondvaartboten. Een hoogtepunt was ook de lunch, die het Zweedse parlement voor ons arrangeerde in het parlementsgebouw, nadat wij 's ochtends een bespreking hadden gevoerd met onze Zweedse collega-commissie voor volksgezondheid en sociale zaken. We hebben dus zeer veel gastvrijheid genoten. Daarom was het dan ook bijzonder prettig dat onze ambassadeur in zijn ambtswoning een ontvangst gaf voor vrijwel al onze gastheren, zodat we die, als het ware op eigen terrein, konden bedanken.

De organisatie van dit alles was perfect. Iedereen hield zich volledig aan het tijdschema, overall werden we in uitstekend Engels te woord gestaan en vrijwel overall kregen we keurige, recente, in het Engels gestelde documentatie mee. Een compliment voor het organisatie-talent, het kwaliteitsgevoel en de public relations van de Zweden is in dit verband zeker op zijn plaats.

Voor ik begin aan de weergave van onze bevindingen, lijkt het me gewenst een korte uiteenzetting van de Zweedse politieke en bestuurlijke situatie te geven. Voor een goed begrip van de Zweedse gezondheidszorg en een vergelijking met de onze is kennis van de achtergrond onmisbaar.

Zweden is wel het land genoemd, waar de ontwikkeling van de Westeuropese landen het verst is voortgeschreden. Het heeft sinds 1932 een sociaal-democratische regering. Het aantal socialistische zetels is weliswaar iets kleiner dan dat van de gematigde en centrumpartijen tezamen, doch de regering wordt als regel gesteund door de tien communisten. Het parlement telt 350 afgevaardigden, verenigd in de z.g. Rijksdag; een senaat kent men niet. Op het gebied van de gezondheidszorg is een uiterst belangrijke taak toebedeeld aan de provincies, die daarvoor zelfstandig belastingen mogen heffen. Het ministerie van volksgezondheid en sociale za-

ken, waar circa 100 mensen werken, wordt terzijde gestaan door de bovengenoemde Nationale Raad, waarvan de bezetting een veelvoud bedraagt, en waarvan zeer belangrijke beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken zijn toevertrouwd. Mijn indruk is daarom, dat het parlement vrij ver afstaat van alle informatie en deskundigheid, die in deze Raad zijn verenigd.

Zweeds systeem

Het Zweedse systeem van gezondheidszorg wordt gekenmerkt door drie factoren: zeer strakke wetgeving, grote overheidsinvloed en ver doorgevoerde differentiatie in het ziekenhuiswezen. Dat er een grote overheidsinvloed bestaat, laat zich gezien de politieke constellatie zeer wel denken. Daarbij moet men echter ook in de beschouwingen betrekken, dat Zweden een zeer uitgestrekt land is met een sterk verspreid wonende bevolking. De Zweedse bevolking is bijna tweederde van de onze, terwijl het grondgebied meer dan tienmaal zo groot is. Een particuliere artsenpraktijk kan onder dergelijke omstandigheden dan ook zelden rendabel zijn. En evenmin kan zich een maatschappelijke gezondheidszorg ontwikkelen, zoals die in ons land door de Kruisverenigingen is opgebouwd.

Ziekenhuizen

De zorg voor het ziekenhuiswezen berust bij de provincies. Het land is ingedeeld in zeven grote gebieden van gemiddeld ruim een miljoen inwoners; deze gebieden zijn weer onderverdeeld in gebieden die praktisch overeenkomen met de 24 provincies. De provinciale besturen hebben zich met kracht toegelegd op de bouw van ziekenhuizen, toen deze taak aan hen werd toevertrouwd. Zij besteden daaraan 70 pct. tot 80 pct. van hun budget. Hun financiële mogelijkheden zijn zo groot, omdat zij voor dit doel zelfstandig belasting kunnen heffen en daarin zelfs een concurrentiefactor voor de rijksoverheid vormen. Algemeen wordt erkend, dat het Zweeds ziekenhuiswezen op zeer hoog niveau staat.

Toen bleek, dat door dit beleid het ziekenhuiswezen naar verhouding te sterk uitgroeide en de extra-murale zorg achterbleef, heeft men de volgende maatregelen genomen.

Allereerst heeft het parlement in 1962 een planningsysteem aanvaard, dat voorziet in een spreiding van en taakverdeling tussen de ziekenhuizen. Dit systeem zou kunnen worden vergeleken met onze Wet-ziekenhuisvoorzieningen. Door middel van deze planning tracht men overbedding te voorkomen en een goede spreiding van behandelingsmogelijkheden te bereiken. De spreiding is thans zover doorgevoerd, dat men als patiënt in een gids kan opzoeken, waar en door wie en voor wat men kan worden behandeld. (Waarom men dit moet opzoeken, zal in het vervolg blijken).

Het planningsysteem verdeelt de ziekenhuizen in drie categorieën, afhankelijk van de mate waarin zij specialistische voorzieningen bieden en van de grootte van het bevolkingsareaal dat zij verzorgen. Hoe meer gespecialiseerd zij zijn, des te groter gebied bestrijken zij. Het gehele systeem wordt tenslotte gecompleteerd met de gezondheidscentra, die bestemd zijn voor een bevolking van circa 15.000 inwoners.

Artsen

Het Zweedse parlement is echter nog veel verder gegaan. Het heeft n.l. in 1970 zowel het merendeel der artsen (90 tot 95 pct.) in overheidsdienst genomen, als een ingrijpende hervorming van het verzekeringsstelsel ingevoerd. Doordat deze twee ingrepen tegelijkertijd geschieden is het voor een buitenstaander heel moeilijk het juiste verband tussen de oorzaken en de gevolgen te achterhalen.

Waarom is men er toe overgegaan om vrijwel alle artsen in overheidsdienst te nemen? Voor een deel vloede deze maatregel voort uit het feit, dat in grote gebieden van Zweden een zelfstandige praktijkuitoefening nauwelijks mogelijk is. Voorts koesterde men de hoop, door het dienstverband zowel de prak-

tijkuitoefening in het ziekenhuis als de planning rond het ziekenhuis sterker te kunnen beïnvloeden. En tenslotte moet de politieke situatie, met name de socialistische aversie tegen het vrije beroep, een rol gespeeld hebben.

De invloed van deze eerste beslissing was verstrekkend. Er vond een grote herverdeling in de inkomsten der artsen plaats. Hun beloning werd vastgesteld op grond van plaats, verantwoordelijkheid en dienstjaren, dus ongeacht bekwaamheid, specialisme of praktijkgrootte. Zij kregen vaste diensturen, met als basis 40 à 42 uur, te vermeerderen met maximaal 5 uur voor wacht-diensten. Al het overige wordt als uren betaald. De beloning werd op een zodanig hoog niveau vastgesteld, dat de weerstand tegen de maatregel relatief gering bleef.

Verzekering

Tegelijk met deze omschakeling van de artsenwereld naar het dienstverband bracht men een wijziging in het verzekeringsstelsel aan. Sinds 1952 kende men reeds een volksverzekering tegen ziektekosten, gebaseerd op het restitutie-systeem. Dat betekent dat de verzekerde een bepaald percentage van zijn kosten vergoed kreeg. In 1970 schafte men dit stelsel af en ging over tot vergoeding van alle kosten, verminderd met een vaste eigen bijdrage van de verzekerde. Deze eigen bijdrage werd voor ziekenhuisverpleging bepaald op circa f 4.— per dag, voor een consult op rond f 4.40 en voor huisbezoek op f 10.—. De bedragen zijn sindsdien aan de prijsstijgingen aangepast.

Deze tweede maatregel betekende een soort gelijkenschakeling van alle diensten voor de patiënt (immers hij betaalt nu voor alle ziekenhuizen, en artsen hetzelfde), en vormde een belangrijke aanmoediging om zich tot een arts in een ziekenhuis te wenden. Deze aanmoediging geldt des te sterker, omdat er nauwelijks een tussenschakel tussen patiënt en ziekenhuis bestaat. De vrijgevestigde arts, die het eerste onderzoek doet en voor de verwijzing zorgt, bestaat immers nauwelijks, want praktisch alle artsen werken in dienstverband in het ziekenhuis; de vrijgevestigde huisarts bestaat vrijwel niet meer, en voorzover hij nog bestaat heeft hij geen toegang tot het ziekenhuis. Men is dan dus aangewezen op de districtsarts in overheidsdienst, die slechts een klein apparaat heeft en met veel andere taken belast is.

Dit complex van maatregelen heeft dan ook geleid tot de moeilijkheden waarmee de gezondheidszorg in Zweden momenteel te kampen heeft. De ziekenhuizen zijn te sterk gegroeid. De extramurale zorg is achtergebleven. De huisarts bestaat vrijwel niet meer. Er zijn lange wachtlijsten voor de meeste specialismen, voor oor-neus-keel-, en voor oogartsen soms een jaar, voor vele specialismen een maand. — Het viel me in dit verband op, dat de artsen zich niet ongerust maakten over deze wachtlijsten, doch voor de verantwoordelijkheid daarvoor naar de besturen verwezen. —

Tenslotte zijn ook de kosten van de Zweedse gezondheidszorg zeer sterk opgelopen. Er heeft elke vijf jaar vrijwel een verdubbeling plaatsgevonden. Van deze kosten betaalt de verzekerde ongeveer een-derde, de werkgever de helft en de overheid een zesde-deel.

De regering probeert nu door een aantal maatregelen aan deze situatie het hoofd te bieden. Allereerst is de capaciteit van de artsenopleiding sterk uitgebreid, zodat men over een aantal jaren het artsentekort hoopt in te lopen. Vervolgens is men bezig de extramurale zorg te versterken door de bouw van gezondheidscentra. En tenslotte tracht men het beroep van huisarts aantrekkelijker te maken door aanvulling in de opleiding en stimuleren van groepspraktijken.

Arts-patiënt

Een probleem dat mij echter heel moeilijk op te lossen lijkt, is de verstoerde relatie arts-patiënt. Doordat er praktisch geen vrijgevestigde artsen

VPRO

VERVOLG VAN PAGINA 3

sterdag vermoedelijk niet zo slecht. De afkeer onder de burgerij van alles wat links is neemt daardoor toe, zoals ik evenmin betwijfel dat de uitzending indertijd door de V.A.R.A. op de televisie, van een paar ten overstaan der kijkers cohabiterende jongelieden het georganiseerde socialisme kwaad deed, en de uitzending van de K.R.O., voornamelijk gewijd aan het beledigen van mevr. Van Someren-Downer door een aantal werkende jongeren, de V.V.D. wel tienduizenden stemmen zal hebben opgeleverd ten koste van de K.V.P., maar dat zijn incidentele, gunstige elementen, die tegen het nationaal verlies lang niet opwegen.

Onze tegenwoordige overheid ziet dat anders.

Het kabinet Den Uyl besloot immers de tenuitvoerlegging van de straf van militaire detentie of opsluiting in de gevangenis, uitgesproken ten opzichte van een aantal jongelieden, die zich aan ernstige krijgstuuchtelijke vergrijpen hadden schuldig gemaakt, op te schorten, nadat het vorige kabinet — waarin de heer Van Agt ook Minister van Justitie was — het gratieverzoek der betrokkenen had afgewezen.

Zo neemt men ieder grijntje respect weg voor overheid en gezag en, wanneer de confessionele partijen dit dulden, staan zij mede verantwoordelijk ten aanzien van nieuwe, vermoedelijk onplezierige ontwikkelingen. Hun vertrouwensman Boersma, Anti-Revolutionair, had overigens reeds tijdens zijn verkiezingscampagne verklaard de eisen van de militaire justitie tegen die dienstplichtigen „schandalig” te vinden. Een warm vriend van de discipline in de Krijgsmacht blijktbaar.

En toch maar doorgaan met „redelijke steun” aan het kabinet-Den Uyl geven, zoals het Eerste-Kamerlid prof. dr. Steenkamp dat blijkbaar aanbeveelt?

Het antwoord is niet aan mij, maar aan de leden van de K.V.P. en de A.R.P., op de eerste plaats aan de Partijraad der A.R.Partij.

Wordt GS programcollege?

De provinciale staten van Noord-Holland mogen dan in menig opzicht een rimpelloze vijver zijn, er broeit wel wat onder de oppervlakte. De Partij van de Arbeid heeft laten blijken af te willen van de afspiegelingscolleges en het heeft er veel dat zij zal trachten er het programcollege door te drukken, wanneer volgend jaar de verkiezingen voor de nieuwe provinciale staten zullen worden gehouden. Een ongelukkige ontwikkeling, noemde dr. A. Pais, Amsterdams VVD-raadslid en lid van de provinciale staten van Noord-Holland dit op een vergadering van de Amsterdamse VVD-afdeling gewijd aan provinciale zaken. „We moeten proberen de provinciale staten zinvol te houden. De politiek staat er niet voorop en technische en bestuurskwesties hebben de overhand. De VVD zal zich dan ook verzetten tegen het streven te komen tot een programcollege. Volgend jaar hoopt zij weer mee te kunnen doen aan het afspiegelingscollege. Zo mogelijk met méér dan de ene gedeputeerde die zij thans levert”.

Overigens ziet hij nog niet gebeuren dat de PvdA met D'66 tot een gezamenlijke provinciale lijst en programma zal komen en dat beide groeperingen naast elkaar in een eventueel te vormen programcollege gaan zitten. Er heeft zich onlangs een hooglopend meningsverschil voorgedaan tussen beide groeperingen. De vraag hoe de overloop van woningzoekende Amsterdammers in de provincie moet worden opgevangen, vormde daarvan de inzet. Omdat de bevolkingsgroei ver achter blijft bij de voor Noord-Holland gestelde prognoses (3 miljoen), wil D'66 dat de woningbouw niet meer wordt gericht op zoveel mogelijk gespreide kernen, maar op een of twee: Alkmaar en desnoods Purmerend. „Die visie van D'66 spreekt me wel aan”, aldus dr. Pais. Niet echter de PvdA die daarover sterk in mening verschilt met haar progressieve zusterpartij.

Dr. Pais meent dat Amsterdam in

provinciale staten slecht aan zijn trekken komt. Van de 79 leden zijn er maar 18 afkomstig uit Amsterdam dat toch 40 procent van de inwoners aan de provincie levert. „Dat resulteert niet altijd in evenveel begrip voor Amsterdamse zaken”. Hij bepleitte nog eens dat een tweede nationale luchthaven in een van de twee IJsselmeerpolders wordt aangelegd.

Bij het hoofdstuk Amsterdamse problematiek kwam onvermijdelijk ook de metro-affaire aan bod. De VVD-fractie stemde bij de recente metro-debatten eensgezind tegen de voordracht van b. en w. van Amsterdam om de werkzaamheden aan de oostlijn volgens de oorspronkelijke plannen uit te voeren. „De VVD-fractie had een sterke voorkeur voor een tracee da de minste sociale kosten met zich zou mee brengen en dat niet tot buurtvernietiging zou leiden, zoals die zich nu voor ons aftekent” aldus dr. Pais. „In de voorstellen van het college zaten zoveel vaagheden en de informatie en basis, waarop men wilde verder bouwen, waren te wrak en wankel. In de periode 1970-1973 zijn zoveel nieuwe gegevens vrijgekomen dat het naar de unanieme mening van alle zes de raadsleden van de VVD onverantwoord zou zijn geweest om ja te zeggen op de voorstellen van b. en w. De discussie over de metro zullen de raad en de burgerij overigens nog vele jaren bezighouden”.

Mr. J. K. O. Heijligers, secretaris van de VVD-statenfractie, sprak zijn ongerustheid uit over de onevenwichtige samenstelling van de provinciale staten. Terwijl het college in zijn samenstelling een afspiegeling zou moeten zijn van de bevolking van de provincie, stijgt het percentage ambtenaren geleidelijk en zijn de vrije beroepen, werknemers en werkgevers verhoudingsgewijs steeds slechter vertegenwoordigd. „Hoe lang is het nog mogelijk dat mensen met een dagtaak elders zich voor het werk in de provinciale staten kunnen vrijmaken?” vroeg hij zich af. Hij wees op de situa-

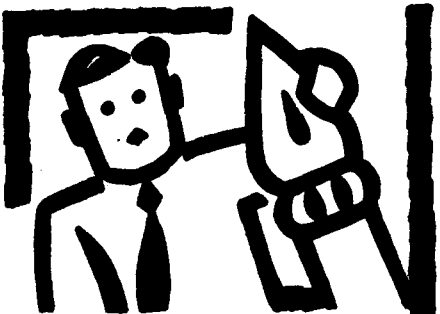
tie in de Amsterdamse gemeenteraad, waarin „een groot percentage studenten en werklozen” zitting heeft. Naar zijn mening moeten de presentiegelden voor de zittingen van provinciale staten dan ook aanzienlijk worden opgetrokken, willen de werknemers die in dergelijke colleges zitting hebben, hun grote offers in tijd behoorlijk gecompenseerd krijgen. Statenlid ir. H. Makkreel rekende voor dat het trouw bezoeken van alle mogelijke vergaderingen sinds de recente verhoging van de presentiegelden rond de 3500 gulden per jaar oplevert. Daarvoor moet het statenlid zich 500 uur voor het statenwerk beschikbaar houden. Tweederde van die uren vallen overdag, zodat iemand die in loondienst is, zeker een dag per week door zijn werkgever moet worden vrijgemaakt.

Mr. J. Voute, waarnemend VVD-fractievoorzitter in de staten van Noord-Holland, kondigde aan dat het provinciale wegeprogramma de komende jaren grote begrotingstekorten zal veroorzaken. Hij pleitte er in een korte beschouwing over „het magische woord gewest” voor dat de bevoegdheid tot samenvoeging van gemeentes in handen zal worden gelegd van gedeputeerde staten.

VVD-gedeputeerde de Jong constateerde dat ook in de landelijke pers de belangstelling voor het werk van de provinciale staten wat aan het toenemen is. Tot dusverre is het voornamelijk de provinciale pers geweest die in zijn bladen uitvoerig aandacht besteedt aan de problematiek die in het Haarlemse provinciehuis wordt besproken. Dat de vergaderingen daar de moeite van een bezoek waard zijn, mag tenslotte blijken uit de woorden van dr. Pais: „Het is een vorm van ontspanning eens naar Haarlem toe te gaan, als de raadszittingen in Amsterdam gewend bent.” De harmonieuze sfeer illustreerde hij met het feit dat er dit jaar al meer dan tien moties met algemene stemmen zijn aangenomen. Kom daar maar eens om in de verschillende gemeenteraden.

Aankondigingen

25 JUNI. Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Uithoorn. Rechthuis, Uithoorn.

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Brieven die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Mijn opinie is ...

• AOW-vakantiegeld

Alle gepensioneerden ontvingen dezer dagen een brief van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, waarin werd meegedeeld dat bij de uitkering van het pensioen over de maand mei 6 procent vakantiegeld zal worden uitbetaald. Maar als men de berekeningsstaat bekijkt vergaat het genoeg al gauw. Het vakantiegeld van 1 mei 1972 tot 1 mei 1973 bedraagt f 467,10. Door het systeem van inbouw en door de loonbelasting blijft van dat bedrag over... f 57,01. (Die ene cent kon er nog net af).

Dit is een grove belediging voor alle gepensioneerden die 40 tot 50 jaar lang premies hebben betaald. Men suggereert dat gepensioneerden ook een vakantieuitkering krijgen en die ontvangen dan zo'n onnozel klein bedrag. De enige juiste manier is om de gepensioneerden hetzelfde percentage uit te keren als de werkenden, maar dan niet van de aow, maar van hun pensioen zonder inbouw. Daar heeft men recht op. De nu geldende regeling is een farce. Als het zo moet kan men beter de vakantieuitkering afschaffen. Ik betwijfel of er parlementariërs zijn, die van deze vakantieuitkering aan gepensioneerden op de hoogte zijn.

D. A. J. Baars, Arnhem

• Enquête

Met grote interesse nam ik kennis van de in Gelderland en Overijssel gehouden enquête. De objectieve publicatie in „Vrijheid en Democratie” van 8 juni j.l., n.l. de antwoorden samen met de gestelde vragen, biedt een mogelijkheid om de waarde van de antwoorden te toetsen. Het blijkt mogelijk de vragen verschillend te beoordelen, zoals overigens vrijwel onvermijdelijk bij dergelijke en-

quêtes; met enkele voorbeelden moge ik dit toelichten:

2e vraag betreffende milieu.

Is er eigenlijk wezenlijk verschil tussen „voorlichting aan het publiek” en „opvoeding van het publiek” in de gegeven situatie: overheid tegenover volwassen staatsburgers? Zouden de verschillen in beantwoording van deze vragen door ouders en volwassen kinderen niet slechts een maat zijn voor hun verschillen in appreciatie van het woord opvoeden?

3e vraag onderwijs

Zouden de ouderen misschien (m.i. terecht) een schoolparlement als „bevoegd gezag” afwijzen, en de jeugd (m.i. eveneens terecht) een college met betrekkelijk weinig bestuurlijke bevoegdheden wensen?

4e vraag onderwijs

Hier was het ook mogelijk geweest te vragen of de differentiatie de onderwijskwaliteit wordt gunstig te beïnvloeden. Vooral nog kan ik niet geloven in liberalen zonder geloof in de gunstige werking van een bepaalde mate van concurrentie!

Ik moge hier wijzen op de suggestiviteit van vele vragen. Zo zal b.v. de beantwoording van vraag 4b-onderwijs velen dwingen tot een schijn-logisch antwoord op de vraag 5, mede dank zij de negatieve stelling van vraag 4a.

Bij vrijwel elke vraag zijn dergelijke „contra-vragen” onvermijdelijk, het geven van verdere voorbeelden lijkt vrij zinloos.

Ik meen op grond van het bovenstaande te mogen stellen dat beoordeling van de resultaten van de enquête moeilijk zo niet onmogelijk is; het trekken van verkeerde of te ver gaande conclusies zoals in NRC-Handelsblad ligt voor de hand en is gevaarlijk.

Ombuigen van beleidslijnen van de

VVD op grond van de enquête zou zeer zeker aanvechtbaar zijn.

Ir. P. P. Boesberg, Bennekom

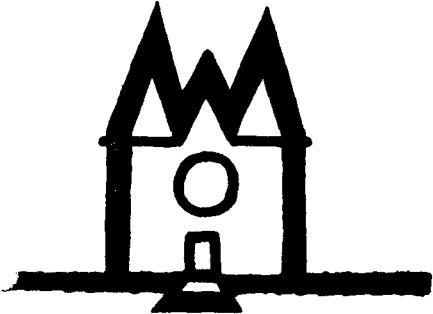
• Span wilde paarden

Het nieuwe kabinet doet mij denken aan een span onervaren, wilde paarden. Zij zijn gespannen voor het rijk van het Nederlandse volk, met een gloednieuwe koetsier op de bok, die het echte mannen tot nu toe alleen op het „droge” heeft geoefend. Een overdreven groot span! Zij moeten lopen over een smalle weg met aan weerszijden een (gecamoufleerde) diepe afgrond. Zij lopen niet in het gareel en de koetsier heeft zijn handen vol om te proberen op de weg te blijven.

De enige merrie van het span hapt telkens naar het paard van economische zaken en hinnikt zelfs de anderen toe hetzelfde te doen. Het strijdros zou naar links gaan, maar blijft toch — zij het kreupel — rechtdoor voortdobbelen. De dikke bakkersknol — zó uit de wei — heeft nog nooit een bit aangehad en stoort zich weinig aan de aanwijzingen van de koetsier. Hij wil telkens naar links lopen, naar de afgrond, waar hij een heerlijk takje groen heeft gezien, (een luchtspiegeling helaas) en zijn baas doet verwoede pogingen hem er van af te houden, maar hij struikelt zelf ook.

Het hele span wordt ook voortdurend lastig gevallen door een zwerm radicale paardevliegen en de koetsier is gedwongen zich telkens om te draaien om vragen van angstige passagiers te beantwoorden.

Zo zigzagt het koetsje verder. Laten wij hopen dat het niet in de afgrond tuimelt en dat anders de koetsier de teugels tijdig overdraagt aan een ander. Den Haag, mej. H. A. VAN ESSEN

De VVD in het parlement

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Nog een weekje en de Tweede Kamer zal waarschijnlijk op recessie gaan om eind augustus weer met nieuwe moed te beginnen. Bij het afsluiten van deze kroniek waren er nog drie onderwerpen, waarvan de behandeling wel aangevangen is, maar nog niet beëindigd, t.w. het initiatief-ontwerp tot wijziging van de Omroepwet van de heren Roethof en Voogd (het schrappen van enige artikelen betrekking hebbende op de controle-bevoegdheid van de overheid), de colportagewet en het wetsontwerp met betrekking tot de voorlopige inhechteniseming. Alvorens hieraan en aan nog een enkel ander onderwerp aandacht te besteden, een verontschuldiging vooraf. In het vorige nummer van Vrijheid en Democratie moest onze rubriek wegens ruimtegebrek vervallen. We willen daarop nu niet meer terugkomen, maar wie geïnteresseerd is in de Kieswet kunnen we lezing van de Handelingen van de Eerste Kamer aanbevelen, met name dat deel waarin prof. Polak scherpe kritiek heeft geïnteresseerd op de wijziging van deze wet met betrekking tot lijstenbinding.

Binnenschippers

In de Tweede Kamer heeft de heer De Beer de degens gekruist met de regering over de inmiddels tot een einde gekomen staking van Belgische, resp. Franse binnenschippers, waarvan de Nederlandse binnenschippers de dupe zijn geworden. Uitvoerig voelde de heer De Beer de verantwoordelijke bewindslieden aan de tand over de door de Nederlandse regering ondernomen stappen om aan de voor de Nederlandse schippers ongewenste situatie een einde te maken. Uit het antwoord bleek, dat ambassade en consuls wel het een en ander hebben gedaan, maar naar de smaak van de heer De Beer niet voldoende. Volkomen onvoldoende vond de heer De Beer het antwoord van de regering op de vraag over de schadevergoeding aan de Nederlandse schippers. Het initiatief van de heer De Beer om over deze zaak mondelinge vragen te stellen bleek waardering te ondervinden van de gehele Kamer, want er werden op de regeringstafel ook uit andere fracties talrijke vragen op de regeringstafel afgevuurd. Trouwens wat de financiële moeilijkheden betreft, hierin werd de heer De Beer in de eerste plaats bijgestaan door mevr. Kappeyne van de Coppello.

Fiscale aftrekbaarheid

Tijdens hetzelfde vragenuurtje heeft de heer De Beer ook minister Gruijters (volkshuisvesting en r.o.) aan de tand gevoeld over een uittaling die deze bewindsman op een informele persbijeenkomst zou hebben gedaan, met name over het voornemen der regering om in bepaalde gevallen de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente van de eigen woning af te schaffen. Heeft de minister meegedeeld, dat het niet in de bedoeling zou zijn „om mensen met normale inkomens die in normale woningen zitten” te treffen? Wat verstaat de minister onder „normale woningen” en „normale inkomens”? zo wilde de heer De Beer weten, die ook nog enkele andere vragen stelde. Met veel omhaal van woorden heeft minister Gruijters zich staan te verdedigen. Hetgeen hij gezegd had was niet zo goed in de pers overgekomen, zei hij, en: het is allemaal nog een onderwerp van studie! Zijn collega van financiën, dr. Duisenberg, bleek daarvan echter niets of nauwelijks iets af te weten, zoals deze later verklaarde. Bij de indiening van de miljoenennota zullen we wel horen, wat er uitgebreed is.

Wetboek van strafvordering

Bij het wetsontwerp tot herziening van enige bepalingen van het wetboek van strafvordering (voorlopige hechtenis en toevoeging van een raadsman) heeft voor de VVD-fractie mr. Geurtsen het woord gevoerd. Hij betoogde o.m. dat ten aanzien van het eerstgenoemde onderwerp uitgangspunt dienen te zijn de fundamentele rechten van de vermoedelijke dader, waaronder die op zijn vrijheid en dat daarop niet meer inbreuk wordt gemaakt dan strikt onvermijdelijk is. Maar aan de andere kant moet in aanmerking worden genomen, dat ook de medeburgers van de verdachte er recht op hebben, dat hun fundamentele rechten maximaal worden gegarandeerd. Daarvoor is handhaving van de rechtsorde essentieel. Mr. Geurtsen meende, dat het O.M. de laatste ja-

ren er blijk van heeft gegeven een open oog te hebben voor de belangen van de verdachte. Mr. Geurtsen had dan ook weinig moeite met de voorgestelde wijziging op dit punt, maar voor een fundamentele amendering van het voorstel zag onze afgevaardigde geen reden. Uit zijn antwoord bleek, dat ook minister Van Agt ernstige, deels onoverkomelijke bezwaren had tegen verder strekkende beperkingen t.a.v. de inhechteniseming, zoals tot uitdrukking gebracht in amendementen van PvdA en D'66.

Intussen was mr. Geurtsen het in beginsel wel eens met dr. Roethof (PvdA) om voorlopige hechtenis in geval van art. 240 (pornografie) uit het wetboek te schrappen. Daarentegen was mr. Geurtsen het niet eens met de PvdA-er om ook in geval van abortus de desbetreffende bepaling uit het wetboek te verwijderen.

Uitvoerig ging mr. Geurtsen verder in op de problematiek rond de toegevoegde en de gekozen raadsman, kwestie waarover de minister, zoals uit zijn antwoord bleek, ernstig van mening verschildde met mevr. Goudsmit (D'66).

Bij het wetsontwerp beogende het teengaan van misbruiken bij colportage verklaarde de heer Keja namens de VVD-fractie daartegen in grote lijnen geen bezwaar te hebben.

Omroepwet

Het initiatief-ontwerp van wet tot schrapping van enige artikelen betrekking hebbende op de controle-bevoegdheid van de overheid op de omroep, ingediend door de heren Roethof en De Voogd (PvdA), deed dr. Van Dijk verklaren in principe te voelen voor overdracht van strafbevoegdheid aan de rechter. De VVD-woordvoerder was ook voor het verdwijnen van de bevoegdheid van de minister tot het geven van een berisping aan een omroepvereniging, alsmede voor het verdwijnen van de mogelijkheid tot schorsing van zendtijd. Maar wél was dr. Van Dijk van oordeel, dat, waar de omroep berust op een vergunningstelsel, die instantie die de vergunning verleent, deze vergunning ook behoort te kunnen intrekken als de uitzendingen de veiligheid van de Staat, van personen of van groepen van personen in gevaar brengen. In zoverre kon dr. Van Dijk wel meegaan met een amendement van de heer v.d. Sande (KVP), dat op grond van de genoemde voorwaarden intrekking van de vergunning beoogt. Tot de voorwaarden wil het amendement ook overtreding van de goede zeden rekenen, maar daarmee had dr. Van Dijk toch wel enige moeite. Zou het amendement worden aangenomen dan zou hier voor de eerste maal in het bestaan van het kabinet-Den Uyl de „oude coalitie” zo waar weer gezamenlijk optreden.

Vragen

Onze indruk is, dat het nieuwe kabinet, zo kort na zijn optreden al met meer schriftelijke vragen geconfronteerd is geworden dan ooit een vorige regering. De vertegenwoordigers van de partijen, die het kabinet-Den Uyl ministers en staatssecretarissen hebben geleverd, blijken met het stellen van schriftelijke vragen bepaald niet terughoudend, maar ook de oppositie laat zich niet onbetuigd, met welke laatste opmerking we intussen geenszins de suggestie willen wekken, dat de oppositie er een behagen in schept de bewindslieden uit oppositioneel oogpunt met veel vragen aan boord te komen. In elk geval ware het onjuist uit het feit, dat in de afgelopen vier weken uit de VVD-fracties van beide Kamers meer dan dertig vragen zijn gesteld, deze fracties zich aan „overvragen” schuldig maken. Het grote aantal noopt ons intussen wel tot beknoptheid bij het vermelden van de vragen uit de VVD-hoek. Laten we de eer ditmaal aan de Eerste Kamer door te beginnen met te gewagen van de schriftelijke vragen gesteld door prof. Polak over fraude en corruptie door ambtenaren, zulks naar aanleiding van het verslag van de Algemene Rekenkamer. Verder heeft het Eerste Kamerlid Van der Werf vragen gesteld over het onthouden van het vroeger gebruikelijke artsdiploma aan assistent-artsen aan de rijksuniversiteit te Utrecht.

Van de Eerste Kamer nu naar de Tweede Kamer. Daar hebben de heren Porthelme en Koning er bij de bewindslieden van Verkeer en Waterstaat op aangedrongen de aanleg van het gedeel-

te van rijksweg 11 tussen de rijkswegen 4 en 44 op zo kort mogelijke termijn tot stand te brengen.

Is de staatssecretaris van Onderwijs bereid aan het h.t.s.-getuigschrift een tweede-graads onderwijsbevoegdheid te verbinden, althans voor zover de bezitter ervan voldoet aan de eisen, te stellen op het gebied van praktijkervaring en pedagogische bekwamheid? (aldus een vraag van mevr. Smit-Kroes en de heer De Beer). Eveneens van mevr. Smit-Kroes vragen over het aanschaffen van een nieuwe inventaris van de r.k. school voor h.n.o. „De Valkehorst” te Dordrecht.

De afbraak van strandpaviljoens op Texel vormt het onderwerp van vragen van de heren Porthelme en Tuijnman. De heer Porthelme heeft zich ook tot de staatssecretaris van Econ. zaken gericht over para-commercialisme t.o.v. het horreca-bedrijf (in sekclubs). De heer Vonhoff wil nader worden geïnformeerd over de wachtgeldbasis voor directeurs van scholen voor middelbaar handels-avondonderwijs.

Het wegvervoer naar, van en via de Bondsrepubliek, waarmee de Nederlandse ondernemers danig in de knoei zitten, gaf mevr. Smit-Kroes aanleiding tot het stellen van vragen aan de minister van Verkeer en Waterstaat. Dezelfde afgevaardigde spreekt in een andere vraag over „onheuse concurrentie” van Van Gend en Loos.

Het „overschot” aan onderwijzend personeel voor het basisonderwijs is onderwerp van vragen, eveneens van mevr. Smit-Kroes, die voorts de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft benaderd over wijziging van tarieven voor het beroepsgoederenvervoer. Andere vragen van mevr. Smit-Kroes hebben betrekking op het aantal leerlingen aan het bijz. middelbaar onderwijs in Den Haag en het Westland, op het gebruik van briefpapier en kosten van verzending van brieven en drukwerk door instellingen, die geen deel uitmaken van wetenschappelijke onderwijs-richtingen (samen met de heer Dees), en de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het Grevelingenbekken (samen met de heer Vonhoff).

Huisartsenopleiding te erkennen als een volwaardige specialistenopleiding vormt het onderwerp van vragen van de heer Van Dijk en mevr. Kappeyne van de Coppello. Dezelfde VVD-ers hebben — in andere vorm dan de heer Van der Werf — vragen gesteld over de assistent-artsen.

Nog vóór hij daarover een aantal mondelinge vragen tot de regering richtte, had de heer De Beer al schriftelijke vragen gesteld over de situatie van de Nederlandse binnenschippers ten gevolge van de staking in Frankrijk.

Hoe staat het met de arbeid van de commissie-Langemeijer, die zich bezig houdt met een onderzoek naar de vraag of op grond van art. 57 van de Wet beroepsofficieren aan een der opperofficieren ontslag moet worden verleend? Zo wil de heer Ploeg weten.

Over de financiering van de asfaltering van het wegtraject Paramaribo-Afrobakka (Suriname) wensen de heren Van Dijk en Tuijnman te worden geïnformeerd.

In een tv-uitzending van Achter het Nieuws kwam een interview voor met een anoniem gebleven heroine-handelaar. Kan die „onbekende” worden geïdentificeerd, zo vraagt mr. Geurtsen. Met leden uit andere fracties heeft mevr. Smit-Kroes enige vragen gesteld over opnemings in het scholenplan van de m.t.s. te Waalwijk.

In vragen aan de minister van Verkeer en Waterstaat informeert mevr. Smit-Kroes naar de taakomschrijving van de staatssecretaris aan dat departement.

Mevr. Veder-Smit heeft de minister van volksgezondheid en milieu-hygiëne verzocht gegevens over te leggen over verbouw, uitbreiding, nieuwbouw en noodvoorzieningen van ziekenhuizen, verpleegtehuizen enz.

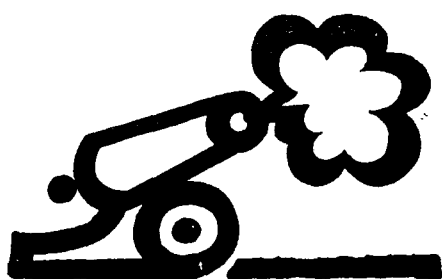
Tenslotte heeft de mishandeling, die Leny Kuhr op het Haarlemse station heeft moeten ondergaan, de heer Geurtsen aanleiding gegeven de ministers van Justitie en van Verkeer en Waterstaat o.m. te vragen welke maatregelen de bewindslieden denken te nemen ter verbetering van de veiligheid van reizigers en stationsbezoekers.

Te huur voor vakantie en week-ends

een gedeelte van een BOERDERIJ

nabij de Drents-Friese grens. Nog vrij de gehele maand juni en vanaf 14 juli tot en met 28 juli en na 11 augustus. Telefoon 05927 - 9170.

Vrijheid kent ook lasten

Het hiernaast afgedrukte artikel, van de hand van het Tweede Kamerlid A. Ploeg, defensiespecialist in de VVD-fractie, verscheen eerder in het dagblad De Gelderlander.

Defensie dreigt het sluitstuk op de begroting te worden. Dat is een eerste reactie op het aanhoren en nalezen van de passages uit de regeringsverklaring, die gewijd zijn aan het stuk nationale veiligheid, dat wij defensie plegen te noemen.

Helemaal vreemd is dat niet, als men bedenkt dat het de eerste maal is in onze parlementaire geschiedenis dat een socialistische bewindsman het departement van defensie gaat besturen, o.a. geflankeerd door mr. B. Stemerink, die bij de begrotingsbehandeling in 1972 zich fel verzette tegen het aanschaffingsbeleid van de toenmalige minister H. de Koster.

De heer Stemerink immers was het, die een zeer afwijzend standpunt innam inzake de vervanging van de Starfighter, het luchtafweergeschut, de anti-tankwapens en de bouw van een tweede bevoorradingschip voor de Koninklijke Marine.

Nu kan men over defensie verschillend denken; de neiging defensie te zien als een sluitpost wordt groter, naarmate het oorlogsgevaar als minder waarschijnlijk wordt ervaren. Dit is weliswaar begrijpelijk, doch het wordt een gevaarlijke zaak als deze neiging wordt ingegeven door een idealisme, waarbij de wens de vader van de gedachte is en niet gegrond is op de feitelijke situatie.

Situatie

Hoe is deze situatie?

In West-Europa is sprake van een zeker machtsevenwicht tussen de NAVO en het Warschau Pact. Met opzet stel ik een „zeker” evenwicht, omdat de krachtsverhoudingen zeer duidelijk in het voordeel zijn van de Warschau-Pactlanden.

Te land is het aantal tanks het bijna drievoudige van dat van de Westeuropese bondgenoten, het vliegtuigarsenaal van de Oostbloklanden is aanzienlijk groter en de maritieme mogelijkheden worden steeds verder uitgebouwd.

De NAVO streeft — uit hoofde van haar defensieve taakstelling — niet naar pariteit maar de mogelijkheden een adequate defensie op te bouwen, worden mede beïnvloed door de aard van de genoemde dreiging.

We dienen ons wel te realiseren, dat iedere verdere afbrokkeling van onze defensiebijdrage een verdere verschuiving van het machtsevenwicht ten gunste van het Warschau-Pact ten gevolge heeft. Deze verhouding is nu — in conventionele zin — één op drie ten gunste van het Oostblok. Het is daarbij goed te bedenken, dat op generlei wijze de indruk bestaat dat de landen van het Warschau Pact hun strijdkrachten verminderen of besnoeiingen aanbrengen op hun defensieprogramma's. Integendeel, de 1-mei-parade 1973 in Moskou gaf daarvan nog een welsprekend beeld.

Weliswaar is thans een begin gemaakt met een Oost-West-gesprek (de veiligheidsconferentie in Helsinki en de zgn. MBFR, mutual balanced forces reductions), doch deze besprekingen verkeren nog in een primair stadium, waarin men niet verder gekomen is dan enkele procedurele zaken. Deze besprekingen zouden wel eens jaren kunnen gaan duren voordat er echt sprake kan zijn van resultaten, te weten een evenwichtige vermindering van de wederzijdse bewapening. De onderhandelingen met het Oostblok kunnen slechts tot resultaten leiden als men spreekt vanuit een geloofwaardige d.w.z. sterke positie. Daarbij werkt de tijd in het voordeel van de Sowjet-Unie, nu tal van stemmen — in het Atlantisch bondgenootschap — opgaan de defensielasten te verlichten. In communistisch geregeerde landen is dit geluid, bij mijn weten, nog niet gehoord. Het is bovendien misleidend erop te speculeren dat een vermindering van de defensie-inspanning van één van de lidstaten zou worden gecompenseerd door andere; niet slechts is het weinig waarschijnlijk dat deze bereid zouden zijn de eigen inbreng te vergroten als compensatie voor het falen van een partner, doch eerder dient te worden gevreesd voor een sneeuwbal-effect.

Lichtpunt

De regeringsverklaring zegt nog weinig over de toekomstige hoogte van onze defensielasten. Een lichtpunt in de regeringsverklaring is, dat de toezegging wordt gedaan dat „indien de aard en het tijdstip van uitvoering der te nemen beslissingen bondgenootschappelijk overleg met zich meebrengen, dit in een zo vroeg mogelijk stadium zal worden geroepend.”

Hoewel de regeringsverklaring zich niet duidelijk over de op handen zijnde bezuinigingen uitspreekt, heeft men enig houvast in Keerpunt 1972, waarin gestreefd wordt naar een verlaging van de defensie-uitgaven in de periode 1973-1976, met in totaal f 1500 miljoen tegen lopende prijzen (dit is gemiddeld 0,20 à 0,25 pct. van het nationaal inkomen).

Dit regeerakkoord van de zgn. progressieve drie vermeldt bovendien, dat in de komende jaren de basis moet zijn gelegd voor een verdere verlaging van de defensie-uitgaven tot 3 pct. van het nationaal inkomen. Het is in dit verband misschien interessant te wijzen op de conclusies van de door de regering Biesheuvel ingestelde commissie van civiele en militaire deskundigen, de commissie-Rijckevorsel, die opdracht kreeg de taak van de Nederlandse defensie in de NAVO en de voor de vervulling daarvan vereiste middelen en methoden kritisch te onderzoeken. Daarbij diende o.a. een advies te worden gegeven over de huidige omvang van de aangegane verplichtingen in NAVO-verband en over het financieringsniveau, dat is vereist om een adequate vervulling van deze verplichtingen te waarborgen.

Het uitgebrachte rapport bevatte een meerderheids- en een minderheidsstandpunt. De meerderheid adviseerde een handhaving van de bestaande NAVO-taken. Vertaald in een financiële stellingname komt dit neer op 4,25 pct. van het nationaal inkomen, terwijl de minderheid tot een percentage van 3,95 kwam. Dit laatste houdt in een wijziging, vermindering en opheffing van de vrijwillig in NAVO-verband aangegane verplichtingen. Het zou, gezien de mij toegemeten plaatsruimte, te ver voeren in te gaan op de filosofieën die achter beide zienswijzen staan. Ik onderschrijf het meerderheidsstandpunt, omdat de politieke analyse op de eerder genoemde feitelijke situatie en krachtsverhoudingen berust.

Wij dienen die bijdrage als volwaardig NAVO-partner te voldoen. Die bijdrage heeft bovendien een functie in de Amerikaanse bereidheid zich in te zetten voor de veiligheid van Europa. Voor de nieuwe minister van defensie is het raadzaam, nu de Amerikanen de Europese landen met klem vragen hun defensielasten toch vooral niet terug te schroeven, in zijn bezuinigingsoverwegingen te betrekken dat „iedere aandrang om de Amerikaanse legers hier te houden onherstelbaar aan overtuigingskracht zal inboeten, indien de Europese partners zich een geringere inspanning ten behoeve van defensie veroorloven,” aldus een uitspraak van de minderheid van de commissie Van Rijckevorsel.

Een tweede advies aan de huidige bewindsman is, waar in de regeringsverklaring gesproken wordt over de rol van de nucleaire wapens, zich niet te onthouden van deelname aan een vergadering van de NAVO-ministers van defensie in Ankara, waar deze problematiek uitvoerig aan de orde kwam. Doch dit

slechts ter zijde; hoe meer we op onze conventionele strijdkrachten zullen bezuinigen, hoe groter de kans wordt dat we bij een eventueel conflict aan onze Atlantische bondgenoten zullen moeten vragen ons nucleair bij te staan.

Een redelijke bezuiniging zou wel kunnen worden gevonden in de sfeer van de oneigenlijke defensie-uitgaven. Deze drukken wel op de begroting, doch hebben weinig of niets met defensie te maken. Voor 1972 betekende dit een bedrag van bijna 900 miljoen gulden, ofwel 0,7 pct. van het nationaal inkomen. Als voorbeeld van deze oneigenlijke uitgaven kunnen gelden de pensioenen en wachtgeld van het personeel, de justitiële taak van de Koninklijke Marechaussee, het loodswezen, de betoning en bebakening en de topografische dienst.

Waarheen?

Waar de verhoudingen tussen exploitatiekosten en investeringen ter sprake komt, heeft de minister een handzaam — en leerzaam — boekwerkje tot zijn beschikking, dat de naam draagt: „Defensie, waarheen in de komende jaren?”, vrij vertaald als Het Testament van minister De Koster en waarin geadviseerd wordt de exploitatiekosten taakstellend met 10 pct. te verlagen als één der maatregelen om de investeringen op peil te brengen. Met enige zorg en spanning wachten wij daarom af hoe de nieuwe bewindsman de exploitatiekosten wil terugbrengen ten gerieve van de hoogst noodzakelijke investeringen, (vliegtuigvervangend, luchtafweergeschut, anti-tankwapens voor het legerkorps, verbindingsapparatuur) als hij daarbij tevens de diensttijd wil verkorten tot 12 maanden. Dit laatste, hoe aantrekkelijk ook, drukt n.l. in sterke mate op de exploitatiekosten. We zijn uitermate benieuwd, wat voor het kabinet Den Uyl het zwaarst zal wegen. De VVDM stond bij de heer Vredeling eerder op de stoep dan de beleidsadviseurs!

Ook over de standaardisatie van bewapening en uitrusting staan in het hierboven aangehaalde boekje beharrenswaardige zaken.

Een geloofwaardige krijgsmacht is een voorwaarde voor stabiele verhoudingen, zowel in NAVO-verband als in de eindelijk op gang gekomen Oost-West-besprekingen.

Ik hoop, dat dit het richtsnoer voor het komende defensiebeleid mag zijn. Vrijheid kent niet slechts lusten, doch ook lasten!

vrijheid en
democratie

● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 08490 - 31251

nder de loep

• „Christen-democratisch” overleg

oor onze politieke
edacteur A. W. Abspoel

Dit weekend komen de partij-(raads-)vergaderingen van de drie grote confessionele partijen bijeen. Daar zal moeten worden beslist over een resolutie betreffende de „christen-democratische” samenwerking en (voor een verdere toekomst) eenwording. Zij is ontworpen door de z.g. „stuurgroep” uit deze drie partijen.

In die resolutie wil men o.a. doen uitspreken, dat „de bij de kabinetsformatie gebleken meningsverschillen” geen „blijvende invloed” mogen hebben op de „groeivende samenwerking” tussen de drie fracties in de Tweede Kamer. En dat er gestreefd zal moeten worden naar „politieke eenwording” op basis van de destijds in de nota: „Op weg naar een verantwoordelijke maatschappij” (strategienota”) opgestelde hoofdlijnen voor een politieke strategie voor de jaren zeventig. Met dit doel zal dan een „Christen-democratisch appél” worden opgericht, dat vooralsnog het karakter zal hebben van een „samenwerkingsverband”, onder leiding van een gezamenlijk bestuursorgaan. Het dient echter, zo is de bedoeling, „op korte termijn” om een nieuwe organisatievormen te krijgen, „waarin zowel aan de politieke eenheid als aan de geestelijke verscheidenheid tussen de drie partijen recht wordt gedaan.”

Nadere voorstellen omtrent het een en ander zullen vóór 1 oktober a.s. moeten worden gedaan, die in het najaar ter beslissing van elk der drie partijen worden voorgelegd. Het is nogal ingewikkeld in elkaar gezet, maar zo is het, meen ik, wel juist samengevat.

Als belangstellend buitenstaander is men geneigd, de wenkbrauwen toch wel wat verbaasd en ongelovig op te trekken. Vooral wanneer men in de ontwerp-resolutie tot slot leest, dat een be-

roep wordt gedaan op de fracties in de Eerste en Tweede Kamer van de drie partijen om hun werkzaamheden zodanig te integreren, dat tussen nu en het najaar de „eensgezindheid van de partijen” wordt weerspiegeld in het beleid van de fracties.

Confessionele partijen hebben een langjarige ervaring opgedaan in het politieke manoeuvreren en het scheppen van vage bouwsels van gemakkelijk kneedbaar materiaal. Of het echter haalbaar is om de werkzaamheden van de drie fracties te integreren en zelfs te streven naar uiteindelijke politieke eenwording wanneer twee fracties regeringspartijen vertegenwoordigen en de derde daar buiten staat en zelfs tot de oppositie geacht wordt te behoren, is toch wel een grote vraag. Men kan — ook in de politiek — in behendigheid en soepelheid toch wel te ver gaan.

• Spanningen

Dat we die vraag hier niet lichtvaardig opwerpen blijkt wel uit de met name in politiek protestants-christelijke kring de laatste weken ontstane spanningen. Ook „Trouw” (en wie zou dat beter kunnen weten) moest dat in een hoofdartikel toegeven. Reeds vorige week vrijdag moest het vaststellen, dat in de kring van ARP en CHU het verzet tegen de ontwerp-resolutie groeiende was.

Binnen de CHU is een actie op gang gekomen om bedoelde resolutie af te stemmen en door sommige anti-revolutionaire kiesverenigingen worden ingrijpende wijzigingen voorbereid. De kiesverenigingen van de CHU hebben een brief gekregen van de bekende „centrumgespreksgroep”, welke is mede-ondertekend door de oud-minister mr. H. K. J. Beernink. Daarin wordt gedreigd dat, wanneer de resolutie wél mocht worden aanvaard, er voor een aantal CHU-leden maar één weg open staat: „Het voortzetten, dan wel op-

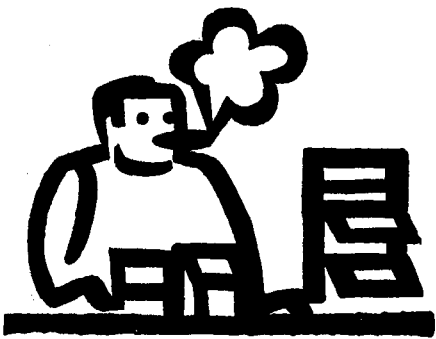
nieuw oprichten van onze CHU”. De gespreksgroep acht het verschil in benadering tussen de CHU enerzijds en KVP en ARP anderzijds, „zeer groot”. De fracties van KVP en ARP hebben, zo leest men in de brief, mogelijk gemaakt dat het Kabinet-Den Uyl tot stand is gekomen en de CHU heeft „tot vreugde van de kiezers” een andere houding aangenomen.

In het anti-revolutionaire partij-orgaan „Nederlandse gedachten” van 16 juni ontwikkelt het lid van de Tweede Kamer dr. W. de Kwaadsteniet, secretaris van de ARP, ernstige principiële en organisatorische bezwaren. Naar zijn mening is de feitelijke situatie zo, dat de een het zoekt in een partij met de bijbelse boodschap als duidelijk enig uitgangspunt; de ander (de KVP, onder aanvoering van dr. De Zeeuw) wenst een partij met een meer open karakter. Bovendien waarschuwt hij er ernstig voor, dat in een korte spanne tijds en zonder voorbereiding op een breed vlak in elkaar schuiven van de drie partijen tot „min of meer chaotische toestanden zal leiden; niet zozeer in de toppen, maar juist in de brede lagen van de partijen, zonder welke de toppen niets meer vertegenwoordigen”. Van een geforceerde discontinuïteit vreest hij een „opsplitsing van de groepen”.

Volgens latere berichten hebben nu inmiddels ook de ARP-kamerleden H. de Boer, drs. A. Schouten, mej. H. van Leeuwen en dr. A. Vermaat zich tegen de resolutie over de samenwerking van KVP, ARP en CHU uitgesproken. In een brief aan de Kamer- en Statencentrales zeggen mej. Van Leeuwen en dr. Vermaat o.a. dat „slechts een fundamentele amendement” de resolutie aanvaardbaar zal maken.

We wachten met belangstelling de verdere discussies in het (mede door tijdens de formatie in meerderheid voor „Den Uyl” te kiezen) op het ogenblik zo gespleten confessionele kamp af.

Kommer en kwel voor middenstand

De landelijke middenstandscommissie van de VVD heeft op 4 juni vergaderd en daarbij o.a. gesproken over de regeringsverklaring van het nieuwe kabinet. Premier Den Uyl heeft voor het midden- en kleinbedrijf enkele maatregelen aangekondigd, die stuk voor stuk op zichzelf beschouwd nog wel eens aantrekkelijk zouden kunnen zijn. Echter de vele beleidsplannen vormen een onsamenhangend geheel en de financiering daarvan zal waarschijnlijk wel uit een verhoging van de directe belastingen moeten komen. In het algemeen was de commissie van mening dat het ondernemersklimaat in Nederland er onder deze regering niet op vooruit zal gaan.

Daarbij komt dat er enkele personen in het kabinet zitting hebben, die voor het ondernemerschap zeer weinig waardering hebben. Het perspectief voor de particuliere bedrijvigheid wordt nog ongunstiger door een uitspraak als „de prestatie maatschappij is een ellebogenwereld” van de nieuwe woordvoerder van de PvdA-fractie.

De volksverzekering arbeidsongeschiktheid zal naar verwacht grote lasten opleveren voor ondernemers met een inkomen boven het bestaansminimum. Enige hoop koesterde de commissie voor de kleinere winkeliers van de aanpak door deze regering van de problematiek van de ruimtelijke ordening.

Afgezien van enkele lichtpuntjes zal het beleid van deze regering wel veel kommer en kwel brengen voor het midden- en kleinbedrijf in Nederland. Als deze regeringsploeg lang blijft zitten, dan is het ook niet uitgesloten, dat op diverse departementen de ambtenaren

gaan regeren, met alle gevolgen van dien.

Inkomensbeleid

Zeer gelukkig was de commissie met het verschijnen van de nota inkomenspolitiek van onze Tweede-Kamerfractie. Helaas heeft Nederland thans de hoogste inkomstenbelastingtarieven ter wereld, met alle consequenties van kapitaalvlucht e.d. Zeer opmerkelijk moet voor socialisten zijn de ontwikkeling van de inkomensverhoudingen in Oost-Europa; kenmerken zijn een grote inkomensdenvellering alsmede een zeer grote nadruk op het heffen van indirecte belastingen.

Het rapport van de Teldersstichting over de sociale verzekeringen kwam ook ter sprake. Herinvoering van de wachtdagen voor uitkeringen ingevolge de ziekte wet achtte een der leden beslist noodzakelijk. Op het terrein van de sociale verzekeringen dient een ferm beleid gevoerd te worden om misbruik en oneigenlijk gebruik de kop in te drukken. Primair hebben daar de werkelijke gedupeerden in onze maatschappij, voor wie deze voorzieningen vaak een levensbelang vormen, recht op, omdat zij thans vaak ten onrechte gekritiseerd hiervoor worden.

Gemeenten

Primair dient het hele bedrijfsleven, dus ook het midden- en kleinbedrijf, inspraak te krijgen in het beleid van de

gemeenten, dat hun belangen direct en indirect aangaat.

Verder zijn er een aantal specifieke problemen voor het winkelbedrijf, waaraan aandacht dient geschonken te worden bij de opstelling van programma's voor de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Het beleid t.a.v. detailhandelsactiviteiten buiten de winkelgebieden, zoals b.v. cash- and carryvestigingen in weilanden, is een zeer belangrijke zaak, daar hiermede zowel de belangen van ondernemers en consumenten als ook de ruimtelijke ordening ten nauwste bij betrokken zijn. Een werkgroep uit de commissie zal dit vraagstuk nader gaan bestuderen.

Het paracommercialisme in de horecasector, m.n. het exploiteren van kantine en clubhuizen als café en/of restaurant, kunnen alleen de gemeentebesturen bestrijden en wel door middel van de uitvoering van de drank- en horecawet. Geschiedt dit niet, dan ziet de toekomst voor het beroepsmatige horecabedrijf in ons land er somber uit. Bij het creëren van parkeerterreinen, verkeersomleggingen e.d. dient met de betrokken winkelstand overleg te worden gepleegd.

Tenslotte roepen wij gaarne via dit medium de op 4 juni j.l. niet aanwezige leden en plaatsvervangende leden van de commissie nog eens op om het formulier voor de nieuwe op te stellen adreslijst in te zenden. De volgende vergadering zal plaatsvinden op donderdag 20 september a.s., in het gebouw van de Tweede Kamer te 's-Gravenhage, aanschouw 13.30 uur.

Kamerleden en -commissies

Overzicht, waaruit blijkt in welke vaste commissies van de Tweede Kamer welke liberale Kamerleden zijn benoemd.

Vaste Commissie:	Kamerleden:																								
	H. Wiegel	Mr. W. J. Geertsema	Ir D. S. Tuijnman	Mr F. Portheine	Mr A. Geurtsen	Mevr. Mr E. Veder-Smit	Drs G. M. V. v. Aardenne	L. M. de Beer	Mr Dr C. Berkhouwer	Drs D. J. D. Dees	Dr K. van Dijk	Th. H. Joekes	Mej. Mr A. Kappeyne van de Coppello	G. W. Keja	Mr H. E. Koning	H. J. de Koster	A. Ploeg	Mr J. G. Rietkerk	Drs J. F. Scherpenhuizen	Mevr. Drs N. Smit-Kroes	H. J. L. Vonhoff	H. P. H. Waalkens	Drs Y. P. W. van der Werff (Eerste Kamer)	Ir J. Baas (Eerste Kamer)	
Sur. en Ned. Antillen			l		p						l					p									
Buitenl. Zaken				l					l							l	p						p		
Ontw. samenwerking				p												l	p		p				l		
Justitie		l			l								p		p										
Naturalisaties										p			l												
Binnenl. Zaken	l	l					p						p		p										
Int. en Veiligh. D.	l																								
Civiele Verdediging													l	p			l						p		
Ambtenarenzaken en Pensioenen		l						l					p		l		p								
Onderwijs										l	p		p								l	l			
Wetenschapsbeleid en Wet. Onderwijs										p	l		l								p	p			
Financien				p			p				l				l	p									
Rijksuitgaven				l			l					l			p						p				
Defensie											p			l		p	l						p		
Volkshuisvesting en R.O.			p					l											l			p			
Verkeer en Wat. st.								l							l				p	l			p		
Ec. Zaken				l			l					p					p								
Handelspolitiek			p													l				l		p			
Midden- en Kleinbedrijf				l	l									p					p						
Kernenergie				l							p						p		l						
Landbouw en Visserij			l							p			l									p	l		
Visserij			l											p									l		
Sociale Zaken							p	l				p		p				l							
C.R.M.							p				l		p	p								l			
Volksgezondheid							l	p	p		l								l						
Milieuhygiëne			l				l	p			p														
Werkwijze der K.	l	l											l												
Verzoekschriften		l											p		l										
Stenogr. Dienst			l																						
Beroep ambtenaren															l										
Stenogr. Dienst																									
Raad v. Europa (WEU)				l																				l	
NAVO Assemblée																		l						l	
Europees Parlement											l														l
Raadgevende Interp. Beneluxraad					l				p								l							l	

Volksgezondheid in Zweden

VERVOLG VAN PAGINA 5

meer bestaan, is de patiënt vrijwel helemaal aangewezen op gezondheidscentra, poliklinieken en ziekenhuizen. Hij moet daarin vaak zelf (via de bewuste gids) zijn weg zien te vinden. Als hij daar komt, hangt het af van taakindeling en diensturen, door welke dokter hij wordt behandeld. Van een vrije artskeuze, van een goede arts-patiënt relatie, van een vertrouwensband en een behandelingsschema kan daarom maar auwelijks sprake zijn. De patiënt wordt efficiënt en zakelijk behandeld, maar zijn wezen ligt in een kaartsysteem.

Het geheel van mijn indrukken zou ik willen samenvatten als volgt. Elk land kent de spanning tussen wensen en mogelijkheden. Wanneer er overeenstemming bestaat over het bedrag, dat men voor de gezondheidszorg wil besteden, moet men kiezen tussen een meer collectieve, zakelijke benadering en een meer individuele, persoonlijke benadering. In Zweden is duidelijk op grond van de opvattingen en omstandigheden de collectieve richting gekozen. Het inrichtingswezen is uitstekend ontwikkeld, de individuele benadering van de patiënt blijft achter. In Nederland staat het particulier initiatief en de

vrije beroepsuitoefening hoog aangeschreven, doch laat de doelmatigheid te wensen over.

Het Zweedse systeem kan, al berust het op een heel andere grondslag, ons in meer dan één opzicht tot lering strekken:

- 1e. de ordening in het ziekenhuiswezen kan veel verder worden doorgevoerd;
- 2e. in het Zweedse socialistische beleid is de eigen bijdrage van de verzekerde zonder enig ophef aanvaard;
- 3e. wanneer men de medische beroepsuitoefening te veel in de collectieve sfeer brengt, wordt de relatie arts-patiënt geschaad.

Conclusie

Uiteraard heeft alles, wat we op deze uitermate interessante reis hebben gehoord en gezien, en waarvan ik slechts een summiere schets heb kunnen geven, ons opnieuw aan het denken gezet. Denken over oplossingen, die de voordelen van het Zweedse systeem verenigen met

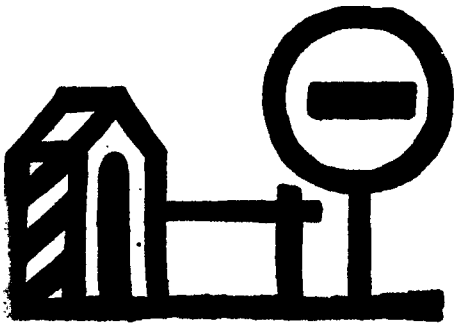
de voordelen van ons eigen systeem.

Ons denken zal zich daarbij m.i. moeten concentreren op de volgende vragen:

- Op welke wijze kan in ons land een betere spreiding en taakverdeling in de intra-murale zorg gecombineerd worden met zelfstandige, vrije beroepsuitoefening?
- Moet een betere aansluiting van de intra-murale zorg op de extra-murale zorg worden verzorgd door de Kruisverenigingen in de vorm van nazorgdiensten, door de huisarts, of op andere wijze?
- Wat zijn nu eigenlijk de resultaten van onze groepspraktijken en gezondheidscentra, wie onderzoekt dat en gaat dat snel genoeg?

Het antwoord op deze vragen zou onze Nederlandse problemen heel wat dichterbij een oplossing kunnen brengen.

*) o.a. een rapport van Dr. J. M. L. Phaff, waaraan ik enkele gegevens heb ontleend.

door onze redacteur
buitenland

Kabeljauwse twisten

De presidenten Nixon en Pompidou kozen IJsland uit als hun plaats van samenkomst, de Russische partijleider maakte op het kille eiland een tussenlanding op zijn reis naar de Verenigde Staten, gebeurtenissen die — hoewel zij ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hebben — er op duiden dat IJsland een belangrijke plaats toegedacht wordt in het strategisch denken van de grote mogendheden.

Het was ook om die reden dat de Britten het land, dat niet over een eigen leger beschikt, onmiddellijk na de inval van Hitler in de landen van West-Europa, bezetten om te voorkomen dat het Derde Rijk hen voor zou zijn en van hieruit zowel Engeland als de Verenigde Staten zou kunnen bedreigen. De Britse bezetting werd in 1941 door de Amerikanen overgenomen, die in Keflavik bij Reykjavik een luchtbasis aanlegden en er op het hoogtepunt van de Tweede Wereldoorlog 45.000 man legerden. Na de oorlog ontruimden de Amerikanen node de basis, maar de IJslanders wilden het zo. Wel mochten de Amerikanen van de basis gebruik blijven maken zolang er Amerikaanse militairen in West-Duitsland gelegerd zouden zijn. De Koreaanse oorlog bracht de meerderheid in het IJslandse parlement, de Althing, er toe een nieuwe bezetting van heperkere omvang te accepteren, totdat de internationale situatie in 1956 zich dusdanig ontwikkeld scheen te hebben dat een onmiddellijke oorlogsdreiging voorbij leek. Vooral van de kant van de sterke linkse partijen op het eiland werd aandrang op de regering uitgeoefend de Verenigde Staten te verzoeken de basis opnieuw te ontruimen. In die dagen speelde ook het eerste conflict met Engeland om de visrechten in de wateren rond IJsland.

Moeilijkheden

De moeilijkheden begonnen toen IJsland in een uitspraak van het Internationaal Gerechtshof ten gunste van Noorwegen aanleiding zag evenals dit land de territoriale wateren uit te breiden tot 4 mijl gerekend vanuit een „basislijn” buiten de vele eilandjes en baaien die het eiland omringen. Dat was in mei 1952. Het IJslandse optreden leidde tot tegenmaatregelen van de kant van de Britse vissers en een boycot van de aanvoer van IJslandse vis in Engeland. Dit laatste had weliswaar een gunstige uitwerking op de ontwikkeling van de visverwerkende industrie op IJsland, maar bevorderde het klimaat tussen de twee NATO-partners nu niet bepaald. De ressentimenten tegen de Westerse bondgenoten vormden mede aanleiding tot het verzoek aan de Verenigde Staten met betrekking tot de ontruiming van hun basis Keflavik. De Russische onderdrukking van de opstand in Hongarije zou voor de regering in IJsland reden geweest zijn zich echter nog eens te bedenken. Een andere reden dat de IJslandse regering op zijn verzoek terug kwam, was ongetwijfeld de overeenstemming die met Engeland werd bereikt. Op 14 november 1956 kwamen de regeringen overeen het geschil bij te leggen. De import van IJslandse vis werd geregeld en de regering in Reykjavik beloofde de territoriale wateren niet te zullen uitbreiden zolang een internationale commissie de kwestie van de territoriale wateren onder auspiciën van de Verenigde Naties bestudeerde.

Op 6 december 1956 kwam er een nieuwe overeenkomst met de Verenigde Staten tot stand over de basis, waarbij Washington beloofde meer IJslanders bij het werk op de basis in te schakelen „inzoverre er gekwalificeerd personeel aanwezig” was. In het vervolg zouden er 18 maanden moeten voorbijgaan tussen een verzoek van IJsland de basis te ontruimen en het vertrek van de laatste Amerikaanse militairen. Amerika behield het recht een dergelijk verzoek van IJsland aan de NATO-raad voor te leggen.

Twaalf mijl

De vrede was van korte duur. Na het mislukken van de internationale zee-rechtconferentie in Genève in 1958 voerde IJsland zijn eerder geuit dreigement uit en verlegde zijn visserijgrens naar 12 mijl uit de kust. Behalve Engeland waren ook de andere naties met belangrijke visserij niet van plan zich bij deze maatregel neer te leggen. Op een bijeenkomst van zeven Westeuropese lan-

den in Den Haag werd vastgesteld dat „verscheidene landen” al sinds de 15e eeuw in de wateren rond IJsland visten, en daarom „belangrijk oudere historische rechten dan de IJslanders in deze wateren” hadden; dat de moderne trawler-visserij rond IJsland niet was opgezet door de IJslanders, maar door andere landen aan het einde van de 19e eeuw; dat de visserij met IJslandse stoomtrawlers pas dateerde van kort voor de Eerste Wereldoorlog. IJslands aanspraken op een 12-mijls zone waren volgens deze landen daarom „ongegrond”. Een land wier export voor 80 tot 95 procent van de visvangst afhankelijk is, zal zich natuurlijk niet gemakkelijk laten overtuigen door dergelijke redeneringen. En IJsland hield dan ook voet bij stuk, hetgeen aanleiding was tot de „eerste kabeljauwoorlog” met Engeland waarin soortgelijke incidenten plaatsvonden als in de laatste tijd. In 1961 legde Engeland zich tenslotte bij de visserijgrens van 12-mijl neer, mits Engeland schepen nog drie jaar mochten vissen in de buitenste ring van 6-mijl van de 12-mijls zone. De regering van IJsland behield zich echter het recht voor de visserijgrenzen tot het gehele IJslandse plat uit te breiden. Een daartoe strekkend besluit zou zes maanden tevoren ter kennis van de Britse regering gebracht worden en op verzoek van één van beide partijen zou een daaruit voortvloeiend geschil naar het Internationaal Gerechtshof verwezen worden.

Conventie

Twee jaar later poogde Engeland zijn standpunt van 1961 vast te leggen door zelf de traditionele 3-mijlsgrens die geregeld was door de Noordzeeconventie van 1883 en de visregulering van 1843, buiten werking te stellen. Het riep een visserijconferentie van Europese landen in Londen bijeen, waarop bepaald werd dat ieder land gerechtigd was een exclusief visgebied van 6 mijl te claimen plus een zone van nog eens zes mijl waarop alle landen die zich historische rechten hadden verworven aanspraak zouden kunnen blijven maken. Noorwegen en IJsland bepleitten een exclusieve zone van 12 mijl en tekenden de in Londen

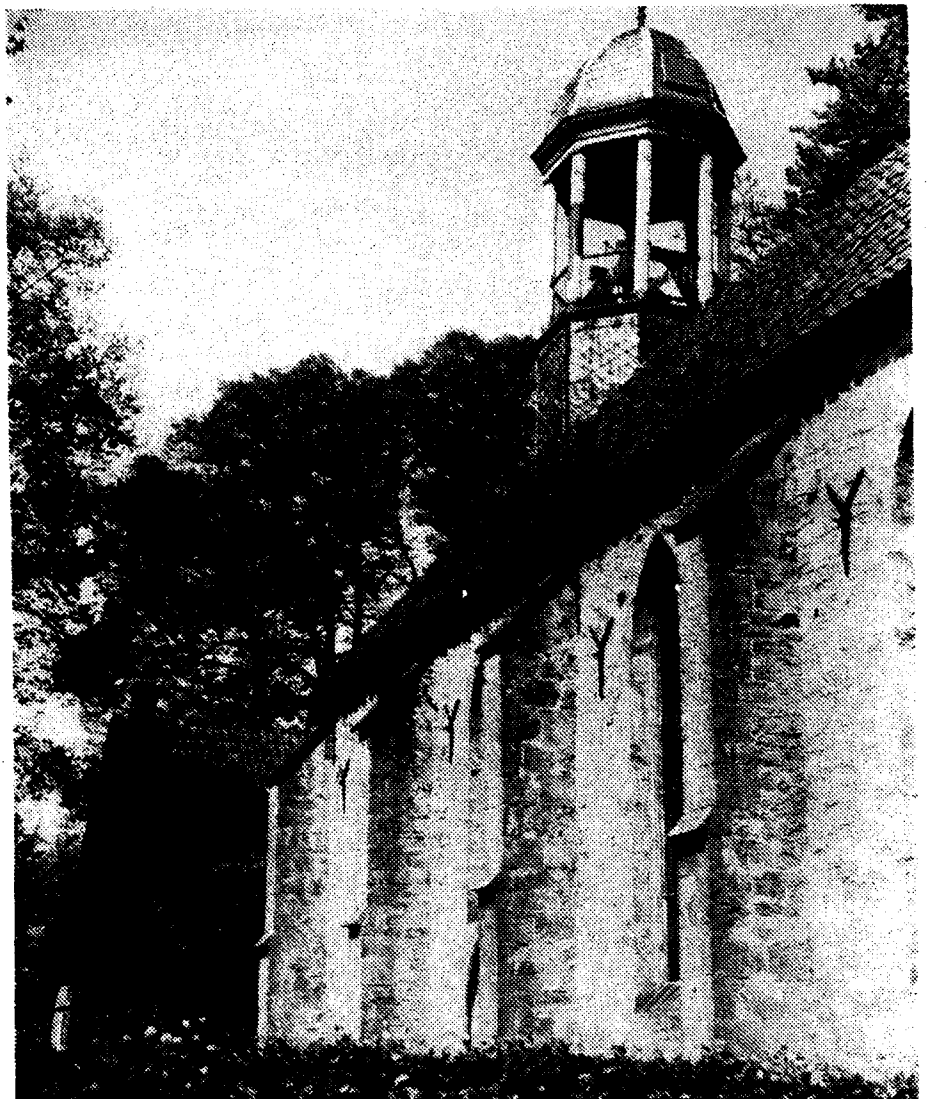
tot stand gekomen conventie niet.

Het voortgaan van de overbevissing van de zee rond IJsland waar alle grote kabeljauw al verdwenen is, leidde in 1972 tenslotte tot het besluit van het IJslandse parlement de regering te machtigen de grens tot 50 mijl uit te breiden. IJsland weigerde het daarop opnieuw ontstane geschil met Engeland aan het Internationaal Gerechtshof voor te leggen. Toch deed dit Hof op verzoek van Engeland in een „Order” van 17 augustus 1972 een beroep op de partijen geen acties te ondernemen. In IJsland gingen weer stemmen op een einde te maken aan de Amerikaanse aanwezigheid en zelfs het lidmaatschap van de NATO werd ter discussie gesteld, een houding die niet verbeterd zal zijn nu men er binnen het Atlantisch Bondgenootschap niet in geslaagd is de partijen tot elkaar te brengen. Voor de Russen zeker een reden de betrekkingen met Reykjavik waar communisten in de regering zitten, op peil te houden. Ook in 1958 behoorde de Sowjet-Unie tot een van de eerste landen die IJslands 12-mijls zone erkende.

De moeilijkheid bij de regeling van het geschil is, dat men internationaal nog ver verwijderd schijnt te zijn van overeenstemming over de kwestie van de territoriale wateren. Er zijn landen die zones tot 200 mijl uit de kust voor zich opeisen als territoriale wateren en exclusief visgebied. In 1974 moet een nieuwe conferentie die in Chili zal worden gehouden, hier klaarheid in proberen te brengen.

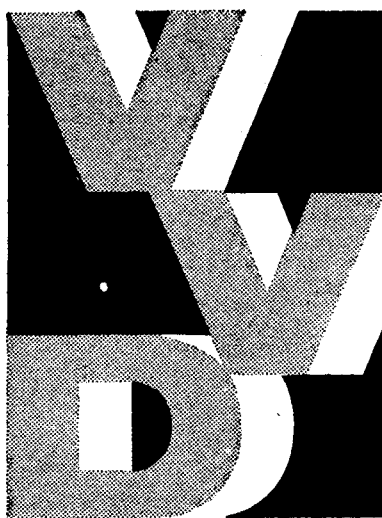
Vrije zee

Historisch gezien is het wel aardig er op te wijzen dat geschillen als die tussen IJsland en Engeland in de 16e eeuw al aanleiding waren voor verschillende oorlogen tussen Engeland en Holland. Hugo de Groot stelde in 1608 in zijn Mare Liberum, de Vrije Zee, dat iedereen toegang moest hebben tot de zee, ook voor de visserij. Holland verkeerde toen in een positie die te vergelijken is met die van IJsland. De visvangst vormde de basis voor de economie, maar anders dan IJsland had Holland de macht zijn belangen met een aanzienlijke vloot te verdedigen tegen de Britse aanspraken op eigen visgronden. Tegenover De Groot's Mare Liberum stond John Selden's Mare Clausum Seu Dominium Maris, waarin toen door Engeland het soevereine recht op de kustwateren werd bepleit. Pas toen Engeland de heerschappij over de zeeën, en niet alleen over de Europese, had overgenomen, kon men het eens worden over een internationale vaststelling van een driemijlszone als territoriaal water, de afstand die kustbatterijen konden bestrijken. Het schaarser worden van de vis heeft nu echter argumenten voor uitbreiding van deze grens verschaft. IJsland staat daarin niet alleen.

Dit is één van de oudste kerkjes van Twente, die van het zogenaamde Stift in Weerselo. Wij geven dit beeld omdat het Stift — een aantrekkelijk dorpje binnen het dorp Weerselo —, in beginsel al stammend uit de twaalfde eeuw, tot „beschermd dorpsgezicht” is verklaard.

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

vrijheid en democratie

Eerste stappen op slechte weg

door
drs. G. M. V. van Aardenne,

Financieren is moeilijker dan je denkt, zal wel de gedachte geweest zijn van de bewindslieden van het kabinet-Den Uyl, die eind juni in de laatste vergaderdagen (en -nachten) van de Kamer het financiële regeringsbeleid en de verhoging van de benzine-accijns moesten verdedigen.

De afloop is bekend: de Kamer verwierp die verhoging en het kabinet zette zich mokkend aan de voorbereiding van de begroting-1974.

Wij zijn nu drie weken verder. Er is echter alle reden om een terugblik te werpen op die financiële debatten, omdat zij een prélude vormden op wat ons op Prinsjesdag te wachten staat.

Voorjaarsnota

Daarbij is het nodig in de herinnering te roepen, dat de „voorjaarsnota” een de laatste jaren gebruikelijke tussentijdse opname is van hoe het staat met de begroting. Deze nota wordt gewoonlijk opgesteld ongeveer een half jaar vóór de miljoenennota en geeft een beeld van de afwijkingen, die ten opzichte van de in de vorige miljoenennota opgenomen begrotingen zijn opgetreden. Dergelijke afwijkingen zijn natuurlijk niet te vermijden. Indien, zoals meestal het geval is, de tegenvallers de meevallers overtreffen, bevat de voorjaarsnota ook een opgave van de posten, waarop het kabinet alsnog heeft weten te bezuinigen om het eindcijfer van de begroting op hetzelfde peil te houden.

Daar hoort een aantal ingewikkelde spelregels bij, over het al dan niet relevant zijn van begrotingsposten, waar ik hier nu niet verder op inga. Wel is van belang in gedachten te houden dat het zgn. stringent begrotingsbeleid — dat ook het kabinet-Den Uyl zegt te willen hanteren — uitgaat van een tot 5 pct. beperkte stijging van de „relevante” uitgaven (vroeger, toen onze economische groei groter was, was dit 6 pct.). Dat sluit dan aan bij de eveneens gemiddeld ongeveer 5 pct. bedragende reële stijging van de belastingontvangsten, wanneer de belastingtarieven niet worden verhoogd. De inflatie telt hierbij dus niet mee; wat daardoor nominaal méér binnen komt, dient voor dekking van de inflatiecorrectie in de loon- en inkomstenbelasting en van de loonkostenstijging van de overheid zelf (de salarissen van de ambtenaren, die dan ook niet „relevant” zijn). Ook meevallers door een gunstige en tegenvallers door een ongunstige conjunctuur worden zo geëlimineerd.

Stijgen nu die „relevante” uitgaven met méér dan 5 pct. — en is het niet mogelijk gebleken om door bezuinigingen elders compensatie te vinden — dan moet door belastingmaatregelen dekking worden gevonden om het begrotingstekort niet te doen groeien, wat immers de inflatie bevordert.

Tot zover de theorie. Het is onze stelling dat door het afwentelingsmechanisme ook belastingverhogingen inflatiebevorderend werken en dat de eerste taak van de overheid op financieel gebied dan ook is om binnen die 5 pct. te blijven. Als er incidentele tegenvallers zijn, waarvan vast staat dat zij niet in volgende jaren zullen doorwerken, is het beter deze — mits het om relatief geringe bedragen gaat — niet te dekken. Zo was het ook vorig jaar, toen de D'66-er De Goede groot misbaar maakte over een ongedekt gat in de begroting, dat hij tot tegen het miljard zag uitgroeien. Minister Nelissen bleek echter toen gelukkig te hebben: het gat bleef beperkt en incidenteel. Dit jaar zat dezelfde heer

De Goede als staatssecretaris aan de andere kant van de tafel en was hij bezig zijn eigen gaten te maken (zonder misbaar overigens).

Brief

Behalve de voorjaarsnota ontving de Kamer deze keer ook een brief van de minister-president met een lijstje van „beleids-ombuigingen”. Nu betekenen de bezuinigingen ter compensatie in de voorjaarsnota zelf óók beleidsombuigingen, maar die van de brief hadden een speciaal karakter. Daarmee namelijk meende het kabinet zichzelf en „Keerpunt” te moeten waarmaken. Dat bleek dan ook uit het lijstje: allemaal zaken waarmee groepen tevreden gesteld moesten worden en bezuinigingen op defensie. Het lijstje leek in het licht van de voorjaarsnota ietwat belachelijk. Als er op volkshuisvesting door het zachte winterweer (méér bouw!) een „tegenvaller” is van f 126 miljoen, die o.a. gecompenseerd wordt met f 41 miljoen door een gunstige prijsontwikke-

ling, dan valt een uitgaaf van f 10 miljoen voor individuele huursubsidie daarbij in het niet. Dat vond minister Gruyters zelf kennelijk ook, want tijdens de debatten werd zijn uitlating bekend, dat hij die f 10 miljoen ook nog wel in zijn begroting door bezuiniging zou kunnen vinden! Het verhoogde de kansen van het regeringsvoorstel niet, maar illustreert goed, hoezeer de brief van Den Uyl de krenten uit de pap bevatte, die verder in de voorjaarsnota bleef kleven.

Nog zoiets: f 25 miljoen voor de verlaging van de collegegelden — waarover de Kamer zich nog niet heeft uitgesproken! — stond in de beleidsombuigende brief, maar verdere beperking van de post „werkende jongeren” was netjes verstopt in de voorjaarsnota.

Om de hulp aan de hongergebieden in Afrika als „beleidsombuiging” voor te stellen zou, als het niet om zo'n droevige zaak ging, ronduit belachelijk zijn. Nu is het ergerlijk: het kabinet-Biesheuvel zou daar, zo wordt door deze opstelling gesuggereerd, niets aan hebben gedaan! En dan moet je ook van goeden roden huize zijn om de beperking met f 27 miljoen van het Rijkswegenfonds alleen in de voorjaarsnota te noemen en de beperking van de verhoging van de pensioenpremie voor de ambtenaren, door het demissionaire kabinet op grond van het Kamerdebat in februari voorbereid, als beleidsombuiging voor te stellen!

Benzine-accijns

Intussen had het kabinet al een paar dagen vóór de nota en de brief van Den Uyl kwamen, een voorstel ingediend om de benzine-accijns te verhogen en daarmee f 75 miljoen dekking te vinden. Waarvoor was toen nog niet duidelijk. En dat moest allemaal in vliegende haast worden afgehandeld. Van inspraak van betrokkenen (de vervoerders-organisaties bijvoorbeeld) kon zo natuurlijk niets terecht komen. Misschien is dat ook een beleidsombuiging...

De Kamer werd dus gevraagd f 75 miljoen te voteren voor zaken die deels nog moesten worden beslist — zoals het collegegeld — of om veranderingen aan te brengen in reeds vastgestelde begrotingen — zoals van CRM, om indertijd verworpen amendementen alsnog uit te voeren. En dat zonder een goede toelichting op bijvoorbeeld de effecten die van deze accijnsverhoging te verwachten zijn. De buit moest binnen!

Het is duidelijk dat onze fractie tegen was, zoals de heer Koning, die de accijnsverhoging behandelde (ik nam de voorjaarsnota en de brief van Den Uyl voor mijn rekening) onder woorden bracht.

Beide confessionele regeringspartijen stelden zich verschillend op. De KVP aanvaardde de bezuiniging op defensie, maar vond dan een verhoging van de accijns met 1,5 cent genoeg, omdat over een aantal „ombuigingen” pas later een beslissing zou worden genomen. De ARP meende dit laatste ook, maar bleef met ons van mening, dat zulks ook voor de defensiebezuiniging moest gelden en zocht het dus — ter dekking van de mindere pensioenbijdragen der ambtenaren — in een tijdelijke verhoging. De 1,5 cent werd verworpen, de tijdelijkheid van de ARP werd aangenomen. Maar toen stemde de KVP tegen het wetsontwerp zelf, dat zo sneuvelde. Den Uyl „sadder and wiser” achterlatend. Het onderlinge klimaat tussen de rege-

VERVOLG OP PAGINA 5

Vakantie

In verband met de zomervakantie verschijnt Vrijheid en Democratie deze maanden minder frequent. Het eerstvolgende nummer zal gedateerd zijn vrijdag 17 augustus. Daarna verschijnt ons blad op vrijdag 14 september. Vervolgens wordt de veertiendaagse verschijning hervat: 28/9, 12/10, 26/10 etc.

Uit de inhoud

- Van Mierlo's aftocht onder de loep (pagina 3).
- Mr. H. van Riel over eigen standpunten (pagina 5).
- Farmacie in Zweden (pagina 7).

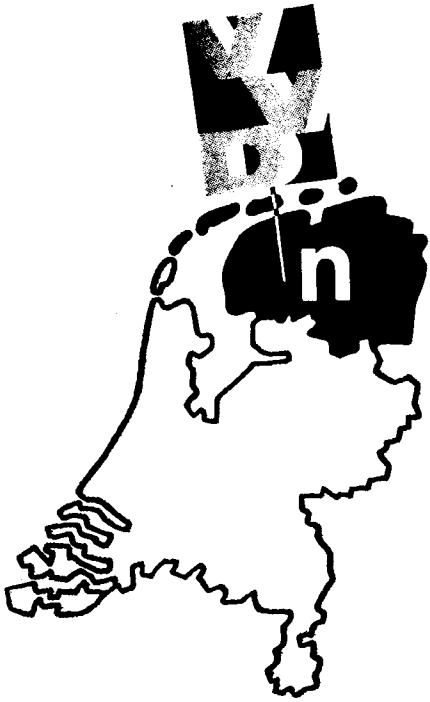
Huwelijk van drs. D. J. D. Dees

Het lid van de Tweede Kamer voor de VVD, drs. D. J. D. Dees, zal op 17 augustus te Breda in het huwelijk treden met mejuffrouw M. E. Maas. Wij wensen het jonge paar, dat zich in Breda zal vestigen, veel geluk.

Liberaal burgemeesters

Tot ons genoegen kunnen wij berichten dat wederom drie liberale burgemeesters zijn benoemd, en wel de heer mr. J. G. C. Wiebenga tot burgemeester van Eelde, de heer drs. O. van Diepen tot burgemeester van Slochteren, en de heer W. Cattel tot burgemeester van St. Maarten. Wij wensen hun een goede ambtsperiode toe.

W. F. Borgesius jubileert

De Asser VVD-wethouder Willem Frederik Borgesius (62) gaat een gedenkwaardig jubileum vieren. Op 15 juli namelijk was hij maar liefst een kwart eeuw lid van de gemeenteraad van Assen. Wethouder is de heer Borgesius sedert 9 december 1964. Ten aanzien van de jubileumviering is hij wel een beetje over tijd, „maar”, zegt hij, „ik ga er nog wel iets aan doen”. Het is zijn bedoeling in de loop van deze maand met een receptie aandacht te schenken aan deze voor hem zo belangrijke periode in zijn leven.

In de Drents Groningse Pers is uitvoerig aandacht besteed aan de jubilerende wethouder Borgesius. Een citaat: „Voor mij het absolute hoogtepunt is geweest, dat het nieuwe provinciehuis buiten het centrum gebouwd is. Dat is mijn onemanshow geweest. Waarom de NAM wel buiten de stad en het provinciehuis niet, heb ik destijds gesteld. Iedereen, ook de commissaris van de koningin, heb ik daarvan kunnen overtuigen. Het gemeentehuis hoort in het centrum te staan en het provinciehuis niet”.

Willem Frederik Borgesius zegt ook: „Er is een tijd van komen en van gaan. Als men mij zou vragen na de huidige periode nog een paar jaar te willen blijven, zou ik dat zeker doen. Ik vind overigens wel, dat je op moet stappen, als je vijftig jaar bent geworden. Ik heb dus nog drie jaar de tijd”.

Jongste burgemeester

Eelde krijgt de jongste burgemeester van Nederland: de 26-jarige VVD'er mr. J. G. C. Wiebenga uit Leiden. Hij is nog voorzitter van de VVD-fractie in de gemeenteraad van Leiden en wetenschappelijk medewerker van de Rijks-

universiteit ter plekke. Op 1 augustus zal hij in Eelde als burgemeester worden geïnstalleerd.

Mr. Wiebenga: „Het geeft mij geen speciaal gevoel de jongste burgemeester van Nederland te zijn. Ik vind overigens, dat het criterium leeftijd er niet toe doet. Je moet iemand op zijn merites beoordelen en ik hoop, dat men over een jaar of zo kan zeggen, dat ik het in me heb. Ik heb altijd burgemeester willen worden. Mijn hele studie heb ik daar op afgestemd. Het lijkt me ontzettend fijn werk”.

Drentse geschiedenis

Niet uitgesloten is dat op vrij korte termijn een begin wordt gemaakt met het schrijven van een boek over de geschiedenis van Drenthe. Als het zover zal komen, is dat niet in de laatste plaats te danken aan de heer A. J. Evenhuis, die namens de VVD zitting heeft in de provinciale staten van Drenthe.

Gezien de snelle ontwikkeling van Drenthe vindt de heer Evenhuis de tijd rijp, dat de geschiedenis van de provincie in een lijvig boek wordt vastgelegd. „Niet simpel van opzet, maar een goed doorwrocht werk”, aldus de heer Evenhuis. Volgens hem mag daarvoor best een historicus worden aangetrokken in tijdelijke dienst. De heer Evenhuis: „Een dergelijk handboek mag wel een ton kosten”.

Groningen

In de gemeenteraad van Groningen is het VVD-raadslid mevrouw S. A. van der Laan-Koppius opgevolgd door mr. G. Kroeb, voorlichter van de Rijksuniversiteit in Groningen. Met een korte onderbreking van een half jaar heeft

mevrouw Van der Laan vijftien jaar deel uitgemaakt van de gemeenteraad van Groningen. Mevrouw Van der Laan heeft gekozen voor het hoofdbestuurslidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen. Beide functies kostten haar zoveel tijd, dat er niet langer gecombineerd kon worden.

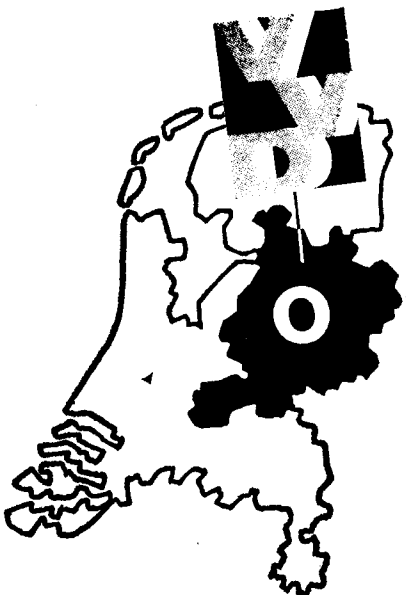
Afdeling Zuidwolde

Zuidwolde — De plaatselijke VVD-afdeling heeft tijdens een bestuursvergadering eenparig haar grote bezorgdheid uitgesproken over wat zij noemt „de steeds feller wordende links gerichte agressieve radio- en televisieprogramma's”. Vooral de NOS maakt zich volgens de Drentse afdeling schuldig aan eenzijdig gerichte programma's. De VPRO vestigt volgens haar met nadruk de aandacht op bepaalde groeperingen en maakt misbruik van radio en televisie door meerdere personen te beledigen en in een kwaad daglicht te stellen. Gezien het beleid dat in Nederland wordt gevoerd wat de verdeling van luister- en kijkgelden betreft, meent het bestuur van de VVD-afdeling Zuidwolde dat iedere burger recht heeft op verantwoorde en zo mogelijk onpartijdige voorlichting, vooral door instellingen die door luister- en kijkgelden worden gefinancierd.

Aankondigingen

31 AUGUSTUS

H. J. L. Vonhoff (lid Tweede Kamer) spreekt op het Fries scheidsrechteweekend over „Leiders maar geen heersers gevraagd” (20.00 uur, jongensinter-naat Aekinga te Appelscha).

Stadsvernieuwing Arnhem

De gemeenteraad van Arnhem is 21 juni in een speciale vergadering bijeengekomen om de nota Stadsvernieuwing Klarendal en St. Marten te bespreken. Ook het beschikbaar stellen van een krediet voor de renovatie van vier proefpanden in de wijk Klarendal kwam tijdens die vergadering aan de orde. Van de twee genoemde wijken is Klarendal de oudste. Er staan voor het merendeel zeer oude woningen. De kwaliteit van de huizen in St. Marten is iets beter. Het hele gebied telt nog 2809 woningen na de afbraak van 625 krotten. Van de nog staande huizen, is een complex van 316 nog goed. Van de resterende 2493 woningen zijn er 51 goed, 1712 matig en 730 uitgesproken slecht volgens de normen die zijn opgesteld door een projectgroep. Nieuwbouw van 2500 woningen is binnen dit gebied onuitvoerbaar. Bij een dichtheid van 45 woningen per hectare is er plaats voor ongeveer 1200 woningen, zodat dan 1300 gezinnen naar elders zullen moeten doorstromen. Bij een dichtheid van 60 per hectare, zullen ongeveer duizend gezinnen bereid moeten zijn te verhuizen.

De woningen worden voor het merendeel bewoond door de minst draagkrachtigen die dus aan andere woningen in de lagere huurklasse moeten worden geholpen. Van de bovengenoemde groep van 2493 huizen is ongeveer de helft het eigendom van de gemeente Arnhem. Ongeveer 250 zijn in het bezit van een woningbouwvereniging en de rest is in handen van kleine beleggers en enige huurders/eigenaren. De problematiek van Klarendal en later ook die van St. Marten, heeft de raad van Arnhem jarenlang beziggehouden. De VVD die pas sinds 1970 in het Arnhemse college van B. en W. is vertegenwoordigd, heeft steeds voorgesteld dat de oorspronkelijk voorgestelde aanpak onjuist is. Die kwam erop neer dat eerst de hele wijk gesloopt zou moeten worden om vervolgens een compleet nieuwe wijk te bouwen. Volgens de VVD zou dat tot grote

problemen voor de plaatselijke bewoners en middenstand leiden. Zij heeft altijd betoogd dat alleen een partiële aanpak met bloksgewijze sloop en gelijktijdige nieuwbouw een aanvaardbare oplossing biedt. Tegen de té ambitieuze plannen van de diverse Arnhemse colleges van B. en W. in het verleden, is door de VVD aangevoerd dat een iets minder mooie wijk — gebaseerd op het oude stratenplan — de voorkeur verdient. Deze oplossing van het probleem Klarendal zou minder ellende veroorzaken en een snelle verpaupering tegengaan.

Pas de laatste jaren, toen de toestand voor de bewoners van Klarendal snel slechter was geworden, ging het college óm en ging het meer voelen voor een partiële aanpak. Dat gebeurde mede onder invloed van een inmiddels ingestelde projectgroep en de opvatting van het wijkcentrum. Er werd gedacht aan nieuwbouw op de kaalbeslagen stukken, tijdelijk herstel (ten dele gevolgd door afbraak en nieuwbouw in fasen, ten dele gevolgd door renovatie in fasen) en aan rehabilitatie. Het raadsvoorstel hield naast de nota stadsvernieuwing (waarin de mogelijkheid van renovatie van panden in Klarendal niet werd uitgesloten), een voorstel in tot renovatie van vier proefpanden (acht woningen). Daarvoor werd een krediet gevraagd van 230.000 gulden.

Ofschoon het ging om de renovatie van zeer oude, slechte woningen die ook na renovatie slechts verbeterde krotten zouden zijn met dezelfde gebrekkige indeling, was de fractie aanvankelijk bereid de proef te nemen, omdat de uitslag daarvan kon bijdragen tot het antwoord op de vraag of renovatie haalbaar zou zijn. Essentieel voor de beantwoording van die vraag was naar de mening van de VVD-fractie de wetenschap in welke mate de eigenaren 20.000 tot 30.000 gulden op tafel zouden kunnen of willen leggen voor het opknappen van hun

Aankondigingen

9 AUGUSTUS

Mr. H. E. Koning (lid Tweede Kamer) spreekt op een door het ministerie van onderwijs en wetenschappen georganiseerde zomercursus voor Nederlandse taal en cultuur ten behoeve van buitenlanders (16.00 uur, internaat De Westhelling, Sophiaweg 8 te Nijmegen).

vrijheid en
democratie

• De redactie van **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

nder de loep

• Van Mierlo's aftocht

Er zit een groot stuk politieke en persoonlijke dramatiek in het heengaan van mr. Hans van Mierlo als leider van de Tweede-Kamerfractie van D'66. Toen vooral dank zij zijn onverdroten ijveren D'66 zich in het zicht der verkiezingen van november 1972 samen met de PPR aan de PvdA verbond (om het onvriendelijker „uitleverde“ maar niet te bezigen), kreeg Van Mierlo in het „schaduwkabinet“-Den Uyl zitting als vice-minister-president. Dat lag ook voor de hand. Mr. Van Mierlo's fractie telde sedert april 1971 elf zetels, tegenover de schamele twee zetels van de toen nog onbetekenende PPR.

De Kamerverkiezing van november 1972 leidde voor D'66 echter tot een debacle. Zij verloor 40 pct. van haar aandeel en viel dienovereenkomstig van elf op zes zetels terug. De PPR van De Gaay Fortman jr. schoot van twee naar zeven zetels omhoog en overtrof daarmee in één klap D'66 zelfs in zeteltaal. Reeds op deze grond kwam dat vice-premierschap van de heer Van Mierlo eigenlijk al in de lucht te hangen. En toen, tegen alle stellige verzekeringen in, de links-radicalen drie en twee van de drie confessionele partijen (de KVP en de ARP) elkaar na veel kromme sprongen toch in een kabinet-Den Uyl wisten te vinden, was deze post voor de fractieleider van D'66 uiteraard geheel verkeken. Zij viel toe aan de KVP'er mr. Van Agt. Maar dat niet alleen. Mr. Van Mierlo kreeg zelfs in het geheel geen zitting in het kabinet. De voor de nu zo geslonken club van D'66-ers slechts beschikbare ene zetel werd bezet door drs. Gruijters.

Desgevraagd lichtte de heer Van Mierlo op vragen van journalisten en televisie-commentatoren toe, dat hij zich als lijsttrekker verantwoordelijk voelde voor het échec bij de verkiezingen van november. Daarom vond hij zich de aangewezen man om zich terug te trekken. Bovendien echter was hij van mening dat in de komende regeerperiode de Kamer een zeer grote macht zou hebben. Hij achtte het derhalve „de moeite waard“ om fractievoorzitter te blijven.

Tegen de achtergrond van deze laatste, begin mei afgelegde verklaring kwam zijn op 26 juni verschenen aankondiging, dat hij zich in september a.s. niet herkiesbaar zou stellen als fractieleider, opnieuw als een donderslag, zij het zonder de spreekwoordelijke heldere hemel.

Spanningen binnen de fractie, die voor een groot deel in de persoonlijke sfeer liggen, waren de oorzaak van dit besluit. Anders dan hij gehoopt en verwacht had, bleek de „onderlinge irritatie“ toch nog niet verdwenen. Mr. Van Mierlo, die wel Kamerlid zal blijven, wordt nu als fractievoorzitter opgevolgd door dr. J. C. Terlouw, die sinds 1971 lid is van de Tweede Kamer.

Oud- de ervaren politicus, wist het al: de politiek is (dikwijls) een hard bedrijf.

• „Christen-democratisch Appel“

KVP-partijvoorzitter dr. De Zeeuw heeft het van stonde af aan als zijn taak beschouwd, samen met de ARP en de CHU een nieuwe, „open partij“ tot stand te brengen. Een partij met een uitgesproken voorkeur voor samenwerking met links (daarmee bedoelend de PvdA en haar bondgenoten) en waarin naast het evangelie ook andere inspiratiebronnen (zoals het „humanisme“) als gelijkwaardig zouden worden erkend.

Wij hebben dat laatste altijd een grote illusie genoemd, gezien de opvattingen in de ARP en de CHU. En op de partij (raads)vergaderingen van de drie confessionele partijen van 22/23 juni jl. is zijn droom dan ook in rook opgegaan. Althans voor wie schijn en wezen weet te onderscheiden.

Naar de schijn is het geconstrueerde „Christen-Democratisch Appel“ (CDA) de aanzet tot die ene nieuwe partij en is, met kunst en vliegwerk, op de drie — afzonderlijke — vergaderingen de in ons vorige nummer reeds besproken resolutie aangenomen.

Het ontwerp voor die resolutie, geba-

seerd op de eerdere nota getiteld: „Op weg naar een verantwoordelijke maatschappij“, liet in wezen al weinig van de beoogde „openheid“ en „gelijkwaardigheid“ heel. Maar om alle twijfels uit te sluiten is in de anti-revolutionaire partijraadsvergadering nog een amendement aanvaard, waardoor aan de desbetreffende passage uit de resolutie nog is toegevoegd: „En die zich daartoe laat gezeggen door 'e verplichtende norm van het evangelie, zodat er geen sprake kan zijn van gelijkwaardigheid van andere inspiratiebronnen.“

Als altijd wordt tegelijk toch weer op twee paarden gewed, doordat het „Christen-democratisch Appel“, als voorlopig „samenwerkingsorgaan“ van de drie partijen, zich tot „het gehele Nederlandse volk“ richt en het mogelijk maakt om ook rechtstreeks (dus niet via het lidmaatschap van een der drie samenwerkende partijen) als lid van het CDA toe te treden.

Wie van een zo gewrongen en politiek dubbelzinnige figuur nog enig werkelijk succes verwacht en op enigszins grote schaal tweede-rangs leden of aanhangers ziet komen, is wel een erg grote optimist! Ongeloofwaardig doet ook het beroep aan, dat de resolutie doet op de fracties van de drie partijen, om hun werkwijze dusdanig te integreren, dat tussen nu en het najaar 1973 (wanneer de volgende stap zou moeten worden gezet) „de eensgezindheid van de drie partijen wordt weerspiegeld in het beleid van de fracties.“

Van die drie fracties staan immers twee in beginsel achter het kabinet-Den Uyl, terwijl de derde (de CHU) tot de oppositie behoort. En enkele dagen na de aanvaarding van bedoelde resolutie stonden zelfs beide confessionele regeringspartners in een voor het kabinet politiek belangrijke kwestie als die van de verhoging van de benzine-accijns tegenover elkaar: de ARP-fractie stemde unaniem voor, de KVP-fractie even unaniem tegen het regeringsvoorstel.

De in de resolutie gevraagde eensgezindheid was dus meteen alweer zoek!

• Defensie-narigheden

Dat de defensie het grote slachtoffer zou worden van het optreden van het nieuwe Kabinet-Den Uyl, kon men op zijn vingers natellen. Dat minister Vredeling zeker niet tot de uiterste linker-vleugel van de PvdA behoort, verandert daar nauwelijks iets aan. Hij kan geen stap verzetten of hij wordt voor de voeten gelopen door socialistische linker-vleugelaars, fanatieke PPR-lieden of sinds het optreden van dit kabinet als „overwinnaars“ rondstappende VVDM-ers.

Onder de druk van die défaitistische achterban werd het verbod tot het bunkeren door schepen van de Koninklijke Marine in een Zuid-Afrikaanse haven uitgevaardigd. De in de gehele Navo en overall elders bestaande militaire groetplicht werd afgeschaft. Het vliegfeest bij Arnhem kon het nog ter nauwernood halen, dank zij het feit dat het al in zo'n vergaande staat van voorbereiding was. Een VVDM-delegatie werd zo ongeveer het eerst door de minister ontvangen en kreeg volgens de lezing van deze delegatie (door de minister, enigszins aangedikt) genoemd) van de minister de verzekering dat „harde acties“ van de Vereniging van Dienstplichtige Militairen voor hem „volstrekt geen reden vormen“ om het (herstelde) overleg te verbreken.

Het zijn ook deze zelfde heren van de VVDM die de krankzinnige theorie zijn komen verkondigen, dat wanneer aan ambtenaren het stakingsrecht zou worden toegekend, dat „recht“ ook aan militairen moet worden gegeven. Een reden te meer m.i. om dat stakingsrecht voor ambtenaren (die ten slotte in dienst van de gemeenschap zijn) af te wijzen. Eveneens heeft de VVD zich uitgesproken tegen een deelnemen van de krijgsmacht als zodanig aan de viering van het regeringsjubileum van Koningin Juliana. Minister Vredeling, wederom onder druk gezet schijnt als compromis aan te sturen op een beperking tot een „aanvaardbaar minimum“ aan militair vertoon. We onderschrijven hier volkomen een hoofdartikel in het „Algemeen Dagblad“ (en „Het Vaderland“), waarin betoogd werd dat het toch te ver gaat om de krijgsmacht weg te stoppen alsof

die er eigenlijk niet bijhoort. „De defensie was en is nog steeds een van de waarborgen van onze vrijheid en zelfstandigheid en als zodanig een uiterst belangrijk en ook wezenlijk deel van onze samenleving.“

Men kan het veilig zien als een demonstratie tegen de negatieve krachten die zich steeds rumoeriger en drierster tegenover ons defensie-apparaat opstellen, dat het Arnhemse vliegfeest van de jubilerende Koninklijke Luchtmacht, waar 100.000 bezoekers werden verwacht, in werkelijkheid door naar schatting het dubbele aantal mensen (in tegenwoordigheid ook van koningin Juliana en prins Bernhard) werd bezocht.

En ondertussen blijft het kabinet bij zijn voornemen, om nog voor het lopende begrotingsjaar en dus op een door het parlement reeds aanvaarde begroting, alsnog f 63,5 miljoen te bezuinigen. We zijn benieuwd of de ARP en de KVP ook dat zullen slikken.

• Pikant vraaggesprek

Op de anti-revolutionaire prof. De Gaay Fortman drukt de zware en niet te benijden verantwoordelijkheid, dat hij het kabinet-Den Uyl in feite heeft mogelijk gemaakt. De heer Den Uyl heeft dat in de „Haagse Post“ onlangs nog eens erkend. En zelf zegt de heer De Gaay Fortman hierover: „Ik achtte het in het landsbelang (!) dat het kabinet-Den Uyl, dat Burger voor ogen stond, er zou komen. Ik heb hem gezegd, in principe niet afwijzend te staan tegenover een ministerschap, om „een daad te stellen“. Ik was het niet eens met het beleid van de Tweede-Kamerfractie van de ARP.“

Of hij achteraf veel plezier heeft — en verder zal hebben — van zijn besluit, lijkt echter de vraag. Uitlatingen in een vraaggesprek, dat de „Haagsche Courant“ onlangs met hem had, doen daar namelijk sterk aan twijfelen. In de eerste plaats bevestigt hij daarin de destijds reeds circulerende berichten, dat hij zich bij de minister-president beklagt heeft over het „uitlekken“ van discussies in de ministerraad. Hij zegt daarover woordelijk: „Kort geleden zat ik hier tegenover een wethouder een standpunt te verdedigen. De man keek wat meewarig. Hij wist mij te vertellen dat enkele collega-ministers een ander standpunt hadden. Mijn onderhandelingspositie was ondergraven. Daar ben ik verrekt nijdig om geworden.“

Pikanter nog is de wijze waarop de minister in zijn gesprek met het Haagse blad reageerde op enkele stokpaarden van regeringsbondgenoot D'66. In verband met de voorbereiding van de gehele herziening van de Grondwet, waaraan vóór hem onder de ministers Toxopeus en Geertsema al is gewerkt, herinnerde de ondervragende journalist, P. Riemersma, de minister eraan, dat de gekozen minister-president zich mag verheugen in de zeer bijzondere belangstelling van D'66. Vlak voor zijn aftreden als fractievoorzitter in de Tweede Kamer verklaarde mr. Van Mierlo nog publiekelijk, dat zijn partij met een initiatiefvoorstel zou komen als de regering op dat punt te lang zou dralen. Ook gaf deze te verstaan, dat de nieuwe staatssecretaris van justitie, prof. Glasstra van Loon, namens D'66 „impulsen“ zou uitzenden naar Binnenlandse Zaken.

Minister De Gaay Fortman reageerde hierop droogjes, dat het „meneer Van Loon“ natuurlijk vrij stond om een brief te sturen, maar, zo voegde hij daaraan toe: „Tijdens de formatie heb ik nadrukkelijk gezegd, dat ik niet bereid ben verantwoordelijkheid te delen met een andere bewindsman op het punt van de verandering van de Grondwetsherziening.“ Daarmee was die post voor kandidaat-minister Van Mierlo ook verkeken.

Het is duidelijk: minister De Gaay Fortman is niet van plan zich te laten opjagen door de haast, welke D'66 op dit punt met de Grondwetsherziening zou willen maken.

De gehele herziening zou, zo meent de minister daardoor wel eens in gevaar kunnen komen. Hij hoopt in februari volgend jaar met een nota te komen. „Maar als je de gehele herziening wilt frustreren, moet je er één punt uitlichten.“ Aldus de bewindsman van Binnenlandse Zaken aan het adres van D'66.

Prikkels

• Redacteur Th. W. Westerwoudt in NRC/Handelsblad naar aanleiding van de persconferentie van mr. Van Mierlo: „Iedereen verwachtte de aankondiging van een nieuw „krankzinnig avontuur“, een strategisch plan om bijvoorbeeld het partijbestel en staatsbestel om te turnen. Als een donderslag bij heldere hemel kwam de mededeling, dat deze relatief jeugdige, sympathieke, impulsieve, intellectuele en soms wat abstract-vage en verstrooide politieke leider er de brui aan geeft“.

• VVD-fractievoorzitter H. Wiegel in een rede te Dokkum, eind juni: „De maand juni kan voortaan in plaats van hooimaand beter blundermaand worden genoemd. Het kabinet-Den Uyl heeft

in de korte tijd dat het aan het bewind is een reeks van goedkope stunts, verkeerde beslissingen en gevaarlijke blunders uitgehaald“.

• Uit een artikel van de parlementaire redactie van „De Volkskrant“: „Er zijn vele goede redenen te bedenken om niet te haastig te zijn met districtenstelsels en gekozen ministers-presidenten. De meest praktische is, dat een tweederde meerderheid nog niet in zicht is“.

• Uit een hoofdartikel in De Tijd naar aanleiding van het aftreden van mr. Van Mierlo als fractievoorzitter: „Men heeft hem met gretigheid het zand onder de voeten weggegraven. Van Mierlo heeft D'66 groot gemaakt en D'66 heeft Van Mierlo klein gekregen“.

Ongerustheid in Limburg

In Limburg weet men nog steeds niet goed wat men van het kabinet-Den Uyl nu allemaal wel mag verwachten. Natuurlijk is het nog een beetje vroeg en moet men de nieuwe club de kans geven op adem te komen. Maar van de andere kant zal men toch moeten kunnen begrijpen dat men in Limburg van ongeduld staat te trappelen. Niet voor niets hebben Den Uyl c.s. diverse keren duidelijk gesteld dat „het in Limburg toch veel anders zou kunnen”. Niet voor niets toch werd voor de jongste verkiezingen herhaalde malen een voor Limburg geheel nieuwe aanpak voorspeld als de PvdA maar eens regeringsverantwoordelijkheid zou krijgen. Die nieuwe aanpak zou dan vooral betrekking hebben op de herindustrialisatie en de ruimtelijke ordening. Er was sprake van de oprichting van een Fonds voorzieningen herindustrialisatie, er zou een onderzoek worden ingesteld naar de stand van zaken op het punt van de nieuwe werkgelegenheid en afhankelijk van de resultaten van dat onderzoek zou het besluit ten aanzien van de laatste mijnen opnieuw worden bezien.

En dat alles onder het motto dat er in Limburg nog veel te redden zou zijn, mits maar de nodige haast zou worden betracht.

Minister Lubbers, op oriëntatiebezoek in Heerlen, hield de boot echter nog een beetje af. „Het is niet zo dat Den Uyl nu al tegen mij gezegd zou hebben dat het zo of zo moet. Ik ga datgene wat ik hier gehoord heb eerst eens goed bestuderen. Maar het is niet uitgesloten dat de visie van de heer Den Uyl op een gegeven moment de doorslag zal geven”, zei hij.

Vice-premier Van Agt toonde zich enkele dagen daarvoor, eveneens in Heerlen, al even voorzichtig. „Natuurlijk doen wij iets voor het zuiden. Maar we zijn pas enkele weken bezig en de algemene formule moet nog worden uitgewerkt. Ik wil best over een jaar nog eens terugkomen als er meer plannen zijn ontwikkeld. Want tal van zaken moeten nog worden ingevuld. Ook die

van het te voeren regionale beleid. U zult trouwens begrijpen dat ik praktisch precies dezelfde vragen krijg in Brabant, Twente, enz.”.

De aanwezige „KVP-vrienden” namen dat niet, natuurlijk. Men maakte hem duidelijk dat Limburg nauwelijks nog genoeg kan nemen met beloften die afhankelijk zijn van eventueel nog in te stellen commissies. Waarop Van Agt: „Ik houd niet van beloften doen waarvan ik niet zeker weet of ik ze voor 100 procent kan waarmaken, maar als dat u geruststelt wil ik wel zeggen dat ik van mening ben dat het regeringsbeleid t.a.v. Zuid-Limburg onverkort moet worden voortgezet”.

Enfin, daar kan deze provincie het dan weer mee doen. Maar intussen zal in 1975 de laatste mijn gesloten zijn en zullen nog 7000 mijnwerkers onderdak moeten vinden. Intussen blijft de pendel toenemen. Intussen is er nog steeds geen volledige zekerheid over hoe het nu verder gaat met de 'Achtste Medische Faculteit' en met de overplaatsing van het CBS. En intussen is een nieuwe industrie in geen velden of wegen te bespeuren. Terwijl het aangrenzende Belgisch-Limburg in de eerste helft van dit jaar bijna 4000 nieuwe arbeidsplaatsen wist te claimen, haalde Nederlands-Limburg er nauwelijks vijftig. Kortom het ziet er allemaal niet zo rooskleurig uit en voor mensen die in Limburg nog veel willen redden, is erge haast dus wel geboden.

De Limburgse KVP-Kamerleden Bremen en Notenboom, de enigen die geen steun hebben verleend aan de totstandkoming van het nieuwe kabinet, waren samen met hun twee andere Limburgse collega's aanwezig tijdens de bijeenkomst in Heerlen waarop Van Agt en De Zeeuw „verantwoording” kwamen afleggen, hoewel zij alle vier in eerste instantie nog niet eens op de hoogte waren gesteld van deze partijbijeenkomst.

De heer Bremen maakte van de gelegenheid gebruik door de ongerustheid van Limburg nog eens duidelijk kenbaar te maken. „De komende maanden zal moeten blijken of de uitspraken die

destijds door de PvdA zijn gedaan over „dat het in Limburg ook anders kan” bewaarheid zullen worden. Maar er rijzen bij mij toch wel ernstige vragen en ik maak mij toch wel ernstige zorgen, juist gezien de internationale ligging van deze provincie, over de verdere ontwikkeling van het fiscale klimaat in Nederland, bijvoorbeeld op het punt van de vennootschapsbelasting”, zei de heer Bremen.

Hij kreeg die avond verreweg het meeste applaus.....

Staten en raadsleden

Het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden van de VVD heeft 21 juni in Amersfoort een bijeenkomst gehouden met de voorzitters van de landelijke statenfracties van onze partij. De bijeenkomst was bevestigd om het concept-provincieprogramma 1974 vast te stellen en om de komende verkiezing van de Eerste Kamer (2 juli 1974) te bespreken.

Het provincieprogramma dat in eerste concept is besproken op de bijeenkomst in Den Bosch met de statenleden op 11 mei, geeft niet meer dan richtlijnen voor de verschillende provincieprogramma's. Het is een rompprogramma dat per provincie eventueel kan worden aangevuld. De opmerkingen die in Amersfoort werden gemaakt, zullen worden verwerkt. Daarna zullen de richtlijnen aan het dagelijks bestuur worden aangeboden ter goedkeuring.

Aankondigingen

24 AUGUSTUS

H. J. L. Vonhoff en mej. mr. A. Kappene van de Coppello (leden Tweede Kamer) spreken op de oprichtingsvergadering van de afdeling Geleen (café d'Heremiet, Kluis 50 te Geleen).

G. W. Keja (lid Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling 's-Hertogenbosch (te Sint Michielsgestel).

Zweelo (Dr.) te huur woonhuis-boerderij

nà 4 aug. Tevens 3 sl.kamers, logies met ontbijt. Warme maaltijd mogelijk in dorps-hotel.

Brugstraat 8 - Telefoon 05917-612 of 264.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Najaarsconferentie

Van vele zijden ontvingen wij het verzoek te willen overwegen de Najaarsconferentie op vrijdagavond te beginnen en te eindigen op zaterdagmiddag. Het zou n.l. voor de vrouwen met kinderen moeilijk zijn het hele weekend van huis te zijn. Voor de werkende vrouwen zal het daarentegen juist weer bezwaarlijk zijn om op vrijdagavond te beginnen, daar zij dan eventueel de middag vrijaf moeten nemen.

Het bestuur zou graag aan de wensen van beide categorieën VVD-vrouwen tegemoet willen komen, maar dat kan nu eenmaal niet tegelijk. Wij hebben besloten bij wijze van proef dit jaar de conferentie te laten beginnen op vrijdagavond 19 oktober a.s. en te beëindigen op zaterdagmiddag 20 oktober a.s.

Aangezien de accommodatie op de Pietersberg niet meer toereikend is, zal de conferentie worden gehouden in het congrescentrum „De Blije Wereld” te Lunteren. Van het station Lunteren is geen verbinding met het openbaar vervoer naar het congrescentrum; wel zijn er enkele taxis aan het station beschikbaar. Wij willen trachten om van het station Lunteren om bijv. 17.20 uur een busje te laten rijden naar het congrescentrum zodat de treinreizigers tijdig voor het diner aanwezig kunnen zijn. Dit busje zal dan zaterdagmiddag de deelnemers weer naar het station brengen. Er zullen ongetwijfeld deelnemers zijn die per auto naar Lunteren gaan en nog plaatsruimte hebben.

Zou u dan zo vriendelijk willen zijn mede-congressisten uit uw woonplaats een lift aan te bieden?

Het programma en nadere bijzonderheden zullen tijdig worden bekend gemaakt in onze rubriek in Vrijheid en Democratie.

Vakantie

In verband met mijn vakantie 24 juli t/m 10 aug. a.s. verzoek ik u vriendelijk gedurende deze periode dringende correspondentie en kopij voor deze rubriek te willen toezenden aan de 2e secretaresse, mevr. A. F. Bonthuis-Wunderl, Hugo de Grootlaan 41 te Middelburg, tel. 01180 - 3872.

E. d. R.-S.

Vragenlijsten

De door mevr. mr. E. Veder-Smit opgestelde vragenlijst over euthanasie is thans rondgezonden. De antwoorden dienen vóór 1 nov. a.s. bij de secretaresse, mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212 te Den Haag, te worden ingezonden.

In september a.s. zal een eveneens door mevr. Veder opgestelde vragenlijst over „de huisarts” worden rondgestuurd; de antwoorden hiervoor worden vóór 1 jan. 1974 verwacht.

Voorts ligt het in de bedoeling om begin 1974 een vragenlijst over „Het basisonderwijs” te doen uitgaan.

Het bestuur zal het bijzonder op prijs

stellen als in de vrouwen- en discussiegroepen alle 3 lijsten in het komend seizoen behandeld worden en er geen keus van één of twee uit gemaakt wordt. Uiteraard kunnen de lijsten ook individueel worden beantwoord.

Het is voor ons zeer belangrijk om te weten hoe onze VVD-vrouwen over bepaalde vraagstukken denken.

Confectie-cao's

Het Nederlandse Vrouwen Comité, waarbij aangesloten 22 landelijke vrouwenorganisaties, totaal omvattende ± 1 miljoen leden, verzond de volgende brief aan de minister van sociale zaken:

Het Nederlandse Vrouwen Comité heeft met bezorgdheid kennis genomen van de ontwerp cao's en de vastgestelde cao's van de confectie-industrie, waarin het principe van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijkwaardige arbeid niet wordt toegepast.

Met verwijzing naar art. 119 van het Verdrag van Rome, de VN-resolutie 3010 (XXVII) op 18 december 1972 aangenomen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en naar conventie nr. 100 van de IAO, welke door Nederland op 16 juni 1971 is geratificeerd en die voor Nederland van kracht is geworden op 16 juni 1972, verzoeken wij Uwe Excellentie en alle andere betrokkenen dringend te bevorderen, dat bovengenoemd principe betreffende gelijke beloning in alle cao's wordt opgenomen.

Larense wethouder van Schooneveld overleden

LAREN — Het afgelopen weekeinde is in een Amsterdams ziekenhuis de Larense wethouder A. J. van Schooneveld overleden. Hij is 53 jaar geworden.

De politieke loopbaan van de heer Van Schooneveld was nog maar betrekkelijk kort. In 1969 werd hij lid van de Larense gemeenteraad voor de VVD nadat twee fractieleden binnen korte tijd overleden waren. Hij werd onmiddellijk fractievoorzitter en in 1970 lijsttrekker

voor de VVD in Laren. Op 1 september werd hij tot wethouder van de gemeente benoemd. Tijdens zijn ambtsperiode als wethouder is hij twee maal langdurig ziek geweest. Sinds het begin van dit jaar was hij reeds grotendeels op non-actief door de slopende ziekte, waaraan hij overleed.

Het bestuur van de afdeling bestaat thans uit: jhr. mr. G. O. J. van Tets (voorzitter), mevrouw N. v.d. Pol-v.d. Dorpel (vice-voorzitter), drs. J. A. Dorland (secretaris; adres: Sibeliusplein 240, Schiedam) en mr. J. de Monchy (penningmeester).

Aankondigingen

De districtscentrale Rijnmond belegt op 15 oktober een regionale bijeenkomst in het ontmoetingscentrum In de Speelman (20.00 uur, Duikerlaan 1, Capelle a/d IJssel).

Afdeling Rotterdam

Het secretariaat van de VVD-afdeling Rotterdam zal wegens vakantie gesloten zijn van 30 juli tot 12 augustus.

Eigen standpunten

door mr. H. van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer.

Dat in de praktische partijpolitiek soms een stukje opportunisme onvermijdelijk is, zullen weinigen mij durven bestrijden, al zeggen velen het niet zo gaarne. Het geeft immers een gevoel van voldaanheid en braaf zijn zichzelf op de borst te slaan onder het uitstoten van de kreet: „aanschouwt de beginsel-vaste”.

Onze Volkspartij voor Vrijheid en Democratie was een enkele maal ook wel eens opportunistisch. Ik schaam mij daar niet voor.

Maar ik ben wel verheugd dat wij er de laatste tijd in steeds sterkere mate toe komen eigen standpunten te verdedigen, die zeker niet bij een ieder dadelijk goed in het gehoor liggen.

Wie zich slechts tot weinig presteren in staat voelt, is niet dol op het prestatiebeginsel en wiens emotionele sympathieën naar het ongeregelde element in de samenleving uitgaan — zulke liberalen zijn er — ziet misbruik van de sociale wetgeving als minder erg dan de normale Nederlander dat doet.

Toch was onze verkiezingscampagne op die basis een groot, eigenlijk een zéér groot, succes en de onbevreesdheid voor kritiek van onze lijststaanvoerder Wiegel een duidelijk actief.

In die richting gaan wij gelukkig door; dat bijvoorbeeld de scherpe taal, die onze Tweede-Kamerfractie bezigt in verband met het kraken van woningen, voor mij hartverwarmend was, zullen de lezers van Vrijheid en Democratie gaarne van mij aannemen willen.

Links denken, gecombineerd met dwaaze sentimentaliteit, is flink om weg onze welvaart te vernietigen via het ondermijnen van het volksvertrouwen in de tegenwoordige samenlevingsvorm. Moordenaars worden onbewaakt op reis gestuurd, zodat zij weg kunnen lopen en de Volkskrant noemt een dergelijke figuur een „vluchteling”. Wat blijft er zo over van de veiligheid van de normale burger? Maar ook hier wederom was onze Tweede-Kamerfractie reeds actief en ik verheug mij, stellig met zeer velen onzer.

Laten wij vooral in deze richting doorgaan en daarbij vraag ik dan uw aandacht voor een vraagstuk, dat belangrijk worden zal: Het probleem van het begaafde en het bijzonder begaafde kind. Aan die gewichtige kwestie wijdt ons Liberaal Manifest reeds een passage.

Al ben ik zelf geen onderwijsspecialist, ik weet best dat aan de definitie van het probleem begaafdheid, strikt wetenschappelijk gesproken, een aantal kanten zitten. De een is begaafd met zijn handen, een andere begaafdheid blijkt

uit zijn hulpvaardigheid tegenover zijn medemensen, een derde is begaafd als minnaar of minnares en een vierde is begaafd als levenskunstenaar, omdat hij kans ziet — zonder aanstoot te geven — weinig uit te voeren en zich daarbij te vermaken. Weliswaar voor rekening van een ander.

Wij mogen deze problematiek niet uit de weg gaan en zullen dus een eigen definitie moeten geven voor wat wij in maatschappelijk verband onder begaafde en bijzonder begaafde kinderen verstaan. En dan komen de politiek, de staatkunde en ons wereldbeeld om de hoek kijken.

Voor ons politiek doel en voor vandaag is begaafd het kind, dat toont in hogere mate dan statistisch normaal is, over die eigenschappen te beschikken, die het, binnen het raam van ons produktiestelsel en onze maatschappelijke verhoudingen, een extra kans geven het ver in onze wereld te brengen, een meer dan gewoon nuttige bijdrage te geven tot toeneming van de welvaart en het welzijn van Nederland.

Basis zal als regel zijn een vrij aanzienlijke hoeveelheid formele intelligentie — het vermogen om uit bijzondere feiten snel tot algemene conclusies te komen.

Milieu speelt daarbij zeker een flinke rol en, of iemand het ver brengt in de wereld, hangt in hoge mate af van concentratievermogen, ijver, gezondheid, doelgerichtheid.

Waar ik heen wil is, dat van onze VVD-visie uit het erom gaat ieder, let wel ieder, de grootst mogelijke kans op ontplooiing van talent te geven.

Dat geldt zowel voor degene, van wie aangeboren gaven klein en van wie omgeving minder gunstig is, als voor degene, die een uitnemende aanleg combineert met ouders achter zich die ontwikkelt zijn en belangstelling voor hun kinderen hebben.

Beginselverschil

Hier ligt een beginselverschil met alles wat links denkt. Daar immers is de uiteindelijke strekking gelijkmaken. Het kiezen van onderwijssystemen, waarbij de begaafden en geprivilegieerden in feite minder kansen krijgen dan anderen, omdat een te bescheiden beroep op hen gedaan wordt.

Iedere gedachte aan een elite-school, een selectie van jongs af aan, wordt in de rode en halfrode wereld verworpen. Dat wordt steeds duidelijker.

Wie echter als nationaal denkende Nederlander op het standpunt staat, dat onze samenlevingsvorm en de gehele positie van het westen in de wereld zich alleen zal kunnen handhaven wanneer elke begaafdheid maximale kansen krijgt, zal het op zijn minst waard vinden te onderzoeken wat voor het kind met extra goede kansen in het leven kan en dus moet worden gedaan.

Dat is evenzeer belangrijk als het vraagstuk der onder-geprivilegieerden en, ik merkte dat reeds op, het is een liberale zaak bij uitstek, niet bij een ieder populair.

Inmiddels ontveins ik mij geenszins dat een intelligentie-meting uiterst moeilijk is en dat tal van vragen rijzen zullen. Een opvoeding in een geselecteerd

milieu kan bijvoorbeeld bezwaren hebben. Het zal altijd wel om mengvormen gaan.

Traditionele vormen

Bovendien is het gewoonlijk voor de praktijk des levens het beste aan traditionele vormen aan te knopen. Wederinvloering van het gymnasium alpha en beta met een vast leerplan in de oude zin en een moeilijk eindexamen valt, dacht ik, in eerste instantie te overwegen. En de toegang tot een dergelijk gymnasium moet voor elfjarigen open staan. Dat kan in de praktijk, mits kinderen, die op zes- à zevenjarige leeftijd blijken van opvallende schrandtheid, energie en leervermogen geven, goed voorbereid worden.

Aan de gedachte die ik ontwikkelde zitten uit de aard der zaak mede consequenties voor het hoger onderwijs, maar dat is een heel groot vragencomplex op zichzelf.

Waar het mij om gaat is dat wij echte liberalen durven te zijn en dat voor ons het freie Bahn dem Tüchtigen met onverminderde kracht geldt en een essentieel deel van ons staatkundig beleid is en blijft.

Wij willen een op mededinging gericht maatschappij, die de grootst mogelijke praktische resultaten oplevert en moeten dit, open, durven stellen en verdedigen. Nederland kan zich eenvoudig niet veroorloven het groeiend talent geen bijbehorende positieve leiding te geven.

Knappe kinderen kunnen makkelijk vastlopen en tot een bron van verveling en opstandigheid worden, langharig tuig in de volle zin des woords, malcontenten, slechte werknemers en brutale soldaten, wanneer men hen min of meer in het wilde groeien laat en de aan hen gestelde levenseis, uit lust tot gelijkmakerij, tot voor de betrokken categorie minimale afmetingen terugbrengt.

De VVD behoort in het eerste gelid te staan dergenen, die zulks trachten te vermijden.

Maar evenzeer als geldt dat de liberale samenleving alleen bestaan kan bij min of meer afdoende zorg voor de werkelijk zwakken, geldt dat wij onze idealen op onderwijsgebied uitsluitend vertolken mogen, wanneer wij aan het minder begaafde en dikwijls benadeelde kind de zelfde aandacht geven als aan het begaafde. Niet meer, niet minder. En moraal en maatschappelijke praktijk, alsmede maatschappelijke wenselijkheid spelen in beide gevallen.

Een lange weg ligt voor ons en wat ik vraag is niet eenvoudig. Maar de moed om voor echt liberale, maar soms wat impopulaire principes op te komen, is er tegenwoordig in ieder geval meestal wel. Ziet de bestrijding der huizenkrajkerij.

Overigens wordt in de Sowjet-Unie streng geselecteerd en alle aandacht aan extra begaafden gegeven. Daar zit een les in. In het Oostblok krijgen anarchistische dwazen — gelijkmakers — minder kans dan bij ons.

Als dagsluiting geef ik u mede dat onze presidentie, mevrouw Van Someren-Downer, steeds haar tijd vooruit, het onderwerp dat ik hierboven behandelde, alreeds op 8 december 1961 in de Tweede Kamer ter sprake bracht!

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

VERVOLG VAN PAGINA 1

ringspartijen was met name door opmerkingen van Den Uyl en ook van Van Thijn niet verbeterd, om een understatement te gebruiken.

Dat daarna de door mij ingediende motie „van bezorgdheid” het niet haalde — zij kreeg de steun van de „echte” oppositie — was wel te verwachten, maar legt de verantwoordelijkheid van een expansief uitgavenbeleid, dat zeker de inflatie zal bevorderen, bij de regeringspartijen. Immers, bij dit hele gevecht om f 75 miljoen dekking zou men haast vergeten, dat de heren Duisenberg en De Goede een gat van f 500 miljoen (ontstaan door onverwachte ontwikkelingen bij de EEG te Brussel) zonder dekking lieten zitten. En dat van de gelijktijdig ingediende werkgelegenheidsmaatregelen — hoe nuttig ook, maar wel onvolledig, zolang de arbeidsbureaus niet effectiever werken — zeker een flink deel als structureel „relevant” kan gelden. Dat door de redelijk gunstige conjunctuur de ontvangsten meevielen en het gat zo kon worden gefinancierd, doet niet af aan het inflatoire gevaar van zo'n tekort. En al er-

kent men, zoals ik, dat aan een deel van dit tekort ook het kabinet niets kan doen, dan is dat een extra reden om niets extra te verrichten, zeker geen projecten om jezelf waar te maken.

Inmiddels weten we dat het kabinet op deze weg doorgaat bij de begrotingsvoorbereiding. De overheidsuitgaven zullen stijgen en wel méér dan met 5 pct. reëel, dus moeten de belastingen ook omhoog. Dat moet dan, naar de opvatting van links, vooral in de directe sfeer, die vanzelf toch al sterker groeit en die nu 57 pct. uitmaakt van het totaal aan belastingopbrengst, terwijl de meeste EEG-partners ver onder de 50 pct. zitten. En om de inflatoire werking via afwenteling te beperken, zal het kabinet het dan wel zoeken in een forse verzwaaring van de belastingdruk van de middengroepen: door aantasting van de inflatiecorrectie (dat betekent gewoon een belastingverzwaring; het heeft niets met „teruggeven” te maken, zoals men het vaak voorstelt), door verhoging van het percentage in de midden-schijven van de IB, door sleutelen aan rente- en andere aftrekposten. Want, zo redeneert men in het Catshuis, de middengroepen zijn niet sterk genoeg voor een afwentelingstactiek, zoals de vakbonden voor

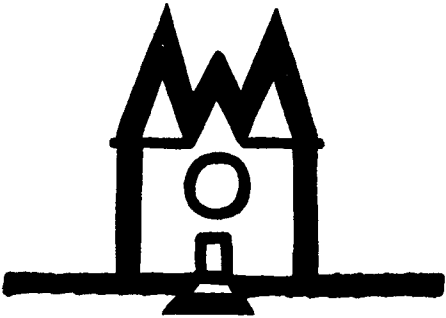
de lagere inkomens via indexering hebben gerealiseerd.

In de tang

De macht van de middengroepen is inderdaad beperkt. Vandaar juist dat van een rechtvaardige overheid een compensatie tegenover andere machtsposities zou moeten worden verwacht. Niets van dit alles: het kabinet-Den Uyl zal deze zwakke groepen eens extra in de tang nemen. Daarmee het zijne doende om aan het nivelleringsstreven, dat in Nederland zo in de mode is, tegemoet te komen.

De maatschappelijke uitwerking kan niet anders dan ongunstig zijn; de inflatie zal er niet doeltreffend mee bestreden kunnen worden. Wat wij bij het debat over de voorjaarsnota verwoordden met „bezorgdheid”, zal op Prinsjesdag wel sterker moeten worden uitgedrukt. Ons land gaat met Den Uyl en de zijnen een slechte kant op. Hoever die weg zal worden gevolgd, hangt vooral van de confessionele regeringspartijen af. De verwerping van het accijnsontwerp betekent nog niet dat ook in de toekomst die kwade richting zal worden afgesloten.

Eerste stappen op slechte weg

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Radio en TV betutteld

Alvorens de Tweede Kamer zich aan vakantiegenoegens kon overgeven, heeft zij in de afgelopen weken nog een forse agenda moeten afwerken. Politiek het meest interessante feit was de gevoelige nederlaag, die de regering leed doordat de Kamer het wetsontwerp tot verhoging van de accijns op benzine en dieselolie verwierp. Aan dat debat en de gevolgen daarvan wijdt ons Kamerlid drs. G. M. V. van Aardenne een artikel op pagina 1 van dit blad.

Maar er waren meer bepaald controversele onderwerpen, zoals de studiefinanciering (het collegegeld), het wijziging van de omroepwet (het initiatiefontwerp van de Kamerleden Roethof en Voogd) en het wetsontwerp tot goedkeuring van de te Straatsburg tot stand gekomen Europese overeenkomst ter voorkoming van radio- en televisie-uitzendingen door stations buiten nationaal gebied (o.a. Veronica).

Bij een en ander heeft de VVD-fractie flink van zich afgebeten. Ofschoon de debatten alweer enige weken achter ons liggen, maken wij voor de „geschiedschrijving” toch alsnog gaarne melding, zij het in kort bestek, van de VVD-inbreng ter zake van de zojuist genoemde en nog enige andere onderwerpen.

Studiefinanciering

De brief van de ministers van onderwijs en van landbouw en van de staatssecretaris van onderwijs over de studiefinanciering vond ons Kamerlid Van Dijk „bepaald merkwaardig.” Met het daarin uitgestippelde beleid wordt de rechtsongelijkheid niet weggenomen, maar juist bevestigd. Het geeft een premie op de boycot van betaling van het collegegeld: degenen die wel hebben betaald krijgen niets terug; degenen die niet hebben betaald zijn administratief niet meer te achterhalen. En dan is er nog een relatief kleine groep, waarvan de problemen en de rechtsongelijkheid niet meer ongedaan gemaakt kunnen worden. De heer Van Dijk kwam wat dat betreft op een aantal van 15.000 à 20.000. Het is maar wat men een „relatief kleine groep” noemt.

Onze woordvoerder sprak van „gesjoemel met beloften”, van een „heen en weer schuiven met belangen van de studenten.” Hij had daarvoor uiteraard weinig respect en bekritiseerde scherp het feit dat deze regering terugkomt van het eerder door de Kamer aangenomen wetsontwerp betreffende de inschrijvings- en collegegelden. Dat noemde hij een verwerpelijke procedure.

De heer Van Dijk bestreed ook de opvatting van links, als zou de befaamde duizend gulden een drempel zijn om te gaan studeren. De aanmelding van studenten is geenszins afgeremd. Kortom, volgens de VVD-fractie is er sprake van een slecht beleid.

En blijkbaar niet volgens onze fractie alléén. De Kamer immers nam twee moties aan van de CHU'er Leijenhof, mede-ondertekend o.a. door de heer Van Dijk. In de ene motie werd uitgesproken dat in afwachting van een integraal studiefinancieringsstelsel de bestaande collegegeldwet onverkort moet worden uitgevoerd (deze motie werd, nader gewijzigd, aangenomen met 72 tegen 63 stemmen, mede dankzij de stemmen van de regeringsfracties KVP en ARP). De tweede motie wenste dat de door de vorige minister van onderwijs toegezegde leningsmogelijkheid aan meerjarige studenten tot een maximum-bedrag van f 3500 met ingang van het studiejaar 1973-1974 gestand zou worden gedaan (aangenomen bij zitten en opstaan).

Een motie-Van Dijk, mede-ondertekend door leden van de fracties van de CHU en van DS'70, waarin de Kamer als haar oordeel moest uitspreken dat een algemene maatregel van bestuur (als uitvloeisel van het nieuwe beleid) in strijd is met de geest en strekking van de wet, werd verworpen. Maar het aannemen door de Kamer van beide moties-Leijenhof was in ieder geval een duidelijke politieke nederlaag voor het kabinet-Den Uyl.

Wijziging omroepwet

Ook bij de behandeling van het initiatief-wetsontwerp van de heren Roethof en Voogd voerde voor de VVD-fractie de heer Van Dijk het woord.

Met de grondgedachte van het ontwerp — de vrijheid van meningsuiting — kon onze afgevaardigde het natuurlijk eens zijn. Hij stelde namens een grote meerderheid van onze fractie vast dat de VVD er vóór is dat de instantie

die in Nederland zendmachtigingen verleent in bepaalde gevallen de bevoegdheid moet hebben om in te grijpen, zij het als uiterste middel, dat niet lichtvaardig toegepast mag worden. Die gevallen kunnen zich voordoen als de veiligheid van de Staat in het geding is en, na herhaald onherroepelijk vonnis van de rechterlijke macht, in verband met de veiligheid van (groepen) personen of bij handelingen in strijd met de goede zeden.

Deze overweging bewoog de grote meerderheid van de VVD-fractie ertoe haar steun te geven aan het inmiddels ingediende (en daarna nog weer gewijzigde) amendement van de heer Van der Sanden (kvp). De heer Van Dijk noemde dit amendement een verbetering van het initiatiefvoorstel en ontkende met klem dat hij met het ondersteunen daarvan zijn liberale beginselen zou verloochenen.

Het amendement is tenslotte aangenomen met 67 tegen 52 stemmen. Tot de tegenstemmers behoorden mevrouw Smit-Kroes en de heren Keja, Koning en Vonhoff van de VVD-fractie. Na aanvaarding van het amendement verklaarden de heren Voogd en Roethof dat zij daartegen zeer grote juridische bezwaren hadden (de omroep zou gediscrimineerd blijven ten opzichte van de pers) en daarom hun initiatief-ontwerp inetrokken.

Illegale zenders

Opnieuw was het de heer Van Dijk die bij het debat, dat tenslotte ondanks zijn fel verzet tot de ondergang van radio-Veronica en andere „illegale” zenders zou leiden, namens de VVD het woord voerde.

De regering wil de zeezenders het zwijgen opleggen, omdat ons omroepbestel zelf daartoe niet bij machte is, zo constateerde hij. Verrassend is de ontwikkeling niet, want anders dan de voorstanders pretenderen, is ons omroepbestel niet het meest democratisch, niet het meest gewenst, ook niet het meest pluriform of van een „positief uniek karakter.” Ons omroepbestel is een slecht soort commerciële radio en televisie, een systeem dat de VVD nooit heeft bewonderd en dat de concurrentie niet aan kan, als anderen bieden wat het publiek werkelijk wil. Een „Hilversum-licht” en een „Hilversum-klassiek” zijn denkbaar, omdat de filosofie van de omroepwet dat niet toelaat, maar er is wel behoefte aan.

Wij moeten er geen doekjes om winden, aldus de heer Van Dijk: ons huidige omroepbestel is keihard commercieel, onder een ideële vlag. Daarnaast is het uiterst inefficiënt en kent het slechts een schijnopenheid.

Dit slechte omroepbestel moet nu worden beschermd tegen zeezenders, die worden begeerd door een grote groep in de Nederlandse samenleving, zo concludeerde de heer Van Dijk. Hij verweerde zich ook tegen de technische argumenten die voor het verdwijnen van Veronica c.s. zijn aangevoerd: Nederland moet naar zijn mening de 538 meterband blijven claimen.

De strijd heeft niet mogen baten. De zeezenders zijn gedoemd te verdwijnen.

Wegtransport

Intussen is in de Kamer aan de orde geweest een interpellatie van de heer Schakel (ARP) over het Nederlands-Duitse wegvervoer. Mede-ondertekend o.a. door mevrouw Smit-Kroes werd hierover een motie aangenomen, waarin de regering wordt uitgenodigd te streven naar een aanvulling van het lopende bilaterale contingent met West-Duitsland met nog ten minste 40.000 ritvergunningen.

Mevrouw Smit-Kroes kritiseerde bij deze interpellatie scherp de houding van de regering in Bonn. „Wij zitten midden in het moeras en wij zijn aan het jengelen over allerlei technische zaken. De Duitsers zijn daarin heel sterk. Het complete vervoersbeleid heeft nooit iets om het lijf gehad. Er wordt niet meegegaan met de marktgroei, er wordt geen rekening gehouden met de handelsgroei, noch met de uitbreiding van de EEG”, zei hij. Later in het debat liet zij nog weten dat het haar bedoeling was het EEG-verdrag keihard en zake-lijk te benaderen. Nederland moet eisen dat ook anderen zich aan de regels houden.

Staatssecretaris Brinkhorst (buitenlandse zaken) kon niet anders verklaren

dan dat er sprake is van een heel bevoerde situatie, maar dat de juridische mogelijkheden zeer beperkt zijn. Door aanneming van de motie toonde de Kamer duidelijk met deze uitspraak niet tevreden te zijn.

Andere debatten

Volledigheidshalve vermelden wij dat de Kamer het wetsontwerp tot bestrijding van misbruik bij colportage, waarover wij reeds in het vorige overzicht berichtten, heeft aanvaard.

Aan de heer Van der Lek (psp) werd toegestaan na het reces de regering te interpelleren over de situatie met betrekking tot de Amsterdamse metro. Met een aantal andere sprekers was onze afgevaardigde de heer Koning van mening, dat het niet zinvol zou zijn een interpellatie over deze zaak nog vóór het reces te houden.

Na amendering is het wetsontwerp tot herziening van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (toevoeging van een raadsman en toepassing van voorlopige hechtenis) tenslotte na veel heen- en weer gepraat aangenomen.

In de afgelopen weken hebben verschillende bewindslieden zich tot uitspraken laten verleiden, buiten de vergaderzaal van de Kamer, over het toekomstige regeringsbeleid. Zo deed premier Den Uyl de regeringsplannen met betrekking tot de ambtenarensalarissen in een verkiezingsvergadering uit de doeken, nog vóórdat deze in het georganiseerd overleg aan de orde waren gesteld. Dit was voor de heer Scholten (CHU) aanleiding tot het stellen van mondelinge vragen. Aan het daarop gevolgde debat hebben van de zijde van de VVD-fractie deelgenomen de dames Kappeyne van de Coppello en Smit-Kroes, alsmede de heren Scherpenhuizen, De Beer, Van Dijk, Geertsema en Keja.

De Kamer voerde ook nog een debat over de hulpverlening aan Afrikaanse landen, waarbij mevrouw Kappeyne van de Coppello en de heren Tuijnman en Waalkens kort het woord voerden.

De heer Tuijnman kon voorts zijn instemming betuigen met het wetsontwerp tot goedkeuring van de in Bonn tot stand gekomen overeenkomst betreffende samenwerking bij het bestrijden van verontreiniging van de Noordzee door olie. Maar hij merkte wel op, dat daarmee het vraagstuk van het varen van „vuile tankers” naar zee, zonder dat daarop controle wordt uitgeoefend, niet is opgelost. Helaas zijn er nog rederijen, waarvan men moet aannemen dat zij hun schepen slechts een paar mijl uit de kust de „vuile smurrie” over de muur (laten) pompen. Overigens had de heer Tuijnman wel enige kritiek op de „wonderlijke zone-indeling” in de overeenkomst.

Vragen

ben de afgelopen weken schriftelijke vragen gesteld aan de regering, onder meer over de volgende onderwerpen:

- De hongersnood in een aantal Afrikaanse landen en de mogelijkheden tot hulpverlening door Nederland.
- Het feit dat de EEG-veterinaire richtlijn voor het intracommunautaire handelsverkeer in levende runderen en varkens minder strenge eisen stelt ten aanzien van deze dieren op markten in België, Duitsland en Frankrijk.
- De gemeentelijke herindeling van de West-Betuwe.
- De stand van zaken bij de besprekingen over de verkeersafwikkeling in het kerkdorp Aalst (Waalre).
- De „fact finding”-missie van de Verenigde Naties, die zou worden uitgezonden naar het gebied dat onder beheer staat van de wettige regering van Zuid-Vietnam (de vraag is of de staatssecretaris van buitenlandse zaken wil bevorderen dat, als deze missie wordt uitgezonden, zij tevens het gebied van Noord-Vietnam en de gebieden die onder controle staan van het Noordvietnamese leger en van de Vietcong, zal bezoeken, teneinde ook daar een onderzoek in te stellen naar de berichten dat in die gebieden ernstige schendingen plaats hebben van de rechten van de mens).
- De Amerikaanse maatregelen be-

Federatie van liberale partijen in de EEG?

Naast een bespreking van de situatie in de wereld, waartoe onder andere het verslag van de Westduitse minister van buitenlandse zaken, Walter Scheel, over zijn gesprekken met Brezhnev en over zijn recente reis naar Egypte, Jordanië en Libanon een belangrijke bijdrage vormde, was de mogelijke vorming van een federatie van liberale partijen in de landen van de Europese Gemeenschap een van de meest interessante onderwerpen op de agenda van de bijeenkomst van liberale leiders, die eind mei in Stockholm werd gehouden. Een bijeenkomst, die voor Nederland werd bijgewoond door de oud-ministers Geertsema en de Koster, terwijl voorts ook mr. Portheine aanwezig was als president van de liberale fractie in de Raad van Europa en mr. Wijzenbeek als vertegenwoordiger van mr. Berkhouwer.

Reeds het congres-1972 van de Liberale Internationale te Parijs had een aanbeveling gedaan om voorbereidingen te treffen voor een federatie van liberale partijen in de Europese Gemeenschap. In Stockholm is nu besloten, dat er een werkgroep zal worden ingesteld, bestaande uit liberale vertegenwoordigers van de landen van de EEG (met uitzondering van Ierland, waar geen liberale partij bestaat). Deze werkgroep zal de mogelijkheden voor een federatie moeten onderzoeken en — zo deze positief worden beoordeeld — een uitgewerkt voorstel moeten voorleggen aan een in 1975 bijeen te roepen congres van liberale partijen in de Gemeenschap. Voorts werd besloten, dat alle liberale partijen deel van de federatie zullen mogen uitmaken, onverschillig of zij „links, dan wel rechts zijn georiënteerd”.

Tenslotte werden door de liberale leiders nog enkele aanbevelingen gedaan voor de samenstelling van de liberale fractie in het Europese Parlement en werden mogelijkheden besproken om de invloed van het liberalisme, zowel in als buiten de EEG te versterken.

Farmacie in Zweden

door drs. D. J. D. Dees, lid voor de VVD van de Tweede Kamer.

Tijdens het werkbezoek dat de vaste Kamercommissie voor volksgezondheid begin juni aan Zweden bracht, werd ruime aandacht besteed aan de verschillende aspecten van de geneesmiddelenvoorziening. De voornaamste aanleiding daartoe was ongetwijfeld het feit, dat sinds 1 januari 1971 alle apotheken zijn ondergebracht in een farmaceutische onderneming, waarin de staat zich met tweederde van de aandelen een meerderheidsbelang heeft verworven. De overige aandelen zijn in handen van een speciaal daartoe opgerichte stichting van apothekers. De apothekers en het overige personeel werken in dienstverband bij deze onderneming. Ongeveer tegelijkertijd kwam ook een deel van de farmaceutische industrie en de groothandel in handen van de Staat.

Aangezien in ons land het congres van de Partij van de Arbeid nog niet zo lang geleden een resolutie over de nationalisatie van de gezondheidszorg — inclusief de gehele geneesmiddelenvoorziening — aanvaardde, is het zeker zinvol om ervaringen en indrukken uit Zweden op een rij te zetten. Natuurlijk moet dat gebeuren tegen de achtergrond van het totale Zweedse systeem. Voor die basisinformatie verwijs ik kortheidshalve graag naar het artikel van mijn fractiegenote mevr. mr. E. Veder-Smit in het vorige nummer van dit blad.

Apotheken

De argumenten vóór de nationalisatie van de apotheken waren van zeer verschillende aard. In de eerste plaats de ideologische argumenten, die vooral de sociaal-democraten nogal aanspraken. Privaatbezit zou, zeker in de gezondheidszorg, ongewenst zijn. Bovendien zou een wijziging in de bezitsverhoudingen de maatschappij tot voordeel strekken. Ook wij kennen deze marxistische stellingen uit de literatuur; op de praktische resultaten kom ik straks terug.

Een tweede reden, welke wellicht de Zweedse denkrant goed typeert, was de volgende: de apotheken zijn nu genationaliseerd, omdat sinds 1970 ook nagenoeg alle artsen (ruim 90 procent) in overheidsdienst zijn; de artsen zijn in overheidsdienst genomen, omdat de ziekenhuizen in het bezit van de overheid zijn. Inderdaad, dat was dan ook sinds de Gustaf Wasa-hervorming van 1527 reeds het geval.

Sterker leek de derde serie argumenten, dat een nationalisatie zou leiden tot een betere bedrijfsvoering en een aanzienlijke rationalisatie, met als resultaat een daling van de prijzen. Politici belooften hun kiezers dalingen van de geneesmiddelenprijzen rond de 10-20 procent. Ook hier kom ik op terug.

Tegen deze achtergrond gezien wekte het, althans in Zweden, dan ook geen enkele verbazing, dat het parlement de operatie zonder enige fundamentele oppositie goedkeurde.

Volledigheidshalve moet opgemerkt worden, dat ook de apothekers zelf het eens waren met deze nationalisatie. Er was daarvoor al zeer grote invloed van de overheid. In de praktijk werd de apotheker meestal niet voor zijn vijftigste jaar eigenaar van een zaak en op zeventenzestig jaar was er het verplichte pensioen. Bovendien bestond er een soort collectief vereveningsfonds voor de personeelskosten: de zeer rendabele apotheken in de dichtbevolkte gebieden betaalden als het ware mee in de personeelslasten van de minder rendabele apotheken in de dunbevolkte landsdelen. Nu kwamen daarvoor in de plaats: een redelijke uitkoopsom, een behoorlijk en vast honorarium, een betere pensioen-

voorziening en vaste werktijden (40 uur per week).

Zoals reeds gezegd: de argumenten spraken de Zweden aan.

De ervaringen lijken intussen het tegendeel te bewijzen. In het eerste jaar van haar functioneren boekte de nieuwe Farmaceutische Onderneming een verlies van ongeveer 25 miljoen gulden. En dat bij een werkkapitaal van ruim 28 miljoen gulden! De grote tekorten moesten deels worden gedekt door de reserves aan te boren, anderdeels traden explosieve prijsverhogingen op. Sinds 1971 zijn de prijzen van de geneesmiddelen gemiddeld 20 tot 25 pct. gestegen. De prijsindexcijfers tonen aan, dat sinds de nationalisatie de prijzen sterker zijn gestegen dan in de tien jaren ervoor. En dat alles niet omdat de farmaceutische industrie haar prijzen zou hebben opgevoerd, maar wel omdat de apotheken-nieuwe-stijl hun winstmarges, ter dekking van het collectieve tekort, moesten verhogen.

Voor de consument zijn die prijsverhogingen tot nu toe niet direct voelbaar geworden. Er is immers een volksverzekering, al is het wel zo dat iedere patiënt per recept een eigen bijdrage moet betalen van minimaal drie tot maximaal tien gulden. Maar uiteindelijk zullen de tekorten doorwerken in de hoogte van de premies en belastingen. Ongetwijfeld heeft men dan een dure en bittere pil te slikken.

Oorzaken voor deze opvallend negatieve ontwikkeling zijn aanwijsbaar: enerzijds sterke loonsverhogingen, anderzijds de rigoureuze personeelsuitbreidingen, die dan toch kenmerkend lijken te zijn voor staatsondernemingen. Volgens één onzer zegglieden steeg het personeelsbestand in die twee jaar met ongeveer 20 pct. Geen wonder ook als men weet, dat de Farmaceutische Onderneming bij haar start een centraal hoofdkantoor in Stockholm en nog 7 regionale bijkantoren van de grond deed komen.

Naast de prijsstijgingen zijn er andere negatieve ervaringen. Er is sprake van een afname in dienstbetoon door de apotheken. In een stad als Stockholm bijvoorbeeld — met ruim 1,3 miljoen inwoners — wordt de avond- en weekenddienst waargenomen door slechts een tweetal apotheken. Minder gangbare medicamenten zijn vaak niet voorradig en worden dan sterk verlaagd afgeleverd. Naar mijn informatie zou dit laatste vooral te wijten zijn aan een toegenomen bureaucratisering binnen de gehele onderneming.

De conclusie kan naar mijn oordeel op dit moment vrij kort zijn. De argumenten, die tot deze nationalisatie hebben geleid, zijn in korte tijd stuk voor stuk de bodem ingeslagen. Prijsstijgingen, meer personeel en minder dienstbetoon zijn de karakteristieken van dit experiment. Wel wil ik uitdrukkelijk opmerken, dat de geneesmiddelenvoorziening in Zweden van hoge kwaliteit is. De eisen die aan geneesmiddelen worden gesteld zijn streng; de apotheken zijn goed en modern geoutilleerd. Maar dat was ook vóór 1971 het geval.

Verdere nationalisatie

Er is reeds opgemerkt dat de overname van de apotheken door de staat geheel past in de lange Zweedse traditie. En dan rijst natuurlijk de vraag of een nationalisatie van de farmaceutische industrie niet de volgende stap zal zijn. Wat dit betreft waagde geen van onze gastheren zich aan koffiedik kijken, zodat slechts enkele feiten terzake zijn.

Een initiatiefvoorstel van de commu-

nisten om ook de farmaceutische industrie te nationaliseren kreeg in de Rijksdag geen enkele steun. Maar daar staat dan wel tegenover, dat het partijcongres van de sociaal-democraten vorig jaar onder druk van de jonge socialisten besloot, dat over deze kwestie nader gerapporteerd moet worden.

Intussen is het wel zo, dat het Kabi-concern (met een tweede plaats op de Zweedse geneesmiddelenmarkt) sinds 1969 eigendom van de Staat is. Volgens onze zegglieden geeft dat weinig problemen. Dit bedrijf werkt volgens de harde economische wetten, de samenwerking met de andere farmaceutische industrieën is goed en van verschillende zijden werd benadrukt, dat het staatsbezit van de Kabi-groep het begrip van de overheid voor de problemen van de industrie alleen maar zou vergroten.

Niet beantwoord of omzeild werd echter de vraag of de Farmaceutische Onderneming (de gezamenlijke apotheken), die in feite de inkooprijzen van geneesmiddelen bepaalt, de Kabi-producten niet preferent en begunstigt boven de producten van de niet-genationaliseerde industrie.

Tenslotte twee problemen, die behalve in Zweden, ook in ons land actueel zijn. In de eerste plaats de toelating van nieuwe geneesmiddelen. Voordat een nieuw preparaat op de markt mag worden gebracht, zijn een registratie door de overheid en een controle op werkzaamheid en schadelijkheid noodzakelijk. Procedures en eisen lopen per land sterk uiteen, met als gevolg dat het geneesmiddelenpakket van land tot land zeer sterk varieert. Het zou goed zijn, dacht ik, wanneer men internationaal komt tot een harmonisatie van eisen en procedures, zodat waardevolle geneesmiddelen zo snel mogelijk op verantwoorde wijze op de markt kunnen worden gebracht.

Een tweede probleem vormt de wijze waarop de patiënt moet worden voorgelicht over door hem gebruikte geneesmiddelen.

In Zweden beweegt de discussie zich rondom de vraag of de industrie of de Farmaceutische Onderneming de artsen voor moet lichten over alle aspecten van een geneesmiddel, waarbij dan vervolgens de arts en apotheker de patiënt mondeling en eventueel ook schriftelijk informeren. Die schriftelijke informatie geschiedt met behulp van een zogenaamde groepsbijsluiter welke informatie bevat niet over het specifieke geneesmiddel, maar over een bepaalde groep geneesmiddelen.

In ons land is het daarentegen zo, dat de patiënt beslist niet adequaat wordt ingelicht over de hem voorgeschreven geneesmiddelen. Daar lijkt men het alom wel over eens te zijn. Maar over de wijze waarop die informatie moet worden verstrekt, lopen de meningen van de artsen en apothekers aan de ene kant, en de farmaceutische industrie aan de andere kant, sterk uiteen. Het vrije overleg over een wettelijke regeling van de patiënteninformatie loopt dan ook steeds weer vast.

Redenen waarom ik onlangs de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne schriftelijk heb gevraagd zelf voorstellen over een wettelijke regeling in te dienen. De overheid heeft immers ook haar eigen verantwoordelijkheid voor de gehele geneesmiddelenvoorziening.

Van de zijde van de nieuwe regering is inmiddels geantwoord, dat mijn vragen niet op korte termijn kunnen worden beantwoord. Maar hopelijk behoeven we niet al te lang geduld te hebben.

VVD in het parlement

VERVOLG VAN PAGINA 6

treffende de uitvoer van bepaalde grondstoffen (de vraag is wat de daarvan te verwachten invloeden zijn op de Nederlandse economie en de kosten van levensonderhoud).

● De „huidige afbraak van het avondonderwijs.”

● De ontsnapping van een wegens moord ter beschikking van de regering gestelde uit de Mesdagkliniek te Groningen, die zonder begeleiding in de gelegenheid gesteld was om in Meppel een examen af te leggen.

● Het vraagstuk van snelle doorstroming in kindertehuizen en het functioneren van deze tehuizen in de regio.

● De door de minister-president gedane toezegging over de overname van de z.g. Maasroute door het Rijk.

● De toeneming van desertie uit de strijdkrachten en het aantal daden van sabotage en opzettelijke vernieling en de schade die het Rijk daardoor lijdt.

Stadsvernieuwing

VERVOLG VAN PAGINA 2

len neertellen die in tien jaar oploopt tot 296 gulden per maand, die inflatiecorrectie niet meegerekend. Als we genoemde huren vergelijken met huren van huizen in andere wijken die volgens de huurharmonisatie pas over een aantal jaren maximaal 165 gulden per maand zullen doen, dan lijkt het dat de huurders, alleen in de eerste jaren een gerenoveerde woning zullen verkiesen boven doorstroming naar een andere wijk.

Bij de behandeling in de raad meenden de PAK- (PvdA, PPR en PSP) en D'66-fracties met een motie te moeten komen die inhield dat de raad zich moest uitspreken vóór rehabilitatie van zowel Klarendal als St. Marten, los van de resultaten van de voorgestelde proef. Omdat PAK en D'66 gezien hun zetel-

en de aarzeling die in de andere fracties was uitgesproken, zeker konden weten dat hun motie het niet zou halen, bestond de sterke indruk dat de motie door uitsluitend politieke motieven was ingegeven. Voor de fracties van de CCP (KVP, AR en CHU) en de VVD was dit de aanleiding met een tegenmotie te komen. Die was enerzijds gebaseerd op de omstandigheid dat deze fracties toch al weinig vertrouwen hadden in de renovatie van de zeer slechte panden in Klarendal en anderzijds op de zekerheid dat de onvermijdelijke verwerping van de PAK-D'66-motie het geloof in een rechtvaardige beslissing van de raad bij de Klarendalse bevolking volledig zou wegnemen.

De CCP-VVD-motie hield de uitspraak in dat onverwijld begonnen

moest worden met nieuwbouw in het reeds kaalgeslagen deel van Klarendal, dat nieuwbouw in de overige delen van Klarendal moest worden voorbereid en dat in St. Marten een proef tot renovatie van vier panden moest worden genomen. Dus, renovatie — zo mogelijk — in St. Marten en niet in Klarendal, omdat daar de toestand inmiddels al te slecht is. Deze motie werd aangenomen. De PAK-fractie met name toonde zich hierover erg verholgen, wat uitvoerig naar voren werd gebracht in de Nieuwe Krant die met de PAK sympathiseert. Deze Nieuwe Krant ging overigens duidelijk over de schreef met de suggestie dat het burgemeester Roelen liever zou zijn geweest, als de raad de PAK-D'66-motie had aangenomen in plaats van de CCP-VVD-motie, toen het voorstel van B. en W. niet haalbaar bleek.

De CCP-VVD-motie hield de uitspraak in dat onverwijld begonnen

N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF FLIP MOL

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar... is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van **ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS, VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.**

en

het uitvoeren van **DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN**

etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op waterbouwkundig gebied.

Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 078 - 31479.

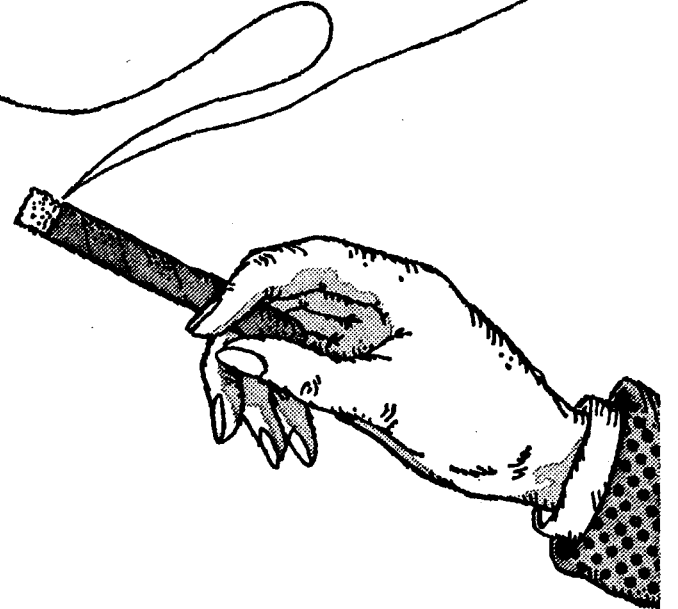
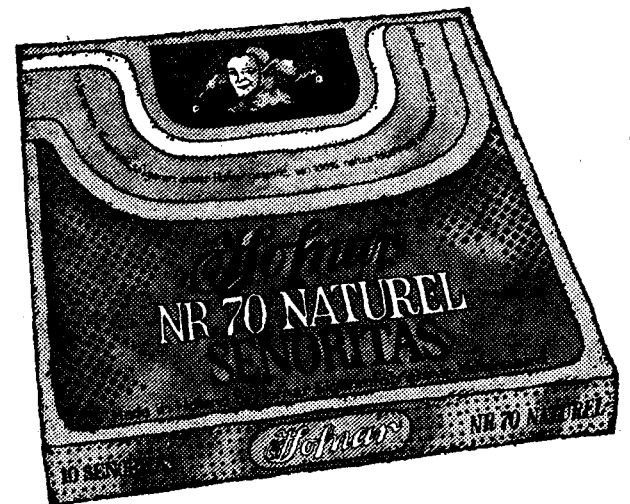
EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 08490 - 31251

MISSCHIEF IS PIT WEL
WAT JE ZOEKT:
NR. 70 NATUREL.
'IV SENORITAS IN ALLE
OPRECHTHEID.
10 STUKS VOOR F. 2.50.
KANSJE OP GENOT.

SAAB

HEIJER'S AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,
'S-GRAVENHAGE
Tel. 070 - 63 99 34

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

B.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d. FA. W. SCHRAM & ZONEN

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK.

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
ROTTERDAM 010 - 13 92 75*
PAPENDRECHT: 078 - 51222* - 51466

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

vrijheid en democratie

Juliana kwart eeuw koningin

door mevrouw G. V. van Meren-Downer, voorzitter van de VVD.

Een kwart eeuw is een lieve en wijze vrouw ons staatshoofd. Daarover wordt dezer dagen terecht in de hele Nederlandse pers geschreven. De historische overzichten bestaan reeds of worden aangevuld, anekdotische en romantische verhalen zullen zeker ook verschijnen. Wetenschappelijk werk en de zgn. roseeografie zullen onder ieders bereik kunnen komen. Vrijheid en Democratie behoeft daar weinig aan toe te voegen.

Als toch de voorzitter van een liberale partij haar gedachten laat gaan over de derde vrouw aan het hoofd van de Nederlandse staat (meegerekend regentesse koningin Emma) dan gebeurt dat omdat in onze partij door vrijwel ieder de constitutionele monarchie warm ondersteund wordt. De over het algemeen koele — soms te koele? — liberalen lopen in overgrote meerderheid warm voor onze vorstin. Zij menen dat de monarchie veruit te verkiezen is boven een republiek. Republikeinse oprispingen, zoals men die in andere partijen kent, ontbreken bij ons, hoewel liberalisme als zodanig niet strijdig is met republikeinse opvattingen, het buitenland bevestigt dat.

Vanwaar dan deze warme sympathie voor onze vorstin? Ik meen dat de reden hiervoor gevonden moet worden in karakter en verdiensten van de leden van het Huis van Oranje enerzijds en in de liberale voorkeur voor een evenwichtige machtsverdeling in ons staatsbestel anderzijds. Het gaat hier dus om een emotionele en een rationele voorkeur.

Om met de laatste te beginnen: De constitutionele monarchie, zoals die zich in Nederland heeft ontwikkeld, heeft mijns inziens alles vóór op een republiek met een president. Een president zou altijd een partijpolitieke figuur zijn met een politiek verleden hoe fraai dat ook zou zijn. Er zouden in dat verleden altijd politieke en vaak geladen kwesties voorkomen, waarover zeer verschillend werd en wordt gedacht. Als de heer Luns, eens veruit de populairste politicus, president zou zijn geworden, zou een deel van ons volk zijn blijven morren over zijn Nieuw Guinea-politiek. Een president voortkomend uit de politiek blijft, zie helaas de Verenigde Staten, op de politieke tocht. Bovendien kan een president hoe bovenaards edel hij ook moge zijn, in kritieke situaties in een soort concurrentiepositie komen met de minister-president. Er zouden in de top van het staatsbestel spanningen ontstaan, die naar beneden onzekerheid en onrust zouden veroorzaken.

De lijst van voordelen der monarchie is veel langer, ik koos er twee die mij als liberaal, zoekend naar evenwicht in het staatsbestel, het meeste aanspreken. Het zijn strikt rationele overwegingen.

Nu de emotionele en ik gebruik dit woord dan niet in de vaak denigrerende zin, maar in de oorspronkelijke betekenis. Zelf opgegroeid onder het bewind van Wilhelmina de Grote — zo ben ik haar in de latere jaren van haar regering gaan noemen — voelde ik mij, en zeer vele liberalen met mij, al spoedig buitengewoon gelukkig met koningin Juliana, die de bijna onmogelijke taak had een zeer grote vrouw op te volgen. Zij moest zich als het ware uit de schaduw van haar moeder worstelen. Wie terug ziet kan constateren dat koningin Juliana met haar specifieke karakter, haar diep menselijke belangstelling precies op tijd kwam. Er gebeurt zelden iets toevallig. De oorlogsperiode en de eerste jaren daarna vroegen om een Wilhelmina, de kwart eeuw daarna, waarin een

Koningin Juliana tijdens het defilé op haar verjaardag, 30 april j.l.

hele generatie tot zich zelf moest komen, waarin een nieuwe generatie nieuwe vormen moest zoeken, vroeg om een Juliana, die mens is met de mensen. Wilhelmina was onze generaal, Juliana onze vriendin.

De verhalen over de jeugd van onze koningin en de opvoeding die zij ontving zijn genoegzaam bekend. Zij werd streng, puriteins en ouderwets opgevoed. Zij werd als jong meisje ver van het gewone volk gehouden, er was nauwelijks contact, zoals dat in die tijd nu eenmaal behoorde. Iedereen weet hoe moeilijk het is zich van een in de jeugd gevestigd beeld los te maken. Koningin Juliana is dat gelukt. Zij heeft in toene-

mende mate contact met de mensen gezocht. Zij heeft — en dit alles zonder potserlijk populair stuntwerk — met de mensen omgegaan.

Dit jubileum waarbij primair de schijnwerpers op onze Koningin gericht worden, is naar mijn gevoel zeker ook het moment om uit te spreken dat prins Bernhard buitengewoon veel voor ons land heeft betekend en nog betekent. Hij heeft mijns inziens de allermoeilijkste functie in het hele koninkrijk. Hij heeft die functie een zeer eigen bij zijn persoonlijkheid passende inhoud gegeven en ook hij verricht zijn taak al een kwart eeuw, bepaald iets om dezer dagen aan te denken.

Vakantie

In verband met de zomervakantie verschijnt Vrijheid en Democratie minder frequent. Het eerstvolgende nummer zal gedateerd zijn vrijdag 14 september. Daarna wordt de veertiendaagse verschijning hervat: 28/9, 12/10, 26/10, etc.

De eerste radio-uitzending van de VVD na de vakantie zal plaatshebben op woensdag 5 september. In verband met het op die dag over de zender Hilversum I uit te zenden nationaal programma ter ere van het 25-jarig regeringsjubileum van H. M. de Koningin, is onze uitzending bepaald over de zender Hilversum II, van 18.19 - 18.29 uur. De volgende veertiendaagse uitzendingen zullen weer plaatshebben over de zender Hilversum I, van 18.20 - 18.30 uur.

De eerste televisie-uitzending van de VVD in het seizoen 1973-1974 heeft plaats op woensdag 19 september, van 20.20 - 20.30 uur, Nederland I.

J. H. Couzy overleden

Op 17 juli is te Apeldoorn op 71-jarige leeftijd overleden luitenant-generaal J. H. Couzy, van 1959 tot 1967 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en in die periode defensiespecialist van de VVD-fractie.

Zij, die de heer Couzy gekend hebben, zullen zich hem herinneren als iemand die zich, in het hem aanvankelijk vreemde politieke bedrijf, altijd deed kennen als een man, wiens mening respect afdwong bij politieke mede- en tegenstanders door zijn zeer deskundige en immer zakelijke benadering van de militair-politieke vraagstukken.

Het zou onjuist zijn de heer Couzy te zien als een geboren „homo politicus”. In de eerste plaats was hij militair, een man van de daad, de publiciteit niet zoekend. Hij zag de politiek als een mogelijkheid om zijn gedegen vakkennis na een succesvolle militaire carrière in dienst te stellen van de partij van zijn keuze, de VVD.

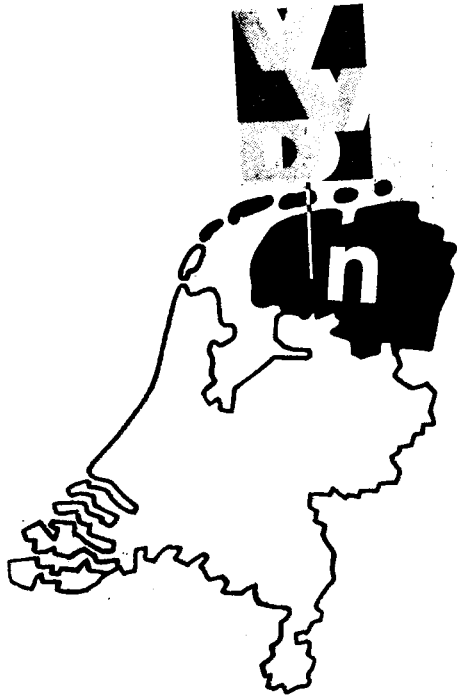
Zijn devies was „dienen” en hij heeft dit devies, naast zijn militaire en politieke activiteiten ook gestalte gegeven in tal van organisaties. Zo stelde hij zich als lid van Rotary International ten doel wat meer begrip te kweken voor de problematiek van de krijgsmacht, ter-

wijl hij als voorzitter van de Vereniging tot beoefening van de Krijgswetenschap burgers en militairen stimuleerde tot een voortdurende bezinning en studie van defensievraagstukken. Hoewel hij zich de laatste jaren wat uit het openbare leven had teruggetrokken, was generaal Couzy nog zeer actief in zijn woonplaats Apeldoorn, waar hij tot voor kort o.a. voorzitter was van de plaatselijke afdeling van de Alliance Française.

Tijdens de feestelijke viering dit jaar van het 25-jarig bestaan van de VVD, was ook de heer Couzy aanwezig. Het zou de laatste maal zijn, dat wij toen deze markante persoonlijkheid te midden van zoveel politieke geestverwanten mochten begroeten.

Op 19 juli heeft zijn naaste familie in het crematorium te Dieren in alle stilte afscheid van hem genomen. Wij wensen mevrouw Couzy en haar kinderen alle sterkte om dit verlies te dragen. Het gezin Couzy moge daarbij troost putten uit de gedachte dat wij aan generaal Couzy de dankbare herinnering zullen meedragen van iemand voor wie het begrip „dienen” tot aan zijn dood levende werkelijkheid was.

A. PLOEG

Aardgas blijft actueel

Het Nederlandse aardgas blijft in het nieuws. Bestemming van een deel van de aardgasbaten voor het Noorden is de zoveelste niet nagekomen verkiezingsbelofte van het kabinet-Den Uyl. Op zichzelf misschien niet zo erg; wij hebben het nooit zo belangrijk gevonden of de gelden die voor de regionale ontwikkeling nodig zijn, uit de vestzak of uit de broekzak komen. Wel schokkend is het, te ervaren dat verkiezingsbeloften zo snel vergeten worden. Het hier toch al bestaande gevoel, vanuit „Den Haag” als tweederangsburgers bekeken te worden krijgt door dit soort manoeuvres alleen maar steun. Tot schade van het noordelijk landsdeel omdat zulke gevoelens nu eenmaal niet bevorderlijk zijn voor een gezonde ontwikkeling.

Maar niet alleen de aardgasbaten, ook de aardgaslasten blijven pennen en tongen in beweging brengen. Naarmate het bodemonderzoek vordert blijken grote delen van Drenthe, Groningen en Friesland te drijven op grotere of kleinere gasbellen. Het spreekt vanzelf dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij (N.A.M.) dit onderzoekt en in voorkomende gevallen tracht, een concessie voor gaswinning te verkrijgen. Moeilijk wordt het pas, wanneer een gasbel wordt ontdekt onder een natuurgebied van grote natuurwetenschappelijke of recreatieve waarde. Zo'n vondst is onlangs gedaan in de Friese gemeente Ooststellingwerf en tegen het verlenen van een winningsconcessie aan de N.A.M. in de natuurgebieden van deze gemeente is fel verzet gerezen.

In de Ooststellingwerfse gemeenteraadsvergadering van 7 augustus werd het debat geopend door VVD-fractievoorzitter J. S. Veenma, die in een korte maar zeer krachtige verklaring stelling nam tegen het verlenen van de concessie in de natuurgebieden het Fochteloërveen, en de bossen van Appelscha en Haulerwijk. Een standpunt waar de woordvoerders van de overige fracties

zich van harte bij aansloten. Het valt te hopen, dat ook bij de hogere overheid (winningsconcessies worden verleend door de minister van economische zaken na advies van Gedeputeerde Staten) het belang van onvervangbaar natuurschoon zwaarder zal wegen dan het winnen van een betrekkelijk bescheiden hoeveelheid gas.

OOSTERWOLDE (Fr.).

Drs. F. G. J. STEENMEIJER,
voorzitter afdeling Ooststellingwerf.

Jubileum

De heer A. Brunsting, directeur van de RABO-bank in Zuidlaren en VVD-wethouder van deze mooie Drentse gemeente, zal van de zeventiende augustus een mooie dag maken. Hij herdenkt dan namelijk het heuglijke feit, dat hij die dag 25 jaar directeur van deze Zuidlarder bank is. Wethouder is hij nog niet zo lang, maar je kunt nooit weten... Vanaf de oprichting in 1958 werd hij benoemd tot lid van de gemeenteraad en sedert drie jaar is hij nu ook wethouder. Het bestuur van de bank heeft de heer Brunsting een receptie aangeboden, die op 17 augustus zal worden gehouden in café-restaurant Het Blaauwe Paard aan de Brink in Zuidlaren.

Burgemeester Delfzijl

Na Eelde (mr. J. C. G. Wiebenga) heeft ook de havenstad Delfzijl een jonge VVD'er als burgemeester gekregen. Mr. P. Scholten, loco-gemeentesecretaris van Purmerend, is met ingang van 16 augustus benoemd tot eerste burger van deze Noordgroningse gemeente. Hij is 34 jaar en de opvolger van de naar Den Helder vertrokken mr. A. P. J. van Bruggen. In 1967 studeerde mr. Scholten aan de universiteit in Leiden af. Daarna ging hij aan de slag bij het

veebedrijf Pakhoed. Voordat hij op 1 januari 1972 in dienst van de gemeente Purmerend trad, was hij werkzaam als hoofd van de afdeling projectplanning van Eurowoning, een dochtermaatschappij van Pakhoed.

De in Den Haag geboren mr. Scholten zegt: „Hoewel ik altijd al van plan was in overheidsfeer een baan te zoeken, heb ik toch eerst na mijn studie bewust voor het bedrijfsleven gekozen om daar ervaring op te doen. Delfzijl was mijn enige sollicitatie en natuurlijk ben ik erg blij benoemd te zijn”.

De socialistische loco-burgemeester J. Beyert bracht kort na het bekend worden van de benoeming een bezoek aan mr. Scholten in Purmerend. „Een aardige en intelligente man”, zo liet hij na terugkeer het thuisfront weten.

Mr. Koning

De Drents Groningse Pers heeft een uitgebreid verhaal gewijd aan mr. H. E. Koning, lid van de Tweedekamerfractie van de VVD. Mr. Koning is namelijk de koper van de eerste vanaf de fundamentele gerestaureerde woning in het Groningse Bourtange.

Mr. Koning: „Ik heb in het noorden nogal wat politieke contacten. Ik kom er bovendien graag en veel. Toen mijn ouders in Oosterbeek kwamen te wonen, zag ik op zoek naar een eigen huisje in het noorden”. Mr. Koning kwam uiteindelijk terecht in Bourtange. Een heel eind van Rotterdam, waar hij voorzitter is van de VVD-fractie in de gemeenteraad. Hij zegt over 't regelmatig bivakkeren in het noorden: „Een voordeel van het verblijf hier is, dat je fijn kunt studeren, hoewel ik moet bekennen, dat er toch wel een stuk isolatie is. Ik merk nu, dat kamerleden de in het westen op een half uur rijden van Den Haag wonen, vooral in de weekeinden veel voor hebben op de kamerleden in de rest van het land.”

Aankondigingen

31 AUGUSTUS

G. J. L. Vonhoff (lid Tweede Kamer) spreekt op het Fries scheidsrechteweekend over „Leiders, maar geen heersers gevraagd” (20.00 uur, jongensinter-naat Aekinga te Appelscha).

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
 pandbrieven
 een veilige belegging met zeer hoog rendement

Aankondigingen Zuid

24 AUGUSTUS

H. J. L. Vonhoff en mej. A. Kappeyne van de Coppello (leden Tweede Kamer) spreken op de oprichtingsvergadering van de afdeling Geleen (café d'Here-miet, Kluis 50 te Geleen).

24 AUGUSTUS

De heer G. W. Keja (lid van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Den Bosch in hotel De Drie Zwaantjes, Petrus Dondersplein 7 te Sint Michielsgestel over het onderwerp: „De VVD en de gemeentepolitiek”. Aanvang 20.15 uur.

5 SEPTEMBER

Mevr. mr. E. Veder-Smit (lid Tweede Kamer) spreekt voor de Cursus Ziektefondsen- en Ziektekostenverzekeringbeleid over „overheid en particulier initiatief op het gebied van de gezondheidszorg” (9.30 uur, Vormingscentrum St. Jozefoord te Nuland)

7 SEPTEMBER

G. W. Keja (lid Tweede Kamer) spreekt in hotel „Dennenoord”, Duivelsbruglaan 96 te Breda (17.30 uur).

11 SEPTEMBER

Den Bosch — De plaatselijke VVD-afdeling belegt dinsdag 11 september een algemene ledenvergadering in het Eurohotel, Hinthamerstraat. Aanvang 20.15 uur.

vrijheid en
democratie

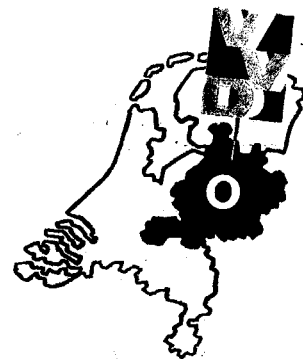
● De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 821) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Aankondigingen Oost

21 AUGUSTUS

Mr. H. van Riel (voorzitter Eerste Kamerfractie) over de Nato voor de Liberale Studenten Vereniging Wageningen Studentensociëteit „Ceres”, Gen. Foulkesweg 1a in Wageningen 20.00 uur.

12 SEPTEMBER

H. J. L. Vonhoff (lid Tweede Kamer), spreekt in Café Bakker („Spoorzicht”), Stationsstraat, Vaassen (gem. Epe), 20.0 uur.

20 SEPTEMBER

Mevrouw Smit-Kroes (lid Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zelhem.

Reis naar Angola en Mozambique

door H. P. H. Waalkens, lid van de Tweede Kamer voor de VVD.

De aankondiging dat de regering van plan is steun te verlenen aan bevrijdingsbewegingen t.b.v. de bevolking in de bevrijde gebieden in Afrika was voor de VVD-Tweede-Kamerfractie aanleiding de uitnodiging van de Portugese ambassadeur in ons land, daterend van mei jl. om Portugees Afrika te bezoeken, aan te nemen. Doel van de reis was het bestuderen van de militaire situatie en zo mogelijk vast te stellen of er bevrijde gebieden waren en om hoeveel inwoners het zou gaan. Voorts om een indruk te krijgen van het koloniale regime ter plaatse, omdat het kolonialisme in de buitenlandse politiek geregeld aan de orde is, waarbij de VVD vindt dat koloniale verhoudingen niet meer toelaatbaar zijn.

Bij het aanvaarden van de uitnodiging werd mijnerzijds de uitdrukkelijke eis gesteld, dat ik zou kunnen gaan en staan waar ik wilde, met wie dan ook zou kunnen spreken en geen enkel vooropgezet programma van Portugese zijde zou accepteren. Deze eisen zijn volledig gerespecteerd, evenals dat gebeurde met twee JOVD-ers, die het vorige jaar zijn gegaan. In Afrika heb ik in overleg met mijn reisgenoten — de fotograaf Ton Heyn en de Belgische verslaggever Hugo Genbrugge van het weekblad „De Post” — telkens kort tevoren aangegeven waar ik heen wilde, zodat er geen aangeharkte tuintjes konden worden aangetroffen. Tussen de provinciale hoofdsteden werd met lijn-vliegtuigen gereisd en in het binnenland met air-taxi's van een particulier bedrijf. Er is al vliegend pl.m. 47.000 km. afgelegd, waarvan alleen al de heen- en terugreis van Amsterdam naar Lourenco Marques ongeveer 30.000 km is. Deze afstand is extra lang omdat Portugal geheel rond Afrika moet vliegen. Heen en terug werd 's nachts gevlogen.

Wij begonnen onze reis in Mozambique, dat juist voor ons vertrek in het wereldnieuws kwam door een artikel in „The Times” over begane massamoorden door het Portugese leger in december 1972. Met ons was dan ook de wereldpers daar aanwezig.

Niet te rechtvaardigen

Naar aanleiding van perspublicaties bij mijn terugkomst wil ik nog eens nadrukkelijk vaststellen, dat ik mij in feite met deze zaak niet heb bemoeid en dat ook niet kon doen, wilde ik mijn eerder genoemde taak in de toch al korte tijd uitvoeren. Uiteraard heb ik er hier en daar over gesproken, ook met allerlei verslaggevers, zonder daaromtrent iets wijzer te worden. Ik heb rond deze aanklacht in het geheel geen behoefte om te doen of mijn neus bloedt en geloof stellig dat er sinds het uitbreken van de bevrijdingsactiviteiten dingen gebeurd zijn die op geen enkele wijze te rechtvaardigen zijn. Ze komen in iedere oorlog voor en zeker in een guerrillastrijd zoals die zich in Portugees Afrika heeft ontwikkeld. Ook de Portugezen ontkennen dit niet. In alle objectiviteit moet ik echter vaststellen dat ook van de zijde der bevrijdingsbewegingen niet zachtzinnig wordt opgetreden tegen de bevolking, getuige mijn confrontatie met gewonde overlevenden in de hospitalen. In N. Angola bijv. sprak ik met de enige overlevende van een beschieting van een vrachtwagen vol negerarbeiders vanuit een hinderlaag door de MPLA (Bevrijdingsbeweging in Angola), waarbij 24 doden vielen (geen massamoord?)

In het geval van de gemelde massaslachtingen in Wiriamoe kom ik tot de conclusie, dat er aan het welles-nietes alleen maar een eind kan komen door een onafhankelijk — liefst internationaal — onderzoek. Ik zal de fractie adviseren om zo'n onderzoek te bevorderen, waar dat mogelijk is.

Portugees Afrika is zo groot als W. Europa met nog een flink stuk van

Gestoken in geleende militaire kleding praat de heer Waalkens (links) o.a. met een bewaker van de nieuwe dorpen (met baret).

Rusland. Ik heb mij in hoofdzaak beperkt tot Noordelijk Mozambique, grenzend aan Zambia en Tanzania, van waaruit bevrijdingsbewegingen opereren, alsmede tot Noord- en Oost-Angola, waar volgens het Angola Comité recentelijk veel activiteit van bevrijdingsbewegingen geweest was. Ik kom daarop nog terug.

Paraatheid

Opvallend in Noordelijk Mozambique was de staat van paraatheid en waakzaamheid van het Portugese leger. Alle belangrijke objecten werden bewaakt terwijl zonder escorte nauwelijks kon worden gereisd.

Genoemde waakzaamheid betrof bepaald de in aanbouw zijnde Cabora Bassa dam. Deze dam komt binnen afzienbare tijd gereed en zal dan stroom leveren aan Mozambique, Rhodesië en Zuid-Afrika, door middel van een 1000 km lange hoogspanningsleiding.

Dit grote project heeft een aantal belangrijke aspecten. Ten eerste in politiek opzicht, gezien de landen die stroom gaan afnemen en vanwege 't feit dat een machtig internationaal Consortium dit financiert. Daarbij is de vraag of en hoe en wie de verdediging van de hoogspanningslijn voor zijn rekening neemt hoogst interessant. De bevrijdingsbeweging Frelimo heeft veel aandacht voor dit project, maar krijgt militair gezien geen been aan de grond, behoudens aanvallen op materiaalconvooien op grotere afstand, waarbij tot nu toe een tiental doden viel. Een gebied met een straal van 40 km is hermetisch afgesloten door het Portugese leger, terwijl beschieting onmogelijk is vanwege de omliggende hoge gebergten.

Een tweede aspect is, dat door het te vormen gigantische, zéér langgerekte stuwmeer in de Zambesirivier, een barrière zal ontstaan tegen infiltraties uit Zambia. Door dit stuwmeer zal ten zuiden ervan een groot agrarisch en industrieel ontwikkelingsprogramma tot uitvoering worden gebracht.

Naast dit gebied bezocht ik nog Mucumbura en Changara. In het andere noordelijke deel van Mozambique — grenzend aan Tanzania en gescheiden van de provincie Tete door de staat Malawi — bezocht ik Nangade en omgeving, liggend aan de grens met Tanzania. Voorts volgden Montepuez en Ancauda in een nachtelijke rit, waarbij ik dankbaar gebruik maakte van een militair jack en pet, vanwege de onvoorstelbare hoeveelheden rood stof, die niet meer uit de kleren zijn te verwijderen. Buiten de terreinritten en militaire objecten kon ik zodoende mijn eigen kleren nog gebruiken. Ook de twee journalisten gebruikten militaire kleding.

Ten slotte bezocht ik er nog Nampula waar het hoofdkwartier van het Portugese leger zich bevindt. In al deze plaatsen kreeg ik een volledige „briefing” omtrent de militaire situatie, waarbij moest worden vastgesteld dat de bevrijdingsbewegingen, in kleine groepen opererend, tal van storingsacties uitvoeren vooral door landmijnen en schietpartijen. Het lijkt mij, dat e.e.a. in de huidige situatie nooit een bezetting van gebieden tot gevolg kan hebben, alleen een verstoring van het normale levens-

patroon, hetgeen heel duidelijk in het nadeel van de bevolking is.

Niet allen gelukkig

In genoemde plaatsen bezocht ik een aantal z.g. „aldeamentos”, nieuwe dorpen waar de bevolking deels vrijwillig, deels gedwongen geconcentreerd wordt en die door een eigen militie beschermd wordt. Er is voor de bevolking een beperkte bewegingsvrijheid — vooral 's nachts. Niet alle bewoners leken mij even gelukkig met deze situatie.

Een voordeel overigens van deze handelwijze is, dat er scholen gebouwd kunnen worden en worden, met verplicht onderwijs en medische posten, alsmede goede watervoorziening. Strategisch gezien ontleent het de Frelimo's de mogelijkheid zich nu nog van voedsel te voorzien en manschappen te recruteren uit de bevolking. De gebieden tussen de aldeamentos zijn leeg en verlaten. Zoals overal in Afrika spelen ook in deze gebieden de stammenkwesties. Zo werkt bijv. in het uiterste N.O. van Mozambique de Makunde-stam — waarvan het grootste deel in Tanzania woont — mee met de bevrijdingsbeweging. In een groot gebied ten zuiden daarvan heerst de grote Macue-stam, die er weer niets mee te maken wil hebben.

In Nampula bezocht ik het militaire hospitaal waar blanke en zwarte gewonden van het Portugese leger lagen, maar tot mijn verbazing ook enkele gewonde Frelimo's en getroffen burgers. In dit verband merk ik nog op, dat bijna 50 pct. van het Portugese leger in Mozambique en Angola uit Afrikanen bestaat.

Eenzijdig

Ten slotte vermeld ik nog dat ik — eenzijdige, maar nergens betwist — informatie kreeg omtrent de steun van Tanzania aan de Frelimo's, met o.a. twee trainingskampen waar 15 Chinese en enkele Cubaanse instructeurs werkzaam zijn.

Chinese en Russische steun werd manifest toen mij een paar duizend buitgemaakte, uit die landen afkomstige machinegeweren en ander oorlogsmateriaal getoond werd.

De laatste van de drie weken besteedde ik aan Angola. Op dezelfde wijze werkend bezocht ik het koffiegebied rond Carmona, waar in 1961 de opstand vanuit Kongo (Zaire) begon en waar in die jaren 6000 blanke en zwarte bewoners op de plantages vermoord zijn.

Voor mijn vertrek uit Nederland kreeg ik bij een bezoek aan het Angola Comité in Amsterdam twee fotokopieën mee, waarop recente aanvallen van de in Angola optredende bevrijdingsbewegingen MPLA en FNLA vermeld stonden. Het waren kopieën van originele Portugese legerkaarten. Uit vergelijking van deze kopieën met de originele in het archief van het Portugese leger in dat district bleek, dat het een weergave was van de situatie in 1971. Op de kopieën was de datum verwijderd. Over betrouwbare inlichtingen van het Angola Comité gesproken!

VERVOLG OP PAGINA 9

Vragen over fluor in drinkwater

Mevrouw drs. A. D. de Stigter - Hulsing, raadslid voor de VVD in Naarden, heeft samen met haar collega mevrouw J. de Bel (prot.-chr.) het college van b. en w. van haar gemeente gevraagd of het bereid is de gemeente Amsterdam met de grootste aandacht aan te sporen op te houden met de fluoridering van het hoofdstedelijke drinkwater. De vraag is gesteld naar aanleiding van de recente uitspraak van de Hoge Raad dat fluoridering van drinkwater onwettig is. De fluoridering van het Amsterdamse drinkwater raakt ten dele ook de gemeente Naarden. Bewoners van het Oranje-Nassaukwartier en de wijk Keverdijk (rond de 2000) betrekken hun drinkwater van de hoofdstad. Beide raadsleden wijzen op een uitspraak van de Naardense raad van vorig jaar, toen een meerderheid zich tegen de fluoridering uitsprak.

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 173
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Linkse coalitie in Amsterdam

Van een onzer redacteurs

Onlangs kon men in de krant lezen over plannen om in het Amsterdamse gemeentebestuur een samenwerking tot stand te brengen tussen de vijf linkse politieke partijen. Dat zullen dan wel de PvdA, CPN, Kabouters, D'66 en de PPR zijn. In ieder geval waren ze in het bericht in NRC-Handelsblad van 27 juli niet met name genoemd.

Volgens dit bericht zou de PvdA naar zo'n meerderheidscollege in de hoofdstad streven, hetgeen tot uitdrukking was gebracht in een brief van deze partij aan de PPR met het verzoek om hierover te praten. De PPR liet weten bereid te zijn aan zulke onderhandelingen te beginnen. Deze partij verbond daaraan dan wel een aantal voorwaarden. Die voorwaarden gaan in een richting die ons politieke bestel een merkwaardige draai zou geven. In de brief van de PPR wordt gesteld:

„Het lijkt ons juist te moeten stellen dat gewijzigde inzichten, door leden aanvaard, ook door wethouders en leden van de fractie moeten worden gevolgd. Kunnen zij die gewijzigde inzichten niet volgen — op zichzelf een gewone menselijke zaak — dan dienen zij de consequenties hiervan te accepteren en af te treden. Zo blijven de politieke verhoudingen duidelijk en eerlijk. Onze opvatting is dat de leden uiteindelijk beslissen en niet de top van de partij. Verder menen wij dat niet alleen afspraken moeten worden gemaakt over het programma, maar ook over de mensen die het moeten uitvoeren”. Tot zover het briefje uit NRC-Handelsblad.

Hoewel raadsleden geacht worden zonder last of ruggespraak in de raad te werken, is het in de praktijk uiteraard altijd zo dat men het beleid afstemt op wat er in de achterban leeft. Dat kan het partijbestuur zijn, maar ook de ledenvergaderingen van de afdelingen. Men zit er als volksvertegenwoordiger niet voor zichzelf, maar voor de kiezers. De mogelijkheid om naar bevind van zaken te handelen moet echter voor de fractie blijven bestaan.

Schijndemocratie

Wat de PPR nu voorstelt is een toonbeeld van schijndemocratie, politiek amateurisme en vals idealisme. Het zal bovendien in een stad als Amsterdam zonder meer tot dwingelandij leiden. De

achterban die zich het meest roert in Amsterdam hebben de laatste jaren de lieden met de grootste mond steeds hun zin gekregen — zal aan het langste eind trekken. Van democratie binnen de partij en vooral van het afwegen van belangen en nuchter denken — deze laatste twee zijn in Amsterdam al sinds jaren afwezig — zal dan helemaal geen sprake meer zijn. In zo'n linkse kongsi zal alles bekookstofd worden wat die groep wil. De CPN, de PPR, de doordravers in de PvdA en niet te vergeten de Kabouters, aan wier onzinnige, vrijblijvende ideeën veel te veel geloofwaardigheid wordt toegekend, krijgen het voor het zeggen. De anderen in de raad, een flinke minderheid, komen er niet meer aan te pas.

Als er bedongen wordt dat niet alleen afspraken moeten worden gemaakt over het programma, maar ook over de mensen die het moeten uitvoeren, rijst tegen de achtergrond van de Amsterdamse situatie het volgende beeld: De weg zal dan vrij liggen voor de lelijke-woorden-schreeuw, de mentale afpersers, de intimidators en de actiegroepen die al in zo ruime mate aanwezig zijn en wier streven Amsterdam nu langzamerhand grotendeels in de versukkeling heeft geholpen. Wie als raadslid nog vraagtekens zet bij de meningen van de achterban moet volgens de democratie nieuwe stijl ophoepelen. Het gemeentebestuur van de hoofdstad heeft zich de laatste jaren al veel te veel op sleptouw laten nemen door allerlei zonderlinge wereldverbeteraars. Het is al zover gekomen dat het gemeentebestuur deze lieden als serieuze gesprekspartners aanvaardt. Als je maar lang genoeg wordt geïntimideerd en gehersenspoeld, ga je de gekste plannen nog serieus bekijken. (Vondelpark-„project”, witkar e.d.). Er zijn met een beetje bladeren in oude kranten genoeg voorbeelden te vinden.

Dwingelanden

Amsterdam is een stad van dwingelanden geworden en neemt alleen zichzelf nog serieus. Het vervelende is dat men in de hoofdstad niet inziet dat men in pakweg Uithoorn of Amstelveen al overtuigd is van de onzinnigheid van het Amsterdamse gebeuren, laat staan in Den Haag. Plannen voor een links meerderheidscollege — en wie garandeert dat in zo'n systeem de meerderheid ook een meerderheid onder de be-

volking zal vertegenwoordigen — zullen leiden tot gelijkhebbij, waarin andersdenkenden totaal geen plaats meer kunnen hebben.

En maar populair en progressief doen. Door de grote monden van een minderheid zal in Amsterdam de dienst worden uitgemaakt. Wie een beetje de gang van zaken in de hoofdstad heeft gevolgd ziet aankomen dat het hele politieke en maatschappelijke gebeuren nog meer uit de hand zal lopen dan al het geval meer Amsterdammers buiten de stad is. Er zullen de komende jaren nog wel gaan wonen.

In memoriam P. C. v. Meurs

Beemster — Op 25 juli is in het Centraal Ziekenhuis te Alkmaar op 69-jarige leeftijd overleden de heer P. C. van Meurs. Hij was bijna 25 jaar gemeenteraadslid en fractievoorzitter van de VVD in de gemeente Beemster. Hij heeft gedurende zijn leven ontelbare bestuursfuncties bekleed. In het Beemster polderbestuur was hij eerst 21 jaar hoofdingeland en daarna zes jaar heemraad. Vanaf 1945 was de heer Van Meurs secretaris van de Hollandse Maatschappij voor Landbouw, afdeling Beemster. Ook heeft hij enkele jaren deel uitgemaakt van het hoofdbestuur van deze organisatie.

De opgevallende plaats van de heer Van Meurs in de raad van Beemster zal worden ingenomen door mevrouw W. Pauw-Bruin.

Aankondigingen

6 SEPTEMBER

H. J. de Koster (lid Tweede Kamer) spreekt voor afdeling Capelle a.d. IJssel.

Mr. dr. C. Berkhouwer (lid Tweede Kamer) spreekt voor de oprichtingsvergadering van de afdeling Cothen (Zaal „De Deel”, Provinciale weg Oost, Cothen).

15 OKTOBER

De districtscentrale belegt een regionale bijeenkomst in het ontmoetingscentrum „In de Speelman” (20.00 uur, Duikerlaan 1, Capelle a.d. IJssel).

26 OKTOBER

Mevrouw mr. Veder-Smit (lid Tweede Kamer) Botel „De Watergeus”, Simon van Capelweg 10, Noorden (20.15 uur).

Adreswijziging secretariaat Oegstgeest - Warmond

Oegstgeest — De secretaris van de afdeling Oegstgeest-Warmond, de heer H. M. Reilingh, is verhuisd. Zijn nieuwe adres luidt: Aert van Neslaan 646 te Oegstgeest. Tel. 01710-52306.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Geschenk Koningin Juliana

Op 4, 5 en 6 september 1973 wordt het zilveren regeringsjubileum van Hare Majesteit Koningin Juliana gevierd.

Ter ere van dit jubileum zal een nationaal geschenk worden aangeboden aan de Koningin.

Het Nationaal Comité Zilveren Regeringsjubileum Koningin Juliana, dat ingesteld werd om de viering van dit jubileum voor te bereiden, heeft op zich genomen de door de Nederlandse bevolking voor dit geschenk bijeen te brengen gelden in te zamelen.

In overeenstemming met de wens van de Koningin zal het ingezamelde bedrag in geld bestemd worden voor het kind in nood waar ook ter wereld. Dat de Koningin grote belangstelling heeft voor het kind in nood moge blijken uit het feit dat zij in 1966 zelf het initiatief tot de oprichting van de Stichting Nederlands Kinderhulp Plan heeft genomen, zozeer was zij onder de indruk van de enorm grote nood onder de kinderen in vele delen van deze wereld. Die nood is zo groot, dat aan het lenigen daarvan geen denken is, en lóch moet te bezonnen worden.

Daarbij wordt van het principe uitgegaan, dat wij moeten proberen andere landen te helpen voor hun eigen kinderen te zorgen. De opzet is in betrokken landen te helpen om de daar beschikbare krachten en mogelijkheden zo te mobiliseren, te motiveren, te instrueren en te bewerkstelligen dat er een gecoördi-

neerd omvattende zorg voor het kind niet alleen op gang komt, maar met de ter plaats beschikbare mogelijkheden en middelen ook op gang kan worden gehouden. Het heeft nl. geen zin baby's beter medisch te verzorgen en daardoor de grote sterfte onder hen tegen te gaan, als niet tegelijkertijd voorzien wordt dat deze kinderen de vereiste voeding zullen krijgen.

Het heeft geen zin als dan de kinderen voor het overige verwaarloosd worden. Het is de bedoeling om in de ontvangende landen de kosten zo laag mogelijk te houden. Als men bedenkt dat daardoor een geïntegreerde kindercare op gang kan worden gebracht dan is de opbrengst — die hopelijk zeer hoog is — voor het nationaal geschenk wel zeer goed te bedenken.

Het Nationaal Comité heeft een groennummer ingesteld: 25073 t.n.v. het Nationaal Comité, Nassauplein 41, Den Haag, waarop geld kan worden gestort.

De Interim Stichting, het samenwerkingsverband van de Nationale Vrouwen Raad, het Nederlandse Vrouwen Comité en de Federatie voor vrijwillige Vrijwillige Hulpverlening, heeft het initiatief genomen om de leden van de vrouwengroeperingen en andere vrouwen die hiervoor voelen, in de gelegenheid te stellen met een briefkaartactie, waarbij op de briefkaart de waarden van f 0,50, f 1,-, f 2,50 of f 5,- bijgeplakt kunnen

worden bij te dragen aan het nationaal geschenk.

Deze briefkaarten kunnen van half augustus tot 30 september 1973 naar Paleis Soestdijk gestuurd worden. Half augustus zullen er in de pers en in de weekbladen nog publikaties over deze briefkaartactie verschijnen.

Het bedrag van de actie zal ingevoegd worden in het algehele project. Wij hopen dat met kleine bijdragen een groot bedrag zal binnen komen.

Het grootste geschenk dat wij de Koningin kunnen aanbieden zal zijn het mogelijk te maken kinderen in de wereld betere kansen te geven.

De Interim Stichting

Rotterdam

De afdeling Rotterdam van de Vrouwen in de VVD komt op woensdag 19 september bijeen in de Deelclub, Westersingel te Rotterdam. Aanvang 18 uur.

Na de opvangsmaaktijd spreekt de heer H. J. L. Vanheer over de Thesaurie Opdracht van 19 september n.s. schiedt hij af te nemen bij de secretaresse mevrouw A. F. J. Blokhuis, Koningseweg 103, Rotterdam, tel. 010-4324149124.

Wilt u er rekening mee houden dat de volgende bijeenkomst op maandag 15 november om 20.00 uur zal plaatsvinden?

nder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

• Dr. Witteveen

Onze nationale samenleving en ook de Eerste-Kamer-fractie van de VVD zullen een bekwaam en scherpzinnig man en hoogst integere figuur aan de internationale gemeenschap moeten afstaan. Dr. H. J. Witteveen, oud-hoogleraar aan de toenmalige Nederlandse Economische Hogeschool (thans Erasmus Universiteit) te Rotterdam, minister van financiën in de kabinetten-Marijnen en -De Jong, heeft de hoogste monetaire wereldfunctie toegewezen gekregen. Het thans 125 leden tellende Internationale Monetaire Fonds heeft de nu 52-jarige Nederlandse econoom, financieel deskundige en liberale politicus per 1 september met algemene stemmen benoemd tot algemeen directeur (managing director) van dit fonds. Zulks als opvolger van de Fransman Pierre Paul Schweitzer, die het IMF gedurende twee perioden van 5 jaar heeft geleid.

Het Internationale Monetaire Fonds vloeit rechtstreeks voort uit de overeenkomsten van Bretton Woods (1944). Het wereldgeldstelsel werd daarbij door een honderdtal landen vastgelegd in de statuten van het IMF. Vele jaren heeft het nuttig gewerkt, hoewel ook het IMF-bewind gelijk alle andere internationale organisaties met onvoldoende bevoegdheden en sanctie-mogelijkheden te kampen had. De laatste vijf jaar heeft het met talrijke monetaire crises en evenwichtsstoornissen in de onderlinge verhoudingen (wisselkoersen) te kampen gehad. De roep om een „nieuw Bretton Woods” is algemeen, maar eenstemmigheid omtrent de juiste oplossing van de moeilijkheden is helaas nog ver te zoeken.

Thans worden de voorbereidingen getroffen voor de jaarvergadering — te Nairobi, in Kenia — waar het vraagstuk van de hervorming van het wereldgeldstelsel de hoofdschotel zou vormen. Maar door moeilijkheden over de agenda zal het wel oktober worden voor deze bijeenkomst kan worden gehouden.

Het zal de uiterst moeilijke, veel verduft en taai doorzettingsvermogen vergende taak van dr. Witteveen zijn, ondanks de lang niet altijd gelijk gerichte inzichten en belangen van de — autonome — lid-staten samen met het „Comité van twintig” nieuwe monetaire richtlijnen te ontwerpen en deze ook in aller belang te doen aanvaarden en naleven. Wij wensen de heer Witteveen alle sterkte en succes toe in deze uitzonderlijke positie.

• Kil pragmatisme

Het heeft er veel van dat het met D'66 steeds meer bergafwaarts gaat. Na alle narigheden, onderlinge wrijvingen en persoonlijke ruzietjes, uitlopend op een groot verkiezingsécché, kwam kort geleden het bericht dat mr. Van Mierlo als fractievoorzitter aftreedt. En nu blijkt D'66 bovendien nog aan de financiële afgrond te staan.

De eerste berichten waren, dat de partij het in Amsterdam gevestigde landelijke secretariaat moest sluiten en de drie personeelsleden had moeten ontslaan. Bovendien zou het partijblad „Democraat”, dat toch al, ook in de politiek drukke tijd, slechts eenmaal per maand verscheen, nu voorlopig helemaal niet meer uitkomen. Als „een van de oorzaken” van de moeilijkheden werd opgegeven, dat (eind juli) van de f 338.000 jaarcontributie, welke de leden op papier opbrengen, nog niet de helft was binnengekomen.

Later heeft de partijvoorzitter, de heer J. ten Brink, het bericht wat afgezwakt, maar in hoofdzaak was het toch juist. Het partij-organen zal in de komende vijf maanden van het jaar nog maar twee maal verschijnen en het partijbureau was gesloten „wegens vakantie en het vertrek van personeelsleden”. De overschakeling op computer-administratie zou een belangrijke achterstand in de inning hebben veroorzaakt. Nu kan men gemakkelijk achterstanden, e.d.

aan de computer toeschrijven, maar ieder die lid is van een vereniging (dus ook van een politieke partij) weet, dat hij in het begin van het jaar zijn contributie moet voldoen.

Dat D'66 er nooit in is geslaagd een enigszins redelijk aantal leden aan te werven en dat die leden nu voor een niet onbelangrijk deel hun contributie niet voldoen, is — om een tegenwoordig populair woord te gebruiken — een structureel euvel. Het is een gevolg van het feit, dat de voorlieden van D'66 zich er altijd op hebben beroemd, geen „ideologie” aan te hangen, geen „beginselpartij” te zijn, maar een zuiver „pragmatische” partij. Maar voor pragmatisme alléén loopt niemand echt warm. Een politieke „ideologie”, zoals het liberalisme in zijn

grondbeginselen is, werkt inspirerend. Men voelt banden met het verleden en de toekomst bij eigentijdse toepassing van die grondbeginselen. Zij schept ook een band van geestverwantschap tussen hen die, van huis uit reeds, dan wel uit nieuw gevormde overtuiging, zich bij de uit dit beginsel levende partij hebben aangesloten. Zuiver pragmatisme is te kil, te weinig inspirerend om daarop een levende, strijdbare partij op te bouwen.

D'66 is een politiek stro-vuur geweest, dat wel even flink kon oplaaen door het kortstondige en oprechte enthousiasme van zijn pioniers. De aantrekkelijkheid van het nieuwe en jeugdige is er nu af en bij gebrek aan politieke zuurstof (de ideologische inspiratie van een grondbeginsel) is de partij thans niet meer dan een smeulend restant.

Het is jammer voor menige goedwillende van het eerste uur, maar politiek meer ervaren hebben wel voorzien dat het zo zou gaan.

• Nivellering

De strijd om de nivellering blijkt steeds meer het breekijzer te worden, waarmee in Nederland de vakbeweging de bestaande sociaal-economische en maatschappelijke verhoudingen tracht te ontwrichten. Het NVV lijkt er zelfs niet voor terug te schrikken, daarvoor het voortbestaan van de Sociaal-Economische Raad in gevaar te brengen. Welke noodlottige gevolgen een dogmatisch najagen van deze nivellerings-utopie met betrekking tot de inkomensverhoudingen zou kunnen hebben, is door op dit terrein meer bevoegden reeds meermalen, óók in ons blad, uiteengezet. Verwezen kan ook worden naar een recente liberale publikatie over dit vraagstuk: de „Nota betreffende de inkomenspolitiek”, welke door een commissie uit de VVD-fractie in de Tweede Kamer onder voorzitterschap van mr. J. G. Rietkerk is opgesteld en openbaar gemaakt. Een samenvatting daarvan is in „Vrijheid en Democratie” van 25 mei jl. opgenomen.

Dat deze zaak bijvoorbeeld in West-Duitsland met heel wat meer realiteitszin wordt bekeken dan door de Arie Groenevelts in ons land, bleek dezer dagen nog eens uit hetgeen de correspondent in Bonn van „Nieuw-Europa”, het orgaan van de Europese Beweging in Nederland, desgevraagd over de opvattingen aldaar meedeelde.

De Duitse vakbond streeft in principe NIET naar een nivellering van de inkomens. Hij wil een groeiende economie, technische vooruitgang en mobiele werknemers. Daarbij stelt hij zich op het standpunt, dat wie meer presteert, meer loon moet ontvangen. Een vakarbeider, die bereid is om in zijn avonden vakcursussen te volgen, moet daarom beter worden beloond dan iemand die daar geen zijn in heeft.

Aldus vertolkte een woordvoerder het standpunt van de Westduitse vakbond (Deutscher Gewerkschaftsbund, afgekort: DGB), naar genoemde correspondent meldt. Volgens het zeggen van de woordvoerder is de vakbond om deze reden ook tegen loonsverhogingen (uitsluitend) in absolute bedragen in plaats van procentuele verhogingen. In dit verband verwees de woordvoerder van de vakbond IG Metall in het begin van vakbond naar de ervaringen die het dit jaar in de deelstaat Noordrijnland-Westfalen heeft opgedaan. Zijn relaas komt hier op neer, dat eerst hard gevochten is voor een verhoging uitsluitend in absolute bedragen. Maar dat, toen de werkgevers noodgedwongen deze eis vrijwel hadden ingewilligd, het resultaat aldus bleek te zijn, dat een storm van protesten losbrak. „Het waren juist diegenen die eerst Pfennige eisten, onder het motto: het brood is voor iedereen duurder geworden, die toen dreigden met stakingen, omdat ze niet tevreden waren” (met het resultaat).

Uit het vervolg van het artikel in „Nieuw Europa” blijkt, dat ook de Duitse vakbond wel streeft naar wat deze dan ziet als een „rechtvaardiger inkomensverdeling”. Hij wil dat bereiken door een mengvorm van het centen- en procentensysteem: als loonsverhoging een gelijk basisbedrag, plus een aantal procenten. En verder staat de Duitse vakbeweging achter het streven van de Bondsregering naar een hervorming van het belastingstelsel. Daarbij dient dan echter wel in aanmerking te worden genomen, dat de maximum-progressie in

VERVOLG OP PAG. 6

Prikkels

• De generaal-majoor De Savornin Lohman, kort geleden benoemd tot opper-officier personeel van de Koninklijke Landmacht, in een gesprek met de Haagse Post: „Ik heb DS'70 gestemd; ik sta daar nog achter, maar weet niet of die partij nog van de grond kan komen. (...) Ik heb vaak verschillend gestemd. Ik had eens twee stemmen, die van mijn moeder en mijn eigen. Ik was lid van de CHU, heb toen voor mijn moeder op de CHU gestemd en zelf op de VVD. Enfin, ons hele gezin stemt anders. Toen ik dat hoorde, dacht ik, wat wil je nou van het Nederlandse volk als in een gezin iedereen al verschillend stemt”.

• De correspondent van Het Vrije Volk in Bonn, naar aanlei-

ding van het overlijden van de vroegere Oostduitse partijleider Walter Ulbricht: „Aan communistische partijleiders moeten vaak twee necrologiën worden gewijd: eerst wanneer ze voorgoed van het politieke toneel verdwijnen, daarna wanneer ze ook biologisch doodgaan”.

• Uitspraak van de schrijver en oud-hoogleraar Willem Frederik Hermans in een gesprek met NRC-Handelsblad volgens weergave van Max van Rooy: „Hermans is absoluut niet blij met de recente politieke ontwikkelingen in ons vaderland, Hermans: Het allerbeste is wanneer dit kabinet zo spoedig mogelijk ten val wordt gebracht, want er zijn twee mogelijkheden: of ze krijgen wat ze willen — en dat zou rampzalig zijn — of ze krijgen het niet en dan zijn het praatjesmakers”.

• De Groene Amsterdammer over minister Irene Vorrink: „Irene Vorrink vindt Groenevelt „een geweldige vent”. Dat telkens weer op het gewone niveau gaan zitten, niets van kapesones, helemaal niets. Ik hou niet van persoonsverheerlijking en Groenevelt is ook alleen maar denkbaar als de top van een pyramide en een mentaliteitsproces, want anders zat hij er niet. Maar ik vind het zo ontzettend mieters als je plotseling bij een ander een beetje terugvindt wat je zelf wilt nastreven”.

• Prof. dr. F. Hartog in zijn vaste rubriek in NRC-Handelsblad: „We moeten er ook voor oppassen, het leed van de hele wereld te willen dragen. Daar wordt de wereld niet gelukkiger door, maar wij worden er wel ongelukkiger door. Misschien is het belangrijkste dat wij de wereld te bieden hebben een voorbeeld van een goed functionerende samenleving”.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving

is er:

HUIBERS B.V.

MAKELAARSKANTOOR

augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760 52313 - 63997

Mogelijkheden in Suriname (I)

Mr. A. Geurtsen, lid van de Tweede Kamer, maakte deel uit van een delegatie uit de vaste commissies voor Suriname en de Nederlandse Antillen van beide Kamers, die onlangs een bezoek aan Suriname heeft gebracht. In een tweetal artikelen geeft hij zijn visie op de economische en politieke ontwikkelingen in dat deel van het Koninkrijk weer.

Een delegatie uit de vaste commissies voor Suriname en de Nederlandse Antillen van de beide Kamers heeft onder leiding van het Eerste Kamerlid P. C. Elfferich (arp) in het kader van het bestaande Contactplan een bezoek aan Suriname gebracht van 13 tot 23 juli j.l. Het Contactplan voorziet in periodieke ontmoetingen van de parlementen der Koninkrijksdelen ter wederzijdse informatie. Er was dit keer een bijzondere aanleiding, dat bij de Tweede Kamer ahangig is het wetsontwerp, waarbij machtiging wordt verleend 400 miljoen gulden te besteden aan de financiering van het 2e vijfjarenplan voor Suriname (een tweede wetsontwerp bestemt een zelfde bedrag voor hulp aan de Antillen). Het doel van het bezoek was om het effect van het 1e vijfjarenplan ter plaatse na te gaan en de doelstellingen voor de tweede periode nader te leren kennen en te bediscussiëren. Daartoe is een aantal werkvergaderingen gehouden met een afvaardiging van de Staten van Suriname, zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van vakbonden en ondernemers en zijn projecten bezocht, zoals de bedrijven van Suralco, Mariënborg, Wageningen e.a.

Resultaten

De pogingen om een indruk te krijgen van het effect van hetgeen door Nederland aan de financiering van de ontwikkeling van Suriname sedert 1946 is bijgedragen, werden niet vereenvoudigd door het gebrek aan voldoende statistisch materiaal. Het is volstrekt duidelijk, dat ook van onze kant ernaar gestreefd zal moeten worden, dat voldoende vakbekwame statistici in Suriname beschikbaar komen, die het materiaal kunnen verzorgen, dat nodig is om de resultaten te kunnen volgen, maar met

name ook om de basis te kunnen leveren voor op te stellen plannen.

Gelukkig waren er toch wel wat cijfers beschikbaar, die een globale indruk van de tot nu toe bereikte ontwikkeling mogelijk maken. De uitvoer uit Suriname steeg van Sf 201 miljoen in 1967 tot Sf 291,5 miljoen in 1971. Het opvallende in deze cijfers is het onveranderd hoge aandeel van de mijnbouwproducten, waaronder bauxiet, aluinaarde en aluminium een belangrijke plaats innemen. Het aandeel van de agrarische productie daalde van 15,6 miljoen in 1967 tot 13,9 miljoen in 1971. De invoer van voedingsmiddelen steeg daarentegen in de genoemde periode niet onaanzienlijk.

De conclusie ligt voor de hand, dat de eigen productie van voedingsmiddelen de toename van de consumptie niet heeft kunnen bijhouden. Daar ligt gelijk al een van de Surinaamse problemen. Het land is zeker geschikt voor cultures op grote schaal van rijst, bananen en — zij het op grond van klimatologische omstandigheden in wat mindere mate — suiker. De visserij is een tot nu toe nauwelijks ontgonnen terrein, hoewel de kuststrook van Suriname vrij veel bijzonder goede garnalen en andere vissen bevat.

In het kader van de landontginning is men er tot voor kort vanuit gegaan, dat bij voorkeur alleen tot de uitgifte van rendabele percelen moest worden overgegaan. Als wordt uitgegaan van de mogelijkheden tot concurrentie op de wereldmarkt, is dat uiteraard een juiste stelling. Gezien de toename van de levensmiddelenimport lijkt het vooralsnog meer voor de hand te liggen, dat de voedselproductie zodanig wordt gestimuleerd, dat deze de import geheel of grotendeels zal kunnen vervangen. Dat wil niet zeggen, dat daarbij het zicht op de wereldmarkt geheel verloren moet

gaan. Gegeven het wereldtekort aan granen en rundvee zal op deze gebieden zeker uitgegaan kunnen worden van de rol, die Suriname kan spelen.

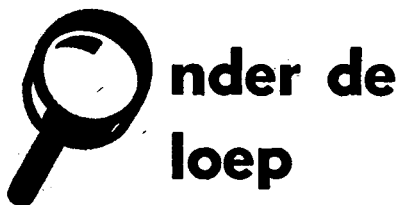
Aan de uitbreiding van het rijstareaal wordt gewerkt. In het kader van het 2e vijfjarenplan voorziene waterstaatkundige werkzaamheden spelen daarbij een belangrijke rol. Proeven worden genomen met het inrichten als weidegrond op de grond, die voor de winning van bauxiet moet worden verplaatst. Een belangrijke aanzet voor een accentverlegging in de produktiestructuur van Suriname kan daarmee verkregen worden. De rol van de suiker lijkt op dit terrein ondergeschikt. De vrij grote regenval en het daaruit resulterende lagere suikergehalte van het riet maakt een met andere suikerproducerende landen concurrerende positie nauwelijks mogelijk.

Een belangrijke bron van mogelijkheden lijkt de visvangst en de verwerking daarvan te kunnen leveren. De visserij voor de Surinaamse kust wordt momenteel voornamelijk door Japanners bedreven. De verwerking vindt elders plaats. Ondanks de in zee aanwezige rijkdom werd in 1969 tweemaal zoveel vis en visproducten in Suriname ingevoerd dan uitgevoerd. Het moet zeker mogelijk zijn die verhouding om te draaien.

Bauxiet

Ondanks de in de landbouw aanwezige mogelijkheden, zal de winning en de verwerking van bauxiet nog lange jaren tot de belangrijkste peilers van de Surinaamse economie blijven behoren. In het kader van het tweede vijfjarenplan

VERVOLG OP PAGINA 7

VERVOLG VAN PAGINA 5

de belasting daar (naar Nederlandse maatstaf gemeten „slechts”) 53 pct. bedraagt en wel voor hen, die als ongehuwden 110.000 mark en als gehuwden 220.000 Mark per jaar of meer verdienen.

Daarbij komt, dat de belastingdruk op de werknemers in de Bondsrepubliek in de afgelopen tien jaar aanzienlijk sterker is toegenomen dan de druk op de zelfstandigen. Terwijl de eerstgenoemde groep (volgens de gegevens van genoemde correspondent) ongeveer 130 pct. meer aan belastingen annex sociale bijdragen betaalt dan in 1960, ligt dat percentage van de laatstgenoemde groep rond de 90.

• Een rechtzetting

Gezien de mentaliteit en de houding van de VVDM, de Vereniging van Dienstplichtige Militairen, kan men veilig zeggen, dat er een diepe kloof gaapt tussen die vereniging zoals zij op dit ogenblik wordt geleid en onze VVD. Niettemin: de verkorte aanduiding van beide maakt maar een verschil van één letter uit.

Sommigen zullen zich misschien nog herinneren, dat begin 1971 in een brochure, getiteld: „Johannes Post Kazerne”, (een voorlichtings-brochure van deze kazerne te Havelte) o.a. vermeld werd dat zich in het wachtgebouw een bureau bevond van de VVD. Het altijd waakzame toenmalige Tweede-Kamerlid voor de CHU de heer Kikkert stelde onmiddellijk verontruste schriftelijke vragen aan zijn geestverwant, de toenmalige staatssecretaris van defensie de heer Haex, om te informeren of in die kazerne inderdaad een bureau van een der politieke partijen was gevestigd. De staatssecretaris kon toen zijn verontruste geestverwant gerust stellen, dat hier het beruchte zetsfoutenduiveltje aan het werk was geweest. De „M” was weggevalen in de vermelding dat in die kazerne een bureau was gevestigd van de plaatselijke afdeling van de VVDM (Vereniging van Dienstplichtige Militairen).

Van datzelfde duiveltje zijn wij in ons vorige nummer nu het slachtoffer geworden. In deze rubriek in ons nummer van 20 juli was een stukje gewijd aan „defensie-narigheden”. Daarin werd de

Vereniging van Dienstplichtige Militairen eenmaal voluit genoemd en vervolgens enige malen alleen met de letters VVDM. Daarbij is echter eenmaal de „M” door een ongecorrigeerde zetsfout weggevalen, waardoor er kwam te staan: „Evenszins heeft de VVD zich uitgesproken tegen een deelnemen van de krijgsmacht als zodanig aan de viering van het regeringsjubileum van koningin Juliana.”

Uit het gehele verband van ons betoog zullen de meeste lezers wel hebben begrepen, dat niet de VVD, maar de VVDM (De Vereniging van Dienstplichtige Militairen) zich daartegen had uitgesproken. Niettemin ontving toch zowel het algemeen secretariaat als onze redactie enige verontruste brieven en telefoontjes van lezers. Te hunner geruststelling dus nogmaals: zoals inmiddels ook uit vragen van ons Kamerlid de heer Ploeg aan de regering is gebleken, acht juist de VVD de beslissing om slechts 500 man aan een soort defilé te doen deelnemen, een schamele vertoning, die wederom onder druk van de links-radicalen achterban van de drie „progressieve” partijen moet zijn genomen.

★ WORDT LID VAN DE

algemeen secretariaat: Koninginnegracht 57,
Den Haag, telefoon 070-604803

Milieu boven welvaart

Geen welzijn is mogelijk, zonder biologisch en ecologisch evenwicht. Een natuurlijke wetmatigheid beheerst het bestel van de milieuhygiëne. Hierdoor zullen beleidsbeslissingen, die invloed uitoefenen op het milieu, alleen afhankelijk gesteld mogen worden van de resultaten van uitsluitend wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de wetten van het evenwicht in de natuur. Een duidelijk afwegen van de prioriteiten is hierbij noodzakelijk. Het is duidelijk dat in een dergelijk bestel geen plaats meer is voor een politiek, waarbij groepsbelangen worden gemanipuleerd.

Dit is een van de conclusies van een rapport over de milieuhygiëne, dat de gelijknamige groep onder auspiciën van de afdeling Den Haag van de VVD heeft uitgebracht.

In het rapport wordt de verantwoordelijkheid voor het milieu bij alle burgers en specifiek bij de individuele burger gelegd. Het feit dat het milieubeheer uit de hand dreigt te lopen wordt toegeschreven aan de omstandigheid dat de biologische en ook geestelijke ontwikkeling geen gelijke tred heeft kunnen houden met de groei van de wis- en scheikundige kennis. De steeds weerkerende verstoring van het biologisch evenwicht wordt toegeschreven aan onze technocratische economie, die de productiegroei van niet vernietigbare afvalproducten met zich meebrengt.

welvaart

Het rapport geeft definities van welvaart, welzijn en leefbaarheid. De groei van onze welvaart veroorzaakt dat gevoelens en instinctmatige eigenschappen als hebzucht en competitie zich ontladen in agressie. De mens zal zich een wijze van denken moeten eigen maken in ter-

men van de levende natuur, waarin hij niet de top vertegenwoordigt, maar onderdeel van deze natuur uitmaakt. In deze levenswijze zal geen plaats meer zijn voor het vervullen van behoeften, die alleen maar egocentrisch en materialistisch gericht zijn. Bij alle voorvechters voor een goed milieu leeft de vraag: „Wat moet er gebeuren. Wat kunnen wij doen?”

In het rapport is ook de visie verrat, die al eerder naar voren is gebracht door het commissielid dr. R. E. de Maar, die een rapport over de pollutie heeft uitgebracht: Het biologisch denken moet de plaats gaan innemen van het economisch en technocratisch denken. Streven naar welvaart moet worden vervangen door streven naar welzijn en dit moet worden ingepast in de mogelijkheden, die ons door de natuur worden gelaten.

Beperkingen

De burgers zullen hieraan kunnen bijdragen door zelfbeperking, zoals geboortenbeperking, minder energie- en grondstoffenverbruik. Hieraan kunnen de communicatiemiddelen meewerken. Vergeten moet worden dat een onderneming alleen tot taak heeft winst te maken met voorbijzien aan het beginsel, dat de te produceren goederen dienen tot nut van het algemeen. Meer rekening moet worden gehouden met de mogelijkheden tot vernietiging van bepaalde afvalstoffen en regeneratie en hercirculatie van grondstoffen. Hierna wordt ingegaan op de middelen, die volkstergenwoordiging en overheid hiervoor kunnen hanteren. Technische hulpmiddelen, planologie, toetsing van de plannen, wetgeving, voorlichting en het stellen van prioriteiten.

Dat laatste moet niet geschieden onder politieke druk, maar door bewezen feiten. De politiek zal de prioriteiten alleen maar moeten afwegen.

De gemeenschap zal moeten opdraaien voor de grote sommen gelds, die nodig zullen zijn om het verantwoorde evenwicht te herstellen. Dit zal een versobering van het dagelijks leven met zich meebrengen. Herziening van ons belastingstelsel zal nodig zijn om de bescherming van het milieu te kunnen bekostigen. Het mag evenwel worden verwacht dat de werkgelegenheid zal worden gestimuleerd door het vele dat gedaan dient te worden om een acceptabele milieuhygiënische situatie te krijgen. Hierin zal geen plaats meer zijn voor snel winstgevend ondernemingen, aldus het rapport.

Nieuw ministerie

Economie, vrij ondernemerschap, politiek, wetgeving etc. zullen ondergeschikt gemaakt moeten worden aan het dragen van ecologische, biologische verantwoordelijkheid.

Het betoog, als verrat in het rapport, leidt tot de conclusie dat het milieu het beste gediend kan worden met een eigen ministerie van milieudefensie, waaraan zeer ingrijpende bevoegdheden zullen moeten worden verleend. Wellicht zou het zelfs geheel geleid moeten worden door de minister-president.

Als democraten zouden wij het proces van bewustwording van en aanpassing aan de eisen van biologisch evenwicht en ecologische leefwijze gaarne zien gebeuren met inzet van onze vrije wil en uit overtuiging, om der wille van hen die na ons komen, zo besluit het rapport.

Mr. Geurtsen over Suriname

VERVOLG VAN PAGINA 6

wordt dan ook niet ten onrechte in het plan West-Suriname een aanzienlijke uitbreiding van deze tak van bedrijvigheid voorzien. Weliswaar worden over de hele wereld nieuwe bauxiet-exploitaties opgezet, maar de winbare hoeveelheden en de winningsomstandigheden wettigen de verwachting, dat Suriname zijn partij zal kunnen blijven meeblazen. Naarmate door het uitvoeren van waterbeheersingswerkzaamheden, die de mogelijkheid scheppen tot het aanleggen van nieuwe krachtcentrales, de nodige energie beschikbaar komt, zal ook de mogelijkheid tot verwerking van bauxiet tot aluinaarde en vervolgens tot aluminium, toenemen. Dat de verwerking in eigen land in de loop der jaren is toegenomen, blijkt uit het feit, dat de exportcijfers van bauxiet sedert 1967 vrijwel constant zijn gebleven, terwijl die van aluinaarde en van aluminium zijn verdubbeld. Het gereedkomen van nieuwe stuwdammen in West-Suriname zal de mogelijkheden nog vergroten.

Belangrijker is wellicht de vraag, of het daarnaast zal gelukken, om te komen tot vestiging van industrieën, die aluminium verwerken tot halffabrikaat of tot eindprodukt. De weinig omvangrijke thuismarkt — een inwonertal van rond 380.000 — maakt het niet waarschijnlijk, dat een rendabele productie van eindproducten, uit aluminium vervaardigd, binnen afzienbare tijd tot de mogelijkheden behoort. De samenwerking in de Caribische Economische Gemeenschap zou misschien wat betere perspectieven kunnen bieden, maar de neiging om tot deze organisatie toe te treden is in Suriname niet zo sterk, zolang daaraan de voorwaarde wordt verbonden, dat de thans in de EEG bestaande geprivilegieerde positie dan moet worden opgegeven.

Voor het vertrek van de delegatie naar Suriname is door de PPR een verklaring uitgegeven, waarin het belang van nationalisatie van de bedrijven voor de ontwikkeling van de Surinaamse economie is benadrukt. Deze verklaring heeft nogal sterk de aandacht getrokken. Ten onrechte eigenlijk, omdat al eerder in Suriname zelf door kleine groeperingen op nationalisatie was aangedrongen.

De huidige Surinaamse regering wijst nationalisatie van de hand. Naar haar oordeel zal het investeringsklimaat daardoor in ongunstige zin worden beïnvloed, zodat de economische mogelijkheden eerder verkleind dan vergroot zullen worden. Zij geeft de voorkeur aan joint ventures met buitenlandse ondernemingen, waardoor aan een van de

meest nijpende problemen van Surinames open economie, de winsttransfers, grotendeels tegemoet gekomen zal kunnen worden.

Joint venture

Dat oordeel lijkt juist. Het land zelf beschikt over grote natuurlijke rijkdommen. Het arbeidspotentieel is — zij het niet in onbeperkte mate — aanwezig. Waar vooral gebrek aan is, is het kapitaal om de rijkdommen tot ontwikkeling te brengen en de daarbij noodzakelijke know how. Het is uitgesloten, dat Nederland alleen, al dan niet tezamen met de EEG, die kapitalen zal kunnen fourneren, gesteld al dat de bereidheid daartoe voor de zeer lange duur aanwezig zou zijn. Particulier kapitaal zal altijd nodig blijven. Een goed investeringsklimaat is daardoor onontbeerlijk. Het mag misschien wat overdreven aandoen, als de voorzitter van de Staten van Suriname, de heer Lachmon, in dat verband spreekt van „een oase van rust en betrouwbaarheid in Zuid-Amerika”, maar de daaraan ten grondslag liggende gedachte is onmiskenbaar in het belang van Surinames ontwikkeling.

Daarbij komt dan nog de vraag, of de integratie tussen de bevolkingsgroepen en de daarbij behorende stabiliteit aanwezig zijn, die voorwaarde voor Overheidsexploitatie van bedrijven geacht moet worden. Voorlopig lijkt het niet verantwoord die vraag bevestigend te beantwoorden. Niet dat met name de grote partijen er niet naar streven die integratie tot stand te brengen, maar de resultaten lijken vrij pover. Het behoort geen nadere uitleg, dat een Nederlands liberaal nationalisatie of socialisatie van de hand wijst. Dat is voor Suriname het probleem echter niet. Men zal daar tot zijn eigen samenleving moeten komen en zelf moeten beslissen over de inrichting daarvan. Hoe minder Nederlandse politieke partijen zich daarmee bemoeien, hoe beter het is. Voor de huidige Surinaamse omstandigheden ligt de joint venture-gedachte van de regering meer voor de hand. Bij de besprekingen bleek trouwens, dat van PPR-zijde de joint venture met een meerderheidsbelang aan Surinaamse zijde onder hun nationalisatiegedachte begrepen kon worden. De opstelling bleek minder principieel te worden uitgewerkt dan zij was opgediend.

Vijfjarenplan

Toen de hulp aan Suriname in het kader van het tienjarenplan en het aanvullend oppouwplan na de oorlog werd

geformaliseerd, stond voorop dat voor het vormen van een structuur, die industriële vestiging mogelijk zou maken, omvangrijke infrastructurele werken zouden moeten worden uitgevoerd. De aandacht werd toen dan ook geconcentreerd op het aanleggen van wegen, de bouw van scholen en ziekenhuizen e.d. Het was de bedoeling, dat onder het eerste vijfjarenplan, dat van 1967 tot 1971 liep, de aandacht meer zou worden gericht op direct-productieve investeringen. Die opzet is niet gerealiseerd. Een van de factoren daarbij was, dat de onder de vorige plannen gerealiseerde infrastructuur voor zijn onderhoud en instandhouding een zodanig beslag legde op de Surinaamse begroting, dat alleen daarvoor al een deel van de beschikbare middelen moest worden besteed.

Het tweede vijfjarenplan gaat ervan uit, dat dat nu wel moet gebeuren. Een van de meest ambitieuze onderdelen daarvan is het plan West-Suriname, dat bedoelt de mogelijkheden te scheppen voor de vestiging van een tweede bauxietbedrijf bij Apoera en tevens de vestiging daar van andere industrieën, zoals een houtpulpfabriek voor de levering van grondstof voor de papierfabriecage. In dit plan zijn ook grote landbouwprojecten opgenomen, zowel voor wat betreft omvangrijke ondernemingen als ten aanzien van de zgn. landbouw-middenstandsbedrijven.

Natuurlijk vraagt een en ander ook nog het doorgaan met projecten op het gebied van de infrastructuur. Goede wegenaanleg en huisvesting is nu eenmaal basisvoorwaarde voor industriële vestiging, die tot versterking van de economie van het land kan bijdragen. Het belangrijkste aspect van zowel de industriële openlegging van West-Suriname als van de landbouwkundige ontwikkeling is wellicht, dat op deze doelbewust wordt gestreefd naar een spreiding van de werkgelegenheid over het land, opdat de trek naar de stad kan worden tegengegaan. Dat daarbij niet vergeten wordt, dat het niet voldoende is werkgelegenheid te brengen, als niet tevens wordt gezorgd voor zodanige culturele voorzieningen, dat de woonomstandigheden van het platteland worden verbeterd, blijkt uit de plannen met betrekking tot de zgn. attractiecentra, die in het kader van het sociaal opbouwwerk worden voorzien. Er bestaat daarbij een open oog voor de noodzaak tot mentaliteitsbeïnvloeding, opdat de bewoners de bereidheid zullen hebben tot het verrichten van ook die werkzaamheden, die tevoren als niet voor hen geschikt van de hand werden gewezen.

Vergaderen gaat niet vanzelf

door mr. J. F. M. Bruijn, bestuurslid afdeling Den Haag van de VVD.

De vakanties zijn voorbij; het seizoen gaat weer beginnen. Voor een politieke partij betekent dit: ledenvergaderingen, bestuursvergaderingen, commissievergaderingen en wat er verder nog allemaal aan vergaderingen te bedenken valt. „Mijn agenda loopt al aardig vol” heet het dan, en het staat zeer indrukwekkend als er in die agenda de eerste maanden „geen gaatje meer te vinden” is.

Maar laten we ook eens mededogen met ons zelf hebben — wanneer uw activiteiten in een politieke partij althans evenals de mijne een vorm van vrijetijdsbesteding zijn. Een, naar wij ons vleien, nuttige besteding van de nu eenmaal beperkte tijd. Een tijd, die wij graag ten dienste stellen aan onze politieke doeleinden. Maar doen we dat ook doelmatig?

Ik weet niet, of er statistisch materiaal over bestaat, maar ik heb sterk de indruk, dat het actieve lid van een Nederlandse politieke partij het leeuwedeel van meergenoemde beperkte tijd besteedt aan vergaderen, in welke vorm dat dan ook mag wezen. En daarom zou ik graag samen met u „het vergaderen” eens op de korrel nemen.

Agenda

In dit goede land wordt het beleggen en houden van vergaderingen nog te vaak benaderd met dezelfde ontwapenende eenvoud als het stichten van een gezin. Je hoeft alleen maar vadertje en moedertje te spelen (de lezers van dit keurige blad zullen begrijpen wat ik hiermee bedoel) en „de rest gaat vanzelf”. Als het kind er eenmaal is, heb je geen bijzondere kennis of ervaring nodig om het groot te brengen. Gaat het met veel vergaderingen niet precies zo? Iemand zet wel even een agenda op papier. In de rij van verplichte nummer-tjes: 1. opening, 2. ingekomen stukken en mededelingen, 3. notulen vorige vergadering, 4., 5. rondvraag, 6. sluiting — moet alleen nog maar achter 4. iets worden ingevuld en dan kan de indrukwekkende convocatie worden verzonden aan allen die op de verzendlijst staan. De rest gaat immers vanzelf?

Voordat we zonder meer een vergadering bijeen roepen zouden we ons eerst eens kunnen afvragen: Is, voor dit doel, wel een vergadering nodig? Is er soms een andere manier waarop we het doel eenvoudiger en zelfs beter kunnen bereiken?

Een voorbeeld. Ik heb vergaderingen meegemaakt die, ontdaan van alle franje, alleen ten doel hadden: het inwinnen van informatie van de deelnemers. Waarom was in deze gevallen niet een uitgekende vragenlijst aan de betrokkenen toegezonden in plaats van een convocatie voor een vergadering? In beslist minder tijd had ieder op een hem passend moment de vragenlijst kunnen invullen en op de post doen.

Informatie

Roep dus geen min of meer uitgebreide schare bijeen als het ook anders kan. En wanneer we — niet automatisch, maar na rijp beraad — van mening zijn, dat een vergadering nodig is, dan... gaan we nog even dóór met denken. Over de manier namelijk, waarop we de vergadering gaan aanzwengelen. Want de mensen die nog wel andere zaken aan hun hoofd hebben (en dat zijn meestal mensen die je juist in een politieke partij zo broodnodig hebt!), laten

die andere zaken niet gauw schieten voor een weinig zeggende convocatie.

Bereid de vergadering zo goed mogelijk voor door het geven van toelichting op de agendapunten, door het verstrekken van informatie. Bovendien spaart dit, straks op de vergadering, nog op twee manieren tijd. De voorzitter kan volstaan met te verwijzen naar wat de aanwezigen al (kunnen) weten en de deelnemers die tijdig zijn ingelicht en daarover hebben kunnen nadenken, zijn in staat om meer ter zake en bondiger aan de gedachtenwisseling deel te nemen. Geen beperking dus bij het vooraf geven van informatie.

Beperk u — alstublieft! — wél in het aantal agendapunten. Zet een punt niet op de agenda voordat u dit in twee opzichten hebt getaxeerd. Ten eerste: is het onderwerp het echt waard om onze mensen op te trommelen? Ten tweede: hoeveel tijd zullen we aan het onderwerp bij benadering moeten en kunnen besteden? De laatste schatting is een moeilijke — maar van essentieel belang. Hoe vaak zien we niet een overladen agenda waarvan een aantal punten in een onverdiend gedrang komt of noodgedwongen „wordt aangehouden”? Zeker degenen die juist voor deze punten naar de vergadering zijn gekomen, zullen zo'n gang van zaken niet in dank afnemen.

Sluitingsuur

Het taxeren van de tijdsduur per agendapunt — aan welke tijdsduur dan straks ook de hand moet worden gehouden! — geeft u bovendien de mogelijkheid tot het vangen van een vreemde vogel in vergaderland, het vermoedelijke tijdstip waarop de vergadering kan worden beëindigd. Want, brave convocateurs, misschien meer mensen dan u denkt geven aan uw zo goed bedoelde uitnodiging geen gehoor, alleen al omdat u ze wél vertelt wanneer u wilt dat ze komen, maar niet, wanneer ze weer weg kunnen. En onder degenen die tot uw genoegen op het aanvangsuur aanwezig zijn, bevinden zich om dezelfde reden de in-de-pauze-wegwezers en de stoel-bij-de-deur-zitters.

Vermeld dus op de convocatie niet alleen het aanvangsuur maar ook de vermoedelijke stand van de klok bij de sluiting. Dat geeft de genodigden vertrouwen in een weloverwogen voorbereiding van de vergadering en vertrouwen in het verloop van de vergadering.

Zo langzamerhand zijn we vanuit het stadium van voorbereiding terecht gekomen bij de vergadering zelf. En om maar bij het begin te beginnen: begin op tijd! Niet op de aangegeven tijd beginnen is ook „niet eerlijk” tegenover degenen die wél de moeite hebben genomen om op het aangekondigde uur present te zijn. Zij worden onverdiend achtergesteld bij de (te)laatkomers die blijkbaar een op niets gebaseerd privilege hebben om te bepalen wanneer de opening in feite zal geschieden. Ten slotte aanvaardt u onnodig een handicap in de race naar het beloofde sluitingsuur. In alle opzichten is een te late start dus een slechte start.

De man met de hamer

In het voorafgaande heb ik af en toe het woord gericht tot een zekere „u”. Oplettende lezertjes zullen reeds hebben begrepen, dat mijn verhaal dan werd toegespitst op de voorzitter. Een goede

vergadering komt niet tot stand zonder een goede voorzitter. Hij is de ziel en de spil van de vergadering, kortom, een man om terecht „u” tegen te zeggen. In een democratisch gezelschap mag hij uiteraard geen dictator spelen. Maar wel is hij de gekozen leider en daardoor verplicht, het leiderschap metterdaad uit te oefenen. Als „teken zijner waardigheid” heeft hij een voorzittershamer. Maar wáárom schromen zoveel voorzitters hun hamer ook te gebruiken? De gezaghebbende hamertik van de voorzitter, die vriendelijk maar vastberaden de vergadering in de hand probeert te houden, is dáárom gezaghebbend omdat hij de gevoelens vertolkt van al de aanwezigen die prijs stellen op een serieuze en efficiënte behandeling van het onderwerp.

Beleefdheid

Beleefdheid is een goede zaak, maar misplaatst tegenover hem of haar die een vergadering in gevaar brengt door te omstandig of niet terzake het woord te voeren. De voorzitter moet hem of haar die dit niet in de gaten houdt, hierop wijzen. Namens en in het belang van de overige aanwezigen. Wees ook niet te benauwd voor het indammen van de figuur die zichzelf zo graag hoort spreken. Goed beschouwd heeft juist hij geen toehoorders en dus deze vergadering niet nodig. Hij is al voorbestemd, vroeger of later alleen nog maar in zichzelf te praten.

Moet ik nog uitdrukkelijk zeggen, dat de gegeven voorbeelden niet betekenen, dat elk betoog en elke discussie rigoureuus moet worden afgesneden en afgekapt? Het attriboot van de voorzitter is immers niet de botte bijl maar de hamer? De goede voorzitter slaat daarmee alleen de spijker op z'n kop en kijkt wel uit, dat hij zijn duim raakt. De goede voorzitter, kortom, leidt de gedachtenwisseling, houdt haar binnen de perken en waakt tegen herhalingen.

De zéér goede voorzitter rondt bovendien de behandeling van elk onderwerp af met het geven van een samenvatting. Dat is erg makkelijk voor de aanwezigen, in het bijzonder voor de notulist. Het is vooral een duidelijke streep onder het betrokken punt (dus niet weer over beginnen tijdens de rondvraag!).

Straks

De mijns inziens ideale voorzitter laat bovendien achter zich een bord ophangen met het woord „STRAKS!” Dan hoeft hij alleen maar een wijzende vinger opsteken als iemand op de zaken wil vooruitlopen — of als de vergadering het karakter dreigt aan te nemen van ouwe-jongens-onder-mekkaar.

Begrijpt u mij goed. Ik misgun de ouwe jongens dat helemaal niet. Ik weet heus wel, dat een aantal aanwezigen ook naar de vergadering is gekomen om elkaar weer eens te zien.

Maar ook in dit opzicht kunnen we plezier hebben van een vooraf aangekondigd, niet te laat sluitingsuur. Wie na de laatste klap van de hamer wil blijven napraten kan dat immers nog rustig doen?

Dit, geachte mede-ontvangers van convocaties voor vergaderingen, waren wat gedachten over het leeuwedeel van onze vrijetijdsbesteding aan de politiek. Misschien wilt u eens meedenken voordat we onze volgende vergadering „als gebruikelijk” op touw zetten.

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Oproep voor werkgroep euthanasie

Het thema euthanasie is in hoge mate actueel. In het recente verleden hebben velen zich gebogen over de toelaatbaarheid, over passieve en actieve, vrijwillige en onvrijwillige euthanasie en over wetswijziging; er zijn in ons land enkele rapporten verschenen en er zijn studies gaande over diverse facetten van deze problematiek.

De tijd lijkt rijp om gedachtenwisseling binnen onze partij te doen plaatsvinden vanuit een werkgroep, waarin in de eerste plaats deskundigen hun inbreng hebben. Een dergelijke werkgroep — in te stellen door de commissie Volksgezondheid van de VVD — ware te formeren uit een aantal leden van de VVD die belangstelling hebben en gelegenheid om dit

najaar gezamenlijk tot een meningsvorming te komen, waarbij zij gebruik kunnen maken van de antwoorden op de over deze thematiek gehouden enquête onder de Vrouwen in de VVD. De antwoorden op deze in juni voorgelegde vragen komen thans binnen.

Zij die menen vanuit hun deskundigheid een aandeel te kunnen leveren in een werkgroep, worden vriendelijk verzocht dit — gaarne vóór 7 september — te melden aan de secretaresse van de commissie Volksgezondheid, mevrouw N. H. van den Broek-Laman Trip, Genteldijk 16, Geldermalsen. Zulks met enige structuur omtrent deskundigheid en ervaring op dit terrein, en met opgave

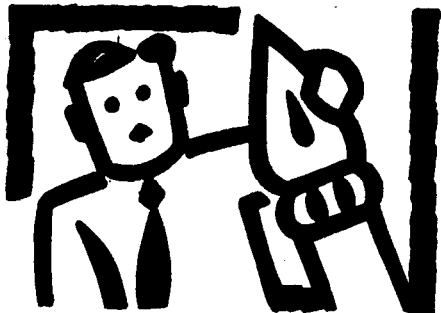
van beschikbare avond of zaterdagochtend.

Zonder hiermee een beperking aan te geven, wordt in elk geval gedacht aan:

- een jurist
- een theoloog
- een verpleegkundige
- een psycholoog of psychiater
- een anaesthesist
- een arts-directeur van verpleeg- of ziekenhuis.

Afhankelijk van het aantal geadigden, zal met de hele groep, dan wel in kleine groepjes (regionaal) de problematiek worden benaderd en uitgewerkt.

Als voorzitter van de werkgroep zal optreden dr. Louise Hemmes te Heemstede.

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Brieven die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

• Radio en tv betutteld

Bijzonder teleurgesteld ben ik door het gebeuren in de Tweede Kamer bij de behandeling van het initiatiefontwerp van de heren Roethof en Voogd tot afschaffing van de regeringscontrole op radio- en t.v.-programma's. Terecht maakte dit ontwerp het voor de regering onmogelijk in de programma's in te grijpen, op een ander moment dan wanneer niet meer aan de voorwaarden van de Omroepwet wordt voldaan (aantal leden e.d.)

In deze tijd van mondige burgers mag verwacht worden dat deze burgers zelf voldoende kritisch bewustzijn kunnen opbrengen om omroepen, die volgens deze burgers onjuiste uitzendingen brengen door opzegging van hun lidmaatschap tot niet-omroep terug te brengen. In incidentele gevallen is daarboven een beroep op de onafhankelijke rechter mogelijk, welke rechter het begrip „goede zeden” zal kunnen interpreteren en zal kunnen waken voor het in gevaar brengen van de veiligheid van personen. Wanneer de mening bestaat, dat de veiligheid van onze fractievoorzitter door de Wiegel-uitzending van de VPRO in gevaar is gekomen, dan kan de VPRO strafrechtelijk (of wellicht met een beroep op een onrechtmatige daad) aangepakt worden door de onafhankelijke rechter. Daarbij is niet nodig een overheid als grote „Hoedster” tegen alles wat slecht is. Zeker geen overheid als beschermster van „de goede zeden”, een begrip dat zijn onmogelijkheid de laatste jaren wel bewezen heeft.

Voorstanders van overheidsingrijpen in radio en t.v. zien verschil tussen deze media en kranten e.d. Ik zie dit niet. Het eerste is alleen een moderner communicatiemiddel. Gesteld kan worden dat het wat indringender is en bij bepaalde uitzendingen ook op grotere schaal geconsumeerd. Dit kan zo zijn (onderschat overigens De Telegraaf niet), maar dit maakt het medium nog niet principieel anders. Waarom deze vorm van censuur bij radio en t.v. laten bestaan? Liberalen zouden voorop moeten lopen als beschermers van de vrijheid van meningsuiting, ondanks de in VVD-kringen veel gehoorde (en m.i. overdreven) uitlatingen over de „linkse pers”.

Beschamend vond ik het daarom, dat de meerderheid van de aanwezige VVD-fractie meende op 21 juni het amendement-Van der Sanden te moeten ondersteunen, mede waardoor het initiatiefontwerp Roethof/Voogd werd ingetrokken. Een amendement, dat niet alleen juridisch rammelde, maar dat tevens het archaische begrip „goede zeden” weer bij overheidsingrijpen introduceerde. Hulde aan onze Kamerleden Keja, Koning en Vonhoff en mevr. Smit-Kroes, die dit amendement niet wilden steunen. Onze omroepspecialist Van Dijk zou zijn initiatief beter kunnen besteden aan het bieden van een alternatief voor ons huidige (verouderde) omroepzulenstelsel en aan doeltreffender verdediging van de wensen van Veronica-muziek- en klassieke muziek liefhebbers, alsmede aan doorprikking van de conservatieve opmerkingen van PvdA, KVP, ARP en CHU-woordvoerders ter bescherming van hun resp. Vara-, KRO- en NCRV-belangen, dan aan de mede-ondertekening van het amendement-Van der Sanden. Dit zou dan tevens mijn vertrouwen in het liberalisme van de VVD kunnen versterken.

G. W. van Gent, Rotterdam

• Wijziging kieswet

Als men in andere provincies nog eens zo'n enquête wil houden als de VVD onder haar leden in Overijssel en Gelderland heeft gedaan dan hoop ik dat men over de kieswet nog een andere belangrijke vraag zal stellen, namelijk over de wenselijkheid om de invloed van de voorkeursstemmen te vergroten. De vraag zou dan als volgt kunnen luiden:

„Acht u een wijziging van de kieswet noodzakelijk in die zin dat een kandidaat met minder voorkeursstemmen dan thans noodzakelijk zijn buiten de volgorde van de kandidatenlijst verkozen kan worden in: a. De Tweede Kamer, b. De Provinciale Staten, c. De gemeenteraad?” Deze kwestie dreigt na verwerping van het desbetreffende wetsvoorstel door de Eerste Kamer in 1971 in het vergeetboek te raken. En dat mag niet. Daarom is het mijns inziens wel nuttig

eraan te herinneren dat wij nu als gevolg van de aanneming indertijd van een door socialisten en een deel der confessionelen ondersteund amendement reeds een halve eeuw opgescheept zitten met een stelsel dat de invloed van de gewone kiezer praktisch heeft uitgeschakeld.

Mr. Th. F. Raedt, Soest.

• Nationalisatie

Met belangstelling heb ik het artikel van mevrouw Veder-Smit gelezen in Vrijheid en Democratie van 22 juni over de gezondheidszorg. Het is duidelijk dat de VVD zich momenteel bezighoudt met de vraag of ons gezondheidswezen genationaliseerd moet worden. Ik geloof niet dat het liberalisme per definitie iedere vorm van nationalisatie afwijst.

Het is mij niet bekend hoe de Engelse liberalen in 1946 hebben gestemd toen de National Health Service werd ingevoerd, maar het zou me niet verbazen als blijkt dat zij er destijds vóór zijn geweest. Het is overigens opvallend dat geen van de vele conservatieve regeringen na 1946 pogingen hebben gedaan om de gezondheidszorg weer te denationaliseren. Men mag daarbij niet vergeten dat de National Health Service pas tot stand kwam toen de meerderheid der Engelse artsen overtuigd was van de wenselijkheid van deze nationalisatie.

Daarom vraag ik mij af of het niet zinvol zou zijn wanneer de VVD een studie zou maken van de denkbeelden, die hierover in de medische wereld in ons land bestaan. Indien blijkt dat de meerderheid nationalisatie wenst dan zullen de politieke partijen hiermee rekening moeten houden.

D. O. E. Gebhardt, Bilthoven.

• VPRO contra Wiegel

De presentator van het anti-Wiegel-programma heeft gezegd dat het „maar een spel” was. Hoe gevaarlijk dit soort spelletjes van de VPRO wel is, is dunkt mij wel bewezen toen enkele jaren geleden na een evenzo „als spel” bedoelde uitzending over mogelijkheden om sabotage te plegen in het leger, kort daarop door enkele onverantwoordelijke lieden het desbetreffende „spel” tot ernst werd gemaakt met gebruikmaking van één van de door de VPRO aangegeven middelen!

Wanneer zal eindelijk bij de zich progressief noemende programmamakers het besef doordringen dat men bezig is luisteraars en kijkers geestelijk te vergifigen? Men mag toch niet aannemen dat zij dit willens en wetens doen?

H. J. Mylanus, Assen

• Industriële spreiding

Ten aanzien van de grondgedachte betreffende de industriële spreiding over Nederland, begonnen met de visie van de heer Langman en nu voortgezet door de nieuwe minister de heer Lubbers, zou ik het volgende willen opmerken.

Te menen dat de industriële spreiding over geheel Nederland het milieu minder zou belasten is onjuist. Het betekent dat men nu minder van de vervuiling merkt, maar de totale hoeveelheid wordt er niet minder door, als de voorschriften t.a.v. de vervuilingbestrijding zich niet wijzigen. De vervuiling neemt ondanks alle huidige maatregelen toe en spreidt men de industrie over geheel Nederland, dan zal na b.v. 10 jaar blijken, dat voor heel Nederland dezelfde slechte situatie ontstaat als nu in de Rijnmond het geval is. Wij zijn er dan slechter op geworden.

De juiste richting moet gezocht worden in het concentreren van de vervuulende industrie in centra, die t.a.v. de pollutie een maximale bewaking moeten hebben. De rest van Nederland moet zo pollutievrij als maar enigszins mogelijk is gehouden worden terwille van de uitwijkmogelijkheid van de werkende in deze centra en voor de gehele Nederlandse bevolking.

Niet geheel los van bovenstaand is een antwoord op het artikel de Limburgse pendelaars in V. en D. van 8 juni 1973. De laatste zin luidt: „Wie de oplossing weet mag het zeggen”. Het antwoord is: „De vraag stellen is haar beantwoorden”. Wanneer blijkt, dat de economische bedrijvigheid voor de streek Zuid-Limburg en wijde omtrek toevallig een eindje in Duitsland ligt, dan betekent dat dat werken daar gebeurt en het wonen in het lieflijke

Zuid-Limburg. In een werkelijk geïntegreerd Europa zou het dus geen probleem zijn. Men is bereid voor hoger loon ver te pendelen. Dit moet worden gestimuleerd en dat is dan een reden te meer om de industriële bedrijvigheid te concentreren. En tevens een reden, om niet altijd meteen het woord probleemgebied in de mond te nemen.

Dr. R. E. de Maar, Den Haag.

• Apartheid

Op het stuk in Vrijheid en Democratie van 11 mei werd in het nummer van 8 juni gereageerd door de heer J. de Vries. Naar aanleiding hiervan het volgende.

Nergens werd beweerd dat de huidskleur geen criterium zou zijn. Waarom ook niet? Bij het trekken van grenzen tussen groepen gebruikt men overal fysieke criteria. De geschiedenis heeft in hoofdzaak de woongebieden bepaald; de regering legt deze grenzen nu wettelijk vast; wel streeft zij naar afronding van de Bantoegebieden door gebiedsruil en door aankoop van „Blanke” gronden. De Bantoes (Indiërs en kleurlingen wonen in dezelfde gebieden als de blanken) beschikken daarbij (meegerekend de door de Engelsen eerder onafhankelijk gemaakte gebieden) over 44 pct. van het oppervlak. De Bantoegebieden langs de oostkust hebben de vruchtbaarste gronden van Zuid-Afrika.

De kennis van de heer De Vries over de positie van de kleurlingen is verouderd. Hun recht om door blanken te worden vertegenwoordigd in het blanke parlement is afgeschapt. Er is nu een kleurlingraad, geheel bestaande uit kleurlingen, waarvan een deel der leden door algemeen stemrecht wordt gekozen. In 1978 zal de kleurlingraad geheel uit gekozen leden bestaan. De rechten van deze raad worden geleidelijk groter.

Voor de bevordering van de industrialisatie van de Bantoe-thuislanden (waarom een besmet en in dit geval onjuist woord als „reservaten” gebruiken, en niet de Zuidafrikaanse aanduiding?) wordt (in tegenstelling tot wat de heer De Vries denkt) enorm veel gedaan. Dat gebeurt in de vorm van belastingfaciliteiten, goedkoper vervoer, verregaande kredietmogelijkheden voor Bantoe-ondernemers enz. Maar Zuid-Afrika heeft een vrije economie en de regering is derhalve voor de industrievestiging afhankelijk van de particuliere ondernemers. Ook in Nederland vestigen zich die niet altijd daar waar de regering wel zou willen. Men mag dat de regering niet verwijten. Terzijde: in de Bantoe-thuislanden mogen de blanken geen grond bezitten: apartheid is er niet alleen voor de blanken.

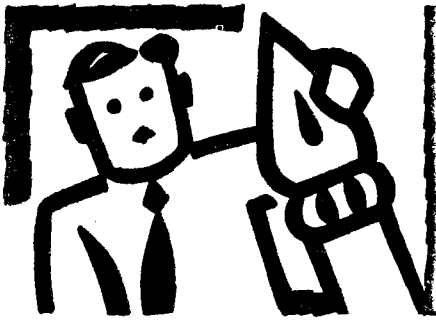
Het is merkwaardig dat men vaak de onvoldoende werkgelegenheid in de thuislanden aanvoert, maar vergeet dat ook uit Lesotho, Swazieland en Botswana, uit Mali en Mozambique, en zelfs uit Zambia vele zwarten tijdelijk naar de Republiek trekken om er te profiteren van de hogere lonen en om daardoor spaargeld naar huis te kunnen brengen.

Uit de opmerkingen van de heer De Vries blijkt ook weer hoe nodig het is de apartheid en wat daar bij hoort en bij wordt gehaald, met de nodige afstand te zien, en hoe verstandig men er als buitenstaander aan doet zijn bedenkingen alleen vragenderwijs naar voren te brengen. Het is jammer dat door plaatsgebrek een aantal vergelijkingsvoorbeelden in de oorspronkelijke tekst van het stuk van 11 mei moesten vervallen. Deze steunen namelijk de stelling dat de hoofdlijnen van de apartheid normaal en redelijk zijn, ongeacht of men het er mee eens is of niet. Wanneer de heer De Vries en eventuele anderen hun adres opgeven, is het misschien mogelijk hun nog een exemplaar van het uitgebreidere stuk toe te zenden.

Ir. H. Koornneef, Oldehove
J. Koornneef, Durban.

• Confessioneel

De aangekondigde (hernieuwde) nauwe aansluiting van de confessionele partijen gaat politieke versplintering tegen en dient daarom als een gunstige ontwikkeling te worden beschouwd. Toch meen ik dat een confessionele binding binnen een groep van stemgerechtigde personen, op den duur een slechte cement zal blijken te zijn. De maat-

Beleid woningbezit

Met de Pinksterdagen is er in heel wat Nederlandse gezinnen gesproken over de plannen, die onze nieuwe minister van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening had voor de bewoners van een eigen huis. Zelfs zijn er vele mensen aan het rekenen geweest om te weten, waar zij aan toe zijn wanneer de hypotheekrente van hun vaak met veel moeite verworven eigen huis niet meer aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting.

Persoonlijk komen mij de gedachten om de bezitsvorming van mensen met een lager of een middelgroot inkomen te gaan afremmen als zeer onwettelijk voor. De doorstroming, die voor vele gezinnen met de allerlaagste inkomens zo hard nodig is, wordt er alleen maar door afgeremd. Waarom worden eerst niet andere misstanden op het gebied van de volkshuisvesting aangepakt. Daarbij denk ik met name aan de profiteurs; zij, die met een goed inkomen en/of vermogen in een gesubsidieerd huis of woningwetwoning zitten, ten koste van an-

dere gezinnen, die juist op zo'n goedkoop gemaakte woonruimte recht hebben, en ten laste van de andere belastingbetalers, met wiens gelden dergelijke faciliteiten mogelijk zijn.

Terecht kan er opgemerkt worden dat er dan voor deze gegoeiden, die ten onrechte in gesubsidieerde woningen nu zitten, uitwijkmogelijkheden dienen te zijn. De woningen, die vrij komen wanneer aan dit onrecht een einde wordt gemaakt, kunnen dan bestemd worden voor gezinnen, die thans lang wachten op een betere, meer menswaardige huisvesting. Wanneer de huren te hoog zijn voor deze gezinnen, dan staat nog altijd de weg open van een individuele huursubsidie.

Helaas krijg je thans de indruk, dat tal van beleggingsinstellingen en ook woningbouwverenigingen een dergelijke ontwikkeling niet gaarne wensen. Deze instituten vrezen namelijk in dat soort situaties een vermindering van het aanzien en daarmee van de waarde van hun bezit. Dat is nog te begrijpen, maar

niet als het gaat om gesubsidieerde huizen of om woningen gezet op grond, die gemeenten tegen abnormaal lage prijzen hebben afgestaan.

Laten wij in ons nog goede landje dit soort misstanden in ons sociale woningpakket eerst gaan aanpakken. Dat men ook echt misbruik van aftrekbaarheid van rentelasten voor de inkomstenbelasting wenst tegen te gaan, lijkt mij dan een meer reële zaak. Echter, misbruik wordt mijns inziens niet gepleegd door een gezin, dat door beperking van tal van uitgaven, bv. voor vakanties, autoaanschaffing e.d., dankzij fiscale aftrekbaarheid van rentelasten, zich een eigen woning tracht te verwerven. Minister Gruijters weet toch ook wel, dat er in de huidige situatie in vele gezinnen met een niet al te groot inkomen geen weelde heerst, wanneer jaarlijks f 7000,- à f 10.000,- opgebracht moet worden voor de financiering van de eigen woning.

Drs. A. J. G. LEIJTEN, LEIDEN

Mijn

opinie is...

VERVOLG VAN PAGINA 10

schappelijke verschillen (en daarmee de politieke instelling) zijn immers bij confessionelen even groot als bij niet-confessionelen.

Door leiders van confessionele partijen wordt veelvuldig verkondigd dat deze partijen politiek actief zijn „vanuit hun geloofsovertuiging”. Met de betekenis van deze mededeling heb ik nogal wat moeite, ook al omdat ik er nog nooit een toelichting op heb gehoord. Naar ik vermoed, betekent de uitspraak, dat de betrokken partij zich zal laten leiden door de 10 geboden, d.w.z. zich zal gedragen, zoals van een beschaafd mens mag worden verwacht.

Het bovenstaande brengt mij tot de conclusie, dat er politiek gezien geen toekomst is voor de confessionele partijen, dat de aanhangers daarvan t.z.t. een keuze links of rechts zullen (moeten) maken en dat de politieke partij, die duidelijk kan maken dat haar beleidsfilosofie het meest overeenstemt met het beleid „uit geloofsovertuiging” een goede kans maakt deze losgeraakte stemmers aan te trekken.

Ir. H. F. de Jonge, Leidschendam.

• 90.000 lege woningen

Krantenberichten van vorige maand melden „90.000 woningen leeg”. Onthutsend zijn de reacties van sommige direct verantwoordelijken. Mr. v.d. Hoff, directeur Nationale woningraad: „We hebben gebouwd zonder de behoeften in de plaatselijke of regionale woningmarkt te peilen. Veel woningen zijn daardoor op de verkeerde plaatsen terecht gekomen.”

Dezelfde topman van het overkoepelend orgaan der corporatie schrijft in het maandblad van de Nationale Woningraad „door onze gebiologeerdheid op de nieuwbouw hebben wij de twee andere componenten van het volkshuisvestingsvraagstuk — de krotopruijing en de woningverbetering — schromelijk verwaarloosd. De verantwoordelijkheid voor de gehele gang van zaken — ook schromelijke verwaarlozing van wat in het bedrijfsleven samenvattend marketing heet — wordt door hem echter bij de overheid gelegd. De Haagsche Courant schrijft „Van de Hoff acht het illustratief voor de kortzichtige instelling van de overheid dat het cijfermateriaal, dat voor krotopruijing en woningverbetering wordt gehanteerd, is gebaseerd op een onderzoek uit 1961”.

Voor een fractie van de nu in geding zijnde bedragen had de Nationale Woningraad overigens alle relevante cijfers kunnen laten opstellen. Maar op dit moment heeft de Nationale Woningraad zelf b.v. geen idee wat de leegstand bij de corporaties is. Dit is illustratief voor hetgeen de resultaten kunnen zijn van een streven naar (woning) productie zonder winsttoegmerk: ondeskundigheid en verspilling.

De consequenties zouden voor de VVD-vertegenwoordigers in het parlement mijns inziens moeten zijn: dat voorschands geen enkele medewerking aan uitbreiding van de taken der corporaties in de richting van stadsreconstructie en sanering wordt verleend, voorzover de huidige rechthebbenden daardoor in hun „rechten” zouden worden aangetast. Voorts, dat de partij zich kritisch opstelt jegens de verzelfstandiging der corporaties, zeker als er geen sprake is van een markt bewust management.

F. W. v. d. Schaar, Den Haag

• De Gelderlander

In Vrijheid en Democratie van 22 juni hebt u het artikel laten afdrucken, dat het liberale Kamerlid A. Ploeg op verzoek van de redactie van De Gelderlander voor dat dagblad schreef. Eerder plaatste u het artikel, dat het VVD-Kamerlid L. M. de Beer ten behoeve van De Gelderlander schreef over het vraagstuk van de huurbelasting.

Het valt mij van het officiële orgaan van de VVD — de partij die zo overgevoelig is in zaken van publiciteit en voorlichting — tegen, dat niet vermeld wordt in welk kader beide Kamerleden hun bijdragen voor De Gelderlander schreven.

Reeds geruime tijd publiceert De Gelderlander regelmatig een pagina „Visie-versa”, waarop meestal gastschrijvers de gelegenheid krijgen hun mening over een bepaalde problematiek uit te spreken te doen. Dat gebeurt steeds in een „pro”- en een „contra”-artikel van de hand van uiteraard twee auteurs. In beide gevallen, die ik boven vermeldde, was dus ook een „pro-artikel” opgenomen. Over de verlaging van de defensie-uitgaven schreef het PvdA-Kamerlid P. Dankert „pro”. Over de huurbelasting schreef de Rhedense wethouder mr. J. W. Jansen het „pro-artikel.”

De Gelderlander confronteert aldus haar mondige lezers met uiteenlopende visies op een probleemstelling. Dit als bijdrage tot de zelfstandige opinievorming van de lezers.

Het verbaast mij, dat uw blad daar blijkbaar nog niet aan toe is. Respectievelijk niet zoveel vertrouwen stelt in zijn lezerkring/kiezers, dat de redactie het aandurfde de lezers/kiezers objectief ook met andere, niet-VVD visies te confronteren. Zelfs de eenvoudige vermelding, dat de artikelen van uw Kamerleden geplaatst werden tegenover artikelen van anderen, die er een tegengestelde visie op na houden, blijft in Vrijheid en Democratie achterwege.

Ik dacht dat u door deze wijze van handelen de kans mist opinievormend in de goede zin werkzaam te zijn en aldus uw lezers de kans onthoudt door afwezig van pro en contra hun eigen mening te vormen. Jammer voor een zich liberaal noemende partij.

MAX M. DE BOK,
parlementair redacteur De Gelderlander

Het zou inderdaad correcter geweest zijn als wij vermeld hadden dat bedoelde artikelen geschreven waren op uitnodiging van De Gelderlander en na publicatie in dat dagblad door ons zijn overgenomen. Excuses voor die ommissie.

Overigens valt uit het onderhavige „incident” niet af te leiden dat wij onze mondige lezers niet zonden durven confronteren met andere meningen. De kwestie is heel simpel: Kamerleden hebben het vaak erg druk en als zij dan net een artikel hebben geschreven voor een ander medium over een actueel onderwerp is het „dubbel werk” dat nog eens apart voor ons blad te doen. Vaak komt zo iets niet voor en nogmaals toegegeven — „bronvermelding” is in zo'n geval op zijn plaats. Wij zullen ons leven beteren.

REDACTIE VRIJH. EN DEM.

• Politieke strategie

Zoals iedere politieke partij heeft ook de VVD behoefte aan een partijpolitieke strategie, nl. het zich stellen van een

doel en het aangeven van een globale marsroute daarheen. Uitgaande van de realiteit dat het onwaarschijnlijk is dat de VVD alléén een meerderheid vermag te behalen en dat wij daarom aangewezen zijn om met anderen samen te werken, zou men het concrete strategische doel van de VVD kunnen aanduiden als: vervanging van de huidige regeringscombinatie door een — de VVD omvatende — andere en stabiele combinatie. Teneinde dit doel te bereiken is het wenselijk om rekening te houden met aan de gang zijnde ontwikkelingen. Relevante ontwikkelingen zijn:

1. De polarisatietendens; dat is het in toenemende mate opgesplitst worden van het electoraat tussen enerzijds de VVD en anderzijds de linkse drie. Electoraal gezien betekent dit winst voor de VVD evenals voor het linkse blok, ten detrimente van de kleurloze confessionele vleugelpartijen. Deze ontwikkeling alleen brengt nog geenszins de VVD in de regering.

Om de alternatieve coalitie die wij wensen in het zadel te helpen zou het goed zijn als DS '70 de functie in het electorale krachtenveld zou krijgen, welke zij zou moeten vervullen. DS '70 zou — i.p.v. in feite een voor haar fnuikende en zinloze concurrentie met de VVD aan te gaan — doelbewust moeten mikken op die kiezer voor wie de VVD te „rechts” is en de linkse drie te rood; de gematigde socialistisch-minded groep. DS '70 zou ook meer een imago moeten krijgen, gericht op de arbeiders. Op die manier zou deze partij een deel electoraat kunnen gaan omvatten dat (vooralsnog) niet de VVD zal kiezen en zich toch ook niet binnen het linkse blok thuisvoelt en zodoende een wezenlijke electorale functie krijgen. De VVD moet echter zelf geen „linkse” concessies doen aangezien dit ten koste van haar cohesie zou gaan.

2. De deconfessionaliseringstendens, die uiteraard de confessionele partijen ondergraaft en daarmee ook de polarisatie-tendens versterkt. Toch dient men er rekening mee te houden dat de confessie nog voor afzienbare tijd een rol zal spelen in de politiek. Segmenten van een orthodoxe confessionele partij zijn: principiële delen van ARP en CHU, fundamentalistische protestanten en behoudende katholieken. Zulk een nieuwe partij zal in politicus stelling nemen tegen links en een bondgenoot van ons zijn.

Ondertussen zal de door de huidige christen-democratische partijen gelanceerde Appèl-beweging weinig glorieus bijken. De polarisatie-tendens zal deze groep steeds verder uitdunnen, voor echte confessionelen zal ze niet aantrekkelijk zijn en in de praktijk zal ze te veel aan de vakbonden gebonden blijken te zijn.

3. De groeiende irritatie tegenover de regering Den Uyl c.s. De huidige regering blijkt een meester te zijn in het mobiliseren van tegenstanders door misleunen en gebrek aan tactisch inzicht (uitspraken van Gruyters, Schaefer, etc., alsmede de gepeperde begroting die komen gaat).

Dit alles brengt de dag dat liberalen, sociaal-democraten à la DS '70 en „echte” confessionelen het roer zullen overnemen nabij, te meer daar het einde van de sensationele stijging in ledental en kiezers van de VVD nog bij lange na niet in zicht is.

Mr. G. L. O. van Boetzelaer, Vught

Persvrijheid in de ether

door dr. K. van Dijk, lid van de Tweede Kamer voor de VVD.

De behandeling van het initiatiefontwerp van de twee socialistische Kamerleden Voogd en Roethof tot wijziging van de bepalingen omtrent het overheidstoezicht op de inhoud van omroepprogramma's, heeft meer discussie in liberale kring opgeroepen dan zich aanvankelijk liet aanzien.

In 1970, bij het uitbrengen van het voorlopig verslag, hebben wij getuigd van waardering en instemming voor het initiatief, omdat wij nog steeds van mening zijn, dat in een rechtsstaat de onafhankelijke rechter moet oordelen over de vraag of een handeling een strafbaar feit oplevert en of een (andere) handeling reden kan zijn voor een civielrechtelijke vordering. Wij zijn het er ook nog steeds mee eens, dat de berisping en/of schorsing door de minister van CRM dient te verdwijnen: in alle gevallen, die tot dusverre zijn voorgekomen, heeft de minister er zich eigenlijk alleen maar belachelijk mee gemaakt, en kon de desbetreffende omroeporganisatie, die de media beroepshalve bespeelt, hem van antwoord dienen op een manier, waartegen zelfs geen „droit de réponse" (recht op antwoord) gewassen is.

En daarmee kom ik tot een belangrijk punt in deze kwestie: bij de verdediging van het wetsontwerp kwam voortdurend de vergelijking aan de orde tussen geschreven en gesproken journalistiek. De vraag is, of die vergelijking gemaakt mag worden.

Geschreven journalistiek kennen wij in onze samenleving reeds heel lang. Het lezen is een oud verworven cultuurgoed, dat wij reeds generaties lang kennen. Het geschreven woord laat zich lezen en herlezen. Overdenking en overweging worden als het ware uitgenodigd.

Radio en TV

De werking van radio en televisie is geheel anders. De radio bracht het gesproken woord in de huiskamer terug.

De radio is tijdelijk en vluchtig aan de ene, indringend aan de andere kant. Velen zullen zich uit een recent verleden de socialistische commentaren van Voskuil herinneren. Dat waren meesterstukjes van radio-„kunst". Voskuil „klapte" als het ware de huiskamer binnen met een korte kernachtige uitspraak waarmee hij zijn gehoor bond en ging dan zijn exegese geven met een meesterlijke microfoontechniek. Meer dan 35 jaren luisteronderzoek van de BBC hebben bewezen, dat zelfs van zeer korte radiocauserieën slechts enkele — en dan gewoonlijk de meest simpele — uitspraken blijven hangen, vooral bij de oppervlakkige luisteraars.

Velen zullen zich ook de toespraken van ene Goebbels herinneren, een andere meester in het bespelen van het toen nog nieuwe medium. De invloed van zijn radiotoespraken in het toenmalige Duitsland was enorm. Veel groter dan die van de uitzendingen van de redevoeringen van de hysterische Hitler. Radio en televisie, massamedia zijn instrumenten van een massamaatschappij. In die massamaatschappij is de mens meer dan ooit alleen. En ofschoon het stellig waar is, dat de individuele mens in deze situatie de grootste mogelijke vrijheid geniet, moet men bedenken, dat de kans op misbruik van die vrijheid ook groot is. Maximaal zijn dus ook de kansen op beïnvloeding, zou men denken. Maar dat valt, ten aanzien van de massamedia, erg tegen. Dat is het simpelst in dictaturen, waar pers, radio en televisie gelijkgeschakeld zijn en waar het regime handig gebruik maakt van de door wetenschappelijk onderzoek aangetoonde mogelijkheden. Niet voor niets trachten zij, die een staatsgreep voorbereiden, reeds in de eerste fase radio- en televisiezendstations in handen te krijgen. Radio en televisie overwinnen ruimte en tijd in één ogenblik. Zij hebben groot gezag bij de burgers, met name in tijden van spanning en kunnen dan in zeer korte tijd zeer velen mobiliseren.

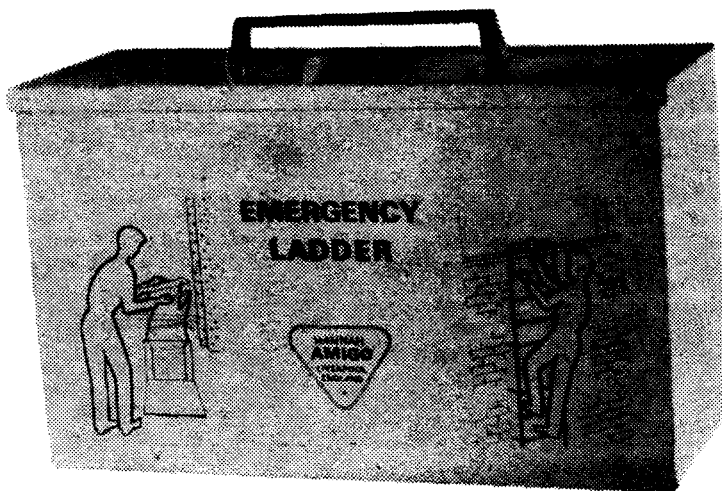
Ingrijpen

En zo kom ik bij de „openbare orde". Een wat versleten begrip, ik geef het toe, maar toch wel een „notie" op zijn minst. Die „openbare orde" nu wordt in Nederland vanouds gehandhaafd door het uitvoerende gezag (de burgemeester, de politie, de marechaussee en zo nodig door de regering).

Dat nu is alles, wat het mede door mij ondertekende amendement Van der Sande beoogt. Wanneer een situatie zich mocht voordoen als bovenbedoeld en de veiligheid van de staat of zijn burgers zouden in gevaar kunnen worden gebracht, dan moet de minister kunnen ingrijpen, in een echte, ernstige crisissituatie dus. Dat lijkt mij niet te veel gevraagd; dat laat ook overigens de strekking van het ontwerp Voogd/Roethof onverlet. Deze situaties hebben zich in Nederland nog niet voorgedaan, ofschoon enkele uitzendingen aankondigen, dat zij theoretisch niet onmogelijk zijn: aanzetten tot sabotage in het leger, doorgaan met bommen leggen, ook als „het verwezenlijken van de doeleinden" mensenlevens in gevaar brengt en (als spelletje) „hoe schakelen we Wiegel uit?"

Er hoeven maar een paar labiele gefrustreerde lieden te zijn, die het in hun gekke hoofd halen — en er lopen tegenwoordig nogal wat gefrustreerde lieden rond —, of er wordt aan zo'n uitnodiging van radio en/of televisie uitvoering gegeven. Als dan een minister mag ingrijpen, zie ik niet, dat dat de vrijheid van meningsuiting in de ether in de weg staat. Trouwens, ik overschat deze gevaren niet in het Nederland van nu (maar wetgeving is niet alleen voor nu). Luister- en kijkonderzoek hebben ook bewezen dat in een democratisch land, waar allerlei meningen naar voren komen, radio en televisie de openbare meningen niet veranderen, maar juist verharderen. Wat dat betreft, heeft de VPRO onlangs een hele goede propaganda voor Wiegel gemaakt.

Dit metalen kastje bevat een **AMIGO** uitwerpbare brandladder

- EFFICIENTE BEVEILIGING VAN IEDERE WOON- OF WERKSITUATIE TEGEN MINIMALE KOSTEN
- GEEN HAK-, BREEK- EN METSELWERK AAN UW GEVEL
- ONBRUIKBAAR VOOR INBREKERS
- GEEN ONDERHOUD
- LEVERBAAR IN LENGTEN VAN 3.70 t/m 15 mtr.
- ZEER EENVOUDIGE MONTAGE
- HET METALEN KASTJE IS GERING VAN AFMETINGEN EN HARMONIEERT MET IEDER DECOR.

Gemonteerd onder uw raamkozijn verschaft hij u in geval van brand een veilige en doeltreffende vluchtweg naar de begane grond.

Een AMIGO vluchtladder, door de pers het Ei van Columbus genoemd, biedt enorme voordelen ten opzichte van een conventionele brandladder. In gebruik bij vele Rijks- en Gemeentediensten, bedrijven, instellingen, particuliere huizen etc.

Voor nadere documentatie of inlichtingen:

HANNAH AMIGO NEDERLAND

JAVASTRAAT 47A — TEL. (070) 65 65 97 — 's-GRAVENHAGE

Woont u in **WASSENAAR** of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

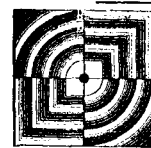
JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

pak de kans die u nooit had!
studeer nu 's avonds voor drs/mr
economie-accountant-rechten

Investeer uw vrije tijd en / 100,- per maand (incl. studieboeken) in een succesvolle, efficiënte opleiding voor universitaire tentamens en examens. De maatschappij en het bedrijfsleven zullen u als afgestudeerde academicus, die reeds over praktijkervaring beschikt en naast een werkkring moest studeren, weten te waarderen, terwijl de fiscus 30 tot 70% van uw studiekosten betaalt. Combinatie van de voordelen van schriftelijk- en mondeling onderwijs. Schriftelijk: wekelijkse les-pakketten met studie-opdrachten, handleidingen, literatuuruittrokels, studie- en evaluatievragen, antwoorden en uitwerkingen. Mondeling: wekelijkse bijeenkomsten waar in studiegroepjes wordt gedemonstreerd, gediscussieerd en gerepeteerd m.b.v. probleemstellingen. Doelgerichte tentamen- en examentraining: instructie - inzichtverwerving - toepassingsvaardigheid.

15 doceercentra door geheel Nederland

**Kring
Utrechtse
Repetitoren** bv

Veemarktplein 35 bis, Utrecht 030 - 94 06 41

coupon pak nu de kans, bel nu!
030 - 94 06 41

Gaarne ontvang ik geheel vrijblijvend nadere informatie betreffende de studie: _____

Naam _____

Adres _____

Plaats _____

Vooropleiding _____

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

vrijheid en democratie

Naar nieuwe meerderheid

door L. Rhijnsburger, voorlichter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.

„Onze aandacht zal gericht moeten blijven op een verdere verbreding van onze aanhang. Wij zullen moeten zoeken naar een nieuwe meerderheid. De VVD zal daarom een duidelijke winst moeten boeken bij de katholieke en gereformeerde kiezers. Maar dat is niet voldoende. De VVD zal er ook voor moeten zorgen dat de kiezers die in het verleden op de PvdA en D'66 hebben gestemd, inzien dat de VVD ook voor hen een goed alternatief kan zijn.

Als dat het geval is, zal de partij er wederom in slagen met de confessionelen een meerderheid in de Tweede Kamer te krijgen. Die nieuwe meerderheid die wij willen bereiken, komt er alleen als aan die twee voorwaarden wordt voldaan. Wij moeten er ten eerste voor zorgen dat de VVD fors wint en ten tweede zullen wij moeten trachten de samenwerking met de confessionelen te herstellen. Ik wil er geen twijfel over laten bestaan dat ook dat laatste in de bedoeling ligt. Herovering van het regeringskasteel is voor de behartiging van de belangen van onze aanhang noodzakelijk.

Dit zegt Hans Wiegel, de politieke leider van de VVD, tijdens een geanimeerd en enthousiast gesprek, waaraan ook partijvoorzitster Haya van Someren haar steentje bijdroeg. Beiden zijn al geheel georiënteerd op de komende Staten- en gemeenteraadsverkiezingen. Het lijkt wel of zij alweer zin hebben in een slopende campagne. „De Statenverkiezingen van volgend jaar zullen een graadmeter en een testcase zijn voor het beleid van het kabinet-Den Uyl,” aldus Wiegel. „Wij zullen ons voor deze campagne weer volledig inzetten, de partijorganisatie staat alweer volledig klaar en wij hopen ook dat alle VVD-ers opnieuw dat enthousiasme van vorig jaar zullen kunnen opbrengen,” vult mevrouw van Someren aan.

Van zijn „eerste” verkiezingscampagne vindt Wiegel zelf dat het een groot succes is geweest. Niet alleen wat de zes nieuwe Kamerzetels betreft, maar ook voor wat betreft de nieuwe en bredere aanhang. Interessant noemt hij dan ook de analyse van prof. Scholten in Liberaal Reveil, die zijn overtuiging bevestigt dat zijn campagne niet heeft geleid tot een „verrechtsing” van de VVD. „Ik heb eigenlijk weerzin tegen de woorden „rechts” en „links”, omdat er politiek op alle mogelijke manieren mee wordt gemanipuleerd. Tegenstanders van de VVD proberen nog steeds te doen geloven dat de VVD verrechtst is. Onzin! Het nationaal verkiezingsonderzoek bewijst het tegendeel. Een voorbeeld: wat onze nieuwe kiezers het belangrijkste vonden is de strijd tegen de inflatie en de milieuverontreiniging. Is dat „rechts”? Is dat conservatief?”

Herkomst winst

Wiegel haalt er het boekje over Nationaal Verkiezingsonderzoek bij, waarin de cijfers over de herkomst van de winst van de VVD staan. Twee procent van de winst kwam van de PvdA, geen winst van de PPR en vier procent van D'66. „Dat betekent dat wij zelfs van de Rode Drie, die notabene tezamen ook nog winst maakten, zes procent van onze winst kregen.” Van de KVP kwam acht procent van de winst, 4 pct. van de ARP en 0 pct. van de CHU (tezamen 12 pct.) Van de vier andere partijen die met de VVD deel uitmaakten van het kabinet-Biesheuvel kwam zelfs 18 pct. van de winst, omdat ook DS'70 (6 pct.) aan de VVD verloor.

Wiegel wijst erop dat de VVD evenveel gewonnen heeft van de partijen die

Fractievoorzitter Hans Wiegel

Partijvoorzitster Haya van Someren

in de oude term „rechts” heten (KVP, ARP, CHU) als van de „linkse” partijen (PvdA, PPR en DS'70).

„Dit verkiezingsonderzoek biedt mij een richtsnoer om ons beleid voor de komende tijd te bepalen. De VVD zal, wil zij haar winst consolideren en uitbreiden, moeten voortgaan op de weg die wij tijdens de verkiezingscampagne hebben ingeslagen: vasthouden aan frisheid en helderheid. Daarmee waren wij er immers in geslaagd vele jonge kiezers tot ons te trekken,” aldus Wiegel. „Dat betekent ook dat wij een zodanige politiek moeten voeren dat diegenen die bij de afgelopen verkiezingen nog op de AR en KVP hebben gestemd, maar het volstrekt niet eens zijn met het besluit dat deze partijen hebben genomen, namelijk om hun steun te geven aan het kabinet-Den Uyl, aan onze zijde moeten krijgen.”

Werknemers

„Maar,” zegt Wiegel, „de zwaarste taak is deze: bij de vorige verkiezingen hebben wij een grotere aanhang behaald bij werknemers en lagerbetaalden — dat is niet hetzelfde —, dan ooit tevoren. Wij zullen die aanhang moeten vergroten, maar dat zal alleen lukken als duidelijk uit onze daadwerkelijke politiek spreekt dat wij ook voor hun belang opkomen.

Laat ik daarvoor een paar punten noemen:

• Door mee te werken aan een modern sociaal programma. Op dit terrein moet

VERVOLG OP PAGINA 10

Toernee van Wiegel

Voorafgaand aan de campagne voor de Staten- en Raadsverkiezingen zal VVD-fractievoorzitter Wiegel in de maanden september, oktober, november en december weer een toernee maken langs combinaties van kamercentrales. De volgende bijeenkomsten zijn reeds vastgesteld:

20 september: Troonrede-avond afdeling Den Haag in de Grote Zaal van het Congresgebouw, aanvang 20.15 uur. Tevens zullen aanwezig zijn de kamerleden mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello, mr. W. J. Geertsema en drs. Th. H. Joekes.

24 september: Troonrede-avond afdeling Amsterdam in de Grote Zaal van hotel Krasnapolsky, aanvang 20.00 uur.

1 oktober: Bijeenkomst van de kamercentrales Tilburg en Middelburg in het Luxor-bowling centrum, Lieve Vrouwestraat 25 te Bergen op Zoom.

15 oktober: Bijeenkomst ter gelegenheid van de Zaanstad-verkiezingen op 17 oktober, Reina Siertsemahuis, Paltrokstraat 20, Zaandam.

Buitengewone algemene vergadering

Op 24 november 1973 om 10.30 uur (precies) zal in Het Turkschip te Breda een buitengewone algemene vergadering van de VVD worden gehouden. Onderwerp van bespreking vormen de inmiddels door de stuurgroep Liberaal Manifest ontworpen en door het hoofdbestuur voor behandeling aanvaarde stellingen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het desbetreffende besluit van de algemene vergadering van 13 en 14 april j.l.

Voorts zal ter vergadering behandeld worden een resolutie voor inkomens- en vermogensverhoudingen.

in dit blad aantreffen op pag. 5, 6 en 7. De ontwerp-resolutie wordt in het volgende nummer van Vrijh. en Dem. gepubliceerd.

Algemene bijeenkomst

Vrouwen in de VVD

Op vrijdag 19 en zaterdag 20 oktober zal de jaarlijkse algemene bijeenkomst worden gehouden van de Organisatie Vrouwen in de VVD, in het congrescentrum De Blijde Werelt te Lunteren. Programma, verdere bijzonderheden en aanmeldingsformulier op pagina 9 van dit blad.

Winst van VVD

De winst van de VVD bij de Kamerverkiezingen van 1972 was als volgt opgebouwd (pag. 21 van „De Nederlandse Kiezer '72”).

VVD	54
niet gestemd	7
mocht niet stemmen	10

PPR	0
PvdA	2
D'66	4

Rode Drie	6
-----------	---

KVP	8
ARP	4
CHU	0

confessionelen	12
----------------	----

DS'70	6
-------	---

Partijen oude coalitie-Biesheuvel	18
CPN	0
PSP	0
BP	1
SGP	0
GPV	0
NMP	0
Overige	4

Wiegel: „Wij hebben nog nooit zo'n mooi uitgangspunt gehad om onze partij te verbreden”.

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 19 september, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I.

Televisie-uitzending: eveneens woensdag 19 september, van 20.20-20.30 uur, Nederland I.

Smallingerland en Oranje

Het VVD-gemeenteraadslid A. Brandt heeft het college van b. en w. van Smallingerland verweten niet oranjezind genoeg te zijn door op de avond van de viering van het zilveren regeringsjubileum van koningin Juliana een vergadering van de gemeenteraad te laten houden. Tijdens de vergadering liet de heer Brandt weten „verbaasd en teleurgesteld” te zijn. Zijn verbazing en teleurstelling kwamen voort uit het feit dat het college van b. en w. de vergadering niet naar een andere datum had willen verschuiven. De heer Brandt tijdens de raadsvergadering: „Op dit moment is er een programma voor de televisie en er zijn in deze vergadering vast mensen, die dat willen volgen. Ik vind het jammer, dat dit gemeentebestuur niet zo oranjezind is, als ik had verwacht.” Locoburgemeester T. Blauw schrok wel van het pittige betoog van de heer Brandt, „maar,” zo sprak hij, „deze vergadering heeft niets te maken met de oranjegezindheid van het gemeentebestuur.”

De heer Brandt had met zijn opmerkingen overigens wel succes. Binnen een uur werkte de gemeenteraad van Smallingerland de agenda af om zich vervolgens in gezwinde tred naar de beeldbuis in de huiskamer te begeven.

Bijbaantjes

In het Drentse dorp Zweelo is achter een gerucht makende affaire met in de hoofdrol burgemeester mr. H. Greebe een dikke punt gezet. De gemeenteraad verweet Zweelo's eerste burger onlangs te veel oog te hebben voor

zijn bijbaantjes (31 in totaal) en te weinig voor het belang van de gemeente. Door een aantal van zijn nevenfuncties neer te leggen mag de heer Greebe van de gemeenteraad best blijven. Het VVD-gemeenteraadslid J. Been: „Wij hebben de zaak uitgepraat. Wat ons betreft is daarmee de kous af.”

Even een ludiek berichtje uit het Groningse Leek, waar ter gelegenheid van de Leekweek '73 skelterraces in het centrum werden gehouden. Het college van b. en w. trok de stoute schoenen aan en bond de strijd aan met de leden van de gemeenteraad.

Brullend, maar sportief gingen de heren elkaar te lijf. Winnaar werd de heer F. J. Rienstra van D'66, maar de show werd gestolen door het VVD-raadslid J. W. Bulten, dat op bijzonder spectaculaire wijze zijn skelter bestuurde. Zowel links als rechts zat hij opvallend stevig in de koers...

Geluidsband

Algemeen was tijdens de laatste raadsvergadering in het Groningse Aduard de verbazing, toen men ondanks de afwezigheid van burgemeester J. H. Goeman Borgesius plotseling diens stem via een geluidsband kon beluisteren. De burgervader richtte zich tot de heer P. Poppinga, die voor de VVD 20 jaar deel uitmaakte van de gemeenteraad van Aduard. De heer Poppinga, die zich van zijn jubileum niet bewust was, toonde zich uiterst verrast door dit huldeblijk. „Erg attent van de burgemeester, dat hij er

aan gedacht heeft,” aldus de heer Poppinga.

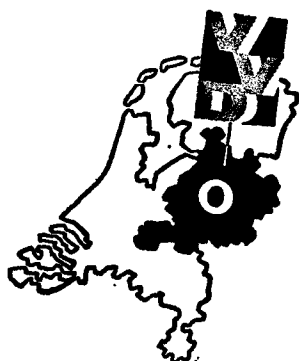
Citaat uit VVD-nieuws afdeling Leeuwarden: „Er bestaat bij veel VVD-kiezers de neiging de kracht van het kabinet-Den Uyl zeer laag te schatten. Een extra-parlementair kabinet met een paar verdeelde fracties achter zich is dan ook niet zo'n riant gezicht. Toch kan de huidige regering zich meer permitteren, dan menigeen denkt, omdat de confessionelen nu onder geen beding met nieuwe verkiezingen geconfronteerd willen worden. Zij zullen wachten tot de maandelijkse NIPO-enquêtes minder ongunstig gaan worden. Naar ier's gevoel kan dat nog wel even duren. De kracht van Den Uyl berust in grote mate op het ontbreken van alternatieven.”

JOVD Zuidlaren opent seizoen

Zuidlaren — De plaatselijke JOVD-afdeling opent haar verenigingsjaar op vrijdag 28 september in restaurant „Sprookjeshof” in Zuidlaren. Aanvang 20.00 uur. Als spreker is deze avond uitgenodigd de heer Fré Meis uit Groningen die iets zal vertellen over zijn partij, de CPN en over de acties die hij heeft gevoerd.

Aankondigingen

24 SEPTEMBER
Drs. J. F. Scherpenhuizen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Rolde over „Problematiek van het Noorden.” Ledenvergadering 19.45 uur, spreekbeurt 21.00 uur.

Afdeling Borne opgericht

Borne — Maandag 3 september werd hier een VVD-afdeling opgericht. Door het grote aantal lidmaatschapoverschrijvingen naar Borne, startte de afdeling met een 35 leden.

Tijdens de druk bezochte openbare manifestatie na afloop van de oprichtingsvergadering werd door de heer Vonhoff gesproken over: „De rode vaan in de mist”.

Het bestuur van de jonge afdeling werd bijzonder gestimuleerd in haar enthousiasme door het aantal nieuwe VVD-leden dat zij na afloop van de avond kon inschrijven.

Aankondigingen

17 SEPTEMBER
H. P. H. Waalkens (lid van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Hengelo („Broodje VVD”). Cosa, Aanvang 18.00 uur.

20 SEPTEMBER
Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid van de Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zelhem over „Troonrede en VVD.” Het Roode Hert. Aanvang 20.00 uur.

Bestuursmutaties

Losser — Het adres van het secretariaat van de plaatselijke afdeling is: mevrouw H. Kok — Roberti, Wilgenkamp 52 te Losser.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving

is er:

HUIBERS B.V.

MAKELAARSKANTOOR

augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

Verkiezingen 1974

In verband met de voorbereidingen voor de verkiezingen voor Provinciale Staten en Gemeenteraden in 1974, doen besturen van afdelingen, staten, en kamercentrales er goed aan onderstaande data te noteren:

uiterlijk in de maand oktober: afdelingen nemen besluit al dan niet met een (gemeenteraadsverkiezingen) eigen kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen uit te komen.

vóór 10 oktober: afdelingen houden ledenvergadering teneinde voorlopige kandidaten voor Provinciale Staten te stellen en afgevaardigden naar de komende vergaderingen van statencentrales en kamercentrales te benoemen.
(Prov.St.verk.)

vóór 15 oktober: afdelingen doen van de uitslag van deze vergadering mededeling aan secretaris statencentrale en secretaris kamercentrale.
(Prov.St.verk.)

vóór 1 november: statencentrales stellen voorlopige kandidatenlijst voor Provinciale Staten op.
(Prov.St.verk.)

vóór 5 november: statencentrales zenden deze lijst aan secretaris van hun kamercentrale.
(Prov.St.verk.)

vóór 1 december: kamercentrales stellen advies op over combinatie provinciale kieskringen en volgorde kandidaten voor Provinciale Staten.
(Prov.St.verk.)

vóór 5 december: kamercentrales brengen deze adviezen ter kennis van het hoofdbestuur.
(Prov.St.verk.)

10 december: hoofdbestuur stelt zijnerzijds advies op naar aanleiding van de adviezen der kamercentrales inzake Provinciale Statenverkiezingen.
(Prov.St.verk.)

vóór 20 december: hoofdbestuur brengt dit advies ter kennis van alle afdelingen, gelegen in de desbetreffende provincie.
(Prov.St.verk.)

vóór 10 januari: statencentrales maken, geleid op het advies van het hoofdbestuur, de kandidatenlijst voor de Provinciale Staten voor hun kieskring op en zenden deze ten spoedigste aan de secretaris van hun kamercentrale.
(Prov.St.verk.)

uiterlijk 15 januari: afdelingsbesturen zenden aan de leden een rondschriften met de mededeling dat dezen gedurende 10 dagen schriftelijk namen kunnen opgeven voor de groslijst waaruit de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen zal worden geformeerd.
(gemeenteraadsverkiezingen)

tijdig vóór 1 februari: kamercentrales stellen kandidatenlijsten voor Provinciale Staten definitief op.
(Prov.St.verk.)

DINSDAG 12 FEBRUARI: kandidaatstelling Provinciale Staten.
(Prov.St.verk.)

Periode 19 febr. tot 5 mrt. indiening bij gemeentesecretarie van aanvraag plaatsing naam van partij boven kandidatenlijst voor gemeenteraadsverkiezingen.
(gemeenteraadsverkiezingen)

woensdag 27 maart: verkiezingen Provinciale Staten.
(Prov.St.verk.)

DINSDAG 16 APRIL: kandidaatstelling gemeenteraden.
(gemeenteraadsverkiezingen)

woensdag 29 mei: gemeenteraadsverkiezingen.
(gemeenteraadsverkiezingen)

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490-31251

nder de loep

door onze politieke
redacteur A. W. Abspoel

● Aanslag op eigen huis

Enkele dagen na het verschijnen van dit blad zal de troonrede worden gehouden en zullen de miljoenennota en de begrotingsontwerpen bij de Tweede Kamer worden ingediend. Niettemin is er al heel wat uitgelekt en men krijgt de indruk, dat sommige ongeduldige bewindslieden zo staan te popelen om ons van hun plannen kond te doen, dat ze met opzet een en ander laten uitlekken.

Zo zijn we opnieuw „verrast” door berichten over de hernieuwde plannen tot aanslagen op de bezitters van een eigen huis. Gold — en terecht — tot voor kort het bezitten of zich (soms met veel offeringen) aanschaffen van een woning in eigendom als een toe te juichen en aan te moedigen stukje bezitsvorming, het Kabinet-Den Uyl denkt ook daar weer eens anders over. Eerst werden we opgeschrikt door het onder druk van de vakbeweging en van de linkervleugels der zg. progressieve partijen oplaten van proefballonnen tot afschaffing van de volstrekt logisch in ons belastingstelsel passende aftrekmogelijkheid van de hypotheekrente op het (anderzijds met de huurwaarde te verhogen) inkomen. Dat plan is toen, naar we aannemen voorlopig, onder de vrijwel algemene kritiek bezwaken. Maar de eigen woningbezitter zal en moet fiscaal worden gedupeerd. Thans bestaat het plan, de voor de inkomstenbelasting in aanmerking komende huurwaarde maar eventjes (gemiddeld) te verdubbelen. Behalve dat dit f 120 miljoen baten in de schatkist moet opleveren, wordt daarmee tegelijk het „progressieve” stokpaard van de inkomensnivellering opnieuw van stal gehaald.

Maar ook thans zijn de verontwaardiging en het verzet tegen deze fiscale willekeur al losgebroken. En met name de confessionele fracties zouden hun laatste restje goodwill verspelen, wanneer zij deze aanval op hun bezitsvormingsstreven ten detrimente van de kleine man en de middengroepen zouden slikken. Wij achten dat vooralsnog ondenkbaar en wachten met enige spanning de houding van de confessionelen en ook van D'66 op dit punt af.

Aan het volstrekt afwijzende standpunt van onze fractie hoeft uiteraard niet te worden getwijfeld. Direct na het bekend worden van deze opnieuw beaamde aanval op het eigen-woningbezit verklaarde fractievoorzitter Wiegels gevraagd aan de redactie van De Telegraaf „ziedend” te zijn. Hij noemde het plan o.a. „onrechtvaardig” en achtte het ook bijzonder gevaarlijk voor de ontwikkeling van de toch al zo labiele woningbouwmarkt. Het onrecht slaat in de eerste plaats op mensen — „vaak uit de lagere inkomensgroepen” — die zo lang hebben gespaard dat ze eindelijk een eigen huis kunnen kopen. „Voor die spaarzaamheid worden ze dan nu gestraft,” zo luidde zijn bittere conclusie. Later kondigde hij in een radiorede nog aan, dat de VVD-fractie dit regeringsplan „met alle haar ten dienste staande middelen” zal bestrijden.

● Imperialisme van vakbeweging

Op deze plaats hebben we al meermaalen verzet aangetekend tegen de mate waarin de vakbeweging haar imperialistische neigingen botviert. Imperialistisch in die zin, dat zij de grenzen van haar natuurlijke werkterrein op „rücksichtsloze” wijze steeds meer verlegt, ten koste van de volksvertegenwoordiging en de politieke partijen. En eigenlijk óók ten koste van de regering. Niet alleen het rode NVV, maar ook het (katholieke) NKV maakt zich daaraan bij voortduring schuldig. Tijdens de kabinetsformatie was het al zover, dat de heer P. J. J. Mertens, voorzitter van genoemd NKV, met imitatie van de wijze van uitdrukken van de fractieleiders in de Tweede Kamer, plechtig kwam verklaren, dat „het NKV zijn mensen niet zou ontraden in een progressief Kabinet-Den Uyl zitting te nemen.” Dat kwam dan goed uit, want kort daarna werd de heer Mertens uitgenodigd om

als staatssecretaris (van Sociale Zaken) in het Kabinet-Den Uyl op te treden!

De terreinen waarop de vakbeweging zich inderdaad „beweegt”, zijn al bijna onbepaald, in aantal en omvang. Zij beslaan niet alleen de lonen en andere sociale voorwaarden, de sociale wetgeving en sociale verzekering, maar ook de prijzen, de belastingen, de milieuhygiëne, het onderwijs, het openbaar vervoer, de recreatie, het maatschappelijk werk, de culturele en de sportsubsidies, de hoogte van de defensiekosten, de wedden der dienstplichtigen, de Koninkrijkszaken, de ontwikkelingshulp en langzamerhand ook al belangrijke stukken buitenlandse politiek.

Prof. mr. dr. E. H. van der Burg, hoogleraar in het staats- en administratief recht in Tilburg, vond dat kennelijk toch nog niet genoeg. Hij heeft daar blijkens een bericht dezer dagen in NRC/Handelsblad de kwestie van het kiesstelsel nog aan toegevoegd. Hij wakte de vakbeweging in een rede voor het NKV op, van de partijen een wijziging van het kiesstelsel te verlangen. Die vakbeweging moest namelijk het belang leren inzien van „een sterke regering, die verantwoordelijkheid kan dragen.”

Nu hebben we van onze bezwaren tegen herinvoering van een „districtenstelsel” in enigerlei vorm, al meermaalen blijk gegeven. En eveneens van ons ongelooft, dat op deze wijze min of meer automatisch een „sterk kabinet” zou ontstaan. We behoeven wat dat betreft voor het ogenblik nog slechts te herinneren aan het VVD-rapport „Kiezer en Gekozen” en aan enige recente artikelen van ons Kamerlid mej. mr. Kappeljone van de Coppello in ons blad.

Waar het mij thans om gaat is het gevaar, dat nu zelfs een politiek-wetenschappelijk man de vakbeweging nog weer verder tracht te drijven op terreinen, die de hare niet zijn.

● Een waarschuwend arbeidsstelsel

Ook in de vakbeweging zelf is niet iedereen gelukkig met haar recente ontwikkeling. We herinneren slechts aan het na een helaas slechts kortstondig voorzitterschap aftreden van de gematigde en bedachtzame drs. Ter Heide, van het NVV. Die was te gematigd en had er schoon genoeg van, steeds weer tegen de Groenevelts te moeten opboksen.

Sindsdien zijn er meer waarschuwend en gematigde geluiden uit de vakbeweging zelf gekomen, zij het dan dat die op het ogenblik waarschijnlijk nog in de minderheid zijn. Het jongste voorbeeld is dat van de voorzitter van de (protestants-christelijke) Hout- en Bouwbond CNV, de heer D. van Commenée, die blijkens een verslag in Trouw een felle aanval heeft gedaan op wat hij aanduidde als „de zich progressief noemende kringen” in de vakbeweging.

Met name verzette de heer Van Commenée zich op de bondsvergadering van zijn organisatie in Utrecht tegen de wijze waarop binnen het NVV een sfeer groeiende is, waarin werkgevers en werknemers lijnrecht tegenover elkaar komen te staan. Aan de weigering van het NVV om aan de totstandkoming van het SER-rapport mee te werken, ook bereid is, mede-verantwoordelijkten grondslag liggen. Alle macht moet worden aangewend om de vijand: werkgevers en regering, die „het kapitalistische stelsel in stand houden”, te bestrijden. In zo'n versie is het natuurlijk bij

voorbaat verdacht, als men met die „vijanden” tot afspraken komt. In die NVV-visie passen trouwens ook geen ondernemingsraden.

De heer Van Commenée zag teze visie lijnrecht staan tegenover de christelijk-sociale beweging welke medezeggenschap nastreeft, maar daartegenover ook bereid is, mede-verantwoordelijkheid te dragen. Terecht merkte hij verder nog op, dat het NVV bezig is de klok tientallen jaren terug te zetten. „De ontwikkeling waarin werkgevers en werknemers een aantal dingen samen doen en begrip kregen voor elkaars positie, was blijkbaar te mooi.”

Het is jammer, dat dergelijke geluiden nog te weinig uit vakbewegingskringen worden gehoord. Maar laat ons de moed erin houden!

● Hoe lang nog?

Hoe lang zal het Kabinet-Den Uyl blijven bestaan? Wat ons betreft: graag zo kort mogelijk. Maar of dat zal gelukken? Zelfs de heer Van Riel, onze fractievoorzitter in de Eerste Kamer, die een voor het bestaan van het kabinet dodelijk conflict binnen afzienbare tijd zeer wel mogelijk acht, waarschuwde zijn toehoorders in een bijeenkomst in Dordrecht toch, dat nochtans „de wonderen de wereld niet uit zijn.”

De confessionele partijen, zo betoogde hij o.a. hebben, in de vorm van hun Tweede-Kamerfracties, tot nu toe een bijzondere tolerantie getoond tegenover het pogen van de minister-president en de ijver om een „links image op te bouwen op de rug van een aanzienlijk deel van de confessionelen.” Hierin, zo waarschuwde hij, zullen de confessionele groeperingen — in dit verband dus de ARP en de KVP — verandering moeten brengen vóór de Statenverkiezingen. Anders lopen die voor hen slecht af en dat preludeert alweer op de val van het Kabinet-Den Uyl. Omgekeerd: wanneer de confessionelen zich enigmatische „manbaar” betonen, ontstaan onderlinge twisten binnen de Partij van de Arbeid. Er zijn in die richting reeds bepaalde aanwijzingen.

Ook de heer Van Riel verzekerde nog eens: De VVD wenst, in tegenstelling tot de PvdA, allerminst politieke of maatschappelijke polarisatie. „Maar zij is, gezien de afkeurenswaardige wijze waarop thans met hulp der confessionelen in de richting van een revolutionering der samenleving naar links wordt gestreefd, op strikt nationale gronden eenvoudig gedwongen deze partijen aan te vallen.”

Maar met dat al verwachtte mr. Van Riel toch wel, dat de heer Den Uyl het „voor mr. Andriessen en de zijnen en voor de heer Schakel en de zijnen op een dag te bont zal maken, gedreven door zijn rode en ten dele revolutionaire achterban.”

Op de anti-revolutionaire groep Boersma-Aantjes-De Gaay Fortman Sr. mogen wij naar de stellige overtuiging van de heer Van Riel niet meer bouwen. „Deze lieden zijn innerlijk duidelijk geïdentificeerd met opvattingen, die zich tegen het bestaande samenlevingspatroon richten.” De afstand tussen hen en de Politieke Partij Radicaal (PPR) is naar sprekers indruk minimaal. Zijn verzuchting was dan ook: „Verdwenen ze maar in die richting, dan zou dat opnieuw een stuk duidelijkheid opleveren en was iedereen gelukkig. Die oplossing zou simpelweg in overeenstemming zijn met de feiten, zou vereenvoudiging brengen en bijdragen tot een duidelijke confrontatie van rood en niet-rood in de Nederlandse politiek.”

Organisatieman benoemd

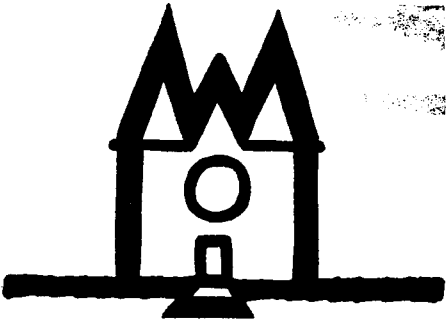
Het hoofdbestuur van de VVD prijst zich gelukkig met ingang van 1 oktober a.s. te hebben kunnen aanstellen de heer T. ten Bruggencate als staffunctionaris voor de organisatie. De heer Ten Bruggencate is thans adjunct-secretaris van de werkgeversorganisatie van de particuliere zuivelindustrie en directeur van de Stichting Melkverpakkingen. Hij is sinds 1957 lid van de VVD, eerst te Rijswijk (Z.H.), daarna te Voorburg, thans te Zoetermeer. In deze gemeente maakte hij sinds 1970 deel uit van de VVD-fractie in de raad. Deze laatste functie zal de heer Ten Bruggencate t.z.f. neerleggen. Het hoofdbestuur spreekt de hoop uit dat de heer Ten Bruggencate met aller steun en vertrouwen de organisatie van de partij en van de propaganda verder zal uitbouwen en versterken.

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

De VVD in het parlement

Bij alle vreugde, die we in de afgelopen week hebben beleefd ter gelegenheid van het zilveren regeringsjubileum van koningin Juliana, was er voor het Tweede Kamerlid mr. Geurtsen, tezamen met zijn collega Van Schaik, nog een extra rede tot verheugenis: de aanneming door de Eerste Kamer (met overgrote meerderheid) van hun initiatief-ontwerp tot wijziging van de wet op de kansspelen, waardoor de invoering van casino's en lotto in ons land mogelijk wordt.

Intussen had de Tweede Kamer een stevige kluif aan de behandeling van de nota's betreffende het Noorden des lands, de herstructurering van Zuid-Limburg en de ontwikkeling van de Haagse agglomeratie en de afremming van de groei van de kantorensector. Daaraan is zoveel tijd besteed, dat men er niet mee klaar is gekomen. De stemming over niet minder dan 17 moties moet nog worden gehouden.

Over Zuid-Limburg sprak voor onze fractie mr. Porthéine. Hij betreurde de late behandeling van de nota, omdat daardoor onnodig onzekerheid is geschapen. Hij stelde voorop, dat de VVD-fractie het verschijnen van de nota in het algemeen met instemming heeft begroot, ook al omdat talloze wensen door de VVD-fractie met betrekking tot het beleid in de loop der jaren aangedragen, erin zijn verwerkt. Daarom betuigde mr. Porthéine alsnog hulde aan oud-minister Langman.

Wat het sluitingsprogramma van de mijnen betreft, met de opvattingen daaromtrent van het tegenwoordige kabinet, kon spr. zich wel verenigen, omdat ondanks internationale discussies over een come-back van kolen als energiebron, dit in Nederland niet te realiseren zou zijn. Uitvoerig ging mr. Porthéine in op het Limburgse pendel-vraagstuk, dat nadere bezinning nodig maakt. In de context van de discussie hierover moeten wij ons niet neerleggen bij het in steeds stijgende mate wegtrekken van de beroepsbevolking naar elders. Limburg zal behoefte blijven behouden aan vervangende werkgelegenheid, zeker op langere termijn voor diverse categorieën werkenden. Mr. Porthéine zei te geloven in een geharmoniseerde aanpak van de sociaal-economische politiek in EEG-verband, zeker in Limburg. Die geïntegreerde aanpak in EEG-verband is ook noodzakelijk voor Limburg. Die geïntegreerde aanpak in EEG-verband is ook noodzakelijk voor het algemene vraagstuk van investeringen en werkgelegenheid in Nederland, kortom het investeringsklimaat. Dat investeringsklimaat, zowel in geestelijke als in materieel opzicht is van kardinale betekenis. Op dit klimaat zijn allerlei factoren van invloed, de lasten en kosten, de arbeidsrust, enz. Die factoren zijn er de laatste jaren in Nederland niet gunstiger op geworden. Mr. Porthéine dacht aan de campagne van verschillende groepen tegen het ondernemen als zodanig, waarbij velen bovendien zich tegen elke industriële vestiging, uit overigens gewaardeerd milieubezwaar, verzetten. Hij toonde zich hierover bezorgd, denkende aan in Nederland gevestigde bedrijven die ons land verlaten of aan het niet doorgaan van vestigingen. Mr. Porthéine vestigde ook de aandacht op factoren als verschillen in de directe belastingsfeer en de premiedruk van sociale verzekeringen. Ontwikkelingen, waar Nederland ongunstig uitkomt ten koste van ondernemers/topfunctionarissen en andere werknemers, waarvan de werkgelegenheid in Limburg de dupe dreigt te worden. De regering dient zich hierop nadrukkelijk te bezinnen.

Vervolgens ging spr. in op de positie van kleinere en middelgrote ondernemingen, die hem eveneens zorgen baarde. Mr. Porthéine zei ten slotte, dat spreiding van rijksdiensten geboden blijft.

Noorden des lands

Over de nota Noorden des lands sprak drs. Scherpenhuizen. Ook hij constateerde, dat er door vorige kabinetten en met name door minister Langman t.a.v. deze materie met voortvarendheid is gewerkt.

Dit fractielid betreurde het, dat rijks-weg 43 (Groningen - Heerenveen - Harlingen) en rijksweg 37 (Hoogeveen-Meppel) pas in 1975 in gebruik zullen worden genomen.

Intussen: de nota-Langman heeft de grote verdienste dat ze t.o.v. het Noorden uitgaat van een veranderende visie. Duidelijk wordt gesteld, dat de proble-

matiek van het Noorden niet op zichzelf staat, maar eigenlijk een complement vormt op de problemen die in overig Nederland liggen. Dit betekent, dat er een integraal nationaal regionaal beleid dient te ontstaan. In de nota valt te lezen: „Centraal staat thans de rol, die het Noorden in Nederland te spelen heeft, bijv. t.a.v. ontlasting van een overvolle randstad, waar congestie en milieuvervuiling het leven voor velen lang niet zo plezierig maken als in het Noorden.” Het Noorden heeft volgens drs. Scherpenhuizen nu een unieke kans zich op deze rol voor te bereiden door de geboden gelegenheid om te komen tot een integraal structuurplan. Dat dit een zaak van langere adem is, is duidelijk, gezien de complexiteit van de vraagstukken, het leren hanteren van de nieuwe aanpak, waarbij voor het eerst een integraal en multi-disciplinaire benadering voor het te voeren beleid wordt gevolgd.

Toch had drs. Scherpenhuizen wel een aantal vragen. Hij maakte voorts enige opmerkingen over de arbeidsmarkt in het Noorden. De werkloosheidscijfers in dat deel van ons land noemde hij te hoog. Gevreest moet worden, dat de cijfers door een dreigende teruggang in de bouwwereld met duizenden zullen stijgen. Hoe kan men die terugdringen? De vraag beantwoordende, wees drs. Scherpenhuizen op het feit, dat vele onderwijsinstellingen in het Noorden geheel of gedeeltelijk gevestigd zijn in noodlokalen. Ook drs. Scherpenhuizen ging in op het vraagstuk van de vestiging van industrieën en diensten, waarbij hij zich aansloot bij de opmerkingen van mr. Porthéine. De voorgestelde maatregelen t.o.v. het Noorden strekten drs. Scherpenhuizen echter wel tot tevredenheid. Welke bedrijven het Noorden wil, len en moet aantrekken, zal spoedig in discussie gebracht moeten worden; moeten dit giganten zijn of middelgrote vestigingen? Drs. Scherpenhuizen dacht dat er sprake zou moeten zijn van een goede menging, maar wie zal uitmaken wat goed is.

Wat de spreiding van rijksdiensten betreft, misschien verwacht het Noorden daarvan te veel.

Drs. Scherpenhuizen behandelde verder nog de positie van de haven van Harlingen en van de Eemshaven. Ten aanzien van de laatste lijkt men te ongeduldig. Spr. zei er vast van overtuigd te zijn, dat t.z.t. ook daar bedrijvigheid zal heersen. Men moet echter niet direct wonderen verwachten. Andere onderwerpen, die de heer Scherpenhuizen aansneed: de verbindingen per rail en over de weg (miserabel); de herinrichting van Oost-Groningen; het onderwijs. Nadrukkelijk stelde drs. Scherpenhuizen, dat men de werkloosheid elders in het land niet mag verbinden met de problemen van het Noorden.

Haagse agglomeratie

Drs. Van Aardenne besprak de nota betreffende de Haagse agglomeratie, waarin een complexe problematiek aan de orde is, die volgens hem niet op regionale schaal kan worden aangepakt. Hier is een nationaal beleid nodig op het gebied van de ruimtelijke ordening, maar onverbreekelijk daarmee verbonden op dat van de regionale economie. Instrumenten van dit beleid zijn nog niet voldoende aanwezig, meende drs. Van Aardenne. In de eerste plaats is nodig een visie op de maatschappelijke ontwikkeling, die niet blijkt te verlopen zoals men het zo netjes in plannen van gebundelde deconcentratie e.d. had vastgelegd. Wil men niet van de ene dwang-situatie in een volgende geraken, dan is deze erkenning essentieel, op straffe van een mislukt beleid. De overheid kan bijsturen, zij kan economische prikkels invoeren, maar zij kan in een maatschappij als de onze niet tegen de stroom opgaan.

Een kwantitatieve onderbouwing van het nationaal regionaal beleid zoals de raad van advies voor de ruimtelijke ordening en de raad van de arbeidsmarkt dat bepleiten, is absoluut nodig. Onmisbaar is volgens drs. Van Aardenne daarbij een bestuurlijke herverdeling in grote gewesten, provincies-nieuwstijl, met duidelijke bevoegdheden op het gebied van ruimtelijke ordening en regionale economische politiek.

De problemen van het Noorden en Limburg kunnen z.i. niet wachten op de formulering van een nationaal beleid. In dit verband herinnerde drs. Van Aardenne aan de positie van steden als Zwolle, Nijmegen, Helmond, Tilburg en

gebieden als Zeeuws-Vlaanderen. In het licht van de algemene problematiek vond drs. Van Aardenne het geenszins verwonderlijk, dat de regering in haar streven in de dienstensector elders in het land injecties te geven, ook aan haar eigen apparaat heeft gedacht; spreiding dus van rijksdiensten. Maar hier dienen criteria te worden aangelegd, die de overheid als werkgever aangaan: indien de vestigingsplaatsvoorwaarden reëel zijn (en die meting geschiedt uiteraard volgens een andere maatstaf dan bij een particulier bedrijf), dient vast te staan dat de efficiency van het totaal apparaat er niet onder lijdt, en dat met de belangen van de werknemers in hoge mate rekening wordt gehouden.

Met betrekking tot de Haagse agglomeratie merkte drs. Van Aardenne op, dat met het oog op de werkloosheid een behoedzaam beleid noodzakelijk is. Met de opstellers van het rapport Den Haag-wegwerpstad was de liberale woordvoerder van oordeel, dat waar de afnemende van inwoners door woortekorten primair is, stabilisering van de werkgelegenheid in de kleine Haagse agglomeratie tot extra forensisme moet leiden en dat daarmee het paard achter de wagen wordt gespannen. De eerste fase van verplaatsing van 6500 arbeidsplaatsen dient als complement te krijgen steun aan Den Haag, steun bij het weer woonbaar maken van de in de woonsfeer terugkerende kantoren, steun bij sanering en rehabilitatie. Dat noemde drs. Van Aardenne een additionele prijs van het spreidingsbeleid, een prijs die zal moeten worden betaald en die zonder spreiding wellicht nog hoger zou zijn. Onbegrijpelijk noemde drs. Van Aardenne het overigens, dat het rijk enerzijds rijksdiensten uit de Haagse agglomeratie wegneemt en aan de andere kant weer arbeidsplaatsen naar de Haagse agglomeratie terugbrengt, met alle bezwaren van dien. De aangedragen cijfers voor de eerste fase van de spreiding passen z.i. in het beleid, maar dat geldt niet zonder meer voor de tweede fase. Er zal daarbij een open discussie moeten worden gevoerd en er zullen meer gegevens ter tafel moeten komen. Op dit moment vond drs. Van Aardenne het te vroeg concreet zijn instemming met de tweede fase te betuigen, waarover we niet weten of die de krachten van de donor (Den Haag) niet te boven zullen gaan.

Moties

Er werden, zoals opgemerkt, zeventien moties ingediend, waarvan een aantal de signatuur dragen van VVD-kamerleden. Bij twee moties was mr. Porthéine de eerste ondertekenaar; de ene betreft de detailhandelsactiviteit, buiten de winkelgebieden in Limburg, de ander het bevorderen van een zo gunstig mogelijk nationaal investeringsklimaat.

De heer Scherpenhuizen was eerste ondertekenaar van een motie betreffende uitbreiding van hoger en middelbaar beroepsonderwijs in het Noorden. Hetzelfde kamerlid ondertekende mede een motie van de heer Keuning, waarin wordt uitgesproken dat spreiding van werkgelegenheid er niet toe mag leiden dat in de regio's aanwezige natuurgebieden op onverantwoorde wijze worden aangetast. De heer Scherpenhuizen ondertekende eveneens een motie van de heer Fokman, waarin wordt uitgesproken, dat voortzetting van het ruilverkavelings- en landinrichtingsbeleid voor het Noorden gewaarborgd dient te blijven. Een motie inzake de Limburgse pendel (van de heer Bremen) droeg mede de handtekening van de heer Porthéine. Een tweede motie-Bremen over de herindustrialisering van Limburg had eveneens de handtekening van de heer Porthéine. De verwachting op het ogenblik dat dit overzicht wordt afgesloten was, dat de VVD-fractie aan negen moties haar steun zou verlenen.

Cacao overeenkomst

Bij de behandeling van het wetsontwerp goedkeuring van de Internationale Cacao-overeenkomst 1972 voerde voor de VVD-fractie mevrouw Smit-Kroes het woord, die hiervoor eerst overleg had gepleegd met haar fractiegenoten Waalkens en De Koster.

Mevr. Smit-Kroes zei het met de (inmiddels afgetreden) Amerikaanse mi-

VERVOLG OP PAGINA 5

vrijheid en democratie

● De redactie van *Vrijheid en Democratie* is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

● De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

● De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

● Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Mr. Van Riel in Kortrijk

Op 13 oktober spreekt mr. H. van Riel (voorzitter van de Eerste Kamerfractie) voor het Liberaal Vlaams Verbond. Andere sprekers zijn: K. Poma, voorzitter C.V.V., Herman Vanderpoorten, minister van Justitie en volksvertegenwoordiger Frans Grootjans, voorzitter Vlaamse P.V.V. 15.00-19.00 uur. Kortrijk.

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHEMENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Stellingen over Liberaal Manifest

Het Liberaal Manifest — en met name een aantal stellingen naar aanleiding daarvan — zal ter discussie staan in de buitengewone algemene vergadering van de VVD op 24 november. Het hoofdbestuur zet in dit artikel de procedure uiteen. De bedoelde stellingen vindt men op de pagina's 6 en 7.

Op 12 september 1972 verscheen het Liberaal Manifest onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep die het had geredigeerd. Van vele zijden oogstten de redacteurs, dr. L. Ginjaar, drs. L. Hilariides, H. A. M. Hoefnagels, mevrouw drs. N. Smit-Kroes, ir. E. M. Storm en prof. dr. G. Zoutendijk grote lof. Het Manifest werd binnen en buiten de partij ter discussie gesteld.

Tijdens de algemene vergadering van de partij op 13 en 14 april 1973 te Assen werd, geënt op de politieke beschouwingen in de inleiding van het Manifest een resolutie aangenomen. Deze was gebaseerd op de oproep „aan allen in de confessionele partijen, DS'70, D'66 en de PvdA" die de nadruk willen leggen „op de vernieuwende kracht van de persoonlijke vrijheid, zij het met besef van de collectieve verantwoordelijkheid." In de oproep werd ook geappelleerd „aan degenen die — hoewel liberaal denkend — zich van de politiek hebben afgewend."

De (na amendering) aanvaarde resolutie luidde als volgt:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen;

a. van oordeel dat de de partij-politieke structuur in Nederland is verouderd;

b. spreekt de wens uit dat op grond van werkelijke politieke scheidslijnen, partijen of partijgroepen tot stand komen, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat daaruit steeds een parlementaire meerderheid kan worden gevormd waarin een in overeenstemming met de wens van die meerderheid optredend kabinet zijn vertrouwensbasis vindt;

c. wendt zich tot alle Nederlanders die van oordeel zijn dat de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid de grondslag behoren te zijn van onze samenleving, om naar de geest van het Liberaal Manifest met leden van de VVD te overleggen over de zo noodzakelijke hervorming van ons partijstelsel;

d. spreekt haar uitdrukkelijke bereidheid uit aan deze activiteiten medewerking te verlenen;

e. draagt haar hoofdbestuur op al het mogelijke te doen voor het tot stand brengen van het onder punt c bedoelde overleg.

Vervolgens besloot de algemene vergadering tot globale aanvaarding van het Manifest als geheel. Daarmee had de partij zich gesteld achter de visie van waaruit het Manifest was geschreven. Het besluit luidde als volgt:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 13 en 14 april 1973 in algemene vergadering bijeen;

a. gelet op het op voorstel van het hoofdbestuur door de algemene vergadering op 24 en 25 maart 1972 te Nijmegen genomen besluit tot het doen behandelen en vaststellen door de partij van een te ontwerpen Liberaal Manifest;

b. kennis genomen hebbende van het door de daartoe ingestelde stuurgroep ontworpen Liberaal Manifest en de door het hoofdbestuur conform het hierboven genoemde besluit van de al-

gemene vergadering vastgestelde procedure van behandeling en vaststelling door middel van beraadslaging en stemming door de algemene vergadering over het aan het Liberaal Manifest ontleende ontwerp-resolutie.

c. gelet op een voorstel tot aanvaarding van het Liberaal Manifest als gespreksbasis;

d. besluit het Liberaal Manifest, zoals opgesteld door de daartoe ingestelde stuurgroep, in zijn totaliteit te aanvaarden als basis van beraad en overleg, zowel binnen de partij als met anderen, en

e. draagt het hoofdbestuur op een procedure vast te stellen voor het nader uitwerken van de in het Liberaal Manifest aangesneden onderwerpen en verdere bezinning daarop door de diverse geleidingen van de partij.

Ter voldoening aan de aan het hoofdbestuur gegeven opdracht heeft de stuurgroep na overleg met het dagelijks bestuur van de partij (met uitzondering van prof. Zoutendijk die onvoldoende tijd beschikbaar kon stellen) ten aanzien van een viertal onderwerpen enige stellingen ontwikkeld die zo letterlijk mogelijk aan het Manifest zijn ontleend. Overeenkomstig de tijdens de algemene vergadering bij monde van de partijvoorzitter gedane mededelingen zijn deze vier onderwerpen gekozen omdat de inhoud daarvan hetzij afwijkt van, hetzij niet voorkomt in, het verkiezingsprogramma Liberalen op Nieuwe Wegen, dat in 1971 na uitvoerige amendering, onderwerp voor onderwerp, door de algemene vergadering als stellingneming van de partij als geheel was aanvaard.

Een nadere discussie over met name deze vier punten is in partijverband gewenst, zonder dat overigens de discussie over het Manifest elders zich tot deze punten zou moeten beperken. Het tegendeel is waar. De beperking is slechts nodig om in een groot gezelschap als de algemene vergadering de discussie te richten en zin te geven.

Het bezwaar tegen korte stellingen is, dat zij aan het Manifest als geheel tekort doen. Daarom is besloten voorafgaand aan de stellingen telkens af te drukken de passages uit de algemene inleiding van het Manifest en het specifieke hoofdstuk dat aan het desbetreffende onderwerp is gewijd. Aan die afgedrukte passages zijn de stellingen ontleend. De stellingen mogen niet los gezien worden van de passages waaraan zij zijn ontleend.

Het hoofdbestuur stelt zich voor dat de behandeling ter vergadering aldus geschiedt, dat eerst van gedachten wordt gewisseld over de opnieuw afgedrukte passages uit het Manifest, waarbij tevens een standpunt kan worden bepaald over de daaraan ontleende stellingen. Na een toelichting van de zijde van de stuurgroep worden dan de stellingen in stemming gebracht, ten einde de mening van de partij te registreren.

Aangezien het hier gaat om de beoordeling van bepaalde specifieke passages uit het Manifest en niet om de vaststelling van partijstandpunten in de vorm van resoluties, acht het hoofdbestuur amendering of wijziging van de stellingen niet op zijn plaats. Het gaat om de mening over de betrokken gedeelten van het Manifest, zoals het er ligt, niet om de vraag hoe de algemene vergadering het wellicht gaarne herschreven ziet. Het gaat erom of de partij de in het Manifest neergelagde gedachten onderschrijft of niet; het gaat niet om vaststelling van een tussentijds partijprogramma. Tijdens de discussie is voldoende gelegenheid van afwijkende meningen over de details te doen blijken. Bij de opstelling van een volgend verkiezingsprogramma kan met die meningen rekening worden gehouden. Aldus kan worden vastgesteld in hoeverre de partij achter een aantal passages van het Liberaal Manifest staat die afwijken van, of niet voorkomen in Liberalen op Nieuwe Wegen. Voor het overige zijn de partijstandpunten in dat laatste verkiezingsprogramma te vinden.

Voor de keuze er de redactie van de stellingen is het hoofdbestuur de stuurgroep veel dank verschuldigd. Met name geldt onze dank ook de heer J. J. van Aartsen, fractie-medewerker, die wederom de niet te onderschatten secretariaatsfunctie vervulde.

Het hoofdbestuur meende de gelegenheid van een extra algemene vergadering tevens te mogen aangrijpen om een ontwerp-resolutie, gebaseerd op het rapport van de Tweede-Kamerfractie over inkomens- en vermogensverhoudingen, aan de partij voor te leggen. De „Nota betreffende de inkomenspolitiek" is tegen betaling van f 2 (postrekening 67880 t.n.v. secretaris VVD, 's-Gravenhage) verkrijgbaar.

Deze ontwerp-resolutie, die beoogt een zeer concreet partijstandpunt te bepalen, zal in het volgende nummer van Vrijheid en Dem. worden gepubliceerd en as voor amendering vatbaar. Tot amendering zijn bevoegd de ledenvergaderingen van de afdelingen en de centrale-vergaderingen van de kamercentrales. De door dergelijke vergaderingen voorgestelde amendementen dienen op uiterlijk 29 oktober a.s. in het bezit te zijn van het algemeen secretariaat, Koninginnegracht 57, 's-Gravenhage. Publicatie vindt plaats in Vrijheid en Democratie van 9 november a.s. Het hoofdbestuur zal zonedig amendementen die materieel dezelfde inhoud hebben doch redactioneel van elkaar verschillen, samenvoegen.

Namens het hoofdbestuur,
H. VAN SOMEREN-DOWNER, voorzitter
F. KORTHALS ALTES, algemeen secretaris

VVD in het parlement

VERVOLG VAN PAGINA 4

nister Rogers eens te zijn, dat grondstoffenovereenkomsten hoe langer hoe meer als instrument van economische hulp gaan gelden. Intussen maakte zij er zich zorgen over of in deze vorm op de meest optimale wijze wordt geprobeerd het verdrag zodanig te laten functioneren, dat inderdaad van medemenselijkheid in optimale vorm kan worden gesproken. Zij betwijfelde nl. sterk of de mate van effectiviteit van de beleidsmaatregelen voor het bereiken van de doeleinden van ons verwachtingspatroon zo kan worden bereikt. Het kwam ons kamerlid voor, dat wij, wanneer wij proberen economische levensomstandigheden gunstiger te realiseren, steeds met onze gedachten moeten zijn bij de producenten en de handelaars in cacao, waarbij eigenlijk alleen aan de derde wereld kan worden gedacht. Centraal dient te staan, dat de wereldhandel zal moeten worden liberaliseerd, teneinde op die manier de economie van de ontwikkelingslanden te kunnen stimuleren, zowel in economisch, als in politiek opzicht. Voorkomen moet worden, dat

de onderontwikkelde landen in het verloop niet alleen maar afhankelijk zijn van de export van de producten van de monocultuur. Wij moeten steeds meer streven naar een diversificatie van economieën van deze landen en wij zullen moeten proberen dit soort overeenkomsten hoe langer hoe meer overbodig te maken omdat zij in wezen reeds achterhaald zijn en nogal gecompliceerd overkomen.

Aan de regering vroeg mevr. Smit-Kroes welke activiteiten zijn ontplooid om de kandidatuur van Amsterdam voor de vestiging van de hoofdfabriek van de Int. Cacao-overeenkomst te stellen. Ten slotte merkte zij nog op, dat het zogenaamde elasticiteitspessimisme niet meer past in het beeld van ontwikkelde landen maar alleen nog in dat van ontwikkelingslanden, terwijl zelfs daarbij nog een aantal vraagtekens kan worden gezet. Men heeft hier te maken met vervelende verschijnselen, waaraan wij met man en macht zullen moeten proberen te sicutelen.

Alvorens over te gaan tot vermelding van schriftelijke en mondelinge vragen van VVD-kamerleden, dient nog te worden bericht, dat mevr. Veder-Smit in een openbare vergadering van de commissie Milieuhygiëne een tweetal moties heeft ingediend betrekking hebbende op de vervuiling van de Rijn en de drinkwatervoorziening.

Vragen

Mevr. Veder-Smit en de heer Cornelissen (KVP) hebben in de eerste vergadering van de Tweede Kamer na het reces

mondelijke vragen aan de staatssecretaris van volksgezondheid en milieuhygiëne en aan de minister van CRM gesteld over de wijze waarop medewerking zal worden verleend aan de realisering van aanbevelingen van de werkgroep Kinderuitzending (doorstroming en functioneren van de thuiszitten in de regio).

De heren Van Aardenne, Koning en Waalkens hebben zich met schriftelijke vragen tot de bewindslieden van sociale zaken, van verkeer en waterstaat en voor ontwikkelingshulp gewend over de werkgelegenheid in het baggerbedrijf.

De heren Geurtsen en Van Aardenne stelden vragen aan de minister van sociale zaken over het verspelen van het recht op uitkering aan een werkloze werknemer vanaf het moment, dat hij zelfstandig een beroep of bedrijf gaat uitoefenen.

De heren Rietkerk en Van Aardenne richtten zich tot de minister-president en de staatssecretaris van sociale zaken met de vraag of het waar is, dat het kabinet alle lange-termijn-projecten buiten de 3 pct.-norm voor de sociale zekering wil houden.

Mevr. Smit-Kroes heeft vragen aan de minister van economische zaken gesteld over de tarieven, welke worden berekend voor het verrichten van abortus provocatus.

De Amsterdamse industrieterreinen (Haarlemmerliede) vormden het onderwerp van vragen van de heer Vonhoff aan de minister van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

De verhoging van het briefport en de vergelijking daarvan met de in de overi-

ge EEG-landen geldende tarieven, zijn onderwerp van vragen van mr. Berkhouwer.

Nogal opzienbarende vragen stelden de heren Wiegel en Vonhoff aan de minister van defensie over diens antwoord aan de heer Du Chatinier, welk antwoord „in flagrante strd" is met de feiten. Minister Vredeling had de heer Du Chatinier nl. meegedeeld, dat zijn ambtsvoorganger, de heer De Koster, geen toestemming had gegeven voor het bouwen van een baileybrug door de genie t.b.v. de wereldkampioenschappen hockey in Amstelveen. De heer De Koster had die toestemming wél gegeven.

Op uitbreiding van de noodhulp en de ontwikkelingshulp aan Pakistan werd in vragen o.a. van de heer Wiegel met kamerleden uit andere fracties aangedrongen.

Waarom mogen ministers wél en militairen niet hun vakantie doorbrengen in landen „achter het ijzeren gordijn" zo wil de heer Ploeg weten van de minister-president.

Mevr. Veder-Smit en de heer Koning richtten vragen tot de minister van verkeer en waterstaat over plannen voor proefprojecten van snelbusdiensten in het voorjaar 1974.

De postbestelling aan een twintigtal gezinnen in 't Rietveld (Hazerswoude) vormde het onderwerp van vragen van een aantal kamerleden, onder wie de heer De Beer, eveneens aan de minister van verkeer en waterstaat.

De heer Dees stelde vragen over de stankoverlast van de rivier de Donge.

Onderwijs

Citaat uit de algemene inleiding van het Manifest:

Liberalen zijn er niet op uit een bepaald menstype te creëren. Wij vinden, dat iedereen naar prestatie moet worden beloond. Daarbij moet worden voorkomen, dat monopolieposities op de arbeidsmarkt die beloning vervalsen. En vooral vinden wij, dat iedereen er recht op heeft zich te bekwalen voor de prestatie, die hij kan en wil leveren. Dat wil zeggen, dat wij fervente voorstanders zijn van gelijke kansen bij het onderwijs.

En wel door dit zo vroeg mogelijk te laten beginnen, door de mobiliteit tussen allerlei soorten onderwijs te bevorderen, door het zo laat mogelijk te doen eindigen, door selectie op grond van capaciteiten naar de maatschappelijke behoefte toe, door voorschotten die worden terugbetaald, zodra het genoten onderwijs financiële vruchten begint af te werpen. Ook door toepassing van de modernste

hulpmiddelen (data-bank, videorecorders, het derde t.v. net kan beter voor onderwijs worden benut dan voor nog wat verstrooiing), zelfs als daardoor heilige huisjes worden geslecht. Die zijn trouwens vaak duurder dan men beseft.

Overigens geloven wij niet, dat het onderwijs zich uitsluitend moet richten op het bevorderen van intellectuele begaafdheid of vooral beroepsopleiding moet zijn. In een snel veranderende maatschappij veroudert kennis al even snel. Een bruikbare kritische instelling moet worden aangekweekt, waarmee de basis wordt gelegd zowel voor het bijspijkeren van die kennis als voor zelfstandigheid.

Onderwijs moet meer mensen dan tot dusver ervan doordringen, dat deelnemen aan sociaal-culturele activiteiten in hoge mate het geluk en het maatschappelijk meebeleven bevordert. In het overheidsbestel moet het sociaal-culture-

le een plaats in gaan nemen evenwaardig aan het sociaal-economische. Het gaat er daarbij niet om cultuur als weggeefgoed te presenteren. Veeleer moet de overheid erop bedacht zijn bepaalde groepen, die maatschappelijk nog zijn gehandicapt, in staat te stellen hun traditionele achterstand in te lopen.

De specifieke passage uit het Manifest:

Het onderwijsbeleid moet gestalte geven aan het liberale beginsel van het scheppen van gelijke ontplooiingsmogelijkheden voor iedereen. Want juist onderwijs is het middel bij uitstek om de individuele ontplooiing van een mens op gang te brengen. Het onderwijsstelsel moet dan variëteiten omvatten, waardoor zowel naar het karakter als de methode van de opleiding de individuele ontplooiing kan worden gerealiseerd, ook in richtingen voor het niet puur intellectuele talent.

De tot nu toe gedane pogingen om tegemoet te komen aan het op zichzelf gelukkige verschijnsel dat steeds meer mensen steeds langer van onderwijs wil-

Milieubeheer

Citaat uit de algemene inleiding van het Manifest:

Liberalen geloven (en tonen), dat zij een nieuwe generatie aan bod kunnen laten komen. Dat het conservatief is de waarschuwingen van de Club van Rome te gebruiken als argumenten voor socialistische programmapunten uit de 19de eeuw. Dat pessimisten geen richting kunnen geven aan de beter opgeleide, minder dóbr angst gehinderde jongeren van nu. Dat dezen hun weg wel zullen vinden en een maatschappelijke kracht zullen vormen, waartegen veel verzuild conservatisme (ook het romantische anarchisme van links) niet bestand zal blijken. Liberalen willen die kans nemen.

Ons vertrouwen in de toekomst berust overigens niet op een ontkenning van de problematiek, die de Club van Rome aansneet. De vorige crisis ontstond in wezen, doordat de spreiding van de welvaart geen gelijke tred had gehouden met de produktie ervan. Dat probleem achten wij niet meer primair. Een volgende crisis kan ontstaan door het onverwachte feit, dat toeneming van de produktie niet meer per definitie stijging van de welvaart blijkt te betekenen. Mensen worden naar toch al dichtbevolkte gebieden gezogen, het verkeer

wordt intensiever en kostbaarder, lawaai en stank nemen toe.

Dezelfde technologie, die ons in moeilijkheden bracht, heeft de Club van Rome in staat gesteld het probleem (op zeer voorlopige wijze) te signaleren. Diezelfde technologie maakt het ons mogelijk er iets aan te doen. De overheid kan daarbij des te beter het milieu beheren naarmate zij zichzelf zorgvuldiger van milieubedreigende produktie onthoudt. Zij dient zich ertoe te beperken het particuliere bedrijfsleven beslissingen te doen nemen, die ook macro-economisch verantwoord zijn. Zo mobiliseert men de kunde en vindingrijkheid van dit bedrijfsleven het best. Maar om dit te doen en om de complexe gevolgen van de eigen besluiten te kunnen overzien, moet de overheid haar huiver voor de technologie kunnen overwinnen.

De specifieke passage uit het Manifest:

De ontplooiing van elke burger wordt in belangrijke mate mede bepaald door de kwaliteit van het leefmilieu. Het tot stand brengen van een goed leefmilieu is de individuele en collectieve verantwoordelijkheid van alle burgers. Een harmonisch samenspel tussen de mens en

zijn omgeving, en tussen de onderdelen van die omgeving is noodzakelijk.

Iedere burger heeft persoonlijk de plicht tegen alle vormen van milieuverontreiniging te strijden. Van belang is daarom objectieve voorlichting over het vraagstuk. Deze persoonlijke verantwoordelijkheid houdt tevens in, dat een handelen in strijd met de plicht van de burger zijn leefomgeving schoon te houden, hem onderhevig zal doen zijn aan strenge boetes. Een sluitend systeem van strafbepalingen is daartoe een vereiste.

Industriële produktie is onmisbaar voor de verlangde welvaartsvoorzieningen. Economische groei is essentieel om zelfs op het huidige peil van onze voorzieningen tegemoet te komen aan de eisen, die door de voorlopig nog te verwachten bevolkingsgroei zullen worden gesteld, zonder dat de huidige bestaanszekerheid daarbij wordt aangetast.

Ook de noodzaak om de zwakkeren in de maatschappij betere bestaansmogelijkheden te bieden, en de wens meer en betere individuele en collectieve voorzieningen tot stand te brengen — anders gezegd: per hoofd van de bevolking het bestaansniveau te verbeteren — maakt

Rechtsstaat en democratie

Citaat uit de algemene inleiding van het Manifest:

Het zou goed zijn als de grondrechten steviger werden verankerd. Als het recht van beroep op overheidsbeslissingen duidelijk gestalte werd gegeven.

De Afdeling geschillen van bestuur van de Raad van State zou kunnen worden opgewaardeerd tot een constitutioneel Hof dat de top van de administratieve rechtspraak zou vormen en tevens de bevoegdheid zou krijgen wetten aan de Grondwet te toetsen.

Een regering, zelfs een Kamer kan niet alles. Er zijn vele zaken, die zij niet beter zelf kan regelen dan de maatschappij zelf. Cultuur en economie kunnen om hals worden gebracht door een overheid, niet geschapen. Een regering, die de pretentie heeft alles te kunnen regelen, stelt zich bloot aan het verwijt in niets te slagen. Ook daarom blijven zoveel kiezers thuis. Bescheidenheid van de machtigen is de eerste voorwaarde van de vrijheid van de burgers.

Wie zijn intussen die machtigen? Niet onze 14 of 16 ministers. Niet onze 225

Kamerleden. Niet de „200 van Mertens”. Niet de ambtenaren, al worden zij gezien hun invloed op de beleidsvoorbereiding met enig recht als de vierde macht aangeduid. Niet de Sociaal-Economische Raad, al zijn politici bang een daar bereikt compromis politiek te negeren.

Ook niet de werknemersvertegenwoordigers in die Raad alleen, al verzet de vakbeweging zich vaak met succes tegen de wil van de politieke meerderheid en al meet zij zich als pressiegroep van een minderheid onder de werknemers politieke macht aan.

Geen van deze groepen oefent op zichzelf de uitvoerende of de wetgevende macht uit. Maar zij hebben er alle deel aan. Het klassieke schema van de trias politica, van de scheiding der machten, werkt niet meer. De grens tussen de particuliere en de publieke sector vervaagt. De overheid bemoeit zich steeds meer met ons. Maar het wordt steeds moeilijker vast te stellen aan wie of wat wij in concrete gevallen die bemoeienis danken of te wijten hebben. Openbaarheid helpt op dat punt wel iets. Maar als het besluitvormingsproces niet helder is, wordt het dat door openbaarmaking niet vanzelf wel. Inspraak kan dan niet meer zijn dan detailkritiek, vaak nog gericht aan het verkeerde adres.

Een zoethoudertje dus, geen fundamentele verbetering.

Parlementen zijn ontstaan als wakers. Zij moesten ervoor zorgen dat de burgers, niet „tailleable et corvéable à merci” worden, in rond Hollands: niet konden worden uitgeknepen als citroenen. Nu zijn parlementen zelf citroenenpersen geworden zonder het te beseffen. Zij delen graag sap uit en behoeven zich niet meer zo druk te maken over de vraag waar dat sap vandaan komt. Het wordt tijd, dat zij zich op dit punt verantwoordelijker gaan gedragen.

Dit geldt vooral voor ons land. Hier heeft de automatische belastingverhoging via het afwentelingsproces de inflatie op haar beurt in ruime mate bevorderd. In zo ruime mate, dat zij ook voor de overheid onvoordelig wordt. De uitgaven stijgen autonoom sneller dan de inkomsten. Bovendien blijkt, dat de kosten van allerlei maatregelen op lange termijn vaak slecht zijn geraamd. Verre onderschat namelijk.

Het zou daarom goed zijn, als de grondwettelijke verplichting werd ingevoerd naast de jaarlijkse begroting een voortschrijdende begroting voor bijvoorbeeld een periode van vijf jaar in te dienen en elk wettelijk voorstel vergezeld te doen gaan van een kostenraming voor een zelfde periode en een dekkingsplan. Het is duidelijk, dat een dergelijke voortschrijdende begroting dwingt tot

Bestuurlijke organisatie

De specifieke passage uit het Manifest.

Een modern en efficiënt werkend overheidsapparaat is nodig om de huidige en toekomstige beleidsproblemen op te lossen. De bestuurskracht moet worden versterkt door de besluitvorming sneller te doen plaatsvinden. De betrokkenheid van de burgers dient daarbij zo groot mogelijk te zijn.

De bestuurlijke beslissingsbevoegdheid moet beperkt blijven tot 3 bestuurslagen: lokaal, regionaal, nationaal.

De lokale bestuurslaag dient te bestaan uit eenheden die bij voorkeur niet minder dan 20.000 en niet meer dan 250.000 inwoners omvatten. Hiertoe dienen kleinere gemeenten door herindeling of samenvoeging te worden vergroot en moeten de grootste gemeenten door splitsing worden verkleind.

Voor het goed functioneren van de regionale bestuurslaag is een herindeling van de bestaande provincies nodig. De grootste en dichtstbevolkte zouden moeten worden gesplitst. Maximaal zou een twintigtal bestuurseenheden ontstaan, die provincies of gewesten mogen he-

ten. Het totale takenpakket van de overheid moet opnieuw over de drie bestuurslagen worden verdeeld. Met als uitgangspunt, dat het werk dat kan worden verricht door de lagere organen ook door deze moet worden gedaan. De democratische besluitvorming wordt daardoor zo dicht mogelijk bij de burger gebracht. Zij die van de bevolking op basis van democratische verkiezingen mandaat tot het voorbereiden en nemen van beslissingen verkrijgen, moeten daarbij de politieke moed opbrengen steeds het algemeen belang voorop te stellen.

len en kunnen genieten, hebben de richting van het onderwijs niet gewijzigd.

Ons nog altijd traditionele onderwijs is afgestemd op een zuiver intellectueel geaarde begaafdheid en ontaard in een afvalsysteem ter selectering en ontwikkeling van het leervermogen. Alleen zijn de normen wat verlaagd. De meer intellectueel begaafde leerling wordt gedupeerd zowel door kwaliteitsverlaging als door verwaarlozing. Wij hebben zo van twee kwaden beide bereikt. Wij achten het dan ook onze plicht het evenzeer op te nemen voor het talentvolle als voor het intellectueel minder bedeelde kind. De optredende devaluering der normen dient noch het individu noch de gemeenschap.

Onderwijs is niet iets dat in het vierde jaar plotseling een aanvang moet nemen, maar is een voortdurend proces dat spoedig na de geboorte start. Het is mede daarom dat ouders, naast intuïtieve opvoedkundige eigenschappen inzicht en kennis moeten kunnen verkrijgen op het terrein van de opvoedkunde en het onderwijs van de allerjongste generatie. TV en andere massamedia kunnen hier bij uitstek een rol spelen.

economische groei essentieel. Men moet zich echter realiseren, dat de vrije tijd, welke gebruikt kan worden voor geestelijke ontwikkeling, cultuur, sport en recreatie ook een vorm van welvaartsstijging is.

Het is onjuist om een tegenstelling te zien tussen milieubescherming en economische groei; het probleem ligt in de prioriteitenkeuze bij de vervulling van individuele en collectieve behoeften. Het meer centraal stellen van een schoon leefmilieu is alleen effectief als een deel van de vooruitgang in welvaart hiertoe wordt aangewend. Dit betekent de aanwending van een deel van de economische groei ten behoeve van het leefklimaat. De kosten zullen via het normale prijsmechanisme en via speciale heffingen moeten worden opgebracht.

Noodzakelijk is een nationaal milieubeleid, als onderdeel van het totale regeringsbeleid, en uitgevoerd in goed samenspel met alle betrokkenen. Bij het vaststellen van dit beleid dient rekening te worden gehouden met de repercussies op de overige onderdelen van het overheidsbeleid (sociaal-economisch beleid, regionaal beleid, werkgelegenheidsbeleid etc.) en omgekeerd. Bij de ruimtelijke ordening dienen grenswaarden voor alle

de al zo lang gewenste doorlichting van de overheidsuitgaven.

De specifieke passage uit het Manifest:

Verdraagzaamheid is het kenmerk van de democratie. Concreter gesteld: de democratie is te herkennen aan de ruimte, die zij laat aan minderheden met afwijkende opvattingen en gedragingen. Slechts democratie biedt de mogelijkheid nieuwe vormen langs wegen van overtuiging op te nemen in de rechtsorde van de maatschappij. Wijzigingen in de rechtsorde worden aangebracht met instemming van de meerderheid en met meewegen van de opvattingen van minderheden.

Onverdraagzaamheid, die probeert het recht te vervangen door de macht van de sterkste, moet worden bestreden. De democratie is aan zichzelf verplicht haar eigen bestaan, en dus het bestaansrecht van iedere individuele burger, te verdedigen. Het op peil brengen van het politie-apparaat is daartoe gewenst. Het gevaar, dat dit apparaat tegen onze wetten in zal optreden als verdediger van de status quo achten wij hier niet aanwezig.

Onverkort houden wij vast aan de democratie en haar instellingen in ons land. Wel moet worden beseft, dat de parlementaire democratie niet in de eer-

ste plaats een bestuursstelsel is, waarbij iedereen over alles mag meebeslissen. Anders dan zij die menen, dat de feilen van de parlementaire democratie kunnen worden weggenomen door een verregaande vorm van participatie van betrokkenen in het besluitvormingsproces, zijn wij van oordeel, dat de democratisering van de besluitvorming heeft geleid tot tragere besluitvorming en tot het nemen van besluiten, waar men reeds spoedig spijt van had.

nodig of overbodig zijn geworden, moeten worden beknot of afgekapt, ook al om ruimte te blijven houden voor nieuwe.

Een hoge prioriteit moet worden toegekend aan de reorganisatie van het kinder- en basisonderwijs, waarbij zorg voor de kwaliteit van dit onderwijs op de voorgrond dient te staan. De minister van onderwijs dient ook verantwoordelijk te zijn voor het peuteronderwijs.

De kwaliteit van het onderwijs kan nog worden verbeterd door toepassing van de onderwijstechnologie. Verlaging van de leerlingenschaal zien wij niet als enig zaligmakend middel voor kwaliteitsverbetering. Aan de verdere ontwikkeling van instituten voor leerschoolplanning dient grote aandacht besteed te worden. Periodieke bijscholing van docenten zou een normale zaak moeten worden.

Om zowel de beleidsvormende als de controlerende taken naar behoren uit te kunnen voeren zal een reorganisatie van het departement van onderwijs onontkoombaar zijn. Wij denken hierbij aan een delegatie van bevoegdheden waarbij de provincie of het gewest betrokken wordt bij de beleidsuitvoerende taken en de inspectie uitdrukkelijk wordt belast met de controle op de kwaliteit van het onderwijs.

vormen van milieuverontreiniging en milieubederf als dwingende randvoorwaarden te worden opgenomen.

De overheid moet een sluitend stelsel van milieuwetgeving tot stand brengen, waarbij zowel de specifieke milieuwetten, als ook de wetten op grond waarvan milieubederf en -verontreiniging mede kunnen worden bestreden, met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Deze wetgeving zal richtlijnen moeten bevatten zowel voor het bestrijden en voorkomen van verontreiniging als voor het terugdringen van verontreinigingen.

De grenswaarden zullen, naast absolute verboden voor verontreinigingen die onder alle omstandigheden onaanvaardbaar zijn, moeten aangeven welke verontreinigingen onder welke omstandigheden wel aanvaardbaar zijn. Zij zullen per regio verschillend kunnen zijn, mogen echter noch door autonome ontwikkelingen noch door beleidsbeslissingen overschreden worden.

De industrie zal haar beleid erop richten de ongewenste neveneffecten van haar activiteiten tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Zij zal verslag

Wij verwerpen geenszins overleg tussen de bestuurlijke organen en de bij hun besluiten nauw betrokken personen of groepen. Wij zijn er intengendeel vóór dat overlegstructuren worden geschapen, waarin ook de specifiek gemotiveerde burgers aan bod kunnen komen. Maar beslissingen kunnen slechts worden genomen door de gekozen vertegenwoordigende organen. Wars van deelbelang moeten zij tot besluiten komen voor de gehele door hen bestuurde gemeenschap.

Voor ons land geldt dat een kabinet steunende op een homogene Kamermeerderheid, steunend op een program, dat bij de verkiezingen de meerderheid verkreeg, in staat moet zijn een krachtig regeerbeleid te voeren. Een modern bewerktuigd parlement moet in staat zijn een kabinet steunend op een homogene meerderheid, alert te controleren. Het tegenwicht tegen de regering

voert een sterk parlement. Naast de waarborgen die reeds thans in onze grondwet zijn verankerd achten wij een tweetal extra waarborgen voor de burger gewenst.

Dit vereist een grotere flejibiliteit van de ambtenaar, die voor meer dan een taak moet kunnen worden ingeschakeld. Het ambtenarencorps zou daartoe van meet af aan anders moeten worden opgeleid. Meer aandacht moet worden geschonken aan teamgeest en dus aan onderlinge verwisselbaarheid. Veelvuldige overplaatsingen, taakveranderingen, invoegen in andere teams zijn daartoe gewenst.

• **STELLINGEN**
1. De totstandkoming van een vierde wezen; de bestuurlijke indeling in ons land moet beperkt blijven tot een lokale, een regionale en een nationale bestuurslaag.
2. Voor het goed functioneren van de tweede bestuurslaag is een herindeling van de bestaande provincies noodzakelijk.
3. Over deze drie bestuurslagen moet het totale takenpakket van de overheid worden herverdeeld.

Zonder het beginsel van de financiële gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs aan te tasten lijkt een herbezinning op de uitvoering zeer gewenst; automatische toepassing van de pacificatiewet 1917 leidt tot versnippering en extra kosten. Voor de positie en de honorering van mensen werkzaam in het onderwijsveld dienen niet alleen vaktechnische kwaliteiten als criteria te dienen, doch evenzeer dient rekening gehouden te worden met de mate waarin dat stuk onderwijs de bevordering van het maatschappelijk proces ondersteunt.

Te overwegen zou zijn elk kind te voorzien van een onderwijstegoedbon.

Het recht op het volgen van onderwijs zou langs die weg worden voorgefinancierd door de overheid. Een positief neveneffect zou zijn, dat de relatie ouders-kind niet door financiële aspecten kan worden geforceerd. Het door de overheid in het kind geïnvesteerde kapitaal zou door de gebruiker van de tegoedbon in een latere levensfase kunnen worden terugbetaald. Bij voorbeeld door verrekening met een bepaald percentage van het inkomen bij de heffing van de inkomstenbelasting.

uitbrengen over de wijze waarop de grondstoffenstroom binnen de industrie wordt beheerd. De ontwikkeling van milieuvriendelijke processen en producten (schone industrie) dient te worden bevorderd, evenals de mogelijkheid om afvalstoffen weer in de kringloop op te nemen (kringloopeconomie).

De overheid dient de toepassing van technologische vernieuwingen, die tot verscherping van het milieuprobleem leiden, te verhinderen. Zij heeft bovendien een belangrijke taak bij de herbezinning op consumptie, productie en grondstoffengebruik. Het verschil tussen nationaal product en nationaal nut kan worden weggenomen door de consequenties van schaarste aan milieugoederen en grondstoffen via een stelsel van heffingen en subsidies tot uitdrukking te laten komen in het prijsvormingsproces.

Milieubederf en -vervuiling kennen geen grenzen; verschillende economische en sociale situaties kunnen bij dezelfde uitgangspunten in verschillende landen toch leiden tot verschillende milieumaatregelen. Internationale harmonisatie van maatregelen — vooral binnen de EEG — is essentieel voor een doeltreffend milieubeleid.

• **STELLINGEN**
1. In de Grondwet zouden een aantal nieuwe grondrechten voor het individu moeten worden opgenomen, welke de zekerheid verschaffen dat de in het belangenconflict tussen individu en gemeenschap, het individu bescherming geniet; hier valt te denken aan grondrechten ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, alsmede aan een recht op informatie.

• Het berechten van geschillen tussen de overheid en de burger moet geschieden door een naast de gewone rechterlijke macht staand bijzonder apparaat van administratieve rechters. In dit systeem zou, duidelijker dan thans het geval is, nu de rechtsbescherming van de burger in tal van administratieve wetten is vastgelegd, het recht van beroep op overheidsbeslissingen gestalte krijgen.

Top van de administratieve rechtspraak zou de afdeling geschillen van bestuur van de Raad van State kunnen vormen. Deze afdeling, gelicht uit de huidige wettelijke structuur van de Raad van State, te noemen Constitutioneel Hof, zou tevens de bevoegdheid moeten krijgen, wetten aan de grondwet en internationale verdragen te toetsen.

• **STELLINGEN**
1. De totstandkoming van een vierde wezen; de bestuurlijke indeling in ons land moet beperkt blijven tot een lokale, een regionale en een nationale bestuurslaag.
2. Voor het goed functioneren van de tweede bestuurslaag is een herindeling van de bestaande provincies noodzakelijk.
3. Over deze drie bestuurslagen moet het totale takenpakket van de overheid worden herverdeeld.

• STELLINGEN

- Onderwijs en vorming moeten niet plotseling op het zesde of vierde jaar beginnen, maar dienen een voortdurend proces te zijn, dat zo vroeg mogelijk een aanvang neemt en zo laat mogelijk eindigt.
- Het onderwijsstelsel moet variëteiten omvatten wat betreft het karakter en de methode van opleiding, teneinde de individuele ontplooiing zowel van het intellectueel minder bedeelde kind als van het getalenteerde kind, te realiseren.
- De mobiliteit tussen de onderwijssoorten moet worden bevorderd.
- Er dient een studie te worden verricht naar de financiering van het gehele Nederlandse onderwijs waarbij de gedachte voor een onderwijstegoed waarmee de kosten van het onderwijs voorgefinancierd worden door de overheid, bestudeerd moet worden.
- Aan een verbetering van de onderwijstechnologie dient de voorkeur gegeven te worden boven verlaging van de leerlingenschaal; dit laatste zal alleen daar moeten gebeuren waar het het meest nodig is.

• STELLINGEN

- De zorg voor de leefbaarheid van de samenleving dient een belangrijke maatschappelijke prioriteit te krijgen bij de aanwending van onze schaarse milieugoederen en grondstoffen.
- Economische groei is essentieel om tegemoet te komen aan wensen voor individuele en collectieve welvaartsvoorziening en de noodzaak de zwakkeren in de maatschappij betere bestaansmogelijkheden te bieden.
- Vrije particuliere ondernemingswijze productie vormt door haar kunde en vindrijkheid de beste voorwaarde tot de realisering van de noodzakelijke maatregelen ter bescherming van het leefklimaat.
- De gevolgen voor de leefbaarheid van productie, consumptie, grondstoffen- en energiegebruik dienen in onderlinge samenhang te worden bezien.
- Maatregelen om een goed leefklimaat te verwerven maken het noodzakelijk dat een deel van de economische groei hiertoe wordt aangewend; de mate waarin dit gebeurt wordt bepaald door prioriteitenkeus bij de vervulling van individuele en collectieve behoeften.

• STELLINGEN

- In de Grondwet moet een aantal nieuwe grondrechten voor het individu worden opgenomen die de zekerheid verschaffen dat in het belangenconflict tussen individu en gemeenschap het individu bescherming geniet, o.a.:
 - grondrechten ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
 - instelling van de commissaris van onderzoek (ombudsman);
 - recht op informatie.
- In de Grondwet dient de verplichting opgenomen te worden, dat — naast de jaarlijkse begroting — een voortschrijdende begroting voor bijvoorbeeld een periode van vijf jaren wordt ingediend en elk wetsvoorstel vergezeld dient te gaan van een kostenraming en een dekkingsplan voor eenzelfde periode.
- De afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State moet gelicht worden uit de huidige structuur van de Raad van State en in de vorm van een Constitutioneel Hof de top vormen van de administratieve rechtspraak.
- Het aldus gevormde Constitutionele Hof moet de bevoegdheid krijgen de wetten aan de grondwet te toetsen. (o.a. ook i.v.m. punt 2).

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

Wegens 200-jarig bestaan tegen extra lage prijzen:

1.000 TAXUS BACCATA 40—60 breed 30 cm
 200 TAXUS BACCATA 60—80 breed 50 cm
 300 TAXUS BACCATA 80—100 breed 50 cm
 500 TAXUS BACCATA 100—125 breed 60 cm
 800 TAXUS BACCATA 125—150 breed 60 cm
 1.200 TAXUS BACCATA 150—175 breed 70 cm
 700 TAXUS BACCATA 175—200 breed 80 cm
 450 TAXUS BACCATA 200—225 breed 70—80 cm
 en andere coniferen tot 450 cm

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1e - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.
 OPGERICHT 1773.

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:

Centrale verwarming

Oliestookinstallaties

Aardgasinstallaties

Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

**N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF
FLIP MOL**

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar... is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van **ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS, VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.**

en

het uitvoeren van **DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN**etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op water-
bouwkundig gebied.Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 078 - 31479.**Woont u in WASSENAAR of omgeving?**

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

GEEN TIJDVERLIES!**SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND****B.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.****FA. W. SCHRAM & ZONEN****BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK.

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
 ROTTERDAM 010 - 13 92 75*
 PAPENDRECHT: 078 - 51222* - 51466

SAAB**HEIJER'S****AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.**

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070-639934

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.**pandbrieven**

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Algemene bijeenkomst

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op vrijdag 19 en zaterdag 20 oktober 1973 zal de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” worden gehouden in het Congrescentrum „De Blijde Werelt,” Westhofflaan 2 te Lunteren.

PROGRAMMA

Vrijdag 19 oktober 1973

18 uur: Diner.

20 uur: Opening door de voorzitter mev. M. N. W. Dettmeijer-Labberton. 20.10 uur: De heer Hans Wiegel, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, spreekt over: „De kijk van de VVD op de huidige politieke toestand.”

Zaterdag 20 oktober 1973.

9 uur: Ontbijt.

9.45—10.45 uur: Vragenuur. Een forum van Kamerleden zal door u gestelde vragen beantwoorden. Wij verzoeken u, in verband met een goede voorbereiding, de door u te stellen vragen vóór 9 oktober a.s. schriftelijk in te zenden bij de secretaresse mev. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

10.45—11 uur: Koffiepaauze.

11—12 uur: Voortzetting vragenuur.

12.30 uur: Koffiemaaltijd.

13.30—15.30 uur: Mr. W. J. Geertsema, lid van de Tweede Kamer, oud-minister van Binnenlandse Zaken, spreekt over: „Hoe leven en werken Oom Agent en Piet Hak?” en prof. mr. C. H. F. Polak, lid van de Eerste Kamer, oud-minister van Justitie spreekt over: „Enige aspecten van de privacy.” Gelegenheid tot het stellen van vragen.

Omstreeks 16 uur: Sluiting en thee.

Logies vindt plaats in de „Blijde Werelt”.

De kosten bedragen voor de gehele conferentie met inbegrip van thee, diner, avondkoffie, logies, ontbijt, ochtendkoffie en lunch f 45,- per persoon voor een tweepersoonskamer met douche en toilet. Er zijn enkele eenpersoonskamers beschikbaar, de kosten hiervoor bedragen f 47,50.

Indien u niet de gehele conferentie wilt bijwonen gelden de volgende afzonderlijke prijzen: diner f 17,-; logies en ontbijt f 20,-; lunch f 13,-.

Opgave: uitsluitend door middel van onderstaand aanmeldingsformulier, liefst zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval vóór 12 oktober a.s. Indien u slechts een gedeelte van de conferentie wenst bij te wonen wilt u dan tevens vermelden welk gedeelte dat zal zijn? Het verschuldigde bedrag kunt u zelf berekenen. In dat geval is het niet de bedoeling dat u het gedeelte, dat u niet wenst mee te maken aftrekt van het voor de gehele conferentie verschuldigde bedrag; doch dat u de verschuldigde

Rotterdam

In verband met zijn reis naar New York is de heer H. J. L. Vonhoff niet in de gelegenheid zijn reeds aangekondigde spreekbeurt te vervullen. Tot ons genoege hebben wij mevrouw mr. E. Veder-Smit bereid gevonden in zijn plaats voor onze afdeling te komen spreken over: *de Huisarts*. Dit onderwerp is gekozen in verband met een momenteel door haar te houden enquête binnen de organisatie „Vrouwen in de VVD”.

Wij hopen vele dames te mogen verwelkomen op woensdag 19 september in de Doelenclub, Westersingel 95 te Rotterdam om 18.00 uur.

Telefonische opgaven bij mevrouw Elshof, tel. 149124 of mevrouw Tellegen, tel. 125915 of mevrouw De Vlaming, tel. 201398.

bedragen voor datgene dat u wel wenst mee te maken bij elkaar optelt.

Verbinding: vanaf het station Lunteren is geen verbinding per openbaar vervoer naar het Congrescentrum, wel zijn er enkele taxi's aan het station beschikbaar. Wij hebben een bus gehuurd, die de treinreizigers vrijdag naar het Congrescentrum en zaterdag na afloop van de conferentie weer naar het station zal brengen. Hiervoor behoeven geen extra kosten te worden betaald.

Hieronder volgen enige spoorwegverbindingen:

Vrijdag:

Amersfoort v. 16.52 uur -- Aankomst Lunteren 17.16 uur;

Arnhem v. 16.50 uur -- Aankomst Lunteren 17.17 uur.

Vertrek eerste bus naar Congrescentrum 17.25 uur.

Zaterdag

Lunteren richting Arnhem v. 17.19 uur.

Lunteren richting Amersfoort v. 17.14 uur.

De bus van het Congrescentrum naar station begint te rijden vanaf 16.30 uur.

Namens het bestuur, mr. E. de Roock-Bedding, A. F. Bonthuis-Wunderl.

Nationaal geschenk

De Interim Stichting, het samenwerkingsverband van de Nationale Vrouwen Raad, het Nederlandse Vrouwen Comité en de Federatie voor Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening, heeft het initiatief genomen om de leden van de Vrouwenorganisaties en andere vrouwen, die hiervoor voelen, in de gelegenheid te stellen met een briefkaartactie, waarbij op de briefkaart aan de adreszijkte de waarden van f 0,50, f 1,-, f 2,50, of f 5,- bijgeplakt kunnen worden, bij te dragen aan het Nationaal Geschenk. De briefkaarten dienen te worden geadresseerd aan: H. M. Koningin Juliana, Paleis Soestdijk, Soestdijk. Aan de achterzijde kan een gelukwens aan H.M. worden geschreven. De actie zal duren tot 31 oktober a.s., terwijl de opbrengst zal worden ingevoegd in het algehele project voor het Nationaal Geschenk, dat bestemd is voor „Het Kind in Nood”.

Vrouwenbelangen

De Vereniging voor Vrouwenbelangen afd. Den Haag organiseert op 11 oktober, 1 en 22 november 1973 een cursus „De magie van de macht” in de aula van het Maerlantlyceum, Johan Bilderstraat 11, Den Haag. Aanvang 8 uur, 11 oktober: mev. E. J. Sevenhuysen-Hogewoning, kroonlid SER spreekt over de SER. 1 november: dr. J. Bartels, voorzitter VNO spreekt over „De plaats van de werkgevers, niet alleen in de SER maar ook in onze moderne maatschappij”; 22 november: W. Kok, voorzitter NVV geeft zijn zienswijze op „Aktiviteiten en verantwoordelijkheid van de vakorganisaties. Opgave: bij mev. C. Barentsen-Plomp, Leyweg 17, Den Haag, tel. 070 - 662027 vóór 4 okt. Kosten: f 10,- voor leden en f 15 voor niet-leden van Vrouwenbelangen, over te schrijven op gironummer 224900 van AMRO-Bank Den Haag onder vermelding van nr. 47.27.11083.

Gelderland

Dinsdag 5 september om 20.00 uur zullen de vertegenwoordigsters en bestuursleden van de vrouwen in de VVD-Gelderland bijeen komen in de poort van Kleef te Zutphen.

De heer van Schie, landelijk directeur belangenvertegenwoordiging vormingswerk werkende jongeren, zal over dit werk een uiteenzetting geven.

Prikkels

● Prins Bernhard, op de avond van woensdag 5 september, dus nog vóór de grootse Oranje-huldiging in Den Haag op de volgende dag: „De Koningin en de koninklijke familie zijn diep ontroerd door de reactie van het Nederlandse volk dinsdagavond in de RAI en nu vandaag opnieuw in Tilburg. Dit niettegenstaande de jarenlange, nogal negatieve uitingen ten opzichte van de monarchie. De Koningin en de familie hebben dinsdag en vandaag in eigen land kunnen constateren, dat zij gelukkig hier even bemind zijn als in Indonesië.”

● Mr. A. P. van Walsum (de socialistische oud-burgemeester van Rotterdam) in een artikel in NRC/Handelsblad schrijvend o.a. over de christen-radicalen van thans: „Het ei van Columbus is voor deze mensen een grondige her-interpretatie van het Evangelie, die hun de gelegenheid biedt Christus voor te stellen als de

eerste echte radicaal en negentien eeuwen christendom als een betreuwenswaardige interpretatiefout (...) Rijst de vraag of zij de grondslag van hun nieuwe interpretatie oprecht in de Bijbel aantreffen. Het vereist namelijk nogal wat tekstverklarend stuntwerk om in Christus een politieke radicaal te zien.”

● Prof. dr. J. Pen in Het Parool: „Wie nu echter meent dat er (dus), macro-economisch, met de winsten niets zorgelijks aan de hand is, vergist zich. Het aandeel van de winsten in het nationale inkomen mag dan ongeveer constant zijn gebleven, maar intussen is de hoeveelheid kapitaal sterk toegenomen. De winst per eenheid kapitaal, het zogenoemde rendement, is dus gedaald. Het is deze daling, die een politiek probleem van de eerste orde gaat worden. Want juist dit rendement zou best eens doorslaggevend kunnen zijn voor de investeringen, de groei, de technische ontwikkeling en de werkgelegenheid. De teruggang wordt daarom door velen als zorgelijk ervaren.”

● Uit een interview van Het Vrije Volk met de heer André Kloos, voorzitter van de VARA: „Het publiek blijkt helemaal niet zo geïnteresseerd in maatschappelijke-politieke stellingname. De vraag naar ontspanning-brengend amusement is veel groter dan ik dacht in mijn NVV-tijd.”

Ik ga naar Lunteren....

Te zenden aan de penningmeesteresse mev. A. F. Bonthuis-Wunderl, Hugo de Grootlaan 41 te Middelburg.

In drukletters; doorhalen wat niet gewenst wordt.

Ondergetekende

Adres

Woonplaats

geeft zich op voor de algemene bijeenkomst op 19 en 20 oktober a.s. te Lunteren en heeft de kosten voor algehele deelname ad. f 45.— (f 47.50) of gedeeltelijke deelname volgens berekening ad f..... overgemaakt op girorekening no. 605368 t.n.v. penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de

VVD te Middelburg.

Zij deelt bij voorkeur de kamer met

Zij zal wel/geen gebruik maken van de bus van het station Lunteren naar de „Blijde Werelt” en terug.

Handtekening,

makelaardij LIPS
voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Mogelijkheden in Suriname (II)

Ruimtegebrek heeft ons genoodzaakt de publikatie van het tweede deel van mr. Geurtsens artikel over de sociale en economische ontwikkelingsmogelijkheden in Suriname uit te stellen tot het volgende nummer. Het zelfde lot trof de rubriek Mijn Opinie is

Openhartige burgemeester

Het interview met drs. F. M. Fey, burgemeester van de gemeenten Melick-Herkenbosch en Vlodrop en Limburgs lid van het VVD-hoofdbestuur, in het tijdschrift „Limburg Vandaag” heeft nogal wat reacties tot gevolg gehad. Drs. Fey nam daarin namelijk geen blad voor de mond en dat is iets waar men in Limburg nog een beetje aan moet wennen. Drs. Fey zei onder meer „Opvallend is het gemak waarmee nieuwe VVD-leden gewonnen worden. Sinds de jongste verkiezingen is het ledental van alle Limburgse afdelingen meer dan verdubbeld. Ook de angst van vroeger, zo van „ik wil wel lid worden, mits dat niet uittekt” is verzwegen. Dat vind ik een gelukkig verschijnsel. Men hoeft in Limburg niet meer te vrezen dat het lidmaatschap van een andere partij dan de KVP repercussies zal hebben”. Dergelijke uitspraken leiden natuurlijk gemakkelijk tot een bepaald soort jaloezie in die kringen, waar de eertijds zo stevige stoelen nu angstwekkend beginnen te kraken. „Ik ben uit de KVP gestapt omdat deze partij, evenals iedere andere christelijke partij, zichzelf overwonnen heeft”, zei drs. Fey. Hij heeft met zijn opmerking dat hij de functie van de KVP in de Nederlandse politiek niet meer ziet zitten, zijn eigen promotiekansen natuurlijk niet verbeterd. Althans zijn promotiekansen in het Limburgse, waar zich, naar hij zegt, het merkwaaardige verschijnsel nog altijd voordoet dat alle gemeenten een KVP-burgemeester moeten hebben, hoewel die partij nog maar de helft van het aantal stemmen heeft. Daar moet dan ook volgens hem maar snel verandering in komen.

Overigens is hij niet als vijand van de KVP gescheiden, al heeft hij wel de indruk dat bij voorbeeld het Limburgse Tweede-Kamerlid Heymans, (die naar zijn mening te zeer naar extreem-links is gezwenkt) hem na zijn overgang naar de VVD „het liefst van de burgemeestersstoel had willen schoppen.” Sinds het Tweede Vaticaans Concilie is echter wel duidelijk geworden dat wij als christenen niet langer op een eilandje moeten gaan zitten, maar dat juist de openheid naar de wereld met zich meebrengt dat je als katholiek, als christen minstens even goed werk kunt doen in een andere groepering. Drs. Fey noemt als onmiddellijke aanleiding tot zijn bedenken voor de KVP het feit dat er zo nonchalant werd omgesprongen met een burgemeestersbenoeming. Zo werd een ex-KVP-wethouder uit Amsterdam in Limburg benoemd. Die vertelde in een interview dat hem dit beloofd was en dat hij zich zelf maar een plaats moest uitzoeken, terwijl verschillende bekwaame collega's die recht hadden op promotie en ook aan de beurt waren, niet in aanmerking zijn gekomen.

Dat was overigens alleen maar de

aanleiding. De oorzaak lag in het feit dat de KVP zichzelf, naar zijn overtuiging, heeft overleefd.

Omdat de VVD hem altijd al had aangesproken en met „ame ook omdat de ontwikkeling naar extreem-links hem zodanig verontrustte dat hij het niet langer verantwoord vond partijloos te blijven, is drs. Fey een jaar later VVD-er geworden. In zijn nieuwe partij voelt hij zich kennelijk uitstekend thuis.

De groei van de partij („vele nieuwe afdelingen en vele nieuwe leden, waaronder opmerkelijk veel autochtone Limburgers. Nu is meer dan de helft van de leden uit de eigen provincie afkomstig, op de oude ledenlijst was dat steeds circa 10 procent) doen hem de komende Statenverkiezingen met veel vertrouwen tegemoet zien. Hij rekent zeker op een verdubbeling van de fractie (van 3 naar 6) en samen met het bestuur van de VVD-afdeling Limburg gaat hij er van uit dat men in die situatie bij de overige partijen voldoende begrip zal ondervinden voor een claim op een G.S.-zetel.

Opmerkelijk noemt hij ook de belangstelling van zittende gemeenteraadsleden voor de VVD die straks in Limburg in vrijwel alle grote plaatsen met een eigen lijst aan de gemeenteraadsverkiezingen zal deelnemen. „Maar we houden wel de boot af”, zegt de heer Fey, „Diegenen die momenteel in een gemeenteraad zitting hebben kunnen rustig lid worden van de VVD. Maar dan zeggen we wel: doe dat dan op persoonlijke titel en wacht af of je straks als kandidaat voor de VVD door de afdeling op de lijst wordt gezet.”

Verstandig

Drs. Fey, die bij de volgende Kamerverkiezingen graag twee Limburgers naar voren zou willen schuiven, ook al om het risico van uitvallen (v.d. Ven, red.) te vermijden, noemt in het interview de opstelling van de Limburgse KVP-Kamerleden Bremen en Notenboom verstandig. „Ik geloof namelijk zeker niet dat de Limburgse KVP extreem-links is en als je als volksvertegenwoordiger gekozen bent moet je geen verraad plegen jegens je achterban”.

Hoewel er dus geen Limburger voor de VVD zitting heeft in de Tweede Kamer, gelooft drs. Fey dat de VVD best in staat zal zijn om „de korte tijd dat dit kabinet er zal zijn” te overbruggen door een goede informatie over en weer.

Drs. Fey vermoedt namelijk dat dit kabinet in het najaar van 1974, na de Statenverkiezing — „dat is al twee maal eerder gebeurd” — zal stranden. „De linkers hebben te veel beloofd wat ze niet waar kunnen maken. Daar is geen geld voor. Hun kiezers zullen teleurgesteld zijn. Hun is beloofd dat bin-

nen drie maanden de deuren van het paradijs zouden opengaan, dat de hele maatschappij-structuur omgeturnd zou worden. Het zou allemaal veel beter en geheel anders worden. En wat zien we? Wat accentverschuivingen, meer niet”.

En hoe de schuldvraag dan achteraf binnen het kabinet en de regeringspartijen zal worden uitgevochten en wie uiteindelijk de schuld krijgt? De heer Fey: „Ik vrees dat het wel weer de KVP zal zijn. Die zit altijd in de hoek waar de klappen vallen.”

Ledenvergadering kamercentrale Den Bosch

Den Bosch — De verkorte agenda van de algemene ledenvergadering van de kamercentrale Den Bosch (maandag 8 oktober in Hotel Central Markt 51—57 te Den Bosch, aanvang 20.15 uur) ziet er als volgt uit:

1. Opening en mededelingen
2. Goedkeuring notulen vorige vergadering.
3. Vaststelling lijst van gemeenten per afdeling.
4. Instelling Fonds Regionale Propaganda Commissie.
5. Verkiezing afgevaardigden naar partijraad.
6. Uitbreiding bestuur met voorzitter Propagandacommissie.
7. Bestuursverkiezing.

Nieuwe afdeling Mook-Middelaar

In de Limburgse gemeente Mook en Middelaar bestaan plannen om te komen tot de oprichting van een VVD-afdeling. Daartoe zal op 21 september een vergadering worden gehouden in hotel de Schans, Rijksweg te Mook. Aanvang 20.00 uur. Het voorlopig secretariaatsadres is: Heikantseweg 1, Mook-Middelaar.

Bestuursmutaties

Sittard — Het voorlopig bestuur van de in augustus opgerichte plaatselijke afdeling, is als volgt samengesteld: voorzitter drs. R. Jurriëns, secretaris ir. F. H. MA. Noteborn, penningmeester J. G. H. Cuypers en leden H. A. Houwen en J. Ch. Palmen.

Goes — De secretaris van de VVD-afdeling Goes, J. Tromp, is opgevolgd door J. A. Hoste, Schalklaan 2, Kloetinge (tel. 01100 - 6525). De ledenadministratie is in handen van mevrouw C. ter Hart-Muller, Patijnweg 28, Goes (tel. 01100 - 8863). De propaganda wordt verzorgd door J. W. F. van Blesen, Rijksweg 4, 's Heer Hendrikskinderen (tel. 01100 - 8306).

Aankondigingen

19 SEPTEMBER

Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de J.O.V.D.-Helmond.

20 SEPTEMBER

Ir. D. S. Tuijnman (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Etten-Leur, over de miljoenennota. 20.00 uur, buurthuis Het Kompas, Bovenstraat 18, Hoeven.

24 SEPTEMBER

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Breda over onderwijs. Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt op de propaganda-bijeenkomst van de nieuwe afdeling Weert.

1. OKTOBER

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Oosterhout over de miljoenennota. 20.30 u. (huishoudelijk gedeelte 19.45 uur.). De Warande, Bredaseweg 123.

4 OKTOBER

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Goes over Belastingpolitiek van het kabinet-Den Uyl. 20.00 uur, De Prins van Oranje, Goes.

12 OKTOBER

Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt op de liberale borrel van de afdeling Breda. 17.30 uur.

Naar nieuwe meerderheid

VERVOLG VAN PAGINA 1

de VVD eigen initiatieven lanceren, zoals het verder optrekken van de a.o.w. en de totstandbrenging van een algemene arbeidsongeschiktheidsverzekering. Modern sociaal beleid betekent ook dat wij de premiestijging zoveel mogelijk zullen moeten beperken. Een kritische doorlichting van het hele pakket aan sociale voorzieningen is nodig.

● Een ander punt is de vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer in zijn bedrijf. Sommigen willen de huidige Ondernemingsraad op de tocht zetten. Ik ben daar tegen. Een versterking van de positie van de Ondernemingsraad is in het belang van de werknemers.

● Loon naar prestatie — ik begrijp niet dat een hardwerkende arbeider zoveel minder zou moeten verdienen dan

een middelmatige academicus.

● **Bezitsvorming** — brede lagen van de bevolking zullen nog meer dan tot nu toe in staat moeten worden gesteld bezit te vormen. De beste start voor bezitsvorming is het verkrijgen van een eigen huis. Dat zal dan ook moeten worden gestimuleerd en niet, zoals blijkbaar het kabinet-Den Uyl wil, ernstig belemmerd mogen worden.

● **Onderwijs.** Over dit punt heb ik liever dat mevrouw Van Someren iets zegt. 't Is tenslotte haar specialisme!"

Niet gelijk

Haya van Someren: „Het onderwijs zal zo moeten worden ingericht dat het arbeiderskind het niet zoals nu onevenredig zwaar heeft. Daarenboven moet de basisschool ermee ophouden klassen te vormen waarbij men ervan uitgaat dat alle kinderen een gelijk niveau hebben.

Wat tot nu toe aan de zgn. „onderwijsvernieuwing” is gedaan is te danken aan enthousiasme, maar te weinig aan planning. In verband hiermee zal men meer haast moeten maken met de integratie van het basis- en kleuteronderwijs, waarvoor Neelie Smit zo hard vecht. Daarnaast moet er haast gemaakt worden met de experimenten voor een verlaging van de schoolleeftijd (tot 3 jr.) in volksbuurten. De kinderen daar hebben op verbaal gebied een achterstand vergeleken met andere kinderen en als daar niets aan gedaan wordt, is dat een groot onrecht. Die achterstand komt namelijk veel en veel later naar voren en dan is het te laat.”

Mevrouw Van Someren vindt „zonder meer” dat binnen het totaal van de rijksbegroting voor onderwijs, het kleuter- en basisonderwijs meer prioriteit moet hebben, boven het wetenschappelijk onderwijs.

Partij-organisatie

„Het politieke doel wat wij voor ogen hebben, namelijk verdere winst bij de komende Staten- en gemeenteraadsverkiezingen, kan alleen maar worden bereikt als onze partijorganisatie op volle toeren draait. Het secretariaat is erin geslaagd de enorme ledenwinst te verwerven. Met het kader zal binnenkort worden overlegd over de komende campagne en daar waar mogelijk zal de partij-organisatie gestroomlijnd worden.”

De partijvoorzitster vindt dat de partij-organisatie gemoderniseerd zal moeten worden, d.w.z. dat alles voor de leden doorzichtiger moet worden om de contacten te vergemakkelijken. „De communicatielijnen moeten worden verkort. Ik wil tussen de statencentrales en de 400 afdelingen nog een lijn,” aldus Haya van Someren.

Partij-referendum

„Bovendien wil ik, dat is nu financieel-technisch mogelijk, binnenkort gaan starten met een partijreferendum. Zo'n enquête onder de VVD-leden in Gelderland en Overijssel was toch erg leuk. Op deze wijze krijg je volgens mij een echte democratische partij.”

Op dit moment ligt er alweer een

voorstel van het hoofdbestuur, gericht aan alle kiescentrales, voor een nieuwe „Wiegeltournee”. Daarnaast zullen alle Kamer- en kaderleden wederom voor spreekbeurten het land intrekken. „Al onze sprekers zullen steeds overleg blijven voeren met de partijleden over de wijze waarop de aanhang van de VVD verbreed kan worden en waarop wij zo snel mogelijk terug in de regering kunnen komen,” zegt mevrouw Van Someren.

Wiegel: „Wij zullen alle zeilen bij moeten zetten, want iedereen beschouwt de komende verkiezingen als een eerste confrontatie van het kabinet-Den Uyl met de kiezers. Daarom is het goed dat de partij klaar staat en dat ons propaganda-apparaat onder leiding van Rudolf de Korte opnieuw in de startblokken staat”.

Eensgezind

Aan het slot van het gesprek komt Wiegel nog met een soort oproep om het sterkste wapen van de VVD te bewaren: haar eensgezindheid. „Juist nu, nu er maar twee mogelijkheden voor de VVD openstaan, of de stabilisatie van de VVD als een der middelgrote partijen in ons land of uitgroeien tot een van de grootste politieke bewegingen in het land, is die eensgezindheid meer dan ooit noodzakelijk! Onze tegenstanders zullen proberen ons zwart te maken en tweedracht te zaaien in onze gelederen, maar onze partij zal daarin juist een reden moeten vinden zich eensgezind op te stellen.”

Amsterdam's autohaat

Volgens het Amsterdamse VVD-raadslid drs. Piet Roemer is het gemeentebestuur van Amsterdam hard op weg van haar stad één groot trottoir te maken. „Er wordt in Amsterdam langzamerhand een geweldige autohaat gekweekt. Het merendeel van de gemeenteraad doet bijna hysterisch over het openbaar vervoer en de witkar en vergeet daarbij dat het particuliere autoverkeer een belangrijke bijdrage levert aan de economische ontwikkeling van Amsterdam,” aldus de heer Roemer in het meest recente nummer van „De Vrije Amsterdammer,” het maandblad van zijn afdeling. Hij zegt op zichzelf niets tegen prioriteit voor het openbaar vervoer te hebben — in vele opzichten is het dé oplossing voor ons gigantische verkeersprobleem — maar het wordt toch te gek, als het gemeentebestuur de Ferdinand Bolstraat (een belangrijke verkeersader in de richting binnenstad) voor het autoverkeer zou afsluiten om tramlijn 16 een vrije baan te geven. Aldus het VVD-raadslid. Hij vindt het verkeersbeleid van de hoofdstad zó desastreus dat hij — speciaal met het oog op de afsluitingsplannen Ferdinand Bolstraat — in de commissie van verkeerszaken een raadsdebat heeft geëist. Om een en ander in de commissie af te doen ging hem wat te ver. „Ook het parkeerbeleid — waar blijven de parkeergarages? — toont aan hoe het Amsterdamse college van B. en W. de greep op de stad verliest,” aldus drs. Roemer.

Ursem-Cothen

Tachtig belangstellenden waren 30 augustus in café „De Landbouw” in Ursem (Noord-Holland) getuigen van de oprichting van een nieuwe VVD-afdeling, Ursem en omstreken. De plaats is gelegen in het hart van de streek die de bakermat is van mr. dr. Cees Berkhouwer, voorzitter van het Europese parlement. Het aandachtige gehoor werd mede door de warrige verhalen van een lid van de plaatselijke partij Gemeentebelang overtuigd van de noodzaak dat de VVD bij de volgende verkiezingen met een eigen lijst uitkomt.

Ook in Cothen (Utrecht), evenals Ursem een confessioneel bolwerk, verliep een week later, een oprichtingsvergadering succesvol. Bij de laatste verkiezingen haalde de VVD er 13.5 pct. van de stemmen. In de huidige raad zijn alleen confessionele partijen vertegenwoordigd. Spreker op de oprichtingsvergadering was mr. dr. C. Berkhouwer over het onderwerp „Waarom liberaal op groter schaal?”

Wieringen

Hoewel IJmuiden en Den Helder in de provincie Noord-Holland gelden als de belangrijkste vissershavens, vindt de afdeling Wieringen van de VVD aandacht voor het voormalige eiland met de Oever als haven op zijn plaats. Zij vestigt de aandacht op Wieringer problemen in een brief aan de VVD-fractie in

de provinciale staten van Noord-Holland. De notities van de afdeling over de visserij vormen een bijdrage tot de gedachtenwisseling over de provinciale visserijnota die deze maand in de staten zou worden behandeld.

De afdeling wijst er op dat Wieringen van oudsher een bevolking heeft die voor een belangrijk deel op de visserij is georiënteerd. Dat de visserij plus aanverwante bedrijven een goede bestaansbron vormen voor een groot deel van de Wieringers. Dat het ontbreken van vervangende en geschikte werkgelegenheid de visserij voor Wieringen onontbeerlijk maakt. Dat Den Oever de enige visafslag is die in handen is van de vissers zelf. Dat de gemaakte winsten van de afslag kunnen dienst doen als reservefonds voor de plaatselijke vissers. Om onder meer deze redenen wijst de afdeling de nog al eens gehoorde gedachte af eventueel te komen tot een concentratie van visserij in de loop van Noord-Holland met Den Helder als centrum.

In de brief aan de VVD-statenfractie wijst Wieringen ook op het feit dat de dichtsluiping en verandering van de aanlooproute „De Wierbalg” en van de haveningang een remmende uitwerking hebben gehad op de economie en ontwikkeling van de plaatselijke visserij en aanverwante bedrijven. Een definitieve oplossing voor de bereikbaarheid van de haven van Den Oever is voor de visserij van Wieringen een kwestie van „er op of er onder.” Aldus de plaatselijke VVD-afdeling.

Aankondigingen

17 SEPTEMBER

A. Ploeg (lid der Tweede Kamer) debatteert met H. Komrinc (PvdA) voor de afdeling Laren/Blaricum. 20.15 uur, St. Vitus, Blaricum.

19 SEPTEMBER

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Heemstede over „Oppositie visie op de Troonrede.”

Het Wijkgebouw, Herenweg 88a.

Mr. C. H. F. Polak (lid der Eerste Kamer) spreekt voor de afdeling Bloemendaal over de werking van de Eerste Kamer en de Provinciale Staten. 20.00 uur, café restaurant Rusthoek, Bloemendaalseweg 141.

21 SEPTEMBER

H. J. L. Vonhoff (lid der Tweede Kamer) spreekt op een besloten bijeen-

komst van de afdeling Bussum (en omliggende afdelingen).

G. W. Keja (lid der Tweede Kamer) spreekt op een besloten bijeenkomst van de afdeling Bussum (en omliggende afdelingen).

24 SEPTEMBER

Mr. W. J. Geertsema (vice-voorzitter van de Tweede Kamerfractie) spreekt voor de afdeling Rotterdam, over de algemene politieke situatie. 20.00 uur, hotel Atalanta, Aert van Nesstraat 4.

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Vlaardingingen.

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zeist. 20.30 uur, hotel Boschlust.

27 SEPTEMBER

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wateringen.

20.00 uur, het Parochiehuis, dr. Schaepmanstraat.

J. den Ouden (Secretaris kamercentrale Dordrecht, gemeenteraadslid Alblasser-

dam) spreekt voor de ledenvergadering van de afdeling Papendrecht over gemeentepolitiek. 20.00 uur, Staatse Schans.

28 SEPTEMBER

H. P. H. Waalkens (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Wieringer over o.a. de miljoennota. 20.00 uur, hotel P. Kaan, Hippolytushoef.

1 OKTOBER

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Gorinchem.

2 OKTOBER

J. den Ouden (secretaris kamercentrale Dordrecht, gemeenteraadslid Alblasserdam) spreekt voor de afdeling Giessenburg over „Wat zijn de Provinciale Saten?” 20.00 uur, De Sticht.

3 OKTOBER

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Zwijndrecht over „politieke kanttekeningen bij de miljoennota. 21.00 uur (Aanvang ledenvergadering 20.00 uur), hotel Swindregt.

Liberaal ambtenaren

Sinds enkele jaren worden praktisch maandelijks ontmoetingen op touw gezet tussen rijksambtenaren die lid zijn van de VVD en een lid van de liberale kamerfractie. Aanleiding tot die bijeenkomsten waren twee ervaringen. Op de eerste plaats kregen de ambtenaren uit bepaalde uitingen van VVD-kamerleden wel eens de indruk dat een betere informatie een andere stellingname of een gelukkiger argumentatie in de hand zou hebben gewerkt. Op de tweede plaats is gebleken dat het contact tussen andere kamerfracties en de ambtenaren die hen politiek goed gezind zijn, vrij intensief is. Met het gevolg dat de niet-liberale fracties en ambtenaren wel eens doeltreffender konden werken. Een probleem dat een regelmatig contact tussen VVD-kamerleden en liberale ambtenaren in de weg stond — en nog staat, zij het in mindere mate — is de opvatting bij beide partijen dat dergelijke contacten naar hun aard onjuist zouden zijn. Een aantal liberale ambtenaren is echter aan die formele bezwaren minder zwaar gaan tillen. Langzamerhand is een kerngroep ontstaan die vrij regelmatig aan de bijeenkomsten deelneemt.

Het moment lijkt dan ook aangebroken om het tot dusverre volstrekt informele contact een wat formele vorm te geven. Overwogen wordt de instelling van een „liberale ambtenarenkring” met een klein bestuur. De leden zouden een geringe contributiebijdrage moeten leveren. Het bestuur zou de taak van de huidige initiatiefnemers kunnen overnemen en zich kunnen toelagen op de verbetering in de organisatie van de contacten.

De volgende bijeenkomsten staan voor de komende maanden op het programma: maandag 1 oktober en maandag 5 november om 17.30 uur in „Des Indes” in Den Haag.

Districtscentrale Rijnmond

CAPELLE — De districtscentrale Rijnmond vergadert maandag 15 oktober in het ontmoetingscentrum „In de Speelman”, Duikerlaan 1, Capelle a/d IJssel. Aanvang 20.00 uur.

Deze bijeenkomst zal worden ingeleid door de voorzitter van de districtscentrale: mr. A. Geurtsen.

Vervolgens spreekt ir. D. S. Tuijnman, vice-voorzitter van de V.V.D.-Tweede Kamerfractie over; „Enige aspecten van de ontwikkeling in het Rijnmondgebied”.

Hierna zal gelegenheid worden geboden voor discussie.

Staten- en raadsleden naar Hoogovens

Den Helder — De regio Noord-Holland van de vereniging van Staten- en raadsleden van de VVD houdt op 22 september een regionale bijeenkomst in Velsen. Bij die gelegenheid wordt het bedrijf van de Hoogovens bezichtigd. Na afloop wordt (eenvoudig) geluncht in Wijk aan Zee. Ontvangst om 9.30 in het Ontvangstcentrum Hoogovens. Sluitering om 15.30 uur in W-k aan Zee.

Najaarsvergadering van kamercentrale Utrecht

UTRECHT — De Kamercentrale Utrecht houdt op zaterdag 6 okt. haar

najaarsvergadering in hotel café-restaurant „Heidepark” te Bilthoven. Aanvang 10.00 uur. Deze vergadering zal in belangrijke mate zijn afgestemd op de komende verkiezingen voor de provinciale staten. Aan de hand van enkele korte inleidingen zal worden gediscussieerd over het provinciale beleid en over de rol die de VVD — naar verwachting dan de tweede partij — daarin zal spelen.

In het bijzonder zij die belangstelling hebben getoond voor het statenlidmaatschap, worden op de vergadering verwacht. De bijeenkomst zal door een gemeenschappelijke lunch worden onderbroken. Voor die lunch kan men zich opgeven door een bedrag van f 10,- over te maken op de postrekening 183963 van de Algemene Bank Nederland te Baarn met vermelding: rekeningnummer 552839140 kamercentrale Utrecht, najaarsdag 6.10.73. Raadsfractie Oegstgeest

Als nieuwe fractievoorzitter zal in de Oegstgeester gemeenteraad gaan optreden de heer J. C. Gmelich Meijling (C. Fabritiuslaan 2, Oegstgeest tel.: 01710-53311); dit in verband met verhuizing

van de heer Mr. R. Cleton. In zijn plaats is als nieuw raadslid benoemd de heer L. N. Briët.

Politiek café in De Bilt-Bilthoven

BILTHOVEN — Het bestuur van de afdeling De Bilt-Bilthoven opent het nieuwe seizoen met een politiek café op vrijdag 21 september in gebouw De Meteor, Planetenbaan te Bilthoven. Aanvang 17.30 uur. Einde 19.30 uur. Tijdens deze bijeenkomst die voor zowel leden als niet-VVD'ers toegankelijk is, zal ir. D. S. Tuijnman, lid van de Tweede-Kamerfractie, een korte toelichting geven op de troonrede die op dinsdag daaraan voorafgaand is gepresenteerd. Aansluitend aan het politieke café, wordt een korte ledenvergadering gehouden. Daarop worden de voorlopige kandidaten voor de provinciale staten aangewezen en worden afgevaardigden benoemd naar de komende vergaderingen van staten- en raadsleden.

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

Wordt 1974 een probleem-jaar?

Vraag 't de BGM's en u weet meer

Vandaag, morgen en in de komende maanden gebeurt 't. Het nieuwe kabinet pousseert z'n plannen. De oppositie zal niet stil zitten. De contrasten en opvattingen zijn tē belangrijk... De kamer neemt zijn beslissingen. Belangrijk keerpunt. Dat bepaalt onder meer hoe 1974 voor ons allemaal gaat worden.

Natuurlijk, u wilt met die ontwikkelingen op de hoogte zijn. Maar wees eerlijk... wie lukt het nog werkelijk al het nieuws te volgen, dag in-dag uit?

De BGM's zijn de „Beter-Geïnformeerde-Mensen”. Ze hebben doorgaans weinig tijd. Toch zijn zij op de hoogte. Ze willen weten waar ze aan toe zijn in die woelige wereld van vandaag. En ze weten wat er speelt. Want zij lezen een opinieblad. Zij kozen Accent.

Waarom Accent?

Accent is het snelst gegroeide opinieweekblad. Een blad met een eigen mening. Maar wel met een open oog voor rechts en links. (Het bestaansrecht van een veelzijdig opinieblad.)

Bang om een rechtse mening te horen? Geïrriteerd door een gezonde nieuw-linkse opinie? Kom nou. U wilt uw mening toch toetsen aan die van anderen (ook al zou u het principiële oneens zijn).

Accent behandelt verschrikkelijk véél zaken. Maar kort. Overzichtelijk. Zonder onnodige franje. Daarom zijn de BGM's snel en goed geïnformeerd.

Accent: een nieuwe formule

Naast korte samenvattingen en helder commentaar op het binnen- en buitenlands nieuws, brengt Accent ook veel fijne rubrieken.

Bijvoorbeeld Bob Spaak over sport, Mary Schuurman over koken, Metternich met beursnieuws, Mode, autonieuws, toerisme, geneeskunde... rubrieken voor hem en voor haar.

Daarom is Accent ook nog eens een gezellig opinieweekblad.

Conclusie

Accent spaart tijd. Houdt u op de hoogte over alles wat belangrijk is. Is bovendien voordelig. Zeker nu!

Neem een abonnement. Of geef Accent kado.

GRATIS

Jubileum-voordeel

Nu abonneren is aantrekkelijk. Omdat we jubileren profiteert u n.l. van een fikse jubileum-korting en u ontvangt als jubileum-kado leuke probleemloze boekjes als aanvulling op uw kookboek-bibliotheek.

Twee mogelijkheden:

1. Meteen een jaarabonnement (52 nummers) op Accent. Dat kost u nu f 42,- in plaats van f 48,-.
2. Een halfjaar-abonnement (26 nummers) op Accent: f 25,- in plaats van f 27,-. Als jubileumkado gratis de boekjes: Eenvoudige Dineetjes en Borrelhapjes & Snacks. (Normale waarde f 9,80)

Accent, opinieweekblad nieuwe stijl - kort en veelzijdig

ACCENT Jubileum-Voordeelbon

Ja, abonneer mij op Accent, volgens één van de hieronder aangegeven mogelijkheden*:

- Ik betaal voor een jaar (52 nummers) f 42,- in plaats van f 48,- en ik ontvang gratis als jubileumgeschenk 4 boekjes „over lekker koken”. (Normale waarde f 19,60)
- Ik betaal voor een halfjaar (26 nummers) f 25,- in plaats van f 27,- en ik ontvang gratis als jubileumgeschenk twee boekjes „over lekker koken”. (Normale waarde f 9,80)

* Gewenste invullen.

Naam:

Adres:

Plaats: Event. Giro:

Ik betaal nog niet. Ik wacht tot ik uw acceptgirokaart ontvang. Bon opsturen in een open enveloppe, zonder postzegel aan: Accent, Antwoordnummer 627, Amsterdam.

In verband met het invoeren van uw abonnement in onze computer kan het zijn dat het enkele weken duurt, voordat u het eerste nummer van uw abonnement ontvangt. VD 1

ACCENT Kado-Abonnement

Stuur Accent voor mijn rekening als geschenk-abonnement naar de heer/mevr./meij.

Naam begunstigde:

Adres:

Plaats:

Het abonnement dat ik kado geef is*:

- Een jaarabonnement (52 nummers). Ik betaal f 42,- in plaats van f 48,-. De begunstigde ontvangt tevens als jubileumkado 4 gratis kookboekjes. (Normale waarde f 19,60)
- Een halfjaar-abonnement (26 nummers). Ik betaal f 25,- in plaats van f 27,-. De begunstigde ontvangt tevens als jubileumkado: 2 gratis kookboekjes. (Normale waarde f 9,80)

* Het gewenste invullen.

Naam gever:

Adres:

Plaats: Event. Giro:

Ik wens wel/niet bekend te worden gemaakt als gever,

Het kado-abonnement gaat in op (datum)

Ik betaal nog niet. Ik wacht tot ik uw acceptgirokaart ontvang. Bon opsturen in een open enveloppe, zonder postzegel aan: Accent, Antwoordnummer 627, Amsterdam.

VD 1

vrijheid en democratie

Schizofrene nota

door mr. H. E. Koning, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer

Tournee Wiegel

De heer H. Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, is op het ogenblik bezig met een tournee door het land. In het kader daarvan spreekt hij:

1 oktober te Bergen op Zoom in het Luxor-bowlingcentrum, Lieve Vrouwestraat 25, tijdens een bijeenkomst van de kamercentrales Tilburg en Middelburg;

15 oktober te Zaandam in het Reina Siersemahuis, Paltoekstraat 20, ter gelegenheid van de Zaanstadverkiezingen, die op 17 oktober gehouden worden;

19 oktober te Luntenen in De Blijde Wereld, Westhofflaan 2, tijdens de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de Organisatie Vrouwen in de VVD (zie ook de aankondiging van die bijeenkomst op pagina 6);

22 oktober te Drachten in de Lawei, tijdens een bijeenkomst van de kamercentrales Groningen, Friesland en Drenthe.

Postzakken vol nieuwe leden na Prinsjesdag

Vreugde- en noodkreten van het Algemeen Secretariaat. Letterlijk met postzakken tegelijk komen de brieven binnen met aanmeldingen van nieuwe leden. De vier telefoonlijnen staan al dagen roodgloeiend en op de avond van Prinsjesdag was het Haagse telefoonverkeer uren gestoord door overbelasting op de VVD-lijn.

Op 29 november 1972 (de dag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer) telde de VVD rond 38.000 leden. Na een succesvolle ledenwerfactie, inhakend op het mooie resultaat bij de verkiezingen, kon op 1 juni 1973, toen de heer Wiegel in het huwelijk trad, worden meegedeeld dat de partij 50.000 leden had.

In de zomermaanden werd geen enkele actie ondernomen en stond het politieke leven goeddeels stil. Niettemin bleef het ledental oplopen, tot rond 52.500 op Prinsjesdag.

Den Uyls troonrede was nog niet verklonken of een vloed van nieuwe leden

In de begroting-1967 bedroegen de uitgaven voor het eerst meer dan f 20 miljard. Nu, zes jaar later, komt minister Duisenberg met zijn begroting boven de f 50 miljard. Een stijgingstempo om van te schrikken, veroorzaakt zowel door de sterke inflatie als door een bijzonder hoog uitgavenpeil.

Dat uitgavenpeil maakt een steeds hogere belastingdruk nodig. In die zes jaar steeg deze druk dan ook van 26,6 tot 30,2 procent van het nationaal inkomen. De premiedruk van de sociale verzekeringen steeg van minder dan 14,7 (peil van 1968) tot 18,9 procent. In dit tempo doorgaande zou, volgens een hoofdambtenaar van het ministerie van financiën, H. Baron van Lawick, in korte tijd een totale belasting- en premiedruk zijn bereikt van 80 pct.

Is het kabinet-Den Uyl zich van het onaanvaardbare van een dergelijke stijgingstempo bewust?

Als men afgaat op de naar mijn mening in veel opzichten arrogante troonrede, dan moet men daar bijzonder bang voor zijn. De miljoenennota-1974 is in haar analyses en beschouwingen gematigd. Daar spreekt de wetenschapsman Duisenberg. Hij houdt ons voor dat wij met alle kracht moeten streven naar de indamming van de inflatie en dat inflatie en werkloosheid niet los van elkaar kunnen worden gezien. Er wordt op gewezen dat door vorige kabinetten de bestedingsinflatie is teruggedrongen, maar dat nu de kosteninflatie moet worden bestreden.

Tot zover kan men met de opvattingen van de minister meegaan. Datzelfde is het geval, wanneer hij wijst op de gevaren voor 's Rijks schatkist (mindere opbrengsten) van een voortgezette nivellering van de inkomens.

Gelet op de vele woorden, besteed aan de noodzaak van bestrijding van inflatie en werkloosheid, zou men verwachten dat het kabinet zijn gehele beleid daarop richt. Maar dan komt men bedrogen uit. Want in diezelfde miljoenennota staat, dat bij de opstelling van het dekkingsplan heeft voorop gestaan, dat het zou moeten passen in een beleid gericht op het totstandkomen van rechtvaardiger inkomens- en vermogensverhoudingen. Binnen dat kader, aldus de minister, was het van belang dat het mede een bijdrage zou moeten leveren aan de bestrijding van de inflatie.

Daarom maakt de miljoenennota op mij een schizofrene indruk: met de pen belijden dat de inflatie en de werkloosheid onze grootste kwalen zijn en vervolgens de inkomstennivellering voorop stellen bij het dekkingsplan.

Het dekkingsplan heeft in brede kringen verontrusting gewekt. De inflatiecorrectie gaat niet door. Men durft het niet zo te stellen, maar in feite is dat een regelrechte verhoging van de tarieven van de loon- en inkomstenbelasting. Ook de laagste inkomens moeten meer betalen, dan indien de tarieven niet werden verhoogd. Dat is wat anders dan de met een demagogisch trucje vervaardigde cijferopstelling van het ministerie van financiën, die ons wil doen geloven, dat de laagste inkomens niet de dupe zouden worden van de belastingverhoging.

De verdubbeling (voor sommigen nog méér) van de huurwaarde van de eigen woning treft in het bijzonder de midden- en laaginkomen groepen. Zij worden ook getroffen door de verhoging van het percentage voor het privé-gebruik van een zakenauto van 15 tot 20 procent. De verhoging van de vermogensbelasting treft in het bijzonder de ondernemers, die hun bedrijf slechts kunnen uitoefenen met een behoorlijk eigen vermogen, veelal opgebouwd door grote spaarzaamheid. De verhoging van de successierechten in de zijlijn pakt de samenlevende broers en zusters en de duurzame relaties zonder huwelijksband.

Al met al een socialistisch beleid, dat om krachtige bestrijding vanuit onze liberale beginselen vraagt. Het kabinet-Den Uyl kan daarop rekenen, zoals elders in dit blad collega Van Aardenne uiteenzet.

Partijraad vergadert

Morgen, zaterdag 29 september, komt de Partijraad van de VVD in openbare vergadering bijeen, om 14.00 uur in de Blauwe Zaal van café-restaurant Esplanade te Utrecht. Het enige agenda-punt is de bespreking van de politieke toestand.

brak los, mede door de aansporing van Wiegel diezelfde avond via de televisie.

Een volle week is het kort maar goed gezegd een gekkenhuis geweest in het Thorbeckehuis, van 's morgens vroeg tot 's avonds twaalf uur. En nog is het eind niet in zicht. Woensdagochtend 26 september stonden bijna 59.000 leden genoteerd.

Reden tot grote vreugde, uiteraard. Maar deze turbulente gang van zaken heeft het algemeen secretariaat verrast. Men geeft — terecht natuurlijk — de hoogste voorrang aan het administratief verwerken van de nieuwe leden, zodat zij zo spoedig mogelijk een bevestiging van hun lidmaatschap en een welkomstbrief van mevrouw Van Someren zullen ontvangen. Dat heeft helaas onvermijdelijk ernstige vertraging tot gevolg in het afhandelen van de andere correspondentie. Vandaar die noodkreet. Wie op antwoord ergens op wacht: even geduld, er wordt met man en macht hard gewerkt!

Kool en konijn

In de Troonrede staat dat „een beleid, gericht op welzijn en op een actieve deelneming aan het maatschappelijk leven, vernieuwing van onze onderwijsvoorzieningen vereist”.

De ontwerpbegroting-1974 voor Onderwijs geeft f 12 miljard aan om te besteden, waaronder bedragen voor de verlaging van de leerlingenschaal in het kleuter- en basisonderwijs.

Kijk, zulke dingen spreken ons aan. Liberalen zien in onderwijs het middel bij uitstek, een breekijzer, om de individuele ontplooiing van de mens op gang te brengen. Wat in de Troonrede voorgestaan wordt t.a.v. het onderwijs, maakt ons nieuwsgierig naar de uitgangspunten van de minister voor dat onderwijsbeleid.

De memorie van toelichting geeft een eerste gedachtenbepaling, die er niet om liegt. Wat is namelijk het geval? De minister ziet onderwijsvernieuwing en het daarop gerichte onderwijsbeleid als belangrijke elementen met betrekking tot de maatschappelijke veranderingen en derhalve bij uitstek als politieke opgaven. De minister schrijft: „uitgangspunten voor onderwijsbeleid dienen dan ook uitdrukking te zijn van de veranderingen, die men in de samenleving noodzakelijk acht.”

Dat zijn stellingen met ingrijpende consequenties. Er worden verbanden gelegd, zoals: „bijzonder moeilijk om het onderwijs te veranderen zonder tegelijkertijd de inkomensverdeling en de arbeidsmachtsverhoudingen te veranderen.”

Het komt erop neer dat niet de ontplooiing van het individu of van de mens centraal staat, maar het scheppen van het kader voor een wenselijk geachte verandering van de maatschappij. Een stelling, die in flagrante strijd is met de liberale gedachte over onderwijsbeleid.

Liberalen zien onderwijs als een middel om mensen gelijke kansen te geven, iets bij te dragen tot de ontwikkeling van de maatschappij.

Deze regering gaat uit van haar maatschappijbeeld van gelijke mensen en wil het onderwijs gebruiken om hen gelijk te maken.

Voor liberalen geldt dat het kind centraal dient te staan in het onderwijsproces en niet de maatschappij waarnaar gestreefd wordt.

Maar... konijn dat kool eet wordt geen kool, het verandert kool in konijn. Een socialist die het ministerie van onderwijs beheert verandert onderwijs in socialisme.

NEELIE SMIT-KROES

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 3 oktober 1973, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

Pleidooi voor vogelhospitaal

De Amsterdamse VVD-gemeenteraadsleden, mej. H. Pleij, P. Roemer en R. Groothoff hebben er bij het college van b. en w. van de hoofdstad op aandrongen alle medewerking te verlenen — ook financieel — aan de stichting van een vogelhospitaal in Amsterdam. Verder vraagt het drietal de gemeente juiste voorlichting aan het publiek naar aanleiding van de massale vogelsterfte — speciaal van eenden — in de Amsterdamse binnenwateren, de instelling van een commissie van gemeentelijke instanties en deskundigen die deze voorlichting verzorgt en de oprichting van een centrum met speciaal telefoonnummer dat moet zorgen voor de coördinatie bij het ophalen en vernietigen van de kadavers.

Het grote aantal sterfgevallen van eenden in Amsterdam wordt veroorzaakt door een bacteriesoort die clostridium botulinum heet. De bacterie gedijt in verontreinigd water en scheidt een stof af die botuline heet. Die tast de zenuwen aan der vogels die hun voedsel uit het water moeten halen. Zijn eenmaal de ademhalingsorganen van de dieren aangetast, dan treedt doorgaans de dood in. Het vogelrampenfonds en particulieren doen wat zij kunnen om de sterfte zoveel mogelijk te beperken. Het D'66-raadslid mr. E. van Antwerpen had in schriftelijke vragen op deze situatie gewezen en vooral de bedreiging voor de gezondheid van de mens die hiervan uitgaat, onderstreept. De VVD-fractie is door particulieren benaderd om bij de gemeente op spoed in deze zaak aan te dringen, omdat de vragen van de D'66'er nog steeds niet waren beantwoord.

In verschillende persberichten is het publiek indertijd dringend verzocht mee te werken dode eenden eventueel te begraven of in een gesloten zak aan de vuilnisophaaldienst mee te geven. Het Rijksinstituut voor visserij-onderzoek in IJmuiden heeft met klem gewaar-

schuwd tegen een te lichtvaardig oordeel wat betreft het besmettingsgevaar voor de mens. Het aanraken van de kadavers is niet aan te bevelen. Bovendien blijft het besmettingsgevaar nog lang aanwezig in wateren waar het eenmaal is opgetreden. Blijven de kadavers daar achter, dan wordt ook zwemmen in de

binnenwateren riskant.

Artis is momenteel het enige opvangcentrum voor verdwaalde vogels. Zieke vogels neemt Artis niet op in verband met besmettingsgevaar. Van daar dat er door de drie VVD'ers op de stichting van een vogelhospitaal wordt aangedrongen.

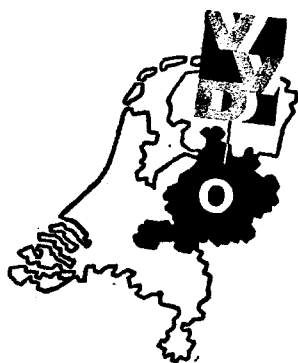
Nieuwe afdeling Ter Aar

Op 21 september werd in Ter Aar een nieuwe VVD-afdeling opgericht, welke op het ogenblik ongeveer 35 leden telt. Het voorlopige bestuur bestaat uit de heren H. B. L. A. Ruygrok (voorz.), F. L. M. Boexe (secr. — Sluispad 8) en N. H. M. van Smoorenburg (penningm.).

Bestuursmutaties

Cothen — Het bestuur van de afdeling start in de volgende voorlopige samenstelling: voorzitter A. H. Runne, secretaris A. van der Lek en penningmeester N. Hovinga.

Leidschendam — De afdeling Leidschendam houdt maandag 1 oktober een algemene ledenvergadering. Plaats: Damlaan 36. Aanvang 20.00 uur. Ter vergadering moet worden vastgesteld dat de VVD Leidschendam met een eigen lijst de gemeenteraadsverkiezingen ingaat. Verder staat de heer F. Th. H. Dubois kandidaat voor een plaats in het bestuur. Wordt hij gekozen, dan zal hij de secretaris opvolgen.

VVD-sociëteit Velp

Velp — Met ingang van 2 oktober houdt de afdeling Velp-Rozendaal sociëteitsbijeenkomsten op elke eerste dinsdag van de maand. Plaats: café Olde Dubbelink naast het postkantoor (16.30—18.30 uur).

Nieuwe afdeling Veghel

Op 11 september werd vanuit de afdeling Uden een zelfstandige VVD-afdeling Veghel opgericht. De nieuwe afdeling telt ongeveer 60 leden. Het bestuur bestaat voorlopig uit de heren J. Barten (voorz.) en P. C. M. v. d. Velden (secr. — Minister Aalbersstraat 4 te Veghel) en mevrouw D. Marinus-Vrijhof (penningm.).

Na de forse groei van het ledenaantal in Veghel en de succesvolle oprichting van de afdeling, beschouwt het bestuur het als zijn eerste taak een navenant succes te bereiken bij de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Aankondigingen

1 OKTOBER

Drs. Th. H. Joekes (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de liberale borrel van de afdeling Zwolle. 18.00 uur.

1 OKTOBER

Mr. dr. C. Berkhouwer (voorzitter Europees parlement en lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling **Schaesberg** en omgeving (afdeling ENSA). Restaurant „De Molt”. Moltweg 82 te Schaesberg.

2 OKTOBER

A. Ploeg (lid der Tweede Kamer) spreekt voor het politiek café te **Arnhem**. 17.30—19.30 uur.

8 OKTOBER

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Wageningen** over actuele politiek. 20.00 uur, de Korenbeurs.

8 OKTOBER

Drs. G. M. V. van Aardenne (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Velp-Rozendaal** over de Rijksbegroting 1974. 20.00 uur in „De Gildenbroeders”, Wilhelminastraat te Velp.

15 OKTOBER

A. Ploeg (lid der Tweede Kamer) spreekt op een openbare vergadering van de afdeling **Zevenaar**. 20.00 uur, „Ons Huis”, dr. Honingstraat. 3.

Bestuursmutaties

Oldenzaal — Het bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: P. J. Roos, N. Beetslaan 25, Oldenzaal voor-

zitter, J. P. Soolsma, dr. De Bruijnstraat 57, Oldenzaal, secretaris, mevrouw E. A. Vogelaar-Hansen, penningmeesteresse en S. de Loor en H. Wooldrik, leden.

Borne — Het bestuur van de 3 september opgerichte afdeling is als volgt samengesteld: ir. P. A. Crol, voorzitter, H. A. A. v.d. Berg vice-voorzitter, mevrouw E. R. M. Boerema-v.d. Hoeve, secretaris en P. Mulder, penningmeester. Het secretariaat is gevestigd: Stationsstraat 40, Borne. Tel. 05409 - 1353.

Renkum — In deze afdeling zijn een nieuwe voorzitter en een nieuwe secretaris gekozen. Voorzitter is mevrouw I. Jansen-Bosma, Beethovenlaan 225 te Doorwerth. Secretaris is drs. P. C. v.d. Noort van der Molen, Allee 153 te Doorwerth (tel. 08307 — 4563).

In memoriam F. J. Melzer

Op 27 augustus 1973 overleed onze vriend Frans Melzer, nog slechts 57 jaar oud. Hij was lid van het eerste uur van de afdeling Breda en wegens zijn enorme verdiensten erevoorzitter van deze afdeling. Als lid van het hoofdbestuur vertegenwoordigde hij vele jaren het zuiden in het landelijk partijbestuur.

Een grote rol heeft hij gespeeld als volksvertegenwoordiger in de gemeenteraad van Breda; uiteindelijk bekroonde het wethouderschap van die stad zijn carrière, maar helaas zette toen reeds de vermindering van zijn fysieke krachten in.

Voor allen die hem kenden is hij bekend geweest als een strijder. Zijn stuwkracht en inzet in tal van verenigingsverbanden voor onderwijs, voor gezinsplanning, op het gebied van de sport en natuurlijk van de politiek was groot. Het wekken van belangstelling op poli-

तिक gebied in het algemeen en voor de liberale beginselen die hij zo toegedaan was, vergden moed en doorzettingsvermogen in een tijdsperiode, waarin een dergelijke voorkeur bezuiden de grote rivieren nog met verwondering, zo niet met afkeuring gezien werd. Frans Melzer beschikte over die moed, dat doorzettingsvermogen en die zin voor onafhankelijkheid.

De V.V.D. verliest in Frans Melzer een van haar pioniers.

Aankondigingen

1 OKTOBER

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Oosterhout** over de miljoenennota. 20.30 uur (huishoudelijk gedeelte 19.45 uur), De Warande, Bredaseweg 123.

4 OKTOBER

Mr. H. E. Koning (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Goes** over Belastingpolitiek van het kabinet-Den Uyl. 20.00 uur, De Prins van Oranje, Goes.

12 OKTOBER

Mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello (lid der Tweede Kamer) spreekt op de liberale borrel van de afdeling **Breda**. 17.30 uur.

15 OKTOBER

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling **Axel**.

16 OKTOBER

Mr. A. Geurtsen (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Eindhoven**, over „zelfstandigen en de begroting 1974”. 20.15 uur, hotel Riche, Valkenswaard.

22 OKTOBER

L. M. de Beer (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling **Eindhoven** over Woningbouwbeleid. 20.15 uur, café De Gouden Leeuw, Heeze.

Bestuursmutaties

Heerlen — Het eerste bestuur van de afdeling gaat in de volgende samenstelling werken: mr. J. C. C. de Pree, voorzitter, J. H. B. v.d. Burg, vice-voorzitter, mevrouw drs. F. Munting-Van der Hoog, secretaris (Jos Habetsstraat 10, Heerlen) A. D. F. M. de Waal, penningmeester, mevrouw E. P. Keijman-Van Reijn, vertegenwoordigster van de organisatie Vrouwen in de VVD, Limburg, E. R. T. A. Luyten en G. J. J. Vlek.

BURO VANDERLINDEN

voor bemiddeling bij aan- & verkoop van onroerende goederen.

UTRECHT,
Lessinglaan 89
030 - 93 15 58.

Afscheid van Abspoel

door
PH. C. LA CHAPELLE

Op 1 oktober trekt de heer A. W. Abspoel, politiek redacteur van Vrijheid en Democratie, zich uit de redactie terug. In verband met zijn leeftijd heeft hij de wens daartoe te kennen gegeven. Een wens die wij zullen moeten respecteren, hoe moeilijk het ook zal zijn te voorzien in de leemte, die hij achterlaat.

In het op deze pagina afgedrukte artikel kijkt de heer Abspoel terug op de ruim veertig jaar, gedurende welke hij als liberaal journalist werkzaam was. Namens de partij brengt onze voorzitter, mevrouw Van Someren-Downer, hem dank voor de duizenden (!) artikelen, die hij in Vrijheid en Democratie schreef. Als hoofdredacteur van ons blad wil ik niet nalaten daar een persoonlijk woord aan toe te voegen.

Toen Abspoel in 1933 toetrad tot de redactie van Het Liberale Weekblad kwam ik ter wereld. Toen ik in 1956 als leerling-journalist bij het Algemeen Handelsblad met hem kennis maakte, was hij al tien jaar parlementair redacteur. En toen ik nu bijna zeven jaar geleden het hoofdredacteurschap van Vrijheid en Democratie op mij nam was hij al een oud-gediende in de VVD en ik slechts een nieuwbakken lid.

Ondanks het grote verschil in leeftijd en ervaring heb ik van Abspoel steeds de meest loyale en prettige samenwerking ondervonden. Zijn in de journalistiek haast legendarische kennis van parlementaire zaken is mij tot grote steun geweest. Het vak heeft hem geleerd niet te schrikken van onverwachte politieke gebeurtenissen en hij wist altijd een methode te vinden om die in het juiste journalistieke vat te gieten — wat vooral bij een periodiek niet gemakkelijk is, omdat er nu eenmaal altijd minstens enkele dagen ver-

lopen tussen het tijdstip van schrijven en het moment waarop het blad bij de lezer thuis komt.

Natuurlijk ligt zijn grote verdienste niet in de eerste plaats aan zijn journalistiek-technische aanpak, maar in de kwaliteit van zijn artikelen. Vriend en tegenstander heeft hij altijd geïmponeerd door zijn nauwgezetheid, integriteit en correctheid. Maar afgezien daarvan heb ik de grootste bewondering voor de wijze waarop hij — soms op de meest onmogelijke tijdstippen — ondanks zijn leeftijd altijd klaar stond als een beroep op hem werd gedaan. Als bijvoorbeeld na verkiezingen (altijd op woensdag, terwijl ons blad donderdagochtend ter post bezorgd moet worden) iedereen vermoedde de knop van zijn televisietoestel omdraaide en in bed stapte, greep Abspoel naar de pen en belde, ver na het middernachtelijk uur, een commentaar door. Altijd goed gedocumenteerd, weldoordacht en helder geformuleerd. Hij is een meester — nog steeds — in het moeilijke vak van persklaar schrijven. Onder alle omstandigheden heb ik altijd op hem mogen rekenen.

Ik maak van die meer interne zaken graag melding, omdat zij zoveel hebben bijgedragen tot de regelmatige verschijning van ons blad en ongetwijfeld ook van de liberale partijbladen voordien. Abspoel heeft zich daarvoor altijd vanzelfsprekend ingezet: zijn plichtsbeseft werd hem ingegeven door zijn idealen, door zijn liefde voor de liberale partij en door een ingeboren begrip voor de eisen die de actualiteit stelt. En natuurlijk door zijn geaardheid, die hem eenvoudig niet toestaat half werk te leveren.

Het doet mij veel genoegen dat Abspoel bereid is incidenteel medewerking aan ons blad te blijven verlenen. Maar zijn hoofdtaak zal door anderen moeten worden overgenomen en dat zal niet eenvoudig zijn.

Politiek was mijn hobby

door A. W. ABSPOEL

In januari 1933 werd in Amsterdam Het Liberale Weekblad opgericht. David Kouwenaar, toen Amsterdams correspondent van de NRC, een man van gezag in de journalistiek, die vele jaren voorzitter is geweest van de Vereniging De Amsterdamse Pers, mijn goede vriend Ben Gobits en ik vormden de eerste redactie. Sedertdien ben ik veertig jaar lang, met een korte onderbreking slechts in 1946/47 als lid van de redactie of als hoofdredacteur aan het partij-orgaan van de opvolgende liberale partijen (Vrijheidsbond, Liberale Staatspartij, Partij van de Vrijheid en Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) verbonden geweest.

Van nog langer geleden dateren mijn eerste contacten met de liberale partijorganisatie. Omstreeks 1924 trad ik als jongeman tot de toenmalige Club van Jongeren in de Vrijheidsbond te Amsterdam toe. Ik werd daar al spoedig secretaris en later voorzitter. En toen, in november 1930, G. A. de Ridder als secretaris van de officiële partij-afdeling aftrad wegens diens benoeming tot voorganger van de Nederlandse Protestantenvond in Beilen, werd ik tot zijn opvolger gekozen.

Dat secretariaat van de toen grootste partij-afdeling, dat ik van 1930 tot 1946 heb vervuld, tezamen met het redactielidmaatschap van Het Liberale Weekblad (wegens zijn succes in Amsterdam al vrij spoedig door de partij als landelijk orgaan overgenomen), heeft heel wat tijd in beslag genomen. Ook al beschikten we over een goed Amsterdams bureau, onder de energieke leiding van de in vele opzichten unieke bureauchef S. S. Citroen.

Vooraf de laatste jaren vóór het uitbreken van de tweede wereldoorlog waren moeilijke jaren voor het liberalisme. Ik schreef het al in mijn bijdrage voor het onlangs verschenen boek over professor Telders: Het politieke klimaat van die jaren was wel bijzonder ongeschikt voor het gedijen van beginselen die stoelden op de eerbied voor de menselijke persoonlijkheid en bevordering van de vrijheidsgedachte. Extremistische stromingen van links en van rechts (de NSB) kregen, direct of indirect, op veler geesten vat. Anderen weken, als reactie hierop, uit naar partijen (Colijn) welke beginselen meer „vastheid” leken te bieden in een wereld, waarin krachten werden losgeslagen die ten slotte zouden leiden tot de tweede wereldoorlog en tot de meest onvoorstelbare misdaden, jegens de mensheid gepleegd.

Er werd mij in die dagen nogal eens gevraagd: „Wat zoek je toch in die liberale partij, die geen enkele toekomst meer heeft?” Dat was een grote misvatting. Ik zocht namelijk niets. Ik vond het alleen, gezien mijn hobby's: de politiek, de politieke journalistiek (die later ook mijn vak zou worden) en de parlementaire geschiedenis, heerlijk mijn — zij het bescheiden — aandeel te leveren in de strijd van het georganiseerde liberalisme, waar ik mij zowel van huis uit als uit eigen overtuiging zo volkomen thuis voelde.

Aan hen, die in die moeilijke laatste vooroorlogse jaren de liberale partij trouw zijn gebleven en die trouw, geïnspireerd mede door een man als profes-

A. W. Abspoel en zijn vrouw in 1967, nadat Kamervoorzitter mr. Van Thiel hem zijn koninklijke onderscheiding had uitgereikt.

Hartelijk dank

Op 1 oktober is het dan zover: de heer Abspoel gaat weg als vast redactielid van Vrijheid en Democratie. Wie hem sinds de oprichting van de partij heeft meegemaakt, zal er maar met moeite aan kunnen wennen dat hij niet meer iedere twee weken zijn licht laat schijnen over de politieke roerzelen van deze tijd.

Iedere journalist heeft zijn eigen manier van beschouwen, zijn eigen schrijffrant. Wat bij Abspoel steeds domineerde waren zijn bezonkenheid en mildheid. Hij gebruikt geen zware superlatieven, hij maakt zich niet schuldig aan denigrerende opmerkingen, zelfs niet wanneer hij uiting geeft aan zijn verontwaardiging over de daden van onze politieke tegenstanders.

Deze iusterst rationele tijd heeft naast verschillende voordelen — zakelijke benadering en kritische instelling — het nadeel dat diep menselijke waarden als zijnde van minder belang onderbelicht worden: liefde voor de groep, trouw aan die groep worden minder als deugden genoemd dan vroeger. De intellectuele, soms quasi-intellectuele, kritische instelling is populairder, dwingt sneller gezag af dan die eigen-

schappen die altijd fundamenteel zullen blijven en die zeer wezenlijk zijn voor de samenhang van een groep, in dit geval van een politieke partij.

Deze op zichzelf zeker boeiende tijd dreigt daardoor wel eens iets onmenselijks te krijgen. De artikelen van Abspoel waren door deze tijdgeest niet besmet. Hij heeft bovendien niet alleen de gulden standaard der liberale journalistiek hooggehouden, hij heeft ook door zijn artikelen aan ieder die dat wilde een geweldig brok informatie gegeven. Wanneer iemand mij vroeg wat er nu buiten de kadercursussen aan permanente kadertraining te vinden was, dan raadde ik hem of haar altijd aan om enerzijds de ons niet goed gezinde pers te lezen en anderzijds de artikelen van Abspoel. Men had dan meteen het antwoord op de meeste aantijgingen. Ik schaam me er helemaal niet voor om, evenals ik dat op onze jaarvergadering in Assen deed, te verklaren dat ik aan de heer Abspoel heel veel te danken heb.

Namens ons allen hartelijk dank en nog vele gezonde jaren in ons midden!

HAYA VAN SOMEREN

Eisen voor een goed raadslid

Het aantal gekozen leden van gemeenteraden en provinciale staten dat in de nu nog lopende zittingsperiode tussentijds heeft bedankt, heeft — ook bij de VVD onrustbarende vormen aangenomen. Deze ontwikkeling is noch bevorderlijk voor de continuïteit in de fracties, noch voor het beeld van de fracties naar buiten. De eis mag daarom worden gesteld dat kandidaten in het algemeen gedurende de hele zittingsperiode beschikbaar zijn en — eenmaal gekozen — hun zetels blijven vervullen, behalve natuurlijk bij verhuizingen e.d.

Dit is een van de punten die te lezen zijn in een interimrapport dat de discussiegroep inzake het staten- en raadslidmaatschap van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD heeft uitgebracht. Tijdens het congres van de vereniging op 10 en 11 november 1972 is uitvoerig aandacht besteed aan de problematiek van het staten- en raadslidmaatschap in de tegenwoordige tijd. Algemeen gaven de leden de wens te kennen dat er een studie zou worden gewijd aan dit onderwerp, vooral met het oog op de naderende staten- en raadsverkiezingen. Het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden heeft daarom drie discussiegroepen ingesteld onder voorzitterschap van resp. mevrouw A. A. Kingma-Voorthuysen uit Den Helder en de heren A. A. Rijstebil te Sint Philipsland en ir. H. W. F. C. Donkersloot te Lochem, die het interim-rapport heeft samengesteld.

Het grote aantal staten- en raadsleden dat voor het einde van zijn zittingsperiode bedankt, voert het rapport terug op het feit dat degenen die hun kandidatuur stellen, niet van tevoren de consequenties voldoende onder ogen hebben gezien. Met name wordt de hoeveelheid tijd die met het bestuurlijke werk is gemeoid, veelal erg onderschat. Naast de vergaderingen van raad en staten, moet de gekozen voldoende tijd beschikbaar hebben voor vergaderingen in commissies en fracties, het raadplegen en bestuderen van stukken, alsmede — zoals dat wordt genoemd — voor oriëntatie te velde. Voorts ziet een aantal raadsleden zijn taak belangrijk verzuurd door benoeming als lid van een gewest- of agglomeratieraad.

De gekozen vertegenwoordigers in de lagere openbare lichamen verrichten in

Nederland hun taak vanuit een amateurstatus (uitgezonderd een aantal dagelijkse bestuurscolleges). Dit houdt in dat — tenzij een regeling met de werkgever kan worden getroffen — het vertegenwoordigende werk volledig in de vrije tijd moet worden verricht. Bij de aanvaarding van een kandidatuur moet men zich dan ook realiseren dat liefhebberijen ernstig in het gedrang zullen komen en dat voorts een aanslag wordt gedaan op het gezinsleven. Dit vereist een grote dosis geestdrift voor het openbare werk en maakt het gewenst dat een kandidatuur wordt aanvaard na overleg met het gezin.

Polarisatie

Helaas moet worden geconstateerd dat de polarisatie ook in staten- en raadszaal steeds meer ingang vindt, aldus het interim-rapport. Dit heeft tot gevolg dat de gekozen voor de VVD erop bedacht moet zijn dat hij in tal van gevallen betrokken raakt in een politiek debat, terwijl hij zelf aan zakelijke belangenafweging de voorkeur zou hebben gegeven. Een zekere vaardigheid om zo'n debat te voeren, kan dan ook niet worden gemist. Aan de andere kant is het van belang te beschikken over een goed gevoed gevoel voor samenwerking, ook met politiek andersdenkenden. Dat kan worden gebruikt om elke gelegenheid te benutten om de sfeer in het bestuurscollege te verbeteren.

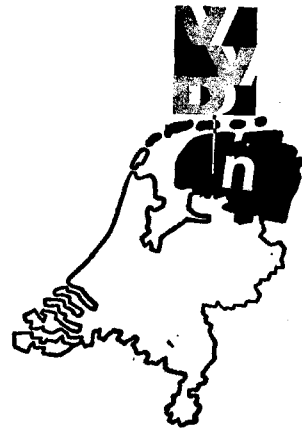
Het rapport vindt het wenselijk dat bij een fractie van enige omvang een zekere mate van spreiding wordt nagestreefd. In de eerste plaats valt hierbij te denken aan een regionale differentiatie van de kandidaten en een spreiding naar vakgebied of specialisme in het belang van een doelmatige taakverdeling. Ook aan de maatschappelijke herkomst van de kandidaten kan dit verband betekenis worden toegekend, terwijl voorts een zekere spreiding naar leeftijd en geslacht wenselijk is. Als aspect die van belang zijn bij de werving en selectie van kandidaten worden genoemd:

- Een goede samenwerking tussen bestuur en zittende fractie. Het advies voor de samenstelling van de kandidatenlijst moet tot stand komen in goed overleg tussen deze beide.

- Om een goed inzicht in de kandidaten te krijgen en een juiste selectie te bevorderen, moet van elke kandidaat een korte levensloop worden overgelegd.

- Inrichting van de kandidatenlijst en plaatsing op de kandidatenlijst kunnen niet los worden gezien van electorale overwegingen.

- Een goede werving en selectie van kandidaten moet geruime tijd vóór de eigenlijke kandidaatstelling beginnen.

Aankondigingen

28 SEPTEMBER

Drs. D. J. D. Dees (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de J.O.V.D.-afdeling Fivelingo. Appingedam.

1 OKTOBER

Mevrouw mr. E. Veder-Smit (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de afdeling Ooststellingwerf over de politieke toestand, 20.00 uur, hotel De Gouden Klok, Oosterwolde.

4 OKTOBER

A. Ploeg (lid der Tweede Kamer) spreekt voor de J.O.V.D.-afdeling Assen, 20.00 uur, hotel Overcingel.

Afdeling Veendam

Veendam — Op dinsdag 9 oktober belegt de afdeling Veendam-Willevank een ledenvergadering in hotel Veenlust te Veendam. Aanvang 20.00 uur.

Resolutie inkomens- politiek

Op 24 november zal in **Het Turfschip te Breda** een buitengewone algemene vergadering van de VVD worden gehouden ter bespreking van de in ons vorige blad gepubliceerde stellingen naar aanleiding van het Liberaal Manifest. Zoals is aangekondigd wil het hoofdbestuur deze gelegenheid aangrijpen om de partij een ontwerp-resolutie voor te leggen, gebaseerd op het rapport van de Tweede Kamerfractie over inkomens- en vermogensverhoudingen. Deze „nota betreffende de inkomenspolitiek” is tegen betaling van f 2,- (postrekening 67880 t.n.v. secretaris VVD, Den Haag) verkrijgbaar. Een samenvatting ervan werd gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* van 25 mei j.l.

De ontwerp-resolutie is (in tegenstelling tot de stellingen n.a.v. het Liberaal Manifest) voor amendering vatbaar. Tot amendering zijn bevoegd de ledenvergaderingen van de afdelingen en de centrale-vergaderingen van de kamercentrales. De door dergelijke vergaderingen voorgestelde amendementen dienen op uiterlijk 29 oktober a.s. in het bezit te zijn van het Algemeen Secretariaat, Koningsinnegracht 57, Den Haag. Publikatie vindt plaats in *Vrijheid en Democratie* van 9 november a.s. Het hoofdbestuur zal zo nodig amendementen, die materieel dezelfde inhoud hebben doch redactioneel van elkaar verschillen, samenvoegen.

De tekst van de ontwerp-resolutie luidt:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, gezien de „Nota betreffende de inkomenspolitiek” opgesteld door een commissie uit de Tweede Kamerfractie,

a. van oordeel dat een in beginsel vrije maatschappij, waarin ook op economisch gebied vrije ontplooiing mogelijk is — voor zover daardoor vrijheden van anderen niet in het gedrang komen — het beste sociaal-economisch stelsel vormt;

b. voorts van oordeel dat de gelijkwaardigheid van de mens meebrengt dat alle functies in de samenleving voor

ieder vrij toegankelijk moeten zijn en de individuele prestaties daarbij erkenning en beloning moeten vinden;

c. voorts van oordeel dat de sociale rechtvaardigheid vereist dat inkomensgaranties worden geboden in omstandigheden waarin men zelf niet of onvoldoende in staat is zich een inkomen te verschaffen;

d. voorts van oordeel dat persoonlijke bezitsvorming positief moet worden gewaardeerd;

e. constaterende dat de ontwikkeling van inkomens- en vermogensverhoudingen in ons maatschappelijk bestel een gedurende vermindering van verschillen te zien geeft;

f. overwegende dat met een beleid, gericht op vooruitgang in welvaart en welzijn voor de gehele bevolking, waarbij aan de zwakste groepen extra aandacht moet worden besteed, voor de samenleving het beste resultaat wordt bereikt.

g. voorts overwegende dat het niet verantwoord is verdere nivellerende maatregelen te treffen zonder dat een voorafgaande grondige studie van de feitelijke verhoudingen terzake van besteedbaar inkomen en van de gevolgen van dergelijke maatregelen nationaal zowel als internationaal de noodzaak daartoe aantoon;

h. overwegende ten slotte dat er voor de overheid geen rechtsgrond is om normen vast te stellen voor particuliere inkomens;

spreekt zich uit voor:

1. een actief werkgelegenheidsbeleid;

2. vergroting van onderwijs- en opleidingsmogelijkheden, waardoor gelijke kansen tot stand komen en monopolieposities worden tegengegaan;

3. bezitsvormende maatregelen, zoals bevordering van eigen woningbezit, individuele oudedagsvoorzieningen en het spaarloon;

4. bestrijding van de inflatie, die de evenwichtige economische groei, die ten

Hoofdbestuur is niet voor 'vierde wezen'

Door een speling van het lot heeft men in ons vorige nummer kunnen lezen, dat het hoofdbestuur van de VVD voorstelt de partij zich te laten uitspreken voor „een vierde wezen” wat dat dan ook mag zijn.

In de op pagina 7 van dat nummer afgedrukte stellingen over bestuurlijke organisatie, naar aanleiding van het Liberaal Manifest, is namelijk een regel uitgevallen. Met excuses voor het gebeurde herhalen wij hieronder deze stellingen:

1. De totstandkoming van een vierde bestuurslaag dient te worden afgewezen;
2. De bestuurlijke indeling in ons land moet beperkt blijven tot een lokale, regionale en een nationale bestuurslaag.
3. Voor het goed functioneren van de tweede bestuurslaag is een herindeling van de bestaande provincies noodzakelijk.
4. Over deze drie bestuurslagen moet het totale takenpakket van de overheid worden herverdeeld.

gunste werkt van allen, in gevaar brengt en verstrend werkt op de inkomensverhoudingen.

VVD komt met tegen begroting

door drs. G. M. V. van Aardenne, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer

In het nummer van Vrijheid en Democratie van 20 juli sprak ik de verwachting uit dat het kabinet met de miljoenennota zou laten zien dat het doorgaat op de slechte weg van omhoog brengen van de overheidsuitgaven en in de tang nemen van de middengroepen. Het is helaas uitgekomen.

De staatsuitgaven stijgen van '73 op '74 met liefst acht miljard gulden, of bijna 20 procent. Nu zit daarvan een 40 procent salarisstijging van de rijksambtenaren — tegenover deze groten-deels inflatoire post staat ook een hogere opbrengst van belastingen in gulden (die dan minder waard zijn dan vorig jaar) — maar er blijft een z.g. relevante stijging over van 9,8 procent. En die moet dan uit de belastingen worden gedeckt. Ook vorige jaren was er zo'n stijging, van ruim 8 procent, maar het kabinet-Biesheuvel trachtte steeds op een lager niveau te komen. Zo niet het kabinet-Den Uyl; dat zou eigenlijk nog wel hoger willen dan het record van 9,8 procent.

Zoals gezegd, de belastingen moeten dus omhoog. Overigens begint het kabinet eerst met het begrotingstekort te laten groeien. Dat kan misschien, maar het kan maar één keer. Volgend jaar is die ruimte er niet meer en dan ontstaat óf een groot gat (van Duisenberg, deze keer) óf de belastingen gaan nóg meer omhoog.

Drs. N. J. Ginjaar vierde vrouw in VVD-fractie

Nummer 24 van de westelijke kandidatenlijst van de VVD is tot lid van de Tweede Kamer benoemd. Mevrouw drs. Nel Ginjaar-Maas (42) heeft daarmee oud-staatssecretaris Rietkerk, die directeur bij het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) is geworden, opgevolgd.

Drs. Ginjaar is de vierde vrouw in de Tweede-Kamerfractie. Hierdoor is de VVD-traditie om verhoudingsgewijs het grootste aantal vrouwelijke Kamerleden te hebben, hersteld. Mevrouw Ginjaar: „Dat klopt precies met het aantal vrouwelijke leden van onze partij; andere partijen schieten tekort. Ik dacht dat de PvdA bijzonder veel vrouwelijke leden telt”.

De oorzaak van het kleine aantal vrouwen in de Kamer, ziet ze niet zo zeer liggen bij de mannen, maar „gewoon omdat de geschikte vrouwen moeilijk te vinden zijn. Op zich vind ik dat nog veel meer vrouwen daadwerkelijk aan de politiek moeten gaan doen. Vooral de gemeentepolitiek lijkt mij bij uitstek geschikt voor vrouwen. De plaatselijke problemen, de regionale problemen, de omstandigheden vlak bij huis, zullen veel vrouwen aanspreken. Daar komt nog bij dat mannen meestal een volledige dagtaak hebben en niet meer in staat zullen zijn daarbij het raadswerk te verrichten”.

Lerares scheikunde

Nel Ginjaar had zelf wel graag eerder in de gemeentepolitiek willen gaan, maar dat was voor haar onmogelijk omdat zij als lerares scheikunde aan het gemeentelijke lyceum te Rijswijk gemeente-ambtenaar was. Dat is wettelijk „onverenigbaar” met het raadslidmaatschap. Maar in de landelijke politiek is zij wel actief gaan meedoen. Al bij de vorige verkiezingen stond zij kandidaat op de 25-ste plaats en zij was secretaris van de VVD-commissie voor Onderwijs.

„Al heel lang geleden”, zo zegt zij zelf, is zij in de politiek verwickeld geraakt. Zij en haar man woonden in een flat in Rijswijk en voelden zich diep ongelukkig met hun woonsituatie. Via een actiecomité over de Rijswijkse huisvesting kwam zij in contact met VVD-raadslid Krijnen, die haar ervan overtuigde dat het beter is lid te worden van de VVD als zij iets wilde bereiken met haar ideeën. Na een aantal jaren kwamen zij en haar man tot de conclusie dat zij weliswaar lid waren, maar dat dit vrij onvruchtbaar was omdat zij niet echt actief in de partij waren.

Niet onverkiesbaar

Toen mevr. Ginjaar bij de kandidaatsstelling op de 24-ste plaats van de lijst terecht kwam, had zij zelf niet zo het gevoel dat zij op een onverkiesbare plaats was gekomen. Toen zij dat twee dagen voor de verkiezingen aan een verslaggeefster, die een verhaal wilde maken

Nivellering

Behalve die kunstgreep om het begrotingstekort te doen stijgen, ook een flink aantal belastingverhogingen. De totale belastingdruk stijgt van 29,6 procent tot 30,22 procent van het nationale inkomen, en die 0,6 procent komt alleen al uit de loon- en inkomstenbelasting (de andere maatregelen houden elkaar zo ongeveer in evenwicht). Dat betekent een stijging van het reële te betalen bedrag aan loon- en inkomstenbelasting met ca. 5 procent. En ondanks fraaie en misleidende verhalen over draaipunten bij f 25.000 inkomen, betaalt daar iedereen aan mee. Ook de laagste inkomens, voor wie het kabinet steeds zegt op te komen. Waar is, dat men de midden- en hogere inkomens nog meer laat betalen.

Nivellering naar beneden is nu eenmaal het hoogste ideaal van dit kabinet van socialisten met confessionele franje. Nivellering via de cao's, nivellering via de belastingen. En dan zijn het juist de zwakste middeninkomens, die niet af kunnen wentelen, die de dupe zijn.

Voor ons is én de inflatoire werkende uitgavenverhoging (ondanks alle mooie woorden), én de nivellering, én het alleen in de directe belastingen zoeken van belastingverhogingen (dan belast men dus niet de consumptie, maar blijft er minder ruimte over om te sparen!) onaanvaardbaar.

Mevrouw drs. N. J. Ginjaar-Maas

over de actie „Vrouw kiest vrouw”, reageerde de journaliste: „Mevrouw, wees nou eens ernstig”. Wel, Nel Ginjaar was ernstig en heeft duidelijk gelijk gekregen.

Inmiddels is zij benoemd tot lid van twee vaste Kamercommissies: volksgezondheid en landbouw en visserij. Haar eerste keus was — zoals te verwachten was — de commissie voor onderwijs, maar die was reeds volledig door VVD'ers bezet. „Henk Vonhoff heeft al gezegd dat ik als buitenboord-motor ga meedoen aan onderwijs. Een soort adviserend lid word ik, vooral op het gebied van L.O., Havo en VWO.”

Op de vraag of zij zich wel thuis zal gaan voelen in de commissie voor landbouw en visserij, zegt zij zelf dat zij tegen dit lidmaatschap geen bezwaar heeft. Met name voelt zij zich aange trokken tot de problemen op het gebied van de landinrichting en de ruimtelijke ordening.

Zelfstandig

Als men had verwacht dat zij als doctorandus in de chemie wel graag in de commissie milieuhygiëne zou willen zitten, vergist men zich. „Dat had ik niet willen hebben omdat mijn man, mijn lieve man, daarin een autoriteit is en daar wil ik niet tegen aanleunen. Ik wil een zelfstandig mens wezen.”

Mevr. Ginjaars eerste parlementaire daad is: een reis van een parlementaire commissie naar Ierland. „Ik begrijp inmiddels dat het uitzonderlijk is dat je als je pas bent benoemd al op reis gaat, maar er was niemand meer van de fractie beschikbaar door de komende partijraad, de vergadering van de Liberale Internationale en de komende begrotingsdebatten. Vandaar.”

L. RHIJNSBURGER

Het vorige kabinet heeft — tot ons verdriet — ook wel belastingverhogingen moeten toepassen, maar die werden dan steeds zorgvuldig zodanig verdeeld dat ook de indirecte belastingen hun deel kregen en dat niet alles in één sector terecht kwam.

Ook nu staan wij op het standpunt dat een reële stijging van de belastingdruk van ca. 0,2 procent nodig zal zijn om de overheidstaken naar behoren te vervullen.

Alternatief

Dat betekent dat wij voor f 600 à f 700 miljoen compensatie moeten vinden. Onze kamerfractie is namelijk van mening dat het niet aangaat belastingverhogingen af te wijzen, zonder ook de dan nodige bezuinigingen aan te geven. Daar is de fractie nu druk mee bezig; ieder op zijn eigen terrein draagt bouwstenen aan voor de financiële specialisten om te komen tot een alternatief voor de door het kabinet ingediende, onjuiste en onrechtvaardige begroting.

Wij willen daarbij aantonen dat met een terughoudend uitgavenbeleid niet alleen de inflatiebestrijding is gediend, maar ook dat dan de verhoging van de loon- en inkomstenbelasting (die men netjes „niet doorgaan van de inflatiecorrectie” noemt, maar dat is een verhoging t.o.v. de wettelijk geldende norm, waarbij de reële belastingdruk gelijk moet blijven) althans voor een groot deel niet hoeft plaats te hebben. Datzelfde geldt voor het voorstel het eigen huis zwaarder te belasten (bezitsvorming en sparen zijn blijkbaar tegenwoordig taboe) en de vermogensbelasting op te voeren tot 0,8 procent. Het wil niet zeggen dat de andere belastingvoorstellen door ons zullen worden gesteund, maar daar moet bestudering van de ontwerpen ons leren welke verschuivingen eventueel mogelijk zijn. Wij kunnen nu al wel zeggen dat voor de zelfstandigenaftrek meer geld beschikbaar moet komen.

Andere ontvangsten

Tenslotte zijn daar dan nog de niet-belasting-ontvangsten, zoals bijv. de opbrengst van de selectieve investeringsheffing, welke nu wel in een heel vreemd daglicht komt te staan, nu de regering de investeringsaftrek, juist ook op gebouwen, laat herleven. Ook daar zullen wij compensatie voor zoeken.

In dat lijstje staat ook het statiegeld op auto's. Dat is een heffing ineens op de autobezitter, die het statiegeld bij elke nieuwe aankoop doorschuift. Ook komt op het lijstje voor de verhoging van de aardgasprijs, op zichzelf niet onredelijk gezien de koppeling aan de olieprijs, maar waarvan de heer Den Uyl aanneemt dat men daar ook mooi mee kan nivelleren, door diegenen die meer afnemen (omdat ze aardgas-cv hebben!) meer te verhogen dan de kleinverbruikers. Men zou toch wel van een „nivelleringscomplex” kunnen gaan spreken!

Op 2 oktober willen wij dit alternatief, onze „tegenbegroting” publiceren: minder uitgavenstijging, verschuivingen binnen het uitgaventotaal en een belastingbeleid dat niet aanhoort achter een urgentieprogramma van de vakcentrales, maar de lasten rechtvaardig verdeelt.

Mr. Van Riel in Kortrijk

Op 13 oktober spreekt mr. H. van Riel (voorzitter van de Eerste-Kamerfractie) voor het Liberaal Vlaams Verbond. Andere sprekers zijn: K. Poma, voorzitter L.V.V., Herman Vanderpoorten, minister van Justitie en volksvertegenwoordiger P.V.V. 15.00—19.00 uur, Kortrijk.

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHEMENDAM
TEL. 01761-5205
NA 18.00 UUR 01761-4115

Jaarlijkse algemene vergadering 1974

Ter voldoening aan artikel 16, lid 3 van de statuten deelt het hoofdbestuur mede dat de jaarlijkse algemene vergadering van de VVD in 1974 zal worden gehouden op vrijdag 22 en zaterdag 23 maart in de Jaarbeurs-Congreszaal van het Jaarbeurs-Congrescentrum, Jaarbeursplein te Utrecht.

De afdelingen en kamercentrales hebben het recht uiterlijk 15 november voorstellen, die op de algemene vergadering moeten worden behandeld, bij het hoofdbestuur in te dienen.

Kandidaatstelling h.b.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 24 van het huishoudelijk reglement deelt het algemeen secretariaat mede, dat in het jaar 1974 de volgende leden van het dagelijks bestuur en van het hoofdbestuur aan de beurt van aftreden zijn:

Van het dagelijks bestuur:

De voorzitter, mevrouw H. van Someren-Downer te Rotterdam;
F. Lauxstermann te Amsterdam, secretaris (voor de organisatie).

Van het hoofdbestuur:

Ir. T. Thalhammer te Valkenswaard; J. C. Nieland te Amersfoort; mevrouw drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh te Wassenaar; G. E. Ris te Schagen; mevrouw M. A. van den Boogert-Selhorst te Middelburg; drs. J. H. van Ulzen te

Leeuwarden; mevrouw J. P. Hansen-Van der Linden te Emmen.

Allen zijn terstond herkiesbaar.

Krachtens artikel 22 van het huishoudelijk reglement, dat bepaalt dat voor de verkiezing der leden van het dagelijks bestuur ook het hoofdbestuur kandidaten kan stellen, stelt het hoofdbestuur kandidaat voor het lidmaatschap van het dagelijks bestuur:

In de functie van voorzitter: mevrouw H. van Someren-Downer te Rotterdam (aftredend);

In de functie van secretaris: F. Lauxstermann te Amsterdam (aftredend).

De gestelde kandidaten hebben zich bereid verklaard deze kandidatuur te aanvaarden.

Ingevolge artikel 23 van het huishoudelijk reglement mogen in het hoofdbestuur niet meer dan vier leden der Staten-Generaal zitting hebben, waarvan niet meer dan twee leden in het dagelijks bestuur. In het hoofdbestuur heeft thans geen lid der Staten-Generaal zitting.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 24, lid 2, van het huishoudelijk reglement kunnen de kandidaten voor de vervulling van de hierboven genoemde vacatures vóór 31 december a.s. aan het algemeen secretariaat worden opgegeven. Een kandidaatstelling is slechts geldig, indien de kandidaat zich schriftelijk heeft bereid verklaard haar te

aanvaarden.

Bevoegd tot het stellen van kandidaten zijn:

a. ter vervulling van de openvallende plaatsen in het dagelijks bestuur:

de ledenvergaderingen van alle afdelingen; deze vergaderingen mogen voor elke te vervullen plaats één kandidaat opgeven;

b. ter vervulling van de openvallende plaatsen in het hoofdbestuur:

Ir. T. Thalhammer te Valkenswaard; de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring 's-Hertogenbosch;

J. C. Nieland te Amersfoort; de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring Arnhem;

Mevrouw drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh te Wassenaar;

de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring Leiden;

G. E. Ris te Schagen;

de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring Den Helder;

Mevrouw M. A. van den Boogert-Selhorst te Middelburg;

de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring Middelburg;

Drs. J. H. van Ulzen te Leeuwarden;

de ledenvergaderingen van de afdelingen in de Rijkskieskring Leeuwarden;

Mevrouw J. P. Hansen-Van der Linden te Emmen;

de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD.

Algemene bijeenkomst

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op vrijdag 19 en zaterdag 20 oktober 1973 zal de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” worden gehouden in het Congrescentrum „De Blije Werelt”, Westhofflaan 2 te Lunteren.

PROGRAMMA

Vrijdag 19 oktober 1973

18 uur: Diner.

20 uur: Opening door de voorzitter mevr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton.

20.10 uur: De heer Hans Wiegel, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, spreekt over: „De kijk van de VVD op de huidige politieke toestand.”

Zaterdag 20 oktober 1973.

9 uur: Ontbijt.

9.45—10.45 uur: Vragenuur. Een forum van Kamerleden zal door u gestelde vragen beantwoorden. Wij verzoeken u, in verband met een goede voorbereiding, de door u te stellen vragen vóór 9 oktober a.s. schriftelijk in te zenden bij de secretaresse mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

10.45—11 uur: Koffiepauze.

11—12 uur: Voortzetting vragenuur.

12.30 uur: Koffiemaaltijd.

13.30—15.30 uur: Mr. W. J. Geertsema, lid van de Tweede Kamer, oud-minister van Binnenlandse Zaken, spreekt over: „Hoe leven en werken Oom Agent en Piet Hak?” en prof. mr. C. H. F. Polak, lid van de Eerste Kamer, oud-minister van Justitie spreekt over: „Enige aspecten van de privacy.” Gelegenheid tot het stellen van vragen.

Omstreeks 16 uur: Sluiting en thee.

Logies vindt plaats in de „Blije Werelt”.

De kosten bedragen voor de gehele conferentie met inbegrip van thee, diner, avondkoffie, logies, ontbijt, ochtendkoffie en lunch f 45 per persoon voor een tweepersoonskamer met douche en toilet. Er zijn enkele eenpersoonskamers beschikbaar, de kosten hiervoor bedragen f 47.50.

Indien u niet de gehele conferentie wilt bijwonen gelden de volgende afzonderlijke prijzen: diner f 17; logies en ontbijt f 20; lunch f 13.

Opgave: uitsluitend door middel van onderstaand aanmeldingsformulier, liefst zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval vóór 12 oktober a.s. Indien u slechts een gedeelte van de conferentie wenst bij te wonen wilt u dan tevens vermelden welk gedeelte dat zal zijn? Het verschuldigde bedrag kunt u zelf berekenen. In dat geval is het niet de bedoeling dat u het gedeelte, dat u niet wenst mee te maken aftrekt van het voor de gehele conferentie verschuldigde bedrag; doch dat u de verschuldigde bedragen voor datgene dat u wel wenst mee te maken bij elkaar optelt.

Verbinding: vanaf het station Lunte-

ren is geen verbinding per openbaar vervoer naar het Congrescentrum, wel zijn er enkele taxi's aan het station beschikbaar. Wij hebben een bus gehuurd, die de treinreizigers vrijdag naar het Congrescentrum en zaterdag na afloop van de conferentie weer naar het station zal brengen. Hiervoor behoeven geen extra kosten te worden betaald.

Hieronder volgen enige spoorwegverbindingen:

Vrijdag:

Amersfoort v. 16.52 uur — Aankomst Lunteren 17.16 uur;

Arnhem v. 16.50 uur — Aankomst

Lunteren 17.17 uur.

Vertrek eerste bus naar Congrescentrum 17.25 uur.

Zaterdag:

Lunteren richting Arnhem v. 17.19 uur.

Lunteren richting Amersfoort v. 17.14 uur.

De bus van het Congrescentrum naar station begint te rijden vanaf 16.30 uur.

Namens het bestuur:

mr. E. de Roock-Bedding,
A. F. Bonthuis-Wunderl.

Ik ga naar Lunteren

Te zenden aan de penningmeesteresse mevr. A. F. Bonthuis-Wunderl, Hugo de Grootlaan 41 te Middelburg.

In drukletters; doorhalen wat niet gewenst wordt.

Ondergetekende

Adres

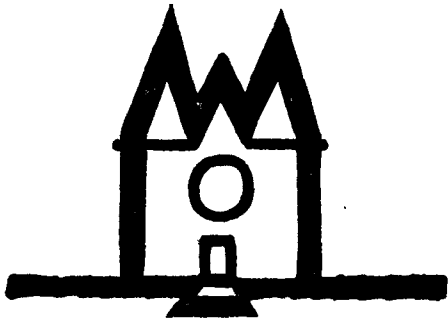
Woonplaats

geeft zich op voor de algemene bijeenkomst op 19 en 20 oktober a.s. te Lunteren en heeft de kosten voor algehele deelname ad f 45.— (f 47.50) of gedeeltelijke deelname volgens berekening ad f overgemaakt op girorekening no. 605368 t.n.v. penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de VVD te Middelburg.

Zij deelt bij voorkeur de kamer met

Zij zal wel/geen gebruik maken van de bus van het station Lunteren naar de „Blije Werelt” en terug.

Handtekening,

In deze rubriek geeft onze Haagse medewerker J. E. v. d. Wielen een samenvatting van de activiteiten van de VVD-fractie in het parlement. Hij kan natuurlijk slechts beknopt melding maken van de liberale bijdrage aan de vele debatten en hij zal ook niet aan alles aandacht kunnen besteden. Wie méér wenst te weten over de standpunten die de VVD in het parlement heeft ingenomen of over de vragen, die de liberale Kamerleden aan de regering stelden, kan terecht bij het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Binnenhof 1-A, Den Haag, telefoon 070-61 49 11.

Van Dam in de tang

„Ik wil de staatssecretaris feliciteren met zijn eerste optreden in deze Kamer. Hij staat hier immers om een beleid te verdedigen, dat een regelrechte voortzetting is van het voortreffelijke beleid van zijn voorgangers, de heren Schut en Udink. En iets van die voortreffelijkheid straalt op hem af, nu hij dit beleid mag uitvoeren. Eerlijk — wij hadden dit niet verwacht. Want als we nagaan, wat de PvdA haar kiezers allemaal heeft beloofd in de verkiezingstijd (binnen drie maanden terugdraaien van huurharmonisatie en -liberalisatie, en geen huurverhogingen van méér dan 6 pct.) dan valt te begrijpen dat onze verwachtingen niet erg hoog waren gespannen.”

Met deze ironische woorden begon de heer De Beer namens de VVD zijn deelname aan de interpellatie over de huurharmonisatie voor 1973, welke door de communist Van het Schip was aangevraagd.

Staatssecretaris Van Dam (PvdA) had het bijzonder zuur bij dit debat. Hij moest zich verantwoorden voor het feit, dat — in tegenstelling tot alle verkiezingsbeloften — de huurharmonisatie voor 1973 toch doorging. Hij verdedigde zich door erop te wijzen, dat het jaar al te ver was voorgeschieden om de harmonisatie nog te kunnen terugdraaien; en dat bovendien was gebleken, dat ongeveer 90 pct. van de huurders de verhoogde huur al had betaald.

Fel aangevallen door de CPN, het graf ingeprezen door de VVD, en uiterst wrevelig behandeld door de diep-ongelukkige PvdA-fractie, kreeg de heer Van Dam eigenlijk alleen maar wat matte steun van de confessionelen. Tegen het verwijt, dat niet zoals beloofd het beleid binnen drie maanden was omgegooid, trachtte hij zich te verweren met de opmerking dat de PvdA toen ook niet kon weten dat de kabinetsformatie zolang zou gaan duren. „De Staatssecretaris doet nu net alsof één of andere hogere macht de formatie heeft opgehouden. Hij weet echter even goed als ik, dat het de schuld van de PvdA is, dat het zolang heeft geduurd. Hij is daarom wel degelijk verantwoordelijk voor het niet nakomen van verkiezingsbeloften.” Aldus een interruptie van de heer De Beer.

Een paar dagen later zou blijken, dat dit parlementaire muisje nog een hele dikke buiten-parlementaire staart had. Op het PvdA-congres kwam de huurharmonisatie op uiterst emotionele wijze aan de orde, en ditmaal moest niet alleen de staatssecretaris, maar ook de hele PvdA-Tweede-Kamerfractie een bittere pil slikken, toen hun beleid terzake grondig werd afgekraakt. Dit was dan de eerste verkiezingsbelofte, die zichtbaar voor eenieder werd geschonden.

VVD in het parlement

Wanneer dit nummer van Vrijheid en Democratie onder de ogen komt van de lezers, is de Tweede Kamer bezig zich voor te bereiden op het grote debat over het regeringsbeleid en de miljoenennota. Men behoeft geen profeet te zijn om te voorspellen, dat het op 9 oktober en volgende dagen heet toe zal gaan in 's Lands vergaderzaal, na hetgeen op de uiterlijk plezierige Prinsjesdag bekend is geworden.

Intussen heeft de Eerste Kamer op sobere wijze afscheid genomen van mr. De Niet als voorzitter; een wat merkwaardig afscheid, omdat de heer De Niet voorlopig nog wel lid van de Kamer blijft. Zijn afscheidsrede blijkt hier en daar nogal wat kritiek te hebben ondervonden. Daar was o.i. ook wel enige reden toe. Het is in elk geval niet gebruikelijk, dat een scheidende Kamer-voorzitter zijn medeleden kapittelt over stemgedrag. Het was naar het ons wil voorkomen, ook niet zó geslaagd een goed bedoelde invitatie van het Surinaamse en het Antilliaanse parlement openlijk af te wijzen, al was de motivering misschien niet ten onrechte. Gevoelig als men in de rijkswetgeving overzee is, zal men nu daar misschien achteraf wel blij zijn, dat de heer De Niet van het bezoek heeft afgezien.

De nieuwe Eerste Kamervoorzitter, prof. dr. Th. L. M. Thurlings aanvaardde een week later zijn functie met een kort speechje, waaraan niemand zich kon stoten.

Keren we naar de Tweede Kamer terug, waar nog vóór de twee weken van bezinning op de algemene en financiële beschouwingen, een aantal zaken is afgedaan.

Metro Amsterdam

Daar was o.m. de interpellatie-Van der Lek (PSP) over de voltooiing van de oostlijn van de metro in Amsterdam. Bij dit debat kon de heer Koning niet nalaten tussen de regels door op te merken, dat de VVD-fractie in de Amsterdamse gemeenteraad een juist standpunt heeft ingenomen t.a.v. de tracébeplanning. De heer Koning behandelde de metrokwes- tie overigens meer in het kader van een algemeen, landelijk vervoersbeleid. In dit verband herhaalde hij nog eens een eerder gemaakte opmerking, nl. dat het wenselijk zou zijn om tot een bestuurlijke organisatie op landelijk niveau voor het vervoer te komen. Er is een landelijke vervoersautoriteit nodig. Na wat er in Amsterdam is gebeurd, vond de heer Koning het juist, dat er een kosten-ba- tenanalyse van de oostlijn naar de Bijl- mermeer zal worden gemaakt. Hierbij rees voor de VVD-spreker wel een enkele vraag, zoals: Heeft het gemeentebestuur, toen men aan de regering verzocht een financiële bijdrage te geven, uiteindelijk een onjuist inzicht gegeven in de kosten? Heeft men de juiste plannen overgelegd op grond waarvan de beslissing toentertijd om een bijdrage van f 190 miljoen te geven, is genomen? Is er anderzijds de mogelijkheid dat de regering te weinig kritisch de cijfers en de plannen, die door Amsterdam zijn voorgelegd, heeft beschouwd?

Voor het overige: het metrodebat heeft verder weinig opgeleverd, met uitzondering van de komende kosten-ba- tenanalyse.

Huurharmonisatie

Er was nog een tweede interpellatie, die van de heer Van het Schip (CPN) over de huurharmonisatie. Hierbij voerde voor de VVD-fractie de heer De Beer het woord, waarbij hij fijntjes opmerkte, dat het „voortreffelijke beleid” van de vorige ministers Udink en Schut” tot zijn voldoening wordt voortgezet!

Elders op deze pagina wordt aan dat debat en zijn gevolgen aandacht besteed.

Leerplicht

Bij de behandeling van het wetsontwerp tot wijziging van de Leerplichtwet voerde mevrouw Smit-Kroes voor de VVD-fractie het woord. Zij had daarbij nogal wat vragen met betrekking tot de situatie voor de 15 tot 17-jarigen in de eerstkomende jaren. Het was voor haar de vraag of er wel van „aangepast” onderwijs voor deze groep kan worden gesproken. Zij zei verbaasd te zijn (gewest) in de memorie van antwoord te hebben moeten lezen, dat het tweedagen-programma op elkaar stapelen binnen één werksoort niet aanbevelenswaardig is. Daar stelt de minister dan tegenover, dat die werkwijze op een ge-

Fractietaken opnieuw verdeeld

De Tweede-Kamerfractie van de VVD heeft de taken binnen de fractie opnieuw verdeeld. Hieronder volgt een overzicht, waaruit blijkt welke VVD-Kamerleden zitting hebben in de verschillende vaste commissies van de Tweede Kamer. Pl. leden betekent: plaatsvervangende leden. De aanduidingen tussen haakjes betekenen, dat het desbetreffende lid voorzitter of onder-voorzitter van de commissie is:

Commissies:	Leden:	Pl. leden:
Suriname en Antillen	Tuijnman Van Dijk	Geurtsen De Koster
Buitenlandse Zaken	Berkhouwer Porthoine De Koster (o.v.)	Waalkens Ploeg
Ontwikkelingssamenwerking	Waalkens De Koster	Ploeg Scherpenhuizen Porthoine
Justitie	Geertsema Geurtsen (v)	Mej. Kappeyne Koning
Naturalisaties Binnenlandse Zaken	Mej. Kappeyne Geertsema Wiegel	Mevr. Ginjaar Mej. Kappeyne Van Aardenne Koning
Ambtenaren en Pensioenen	Geertsema Koning De Beer	Mevr. Ginjaar Mej. Kappeyne
Onderwijs en Wetenschappen	Vonhoff (o.v.) Mevr. Smit Dees	Mej. Kappeyne Van Dijk
Civiele Verdediging	Mej. Kappeyne Ploeg	Mevr. Ginjaar Vonhoff
Wetenschapsbeleid	Van Dijk (v) Mej. Kappeyne	Dees Vonhoff
Financiën	Joekes Koning	Van Aardenne De Koster Porthoine
Volkshuisvesting & R.O.	De Beer Scherpenhuizen	Vonhoff Tuijnman Van Aardenne
Rijksuitgaven	Joekes Porthoine Van Aardenne	Mevr. Smit Koning
Verkeer en Waterstaat	Koning De Beer Mevr. Smit	Scherpenhuizen Waalkens
Defensie	Keja Ploeg	Vonhoff De Koster Van Dijk
Economische Zaken	Porthoine Van Aardenne	Geurtsen Joekes Mevr. Smit
Handelspolitiek	Mevr. Smit De Koster	Waalkens Tuijnman
Landbouw en Visserij	Tuijnman (v) Waalkens Mevr. Ginjaar	Dees Vonhoff
Midden- en Kleinbedrijf	Porthoine (v) Geurtsen	Scherpenhuizen Keja
Visserij	Tuijnman Waalkens	Keja
Kernenergie	Porthoine Scherpenhuizen	Dees Ploeg
Sociale Zaken	Keja Van Aardenne	Mevr. Smit Joekes Mevr. Veder
C.R.M.	Van Dijk Vonhoff	Mej. Kappeyne Mevr. Veder Keja
Milieuhygiëne	Tuijnman Mevr. Veder	Van Aardenne Dees
Volksgezondheid	Mevr. Veder Mevr. Ginjaar Dees	De Beer Van Aardenne
Verzoekschriften	Koning (v) Geertsema	Mej. Kappeyne

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

geven moment in een behoefte kan voorzien. In welke behoefte dan? Waar streven we eigenlijk naar? Dit leek mevrouw Smit-Kroes een kardinale vraag. Het lijkt er op, dat we bij gebrek aan iets beters maar wat doen. Maar hier kwam nu juist haar weerstand naar voren. Wanneer wij een plicht op- leggen, hebben wij toch in elk geval zelf de plicht om te trachten concrete en positieve zaken op tafel te leggen en niet halfslachtig te werk te gaan. Dat het allemaal wel in orde zal komen, weigerde onze woordvoester te accepteren.

Mijnpensioen

Bij de behandeling van het wetsont- werp tot regeling van de financiering

van de pensioenvoorzieningen van de steenkolenmijnindustrie sprak voor de VVD de heer Van Aardenne. De rege- ringsverantwoordelijkheid hiervoor stond voor hem vast, maar in de voor- gestelde regeling zag de VVD'er wel enige risico's. Hij legde overigens ook bij het pensioenfonds een deel van de ver- antwoordelijkheid. Met name mogen de excedentpensioenen niet worden verge- ten, meende hij.

Shell

Het wetsontwerp voortbestaan van de Compania Shell de Venezuela als een Nederlandse vennootschap, waarbij aan de maatschappij een aanzienlijk bedrag

Vervolg op pagina 9

Mogelijkheden in Suriname (II)

Het Tweedekamerlid mr. A. Geurtsen gaat in dit tweede artikel nogmaals in op enige aspecten van de economische en sociale problematiek van Suriname.

Hoewel de cijfers van de tot nu toe bereikte resultaten geen aanleiding geven om te twifelen aan de mogelijkheid van het tot ontwikkeling brengen van Suriname, laten de werkloosheidscijfers — nog los van de trek naar Nederland — zien, dat er nog veel moet gebeuren. Het bruto binnenlands produkt steeg van 235,5 miljoen Sf in 1964 tot 552,0 miljoen in 1971. Ook het bruto nationaal inkomen ontwikkelde zich niet onbevredigend, al trad er na 1968 eer. stagnatie in, die in 1970 en 1971 licht werd hersteld. Het inkomen per hoofd van de bevolking werd in lopende gulden tussen 1964 en 1971 bijna verdubbeld van 634 tot 1226 gulden. De inflatiecijfers van de laatste jaren maakten echter, dat de reële groei over de jaren 1968 tot 1971 vrijwel nul is geweest. In die inflatie demonstreert zich de afhankelijkheid van de Surinaamse economie van die van de westelijke wereld. De inflatiecijfers daar vertalen zich in hogere invoerskosten en stijging van het Surinaams prijspeil. Het is niet ten onrechte, dat een der Surinamers opmerkte, dat de welvaartsontwikkeling van de Westeuropese werknemers wordt betaald met het achterblijven van de bevolking van de derde wereld.

Op een totale beroepsbevolking van ruim 104.000 telde Suriname in 1971 een werkloosheidspercentage van 15. Een jaar daarvoor was dat nog 11,7 pct. Als daarbij geteld worden de bijna 60.000 Surinamers, die in Nederland leven en werken, dan blijkt de omvang van de opgave, om voor de inwoners van dit land een voldoende werkgelegenheid te scheppen.

Het ligt voor de hand, dat in dat kader ook wordt gedacht aan family-planning, omdat een deel van de welvaarts-toename uiteraard door de stijging van de bevolkingsomvang wordt teniet gedaan. Toch ligt dit vraagstuk ten opzichte van het dun bevolkte Suriname niet zo eenvoudig. Een populatie van minder dan een half miljoen lijkt nauwelijks voldoende om een industrieel potentiële van voldoende omvang op te zetten. Het lijkt noodzakelijk de gevolgen van geboortenbeperking voor de economische ontwikkelingskansen nauwkeurig te bestuderen, voordat dit als panacee voor welvaarts-toename wordt gepresenteerd.

Voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid zijn natuurlijk niet alleen de grote industriële projecten van belang. Integendeel, de uitgifte van kleinere landbouwpercelen, wellicht met bevordering van de coöperatieve gedachte — al zijn daar in dit land enige weinig bemoeidende ervaringen mee opgedaan — het scheppen van kredietfaciliteiten voor kleine handelaren en dienstverlenende bedrijven, met name in de ambachtelijke sfeer, het zijn alle maatregelen, die niet alleen aan de werkgelegenheid ten goede komen, maar ook tot versterking van de economie kunnen bijdragen, met name door hun importvervangende werking.

Sociale ontwikkeling

Al is de eerste zorg voor Suriname het scheppen van een zodanige werkgelegenheid, dat de trek naar Nederland kan worden ingedamd — het zijn met name de wat meer geschoolden, die hun kansen overzee wensen te benutten zodat het slagen van het afremmen van de emigratie van dubbele betekenis voor de ontwikkeling zal zijn — dat neemt niet weg, dat voor een goed arbeidsklimaat ook een aangepaste regeling van het arbeidsrecht en een regeling van de allernoodzakelijkste sociale voorzieningen niet zal kunnen worden gemist. Het probleem voor wat dit laatste betreft is, dat de ruimte die de economie voor een sociaal verzekeringsstelsel schept, wordt opgesoupeerd door de collectieve arbeidsovereenkomsten, die per bedrijf worden afgesloten. Er zijn bedrijven, waarvan de sociale regelingen de toets van de kritiek meer dan kunnen doorstaan. Maar het gevolg is wel, dat degenen, die niet onder een cao vallen en onder hen met name zij, die buiten het

arbeidsproces zijn geplaatst, zoals de invaliden en ouden van dagen, het kind van de rekening zijn. Er is een onderstandsregeling, maar tot voor kort was dat alles en de uitkeringen daarvan zijn ook niet om over naar huis te schrijven. Gezien de draagkracht van de Surinaamse economie en de behoeften valt dat ook nauwelijks te verwonderen.

Daar zijn nu bijgekomen een kinderbijslagregeling voor hen, die niet onder een bedrijfscao vallen, die al recht geeft op de kinderbijslag, en een eerste aanzet van een oudedagsvoorziening voor de mensen boven 70 jaar (rond 10.000 personen), die eventueel boven hun onderstandsuitkering een oudedagsuitkering van Sf 25,- per maand ontvangen. De regeling van een ziektekostenverzekering is in de maak. Juist deze maand zijn drie Nederlandse deskundigen naar Suriname vertrokken om bij de opzet daarvan te helpen.

Alles bij elkaar is het nog niet veel. Natuurlijk moet bedacht worden, dat een land zich geen beter sociaal stelsel kan veroorloven dan zijn economie kan dragen. Voor een aanzet daarvan kan buitenlandse hulp worden aangewend, maar uiteindelijk zullen zowel de bijdragen van het bedrijfsleven als die van de overheid uit de economische resultaten moeten kunnen worden gefinancierd. Alleen daarom al zal bij de uitvoering van het tweede vijfjarenplan de nadruk op de direct-productieve investeringen moeten liggen.

Maar de hoofdzaak is, dat de Surinaamse samenleving binnen het kader van de doelstellingen en mogelijkheden op langere termijn zal moeten komen tot een planning ook op het gebied van de realisatie van een sociaal verzekeringsstelsel, rekening houdend met de op dit gebied levende wensen en de economische mogelijkheden.

Vakbonden

Maar daarmee komen we gelijk wel op het huidige hoofdprobleem van Suriname, de relatie tussen de regering en de vakbonden. Als buitenstaander, die objectief probeert te blijven, krijg je de indruk, dat die relatie met name beheerst wordt door misverstanden over en weer over elkaars bevoegdheden en mogelijkheden. Als niet alleen de vakbonden, maar ook de ondernemers, klagen over het feit, dat adviezen op het gebied van de modernisering van het arbeidsrecht onbeantwoord blijven, als opgeworpen wordt dat de gang van de economische ontwikkeling wordt vastgesteld, zonder dat daarover overleg met het bedrijfsleven plaatsvindt, dan ligt de conclusie voor de hand, dat de Surinaamse regering er goed aan doet zich nog eens nader te bezinnen op de rol, die in een democratische samenleving door de organisaties van het bedrijfsleven, die van ondernemers en die van werknemers, behoort te worden vervuld.

Maar als anderzijds de vakbonden tot uitdrukking brengen, dat met deze regering niet is samen te werken en dat dat ook het geval zal zijn met elke andere regering, die niet overeenkomstig hun verlangens is samengesteld, ongeacht de uitslag van de voor 19 november 1973 vastgestelde verkiezingen, dan ligt evenzeer de conclusie voor de hand, dat het in een democratie ook de vakbonden niet past voorbij te gaan aan de verkiezingsuitslag. Wat beide partijen is toe te wensen, is dat zij gaan inzien, dat onnodige *principiëriteit* en overgevoelige tenen er niet toe zullen bijdragen, dat de ontwikkeling van Suriname wordt gediend. Zolang er geen loyale samenwerking tussen overheid en beide partners in het bedrijfsleven tot stand komt, zal dat ten koste gaan van mensen én samenleving in dat land. Die samenwerking komt niet tot stand, als de regering al te formeel blijft vasthouden aan de rol, die vakbonden vrijwel alleen zouden mogen spelen bij het regelen van arbeidsvoorwaarden. Zij komt evenmin tot stand, als de vakbeweging in de po-

litieke kleur van een regering aanleiding vindt geen zitting te nemen in de Nationale Raad voor Arbeidsplanning of deel te nemen aan het prijzenoverleg.

Het is te wensen, dat een geïnstitutionaliseerde vorm van overleg tussen overheid en bedrijfsleven tot stand komt, waarin de vraagstukken van de economische en sociale ontwikkeling van Suriname kunnen worden besproken en de standpunten uitgewisseld kunnen worden. De uiteindelijke politieke verantwoordelijkheid zal natuurlijk bij de regering blijven berusten. Die zal zich van haar kant ervan bewust moeten zijn, dat alleen een ontwikkeling, die gedragen wordt door een belangrijk deel van de bevolking, tot de vooruitgang in Suriname zal kunnen bijdragen. De door de partners in het overleg gegeven adviezen zullen dan ook zeer zwaar moeten wegen.

Vooruitgang

Als die harmonie wordt hersteld, als niet bij voorbaat vanuit het conflict wordt geredeneerd en gehandeld, valt niet in te zien, waarom Suriname niet tot een redelijk voorspoedige ontwikkeling zou kunnen worden gebracht. Het land beschikt over goede tot uitstekende mogelijkheden voor wat betreft de productie van voedingsmiddelen, waaraan op de wereldmarkt grote behoefte bestaat. Het heeft door zijn grote regenval en zijn rivieren nog vele onbenutte mogelijkheden tot het opwekken van relatief goedkope energie. De industriële verwerking van zijn bodemschatten zal daardoor — gezien het dreigend energietekort op de wereld — alleen maar aantrekkelijker kunnen worden.

Dat zal alles vanzelfsprekend niet in een paar jaar kunnen gebeuren. Zowel wij in het Westen, als ook de inwoners van Suriname, hebben misschien wel eens de neiging te vergeten, dat ook de westelijke wereld zich niet in decennia, maar in eeuwen heeft ontwikkeld tot wat hij nu is. Natuurlijk behoeft de derde wereld daar niet zo lang over te doen, omdat een aantal stadia van onze ontwikkeling best overgeslagen zal kunnen worden. Maar dan nog dient eerder met een groot, dan met een klein aantal decennia rekening gehouden te worden.

In dit mooie land is een overvloed aan natuurlijke hulpbronnen. Het mensenpotentieel is in redelijke mate aanwezig. Er zal kapitaal verschaffen moeten worden, om van een en ander iets te maken, dat in het belang van de mens en de samenleving in Suriname op zijn ontwikkeling is gericht. Daarbij hoeft er niet aan getwijfeld te worden, dat Nederland zich van zijn verantwoordelijkheid bewust zal zijn. Niet omdat er een soort ereschuld, gebaseerd op drie eeuwen van uitbuiting zou moeten worden ingelost. Nog los van het feit, dat tegenover de ongetwijfeld plaats gevonden hebbende uitbuiting zeker ook rekening gehouden mag worden met de voordelen, die voor Suriname uit de relatie met Nederland zijn voortgevloeid, is er geen enkele reden om deze generatie de door vorige generaties eventueel aangegane schulden voor te houden.

De hulp van Nederland zal veeleer gebaseerd moeten zijn op de erkenning, dat drie eeuwen verbondenheid geleid hebben tot speciale banden, die hun eigen motivering voor het bijdragen aan de ontwikkeling van Suriname met zich brengen. Als dat tot uitdrukking komt in een blijvend geprivilegieerde plaats op het gebied van de ontwikkelingshulp, ook als straks het Statuut plaats maakt zal hebben voor de volledige soevereiniteit van Suriname — en dat zal zeker moeten gebeuren — en als bovendien een verstandig beleid in Suriname gericht blijft op de mogelijkheid tot het aantrekken van particulier kapitaal om samen met de Surinaamse gemeenschap in een „gemeenschappelijke uitdaging“ de bodemschatten tot exploitatie te brengen, zijn de voorwaarden voor een gunstige ontwikkeling geschapen. Wat mij betreft zal Nederland zijn taak in dit verband blijven erkennen en nakomen.

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

Abspoels afscheid

Vervolg van pagina 3

sor Telders, ook in de oorlogsjaren hebben getoond, is het te danken, dat na 1945 op de oude, vertrouwde grondslagen een vernieuwde liberale partij kon worden opgebouwd.

Waren mijn persoonlijke contacten tot aan de oorlog uiteraard voornamelijk beperkt tot de liberale politici van die dagen, sedert ik in juli 1946 parlementair redacteur was geworden van het Algemeen Handelsblad en het volgende jaar naar Den Haag verhuisde, verbreedden die contacten zich in alle richtingen. Dat gold ook voor mijn werk, dat mij in staat stelde heel dat parlementaire gebeuren in de jaren 1946—1967 (de wederopbouw, de geldsanering, de Indonesië-debatten, de kabinetcrises en kabinetformaties) aan de bron zelf te volgen. Mijn Handelsblad-plakboeken met mijn eigen verslagen, overzichten en — menigmaal ook — hoofdartikelen, vormen een boeiend stuk politieke geschiedenis, waarin ik zelf altijd nog met genoegen kan bladeren.

Mijn drukste, maar tevens de meeste voldoening gevende jaren zijn geweest die rond 1959/60, toen ik tegelijk parlementaire redacteur van het Handelsblad (1946 tot aan mijn pensionering in 1967), hoofdredacteur van het weekblad Vrijheid en Democratie (1956—1962) voorzitter van de Parlementaire Persclub (1957—1963) en Haags correspondent van de liberale Antwerpse Nieuwe Gazet was.

Niets heeft mij zo goed gedaan, dan dat het bij mijn afscheid van het Handelsblad in 1967 de Kamervoorzitter, mr. Van Thiel, zelf was die mij mijn koninklijke onderscheiding overhandigde en dat zoveel Kamerleden uit alle grotere fracties (voor de PvdA-fractie was er o.a. dr. Vondeling en van D'66 mijn oud-Handelsbladcollega's Van Mierlo en Gruijters) de liberale journalist, die zijn overtuiging nooit onder de korenmaat had gezet, kwamen vertellen dat zij zijn werk altijd zo hadden gewaardeerd. Het was ook uitgesproken mijn toenmalige collega van Het Vrije Volk, Van Hulst, die mij namens de Parlementaire Pers toesprak. En zijn woorden kwamen hier op neer: „Wij beiden waren en zijn wel politieke tegenstanders, maar ik voel mij in zoverre toch aan je verwant, dat je net als ik altijd voor je oprechte politieke overtuiging bent uitgekomen.”

Ook in de politiek zijn menselijke waardering en sportiviteit mogelijk. Mr.

Abspoel temidden van journalisten bij een vraaggesprek op straat met premier Cals na een belangrijke kabinetszitting (1966).

Biesheuvel, die destijds wegens ziekte verhinderd was mijn afscheidsreceptie bij te wonen, schreef een hartelijke brief, waarin hij opmerkte: „Sedert 1956 toen ik lid werd van de Tweede Kamer, heb ik in verschillende functies uw arbeid als parlementair redacteur van nabij kunnen volgen. Ik heb er groot respect voor gekregen. Stellig zult u in de toekomst nog belangrijk werk verrichten voor uw partij”. Oud-minister De Quay, met wie ik tijdens zijn premierschap, ook als voorzitter van de parlementaire pers, veel persoonlijke contacten heb gehad, schreef in gelijke geest.

In 1967 eindigde dus mijn werk voor het Algemeen Handelsblad, thans acht ik de tijd gekomen, ook achter mijn werk als redactielid van het liberale partij-organen een punt te zetten. Ik stel er daarbij prijs op, de tegenwoordige hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie, collega La Chapelle, dank te zeggen voor de prettige en collegiale sa-

menwerking. En zo wil ik ook mijn erkentelijkheid betuigen aan het stichtingsbestuur en aan de redactiecommissie en met name aan de voorzitter daarvan, mr. H. P. Talsma, die mij zo lang en tot het laatst toe hun volledige vertrouwen hebben geschonken.

De beëindiging van mijn permanente redactiewerk wil niet zeggen, dat ik niet af en toe mijn geluid nog eens hoop te laten horen. Als medewerker zonder vaste binding, blijf ik gaarne beschikbaar.

Mijn besluit tot heengaan, dat mij na zo een lang „dienstverband” toch wel wat zwaar is gevallen, is mij heel wat verlicht door de prachtige opgang, welke de partij thans beleeft en waaraan blijkens de jongste opiniepeilingen nog steeds geen einde is gekomen. Ik voel me dus precies het tegendeel van de bekende rat, die een zinkend schip verlaat. Hoe ik zo'n tegengestelde situatie moet noemen, weet ik alleen niet.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving
is er:
mh
HUIBERS B.V.
MAKELAARSKANTOOR
augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

VVD in het parlement

Vervolg van pagina 7

aan belasting wordt kwijtgescholden, had in eerste aanleg geen VVD'er op het spreekgestoelte gebracht. Bij de replieken mengde zich echter de heer Koning in het debat. Hij zei o.m. dat, aangezien Canada en Venezuela geen bezwaar hebben tegen de overgang naar Nederlandse rechtspersoon van de onderhavige vennootschap, hij er geen enkel bezwaar tegen had deze rechtspersoon in het Nederlandse rechtsbestel op te nemen. De belastingkwijtschelding overziende kon de heer Koning zich echter niet aan de indruk onttrekken, dat niet zonder enige lichtvaardigheid tot de kwijtscheldingsbeschikking is besloten. De toezegging is echter nu eenmaal gedaan en dus..., maar voor de heer Koning rees toch de vraag of degene, die deze kwijtschelding ontvangt, er wijs aandoet, daarvan gebruik te maken. Op een interruptie uit de Kamer antwoordde de heer Koning, dat de Shell zou moeten overwegen of zij niet (toch) zou moeten betalen. In andere woorden gesteld kwam het betoog van de heer Koning er op neer, dat gedane zaken geen keer nemen. Het wetsontwerp kreeg een krappe meerderheid, die blijkbaar dezelfde mening was toegedaan.

Collegegeld

De kwestie van het collegegeld kwam aan de orde in mondelinge vragen van mevr. Kappeyne van de Coppello en de heer Van Dijk: Zijn de bewindslieden voornemens te gedogen, dat het college van bestuur van de rijksuniversiteit te Groningen welbewust de wet op de collegegelden niet toepast? Zijn de bewindslieden voornemens na de aangekondigde wetswijziging ten aanzien van deze collegegelden alsnog recht te doen aan diegenen die in het studiejaar 1972—1973 wél hun duizend gulden hebben betaald? En: willen de bewindslieden al het mogelijke doen om aan de huidige chaos zo snel mogelijk een einde te maken?

Tot zover de mondelinge vragen. Uit het antwoord van de regeringstafel kwam naar voren, dat men wel een eind aan de chaos wil maken, maar of het zal lukken?

Minister Kemenade zal het er ongetwijfeld nog moeilijk mee krijgen, ook in de Kamer.

Vragen

Fractievoorzitters plegen in het algemeen niet vaak schriftelijke vragen aan de regering te stellen. Maar uitzonderingen bevestigen de regel, in dit geval ten opzichte van de heer Wiegels die premier Den Uyl en minister Van der Stoep gevraagd heeft of de regering bereid is het pleidooi van de Russische geleerde Sacharov — voor inspecties van het Internationale Rode Kruis van psychiatrische inrichtingen en gevangenispen waar critici van de Russische regering worden „behandeld” — te ondersteunen. En voorts vroeg de heer Wiegels of de regering in de komende Europese veiligheidsconferentie en in de Assemblée van de Ver. Naties duidelijk haar afschuw wil uitspreken over praktijken van de Sovjet-regering tegen schrijvers en geleerden, die een andere dan de officiële mening in Rusland verkondigen. In de verdere vragen betrof de heer Wiegels ook het vonnis tegen Jakir en Krasin.

Twee vragen van de heer De Beer. In de ene vroeg hij minister Gruyters hoeveel aanvragen voor een subsidieverlening in de laatste drie jaren zijn ingediend, gesplitst naar: woningwet-, premiehuur- en premiekoopwoningen.

De tweede vraag was gericht tot minister Lubbers (econ. zaken), handelend over de CBS-statistieken over woningverbetering.

De gijzeling van een journaliste in Aalsmeer was voor mr. Geurtsen aanleiding vragen te richten tot de staatssecretaris van justitie, mr. Glastra van Loon. Aan deze stelde mr. Geurtsen

eveneens vragen over de opstand in de Scheveningse strafgevangenis.

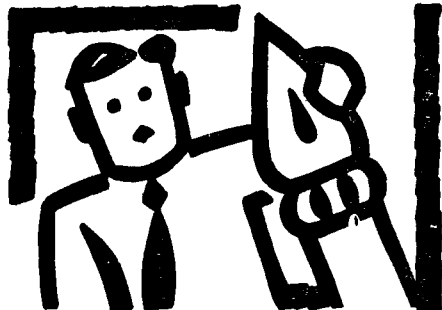
Moderne groepspraktijken en gezondheidscentra vormden onderwerp van vragen van mevr. Veder-Smit aan de staatssecretaris van volksgezondheid en milieuhygiëne, de heer Hendriks.

Over de criteria voor de toelating van aspirant-studenten dienden de heren Van Dijk en Dees vragen in bij de heer Klein, staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen.

Met mevr. Kappeyne van de Coppello stelde de heer Dees ook vragen over de richtlijnen, die de „Centrale commissie aanmelding en plaatsing aanstaande eerstejaarsstudenten” ten behoeve van de onder haar ressorterende plaatsingscommissies heeft opgesteld. Worden die richtlijnen niet altijd strikt volgens de bedoelingen toegepast?

De gelijke positie van man en vrouw ligt aan de basis van de volgende vraag van mevr. Smit-Kroes aan de minister van Onderwijs. Is de minister niet van mening, dat de veranderende maatschappelijke opvattingen, welke onder meer ten grondslag lagen aan de wijziging van het Burgerlijk Wetboek, in die zin, dat de echtgenoot niet langer als hoofd van de echtvereniging wordt beschouwd, er toe zouden moeten leiden dat de zgn. „Verklaring bezoek te stichten schoolgebouw” ook de moeder of verzorgster vermeldt en door laatstgenoemden even rechtsgeldig kan worden getekend als door mannelijke personen?

Ten slotte nog vragen van mevr. Smit-Kroes, tezamen met de heer Koning over de gevolgen van de recente revaluatie van de gulden voor die vervoersbedrijven die sterk internationaal georiënteerd zijn in de scheepvaart, de luchtvaart, het wegvervoer en de binnenvaart. Gevraagd wordt eveneens of in navolging van de landbouw, de regering ook bereid is voor deze bedrijfssectoren compensatie te verstrekken.

Mijn opinie is...

In deze rubriek publiceren wij enkele van de brieven, die de redactie van lezers ontving. De redactie behoudt zich daarbij het recht voor stilistische wijzigingen aan te brengen en/of naar haar oordeel te lange bijdragen te bekorten, uiteraard zonder de kern van het betoog aan te tasten. Briefschrijvers die menen dat hun bijdrage niet of onjuist is opgenomen, kunnen in beroep gaan bij de redactieraad, p/a algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag. Onleesbare en anonieme brieven verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

• De Gelderlandse

Hierbij zou ik willen reageren op het ingezonden stuk van de redactie van „de Gelderlander” in Vrijh. en Dem. van 17 augustus jl. en op het commentaar hierop door de redactie van Vrijh. en Dem.

Kernpunt van het „Gelderlander”-stuk was niet zozeer het verwijt dat geen bronvermelding was genoemd maar wel het feit dat „Vrijheid en Democratie” niet vermeldde in welk kader de artikelen door de kamerleden van de VVD werden geschreven.

Mijn opinie is dat de redactie van „de Gelderlander” duidelijk bedoelt, dat ook de bijbehorende „pro”-artikelen zouden moeten worden opgenomen om de lezers de kans te geven een eigen mening te vormen.

Hoewel in het redactionele commentaar op dit punt niet wordt ingegaan is mijn opinie als regelmatig lezer van „Vrijheid en Democratie” dat het gezond zou zijn om de suggestie van „de Gelderlander” bij volgende gelegenheden te volgen.

Werkelijke eigen meningsvorming over bepaalde vraagstukken is immers alleen maar mogelijk als de lezer zelf de kans krijgt om de argumenten van voor- en tegenstanders af te wegen.

IR. J. POLMAN
Spijkenisse

De redactie van Vrijh. en Dem. heeft zich tot dusver steeds op het standpunt gesteld, dat het de primaire taak van ons partijorgaan is de lezers te informeren over de VVD-standpunten en de wijze waarop deze door de vertegenwoordigers van onze partij in het openbaar worden uitgedragen, verdedigd en toegevoerd.

Hoe anderen, met name andere politieke partijen en hun vertegenwoordigers, over bepaalde vraagstukken in de samenleving denken is natuurlijk interessant en leerzaam. Het is de taak van

onafhankelijke nieuwsmedia om te vragenstukken zo evenwichtig mogelijk van alle kanten te belichten, waarbij het dan uiteraard de redactie van het blad vrij staat een en ander te voorzien van een eigen commentaar. De Gelderlander heeft ongetwijfeld met zijn serie artikelen „pro en contra” een voortreffelijk stuk voorlichting gegeven.

De vraag is echter of men van een partij-orgaan, dat per definitie gebonden is aan een politieke partij en dus niet onafhankelijk, eenzelfde houding mag of moet verwachten. Is het, in concreto, de taak van Vrijheid en Democratie om uitvoerig de standpunten van andere politieke partijen te vermelden? Mogen wij er niet van uitgaan dat de politiek geïnteresseerde lezer via zijn dagblad, de radio en de televisie (de naar onze mening daartoe bij uitstek aangewezen media) die andere standpunten al niet heeft vernomen? Het is dunkt ons, zelfs zó dat die media vaak bijzonder veel aandacht besteden aan de standpunten van onze politieke tegenstanders en niet zelden naar verhouding minder aan de zienswijze van de VVD. De politieke kleur van menig dagblad en van menige radio- of televisie-journalist zal daaraan wel niet vreemd zijn.

Wij hebben er — dat voor het goede begrip — niets tegen, als binnen de VVD en dus in ons blad discussie wordt gevoerd over de VVD-standpunten. De VVD'er die wil getuigen van een andere visie dan die welke door de partij en zijn vertegenwoordigers naar voren wordt gebracht, zal in onze rubriek „Mijn opinie is...” steeds aan het woord kunnen komen. Het zou een liberaal blad niet sieren als het anders was. Maar dat wil nog niet zeggen dat de politieke voormannen van andere partijen gelegenheid gegeven hoeft te worden propaganda te maken in ons blad.

Een andere zaak is dat wij in Vrijheid en Democratie misschien wat méér moeten doen aan „toegespitste” informatie. Er is wellicht behoefte, vooral ook onder de grote schare nieuwe leden van onze partij, aan duidelijke VVD-antwoorden op elders door andere politici geventileerde opvattingen.

Op het ogenblik wordt gewerkt aan de realisering van een wat ander — gelijk van ons blad en aan verlevendiging van de inhoud. In dat kader past ook aandacht voor de zojuist bedoelde meer toegespitste informatie. Wij hopen dat de lezer binnenkort zal ervaren hoe wij menen aan verlangens op dat gebied te ontmoet te kunnen komen.

REDACTIE VRIJH. EN DEM.

• Troonrede

In 1584 riep Prins Willem van Oranje uit: „Ayez pitié de moi et de mon pauvre peuple.”

In 1972 mocht onze Koningin nog de troonrede beëindigen met openlijk Gods zegen op het welzijn van haar volk en het te voeren beleid uit te spreken: „Met de bede dat God U wijsheid en kracht moge geven”. Is het parlement tevoren geraadpleegd om de wijziging aan te brengen?

Irene Vorrink vindt gebruik van verdovende middelen goed als men er een ander maar geen pijn mee doet. „Alles mag” dan! Koningin Juliana zegt: „Weest Gij Uws broeders hoeder”. Deze Irene antwoordt emotioneel: „Dat is bevoogding”. Dit kabinet en de vakbondsleiders bevoogden eendrachtig het bedrijfsleven en de arbeidersgroepen in hun werk. Dat wordt maar wel geslikt en goed betoogd door de „premier” in de Vara-TV-uitzending van dinsdagavond 18 september jl. Men zou Joop den Uyl werkelijk gaan geloven als hij zegt dat hij geen voorkeur heeft om een groep van ons volk voor te trekken.

Het randschrift van de opgewaar-

deerde gulden is (nog): „God zij met ons”. Zal dit ook moeten vervallen ter wille van de onkerkelijkheid en niet-gelovende parlementsleden?

Daarom blijft de bede tot God: Geheiligt zij Uw Naam. Ik hoop dat de kerken er gezamenlijk op staan dat de uitingen van het christelijk geloof ge-waarborgd mogen blijven.

S. W. J. SCHADE VAN WESTRUM,
Vlaardingen.

• Liberale ambtenaren

Geschrokken ben ik van het voorne-men het tot dusverre informele contact tussen rijksambtenaren die lid zijn van de VVD en de liberale Kamerleden een wat formelere vorm te geven door de instelling van een „liberale ambtenaren-kring.” In het desbetreffende artikel in het blad van 14 september jl. wordt gesteld, dat de opvatting bestaat, dat dergelijke contacten naar hun aard onjuist zouden zijn, maar dat een aantal liberale ambtenaren minder zwaar aan deze formele bezwaren zijn gaan tillen.

Ik ben echter van mening, dat aan de bezwaren tegen dergelijke contacten te lichtvaardig voorbij wordt gegaan.

De politieke overtuiging van de ambtenaar mag in zijn werk geen enkele rol spelen, sterker nog, de politieke overtuiging van de ambtenaar is volstrekt niet interessant. Hij zal in overleg met ambtenaren van zijn departement of van andere departementen moeten komen tot het geven van zakelijke adviezen aan de minister, adviezen die tegenovergesteld kunnen zijn aan dat wat de partij waarvan hij lid is, voorstaat. Natuurlijk, buiten het werk kan hij actief lid zijn van een partij en raads- of statenlid zijn, maar hij doet zulks dan niet als ambtenaar. In dit verband ben ik van oordeel, dat een raads- of statenlid nooit een onderwerp moet behandelen waarmee hij als ambtenaar te maken heeft. Immers, als ambtenaar beschikt hij over — vaak vertrouwelijke — informatie. Iedere indruk moet voorkomen worden, dat hij dergelijke informatie als lid van een vertegenwoordigend lichaam gebruikt.*)

Politieke ambtenaren kennen wij gelukkig nog niet en alleen al daarom is het onjuist over liberale ambtenaren te spreken.

Wanneer nu de ambtenaren die lid zijn van de VVD zich verenigen en bijeenkomsten beleggen met liberale Kamerleden, is het niet denkbeeldig, dat vertrouwelijke gegevens uitgewisseld worden en medegedeeld aan liberale Kamerleden die deze gegevens dan weer kunnen gebruiken in hun debatten met de minister! Dat deze vrees niet denkbeeldig is, blijkt volgens mij uit de zinsnede: „Met het gevolg, dat de niet-liberale fracties en ambtenaren wel eens doeltreffender kunnen werken,” een zin, die mij de haren doet rijzen! Het argument „omdat anderen het doen, moeten wij het ook doen” is geen argument. Dat is niet anders dan een „meehuilen met de wolven in het bos.”

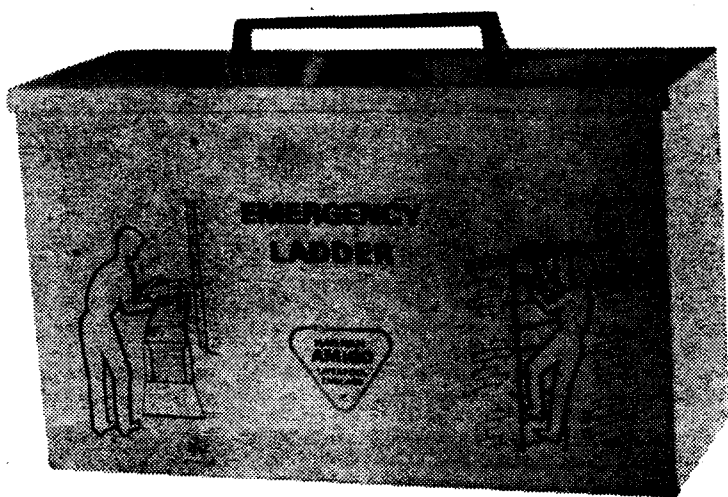
Goede contacten tussen ambtenaren en Kamerleden zijn altijd mogelijk, welke contacten overigens dan niet beperkt blijven tot de „eigen” Kamerleden. Een ambtenaar zal altijd bereid zijn een Kamerlid zakelijke inlichtingen te verstrekken en met hem te spreken. Maar de ambtenaar spreke met ieder Kamerlid, ongeacht de politieke richting!

Tenslotte zal het overbodig zijn te zeggen, dat ik ook sterk gekant ben tegen de huidige informele contacten en uiteraard nooit een dergelijke bijeenkomst heb bijgewoond.

Drs. I. GÜNTHER *)
Den Haag.

*) Zelf werkzaam op het ministerie van Binnenlandse Zaken waar ik mij bezig houd met kiesrechtzaken, behandel ik als statenlid van Zuid-Holland ondermeer de gewestvorming, een onderwerp waarmee ik op Binnenlandse Zaken niets te maken heb.

Dit metalen kastje bevat een AMIGO uitwerpbare brandladder

- EFFICIËNTE BEVEILIGING VAN IEDERE WOON- OF WERKSITUATIE TEGEN MINIMALE KOSTEN
- GEEN HAK-, BREEK- EN METSELWERK AAN UW GEVEL
- ONBRUIKBAAR VOOR INBREKERS
- GEEN ONDERHOUD
- LEVERBAAR IN LENGTEN VAN 3.70 t/m 15 mtr.
- ZEER EENVOUDIGE MONTAGE
- HET METALEN KASTJE IS GERING VAN AFMETINGEN EN HARMONIEERT MET IEDER DECOR.

Gemonteerd onder uw raamkozijn verschaft hij u in geval van brand een veilige en doeltreffende vluchtweg naar de begane grond.

Een AMIGO vluchtladder, door de pers het Ei van Columbus genoemd, biedt enorme voordelen ten opzichte van een conventionele brandladder. In gebruik bij vele Rijks- en Gemeentediensten, bedrijven, instellingen, particuliere huizen etc.

Voor nadere documentatie of inlichtingen:

HANNAH AMIGO NEDERLAND

JAVASTRAAT 47A — TEL. (070) 65 65 97 — 's-GRAVENHAGE

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

Onheilsprofeten en rookgordijnen

door L. M. de Beer, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer

De debatten over het woningbouwprogramma die minister Schut indertijd moest voeren tegen het socialistische kamerlid Van den Doel liggen ons nog vers in het geheugen. Van den Doel's tactiek was, om de minister voortdurend te achtervolgen met de aantallen opgeleverde woningen en hem met een hoop demagogisch spektakel te verwijten, dat het program niet werd gehaald. Achteraf hebben de cijfers aangetoond, dat de socialist het bij het verkeerde eind had. Minister Schut heeft zijn werk goed gedaan; en tijdens het kabinet Biesheuvel steeg de produktie van woningen zelfs tot het ongekende record van 156.000 stuks!

De rollen zijn nu omgekeerd. De critici van toen zitten nu in de regering, en bovendien dreigt nu het gevaar, dat zij de uitstekende prestaties van het vorige kabinet niet zullen kunnen handhaven.....

Cijfers 1973

De eerste, die melding maakte van een dreigend ineenstorten van de woningproduktie op korte termijn, was Den Uyl. Hij deed dit tijdens het debat over de regeringsverklaring in mei van dit jaar. Uit de cijfers van het Centraal Economisch Plan 1973 zou blijken, dat de produktie in 1973 zou terugvallen tot amper 124.000 woningen.

De minister-president deed dit ten onrechte. Uit informatie is mij gebleken, dat de gegevens van het Centraal Planbureau niet de min of meer onvermijdelijke gang van zaken weergaven, maar slechts dienden als een volstrekt theoretisch uitgangspunt voor de macro-economische voorspellingen. Die theoretische berekening ging uit van het officiële bouwprogramma, dat veel lager lag dan het werkelijk aantal in aanbouw genomen woningen.

Ik geloof niet dat Den Uyl dit misverstand over de betekenis van de cijfers die hij noemde opzettelijk in het leven heeft geroepen. Maar dat neemt niet weg, dat hij in dat debat als een soort onheilsprofeet optrad; en dat zijn sombere voorspellingen sindsdien een geheel eigen leven zijn gaan leiden. Zo verscheen op 13 september in het dagblad Trouw een artikel, waarin de schrijver geheel ten onrechte meende, dat Den Uyl en het Centraal Planbureau hun voorspelling hadden gebaseerd op gegevens over de bevolkingsgroei en de woningbehoefte.

Kapitale blunders

Evenmin als in de bijbelse geschiedenis bleef het hier bij één onheilsprofeet. De Nationale Woningraad — het overkoepelend orgaan van alle niet-christelijke woningbouwcorporaties — maakte in haar jaarverslag 1972 een berekening waaruit zou moeten blijken, dat er in 1974 niet meer dan 100.000 à 110.000 woningen zouden worden opgeleverd. Deze onheilstijding haalde prompt de voorpagina's van de dagbladen.

Bij een wat kritische beschouwing van die berekening blijkt echter al snel, dat er een paar kapitale blunders zijn

gemaakt. Om te beginnen is er bij de optelling van het officiële bouwprogramma 1973 een telfout gemaakt van 5000 woningen. Niet te geloven, maar het is heus waar! Vervolgens zijn er door een „slordigheidje” 1000 à 2000 woningen te weinig gerekend, omdat de extra woningen met lage huur, die uit de bevroering van de kinderbijslag worden gefinancierd, over het hoofd werden gezien. De derde misrekening is, dat automatisch werd aangenomen dat er slechts 27.500 ongesubsidieerde woningen in aanbouw zouden worden genomen gedurende dit jaar; terwijl voor iedereen duidelijk was dat dit er veel meer zouden zijn — volgens de laatste gegevens 33.000 à 35.000 stuks. Een freudiaanse onderschatting van de particuliere bouw!

En dan ten slotte het vierde punt. Zonder meer neemt de NWR aan, dat de bouwtijd van woningen in 1973 weer zal oplopen. Dat scheelt dan nog eens een dikke 20.000 woningen minder opgeleverd in 1974. Let wel, ik wil helemaal niet beweren dat zoiets onmogelijk zou zijn. Maar wie dat als een min of meer vaststaand feit aanneemt, moet op zijn minst over goede aanwijzingen beschikken dat een bouwtijdverlenging gaande is; en juist die aanwijzingen worden niet genoemd in de berekening. Bovendien: zolang er nog werkloze bouwvakkers zijn en er bouwbedrijven om werk verlegen zitten, is een bouwtijdverlenging niet erg voor de hand liggend.

Psychologisch klimaat

Je vraagt je af, wat Den Uyl en de Nationale Woningraad in hemelsnaam heeft bezield om zoveel paniek te zaaien. Er valt slechts naar te raden. Voor Den Uyl is het politiek interessant om de zaken zó voor te stellen, alsof het kabinet Biesheuvel op het punt van de woningbouw een catastrofale erfenis heeft achtergelaten. De NWR hoopt wellicht op extra contingenten woningwetwoningen, met als argument dat „de woningproduktie veilig moet worden gesteld”. Maar dit zijn slechts veronderstellingen.

Zeker is echter, dat nu psychologisch gezien het klimaat is geschapen, waarin iedereen het ergste vreest voor de woningbouw. Wanneer dan achteraf blijkt, dat de nieuwbouwproduktie onder dit linkse kabinet „slechts” 10.000 à 20.000 woningen achterblijft bij die van het kabinet met de VVD erin, zal een ieder verlicht opademen en zeggen: „Zie je wel, dit linkse kabinet heeft er toch maar voor gezorgd dat ons een complete ineenstorting van de woningbouwproduktie bespaard is gebleven”.

Zo gaat dat in de politiek. Indertijd werd minister Schut onbarmhartig vervolgd toen de woningproduktie tijdelijk nog geen 5000 woningen inzakte. Er is weinig fantasie voor nodig om zich het hysterisch gehuil voor te stellen, dat zou zijn opgegaan indien een kabinet met de VVD er in een terugval in de produktie met 10.000 of 20.000 woningen zou hebben gekend. Nu de linkse partijen zelf voor het blok zitten, moet alles met de mantel der liefde worden bedekt.

campagne-Wiegel, dat zij in de armen der progressieven zijn gevlogen.

Deconfessionalisering

Is de VVD voorts wel gebaat bij een vergaande deconfessionalisering? Mij lijkt van niet. Door het uiteenscheuren van de confessionelen naar links en naar rechts wordt niet de zekerheid geschapen dat er genoeg in de richting van de VVD gaan om een parlementaire meerderheid te vormen. Eén van de kenmerken van de confessioneel is een op religieuze overtuiging gebaseerd sociaal gevoel. Daarom zullen velen op het laatste moment liever voor links kiezen; de VVD heeft de laatste tijd niet hetzelfde imago als de liberalen bij de eeuwwisseling tijdens het kabinet Pierson-Cort van der Linden, het „kabinet van de sociale rechtvaardigheid.”

De Nederlander houdt bovendien niet van extremismen; polarisatie en centrumverzwakking leiden tot hetzij een te links, hetzij een te rechts getinte beleidslijn. Daarom geef ik de voorkeur aan een kabinet, dat gematigd is zodat bij een coalitiewisseling niet het roer

Nota van Gruyters

Tegen deze achtergrond publiceerde minister Gruyters onlangs zijn nota „De woningbouw in de jaren 1974 t/m 1977”, mede ondertekend door de twee staatssecretarissen. En direct valt al op, dat het trio twee rookgordijnen optrekt.

Het eerste rookgordijn is, dat voor de nieuwbouw géén exacte cijfers worden genoemd. Zo is voor 1974 een program voorzien van 135.000 à 140.000 woningen. De bewindslieden verontschuldigen zich als volgt in de nota: „Er is een bepaalde speelruimte nodig om de meegenomen tegenvallers, die zich van jaar tot jaar kunnen voordoen, te kunnen opvangen.” Het is duidelijk: dit linkse kabinet kent zichzelf een speelruimte toe, die indertijd niet aan minister Schut werd gegund. Op die manier moet worden gecamoufleerd, dat het bouwprogramma van minister Gruyters zo'n 15.000 woningen lager ligt dan de produktie in 1972, en altijd nog enige duizenden woningen lager dan het verwachte peil van 1973.

Het tweede rookgordijn is veel listiger. Het betreft het aantal ingrijpend te verbeteren woningen. Dit kabinet wil de terugval in het nieuwbouwprogramma compenseren door méér vernieuwbouw in de stadscentra. Op zichzelf geen slechte zaak. In 1974 zullen 27.000 woningen ingrijpend moeten worden verbeterd. De vraag is echter: wanneer mag een woning als „ingrijpend verbeterd” worden beschouwd? Welke zekerheid hebben wij dat dit kabinet niet betrekkelijk geringe verbeteringen opvoert als ingrijpende verbeteringen, teneinde de cijfers wat op te fleuren? Hoewel dat niet expliciet in de nota staat, blijkt uit een voetnoot dat de huidige bewindslieden menen dat er van ingrijpende verbetering mag worden gesproken indien de kosten méér dan f 10.000,- bedragen.

Dat criterium komt ons echter rijkelijk laag voor. Zeker indien ook de kosten voor groot onderhoud in dat bedrag zijn begrepen (en dat is vrijwel altijd het geval bij vernieuwbouw) kom je met f 10.000,- niet erg ver. Bovendien maken de huidige publikaties van het CBS geen onderscheid tussen geringe en grote verbeteringen aan woningen.

Teneinde hier klaarheid over te krijgen, heb ik een aantal kritische vragen gesteld aan de minister van economische zaken, onder wie het CBS ressorteert. De bedoeling is om dit kabinet vast te pinnen op haar verkiezingsbeloften en er op toe te zien, dat er niet wordt gesjoemeld met de aantallen werkelijk ingrijpend verbeterde woningen.

Geen heksenjacht

Het is niet onze bedoeling, om een heksenjacht à la Van den Doel te gaan ontketen, waarbij uitsluitend wordt gekeken naar de getallen zonder op andere zaken te letten. Dat neemt echter niet weg, dat dit kabinet op onze scherpe kritiek mag rekenen indien het ook niet bij benadering zijn beloofd program nakomt.

En bij die kritische begeleiding zullen wij ons zeker niet laten misleiden door onheilsprofeten en rookgordijnen.

Mijn opinie is...

• Geen polarisatie

Mr. G. L. O. van Boetzelaer heeft in Vrijheid en Democratie van 17 augustus een positieve bijdrage geleverd voor een politieke strategie van de VVD. Wat betreft de noodzaak van zo'n strategie ben ik het volmaakt met hem eens. Wat de rest betreft zou ik een geheel andere kant op willen.

Als eerste punt noemt de heer Van Boetzelaer het meewerken aan de huidige polarisatietrend. Hierin ben ik het fundamenteel met hem oneens. De VVD noemt zich een liberale partij en staat voor de beginselen: vrijheid, verdraagzaamheid en verantwoordelijkheid.

Alleen al op grond van het tweede ideaal moet de VVD bereid zijn met elke constructieve groep samen te werken. De polarisatie, het conflictmodel dus, lijkt mij in flagrante strijd te zijn met de opzet van de VVD. Bovendien zijn ook in de linkse partijen nog legio zeer redelijk denkende politici te vinden. Een van de gevolgen van de polarisatie is dat men de confessionele partijen tegen zich in het harnas jaagt. Zij waren dermate geschrokken van de harde

meer hoeft te worden omgegooid.

Ik zie DS'70 veel eerder aan de rechterkant van de VVD staan dan in het centrum. Deze partij wordt gevormd door socialisten, die met onze huidige samenleving redelijk zijn ingenomen en die hun meningsvorming sterk door de economie laten leiden.

Gematigd

Het is de vraag of de VVD nog veel stemmen van de jongeren zal winnen als zij doorgaat met de polarisatietenden. Ik zie in mijn omgeving vrij veel jongeren, die er zo langzamerhand spijt van krijgen op de VVD te hebben gestemd, omdat deze zich te weinig sociaal betrokken manifesteert. Met een gematigde, sterk ideologische politiek kan de VVD wellicht een positie krijgen als zij in tijden van Thorbecke en Pierson innam; met een versterkte verrechtiging in de lijn van Wiegel en Van Riel is dat mijns inziens te betwijfelen. Overigens heb ik nog steeds veel vertrouwen in een versoepeling van de VVD-lijn in de toekomst.

C. H. V. DE VILLENEUVE, Leiden

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

Wegens 200-jarig bestaan tegen extra lage prijzen:

1.000 TAXUS BACCATA 40—60 breed 30 cm
 200 TAXUS BACCATA 60—80 breed 50 cm
 300 TAXUS BACCATA 80—100 breed 50 cm
 500 TAXUS BACCATA 100—125 breed 60 cm
 800 TAXUS BACCATA 125—150 breed 60 cm
 1.200 TAXUS BACCATA 150—175 breed 70 cm
 700 TAXUS BACCATA 175—200 breed 80 cm
 450 TAXUS BACCATA 200—225 breed 70—80 cm
 en andere coniferen tot 450 cm.

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1e - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.
 OPGERICHT 1773.

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:

Centrale verwarming

Oliestookinstallaties

Aardgasinstallaties

Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
 Omzettingen B.V.
 Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

SAAB**HEIJER'S****AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.**

Alexanderplein 2,
 'S-GRAVENHAGE
 Tel. 070 - 63 99 34

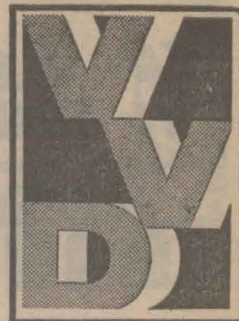
NR.70

*Als je wilt valt er best
 iets ècht goeds te maken.
 En Hofnar wil wel: Nr.70.
 10 puur-tabak senioritas,
 en dat voor*

2.50.**FGH****Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.****pandbrieven**

een veilige belegging met zeer hoog rendement

vrijheid en democratie

Den Uyls wisselgeld

Bij de grote krachtmeting tussen liberalen en socialisten gaat het niet om f 582 miljoen, maar om de fundamentele verschillen tussen twee partijen, die tenslotte eenzelfde doel nastreven, namelijk de vooruitgang. Tot deze conclusie komt hoofdredacteur Ph. C. la Chapelle in een beschouwing over het dinsdag begonnen Kamerdebat.

Het grote debat over Den Uyls eerste en misschien ook wel laatste miljardennota is deze week in de Tweede Kamer begonnen. Niemand heeft verwacht dat het kabinet nu meteen al zou struikelen. Zelfs lijkt de kans daarop gering tijdens de twee maanden durende behandeling van de aparte begrotingshoofdstukken, die op 30 oktober begint. Den Uyl en zijn ploeg zullen de jaarwisseling wel halen.

PvdA, KVP, ARP, D'66 en PPR doen nu nog gematigd lief voor elkaar en de achterban van die partijen is nog (zij het soms met de nodige moeite) te sussen. Dat zal veranderen naar mate de tijd vordert. Steeds meer zullen kiezers en leden van de huidige coalitie-partners gaan inzien dat er een verschil is tussen woorden en daden. En als dan bij de volgend jaar te houden verkiezingen voor de Provinciale Staten blijkt dat de lift van de VVD naar boven en die van KVP, ARP en D'66 naar beneden snelt, is Leiden in last.

Dat wil niet zeggen dat het kabinet de komende maanden geen enkel probleem zal ondervinden. Op sommige punten zal Den Uyl zijn „wisselgeld” te voorschijn moeten halen. Maar dat is voor hem geen ramp. Hij heeft er zelfs voordat het debat begon al over gesproken. Een zakcentje voor hem mocht er blijkbaar van vakbondsvoorzitter Kok af.

Dat is ook wel begrijpelijk. De pap ziet er ook voor de partijen waarop het kabinet steunt niet zo aantrekkelijk uit. Er moeten een paar krenten in zitten om hem verteerbaar te maken. De regeringsfracties moeten op een paar „successen” kunnen wijzen. Dat misschien ook de VVD met smaak een krent verorbort, zou voor hen natuurlijk vervelend zijn. Daarom zal men alle mogelijke moeite doen de zaken zó voor te stellen alsof de successen niet door de VVD geboekt zijn, ook al is dat in wezen wel het geval. Dat is nu eenmaal het politieke spel.

Beperkte speelruimte

De speelruimte is overigens beperkt. Het beste bewijs daarvoor is dat de VVD een tegenbegroting heeft ingediend, waarin bezuinigingen worden voorgesteld tot een bedrag van „slechts” f 582 miljoen op een totaal door de regering voorgesteld uitgavenpakket van f 50 miljard. Er is een verschil van opvatting over de noodzakelijk geachte stijging van de belastingdruk, waarbij men spreekt in termen van tienden van procenten. Wie als ruim denkend mens zou opmerken dat dat toch overbrugbare kloven moeten zijn, heeft niet helemaal ongelijk.

Nu is f 582 miljoen, op te brengen door ruim vier miljoen gezinnen, natuurlijk altijd nog een aardig bedrag. En alle financiële specialisten zijn het erover eens dat een tiende procent belastingdruk meer of minder belangrijke gevolgen heeft, zowel voor de burger individueel als voor onze nationale huishouding. Maar toch gaat het in het scherpe debat tussen liberalen en socialist niet in de eerste plaats om de centen en de guldens.

Ondermaats

Wiegel is op niet mis te verstane wijze tegen het kabinet-Den Uyl ten strijde

getrokken. Hij heeft gekaatst en de bal is hem teruggespeeld in de vorm van heftige verwijten: de liberalen zijn niet sociaal bewogen en zij zijn de voorvechters van de kapitalisten. De VVD zou materialisme en egoïsme aanwakkeren. In de rede waarmee Wiegel dinsdag de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer als oppositieleider opende, heeft hij die verwijten „ondermaats” genoemd. Dat zijn zij ook, en om meer dan één reden.

Mevrouw Van Someren heeft tijdens de vergadering van de partijraad van de VVD, op 29 september te Utrecht, gezegd dat socialist en liberalen beiden hetzelfde doel nastreven, namelijk de vooruitgang. Alleen de weg daarheen is in hun visies verschillend. Men proeft daaruit een zekere waardering voor de oprechtheid van de socialistische politiek, ook al zijn wij het daarmee fundamenteel oneens. Men zou mogen verwachten dat onze tegenstanders in hun bestrijding van de VVD-politiek eenzelfde zakelijke houding aannemen. In plaats daarvan gooien zij met modder, en dat is ondermaats.

Individu centraal

In de socialistische visie staat de collectiviteit voorop, de liberalen stellen het individu centraal. Dat betekent niet dat liberalen geen collectieve voorzieningen zouden wensen. Wiegel heeft het deze week nog weer eens duidelijk in de Kamer gezegd: „de overheid dient te zorgen voor een behoorlijk niveau van collectieve voorzieningen en sociale zekerheden”. Het is onvermijdelijk dat de premiedruk voor sociale verzekeringen stijgt, dat erkennen ook wij. Wij vinden alleen dat men die stijging in toom moet houden. Volgens ons is dat ook zeer wel mogelijk, als men bereid is de beperkingen in de sociale sector aan te brengen, die de wijzigingen in de ontwikkeling van de maatschappij mogelijk maken. Verdere bevrozing van de kinderbijslag is daarvan een voorbeeld. Het is het goed recht van de socialisten het met zo'n voorstel niet eens te zijn. Maar het is onheus dan maar meteen te stellen dat de liberalen een a-sociale politiek voorstaan.

Het kabinet streeft naar inkomensnivellering. Wij merken op dat dit leidt tot mindere belastingopbrengsten, zodat er minder ruimte blijft om de overheids-taken te financieren. Wij menen voorts dat inkomensnivellering via ontsparing leidt tot inflatie. Inflatie vergroot de werkloosheid en treft met name diegenen, die niet kunnen afwentelen, zoals de zelfstandigen en de pensioentrekkers. Inflatiebestrijding is daarom voor ons, ook terwille van de sociale rechtvaardigheid, een eerste vereiste. Nogmaals: men mag het anders zien, maar men kan daaraan niet de conclusie verbinden dat de VVD geen oog heeft voor de sociaal-zwakkeren.

Gelijke kansen

Volgens onze liberale beginselen streven wij naar gelijke kansen voor iedereen. Daarin past geen scherpe inkomensnivellering, maar wij menen wel dat de overheid moet streven naar het wegemen van de maatschappelijke oorzaken die ongelijkheid scheppen. Daarom ook besteden wij (overigens met de socialist-

Duimschroeven

Hogere belasting en prijsdichtingen van deze regering verpesten het klimaat voor het midden- en kleinbedrijf. Dit was de kern van de vergadering van de landelijke middenstandscmissie van de VVD, eind september. De zwaardere druk van de inkomstenbelasting, het achterwege laten van de inflatiecorrectie, verhoging van kosten van autorijden (zeer belangrijk voor middenstanders) waren punten, waar de commissie zwaar tegen aan zat te kijken.

Ook de regeringsvoorstellen voor de fiscale oudedagsreserve en de belastingregeling voor de meewerkende vrouw van de zelfstandige tonen duidelijk aan dat de regering ernst maakt met de inkomensnivellering. Van een in te voeren volksverzekering tegen arbeidsongeschiktheid werd gevreesd dat de kosten daarvan gezien de uitvoering van de WAO, de pan uit zullen rijzen. Wel is de commissie voorstander van een basisvoorziening op dit punt.

De prijsmaatregelen naar aanleiding van de revaluatie zijn door de regering gedictieerd. De voorgeschreven prijsverlaging van ingevoerde goederen in voorraad, die nota bene voor de revaluatie zijn betaald, bestempelde vicevoorzitter F. L. van der Leeuw als onbehoorlijk. De speciale prijsafspraken met het grootwinkelbedrijf zetten de deur open voor stuntverkopen van brood en melk.

Hiertegenover staat dat de overheid zelf geen matiging in verhoging van tarieven voor haar diensten heeft toegepast.

ten) zoveel aandacht aan het kleuter- en basisonderwijs; daarom ook ons pleddoi om méér uit te geven voor de werkende jongeren dan de regering van plan is. Wiegel heeft deze week in de Kamer gezegd: „De positie waarin de studenten verkeren is veel gunstiger dan die van de werkende jongeren. In iedere student investeert de gemeenschap geweldig veel geld. Voor iedere student stelt de overheid een uitgebreid en voortreffelijk pakket van voorzieningen ter beschikking. Dat wordt door een aantal studerende onvoldoende beseft”. Maar dat is natuurlijk allemaal vreselijk a-sociale taal...

Als wij streven naar bezitsvorming voor iedere burger, omdat wij menen dat dit leidt tot grotere vrijheid en zelfstandigheid, dan zijn wij pure kapitalisten die slechts een groepsbelang dienen. Maar wij mogen ook niet opmerken dat f 200 statiegeld op autobezit het hardst aankomt bij de man met een laag inkomen, die net een auto kan onderhouden, waarmee hij met zijn gezin in het weekend de stad ontvlucht. Waarom niet? Omdat in de ogen van het kabinet-Den Uyl iedereen, die in een eigen huis woont en die in een auto rondrijdt, een a-sociale, niets ontziende, materialistische en egoïstische kapitalist is? Neen, gewoon omdat Den Uyl en de zijnen het niet kunnen opbrengen te erkennen dat liberale politiek de vooruitgang dient.

Dat wisselgeld kon Kok niet missen.

Tournee Wiegel

De heer H. Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer houdt op het ogenblik een tournee door het land. In het kader daarvan spreekt hij:

● 15 oktober te Zaandam, Reina Siertsemahuis, Paltrokstraat 20, ter gelegenheid van de Zaanstadverkiezingen, die op 17 oktober worden gehouden.

● 19 oktober te Lunteren, Blijde Wereld, Westhofflaan 2, tijdens de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de Vrouwen in de VVD.

● 22 oktober te Drachten, in de Lawei, voor de kamercentrales Groningen, Friesland en Drenthe.

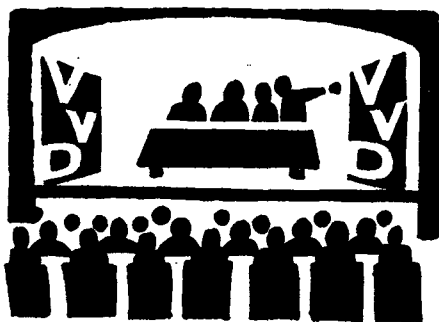
● 5 november te Deventer, in de Schouwburg, voor de kamercentrales Overijssel en Gelderland.

● 12 november te Rotterdam, in de Schouwburg-Zuid, voor de kamercentrales Rotterdam en Dordrecht.

● 19 november te Amersfoort, Sporthal De Koppel, Boogschutterplein, ter gelegenheid van de gemeenteraadsverkiezingen.

Radiouitzending van de VVD: woensdag 17 oktober, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m).

VVD van A tot Z

In deze rubriek vindt men aankondigingen van sprekerbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 19 oktober. Adres: cratie, Pieter de Hooglaan 87, Hilversum.

AMERSFOORT — Mr. H. E. Koning, lid van de Tweede Kamer, spreekt 15 oktober voor de afdeling over de troonrede. Hotel Monopole 20.00 uur.

AMSTERDAM — De afdeling belegt 17 oktober een forumavond over euthanasie. Sprekers zijn de internist drs. W. Gerrits, de huisarts A. Abel en dominee G. Lans. Krasnapolsky 20.00 uur.

APELDOORN — H. J. de Koster, lid van de Tweede Kamer, spreekt 18 oktober over buitenlandse politiek en algemene zaken. Orpheus, 20.00 uur.

ARNHEM — De kamercentrale Gelderland vergadert 23 oktober in hotel Bosch. Aanvang 20.00 uur.

AXEL — Drs. D. J. D. Dees, lid van de Tweede Kamer, spreekt 15 oktober op de oprichtingsvergadering van de afdeling Axel.

BREDA — Mej. A. Kappeyne van de Coppello, lid van de Tweede Kamer, spreekt 12 oktober op de liberale borrel van de afdeling, 17.30 uur.

BEEK (Limburg) — Op 26 september is hier een nieuwe afdeling opgericht. Mej. Kappeyne van de Coppello hield een spreekbeurt. Het bestuur is als volgt samengesteld: voorzitter drs. F. X. P. A. Movig, secretaris L. J. J. Schmitz en penningmeester F. H. A. M. Minkenbergh. De afdeling telt ruim 50 leden.

CAPELLE a/d IJSSEL — De regio Gouda houdt hier 24 oktober een ledenvergadering over het Liberaal Manifest en de resolutie Inkomenspolitiek. Ontmoetingscentrum „In de Speelman”, Duikerlaan 1.

Drs. H. H. Poortman, kandidaat-Kamerlid, spreekt 1 november voor een politiek café in „Oud Capelle”, Dorpsstraat 148. 20.15 uur.

De districtscentrale Rijnmond vergadert 15 oktober in het ontmoetingscentrum „In de Speelman”, Duikerlaan 1. Aanvang 20.00 uur. De bijeenkomst zal worden ingeleid door de voorzitter van de districtscentrale, mr. A. Geurtsen, lid van de Tweede Kamer. Vervolgens spreekt ir. D. S. Tuijnman, vice-voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de VVD, over: „Enige aspecten van de ontwikkeling in het Rijnmondgebied”. Hierna is er gelegenheid tot discussie.

DOORN — H. J. L. Vonhoff spreekt 26 oktober voor de afdeling en omstreken.

ENSCHEDÉ — Dr. L. Ginjaar, lid van Provinciale Staten Zuid-Holland voor de VVD, spreekt 8 november over het Liberaal Manifest. Zalencentrum Melkion, Raiffeisenstraat 25. Aanvang 20.00 uur.

GENDRINGEN — Op 25 september is hier een afdeling opgericht, omvattende Gendringen, Ulf, Bredenbroek, Netterden, Meghelen, Etten, Varselder en Wieken. De afdeling telt ruim 40 leden. Secretaris is Th. Bongers, Bongersstraat 62A te Ulf. Tel. 08356 - 1790.

HOOGWOUD/OPMEER — Mr. dr. C. Berkhouwer, voorzitter van het Europees Parlement en Tweede-Kamerlid spreekt 22 oktober op de oprichtingsvergadering van de nieuwe afdeling. Het Dorpshuis, Herenweg 58.

HENGÉLO — Mr. C. H. F. Polak, lid van de Eerste Kamer, spreekt voor het broodje VVD van de afdeling op 29 oktober. Cosa 18.00 uur. Op 12 november om 18.00 uur volgt de heer H. J. de Koster, lid van de Tweede Kamer.

HEEZE — L. M. de Beer, lid van de Tweede Kamer, spreekt 22 oktober voor de afdeling Eindhoven over Woningbouwbeleid. Café De Gouden Leeuw. 20.15 uur.

HENGÉLO — Op de ledenvergadering van 17 september werd het volgende bestuur van de afdeling gekozen: H. J. D. Ankersmit, voorzitter, H. W. van Lennep-Van Reyn Snoeck, secretaris, H. van Dijk-Pos, penningmeester, H. G. van Rinkhuizen, lid en C. J. van Luyk, lid, tevens voorzitter propagandacommissie.

HUISSEN — Op 11 september werd hier een afdeling opgericht, die thans ruim 20 leden telt. Secretaris is W. T. van Ewijk, Van Gelrestraat 1. Tel.: 08304 - 9103.

KEDICHEM — J. den Ouden, secretaris kamercentrale Dordrecht en gemeenteraadslid van Alblasserdam spreekt

voor de afdeling over gemeentepolitiek. De Zangershof. 20.00 uur.

KORTRIJK — Mr. H. van Riel, fractievoorzitter Eerste Kamer spreekt voor het Liberaal Vlaams Verbond. Andere sprekers zijn: K. Poma, voorzitter van het Verbond. Herman Vanderpoorten, minister van justitie en volksvertegenwoordiger Frans Grootjans, voorzitter van de P.V.V. in Vlaanderen. 15.00—19.00 uur.

LAREN-BLARICUM — Mr. H. E. Koning, lid van de Tweede Kamer, en de belastingdeskundige mr. K. Sneep, spreken over de fiscale consequenties van de begroting 73—74. Hotel Hamdorff. 20.15 uur.

LELYSTAD — Drs. J. F. Scherpenhuizen, L. M. de Beer en H. P. H. Waalkens, allen leden van de Tweede Kamer, spreken op 19 oktober in de Meerkoets. Aanvang 20.30 uur.

MEPPEL-STEENWIJK — Mr. J. G. Rietkerk, directeur van de V.N.O. en oud-staatssecretaris, spreekt 15 oktober voor de liberale kring. Hotel Moes, Pesse. Aanvang 20.00 uur.

NEDERHORST-DEN BERG — Mr. H. van Riel, voorzitter Eerste-Kamerfractie, spreekt 22 oktober in 't Jeugdhuis. Aanvang 20.00 uur.

NIEUWKOOP-NOORDEN NIEUWVEEN — Mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de Tweede Kamer, spreekt 26 oktober in de Watergeus, Noorden. 20.15 uur.

NIJMEGEN — H. J. de Koster, lid van de Tweede Kamer, spreekt 29 oktober in hotel Metropole. 20.00 uur.

Het bestuur van de afdeling Stads-gewest Nijmegen heeft besloten een kadercursus te organiseren voor raadsleden, kandidaat-raadsleden, bestuurs- en commissieleden. De data van de cursus zijn 3, 16, 17 en 30 november en 1 december.

OOSTERWOLDE — Drs. J. F. Scherpenhuizen, lid van de Tweede Kamer, spreekt voor de commerciële club over de nota Noorden des Lands. De Zon. 20.00 uur.

RAALTE-HEINO — De afdeling heeft een nieuw bestuur dat als volgt is samengesteld: voorzitter B. Aa te Raalte, secretaris J. Uytenbogaard te Raalte, penningmeester J. A. Hagen te Heino, leden mevrouw M. S. Heil te Raalte en de heer L. G. J. Haring te Heino.

RIDDERKERK — Mevrouw H. van Someren-Downer, partijvoorzitter, spreekt 30 oktober voor de ondercentrale IJsselmonde.

RHENEN — H. J. L. Vonhoff, lid van de Tweede Kamer, spreekt 12 november voor de afdeling Rhenen en omstreken over: „Hoe ziet de rekening er uit?” Hotel Koerheuvel. 20.00 uur.

ULFT — L. M. de Beer, lid van de Tweede Kamer, spreekt in hotel De Sluis 29 oktober. 20.00 uur.

VALKENSWAARD — Mr. A. Geurtsen, lid van de Tweede Kamer, spreekt 16 oktober voor de afdeling Eindhoven over „Zelfstandigen en de begroting 1974”. Hotel Riche, Valkenswaard. 20.15 uur.

VORDEN — G. W. Keja, lid van de Tweede Kamer, spreekt 19 oktober voor de Statencentrale Zutphen. Hotel Bakker. 20.00 uur.

WARMENHUIZEN — G. W. Keja, lid van de Tweede Kamer, spreekt op de oprichtingsvergadering van de afdeling. Café Pronk, Dorpsstraat A 186.

WISCH — Op 25 september is opgericht de afdeling Wisch, omvattend

In Amsterdam is 26 september op 73-jarige leeftijd overleden de heer R. T. J. le Cavalier. De overledene is jarenlang fractievoorzitter geweest van de VVD in de gemeenteraad van Amsterdam. Verder had hij een aantal belangrijke functies in de Amsterdamse haven. Ook was hij erevoorzitter van de afdeling Amsterdam.

Op 15 september overleed te Haarlem op 84-jarige leeftijd mr. H. B. Wildt Meyboom. Hij was van 1949 tot 1953 VVD-raadslid voor de gemeente Bloemendaal en van 1958 tot 1962 wethouder van deze gemeente. Hij beheerde als zodanig de portefeuilles sociale zaken, volksgezondheid, bedrijven en sport. De overledene is van 1947 tot 1954 voorzitter geweest van de Raad van Arbeid in Haarlem. Dezelfde functie vervulde hij van 1939 tot 1947 in Dordrecht. Voor de oorlog was de heer Wildt Meyboom ook wethouder in de gemeente Wassenaar voor de Liberale Staatspartij, De Vrijheidsbond. Hij was officier in de Orde windsman uit die kring.

Wisch, Terborg, Varsseveld, Silvolde, Westendorp, Sinderen en Heelweg. De afdeling telt thans ruim 40 leden. Secretaris is: D. J. van Bekkum, Patrijssplein 45, Silvolde.

ZEVENAAR — A. Ploeg, lid van de Tweede Kamer, spreekt op een openbare vergadering van de afdeling. „Ons Huis”, Dr. Honingstraat 3, 20.00 uur.

ZUIDWOLDE — Op de ledenvergadering van 1 oktober heeft de afdeling naar voren gebracht dat de benoeming van een nieuwe minister van landbouw bij de plaatselijke bevolking sterk in de aandacht zal staan. Men wenst een capabele bewindsman die de belangen van een grote groep zelfstandigen goed kan vertegenwoordigen. Het bestuur van de VVD-afdeling zal dan ook een brief richten aan de Tweede-Kamerfractie van de VVD met het verzoek de KVP te wijzen op het belang van de benoeming van een kundige bewindsman uit eigen kring.

vrijheid en
democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooglaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Konin ginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

ZAKENMAN / ORGANISATIE CONSULENT

42 jaar, zag zich gaarne geplaatst als

**DIRECTEUR / BEDRIJFSLEIDER
of ADVISEUR**

van klein tot middelgroot handels- of productiebedrijf dat behoefte heeft aan professioneel/organisatorische aanpak ter handhaving of verkrijging van winstgevendheid. Enige voorkeur voor Zuid- of Centraal-Nederland. Geen extreme eisen.

Brieven aan: W. S. Ziere, Wandelboslaan 101, TILBURG, 013 - 67 68 48.

Tegenbegroting: een andere visie

De tegenbegroting van de VVD heeft nogal wat stof doen opwaaien. Hierbij vindt men een gedetailleerd beeld van de punten, waarop de VVD in 's rijks begroting bezuinigen wil zien.

Op 2 oktober werd op een persconferentie in het gebouw van de Tweede Kamer de alternatieve begroting van de VVD aan het publiek voorgelegd. Hiermee heeft de partij niet alleen willen aangeven dat zij de uitgaven op sommige gebieden te hoog acht, maar ook dat er op andere gebieden meer geld nodig is om tot een goed beleid te komen. In totaal is op de uitgaven 582 miljoen gulden bespaard. Over de gehele linie is voorzien in een vermindering van de belastingdruk tot een totaal van f 610 miljoen. Dat deze bedragen op zich bescheiden zijn in vergelijking met de ruim 50 miljard van de Rijksbegroting is niet zo belangrijk. Belangrijker is volgens de indieners van de tegenbegroting dat er een andere visie uit spreekt. De bedragen konden ook bescheiden blijven omdat het kabinet-Den Uyl veel van zijn beloften op korte termijn niet waar blijkt te kunnen maken. Zo acht de VVD een aanvulling op de begroting van defensie van f 50 miljoen voornamelijk ten behoeve van de luchtmacht (vervanging van de Starfighter) voldoende. Als de plannen van Keerpunt '73 doorgang hadden gevonden zou dat heel anders gelegen hebben.

De stijging van de uitgaven volgens de Rijksbegroting zal 9,8 procent bedragen. De VVD acht verlaging tot 8,4 procent een minimale noodzakelijkheid. Hierbij moet in het oog worden gehouden dat in volgende jaren een verdere daling van dit stijgingspercentage tot het niveau van de stijging van het nationale inkomen (thans gesteld op 5 procent) is geboden.

De voorstellen voor wijziging van de uitgaven kunnen als volgt worden samengevat:

I. Ontwikkelingshulp — f 130 miljoen (O.a. geen steun aan bevrijdingsbewegingen, geen schuldvermindering ad hoc en opheffing van de Commissie-Claus)

II. Onderwijs — f 37 miljoen (waarbij verhoging van uitgaven voor opleiding kleuterleidsters ter ondersteuning van de filosofie dat gelijke kansen voor iedereen nauw samenhangt met het probleem van de gelijke startkansen voor iedereen, te beginnen bij het kleuteronderwijs; ook moeten de uitgaven voor de accommodaties voor werkende jongeren omhoog met f 10 miljoen)

III. Wetenschappelijk onderwijs — f 116 miljoen (o.a. door de wet op de collegegelden te laten zoals die is)

IV. Defensie + f 50 miljoen

V. Volkshuisvesting — f 120 miljoen (o.m. door verschuiving van 6000 woningen van woningwet- naar premiekoopwoningen-sfeer en niet-beperking van de huurharmonisatie)

VI. Regionaal beleid + f 20,5 miljoen (één miljoen gulden kan bespaard worden door de stichting van een noordelijke ontwikkelingsmaatschappij niet door te laten gaan. Anderzijds moet er meer aandacht besteed worden aan het regionale beleid o.m. aan de aanleg van regionale wegen, belangrijk voor de verbanden tussen Randstad met het Oosten en het Noorden)

VII. Verkeer en Waterstaat/Economische Zaken — f 12 miljoen (o.m. door de grondaankopen van de Groenlanden uit te stellen zolang de discussie over de Waalbochtverlegging nog gaande is; geen uitvoeringskosten selectieve investeringsregeling)

VIII. Sociale Zaken — f 25 miljoen

IX. C.R.M. — f 136,5 miljoen (voornamelijk door het niet optrekken van de bijstandsnorm tot het netto-minimumloon. Niet bezuinigen op uitgaven voor sport, recreatie, behoud natuurschoon en monumentenzorg. Andere bedragen worden gevonden door te bezuinigen op uitgaven voor kunsten, jeugdwerk, maatschappelijke dienstverlening en door de financiering van de Wereldomroep uit de luister- en kijkgeld)

X. Beperking Rijkspersoneel — f 76 miljoen.

Totaal — f 582 miljoen

Hiertegenover staan de volgende wijzigingen in het belastingplan 1974, zoals opgenomen in de Miljoenennota 1974:

1. Toepassing van de wettelijke inflatiecorrectie voor 80 procent f 780 milj. Hiervan gedekt uit nominale progressiekop f 640 milj.

f 140 milj.

2. Niet doorgaan van de wijziging loon- en inkomstenbelasting f 270 milj.

3. Geen wijziging van het eigen woningforfait f 110 milj.

4. Verhoging van het maximumbedrag in de oudedagsvoorziening van zelfstandigen f 30 milj.

5. Geen verhoging van de vermogensbelasting met een achtste punt f 60 milj.

Totaal f 610 milj.

Ten aanzien van de niet-belastingmiddelen stelt de VVD voor:

- Geen selectieve investeringsheffing,
- Geen statiegeld op auto's,
- Afdracht aan het Rijk van niet-betaalde WAO-uitkeringen,
- Verhoging registratierecht en verkeersboetes,
- Bevriezing kinderbijslag tweede kind,
- Bevriezing overheidsbijdrage ouderdomsfonds.

De Kamerleden Joekes, Koning, Van Aardenne, Wiegel en mevrouw Van Someren (v.l.n.r.) bij de presentatie van de VVD-tegenbegroting in Den Haag

Zojuist verschenen:

Wiegel

profiel van een politicus

TE BESTELLEN door overmaking van f 9,15 (f 7,90 + f 1,25 porto) op POSTGIRO 66 06 19 t.n.v. BOEKHANDEL VAN DER GALIE Oudegracht 261 - UTRECHT met vermelding „Wiegel“, waarna prompte toezending volgt.

VVD thans 33 zetels

AVRO-Delta laat regelmatig een kiezersonderzoek houden. Aan de geenquêteerden wordt gevraagd hoe zij zouden stemmen als vandaag verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden zouden worden. Het afgelopen weekend maakte de AVRO de uitslag bekend van het onderzoek dat negen dagen na Prinsjesdag gehouden werd. Hieronder de percentages, links van de enquête die begin september gehouden werd, rechts van de enquête negen dagen na Prinsjesdag:

PvdA	31,3	32,9
KVP	17,2	11,8
ARP	8,8	6,1
PPR	5,3	7,3
D'66	4,-	2,7
VVD	19,5	22,-
CHU	3,1	6,4
DS'70	2,0	3,2

Het onderzoek wordt steeds uitgevoerd door het bureau Lagendijk te Aalsmeer, dat bij de Kamerverkiezingen in november vorig jaar de winst voor de VVD exact voorspelde.

Voor de VVD zou 22% van de stemmen in een Kamer met 150 leden 33 zetels betekenen (wij bezetten er thans 22). Duidelijk is dat de VVD ruimschoots de tweede partij van het land is geworden.

Commentaren uit de bladen

De NRC vraagt zich in een commentaar op de tegenbegroting af of deze een realistisch alternatief biedt. De krant is bang dat de vakbeweging niet bereid is te gaan praten over loonmatiging op de voorwaarden die de VVD aangeeft. „De liberalen mogen dan stellen dat met het doorgaan van de inflatie-correctie elke belastingbetaler er beter op wordt, maar dat geldt dan wel in sterkere mate voor hogere inkomensgroepen en bovendien geldt het alleen als de zaak fiscaal wordt gezien. . . Bovendien: de VVD geeft met zoveel woorden toe dat zij erop mikt via een vermindering van het beslag van de overheid op de groei van het nationaal inkomen bij gelijkblijvende bestedingen een verschuiving te weeg kan brengen ten gunste van particuliere consumptie en investeringen. De vraag is of vooral de nagetreefde stijging van de particuliere consumptie wel zo geschikt is als middel tot inflatiebestrijding.

Een zeer belangrijke conclusie van het gisteren gepubliceerde nationaal verkiezingsonderzoek 1973 is dat het overgrote deel van de Nederlandse kiezers vindt dat de inkomensverschillen in ons land te groot zijn en dat een einde moet komen aan de al jaren aanhoudende inflatiespiraal. Aan de oplossing van die twee problemen levert de VVD met haar tegenbegroting geen geloofwaardige bijdrage. Het blijft bij een initiatief dat betekenis heeft voor zover het de politieke duidelijkheid dient“. Aldus de NRC/Handelsblad.

De Tijd noemt de VVD-tegenbegroting een in cijfers vertaald politiek credo waaruit nog eens blijkt wat de partij wil: „Minder in de sfeer van de collectieve uitgaven ten behoeve van de spreiding van inkomen, kennis en macht. Meer in de sfeer van zelfontplooiing van particulieren op eigen kracht. . .”.

De Volkskrant meent dat de tegenbegroting niet kan aantonen dat er enorme verschillen zijn tussen het beleid Den Uyl en hetgeen de VVD wil. „Dat is het verschil tussen wat meer en wat minder. Dat is het verschil tussen wat meer of minder over hebben voor verbetering en uitbreiding van collectieve voorzieningen. De kiezers zullen nu en in de naaste toekomst steeds bewuster tussen deze uitgangspunten moeten kiezen”.

Volgens Het Parool is de grootste oppositiepartij er met zijn begroting in geslaagd te laten zien dat en hoe zij de accenten wil verleggen. De politieke duidelijkheid is daarmee gediend. Ook deze krant acht de mogelijkheid om op grond van deze begroting tot overeenstemming tussen regering en de sociale partners te komen gering en geeft derhalve de voorkeur aan de door minister Duisenberg gewezen weg.

VVD wordt een andere partij

De VVD is bezig uit te groeien tot een grote volkspartij. De partij wil geen egoïstische en materialistische gevoelens aanwakkeren. Er openen zich nieuwe perspectieven. De voorzitter van de VVD, mevrouw G. V. van Someren-Downer en de heer H. Wiegel spraken hierover op de vergadering van de partijraad in Utrecht.

De partij-politieke ontwikkeling betekent onder meer dat de VVD een andere partij zal worden. Mensen die traditioneel op de confessionele partijen stemden en van die partijen lid waren komen nu naar de VVD toe. Datzelfde geldt voor van huis uit socialisten, die zich niet langer kunnen verenigen met de politiek van de PvdA. De leden van de VVD waren over het algemeen welgestelde mensen van vrijzinnige afkomst. Maar de partij is nu bezig uit te groeien tot een grote volkspartij, die haar aanhang in niet geringe mate ook heeft onder katholieken en protestanten en onder de grote groep met lage inkomens. Voor de nieuwe leden is hun overgang naar de VVD vaak een emotionele stap. De „oude kern” van de partij zal wel eens moeite hebben met de confrontatie binnen de partij met nieuwe denkbeelden. Van beide zijden zal aanpassing gevraagd worden.

Dit hield de heer H. Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer en daarmee politiek leider van de partij, de partijraad voor, die zaterdag 29 september te Utrecht in openbare vergadering bijeen kwam. Zijn rede was verder vrijwel geheel gewijd aan de miljoenennota van het kabinet-Den Uyl en aan de „tegenbegroting” van de VVD.

De voorzitter van de partij, mevrouw G. V. van Someren-Downer, opende de vergadering met een toespraak, waarin zij bestreed dat de VVD materialistische en egoïstische gevoelens bij de mensen zou aanwakkeren, zoals de partij vooral in het socialistische kamp wordt verweeten. Zij zei er intengendeel van overtuigd te zijn, dat de VVD weer hoop en toekomst biedt aan velen, die het in Nederland niet „meer zo zien zitten”.

Mevrouw Van Someren viel de onderwijsbegroting van minister Van Kemenade aan, zoals eerder in Vrijheid en Democratie door het Tweede Kamerlid mevrouw Smit-Kroes was gedaan. Het grote bezwaar van de VVD richt zich tegen de filosofie van de minister, dat het onderwijs een instrument is om tot wijziging van normen en maatschappijvisie te komen.

Tijdens de vergadering van de partijraad spraken voorts o.a. leden van de sociaal-economische commissie en van de middenstandsc commissie van de VVD over belangrijke details van de begroting van het kabinet-Den Uyl. De vergadering aanvaardde tot slot unaniem de hiernaast afgedrukte motie.

De spanning van het politieke spel wijkt soms voor de spontane lach, zoals hier op de vergadering van de partijraad in Utrecht.

De partijraad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, in vergadering bijeen op 29 september 1973 kennis genomen hebbend van Troonrede en Miljoenennota van oordeel:

- dat de overheidsuitgaven te snel stijgen en de belastingdruk te sterk toeneemt
 - dat het pakket belastingmaatregelen eenzijdig drukt op de middengroepen en dus onrechtvaardig is
 - dat het beleid met name inzake het onderwijs, de volkshuisvesting en de grondpolitiek een sterk socialistisch stempel draagt
- steunt de Tweede Kamerfractie tegen dit onverstandige en onredelijke beleid roept al die kiezers van PvdA, KVP, ARP en D'66, die de mening van de VVD over dit kabinetsbeleid delen, op of zich binnen hun eigen partijen te verzetten tegen de voornemens van hun voormannen

of als zij van dit verzet weinig resultaat verwachten al die vele duizenden die hen de afgelopen dagen reeds zijn voorgedaan, te volgen en zich te wenden tot de VVD

en gaat over tot de orde van de dag

Hoger personeel buiten spel

Het VVD-Tweede Kamerlid drs. G. M. V. van Aardenne heeft de minister van Sociale Zaken enkele vragen gesteld over de positie van het hoger personeel in het bedrijfsleven ten aanzien van het georganiseerd overleg. Zoals bekend hebben de Nederlandse Centrale van Hoger Personeel (NCHP) en andere categorale vakorganisaties hun ongenoege uitgesproken over het buitenspel staan van het hoger personeel bij het centrale overleg. In de overlegorganen wordt zonder ons, mede over ons beslist, aldus de strekking van de NCHP-klacht. De centrale heeft volgens eigen opgave ongeveer 30.000 leden en vertegenwoordigt daarmee 40 procent van het hoger personeel.

Meepraten in SER

De door het huidige kabinet nagestreefde nivellering ligt de NCHP zwaar op de maag, zolang de spreiding van de inkomens niet grondig is bestudeerd.

De heer Van Aardenne meent dat het een redelijke wens van de centrale is om mee te praten, ook al is zij een niet aangesloten vakbond. Als een belangrijke categorie werknemers in de SER aan

bod wil komen dan hoort de Centrale van Hoger Personeel daarbij, aldus de heer Van Aardenne. Hij vraagt minister Boersma o.a. of die ook niet vindt dat de belangen van het hoger personeel in veel opzichten niet parallel lopen met de opvattingen van de in de SER vertegenwoordigde werknemersorganisaties. Heeft de NCHP in het verleden soms aanleiding gegeven tot de verwachting dat zij de besluitvorming in de SER zou dwarsbomen? Aldus kort weergegeven de vragen van de heer Van Aardenne.

Bij het conflict moet het volgende in het oog worden gehouden: Een meerderheid in de SER heeft zich uitgelaten vóór toelating van het hoger personeel tot het georganiseerd overleg. De vakbonden hebben toen bedreigd dat zij hun medewerking dan zouden beëindigen. Enkele jaren geleden kon de Centrale nog niet worden gezien als een representatieve organisatie. De laatste jaren zeker wel, aldus de heer Van Aardenne.

Boersma's bezwaren

Minister Boersma voert praktische bezwaren aan als motief om de categorale

Centrale voor Hoger Personeel uit het SER-overleg te weren. De werknemers zijn in dit overleg vertegenwoordigd met vijftien zetels, evenveel als de werkgevers en de Kroon er hebben. Als er categorale bonden bijkomen zal de zetelverdeling moeten worden herzien of het aantal zetels moeten worden uitgebreid. Dan komt het functioneren van de SER in gevaar. „Je kunt er geen Poolse Landdag van maken”, aldus minister Boersma in een zojuist verschenen boek van Bert Breij over recente stakingen. De minister zegt erbij er geen bezwaar tegen te hebben als verenigingen van hoger personeel CAO-partner worden, maar hij heeft veel liever dat zij zich aansluiten bij de bestaande bonden.

Daartegenover staat dan de opvatting van de VVD dat de categorale organisaties de erkenning moeten krijgen waar ze recht op hebben. Een organisatie als die van het hoger personeel heeft nu eenmaal andere belangen dan die welke door de vakcentrales worden behartigd.

Het wachten is nu op de antwoorden, die de minister Boersma zal moeten geven op de vragen van het VVD-Kamerlid.

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

Wegens 200-jarig bestaan tegen extra lage prijzen:

1.000 TAXUS BACCATA	40—60	breed 30 cm
200 TAXUS BACCATA	60—80	breed 50 cm
300 TAXUS BACCATA	80—100	breed 50 cm
500 TAXUS BACCATA	100—125	breed 60 cm
800 TAXUS BACCATA	125—150	breed 60 cm
1.200 TAXUS BACCATA	150—175	breed 70 cm
700 TAXUS BACCATA	175—200	breed 80 cm
450 TAXUS BACCATA	200—225	breed 70—80 cm
en andere coniferen tot 450 cr.		

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1e - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.

OPGERICHT 1773.

„Walen dulden geen bevoogdingstoon“

De kans dat er in Ternaaien, vlak over de grens ten zuiden van Maastricht, een olieraffinerij zal komen, heeft in Limburg grote beroering gewekt. Onze Limburgse medewerker interviewde over deze kwestie onze geestverwant ir. L. C. M. Hermens van Staatsbosbeheer te Voerendaal.

„België is een vrije, onafhankelijke staat,” zo merkt de heer Hermens op, „en heeft op grond daarvan uiteraard dezelfde rechten en vrijheden als ieder ander land. Onze zuiderburen hebben een sterk vrijheidsgevoel en een levenskunst die wij, grensbewoners, hen vaak benijden. Nederland heeft, evenals de andere buurlanden, zeer sterke culturele en economische banden met België. Maar met name die culturele banden hebben — gezien de taalkwestie in België — ook heel gevoelige kanten. En juist die kwestie speelt ook in de zaak van de raffinaderij van Ternaaien weer een rol. Die moet namelijk in Wallonië (provincie Luik) tot stand komen.”

Volgens de heer Hermens zullen we — zeker in dit stadium — moeten trachten te voorkomen dat er een Waals-Nederlands conflict zal ontstaan. „Dit conflict,” zegt hij, „is niet denkbeeldig gezien de vele dreigingen met geweld van Zuidlimburgse zijde.” Nu is het aandringen op overleg en zijn ook protestdemonstraties zaken die men in deze tijd veel toepast voor het beïnvloeden van regeringen. Dat gebeurt in Nederland en ook in België. „Maar,” aldus ir. Hermens, „de Walen zullen jegens ons direct elke toegeeflijkheid vervangen door volstrekte ontoegankelijkheid, wanneer ook maar iets in de richting van geweld wordt gesuggereerd. Zij zijn direct bereid op de barricaden te klimmen.”

Bevoogding

Zelfs de „Hollandse toon van bevoogding” wordt niet geduld. Dat de socialistische premier Den Uyl dit te horen krijgt van de voorzitter van de Belgische socialistische partij is niet alleen tekenend voor de stemming, maar ook voor de bewolking aan de internationale socialistische hemel. Wat dat betreft zijn de voorzitters van de katholieke volkspartijen van beide landen gelukkig

Demonstratie in Maastricht tegen de Belgische plannen.

veel eensgezinder. Zij hebben toegezegd elkaar op de hoogte te houden en de Belgische CVP zal de zaak in het parlement aan de orde stellen. Tot slot van de algemeen politieke kanttekeningen over deze kwestie zou men zich bovendien ook nog kunnen afvragen of de Walen wel ondersteboven zouden zijn van het in de ijskast stoppen of vertragen van de uitvoering van het Baalhoekkanaal waar vooral Vlaamse belangen mee zijn gemoeid,” aldus de heer Hermens.

Wat de milieu-aspecten aangaat, moet uiteraard gewezen worden op de gevolgen voor de kwaliteit van het Maaswater,

de luchtverontreiniging, stankoverlast en de planologische aspecten hierbij voor Nederland.” Het bouwen van een raffinaderij in dit gebied geeft, volgens ir. Hermens, een redelijke kans op vervuiling van het Maaswater door chemische afvalstoffen en koelwater. „Gezien ons streven om het water van deze regenrivier te zuiveren — Rijkswaterstaat heeft een zuiveringsinstallatie in aanbouw — kan moeijlijk worden gesteld dat IBRAMCO daar een bijdrage aan gaat leveren. Het Maaswater is belangrijk voor de drinkwatervoorziening van miljoenen Nederlanders,” zegt hij.

VERVOLG OP PAGINA 9

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Zaanstad naar de stembus

Volgende week woensdag trekken de stemgerechtigde Zaanse inwoners naar de stembus om een raad te kiezen voor de nieuwe gemeente Zaanstad die op 1 januari tot stand komt door de samenvoeging van zeven Zaanse gemeenten. Het wordt de grootste gemeentelijke samenvoeging uit de Nederlandse historie. De 7 gemeenten die samen Zaanstad (120.000 inwoners) zullen vormen zijn: Zaandam, Koog aan de Zaan, Zandijk, Wormerveer, Westzaan, Krommenie en Assendelft.

De verkiezingen voor de raad van de Zaanstad van 17 oktober zijn natuurlijk primair van plaatselijk belang. Maar heel politiek Nederland zal met grote belangstelling de resultaten afwachten. Nu het kabinet Den Uyl zijn plannen heeft gepresenteerd, kan de uitslag van de Zaanstadverkiezingen mogelijk uitsluitend geven over de vraag hoe een deel van onze bevolking op het nieuwe beleid reageert. Het belang dat landelijk aan de Zaanstadverkiezingen wordt gehecht, mag ook blijken uit het feit dat Hans Wiegel en premier Den Uyl de maandag vóór de stembusstrijd gelijktijdig Zaandam aandoen om de aanhang nog even op te warmen. Uiteraard heeft de VVD — gezien de positieve belangstelling die de partij landelijk heeft — enige verwachtingen van de Zaanse stembusstrijd. Maar de heer C. F. Stoop, voorzitter van de nieuwe VVD-afdeling Zaanstad en nu nog raadslid in Krommenie, waarschuwt voor al te groot optimisme. „Het zou wel eens kunnen zijn dat we te weinig rekening houden met de afkaveling naar die partijen die tot dusverre in ons gebied nooit enige voet aan de grond hebben gehad. D'66 bijvoorbeeld is in de Zaanse gemeenten erg ondervertegenwoordigd, DS'70 heeft in geen van de raden een vertegenwoordiging en de PPR is bij ons nooit zo van de grond gekomen als landelijk het geval is geweest. Omdat de komende verkiezingen overal worden gezien als een test voor de politieke stemming landelijk, hebben die partijen zich allemaal hard in de verkiezingsstrijd geworpen. Er is een felle campagne bevoerd.” De heer Stoop acht het van mogelijke invloed dat de raadsverkiezingen in Zaanstad op zichzelf staan en elders in Nederland geen verkiezingen worden gehouden. „De opkomst zou er wel eens minder groot door kunnen zijn. Vandaar dat alle partijen van plan zijn op de borden een opwekking te plaatsen toch vooral naar de stembus te komen.”

Eenzijdig

De Zaanstreek is een vrij eenzijdig gestructureerd industriegebied. Er is weinig variatie in de werkgelegenheid. De VVD wil trachten die variatie te doen toenemen. Zij vindt daarom de instelling van een gemeente Zaanstad een verstandige en logische oplossing om de streek kansen te geven op een nog bete-

C. F. STOOP

re, evenwichtiger ontwikkeling. In haar verkiezingsprogramma spreekt de VVD zich ook uit voor rechtstreeks gekozen wijkraden met een eigen verantwoordelijkheid, eigen budget en eigen bevoegdheden binnen een duidelijk geformuleerd gemeentebestuur.

Uiteraard hecht zij grote betekenis aan de instandhouding en verdere ontwikkeling van inrichtingen van openbaar onderwijs als ontmoetingsplaats van de verschillende groepen van ons volk.

Het bouwen van de Hemspoortunnel is voor Zaanstad van het grootste belang. Vandaar dat de VVD Zaanstad vindt dat het gemeentebestuur bij de rijksoverheid moet aandringen op een spoedige bouw. Andere punten uit het VVD-verkiezingsprogramma:

- Initiatieven vanuit de middenstand om in Zaanstad te komen tot gezellige winkelbuurten zullen door de gemeente krachtig gesteund moeten worden.
- De VVD stelt het milieubeheer centraal bij het nemen van beleidsbeslissingen. In tegenstelling tot vele hedendaagse milieugroepen heeft zij echter vertrouwen in de technische mogelijkheden om tot een verantwoord milieubeleid te komen. Zij wijst dan ook iedere emotionele benadering van de problemen af, omdat ze veelal niet het technische probleem zelf oplost, maar leidt tot

eenzijdige aanvallen op de „industrie” en de „maatschappij”.

Afspiegeling

De VVD is in beginsel ook voorstander van een afspiegelingscollege. Dit in tegenstelling tot de PvdA die een programcollege als alleen zaligmakend heeft gepropageerd. „De PvdA staat er „u plotseling voor dat ze dit na de verkiezingen zal moeten gaan waarmaken. Maar daar zijn intern al grote meningsverschillen over gerezen,” zegt de heer Stoop.

De toekomstige gemeente Zaanstad zal 39 raadsleden tellen. De VVD hoopt daar in elk geval zes van te kunnen bezetten. Lijstaanvoerder is de houthandelaar J. Simons uit Zaandam. Hij wordt op de kandidatenlijst gevolgd door de apotheker R. Barentz uit Krommenie, lid van de partijraad, J. Kuyt, directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau in Breukelen, de Assendelftse veehouder P. J. Crok, L. F. Berkhout uit Zaandam en mevrouw J. R. Temme-Hermanides uit Westzaan. „De heer Crok kan vooral als stemmentrekker dienen onder de agrariërs in Assendelft en Westzaan. Onder die groep van de bevolking heerst nogal wat ongenoegen over het regeringsbeleid,” zegt de heer Stoop.

De kandidaten stelden zich aan de kiezers voor door middel van advertenties in de plaatselijke bladen. Verder zal de plaatselijke VVD via strooifolders de gunst van de kiezers trachten te winnen. En dan is er nog de avond (15 oktober), waarop Hans Wiegel in het Zaandamse Reina Siertesemahuis (Paltrokstraat 20) het woord zal voeren. In een andere zaal spreekt gelijktijdig premier Den Uyl zijn aanhang toe. „We zullen proberen via een gesloten televisiecircuits een debat tussen beiden uit te lokken. Maar Den Uyl moet daar natuurlijk wat voor voelen,” zegt de heer Stoop.

De Zaanstedelijke VVD komt uit met het lijstnummer 11. Dat heeft de loting zo bepaald. Zaanstad-voorzitter Stoop: „De Zaandamse PvdA-burgemeester Laan heeft de loting voor de lijstnumering verricht. Laat hij uit de twee kokers met lootjes nu meteen de eerste de beste keer de „één” en de „PvdA” tevoorschijn halen. Ik durf te wedden dat hij het graag had overgedaan. Alleen maar om de schijn van subjectiviteit kwijt te raken.”

Wiegels algemene beschouwingen

Als leider van de grootste oppositiepartij heeft de heer H. Wiegel deze week dinsdag als eerste gesproken bij de algemene beschouwingen over troonrede en miljoenennota van het kabinet-Den Uyl. Hij betoogde dat het kabinet polariseert in de slechte zin van het woord. „Het polariseert maatschappelijk, het polariseert politiek. Maatschappelijk met name tegen de middengroepen. Politiek tegen grote groepen kiezers, niet alleen van mijn partij, maar ook van partijen die deel uitmaken van deze coalitie.” Op deze pagina een samenvatting van Wiegels rede.

De rode draad, die door de beleidsplannen heenloopt — zo constateerde Wiegel — is de draad van de nivellering. Duidelijk gaf hij de verschillen aan tussen de regeringspolitiek en die van de VVD:

- De VVD zegt: bestrijding van de inflatie moet de hoogste voorrang hebben. De regering zet de nivellering voorop.
- De VVD vindt dat in het regeringsbeleid rekening moet worden gehouden met de belangen en wensen van elke groep uit de samenleving. De regering laat haar oor hangen naar de vakbeweging.
- De VVD wil het vrij besteedbare inkomen van ieder zo groot mogelijk doen zijn en wil daarom geen verhoging van de loon- en inkomstenbelasting. De regering wil die verhoging wel. Zij wenst de rechtvaardige inflatiecorrectie niet door te laten gaan.
- De VVD wil bezitsvorming voor iedereen en met name bevordering van het eigen woningbezit. De regering verhoogt de lasten voor diegenen, die in een eigen huis wonen.

● De VVD wil duidelijk verbetering van de positie van de zelfstandigen. De regering verslechtert die positie.

Na een nadere uitwerking van deze punten zei de heer Wiegel: „Ons is de afgelopen weken verweten, dat wij een materialistische politiek voeren. Ons is verweten het egoïsme aan te kweken. Ondermaatse verwijten, want de VVD is niet tegen de belastingmaatregelen vanwege de centen en de gulden. De VVD is daar tegen, omdat wij van mening zijn dat het beleid van de overheid — ook in financieel opzicht — gericht moet zijn op het bevorderen van de individuele ontplooiing van de burger, het vergroten van zijn zelfstandigheid en het hem mogelijk maken, naar persoonlijke vrije keuze, gebruik te maken van de gestegen welvaart.”

Over het regeringsplan de huurwaarde voor eigen woningbezitters te verdubbelen zei Wiegel o.m.: „Het hebben van eigen bezit — dat geldt voor iedereen — vergroot ieders persoonlijke vrijheid. Het vormen van bezit is voor de vrijheid en zelfstandige verantwoordelijkheid van iedere burger van geweldige betekenis. Onze kijk daarop verschilt fundamenteel van de visie die het socialisme hierop heeft.” Hij legde de Kamer een motie voor, waarin de regering verzocht wordt haar plannen op dit punt terug te nemen.

Principiële bezwaren voerde Wiegel ook aan tegen de verhoging van de vermogensbelasting, die de regering heeft aangekondigd. „Het zijn niet de allerrijksten in ons land die daaronder gebukt zullen gaan, het zijn de mensen die hun hele bezit in hun bedrijf hebben gestopt. Het zijn de zelfstandigen, boeren en tuinders, die getroffen worden.”

Zelfstandigen

In de troonrede heeft de regering gezegd een open oog te hebben voor de problemen van de zelfstandige ondernemers in midden- en kleinbedrijf, landbouw en visserij. „Voor die passage zullen de zelfstandigen de KVO-bewindslieden Lubbers en Hazekamp dankbaar zijn. Of zij dat ook zullen zijn voor:

- het niet doorgaan van de inflatiecorrectie
- de verhoging van de vermogensbelasting
- de verdubbeling van de huurwaarde
- de slechts 90 miljoen die voor hun pensioen wordt uitgetrokken
- de wijze waarop het prijsbeleid wordt gevoerd

● de manier waarop de regering de gevolgen van de revaluatie voor hen compenseert, waag ik ernstig te betwijfelen,” aldus Wiegel, die bij deze passage in zijn rede tot de conclusie kwam, dat het kabinet partij kiest tegen de zelfstandigen en tegen de middeninkomens. „Het kabinet kiest óók partij tegen grote groepen werknemers. Veel te veel laat de regering haar oor hangen naar de vakbeweging. Dat is niet hetzelfde als tegemoet komen aan de werknemers. Slechts een beperkt deel van de werknemers is georganiseerd, en van die groep is lang

Tijdens het betoog van Wiegel lukte het een man (naar later bleek de heer De Jong uit Gouda) de vergaderzaal binnen te glippen. Hij wilde ter plaatse met Wiegel discussiëren.

niet iedereen het eens met het nivelleringsbeleid.”

„Zo tegemoetkomend als de regering zich heeft opgesteld tegenover de eisen van de vakbeweging, zo weinig doet zij dat ten opzichte van de gerechtvaardigde wensen van andere groepen uit de maatschappij. Uit de uitgangspunten van het voor 1974 te voeren beleid blijkt dat de werknemers een reële inkomensverbetering van 1 à 2 pct. kunnen krijgen. De minister van economische zaken constateert in de toelichting op zijn begroting terecht, dat de middenstanders niet alleen in de afgelopen jaren in inkomen bij de werknemers zijn achtergebleven, maar dat 25 pct. van hen in 1969 minder verdiende dan het toen geldende minimumloon, terwijl 42 pct. bleef onder een inkomen van f 14.000 en nog geen 25 pct. meer dan f 25.000 verdiende. Daaruit blijkt zonneklaar, dat niet alleen de middengroepen, maar juist ook de kleine zelfstandigen het kind van de rekening dreigen te worden.”

Sprekend over de positie van de Nederlandse land- en tuinbouw zei Wiegel dat het voor ons niet aanvaardbaar is dat deze moet opdraaien voor de gevolgen van de opwaardering van de gulden. Voorts wees hij erop dat de VVD op het standpunt staat dat bij onteigening niet de gebruikswaarde maar de werkelijke waarde van de grond moet worden betaald. Hij herinnerde eraan dat dit standpunt wordt gedeeld door de drie confessionele partijen (het staat althans zo in hun program), maar dat in de troonrede een wetsontwerp wordt aangekondigd tot invoering van de gebruikswaarde als basis voor de waardebeoordeling bij onteigening.

Mager beleid

In het vervolg van zijn rede merkte Wiegel op dat in de troonrede met geen woord wordt gerept over de problemen in het Noorden, Oosten en Limburg. Hij sprak van een mager beleid op deze punten en herinnerde aan de drie structuurverbeteringen, die de VVD voorstaat: korte verbindingen met de randstad, hoogwaardig onderwijs en stimulering van de economische bedrijvigheid.

Ten aanzien van de werkloosheid merkte hij op, dat deze fundamenteel alleen kan worden bestreden als het ondernemersklimaat in Nederland — „op dit ogenblik ronduit slecht” — wordt verbeterd. Daarom is de VVD-fractie ook tegen de invoering van de selectieve investeringsheffing.

Voor het beleid van de minister van buitenlandse zaken toonde de heer Wiegel over het algemeen waardering, en ook over defensie-minister Vredeling was hij niet al te ontevreden. De VVD vindt wel dat de investeringen in onze defensie te gering zijn, maar „gelukkig beseft de minister van defensie zijn verantwoordelijkheid en voert hij althans vooralsnog niet uit wat in het verkiezingsprogramma van zijn partij was aangekondigd.”

Over het beleid van minister Pronk (ontwikkelingshulp) is Wiegel minder

goed te spreken. „Ook mijn partij is voor de uitbreiding van ontwikkelingshulp, ook wij vinden dat de rijke landen de plicht hebben de ontwikkelingslanden te steunen in hun streven naar vergroting van de welvaart. Het zijn naar onze mening echter enkel en alleen die landen zelf, die moeten bepalen hoe zij zichzelf willen ontwikkelen.” Naar Wiegels indruk denkt de minister daar anders over. Naar de mening van de minister mogen de rijke landen uitmaken hoe de ontwikkelingslanden zich maatschappelijk moeten organiseren. Diezelfde inmenging in de aangelegenheden van de ontwikkelingslanden blijkt ook uit het voornemen van de regering hulp te gaan verlenen aan de z.g. bevrijdingsbewegingen. „Aan de hand van welke criteria gebeurt dit? Welke bevrijdingsbewegingen worden wel, en welke worden niet gesteund?”, zo wilde Wiegel weten.

Volkshuisvesting

De VVD heeft geen waardering voor het plan van het kabinet om het nieuwbouwprogramma terug te schroeven. „Als er één terrein is,” aldus Wiegel, „waarop mijn fractie met de confessionele fracties in het verleden één lijn heeft getrokken, dan is het de volkshuisvesting. Wij hebben er gezamenlijk voor gezorgd dat de bouwproductie aanzienlijk is opgevoerd. Wij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het huurliberalisatie- en harmonisatiebeleid. Wij hebben gezorgd voor de invoering van een stelsel van individuele huursubsidie. En het aandeel van het eigen woningbezit is onder ons gezamenlijk bestuur toegenomen. Dit kabinet slaat op hoofdpunten een andere koers in,” zo constateerde Wiegel, die met belangstelling afwachtte wat het oordeel is van twee van de steunpilaren van het vroegere bouw- en huurbeleid, de heren Andriessen en Aantjes.

Met betrekking tot het onderwijs herhaalde Wiegel de reeds eerder door de VVD afgelegde verklaringen: steun voor de plannen om het aantal kinderen per klas in kleuter- en basisonderwijs te verkleinen; steun ook voor de extra aandacht die de regering wil geven aan dit onderwijs in de arme wijken van de stad en op het platteland. Maar de VVD is geschrokken van de mededeling van de minister dat veranderingen, die men in de samenleving noodzakelijk acht, uitgangspunt voor het onderwijsbeleid dienen te zijn. Wie is die men? Is dat de overheid? Zijn dat de onderwijzers? Wat is noodzakelijk? Wie bepaalt hoe onze samenleving veranderd moet worden?

Aan het slot van zijn betoog zei de heer Wiegel dat het zijn stellige indruk is dat de confessionele bewindslieden onder de voet gelopen zijn op hoofdpunten van het beleid. De regering wil een politiek voeren, die op gespannen voet staat met datgene, wat de confessionele partijen hun kiezers hebben beloofd. „KVP en AR staan voor een dilemma: of het kabinetsbeleid sliken en zich daardoor op hoofdpunten tegen het beleid ingaan en daarmee het risico van vervroegde verkiezingen nemen.”

Twee moties

Bij de algemene beschouwingen in eerste termijn heeft de heer Wiegel twee moties ingediend.

In de eerste motie (die mede-ondertekend is door DS'70) wordt vastgesteld dat het plan om de fiscale huurwaarde te verhogen de gewenste bevordering van bezitsvorming afremt en de bezitters van eigen woningen onbillijk belast. De regering wordt verzocht dit plan terug te nemen.

In de tweede motie wordt gesteld dat de regering de belastingdruk te sterk wil laten stijgen en die stijging te eenzijdig in de directe sfeer zoekt. Voorts wordt vastgesteld dat met name de middengroepen door de regeringsplannen onevenredig zwaar en dus onredelijk belast zouden worden.

Baron van Hemert lid Eerste Kamer

Tot lid van de VVD-fractie in de Eerste Kamer is benoemd de heer mr. G. A. W. C. baron van Hemert tot Dingshof. De 58-jarige heer Van Hemert is burgemeester van Maarn. Hij neemt in de Kamer de plaats in van de heer Witteveen, die zoals bekend is naar Washington vertrok i.v.m. zijn benoeming tot voorzitter van het internationaal monetair fonds.

Levendig TV-debat

VVD-fractievoorzitter Wiegel heeft in de KRO-actualiteitenrubriek Brandpunt de degens kunnen kruisen met NVV-voorzitter Kok. Twee leeftijdgenoten, die beslist aan elkaar gewaagd zijn. Aanleiding voor Brandpunt om beide heren voor de TV te vragen was de beschuldiging van de heer Kok dat Wiegel had gehuicheld. Hij lichtte dat toe met de mededeling dat de VVD-leider „eerst de werknemers de grond had ingetrapt” door het misbruik van de sociale voorzieningen aan te wrijven om nu het onbehagen onder de werknemers uit te buiten jegen dit kabinet.

Wiegel slaagde er ruimschoots in de bal terug te kaatsen, die Kok enkele malen venijnig in zijn richting schopte. De opmerkingen van beide kanten waren puntig, raak en ter zake. De parlementariër hanteerde zijn argumenten vaardiger dan de vakbondsvoorzitter. Hij nam een wat ruimere aanloop om zijn argumenten toe te lichten en maakte daarbij van de gelegenheid gebruik de toen nog niet verschenen tegenbegroting van de VVD bij een groot publiek

W. Kok (NVV)

te introduceren. Kok had de moeilijke taak zijn zware beschuldiging waar te maken.

De kijker kon onzes inziens tot de slotsom komen dat Wiegel het debat op punten had gewonnen.

Vraag aan Wiegel

U heeft gezegd dat de heer Kok, voorzitter van het NVV, het parlement op onaantvaardbare wijze onder druk heeft gezet, door te dreigen dat de vakbeweging niet zal meewerken aan de totstandkoming van een centraal akkoord, als het parlement zou gaan sleutelen aan de regeringsplannen, zoals neergelegd in troonrede en miljoenennota.

Vindt u niet dat de werkgevers zich daaraan ook schuldig maken, bijvoorbeeld door te zeggen dat het prijsbeleid van de regering het voor hen onmogelijk zal maken aan een centraal akkoord mee te werken?

Antwoord:

Neen, dat vind ik niet. De werkgevers hebben niet gezegd: „het parlement moet zus of zo beslissen, anders doen wij niet mee.” Zij zetten veeleer een van de onderhandelingspartners, namelijk de regering, onder druk. Dat is volgens mij geoorloofd. Zij praten immers nog steeds over het toekomstige regeringsbeleid.

Superstores een bedreiging?

„Superstores”, mammoetwinkelvevestigingen aan de rand van grote steden, bergen menig gevaar in zich. Voor de middenstand in de stadscentra, voor het milieu milieu en het verkeer. Wees er voorzichtig mee, zo luidt het algemene oordeel. In bijgaande beschouwing de visie van de VVD.

De schaalvergroting in de winkelbedrijven zet zich voort. Sedert jaren vindt men winkelcentra in de nieuwe buitenwijken van grote steden. Thans wordt men in ons land geconfronteerd met plannen voor nog grotere winkelvevestigingen, niet meer in de buitenwijken, maar in open gebieden in de periferie van bevolkingsagglomeraties. Deze zogenaamde superstores bestaan in de Verenigde Staten en in West-Duitsland al enkele tientallen jaren. In Nederland is er sinds enige tijd sprake van. Het valt dan ook niet te verwonderen dat indertijd bij de totstandkoming van de wet op de ruimtelijke ordening aan deze toen nog niet te voorziene ontwikkeling nauwelijks aandacht is besteed. De belangstelling voor deze superstores is toegenomen na het openbaar worden van de rapporten van enkele ingestelde ambtelijke werkgroepen voor het vraagstuk van „winkels” buiten de winkelgebieden. Het gaat duidelijk niet meer alleen om het belang van de middenstand, maar ook om de gevolgen van deze vestigingen voor de ruimtelijke ordening, de binnensteden en zelfs voor verkeerssituaties.

Niet overal

De rapporten hebben gemeentebesturen en provinciale overheden geattendeerd op de gevaren van dit soort mammoetwinkelvevestigingen. De VVD-middenstandsspecialist, mr. F. Portheine kwam eind augustus met een motie hierover in de Kamer, die werd medeondertekend door fractieleden van ARP, DS'70, KVP en PvdA. Daarin wordt er op gewezen uiterst voorzichtig te zijn met het nemen van beslissingen in dezen.

Een algemeen geldend oordeel over de wenselijkheid van dit soort superstores in de groene weiden buiten de steden kan nog niet worden gegeven. De vestiging daar is slechts aanvaardbaar indien deze bedrijven de functie van de stadscentra en stadsdeelcentra niet aantasten. Superstores en andere mammoetwinkelbedrijven kunnen dus niet zo maar overal worden toegelaten. Dit is de mening van detailhandelspecialisten in de VVD, maar ook van de hierbij betrokken bewindslieden in het zittende kabinet.

Omzetting

Daags na de motie van de heer Portheine deden de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de

staatssecretaris van Economische Zaken de Kamer mededeling over hun standpunt. De Nederlandse situatie verschilt met die van andere Westeuropese landen, waar de detailhandel buiten de bebouwde kom een grotere vlucht heeft genomen. In ons land heeft de stedelijke cultuur en de daarbij behorende gerichtheid op de binnensteden meer de nadruk. Binnen de bebouwde kommen zijn een relatief hoog verzorgingsniveau, grote aantallen inwoners per winkel en meer sluitende planologische bestemmingsregelingen. Het is waarschijnlijk dat door de bouw van zeer grote distributie-eenheden — ook grootwinkelbedrijven hebben plannen voor zulke superstores in het buitengebied — vooral de kleine en middelgrote winkels in de oude kernen en in de stadswijken gevaar lopen. Dit kan leiden tot omzetting van buurt- en wijkcentra, die dichtbij zulke superstores liggen. Voor bedrijven in verderaf gelegen winkelcentra zal mogelijk een groeivertragiging optreden. Die groeivertragiging kan echter ernstige gevolgen hebben voor individuele bedrijven. De vernieuwing van de steden brengt de noodzaak mee zowel in de binnensteden als de buitenwijken een levenskrachtig detailhandelsapparaat in stand te houden.

Regeringsstandpunt

Naar het oordeel van de regering moeten o.a. daarom superstores worden geweerd, behalve wanneer zij een trekkerfunctie vervullen voor een uitbreiding van de woonbebouwing. Maar naar het zich laat aanzien is dit laatste niet verdisconteerd in de bestaande plannen tot vestiging van deze superstores. In Venlo bijvoorbeeld kan geconstateerd worden dat zo'n vestiging zeer nadelige

gevolgen heeft voor de gevestigde middenstand. In verscheidene andere plaatsen zijn ook voorbeelden te vinden, ook al betreft het hier doorgaans nog gewone supermarkten.

De regering laat de verantwoordelijkheid voor het ruimtelijk beleid ten aanzien van deze superstores over aan de lagere overheden. Wel worden er wettelijke maatregelen aangekondigd, die een distributieplanologisch onderzoek voorschrijven voor streek-, structuur- en bestemmingsplannen, die een relatie hebben met distributieve voorzieningen.

Hoe dan ook, het laatste woord is er nog niet over gesproken. Ook niet in de VVD. De landelijke middenstandscmissie en andere organen van de VVD, zoals bijvoorbeeld de werkgroep voor het gemeenteprogramma, hebben zich er onlangs druk mee beziggehouden. De Haagse afgevaardigde J. A. Dienne heeft aan deze problematiek een uitvoerige studie gemaakt.

Consument

Tot slot dient vermeld te worden dat niet alleen de middenstand in de bestaande wijken gehandicapt kan worden door dergelijke superstores, maar ook de consumenten, met name bejaarden en mensen, die geen auto's hebben. Het openbaar vervoer biedt hier immers geen uitkomst. Bovendien zal het verkeerspatroon in de omgeving van superstores zich drastisch wijzigen. Extra verkeersvoorzieningen zoals parkeerplaatsen en nieuwe afslagen zullen voor zulke trekpleisters nodig zijn. Uitvoering van zulke plannen zal ook gevolgen hebben voor het landschap, in het westen des lands vooral de groene weiden, terwijl ook het aanzien van de binnensteden op het spel wordt gezet.

TOT 140% HYPOTHEEK

Kosteloze vrijblijvende concurrentie-offerte. Geldlening f 5000,— 36 x 171,04 enz. Advies en bemiddeling onroerend goed

Drs. J. A. Uding & Partners

Financiële adviezen en vastgoed consultants. v. Maerlandlaan 7 - AMERSFOORT.

03490-16853-32068

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadelaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Politieke scholing

In het verenigingsjaar 1972-'73 werd op initiatief van de Vereniging voor Vrouwenbelangen een cursus Politieke Scholing gehouden, met het doel de vrouwen meer te betrekken bij de politiek; meer te leren doen en mee te laten tellen. Aanleiding hiertoe was een telegram dat na de Tweede Kamerverkiezingen van 1971 gestuurd werd door het Nederlands Vrouwen Comité aan de voorzitter van de Tweede Kamer en de politieke partijen.

Het Nederlands Vrouwen Comité, een overlegorgaan, waarin de presidentes van een twintigtal vrouwenorganisaties zitting hebben en waarin, bij elkaar een miljoen vrouwen zijn vertegenwoordigd, verzocht daarin de politieke partijen grotere invloed van de vrouw in hun besturen en in vertegenwoordigende lichamen te bevorderen.

De cursus werd een succes; in 44 plaatsen werd zij gehouden en tegen de 6000 vrouwen, leden van verschillende vrouwenorganisaties, namen er aan deel. Dit jaar zal weer een cursus van vier avonden worden gehouden; in het bijzonder gericht op de aanstaande verkiezingen voor de Provinciale Staten en de Gemeenteraden, georganiseerd door Vrouwenbelangen in samenwerking met de volgende organisaties:

Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen

Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen

Nederlandse Christen Vrouwenbond
Katholiek Vrouwengilde
Katholieke Plattelandsvrouwen.

Bovendien zal — voorafgaande aan deze cursus — in de maand oktober een cursus van vier lessen gegeven worden, waarin de Staatsinrichting op eenvoudige wijze wordt uiteengezet, de cursus Meedoen-burgerschapskunde.

Het aantal plaatsen, waar men beide cursussen kan volgen, wordt uitgebreid tot 85, en men hoopt een aantal van 10.000 deelnemers te krijgen.

Het vorig jaar was de belangstelling zo groot dat er voor velen geen plaats meer was. Alle in de Staten-Generaal vertegenwoordigde politieke partijen verlenen hieraan hun medewerking. Ook de VVD en de vrouwen in de VVD hebben het vorig jaar meegewerkt, door het leveren van sprekers en inleidsters. Zij zullen dat ook dit jaar gaarne doen.

Velen van onze VVD-vrouwen hebben die cursus gevolgd. De vervolgcursus willen wij ook warm aanbevelen.

Inlichtingen kunt u krijgen bij ons secretariaat, bij de afdelingen van de hierboven genoemde organiserende verenigingen en bij het centrale adres: Paramariboplein 18 I, Amsterdam, tel. 020-120508. Iedereen is welkom — ook

niet-leden van een organisatie. Voor elke vrouw geldt: „Doe mee, om mee te doen”.

Willen de VVD-vrouwen, die zitting gaan nemen in een forum van deze cursus voor eventuele toezending van documentatie, hun naam en adres opgeven aan de secretaresse mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag

Gezondheidszorg

De door mevr. mr. E. Veder-Smit voor onze organisatie opgestelde vragenlijst over de Gezondheidszorg door en rond de huisarts is thans gereed. De lijst gaat vergezeld van een toelichting en een opgave van aanbevolen literatuur. Het is de bedoeling dat deze lijst behandeld wordt in onze vrouwen- en discussiegroepen. De antwoorden moeten vóór 1 jan. 1974 worden ingezonden aan de secretaresse mevrouw mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Aan de centrale-vertegenwoordigsters is een aantal exemplaren ter verspreiding toegezonden. Desgewenst kunnen nog exemplaren worden aangevraagd bij de 2e secretaresse, mevr. A. F. Bonthuis-Wunderl, Hugo de Grootlaan 41, Middelburg, tel. 01180-3872.

Najaarsconferentie

U kunt zich nog opgeven voor de Najaarsconferentie die op 19 en 20 oktober a.s. in „De Blijde Werelt” in Lunteren zal worden gehouden.

Het aanmeldingsformulier en programma zijn in onze rubriek in Vrijheid en Democratie van 14 en 28 september jl. geplaatst.

Indien uw giro-overschrijving niet op 19 oktober a.s. in het bezit van de penningmeesteresse kan zijn, verzoekt zij het verschuldigde bedrag contant in Lunteren te willen voldoen.

Gelderland

Op 25 september werd in de Poort van Kleef te Zutphen een provinciale bijeenkomst voor de plaatselijke vertegenwoordigsters en de besturen van de VVD-vrouwengroepen in Gelderland gehouden.

De heer J. Soeters, directeur van het Vormingscentrum Eerbeek hield een inleiding over „Het Vormingswerk”.

In Ede is opgericht een afdeling van de organisatie Vrouwen in de VVD. Secretaresse is mevrouw H. Jonasse-Stouten, Röntgenlaan 7, Ede. Tel. 08380-11322.

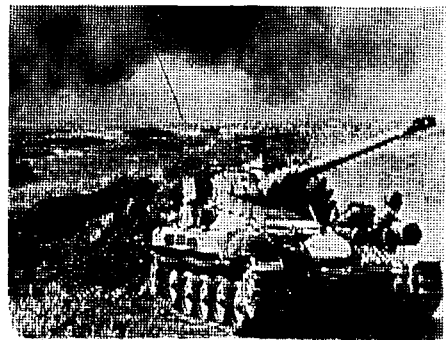
De invloed van bedrijven op de overheid is het onderwerp van een proefschrift, waarop G. P. A. Braam dezer dagen aan de Groningse universiteit is gepromoveerd. „Voer voor sociologen” zou men kunnen zeggen, zeker in een tijd waarin deze invloed over het algemeen als vaststaand wordt aangenomen. Het bewijzen van zo'n georganiseerde machtsuitoefening is echter iets anders, zo blijkt uit het proefschrift. De veronderstelling dat de invloed van een bedrijf op de overheid toeneemt naarmate dit bedrijf groter is, werd in het onderzoek niet bevestigd. Ook was er geen verband met de in het bedrijf aanwezige

deskundigheid, lidmaatschap van bepaalde groepen of „relaties” met overheidsinstanties. Braam merkt wel op dat de overheid zich meer laat leiden door het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen dan door het behoud van bestaande werkgelegenheid.

In een bespreking van dit proefschrift in NRC-Handelsblad signaleert drs. J. J. Godschalk twee belangrijke resultaten van het onderzoek. In de eerste plaats het aandragen van een methode, die gebruikt kan worden voor een betrouwbaar onderzoek van de machtsrelaties; ten tweede: de correctie die wordt aangebracht op stereotype denkbeelden over machtsverdeling.

september onzes inziens terecht af, waarom „gewone” sollicitanten in de sfeer van de overheid doorgaans wel aan een uitgebreide test worden onderworpen en de kandidaten voor de allerhoogste functies niet.

Er zijn weinig functionarissen, die zulke lange werktijden maken als ministers. Velen hebben werkweken van zeseneuhalf dag, de avonden niet meegerekend. Het zou geen luxe zijn als kandidaat-ministers, die hiermee geen ervaring hebben, sterker werd gewezen op de psychische en fysieke belasting, die het ambt met zich mee brengt, dan blijkbaar nu gebeurt. Zij zouden zich hierover diepgaand moeten beraden en zich laten adviseren. Het is storend voor een kabinet dat net op gang komt als er plotseling een nieuweling moet worden ingewerkt.

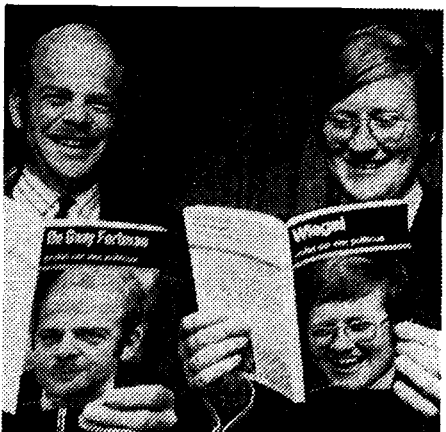
OORLOG IN HET MIDDEN-OOSTEN. Hoofdbestuur en Kamerfracties van de VVD hebben maandag een telegram gezonden aan de Israëlische ambassadeur in ons land. Daarin spreekt de VVD een diep gevoel van medeleven en sympathie uit met het Israëlische volk. De VVD hoopt dat na een zeer spoedig einde van de gevechtshandelingen eindelijk aan het Israëlische volk de garanties voor veilige grenzen zullen worden gegeven en dat mede daardoor de individuele welvaart van de volkeren van het Midden-Oosten zal worden bevorderd.

CHILI. De ontwikkelingen in dat land vervullen ons met afschuw. Met niet genoeg nadruk kan geprotesteerd worden tegen de barbaarse wijze waarop een democratisch gekozen bewind omver is geworpen. De politiek die Allende voorstond doet daarbij niets terzake. Het gaat erom dat democratische spelregels werden geschonden en dat door het optreden van de militaire junta veel persoonlijk leed is veroorzaakt.

SCHÖNAU. Bij monde van fractievoorzitter Wiegel heeft de VVD zich deze week in de Tweede Kamer gesteld achter de bedoeling van de vragen van de heer Van Thijn (pvda) over de gevolgen van de sluiting door Oostenrijk van het opvangcentrum voor Russische Joden. „Als de Oostenrijkse regering niet van plan is op haar beslissing terug te komen, dan moet Nederland die taak overnemen. Ons land is het aan haar geschiedenis en traditie verplicht, al diegenen die door dictators uit hun land worden verdreven, op te vangen”.

PORTRETTE VAN POLITICI. Vorige week verschenen bij Meulenhoff te Baarn de eerste twee van de vier boekjes, die NOS-redacteur H. v. d. Werf heeft geschreven over bekende lijsttrekkers bij de laatste verkiezingen. Het zijn portretten van Wiegel en De Gaay Fortman. Zij kunnen er in ieder geval om lachen, ook al is het volgens NRC-Handelsblad: „haastwerk voor een rijp geachte lezersmarkt”.

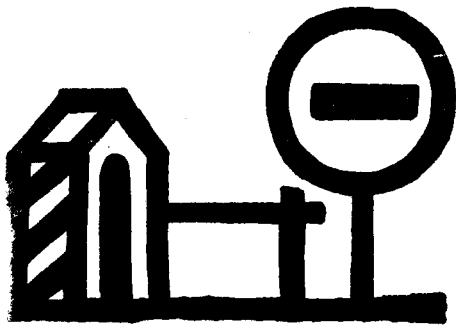
Vooroordelen weerlegd

Minister vertrekt

De minister van Landbouw en Visserij, de KVP'er Brouwer, heeft nauwelijks vier maanden na de formatie van het kabinet, zijn functie ter beschikking gesteld. Hij deed dit op medische gronden. De vraag rijst of er bij de kabinetsformatie niet een beetje onzorgvuldig is omgesprongen met het uitkiezen van de juiste mensen op de juiste plaatsen. Uit de berichten over mr. Brouwers aftreden kan men namelijk opmaken dat men bij het samenstellen van het kabinet met deze gloednieuwe minister een „medisch risico” liep. In de eerste plaats is het natuurlijk onplezierig voor de persoon zelf, maar 's lands belang is er evenmin mee gediend.

Ministers zijn geen ambtenaren en vallen dus niet onder de procedures, die gevolgd worden bij het aanstellen van ambtenaren. Het NRC/Handelsblad vraagt zich in zijn hoofdartikel van 28

Buitenlands beleid op de korrel

De redactie heeft de heer Van Riel om commentaar gevraagd op de rede, die de minister van Buitenlandse Zaken, mr. M. van der Stoel, eind vorige maand heeft gehouden voor de Algemene Vergadering van de VN. De minister sprak over de opbouw van nieuwe betrekkingen met oude tegenstanders.

De minister van buitenlandse zaken mr. M. van der Stoel heeft op 26 september gesproken voor de Algeme Vergadering van de Verenigde Naties. Zijn visie op de buitenlandse politiek geeft aanleiding tot een paar vragen die we hebben voorgelegd aan mr. H. van Riel, voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer.

Minister Van der Stoel schetst in zijn inleiding de snelle veranderingen in de wereld. De nadruk komt steeds meer op milieuvraagstukken te liggen. Daarbij verkeren we „in het proces van opbouw van nieuwe betrekkingen met oude tegenstanders.“ „Nochtans zijn ideologische tegenstellingen bezig hun nadruk te verliezen. Aan de orde is nu veeleer een regeling der machtsverhoudingen. Het proces van ontideologisering dat internationaal aan de gang is begint ruimte te geven voor herbezinning op nieuwe prioriteiten.“ Tot zover de minister.

Tegenstellingen

We stelden de heer Van Riel de vraag wat hij denkt van de ideologische tegenstellingen op dit moment.

Antwoord: Vanuit de Marxistische staat gezien blijven de ideologische tegenstellingen onveranderlijk. Het is echter een kwestie van opportuniteit, juist volgens de Leninistische leer, in hoeverre men, gelet op de tactiek, op een moment ideologische tegenstellingen moet releveren of verdoezelen.

Het Westen voelt op dit punt nauwelijks ideologische tegenstellingen en het bezitten van een eigen ideologie geeft het Oosten reeds deswege een op zijn minst op de lange termijn werkzame voorsprong. Wie wereldpolitiek bedrijft, moet nauwkeurig waarnemen wat zich in de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek mede op ideologisch gebied afspeelt. De wijze waarop de betrokken regeringen hun accenten leggen kan voor de analyse significant zijn. Ons niet met ideologische tegenstellingen bezighouden doen wij uitsluitend voor eigen rekening en risico. Het einde draagt de lasten.

Een tweede vraag betreft het hoofdstuk dat gewijd is aan de derde wereld. De minister wijst op de noodzaak om tot een betere inkomensverdeling gekomen in de wereld. „Ons doel moet dan worden: groei gepaard aan structurele verandering. Met het oog daarop is mijn regering van plan in haar ontwikkelingsbeleid meer nadruk te leggen op vraagstukken van verdeling en „self-reliance“, en op de structurele betrekkingen tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden. Self-reliance, inkomensverdeling en economische macht zijn overigens in mijn eigen land voor het binnenlands beleid evenzeer aan de orde, als in de formulering van het buitenlands beleid.“

Derde wereld

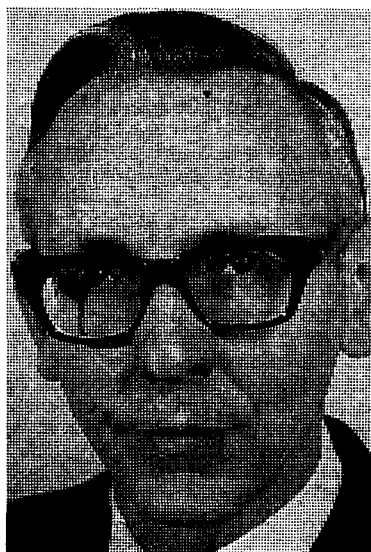
Vraag aan mr. Van Riel: Wat denkt u van deze vergelijking tussen de binnenlandse vraagstukken en die met betrekking tot de derde wereld?

Antwoord: Er is een diepgaand verschil, in feite, tussen inkomensverdeling binnen mogendheden onderling en binnen één land. De rechtsorde ontbreekt in de wereld en de mensen proberen te grijpen wat zij kunnen. In de gelijkheidsideologie van minister Van der Stoel is zulk optreden, wanneer het zich tegen het Nederlandse belang in het bijzonder en het Westerse belang in het algemeen richt, als lofwaardig te beschouwen. Wie, zoals ik, de gehele nivelleringsgedachte juist uit ideologische overwegingen verworpt, erkent die achtergrond voor ontwikkelingshulp nauwelijks. Voor mij is de ontwikkelingshulp Christenplicht, respectievelijk een middel om in bepaalde landen tot zodanige structurering van de economische piramide te komen, dat de betrokken staatkundige eenheden van zich uit bereid en in staat zijn aan rode ontwikkelingen in wereldverband economisch en militair weerstand te bieden. Onze ontwikkelingshulp is een stuk buitenlandse politiek met alle beperkingen daarvan.

In het hoofdstuk „Gevaren voor de vrede“ richt de minister zijn aandacht vooral op de vraagstukken van Zuidelijk Afrika: „Evenmin als de overblijfselen van een koloniale tijdperk past in de wereld van vandaag de politiek van apartheid... Daarom ook zal Nederland via de bevrijdingsbewegingen humanitaire hulp geven aan de bevolkingen in

Senator H. van Riel

Minister M. van der Stoel

de koloniale gebieden van Zuidelijk Afrika — bij voorkeur door de bemiddeling van internationale organisaties — en zal het zijn steun geven aan de afspraken op externe zelfbeschikking van de bevolkingen van Guinee-Bissau, Angola, en Mozambique...“

Vraag: Wat is uw mening over deze gedachten van de minister?

Antwoord: Het standpunt van de minister terzake van het geven van hulp aan bevrijdingsbewegingen in Afrika acht ik, alles in aanmerking genomen, verwerpelijk, en zulks in bijzondere mate in ethische zin. Onze verplichtingen tegenover onze NATO-bondgenoten gaan in mijn ogen vóór. Ethische spelletjes in de geest van de heer Van der Stoel mag en moet men spelen wanneer de Chinezen en de Russen daartoe ook bereid zijn. Nu wordt het spel met gemerkte kaarten ten nadele van het Westerse maatschappelijke en staatkundige systeem.

Autoritair bewind

Ononderzocht blijft ook de vraag of gemeenschappen, bijzonder arme gemeenschappen, niet beter tot ontwikkeling komen of zelfs uitsluitend tot ontwikkeling kunnen komen onder een autoritair bewind. China wijst in die richting, en uit niets blijkt dat de Afrikaanse volkeren efficiënter, eerlijker of redelijker handelen dan hun blanke overheersers.

Na een bezoek aan Zuid-Afrika was mijn duidelijke conclusie, dat de posities van de Bantoes in Zuid-Afrika, dank zij de leiding die de Boeren geven, over twintig jaar veel gunstiger zal zijn dan die van de andere Afrikaanse gekleurden. De Bantoeastans zullen ongetwijfeld geheel onafhankelijk worden en naar mijn liberale gevoel ook behoren te worden, maar de hand van de blanke overheden is in dat proces een onmisbare fase, in het licht van de wereldgeschiedenis en de levenspraktijk gezien. Vermoedelijk geldt hetzelfde, zij het in iets minder positieve mate, voor het Portugese bewind.

Ook op deze punten denk ik pragmatisch en met als uitgangspunt het Westerse politieke belang voor een nu te ovriene periode van twintig of vijftientig jaren. Ik voel er niets voor specifiek met de Nederlandse maatschappelijke structuur verweven militaire en economische belangen aan de gelijkheidsideologie van de heer Van der Stoel en de zijnen op te offeren.

Dat mensen gelijk zijn of in de realiteit gelijke situaties kunnen bereiken —

volkeren en individuen — acht ik een onbewezen zaak. Voor zelfhandhaving en expansie is het blanke en het Chinese cultuurpatroon kennelijk het geschikteste. Let wel: cultuurpatroon. Ik geloof namelijk niet in raciale verschillen als min of meer doorslaggevend element.

Naar mijn mening is het systeem der opeenvolgende baronnen Fagel nog steeds het voor Nederland als basis der buitenlandse politiek meest geschikte, aangezien het in hoge mate zowel met politieke als met economische vrijheid rekt. Slechts moeten wij in plaats van het begrip „Groot Brittannië“ het begrip „Verenigde Staten van Noord Amerika“ invoeren. (De griffiers van de Staten Generaal François en Hendrik Fagel, vooral François Fagel (1659—1746), bepleitte innige samenwerking met Engeland tot handhaving van het Europees evenwicht zowel tegenover de plannen van de Habsburgers als die van Spanje en andere onruststokers, tot handhaving van de vrede die de Republiek der Verenigde Nederlanden zo nodig had voor de ontwikkeling van haar handel, red.).

Ternaaien

VERVOLG VAN PAGINA 5

De luchtverontreiniging is een ander, gevaar dat dergelijke basisindustrieën met zich meebrengen. Daarbij gaat het vooral om zwavelhoudende gassen en — in mindere mate — ook nitreuze dampen. „Aangezien dit project in een zeer dicht bevolkt deel van het Maasdal is gedacht bestaat het risico dat, bij bepaalde klimaatsomstandigheden, dit mengsel van gassen in het dal zal blijven hangen. Bij inversie kunnen namelijk ook hoge schoorstenen niet voorkomen dat de uitgestoten gassen zich als een zachte maar dodelijke deken over het dal uitspreiden. Dat heeft de geschiedenis bewezen,” aldus ir. Hermens, die er echter aan toevoegt dat met de huidige technologische kennis op dit terrein het wel mogelijk is de genoemde catastrofes te voorkomen. In het bijzonder als men met een nieuw bedrijf kan starten en men niet gehinderd wordt door de op dit punt bestaande, soms gebrekkige, installaties. „De vraag is alleen of men in België ook werkelijk bereid is de kosten daarvan te betalen” zegt hij.

Volgens deze deskundige kan men — op de „warmtevervuiling“ door het koelwater en de stank na — spreken van een schone industrie. „En zelfs de vuile lucht kan men door toepassing van luchtwassers voor een groot deel verschonen,” aldus ir. Hermens. Volgens hem moet men er ook bij optimale omstandigheden op rekenen dat de stankoverlast als grootste hinderpaal zal blijven bestaan.

„Daarbij zal men ook nog de verliezen aan landschapsschoon en recreatiemogelijkheden moeten optellen,” voegt hij er aan toe. „Ten slotte heeft het industriegebied Ternaaien ook ernstige gevolgen voor de ruimtelijke ordening op Nederlands gebied. De toebedachte functie van het betreffende Belgische grensgebied valt namelijk niet te combineren met die van het aansluitende Nederlandse gebied waar het accent ligt op de groene-long-functie en de uitbouw van de recreatie door de aanleg van een groot watersportcentrum. Voor het woonklimaat van Maastricht ten slotte zou het daarenboven ook nog ernstige gevolgen kunnen hebben,” meent ir. Hermens, die een planologische heroriëntering dan ook de beste oplossing voor deze industrie zou vinden.

„Onze partij,” aldus ir. Hermens, „heeft deel uitgemaakt van het kabinet Biesheuvel dat eerder betrokken was bij de zaak Ternaaien. De vorige regering heeft gesteld dat zij geen activiteiten wenst die verslechtering van het leefklimaat in Nederland tot gevolg zouden hebben. Ik dacht dat dit ook een groot liberaal standpunt is. Het is een redelijk verzoek waar ook onze zuiderburen respect voor op kunnen brengen. Wij zullen hen dan ook niet verwijtend en zelfs met een zekere afgunst op hun vrijheid van handelen wijzen. Maar ook op de verantwoordelijkheid die deze vrijheid van beslissen met zich meebrengt op het vlak van internationale milieukwesties, zoals in dit geval Ternaaien. En daarvoor zal een duidelijke houding van het Provinciaal Bestuur en van onze regering noodzakelijk zijn,” aldus de heer Hermens.

een
volwassen
partij
doet ook
aan
zelfkritiek

abonneert u op
Liberaal Reveil
070 - 24.78.06

BON sturen naar:
Roelofstraat 104
Den Haag

Naam:

Adres:

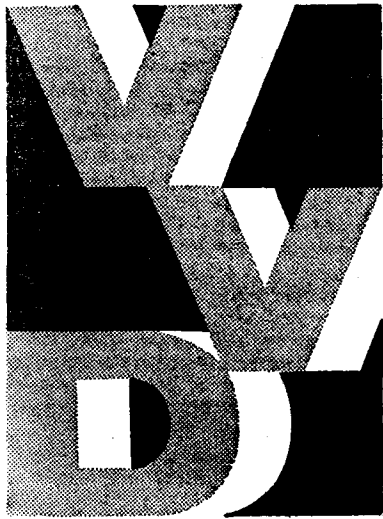
Woonplaats:

Giro:

wil vanaf heden een abonnement
op Liberaal Reveil à f 25,- per jaar.

Richtlijnen provincieprogramma 1974

Het bestuur der Vereniging van Staten- en Raadsleden heeft in overleg met de Statenfracties een aantal richtlijnen opgesteld met betrekking tot de provincieprogramma's voor de Statenverkiezingen 1974.

In 1974 worden de verkiezingen voor de provinciale staten gehouden. In iedere provincie worden om de vier jaar leden van provinciale staten gekozen. Deze statenleden moeten beslissen over tal van zaken die zich voordoen in hun provincie, waarbij uitgegaan dient te worden van de provincie en haar taken volgens de provinciewet.

Het provinciaal programma van de VVD is een uitwerking van punten uit het VVD-beginselprogramma in relatie tot de actuele provinciale problematiek. Door uw vertrouwen aan de VVD-kandidaten te geven weet u dat zij zullen proberen tot een oplossing te komen op grond van liberale beginselen.

LIBERALE BEGINSELEN

De liberale beginselen stellen de ontwikkeling van de individuele mens en het respect voor het eigene van ieder mens voorop. Een ieders persoonlijkheid dient zich zo vrij en volledig mogelijk te kunnen ontplooiën, een en ander voor zover de persoonlijke vrijheid en het recht van anderen daardoor niet wordt aangetast. Voor het provinciaal bestuur betekent dit, dat het initiatieven die tot het welzijn van onze samenleving bijdragen zoveel mogelijk moet ondersteunen en dat het zich ervan moet onthouden om alles zelf te willen doen. Naar de mening van de VVD dient het beleid van de provincie gericht te zijn op het welzijn van de gehele bevolking.

DE PROVINCIE:

BESTUURSORGANEN EN TAKEN

De Commissaris der Koningin, Provinciale Staten en de Gedeputeerde Staten zijn de drie provinciale organen die, ieder op zichzelf, doch tevens in onderlinge samenwerking, een bepaalde taak vervullen. Centraal staan voor het provinciaal bestuur de regeling en het bestuur van de huishouding der provincie en de medewerking tot de uitvoering van wetten en algemene maatregelen van bestuur.

De provinciale staten staan aan het hoofd van een provincie. Zij kiezen uit hun midden het college van gedeputeerde staten, dat niet tegenover de statenleden staat maar door hen is aangewezen om het dagelijks bestuur van de provincie te voeren.

Provinciale Staten kiezen de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Gedeputeerde Staten zijn ook belast met het toezicht op de gemeenten, in het bijzonder op de gemeentefinanciën.

De benoeming van de Commissaris der Koningin door de Kroon dient gehandhaafd te blijven.

SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN

Het college van gedeputeerde staten bestaat uit zes leden.

De VVD is van mening dat de uitoefening van het dagelijks bestuur van de provincie het beste kan geschieden door een college van gedeputeerde staten dat een zo getrouw mogelijke afspiegeling vormt van de politieke verhoudingen in de provincie, opdat politieke inzichten en maatschappij-opvattingen bij het beleid mede in beschouwing worden genomen.

De zgn. meerderheidscolleges, ook wel programcolleges genoemd, worden door de VVD afgewezen. Dit omdat de verhouding tussen provinciale staten en gedeputeerde staten principieel verschilt van de verhouding tussen parlement en regering. Deze laatste verhouding is

dualistisch: het parlement controleert de regering en kan haar desnoods dwingen af te treden. In de provincie is de verhouding tussen provinciale staten en gedeputeerde staten van geheel andere aard. Provinciale staten benoemen de gedeputeerden uit hun midden en voeren samen met hen het bestuur van de provincie.

De VVD is bereid met alle partijen, die de samenstelling van het college van gedeputeerde staten op basis van een afspiegelingscollege benaderen, samen te werken in het dagelijks bestuur van de provincie.

OPENHEID VAN BESTUUR

Gezien de belangrijke taken, die de provincies in ons land te verrichten hebben, acht de VVD het noodzakelijk dat het werk van de provincie voor de burgers meer doorzichtig wordt gemaakt. Zij acht dit een voorwaarde om die burgers in meerdere mate voor het provinciale bestuur te interesseren en hen daarbij te betrekken.

Bij de voorbereiding van o.a. streekplannen dient de burger ruime mogelijkheden te hebben van tijdige inspraak en van beroep indien zijn belangen worden geschaad.

Openheid en inspraak mogen een slagvaardig beleid van het provinciaal bestuur niet in de weg staan.

FINANCIËN

Het provinciefonds verschaft aan de provincies voor een zeer belangrijk deel de middelen ter financiering van de diverse taken.

Integrale planning van het provinciale beleid is noodzakelijk. De beschikbare middelen kunnen daardoor zo doelmatig mogelijk worden besteed aan de diverse taken. De VVD is van mening, dat het provinciaal bestuur een sluitende begroting als uitgangspunt dient te kiezen voor haar financiële beleid.

WELVAART EN WELZIJN

Welzijn is datgene wat het leven voor ieder mens persoonlijk waardevol maakt. Het begrip welzijn heeft niet voor alle mensen dezelfde betekenis. Het kan ook door een ieder op een andere wijze ervaren worden.

Het provinciaal bestuur dient steeds in zijn beleid zowel het welzijn van de provincie als geheel als het welzijn van ieder der burgers voor ogen te houden.

Daarbij is de economische ontwikkeling van ons bedrijfsleven — op basis van de vrije ondernemingswijze produktie — onmisbaar voor de algemene voorzieningen in onze maatschappij, die tot ieders welzijn bijdragen. Voor welzijn is een zekere mate van welvaart nu eenmaal noodzakelijk.

Naar de mening van de VVD heeft het provinciaal bestuur de taak een gunstig klimaat te scheppen voor onze economische activiteiten.

Anderzijds heeft het provinciaal bestuur ook de verantwoordelijkheid om te zorgen voor het behoud van natuurgebieden, van open ruimten en van stiltegebieden. Een vorm van welzijn is ook, dat de burger zijn vrije tijd gebruiken kan voor geestelijke ontwikkeling, voor cultuurbeleving, sport en recreatie. Het provinciaal beleid dient hier mede op gericht te zijn.

RUIMTELIJKE ORDENING

Op het gebied van de ruimtelijke ordening dienen provinciale staten de grote lijnen aan te geven, volgens welke de

ontwikkeling van de provincie of delen daarvan het beste kan plaatsvinden. De ontwikkeling van de aangrenzende gebieden dient daarbij mede in beschouwing te worden betrokken.

Hierbij valt met name te denken aan structuurschetsen en streekplannen. Bij het beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening dienen de belangen en de rechtszekerheid van de burger mede in aanmerking te worden genomen.

Deze algemene beleidslijnen vormen tevens het kader, waarbinnen het gemeentelijke ruimtelijk beleid gestalte behoort te krijgen.

Voor een evenwichtige ontwikkeling acht de VVD het van belang dat voldoende aandacht wordt besteed aan de gewenste omvang, situering en kwaliteit van de werkgelegenheid, ook op langere termijn.

MILIEUBEHEER

Het voeren van een goed milieubeleid is onontbeerlijk.

De VVD acht het noodzakelijk dat de provinciale besturen zo spoedig mogelijk verordeningen vaststellen ter uitvoering van wetten ter bescherming van het milieu. Het provinciaal bestuur dient in haar gehele beleid voorrang te geven aan het schoonhouden van de ruimte en de controle op de verontreiniging.

Voor wat betreft de kosten van het schoonhouden van ons milieu moet de regel gelden dat de vervuiler betaalt, behoudens overgangsregelingen.

SUBSIDIEPOLITIEK

Subsidie betekent financiële steun geven aan activiteiten welke de provincie van maatschappelijke betekenis acht. De provincie subsidieert omdat zij zich mede-verantwoordelijk acht, maar de subsidievoorwaarden moeten de eigen verantwoordelijkheid van degenen, van wie het initiatief is uitgegaan, onverlet laten.

Het provinciaal bestuur moet zich wel afvragen of de te geven subsidie in een redelijke verhouding staat tot het nut dat de gesubsidieerde instelling voor de inwoners van de provincie heeft. De staten dienen alle te geven subsidies kritisch te bekijken en op hun waarde voor de inwoners van de provincie te beoordelen. Er dient geen subsidie uit traditie te worden verleend of gehandhaafd en evenmin kruimelsubsidies.

Grote bezwaren ontmoet het huidige systeem van koppelsubsidies, waarbij het subsidie van de ene overheid (de provincie b.v.) afhankelijk is van hetgeen een andere overheid (Rijk of gemeente) aan subsidie geeft. Het subsidie dient verleend te worden door die overheid, die voor de direct begunstigde het meest nabij is. Voorkomen moet namelijk worden, dat de gesubsidieerde instelling met meer dan één subsidiegever te maken heeft. Tevens wordt dan vermeden dat veel onderling overleg gevoerd moet worden alvorens het subsidie verleend kan worden en beslissingen terzake lang uitblijven. De financiële positie van de provincie dient hier echter in de beschouwing te worden betrokken, zodat de provincie ook in staat is een autonoom subsidiebeleid te voeren.

De provinciale bijdragen aan de maatschappelijk-sociale sector nemen onrustbarend toe. De VVD acht het noodzakelijk dat voor deze bijdragen een meerjarenplanning wordt opgesteld opdat uit het kader van het geheel der financiële middelen van de provincie.

Het landelijk secretariaat van de V.V.D. te 's-Gravenhage

zoekt een tweede

ADJUNCT-SECRETARESSE

Leeftijd tot 35 jaar. Salaris nader overeen te komen.

Indiensttreding zo spoedig mogelijk. Handgeschreven sollicitaties te richten aan: algemeen secretariaat V.V.D., Koninginnegracht 57, 's-Gravenhage.

Opvang van nieuwe leden

Ledenbestand 1973

1 januari:	38.607
1 juni:	50.000
18 september:	52.700
29 september:	60.000
8 oktober:	62.000

De VVD heeft de laatste maanden een grote ledenwinst geboekt. Op het landelijk secretariaat te Den Haag zijn al meer dan 60.000 leden geregistreerd. En dan te bedenken dat rond de jaarwisseling nog geen 40.000 Nederlanders lid van de VVD waren! De „opvang” van deze nieuwe leden vraagt onze aandacht. Elk nieuw lid krijgt een welkomstbrief van de partijvoorzitster, mevrouw Van Someren. Daarin schrijft zij onder meer:

„U treedt toe in een voor ons land moeilijke periode, waarin meer dan ooit steun voor de liberale beginselen noodzakelijk is. Alleen een sterke, eensgezinde VVD kan een einde maken aan het kabinet-Den Uyl en kan de kern vormen van een andere regeringsmeerderheid. Als kiezer kunt u eens in de paar jaar uw stem uitbrengen, als lid heeft u rechtstreeks invloed op de vaststelling van programma's en de samenstelling van de fracties in de Kamers, de Provinciale Staten en de Gemeenteraad. Behalve de plaatselijke of regionale bijeen-

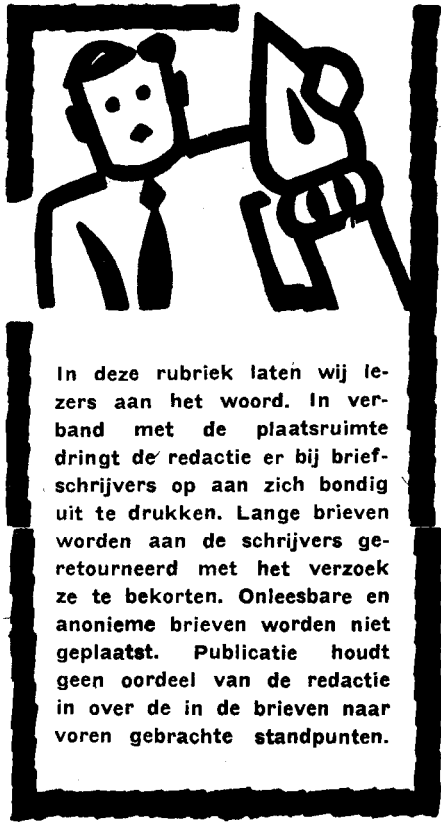
komsten kunt u ook de landelijke algemene vergaderingen bezoeken en daar persoonlijk contact hebben met Kamerleden, hoofdbestuurleden e.a. U hoort er nu ook bij en ik hoop dat u een zeer goede tijd in ons midden zult doorbrengen.”

Bij de brief van mevrouw Van Someren ontvangen de nieuwe leden een boekje, dat hen wegwijs maakt in de partij en een lijst met de namen van de leden van het hoofdbestuur en van de leden van beide Kamerfracties.

Vroeger werd in de brief ook vermeld tot welke afdeling het nieuwe lid behoort en wie voorzitter en secretaris van die afdeling zijn. Het intikken van die gegevens vergt echter veel tijd en bij de enorme stroom van dit moment zou het daardoor maanden duren voordat ieder nieuw lid iets van de partij hoort. Dat mag natuurlijk niet gebeuren, om welke reden men nu van het „intikken” heeft moeten afzien. Wel krijgt de secretaris van de afdeling te horen welke

nieuwe leden er zijn, zodat hij zelf rechtstreeks contact kan opnemen.

Het is van het grootste belang dat dit dan ook gebeurt. Maar daar zou het wat de afdelingen betreft niet bij moeten blijven. Wij zouden de afdelingen in overweging willen geven om bijvoorbeeld een kennismakingsbijeenkomst te organiseren. Maar misschien nóg belangrijker is te bedenken dat de eerstvolgende afdelingsvergadering bijgewoond zal worden door vele nieuwe leden. Het is zinvol de agenda van die vergadering daarop af te stemmen en er zo min mogelijk „routinezaken” op te plaatsen. De nieuwe leden verwachten iets van hun partij en zouden voorgoed genezen kunnen worden van het bezoek aan vergaderingen, als men zich verliest in niet-interessante detaildiscussies. Juist op de vergaderingen die nu gehouden worden is het zaak een nationaal in de belangstelling staand onderwerp te behandelen, deskundig en goed voorbereid, naast wellicht een onderwerp dat plaatselijk de aandacht trekt.

In deze rubriek laten wij lezers aan het woord. In verband met de plaatsruimte dringt de redactie er bij briefschrijvers op aan zich bondig uit te drukken. Lange brieven worden aan de schrijvers geretourneerd met het verzoek ze te bekorten. Onleesbare en anonieme brieven worden niet geplaatst. Publicatie houdt geen oordeel van de redactie in over de in de brieven naar voren gebrachte standpunten.

Mijn opinie is...

• Omroep en macht

In „Vrijheid en Democratie” van 17 augustus staat op blz. 10 een ingezonden stuk van de heer Van Gent onder de titel „Radio en tv betutteld”. De centrale zinnen van zijn betoog, die dan ook precies in het midden ervan staan, luiden: „Voorstanders van overheidsingrijpen in radio en t.v. zien verschil tussen deze media en kranten e.d. Ik zie dit niet.” Een verschil van zienswijze dus, en het heeft dan ook weinig zin die voorstanders voor te houden: „Liberalen zouden voorop moeten lopen als beschermers van de vrijheid van meningsuiting.” Een voor de hand liggend repliek is dan: „Liberalen behoren niet voorop te lopen als beschermers van monopolies, oligopolies en kartels, maar bij de bestrijding ervan.” De ene noch de andere spreuk zal in onze partij veel tegenspraak ontmoeten. Waar het bij het beleid t.a.v. de publiciteitsmedia om gaat, is de vraag waar de vrijheid van meningsuiting en waar monopolie-, oligopolie- en kartelvorming en in hun kielzog manipulatie van meningen en gevoelens in het geding zijn.

Het beroep van de heer Van Gent op het kritische bewustzijn van mondige burgers, om de omroepen die volgens hen onjuiste uitzendingen brengen, door opzegging van hun lidmaatschap tot niet-omroep terug te brengen, is des te merkwaardiger omdat hij wel van onze omroepspecialist in de Tweede Kamer, de heer Van Dijk, initiatieven verwacht ten behoeve van een alternatief voor het huidige verouderde omroepbestel en een doeltreffender verdediging van de wensen van de liefhebbers van Veronicamuziek zowel als klassieke muziek. Hoe zeer mij de verbetering van de positie van met name de klassieke muziek ook ter harte gaat, een aanzienlijk grotere zorg behoort het naar mijn mening voor een volksvertegenwoordiger te zijn, te waken tegen vrijwel soevereine machtsposities van mensen die op de overige burgers weinig méér voor hebben dan journalistieke opleiding en ervaring, een ongewone ongeremdheid en hun schaarste.

Het zou wellicht nuttig zijn, een en ander eens onderwerp van grondige bezinning in onze partij te maken.

DRS. P. A. DELVAUX, Zeist

• Sportieve oppositie

Als politiek redacteur van „Vrijheid en Democratie” kan de heer Abspool zijn gedachten meestal op voortreffelijke wijze ventileren. Op zijn laatste onderwerp in de rubriek „Onder de loep” genaamd „Hoe lang nog?” heb ik commentaar.

Hij citeert de heer Van Riel in zijn uitspraken, die alle duiden op een uitgesproken wil het kabinet Den Uyl op een zo kort mogelijke termijn ten val te zien brengen. Daarbij probeert hij een wig te drijven binnen de confessionele partijen door middel van de z.g. „uitlokking”, welke bestaat uit het noemen van namen als de heren Andriessen en Schakel en de zijnen en deze heren in de mond te leggen dat de daden van het kabinet Den Uyl hun binnenkort te bont zullen worden.

Ik vind dit een negatieve stellingname. Het is mijn mening dat het kabinet Den Uyl de kans moet hebben een beleid te voeren en dat de VVD de rol moet spelen van een echte constructieve oppositiepartij. Het voorbeeld van een negatieve oppositiepartij hebben we nog vers in het geheugen en wij moeten er voor waken niet op dezelfde toer te gaan. De kiezer zal zelf zijn conclusie trekken. Een beïnvloeding van onze zijde werkt verdacht en beslist niet sportief. Hoe wel politiek een harde zaak is ben ik toch van mening dat we waar mogelijk de sportiviteit niet moeten uitbannen, ook al om de politiek voor minder politiek bewusten meer toegankelijk te maken.

Onder een echte constructieve oppositiepartij versta ik een partij, die intensief het beleid van het zittende kabinet volgt en niet de „afbraak” behoort te dienen door ongebreidelde kritiek op dit beleid, maar deze steeds vergezeld laat gaan van alternatieven, tegenoverstellen of andersgestemde voorstellen, waaruit ons programma duidelijk naar voren komt. Laat de kiezer maar beslissen, daarvoor behoeven we geen angst te

hebben. Er zijn twee mogelijkheden van oppositiepartijen t.w. de z.g. „kraker” en de z.g. „afbrekende opbouwer”; duidelijker zou ik het niet kunnen definiëren. Laten wij toch kiezen voor de laatste!

Ook moet er mijns inziens gewaakt worden voor het feit dat onze gehele partij wordt opgehangen aan onze, overigens voortreffelijke, fractievoorzitter. Dat er gesproken wordt over een Wiegel-effect, een Wiegeltoer, e.d. heeft een negatieve invloed, aangezien het duidt op een eenzijdigheid, die beslist niet aanwezig is. De partij steunt immers op een aantal politici van eenzelfde voortreffelijk kaliber.

H. DE JONG, Den Helder

• Liberalen ambtenaren

Als er een nieuwe wilde sexfilm op de markt komt, dan zijn er altijd wel kranten die zo'n film afkraken en het zien ervan ten sterkste ontraden. Volle zalen met een enthousiast publiek zijn gegarandeerd het gevolg.

Nu mag de vergelijking wel mank gaan, maar nog nooit tevoren zijn er op een liberale ambtenaren-borrel zoveel ambtenaren verschenen. Voor het overgrote deel verontwaardigd over inhoud en teneur van het artikelje van mej. Günther enkelen opricht verontrust over de vraag of betrokkene wellicht — al was het in nog zo geringe mate — terecht bezwaren tegen doel en opzet van deze bijeenkomsten kon hebben.

Na een uiteenzetting van enkele aanwezigen, die destijds de eerste stoot tot dit soort bijeenkomsten hebben gegeven, was de ongerustheid spoedig verdwenen. Daarvoor in de plaats kwam bij velen een soort verontwaardiging. Mej. Günther heeft kennelijk geen hoge dunk van de morele en intellectuele standaard van haar collega-ambtenaren. Het is haar goed recht. Het gaat echter wel wat ver om impliciet te veronderstellen dat een VVD-volksvertegenwoordiger, mede gekozen door mej. Günther, naar ik mag aannemen, bereid zou zijn om van het gebrek aan morele en intellectuele standaard van de ambtenaren gebruik te maken en hem bij het plegen van onwaardige handelingen nog aan te moedigen. Wij kunnen echter mej. Günther garanderen dat alle liberale ambtenaren zeer wel weten waar de grenzen van het ambtelijk toelaatbare liggen en die dan ook vanzelfsprekend volledig respecteren.

Het lijkt het verstandigst dat wij als goede collega's ervan uitgaan dat mej. Günther in een eerste opwelling naar de pen heeft gegrepen en haar artikel niet gans doordacht heeft ingestuurd. Vergissen is menselijk. Wij zullen haar stukje dan ook in alle welwillendheid als niet geschreven beschouwen.

MR. J. C. J. STAL

• Eigen standpunt

Het is het goede recht van mr. H. van Riel om eigen standpunten te hebben, zoals uiteengezet in zijn artikel in Vrijh. en Dem. van 20 juli. Maar waarom koppelt hij meteen het liberalisme aan zijn standpunten? Of denkt de heer Van Riel dat liberaal uiterst rechts is?

Ongenuanceerd doet hij een aanval op de emotionele sympathisanten van de ongeregelde elementen in onze samenleving en op personen met dwaze sentimentaliteiten. Erger nog, hij stelt zonder meer dat vele normale (?) Nederlanders het met hem eens zijn.

Zijn definitie van het begaafde kind is een volzin, die zo op het eerste gezicht goed in elkaar zit. Typerend echter voor de gedachtegang van mr. Van Riel. Ook met deze definitie getuigt hij eerder van een uiterst rechts dan van een liberaal standpunt. Alleen zij die willen leven „binnen het raam van ons produktiestelsel en onze maatschappelijke verhoudingen” kunnen, als zij bovendien voldoen aan de andere eisen, het predikaat begaafdheid krijgen. Een andere levenswijze, nieuwe ideeën, zijn voor de heer Van Riel onaantvaardbaar, tenzij zij voldoen aan de huidige maatschappelijke verhoudingen en dienstbaar zijn aan het huidige produktiestelsel.

Ik noem dat een rechts standpunt, behoudend, en zeker niet specifiek liberaal.

Aan het slot van zijn artikel schrijft de heer Van Riel dat er in de Sowjet-Unie streng geselecteerd wordt en dat men daar alle aandacht geeft aan extra

begaafden. „Daar zit een les in,” zo vervolgt hij. „In het Oostblok krijgen anarchistische dwazen — gelijkmakers — minder kans dan bij ons.”

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken (waarom anders die „les”?) dat de heer Van Riel het daarmee eens is. Hij is het dan eens met systemen ter onderdrukking van andersdenken. En aan welke „anarchistische dwazen” in Nederland denkt hij? Bedoelt hij bijvoorbeeld Provo of Kabouter en komen die lieden dan in aanmerking voor een Siberisch kamp?

E. M. KOESTAL, Hattem

• Onderwijs paragraaf Liberaal manifest

Naar aanleiding van de in Vrijh. en Dem. van 14 sept. j.l. gepubliceerde citaten uit het Liberaal Manifest wil ik enige opmerkingen maken, speciaal de onderwijsparagraaf betreffend.

Zelf heb ik de zegeningen genoten van het ouderwetse, traditionele onderwijs, waar ik nog elke dag dankbaar voor ben, maar dat tegenwoordig geen goed woord meer waard wordt gekeurd. In ieder geval heeft het mij een voldoende kritische instelling bijgebracht om niet achter alle mode-ideeën aan te rennen.

Ik kan het er dus helemaal mee eens zijn, dat het onderwijs moet trachten een kritische instelling te kweken, maar of deze voldoende is om „de basis te leggen voor het bijspijkeren van verouderde kennis en voor zelfstandigheid”, zoals het Manifest beweert, lijkt mij een vraag. De eerste vereiste daartoe is belangstelling en m.i. is de voornaamste taak van het onderwijs kennis door te geven en belangstelling op te wekken voor de gedoopte vakken. De belangstelling verrijkt het leven, stimuleert verdere ontwikkeling. Daarbij is een kritische instelling natuurlijk een waardevol goed, mits deze niet voortkomt uit een onvrede met al het bestaande zonder er iets positiefs tegenover te stellen. Ik vrees dat de „kritiese leraren” wel eens uit het oog verliezen, dat dit soort kritische instelling het levensgeluk van een mens niet verhoogt.

Verder lijkt mij dat het Manifest op twee gedachten hinkt, als het zich enerzijds erover beklagt, dat ons „nog altijd traditionele onderwijs is afgestemd op een zuiver intellectuele begaafdheid” en anderzijds betreurt, dat de normen gedevalueerd zijn, waardoor de intellectueel begaafde leerling gedupeerd wordt. Het lijkt mij logisch, dat bij een schooltype, waar vrijwel evenveel tijd wordt besteed aan creatieve als aan intellectuele vakken, de normen van deze laatste onvermijdelijk zullen devalueren. Dit is dan niet alleen vervelend voor de intellectueel begaafde, maar ook voor het Hoger Onderwijs, dat, zoals onlangs te lezen viel, er over moet gaan denken de zich met een diploma Middellbare School presenterende a.s. studenten eerst nog wat bij te spijkeren, aangezien zij anders niet in staat zijn met enige kans op succes aan een studie te beginnen.

Naar mijn mening is het streven er te zeer op gericht een eindexamen Middellbare School voor iedereen mogelijk te maken en dit kan niet zonder het peil aanzienlijk te verlagen. Ik meen dat de fout ligt in de maatschappelijke overwaardering van intellectuele prestaties in vergelijking met goed vakmanschap. Als dit laatste de waardering zou onder vinden, die het zeker toekomt, zouden we misschien verlost worden van het probleem der overbevolking op de universiteiten. Onze talenten kunnen op een verschillend vlak liggen, maar, mits goed gebruikt, zijn zij maatschappelijk even waardevol, immers even nodig.

Maar laat het zó zijn dat diegenen, die in staat en bereid zijn een intellectuele loopbaan te volgen, dan ook de daarvoor benodigde vooropleiding krijgen. Ik vind het bijv. diep betreurenswaard, dat in deze tijd van een Verenigd Europa en van een steeds toenemend verkeer tussen de volkeren het onderwijs in vreemde talen geheel in het slop is geraakt, zodat de studenten vaak niet meer in staat zijn hun buitenlandse studieboeken te ontcijferen. Wij doen deze jonge mensen daarmee te kort. Bij de huidige stand van het onderwijs produceren wij een massa halfontwikkelde en ik geloof niet, dat ons land hieraan behoefte heeft.

Mr. M. G. A. HEYLIGERS-CRAMERUS, Amsterdam

• Vrij ademhalen

Aan de oude VVD'er die zijn auto niet kwijt wil:

Liberaal zijn is vrijheid voorstaan. Vrij zijn, anarchie, zwerven, doen wat je wilt, dolce far volente. Sociaal gevoel is je realiseren dat een ander ook vrij wil zijn. Democratie is rekening houden met een ander en compromisvrijheid overeenkomen.

Zoals wij nu auto's houden is het anderen vrijheid onthouden. Vrijheid om te spelen, zelfs vrijheid om te ademen, te gaan en te staan, te leven en niet te stikken. Zie in dat een uitgebreid en goedkoop openbaar vervoersnet ons groter vrijheid zou geven.

En wees eerlijk. Zit niet op uw auto (op uw geld, uw investeringen, uw eigengevormd, eigengereid bezit) wanneer u anderen daarmee vrijheid wegneemt. Richt u op de vrijheid nu en in de toekomst.

FRANS VAN VELDEN, Rotterdam

Fa. P. Visser & Zonen

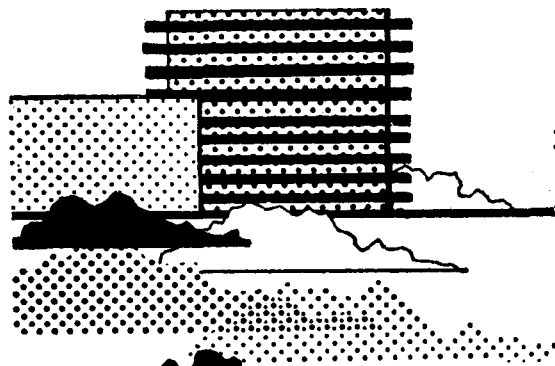
Sinds 1903

Voor aanleg van:
Centrale verwarming
Oliestookinstallaties
Aardgasinstallaties
Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

turkenburg voor groen in 't groot

De Tuinbouwtechnische Dienst van Turkenburg zorgt voor groen in 't groot. Zij adviseert, maakt bestekken en voert directie, alsmede verzorgt aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen bij fabrieken en installaties, ziekenhuizen en gemeentelijke groenaanleg. Eerste klas vakmensen, die werken met de modernste materialen, staan borg voor dit Turkenburg-werk.

turkenburg
bodegraven

Voor nadere informatie bel of schrijf naar de Tuinbouwtechnische Dienst van Turkenburg, Bodegraven, tel. 01726-2013, telex 33551.

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

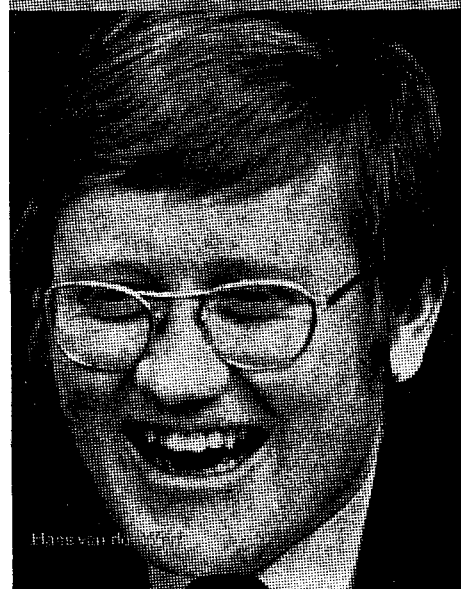
HANS WIEGEL

Profiel
van een
politicus

geschreven door
Hans van der Werf
(chef politieke redactie
van het NOS tv-journaal)

Wiegel

profiel van een politicus

In dit boek maakt u nader kennis met de leef- en denkwereld van Hans Wiegel, spits en gewiekst oppositieleider contra het kabinet Den Uyl, een wereld waarin zijn jonge vrouw Pien een belangrijke rol vervult. Daarnaast — om het beeld te completeren — interviewde de auteur tevens enige prominente partijgenoten, zoals Van Riel en Haya van Someren, die elk hun (verrassende) visie op hun talentvolle fractievoorzitter geven.

Het geheel wordt besloten met een aantal markante uitspraken uit redevoeringen en uit dagbladkolommen, die regelmatig verschijnen in het Algemeen Dagblad.

Prijs van deze paperback - f 7,90 - omvang 100 pag. + 4 pag. foto's.
Verkrijgbaar in de boekhandel.

Uitgeverij H. Meulenhoff, Baarn

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.

Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

vrijheid en democratie

Zaanstad en geschiedschrijving

Op tal van punten blijken KVP en ARP het méér eens te zijn met de VVD dan met het kabinet-Den Uyl. Maar uit angst voor het oordeel van de kiezer gaan zij door de knieën.

Het binnenlands politiek gebeuren, overschaduwd door de afschuwelijke oorlog in het Midden-Oosten, heeft zich na de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer toegespitst op twee zaken: de verkiezingen voor Zaanstad en het debat over de selectieve investeringen. Bij dat laatste is opnieuw duidelijk geworden dat de KVP zich op het ogenblik meer laat leiden door angst voor de gevolgen van een breuk met het kabinet, dan door zakelijke argumenten. Ons Kamerlid drs. G. M. V. van Aerdenne schrijft over die politieke verwickelingen en over het standpunt van de VVD met betrekking tot het wetsontwerp op pagina zeven.

De verkiezingen voor Zaanstad hebben voor de VVD de verwachte winst opgebracht. In dit toch overwegend rode bolwerk behaalde onze partij, zo kort na het grote debat in de Kamer, 14,8 procent van de stemmen. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1972 was dat 11,5 procent en bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1970 10,1 procent. De opgaande lijn heeft zich dus in versterkte mate voortgezet.

Er wordt wel eens gesproken over het „Wiegel-effect”. Het kan daarom geen kwaad eraan te herinneren dat de heer Wiegel in Zaanstad niet kandidaat stond. Men heeft zijn stem duidelijk op de VVD en niet op Wiegel persoonlijk uitgebracht.

D'66 weggevaagd

D'66 is in Zaanstad weggevaagd. Het ziet er naar uit dat dit muisje een lange staart zal krijgen. In Rotterdam waren de D'66-raadsleden zo onthutst, dat zij terstond besloten om tot opheffing van hun afdeling te adviseren en aankondigden dat zij in geen geval beschikbaar zijn als kandidaten bij de volgend jaar te houden gemeenteraadsverkiezingen. De D'66-afdeling besloot daarop niet met de verkiezingen mee te doen. Een wijs besluit overigens, en volkomen in de lijn van de D'66-gedachte. Was het niet voorman Gruyters zelf, die — weliswaar in een meer glorieuze tijd voor zijn partij — zei dat D'66 zichzelf moest opheffen als zij zou ineenschrompelen tot een kleine partij met bijvoorbeeld maar vijf of zes zetels in de Tweede Kamer? De partij die erop gericht was andere partijen te laten ontploffen (en die, laten wij dat ruiterlijk toegeven, inderdaad het een en ander heeft losgemaakt, vooral in confessionele kring) is nu zelf in staat van ontbinding. Men zou beter de eer aan zichzelf kunnen houden. Met een splinter is niemand gebaat. Wij zien met spanning uit naar het komende congres van de Democraten uit het jaar 1966.

VVD'er Aantjes

De damp van het tijdens het algemene beschouwingen verschoten kruit is opgetrokken. Het lijkt voor de geschiedschrijving nuttig een paar zaken vast te stellen:

- De heer Andriessen heeft opgemerkt dat het kabinet volgend jaar de directe belastingen niet mag verhogen, omdat anders het in Europees verband gewenste evenwicht tussen directe en indirecte belastingen wordt verstoord. 't Is alsof je een VVD'er hoort praten.
- ARP en KVP wensen, evenmin als de VVD, een verdubbeling van de fiscale

Hans Wiegel spreekt de kiezers toe in een school in Koog aan de Zaan op de avond van de verkiezingsuitslag voor Zaanstad.

uurwaarde. Niet leuk voor het kabinet.

- De KVP blijkt tegen het „progressieve” plan te zijn om de aftrekbaarheid van hypotheekrente af te schaffen. Ook op dat punt zou de KVP goede zaken met de VVD kunnen doen.

- De ARP wil geen verhoging van de vermogensbelasting. Zij vindt de VVD aan haar zijde.

- KVP en ARP wensen verbetering van de pensioenregeling voor zelfstandigen, zoals de VVD in haar tegenbegroting heeft bepleit.

- De heer Aantjes gaf aan dat hij, met betrekking tot de woningbouw, voelt voor een verschuiving ten gunste van de sector eigen woningen. Hij kan bij de VVD terecht.

- Dezelfde ARP-fractievoorzitter is voor bezuiniging op de begroting voor CRM en tegen optrekken van de bijstandsuitkering tot het minimumloon. Waarom is hij eigenlijk nog geen lid van de VVD?

- Met het plan 's Rijks kas te spekken met f 200 statiegeld op auto's is niemand gelukkig, ook niet in confessionele kring.

Evenzovele zaken, die aantonen dat KVP en ARP tegen beter weten in het kabinet-Den Uyl steunen. Want laten wij ons niet vergissen: al die opmerkingen zijn, in meer of minder bedekte termen, door Andriessen en Aantjes gemaakt. Maar dat betekent nog niet dat zij zo moedig zullen zijn daaraan consequenties te verbinden als puntje bij paaltje komt. Zij vrezen het oordeel van de kiezer over hun tweeslachtige houding.

Hoezeer zij de gevangenen van Den Uyl zijn blijkt ook uit het feit dat zij het slikten, toen de minister-president een mede door hun steun aangenomen motie-Kruisinga (de CHU-fractievoorzitter) denigrerend een „overbodig stuk” noemde. 't Is maar wat je bereid bent je als volksvertegenwoordiger te laten zegen!

Ph. C. LA CHAPELLE

Tournee Wiegel

De heer H. Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, houdt sinds Prinsjesdag een tournee door het land. In het kader daarvan spreekt hij:

- 5 november te Deventer, in de Schouwburg aldaar, voor de kamercentrales Overijssel en Gelderland.

- 12 november te Rotterdam, in de Schouwburg-Zuid, voor de kamercentrales Rotterdam en Dordrecht.

- 19 november te Amersfoort, in Sporthal De Koppel aan het Boogschutterplein, op een verkiezingsbijeenkomst ter gelegenheid van de tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen.

- 3 december te Weert, voor de kamercentrales 's-Hertogenbosch en Limburg.

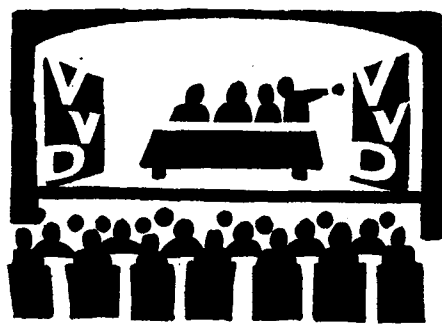

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 31 oktober, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

Inkomensverhoudingen

Onze tegenstanders proberen de VVD een verkeerd etiket op te plakken. Dat hoort blijkbaar, helaas, bij de politieke strijd. Het is daarom goed Hans Wiegel te citeren, die in een interview met Elseviers-magazine opmerkte:

„In mijn ogen is het onjuist dat een academicus gemiddeld veel meer verdient dan een goed geschoold vakman. Ik vind het ook onjuist dat iedere hoogleraar — ongeacht ervaring, inzet, kwaliteit en mogelijkheden — per definitie een salaris van 80 mille krijgt. Alsof er geen verschillen bestaan tussen de ene of de andere prof. Waarom zouden wij in deze sfeer niet eens aan inkomensverhoudingen gaan sleutelen?”

De VVD van A tot Z

In deze rubriek vindt men aankondigingen van spreekbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 2 november. Adres: Redactie Vrijheid en Democratie, Pieter de Hooglaan 87, Hilversum.

BLEISWIJK — Het Tweede Kamerlid L. M. de Beer spreekt op 19 november in het Verenigingshuis, 20.00 uur.

BOSKOOP — Het dagelijks bestuur van de afdeling is thans als volgt samengesteld: voorz. mr. J. C. Bloemers, secr. A. C. de Waal (Gouwestraat 16, tel. 01727-2067) en penningm. J. A. Kluis.

CAPELLE A/D IJSSEL — Drs. H. H. Poortman, bestuurslid van de afdeling Rotterdam en kandidaat Tweede Kamerlid, spreekt op 1 november voor een politiek café in Capelle aan de IJssel in café Oud-Capelle, Dorpsstraat 148, 20.15 uur.

DELFT — Op 29 oktober spreekt het Kamerlid drs. Th. H. Joekes over de miljoenennota en de VVD-tegenbegroting in de bovenzaal van café De Koophandel aan de Beestenmarkt, 20.30 uur. Daaraan vooraf gaat een niet-openbare ledenvergadering.

DIRKSLAND — De afdeling belegt op 15 november een bijeenkomst gewijd aan de gemeentepolitiek. Spreker is de heer J. den Ouden, secretaris van de kamercentrale Dordrecht en gemeenteraadslid te Alblasserdam. Café-restaurant 't Galjoen, 20.00 uur.

DOORN — Het Tweede Kamerlid H. J. L. Vonhoff spreekt op 26 oktober.

DRIEBRUGGEN — Op 5 november wordt de afdeling Driebruggen opgericht. Spreekster is bij deze gelegenheid het Tweede Kamerlid mevrouw drs. N. Smit-Kroes. Dorps huis, Laageind 1, Driebruggen, 20.00 uur.

DRONTEN — De afdeling komt op 19 november bijeen. Spreker is het Tweede Kamerlid G. W. Keja. Na de pauze is er een forum, waarin ook de drie VVD-raadsleden zitting zullen nemen. Het Parochie huis, 20.00 uur.

EINDHOVEN — Op 2 november organiseert de afdeling een bijeenkomst in Esplanade, waar het Tweede Kamerlid H. J. L. Vonhoff zal spreken over „Werkende jongeren”, 20.15 uur.

Op 8 november is er onder auspiciën van de afdeling een bijeenkomst te Gerwen, waar het Tweede Kamerlid mevrouw drs. N. Smit-Kroes spreekt over liberale gemeentepolitiek. Café de Linde, Gerwenseweg 54, Gerwen (bij Nuenen), 20.15 uur.

Op 16 november is er in Cocagne te Eindhoven een debat tussen de Tweede Kamerleden mev. E. Klaassen-Postema (PvdA) en G. W. Keja (VVD), 20.15 uur.

ENSCHEDÉ — Dr. L. Ginjaar, lid van Provinciale Staten Zuid-Holland voor de VVD, spreekt 8 november over het Liberaal Manifest. Zalencentrum Melkion, Raiffeisenstraat 25, 20 uur.

GENDRINGEN — De nieuwe afdeling Gendringen belegt op 29 oktober een bijeenkomst waar het Tweede Kamerlid L. M. de Beer spreekt. Hotel de Sluis te Uift, 20.00 uur.

's-GRAVENHAGE — Over inspraak gesproken: uw opmerkingen of voorstellen n.a.v. de gemeentebegroting-1974 zijn welkom bij onze raadsleden. Stuur ze wel zo snel mogelijk — op 5 november is al de eerste begrotingsvergadering van de raad — naar het afdelingssecretariaat (Leuvenestraat 20), dat voor doorzending zorgt. Op dit adres ligt een exemplaar van de begroting ter inzage voor hen die niet direct bij de gemeenten voor f 25 een eigen exemplaar willen kopen.

GRONINGEN — Het bestuur van de afdeling heeft onlangs enige wijzigingen ondergaan. Het is nu als volgt samengesteld: voorz. ir. R. Reuderink, vicevoorz. M. H. A. Lahaye, secr. mev. H. A. M. Mulkens-Harmeyer, penningm. J. J. J. Jacob, 2e secr. mev. R. Horstmeier-Punt en leden mej. R. M. Klases en de heren G. J. Alfing, dr. E. D. Egink, A. Hurink en M. de Witt. Op 2 november spreekt mr. W. J. Geertsema over „Liberalen in de oppositie”. Congressentrum Tehuis, Lutkenieuwstraat 13, 20.00 uur.

Degenen die de liberale sociëteitsavonden van de afdeling Groningen regelmatig wensen bij te wonen worden verzocht hun naam en adres aan het afdelingssecretariaat op te geven (Florisplein 9A, Groningen), zodat zij de aankondigingen krijgen toegestuurd.

HAARLEM — Mr. J. C. Rietkerk, staatssecretaris van sociale zaken in het kabinet-Biesheuvel en de heer J. Mer-

tens die hem in het kabinet-Den Uyl is opgevolgd, discussiëren over het vraagstuk van de sociale verzekeringen. Vrijdag 16 november in Lion d'Or, Kruisweg 36 te Haarlem, 20.15 uur.

HAREN — De afdeling Groningen van de Vereniging van Staten- en Raadsleden komt op 2 november bijeen in het Postiljonmotel te Haren. Spreker is het Groningse Kamerlid drs. J. F. Scherpenhuizen. Aanvang 19.30 uur.

HENGÉLO — Op 29 oktober houdt de afdeling Hengelo weer een „Broodje VVD”. Spreker zal zijn de oud-minister van justitie mr. C. H. F. Polak, thans lid der Eerste Kamer.

Ook op 12 november is er een „Broodje VVD”, ditmaal met als spreker de oud-minister van defensie de heer H. J. de Koster, lid der Tweede Kamer. De beide bijeenkomsten vinden plaats in Cosa, 18.00 uur.

's-HERTOGENBOSCH — Tijdens de ledenvergadering van de kamercentrale 's-Hertogenbosch op 8 oktober is het bestuur als volgt samengesteld: voorz. dr. ir. A. P. Kole, secr. H. T. Kamphuis (Dommeldal 62 te Boxtel, tel. 04116-4440), penningm. M. J. Krebbers, propagandist drs. E. E. C. Hupkes van der Elst en leden E. L. Smits en J. A. Scheeren. Afgevaardigden naar de partijraad: mr. H. Th. M. Lauxtermann te 's-Hertogenbosch en jhr. C. G. J. L. van Andringa de Kempenaer te Helmond als leden en P. C. M. van der Velden te Veghel en ing. G. J. J. Broersen te Valkenswaard als plaatsvervangende leden.

HETEREN — Op 8 oktober jl. is in het Gelderse Heteren een nieuwe VVD-afdeling opgericht. De afdeling telt 15 leden. Het voorlopig bestuur is als volgt samengesteld: voorz. J. W. M. T. Willemssen, secr. J. G. Bijddendijk (Rijndijkwest 7, Randwijk) en penningm. J. H. Rigterink.

HUISSEN — Het Tweede Kamerlid A. Ploeg spreekt op 5 november in hotel de Laak, 20.30 uur.

HUMMELO EN KEPPEL — Op 29 oktober belegt de afdeling een bijeenkomst gewijd aan het probleem van de inflatie. Spreker is het Tweede Kamerlid mr. H. E. Koning. Hotel de Gouden Kuiper te Hummelo, 20.30 uur.

KEDICHEM — J. den Ouden, secretaris van de kamercentrale Dordrecht en gemeenteraadslid te Alblasserdam, spreekt 2 november over gemeentepolitiek. De Zangershof, 20.00 uur.

LAREN-BLARICUM — Mr. H. E. Koning, lid der Twee Kamer en de belastingdeskundige mr. K. Sneep spreken op 12 november voor de afdeling over fiscale consequenties van de begroting 73-74. Hotel Hamdorff, 20.15 uur.

MOOK — De VVD komt bij de komende raadsverkiezingen van Mook en Middelaar uit met een eigen lijst. Dat is in principe besloten op de ledenvergadering van de afdeling op 12 oktober.

NIJMEGEN — Mevrouw E. Veder-Smit lid der Tweede Kamer spreekt op 26 oktober tijdens een bijeenkomst van de afdeling Nieuwkoop/Noorden/Nieuwveen in „De Watergeus” te Noorden, 20.15 uur.

NIJMEGEN — Op 29 oktober spreekt de oud-minister van defensie, de heer H. J. de Koster, thans lid der Tweede Kamer. Hotel Metropole, 20.00 uur.

PESSE — De liberale kring Meppel-Steenwijk e.o. belegt op 5 november een bijeenkomst in hotel Moes te Pesse. Spreker is de oud-staatssecretaris van

sociale zaken mr. J. G. Rietkerk, thans directeur van het VNO. Aanvang 20.00 uur.

REEUWIJK — Het bestuur van de afdeling wil gedurende vier contactavonden graag leden, toekomstige leden en sympathisanten leren kennen en laten volgen beleid. Ook de raadsleden zijn op die avonden aanwezig. De avonden zijn als volgt gepland: 30 oktober in het verenigingsgebouw Reeuwijk-Dorp, 20.00 uur; 22 november in het Trefpunt (Kenedysingel) voor Reeuwijk-Brug ten westen van de Breevaart, 20.30 uur. In januari in de Rokende Turf voor Sluipwijk en in februari in het verenigingsgebouw „De Brug” voor Reeuwijk-Brug ten oosten van de Breevaart.

RHENEN — Het Tweede Kamerlid H. J. L. Vonhoff spreekt voor de afdeling Rheden en omliggende afdelingen op 12 november in hotel Koerheuvel, 20.00 uur.

RODEN — De afdeling organiseert 2 november de eerste van een reeks avonden voor leden en belangstellenden onder het motto: „Hoe moet Roden zich ontwikkelen?”. Onderwerp 2 november: Industrie of woongemeente. Wensinghof, 20.00 uur.

Het bestuur van de afdeling ziet er als volgt uit: voorz. L. L. Colijn, secr. mev. E. S. van der Vlucht-Postma, penningm. mev. A. Renken-Kok en leden mev. N. Bakker-Gaastra en L. Gelling. Het secretariaat is gevestigd De Zulthe 15 te Roden, tel. 05908-19399.

ROSENDAAAL — Het bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: voorz. L. P. A. Pirée, secr. H. L. A. M. van Lieshout (Susannadonk 132, tel. 42484), penningm. R. A. van Midde en leden J. L. M. Mol, J. Vermunt, R. Gunter en A. P. de Leeuw.

ROTTERDAM — Op 26 november houdt de districtscentrale Rijnmond haar jaarvergadering in het Rijnhotel te Rotterdam, 20.00 uur.

WARMENHUIZEN — Op de eerste bijeenkomst georganiseerd door de nieuwe afdeling Warmenhuizen spreekt op 26 oktober het Tweede Kamerlid G. W. Keja. Café Pronk, Dorpsstraat A 186.

't ZANDT (Gr.) — De afdeling heeft 11 oktober een ledenvergadering gehouden. Bij die gelegenheid sprak mevrouw J. Jensema-Vos, lid van de Provinciale Staten. Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen wordt de samenwerking met de C.H.-kiesvereniging voortgezet. Gepoogd zal worden weer met een gezamenlijke lijst uit te komen. Het bestuur is nu als volgt samengesteld: voorz. P. Coolman, secr. O. Bosman te Zeerijp (Tolweg 6), leden D. Ebbens, W. Reker en F. P. Wieringa.

ZEVENAAR — De voorzitter van de afdeling, J. H. B. Wissenburg, heeft zijn functie ter beschikking gesteld. Op de ledenvergadering van 11 september is de heer F. B. Bartels tot zijn opvolger gekozen. Verdere bestuursleden: penningm. H. J. de Blécourt en leden mev. M. Ch. J. Bisselinc en de heer A. Pijpstra.

• Liberale ambtenaren

De eerstvolgende bijeenkomst van liberale ambtenaren wordt gehouden maandag 5 november in Hotel des Indes, Lange Voorhout in Den Haag. Aanvang rond 17.30 uur. Het nieuwe VVD-kamerlid mevrouw Ginjaar-Maas houdt een korte inleiding over onderwerpen die tot haar specialisme behoren of over actuele zaken, als daartoe aanleiding is. Na de inleiding gelegenheid tot discussie.

Bijeenkomsten JOVD

• Op 26 oktober belegt de JOVD-afdeling 't Gooi een bijeenkomst in „De Gooise Boer” te Naarden, 20.30 uur. Spreker is het VVD-kamerlid L. M. de Beer.

• Eveneens op 26 oktober is er een JOVD-bijeenkomst te Zuidlaren, in restaurant „Sprookjeshof”, Groningerstraat 10. Rob van Rees, voorzitter van de JOVD-Zeist, zal o.m. aan de hand van filmbeelden vertellen over zijn verblijf van bijna een maand in Noord- en Zuid-Vietnam.

vrijheid en democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooglaan 87. Hoofredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

BRIEFPAPIER + ENVELOPPEN

met vignet van onze partij gedrukt in blauw en zwart enveloppen met venster

verkrijgbaar bij afdeling Beverwijk Postbus 1020. Tel. 02510 - 23081 prijs op aanvraag

BRIEFPAPIER + ENVELOPPEN

Wapens zwijgen weer

De wapenstilstand in het Midden-Oosten is aanleiding tot een korte beschouwing van onze redacteur buitenland over de hoop op vrede die weer opleeft.

Het ziet er naar uit dat ook de vierde gevechtsronde in het Midden-Oosten tot een einde is gekomen. Weer zijn duizenden mensen omgekomen en niemand zal tevreden zijn met het resultaat, zo men al ooit tevreden kan zijn over welke oorlog dan ook. Israël heeft zich met succes verdedigd tegen de aanval van de Arabieren, maar is er niet in geslaagd hen op de knieën te krijgen. De Arabieren hebben wel hun prestige herwonnen maar niet de in 1967 verloren gebieden.

De bemoeienissen van de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie waren blijkbaar nodig om zowel de oorlog te voeren als om hem te beëindigen. Alleen dit laatste kan in gunstige zin worden uitgelegd. Ondanks de schijnbaar tegengestelde belangen hebben beide grote mogendheden zichzelf voldoende in toom gehouden om het niet al te zeer uit de hand te laten lopen. Bovendien kan men aannemen dat alleen een Russisch-Amerikaanse overeenstemming over de problemen in het Midden-Oosten tot een uiteindelijke oplossing ervan kan bijdragen. De door beide in de Veiligheidsraad ingediende resolutie houdt die belofte in. Wat ervan terecht komt zal pas na lange tijd blijken, zo moet men vrezen. Maar dat de mogelijkheden nu groter zijn dan b.v. in 1967 lijkt niet uitgesloten. De Arabieren hebben iets van hun prestige teruggewonnen zodat zij misschien eindelijk bereid zullen zijn rechtstreeks met de Israëli's te onderhandelen en met hen tot een definitieve vrede te komen. Over de interpretatie van de VN-resolutie 242 uit 1967, met name wat betreft de door Israël bezette gebieden, zal het laatste woord nog niet gesproken zijn.

Vrede

De Franse journalist en cineast Claude Lanzma zei in een interview met het weekblad l'Express — we citeren de NRC van zaterdag —: „Laten we ons niets wijsmaken. Wat de Arabieren van-

Blijde Israëli'sche soldaten, na het bekend worden van de wapenstilstand.

daag willen is de verwoesting, de dood van Israël." De nieuwe situatie zal wezenlijk moeten bijdragen tot een andere gedachte, bij Arabieren en Israëli's. Hierbij zullen de eersten de tweeden er door hun daden van moeten overtuigen dat zij niet op Israël's ondergang uit zijn, althans niet meer. Pas dan zal er vrede mogelijk zijn en zullen Arabieren en Israëli's misschien kunnen gaan werken aan de vruchtbare samenwerking die daarvoor een voorwaarde is.

Naast dat van de bezette gebieden blijft het belangrijkste probleem het vraagstuk van de Palestijnse vluchtelingen en hun nationale aspiraties. Het negeren van dit probleem is een garantie voor het blijven voortbestaan van een haard van onrust in dit gebied zowel als elders

in de wereld. De genoemde VN-resolutie 242, die in de nieuwe Russisch-Amerikaanse resolutie is vervat, biedt in dit opzicht weinig houvast. Er wordt in gesproken van een „rechtvaardige regeling van het vluchtelingenprobleem", maar over wat rechtvaardig is kun je van mening verschillen zoals wel gebleken is. Daarbij komt dat beide partijen in het conflict niet in de eerste plaats geïnteresseerd zijn in de Palestijnen. Toch zal hun lot uiteindelijk mede bepalend zijn voor dat van het Midden-Oosten. Hun afwijzing van iedere regeling waarbij niet uitgegaan wordt van de oprichting van een Palestijnse staat in Israël maakt een oplossing van het Palestijnse probleem er niet gemakkelijker op.

POLITIEKE AUTORIJDERS

De oprichting van een Politieke Partij Automobilisten toont aan dat de folklore nog niet uit onze politiek is verdwenen. Partijen die te eenzijdig zijn om een behoorlijke bijdrage te kunnen leveren aan de totale politiek in ons land, verdienen geen plaats in ons parlement.

De initiatiefnemer van de automobilistenpartij, die volgens kranteberichten in de kop van Noord-Holland woont en dagelijks per auto naar Den Haag forenst, weet natuurlijk alles van autorijden, maar dat kan niet voldoende zijn om politiek te bedrijven.

De oprichter van deze „politieke" partij wil blijkbaar gebruik maken van het onbehagen onder de automobilisten. Vermoedelijk zijn de ongeveer drie miljoen autobezitters in ons land te verstandig om het oor te lenen aan het geroep van een eenling, die zijn persoonlijk chagrijn via de politiek kwijt wil.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Peyton Place in Ter Aar

Voor diegenen onder ons die van plan zijn een VVD-afdeling op te richten in een dorps sfeer als Ter Aar (pl.m. 7000 inwoners, de gemeenteraad bestaat uit 8 KVP-ers, 3 CHU-ers en 2-ARP-ers) zal het volgende verhaal, dat exemplarisch is voor de angst van de confessionelen op dit moment, zeker dienen tot lering en vermaak.

Nadat wij op 21 september met een welluidende inleiding door mr. A. Geurtsen de VVD-afdeling Ter Aar hadden opgericht, konden wij niet bevroeden welk een Peyton Place-ans verloop deze oprichting zou hebben.

Om onze leden op de oprichtingsvergadering alvast mede te delen waar en wanneer onze eerste ledenvergadering zou zijn hadden wij al een overeenkomst gesloten met de pachter van het r.k. parochiehuis te Langeraar voor 17 oktober.

Ter begeleiding van de oprichting van onze nagelnieuwe afdeling vervaardigden wij 2000 stencils met daar aangehecht een aanmeldingskaart voor de VVD. In dit stencil

werd uiteraard het Parochiehuis genoemd als de plaats waar onze eerste ledenvergadering gehouden zou worden. Wie schetst echter onze verbazing toen wij na het verspreiden van de stencils werden opgeschrikt door de mededeling dat het Parochiehuis voor liberalen gesloten was? Het was duidelijk, dat de beheerscommissie van het Parochiehuis, een reeds sinds jaar en dag sluimerend college van toezicht op de activiteiten die gehouden worden in het Parochiehuis, onverbiddelijk had toegeslagen.

Enfin, nog diezelfde avond togen onze bestuursleden C. A. v.d. Hooft en J. F. H. Bocke naar een van de leden van de beheerscommissie, de heer C. Pieterse. De zeer verontwaardigde heer Pieterse wees elke zakelijke benadering van de kwestie resoluut van de hand, want zo zei hij onder meer: „De KVP heeft het toch altijd goed gedaan", „Jullie komen pas kijken" en „Waarom is er nu een VVD nodig in Ter Aar?"

Het voorlopig bestuur was van mening dat hier sprake was van een

grof schandaal, vooral gezien het feit dat in het Parochiehuis allerhande activiteiten plaats hebben, die variëren van modeshows tot bejaardensociëteiten en van theoretische autorijlessen tot vogelentoonstellingen, zodat de pers gewaarschuwd werd. De confessioneel gebonden regionale pers had weinig animo in het bericht. De Telegraaf echter wel, en deze krant nam ook contact op met de heer Pieterse, die volgens De Telegraaf van 5 oktober verklaarde, dat het Parochiehuis er alleen was voor: „de KVP en andere rechtschappen katholieken".

Dat de heer C. Pieterse in VVD-kringen toen al snel als pater Pieterse door het leven ging, mag, om nog eens een confessionele term te laten vallen, geen wonder heten.

Gelukkig konden wij toch nog een ander zaaltje huren voor 17 oktober, zodat wij in ieder geval onze eerste ledenvergadering, zij het ten koste van wat drukwerk, toch door konden laten gaan.

FRANS L. M. BOCKE

Ton Planken in de Zaanstreek

door L. Rhynsburger,
voorzitter van de
Tweede Kamerfractie van de VVD.

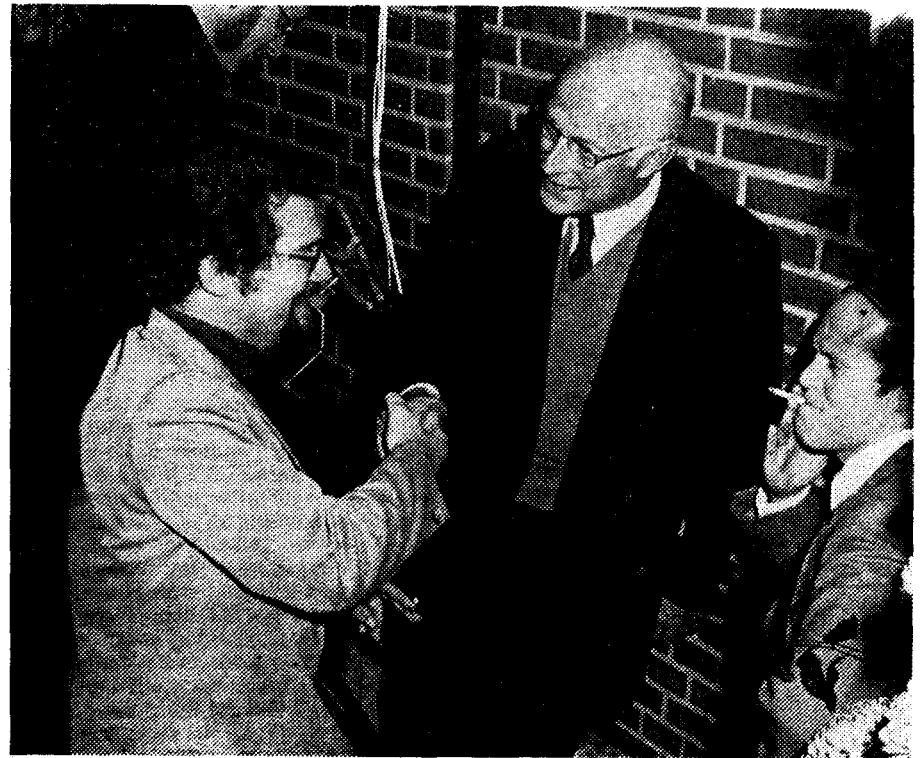
Tallose liberaal gezinden in ons land hebben donderdagavond opgelucht de ochtendbladen dichtgeslagen na het lezen van de uitslagen van de verkiezingen in Zaanstad, de samenvoeging van zeven Zaanse gemeenten. De avond tevoren had NOS-rubriek „De Haag Vandaag” bij monde van haar chef Ton Planken via de televisie laten weten dat de winnaars van de verkiezingen de PvdA, de CPN en de VVD waren, maar dat de winst van de PvdA relatief het grootst was, omdat deze partij nu eenmaal veel groter dan de VVD is. Planken liet de uitslag van de verkiezingen in Zaandam zien, en inderdaad was de winst voor de PvdA daar groter dan die van de VVD. Als belangrijke uitkomst liet hij verder het desastreuze verlies van '66 zien.

Een half uur eerder was op het andere net het NOS-journaal, waarin Henk Lichtenveldt — met gebruik van dezelfde NOS-camera in dezelfde Lindenboomschool te Koog-Zaandijk waar ook Ton Planken zich bevond — zake-lijk de uitslagen van zowel Krommenie als Zaandam bekend maakte. Hieruit bleek dat in Krommenie de winst van de VVD groter was dan die van de PvdA. Daarbij bleek ook dat in deze beide plaatsen de PPR stemmen verloor en de PSP winst boekte.

Absolute gevallen

Aan het slot van de uitzending van Den Haag Vandaag bleek dat Planken — die in de Zaanstreek ook Henk van Hoorn en in Den Haag Fred Verbakel aan het werk had gezet — meer gegevens had: toen werden de absolute getallen (weliswaar voorlopige cijfer) in beeld gebracht. Ondanks Plankens jarenlange tv-ervaring plaatste hij zich jammer genoeg tussen camera en cijfers, die gedurende enkele seconden in beeld waren, zodat wij nog juist de bovenste getallen konden lezen. Ton Planken wees de kijkers erop dat de uitslagen van de vorige gemeenteraadsverkiezingen en de huidige uitslagen van belang waren: daaruit bleek duidelijk de winst van de PvdA (van 11.622 stemmen naar 19.057 stemmen). Wie echter, zoals ik, liever zelf wilde bepalen welke cijfers van belang waren, kon nog juist zien dat de PvdA (in absolute cijfers) vergeleken bij de Tweede-Kamerverkiezingen in nov. 1972 achteruit was gegaan (van ruim 21.000 stemmen naar ruim 19.000 stemmen). Dat de PvdA toch relatief winst maakte, kwam door de lagere opkomst.

De voor mij als VVD'er zo interessante cijfers van 1970, 1972 en 1973 wa-

De heer J. Simonsz, lijstadviseur van de VVD bij de verkiezingen van Zaanstad wordt met de overwinning gefeliciteerd door zijn PvdA-tegenstander Van Dam.

ren zo snel niet te zien. Twee dagen later bleek uit de speciaal aan mij opgestuurde Typhoon, dagblad voor de Zaanstreek, dat het aantal VVD-stemmen bij alle drie verkiezingen omhoog is gegaan, hetgeen bij geen der andere partijen in absolute cijfers het geval geweest is!

Als kijker rijzen er achteraf na een dergelijke uitzending van Den Haag Vandaag toch enkele vragen bij je op. Waarom werd niet vermeld dat de winst van de PSP groter was dan die van de CPN? Waarom telde Planken niet de cijfers van de progressieve drie bij elkaar op, zodat het duidelijke verlies voor de combinatie zou blijken? En tenslotte, waarom rectificeerde Planken zijn eerder gemaakte opmerkingen over de „relatief grotere winst” van de PvdA niet? Waarom vond hij dit geen interessante feiten?

De dag na de verkiezingen had ik het genoegen hem bij de receptie van het Perscentrum Nieuwspoor te ontmoeten. Ik stelde hem die vragen. Omdat, zoals hij zei, de opkomst kleiner was dan vorig jaar bleef hij bij zijn opvatting dat de PvdA relatief meer gewon-

nen had dan de VVD. Wanneer er meer mensen waren komen stemmen zou echter niet alleen de PvdA hier meer profijt van hebben gehad, lijkt mij zo. Ton Planken merkte op wel het verlies van de PPR te hebben signaleerd en hierover ook commentaar te hebben gevraagd aan Bas de Gaay Fortman, maar hierover niets te hebben kunnen uitzenden daar diens reactie op niets sloeg.

PPR-man

Twee zaken waren voor mij aanleiding om op deze zaak iets dieper in te gaan: in de eerste plaats schertst Ton Planken bij kritiek van de persmedia of van mij steeds met „journalistieke motieven” en in de tweede plaats liet hij bij de vorige landelijke verkiezingen openlijk weten dat hij een PPR-man is. Het lijkt wel duidelijk dat Ton Planken bovenstaande vragen niet met „journalistieke motieven” kan beantwoorden omdat hij journalistiek duidelijk onder de maat bleef. Door zijn voorkeur uit te spreken in het openbaar voor de PPR ontkomt men er moeilijk aan andere dan journalistieke motieven te vermoeden.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving

is er:

HUIBERS B.V.

MAKELAARSKANTOOR

augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

Algemene beschouwingen in de pers

Als de dagbladen het ergens over eens zijn is het wel over het feit dat de algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer een uitermate tam karakter droegen. Wat de VVD-fractievoorzitter Hans Wiegel betreft, wijdt de parlementaire redacteur van De Tijd dit aan diens tactiek zich eerder op de kiezers buiten de Kamer te concentreren dan op het parlementaire gebeuren. „Wiegel koos voor de buitenparlementaire actie, of zoals Van Thijn zei, we hebben een intramurale en een extramurale Wiegel.” Overigens deed ook de PvdA-fractievoorzitter Van Thijn het kalmpjes aan. „Van Thijn kwam Den Uyl op moeilijke momenten nauwelijks te hulp” (De Tijd).

De NRC schrijft: „Veel spectaculaire hoogtepunten bevatten de redevoeringen (op de eerste dag) niet. Die betrekkelijke matheid zou toe te schrijven kunnen zijn aan de oorlog in het Midden-Oosten, waaraan de meeste sprekers terecht niet voorbijgingen. ... Ook is het mogelijk — en eigenlijk wel voor de hand liggend — dat men het kabinet, nog maar enkele maanden geleden met moeite gevormd en spoedig daarna onderworpen aan de vuurproef van het debat over de regeringsverklaring, nu maar even zijn gang wil laten gaan. Voor het parlementaire stelsel is niets zo ongezond als een al te snel ten val brengen van kabinetten. ...

De liberale voorman gaf minder flitsend vuurwerk dan vorig jaar om deze tijden beste. ...

Twee dagen later constateerde dezelfde

NRC dat het kabinet-Den Uyl na een niet al te boeiend driedaags debat vrijwel zonder ernstige kleerscheuren uit de algemene politieke beschouwingen te voorschijn is gekomen. „De indruk lijkt intussen gewettigd dat de politieke golven voorlopig niet hoog zullen gaan — afgezien wellicht van enkele spatjes bij de afzonderlijke begrotingsontwerpen en het dekkingsplan — en dat het kabinet zeker tot het komende voorjaar (de statenverkiezingen!) betrekkelijk ongestoord zal kunnen voortwerken.”

De Telegraaf noemde de debatten over de miljoenennota tam en teleurstellend. Maar het blad had ook niet anders verwacht. Nog voor de aanvang van de algemene beschouwingen meende de Telegraaf dat het kabinet het hoogstwaarschijnlijk niet al te moeilijk zou krijgen. De professionele partners in het kabinet, KVP en ARP, hadden felle kritiek op het voorstel van de regering de huurwaarde van de eigen woning te verdubbelen. Maar... „het schrikbeeld van nieuwe kamerverkiezingen is kennelijk zo sterk, dat deze beide christelijke partijen bereid zijn vrijwel alles te slikken, ook maatregelen die onrechtvaardig zijn juist voor de bevolkingsgroepen die deze partijen steunen”. In een ander commentaar constateerde de Telegraaf dat de CHU, DS'70 en de VVD op dezelfde toonhoogte zaten, „terwijl ook de punten van kritiek zeer grote overeenstemming vertoonden”.

Volgens het Algemeen Dagblad kan het kabinet-Den Uyl, nu KVP en ARP de regering zo met zachte handschoenen

hebben aangepakt, voorlopig zijn gang gaan. „De wijze waarop de VVD in deze debatten de oppositie heeft geleid, heeft de opgevoerde verwachtingen niet beantwoord. Wiegel was stellig niet bezig om naar de tribune te spelen; van de hand van de groeiende VVD kon hij geen parlementaire vuist maken. De oppositievuist ontbreekt trouwens geheel en dit is het opvallendste kenmerk van deze ontmoeting tussen kabinet en parlement. Niet dat alle kou van de lucht is! Er zijn nog heel wat appeltjes te schillen. Maar wat betreft het politieke klimaat waarin het kabinet Den Uyl nu aan het werk gaat — daar hangt geen zak met zure appels boven.”

Het Parool had wel verwacht dat Wiegel het kaln aan zou doen. „Het was wel opmerkelijk dat Wiegel zo'n groot deel van zijn rede besteedde aan principiële uiteenzettingen over de liberale beginselen, die — naar hij zei — ook in de tegenbegroting van de VVD worden hooggehouden. Om dit te bewijzen werd niemand minder dan Thorbecke van stal gehaald en werd herhaaldelijk Oud geciteerd. Zo leek het er soms op dat de nieuwe oppositieleider zich ditmaal meer moeite gaf de kritiek uit eigen kring te beantwoorden, dan de regering het „vuur na aan de schenen te leggen.”

Twee dagen later meende ook dit blad dat het kabinet voorlopig gebeiteld zit. Maar de grootste moeilijkheden (die van het sociaal-economisch overleg) moeten nog overwonnen worden. „Daarom is het nog te vroeg te menen dat het kabinet nu reeds op rozen zou zitten.”

De Dollard, een slepend conflict

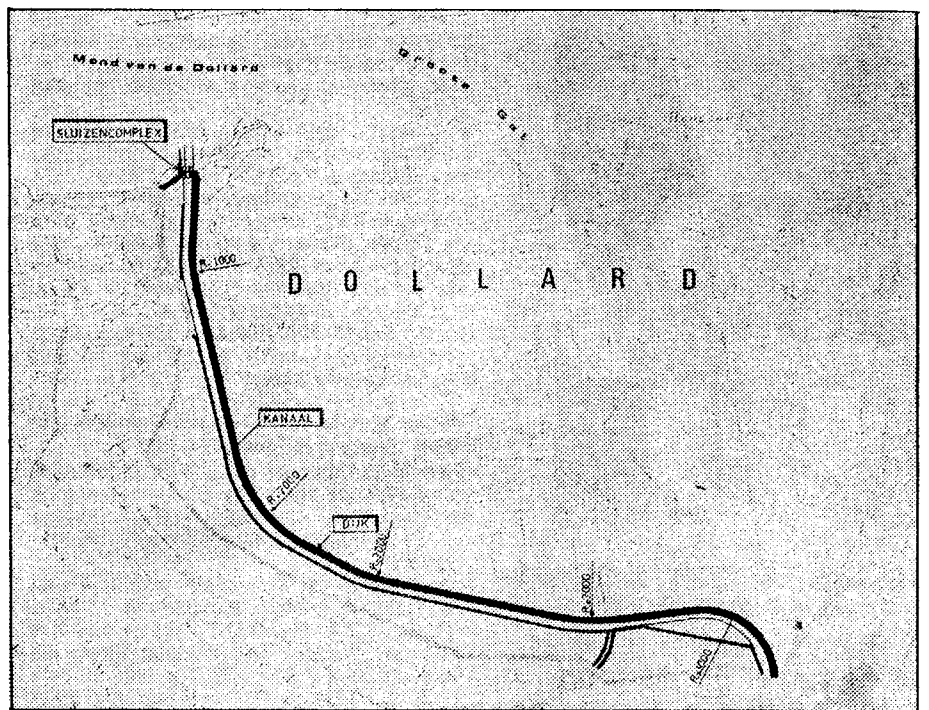
Het Dollardplan is van een puur waterstaatkundig werk tot een politieke kwestie van bovenregionale betekenis geworden. De VVD is daarmee niet gelukkig. De fractie van de partij in de Provinciale Staten van Groningen heeft gepleit voor uitvoering van het dijk- en kanaalplan, zoals dat door een vorig kabinet is besloten.

Het kabinet heeft (nog) geen beslissing genomen over het al of niet inpolderen van een deel van De Dollard langs de Groningse kust. Namens de minister-raad werd vorige week vrijdag een communiqué uitgegeven, waarin stond dat het door de Rijksplanologische Commissie (RPC) uitgebrachte advies ernstige twijfel bij de regering had doen rijzen of uitvoering van de buitendijkse plannen tot inpoldering wel verantwoord is. Een delegatie van vier ministers en een staatssecretaris zal op korte termijn overleg voeren met de provincie Groningen en andere daarvoor in aanmerking komende organisaties over het advies van de RPC. Dit advies was bij het schrijven van dit stuk nog niet bekend, maar het zou deze week aan de Kamer bekend worden gemaakt. Een unicum, want RPC-adviezen zijn voorheen nooit openbaar gemaakt.

Veel Groningers zullen deze gang van zaken maar moeilijk kunnen slikken, vooral omdat er al uitvoerig overleg, hoor en wederhoor en adviezen waren geweest.

De studie van het Dollardplan dateert al van vlak na de oorlog. In 1963 bracht de Dollardcommissie een eindrapport uit. Minister Suurhoff, die toentertijd de portefeuille van Verkeer en Waterstaat beheerde, besloot in 1966 tot uitvoering van het Dollardplan over te gaan. Dat behelsde de inpoldering van een strook grond van ongeveer 1000 ha langs de Groningse kust in het zuid-westelijk deel van de Dollard. Vlak achter de nieuw aan te leggen zeedijk zou een kanaal worden gegraven, dat voornamelijk bedoeld was voor de afwatering van een ongeveer 90.000 ha groot gebied in Oost-Groningen en noordoost-Drenthe. Bovendien zou het als verkorte scheepvaartroute kunnen dienen voor de verbinding tussen Winschoten en de zee. Bij de landtong van Reide werd een keersluis aangelegd, bouwkosten f 20 miljoen.

Later rezen bezwaren van natuurbeschermers tegen de inpoldering. De druk die deze natuurbeschermers op het beleid uitoefenden werd steeds sterker en voor die druk bezweek in eerste instantie minister Udink begin dit jaar, toen hij de portefeuille van Verkeer en Waterstaat beheerde. Hij zegde toe de concessieverlening voor inpoldering aan Groningen op te schorten en verschillende aspecten nog eens in overweging te geven aan de Rijksplanologische Commissie. De RPC heeft naar mag worden aangenomen geen pasklare oplossing aan de hand kunnen doen. De Raad voor de Ruimtelijke Ordening, een college van bij deze zaak betrokken ministers van dit nieuwe kabinet, boog zich ver-

Dit kaartje toont de Dollard met de oude kust en de geprojecteerde dijk.

volgens over het probleem, maar schoof de zaak door naar de ministerraad, die er op twee achtereenvolgende kabinetvergaderingen over praatte. Ook de ministerraad, kennelijk verdeeld, hakt nu de knoop niet door, maar besluit er nog eens met de provincie Groningen en anderen over te gaan praten. Of daarbij tot andere inpolderingsvormen van kleinere omvang zal worden besloten moet maar worden afgewacht. De twijfel is, zoals het kabinet meedeelde, groot. Tot zover hebben de actiegroepen al aardig hun zin gekregen.

Hoe denken nu andere belanghebbenden in Groningen erover? Het waterschap Reiderzijlvest en de gemeente Winschoten hebben er bij de minister van Verkeer en Waterstaat op aangedrongen niet te zwichten voor de actiegroepen en het eerder vastgestelde plan gewoon uit te voeren. De provincie Groningen had al eerder aangedrongen op spoed bij de uitvoering van het werk.

VVD-standpunt

In de Provinciale Staten zijn met name de VVD en de CPN voorstanders van uitvoering van het oorspronkelijke plan. De CPN uit een oogpunt van werkgelegenheid en ontwikkeling van Oost-Groningen, de VVD om verschillende redenen. De afwatering van dit gebied moet op korte termijn worden verbeterd door het aanleggen van een ongeveer 14 km

lang kanaal in het in te polderen stuk Dollard. Door allerlei werken binnendijks is het gevaar voor overstroming de laatste jaren toegenomen. Bovendien zal de scheepvaart van het nieuwe kanaal voordeel hebben. Een ander punt is dat het plan voor inpoldering geheel klaar ligt en de uitwerking van elk ander plan extra tijd vergt. Bovendien wordt erop gewezen dat de bezwaren van de natuurbeschermers overdreven zijn. Ook bij uitvoering van de inpolderingsplannen blijft er veel kwelgebied over voor de watervogels. Zelfs verwacht de VVD bij inpoldering voor de natuur op langere termijn meer winst dan verlies. Alle andere reeds geopperde plannen zijn duurder.

Algemeen belang

Bij dit verlies is de provincie Groningen, die zich beroept op de regeringsbeslissing van 1966, aardig in de tocht komen te staan. Op deze wijze zullen de lagere overheden zich gaan afvragen wat regeringsbeslissingen uit het verleden eigenlijk nog voor waarde hebben. Het is natuurlijk in het algemeen te waarderen als men de plannen aanpast aan nieuwe inzichten, maar — zo redeneren de Groningers — is het nu werkelijk in het algemeen belang te zwichten voor druk van tegenstanders als hun aantal en hun argumenten niet bevredigend zijn te evalueren?

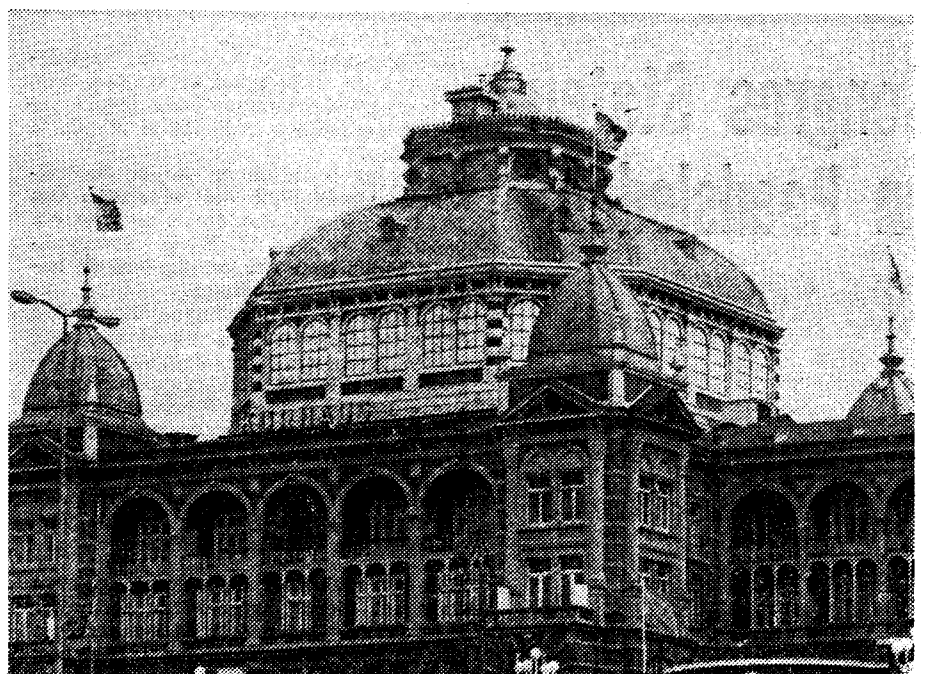
Scheveningen als tweede Torremolinos?

Zonder instemming van de fractie van de VVD heeft de Haagse gemeenteraad vorige week maandagavond zijn fiat gegeven aan de herontwikkeling van Scheveningen. Dat gaat gebeuren door een consortium van de Brederogroep die de bezittingen van de EMS (Exploitatie-maatschappij Scheveningen) in Den Haag heeft overgenomen. De Brederogroep was met de EMS tot overeenstemming gekomen onder voorwaarde dat de gemeenteraad het licht op groen zou zetten voor de vernieuwing van het aanzijn van de badplaats.

De bezwaren van de VVD-fractie hadden met name betrekking op het bouwvolume van 760.000 kubieke meter, dat volgens de principe-overeenkomst op het twaalf hectare grote plangebied moet worden gerealiseerd. „Dat wordt een hoogbouw die niet aanvaardbaar is” meende VVD-fractie leider drs. P. Resenaar. „Op die manier wordt Scheveningen een tweede Torremolinos”.

Een motie die door hem werd ingediend en beoogde het bouwvolume terug te brengen met 200.000 kubieke meter, kreeg alleen zeven stemmen uit de eigen fractie en werd verworpen. Wethouder Nuij van Stadsontwikkeling had de motie ongegrond genoemd. Volgens hem zal bij een bebouwingspercentage van 50 de gemiddelde hoogte van de bebouwing niet boven de 12 meter komen.

De VVD diende nog een motie in, waarin het Haagse gemeentebestuur werd gevraagd er op aan te dringen dat het exterieur van het Kurhaus op de definitieve monumentenlijst wordt geplaatst. Die motie werd aangehouden tot een volgende raadsvergadering. Het bleek

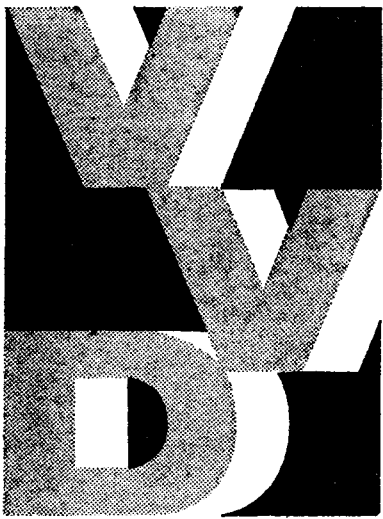

Het Scheveningse Kurhaus

namelijk niet duidelijk of de voorlopige plaatsing van het Kurhaus op de monumentenlijst niet automatisch volgens de monumentenwet zal overgaan in een definitieve. Bredero heeft in Scheveningen drie pro-

jecten op het oog: verbouwing van de pier, inwendige verbouwing van het Kurhaus (zowel Bredero als de gemeente Den Haag willen daarin graag een casino hebben) en de sloop van het Grand Hotel.

Antwoord op PvdA-advertentie

Drs. J. K. de Vries, medewerker van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, gaat in dit artikel in op de grote PvdA-advertentie, waarin de VVD-tegenbegroting werd aangevallen en het beleid van het kabinet-Den Uyl werd verdedigd.

Op 6 oktober verscheen in een aantal kranten een hoogst opmerkelijke advertentie van de Partij van de Arbeid.

Het bewogen proza valt uiteen in drie delen.

Het eerste deel is een bericht voor de middengroep, in dit geval diegenen die een inkomen hebben van f 25.000 tot f 45.000. Het tweede deel geeft voorbeelden van inkomens en de gevolgen van de fiscale plannen van het kabinet. Het derde deel tenslotte leidt tot de conclusie dat het lidmaatschap van de PvdA een kwestie van solidariteit is.

In dat eerste deel worden enkele vragen aan de lezer gesteld en wij zijn zo vrij die te beantwoorden:

Vraag 1: Wie wordt er nu eigenlijk „de dupe” van het kabinet Den Uyl?

Van Dale, liberaal als altijd, omschrijft dupe als: „degeen, die de onaangename gevolgen (inz. van anderer lichtvaardige of bedriegelijke handelingen) ondervindt”.

Onaangenaam: de fiscale plannen van het kabinet hebben als primair gevolg, dat de vrij besteedbare ruimte van het inkomen verder terugloopt. Over de daardoor mogelijke stijging van de collectieve uitgaven bestaat bepaald geen eenstemmigheid, laat staan over de aard van die uitgaven. Iedere cent van een inkomen die anders besteed wordt dan de inkomestrekker zelf wenst is, na een zekere grens, verkeerd besteed. Het kabinet overschrijft die grens en lijkt niet van plan daarnaar terug te keren.

Lichtvaardigheid: aan de Erasmusuniversiteit is reeds geruime tijd een onderzoek gaande naar de gevolgen van afwenteling op het macro-economisch gebeuren. Naar wat reeds bekend was, zijn de voornaamste gevolgen loon- en prijsinflatie. Het is niet moeilijk in te zien, dat stijging van de belastingdruk versnelde afwenteling ten gevolge heeft. In eerste instantie treft dat de consument, in tweede instantie allen, behalve de enkele groepen in de samenleving die belang hebben bij de inflatie.

Bedrieglijk: het kabinet heeft aangekondigd de prijzen in de hand te zullen houden. Vrijwel terzelfdertijd verhoogde het, om enkele voorbeelden te noemen, paspoortleges, loodsgelden, retributies voor kentekenbewijzen, opleidings- en examengelden in de sfeer van de volksgezondheid, de prijzen van benzine, geneesmiddelen en aardgas. Dit alles te compenseren door een broodprijsverlaging van 1 cent. Het autostatiegeld is al vaker genoemd.

Het antwoord op de vraag moet dus luiden:

„Iedereen, maar vooral diegenen, die, behalve door de belastingverhoging, ook door alle andere plannen van het kabinet getroffen worden. Kortom, de middengroepen (volgens de VVD-fractie overigens zij die een inkomen hebben tussen f 20.000 en f 45.000).

Vraag 2: Wat verstaat meneer Wiegel

dan wel onder „onrechtvaardig” belastingen?

Het antwoord zal reeds duidelijk zijn.

Vraag 3: Probeert meneer Wiegel misschien de middengroepen voor z'n kapitaalkrachtig karretje te spannen?

Ter linkerzijde wordt de VVD nog wel eens een koude oorlog mentaliteit verweten. Het gebruik van het woord kapitaalkrachtig in deze context getuigt op treffende wijze van zo een mentaliteit. Laat ons dus aan deze vraag met een vermoed schouderophalen voorbijgaan.

Tenslotte, in dit eerste deel wordt gesteld dat de belastingverhogingen nodig zijn voor: beter onderwijs en betere sport- en recreatiemogelijkheden. Maar dat zijn nu juist de punten, die in onze tegenbegroting beklemtoond worden!

De cijferopstellingen in het tweede deel zullen wel kloppen. Bovendien geeft de PvdA ook nog een brochure uit waarin alles nog eens haarfijn wordt nagerekend. Daàrby zal dus wel niet geblunderd zijn. Wel kunnen bij de fiscale en andere gevolgen voor deze redelijke — aldus de advertentietekst — families kanttekeningen gemaakt worden.

Allereerst is het utopisch te verwachten dat in '74 de prijzen met slechts 6 pct. zullen stijgen. Gezien de progressiviteit van onze belastingen heeft een hogere prijsstijging en dus — compensatie ook zwaardere fiscale gevolgen.

De familie Dijkstra (f 25.200) — waar-

van in de Volkskrant al is voorgerekend, dat ze zich feitelijk geen auto kunnen permitteren — gaat er dus meer dan f 9,50 op achteruit. Advies: compenseren door het Vrije Volk op te zeggen.

De familie De Vries (f 32.000), eigen huis, gaat er per maand f 23 op achteruit. Bijna traditiegetrouw wordt de sterke stijging van de onderhoudskosten vergeten. Advies: compenseren door het Vrije Volk, de VARAgids en Vrij Nederland op te zeggen.

De familie Molenaar (f 45.000) gaat er maandelijks f 62 op achteruit. Ook hier wordt de opmerking over de onderhoudskosten node gemist. Advies: compenseren door het NRC-Handelsblad, de VPRO-gids, Vrij Nederland en het lidmaatschap van de PvdA op te zeggen.

En dan de familie Bentinck. Jaarinkomen: f 125.000 (deels uit dividend, staat er kinderlijk bij). Twee auto's, zoals veel gezinnen waar men en vrouw beide werken. Een huis van f 300.000 (de ministeriële optrekjes zijn veelal meer waard). Zij gaan er ca. f 320 per maand op achteruit en houden dan nog geen 42 pct. netto besteedbaar inkomen over.

Laatste opmerking: de aan de verschillende families gegeven adviezen komen wellicht schertsend over. Het kabinet dient zich echter te realiseren dat inkomensverlagingen het eerst gecompenseerd worden in de welzijns- en ontwikkelingssector die het kabinet zo toegedaan is.

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070 - 63 99 34

Congres Staten- en Raadsleden

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD houdt op vrijdag 9 en zaterdag 10 november haar jaarvergadering en congres in De Blijde Werelt te Lunteren.

Op vrijdag 9 november worden de deelnemers vanaf 17.30 uur verwacht. Om 18.30 uur begint het diner, waarna om 20.00 uur de heer H. Wiegel een inleiding houdt over het belang van de komende statenverkiezingen.

Op zaterdag 10 november heeft van 10.00 tot 11.30 uur de jaarvergadering plaats. Deze wordt gevolgd door de bespreking van het concept-gemeenteprogram 1974, dat in het maandblad Provincie en Gemeente van september is gepubliceerd. Van 12.30 tot 13.30 uur is er gelegenheid om te lunchen, waarna de bespreking over 't gemeenteprogram wordt voortgezet. Sluiting van de vergadering om 16.00 uur.

Men kan zich voor deelneming opgeven door het hierbij afgedrukte formulier ingevuld te zenden aan de secretaresse van de Vereniging, mej. drs. I. Günther, Lozerlaan 1711 te Den Haag. Gelijkzijdig dient met het verschuldigde bedrag (zie onder) te storten op postrekening 1687888 t.n.v. de penningmeester van de Vereniging van Staten- en Raadsleden te Den Haag, onder vermelding „Congres”. Men kan het bedrag ook storten op bankrekening 68500 bij Mees en Hope te Den Haag, t.g.v. Vereniging van Staten- en Raadsleden.

Op naar „De Blijde Werelt”

naam:

adres:

woonplaats:

geeft zich hierbij op als deelne(e)mer(st)er aan het Congres van de Vereniging van Staten- en Raadsleden der VVD op 9 en 10 november 1973 in „De Blijde Werelt” te Lunteren.

gehele conferentie f 45,00 *)

diner op 9 november f 17,00

logies van 9 op 10 november f 20,00

lunch op 10 november f 13,00

*) doorhalen wat niet wordt verlangd

De kosten bedragen f 45 per persoon voor de gehele conferentie. Indien men niet de gehele conferentie bijwoont, gelden de volgende afzonderlijke prijzen:

f 17 voor het diner op vrijdag, f 20 voor logies en ontbijt, f 13 voor de lunch op zaterdag. In deze prijzen zijn tevens de kosten voor zaalhuur etc. verwerkt.

Om de vrijheid van het bedrijfsleven

VVD-kamerlid drs. G. M. V. van Aardenne zet in dit artikel uiteen waarom het wetsontwerp selectieve investeringsregeling voor onze partij onaanvaardbaar is.

De beraadslagingen over het wetsontwerp inzake een selectieve investeringsregeling zijn geschorst na het antwoord van de regering. Politieke verwickelingen tussen de in het kabinet vertegenwoordigde partijen maakten dat nodig.

Om een goed oordeel te kunnen vellen over de achtergrond van deze problematiek is het goed de historie van dit wetsontwerp te relativeren, zoals ik ook bij het debat in de Kamer in eerste termijn heb gedaan. Ik wijs er daarbij op, dat ik in het nummer van Vrijheid en Democratie van 26 mei 1972 naar aanleiding van het toen aan de SER gezonden voorontwerp een beschouwing heb gewijd aan de selectieve investeringsheffing.

Immers, op grond van het regeerakkoord-Steenkamp diende VVD-minister Langman in oktober 1972 een ontwerp in, waarbij de samenballing van mensen en activiteiten in het westen des lands door een heffing op nieuwe investeringen moest worden tegengegaan. Die heffing zou drukken op nieuwe gebouwen en 40 pct. van de bouwsom bedragen (voor kantoren de helft). Aanvullend was voorzien in een vergunningstelsel voor speciale gebieden (bijv. Rijnmond) en speciale sectoren (kantoren). Tegen dit vergunningstelsel hebben wij steeds ernstige principiële bezwaren gehad. Hierdoor zou naar onze mening de overheid op de stoel van de ondernemer gaan zitten. Indien een vergunningstelsel randvoorwaarden inhoudt is er geen probleem. Maar een individuele beoordeling door het departement van elke belangrijke investering op niet nader gedefinieerde kenmerken zoals congestie, economische structuur en gevolgen voor de arbeidsmarkt, biedt een te grote kans op willekeurige beslissingen.

Socialistische aap

Deze bezwaren zijn uiteraard slechts versterkt toen het kabinet-Den Uyl -- anders dan minister Langman -- het vergunningstelsel als primair instrument ging zien. De socialistische aap kwam in de Troonrede geheel uit de mouw, toen over dit ontwerp werd gesproken met de woorden: „een begin van toetsing van investeringen op hun betekenis voor de maatschappij als geheel”. Van die woorden zijn -- terecht -- de confessionele regeringspartijen geschrokken, evenals overigens de werkgeversorganisaties, die in hun afkeer van het heffingssysteem weliswaar het vergunningstelsel als alternatief naar voren hadden gebracht, maar daarbij wel wat anders voor ogen hadden.

Ik heb -- als eerste spreker optredend -- gewezen op de zeer verweven planologische en economische vraagstukken, die hier aan de orde zijn. Ik heb een afneming van de inflatoire druk uit de Randstad geconstateerd en een verontwaardigd achterblijven van de investeringen van het bedrijfsleven -- een nieuwe ontwikkeling van de laatste anderhalf jaar. Ik heb gesteld dat het aan de overheid is om kaders aan te geven waarbinnen óók de onderneming vrijheid van handelen heeft. Kaders, die in dit geval duidelijk op het terrein van de ruimtelijke ordening liggen, zoals bijvoorbeeld met een regionaal toegespitst inrichtingsbeleid het geval is. Dat brengt de noodzaak-mee van aanpassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening en trouwens ook van onze bestuursstructuur. Dat kan tenslotte ook leiden tot een bijdrage van het bedrijfsleven in de kosten van zo'n inrichtingsbeleid, een bijdrage die dan in de kostprijscalculatie wordt opgenomen. Het

Minister Lubbers van Economische Zaken

kan niet leiden tot de afwijzing van een investeringsvergunning via een oncontroleerbare subjectieve weg van ongedefinieerde begrippen zoals congestie en economische structuur, zonder scherpe criteria.

Door de AR-afgevaardigde Schouten nu is een amendement ingediend met de bedoeling het wetsontwerp weer terug te draaien tot de tekst van ex-minister Langman. Hij verdedigde dit sterk, met dezelfde argumenten die ik zojuist releveerde. De KVP'er Peijnenburg viel hem bij. Aanneming van dit amendement -- en die kans zit er bij neuzen tellen in -- zou een gevoelige nederlaag van het kabinet betekenen op een principieel punt -- zie de Troonrede! Vandaar de schorsing.

Het is te verwachten dat de regeringspartijen wel een compromis zullen vinden, of dat een deel van hen, geconfronteerd met een crisisachtige situatie, toch aan het kabinetsstandpunt toegeeft. Als dit blad verschijnt zullen wij het weten.

Ons stan 'punt is dat het amendement-Schouten het ontwerp beter maakt (zoals ook vele andere amendementen, die in groten getale zijn ingediend, ook door ons), maar nog niet aanvaardbaar. Daarvoor blijft het vergunningstelsel, ook al is het dan secundair geworden, nog te veel een rol spelen. Daarvoor ook achten wij invoering van een heffing op deze wijze en op dit moment onjuist.

Wat dat moment betreft: al in mijn artikel van mei '72 betwijfelde ik de oppor-

tuniteit van de invoering. Ook een structurele maatregel moet op een controleerbare gunstig ogenblik worden ingevoerd. Sedertdien ging de ontwikkeling in het westen veeleer een andere kant uit. De problemen van de grote steden zijn zozeer gaan klemmen, dat haast maken met een gecoördineerd ruimtelijk beleid dringende noodzaak is geworden. Dat is een positieve benadering, de heffing een negatieve. Ook de regio -- daarover zijn velen het wel eens -- heeft meer aan een positief gericht beleid dan aan een afremming in het westen.

Daar komt bij dat een heffing alleen op nieuwe gebouwen discriminerend werkt en dat een bredere grondslag nodig is als men tot een bijdrage in de maatschappelijke kosten (van het ruimtelijk beleid, als toepassing van het profijtgebingsel bijvoorbeeld) zou willen komen. Men kan dan bijvoorbeeld denken aan de grondprijs of aan de opslag op de gemeentelijke onroerend-goed-belasting. Dan wordt alles meer gespreid en drukken de lasten niet eenzijdig -- en dus heel zwaar -- op een enkele categorie.

Tijd voor zo'n studie is er zeker nog, gezien de ongunstige economische ontwikkeling op het gebied van investeringen en de werkloosheid in de bouw. Het wetsontwerp selectieve investeringsregeling is wat ons betreft door zijn vergunning-filosofie principieel onaanvaardbaar, wat zijn heffingen betreft discriminerend en op dit moment schadelijk.

MOND GESNOERD

In VPRO-Vrijdag van 19 oktober kwam het onderwerp werkende jongeren uitgebreid ter sprake.

Ook ons Kamerlid mevrouw Smit-Kroes werd in de gelegenheid gesteld telefonisch haar mening te geven. Daarbij merkte zij o.m. op, dat zij altijd bereid is organisaties van werkende jongeren, dan wel individuele werkende jongeren te ontvangen, om te spreken over bestaande problemen, zoals tegenwerking van officiële instanties.

Vervolgens kwam het telefoongesprek op de f 10 miljoen, die de VVD in haar tegenbegroting heeft uitgetrokken voor de verbetering van de accommodatie in de grote steden t.b.v. de werkende jongeren.

Op dat moment werd helaas het gesprek afgebroken door de VPRO.

BEZUINIGEN OP BIJSTANDSWET

De VVD stelt in haar tegenbegroting voor op het ministerie van CRM f 136,5 miljoen te bezuinigen. CRM is ongetwijfeld een van de dankbaarste departementen om er bezuinigingsplannen voor in te dienen. Het kabinet-Den Uyl wil immers het budget voor dit ministerie met meer dan een derde verhogen.

Men zou de tegenbegroting van de VVD op dit punt dan ook kunnen zien als de vraag: Moet dat nou?

De post op de CRM-begroting waarop het meest bezuinigd zou kunnen worden is volgens de VVD het niet optrekken van de uitkering ingevolge de bijstandswet tot het minimumloon, zoals het ka-

binet wil. Als men de uitkeringen volgens de bijstandswet 5 procent lager stelt dan het wettelijk minimumloon kan er volgens de VVD al f 50 miljoen worden bezuinigd. Eén van de overwegingen hierbij is dat dit verschil als het reële verschil moet worden gezien tussen werken (voor een minimumloon) en niet werken (uitkering).

Het 5-procents voorstel gaat uit van de verwervingskosten, die voor de fiscus gelden en die eenzelfde percentage bedragen. Iemand, die werkt heeft meer kosten dan iemand die niet werkt. Men denke alleen maar eens aan kosten voor kleding, schoeisel en openbaar vervoer.

Bovendien komt men niet zomaar in de bijstandswet. Dank zij goede sociale voorzieningen in ons land duurt dat tweeënehalf jaar. Iemand, die zonder werk is krijgt eerst een half jaar een uitkering ingevolge de werkloosheidswet en daarna nog eens twee jaar volgens de wet werkloosheidsvoorziening.

Andere gedachte in deze zaak is: Hebben we in ons land nu zo langzamerhand niet genoeg sociale voorzieningen, zoals de vakopleiding, getroffen. De VVD werpt de vraag op of het tegen deze achtergrond wel reëel is geen onderscheid te maken tussen werken en niet werken.

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

Niet bouwen in Zwanenburg-West

De VVD is tegen het plan om in Zwanenburg-West te gaan bouwen, ook al beweert de wethouder van volkshuisvesting dat Schiphols vijfde baan er niet zal komen. Dat staat namelijk geenszins vast.

De gemeenteraad van de Haarlemmermeer (31 leden, die bijna 65.000 inwoners vertegenwoordigen) is gespleten sinds een recent voorstel van b. en w. om te gaan bouwen in Zwanenburg-west. In deze zeer geluidsgevoelige streek, waar mogelijk Schiphols vijfde baan zal worden geprojecteerd, komen vrije-sector huizen. Drie fracties, die van de PvdA, D'66 en VVD keerden zich tegen het plan. En daarmee kwam een eind aan de eensgezindheid van een luidshinder en de vijfde baan was eenstemmig voor het draaien van de vierde baan en een tweede nationale luchthaven in de Markerwaard.

„Zeven jaar lang al hebben we als gemeente onze bouwplannen niet kunnen uitvoeren en zijn we getergd. Ze moeten in Den Haag nu eindelijk eens weten wat ze aan de gemeenteraad en het gemeentebestuur hebben”. Aldus een emotioneel geladen burgemeester C. van Stam, ex-AR-wethouder voor volkshuisvesting in dezelfde gemeente, tevens commissaris van de luchthaven Schiphol. Met deze uitspraak hief hij beschuldigend de vinger naar de verschillende regeringen die in de afgelopen zeven (voor de Zwanenburgse woningbouw zeer magere) jaren de beslissing over wél-vijfde baan niet-vijfde baan steeds hebben aangehouden. Op de lange baan geschoven is mogelijk beter in dit verband.

Enorme problemen

„Wat bekend is geworden over de geluidshinder heeft enorme problemen voor Haarlemmermeer meegebracht. We hebben bestemmingsplannen moeten in trekken en omswitchen. De problematiek van de mogelijke vijfde baan heeft ook tot bevrozing van verscheidene plannen geleid, evenals de wijzigingen waaraan de in- en uitvliegroutes onderhevig zijn”. Dat zegt de heer J. Th. Keisers, fractievoorzitter van de VVD in Haarlemmermeer (fractie van vier man

van wie één wethouder). „Voor Zwanenburg lag een goedgekeurd bestemmingplan. Daar zou ook gesubsidieerde woningbouw moeten komen. Maar de commissie-Roels (die ondermeer de gevolgen van de aanleg van de vijfde baan voor het woonmilieu heeft bekeken) heeft verklaard dat in Zwanenburg-west niet gesubsidieerd gebouwd mocht worden. De overheid heeft dat standpunt overgenomen. Nu, na een aantal jaren, zijn b. en w. met een nota gekomen, waarin doorzetten van de bouw in de vrije sector wordt voorgesteld”. Bij de verdediging van de nota gaf de wethouder van volkshuisvesting te kennen dat de vijfde baan er zijns inziens helemaal niet komt. „Het heeft dus geen zin te wachten op een besluit uit Den Haag”, aldus de wethouder. Maar zijn optimisme wordt door Verkeer en Waterstaat tegengesproken. Dat departement sluit de komst van de baan nog geenszins uit.

Geen testcase

„Volstrekt onjuist om van deze bouwzaak een testcase voor de hogere overheden te maken” vindt de heer Keisers. „Ik voel alles voor het standpunt van het college dat we met een onafgebouwd Zwanenburg zitten, dat er woningnood in onze gemeente heerst en dat zij al een fikse bedrag in haar bestemmingsplannen heeft gestoken. Op basis van die argumenten heb ik weinig bezwaar tegen bouwen, maar de problematiek moet op langere termijn worden bekeken. Je moet je afvragen: wat ga ik hier doen? Ik ga huizen bouwen in een geluidsgevoelig gebied, waarin beslissingen over de vijfde baan, het draaien van de vierde en de tweede nationale luchthaven nog moeten vallen. Deze zaak is te ernstig voor het uitlokken van een besluit van de hogere overheden”.

Wig

De heer Keisers heeft er geen bezwaar tegen dat de burgemeester en de wet-

houder van volkshuisvesting er vanuit gaan dat de vijfde baan er niet komt. „Tot nu toe hebben we een eensgezind standpunt ingenomen over de Schiphol-problematiek. Dit soort standpunten drijft alleen maar een wig tussen de verschillende raadsfracties”. De VVD-fractie leider vindt dat de burgemeester té emotioneel argumenten aanvoert om de bouw door te zetten. „Het valt niet te ontkennen dat er woningnood is. Wij zullen die niet bagateliseren. Maar het probleem is ook dat er mensen zijn die per se in Zwanenburg willen blijven wonen. Er zijn grote uitbreidingen geweest in Hoofddorp en in Nieuw-Vennep naar het westen. Daar ligt het zwaartepunt van de uitbreiding van onze gemeente”.

De heer Keisers wijst op de grote gehechtheid van veel Zwanenburgers aan hun dorp, het gebrekkige openbare vervoer tussen Zwanenburg en de andere wooncentra in de gemeente, dat woningzoekenden kan afschrikken hun geluk elders te zoeken. Er is in de gemeente een lijst van ongeveer 400 woningzoekenden. Een kwart daarvan woont in Zwanenburg. (Volgens een nota van de fractie van D'66 verdient van die duizend 80 procent minder dan f 15.000 per jaar. Het is dus niet aannemelijk dat de vrije sectorbouw die nu in Zwanenburg-west wordt doorgezet, voor de meesten van hen soelaas zal bieden).

Ondertussen wacht Haarlemmermeer nog steeds op een beslissing van Hogerhand over die veelbesproken baan. De heer Keisers: „Ik heb ook kritiek op vorige regeringen met onze geestverwanten die geen beslissing hebben genomen. De burgemeester heeft gelijk als hij stelt dat ex-minister Bakker al in 1967 heeft aangekondigd dat de beslissing binnen een half jaar zou vallen. Ik wil deze regering nog niet verwijten nog niet te hebben beslist. Ze is nog te kort aan het bewind en heeft een erfenis meegekregen van vorige kabinetten. Maar het wordt nu wel hoog tijd”.

De rol van de afdelingen

Meer dan een derde van de VVD-leden zijn nieuwelingen, toegetreden sinds de Kamerverkiezingen van vorig jaar. In dit rubriekje besteden wij, vooral ten behoeve van de nieuwe leden, aandacht aan de organisatorische opbouw van de partij. In het vorige nummer schreven wij over de opvang van nieuwe leden. Thans nemen wij de afdeling onder de loep.

De laatste maanden konden wij herhaaldelijk melding maken van de oprichting van nieuwe VVD-afdelingen. De groei van het aantal afdelingen is symptomatisch voor de gezonde ontwikkeling, die de partij op het ogenblik doormaakt. Bovendien neemt niet alleen het aantal afdelingen toe. Vrijwel elke afdeling boekt een spectaculaire ledenwinst. De afdelingen zijn de cellen waaruit de partij is opgebouwd. Bijna elke gemeente in ons land van enige omvang heeft haar eigen VVD-afdeling. In geval van kleine gemeenten bestrijkt een afdeling soms een groter gebied.

De afdeling vervult een politiek belangrijke functie. Om te beginnen stelt zij geheel zelfstandig, kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Zij stelt het programma op, waarmee de VVD ter plaatse die verkiezingen ingaat. De afdeling maakt daarvoor ook propaganda en beïnvloedt dus in hoge mate de plaatselijke politiek.

Ook landelijk kan een afdeling een rol van betekenis spelen. Zij vaardigt leden af naar de algemene ledenvergadering van de partij, die tenminste éénmaal per jaar gehouden wordt. Voor iedere 50 leden (naar boven afgerond) mag de afdeling één stem op deze algemene ledenvergadering uitbrengen. De ledenvergadering van de afdeling bespreekt tevoren de onderwerpen, die op de algemene vergadering ter sprake zullen komen (aan de hand van een agenda, voorstellen, etc., die het hoofdbestuur van de partij daartoe tijdig aan alle afdelingen doet toekomen) en kan haar afgevaardigden dus bepaalde mandaten geven. Zo hebben de ledenvergaderingen van de afdelingen ook het recht amendementen in te dienen op voorstellen van het hoofdbestuur, moties en andere voorstellen voor te leggen aan de landelijke vergadering etc. Kortom, de afdelingen hebben op allerlei manieren mogelijkheden om in de landelijke politiek mee te praten en tot de besluitvorming binnen de VVD bij te dragen.

Het is duidelijk dat de leden van elke afdeling in dit alles de hoofdrol spelen. Zij kunnen actief meedoen aan het besturen van hun afdeling, propaganda voor de partij maken en zich voor allerlei functies kandidaat stellen. Zij vormen samen, in vergadering bijeen, het

De VVD heeft het tienduizendste lid sinds Prinsjesdag geregistreerd. Dat bleek te zijn de 22-jarige O. Keegel uit Amsterdam, die aan de Gemeente Universiteit aldaar Nederlands studeert. Gevraagd naar de reden van zijn toetreding antwoordde hij onder meer dat het kabinet Den Uyl naar zijn mening om een sterke oppositie vraagt. Tijdens een ledenvergadering van de afdeling Amsterdam heeft afdelingsvoorzitter Hopman de heer Keegel (links op de foto) namens het hoofdbestuur een cadeaubon overhandigd.

hoogste orgaan in hun afdeling, die autonoom is bij het nemen van beslissingen op huishoudelijk, organisatorisch en propagandistisch gebied. De ledenvergadering kiest rechtstreeks een voorzitter en een bestuur en wijst be-

halve voor de landelijke vergadering ook afgevaardigden aan voor de z.g. kamer- en statencentrales, overkoepelende instanties, waarover wij in een volgend artikelje wat meer hopen te vertellen.

Vrouwen in de Blijde Werelt

Op 19 en 20 oktober hield de Organisatie Vrouwen in de VVD haar landelijke algemene bijeenkomst in de Blijde Werelt te Lunteren. De belangrijkste sprekers waren de heren Wiegel, Geertsema en Polak. Hierbij een kort verslag van mevrouw E. Alberti-Tuijnman.

„Het debat in de Tweede Kamer over troonrede en miljoenennota is tam genoemd,” aldus begon de heer Wiegel zijn betoog, als eerste spreker op de algemene bijeenkomst van de Vrouwen in de VVD. „Dat is niet zo verwonderlijk, omdat de standpunten van de verschillende partijen tevoren vastlagen. KVP en ARP liggen vastgeklemd, durven zich niet uit te spreken voor het een of het ander, aangezien zij op dit ogenblik geen verkiezingen willen. Duidelijk bleek dat bij de motie-Aantjes tegen de verhoging van de huurwaarde. Onze VVD-motie werd verworpen, want KVP en ARP waren bang om ons te steunen.” In deze situatie kan de VVD alleen maar haar plannen bekend maken, zo betoogde de heer Wiegel verder. Van realisering daarvan kan geen sprake zijn. Om de CHU niet af te schrikken en de goedwillenden in KVP en ARP niet van ons te doen verwijderen, is de VVD met opzet niet te agressief opgetreden. De bedoeling van de tegenbegroting is voornamelijk het markeren van de klippen waar dit kabinet mee te maken krijgt en het voor het blok zetten van de confessionelen.

Dat de regering aan geld wil komen door de geldontwaarding noemde de heer Wiegel stiekeme diefstalen een beknotting van de vrije besteding door de burger. De VVD bepleit bezitsvorming, want bezit maakt vrij. Het is dan ook niet te verwonderen dat wij tegen het statiegeld op auto's zijn. Die is echt wel op te brengen door een vermogende, maar juist niet door de middengroep. Het in de prullenmand gooien van de motie-Kruisinga over verdere compensatie voor middenstand en landbouw, noemde de heer Wiegel zeer kwalijk. „Het is wel erg pessimistisch om te denken dat alles voor de mens geregeld moet worden. De VVD wil, met als uitgangspunt een goede basisvoorziening, de mens vrij laten. Zij wenst eigen inzet beloond te zien en geen eindeloze betutteling van boven af.

Vragenuur

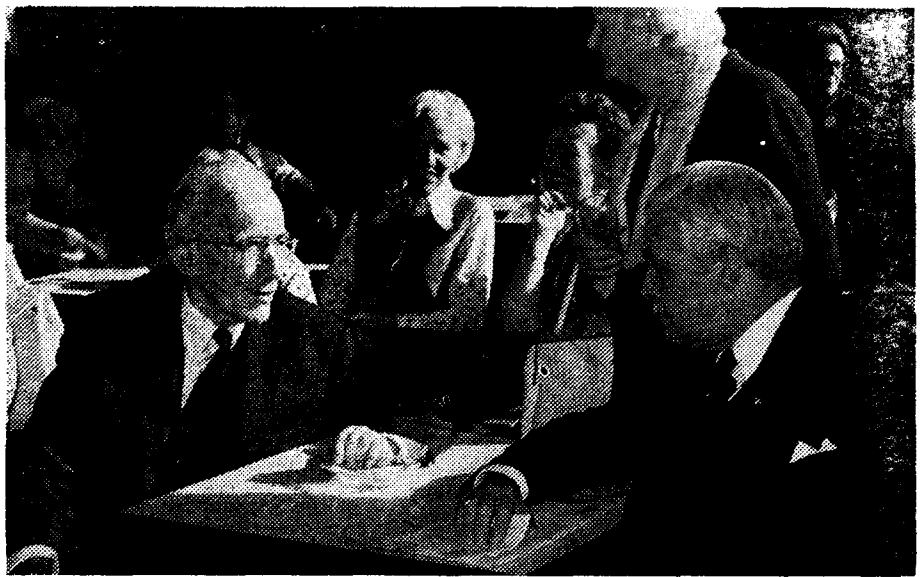
Zaterdagmorgen werden in een zeer geanimeerde stemming vele vragen door de vrouwelijke kamerleden onder de loep genomen. Daarbij kwamen bijvoorbeeld aan de orde problemen rond de intra- en extramurale zorg. Men vroeg zich in dat verband af of de besparing aan de ene kant geen evengrote kostenverhoging aan de andere kant kon betekenen. Verder besprak men o.a. de monopolisituatie van sommige specialisten, de rol van de vrouw in de politiek (opgemerkt werd dat zij bij uitstek geschikt zou zijn voor de gemeenteraad) en de middenschool, waar de VVD tegen is, omdat de socialistische inhoud te eng is en een beperking oplegt aan degenen, die na het basisonderwijs wel een keus kunnen doen. Het idee dat door de middenschool de gelijkheid in de maatschappij bevorderd zou worden, noemen wij een drogreden.

Oom agent en Piet Hak

's-Middags sprak de heer mr. W. J. Geertsema over het dualisme in de politieproblematiek. Aan de ene kant heeft men te maken met de handhaving van de rechtsorde, aan de andere kant moet men hulp verlenen aan hen die dat behoeven. Mr. Geertsema wilde wat het eerste punt betreft toch en niet te krachtadig optreden (Piet Hak), juist om de politie voor een te hard en te fel imago te behoeden. Daarom ook zag hij liever niet een te grote afsplitsing van taken, zoals bijvoorbeeld de milieu- en parkeerpolitie. Je zou een verkeerde mentaliteit oproepen door het creëren van een aparte oproerpolitie. Dat de taak erg verzaamd is, blijkt wel uit de toenemende criminaliteit en het steeds kritischer optreden tegen het gezag. Ook het dualisme tussen de openbare orde en strafbare feiten brengt zijn moeilijkheden mee. Het ene valt onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester, het ander onder justitie. Wel staat vast wat strafbare feiten

Ook de dames hebben niets tegen politieke borrelpraat.

De heren Polak (links) en Geertsema, die respectievelijk spraken over privacy en de taak van de politie.

De voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, mevrouw Dettmeijer aan het pingpongen onder het toezien van secretarisse mevrouw De Roock.

zijn, maar niet wat politiek openbare orde inhoudt. De heer Geertsema pleitte voor een gewetelijke politie, die vooral preventief zou moeten werken. Goed ingericht, met specialisten binnen het eigen corps en gericht op het bevorderen van een zo goed mogelijke verhouding met de burgerij (Oom agent).

Privacy

Prof. mr. C. H. F. Polak besprak daarna in een geestig betoog enkele facetten van de privacy. Een vaag en veel omvattend begrip, waarbij aan de ene kant de vrijheid van de persoonlijke levenssfeer centraal staat en aan de andere kant de vrije meningsuiting. Grenzen zijn moeilijk aan te geven. Brigitte Bardot valt moeilijk met de freule te vergelijken. Wat voor de een maatschappelijk onbetamelijk is, is voor een

ander geen probleem. De liberalen zijn voor vrije meningsuiting, maar ook voor privacy, die een kwestie is van oostbloklanden, waar de overheid zich bemoeit met het individu, alles in kaart brengt en daardoor een enorme druk op de mens legt.

De vraag is: waar maakt men de keuze? Mogen BVD en justitie wel een centrale persoons-administratie hebben en welke garanties zijn er voor bescherming van je privacy? Een veel-omvattend probleem, waarbij geen enkel geval gelijk zal zijn, maar waarbij men zal moeten streven naar een juist evenwicht tussen de privacy van het individu en de gegevens, die men van dat individu nu eenmaal nodig heeft. Het is een bijzonder prettige algemene bijeenkomst geweest, zoals de voorzitter, mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton in haar slotwoord kon constateren.

Bijeenkomst Rotterdam thans op 27 november

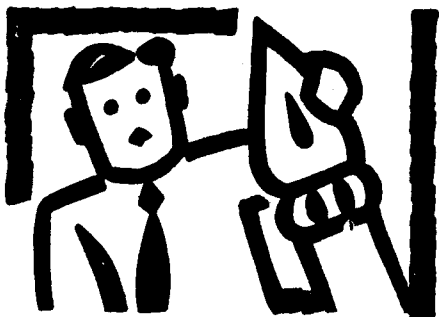
Op 12 november spreekt de heer Wiegel te Rotterdam. Daarom ver: de Organisatie Vrouwen in de VVD aldaar haar bijeenkomst naar 27 november. Mevrouw drs. E. A. C. Hulshoff Poll Kars, psychologe bij de pedologische dienst te Rotterdam, spreekt dan om 20.00 uur over opvang van de afwijkende kleuter. De lezing wordt gevolgd door een ledenvergadering.

Een en ander heeft plaats ten huize van mevrouw Tellegen-Buist, Voorschoterlaan 100 te Rotterdam. Opgave telefonisch onder de nummers 25915 of 201398, beide te Rotterdam.

Te koop te ERICHEM, Gem. BUREN i/d Midden-Betuwe

5 percelen bouwgrond van 400-600 m², voorzien van bouwvergunning t.b.v. Oudhollandse landhuizen.

Inl. „JONKERS EN ZN.” b.v. Ommeren (Bet.) 03443-355.

In deze rubriek laten wij lezers aan het woord. In verband met de plaatsruimte dringt de redactie er bij briefschrijvers op aan zich bondig uit te drukken. Lange brieven worden aan de schrijvers getourneerd met het verzoek ze te bekorten. Onleesbare en anonieme brieven worden niet geplaatst. Publicatie houdt geen oordeel van de redactie in over de in de brieven naar voren gebrachte standpunten.

Mijn opinie is....

• Liberale ambtenaren (I)

De reactie van mr. Stal op mijn ingezonden stuk inzake het artikel met betrekking tot de liberale ambtenaren heb ik met groeiende verbazing gelezen. Mr. Stal veronderstelt, dat ik zou twijfelen aan de morele en intellectuele standaard van de ambtenaren en baseert vervolgens zijn reactie op deze veronderstelling.

Maar mr. Stal kan gerust zijn. Ook ik ben ervan overtuigd, dat „alle liberale ambtenaren zeer wel weten waar de grenzen van het ambtelijk toelaatbare liggen.”

Ik betreur het dan ook, dat mr. Stal ingaat op een bewering die hij volstrekt ten onrechte in mijn stukje leest en niet op zijn wezenlijke bezwaren ingaat. In het kort komen deze hierop neer:

a. Bij de uitoefening van de ambtenaren functie speelt alléén de politieke overtuiging van de betrokken bewindsman een rol. De politieke richting die de ambtenaar is toegedaan is daarbij volstrekt niet interessant. Politieke ambtenaren kennen wij nog niet. Daarom is het bepaald onjuist over liberale ambtenaren te spreken alsmede liberale ambtenarenkringen op te richten.

b. Het argument, dat bij andere politieke groeperingen dergelijke ambtenaren-bijeenkomsten ook plaats vinden, mag nooit een argument zijn om ook zelf tot dergelijke bijeenkomsten over te gaan.

Tenslotte moge ik mr. Stal verzoeken mijn „stukje in alle welwillendheid als wél geschreven te beschouwen.” Mogelijk kan mr. Stal de tijd vinden het nog eens rustig te herlezen.

Drs. I. Günther, Den Haag

• Liberale ambtenaren (II)

Als liberaal en als ambtenaar betreur ik de misselijke reactie van mr. J. C. J. Stal op de ingezonden brief van mej. Günther over de liberale ambtenarenborrel. Zijn reactie is beneden het peil dat men van goede ambtenaren en liberalen, en van de heer Stal, mag verwachten en blijft beneden de „intellectuele en morele standaard” waar hij zo hoog van opgeeft.

In zijn brief zegt de heer Stal: „Wij (sic!) zullen haar stukje dan ook in alle welwillendheid als niet geschreven beschouwen.”

Dit spijt mij zeer. Ambtenaren die liberaal zijn zouden er mijns inziens goed aan doen de mening van mej. Günther tot de hune te maken en zich verre te houden van bijeenkomsten waar men in zijn kwaliteit van ambtenaar aan partijpolitiek gaat doen. Ik onderschrijf haar motivering en wil daaraan toevoegen dat het toch te dwaas zou zijn dat er aanleiding gegeven wordt tot bijvoorbeeld de gedachte dat een goede schriftelijke vraag van een VVD-Kamerlid uit de ambtelijke koker kwam, of dat de recente bevordering van een ambtenaar meer aan zijn contact met een Kamerlid dan aan zijn capaciteiten te danken zou zijn. Aanleiding geven tot zulke gedachten is bepaald niet in het belang van ambtenaren, liberalen, de ambtelijke dienst of de VVD.

Als liberalen behoefte hebben aan meer onderling contact, kunnen zij hun afdelingsbestuur voorstellen doen. Mijn ontgaat waarom men zich beroepsgevoel binnen de partij zou moeten opsplitsen. De Gildetijd is echt voorbij.

Ik hoop dat het hoofdbestuur en de redactie van het officiële partijorgaan geen verdere medewerking zullen geven aan de borrelclub van de heer Stal!

Drs. A. J. B. Hubert, Den Haag

Dat de heer Stal „wij” schreef was niet ten onrechte. Zijn stukje in het vorige blad had hij geschreven namens de oorspronkelijke initiatiefnemers van de liberale ambtenarenkring. Dat is vorige keer door een misverstand bij de redactie helaas niet vermeld. — Red.

• Machtsdroom

De KVP-kringsvoorzitter drs. G. Blom uit Hilvarenbeek heeft enkele merkwaardige uitspraken gedaan over de samenwerking van het college van GS in Noord-Brabant. In een artikel in het Nieuwsblad voor het Zuiden, heeft hij

gezegd dat alle zes zetels van GS bezet dienen te worden door leden van de KVP, de ARP en de CHU. Hij ziet met lede ogen hoe boven de grote rivieren de christelijke partijen overal uit de bestuurscolleges worden gegoooid. „Wij mogen hen niet in de kou laten staan en daarom moeten we hier alle GS-zetels opeisen,” aldus drs. Blom in het interview.

Ik meen dat de heer Blom of een politieke droom heeft gehad of elk gevoel voor realiteitszin mist. Het laatste zal wel het geval zijn, denk ik. De heer Blom heeft geen oog voor de gewijzigde politieke verhoudingen in ons land. Die zijn namelijk ontstaan door politieke voorkeur van de kiezers. Die voorkeur gaat uit naar de „progressieve” partijen en naar de VVD. Of is de heer Blom de grote stemmenwinst en de ledenaanwas van de VVD vergeten?

De uitlatingen van de heer Blom zijn voor mij volkomen onbegrijpelijk en mocht hij toch gedroomd hebben, laat hij dan gauw wakker worden. Voor dromers over macht is geen plaats in de politiek.

J. J. M. van Oudheusden, Den Bosch

• Weet wat je doet

In het nummer van 28 september trok de brief van de heer De Villeneuve mijn aandacht omdat ik hierin de argumenten voor mijn recentelijke bedanken voor de VVD op een rijtje terugvond. Zeer frappant! Dat ik, uit het nest gevallen zijnde, nog reageer op deze m.i. waardevolle bijdrage wil ik motiveren vanuit mijn gevoelens van spijt dat een liberale partij afglijdt naar een beweging zonder echte bezieling.

De heer De Villeneuve heeft naar hij schrijft, nog steeds veel vertrouwen in een versoepeling van de VVD-lijn in de toekomst, de huidige sterke verrechtssing ten spijt. Ik help het hem hopen maar deel zijn vertrouwen niet.

De talenten van Wiegel onbesproken gelaten is de vooruitgang van de VVD het gevolg van de polarisatie. Het is m.i. onjuist om te veronderstellen dat er sprake zou zijn van een liberaal reveil die de opmerkelijke gang van zaken bij de VVD-winst zou kunnen verklaren. Rode Drie en VVD hebben gezamenlijk de confessionele landgenoten voor het eerst in de geschiedenis duidelijk kunnen maken dat het stemmen op een confessionele partij geen daadwerkelijke keuze is.

De Rode Drie zijn erin geslaagd om de kiezers een redelijk duidelijke maatschappijvisie voor ogen te stellen. Het heeft mij bijzonder pijn gedaan dat de VVD vanuit een negatief punt zich in het verkiezingsgewoel heeft gemengd: Den Uyl niet in het Catshuis. Den Uyl in het Catshuis betekent een socialistische samenleving met nog hogere belastingen en wie dat niet wil stemt VVD.

Ik zie het als het noodlot van de Partij dat zij zich niet tijdelijk maar blijvend zal afzetten tegen maatschappijvernieuwing. Maatschappijvernieuwing gaat gepaard met opoffering van bestaande posities en velen die iets te verliezen hebben, zullen nu eenmaal weigeren om aan het graven van eigen graf mee te werken. Zou de VVD de m.i. noodzakelijke vernieuwing in haar vaandel gaan voeren, dan vergaat het haar op den duur als D'66. De eigen identiteit gaat verloren en de stemmenwinst smelt als sneeuw voor de zon.

Kortom, zou de heer De Villeneuve gelijk krijgen met zijn vertrouwen dat de sterke verrechtssing gaat afvlakken dan zou dat inhouden dat de VVD weer ineenschrompelt tot wat zij tot voor kort was: een kwantitatief vrij kleine groepering met een duidelijk liberaal etiket maar zonder krachtige vuist. Het is maar wat men wil!

Mr. J. G. van Royen, Leiderdorp

Liberaal als wij zijn, laten wij de heer Van Royen in ons blad aan het woord hoewel deze rubriek in principe slechts bedoeld is voor ingezonden brieven van leden. Ook al stromen de leden binnen, het is natuurlijk jammer als er een uit het nest valt. Het lijkt ons overbodig op te merken dat wij het standpunt van de heer Van Royen niet delen — Redactie Vrijh. en Dem.

• Europese politiek

Op het congres van de Europese Beweging in Nederland, dat op 29 september in Utrecht werd gehouden, stelde mr. F. Porthé voor, in het kader van de Europese partijvorming niet direct een Europese liberale partij te vormen, maar een federatieve samenwerking tussen de partijen in de verschillende landen te bewerkstelligen.

Wij zijn een andere mening toegedaan. Het voorstel van de heer Porthé heeft als nadeel dat bij de belangenafweging teveel naar de louter nationale belangen wordt gekeken, terwijl één Europese partij instaat voor een betere kijk op zowel het algemeen Europees belang als dat van grensregionen tussen de lidstaten. Ten tweede gaat in een federatie kostbare tijd verloren door de noodzaak tot geleidelijke besluitvorming (eerst op nationaal en dan op Europees niveau) en ruggespraak. Voorts zal één partij de effectiviteit en de macht van het Europees Parlement ten goede komen, zeker als aan deze partij een wetenschappelijk bureau wordt gekoppeld; zo zou zij ook een groter enthousiasme voor de Europese idee kunnen opwekken.

De onderlinge diversiteit van de landelijke liberale partijen, afgezien nog van situaties waarin in een land meerdere liberale partijen bestaan, maakt niet alleen de besluitvorming zeer moeilijk, doch leidt er ook toe dat bijvoorbeeld niet-VVD-leden, die wel achter de Europese liberale lijn staan, geen invloed op het beleid van de partij zouden kunnen uitoefenen, indien sprake is van een federaal verband. Daarom willen wij ook de regionale afdelingen een zekere onafhankelijkheid ten opzichte van de bestaande liberale afdelingen toebeden. Wij denken hierbij aan een positie als die van de JOVD ten opzichte van de VVD.

Wel zullen de nationale partijbesturen aanvankelijk (zonder ruggespraak) tegenwoordig moeten zijn in het hoofdbestuur van de Europese partij. Het voorzitterschap zou dan tussen deze afgevaardigden kunnen rouleren.

G. J. A. Boudewijnse
C. H. V. de Villeneuve, Leiden

• Macht en omroep

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van de heer P. A. Delvaux in het orgaan d.d. 12 oktober j.l. zou ik gaarne het volgende willen opmerken.

Als liberaal behoort men, uiteraard, verdraagzaam te zijn, maar dat houdt niet in dat men alles behoeft te slikken, van bijvoorbeeld de rode omroepen (VPRO, VARA, NOS, KRO, NCRV) volgde naar believen, en hun satellieten IKOR en KENMERK). Genoemde linkse groeperingen vragen door hun bijdragen vooral in de actualiteitenrubrieken eigenlijk om een VVD-omroep, en dat terwijl er al zoveel omroepen zijn. De AVRO, TROS en EO bieden te weinig tegenwicht. Alleen met een eigen omroep zou de VVD zich voldoende tegen aanvallen van de rode omroepen kunnen verdedigen. Denkt u maar aan de beruchte uitzending van de VPRO, gericht tegen de heer Wiegel. Natuurlijk weet ik wel dat men bij de VVD in het verleden wel eens over een eigen omroep heeft gedacht; men voelde er niet veel voor. Men moet de invloed van radio en tv niet onderschatten en helaas de (kritische) interesse van de gemiddelde kijker en luisteraar niet overschatten. Veel van wat de rode omroepen bieden wordt aangehoord, en als er geen tegenspraak op volgt, geloofd. Hoewel Nederland gelukkig de onafhankelijke rechtspraak kent, kan men daar natuurlijk niet aan de lopende band klachten deponeren. Het valt mij wel op dat er tijdens de vorige regeringen steeds de oppositie aan het woord kwam in de zgn. actualiteitenrubrieken. Nu we een linkse regering hebben zijn het weer de linkse figuren, die bij genoemde omroepen terecht kunnen.

Ondanks mijn kritiek op de gang van zaken in de omroepwereld zou ik gaarne positief willen eindigen, en wel met een opwekking aan alle leden van de VVD om althans hun huisgenoten lid van de VVD te maken. Dit mag echter niet leiden tot het ontwrichten van huwelijken, c.q. echtscheidingen; zo liberaal ben ik nog wel. De heer Wiegel mr. zijn weddenschap(pen) trouwens winnen.

R. R. van Calker, Balkbrug

• Politieke hergroepering

De onlangs gehouden partijraad had slechts één agendapunt: De politieke situatie van het ogenblik. De discussie spitste zich toe op de begrotingsdebatten in de Tweede Kamer en er was uiteraard veel kritiek op het beleid van De Uyl c.s. Hoewel dit nuttig was miste ik — op een enkele uitzondering na — in de discussie het veel subtielere onderwerp: De methodiek van een oppositiepartij.

Voor het eerst sedert lange tijd moeten de liberalen zich in een nieuwe rol inleven, namelijk die van oppositie. De democratische doelstelling van een oppositie is zich sterk genoeg te maken om het roer te kunnen overnemen. Daarom is de electorale winst een uiterst belangrijk aspect dat aan de methodiek van de oppositie ten grondslag moet liggen. Wanneer we daarmee echter tevens het politieke middenreijn onttruimen in een land als het onze, waarin een 51 procent-partij toch wel een illusie zal blijven dan komen we wellicht zelf ook terecht in de situatie waarin Den Uyl c.s. zich na jaren van scherpe oppositie zag geplaatst, namelijk de situatie van waaruit men slechts met de grootste moeite en veel „gesjoemel” weer tot regeringsmogelijkheden met anderen komt.

Gelukkig bleek duidelijk dat ook onze politieke leiders verscheidene politieke doelstellingen tegelijk nastreven en dat zowel stemmenwinst als het winnen van vertrouwen bij eventuele toekomstige regeringspartners een rol speelt.

Daarom meen ik dat het een goed besluit is geweest het Liberaal Manifest te behandelen op de volgende algemene ledenvergadering. Vooral om de geest, waaruit het is voortgekomen. Die geest is de wil een grote, brede en progressief denkende open volkspartij te zijn, waarbij vrijheid en verdraagzaamheid hoog in het vaandel staan geschreven. Ik hoop dat de behandeling van ons manifest ook voor niet-VVD-leden een aangrijpingspunt kan zijn tot politieke hergroepering.

H. Bransen van der Goot, Gorinchem.

Met borduurnaald door de klei

Mevrouw Smit-Kroes belicht enkele onderwijs-vraagstukken, die vorige week in de Tweede Kamer aan de orde kwamen.

Gelijke kansen voor ieder menskind. Een motto, dat door de VVD door dik en dun verdedigd wordt. Vandaar dat bij de behandeling van de wijziging van de kleuteronderwetswet en de lageronderwetswet-1920 en de financiële verhoudingswet-1960 door de VVD een amendement ingediend is om de lageronderwetswet te veranderen.

In de lageronderwetswet staat nog steeds de plicht om in het leerplan voor de meisjes het vak „nuttige handwerken voor meisjes” op te nemen. Wij hebben moeilijkheden met het woord „nuttig” en wij zien in de wetsbepaling ook duidelijk een discriminatie voor zowel jongens als meisjes.

Ons amendement is er dan ook op gericht meisjes en jongens in het lager onderwijs gelijke kansen te geven om zich te bekwalen in handwerken en handenarbeid, in de moderne zin van handvaardigheid op te vatten. Het zal wel worden aanvaard. Een aanwijzing daartoe is dat het door een aantal andere partijen, waaronder de PvdA, is mede-ondertekend.

Wij waren erg benieuwd naar het standpunt van de minister van onderwijs t.a.v. de toelatingsleeftijd voor de kleuterschool.

Tot onze vreugde deelde hij mee, dat volgend jaar het wetsontwerp van oudstaatssecretaris Schelfhout, waarbij de toelatingsleeftijd op drie jaar en negen maanden gesteld wordt, ingediend zal worden. Onze motie die vraagt om wetenschappelijk te onderzoeken wat de beste toelatingsleeftijd is, wordt op het ogenblik uitgevoerd.

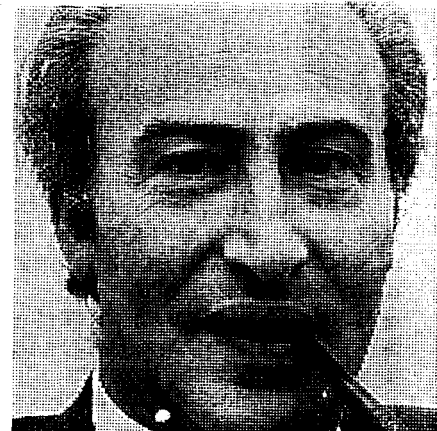
Onze vragen over scholenbouw hebben antwoorden van de staatssecretaris van financiën opgeleverd, die ons alleen maar gestimuleerd hebben om door te gaan op dit onderwerp. Wat is nl. het geval?

Er zijn nog steeds geen overheidsnormen voor de bouw van scholen, welke dwingend voor te schrijven zijn, voor alle vormen van onderwijs, van kleuter- tot en met voortgezet wetenschappelijk onderwijs. Een dwingend karakter invoeren houdt inderdaad een beperking van de autonomie van gemeente- en schoolbesturen in, maar de praktijk leert dat er zulke absurde verschillen in de bouwkosten per lokaal voorkomen, dat er langzamerhand weinig fantasie voor nodig is om vast te stellen dat bij een normering van overheidswege meer lokalen met dezelfde beschikbare middelen kunnen worden gebouwd. Onze suggestie, dat van traditionele scholenbouw afgestapt dient te worden, én vanwege de te verwachten wijziging in onderwijskundig opzicht én vanwege het flexibele gebruik van scholen, werd door de staatssecretaris van harte ondersteund.

De afhandeling van de wetswijziging mag dan langzamerhand een menselijke leeftijd aan de gang zijn en nog steeds een tussenstation zijn naar de werkelijke integratie van één schooltype voor vier- tot twaalfjarigen, één pluspunt is boven water gekomen: wie zin heeft creatief bezig te zijn, onafhankelijk van de sekse, kan dat doen met naald en draad dan wel met klei etc.

GEZAGSCRISIS IN DE VERENIGDE STATEN. Spiro Agnew heeft het veld moeten ruimen, beschuldigd van corrupte praktijken. Ook boven Nixon pakken zich donkere wolken samen. Men kan spreken van een complete gezagscrisis, die de positie van de Amerikaanse regering afbreuk doet. Een onverkwikkelijke en treurige zaak.

DEFENSIEMINISTER VREDELING is niet zo blij met briefschrijver generaal-majoor Kranenburg. Hij heeft hem op het matje geroepen, omdat de generaal zijn verontrusting over het defensiebeleid uit in brieven aan zijn ondergeschikten. Niettemin heeft Kranenburg dat deze week opnieuw gedaan, eraan toevoegend dat hij helaas niet kan ingaan op het verzoek van de minister dergelijke acties achterwege te laten. Het ontgaat ook ons waarom de generaal de mond gesnoerd zou moeten worden, terwijl bijvoorbeeld — anderszins verontruste — bestuursleden van de Vereniging voor dienstplichtige militairen wel volop hun mening mogen uiten. Ons Kamerlid Van Dijk heeft daarover enige tijd geleden reeds vragen gesteld.

Vragen in het parlement

De Kamerleden zijn weer driftig aan het werk en stuiten daarbij op vele problemen. Dit blijkt althans uit het aanzienlijke aantal vragen dat de laatste tijd is ingediend. Het Kamerlid De Beer is op dat terrein het meest in de pen geklommen. In enkele dagen tijds kwam hij met drie series vragen, in één geval samen met de socialist Kombrink. Alle vragen hadden betrekking op zijn specialisme woningbouw.

Hij stelde vragen over de woningnood onder alleenstaanden, de moeilijkheden bij procedure rond de huurharmonisatie en de Rotterdamse Stichting voor Woningrehabilitatie, die vrijstelling van vennootschapsbelasting wil.

De controle in drie Venlose pensions voor buitenlandse arbeiders vormde een reden voor mr. Geurtsen om een groot aantal schriftelijke informaties bij de regering in te winnen.

Samen met Koning stelde Geurtsen voorts nog vragen over harmonisatie van voorschriften voor het samenstellen van limonades en frisdranken in de Benelux.

Mevrouw Veder zocht en kreeg gezelschap van drie socialist en een com-

munist bij drie vragen aan de staatssecretaris van volksgezondheid over het voortbestaan van 't Snouck van Loosen-ziekenhuis te Enkhuizen. De gemeenteraad van Enkhuizen had de staatssecretaris gevraagd het ziekenhuis zoveel mogelijk in stand te houden als medisch verantwoord is.

De vacatures bij het Rotterdamse nijverheids onderwijs voor meisjes vormde de aanleiding voor vragen van mevrouw Smit en de heer Van Aardenne. Hoewel alle werkzoekenden in Breda en Tilburg benaderd waren om deze vacatures op te vullen, toonde geen van deze werkzoekenden enige belangstelling.

Dr. Van Dijk tenslotte heeft minister Van Doorn gevraagd al zijn invloed aan te wenden het ANP in staat te stellen om ook gedurende de nachtzuitzendingen haar taak te vervullen. Zoals bekend zijn er berichten dat zowel de NOS als de afzonderlijke zuilen zelf de nieuwsdienstzendingen gedurende de nacht willen verzorgen. Bij het omroepdebat eind juni vorig jaar had dr. Van Dijk een motie ingediend waarin een pleidooi gehouden werd voor de ANP-nieuwsdienst. Deze motie is nooit in stemming gebracht, want zij werd aangehouden.

NOBELPRIJS VOOR DE VREDE. De taaie onderhandelaars Kissinger en Le Duc Tho hebben de Nobelprijs voor de vrede gekregen. Wij betreuren die keus. Ongetwijfeld zijn de heren knappe onderhandelaars en ook al is er nog lang geen oprechte vrede in Vietnam, de wereld mag hen dankbaar zijn voor hun persoonlijke inspanningen. Maar de tot nu toe zo gerespecteerde Nobelprijs komt eerder iemand toe die zonder mandaat van wereldmachten, uit eigen kracht, overtuiging en visie de wereld de weg naar de vrede wijst.

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

Kabinet in de motieregen

Tijdens de algemene politieke en financiële beschouwingen in de Tweede Kamer over Troonrede zijn maar liefst elf moties ingediend. Oppositieleider Hans Wiegel had er drie op zijn naam staan, evenals Drees jr., dr. Kruisinga diende twee moties in en Andriessen, Aantjes en Beuker elk één. Tenslotte werden slechts drie moties aangenomen (Aantjes, Andriessen en Kruisinga).

Wiegel had de spits afgebeten door reeds in eerste termijn twee moties in te dienen. De eerste betrof een afwijzing van de voorgestelde verhoging van de huurwaarde van eigen woningen. Naast de VVD, de BP, de SGP, DS'70 en de RKPN stemde ook de KVP-er Bremen voor. De motie werd verworpen.

De tweede motie constateerde een onevenredige lastenverzwaring voor met name de middengroepen. De VVD-fractie kreeg hiervoor alleen de steun van de SGP. Veel meer steun, maar nog niet voldoende, kreeg de derde motie-Wiegel

over de „ongunstige gevolgen van het prijsbeleid van het kabinet voor de werkgelegenheid”. Zes fracties, waarbij ook de CHU, stemden voor.

De aangenomen motie van Aantjes handelde evenals de motie-Wiegel over de huurwaarde van eigen woningen, maar was minder vergaand. Aantjes vroeg het kabinet slechts het „opnieuw in overweging nemen van de voorgestelde wijziging van de regering fiscale huurwaarde eigen woningen”.

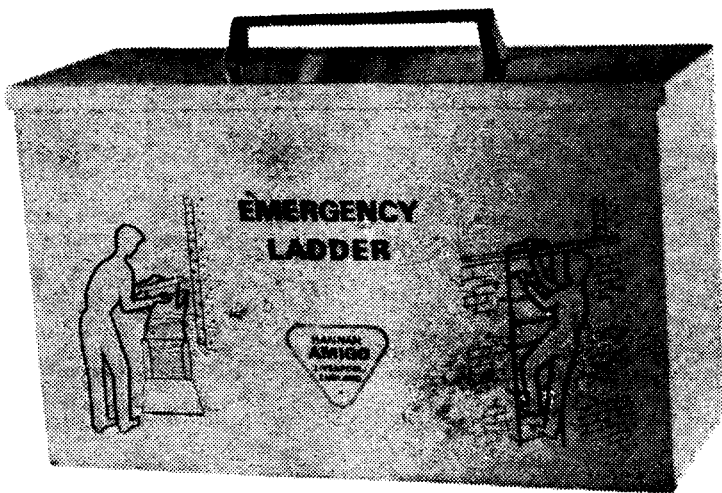
De motie-Andriessen, die vrijwel door de gehele Kamer werd aanvaard, sprak zich uit voor het tot stand brengen van een wettelijk kader voor het welzijnsbeleid.

Hoewel Kruisinga's motie over een beter inkomensbeleid t.o.v. landbouw en middenstand werd aangenomen, zal het kabinet-Den Uyl deze niet uitvoeren. De minister-president liet een dag ' ter aan de pers weten dat „deze motie hoort, waar alle overbodige zaken horen”.

WEDDENSCHAP. Boer Koekoek gelooft niet in de grote ledenwinst van de VVD. Dat de VVD in minder dan een week duizend nieuwe leden heeft ingeschreven wil er bij hem niet in. Tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer zei hij tegen Wiegel: „Als u 1000 leden op tafel legt, die in één week zijn gemaakt, leg ik er 1000 gulden naast”. De VVD heeft besloten niet op deze „weddenschap” in te gaan. De partij acht het niet geoorloofd namen en adressen van leden aan een buitenstaander te geven. Koekoek zal wel denken dat wij het niet kunnen waarmaken...

Dit metalen kastje bevat een
AMIGO uitwerpbare brandladder

- EFFICIËNTE BEVEILIGING VAN IEDERE WOON- OF WERKSITUATIE TEGEN MINIMALE KOSTEN
- GEEN HAK-, BREEK- EN METSELWERK AAN UW GEVEL
- ONBRUIKBAAR VOOR INBREKERS
- GEEN ONDERHOUD
- LEVERBAAR IN LENGTEN VAN 3.70 t/m 15 mtr.
- ZEER EENVOUDIGE MONTAGE
- HET METALEN KASTJE IS GERING VAN AFMETINGEN EN HARMONIEERT MET IEDER DECOR.

Gemonteerd onder uw raamkozijn verschaft hij u in geval van brand een veilige en doeltreffende vluchtweg naar de begane grond.

Een AMIGO vluchtladder, door de pers het Ei van Columbus genoemd, biedt enorme voordelen ten opzichte van een conventionele brandladder. In gebruik bij vele Rijks- en Gemeentediensten, bedrijven, instellingen, particuliere huizen etc.

Voor nadere documentatie of inlichtingen:

HANNAH AMIGO NEDERLAND

JAVASTRAAT 47A — TEL. (070) 65 65 97 — 's-GRAVENHAGE

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:
Centrale verwarming
Oliestookinstallaties
Aardgasinstallaties
Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

TOT 140% HYPOTHEEK

Kosteloze vrijblijvende concurrentie-offerte.
Geldtening f 5000.— 36 x 171,04 enz.
Advies en bemiddeling onroerend goed

HUIZEN te koop gevraagd
Drs. J. A. Uding & Partners

Financiële adviezen en vastgoed consultants
v. Maerlandlaan 7 - AMERSFOORT

03490-16853-32068

Voor VAKKUNDIG

OVERTREKKEN

van uw **BANKSTEL**

of andere meubelen naar
het betere binnenhuis

DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

NR.70

*Als je wilt valt er best
iets ècht goeds te maken.
En Hofnar wil wel: Nr.70.
10 puur-tabak senioritas,
en dat voor*

2.50.

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

Wegens 200-jarig bestaan tegen extra lage prijzen:

- 1.000 TAXUS BACCATA 40—60 breed 30 cm
 - 200 TAXUS BACCATA 60—80 breed 50 cm
 - 300 TAXUS BACCATA 80—100 breed 50 cm
 - 500 TAXUS BACCATA 100—125 breed 60 cm
 - 800 TAXUS BACCATA 125—150 breed 60 cm
 - 1.200 TAXUS BACCATA 150—175 breed 70 cm
 - 700 TAXUS BACCATA 175—200 breed 80 cm
 - 450 TAXUS BACCATA 200—225 breed 70—80 cm
- en andere coniferen tot 450 cr.

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

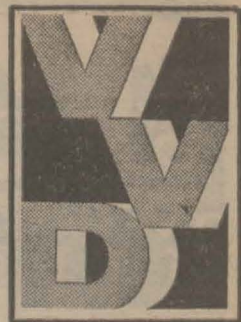
Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1e - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.

OPGERICHT 1773.

vrijheid en democratie

In de ban van de olie-boycot

Mr. F. Portheine, lid van de Tweede kamer, doet verslag van het debat naar aanleiding van zijn vragen aan de regering over de Arabische olieboycot.

Al vóór het laatste conflict tussen Egypte en Israël werd de westelijke wereld opgeschrikt door geluiden, waaruit bleek dat de landen, die olie produceren (OPEC), duidelijk maakten dat zij de zaken nu eindelijk meer naar hun hand wilden zetten, niet alleen economisch maar ook politiek. Deze geruchten werden waargemaakt door de produktiebeperking die de Arabische landen bekendmaakten rond het staakt het vuuren m.b.t. de vijandelijkheden in het Midden-Oosten. De produktiebeperking richtte zich met prijsverhogingen daar en elders niet alleen tot Nederland, maar ook tot West-Europa als geheel en Amerika. Maar plotseling werd daar een dimensie aan toegevoegd, de aankondiging eerst van Algerije, later snel gevolgd door andere Arabische landen, met name Koeweit, van een boycot, een verbod van elke levering van ruwe olie aan Nederland.

Deze actie escaleerde snel, het was dan ook merkwaardig dat de minister-president op vrijdag 26 oktober nog zei dat er eigenlijk weinig aan de hand was. Maar toen tijdens het weekeinde van 28/29 oktober de boycot perfect leek te zijn, achtte ik het moment gekomen een aantal klemmende schriftelijke vragen te stellen aan de minister-president, met verzoek tot mondelinge behandeling.

Dit leidde, naar ik begrepen heb ietwat tegen de zin van premier Den Uyl, tot het debat van woensdag 31 oktober in de Tweede Kamer. Ik heb daarin als eerste spreker mijn vragen nader kunnen formuleren. Ik ben begonnen met het klemmende beroep op de regering de noodzakelijke pogingen te verrichten om deze boycotactie te beëindigen, gezien de gevolgen van deze actie, het allereerst vereiste. Daarbij heb ik ook de gelegenheid aangegrepen iets over de houding van de Nederlandse regering te zeggen. En dat was noodzakelijk omdat daar in onze partij terecht de nodige onrust over heerste.

De ernst van de toestand bracht met zich mee dat ik het standpunt van de fractie genuanceerd naar voren moest brengen, inhoud gevende aan het begrip constructieve oppositie, die natuurlijk van mening is dat wegens het gevolgde beleid met name op financieel-economisch gebied dit kabinet er al lang niet meer had moeten zijn. De politieke omstandigheden in de tweede kamer maken dit echter niet mogelijk en dus is het op dit moment in het kader van die constructieve oppositie noodzakelijk te trachten bij te sturen in de goede richting, die op dit moment voor ons volk van bijzonder grote betekenis is.

Dat bracht met zich mee dat ik het kabinetsbeleid op het terrein van het Midden-Oosten conflict, gebaseerd op de resolutie 242 van de Veiligheidsraad, die door internationale onderhandelingen veilige grenzen wil garanderen met oplossing van het Palestijnse probleem,

Een van de resultaten van de autoloze zondag was dat allerlei mensen een oneigenlijk gebruik van de rijbanen meenden te moeten maken.

onderschreef. Dit evenwichtige standpunt werd door vorige regeringen ook aangehangen evenals door onze Benelux-partners en andere Europese landen die nu niet door een allesomvattende boycot worden getroffen. Moeilijkheden waren daardoor nooit ontstaan. Daarnaast past een sympathiebetuiging jegens Israël, zoals door Hans Wiegel bij de Algemene Beschouwingen geuit, voor een politieke partij als de onze zeer wel.

De regering heeft echter de taak op buitenlands beleid niet te getuigen, maar diplomatiek te handelen. Dat doet men niet door juist op dit terrein bij alles wat er in de wereld gebeurt te getuigen van partijpolitieke opvattingen, die dan nog zeer vaak expliciet de opvattingen zijn van slechts één van de regeringspartijen. De voorbeelden daarvan liggen sinds mei dagelijks voor het grijpen. Ik heb erop gewezen dat dit alles een klimaat doet ontstaan dat gemakkelijk tot misverstanden aanleiding geeft en die zijn er dan ook voor wat betreft het standpunt van de Nederland-

se regering inzake het Midden-Oosten duidelijk ontstaan. Het is dus o.i. zo, dat niet het inhoudelijke beleid maar de presentatie van het kabinet-Den Uyl, van de minister van buitenlandse zaken, van een minister die nog onvoldoende contacten op ministerieel niveau heeft kunnen opbouwen, onze zaak parten heeft gespeeld, nog afgezien van het feit dat de minister-president de situatie aanvankelijk verkeerd beoordeelde. Dit alles heb ik in het debat van 31 oktober belicht maar omdat het gaat om vitale belangen van ons land moet ik ook vooruit zien en daarom heb ik suggesties gedaan voor een bemiddeling, na een voorbereiding door middel van de reizende ambassadeur Renardel de Lavalette, om de gerezen misverstanden met de Arabische landen te bespreken en daardoor de boycot te doen beëindigen. Ik heb de positieve indruk dat deze suggesties ter harte zijn genomen.

Daarnaast heb ik er met klem voor gepleit in EEG- en OESO-verband op-

VERVOLG OP PAGINA 4

Tournee Wiegel

Tijdens zijn tournee langs de kamercentrales, spreekt Hans Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer de komende weken in de volgende plaatsen:

- 12 november te Rotterdam voor de kamercentrales Rotterdam en Dordrecht in de Schouwburg Zuid.

- 19 november te Amersfoort in verband met de gemeenteraadsverkiezingen daar. Sporthal de Koppel.

- 3 december te Weert voor de kamercentrale 's-Hertogenbosch en Limburg. Hotel Rogsteker.

- 17 december te Alphen aan den Rijn voor de kamercentrale Leiden.

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 14 november, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

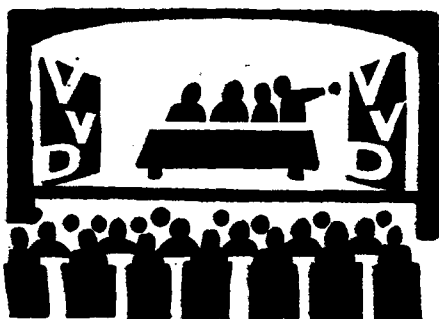
Mr. Geertsema commissaris

Zoals al geruime tijd werd verwacht, is mr. W. J. Geertsema benoemd tot commissaris van de koningin in de provincie Gelderland. Mr. Geertsema is daarmee de tweede oud-VVD-fractievoorzitter die tot een dergelijke functie wordt geroepen. Mr. E. Toxopeus is hem enkele jaren geleden als commissaris van de koningin in de provincie Groningen voorgegaan. Wij wensen mr. Geertsema van harte geluk met zijn benoeming en wensen hem een succesvolle ambtsperiode toe.

Mr. W. J. Geertsema (55) studeerde rechten in Leiden en was daar van 1947 tot 1953 repetitor burgerlijk recht. Van 1953 tot 1957 was hij burgemeester van het Groningse Warffum. Daarna werkte hij twee jaar op het ministerie van Binnenlandse Zaken. In 1959 werd hij gekozen tot lid van de Tweede Kamer. In 1969 belastte hij zich met de leiding van de VVD-Tweede Kamerfractie. Hij combineerde zijn activiteiten in de Kamer voor een groot deel met het burgemeesterschap van Wassenaar. In 1961 was hij tot eerste burger van deze gemeente benoemd. Bij de vorming van het kabinet-Biesheuvel na de verkiezingen van 1971 kreeg de heer Geertsema de portefeuille van Binnenlandse Zaken. Hij bedankte toen uiteraard voor het burgemeesterschap van Wassenaar en vertrok uit de Tweede Kamer, waarin hij sinds het optreden van het kabinet-Den Uyl

terugkeerde. Mr. Geertsema is ook lid geweest van de gemeenteraden van Den Haag en Leiden.

Mr. Geertsema wordt in Gelderland de opvolger van mr. H. W. Bloemers, die eerder dit jaar met pensioen is gegaan. De kandidatuur van onze voormalige minister van Binnenlandse Zaken heeft de steun gekregen van de Provinciale Staten van Gelderland. In uiteenlopende politieke kringen in Gelderland heeft men zich verheugd getoond over het feit dat de keuze op mr. Geertsema is gevallen. Het kabinet heeft de kandidatuur van mr. Geertsema behandeld tezamen met twee andere vacatures: het gouverneurschap van de provincie Brabant en het burgemeesterschap van Eindhoven. Volgens ingewijden op het Binnenhof heeft het kabinet met de gedachte gespeeld een andere kandidaat voor Gelderland naar voren te schuiven, zo er bij de KVP-bewindslieden moeilijkheden zouden rijzen over de benoeming van een socialistische kandidaat in Eindhoven. De socialistische fractie in de Tweede Kamer heeft zijn geestverwanten in het kabinet op het laatste moment laten weten dat zij het onjuist zou vinden, wanneer de heer Geertsema niet in Gelderland zou worden benoemd. Daarmee stond zij in haar standpunt tegenover de bewindslieden die een eventueel schuiven vonden passen in de „deal” inzake de drie benoemingen.

In deze rubriek vindt men aankondigingen van spreekbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 16 november. Adres: Redactie Vrijheid en Democratie, Pieter de Hooghlaan 87, Hilversum.

VVD van A tot Z

AMSTERDAM — Op een openbare ledenvergadering van de afdeling Amsterdam spreken de Tweede Kamerleden H. J. L. Vonhoff, mr. H. E. Koning en G. W. Keja over resp. „De algemene politieke toestand en het CRM-beleid”, „Belastingvraagstukken en wat daarmee samenhangt” en „Sociale vraagstukken en wat daarmee samenhangt.” RAI-gebouw, Europaplein, Blauwe Zaal. 20.15 uur.

APPINGEDAM — Op uitnodiging van de ondercentrale Fivelingo spreekt mevrouw mr. E. Veder-Smit op 17 december te Appingedam. Ekestein, 20.00 uur.

BAFLO — Op 19 november spreekt drs. J. F. Scherpenhuizen voor de liberale sociëteit Noord Groningen in het Dorpshuis te Baflo, 20.00 uur.

BERGAMBACHT — Het bestuur van de afdeling heeft enkele wijzigingen ondergaan. Secretaresse is geworden mevrouw A. C. van Wijngaarden-Terlouw, Benedenberg 22, Bergambacht, penningmeester W. Verwaal, Capellelaan 6, Bergambacht (Ammerstol).

DE BILT-BILTHOVEN — Op een openbare bijeenkomst van de afdeling op donderdag 15 november spreekt E. F. Peereboom, chef economische redactie van Het Parool over „De inkomensnivellerings.” Gebouw De Meteor (tegenover winkelcentrum Planetenbaan) in De Bilt, 20.00 uur.

BLEISWIJK — Het Tweede Kamerlid L. M. de Beer spreekt op 19 november voor de afdeling Bleiswijk in het Hervormd Verenigingshuis, aanvang 20.00 uur.

BOSKOOP — „Revaluatie van de gulden en de gevolgen daarvan voor onze economie en in het bijzonder voor de land- en tuinbouw en de sierteeltsector” is het onderwerp waarover drs. Th. H. Joekes spreekt op 12 november voor de afdeling Boskoop. Hotel Neuf, 20.00 uur.

BUSSUM — De afdeling vergadert op 26 november in „De Gooische Boer”. De belangrijkste agendapunten zijn de vaststelling van het gemeenteprogramma 1974 en de opstelling van een voorlopige groslijst van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Aanvang 20.00 uur.

DELFIJL — Op 19 november organiseert de onderlinge Fivelingo een bijeenkomst te Delfzijl waar bij mr. A. Geurtsen zal spreken. Plaats van samenkomst is hotel Dik, aanvang 20.00 uur.

DIRKSLAND — De afdeling Dirksland belegt op 15 november een bijeenkomst gewijd aan de gemeentepolitiek. Spreker is de heer J. den Ouden, secretaris van de kamercentrale Dordrecht en gemeenteraadslid te Alblasserdam. Café-restaurant 't Galjoen, aanvang 20.00 uur.

DRONTEN — De afdeling Dronten komt op 19 november bijeen. Spreker is het kamerlid G.W. Keja. Na de pauze is er een forum, waarin ook de 3 VVD-raadsleden zitting zullen nemen. Het Parochiehuys, aanvang 20.00 uur.

EINDHOVEN — Op 16 november is er in Cocagne te Eindhoven een debat tussen de Tweede Kamerleden mevrouw E. Klassens-Postema (PvdA) en G.W. Keja. Aanvang 20.15 uur.

HAARLEM — Mr. J.G. Rietkerk, staatssecretaris van sociale zaken in het kabinet-Biesheuvel en de heer J. Mertens, die hem in het huidige kabinet is opgevolgd, discussiëren over het vraagstuk van de sociale verzekeringen. Vrijdag 16 november in Lion d'Or, Kruisweg 36 te Haarlem. Aanvang 20.15 uur.

HAARLEMMERMEER — De afdeling belegt 20 november een bijeenkomst in hotel De Beurs te Hoofddorp ter versteviging van de contacten tussen leden, bestuur en raadsfractie. De avond zal in het kort worden ingeleid door de afdelingsvoorzitter en een van de raadsleden. Aanvang 19.30 uur.

HAREN — Op 12 november spreekt drs. G.M.V. van Aardenne voor de afdelingen Haren en Eelde over de nota inkomenspolitiek. Postiljon motel, 20.00 uur.

HENGELO — Op het „Broodje VVD” van de afdeling Hengelo spreekt de oudminister van defensie H.J. de Koster. Cosa, 18.00 uur.

's-HERTOGENBOSCH — Op een openbare vergadering van de afdeling 's-Hertogenbosch en omgeving spreekt 22 november drs. D.J.D. Dees, lid van de Tweede Kamer, over: „Actuele politiek en de toekomst van de VVD”. Eurohotel, Hinthamerstraat 63 te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.15 uur.

HOOGVEEN — Het bestuur van de afdeling ziet er in zijn nieuwe samenstelling als volgt uit: voorzitter drs. A.H. Slump, vice-voorzitter drs. C. van der Sluys, penningmeester J.C. Waller, 2e penningmeester mej. J. Hoving, secretaris H. Kamps, leden mevrouw M.D. Frederiks-Hansma, W. Osinga, H. H. Smit en mevrouw J. van Wezel-Duhoux.

LAREN — De afdeling Laren—Blaricum organiseert op 12 november een debat tussen de belastingdeskundige mr. K. Sneep en het Tweede Kamerlid mr. H. E. Koning over de fiscale consequenties van de begroting. Hotel Hamdorff te Laren, aanvang 20.15 uur.

LEEUWARDEN — Op 9 november spreekt oud-staatssecretaris Vonhoff voor de afdeling Leeuwarden. Oranjehotel, Stationsweg, aanvang 20.00 uur.

MEPPEL—STEENWIJK — De liberale kring Meppel—Steenwijk e.o. organiseert op 15 december een propagandafeestavond in Havelte. Spreker is de voorzitter van het Europees parlement, mr. dr. C. Berkhouter. Hotel Bäter, 20.00 uur.

NAALDWIJK — Op 19 november wordt te Naaldwijk de ondercentrale Westland opgericht. Spreker is drs. Th. H. Joekes. Restaurant Westlandia, Dijkweg 7. 20.00 uur.

Nieuwegein — Het bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: voorzitter: L. P. Kroes; vice-voorzitter: F. C. Didden; secretaresse: mevrouw F. F. W. Menthen-Kehrer; penningmeester: J. L. M. Bartelds; propaganda: W. M. Hack.

OOSTERHOUT — Op 19 november houdt de afdeling Oosterhout een ledenvergadering in het paviljoen De Warande, aanvang 19.45 uur. Aansluitend is er een openbare bijeenkomst, waarbij het raadslid J. P. Kalwij zal spreken over „Gemeentezaken ter discussie”. Aanvang 20.30 uur.

OUDEKERK A.D. IJSSEL — Op 14 november belegt de afdeling Oudekerk aan de IJssel een bijeenkomst in café de Harmonie. Sprekers zijn: de gedeputeerde G. van der Zande en drs. J. Brak, secretaris-propaganda van de kamercentrale Leiden. Aanvang 2.00 uur.

REEUWIJK — De afdeling belegt 22 november weer een contactavond van leden en sympathisanten. Dit maal in het Trefpunt (Kennedysingel) voor Reeuwijk—Brug ten westen van de Breevaart. Aanvang 20.30 uur.

RHENEN — Oud-staatssecretaris Vonhoff spreekt voor de afdeling Rheden en omliggende afdelingen op 12 november in hotel Koerheuvel. Aanvang 20.00 uur.

ROTTERDAM — Op 26 november houdt de districtscentrale Rijnmond haar jaarvergadering in het Rijnhotel te Rotterdam. Een beschouwing over de politieke toestand in Rijnmond wordt gegeven door de geëmitteerde drs. L. van Leeuwen. Aanvang 20.00 uur.

UITHOORN — „Een dak boven je hoofd” is de titel van de spreekbeurt die het kamerlid L. M. de Beer op 17 december houdt voor de afdeling Uithoorn. Clubhuis Uithoorsne Tennisclub, Colijnlaan.

ZEVENAAR — In verband met een onjuiste weergave in het vorige nummer, hier nogmaals de samenstelling van het bestuur van deze afdeling: voorzitter F. B. Bartels, secretaris N. C. Cardinaal, penningmeester H. J. de Blécourt en leden mevrouw M. Ch. J. Bisselink en de heer A. Pijpstra.

ZWOLLE — Op 3 december spreekt mevrouw drs. N. Smit-Kroes op een informele bijeenkomst van de afdeling Zwolle. Suisse, ingang Blijmarkt, 17.45 uur.

Districtsdag JOVD-Noord

De JOVD district Noord organiseert 24 november haar jaarlijkse districtsdag. Bij die gelegenheid spreken de jonge kamerleden A. L. ter Beek (PvdA), drs. D. J. D. Dees (VVD) en drs. A. Schouten (ARP) over actuele politiek. De forumleider is Jan Lambers. De bijeenkomst begint om 20.00 uur in de Beurs, A kerkhof te Groningen. Na afloop is er bal.

JOVD-bijeenkomsten

- De JOVD afdeling 't Gool organiseert 16 november een debat-avond in Jan Tabak te Bussum. Sprekers zijn de kamerleden mevrouw Ginjaar-Maas (VVD), Kosto (PvdA) en Van Schaick (KVP), evenals de waarnemend JOVD-voorzitter Lantain. Aanvang 20.00 uur.

- De JOVD-afdeling Utrecht kondigt de volgende spreekbeurten aan: woensdag 28 november generaal dr. M. W. J. M. Broekmeijer over: „Het defensiebeleid in het kabinet Den Uyl” en woensdag 12 december mr. W. J. Geertsema over: „Wat is liberalisme?” Beide bijeenkomsten worden gehouden in hotel-restaurant Pays-Bas aan het Janskerkhof te Utrecht en beginnen om 20.00 uur.

De JOVD-Zuidlaren en omstreken organiseert vrijdagavond 23 november een onderwijsdebat. Inleiders zijn drs. Jacques Wallge (wethouder voor onderwijs van de gemeente Groningen) en mevrouw drs. N. Smit-Kroes (Tweede Kamerlid voor de VVD). Hun thema is: „Wat wil je met je onderwijs?” Beiden brengen hun visie over onderwijsvernieuwing naar voren. Het debat wordt geleid door mej. Dineke Uildriks, afdelingsvoorzitster JOVD. Er is gelegenheid tot discussie met de sprekers. Restaurant „Sprookjeshof”, Groningerstraat 10 te Zuidlaren. Aanvang 20.00 uur.

vrijheid en
democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnements-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon (070) - 604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Helpt Zuidvietnamese wezen aan een nieuw thuis

In geen land ter wereld zijn na een oorlog zo veel **onverzorgde** wezen achtergebleven als in Zuid-Vietnam. Meer dan 60.000 wezen wachten op een nieuw thuis. Zij konden niet meer door familie of kennissen aan een onderdak worden geholpen. Is er iets erger voor een kind dan het verliezen van zijn ouders en dan nog geheel onverzorgd achterblijven? Deze weesjes zijn de dupe van een verschrikkelijke oorlog. De regering kan niet meer doen dan hun onderdak in een barakke verlenen en dagelijks eten geven. Voor hen is er geen toekomstperspectief, maar ook geen „eigen thuis” meer!

Helpt mede om in Zuid-Vietnam een nieuw kinderdorp te vestigen en het enige bestaande verder uit te breiden! Er **moet** worden gebouwd om in zoveel mogelijk huizen in het kinderdorp de pleegmoeders met de wezen nieuwe gezinnen te doen vormen.

Stort uw bijdrage om dit intense leed van zo vele wezen te lenigen aan de **Stichting Nederlandse Kinderdorpen Zuid-Vietnam** te Amsterdam. Giro: 2914862 of Ned. Middenstandsbank Amsterdam, rekening nr. 69.59.11.546.

Helpt kinderen in hun hoogste nood!

Amersfoort kiest nieuwe raad

In Amersfoort staan tussen-tijdse gemeenteraadsverkiezingen voor de deur. De prognoses zijn gunstig voor de VVD. De partij staat — naar het zich laat aanzien — ook hier op winst. In dit artikel worden de kansen voor de VVD onder de loep genomen.

De bevolking van de uitgebreide gemeentes Amersfoort en Bunschoten trekken 21 november naar de stembus om een nieuwe gemeenteraad te kiezen. Die verkiezingen vinden hun oorzaak in de opheffing van de gemeente Hoogland, waaraan het parlement onlangs zijn goedkeuring heeft gegeven. Het deel van Hoogland benoorden de rijksweg 1 is bij Amersfoort gevoegd, het gedeelte ten zuiden daarvan is bij Bunschoten gekomen. Vanzelfsprekend richt alle aandacht zich op Amersfoort met zijn nu ruim 88.000 inwoners, dat na de Zaanstad als tweede testcase moet dienen wat betreft de politieke verhoudingen in Nederland. Uiteraard is vooral de VVD nieuwsgierig in hoeveel zetels de winst haar stijgende populariteit zal worden uitgedrukt. (In het overwegend christelijke Bunschoten komt de VVD niet uit met een eigen lijst. Samen met de andere niet-confessionelen is onze partij daar in de lijst Bu '80 opgenomen). Door de uitbreiding wordt het aantal raadszetels in Amersfoort met twee uitgebreid tot 37.

De samenwerkende christelijke partijen (SCVP) vormen nu nog de grootste fractie in de Amersfoortse raad met 14 zetels, gevolgd door de groepering NU die er tien heeft. De groepering NU werd 3½ jaar geleden opgericht als een soort progressief akkoord. Daarin is inmiddels een breuk ontstaan. PSP en PPR hebben de PvdA de rug toegekeerd en trekken gezamenlijk als Progressief Amersfoort de verkiezingen in. De PvdA komt met een aparte lijst uit. D'66 dat zich ter plaatse van een progressief akkoord afzijdig heeft gehouden, bezet nu nog twee zetels in de raad. De VVD heeft er nu nog zes, maar dat zouden er wel eens acht kunnen worden. „Bij de parlementsverkiezingen van vorig jaar november haalden we hier 18 procent. Dat zou uitwerken in acht raadszetels. Gezien de markt rekenen we ook op acht, omdat de samenvoeging van Hoogland mogelijk een wat nivellerend effect zal hebben op de winst die we sinds vorig jaar hebben geboekt.” Dat zegt drs. C. Kamerbeek jr., secretaris van de afdeling. „In Hoogland (overwegend katholiek) behaalden we vorig jaar 12 procent van de stemmen. Daar zouden we, als het gemeenteraadsverkiezingen waren geweest, voor het eerst een zetel hebben behaald. Het percentage voor de VVD ligt daar dus duidelijk lager dan in Amersfoort.” (Hoogland levert overigens bij de komende verkiezingen nog geen 10 procent van de stemmen van groot-Amersfoort.)

Een factor die toch van belang kan zijn, is de grote toevloed van nieuwe bewoners in het zich snel uitbreidende Hoogland aan de Amersfoortse zijde. „In een half jaar tijd zijn we daar van ongeveer tien op zestig leden gekomen. Inclusief Hoogland heeft de afdeling Amersfoort nu 650 leden. Vorig jaar waren dat er nog 240. Er is hier fanatiek aan ledenwerving gedaan. Mogelijk streven we De Bilt-Bilthoven nog als grootste afdeling van de provincie Utrecht voorbij,” aldus drs. Kamerbeek.

De afdeling heeft een vrij sterk verjongingsproces ondergaan. Met name in bestuur en fractie is dat merkbaar geweest. Nu komen er overwegend jongere mensen van onder de 45 bij. Als lijst-aanvoerder bij de komende verkiezingen treedt voor de VVD mevrouw drs. H. Keijser-Hardick op. Ze is oudvoorzitter van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen en wethouder voor onderwijs in Amersfoort. De volgende plaatsen worden ingenomen door M. de Bruijne, fractievoorzitter in de raad en tevens statenlid, mevrouw C. M. Oostenbrug-Hindriks, mr. H. J. Keetell, N. J. van Garderen, de Hooglandse kandidaat R. J. A. van Wijk (29) H. W. R. Bekking, oud-gemeenteraadslid van Nieuwveen en hoofd van de Amersfoortse propagandacommissie en jhr. ir. J. M. de Jonge (33).

In haar verkiezingsprogramma wijst de Amersfoortse VVD er op dat de nieuwe, uitgebreide gemeente een heel ander karakter zal krijgen dan de afzonderlijke gemeentes Amersfoort en Hoogland in het verleden hadden. Een gemeente met dorps kenmerken is bij een gemeente met overwegend stedelijk karakter gekomen en het doen samensmelten daarvan vereist zorgvuldigheid en wijsheid, waarbij gelegenheid moet worden geboden het eigen karakter binnen het grotere verband te bewaren. Het nieuwe gemeentebestuur zal daarom de komende periode als belangrijkste taak hebben uit de twee delen een gemeenschap te vormen, waarbinnen alle bevolkingsgroepen zichzelf kunnen blijven herkennen. Behoud van een agrarisch georiënteerd deel van de gemeente naast een stedelijk centrum, zal daarbij voor allen eerder een voordeel zijn dan een nadeel, aldus de VVD.

Afspiegeling

Vanzelfsprekend benadrukt zij in haar verkiezingsprogramma dat een harmonisch gemeentebestuur vereist dat het college van burgemeester en wethouders een afspiegeling vormt van de samenstelling van de gemeenteraad. De Amersfoortse VVD pleit een instelling van wijkraden op korte termijn en van een hulpsecretarie in Hoogland.

Andere punten uit het program zijn:

- Een drastische beperking van de hoogbouw. Alleen voor die bevolkingsgroepen die daar werkelijk behoefte aan hebben, zoals bijvoorbeeld ouderen en

alleenstaanden. In gebieden met een landelijk karakter voor zover mogelijk geen hoogbouw.

- Verruiming van de mogelijkheden tot verkoop van woningwetwoningen aan bewoners daarvan.
- Grote aandacht voor het woonklimaat, in het bijzonder in de binnenstad. Bij stedenbouwkundige planning meer rekening houden met het voorkomen van geluidshinder onder meer ten aanzien van woningen langs drukke snelwegen.
- Gerichte behartiging van de belangen van middenstand en marktwezen. Daarom instelling van een vaste raadscommissie economische aangelegenheden.
- Opstelling op korte termijn van een integraal verkeers- en vervoersplan voor de hele gemeente.
- Versterking van het politiekorps, uitgaand boven de landelijke norm. Reden hiervoor is de specifieke regiofunctie van Amersfoort, die een onevenredig beslag legt op het korps.
- Krachtige bestrijding van de criminaliteit en bescherming van de burger, zowel in het stadscentrum als in de wijken.

Wiegel

Een van de trekkers in de VVD-campagne moet natuurlijk Hans Wiegel worden die 19 november komt spreken in sporthal „De Koppel” („Daar kunnen 1250 mensen in en die moeten er ook komen,” zegt secretaris Kamerbeek jr. Het wordt wel een spectaculaire zaak”). Verder is er een optocht geprojecteerd met auto's en geluidswagens, die samenvalt met de intocht van Sinterklaas zaterdag voor de verkiezingen. Er worden huis-aan-huis verkiezingskranten verspreid en er komt een uitgebreide dagbladcampagne. Op de 20ste november is de VVD uiteraard van de partij op de politieke markt en er is een speciale Hoogland-folder in de maak. Op de dag dat u dit blad ontvangt, heeft de Amersfoortse VVD net een bijzondere plakactie voor de boeg. Vandaag — 9 november — worden pas de lijstnummers geloot. Die worden nog dezelfde dag op de affiches gedrukt en dank zij de massale medewerking van de leden zal heel Amersfoort nog dit weekeinde weten op welke lijst gestemd moet worden om de VVD aan een grotere invloed in de raad te helpen.

Wij helpen u gaarne met de oplossing van problemen bij de transfer van valuta naar beleggingsgebieden

Commercial and Management Services

Banking Department

P.O. Box 7035 - AMSTERDAM

Rumoer om benoeming burgemeester

In het parlement hebben de politieke partijen zich flink opgewonden over de benoeming van een socialistische burgemeester van Eindhoven. KVP-leider Andriessen noemde het kabinetsbesluit volstrekt onjuist. Men is geneigd hieruit te concluderen dat er in de binnenlandse politiek sinds 1956 niet veel is veranderd. Toen verwekte immers de benoeming van Kolfshoten als eerste katholieke burgemeester van Den Haag eveneens een storm van protest. Maar toen leefden we nog in de jaren van de doorbraak, de periode waarin de PvdA verwachtte een bres te kunnen slaan in de katholieke geleerden om daaruit haar stemmenwinst te putten. Die doorbraak naar links is er gekomen, zij het langs heel andere wegen dan de PvdA toen kon vermoeden. De vetes van weleer mogen zijn verdwenen, op een punt als burgemeestersbenoemingen zijn de partijen blijkbaar niet soepeler geworden.

Het PvdA-Kamerlid Stoffelen hield de KVP voor dat deze partij zich ook niet had laten horen toen Den Haag en Haarlem onverwachts katholieke burgemeesters kregen. Waarom dan wel bezwaar gemaakt tegen een niet-katholieke burgemeester in het zuiden. In de Kamer legde Andriessen de nadruk op

de procedure die bij de benoeming van mr. Van der Lee in Eindhoven was gevolgd en niet op het feit dat een socialist was benoemd in het katholieke zuiden. De wijze waarop de gemeenteraad was ingeschakeld bij de benoeming zou onbevredigend zijn geweest. De gewoonte wil immers tegenwoordig dat de raad wordt gehoord over het type burgemeester dat men voor zijn gemeente gewent acht, niet over de persoon. Over de persoon beslist de minister van Binnenlandse Zaken. Hij kan daarbij de wensen van de raad in aanmerking nemen. De poging om deze gang van zaken wettelijk vast te leggen is mede op verzet van de KVP gestrand.

Over deze procedure sprak ook het Kamerlid voor de VVD, de heer Van Aardenne. Hij zei te vinden dat een teveel aan inspraak kan leiden tot frustraties van de geënen, die de inspraak krijgen. Het zou daarom goed zijn als er zeer nauwe regels voor die inspraak worden opgesteld. Tot zover de heer Van Aardenne.

Bij de VVD leeft de gedachte dat in dit geval van de Eindhovense burgemeestersbenoeming minister De Gaay Fortman van Binnenlandse Zaken zich in de gesprekken te veel heeft laten verleiden tot het noemen van namen in

plaats van zich te houden aan het bespreken van het profiel van een burgemeester. Daarmee zou hij de raad tegen de haren hebben ingestreken. De inspraak werd erdoor gefrustreerd. De kritiek, die op de benoeming is gekomen is eigenlijk te wijten aan de minister. Vandaar de opmerking van de heer Van Aardenne dat de inspraak aan goede regels moet worden gebonden.

De argumenten, die tegen deze burgemeestersbenoeming zijn aangevoerd, zijn dus niet dezelfde als die destijds tegen de benoeming van Kolfshoten in Den Haag. Toen gold gewoon het motief van de levensbeschouwing van de persoon in kwestie. Nu kon men wijzen op 't niet juist toepassen van de procedure. „De vergaande democratisering, die het kabinet zegt voor te staan, heeft in deze kwestie niet tot resultaten geleid,” wilde Andriessen in de Kamer nog wel kwijt. Heeft de procedurekwestie de KVP inderdaad hoger gezeten dan het feit dat er voor het eerst een socialistische burgemeester in Eindhoven komt? Men mag het antwoord op die vraag zelf bedenken. Per slot van rekening kan zo'n benoeming een precedent zijn; in de Haagse burgemeesterszetel is na Kolfshoten de katholieke Marijnen terecht gekomen.

Olieboycot in de pers

Uiteraard vormden de boycot van de olieleveranties door de Arabische landen aan Nederland en de daaruit voortvloeiende maatregelen van de regering onderwerpen voor uitgebreide commentaren in de Nederlandse dagbladen. Was men aanvankelijk niet pessimistisch gestemd, met name de regering, al spoedig bleek dat beperkende maatregelen nodig zouden zijn. De *Telegraaf* voorspelde op maandag 29 oktober een koude winter „met tal van nadelige gevolgen voor onze economie”. De volgende dag bleken ook de autoriteiten terug te komen op hun optimisme. De *Telegraaf* schreef dat Rotterdam zeker „ernstige nadelen zal kunnen ondervinden, zelfs van blijvende aard, omdat andere landen, zoals Frankrijk met zijn havens Le Havre en Duinkerken, zonder enige twijfel zullen trachten hun positie ten opzichte van Rotterdam te verstevigen”. Het blad noemde de missie van ambassadeur Renardel de Lavalette een halve maatregel. „De gevoeligheden van de Arabische wereld kennende, had de ambassadeur op zijn minst vergezeld moeten zijn van de minister van buitenlandse zaken, mr. M. van der Stoel, of een van de twee staatssecretarissen... Het valt te vrezen dat het dilettantisme dat zijn intrede in de Nederlandse buitenlandse politiek heeft gedaan zich begint te wreken.”

De NRC constateerde dezelfde dag dat zich, nu de westerse wereld bedreigd wordt door een energiecrisis, wrekt dat er van een gezamenlijke energiepolitiek nauwelijks sprake is... „Nederland heeft binnenslands een energiebeleid gevoerd dat uitging van een aardgasovervloed die zo nodig aan het buitenland moest worden verkocht. Tegelijkertijd hebben wij onze afhankelijkheid van de invoer

nog vergroot door onze kolenmijnen te sluiten. Op langere termijn vormen de geweldige prijsverhogingen die de olieproducerende landen willen toepassen een ernstige bedreiging van onze betalingsbalans. De prijsstijgingen die daarvan het gevolg zijn betekenen een aantasting van een anti-inflatiebeleid.”

Rijverbod

De afkondiging van het rijverbod op zondag was voor de *Volkskrant* aanleiding in te gaan op de vele nadelen die deze maatregel met zich brengt voor de recreatiecentra e.d. en het gevaar van een verkeerscongestie op de zaterdagen. „Niet onmogelijk is — daar zal zelfs deze regering wel rekening mee houden — dat de situatie nog erger wordt... Natuurlijk kan dan alleen distributie van autobrandstof nog uitkomst brengen. Daar valt veel voor te zeggen. Ook nu trouwens al. De administratieve rompslomp in beide systemen zal elkaar niet zoveel ontlopen, maar de volslagen willekeur die aan een rijverbod is verbonden ontbreekt. De gevaarlijke piekuren vervallen... en de financiële schade is geringer,” aldus het blad.

De *Telegraaf* noemde de maatregel kennelijk onvoorbereid en onzorgvuldig.

Oliedebat

Het oliedebat in de Tweede Kamer maakte opnieuw de pennen los. De *Tijd* meende zelfs te kunnen constateren dat „bepaalde persorganen en commentatoren onder invloed van de Arabische olieboycot bezig zijn met het opbouwen van een grote zaak tegen minister Van der Stoel.” Het blad neemt Van der Stoels stelling over dat de Arabi-

sche landen in Nederland een goed stok hebben gezien om de hele West Europese hond te slaan. Dat zijn „onhandige politiek” debet zou zijn aan de situatie verwerpt het blad. De NRC noemt Van der Stoel formeel verantwoordelijk. „Materieel kan hij zich op een gedeelde verantwoordelijkheid beroepen,” omdat de andere partijen zich evenmin hebben onthouden van sympathiebetuigingen jegens Israël.

De *Telegraaf* verwerpt de verdediging van PvdA-woordvoerder Van der Hek van Van der Stoels beleid als deze slechts de standpunten van de Kamer aan de Arabische ambassadeur hebben overgebracht... „Nergens staat in de Grondwet geschreven, dat een Nederlandse minister als loopjongen van de Tweede Kamer behoort te fungeren. De uitvoerende macht heeft haar eigen rechten en verplichtingen. Minister mr. J. M. A. H. Luns heeft zich nooit zo veel aan de Tweede Kamer gelegen laten liggen en is desondanks zeventien jaar aan het bewind geweest...”

Het *Algemeen Dagblad* meent dat we van het debat in de Kamer niets wijzer zijn geworden en voorziet een nogal duistere toekomst. „Hoe beperkt onze internationale politieke betekenis en invloed zijn en ook hoe kwetsbaar onze economische positie is, heeft dit debat wel duidelijk gemaakt.”

Het *Parool* wijst op de invloed van de olieboycot op de mogelijkheden een centraal akkoord tot stand te brengen. De *Telegraaf* meent in dit verband dat de regering blijkbaar de ernst van de situatie nog steeds niet inziet. Het blad voorziet dat de productie zal dalen, de winsten omlaag zullen gaan of zelfs in verliezen zullen verkeren en dat de fiscus honderden miljoenen aan belastinginkomsten zal derven.

Nederland zonder olie

VERVOLG VAN PAGINA 1

lossingen terzake met andere landen te zoeken. De boycot-actie t.o.v. Nederland is nu duidelijk ook tegen West-Europa gericht, opdat zijn energievoorziening in moeilijkheden komt. Juist omdat dit vroeg of laat ook de andere landen aan gaat is het absoluut gewenst dat in EEG-verband solidariteit wordt betracht. Bepiekingen daar — en in OESO-verband met Amerika en Japan — zijn van zeer grote betekenis op diverse fronten.

Energiebeleid

Hoe wrekt zich in de EEG het niet bestaan van een gemeenschappelijk energiebeleid! In ieder geval is duidelijk dat een energiecrisis — want olie maakt van die energie een belangrijk deel uit — aanwezig is. Niet alleen voor ons land, maar voor ons land in het bijzonder gezien de boycotsituatie, is de aanboring van andere energiebronnen meer dan ooit acuut.

Bij het debat over het kernenergie-experiment in Kalkar heb ik begin van dit jaar al gewezen op de noodzaak niet alleen te studeren op alternatieve energiebronnen, maar ook te handelen, zoals bij Kalkar. De voorspelling is wel uitgekomen, alleen ben ik soms verbijsterd over het geringe doorzicht voor de draagwijdte van dit probleem bij velen, vaak niet-betrokkenen, hoewel wij er eigenlijk allemaal als burgers van dit land bij betrokken zijn. Onze economische positie is maar al te zeer verweven met het energievraagstuk en ook met het olie daarin. Ik wijs slechts op de positie van Rotterdam als wereldoliehaven en centrum van raffinage.

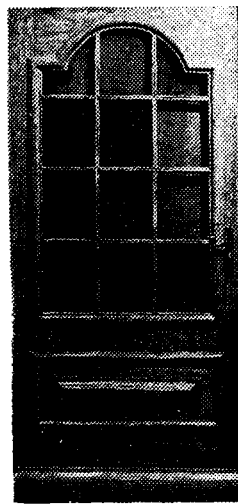
Ik heb daarom aan de regering ge-

vraagd een nieuw modelplan voor de energiepolitiek tot stand te brengen, waarbij allerlei zaken zoals prijsvorming van aardolieproducten, aardgaspositie en -export, kernenergie, energieproducten van eigen bodem, in het licht van de recente ontwikkelingen aan de orde komen. Regeren is vooruitzien, juist ook in deze klemmende zaak, zo heb ik het kabinet toegevoegd. De boycot-actie, die een groot gedeelte van onze invoer treft, heeft zodanige gevolgen dat aan maatregelen m.i. niet te ontkomen is. Ik heb gezegd als liberaal verheugd te zijn dat die voor een belangrijk gedeelte in vrijwilligheid worden gezocht. Vrijwillige afleveringsbeperking van het bedrijfsleven hebben overigens ernstige gevolgen voor afnemers en productie in ruime zin.

Regering en bedrijfsleven hebben aangedrongen op zelfbeperking t.a.v. auto-gebruik verwarming en elektriciteitsgebruik. Ik heb, zo zei ik, vertrouwen dat het Nederlandse volk, de ernst van de toestand inziende, solidariteit zal betrachten, zelfbeperking zal tonen. Ik zei daarom wat aan te kijken tegen het stringente rijverbod op zondag, zoals aanvankelijk voorgesteld van 0—24 uur. Omdat het ontheffingssysteem nauwelijks al gereed kan zijn, heb ik in ieder geval soepele controle en vervolging bepleit. Ik heb erop gewezen dat, hoewel ik gezien de ernst van de toestand een verbod onontkoombaar achtte, toch duidelijk de zeer gevoelige, ongunstige repercussies onderkende die dit verbod zal hebben voor talloze bedrijfstakken zoals het recreatiebedrijf, de pomphouders, de culturele- en amusementssector, de land- en tuinbouw etc.

MR. F. PORTHEINE

Een exclusieve
VOORDEUR
van EDELHOUT?

H. v. DRIEL
Wissersweg 20 - ELST (U)
Telefoon 497

voor exclusief
timmerwerk

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

JOVD-congres in Oisterwijk

Vrijdagavond 2 en zaterdag 3 november werd in „De Waterput” in Oisterwijk (N.B.) het jaarcongres van de JOVD gehouden. Het congres zou oorspronkelijk op 3 en 4 november gehouden worden maar moest door de „auto-loze” zondag een dag naar voren worden verschoven. Een belangrijk moment in het congres was zoals steeds de rede van waarnemend voorzitter, de heer R. W. N. Lantain.

Deze bracht onder andere het punt van de inkomensverdeling ter sprake: Een liberale visie op het inkomensbeleid zal er volgens de heer Lantain, vanuit moeten gaan dat inkomensverdeling nog door iets anders bepaald dient te worden dan door toevallige marktfactoren en immer ongelijke maatschappelijke uitgangspunten. Men kan er naar streven de ongelijkheid in die uitgangspunten te verkleinen en men kan er naar streven onzuivere marktfactoren als monopolies tegen te gaan, maar daarnaast mag een verdergaand ingrijpen van de overheid in het proces van de inkomensverdeling niet bij voorbaat uitgesloten worden. De heer Lantain kwam tot de slotsom dat, gezien de vele facetten van dit vraagstuk, een consistent en in al zijn consequenties doordacht inkomensbeleid vereist is. Zo'n inkomensbeleid hoefde niet per definitie die inhoud te hebben als voorgesteld door het kabinet-Den Uyl, dat vooral de middengroepen laat opdraaien voor de effecten van dat beleid. De heer Lantain vroeg zich dan ook af of de regering bij de poging de vakbeweging in het kader van de inflatiebestrijding koste wat het kost te vriend te houden, deze gevaren niet onderschat.

Onderwijs

De waarnemend-voorzitter besteedde ook aandacht aan de gewraakte passage in de Memorie van Toelichting op de begroting van Onderwijs en Wetenschappen. De heer Lantain stelde dat de reacties uit liberale kring niet overtrokken moeten worden, nadat minister Van Kemenade zijn bedoelingen in een interview met Elseviers Magazine had verduidelijkt. Maar wel meende de heer Lantain dat met alle welwillendheid niet

valt weg te cijferen dat in de formulering van de minister een subjectieve factor is geslopen, die het mogelijk maakt aan de doelstellingen van het onderwijs een van bovenaf te bepalen politieke interpretatie te geven. Daarmee is nog geen staatsonderwijs tot stand gekomen, maar wel de mogelijkheid daartoe.

Ten aanzien van de 1000-gulden-collegedwet stelde de heer Lantain dat deze voor het afgelopen jaar met terugwerkende kracht moet worden ingetrokken, wanneer alsnog blijkt dat de wet niet naar behoren uitgevoerd kan worden.

De heer Lantain zag overigens voldoende redenen voor een krachtige oppositie tegen het kabinet-Den Uyl, al stelde hij daarbij wel dat het rampzalig zou zijn als dit kabinet vandaag naar huis gestuurd zou worden. De PvdA zou dan verder radicaliseren en de vakbonden zouden zich wellicht, tegen de financiële realiteiten in, op grond van hun politieke stellingname geforceerd zien tot actie. Bovendien meende hij dat de VVD op dit moment nog geen alternatief kan bieden omdat een nieuwe coalitie met de confessionelen op korte termijn niet is te verwachten.

„Waar de oppositie belang bij heeft, is een voldoende lange regeringsperiode van dit kabinet om de PvdA en de vakbeweging gematigder te doen worden en in die tussentijd het eigen alternatief zodanig te kunnen profileren, dat wederom, op welke manier ook, perspectieven geopend worden op een werkbare meerderheid,” aldus de heer Lantain.

Van Riel

De waarnemend-voorzitter pleitte voor een wezenlijke discussie over de toekomst van een grote gematigde liberale partij. In dat verband haalde hij een uitspraak van wijlen John F. Kennedy aan, die eens gezegd heeft: „De partij, die terwille van eenheid, tucht en succes ooit zou besluiten nieuwe denkbeelden, onafhankelijk optreden of opstandige leden te weren, verkeert in gevaar.” Daarom betreurde de heer Lantain de opmerkingen van de heer Van Riel (zie elders op deze pagina), die gezegd heeft dat hij mensen die over de

toekomst van de partij willen discussiëren ziet als negativisten, gevangen in dogmatiek, gebonden aan jeugdwaan, soms eigenwijsheid, zelfoverschatting en frustratiegevoelens. In dit verband haalde de heer Lantain een opmerking van de mr. Geertsema aan die enige maanden geleden in het NRC-Handelsblad schreef: „Een van de wezenskenmerken van het liberalisme is de verdraagzaamheid, maar het wonderlijke is, dat liberalen die verdraagzaamheid in eigen kring dikwijls vergeten en snel geneigd zijn om elkaar te verketteren.”

De heer Van Riel heeft met zijn woorden de twijfelachtige reputatie gevestigd de verdraagzaamheid het meest te vergeten en anderen het grofst te verketteren, aldus de waarnemend voorzitter. In een verklaring van het hoofdbestuur bracht de JOVD reeds naar voren, dat de heer Van Riel met deze woorden de indruk wekte van „steriele onverdraagzaamheid en snorkende zelfingenomenheid”. De heer Lantain zette dit voor de JOVD een zeer principiële zaak en stelde dat de VVD zich eens zou moeten afvragen of zij uiteindelijk wel zo gebaat is bij het optreden van de heer Van Riel en of de partij behoefte heeft aan een solo-politiek van dit niveau.

De VVD zou zich eens moeten afvragen of intolerantie binnen de partij, bedreven door één van haar prominenten, te verenigen is met de doelstellingen van een liberale partij.

De VVD zou zich eens moeten afvragen of het aanvaardbaar is, dat een liberale partij de intolerante uitspraken van de heer Van Riel zonder officiële tegenspraak laat passeren.

De VVD zou zich misschien ook eens moeten afvragen of de heer Van Riel wel de prominente plaats binnen de partij moet innemen die hij nu inneemt. Aldus de waarnemend algemeen voorzitter van de JOVD, de heer R. W. N. Lantain.

Het congres heeft met 24 tegen 3 bij 4 onthoudingen een motie aangenomen waarin het zijn afkeuring uitspreekt over het benoemingsbeleid van de regering in Noord-Brabant. De onlangs opgerichte Stichting Nederland-Verenigde Staten kreeg in een motie (20-16-10) de steun van het congres.

Mr. H. van Riel bekritiseert dissidenten

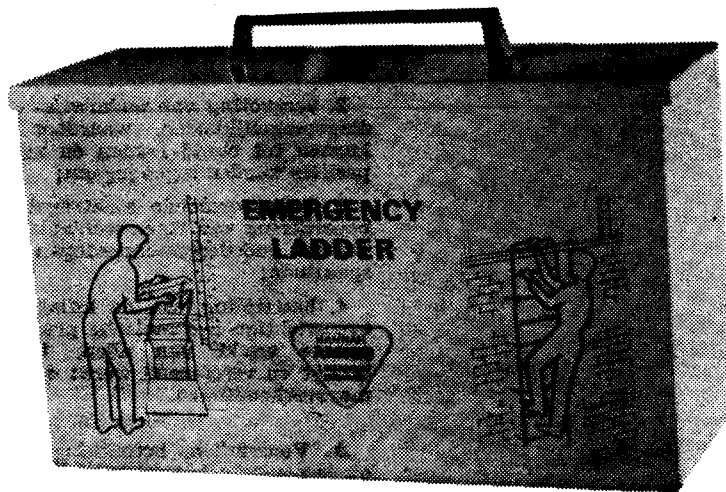

De fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer, mr. H. van Riel, heeft zich op de partijbijeenkomst te Nederhorst Den Berg kritisch uitgelaten over degenen binnen de partij die zeggen zich niet te kunnen verenigen met sommige aspecten van het gevoerde beleid. De heer Van Riel stelde in het groeiend ledental tegenover een gering aantal bedankjes het bewijs te kunnen zien voor de verhouding tevreden/ontevreden ten aanzien van de VVD. De frequentie van anti-VVD-stukken in de NRC zou anders doen vermoeden maar blijkbaar gaat het slechts om een klein groepje „negativisten”, zo merkte de heer Van Riel op.

Dezen brengen de elasticiteit niet op die nodig is ten gevolge van de sterke verbreding van de religieuze en sociale basis van de partij. De partij moet in zijn oppositie tegenover het kabinet-Den Uyl als een gesloten phalanx kunnen optreden, reden waarom de heer Van Riel de dissidenten de raad gaf de partij te verlaten.

„Zijt gij in wezen rood in het gebeente, niet zonder meer voorstander van de prestatie-maatschappij en van de ondernemingswijze produktie, voelt gij voor het sterk inperken van de vrijheid van het bedrijfsleven en sympathiseert gij met bewuste inkomensnivellering: uw plaats is bij de PvdA. Moelijk meer in de VVD in haar tegenwoordige vorm en met haar huidige grote aanhang... Overwegen bij u navoelbare emotionele bezwaren, boven verstandelijk liberaal overleg, inzake Portugal, Zuid-Afrika, de Amerikaanse wereldpolitiek, met haar dikwijls harde hand, gaat naar de PPR en wordt zalig. Hindert ons in ieder geval niet op onze weg naar de 51 procent. Wij kennen die en begrijpen die, gij niet. 51 Procent — ons geloof kan bergen verzetten,” aldus spreker die zei geen bezwaar te hebben tegen degenen die een eigen weg zoeken. Wel bezwaar tegen de mol die binnen de VVD blijft wroeten.

Dit metalen kastje bevat een AMIGO uitwerpbare brandladder

- EFFICIËNTE BEVEILIGING VAN IEDERE WOON- OF WERKSITUATIE TEGEN MINIMALE KOSTEN
- GEEN HAK-, BREEK- EN METSELWERK AAN UW GEVEL
- ONBRUIKBAAR VOOR INBREKERS
- GEEN ONDERHOUD
- LEVERBAAR IN LENGTEN VAN 3.70 t/m 15 mtr.
- ZEER EENVOUDIGE MONTAGE
- HET METALEN KASTJE IS GERING VAN AFMETINGEN EN HARMONIEERT MET IEDER DECOR.

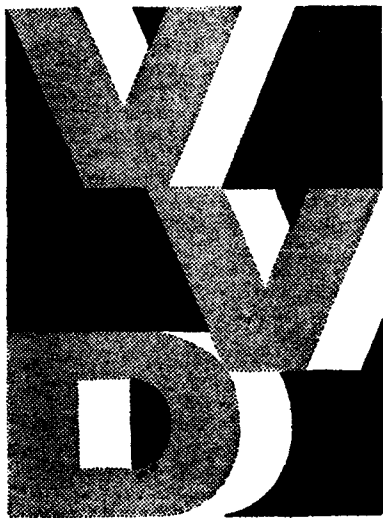
Gemonteerd onder uw raamkozijn verschaft hij u in geval van brand een veilige en doeltreffende vluchtweg naar de begane grond. Een AMIGO vluchtladder, door de pers het Ei van Columbus genoemd, biedt enorme voordelen ten opzichte van een conventionele brandladder. In gebruik bij vele Rijks- en Gemeentendiensten, bedrijven, instellingen, particuliere huizen etc.

Voor nadere documentatie of inlichtingen:

HANNAH AMIGO NEDERLAND

JAVASTRAAT 47A — TEL. (070) 65 65 97 — 's-GRAVENHAGE

Ontwerpresolutie inkomenspolitiek

AMENDEMENTEN, ingediend op de door het hoofdbestuur aan de op zaterdag 24 november a.s. te houden buitengewone algemene vergadering in het Turfschip te Breda (aanvang 10.30 uur) voor te leggen ontwerp-resolutie inkomenspolitiek.

Voor de goede orde drukken wij de integrale tekst van deze ontwerp-resolutie hierbij nogmaals af.

Ontwerp-resolutie hoofdbestuur: De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, gezien de „Nota betreffende de inkomenspolitiek” opgesteld door een commissie uit de Tweede Kamerfractie,

a. van oordeel dat een in beginsel vrije maatschappij, waarin ook op economisch gebied vrije ontplooiing mogelijk is — voor zover daardoor vrijheden van anderen niet in het gedrang komen — het beste sociaal-economisch stelsel vormt;

b. voorts van oordeel dat de gelijkwaardigheid van de mens meebrengt dat alle functies in de samenleving voor ieder vrij toegankelijk moeten zijn en de individuele prestaties daarbij erkenning en beloning moeten vinden;

c. voorts van oordeel dat de sociale rechtvaardigheid vereist dat inkomensgaranties worden geboden in omstandigheden waarin men zelf niet of onvoldoende in staat is zich een inkomen te verschaffen;

d. voorts van oordeel dat persoonlijke bezitsvorming positief moet worden gewaardeerd;

e. constaterende dat de ontwikkeling van inkomens- en vermogensverhoudingen in ons maatschappelijk bestel een gedurige vermindering van verschillen te zien geeft;

f. overwegende dat met een beleid, gericht op vooruitgang in welvaart en welzijn voor de gehele bevolking, waarbij aan de zwakste groepen extra aandacht moet worden besteed, voor de samenleving het beste resultaat wordt bereikt;

g. voorts overwegende dat het niet verantwoord is verdere nivellerende maatregelen te treffen zonder dat een voorafgaande grondige studie van de feitelijke verhoudingen terzake van besteedbaar inkomen en van de gevolgen van dergelijke maatregelen nationaal zowel als internationaal de noodzaak daartoe aantoon;

h. overwegende ten slotte dat er voor de overheid geen rechtsgrond is om normen vast te stellen voor particuliere inkomens;

sprekt zich uit voor:

1. een actief werkgelegenheidsbeleid;

2. vergroting van onderwijs- en opleidingsmogelijkheden, waardoor gelijke kansen tot stand komen en monopolieposities worden tegengegaan;

3. bezitsvormende maatregelen, zoals bevordering van eigen woningbezit, individuele oudedagsvoorzieningen en het spaarloon;

4. bestrijding van de inflatie, die de evenwichtige economische groei, die ten gunste werkt van allen, in gevaar brengt en verstoring werkt op de inkomensverhoudingen.

A. Voorstellen, betrekking hebbende op de resolutie in haar geheel.

1. **afdeling Voorburg.** De resolutie heeft op een aantal punten concretisering, en dient teruggenomen te worden ter nadere bestudering.

2. **afdeling Amsterdam.** De resolutie vervangen door de volgende:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, gezien de „Nota betreffende de inkomenspolitiek” opgesteld door een commissie uit de Tweede Kamerfractie,

sprekt uit:

dat die Nota een belangrijke stap is op de weg naar een formulering van de liberale opvatting omtrent een rechtvaardige verdeling van inkomens en vermogens en omtrent de vraag welke maatregelen ter realisering van die verdeling gewenst en aanvaardbaar zijn;

sprekt uit:

dat deze vraagstukken verder moeten worden bestudeerd en dat de meningsvorming daarover doorgang moet vinden, omdat een aantal belangrijke vra-

gen nog geen antwoord hebben kunnen krijgen;

sprekt uit:

dat intussen de in de Nota gedane beleidsaanbevelingen, in de volgende bewoordingen geconcretiseerd en uitgewerkt, worden onderschreven:

1. Eenzijdige machtsvorming leidende tot monopolieposities dient te worden geslecht, op welk gebied die zich ook voordoet;

2. Door het verbeteren van onderwijs- en opleidingsmogelijkheden dienen voor een ieder de kansen vergroot te worden om zich te bekwalen voor een taak in het economisch leven waartoe hij in beginsel geschikt is;

3. De inflatie dient krachtig bestreden te worden, zowel om te voorkomen dat onze algemene welvaartsontwikkeling in gevaar wordt gebracht als teneinde diegenen te beschermen wier inkomenspositie door inflatie wordt ondermijnd, zoals trekkers van vaste inkomens en bepaalde groepen zelfstandigen;

4. De mogelijkheden tot verandering van arbeidsplaats, zowel geografisch als naar de aard van de arbeidsplaats, moeten worden vergroot. Regelingen die de verandering van positie in het economisch leven bemoeilijken worden tegengegaan;

5. Een gedurige versterking van de inkomenspositie van de ontvangers van de laagste inkomens moet bevorderd worden;

6. Er dient een actief beleid gevoerd te worden inzake de werkgelegenheid voor bepaalde beroepsgroepen en voor bepaalde regio's, voor wie of waar de werkgelegenheid onvoldoende is om met arbeid een redelijk inkomen te verwerven;

7. Een brede spreiding van bezit en vermogen dient bevorderd te worden. Daartoe dienen winstdelingen, spaarloon, eigen woningbezit en pensioenaanspraken gestimuleerd te worden;

8. Een zo groot mogelijke openheid met betrekking tot inkomens en inkomensverhoudingen moet worden nagestreefd.

3. afdeling Naarden. — Drastische beperking van het grote aantal oordelen, constatering en overwegingen, dat aan de eigenlijke uitspraken voorafgaat. Aldus een zekere bekorting, mede de duidelijkheid bevorderend. In de hierna volgende uitwerking zijn de oordelen b. en d. verwerkt in de uitspraken nrs. 2 en 3;

e. f. en g. geschrapt;

a. c. en h. (als maximaal aantal) gehandhaafd,

waarbij de redactie van a. meer is geënt op het beginselprogramma;

—De „uitspraken” qua redactie c.q. betekenis meer doen aansluiten op de tekst van de „nota betreffende de inkomenspolitiek”.

Gewijzigde ontwerp-resolutie:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, 24 november 1973 te Breda in vergadering bijeen, van oordeel:

a. dat sociaal gerechtvaardigde en economisch verantwoorde verhoudingen het best zijn te verwezenlijken in een maatschappij, die het private bezit van de produktiemiddelen alsmede de ondernemingswijze produktie met vrije loon- en prijsvorming als beginsel stelt;

b. dat de sociale rechtvaardigheid inkomensgaranties vereist voor omstandigheden, waarin iemand niet in staat is zich een redelijk inkomen te verschaffen;

c. dat er voor de overheid geen rechtsgrond is om normen vast te stellen voor particuliere inkomens;

sprekt zich, mede gezien de „Nota betreffende de inkomenspolitiek”, opgesteld door een commissie uit de Tweede Kamerfractie, uit voor:

1. een actief werkgelegenheidsbeleid ten aanzien van beroepsgroepen en regio's, voor wie of waar de werkgelegenheid onvoldoende is om een redelijk inkomen te verwerven, met ontwikkeling van meer preventieve activiteiten, waarbij van betrokkenen ook eigen initiatief wordt gevraagd;

2. verbetering van onderwijs- en opleidingsmogelijkheden en bestrijding van monopolieposities, opdat een ieder zoveel mogelijk gelijke startkansen krijgt

en alle functies in de samenleving in beginsel voor allen toegankelijk zijn;

3. een beleid, dat gunstige voorwaarden schept voor bezits- en vermogensvorming (zoals eigen woningbezit, individuele oudedagsvoorzieningen, spaarloon) in zo breed mogelijke kring, en dat met name de opbouw van vermogen uit eigen besparingen positief waardeert;

4. krachtige bestrijding van de inflatie, welke de — ten gunste van allen werkende — evenwichtige economische groei in gevaar brengt en de inkomensverhoudingen verstoort.

Algemeen voorstel tot verlening van machtiging aan het hoofdbestuur tot het aanbrengen van redactionele verbeteringen in de resolutie en de stellingen, welke — eventueel na amendering — worden aangenomen, onder welke machtiging mede te begrijpen: mogelijke combinatie van daarvoor in aanmerking komende (deel)teksten.

(Overeenkomstig een bij eerdere gelegenheid — voor de op 27 febr. 1970 in Breda gehouden vergadering — ingediend en toen door het bestuur overgenomen amendement. Desbetr. procedure zou o.i. „standaard” dienen te zijn.)

4. afdeling Wassenaar. Op de preambule enkele amendementen (zie onder B); t.a.v. de stellingen nieuw voorstel:

... spreekt zich uit voor:

1. een doeltreffende bestrijding van de inflatie;

2. stimulering van de werkgelegenheid;

3. een inkomenspolitiek, die uitgaat van een gegarandeerd minimum-inkomen en van beloning naar prestatie;

4. verbetering van onderwijs en opleiding met voor iedereen gelijke kansen en mogelijkheden;

5. het tegengaan van monopolieposities;

6. bezitsvormende maatregelen, zoals de bevorderingen van eigen woningbezit, van individuele oudedagsvoorzieningen, van individuele besparingen;

en verzoekt het hoofdbestuur onderzoek en studie te bevorderen van de feitelijke inkomensverhoudingen en van de oorzaken van deze verhoudingen, opdat noodzaak tot, en gevogen van bepaalde maatregelen kunnen worden vastgesteld.”

5. regio Leiden (de afdelingen Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Warmond en Voorschoten).

1. Een krachtig werkgelegenheidsbeleid in nauwe samenhang met een krachtig sociaal beleid waarin inkomensgaranties worden geboden aan hen die niet in staat zijn zich in voldoende mate een inkomen te verschaffen.

2. Een krachtig onderwijsbeleid, waarin de onderwijs- en opleidingsmogelijkheden worden verruimd, waardoor gelijke kansen voor iedereen tot stand komen.

3. (nieuw). Een zo groot mogelijke vrijheid van inkomensbesteding.

4. (oud 3). Een financieel economisch beleid waarmede in samenhang met een welzijnsbeleid een evenwichtige economische ontwikkeling — welke ten gunste werkt van allen — wordt nagestreefd en waarmede de voortschrijdende inflatie wordt tegengegaan.

5. (oud 4). Bevordering van bezitsvormende maatregelen zoals het woningbezit, oudedagsvoorzieningen, enz.

B. Voorstellen, betrekking hebbende op de preambule.

a. **1. afdeling Lisse.** Van oordeel dat een democratische maatschappij, waarin ook op economisch gebied vrije ontplooiing... enz.

b. **1. afdeling Lisse.** ...meebrengt dat alle posities in de samenleving... enz.

b. **2. afdeling Eindhoven.** b. voorts van oordeel dat de gelijkwaardigheid van de mens meebrengt dat alle functies in de samenleving voor ieder vrij toegankelijk moeten zijn en de individuele prestaties, gemeten naar hun maatschappelijke betekenis, daarbij erkenning en beloning moeten vinden.

De afdeling Eindhoven is van mening dat de term prestaties te algemeen gesteld is. In de amateur-sport bijvoorbeeld worden ook zeer hoge prestaties

geleverd, die echter niet voor een evenredige beloning in aanmerking komen. Wij lopen met het ontwerp het gevaar dat prestatie verwisseld gaat worden voor inzet.

De afdeling Eindhoven heeft overwogen ook een amendement in te dienen op punt g. en h., daar zij van mening was dat deze tegenstrijdig waren. Er van uit gaande dat punt g. de inkomensoverdrachten betreft en punt h. de primaire inkomens, is dit niet gebeurd.

c. 1. afdeling Lisse. ... dat inkomensgaranties kunnen worden geboden... enz.

d. 1. afdeling Hilversum. d. voorts van oordeel dat persoonlijke bezitsvorming in positieve zin bijdraagt tot de vrije ontplooiing en daarmee tot de onafhankelijkheid van de individuele mens;

f. 1. afdeling Lisse. ... een beleid gericht op welvaart en welzijn... enz.

f. 2. afdeling Rotterdam. de woorden „gehele bevolking” vervangen door „bevolking als geheel”.

Toelichting:
De voorgestelde formulering lijkt uit tactisch oogpunt beter. Men kan ons nu niet verwijten dat wij vinden dat „de rijkten nog rijker moeten worden”.

f. 3. afdeling Uithoorn. ... voor de samenleving als geheel het beste resultaat wordt bereikt.

f. 4. afdeling Hilversum. overwegende, dat met een beleid, gericht op vooruitgang van de gehele bevolking in welzijn en welvaart, in een evenwichtige en harmonieuze opgebouwde samenleving, het vanzelf spreekt dat de minder bevoorrechten in die vooruitgang delen.

f. 5. afdeling Wassenaar. overwegende dat een beleid, gericht op vooruitgang in welvaart en welzijn voor de gehele bevolking wordt voorgestaan, waarbij aan de zwakste groepen extra aandacht moet worden besteed.

g. 1. afdeling Rotterdam. in punt g. wordt gesproken over een „studie van de feitelijke verhoudingen te zake van besteedbaar inkomen...” Hieraan dient te worden toegevoegd „pensioenaanspraken en andere relevante factoren, alsmede van het effect van de overheidsuitgaven voor de verschillende inkomensgroepen.”

Toelichting: Bij een studie over de feitelijke inkomensverhoudingen dient men uit te gaan van het „life-time”-inkomen in plaats van het inkomen in een bepaald jaar. Verder hebben de overheidsuitgaven invloed op de inkomensverhoudingen.

g. 2. afdeling Lisse. Nieuwe redactie en aanvulling. Overwegende dat de feitelijke verhoudingen terzake van besteedbaar inkomen, de economische en politieke machtsstructuur die ten grondslag ligt aan het spreidingsbeeld en de gevolgen van verdere nivellerende maatregelen in de inkomenssfeer nationaal zowel als internationaal onvoldoende bekend zijn.

g. 3. afdeling Norg. a. het in de motivering onder h. gestelde niet alleen overbodig doch ook feitelijk onjuist is, daar hierin ligt besloten dat de overheid ook geen normen zou kunnen stellen t.a.v. noodzakelijke of gewenste minimum-inkomens, zoals sinds jaar en dag gebeurt met b.v. minimumloon, AOW/AWW en bijstands-uitkeringen;

b. in het gestelde onder g. heeft ten onrechte een der in een te verrichten studie te betrekken overweging, zijnde de internationale consequenties, bijzondere nadruk gekregen. Dit is naar onze mening een zaak, die vanzelfsprekend mede in de beschouwingen zal moeten worden betrokken, doch niet zo expliciet als hier is gesteld. Voorts zijn wij van mening, dat deze studie niet alleen gericht moet zijn op de feitelijke, maar tevens op de gewenste inkomensverhoudingen in onze samenleving.

Wij mogen u derhalve voorstellen, in de ontwerp-resolutie de volgende wijzigingen aan te brengen:

1. het gestelde onder punt g. van de motivering te wijzigen in:

„g. voorts overwegende dat het niet verantwoord is verdere nivellerende maatregelen te treffen zonder dat een voorafgaande grondige studie is verricht naar de feitelijke en de gewenste inkomensverhoudingen in onze samenleving, met inachtneming van de mogelijke consequenties van de maatregelen, die worden voorgesteld om de gewenste verhoudingen te bevorderen”;

2. het gestelde onder punt h. van de motivering te doen vervallen.

h. 1. afdeling Norg. laten vervallen.

h. 2. afdeling Lisse. laten vervallen!!

(de regering MOET normen kunnen vaststellen om excessieve inkomens ten gevolge van monopolieposities te voorkomen. Inkomensoverdracht onder dwang beperkt vrijheid individuele burger).

nieuw punt h. op te nemen: overwegende dat de inflatie de economische positie van Nederland en van de individuele burgers aantast, bovendien een gezonde, evenwichtige economische groei in gevaar brengt en de verbetering, in vele gevallen zelfs handhaving, van de inkomens van grote groepen in de samenleving nadelig beïnvloedt.

h. 3. afdeling Wassenaar. bestaande punt h. vervalt en wordt vervangen door nieuw punt h.:

„overwegende, dat inflatie verstorend werkt op de inkomensverhoudingen onder meer doordat zij besparingen, pensioenen en vaste inkomens aantast, en voorts de evenwichtige economische ontwikkeling in gevaar brengt.”

i. 1. afdeling Wassenaar. Punt i toevoegen: „overwegende ten slotte dat het niet op de weg van de overheid ligt exacte normen vast te stellen voor alle inkomensverhoudingen.”

C. Voorstellen, betrekking hebbende op de resolutie zelve.

1.1. afdeling Rotterdam. „werkgelegenheidsbeleid” vervangen door „arbeidsmarktbeleid”.

Toelichting: Arbeidsmarkt omvat zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten, terwijl werkgelegenheidsbeleid alleen betrekking heeft op kwantitatieve aspecten.

1.2. afdeling Rhoo. aanvulling met de volgende bijzin: „Niet alleen ten behoeve van de door de binnenlandse markt bestemde goederen en diensten, als ook voor die, welke gericht zijn op de export”.

Motivering: De werkgelegenheid ten behoeve van de export maakt een belangrijk deel uit van de werkgelegenheid, en het te voeren regeringsbeleid zal daarom bewust op beide onderwerpen gericht moeten zijn.

2.1. afdeling Rotterdam. het laatste gedeelte van pt. 2 dient te luiden: „hetgeen bijdraagt tot gelijke kansen en tot het tegengaan van monopolieposities”.

Toelichting: De oorspronkelijke formulering lijkt te absoluut gesteld.

2.2. regio Gouda (de afdelingen Capelle a.d. IJssel, Boskoop, Moordrecht, Nieuwerkerk a.d. IJssel, Reeuwijk en Waddinxveen).

aanvulling: het slechten van beperkingen bij vestiging als beroepsbeoefenaar in bepaalde beroepen, waarin momenteel belemmeringen bestaan, die hun oorsprong vinden in overeenkomsten tussen de beoefenaars van dat beroep.

2.3. afdeling Rhoo. wijzigen als volgt: „Vergroting van onderwijs en opleidingsmogelijkheden, waardoor gelijke maatschappelijke ontplooiingskansen worden bevorderd, welke dan evens monopolieposities tegengaan.”

Motivering: Gemeend wordt, dat het tegengaan van monopolieposities gekoppeld is aan de vergroting van onderwijsmogelijkheden. In dit wijzigingsvoorstel wordt het verband duidelijker aangegeven.

2.4. afdeling Lisse. nieuwe tekst: actieve stimulering tot het gebruik maken van de mogelijkheden die op onderwijs- en opleidingsgebied beschikbaar zijn en komen, door alle groepen in de samenleving, omdat daardoor wezenlijk gelijke kansen tot stand komen.

3.1. afdeling Lisse en regio Gouda. „en het spaarloon” laten vervallen.

3.2. afdeling Rotterdam. „spaarloon” vervangen door „spaarfaciliteiten”.

Toelichting: In spaarloon zit dikwijls een element van dwang, hetgeen niet strookt met liberale principes. Bovendien bestaat het gevaar dat spaarloon

boven op de voorloonsverhoging beschikbare ruimte komt en derhalve inflatoir werkt. Bij ontspanning kan deze kosteninflatie verder nog leiden tot een bestedingsinflatie.

3.3. afdeling Maassluis. ... bevordering en bescherming van eigen woningbezit... enz.

Toelichting: Voorkomen moet worden dat eventuele lastenverzwaringen of wijzigingen in de belastingaftrekbaarheid van kosten een zodanige invloed kunnen uitoefenen dat daardoor het bezit van een eigen woning niet kan worden gecontinueerd. Voorkomen moet worden dat de waarde van individuele oudedagsvoorzieningen en van spaarloon door voortschrijdende inflatie wordt uitgehouden.

3.4. afdeling Hilversum. nieuwe tekst: Bevordering van de spaarzin, individuele oudedagsvoorzieningen en van het eigen woningbezit en andere bezitsvormende maatregelen.

4.1. afdeling Rhoo. wijzigen als volgt: Volgende tussenzin doen vervallen: „die de evenwichtige economische groei, die ten gunste werkt van allen, in gevaar brengt en,” Hierdoor wordt de zin als volgt: „Bestrijding van de inflatie, aangezien deze verstorend werkt op de inkomensverhoudingen.”

Motivering: Door het weglaten van de tussenzin wordt de aandacht volledig gericht op de ongunstige werking van de inflatie op de inkomensverhoudingen. De evenwichtige economische groei behandelt in wezen een ander onderwerp en voor de duidelijkheid ware dit punt daarom uit de resolutie te weren.

4.2. afdeling Lisse. laten vervallen: „en verstorend werkt op de inkomensverhoudingen”. Omnummeren tot punt 5, en invoegen een nieuw punt 4 (zie onder D).

D. Voorstellen tot toe te voegen punten.

T.1. afdeling Lisse. Invoegen een nieuw punt 4; oud 4 wordt dan 5 (zie onder C): het doen van grondig onderzoek en studie naar de feitelijke verhoudingen in besteedbaar inkomen, de economische en politieke machtsstructuur die ten grondslag ligt aan het spreidingsbeeld en de gevolgen van verdere nivellerende maatregelen in de inkomenssfeer.

T.2. afdeling Uithoorn. 5. bevorderen van een grondige studie van de feitelijke inkomens- en vermogensverhoudingen en van de gevolgen van (verder) nivellerende maatregelen.

T.3. afdeling Bussum. 5. het entameren van de hierboven onder g. genoemde studie (waarvoor de nota inkomenspolitiek van de Tweede Kamerfractie reeds enige uitgangspunten bevat), zodat op

grond van feitelijke gegevens tot een oordeel kan worden gekomen over het tempo van de onder e genoemde vermindering van de verschillen in inkomens- en vermogensverhoudingen.”

Motivering: De afdeling staat achter de overwegingen — met name ook g. en e. — maar is daarnaast van oordeel, dat deze een praktisch resultaat moeten opleveren. Voor wat overwegingen g. en e. betreft wordt dat in de 4 uitspraken volkomen gemist.

T.4. afdeling Rotterdam. toegevoegd dienen te worden de volgende punten (bijvoorbeeld te nummeren 5 en 6):

a. een studie inzake het slechten van op dit moment bestaande toetredingsbarrières ter handhaving van monopolieposities bij het uitoefenen van bepaalde activiteiten;

b. een studie naar maatregelen die de geografische en sectoriële arbeidsmobiliteit bevorderen.

Toelichting: ad 6 a Achtergrond van de voorgestelde formulering is dat bij bepaalde beroepen (bijvoorbeeld: apothekers, notarissen) toetredingsbarrières bestaan, hetgeen in strijd lijkt met de liberale uitgangspunten.

ad 6 b Achtergrond van de voorgestelde formulering is de problematiek van de buitenlandse werknemers in combinatie met de starheid van de loonstrucuur.

T.5. regio Gouda. 5: inkomensverschillen, mits deze gebaseerd zijn op verschillen in het dragen van verantwoordelijkheid en/of het leveren van bijzondere inspanningen, maar niet op basis van een historisch gegroeide beloningsstructuur.

T.6. regio Gouda. 6: een onderzoek naar de feitelijke inkomensverhoudingen, waarbij tevens onderzocht moet worden de invloed van inkomensoverdrachten en het effect van de overheidsuitgaven op het welstandsbeeld van de verschillende inkomensgroepen. Bij dit onderzoek behoort ook de studie van het levensinkomen.

T.7. afdeling Laren-Blaricum. De afdeling Laren-Blaricum heeft in haar vergadering van 8 oktober 1973 in het overleg omtrent de resolutie inzake de inkomenspolitiek overwogen, dat de discussie omtrent de inkomensverhoudingen onder meer vertroebeld wordt door de onbekendheid met hoogte, omvang en betekenis van de hogere salarissen en wel in het bijzonder de netto besteedbare inkomens en zij heeft besloten — ter bevordering van een meer open discussie — als amendement op de resolutie voor te stellen deze aan te vullen met een punt 5, luidende: „een zo ruim mogelijke publicatie van werknemerssalarissen per groep bij de structuurvennootschap op basis van zowel bruto, als van netto inkomen”.

DE PROF. MR. B. M. TELDERSTICHTING

een politiek-wetenschappelijke studiestichting op liberale grondslag zoekt een

SENIOR MEDEWERKER

of

HOOFD VAN HET WETENSCHAPPELIJK BUREAU

Zijn taak zal zijn om in nauwe samenwerking met het curatorium van de stichting rapporten op te stellen en tevens leidinggevend en coördinerend op te treden bij het werk van de stichting.

Gedacht wordt aan personen in de leeftijd van 30 à 50 jaar met belangstelling voor wetenschappelijk werk, die reeds de nodige leidinggevende, maatschappelijke en journalistieke ervaring hebben opgedaan en in staat zijn een rapport goed te redigeren.

Sollicitanten dienen bij voorkeur afgestudeerd te zijn in de economie of de rechtswetenschappen. Zij dienen in hun studietijd of in hun praktijk reeds van intensieve belangstelling in onderzoek te hebben blijk gegeven.

Met de hand geschreven sollicitatiebrieven vergezeld van een recente pasfoto te richten aan het Curatorium van de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a te 's-Gravenhage.

De dag van Scheel

Drs H. J. L. Vonhoff belicht de positie van de Westduitse liberalen.

Met een indrukwekkende rede reageerde de Westduitse minister van buitenlandse zaken in de Algemene Vergadering van de VN, toen de toetreding van West-Duitsland als lidstaat een feit was geworden. Voordien was Scheel, de leider van de Westduitse liberalen, aan het hoofd van zijn delegatie voor het eerst in die hoedanigheid de vergaderzaal binnengetroten. Dit was de bekroning van een stuk buitenlandse politiek door Bondskanselier Brandt en Scheel in de laatste periode ontwikkeld.

Als ik dan toch spreek van de dag van Scheel, dan doe ik dat omdat voor hem, en zo stelde hij het ook in een gesprek dat ik korte tijd geleden met hem voerde, in wezen aan die ontwikkeling deel had kunnen hebben omdat hij door een stoutmoedige ingreep de liberale partij in West-Duitsland nog net had kunnen redden.

Een aantal jaren terug wendden de kiezers zich van de FDP af en op benauwende wijze werd de grens van 5% benaderd, waaronder in het Westduitse systeem geen zetels worden toebedeeld. Helemaal onbegrijpelijk was die ontwikkeling niet. De FDP stond op het punt van het Duitse politieke toneel te verdwijnen doordat de partij de tegenstanders wel zeer in de kaart speelde door alleen op beperkte groepsbelangen te mikken, die aantrekkelijk waren voor de

kiezers die op de FDP stemden. Ik herinner mij zelfs dat een enquête werd gehouden die er op was gericht om die verlangens zo nauwkeurig mogelijk aan de weet te komen.

Dat laatste was wel geheim, maar het leidde tot een bepaalde enge, in meer dan een zin van het woord, politieke opstelling, die maar al te zeer werd onderkend. En niet alleen in ons land probeerde men en probeert men nog een bepaald stempel op de liberale partij te drukken.

Andere weg

Scheel heeft toen begrepen dat dit de verkeerde weg was en de moed getoond een geheel andere in te slaan.

Dat was wel bijzonder riskant, omdat hij teneinde een nieuwe aanhang te kunnen winnen en zich duidelijk in het politiek centrum te kunnen opstellen de oude aanhang gedeeltelijk kon verspelen. De FDP werd door zijn toedoen inderdaad de centumpartij, die hij zich had voorgesteld en door de Duitse constellatie bovendien één, die vrij direct politieke invloed kon gaan uitoefenen. De positie van de FDP is nu in Duitsland weer redelijk stabiel en verwacht kan worden dat hiervan voor de toekomst ook weer duidelijke politieke inspiratie kan

uitgaan om de partij attractief te houden en te versterken.

Het is duidelijk dat deze gang van zaken voor alle liberalen ook buiten Duitsland een zeer bemoedigende is. Wij hebben een stuk moderne en realistische politiek te bieden waarvoor een brede aanhang is verworven en een nog bredere te verwerven zal zijn.

In West-Duitsland profiteert Scheel daarbij in niet geringe mate van het feit dat de socialistische partij door een gematigd realist als Brandt wordt geleid. Ook dat is mij weer gebleken toen ik Brandt hier beluisterde in een rede die tot de Algemene Vergadering richtte in het begin van deze week. Terecht is er in de afgelopen periode uit onze kring op gewezen welke enorme verschillen er zijn tussen het socialisme van Brandt en dat van den Uyl c.s.

Juist die opstelling zal ons echter in de komende jaren de mogelijkheid bieden om gebruik te maken van de politieke ruimte die aldus wordt geboden. Na de laatste verkiezingsuitslag kan men ons het zegel van de exclusiviteit op welke wijze ook niet opdrukken.

Dat is een belangrijk gegeven omdat daarmee beslist wordt over de mogelijkheden die er voor het liberalisme zijn weggelegd. Die zijn structureel zeer groot zoals Scheel heeft aangetoond, toen hij tot zijn dag kwam.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Voorlichting en studiemateriaal

Enige tijd geleden werd gevraagd naar boekjes en brochures die leden voor zelfstudie of studie in groepjes zouden kunnen gebruiken. In de eerste plaats was er vroeger het jaarboekje van de VVD, maar binnenkort verschijnt een op het Algemeen Secretariaat verkrijgbaar handboek. In dit boek zullen behalve adressen voorkomen: het beginselprogramma en huishoudelijk reglement van de partij, de reglementen van de Vereniging van Staten en Raadsleden en de Stichting Organisatie „Vrouwen in de VVD” en vele andere wetenswaardigheden, o.a. betreffende de diverse commissies.

Verder krijgen alle leden het tweewekelijks verschijnend blad van de partij n.l. Vrijheid en Democratie waar naast parlementaire verslagen van de werkzaamheden van de fracties ook veel opiniërende artikelen in staan. De Vereniging van Staten en Raadsleden geeft een maandelijks blad uit: Provincie en Gemeente. Dit blad is vooral bestemd voor de Staten en Raadsleden. Alle VVD leden kunnen echter buitengewoon lid van de Vereniging worden en dit blad ontvangen. Vooral aan a.s. Staten en Raadsleden geeft Provincie en Gemeente veel informatie.

De Stichting „Liberaal Reveil” geeft 4 maal per jaar een meer wetenschappelijk gericht blad uit „Liberaal Reveil”. Studies gemaakt door Liberalen in en buiten de Partij worden bediscussieerd. Ook wetenschappelijke artikelen geschreven in opdracht van de Telders Stichting worden gepubliceerd. Op het Algemeen Secretariaat zijn verkrijgbaar „Liberalen op Nieuwe Wegen”, de brochure van de VVD en binnenkort zal een extra blad in Vrijheid en Democratie verschijnen met propaganda materiaal om te gebruiken in discussies! o.a. zal hierin zijn opgenomen de tegenbegroting van onze Tweede Kamer-fractie. Zoals bekend is nog altijd het Liberaal Manifest actueel en in discussie. Op de buitengewone ledenvergadering van 24 november a.s. zullen enige stellingen worden besproken die gebaseerd zijn op de tekst van het Manifest. In het komende verkiezingsjaar verschijnen het Provinciale en het Gemeenteprogramma, beide onder auspiciën van de Vereniging van Staten en Raadsleden. Per Provincie en per Gemeente zullen voor dat gebied specifieke punten worden toege-

voegd. Tot slot geeft de JOVD de Driemaster uit, waarin vele problemen weer eens op een andere manier aan de orde worden gesteld. Wil men echter tot een goede meningsvorming komen dan zal men de kranten goed moeten lezen. En dan niet alleen de ons welgezinde bladen maar ook die van onze politieke tegenstanders.

H. J. Schlemper-van Gijn.

Interimstichting

Op 12 oktober 1972 werd onder voorzitterschap van Mevr. Drs. J. Muller-v. d. Wielen de derde vergadering van het Algemeen Bestuur van de Interim Stichting gehouden in het gebouw van de Tweede Kamer te Den Haag.

Aan de orde was de verkiezing van de leden van 3 commissies, n.l. de commissie Rechten en Positie van de Vrouw, de commissie bevolkingsvraagstuk en de commissie Milieuaangelegenheden.

Voor de commissie Rechten en Positie van de vrouw werden verkozen: mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton (candidaat gesteld door de Org. „Vrouwen in de VVD”), mevr. M. H. Holleman-Eikenberg; mevr. drs. L. J. Esser-Bergema; mevr. mr. E. Schwager; mevr. mr. H. W. Lameris-Neyens; mevr. P. Timmerman en mevr. mr. J. C. Rutgers. Voor de commissie Bevolkingsvraagstuk werden verkozen: mevr. A. M. J. Knuttel-Holtappel (candidaat gesteld door de Org. „Vrouwen in de VVD”); Mevr. K. G. Kwikkel-Mulder; mevr. Th. Slegtenhorst-Bakker, mevr. drs. Th. Hartkamp-Suurmond en mevr. A. M. P. Nederend-Goris.

Voor de Commissie Milieuaangelegenheden werden verkozen: mevr. drs. H. A. Bleeker-Van Styrum (candidaat gesteld door de Org. „Vrouwen in de VVD”); mevr. A. H. Boers-Lepoutre; mevr. J. G. Duintjes Tebbens-van Geyn; mevr. A. J. Schut-Heidinga en mevr. ir. A. W. Trefers-Verbeek.

De algemene vergadering van de Verenigde Naties heeft 1975 uitgeroepen tot het Jaar van de Vrouw en zich schriftelijk gewend tot de lidstaten met het verzoek activiteiten te ontwikkelen binnen het kader van het Internationaal Jaar van de Vrouw.

Het dagelijks bestuur van de Interim Stichting heeft zich beraden over de wijze, waarop deze activiteiten het beste verwezenlijkt kunnen worden.

Het D.B. heeft na besprekingen met de Jaarbeursdirectie een conceptplan voor een manifestatie in 1975 opgesteld en dit voorgelegd aan het algemeen bestuur van de Interim Stichting. Deze manifestatie zal onder meer omvatten een tentoonstelling, (internationale) congressen, lezingen en bijeenkomsten inzake de positie van de vrouw in het algemeen en de Nederlandse vrouw in het bijzonder.

Voor de datum en plaats van het evenement wordt gedacht aan de periode eind mei begin juni 1975 te Utrecht.

Het algemeen bestuur van de Interim Stichting heeft het D.B. gemachtigd de plannen verder uit te werken.

E. d. R.-B.

Vragenlijst Euthanasie

Zou U zo vriendelijk willen zijn de beantwoorde vragenlijsten over de Euthanasie zo spoedig mogelijk in te zenden aan de secretaresse mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag?

Noordelijke contactdag

19 november zal in het Familiehôtel te Paterswolde de noordelijke contactdag worden gehouden voor de vrouwen in de VVD in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Aanvang 10.00 uur. Spreker zijn: drs. D. J. D. Dees, lid van de Tweede Kamer, over: „De politieke situatie van Nu” en mevrouw J. Jensema-Vas, lid van provinciale staten over: „De vrouw in de politiek”. De kosten bedragen f 20,—. Opgave door overmaking van dit bedrag vóór 10 november op giro 955.174 ten name van mevrouw F. Mulder-Geuker, Noordpolder 4 te Warffum. Voor zover nog plaatsen beschikbaar zijn, kan men zich op 19 november ook melden aan de zaal. De kosten bedragen dan f 22,50.

LA MANGA

Costa Blanca Spanje

- 1 tot 4-kamer appartementen
- blijvend vrij uitzicht op zee
- max. 150 m van het strand

9-10-11% rendement onder bankgarantie

- geen overdrachtsbelasting
- unieke golf-links (36 holes)
- tennisbanen/maneges
- jachthavens/zwembaden
- zeil- en duikschool
- modern winkelcentrum enz.

Voor documentatie

INDESA-ABC

Havenstraat 5 - Amsterdam
Telefoon 020 - 76 17 87/79 98 78
b.g.g. 020 - 41 02 49/25 02 71

Te lage huren in steden

De vier grote steden gaan zich gezamenlijk beraden over het al of niet toepassen van de door het rijk opgelegde huurharmonisatie, aldus een bericht in De Tijd. Op 1 april moeten de gemeenten behalve de normale zes procent huurverhoging voor oude woningen één procent extra huur berekenen. Amsterdam heeft zich steeds verzet tegen huurharmonisatie die is bedoeld om de huren van de oude woningen meer in overeenstemming te brengen met de huren van de nieuwbouw. Tot zover het bericht in De Tijd.

Niet bereid

Hierbij kan worden aangetekend dat het systematisch goedkoop houden van oude woningen — inderdaad meestal van niet te beste kwaliteit (Amsterdam heeft er nog al wat) — best eens één van de belangrijkste oorzaken kan zijn van de beroerde huisvesting in Amsterdam. Voor zover deze woningen — veelal in handen van particuliere huiseigenaren — jaarlijks slechts geringe huurverhogingen mogen worden berekend, die vaak de inflatie van de gulden nog niet eens dekken, kan niet worden verwacht dat de eigenaren zich er veel aan gelegen laten liggen. De kwaliteit van deze woningen gaat zinderogen achteruit en de buurten waarin ze staan dientengevolge ook. In welke hoofdstad van Europa kan men voor zulke geringe huren in het centrum van de stad wonen als in Amsterdam? De huurder in ons land is na de oorlog opgevoed met te lage huren; hij is dientengevolge niet bereid veel voor zijn woongenot te betalen, terwijl tegen de aanschaf van kostbare consumptiegoederen — overigens ieders goed recht — vaak niet wordt opgezien.

Slechte huizen

Maar het gevolg is wel dat we op deze

manier met een steeds groter slecht woningbestand blijven zitten. In Amsterdam probeert men het doorstromingseffect te bevorderen met zulke experimenten als de Bijlmermeer. Die woningen worden wel verhuurd, maar veel te weinig aan doorstromers. Men blijft liever goedkoop zitten in de oude woning in de gezellige buurt en maakt de huisbaas, die aan deze woningen geen cent rendement heeft, uit voor alles wat mooi en lelijk is. Deze zou graag zijn woning op peil houden als het tenminste kostendekkend zou zijn.

Woningbouwverenigingen in de hoofdstad hebben ambitieuze programma's in uitvoering om oude woningen te renoveren. Dat zijn dan complete metamorfoses van zulke woningen ten koste van enkele tienduizenden gulden. Men moest eens weten hoeveel protesten er bij de bewoners rijzen als ze voor deze woningen f 80,— of f 100,— huur per maand méér moeten gaan betalen. Natuurlijk moet er een „bodem" in de markt zijn voor de sociaal zwakkeren en die zijn er in de grote steden veel. Maar de lage huren zijn geen uitzondering, zij zijn regel geworden. Daarmee komt een stad als Amsterdam nooit uit de misère. Renovatie is zeer wel mogelijk, ook op grote schaal. Daarmee kunnen ook het karakter van de stad en de woonomgeving behouden blijven, maar de huurders moeten er wel aan meebetalen en niet blijven profiteren van subsidies van de overheid. Doet men niet mee dan zal de vlucht naar buiten blijven toenemen en het landschap worden ontstierd door steeds meer nieuwbouwwijken.

Huurders van goedkope woningen zal met klem onder de aandacht moeten worden gebracht dat hogere huren noodzakelijk zijn. Als dat politiek niet snel genoeg haalbaar is dan kan een grootscheepse landelijke voorlichtings- en propaganda-campagne velen misschien tot die gedachten brengen.

MINISTER VAN DER STOEP van Buitenlandse Zaken worden onervaren manoeuvres in de internationale politiek verweten. Nog niet geheel duidelijk is door welke feiten en omstandigheden in ons land de Arabische regeringsleiders zich nog meer gekwetst voelen. Zij waren duidelijker in hun maatregelen dan in hun toelichting.

NEDERLAND biedt enkele Chilenen onderdak, die onder hun huidige bewindvoerders geen vrijheid meer hebben. Zij waren nog zo gelukkig te ontsnappen aan hun achtervolgers. Hun bestemming in Europa staat nog niet vast. Velen van hun geestverwanten trof een ander lot.

DE POLITIE had het j.l. zondag niet moeilijk met de controle op het rivierbod. Wie reed moest een ontheffing kunnen tonen. De overheid heeft zichzelf overrompeld met de snel ingevoerde maatregel. Verfijningen van de ontheffingsregeling zijn in de maak.

PREMIER DEN UYL, de heren Kok en Bartels (resp. werknemers en werkgevers) en de ministers Boersma en Duisenberg spraken veelvuldig over het Centraal Akkoord. Het leek tot stand te zullen komen maar de werkgevers konden zich niet verenigen met de belangrijke concessies die Bartels namens hen aan de werknemers had gedaan.

Efficiency bij overheid

Nederlands grootste werkgeefster, de overheid, heeft een essentiële taak bij het goed functioneren van de arbeidsmarkt. Daar zitten structurele problemen. Ik vraag me af of er een goede uitwisseling van gegevens is tussen Binnenlandse Zaken en de gewestelijke arbeidsbureaus, respectievelijk Sociale Zaken. Hoe staat het met de mogelijkheid van doorstroming naar andere functies? Deze vragen wierp het Tweede Kamerlid voor de VVD, drs. G. van Aardenne, vorige week op bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken. Hij vroeg zich ook af of de gekorte prijscompensatie voor salarissen boven de f 25.000,— wel getoetst was aan het bedrijfsleven. Of loopt de overheid hierin toch voorop? Zou het niet beter zijn, zo suggereerde de heer Van Aardenne, de studie over de salarisstructuur met het oog op de functiewaardering af te wachten zodat de overheid een beleid als werkgever kan opbouwen dan nu te proberen via prijscompensatie alle hogere salarissen te nivelleren?

De heer Van Aardenne zei dat aan hervervorming bij het afstoten en ombouwen van rijkstaken niet zal kunnen worden ontkomen. De interdepartementale taakverdeling is thans weer aan de orde.

De stijging van het aantal personeelsleden bij de overheid baart zorgen, zo vond de heer Van Aardenne. De efficiency van het bestuur speelt een grote rol bij de herziening van onze bestuursstructuur. Om democratische controle op het overheidsbeleid mogelijk te maken moeten er eisen van efficiency, maar ook van doorzichtigheid aan onze bestuursstructuur worden gesteld.

De hervorming van de overheids-taken zou volgens de heer Van Aardenne ook kunnen bijdragen aan het beter functioneren van de gemeenteraden. Die raden moeten geen gemeenteparlement worden, het is geen full-time job. Datzelfde geldt — misschien in iets mindere mate — ook voor de provinciale staten. De maatschappij is er niet mee gediend als gemeenteraden en provinciale staten een soort parlement gaan worden. Daar is de aard van de problemen, volgens de heer Van Aardenne niet naar. Dat is ook de reden waarom de VVD de meerderheidscolleges in deze bestuursorganen afwijst. De verstarring, die in het parlement zo wordt betreurd, zal dan ook gaan optreden op lagere niveaus en daar past het nu juist helemaal niet, nog afgezien van de beperking in de keuze van wethouders, die ervan het gevolg zal zijn.

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

Wegens 200-jarig bestaan tegen extra lage prijzen:

1.000 TAXUS BACCATA	40—60	breed 30 cm
200 TAXUS BACCATA	60—80	breed 50 cm
300 TAXUS BACCATA	80—100	breed 50 cm
500 TAXUS BACCATA	100—125	breed 60 cm
800 TAXUS BACCATA	125—150	breed 60 cm
1.200 TAXUS BACCATA	150—175	breed 70 cm
700 TAXUS BACCATA	175—200	breed 80 cm
450 TAXUS BACCATA	200—225	breed 70—80 cm

en andere coniferen tot 450 cm.

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1a - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.

OPGERICHT 1773.

In deze rubriek laten wij lezers aan het woord. In verband met de plaatsruimte dringt de redactie er bij briefschrijvers op aan zich bondig uit te drukken. Lange brieven worden aan de schrijvers geretourneerd met het verzoek ze te bekorten. Onleesbare en anonieme brieven worden niet geplaatst. Publicatie houdt geen oordeel van de redactie in over de in de brieven naar voren gebrachte standpunten.

Mijn opinie is...

● Steun aan Israël?

In Vrijheid en Democratie van 12 okt. las ik een mededeling over het zenden van een telegram van hoofdbestuur en Kamerfracties aan de Israëlische ambassadeur in ons land. Hoewel ik de daarin uitgesproken sympathie voor Israël deel ben ik toch weinig gelukkig met dit telegram. Naar mijn mening geeft het blijk van een onjuist partij kiezen voor Israël in de nieuwe oorlog. Weliswaar zijn het ditmaal de Arabische landen geweest, die ten aanval zijn getogen, maar Israël heeft de vorige keer grote delen van de Arabische landen bezet. De steeds starrer geworden houding van Israël heeft de situatie voor de gematigde Sadat bijna onmogelijk gemaakt. Als er geen oplossing wordt gevonden zal het Midden-Oosten een bron van conflicten blijven.

De konsekwenties hiervan zien er weinig rooskleurig uit en het zou pleiten voor de objectiviteit van de Nederlandse politici als ook hieraan in het openbaar aandacht wordt besteed.

Een tweede reden voor kritiek op het telegram is dat een politieke partij en een regering zich niet alleen moeten laten leiden door politieke overtuiging, maar ook door het directe belang van hun land. Zolang de afhankelijkheid van de Arabische landen bestaat zit er niets anders op dan te streven naar voldoende „vriendschappelijke” verhouding met die landen. Ook al is het racistische duiveltje in ons geneigd ons anders te bewegen. Laten we vooral niet denken dat in geval van nood bevriende naties ons zullen helpen. Het is daarom voldoende ons in te leven in een compleet olie-embargo. Dutch Courage dwingt zelden bewondering af; het heeft geen enkel ander positief effect dan bevrediging van onze eigen gevoelens.

Dr. G. R. Smit, Italië.

● Liberaal of conservatief

Reeds vele maanden wordt er in NRC-Handelsblad en in Elsevier een discussie gevoerd over de vraag of de VVD zich niet te veel als een conservatieve partij presenteert en té vanzelfsprekend alle maatregelen van Den Uyl afkamt. Voor die vrees bestaat mijns inziens te meer grond nu door de ontploffing van D'66, de teruggang van DS'70 en confessionelen een politiek terrein „links van het midden” komt braak te liggen. De liberaal democratische partij van een prof. Wessel denkt daarvan gebruik te kunnen maken.

Naar buiten komt de VVD naar mijn mening veel te weinig over als een partij die redelijke maatschappelijke veranderingen wil aanvaarden en die blijkens de tegenbegroting bij Onderwijs en CRM wel degelijk sociale maatregelen wil nemen.

De buitenwacht krijgt een behoudende indruk.

a. tegen een minimale verhoging van de vermogensbelasting en de successierechten (maatregelen die relatief weinig kosten, maar juist veranderingen in gevestigde inkomens- en machtsverhoudingen beogen);

b. een blunder van mr. Van Riel in zijn aktie tegen Rupperts benoeming tot vicevoorzitter van de Raad van State wordt door partijbestuur niet ontkracht met de mededeling „persoonlijke opvatting”;

c. het tot vervelens toe doordrammen op het te vage begrip middengroepen.

De extreme opstelling van Wiegel in de verkiezingsstrijd met zijn „Den Uyl uit het Catshuis” zonder programmapunten, die de confessionelen wel aanspreken, maakt herstel van de oude regeringscoalitie steeds moeilijker.

Een grote partij mag dan vleugels hebben, maar laat de VVD dan ook duidelijk tonen te willen voorzien in dat grote politieke gat links van het midden. Daar ligt voor ons de grote kans.

Dr. M. C. Tideman, Voorschoten.

● Gelofwaardige oppositie

Ik ben het geheel eens met het ingezonden stuk „Sportieve oppositie” van de heer De Jong uit Den Helder, als zou ik „Gelofwaardige oppositie” als kop beter hebben gevonden. Inderdaad hebben wij vooral de PvdA als negatieve, altijd afbrekende, uiterst hatelijke oppositiepartij leren kennen en haar mede daardoor als ongeloofwaardig gezien.

Ook ben ik het met de schrijver eens dat de VVD niet alleen aan de heer Wiegel moet worden opgehangen. Want ook hij kan uitglijden en doet dat mijns inziens ook al door alles af te kraken

wat van de rode regering komt. Valt hij daarbij op zijn stuitje dan is dat nog niet onoverkomenlijk; erger is als hij op zijn achterhoofd terecht komt. Dan is hij niet meer geheel geloofwaardig en andere politici van de partij moeten dan kunnen inspringen. Dezen behoren dan al wel bekend te zijn en dus meer voor het voetlicht te treden. Daardoor wordt bewerkstelligd dat de VVD niet met Wiegel wordt geïdentificeerd.

Het zou prettiger zijn als de heer Wiegel zijn oppositie geloofwaardiger voert dan indertijd die andere oppositieleider.

G. H. O. de Wit, Amersfoort.

● Ontwikkelingshulp

De heer J. F. van Dunné houdt een pleidooi voor ontwikkelingshulp. Hij merkt op dat de vermindering van de voor ontwikkelingshulp beschikbare gelden in de tegenbegroting van de VVD met f 130 mln. neerkomt op een verlaging van deze begrotingspost met f 85 mln. in vergelijking met het vorige kabinet, voor welks beleid ook de VVD verantwoordelijk was. De heer Wiegel heeft als argument voor deze beleidsombuiging genoemd het bestaan van een gigantisch stuwmeer, d.w.z. een opeenhoping van geld dat voor ontwikkelingshulp bestemd is. Volgens briefschrijver is dat geld al ergens voor bestemd en kan een voorgenomen bezuiniging niet gebaseerd zijn op dit „stuwmeer” als bron voor het dekken van nieuwe uitgaven.

„Financieel gesproken geloof ik trouwens niet dat zelfs een VVD-minister van financiën het bestaan van een stuwmeer sterk heeft betreurd. Ook een uitgestelde betalingsverplichting geeft — tijdelijk — soulaas in de begrotingsruimte. Ook de hulp-ontvangende instanties zullen er niet veel bezwaar tegen hebben, voor hen is de toezegging van primair belang terwijl hun vrijheid op basis daarvan tot gedegen projectvoorbereiding over te gaan automatisch tot stuwmeervorming leidt.

Begrotingsverlaging zal hun wel treffen, omdat daarmee de nieuwe toezeggingen omlaag zullen gaan.”

● Boycot

Naast de menselijke tragedie voortkomende uit het Arabisch-Israëliësch conflict, openbaren zich nu ook politieke en economische consequenties die niet aan Nederland zullen voorbijgaan. De Arabische Liga heeft de 18 aangesloten landen opgeroepen de olieleveraties aan Nederland te staken en de Nederlandse economie in het algemeen te boycotten. Een en ander uitsluitend bedoeld als „straf” voor de Nederlandse steun aan Israël. Het gevolg hiervan is dat — voornamelijk — Nederlandse bedrijven in de oliesector primair de klap zullen voelen, doch uiteindelijk niet die bedrijven alleen en dan denk ik nog niet eens aan de auto. Onduidelijk is op dit moment nog of alle Arabische landen deze chantagepolitiek zullen volgen en uitbreiden, en hoe de opstelling zal worden van enkele o.a. Afrikaanse landen die zich achter de Arabische zaak hebben gesteld.

Tot op heden heeft onze regering zich tamelijk duidelijk opgesteld, maar wat zal ons beleid gaan worden als in de nabije toekomst de gevolgen van die boycot in ons land voelbaar gaan worden? In de regeringsverklaring die 23 oktober j.l. werd uitgegeven, staat tenminste al: „dat Nederland niet voor Israël is, maar tegen oorlog”. Gaan wij ons buigen voor de Arabische chantage en gaat Nederland toch uiteindelijk overstag door de „morele” steun aan Israël te verloochenen? Onze regering heeft zich toch in het begin van de acties duidelijk achter Israël gesteld. Of zal Nederland een dergelijke chantage trachten te weerstaan en eventueel met geëigende middelen antwoorden?

Ons land voelt zich al jaren geroepen om voorop te lopen in het bepalen hoe andere (lees: niet-Communistische) landen hun binnenlandse huishouding moeten regelen. Onder andere ook om die reden dragen wij verhoudingsgewijs het meeste bij aan ontwikkelingshulp en is het percentage daarvan al jaren lang een politieke zaak, waar momenteel de vakbeweging zich ook al mee bemoeit. Zonder adequate hulpverlening te kort te willen doen, is het een kapitaalver-

slindende zaak, waarbij de vraag of het wel terecht komt daar waar het nodig is, veelal als niet ter zake doende wordt afgedaan. Toen de Oegandese president het enkele jaren geleden in zijn hoofd haalde om duizende Aziaten — na ze eerst te hebben kaalgeplukt — het land uit te wijzen, gromden wij van verontwaardiging. Maar toch werd er op de Rijksbegroting een post van ettelijke miljoenen aan hulpverlening voor Oeganda opgebracht. Daartegenover staat dat nagenoeg direct na de machtsvername in Chili van enkele weken geleden, de Nederlandse regering wel prompt de ontwikkelingshulp aan dat land heeft opgeschort, omdat de regering eerst wilde weten of Chili (met een ander regime) nog wel voldeed aan de gestelde eisen en normen om voor hulpverlening in aanmerking te komen. Overigens is het wel interessant te weten welke die normen nu precies zijn. Tot zover is het alleen nog maar een politiek aanvechtbare zaak, doch zonder gevaarlijke aspecten voor de Nederlandse samenleving.

Een andere zaak wordt het als Nederland wordt geconfronteerd met (Arabische) landen die eenzijdig hun aandeel in het wederzijds economisch verkeer gaan stopzetten en dit als straf en politiek chantagemiddel. Ook de Arabische samenleving is afhankelijk van o.a. import vanuit Nederland, van met name: voedingsmiddelen, machines, elektronische installaties, kennisoverdracht en ook ontwikkelingshulp. Waarom zouden wij ook niet eens op dit gebied klare taal spreken en betrokken landen duidelijk maken dat Nederland ook van haar kant alle economische activiteiten met die landen zal opschorten, inclusief ontwikkelingshulp en niet te vergeten de toeristenindustrie. Dat Nederland daartoe best in staat en bereid is, bewijst wel de boycot die wij ten opzichte van Rodesië op ons hebben genomen.

Met in gedachten de stelling: „Men verstaat het duidelijkst de taal die men zelf spreekt”, ben ik er van overtuigd dat de betrokken Arabische landen zich dan nog wel eens zullen beraden over hun boycot en naastingsacties.

J. F. van Geenhuizen, Den Helder.

● Chili

Het artikeltje in Vrijheid en Democratie van 12 oktober j.l. over Chili behoeft enige commentaar.

Ik kan onderschrijven, dat Allende op democratische wijze gekozen is en dat de politiek die hij voorstond niet ter zake doet. Maar ik wil toch wel enige feiten noemen, waaruit de lezer zelf de gevolgtrekking moet maken of al dan niet de democratische spelregels geschonden zijn en door wie.

In de eerste plaats moet men goed beseffen, dat Allende niet kon steunen op een meerderheid in het parlement. In de tweede plaats zijn gedurende het presidentschap van Allende — al dan niet met diens goedvinden — circa 14.000 extreem linkse elementen (onder wie Cubanen en Tupamarillos uit Uruguay) Chili binnengekomen. In de derde plaats had Allende de steun nodig van het leger om de orde te handhaven. Tenslotte is het een feit, dat Chili begin september op het punt van een economische ineenstorting stond.

De extreem linkse elementen hadden tijdens hun verblijf in Chili, guerrilla's en arbeidersmilitia opgericht en getraind. Als bijzonderheid kan nog vermeld worden, dat Allende zelf in zijn paleis en privé-residentie genoeg wapens had opgeslagen om circa 1000 man te bewapenen.

In augustus j.l. begonnen de guerrilla's en arbeidersmilitia voorbereidingen te treffen om door middel van een gewapende opstand de door Allende begonnen sociale revolutie te voltooien. Hiertoe moest het leger worden uitgeschakeld. Ik laat in het midden of Allende hierbij een leidende rol speelde. In elk geval staat vast, dat hij ervan op de hoogte was.

De „coup” was gepland voor 12 september. Op die dag zouden de leiders van de oppositie (de meerderheid in het parlement.) en de belangrijkste bevelhebbers van het leger en van de vloot geliquideerd worden. Het leger greep één dag van te voren in (11 september). Het resultaat is bekend.

Mr. F. H. Gerritzen, Den Haag

Voor een militaire staatsgreep worden dit soort argumenten vaker gebezigd — zie bijvoorbeeld ook Griekenland. Wij zijn echter van mening dat de VVD duidelijk dient te maken gekant te zijn tegen omverwerping met wapengeweld van elk democratisch tot stand gekomen regime, van welke signatuur ook. Het ware schrikbewind dat de militaire machthebbers uitoefenen (ook al zijn dan executies ter plaatse nu verboden) kan bij ons geen enkele sympathie voor dit nieuwe bewind oproepen.

Redactie Vrijh. en Dem.

VVD-vragen in het parlement

Het besluit van de Universiteit van Amsterdam om ruim f 76.000 uit te trekken voor een „samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit van Hanoi” was voor drs. Dees (volgens Kamervoorzitter Vondeling is het juist om te spreken van „het lid” Dees) om schriftelijk vragen te stellen aan dr. Klein, de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen. „Acht de bewindsman het juist,” aldus Dees, „dat op deze wijze onderwijsgeld in een verkapte vorm worden gebruikt voor ontwikkelingszamenwerking?”

Drs. Dees wijst er in zijn vragen verder op dat in het kader van een inzamelingsactie voor de Universiteit van Hanoi de leden van de universitaire gemeenschap in Amsterdam brieven en acceptgirokaarten worden toegezonden, terwijl bovendien de faculteiten worden opgeroepen boeken, tijdschriften, lesmateriaal en apparaten ter beschikking te stellen van de Hanoise universiteit.

Samen met het nieuwe Kamerlid mevrouw Ginjaar-Maas heeft Dees voorts vragen gesteld over het beleid dat gevoerd wordt ten aanzien van de toelating van Mavo-afgestudeerden tot de voorbereidende leerjaren van het hoger beroeps onderwijs. Beide Kamerleden vrezen dat vooruitgelopen wordt op studies die gaande zijn over het voorbereidende leerjaar van het HBO.

De vragen die de heer Portheine indiende over de olieboycot van de Arabische staten kon hij binnen twee dagen weer intrekken omdat toen reeds aan zijn verzoek om nadere mededelingen te verstrekken aan de Kamer werd voldaan. Hij kreeg zijn debat.

Verzetsmilitairen vergeten groep

Mr. H. E. Koning

Nog steeds wordt de militairen, die tijdens de oorlog in het verzet zijn gegaan in plaats van zich in krijgsgevangenschap te begeven, onrecht aangedaan. Zij kregen hun wedde van de oorlogskaren ook na de bevrijding niet uitbetaald om nog maar te zwijgen van hun pensioenrechten.

Om aan deze discriminatie een einde te maken bereidt het VVD-Kamerlid mr. H. E. Koning thans een initiatiefwetsontwerp voor.

De heer Koning stelt zich hierbij op het standpunt dat de Nederlandse militairen, die zich tijdens de bezetting op bevel van de Duitsers in krijgsgevangenschap begaven, hun salaris- en pensioenrechten niet verspeelden.

Een andere groep militairen week uit naar Engeland, van waaruit zij aan de oorlog deelnam. Deze Engelandvaarders zagen hun dienstjaren dubbel geteld. De militairen, die ondergedoken en in het verzet gingen kregen niets. Deze groep

zou thans nog ongeveer 300 personen omvatten. Zij offerden zich op, werden vaak getekend door langdurig verblijf in concentratiekampen. De heer Koning vindt het noodzakelijk dat de oorlogsjaren aan deze mensen dubbel worden uitbetaald om hen toch aan een redelijk pensioen te helpen.

Degenen die van een verblijf in een concentratiekamp blijvende gevolgen ondervinden dienen in aanmerking te komen voor een verhoogd invaliditeitspensioen. Voor velen beginnen de naweën van het concentratiekampverblijf juist deze jaren ernstig door te werken.

Nieuws uit België

Het congres van de Vlaamse afdeling van de Parij voor Vrijheid en Vooruitgang wordt 18 november bijgewoond door ons Tweede Kamerlid mr. F. Portheine. Op 22 november spreekt onze partijvoorzitter mevrouw G. V. van Someren-Downer voor de Nederlandse Kring te Brussel.

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 - 085 - 450931

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd makelaar en taxateur

APELDOORN - BADHUISWEG 90 - TEL. 05760/52313 - 63997

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. - Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 - AMERSFOORT - TELEFOON 03490 - 31251

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG Paul Gabriëlstraat 172
hock Van Alkemadelaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
- EN OMGEVING VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

NR.70

*Als je wilt valt er best
iets ècht goeds te maken.
En Hofnar wil wel: Nr.70.
10 puur-tabak senioritas,*

en dat voor
2.50.

SERVICEFLAT „DE ANEMOON” te ASSEN

150 andere gezellige mensen. . .

Vlakbij 't centrum van Assen, op 400 meter van het spoorweg- en busstation, wordt de serviceflat „De Anemoon” gebouwd, waarvan een gedeelte reeds is bewoond.

Prachtige ruime driekamerflats met een hele grote tuin naast de deur, want het Asser Bos bevindt zich op maar 5 minuten afstand. In „De Anemoonflat” woont u wel op u zelf, maar niet alleen. Om u heen wonen 150 andere gezellige mensen. U kunt voor uw eigen huishouding zorgen, maar indien nodig is er hulp aanwezig. Komt u gauw een kijkje nemen in de modelwoning serviceflat „De Anemoon”. U voelt zich er thuis, direkt!

Koopsummen: f 76.000,- tot f 79.500,- alle kosten inbegrepen.
Huurprijs: f 490,- p. maand plus servicekosten.

Makelaars in onr. goederen:
M. Ph. Olgers, Beilderstraat 63, Assen, tel. 05920-14042
H. Schoo, Iepenlaan 16, Assen, telef. 05920-13388
H. v. d. Wal, Herestraat 18a, Roden, tel. 05908-19409

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

TOT 140% HYPOTHEEK

Kosteloze vrijblijvende concurrentie-offerte.
Geldlening f 5000,- 36 x 171,04 enz.
Advies en bemiddeling onroerend goed

HUIZEN te koop gevraagd

Drs. J. A. Uding & Partners
Financiële adviezen en vastgoed consultants.
v. Maerlandlaan 7 - AMERSFOORT.

03490-16853-32068

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving

is er:

HUIBERS B.V.

MAKELAARSKANTOOR

augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

**B.V. Scheepswerven „Piet Hein” v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen, kleine roer- en stevenreparaties in HEFDOK.

TELEFOON BOLNES 01804 - 13644* - 13409
ROTTERDAM 010 - 13 92 75*
PAPENDRECHT: 078 - 51222* - 51466

SAAB

**HEIJER'S
AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.**

Alexanderplein 2,
'S-GRAVENHAGE
Tel. 070 - 63 99 34

**N.V. AANNEMINGS- EN HANDELSBEDRIJF
FLIP MOL**

is gevestigd te Hendrik Ido Ambacht, maar. . . is

DOOR HET GEHELE LAND ACTIEF

op het gebied van:

het bouwen van **ZWEMBADEN, BEMALINGSGEBOUWEN, TUNNELS,
VIADUCTEN, BETONFUNDATIES, enz.**

en

het uitvoeren van **DROOG- EN NAT GRONDWERK, ZUIG- EN PERSWERK
OEVERVERDEDIGINGEN, KRAANBANEN, HELLINGEN**

etc., alsmede het geven van uitgebreide adviezen op water-
bouwkundig gebied.

Kantooradres: Waalstraat 1, Hendrik Ido Ambacht (postbus 3).
Telefoon: 01858 - 3977 (meer lijnen). Privé 078 - 31479.

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:

Centrale verwarming

Oliestookinstallaties

Aardgasinstallaties

Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

vrijheid en democratie

De politiek in beweging

Oud-redacteur A. W. Abspoel wijdt een beschouwing aan de ontwikkeling binnen twee politieke partijen. De „grote vernieuwer” D'66 heeft het dieptepunt van haar bestaan bereikt; de VVD daarentegen vertoont een sterke groei.

Op zaterdag 24 november, één dag dus na het verschijnen van deze editie van ons blad, zullen tenminste twee politieke partijen in een buitengewoon congres bijeenkomen. De VVD vergadert in Breda ter nadere bespreking van enkele hoofdpunten van het eerder, op onze laatste jaarvergadering, reeds globaal aanvaarde „Liberaal Manifest” en ter vaststelling van enige op dit manifest gebaseerde stellingen. Tevens zal een resolutie over de inkomenspolitiek worden behandeld. D'66 zal in Utrecht bijeenkomen om te beslissen over het voortbestaan en de naaste toekomst van deze partij.

Het verschil tussen beide gebeurtenissen is frappant en typerend voor de tegengestelde situatie, waarin beide partijen verkeren. D'66 bevindt zich organisatorisch, financieel en wat haar doelstellingen en geloof in de eigen toekomst betreft in een volslagen wanorde. Vooral sedert de verkiezingsuitslag in Zaanstad, welke het échec bij de jongste Kamerverkiezing slechts kon bevestigen, is de verwarring compleet. Partijkopstukken bestrijden elkaar openlijk (Imkamp, Terlouw, ten Brink); sommige afdelingen willen zichzelf opheffen; de Rotterdamse raadsfractie van D'66 en die in de Rijnmondraad zien geen ratio meer om zich voor de komende raadsverkiezingen opnieuw kandidaat te stellen; de regio Drechtsteden (Dordrecht en omgeving) heeft in een motie voorgesteld, de samenwerking met de PvdA en de PPR te verbreken; prof. mr. J. Wessel, hoogleraar in het bestuursrecht in Delft, heeft zich al eerder van D'66 afgescheiden en heeft een splinterpartijtje opgericht, dat zich nu „Liberaal Democratische Partij” noemt.

Bloedarmoede

Het is een dramatische ontwikkeling voor de partij van Van Mierlo en Gruijters, welke nu zeven jaar geleden met zoveel jeugdig enthousiasme werd opgericht en aanvankelijk ook wel succes leek te hebben. Als politieke partij is D'66 echter door bloedarmoede en steriliteit ten onder gegaan. Het zo hoog verheven „pragmatisme”, dat als een hoogwaardig produkt in verhouding tot „verouderde ideologieën” als liberalisme en socialisme werd geëtaleerd, bleek in werkelijkheid een bloedarm geval. Als bindmiddel en ter enthousiasmering van een wat grotere schare van leden en aanhangers bleek het te falen. En hetzelfde geldt voor de met een zeker fanatisme verdedigde „nieuwe staatsrechtelijke denkbeelden”, die (men denke aan het in wezen nagestreefde presidentiële stelsel) ten dele wezensvreemd zijn aan onze volksaard.

Zo ligt de situatie voor de partij, die eens droomde gemakkelijk dertig Kamerzetels te kunnen halen en thans met haar terugval van elf op zes zetels zelfs nauwelijks meer tot de middelgrote fracties kan worden gerekend. Ondanks alle verzekeringen van vroeger, o.a. van drs. Gruijters, dat D'66 zich zou opheffen wanneer zij onder een bepaald minimum aantal zetels zou dalen (zij is immers principieel tegen kleine partijen) wil het hoofdbestuur toch nog een uiterste poging doen om de partij te redden. Het „eigen gezicht” van D'66, wat dat dan ook moge zijn bij een zuiver „pragmatische” partij welke doodsbang is voor het beleiden van „beginselen”, is thans het plechtanker, waaraan men zich tracht vast te klampen.

Het hoofdbestuur van D'66 zal ondertussen de door enkele leidende figuren uit de partij ingediende resolutie(s) er

met meerderheid van stemmen wel doorkrijgen. Maar dat de partij met haar nieuwe aanloop de kiezers op enigszins grote schaal (opnieuw) zal aanspreken, lijkt uiterst onwaarschijnlijk.

Opgang

Lijdt D'66 dus aan de moeilijkheden en verdrietelijkheden van de naderende ondergang, dan wel van het vooruitzicht op een minimaal en slepend voortbestaan. De zwarigheden, waar sommigen in de VVD op dit ogenblik mee kampen, zijn daarentegen de — heel wat gemakkelijker te verwerken — aanpassingsmoeilijkheden, verbonden aan een bijna overrompelende opgang en groei, volgend op de meer geleidelijke groei van de twintig jaren, daaraan voorafgaand. Aan het wegnemen van die twijfels en zwarigheden zullen we wat moeten doen. En dat lijkt toch niet zo moeilijk voor wie immers niet gehinderd wordt door de onvermijdelijke geprikkeldheid van humeur om geleden verliezen, maar in de goede stemming verkeert van de succesvolle werker en propagandist, die constateert dat zijn ideeën bij een steeds breder en gevarieerder publiek aanslaan.

De vrees van sommigen is, dat de grote toeloop van o.a. rooms-katholieke en protestants-christelijke medeburgers, het principiële liberale karakter van de partij wel eens zou kunnen aantasten. Naar mijn overtuiging, ten onrechte. Zij vergeten dan immers, dat onze grote voorman uit het verleden, Thorbecke, ook overtuigd orthodox-protestants was en tegelijk grote triomfen vierde ook in Brabant en Limburg. Het was eens zelfs Maastricht, dat hem naar de Kamer afvaardigde. En talloze katholieken noemden zich trots „Papo-Thorbeckiaan”. In zoverre zou men hetgeen zich thans voor onze ogen voltrekt, een herstel van het Thorbeckiaanse karakter van de liberale partij kunnen noemen.

Vele poorten

Wat zich thans openbaart, is trouwens een altijd in liberale kring warm gekoesterde gedachte geweest. Zo sprak een thans misschien wat vergeten, maar stellig grote liberale figuur uit het verleden, mr. H. C. Dresselhuys, in 1922 beeldend van het liberalisme als „een stad met vele poorten”, waar orthodoxen vrijzinnig-protestanten, rooms-katholieken en onkerkelijke humanisten vrij konden binnen treden en zich thuis voelen, op grond van hun gelijk politiek inzicht.

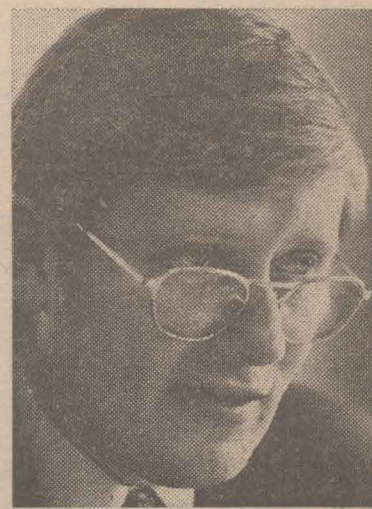
Niet ten onrechte heet, hetgeen nu in de partij wordt besproken, dan ook een „liberaal” manifest, dat door mr. Geertsema is getypeerd als „een uitstekende gespreks-leidraad voor al diegenen die zich op het liberalisme willen bezinnen”.

Geen kans

In de aftakeling van D'66 en ook van DS'70 zit naar mijn overtuiging tevens de tendens, dat ons kiezersvolk, mede waarschijnlijk in de hand gewerkt door de afschaffing van de stemplicht (opkomstplicht), duidelijker is gaan inzien dat het stemmen op te kleine partijen geen zin heeft. Politieke invloed vraagt nu eenmaal machtsvorming (in democratische zin) en daar zijn partijen van enige importantie voor nodig.

Daarom zal ook de gooi van prof. Wessel naar een nieuw partijtje (de z.g.

VERVOLG OP PAGINA 7

In dit blad brochure VVD nu

In het hart van dit blad treft men een speciale uitgaaf van de VVD aan, een brochure, getiteld VVD NU. Daarin is o.a. opgenomen de integrale tekst van de rede, die de voorzitter van onze Tweede-Kamerfractie, Hans Wiegel, heeft uitgesproken tijdens de algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de Troonrede en de Miljoenennota van het kabinet-Den Uyl. Voorts de belangrijkste passages uit zijn betoog in tweede termijn, na het antwoord van de regering.

Een uitvoerig artikel is gewijd aan de „tegenbegroting”, die de VVD indiende. De brochure bevat verder artikelen over de regering en het geweld, over de vrijheid of de omgibakken mens, over rooms, rood en machtsverspreiding. Men vindt er een geschreven portret van Wiegel in, enige informatie over het Liberaal Manifest, enkele ingezonden brieven en uiteenlopende zaken zoals citaten uit Vrij Nederland en uit andere bladen.

De partij verspreidt deze brochure, die een goed stuk documentatie over de VVD vormt, op grote schaal. Het exemplaar dat men in dit blad aantreft moet men zelf vouwen en aan de bovenkant opensnijden.

Tournee Wiegel

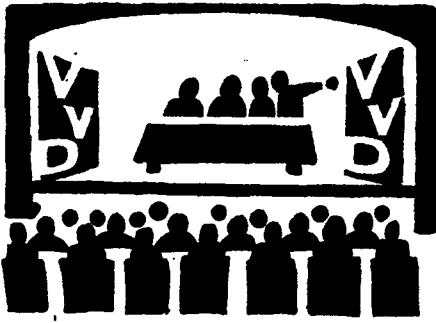
Tijdens zijn toernee langs de kamercentrales spreekt Hans Wiegel, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, de komende weken in de volgende plaatsen:

• 3 december te Weert voor de kamercentrales 's-Hertogenbosch en Limburg. Apollozaal, Beckstraat 13. Aanvang 20.30 uur.

• 17 december te Alphen aan de Rijn voor de kamercentrale Leiden.

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 28 november van 18.20-18.30 uur, over de zenders Hilversum I (402 m).

In deze rubriek vindt men aankondigingen van spreekbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 30 november. Adres: Redactie Vrijheid en Democratie, Pieter de Hooghlaan 87, Hilversum.

JOVD-bijeenkomsten

DE JOVD NOORD organiseert 24 november haar jaarlijkse districtsdag. Bij die gelegenheid spreken drie jonge Kamerleden, A. L. ter Beek van de PvdA, drs. D. J. D. Dees van de VVD en drs. A. Schouten van de ARP over actuele politiek. Beurs A-Kerkhof, Groningen. 20.00 uur.

UTRECHT — 28 november: generaal M. W. J. Broekmeijer over „Het defensiebeleid in het kabinet-Den Uyl” en 12 december: mr. W. J. Geertsema over „Wat is liberalisme?”. Hotel-Restaurant Pays-Bas, Janskerkhof te Utrecht. 20.00 uur (voor beide bijeenkomsten).

ZUIDLAREN — Vrijdagavond 23 november: onderwijsdebat met onder meer mevrouw N. Smit-Kroes (Tweede Kamerlid VVD). Restaurant „Sprookjes-hof”. Aanvang 20.00 uur.

LEEUWARDEN — 30 november: mevr. mr. E. Veder-Smit (Tweede Kamerlid VVD) spreekt over volksgezondheid en milieuhygiëne.

vrijheid en democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon 070 - 604803 (na 19 december: 070 - 614121). Postrekening: 67880 ten name van algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

VVD van A tot Z

AMSTERDAM — Op een openbare ledenvergadering van de afdeling Amsterdam spreken op 26 november de Tweede Kamerleden H. J. L. Vonhoff, mr. H. E. Koning en G. W. Keja over resp. „De algemene politieke toestand en het CRM-beleid”, „Belastingvraagstukken en wat daarmee samenhangt” en „Sociale vraagstukken en wat daarmee samenhangt”.

APPINGEDAM — Op uitnodiging van de ondercentrale Fivelingo spreekt mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de Tweede Kamer, op 17 december te Appingedam, Ekenstein, 20.00 uur.

ASSEN — Op 13 december vindt in Bellevue te Assen de eindbehandeling plaats van de discussienota Drenthe anno door de kamercentrale Drenthe. Aanvang 19.30 uur.

BATHMEN — Deze nieuwe afdeling treedt 27 november voor het eerst in de openbaarheid met een spreekbeurt van de heer H. J. L. Vonhoff, lid van de Tweede Kamer, in hotel Bode. Aanvang 20.00 uur.

BUSSUM — De afdeling vergadert op 26 november in „De Gooische Boer” De belangrijkste agendapunten zijn: de vaststelling van het gemeenteprogramma 1974 en de opstelling van een voorlopige groslijst van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Aanvang 20.00 uur.

DRIEBRUGGEN — Op 5 november werd de afdeling Driebruggen opgericht. Het Tweede Kamerlid mevrouw drs. N. Smit-Kroes hield een inleiding over: „De VVD - Nu”. De afdeling begint met 41 leden. Het voorlopig bestuur is als volgt samengesteld: A. J. A. v. d. Burg (voorz.), J. Steklenburg, Prins Willem Alexanderstraat 41, Waarder, tel.: 03487 - 616 (secr.) en L. C. de Ru (penningm.).

FRANEKER — Op 3 december spreekt G. W. Keja, lid van de tweede kamer, voor de statencentrale Franeker. De Koornbeurs, Franeker, 20.00 uur.

GROOTEBROEK - BOVENKARSPEL — Op 7 december spreekt G. W. Keja, lid van de Tweede Kamer, op de oprichtingsvergadering van de afdeling Grootebroek-Bovenkarspel. Het Dorps-huis, Zesstedenweg, Grootebroek.

HENGELO — Op het „Broodje VVD” van de afdeling Hengelo spreekt mevrouw drs. N. J. Ginjaar-Maas, lid van de Tweede Kamer, op 10 december. Co-sa.

's-HERTOGENBOSCH — De afdeling belegt op 18 december een ledenvergadering in hotel Centraal, Markt 51-57. Aanvang 20.15 uur.

HETEREN — Ir. H. W. F. C. Donkersloot, lid van de Provinciale Staten Gelderland voor de VVD, is als gastspreker uitgenodigd op de eerste openbare bijeenkomst van deze nieuwe afdeling. Deze bijeenkomst wordt gehouden op 26 november in „Het Wapen van Heteren”. Aanvang 20.00 uur.

HOOG EN LAGEZWALUWE — Op donderdag 29 november wordt hier een nieuwe afdeling opgericht in gebouw „Ons Belang” te Lage Zwaluwe. Spreker is drs. D. J. D. Dees, lid van de Tweede Kamer. Aanvang 20.00 uur.

LIMBURG — Tijdens de ledenvergadering van de Kamercentrale Limburg van 26 oktober in de Oranjerie te Roermond is het provinciaal bestuur als volgt samengesteld: W. J. A. Van den Berg (voorz.), J. Comée (vice-voorz.), mevr. M. Hampel Betz, Prins Clausstraat 12, Stramproy, tel.: 04956 - 1225 (eerste secr.), mevr. F. E. Riemsdag Vroom (tweede secr.), A. A. Robijns (penningm.), J. H. J. Willems, drs. L. Brans, J. R. S. Bongaerts, J. I. C. Van Haren, mr. J. C. C. de Pree, dr. F. Schepman, mr. G. M. H. Thijssen, J. H. C. W. J. M. Verhagen.

De ledenvergadering van de Kamercentrale waar de vaststelling van de kandidatenlijsten voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten zal plaatsvinden, wordt gehouden op 23 november in de Oranjerie te Roermond, 20 uur.

KERKRADE — Op 14 december spreekt H. J. L. Vonhoff, lid van de Tweede Kamer voor de afdeling Kerk-

rade. Café-restaurant 't Wieltje, Akerstraat 36, 20.30 uur.

LEEUWARDEN — Op 10 december spreekt A. Ploeg, lid van de Tweede Kamer, voor de afdeling Leeuwarden. 20.00 uur, Oranjehotel.

LICHTENVOORDE — Op 22 oktober is de afdeling Lichtenvoorde opgericht. Er zijn 90 leden genoteerd. Het voorlopig bestuur wordt gevormd door: H. Brenninkmeyer (voorz.), mevr. M. W. Hoste-Vromen, Heusinkveldstraat 2, Lichtenvoorde, tel.: 05443 - 2264 (secr.), L. J. A. Willems (penningm.), de heer en mevrouw W. J. Nijhof-Piel en J. A. Domhof (leden).

MEPPEL-STEENWIJK — De liberale kring Meppel-Steenwijk e.o. organiseert op 15 december een propaganda-feestavond in Havelte. Spreker is de voorzitter van het Europees parlement, mr. dr. C. Berkhouwer. Hotel Buter, 20.00 uur.

NIJKERK — Op 12 oktober werd de afdeling Nijkerk opgericht, met een 40-tal leden. Het voorlopig bestuur wordt gevormd door de heer A. van Wamelen (voorz.), de heer C. M. Jansen, Beethovenlaan 47, Nijkerk, tel.: 03494 - 3671 (secr.) en de heer M. W. Akkerman (penningm.).

NOORD-KENNERLAND — Het dagelijks bestuur van de ondercentrale Noord-Kennemerland (afdelingen Alkmaar, Heiloo, Bergen, Castricum, Uitgeest, de Egmond, St. Pancras en Heerhugowaard) is als volgt samengesteld: drs. J. Roelofs (Heiloo, voorz.), J. de Veen (Heerhugowaard, waarn. secr.) en W. Schoehuys (Alkmaar, penningm.).

PIJNACKER — Op 26 november spreekt drs. G. M. V. van Aardenne, lid van de Tweede Kamer voor de afdeling Pijnacker. 20.15 uur, Van Ouds het Raadhuis, Oostlaan 15.

RENKUM — De afdeling belegt 26 november een algemene ledenvergadering in hotel Klein Zwitserland, aanvang 20.00 uur.

ROSMALEN — De afdeling belegt 10 december (en niet 19 dec., zoals abusievelijk is geconvoceerd) een ledenvergadering in café „De Drie Linden”. Onder meer zal op deze vergadering een definitief afdelingsbestuur worden gekozen. Het voorlopige secretariaat is door drs. J. Sprij overgenomen van M. Bergkamp. Het adres is: Vincent van Goghlaan 23, Rosmalen (wijk Hintham - Zuid).

ROTTERDAM — Op 26 november houdt de districtscentrale Rijnmond haar jaarvergadering in het Rijnhotel te Rotterdam. Een beschouwing over de politieke toestand in Rijnmond wordt gegeven door de gecommitteerde drs. L. van Leeuwen. Aanvang 20.00 uur.

UTTHOORN — „Een dak boven je hoofd” is de titel van de spreekbeurt die het kamerlid L. M. de Beer op 17 de-

cember houdt voor de afdeling Uithoorn. Clubhuis Uithoornse Tennisclub, Colijnlaan.

UTRECHT — Het bestuur der kamercentrale Utrecht is sedert oktober als volgt samengesteld: mr. G. A. W. C. baron van Hemert tot Dingshof (Maarn, voorz.), mr. J. Schuttevaer (P. de Hooghstr. 30, Utrecht, secr.), mevr. H. H. Olthof-Kuiper (Baarn, penningm.), jhr. ir. A. J. H. de Beaufort (Woudenberg, ondervoorz.), ing. J. J. Ebberts, mevr. ir. A. M. Hartman-Köhler, mr. J. E. J. Hemmes, drs. W. K. Hoekzema, ing. H. E. A. Ostendorf, drs. A. J. Pluymer, dr. ir. S. A. Schouten.

UDEN — Het bestuur van de afdeling is als volgt samengesteld: voorz.: G. van der Vlies, secr., A. J. Krekelaan (Cimbaallaan 24), penningm. P. van der Jagt, en leden mevrouw P. Fennema-van der Laan, en J. F. Blom.

WEERT — Voorafgaande aan de spreekbeurt van fractievoorzitter Hans Wiegel (3 dec., 20.30 uur, Apollozaal, Beekstraat 13) belegt de afdeling van 17.00 tot 19.00 uur een informele bijeenkomst in hotel „De Rogsteker”, Langstraat 15. Leden van centrale- en afdelingsbestuur, staten- en gemeenteraadsleden krijgen de gelegenheid met de heer Wiegel van gedachten te wisselen. De bijeenkomst wordt besloten met een persconferentie rond 19.30 uur.

WEST-ZEEUWSCH-VLAANDEREN — Op 3 december spreekt L. M. de Beer voor de afdeling West Zeeuwsch-Vlaanderen over politieke beginselen van de VVD. 20.00 uur, hotel 't Hoekje, Nieuwstraat 1, Sluis.

WINSCHOTEN — Op de 12 november gehouden vergadering is het bestuur van de afdeling als volgt samengesteld: voorz. H. H. Graven, secr. mej. S. A. Roosenburg, penningm. J. A. van der Sluis, 2e secr. G. R. W. Sprenger, leden mevrouw C. Steynis-de Boer, D. T. Barlagen en B. Verlaan. Het adres van het secretariaat is nu: Wilhelminasingel 73, Winschoten (tel. 05790 - 5142).

ZOELLEN — Op 9 oktober is opgericht de afdeling Zoelen. De gemeente Zoelen omvat de plaatsen Kerk-Avezaath, Kappel-Avezaath, Wadenhoijen en Zoelen. Het bestuur is als volgt samengesteld: W. Zwart (voorzitter), mevrouw J. Bults-Boekhold (Tielseweg 28, Kerk-Avezaath, secr.), G. G. van Rijswijk (penningm.) en mevr. G. H. Van Ballegooien-van Ommeren, J. Ch. Arisse, M. W. Ch. Udo en J. Witte (leden).

ZOETERWOUDE — Op 26 november spreekt mr. F. Portheine, lid van de Tweede Kamer, op de oprichtingsvergadering van de afdeling Zoeterwoude. 20.00 uur, Ons Huis, Kosterspad 3.

ZWOLLE — Op 3 december spreekt mevrouw drs. N. Smit-Kroes, lid van de Tweede kamer op een informele bijeenkomst van de afdeling Zwolle. Suisse, ingang Blijmarkt, 17.45 uur.

POLITIEKE VERNIEUWING IN NEDERLAND

het nieuwe THEMA-nummer van het maandblad Wending, met bijdragen van o.a.

PROF. DR. A. HOOGERWERF:

Onvrede over macht en beleid;

JOS VAN DIJK:

Is de Nederlander politiek apathisch?;

PROF. DR. J. VAN DEN DOEL:

Politieke vernieuwing;

DR. J. VAN PUTTEN

De meeste politieke partijen zijn van zichzelf vervreemd;

DRS. L. P. J. DE BRUYN EN DRS. J. W. FOPPEN:

Politieke deontologisering;
Christen-democratische partijen in de ban van kerkleden;

PROF. DR. D. H. M. MEUWISSEN:

Staatkundige hervorming?;

DR. A. PEPPER:

Vakbeweging en politieke vernieuwing;

DRS. D. BOONSTRA:

Generatieverschil en politieke verandering;

DRS. L. HOGEBRINK:

Over kerkelijk vredeswerk en politiek.
Losse nummers verkrijgbaar bij de boekhandel en bij de uitgever: f 3,50 (plus verzendkosten).

BOEKENCENTRUM B.V.
Antwoordnummer 1776 — 's-GRAVENHAGE

(enveloppe zonder postzegel verzenden).

Regering gokt met budget

Het kabinet heeft zijn grootste plannen in duigen zien vallen. Er resteert een begrotingsgat, dat met de dag toeneemt. Een principieel ander beleid is noodzakelijk. O.a. tot deze conclusies komt ons kamerlid drs. G. M. V. van Aardenne in dit artikel van zijn hand over de begrotingsbehandeling sociale zaken.

Minister Boersma moest — dat was duidelijk — in zijn antwoord bij de begrotingsbehandeling van sociale Zaken de mening van het kabinet geven over de loonpolitiek voor 1974. De onderhandelingen over een centraal akkoord waren zojuist mislukt, omdat de vo'gens de minister zo constructieve (!) vakbeweging praktisch niets wilde (of kon, gezien haar achterban) toegeven. Maar de door de onzekerheden van de oliecrisis gevormde — nog schemerige — achtergrond bepaalt inmiddels het kader voor een loonbeleid.

De minister was somber. Dat is geen wonder, want de situatie lijkt ongunstig. De energiecrisis — die bij blijvende productiebeperking van aardolie een structureel karakter zou kunnen krijgen — gaat gepaard met een aanmerkelijke prijsstijging, ook van diverse andere grondstoffen op de wereldmarkt. De economische positie van Nederland zal hierdoor zeker een terugslag krijgen, en dat zal o.a. kunnen leiden tot verdere stijging van de werkloosheid.

De zorg voor de werkgelegenheid was terecht toch al een hoogtepunt van het

debat geweest. Het kabinet-Den Uyl heeft f 1150 miljoen uitgetrokken voor werkgelegenheidsmaatregelen op de begroting-1974, maar het effect van deze — vooral werkverschaffings-politiek is tamelijk gering. Een structurele aanpak ontbreekt; ik had daar al bij de algemene financiële beschouwingen op gewezen.

Eerder dan iemand had kunnen denken blijkt de gok van het kabinet mislukt te zijn. Inflatoire uitgaven ten behoeve van de werkgelegenheid, een verhoging van de overheidsuitgaven, daarbij ter bestrijding van de inflatie een revaluatie, een voorschot op de begrotingsruimte voor als de inflatiebestrijding zou slagen en dat alles in het kader van de nivellering... Het kabinet heeft zijn grootste plannen in duigen zien vallen. Er resteert een begrotingsgat van Duisenberg, waarvan de omvang met de dag toeneemt. En ook al moet worden erkend, dat de energiecrisis niet bij het opstellen van de miljoenennota was te voorzien, wél had men kunnen bedenken dat een zo veelzijdige gok een zeer groot risico inhield, als er ergens eens iets mis zou gaan.

Nivellering

Intussen klapmt het kabinet — zo bleek uit de woorden van minister Boersma — zich nog steeds vast aan zijn nivelleringsprogram. Toen de minister aankondigde dat hij waarschijnlijk een machtigingswet zou indienen waarmee hij arbeidsvoorwaarden zou kunnen opleggen, liet hij doorschemeren dat deze dan wel ongeveer die van het verworpen centraal akkoord zouden zijn — waarmee de vakbeweging dan door het kabinet beloond zou worden voor haar „constructiviteit"! Nu is het duidelijk dat zo'n machtigingswet, waarmede ook de inkomens van niet-cao-werknemers en van beoefenaars van vrije beroepen zouden moeten worden beheerst, alleen in een tijd van crisis tot stand kan komen. Desalniettemin bleef de minister lang de vraag — o.a. van de KVP en van mij — ontwijken of hij de nieuwe, ongunstige cijfers over onze economie, die het Planbureau nu aan het uitrekenen is, t.z.t. mee de grondslag zal laten zijn van zijn ingrijpen. Nu al blijkt dat het ontwerp-akkoord zou leiden tot een hogere loonkostenstijging dan die van 10%, die het kabinet als basis van zijn beleid zegt te beschouwen. Om in dat kader de machtigingswet te gebruiken om de nivellerings-eisen van de vakbeweging alsnog door te voeren, heb ik misbruik van een noodsituatie genoemd.

Ander beleid

Er dient een principieel ander beleid aan de orde te komen. Wij moeten erop rekenen dat er in 1974 in het geheel geen ruimte zal zijn voor welvaartsstijging. Als er offers gevraagd moeten worden, dan zal de regering dat in de eerste plaats doen van de economisch sterkeren. Dat is juist, maar dan zal zij zelf ook haar beleid moeten wijzigen en op moeten houden haar hersenschimmige en betweterige idealen op nationaal en internationaal terrein na te jagen, die ons al zoveel kwaad hebben gedaan. Als de stokpaarden op stal zijn, zal er genoeg werk zijn om onze economische positie en de werkgelegenheid voor ons allen te behouden.

Helaas wijst alles erop dat het kabinet-Den Uyl deze beleidsconsequentie niet zal trekken. Dan zal worden bevestigd dat het niet tegen de situatie is opgewassen en dat het er goed aan zal doen het bewind aan anderen over te dragen.

De uitkomst van de besprekingen over het Centraal Akkoord was minder opgewekt dan de gezichten op deze foto doen vermoeden. Een deel van het kabinet zit hier tegenover de vakbondvertegenwoordigers. Vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers waren het eens geworden over een Centraal Akkoord. De vreugde was van korte duur: Enkele dagen later moesten de werkgeversvertegenwoordigers laten weten dat zij hun achterban niet mee hadden kunnen krijgen. Het Centraal Akkoord, de overeenkomst die ons loonbeleid voor de toekomst zou moeten bepalen, hangt weer in de lucht.

De noodwet in de pers

De meeste dagbladen hebben vorige week veel begrip opgebracht voor de aankondiging van noodmaatregelen op het gebied van de lonen door minister Boersma. De olieboycot en het uitblijven van een Centraal Akkoord leek een aantal kranten voldoende redenen om zich op moeilijke omstandigheden voor te bereiden. De NRC was echter van oordeel dat niet het mislukken van het centraal akkoord maar wel de olieboycot en „de scherpe stijging van de invoerprijzen die het gunstige effect van de revaluatie op onze ruilvoet goeddeels ongedaan dreigt te maken”, de regering noodzakelijk tot een „crisismanagement”. Het ontbreken van het akkoord is niet zo zeer aanleiding als een hinderpaal voor het nemen van geëigende maatregelen, omdat „de regering een van de essentiële gegevens voor haar beleidsbepaling mist”. Bovendien meent de krant dat een noodwet niet het geschiktste middel is om vorm te geven aan een inkomensbeleid. „Alleen de uitzonderlijke omstandigheden rechtvaardigen dit stuk gelegenheidswetgeving, dat als onderdeel moet worden gezien van een veel omvattender pakket crisismaatregelen. De regering pakt de zaak verstandig aan door niet onmiddellijk in te grijpen... Op dit ogenblik bestaat alleen enige zekerheid over het feit dat er opnieuw weinig of niets terecht zal komen van het terugdringen van de inflatie. Zelfs een verscherpt loon- en prijsbeleid zal de gevolgen voor ons land van een wereldinflatie niet kunnen afwenden. Het kabinet dat volgend jaar waarschijnlijk voor de noodzaak komt te staan haar gehele budgetbeleid aan te passen aan nieuwe feiten, kan zich optrekken aan het feit dat de sociale partners het bij hun overleg in de Stichting van de Arbeid over één ding wel eens waren: de bereidheid om de gevolgen van de oliecrisis onder ogen te zien”, aldus de NRC.

Achterhaald

Trouw meent dat het nauwelijks voor discussie vatbaar is dat de regering de mogelijkheid dient te krijgen om via een noodwet de inkomensontwikkeling in 1974 te beheersen. Het aanvankelijk tot stand gekomen Centraal Akkoord zou volgens het blad wel eens door de feiten achterhaald kunnen zijn. „Met andere woorden: de mogelijkheden tot inkomensverbetering zouden volgend jaar wel eens beperkter kunnen zijn dan nog maar kortgeleden werd verondersteld. In dat — onverhoopte — geval wensen wij het kabinet de moed toe om daar met doortastendheid de consequentie uit te trekken, en dat natuurlijk niet alleen ten nadele van de inkomensgroepen die onder de cao vallen”.

De Volkskrant wijst in dit verband op de mededeling van minister Boersma „dat hij bij een ingreep in de inkomens, ook de niet-cao-inkomens zal binden”. De krant trekt echter in twijfel of de minister daar een redelijk waterdicht systeem voor kan ontwerpen. Behalve op het gebied van de lonen maakt de vermindering van de olieaanvoer volgens het blad ook andere maatregelen noodzakelijk: distributie van de schaarse brandstoffen en maatregelen om te voorkomen dat de situatie wat al te gemakkelijk wordt aangegrepen om mensen te ontslaan. „Indien het tot beperking van de economische activiteit komt zal ontslag voorkomen moeten worden en dient het opvangen van de financiële schade voorop te staan... Als het in de nabije toekomst onvermijdelijk mocht blijken — en die kans bestaat — zal de regering de aangekondigde voorzieningen moeten invullen. Dan zal haar uitgangspunt, een rechtvaardiger samenleving, aan een harde praktijk worden getoetst”.

De Tijd: „Als er ooit tijd voor mati-

ging en voor openbaar gemeen overleg was, is het nu. De regering kan deze kwestie niet samen met de sociale organisaties in het overleg en zeker niet met de organisaties van vrije beroepen die buiten het overleg staan in het geheim gaan zitten behappen.” Om deze reden pleit het blad uitstel van de cao-onderhandelingen tot de machtigingswet er is... Eerst moeten de gevarenkansen geïnventariseerd worden. Alles wat voor die tijd gebeurt kan leiden tot de paniek waarvan iedereen zegt dat die moet worden vermeden”.

Niet ver genoeg

Het Parool vraagt zich af of de regering niet verder had moeten gaan dan het aankondigen van een plan. „Het is juist dat de gevolgen van de crisis in het Midden-Oosten op het ogenblik nog niet in hun volle omvang kunnen worden overzien. Het had echter de voorkeur verdiend uit te gaan van de op dat punt meest ongunstige veronderstellingen en daarnaar nu reeds, zowel op het gebied van de olievoorziening als op dat van de inkomens en prijzen, te handelen. Was dat dan later meegevallen, dan waren thans genomen maatregelen gemakkelijker terug te draaien geweest”.

De Telegraaf meent dat de regering stellig het recht en de plicht heeft te trachten zich het beslissingsrecht toe te eigenen, maar het blad vraagt zich af welke beslissingen de regering en met name „vakbondsminister” Boersma zal nemen. „Een zich van zijn verantwoordelijkheid tegenover het gehele Nederlandse volk bewust zijnde minister had kunnen zeggen, dat weliswaar uitvoerig is onderhandeld over de verdeling van de koek in 1974, maar dat het voor hem zeer de vraag is of er nog een koek valt te verdelen. En dat hij om die reden de beslissing nog gedurende enige tijd wil aanhouden.”

Amsterdams college schiet tekort

door H. J. Vaders
medewerker van de
VVD-fractie in de
Amsterdamse
gemeenteraad

„De VVD-fractie ziet het huidige College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam volgend jaar met vreugde verdwijnen”, aldus de heer H. H. Jacobse, fractievoorzitter van de hoofdstedelijke VVD-gemeenteraadsfractie, in het kader van zijn Algemene Beschouwingen van de Begroting 1974. (14 nov.) (Gemeenteraad van Amsterdam: 45 leden, onder wie 6 VVD. College van B. en W. samengesteld uit PvdA, CPN en Confessionelen.)

Als toetssteen voor de kwaliteit van het dagelijks bestuur noemde de heer Jacobse vooral de woningbouw en woningdistributie („Amsterdam draaft als een blind paard nog steeds door op weg naar hoogbouw, niet rekening houdend met de wensen van de burgerij”), de stadsvernieuwing („geen concrete visie”), de verhouding tussen bevolking en bestuur („er bestaat geen vertrouwensrelatie meer tussen bevolking en bestuur”), de werkgelegenheid, de financiële positie van de stad en niet in de laatste plaats de veiligheid in Amsterdam.

Dieptepunt

Over het werkgelegenheidsbeleid van het College kon de heer Jacobse kort zijn. „Een onrustbarende zaak, een absoluut dieptepunt”. Amsterdams dagelijks bestuur heeft in enkele jaren tijd honderden miljoenen gestoken in de ont-

wikkeling van het westelijk havengebied. Echter, van enige acquisitie, van een duidelijke visie hoe de opgespoten terreinen te vullen met voor Amsterdam zo belangrijke industrie is geen sprake. Daarentegen gaat de uittocht van bedrijven uit de stad onverminderd voort. Jacobse: „De werkloosheid in de Amsterdamse regio is ernstiger dan in erkende „noodgebieden” zoals het noorden van het land en Limburg”.

Niet uitgekomen

Na jaren wachten op een ideaal kabinet waren de verwachtingen hoog gespannen bij het nieuwe, moeizaam tot stand gekomen kabinet-Den Uyl. Nu immers zou de trieste financiële positie der stad Amsterdam wel verbeteren, vooral ook omdat Wim Polak, ex-wethouder van Amsterdam, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken (belast met Gemeentelijke Aangelegenheden) werd.

Gaat het nu met een rode regering en Polak als staatssecretaris beter? De heer Jacobse: „Ik mag constateren, dat het College in de afgelopen periode er niet in is geslaagd een aanvaardbare oplossing van de nijpende tekorten (metro geldverslinder no. 1 onder andere!) te bewerkstelligen, noch onder de vorige, noch onder de huidige regering”.

Politie

„De Amsterdammers en de Amster-

dammers niet alleen, zijn verontrust, zijn bang” merkte de heer Jacobse op. Amsterdam is in enkele jaren de onveiligste stad van Europa geworden en heeft zich ontwikkeld tot distributiecentrum van heroïne, een aangelegenheid van de zware onderwereld. Jacobse pleitte dan ook voor een systematische bestrijding van c.q. controle op activiteiten die de onderwereld naar Amsterdam lokken. Daarnaast is het hoofdstedelijke politie-apparaat dringend aan belangrijke versterking toe. „Geconstateerd mag worden, dat het beleid in de afgelopen jaren, om het voorzichtig uit te drukken, weinig vruchtbaar is geweest”.

Betere kwaliteit

Samenvattend kon de heer Jacobse weinig lichtpunten zien na vier jaar beleid van het zittende College. Jacobse over de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen: „De VVD is van mening dat in de komende jaren Amsterdam een sterk College moet hebben. Persoonlijke bekwaamheid van kandidaatwethouders zowel als een politieke samenstelling met een redelijke meerderheid zullen zwaar moeten wegen. De VVD zal noch de verantwoordelijkheid noch de oppositie schuwen. Het komende dagelijks bestuur dient naar onze mening van een betere kwaliteit te zijn dan het huidige”.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Raad van Ameland wil boren

De raad van Ameland is veertien dagen geleden akkoord gegaan met boringen naar aardgas op zijn grondgebied. Het besluit viel met vier tegen drie stemmen. De doorslag gaf bij de stemming het nieuwe KVP-raadslid J. Kievit, die voor de boring stemde. Zijn voorganger, met voorkeurstemmen in de raad gekozen, had zich altijd tegen de boringen gekeerd. Het aangenomen raadsbesluit heeft betrekking op een wijziging in de bestemmingsplannen, waarin gasboringen onder bepaalde voorwaarden zijn toegestaan. De Nederlandse Aardolie Maatschappij moet overigens nog wachten alvorens zij kan beginnen met boren. Het raadsbesluit moet eerst nog worden voorgelegd aan burgers en actiegroepen. Zij moeten de gelegenheid krijgen bezwaarschriften in te dienen. Ook Gedeputeerde Staten van Friesland moeten het raadsbesluit nog goedkeuren. Een van de drie tegenstemmende raadsleden, mevrouw H. Straatma-Willemsen (PvdA), vond dat het gemeentebestuur in deze zaak „is afgegaan als een gieter”. Een ander raadslid, de heer Gramsbergen nam het woord chantage in de mond en hij deed daarmee op de houding van de Nederlandse Gasunie die de levering van aardgas aan Ameland alléén maar exploiteerbaar kan maken, als met de daarvoor aan te leggen pijpleiding ook gas kan worden afgevoerd dat op Ameland wordt gewonnen. Maar er zijn raadsleden die daarin geen vertrouwen hebben. Drs. J. P. van den Berg, directeur van de Gasunie in Groningen, heeft echter verzekerd dat Ameland met voorrang van aardgas wordt voorzien, zodra de vergunningen er zijn. Daarmee kan nog wel zo'n vijf tot zeven jaar gemoeid zijn. Er wordt namelijk een stroom protesten verwacht. Bij de protesterenden zal zich zeker ook een deel van de Amelandse VVD aansluiten. De VVD is (nog) niet in de Amelandse raad vertegenwoordigd. Ameland's VVD-voorzitter

J. Klaassen zegt: „Persoonlijk ben ik tegen boren op ons eiland. We hebben juist zeer onlangs de meningen in onze afdeling over deze kwestie gepeild. En daaruit is gebleken dat 60 tot 70 procent er op tegen is. Helaas hebben we niets in de raad te zeggen. Voorlopig willen we pleiten voor het behoud van ons natuurgebied, dat opnieuw aan een grote aanslag komt bloot te staan in zo'n geval. Kijk, als dat gas op een bepaald moment nodig zou zijn — over zo'n tien jaar als de andere spaarpotjes

beginnen op te raken — dan zouden we misschien om het natuurgebied heen Amelands gas kunnen weghalen. Overigens blijf ik het een rare zaak vinden dat zo'n piepkleine raad met één stem meerderheid kan beslissen over een zaak die ik van enorm gewicht vind”.

We zullen onder de bevolking in elk geval een actie ontketenen om B en W onder de bezwaarschriften te bedelven”, aldus de heer Klaassen.

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:

Centrale verwarming

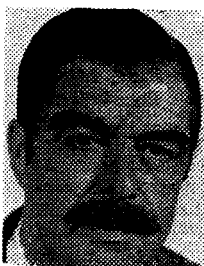
Oliestookinstallaties

Aardgasinstallaties

Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

Generaals in conflict

De heer H. Ploeg, lid van de Tweede Kamer, laat zijn licht schijnen over het generaalsconflict, met name over het vertrek van de generaals IJsselsteyn en Van Rijn en de kritiek van generaal Kranenburg op de discipline in het leger.

Men kan van minister van defensie H. Vredeling zeggen wat men wil, doch over één ding zijn politici van alle partijen het eens: de gevolgen van zijn ministerieel optreden in nog geen half jaar, zijn niet onopgemerkt gebleven. Ik ga, om derwille van de mij toegemeten plaatsruimte, dan maar voorbij aan de voorkeursbehandeling van de in deze wereld unieke militaire vakbond, de Vereniging van Dienstplichtige Militairen, aan het eerbetoon ter gelegenheid van het regeringsjubileum van H. M. Koningin Juliana, aan een aantal verbodsbepalingen op maritiem gebied, zoals de bevoorrading van Nederlandse schepen in Zuid-Afrika en het bezoek van een Portugees oorlogsschip in NAVO-verband aan Amsterdam.

Ik wil mij in dit artikel beperken tot datgene, wat in de laatste weken in onze vaderlandse publiciteitsmedia onder de kop „Generaalsconflict” de gemeederen in en buiten de krijgsmacht, met name de Koninklijke Landmacht, heeft beziggehouden. Het is overigens, doch dit slechts terzijde, opvallend en voor mij teleurstellend, dat de conflictstof in de landmacht altijd groter schijnt dan bij de beide andere krijgsmachtdelen, de Koninklijke Marine en de Koninklijke Luchtmacht.

In een periode van drie maanden hebben drie van de vijf topofficieren in de landmacht ontslag gevraagd, nl. de voorzitter van het overkoepelend college van de drie commandanten van Zee-, Land- en Luchtmacht, het zgn. Comité Verenigde Chefs van Staven, luitenant-generaal W. van Rijn, de Opperofficier Personeel, luitenant-generaal N. Berghuis en tenslotte de Chef van de Generale Staf tevens Bevelhebber der landstrijdkrachten, luitenant-generaal G. IJsselsteyn. Een unicum in onze historie.

Al geruime tijd bestonden er verschillen van opvatting, die het onderling vertrouwen en de goede gang van zaken binnen de landmacht verstoorden. Deze controverses spitste zich vooral toe tussen de beleidsadviseurs van de minister enerzijds en de commandant van de parate legereenheden, luitenant-generaal F. Meynderts aan de andere kant. Een controverse die vooral betrekking had op het gebied van reorganisatieplannen, diensttijdverkorting, oefenterreinen en materiële uitrusting. In defensiekringen sprak men van het conflict Den Haag-Apeldoorn. Uitzonderlijk is zulk een situatie niet, in elke organisatie doen zich wel spanningen voor tussen beleids- en uitvoerende organen. Wanneer zulk een conflicterende belangensituatie echter dreigt te escaleren, dient de leiding in te grijpen.

Commissie

In april j.l. werd door premier Biesheuvel in overleg met de toenmalige minister van defensie H. de Koster, een commissie onder voorzitterschap van mr. G. Langemeyer ingesteld, die advies moest uitbrengen over de vraag of het verlenen van eervol ontslag aan één van de betrokken opper-officieren onder de gegeven omstandigheden juist en noodzakelijk was, o.a. op grond van „incomptabilité d'humeurs”. De bevindingen die de commissie in een eindrapport aan het nieuwe kabinet voorlegde, gaven minister Vredeling geen aanleiding iemand voor ontslag in aanmerking te doen komen.

Voor het oog leek de rust hersteld, doch dit was slechts schijn. De heer Vredeling heeft er naar mijn mening ook weinig aan gedaan de partijen nader tot elkaar te brengen of hij heeft de meningsverschillen zeer duidelijk onderschat. Dit bleek onder meer bij de beatwoording van mondelinge vragen in de Tweede Kamer op 8 november j.l. naar aanleiding van de ontslagaanvraag van generaal IJsselsteyn.

Daarbij bleek nl. dat de bewindsman sinds juni 1973 (!) rechtstreeks correspondeerde met generaal Meynderts over de naar de laatst genoemde nota inzake de uitwerking van plannen voor een eventuele diensttijdverkorting, ook wel genoemd de „zwemvesttheorie”. Terwijl juist deze nota één van de oorzaken van de kersluiting Den Haag-Apeldoorn was!

Het is naar mijn stellige overtuiging een fout van de eerste orde geweest, vooral gezien de voorgeschiedenis, dat de minister zich niet via de hoogste mi-

Generaal F. Meynderts

litaire chef, in casu generaal IJsselsteyn, tot de legerkorpscommandant richtte, doch dit rechtstreeks deed. Ik heb op 8 november de minister gevraagd of hij, waar generaal Meynderts door de vorige minister van defensie er op was gewezen zich aan de hiërarchieke lijnen te houden, hij nu zelf bewust deze hiërarchie ging doorbreken. De bewindsman gaf mij toe, dat dit een weliswaar wat ongebruikelijke stap was, doch dat hij deze wel had moeten nemen, omdat hij met de samenstelling van zijn Defensienota „geen dag kon verliezen”. Deze m.i. laakbare ministeriële handelwijze was voor de Chef Generale Staf tenslotte aanleiding om ontslag te nemen. Het is opvallend dat de meeste publiciteitsorganen aan deze motivering weinig aandacht gegeven hebben. Want waar gaat het om? In feite wordt hier het hele ambtenarenkorps van defensie en de Generale Staf op een zijspoor gezet.

Als deze af te keuren ministeriële werkwijze illustratief is voor de manier waarop de toegezegde defensienota wordt samengesteld, staan ons nog wel enige verrassingen te wachten.

Meynderts

Los hiervan staat mijn waardering voor de ideeën van generaal Meynderts, die ervan uitgaat dat men voldoende materieel moet hebben om in oorlogstijd drie divisies op volledige sterkte te brengen. De techniek van mobilisatievoorbereiding enz. dient echter in goed overleg met de Haagse beleidsinstanties te worden doorgesproken. Het probleem voor de commandant van het parate legerkorps is dat hij steeds moet vechten op twee fronten, nl. met zijn Haagse chefs en zijn operationele NAVO-bevelhebber onder wie hij in oorlogstijd rechtstreeks ressorteert. Dit dualisme is in feite één van de belangrijkste oorzaken van de conflicten tussen Den Haag en Apeldoorn, die opgelost kunnen worden door een goede samenwerking en communicatie. De minister doet er daarom goed aan bij het zoeken naar een opvolger van de Chef van de Generale Staf iemand te kiezen, die zowel ervaring heeft in Den Haag als in de parate sector, zodat hij ook het vertrouwen geniet van de man in het veld. Want slechts dan worden de dieperliggende oorzaken van dit generaalsconflict weggenomen.

Het is daarbij van belang ook de ontslagmotivering van een andere voortijdig vertrokken generaal te signaleren. Generaal Van Rijn, die de eerste opperofficier was tijdens het bewind Vredeling die ontslag nam en toch beslist geen vertegenwoordiger van wat sommige publicisten m.b.t. opperofficieren graag noemen „het rechte establishment”, noemde als belangrijkste oorzaken van zijn ontslagaanvraag „ernstige bezwaren tegen de verzwakking van de discipline en de verlaging van het defensiebudget”.

Ik heb in dit artikel de naam van generaal-majoor L. Kranenburg nog niet genoemd. Hij zetelt als territoriaal bevelhebber Oost niet in Den Haag en ressorteert evenmin onder het parate legerkorps. Als territoriale commandant acht hij ook de achteruitgang van de discipline en de verlaging van de Defensiebegroting een zaak die hem met grote zorg vervult.

Ook hij heeft voor de keuze gestaan ontslag te vragen omdat hij de verantwoordelijkheid niet meer kon of wilde dragen, dan wel te blijven en van zijn verontrusting kennis te geven. Hij koos

Generaal L. Kranenburg

het laatste en de wijze waarop hij dit in de vorm van een nota aan zijn ondercommandanten deed, is hem door de minister van Defensie niet in dank afgenomen. De nu afgetreden generaal IJsselsteyn moest voor verzoek van de minister de heer Kranenburg een dienstbevel geven, waarvoor hij overigens een dag bedenktijd vroeg, om de correspondentie met zijn ondercommandanten te staken. Daarmee is de problematiek, die generaal Kranenburg aan de orde stelde en waarop hij duizenden reacties ontving, niet uit de wereld. De bezorgdheid over de toekomst van onze defensie blijft. Tijdens de begrotingsbehandeling van defensie volgende week zal de minister daaraan door de VVD-fractie zeker herinnerd worden.

Crisis

Met het ontslag van de generaals is de crisis, waarin defensie zich bevindt, meer naar buiten getreden doch allernuist opgelost. Minister Vredeling heeft tijdens de mondelinge discussie op 8 november j.l. in de Tweede Kamer toegegeven, dat de recente ontslagaanvragen bij velen in de krijgsmacht, met name in de landmacht, die een groot vertrouwen in de betrokken generaals stelden, gevoelens van onzekerheid hebben gewekt. Hij voegde daaraan toe dat het verschijnen van de Defensie-nota rond de jaarwisseling de stemming in de krijgsmacht gunstig zou beïnvloeden, omdat er dan klaarheid zal zijn over het in de komende jaren te voeren defensiebeleid.

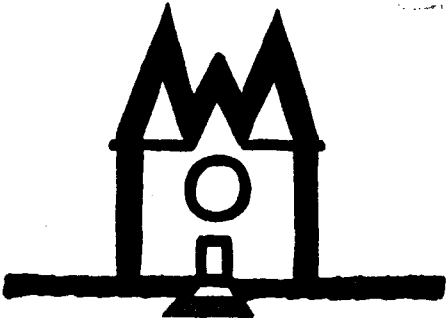
Ik geef de bewindsman gaarne „the benefit of the doubt”, maar ik heb over dat te voeren defensiebeleid mijn grote twijfels, juist omdat in de periode waarin de nota gestalte moet krijgen, een aantal zeer belangrijke adviseurs zijn medewerking heeft opgezegd. De minister zal er goed aan doen dit aspect niet te veronachtzamen en zich respect te geven van het feit dat de verontrusting zich nu manifesteert bij de top, maar ook aanwezig is bij diegenen die niet zo gemakkelijk ontslag kunnen nemen.

Daarom is het noodzakelijk dat onderzocht wordt hoe de medewerkers van generaal Kranenburg denken over zijn nota, en dat in dat onderzoek ook betrokken worden de mensen aan de basis, nl. de dienstplichtigen. De onrust in de krijgsmacht wordt niet weggenomen met een nota en zeker niet met een onder-druk-van-de-achterban-haastig-opgestelde-nota. De minister is gebaat bij een stuk loyaliteit van medewerkers van het defensie-apparaat. Dat zal slechts mogelijk zijn als hij het vertrouwen weet te winnen van die medewerkers. Over dat vertrouwen tenslotte: de opvolgers van de nu vroegtijdig vertrokken generaals zullen niet slechts het vertrouwen van de minister moeten hebben, doch ook van het bedrijf en vooral vrouwen in elkaar.

Over de thans ontslagen generaals kan men verschillend denken, men kan hun motieven om voortijdig te vertrekken verschillend beoordelen, maar één ding mag toch wel centraal gesteld worden: zij zochten niet zichzelf, doch stelden hun krachten in dienst van een goede zaak. Laten wij hopen dat de minister erin slaagt opvolgers te vinden die eveneens de dienstbaarheid boven het eigenbelang zullen stellen.

Ons leger is niet gebaat met interne conflicten, persoonlijke ambities en politiek geharrewar. Defensie is een zaak die het vertrouwen moet hebben van het hele Nederlandse volk.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving
is er:
HUIBERS B.V.
MAKELAARSKANTOOR
augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

De VVD in het parlement

Drs. Jaap Scherpenhuizen heeft vorige week een gedeelte van de liberale Tweede-Kamerfractie geactiveerd om samen met hem mondelinge vragen te stellen aan minister Gruyters van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening over een bezoek van enkele bewindlieden aan Oost-Groningen over het Dollard-plan. Drs. Scherpenhuizen wees er in zijn vragen op dat de bevolking in Oost-Groningen nogal verontwaardigd heeft gereageerd op het „overleg”, dat plaatsgevonden had. De ministers Gruyters, Westerterp en Vorrink werd „regentendom en ongeïnteresseerdheid” verweten. Minister Gruyters, die ook namens zijn collega's antwoordde, ontkende dat hij ongeïnteresseerd was geweest en veronderstelde dat zijn opgeruimde aard de oorzaak was van de gedachte dat hij de Streekraad niet serieus zou nemen.

Ons „middenstands-duo” in de Kamer, de heren Geurtsen en Porthene, stelde schriftelijke vragen aan minister Gruyters over het verlenen van een bouwvergunning voor de Makrovestiging in Nieuw-Graaf (gem. Duiven). De Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Midden-Gelderland had begin vorig jaar in een adres aan H. M. de Koningin bezwaar gemaakt tegen deze vestiging, maar heeft nooit vernomen of de minister hierover een beslissing heeft genomen. Ook de heer N. C. Cardinaal te Zevenaar had een adres verstuurd maar hierover nooit meer iets vernomen. „...Wilt u maatregelen nemen, die ertoe kunnen leiden, dat aan adressanten, die zich richten tot uw departement, niet alleen een ontvangstbewijs wordt gezonden, indien hun adres niet terstond kan worden afgedaan, maar bovendien definitief bericht ontvangen, zodra een beslissing is genomen in de zaken, waar-

over zij zich tot uw departement wenden?” aldus de beide Kamerleden.

Mevrouw Ginjaar-Maas heeft samen met de socialist Hartmeijer vragen gesteld aan de staatssecretaris van volksgezondheid en de minister van onderwijs en wetenschappen over aanvullende steun die fysiotherapie-studenten krijgen uit verschillende provinciale en gemeentelijke studiefondsen. Zij vragen de bewindlieden een overzicht te geven van deze aanvullende studiesteun.

Mr. A. Geurtsen toonde zich in het debat over de begroting van Justitie ontevreden over de gang van zaken rond de onteigeningsprocedure. De Kamer had vorig jaar een uitspraak gedaan dat een nadere studie omtrent de tegemoetkoming in de schade, als gevolg van plannen, onteigening of aanwijzingen geleden door anderen dan zakelijk gerechtigden, huurders en pachters, diende plaats te vinden. De minister heeft toen gezegd de motie onuitvoerbaar te achten. Door de plannen op

het gebied van de stadsvernieuwing is de zaak naar de mening van de heer Geurtsen eerder meer dan minder urgent geworden. Daarom nodigde hij de minister in een motie uit de bedoelde commissie voor 1 maart 1974 alsnog in te stellen. In een andere motie vraagt de heer Geurtsen van de staatssecretaris van justitie het percentage dat particuliere loterijen van hun inkomsten mogen besteden aan prijzen en onkosten te verhogen van 40 naar 50. Dit om te voorkomen dat de particuliere loterijen door de verhoging van de prijzen in de staatsloterij in een nadelige positie zouden komen te verkeren.

In het debat over het stakingsrecht van ambtenaren stelde mevrouw Kappeyne van de Copello dat de VVD-fractie aarzelend staat tegenover de afschaffing van het strafrechtelijke stakingsverbod zolang geen nadere voorziening in het Algemeen Rijks Ambtenaren Reglement wordt gegeven.

Nieuwe leden

Zoals wij reeds eerder meldde is het door de enorme toeloop van nieuwe leden niet meer mogelijk om in de welkomstbrief de naam van de afdelingssecretaris te tikken. We hebben daarom een beroep gedaan op de afdelingsbesturen om zelf contact te zoeken met nieuwe leden. Ons bereiken op het ogenblik wel enkele klachten over te geringe opvang. Wij willen daarom nogmaals een beroep doen op het oude kader de nieuwe leden zo spoedig mogelijk wegwijzen te maken in de partij. Juist een eerste indruk kan bepalend zijn voor vele jaren. Indien het voor de voorzitter of secretaris te veel wordt kunnen wellicht anderen ingeschakeld worden.

Debat selectieve heffingen op investeringen

Na een wekenlange behandeling heeft de Tweede Kamer dinsdag 13 november de Wet Selectieve Investeringsregeling aangenomen. Deze behandeling vertoont enige gelijkenis met het houden van een loting voor een schaatswedstrijd tijdens een hittegolf, met dien verstande, dat na de zomer er toch wel weer eens ijs zal komen maar dat het zeer de vraag is of de energie-crisis de structuur van het Rijnmondgebied niet grondig zal doen wijzigen.

Minister Lubbers heeft in elk geval toegezegd de wet -- nadat deze ook de Eerste Kamer eventueel zal hebben gepasseerd -- niet eerder in te voeren dan na overleg met de Kamer. Naar onze mening dient de wet in de huidige opzet en in de gewijzigde omstandigheden echter helemaal niet in het Staatsblad te verschijnen. Wij hebben dan ook tegen gestemd.

Toch zijn er hier en daar wel verbeteringen in het wetsontwerp aangebracht.

Zo werden termijnen voor beslissingen op vergunningaanvragen in de wet vastgelegd, en het vrijstellingsbeleid t.a.v. de heffingen wat uitgebreid, o.a. door de aanmerking van een amendement-Van Aardenne/Tuijnman, waardoor veilinggebouwen en veemarkten zullen zijn vrijgesteld. Maar de voorgestelde algemene vrijstellingsmogelijkheid voor regio's haalde het niet.

Doorslaggevend voor ons is echter gebleven de nadruk die het kabinet-Den Uyl wil leggen op het vergunningstelsel, als begin van een toetsing van particuliere investeringen op hun maatschappelijke betekenis -- zoals de Troonrede zei. Het is het oude socialistisch stokpaard, dat minister Lubbers tevergeefs heeft getracht te bagatelliseren. De meerderheid van de KVP-fractie en de AR, die deze nadruk ongedaan hadden willen maken (maar het niet haalden

omdat een tiental KVP'ers het kabinet en de PvdA bleef steunen) stemden uiteindelijk toch voor het wetsontwerp in zijn geheel -- het was, zei hun woordvoerder, de keuze tussen belabberd en allerbelabberdst.

De concessie die de minister deed verfraaide het ontwerp geenszins: hij voerde ineens naast heffingen en vergunningen ook nog een meldingsplicht in. Rijnmond -- waar altijd vergunningen zullen moeten blijven gelden -- wordt nu apart in de wet genoemd. Dat was weer voor ons een extra reden om tegen te stemmen, want Rijnmond kan zo'n anti-reclame nu zeker niet gebruiken.

Het is onze overtuiging, dat de wet zoals die nu is, meer kwaad dan goed zal doen. Hopelijk verdwijnt zij t.z.t. oningevoerd in het archief.

Drs. G. M. V. van Aardenne

Kamerleden in Eindhoven

Vrijdag 17 november brachten onze Kamerleden mevrouw Smit-Kroes en de heren Van Aardenne en Dees namens de Kamerfractie een bezoek aan de VVD-fractie in de agglomeratieraad in Eindhoven. Er is gesproken over het te verwachten wetsontwerp voor het gewest Eindhoven. Onze Kamerleden bevestigden dat zij zich -- evenals indertijd minister Geertsema -- konden vinden in een tijdelijke beperking van het passief kiesrecht, maar dat zij, indien er geen takenpakket in de wet zou worden opgenomen, toch van de agglomeratie een uitgewerkte taakstelling verwachten, met name ook met het oogmerk dubbel werk te voorkomen. Tevens waren zij van mening dat de voorzitter van het gewestorgaan niet een der raadsvoorzitters moet zijn. Bij dit deel van het gesprek was o.a. de waarnemend voorzitter van de agglomeratieraad, de heer Elzen, aanwezig.

Verder is gesproken over het rijkswegenplan in de regio, met het oog op de noodzaak de Strabrechtse heide te bebouwen, de kwestie-Welschap, de woningbouw ook i.v.m. het tegengaan van suburbanisatie en over de mogelijkheid om met een nieuwe vorm van openbaar vervoer te experimenteren. De Kamerleden ontvingen hierbij waardevolle informatie met het oog op de diverse begrotingsbehandelingen. 's-Middags namen de VVD-raadsleden uit de agglomeratie aan het gesprek deel. Tenslotte ontving men de pers.

f 18.000.- NODIG

De stichting Hulp Noord-Ierland i.o., Nieuwe Gracht 27, Utrecht, verzorgt vakantieweken die beogen katholieken en protestanten bij elkaar te brengen, zodat van een werkelijk experiment in samenleven kan worden gesproken. De kinderen en bejaarden komen uit Belfast en Londonderry, waar sinds jaar en dag de ergste onlusten plaatsvinden.

Op 27 december a.s. staan 120 kinderen en bejaarden klaar om naar Nederland te vliegen. Werkgroepen in Schiedam, Santpoort en Zeeland zijn financieel rond deze mensen voor 3 weken te ontvangen. Alleen de landelijke organisatie beschikt nog niet over de f 18.000,— die nodig zijn de vliegcharter te betalen.

Kunnen wij, VVD'ers, er voor zorgen dat deze f 18.000,— op tafel komen? Omdat voor mij de begrippen Vrijheid en Democratie hierdoor levend worden, meen ik dat wij allen deze actie moeten ondersteunen.

Stort uw bijdrage op Giro 9 9 9 2 t.n.v. Hulp Noord-Ierland, Utrecht.

Op het strookje vermelden VVD - kerstvlucht. In de volgende uitgave van V en D zal ik de stand bekend maken. Zal het lukken? Ik reken op u!

G. VERHULSDONK
Fractievoorzitter V.V.D. Schiedam

Winst Britse Liberalen

door onze redacteur
buitenland

De Britse Liberale Partij zit in de lift. Sinds begin november Berwick-on-Tweed bij de tussentijdse verkiezingen voor het lagerhuis overging van Conservatieve in Liberale handen, hebben de Liberals 11 zetels in het parlement, vijf meer dan bij de laatste algemene verkiezingen in 1970. In andere plaatsen, waar ze er niet in slaagden hun tegenstanders te verslaan, kregen zij in het afgelopen jaar dikwijls aanzienlijk meer stemmen dan in 1970, zoals in Chester-le-Street waar zij in maart van dit jaar 38,6 van de stemmen behaalden, terwijl ze daar bij de verkiezingen van '70 niet mee hadden gedaan. De eerste zetelwinst bij een tussentijdse verkiezing behaalden ze op Labour en wel op 26 oktober '72 in Rochdale.

Belangrijk is de vraag wat de oorzaak van deze winst is. Is het het onbehagen over de politiek van de Conservatieve regering en het door Labour geboden alternatief? Een feit is dat ook andere partijen de twee grootste zetels afsnoepen, zoals de Schotse Nationalistische Partij. Een opinieonderzoek dat in opdracht van *The Times* en *Television News* is gehouden, liet in oktober zien dat de Liberale Partij nu na Labour de populairste partij in Engeland is geworden, iets wat sedert de dagen van Lloyd George niet meer is voorgekomen. 34 procent van de ondervraagden gaf de voorkeur aan Labour, 32 procent aan de Liberalen en 31 procent aan de Conservatieven. Als dit een verkiezingsuitslag was geweest, had deze Engeland even moeilijk bestuurbaar achtergelaten als ons land met zijn gebrek aan partijen met een meerderheid. Labourleider Harold Wilson kondigde op het Labourcongres in Blackpool al aan dat zijn partij in geen geval een coalitie met de Liberalen zou aangaan. Maar we hebben nog tot 1975 de tijd om te zien hoe de Britten hun stem zullen uitbrengen. Frapant was de uitslag wel, want twaalf maanden ervoor hadden de Liberalen slechts 10 procent der ondervraagden achter zich.

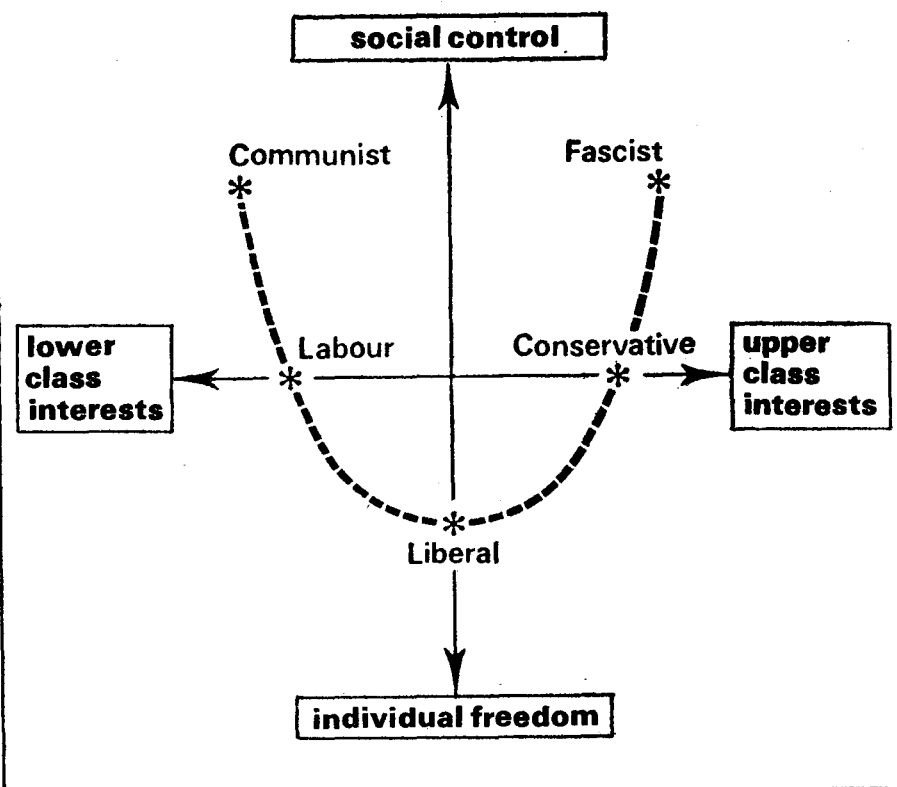
Rol

Spelen de economische moeilijkheden, waar Engeland mee te kampen heeft en die premier Heath al tot het uitroepen van de noodtoestand hebben gebracht, zeker een rol, ook de geringe belangstelling van de kant van de grote partijen voor de wensen van hun kiezers wordt als een van de oorzaken voor de geringe populariteit van Conservatieve en Labour genoemd. De kiezer voelt zich machteloos, verward en niet in staat invloed op de gang van zaken uit te oefenen. Alan Watkins schrijft dit in de *New Statesman* en meent dat we terug moeten gaan naar 1867 om een soortgelijke toestand aan te treffen. Hoe het zij, onmogelijk is het niet dat wij na de volgende algemene verkiezingen — in 1975 of eerder — in Engeland met een geheel andere situatie te maken krijgen dan in de afgelopen 25 jaar. Het is in ieder geval te hopen dat we niet een herhaling krijgen van de jaren twintig toen de electorale situatie leidde tot de vorming van de minderheidskabinetten van Ramsey MacDonald. Onstabieleit en scheuring in de bestaande politieke groeperingen, waarvan de Liberalen een der belangrijkste slachtoffers waren, waren het gevolg.

Geen middenpartij

Waar staan de Liberalen tussen de Conservatieven en socialisten? In het algemeen wordt de Liberale Partij als een partij van het midden beschouwd, maar onderzoeken wijzen uit dat de

Schematic positions of political parties in relation to two major dimensions

Liberalen op verschillende punten extreme standpunten huldigen. Glenn Wilson schreef hierover in het Britse weekblad *New Society* van 1 november j.l. Uit opiniepeilingen van Gallup blijkt dat de Liberalen slechts zelden een middenpositie innemen. Als voorbeeld geeft Wilson een aantal vragen waar de ondervraagden, als ze positief tegenover de betreffende gedachten stonden, 'ja' op moesten antwoorden:

Aan H. J. Eysenk (*The Psychology of Politics*) ontleent Wilson de opstelling van de diverse Britse politieke stromingen tegenover elkaar, niet op één lijn van links naar rechts, maar in een U-vorm. De horizontale as correspondeert met het bekende begrip links-rechts. De verticale as heeft betrekking op meer persoonlijke houdingen zoals intolerantie, agressiviteit, sociaalvoelendheid e.d., hier aangegeven met sociale controle enerzijds tegenover individuele vrijheid anderzijds, waarbij vaststaat dat Liberalen er meer voor geporteerd zijn om iemand vrij zijn gang te laten gaan dan om de gemeenschap ergens tegen te beschermen. Anderzijds vormen de Liberalen in Engeland een middenpartij als het gaat om de tegenstellingen tussen verschillende sociale belangengroepen, arbeiders t.o. ondernemers etc.

Programma

De leider van de Liberale Partij sedert 1967, Jeremy Thorpe, heeft in september op het congres van de partij in Southport de hoofdlijnen van de Liberale politiek uiteengezet: een gegarandeerd minimumloon van tweederde van het industriële gemiddelde loon, ouderdomspensioenen gebaseerd op een percentage van gemiddelde lonen; een radicale hervorming der inkomstenbelasting door invoer van "kredietpunten", en medezeggenschap in het bedrijfsleven. De Liberalen zullen zich inzetten voor actieve consumentenbescherming en grotere garanties voor mededinging in de binnenlandse economie; een radicale huisvestingspolitiek met het tegengaan van grondspeculatie; invoering van een stelsel van evenredige vertegenwoordi-

ging voor de parlementsverkiezingen; afschaffing van het Hogerhuis in zijn huidige vorm etc.

Blijkens hun programma, *Partnership at Work*, zijn de Liberalen voorstander van een verplicht instellen van ondernemingsraden en een vorm van winstdeling. Zij willen wetten introduceren die een einde moeten maken aan arbeidsconflicten door de bevordering van een belangenharmonisatie van arbeiders en werkgevers. Daarbij blijft de Liberale Partij voorstander van het marktsysteem als het belangrijkste instrument om er voor te zorgen dat ondernemingen, privé en publieke, werken in het belang van de consumenten.

Op het congres van de Liberalen in september waren andere mensen te zien dan op dat van Labour of de Conservatieven. Er waren meer jongeren en meer ouderen, er waren idealisten, politieke avonturiers, hip geklede jongeren en oude dames. En op welk politiek congres zie je naast pamfletten ook eigen gemaakte jam te koop?

Thorpe

Jeremy Thorpe, de partijleider, komt uit een geslacht dat rijk aan politici is. Zijn vader en grootvader waren Conservatieve parlementsleden en één van zijn voorvaders zat al onder Eduard II (1307-1327) in het parlement. Een ander was Speaker van het Lagerhuis toen hij in 1461 door een woedende menigte om het leven werd gebracht.

IN 1959 won de toen dertigjarige Thorpe in North Devon een zetel voor de Liberalen op de Conservatieven. In januari 1967 volgde hij Jo Grimond op als leider van de Liberale Partij en stond voor de zware opgave de opgaande lijn die tijdens Grimonds bewind was ingezet te continueren. Deze was er in geslaagd de Liberalen uit het dieptepunt van na de oorlog, toen de verdeelde partij slechts rond de 2,5 der stemmen wist te behalen, te halen en het zetelaantal in het Lagerhuis van 6 op 12 te brengen. De 11,1 procent van 1964 haalde de partij in 1966 al niet meer. Het werd toen 8,5. En Thorpe zag in 1970 het stemmenaandeel tot 7,4 dalen, wat weer zes zetels opleverde. Het Liberale Manifest, dat onder de titel *What A Life!* was uitgegeven, had blijkbaar niet genoeg nieuwe kiezers kunnen aantrekken. Nog in mei 1972 behaalde Labour bij de gemeenteraadsverkiezingen een forse winst van 971 zetels, terwijl de Liberalen er 20 verloren. Zeven maanden later zou het tij keren.

De politiek in beweging

VERVOLG VAN PAGINA 1

Liberaal Democratische Partij) op een mislukking uitlopen. In een door Elseviers Magazine zelf kennelijk niet zo erg serieus genomen gesprek met prof. Wessel heeft deze doen uitkomen „te mikken op 15 zetels”. Het is de bekende illusionistische grootspraak, die we destijds ook uit de kringen van respectievelijk de Boerenpartij, D'66, DS'70 en de nu uit de Kamer verdwenen Middenstandspartij (van de heer De Jong) hebben vernomen.

Wat sommigen met kunstmatige middelen (aantasting van het evenredigheidsbeginsel door invoering van een kiesdrempel, van autonome kiesdistricten, enz.) hadden willen bereiken, lijkt zich thans langs de heel wat aantrekkelijker en liberaler natuurlijke weg te voltrekken. De sterke opgang van de VVD als duidelijke beginselpartij is daarvan het voorbeeld.

APELDOORN of OMGEVING
voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE
Beëdigd makelaar en taxateur.

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

De middenstand in de partij

door drs. A. J. G. Leyten,
secretaris van de landelijke
middenstandscommissie
van de VVD.

Aan de vooravond van de behandeling van de begrotingen van Economische Zaken en Financiën vergaderde de landelijke middenstandscommissie van onze partij. De behandeling in de Tweede Kamer van het regeringsprogramma 1974 en de problemen door de olieboycot stonden in het middelpunt van de belangstelling van deze VVD-commissie.

De moeilijkheden met de aan Nederland olie leverende Arabische landen brachten de autoloze zondag met een ontzaggelijke schade voor ons horecabedrijf. De verliezen zijn van zodanige aard in deze sector, waar het in het algemeen toch al niet zo goed ging, dat deze zo maar niet meer in te halen zijn. Verontwaardigd was de commissie over „de idee” van premier Den Uyl het zondagsrijverbod om te zetten in een verbod van zaterdagmiddag 12.00 tot zondagmiddag 12.00 uur. Hierdoor zou weer een bepaald gedeelte van ons bedrijfsleven, n.l. de detailhandel, financieel ernstig gedupeerd worden. Echter, pas op voor olie- en benzinedistributie, want dan heeft deze socialistische regering veel te veel in de hand.

Adviserend Tweede Kamerlid mr. F. Portheine deed naar aanleiding van verschillende opmerkingen, met name van die van de Haagse afgevaardigde J. A. Dienske, de toezegging er nogmaals bij de regering op aan te dringen de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen aan te pakken. Ook Kalkar, de kernenergie is van belang als eventuele toekomstige energiebron.

Prijsbeleid

Op 22 november a.s. loopt de thans van kracht zijnde prijsbeschikking af. De huidige situatie levert alle aanleiding op tot flexibeler prijsmaatregelen over te gaan. Het prijsbeleid dient echter een globale aanpak in te houden zonder onder-onsjes voor bepaalde bedrijfstakken. Een dergelijke prijspolitiek leidt enerzijds tot een sector-structuurbeleid en anderzijds tot een verminderde rechtszekerheid. Kleine zelfstandigen dienen niet geholpen te worden door ontheffingen van prijsvoorschriften maar door fiscale tegemoetkomingen. De winst uit bedrijf en onderneming kan in vele gevallen slechts voor een deel in de consumptieve sfeer worden gebruikt en dient meestal voor een groter of kleiner deel voor toevoegingen aan het bedrijfsvermogen.

Het Centraal Akkoord is er onder meer niet gekomen, doordat de prijsparagraaf buiten discussie bleef. Het is te begrijpen dat de middenstandsorganisaties na het elimineren van een dergelijk belangrijke zaak het afgewezen hebben. Ook met een noodwet, waarvan we nog niet weten waar die naar toe leidt, zal

het midden- en kleinbedrijf niet gelukkig zijn.

Zelfstandigen

De vraag werd gesteld wat de regering, en in het bijzonder de staatssecretaris voor het midden- en kleinbedrijf en de minister van landbouw en visserij — de Heren Hazenkamp en Van der Stee — nu zullen gaan doen voor de inkomenspositie van de zelfstandigen. Ondanks de verklaring in de eerste Trooorede van deze regering, dat het kabinet-Den Uyl open oog heeft voor de problemen van de zelfstandige ondernemer in het midden- en kleinbedrijf, de landbouw en visserij, waren de verwachtingen van geen der leden van de commissie hoog gespannen.

Het begint al met de onjuiste uitbouw van de fiscale oudedagsreserve, die zodanig is dat er slechts voor zelfstandigen met geringe inkomens meer reserveringsmogelijkheden komen. De invoering van een volksverzekering tegen arbeidsongeschiktheid is voor de zelfstandige ten zeerste gewenst. Echter de kosten daarvan, die buiten de geprogrammeerde 3% stijging van de premies voor sociale verzekeringen zullen vallen, dreigen uit te komen op een dergelijke hoogte, dat er straks zeer felle protesten hiertegen te horen zullen zijn. Het is zeer de vraag, of het dan nog verantwoord is een dergelijke sociale voorziening in te voeren. In dit verband wees de Brabantse afgevaardigde Greve erop dat bepaalde risico's zoals van verkeersongevallen, toch nog altijd goed particulier verzekerd kunnen worden.

Winkelsluiting. Blijkens de memorie van Toelichting van de begroting 1974 voor economische zaken wenst de staatssecretaris een grotere mate van vrijheid in de winkelpenstelling in te voeren. In concreto komt het hierop neer, dat vanaf 10 uur 's avonds winkels onbepaald open mogen zijn, zo lang maar een winkelbedrijf niet langer dan 55 uur per week open is. De leden van de commissie waren niet enthousiast over dit voornemen. Daarbij wees een der leden erop, dat tegen een dergelijke regeling beslist dezelfde bezwaren, maar dan nog in veel grotere mate, zullen rijzen als nog maar enkele jaren geleden bij de invoering van de koopavond werden aangevoerd.

Borgstellingsfondsen zijn vooral voor de ambulante handel nog steeds nodig. De heer H. J. Jonker uit Elst wees op de huidige moeilijkheden van de Borgstellingsfondsen met de uitvoering van hun taak door te beperkte mogelijkheden voor kredietverlening. Een belangrijke functie vervullen deze voor het stimuleren van doorstroming van markt-handel naar gevestigde winkelstand. Meer en meer doet zich het verschijnsel

voor dat kleine zelfstandigen voor financiële steun alleen nog op de bijstandswet aangewezen zijn. De consequentie daarvan is dat alleen gemeenteambtenaren — zonder enige invloed van de organisaties van betrokkenen — beslissen over geldelijke hulp aan de kleinste bedrijven. In dit verband maakte de commissie ernstig bezwaar tegen het beleid van de huidige staatssecretaris voor het midden- en kleinbedrijf, de heer Th. M. Hazenkamp, dat gericht is op uitholling van de taak van de centrale organisaties voor het midden- en kleinbedrijf, zowel met de Borgstellingsfondsen als met de Kamers van Koophandel en Fabrieken.

Criminaliteit

Naast steeds meer winkeldiefstallen doen zich de laatste tijd in diverse steden vele gevallen van afpersing onder bedreiging voor. Zodanige vormen nemen deze berovingen zelfs aan dat winkeliers zich gaan voorzien van middelen voor een betere zelfbescherming. In andere gevallen moeten bedrijven door dergelijke toestanden gesloten worden, omdat de schaden of de verzekering een niet op te brengen last vormen.

Rechtstaat en veiligheid worden door een dergelijke criminaliteit ernstig bedreigd. Veel waardering was er voor de interventies onlangs in dezen van adviserend kamerlid mr. A. Geurtsen tijdens de behandeling van de justitiebegroting. Helaas kwam hier slechts een gebrekkig antwoord van de regering op.

Aanpak van dergelijke geweldplegingen en winkeldiefstallen is op de eerste plaats een taak voor de centrale overheid. Daarnaast kunnen de gemeentebesturen hier veel aan doen. Daarom besloot de commissie er bij de Vereniging van Staten- en Raadsleden op aan te dringen dat ook in het gemeenteprogram 1974 wordt opgeroepen tot het bestrijden van dergelijke ergerlijke misstanden. Preventieve aanpak door permanente surveillance dag en nacht is hiervoor de enig juiste oplossing.

Waardering had de commissie voor de plannen van de regering inzake de regeling van winkelvestigingen buiten stadscentra. Echter, effectivering van dit beleid op zeer korte termijn is dringend nodig. Wanneer eenmaal de bouw van superstores en dergelijke, b.v. in weilanden, is gestart, zal het moeilijk zijn de voltooiing tegen te houden. Ondertussen heeft zich dan weer een ongewenste ontwikkeling van de distributie op plaatsen voorgedaan.

In verband met opstelling van het gemeenteprogram 1974 van onze partij kwam de schade voor bedrijven door uitvoering van stadsvernieuwing ter sprake. Rechtvaardige regeling van deze schaden door gemeentebesturen is ten zeerste gewenst.

Boeken besproken

Apartheid in praktijk

Om van de situatie op de hoogte te zijn is het voor wat Zuid-Afrika betreft nu juist niet nodig er geweest te zijn.

Dit staat in de inleiding tot het boek *Je hoeft er niet geweest te zijn; apartheid in de praktijk* van de hand van Ben van Kaam. Het boek bevat 300 verklaringen, d.w.z. verduidelijkingen van Zuidafrikaanse wetten die tot doel hebben de apartheidspolitiek te effectueren. Het doel van deze — geenszins volledige — lijst is niet een poging uit te drukken wat apartheid is of erover te argumenteren of apartheid een grote weldaad dan wel een onmenselijkheid is, of het een kwaad dan wel een onmogelijke zaak is, maar louter en alleen om 300 voorbeelden te geven van wat apartheid menselijk wezens kan aandoen, aldus de door de vertalers geciteerde Alan Paton. De vertaling is gebaseerd op de oorspronkelijke Engelse uitgave van een studie van prof. Leslie Rubin, hoogleraar in het vergelijkend recht aan de Howard Universiteit (VS). De studie kwam tot stand op verzoek van de aparheidscommissie van de Verenigde Naties. Ieder hoofdstuk wordt voorafgegaan door bepalingen uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens waarmee de verklaringen in strijd worden geacht te zijn. In het tweede gedeelte van het boek wordt antwoord gegeven op 75 vragen over Zuid-Afrika, die ook voornamelijk betrekking hebben op de apartheid. Deze uitgave van uitgeverij Ten Have kwam tot stand in

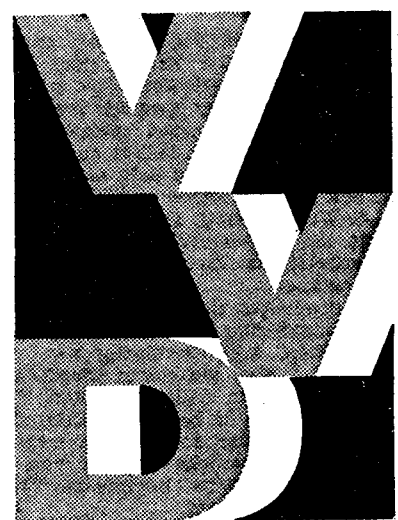
samenwerking met de Voorlichtingsdienst van de VN en het Defence and Aid Fund. Prijs f 7,90 (145 pag.).

42 politieke partijen

Wist u dat er tot 1973 42 partijen in de Tweede Kamer vertegenwoordigd zijn geweest en dat er gerekend vanaf 1900 gemiddeld elf partijen per zittingsperiode in het parlement zaten? Vanaf 1850 tot 1973 bezetten liberalen gemiddeld 29 procent van de Tweede-Kamerzetels. Gedurende 21 jaar hadden zij de absolute meerderheid. Tussen 1850 en 1973 werden 390 Nederlanders voor korte of langere tijd en soms meer dan eens tot het ministerschap geroepen; vijfenzeventig van deze 390 ministers waren liberaal. Deze en nog veel meer gegevens staan in het onlangs bij de Wetenschappelijke Uitgeverij te Amsterdam verschenen boek van de Algemeen Dagblad-journalist Louis Sinner, *De wortels van de Nederlandse politiek; De tweeënveertig politieke partijen sinds 1848*.

Op een benijdenswaardig beknopte manier schildert Sinner eerst het ontstaan van ons staatsbestel om vervolgens over te gaan tot een beschrijving van de belangrijkste politieke stromingen in ons land en de partijen die daaruit zijn voortgekomen. In het voorwoord waarschuwt de schrijver dat het boek niet „waardenvrij” is en al lezende zal men tot de conclusie kunnen komen dat schrijvers sympathieën ter linker zijde gezocht moeten worden. Dat kan onder

meer blijken uit zijn verklaring voor het feit dat de confessionelen dit maal niet opnieuw met de VVD in zee zijn gegaan: „De manier waarop Wiegel tijdens de verkiezingsstrijd vooral had gespeculeerd op kortzichtige hebzucht en op gebrek aan maatschappelijke solidariteit, had grote wrevel gewekt bij groepen confessionelen die zich door het aanhoudende stemmenverlies toch al tot een koerswijziging genoopt achtten”. Een aanvechtbare stelling die overigens niet maatgevend is voor de leesbaarheid en kwaliteit van het boekje als geheel. De prijs bedraagt f 24,50 (229 pag.).

Emoties rondom Dollard

Een zware regeringsdelegatie van vier ministers en een staatssecretaris heeft zaterdag 10 november in het Provinciehuis in Groningen met verscheidene instanties en organisaties, waaronder GS, gesproken over de inpolderingsplannen van de Dollard. Alle betrokken groeperingen kregen achtereenvolgens de gelegenheid hun reeds lang bekende standpunten nogmaals nader toe te lichten. De delegatie van ministers onder voorzitterschap van de minister van Verkeer en Waterstaat, beperkte zich voornamelijk tot luisteren.

Een van de meest verrassende uitspraken van de minister van Verkeer en Waterstaat was dat het kabinet overweegt zijn keus te maken tussen het meest tegen de oude zeedijk aangelegen tracé van het dijk- en kanaalplan (waarbij van inpoldering praktisch geen sprake zal zijn) en een binnendijks tracé. Op een na afloop gehouden persconferentie voegde de minister er desgevraagd aan toe dat het kabinet nog niet

heeft beslist en dat theoretisch nog andere tracés mogelijk zijn.

De streekraad, het waterschap, de gemeente Winschoten en het comité Dollard, waarin alle politieke partijen in de regio zijn vertegenwoordigd, toonden zich felle voorstanders van uitvoering van het oorspronkelijke plan, waarbij door de aanleg van een nieuwe zeedijk de grootste inpoldering wordt verkregen. Uit verklaringen na afloop aan de pers viel op te maken dat de emoties van de Groningers voor dit onderwerp zeer hoog zijn opgelopen.

Minder emotioneel, maar toch wel zeer duidelijk in hun stellingname, waren de groeperingen, die de natuurbescherming voorstaan. Zij pleitten voor een binnendijks tracé, zodat het rijke Waddengebied in de Dollard langs de Oostgroningse kust geheel gespaard kan blijven. GS was natuurlijk voorstander van een buitendijks tracé.

Het kanaal- en dijkplan zal op een of

andere wijze wel worden verwezenlijkt. De aanwezige ministers waren echter nogal terughoudend in hun uitlatingen, evenals trouwens de commissaris van de Koningin in Groningen, mr. Toxopeus. De echte Groningers, die in de streek leven, hebben — zo bleek wel — het onbehaaglijke gevoel dat zij van de tocht in de kou zijn komen te staan.

Overigens hebben drie VVD-Kamerleden minister Gruijters vorige week nog gekapitteld over zijn houding tijdens de bijeenkomst in Groningen. De Kamerleden Scherpenhuizen, Vonhoff en mej. Kappeljine vroegen of de regering blijk had gegeven van ongeïnteresseerdheid, hetgeen Gruijters terecht kon ontkennen. Wel werd de minister voorgehouden dat hij persoonlijk nogal ongeïnteresseerd was geweest, omdat hij tijdens de zitting had zitten lachen en praten met zijn buurman. Dat laatste verwijt was nou niet direct een onderwerp van een niveau dat thuis hoort bij discussies in de Kamer.

Staten- en Raadsleden op congres

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD hield 9 en 10 november een congres in „De Blijde Wereld in Lunteren. Achter de bestuurstaafel van links naar rechts partijvoorzitter mevrouw G. V. van Someren-Downer met een deel van de commissie voor het gemeenteprogramma: de heer Hofstee Holtrop, mevrouw Schlemper-Van Gijn, de heer Drijber, mej. I. Günther en de heer De Meester.

Opzij voor deze rubriek zenden aan: **Mr. E. de Roock-Bedding**, Adhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Thorbeckepenning voor mevrouw M. Manus

Op 20 oktober is aan mevrouw dr. M. Manus de Thorbeckepenning toegekend wegens haar verdiensten voor de VVD te Oss (N.-B.). Mevrouw Manus is twaalf jaar lang gemeenteraadslid geweest voor de VVD in de samenwerkende groepering VVD-AR-CHU. Voor deze onderscheiding werd mevrouw Manus gelukwensend door verscheidene plaatselijke autoriteiten, onder wie de Dijkse burgemeester. Onder de VVD'ers die haar kwam feliciteren was ir. T. Thalhammer, lid van het hoofdbestuur.

Nationale Vrouwenraad 75 jaar

De Haagse Hoofdcommissaris van Politie had op 2 november j.l. de aula van het Hoofdbureau ter beschikking gesteld van de nationale Vrouwenraad om de jaarvergadering te houden waaraan de feestviering van de 75-jarige jubilaris werd gekoppeld. Hoofdpunten uit deze vergadering waren de verslagen van verschillende internationale bijeenkomsten welke deze zomer plaatsvonden alsmede een overzicht van de regio-dagen.

Council of Woman

Op het Congres van de International Council of Women juni/juli 73 te Wenen werden de rapporten over het werk in de afgelopen jaren doorgenomen en werd een nieuw programma opgesteld. Aan de orde zullen komen o.a.

1. Bestudering van speciale programma's opgezet voor ouderschap en gezin.
2. Ontwikkeling van het beheer van de gezinsinkomsten en het geven van meer informatie hierover speciaal voor de jongere groepen.
3. Taalonderwijs-informatie op veel gebied huisvesting-welzijn en burgerschap enz. van migranten. De plaats van de buitenlandse werknemers.
4. De groepen jongeren die „trekken”, speciaal door de grote steden van Europa, maar ook in andere landen en de dikwijls zeer moeilijke omstandigheden

waarin zij leven. Ook de trek vanuit het platteland naar de steden.

5. Bestudering van de mogelijkheden tot huisvesting van ongehouden en alleenstaanden, zodat ook kleinere woningen voor deze groepen beschikbaar komen.

Oost-Westconferentie

Deze op 10-12 augustus 1973 in Helsinki gehouden conferentie was de eerste ontmoeting van Oost- en Westeuropese vrouwenorganisaties in een Westeuropese land. Er waren 150 deelnemers uit 36 verschillende landen, vertegenwoordigd in 16 organisaties. Voordien waren reeds conferenties gehouden in Oosteuropese landen. Tegen de achtergrond van de bevordering van Europese samenwerking en veiligheid en de gelijke rechten van mannen en vrouwen in Europese geïndustrialiseerde landen kwamen de onderwerpen Gezin en Onderwijs (w.o. beroepsopleiding) werkgelegenheid en positie van de vrouw in de maatschappij aan de orde, terwijl Europese veiligheid en Europese verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling in de wereld de derde en vierde zitting in beslag namen. Voor ieder onderwerp was één spreker uit Oost- en één uit West-Europa uitgenodigd. De sprekerbeurt over werkgelegenheid en maatschappij werd door Valentina Tereshkova (presidente van het Sowjet Vrouwen Comité) aangegrepen om een overzicht te geven van de toestand in Rusland, waar de verhoudingen in de maatschappij voor de vrouw wel goed, maar nog niet optimaal bleken te zijn.

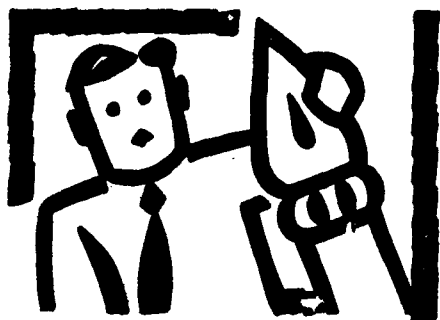
Najaarsvergadering Cecif

De vergadering van deze organisatie (Het Europees Centrum van de Internationale Vrouwenraad), werd gehouden te Amsterdam op 19 en 20 oktober j.l. naast de behandeling van de huishoudelijke zaken werd o.a. besloten dat via eigen regering getracht moet worden een zetel te verwerven voor de vrouwenorganisaties in de Sociaal Economische Raad van de Europese gemeenschap te Brussel. Op de najaarsvergadering in 1974 zullen in het kader van de beleidslijnen voor een sociaal actieprogramma van de EEG behandeld worden de positie van de laagst betaalde groepen en de afschaffing van het lopende band werk. De voorjaarsvergadering 1974 zal in Amsterdam worden gehouden en hierop zullen de definitieve rapporten inzake consument en de rechtspositie van de vrouw aan de orde komen.

Najaar 1975 wordt in Duitsland een seminarium gehouden over jeugdproblemen in Europa.

's Middags hield de presidente van de NVR mevrouw Richters-Wolvius, haar feestrede. Daarin gaf ze een overzicht van 75 jaar wel en wee van de vrouwenemancipatie en wierp ze een blik op de toekomst als de NVR zal zijn opgegaan in het nieuwe landelijke samenwerkingsverband. Hierna gaven een twintigtal aangesloten organisaties op ludieke wijze hun grieven en wensen te kennen. Tot slot bood het Gemeentebestuur van Den Haag de jubilerende Vrouwenraad een receptie aan in de ontvangsalons van het stadhuis in de Javastraat.

A. F. M. Hamm-Ronnaer

In deze rubriek laten wij lezers aan het woord. In verband met de plaatsruimte dringt de redactie er bij briefschrijvers op aan zich bondig uit te drukken. Lange brieven worden aan de schrijvers geretourneerd met het verzoek ze te bekorten. Onleesbare en anonieme brieven worden niet geplaatst. Publicatie houdt geen oordeel van de redactie in over de in de brieven naar voren gebrachte standpunten.

Mijn opinie is...

• Junta (1)

Ik betuig mijn volledige instemming met het artikel van mr. F. H. Gerritzen over Chili. Het antwoord van de redactie roept echter vele vragen bij mij op. In de eerste plaats twijfelt zij aan de noodzaak een staatsgreep uit te voeren, ondanks de bewijzen, die dat rechtvaardigen. Vanuit de liberale gedachte kan men toch geen voorstander zijn van een zeker vaststaande burgeroorlog. Natuurlijk kunnen wij een dictatuur niet goedkeuren, maar we moeten niet altijd andere landen met dezelfde maatstaven meten als de onze. Men moet zelf in landen als Portugal, Zuid-Afrika, Chili, Griekenland etc. geweest zijn om te zien hoe absurd het zou zijn daar onze democratische normen toe te passen.

In aansluiting hierop wil ik ook de heren Wiegel en Van Riel bedanken voor hun realistische kijk op onze eigen politieke problematiek, die een harde oppositie verlangt. Weliswaar zal het wat "rechts" overkomen maar als liberaal denkende vind ik dat ons land momenteel een harde opstelling nodig heeft tegen dit kabinet, willen wij onze vrijheid en democratie kunnen waarborgen in de toekomst.

F. H. Leenheer, Bocholtz

• Junta (2)

Uw naschrift bij het artikel van mr. F. H. Gerritzen, Den Haag, is kletsboek. Hetgeen de heer Gerritzen stelt is juist. Inderdaad was „meneer” Allende van plan — ik dacht op 18 september Nationale Feestdag — leiders van de oppositie, bevelhebbers, journalisten en gasten in één slag te liquideren. Had dit plaats gevonden, dan was Chili nu een volksrepubliek onder communistische dictatuur. Ik vraag mij af, wat dan de reactie in ons land was geweest. Waarschijnlijk had de linkse pers dan gezwegen. Om

deze liquidatie te voorkomen, een zekere burgeroorlog te beletten en een einde te maken aan de economische chaos, moest de strijdmacht wel ingrijpen. Een strijdmacht, die alom bekend stond als een politiek zeer neutrale. Een vergelijk met andere landen, waar militairen politieke macht wensen, gaat hier dus niet op.

Als de "junta" orde op zaken heeft gesteld, dan zal zij heus plaats maken voor een democratisch gekozen burgerregering.

Jan van de Ven, Venlo.

Het gaat er niet alleen om wat de junta wildebe reiken, maar welke middelen zij toepaste. Op dat punt onderscheidde zij zich in niets van andere junta's: rechteloosheid en barbaars optreden. Daar kan een Nederlandse politieke partij niet achter staan. (Red. V. en D.).

• Steun aan Israël

Steun aan Israël behoeft nog geen afbraak te zijn voor de Arabische landen. De heer dr. G. R. Smit schrijft over een starre houding van Israël. Dan is mijn vraag: waren de Arabieren bereid vrede te sluiten? Trouwens, is deze oorlog, waarin president Sadat op een miljoen mensen niet zou kijken, een starre houding van Israël?

Deze bijna Derde Wereldoorlog is prachtig door de Russen gespeeld, maar precies op tijd gestopt. Israël is in 1948 in de VN erkend. Boycotacties zoals nu door de Arabische landen worden gevoerd, zijn een foute zaak, maar wij kunnen nog meer verwachten.

• Polarisatie

Er zijn VVD-leden, die zich niet met

de polarisatie kunnen verenigen. gens Wiegel moet het politieke spel gespeeld worden met redelijkheid, tolerantie en eerbied voor andermans politieke opvattingen. Een respectabele opvatting die ik van harte toejuich. Ik vrees echter dat de toepassing van dit idee op deze tijd de ondergang zou betekenen van onze partij en zelfs van onze maatschappij.

We hebben niet meer te maken met de oude PvdA van Drees, die er niet op uit was onze maatschappij te ondermijnen en rijp te maken voor communisme. Dat is nu juist waar Nieuw-Linksers wel op aansturen. De economie moet worden teruggeschroefd, dan vindt het communisme weer voedingsbodem, het onderwijs moet dienstbaar worden gemaakt aan het maken van de jeugd voor een altiebieve maatschappij (Van Kemenade), soft-drugs moeten gelegaliseerd worden (Vorrink) het leger moet in de vernieuwenz.

En tegen die lieden zouden wij wel redelijk en tolerant moeten zijn? De geschiedenis heeft bewezen dat dit niets leidt. Als wij onze huidige maatschappijstructuur met alle daaraan verbonden bezwaren willen behouden, zullen wij de mensen, die ons de geschakelde maatschappij willen opgeven te vuur en te zwaard moeten strijden.

Ik meen daarom dat wij niet duidelijk genoeg Nieuw-Linksers en hun tractaten kunnen brandmerken als beladen van onze democratie. Als dit dan polarisatie heet, heeft het mijn zegen. En meer spreekt mij de actualiteit van de regels, die Van Randwijk heeft geschreven en die nu staan op de plaats van de speelplaats van het Weterplantsoen in Amsterdam:

Help mee dit blad te verspreiden

Dit nummer van Vrijheid en Democratie bevat veel documentatie en informatie over de VVD, waarbij wij vooral ook doelen op de bijgevoegde brochure VVD NU.

Gooi het daarom na lezing niet weg, maar leg het neer in wachtkamers of bedrijfskantines, of stop het bij uw buurman in de bus.

Help mee aan verspreiding van dit blad op grote schaal!

Noteer mij als VVD-lid

Naam:

Straat:

Woonplaats:

(op te zenden aan algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag; tel. 070 - 604803, na 19 december 1973: 070 - 61 41 21).

Een volk dat voor tirannen zwicht,
Zal meer dan lijf en goed verliezen
Dan dooft het licht.

Mr. M. G. A. Heyligers-Cramerus,
Amsterdam

• **Verzetsmilitairen**

In Vrijheid en Democratie van 6 nov. las ik een artikel van mr. H. E. Koning over de verzetsmilitairen. Ik ben het met hem eens dat deze militairen in financieel opzicht onrecht is aangedaan. Maar niet alleen zij moeten als een vergeten groep worden aangemerkt. De argumenten gelden evenzeer voor de ex-KNIL-militairen en ex. goevernements-ambtenaren in het voormalige Nederlands-Indië voorzover zij in de oorlog in kampen verbleven. Ook hun achterstallige wedden c.q. salarissen over 42 maanden, zijn de mist ingegaan. In Indië werd toentertijd ook doorgevochten, o.a. op Sumatra, niet door verzetsmilitairen, maar door goed georganiseerde guerrilla-eenheden. Wij hopen dat de heer Koning ook de belangen van deze groepen zal willen behartigen.

E. W. van Hemert, Den Haag.

• **Van Riel**

Wat betreft de uitspraak van de heer van Riel inzake de z.g. "dissidenten", door U vermeld in "Vrijheid en Democratie" van vrijdag 9 nov. zou ik het volgende willen opmerken:

De heer van Riel kan slechts in "extremen" denken, de polarisatie past hij ook toe t.o.v. de leden van de VVD.

Het is absurd het zo voor te stellen, dat degenen, die kritiek hebben op het huidige beleid van de VVD thuis zouden horen bij PvdA of PPR.

Ik kan me dan ook volledig aansluiten bij het commentaar op deze uitspraak van de heer R. W. N. Lantain, waarn. voorzitter van de JOVD, door U geciteerd op dezelfde bladzijde in Vrijheid en Democratie.

Drs. A. A. de Haan, Enschede.

• **Europese partij**

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van de heren De Villeneuve en Boudewijnse in het nummer van 26 okt. waarin zij pleiten voor één Europese partij, zouden wij het volgende willen opmerken.

De heer Porthoine heeft op het congres van de Europese beweging de idee van een federatieve samenwerking in Europees verband niet verdedigd als doel, maar als middel om tot één Europese liberale partij te komen. Wij delen zijn standpunt in zoverre dat in het huidige stadium van de Europese samenwerking een vergaande federatieve samenwerking tussen de liberale partijen nodig is als mijlpaal op weg naar één Europese liberale partij.

Het getuigt volgens ons van weinig politieke realiteitszin om hiervoor te pleiten zonder duidelijk aan te geven hoe men een dergelijk idee zou willen verwezenlijken vanuit de huidige structuur van het partijenstelsel in de EEG-landen. Wij zien niet in waarom men thans in een federatief verband meer naar louter nationale belangen zou kijken dan in de Europese partij. Het bezwaar van het tijdsverlies kan onzes inziens worden weggenomen, wanneer de vertegenwoordigers van de liberale partijen tot op zekere hoogte een mandaat krijgen om namens hun partij een standpunt in te nemen. Rechtstreekse verkiezingen voor een Europees parlement kunnen het bezwaar wegnemen van de Europese liberalen, die over het beleid van de landelijke partijen niet te spreken zijn.

Wij zijn van mening dat door middel van het federatieve verband de bestaande liberale partijen nog sterker naar elkaar moeten toegroeien om een basis te vormen voor een Europese liberale partij. Dat laatste zien wij nu nog als volstrekt onmogelijk.

F. van Hövell tot Westerflieer
Mej. I. L. Kuyt, Leiden.

• **Energiecrisis**

Iets eigenaardigs ontdekt: In het kader van een dreigende energiecrisis mag van alles zómaar. De tendens bestond al, maar nu zijn de remmen los: de rijken steeds rijker, de armen steeds armer en dus de gelijke kansen verkeken.

Als er bijvoorbeeld een distributiesysteem komt dan zal de arme man de bonnen graag met forse winst verkopen aan de rijke, terwijl die rijke al meer bonnen krijgt omdat hij bijvoorbeeld twee auto's heeft.

Nog vóór de olieboycot zijn werkelijke gevolgen heeft wordt de benzine met 2.5 cent verhoogd zonder politieke strubbelingen. Waar gaat dat geld naar toe? Naar de oliemaatschappijen om hun arbeiders veiliger te stellen tegen ontslag. In de VS worden al milieuprojecten stilgezet omdat ze te veel energie kosten.

Het socialisme van de huidige regering blijkt het kapitalisme van de kleine man. Waar blijven we met de gelijke kansen voor iedereen als deze tendens doorzet? Is de VVD niet bij uitstek de partij die zich op dit gebied positief in de strijd kan werpen? Wiegel, wees consequent en vecht voor de gelijke kansen.

F. P. van Velden, Rotterdam

De brieveschrijver vroeg om commentaar. Het komt ons voor dat hij de zaken niet allemaal in logisch verband plaatst. In de eerste plaats is het verdelen van de maatschappij in armen en rijken wel erg uit de tijd. Handel in bonnen zal bij een distributiesysteem wel verboden worden. Als de „arme man" van brieveschrijver, die nu ook auto rijdt, zijn bonnen verkoopt doet hij dat alleen om winst te maken. Als hij dan niet kan rijden is dat zijn eigen schuld. Waarom brieveschrijver het begrip gelijke kansen erbij haalt ontgaat ons; en wat is het kapitalisme van de kleine man? (Red. Vrijh. en Dem.)

DE HORECA-BEDRIJVEN vangen (voorlopig?) de zwaarste klappen op van de autoloze zondag. Het wegrestaurant Euromotel aan de weg Amsterdam-Utrecht tracht het beste ervan te maken en de hongerige automobilisten aan te trekken die op de fiets enige calorieën zijn kwijtgeraakt.

HET ENERGIEPROBLEEM wordt zeker niet opgelost door demonstraties tegen de oprichting van kerncentrales zoals hier in Middelburg. Meedenken over hoe de problemen rond de kernenergie opgelost moeten worden zou een vruchtbaarder bijdrage zijn.

Kamer- en Statencentrales

Meer dan éénderde van de VVD-leden zijn nieuwelingen, toegetroeden sinds de Kamer-verkiezingen van vorig jaar. In dit rubriekje besteden wij, vooral ten behoeve van de nieuwe leden, aandacht aan de organisatorische opbouw van de partij. Wij schreven reeds o.a. over de rol van de afdelingen. Thans iets over de Kamer- en statencentrales.

Over de taak en de werking van de Kamer- en Statencentrales heerst — ook onder al wat doorgewinterde partijleden — nogal wat onbegrip en onwetendheid. Vooral in deze periode, voorafgaand aan de provinciale statenverkiezingen, hebben deze centrales handenvol werk. Hun belangrijkste verantwoordelijkheid is de organisatie van de kandidaatstellingen voor de verschillende verkiezingen. In de periode voorafgaand aan dergelijke evenementen, worden daarom kandidaten gepolst, aangemoedigd en geraadpleegd. De rivaliteit tussen de afdelingen moet worden onderdrukt of soms aangewakkerd en er moeten bergen administratief werk worden verricht.

Daarnaast moet de propaganda worden verzorgd of gecoördineerd, niet alleen tussen de afdelingen, maar ook tussen centrales en natuurlijk met de landelijke propaganda-activiteiten. Er moeten zowel sprekers als interessante onderwerpen en vaak ook tegenstanders gevonden worden, zaalruimte verzorgd. De publiciteitsmedia moeten opgewarmd en mede- en tegenstanders opgetrommeld worden. Het zijn drukke, vaak vermoeiende, maar fascinerende periodes.

De Kamercentrales — 18 in getal — zijn afdelingen in de verschillende rijkskieskringen. Statencentrales — 73 in getal — zijn onderafdelingen van de provinciale kieskringen. De centrales zijn een samenvoeging van verschillende afdelingen, ingedeeld naar regio. De afdelingen Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage treden — gezien hun grootte in ledental — tevens automatisch als Kamer- en Statencentrale op. De 18 Kamercentrales mogen elk een lid aanwijzen dat plaats neemt in het

hoofdbestuur. De afdelingen binnen elke Kamercentrale mogen daarvoor kandidaten aanwijzen. In de centrale vergadering van de Kamercentrales wordt de kandidatenlijst voor de Provinciale Staten vastgesteld. De centrale vergadering van de Statencentrales heeft hierin slechts een adviserende stem. Een andere bevoegdheid van de Kamercentrale is het adviseren inzake de volgorde van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer die uiteindelijk door de algemene ledenvergadering wordt vastgesteld.

Maar ook buiten de verkiezingstijden hebben de centrales een belangrijke functie, die als tegenpool van de nuchtere taal in het Huishoudelijk Reglement wat romantisch omschreven zou kunnen worden als de olie tussen de raderen van het hoofdbestuur en de afdelingen, waardoor het hele partij-apparaat soepel en efficiënt kan functioneren. Dit werk is zeker niet zo spectaculair als het verkiezingswerk, maar is al even zeker niet minder belangrijk. Successen komen zelden uit de lucht vallen, ook verkiezingssuccessen niet.

Tot onze recente successen heeft zeker bijgedragen, dat de landelijke VVD-organisatie, waaronder de Staten- en Kamercentrales, de laatste jaren belangrijk is versterkt.

Rectificatie

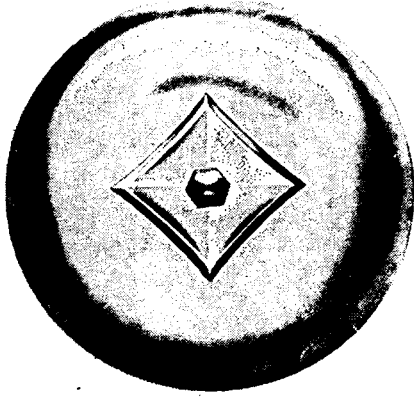
In Vrijheid en Democratie van 26 oktober j.l. werd een uiteenzetting gegeven van de rol van de afdelingen. Daarin wordt in de tweede alinea ten onrechte gesteld dat de ledenvergadering van de afdeling haar afgevaardigde bepaalde mandaten kan geven. Dit is in strijd met artikel 15 sub 6 van de Statuten van de VVD, waarin is bepaald, dat „de afgevaardigde stemt naar vrije overtuiging, zonder bindend mandaat”.

OP DE LEIDSEGRACHT in Amsterdam openden de fractievoorzitter van de VVD en zijn vrouw Jacqueline Wiegel de wijnboetiek „Maenschijn”. De oud-voorzitter van de Tweede Kamer Van Thiel schonk tijdens de opening het eerste glas wijn voor het echtpaar in. Behalve maneschijn wensen we het prominente paar ook veel rozegeur toe.

IN GRIEKENLAND is de klok weer een eind teruggedraaid. De iets grotere vrijheid, die het regime van Papadopoulos in het vooruitzicht had gesteld, ging vele studenten en burgers niet ver genoeg. Hun opstand werd echter met zeer harde hand neergeslagen.

GARDSMAN

*een efficiënte
en betaalbare
branddetector*

① GEEN BATTERIJEN,
ELECTRICITEIT, GAS OF
CHEMICALIËN	⑥ ZICHTBAAR
WAARSCHUWINGS-
SIGNAAL IN GEVAL VAN
MISBRUIK
② WERKT 100% MECHANISCH	⑦ VERVAARDIGD VAN
NIET-CORRODERENDE
MATERIALEN
③ ONBEPERKTE GARANTIE	⑧ EENVOUDIGE
OPHANGING AAN SPIJKER
OF IETS DERGELIJKS
④ PERMANENT WERKENDE
THERMOSTAAT (bi-metaal)	
⑤ HOOG
GEPERFECTIONEERDE
PRECISIE-APPARATUUR	
- ☆ Deze eenvoudig uitgevoerde, maar zeer efficiënt werkende alarmbel beschermt uw leven en uw eigendommen 24 uur per etmaal
 - ☆ De Gardsman treedt in werking zodra de temperatuur door een beginnende brand een waarde van 55° C bereikt en geeft gedurende 2½ minuut een zeer door-dringend alarmsignaal, dat tot op 400 meter afstand hoorbaar is
 - ☆ Eenmalige uitgave, geen onderhoudskosten
 - ☆ Zowel voor particulier gebruik als voor bedrijven, instellingen e.d.
 - ☆ Vastgestelde prijs: f 185,— excl. 16% O.B.

Amigo Safety Nederland

JAVASTRAAT 47a - DEN HAAG
TEL. 070 - 46.33.88 - 65.65.97

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”
Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

Wij adviseren u:
bij de aan- en verkoop van uw onroerend goed
Wij verzorgen:
al uw verzekeringen
hypotheken
financieringen (ook tot 130%)

Vraagt onze uitgebreide woninglijst

mb Makelaardij in onroerend goed b.v.
ANNA PAULOWNALAAN 1-3 AMERSFOORT TEL 03490-13097
mispelblom beyer

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

Te huur:

BEDRIJFSRUIMTE - SHOWROOM DEN HAAG

Plm. 390 m2 bedrijfsruimte (parterre). Bij uitstek geschikt voor SHOWROOM voor auto's, keukenmeubelen, kantoormeubelen enz. Frontbreedte (étalages) ca. 22 meter. Bovendien nog een entresol van 80 m2. In overleg eigen parkeerruimte en achteringang voor auto's. Gelegen bij kruispunt Zeestraat.

Huurprijs: f 150,— per m2.

Makelaars- en Assurantiekantoor NIJBACKER,
Stadhouderslaan 98 - Telef.: 558007 - 544911

Voor VAKKUNDIG

OVERTREKKEN van uw BANKSTEL

of andere meubelen naar
het betere binnenhuis
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

TOT 140% HYPOTHEEK

Kosteloze vrijblijvende concurrentie-offerte.
Geldlening f 5000,— 36 x 171,04 enz.
Advies en bemiddeling onroerend goed

HUIZEN te koop gevraagd

Drs. J. A. Uding & Partners

Financiële adviezen en vastgoed consultants.
v. Maerlandlaan 7 - AMERSFOORT.

03490-16353-32068

Te koop:

Recreatie-object Limburg

In de bossen aan een prachtig VEN met een oppervlakte van 10 ha ligt een mooi bungalowpark met 35 woningen (uitbreiding tot 60 woningen toegestaan), restaurant, minigolf, verwarmd zwembad, beheerderswoning, campingplaats etc. Jaarlijkse lasten plm. f 4000,—.
Waarde vaste geldbelegging.

Gerennommerde reisorganisatie is bereid dit object van koper te pachten tegen 6% van de bruto investering en 10% rendement over de nieuw te bouwen huizen. Terwijl men tevens tot een bepaald overeen te komen bedrag het onderhoud van huizen en terrein voor zijn rekening neemt. **KOOPS. f 1.800.000,— k.k.**

Makelaars- en Assurantiekantoor NIJBACKER,
Stadhouderslaan 98 - Telefoon 070 - 558007 -
544911 Den Haag.

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

TAXUS, zeer zware coniferen,
tot 4 meter
in diverse soorten

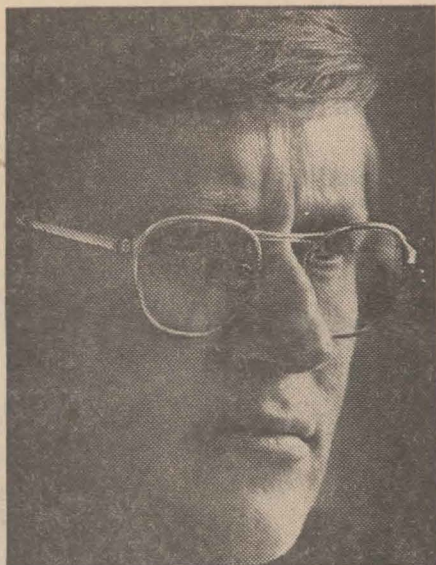
STAAN IN NAARDEN

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

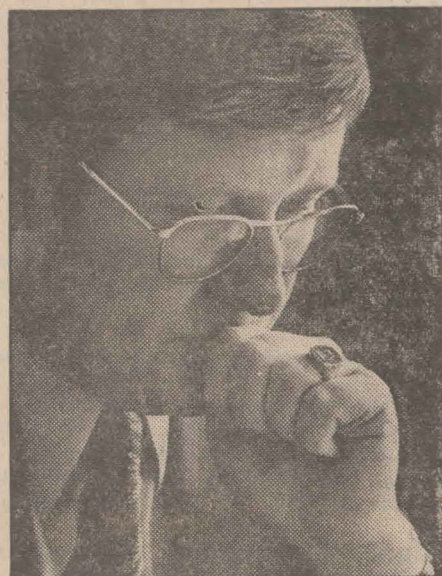
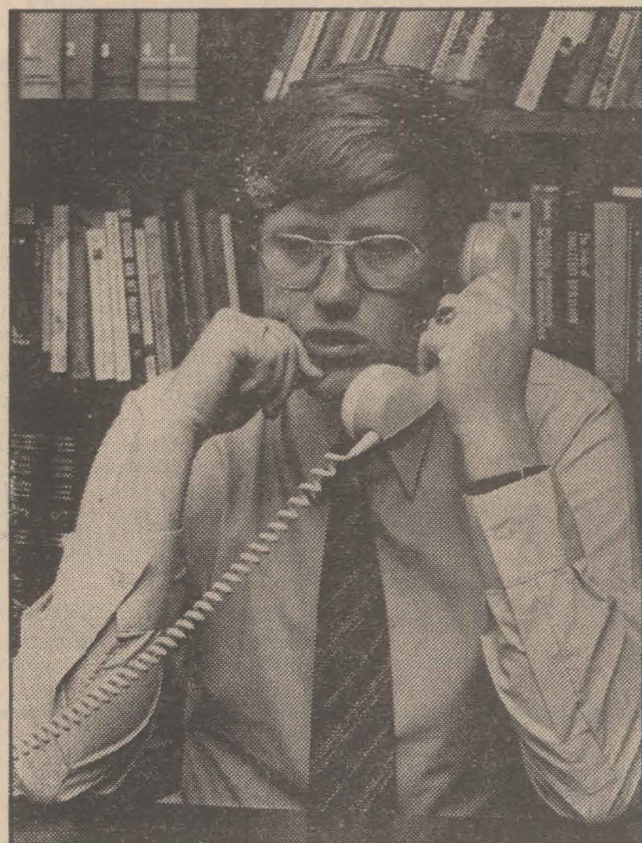
Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1a - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.
OPGERICHT 1773.

zal ik u dan
maar noteren?

ja, mijn naam is:

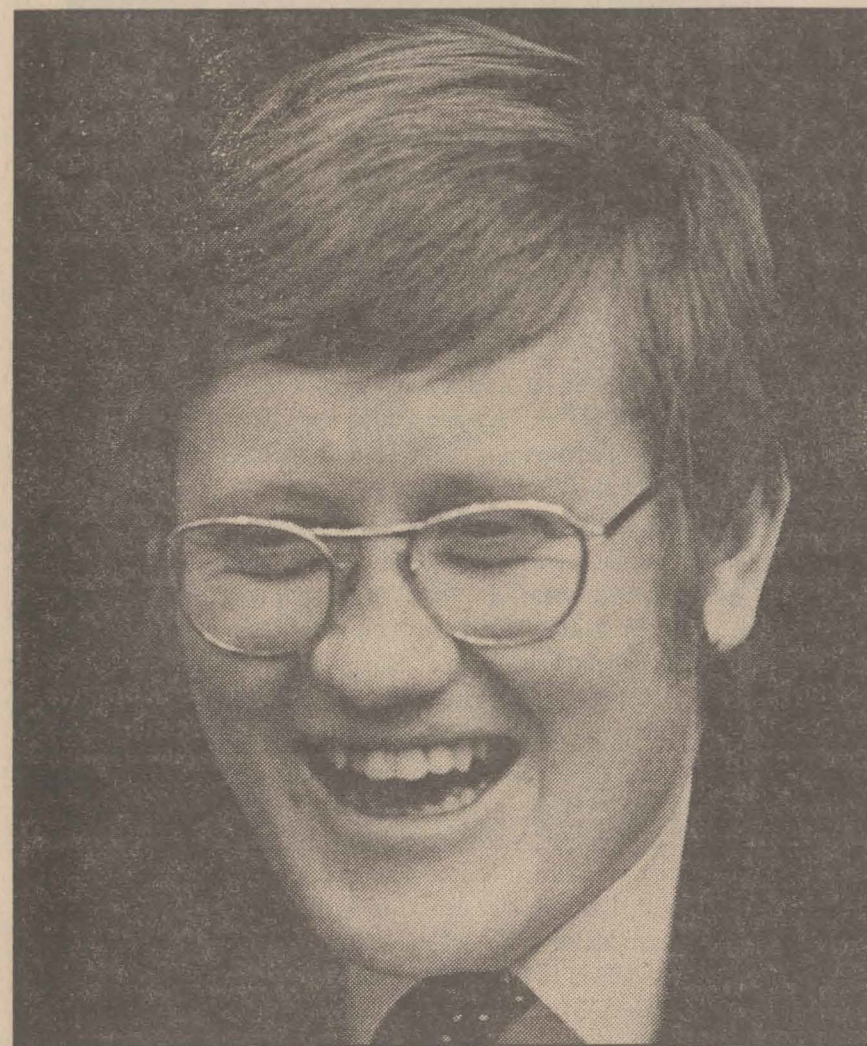
.....

straat:

te:

opzenden aan algemeen secretariaat VVD,
Koninginnegracht 57, Den Haag

vvd nu

**Wie is
Hans Wiegel?**

**Wat zei hij
in de kamer?**

**Wat wil juist
nu de VVD?**

HANS WIEGEL: ...vanuit ons beginsel streven wij naar een redelijk bestaansminimum voor iedereen... wij willen voor allen de mogelijkheid scheppen de eigen kracht zoveel mogelijk te ontwikkelen... wij willen gelijke kansen voor iedereen, d.w.z. gelijke ontwikkelingsvoorwaarden.

Speciale uitgave van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.
Adres algemeen secretariaat: Koninginnegracht 57, Den Haag. Tel. 070—60.48.03 (na 19 december: 070—61.41.21).

November 1973

Liberalisme juist nu

Duidelijkheid in de politiek, jarenlang het toverwoord, begint werkelijkheid te worden en wij liberalen juichen dat toe, ook al wordt er dan een woord — polarisatie — voor gebruikt dat meer aan Amundsen en Scott dan aan Den Uyl en Wiegel doet denken.

De situatie is er zeker overzichtelijker op geworden, maar wij zijn vermoedelijk nog niet helemaal gewend aan deze verduidelijking; het spook der verkettering staat ons achter de gordijnen op te wachten. Wie erg zeker is van zijn gelijk, is licht geneigd de ander, die het andere wil, te verketteren. Het spook is uitgerust met een palet vol felle kleuren. Het geeft de liberaal een masker van poujadisme en harteloosheid en voorziet de socialist van een varkenskop met begerige oogjes. Het masker en de varkenskop zijn de produkten van een toenemende onverdraagzaamheid.

Zo ontstond de situatie waarin Hare Majesteit de Koningin in een kersttoespraak kon verzuchten dat er groepen mensen zijn, die elkaar niet eens meer verstaan.

Nog nooit heeft onze samenleving zo'n behoefte gehad aan een forse scheut liberalisme, de enige ideologie die voorop stelt dat de mening van een ander heilig is, dat van zijn goede bedoelingen dient te worden uitgegaan en dat het steeds weer in twijfel trekken van het eigen gelijk de kortste weg naar de waarheid is.

Het liberalisme is daarom vermoedelijk het moeilijkste omdat het een voortdurend denken van het individu vraagt en vooral omdat het altijd bezig is in het midden, waar afgewogen en dus gedacht moet worden. Wie wil vluchten in het gerieflijke extreme gelijk kan in de

grazige weiden der zekerheden onbekommerd verder leven zonder geplaagd te worden door twijfel en door de kwellende vraag of misschien de ander een beetje gelijk kan hebben.

De man die iedere belastingcent diefstal vindt en die andere man die iedere VVD-er een kapitalistische schooier vindt, komen elkaar vermoedelijk niet eens meer tegen en mocht dat ongeluk zich wel voordoen dan praten ze eenvoudig niet met elkaar. De liberaal kiest voor het riskante midden en moet daar iedere dag opnieuw de weg vinden.

Iedere partij in de oppositie wordt bedreigd door een anti-mentaliteit, zeker als de tegenstellingen zo verscherpt zijn als thans. We moeten dat in alle rust en redelijkheid onder ogen zien en steeds met positieve tegenbegroting, waar deze speciale uitgave van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie aan gewijd is.

Wij zijn een volk van predikanten en getuigers en het ontplooiën van beginselbanieren is zeker een van onze folkloristische eigenaardigheden. Noch liberalen noch socialistenvolk ontkomen daaraan. Maar juist als liberaal zou ik met een vrije variatie op een wezenloze wasmiddelreclame willen zeggen dat het riskant en arrogant is te beweren: „mijn ideeën zijn liberaler dan de Uwe.” In de tuin der liberale verdraagzaamheid is plaats voor vele individuen, zolang zij naar elkaar willen luisteren en met elkaar willen praten. Het is de bedoeling met dit boekje daar een bijdrage toe te leveren.

H. van Someren Downer,
voorzitter

Rooms, rood en de machtsspreiding

De prijs voor de beste analyse van de algemene beschouwingen gaat, wat ons betreft, naar Jan Joost Lindner, parlementair redacteur van de Volkskrant. Zijn beschouwing is daarom zo waardevol omdat hij onmogelijk verdacht kan worden van een pro-VVD-gezindheid. Als een politiek bevriend journalist dit geschreven zou hebben, dan zou men — vooringenomen als we nu eenmaal zijn — kunnen denken dat hij het er om deed. Bij Lindner is dit uitgesloten. Zijn stuk is bovendien geschreven in een zo schitterend proza dat onwillekeurig de iets ouderen onder ons terug denken aan de grote dagen van Henri Faas, een parlementair redacteur van dezelfde Volkskrant. Lindner schreef op 13 oktober o.a.:

„Den Uyl, hoewel zuinig met extra geld, was in zijn antwoord uiterst hoffelijk en bijna gretig verzoeningsgezind tegenover zijn KVP-antagonist van zes maanden formatie.”

Over het felicitatieritueel

schrijft hij: „...stonden Den Uyl en Andriessen langdurig elkaars handen en armen te pompen, wederzijds stroopovergoten taal uitslaand.

Het leek op broederschap tot in de dood of liefde op het tweede gezicht en een Grote Coalitie voor de volle jaren zeventig kon ieder moment uit het keerpunt van de polarisatie voortkomen. Een roerend moment na drie dagen verbale ellende... Op de mestvaalt was een hele mooie bloem ontloken.

Den Uyl en Andriessen hadden elkaar gevonden op een Beginsel en dat is even nieuw als onverwacht, na het sluiten dit voorjaar van een contract vol wantrouwen omdat de toekomstvisies niet klopten, maar de nood van het moment het toch afdwong. Dat beginsel heet spreiding van de macht, een van de meest prikkelende thema's van de moderne politiek.”

Lindner vertelt dan dat Andriessen op zijn vraagje naar machtsspreiding een heel om-

standig verhaal te horen kreeg, maar dat Den Uyl weinig duidelijk maakte. Hij schrijft: Als Den Uyl op dat moment alle centralistische passages in Troonrede en begroting geschrapt had, was hij nog overtuigender geweest. Maar, zegt hij: Andriessen was gerust en mooier nog, hij klonk meer dan opgetogen. Met forse uithalen verklaarde hij geheel te staan achter de door de minister-president ontvouwde plannen en beginselen. Hij wilde dat graag uitvoeren, en: met dit kabinet.

Lindner vraagt zich dan af: Moet machtsspreiding 't toverwoord zijn, waarmee zowel de KVP als heel links wordt gecontenteerd zodat meer direct materiele zaken verbleken in visionaire zoeklichten?

Over Den Uyls belofte inzake meer macht voor de ondernemingsraden schrijft hij: Het spreiden van de macht in de onderneming is voor 'socialisten veel gemakkelijker dan wanneer de premier persoonlijk en zijn oom overheid die macht moeten afstaan.

Den Uyls voorbeeldenlijstje, zegt hij, was niet alleen erg schamel (zeker naast het lijstje van centraliserende maatregelen) voor minstens de helft was het irrelevant voor het thema van de machtsspreiding. Dat maakte Andriessens reactie even irrelevant en eigenlijk lachwekkender. Nietszische: Er zijn mensen, die men overtuigt met verheven gebaren maar wantrouwig maakt met argumenten.

Hij besluit met te constateren dat rood en confessioneel het over machtsspreiding nooit echt eens zullen worden ook niet over de macht van de staat en van de talloze door de christen-democratische partijen geprotégeerde organisaties, die gesubsidieerd, verzuild, verlevensbeschouwelijkt en ongecontroleerd rond de staat schurken en — vaak ongewild — een pantsers vormen tegen werkelijke invloed van de burgers, nationaal en lokaal. Dat rooms-rood pretendeert dit bastion te gaan slechten, was niet de minst vreemde truc van deze week.

Wegwijzer in de partij

- Voor organisatorische vraagstukken kan men zich, behalve tot de afdelingssecretariaten, ook wenden tot het landelijk secretariaat van de Partij, Koninginnegracht 57, Den Haag.
- Voor politieke vragen kan men zich regelrecht wenden tot de leden van de Tweede-Kamerfractie, p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal Binnenhof 1A Den Haag.
- Wil men weten bij wie men wezen moet dan raadplege men onderstaande lijst van de werkverdeling binnen de fractie. U heeft dan sneller antwoord dan wanneer u eerst naar het landelijk secretariaat schrijft, dat de politieke vragen doorzendt naar de fractie.

Suriname en Antillen: Ir. D. S. Tuijnman, Dr. K. van Dijk.

Koninkrijkszaken: Mr. A. Geurtsen.

Buitenlandse Zaken: Mr. dr. C. Berkhouwer, Mr. F. Portheine, H. J. de Koster.

Ontwikkelingssamenwerking: H. P. H. Waalkens, H. J. de Koster.

Justitie, Ombudsmanwerk en Grondwet, Politie: Mr. A. Geurtsen, Mr. A. Kappeyne v.d. Coppello, Mr. H. E. Koning.

Naturalisaties: Mr. A. Kappeyne v.d. Coppello.

Binnenlandse Zaken (alg): Mr. A. Kappeyne v.d. Coppello.

Gemeentefinanciën: Mr. H. E. Koning.

Grenswijzigingen: Drs. G. M. V. van Aardenne.

Ambtenaren en Pensioenen: Mr. H. E. Koning, L. M. de Beer.

Civiele Verdediging: Mr. A. Kappeyne v.d. Coppello, A. Ploeg.

Onderwijs en Wetenschappen: H. J. L. Vonhoff, Drs. N. Smit-Kroes, Drs. D. J. D. Dees.

Wetenschapsbeleid: Dr. K. van Dijk, Mr. A. Kappeyne v.d. Coppello.

Financiën: Drs. Th. H. Joekes, Mr. H. E. Koning, Drs. G. M. V. van Aardenne, Mr. F. Portheine.

Volkshuisvesting: L. M. de Beer.

Ruimtelijke Ordening: Drs. J. F. Scherpenhuizen, Ir. D. S. Tuijnman.

Rijksuitgaven: Drs. Th. H. Joekes, Mr. F. Portheine, Drs. G. M. V. van Aardenne.

Verkeer en Waterstaat: Mr. H. E. Koning, L. M. de Beer, Drs. N. Smit-Kroes.

Defensie: G. W. Keja, A. Ploeg, H. J. de Koster.

Economische Zaken: Mr. F. Portheine, Drs. G. M. V. van Aardenne, Drs. Th. H. Joekes.

Handelspolitiek: Drs. N. Smit-Kroes, H. J. de Koster, H. P. H. Waalkens, Ir. D. S. Tuijnman.

Landbouw en Visserij: Ir. D. S. Tuijnman, H. P. H. Waalkens, drs. N. Ginjaar-Maas.

Midden- en Kleinbedrijf: Mr. F. Portheine, Mr. A. Geurtsen.

Visserij: Ir. D. S. Tuijnman, H. P. H. Waalkens.

Kernenergie: Mr. F. Portheine, Drs. J. F. Scherpenhuizen.

Sociale Zaken: G. W. Keja, Mr. E. Veder-Smit.

Premies Soc. Verzekering: drs. G. M. V. van Aardenne.

C.R.M.: Dr. K. van Dijk, H. J. L. Vonhoff.

Milieuhygiëne: Ir. D. S. Tuijnman, Mr. E. Veder-Smit, Drs. D. J. D. Dees.

Volksgezondheid: Mr. E. Veder-Smit, Drs. N. Ginjaar-Maas, Drs. D. J. D. Dees.

Verzoekschriften: Mr. H. E. Koning.

Fractievoorzitter: H. Wiegel.
Vice-Voorzitter: Ir. D. S. Tuijnman.

Fractiesecretarissen: Mr. F. Portheine, Mr. A. Geurtsen.

Succes, aanval en verdediging

Wie succes heeft, wordt gauw verdacht gemaakt, tenslotte bestaat er voor alles op dit ondermaanse vergiffenis behalve voor succes heeft Paul Henri Spaak eens gezegd. Wiegel ervaart dat dagelijks. Het doet geen pijn, maar het is wel nuttig om eens een paar tegengeluiden te laten horen van schrijvers van ingezonden stukken in de NRC, geen leden van de partij:

Aanvallen op Wiegel

Het is opvallend hoe zeer velen zich de laatste tijd me-

Vrij Nederland

Vrij Nederland is vaak best leuk om te lezen:

We lezen op 22 september:

„De van D'66 komt langzamerhand wel helemaal in de lucht te hangen” en

„Den Uyl had natuurlijk ook zijn socialisme met 5 pct. kunnen opwaarderen.”

Op 29 september troffen we deze aan:

„Mooi staaltje van zuigen: benzine duurder maken en de automobilisten troostend meedelen dat de melk goedkoper wordt” en

„Marx weg, God weg, zijn er nog meer jeugdzonden waar Den Uyl mee moet breken?”

Op 6 oktober was dit de beste:

„Irene Vorrink: vroeger moest je als je onvoldoende kreeg juist blijven zitten” en

Op 20 oktober:

„Als het PAK nou wordt opgeheven, stapt er ook niemand meer uit.”

In Vrij Nederland van 29 september vraagt Wubbe zich af:

„In welk land zullen ze nu protesteren als ons leger Den Uyl wegjaagt?”

nen te moeten afzetten tegen de heer Wiegel. De een weet te vertellen dat de liberale jongeren zich van hem afkeren, een ander vindt dat hij schreeuwt omdat zijn positie in de VVD wankelt, en weer een ander constateert dat hij op een VVD-vergadering alleen maar slogans uit.

Dat de heren Andriessen, Aantjes en Terlouw hierbij hun duiten in het zakje doen, verwondert niemand, maar het is tekenend dat ook de heer Kok (NVV) hard tegen de VVD-fractie leider aan beukt.

Een gemiddelde (niet aan een politieke partij gebonden) Nederlander, is over het algemeen kritischer dan de meeste politici denken. Deze Nederlander zal uit e.e.a. een conclusie kunnen trekken: deze aanvallen op de heer Wiegel komen voort uit afgunst dat hij mogelijk het gelijk aan zijn kant heeft en uit angst dat hij bij de a.s. Statenverkiezingen als nog groter triomfator uit de stembus te voorschijn komt dan in november '72. Het zijn niet de slechtste vruchten waaraan de wespen knagen.

L. DE HARTOG,
Apeldoorn

Waar de VVD voor strijdt

Sinds 1945 hebben linkse kringen het liberalisme overstroomd met denigrerende qualificaties. De VVD van Oud, én die van Toxopeus, én die van Geertsema hebben allemaal de bejegening gekregen van „conservatief”, „reactionair”, „poujadistisch” en soms natuurlijk „fascistoïde”. Hoe onoprecht van diezelfde kringen om nu te doen alsof ze zoveel respect hadden voor de partij van Geertsema, en alsof ze zoveel zorg hebben om het „ware” liberalisme!

Kwaadaardig zijn de aanvallen van AR en KVP op de VVD, in hun suggestie dat een materialistisch monster deze partij zou leiden. Maar ze hebben hun reden om zo uit te vallen. Hebben ze ooit de VVD zo moeten vrezen als nu? De VVD ontwikkelt zich tot een brede volkspartij, een partij gesteund door mensen die zich door de confessionelen in de

steek gelaten voelen bij hun volkomen legitieme afwijzing van het PvdA-socialisme.

Weerzinwekkend is het voor mij hoe op dit moment zich noemende liberalen de argumenten van de tegenstander overnemen en Wiegel en zijn partij in de rug aanvallen. De teneur van hun kritiek is:

a) dat de VVD haar liberale beginselen verloochent;

b) dat het ongeoorloofd is te polariseren tegen de PvdA.

Een van de hoekstenen van het liberalisme is altijd geweest dat men zich de maatschappij dacht opgebouwd uit groepen die voor zichzelf konden zorgen. Een rechtvaardige maatschappij moest optimale voorwaarden scheppen voor het behoud van zelfstandige groepen. Het was gunstig voor de gemeenschap als weinigen die gemeenschap zouden belasten; zelfstandige groepen hielden door hun (financiële) bijdragen de gemeenschap in stand; aldus kon de gemeenschap zich volledig wijden aan wat haar algemene taak was, zorg voor het recht, bescherming etc.

Het liberalisme aanvaardde volledig de groeiende taak van de overheid. Het liberalisme is er van overtuigd dat het ook tot de taak van de gemeenschap behoort, dat als men zich buiten eigen schuld niet kan handhaven, dat dan de gemeenschap ondersteunt.

Wat van deze opvatting heeft de VVD verloochend? In deze zin is het liberalisme altijd sterk sociaal geweest, dat het zag dat self-supporting groepen, verre van het geheel te benadelen, integendeel een gezonde structuur van de maatschappij bevorderden.

De praktijk van het hedendaagse PvdA-socialisme is dat het zich tot spreekbuis laat maken van iedere actiegroep, iedere verongelijkte, iedere handophouder. Het steunt allerlei tegenstrijdige deelbelangen, waardoor het de maatschappij segmenteert. Met recht kan men hier spreken van rancune-socialisme, er is geen sociale conceptie die wil dat de maatschappij als geheel goed functioneert. Wanneer middengroepen verpauperen en zo tot subsidiegenieters

Prestatieloon

Dacht u nou echt dat Hans Wiegel dat loon-naar-prestatie heeft uitgevonden? Welnee hij heeft alleen vastgehouden aan een begrip dat het Eerste Kamerlid van de PvdA Elbert Meester al in het „PvdABC”-boekje in '63 heeft gebruikt. Wij citeren: De Socialisten beschouwen de aanspraak van de enkeling op een beloning, die in overeenstemming is met zijn prestatie, als vanzelfsprekend... (Pag. 186). Jammer dat de PvdA het vergeten is. Maar ja dit boekje werd in 1963 uitgegeven...

worden gemaakt (en dat gebeurt), wordt de last voor het maatschappelijk geheel steeds groter.

Mensen als drs. Frijlink (NRC/Handelsblad 23 okt.) hebben er geen begrip van hoe hoog de nood, de geestelijke nood vooral, in het kleinbedrijf en bij de boeren gestegen is. Hij kent in zijn universitaire, ivoren toren eenvoudig de groeiende verbittering niet onder mensen die hard moeten werken, zich veel ontzeggen en desondanks (zonder hun schuld) achteruit boeren.

Het is volstrekt legitiem een nee te laten horen tegen allerlei ontwikkelingen op economisch, maatschappelijk en onderwijskundig gebied. Het is nog nooit verwerpelijk geweest dat een partij zich sterk maakte om een heilloze ontwikkeling te keren. Het is een leugen dat in onze maatschappij iemand de arbeider belemmert in zijn ontwikkeling, afhoudt van promotie, wegduwt in armoede. Het socialisme denkt slechts in blokken van onderliggende klasse en uitbuiters (wel eens naar de Vara geluisterd?) en dit al maar herhaalde patroon vergiftigt ons maatschappelijk klimaat. Het liberalisme wil de kanalen naar boven open houden, zonder iemand naar beneden te trekken. De VVD strijdt daar ook nu nog voor.

DRS. G. SYBESMA,
Coevorden

Zaterdagavond 29 september 1973. Plaats van handeling de KRO-studio in Hilversum. Aan de orde: Brandpunt-debat tussen Wim Kok, jeugdig voorman van het NVV en Hans Wiegel.

De politieke leider van de VVD is een beetje nerveus, hoewel hij op de vraag van discussie-leider Ad Langebent, of hij iets wil hebben, ferm antwoordt: „een glas bier en ik wil een grote sigaar.”

Zo een half uurtje later. Ondanks de vragen van het zorgvuldig geselecteerde publiek, dat het Wiegel lastig moest maken, vertrekt Kok na afloop van de uitzending, zonder ook maar boe of bah te zeggen.

Hans is verbaasd over deze onverdraagzame houding van de NVV-baas, die kennelijk niet tegen zijn verlies kan. Hijzelf blijft rustig nog even praten met de lastige vragenstellers. Dan komt plotseling het moment, waarop Wiegel onnavolgbaar uithaalt en de mensen, die voor Kok waren gekomen, op zijn hand krijgt. Een vraag uit het publiek: „Hebt u een zakdoek?”

Wiegel: „Jazeker.”

„Laat u eens zien,” klinkt het verzoek.

Wiegel tast in zijn broekzak en haalt een grote rode zakdoek tevoorschijn.

„Zo een rode,” mompelt de vragensteller veelbetekenend.

Wiegel: „Ja, om mijn neus te snuiten.” Bulderend gelach en onder enthousiast applaus verlaat hij de zaal.

Enkele weken later. De algemene beschouwingen in de Tweede Kamer. Diep in de nacht interruptiedebat tussen Wiegel en minister-president Den Uyl. De premier: „Ik kwam laatst een bakker tegen...”

Voordat hij verder kan gaan, interrompeert Hans Wiegel: „Dat is ook toevallig, ik kwam laatst een stratenmaker tegen.”

Den Uyl, een beetje in verwarring. „Ja, ja, maar die bakker, die zei tegen me...”

Wiegel: „Die bakker zei: u

Met Hans Wiegel naar het Catshuis

bakt ze bruin.” Punt voor Wiegel, pot voor Den Uyl.

Maandagavond 15 oktober. Over enkele dagen zullen de verkiezingen voor de nieuwe Zaanstad worden gehouden. Op een steenworp van elkaar verwijderd spreken zowel Wiegel, als premier Den Uyl. Opmerkelijk is het verschil in het aantal bezoekers, dat beide politici weet te trekken. Den Uyl heeft zo een 130 man op de been gebracht. Wiegel moet zich door een propvolle zaal, gevuld met 550 mensen heendringen.

Deze drie voorvallen zijn niet bij toeval vermeld. Ze zijn typerend voor het optreden, de slagvaardigheid van Hans Wie-

gel en voor de ongekenne aantrekkingskracht die hij op de kiezers heeft.

Er is duidelijk in de Nederlandse politiek een nieuwe fase aangebroken. Na het verschijnen van Hans van Mierlo is nu het fenomeen-Wiegel aan het doorbreken.

Grote veranderingen zijn op til, spelen zich voor een deel reeds af. Het tempo waarin dit gebeurt is hoog, conform de tijd waarin we leven. Hoe is het mogelijk dat een partij, die de afgelopen jaren toch niet tot de politieke hardlopers werd gerekend, nu opeens aan het doorbreken is? In de top van de VVD bestaan zelfs op-

timisten, die uitkijken naar het moment, waarop de VVD na heel veel jaren mogelijk een minister-president zal leveren. Een ongekenne weelde.

En waarom zou dat Wiegel niet kunnen zijn? Succes, en zeker als het om het succes van anderen gaat, wordt in ons land niet altijd in dank afgenomen. Vandaar, dat Hans Wiegel, de onbetwiste succes-formule van de VVD, door zijn optreden vele scheve gezichten veroorzaakt. Toch zou het ten enenmale verkeerd zijn Wiegel alleen als een soort formule te zien. Het grote geheim van Wiegel is, dat hij zichzelf is en blijft, onder vrijwel alle omstandigheden. Een garantie, dat hij het alopemde politieke karwei nog heel lang kan volhouden.

Natuurlijk, ook hij heeft zijn onzekere momenten, maar die zijn de afgelopen tijd, zeker na zijn huwelijk, sterk afgenomen.

Hans is veel zelfverzekerder geworden, zeggen de mensen, die regelmatig met hem omgaan. Deze zelfverzekertheid weet hij over te brengen op zijn omgeving, waardoor de VVD enorm aan innerlijke kracht heeft gewonnen.

„De VVD verrechtst,” piept Andriessen van de KVP. Een stelling, die maar al te graag en al te gemakkelijk door de tegenstanders van de liberalen wordt overgenomen. Maar het is een gepiep om de elgen angst te overstemmen. In hun hart beseffen ook de Andriessens en de Aantjessen, dat zij vooral niet kunnen tippen aan een streven, dat bij Hans Wiegel van begin af aan heeft voorop gestaan: het bevorderen van de duidelijkheid in de politiek.

„Die schil moet er af,” zo pleegt hij dat te noemen. „De mensen hebben er recht op te weten wat er werkelijk speelt, wat er achter die gekunstelde woordjes, achetr dat abracadabra, steekt. Dit wordt maar al te vaak gebruikt om de werkelijke politieke problemen te verhullen. Als de heren van de KVP en van de ARP, van de

PvdA en van D'66 het pellen van die schil een verrechtsing willen noemen, heb ik daar vrede mee..."

Zijn klare verwoording van de steeds ingewikkelder wordende politieke zaken is ongetwijfeld een van zijn sterkste wapens. De kiezers horen eindelijk iemand zijn stem verheffen, op een manier, waarop vele van hen dat zelf graag zouden doen, maar waartoe zij eenvoudig de nodige spreekvaardigheid missen.

Hans Wiegel raakt de kern van het probleem op het moment dat de confessionele politicus over het algemeen nog bezig is zijn keel te schrapen. Hij weet de gevoelens van de mensen te vertolken, die zich wel degelijk „doodgeren” aan allerlei onvolkomenheden in onze samenleving, maar het eenvoudig te druk hebben — bijvoorbeeld in hun eigen zaak — om de straat op te gaan en met een bord voor hun hoofd te gaan lopen.

Hans Wiegel is als het ware hun spreekbuis, maakt hen mondiger, zorgt ervoor, dat niet alleen de stem van anti-Angola-koffie-leuten wordt gehoord.

Natuurlijk komen ook veel mensen naar zijn spreekbeurten, die belust zijn op een politieke rel, zo onder het motto van: „Bij Wiegel valt altijd wel wat te beleven.”

Het grote merendeel der kiezers ziet in hem, na de vele teleurstellingen, opgedaan bij andere partijen — vooral bij D'66 — gewoon de man, die eindelijk de politiek dichterbij de mens brengt.

Wie zien zij trouwens? Een vrij jonge man, zo een beetje midden dertig, met een postuur, waar wat pondjes te veel aan kleven. Geen man waar nu direct de vrouwen krijsend op af zullen vliegen, zoals bij Hans van Mierlo, toen deze in goeden doen was, wel eens gebeurde.

Maar wel een aardige man, die vertrouwen inboezemt. Iemand, die de gave heeft naar je te kunnen luisteren, die je niet wil volproppen met allerlei extravagante ideeën. Iemand, die voor iedereen toegankelijk is, die geen sterren en strepen heeft.

Hij is op en top een gezelligheidsdier. Hij wordt niet gauw kwaad, hij is geen driftkop. Dit staat gewoon op zijn gezicht te lezen, het blijkt uit zijn hele manier van doen. Hij kan met iedereen een „goed gesprek” voeren, van stratenmaker tot ambassadeur.

Zondagochtend — als het

mooi weer is — wandelt hij graag met Jacqueline door de Amsterdamse binnenstad. Laatst vergezelden enkele kennissen het echtpaar op zo een tochtje.

„Hé, Wiegel, kom eens een pils pakken,” klonk het plotseling vanuit een café-deur.

„Maar ik heb bezoek,” antwoordde Wiegel verontschuldigend.

„Geeft niet, allemaal binnenkomen,” luidde vervolgens het strikte bevel.

De gulde schenker was geen lid van de VVD, en zal het mogelijk nooit worden ook, maar hij heeft het sedertdien

wel over zijn vriend Hans Wiegel.

Politici verkijken zich gemakkelijk op het gemoedelijke, dat Wiegel over zich heeft. Men denkt dan: „Die kan ik wel aan.” Men heeft dan echter buiten de waard, of buiten de flitsende geest van Hans Wiegel gerekend. Als het moet, heeft hij altijd een weerwoord, dat net een tikje snediger is, dan de opmerking, waarmee men hem heeft getracht klem te zetten.

Hij kan ook „gewoon” streng zijn. De 21 mede-fractieleden kunnen daarover meepraten. De vergaderingen worden

straffer geleid, dan onder voorgaande voorzitters, geeft men volmondig toe. De vergaderingen beginnen niet alleen op tijd, maar zijn ook steeds op het vastgestelde tijdstip afgelopen. Een waar huzarenstukje.

„Maar er wordt wel enorm veel afgelachen tijdens de fractievergaderingen,” bekenen de kamerleden. Dus ook hier weer die mengeling van duidelijkheid, vlot zakendoen, humor en gezelligheid.

Hij gunt iedereen van harte zijn, of haar geluk en zet zich er in de politiek voor in de paden die tot het bevorderen van dit geluk kunnen leiden, zoveel mogelijk te effenen. Blijde gezichten. Hij ziet ze graag en wil ze in steeds groter aantal zien. De dag moet echt wel een beetje worden geplukt, een slogan, die hij zelf — mits kans en tijd aanwezig zijn — in de praktijk probeert toe te passen.

Zijn politieke streven is gericht op het verkrijgen van een nieuwe meerderheid. Is dit bereikt, dan zal de overheid niet, zoals nu dreigt, van bovenaf bepalen wat wel en wat niet goed voor ons is. De Statenverkiezingen, eind maart volgend jaar. Hans Wiegel en met hem de VVD stellen zich er veel van voor. Niet alleen wat de resultaten voor de liberale partij betreft. De opinie-onderzoeken spreken lovende taal. Wiegel is minstens zo benieuwd naar de ontwikkeling van de PvdA. Laten de socialistische kiezers zich werkelijk met een kluitje in het riet sturen, of zal men de rekening presenteren voor de vele verbroken beloftes van de PvdA en haar satellieten?

„Wat je belooft moet je kunnen waarmaken. Anders kun je maar beter een stukje van je tong afbijten,” is één van zijn oprechte stelregels.

Als hij erg vermoed is — en dat kan wel eens gebeuren als je veelvuldig twee weken in één werkt — dan staat er een chauffeur klaar om hem naar huis te brengen. Naar een geweldig smaakvol verbouwd pand aan de Leidsegracht in Amsterdam, of naar de boerderij in het Friese Ee, waar de accu nu en dan wordt opgeladen.

Tegenstanders zullen de „luxe” van een eigen chauffeur ongetwijfeld proberen uit te leggen als een typisch kapitalistisch trekje. Maar wat zegt de chauffeur, de Amsterdammer Lobbe er zelf van? „Die Wiegel, dat is een moordvent, voor hem ga ik door het vuur.” Waarvan acte.

De vrijheid of de omgebakken mens

Het verschil tussen Den Uyl en Wiegel is groter dan 600 miljoen. Wiegel gaat uit van de mens zoals hij is, zoals hij leeft en werkt, hij heeft noch de wens noch de pretentie die mens om te bakken, maar hij wil hem een maximum aan vrijheid geven. Den Uyl wil naar een andere mentaliteit en hekelt — wat hij noemt — Wiegels materialisme. Jarenlang is ons door de zich progressief noemende een soort schuldcomplex aangepaard. Daarbij was het gebruik een auto een stinkend stuk blik te noemen en het vrijheidsstreven van de mens platvloers eigenbelang. Wij vragen: Waarom ben je materialistisch of egoïstisch als je er uit wilt, uit je betonnen leven in een flat? Waarom is een auto, die je die kans geeft een stinkend stuk blik? Waarom zou je gestraft worden als je harder werkt? Niet één collectieve voorziening kan ooit de vrijheid geven die een eigen auto, een eigen huis geven. Het is logisch dat een mens daarvoor werkt, die vrijheid kan Oom Overheid hem nooit geven.

Wiegel praat niet over kostbare motorjachten of kastelen van huizen, maar wel over de man, die met zijn caravan weg wil, die net bezig is die caravan en zijn auto af te betalen

of daar nog voor te sparen. Die man werkt voor een stukje meer vrijheidsbeleving. Het is de taak van de overheid ook aan die man te denken, het is niet de taak van de overheid de mens in zijn diepste vrijheidsverlangens te kwetsen en nog minder die mens om te turnen, gesteld al dat dat mogelijk zou zijn. Dat is het verschil tussen de socialist en ons. Wij zien de mens wel in al zijn tekortkomingen, maar we zien de mens vooral met al zijn wensen en met zijn streven naar meer vrijheid. Dat is geen materialisme, maar de inlossing van diep menselijke verlangens. Hoe kan Den Uyl een zo diep menselijk verlangen waar Wiegel begrip voor heeft, materialistisch noemen, hoe komen de zogenaamde progressieven aan de pretentie dat er een mentaliteitsverandering moet komen? Wie maakt dat uit?

Voor de meeste mensen is — de enquêtes wijzen dat uit — een stuk vrijheidsbeleving, een stukje meer welvaart, een eigen huis belangrijker dan een stuk schijndemocratisering, die uitdraait op meer macht voor de overheid. In de Troonrede en bij de Algemene beschouwingen hebben we gezien hoezeer begrippen als spreiding van de macht en democratisering in de lucht blij-

ven hangen bij het eigenlijke beleid en hoe weinig concreets Den Uyl er zelf over weet te vertellen.

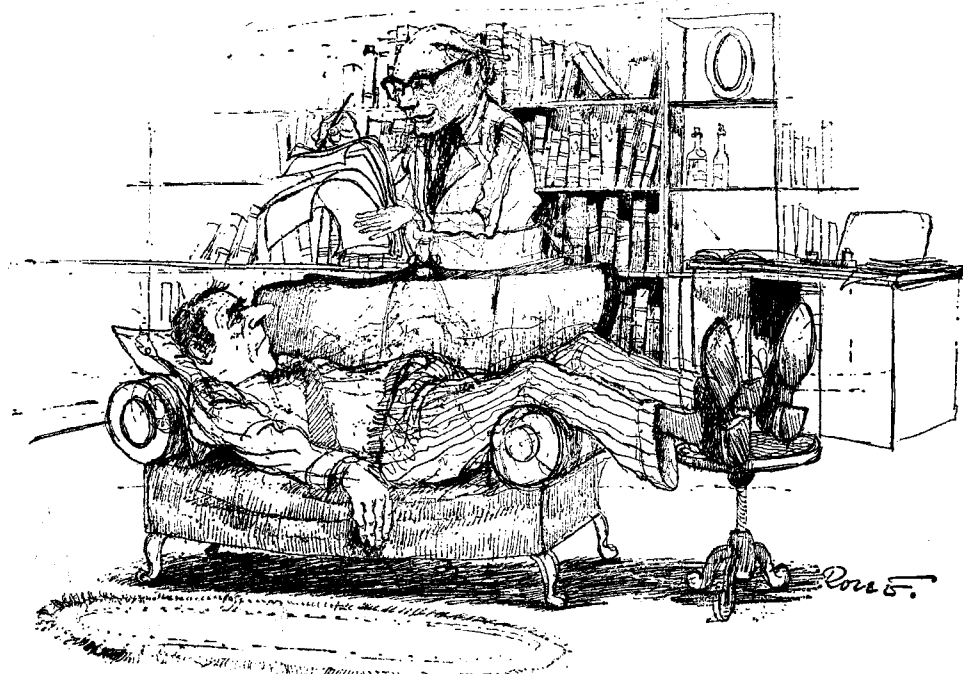
Dat verdeling van de macht neerkomt op: meer macht voor Oom Overheid begint zelfs in „progressieve” kring duidelijk te worden. Het lot belooft geen morgenrood, wel iets meer vrijheid als we er met zijn allen aan gaan staan, als we beseffen dat de mensen die net wat hoop aan de horizon zagen die hoop moeten blijven zien, dat we hun de moed niet mogen ontnemen. Men moet niet suggereren dat collectieve voorzieningen beter voor de mens zijn dan zijn keuzevrijheid.

De Nederlander zal met genoeg bijdragen aan door hem juist en rechtvaardig geoordeelde collectieve voorzieningen als zij de zwakkeren ten goede komen en vooral als die zwakkeren er sterker door kunnen worden. Maar de grens tussen bijdragen voor collectieve voorzieningen en persoonlijk besteding moet duidelijk getrokken worden. Gezien het afwentelingsproces dat al aan de gang is, moet in alle redelijkheid geconstateerd worden dat die grens al gepasseerd is. Nieuwe collectieve voorzieningen of uitbreiding van bestaande moeten duidelijk aan de zwakkeren ten goede ko-

men. Wie niet gesteund behoeft te worden komt daar niet voor in aanmerking. Anders wordt het door ons volk, en zeker door de middengroepen, die er relatief het zwaarste aan bijdragen, niet meer geaccepteerd.

Den Uyl is geen slechtaard, die het op onze vrijheid heeft voorzien, hij meent het vanuit zijn visie op de mens zeker goed, maar hij is het gezicht op die mens kwijt geraakt. De Den Uyl die van Nieuw Links niets moest weten en dat in Vrij Nederland (5 april 1969) duidelijk zei, is veranderd. Nieuw Links bracht het wat archaische socialistische dogma, dat ons inziens bij de moderne mens niet meer past, met veel enthousiasme naar voren. De PvdA, die toen een wat ingeslapen indruk maakte en eigenlijk te lang nateerde op de roem van het Dreestijdperk, kreeg nieuw élan, maar de basis voor wat men nu polarisatie noemt werd daarmee gelegd.

De werkelijkheid is dat ook Den Uyl de mensen niet ombakt, dat het hele Nederlandse volk niet bij psychiater Den Uyl op de divan gaat liggen om met een gans andere mentaliteit het Catshuis uit te zweven. Wiegel heeft de werkelijkheid gezien en onder woorden gebracht.

De regering en het geweld

In de Tweede Kamer werd bij de Algemene Beschuwingen door diverse kamerleden met grote ongerustheid gesproken over het toenemend geweld. In Rotterdam moet een bioscoop sluiten, in Den Haag een winkel in het hart van de stad. Reden in beide gevallen: tegen het geweld van de onderwereld is niet meer op te boksen. Het zijn maar twee voorbeelden. De mensen worden steeds ongeruster, de kamerleden vertolken die onrust.

Wie van de regering een forse aanzet tot de aanpak van dit probleem verwachtte is bedrogen uitgekomen. In zijn antwoord in eerste termijn kwam de minister-president niet veel verder dan een wazige filosofie. Hij zei: „Het komt overal in de Westerse cultuurkring en daarbuiten voor. Het zij verre van mij te proberen, daarvoor in kort bestek een verklaring te geven: laat staan dat zo'n verklaring verantwoord zou kunnen zijn.”

Ondanks zijn bescheiden mededeling dat zijn verklaring wel niet verantwoord zal zijn, gaat de premier onverstoord verder: „Duidelijk is echter wel dat dit verschijnsel heeft te maken met wat men wel mag noemen geestelijke crisissymptomen, met maatschappelijke desintegratie, met vervreemding van mensen van de samenleving waarvan zij deel uitmaken, soms ook met verveling en verder met het onvermogen zich binnen en buiten de arbeidstijd ingeschaald te weten in de samenleving.

Uit deze formulering zal wel duidelijk (? Red.) zijn dat men naar het oordeel van het kabinet van repressieve maatregelen ten aanzien van agressieve delicten niet alles moet verwachten. Die maatregelen zijn noodzakelijk, maar kunnen de oorzaken van de geweldadigheid niet wegnemen. Voorzover de overheid bij machte is op deze oorzaken invloed uit te oefenen, zijn het juist de activiteiten inzake democratisering, welzijnzorg, het geven van eigen verantwoordelijkheid, onderwijs en krotopruijing die verbetering kunnen brengen.”

De Kamer, over het algemeen toch niet zo'n opvliegend gezelschap, nam dit niet en in tweede termijn ontspan zich een fel interruptedebat.

De heer Drees wees er de premier op dat dit alles goede zaken zijn, maar dat in de praktijk weinig is gebleken van verband met criminaliteit.

Eenmaal in het nauw gebracht door verschillende kamerleden vluchtte de premier in de belofte dat de discussie over deze zaak nog wel eens op een meer aangepaste wijze zou moeten plaats vinden.

Hans Wiegel sprong hierop in met:

„In ieder geval zegt de minister-president nu, dat hij van mening is dat de discussie erover op een meer aangepaste wijze plaats vindt. Dit betekent — en dit mag de minister-president zich ter harte nemen — dat hij zichzelf, voordat hij zijn verhaal over be-

gon te vertellen, meer had moeten aanpassen aan een normale behandeling van het probleem. De wijze waarop de minister-president in het begin van zijn betoog heeft gesproken over deze zaak was volstrekt onaangepast aan de belangrijkheid van het vraagstuk.”

De minister-president, steeds verder afzakkend in argumentatie zei in zijn antwoord: „Op generlei wijze wil ik ook maar voor het minst toegeven aan het soort opmerkingen als de heer Wiegel zich hier meent te kunnen permitteren.”

Zijn trouwe bondgenoot Ed van Thijn, fractievoorzitter van de PvdA, beëindigde dit op opmerkelijk hoog niveau staand debat met de opmerking dat de opmerking van Wiegel een losse flodder was.

Zouden de heren er nu werkelijk verbaasd over zijn dat steeds minder burgers vertrouwen in hen stellen?

Bondgenoten

Van je bondgenoten moet je het maar hebben: In het AR-blad lazen wij:

„Minister-president Den Uyl komt na een partijvergadering in mist en donker te met een auto in het AR-kanaal. Een jongeman redt hem.

„Vraag wat je wilt,” zegt Den Uyl, „je hebt mijn leven gered.”

„Geef me maar een invalidewagen, aldus de jongen, „als mijn vader hoort dat ik premier Den Uyl heb gered...”

Verlaging

Den Uyl gaf zichzelf en zijn ministers 10 pct. salarisverlaging. Op het Binnenhof zegt men over dit — overigens gegunde — inkomen van meer dan een ton dat alleen de belasting er door dit gebaar echt bij ingeschoten is.

Mandaat

Gezien de vele punten van overeenstemming tussen liberalen en confessionelen, of een deel van de confessionele partijen, bij de Algemene Beschuwingen vragen we ons af waarom zij nog geen VVD stemmen. Misschien geldt het Mandaat van '54 nog voor de VVD.

Bittertafel

Politieke tegenstanders verspreiden het hardnekkige gerucht dat de VVD haar afspraken alleen aan de bittertafel maakt. Zo'n tafel — desnoods alleen met frisdrank — moet er toch ook voor progressieven te vinden zijn. Dan hebben ze tenminste geen motief meer om hun beloften aan de kiezers niet na te komen.

Val

Een VVD'er ging naar een waarzegster. Hij vroeg haar: „Weet u wanneer dit kabinet valt?” Na enig gepeins was het antwoord: „Niet de juiste datum, maar het zal wel op een feestdag zijn.”

De redevoering van Hans Wiegel in de Tweede Kamer bij de algemene beschouwingen over de rijksbegroting 1974

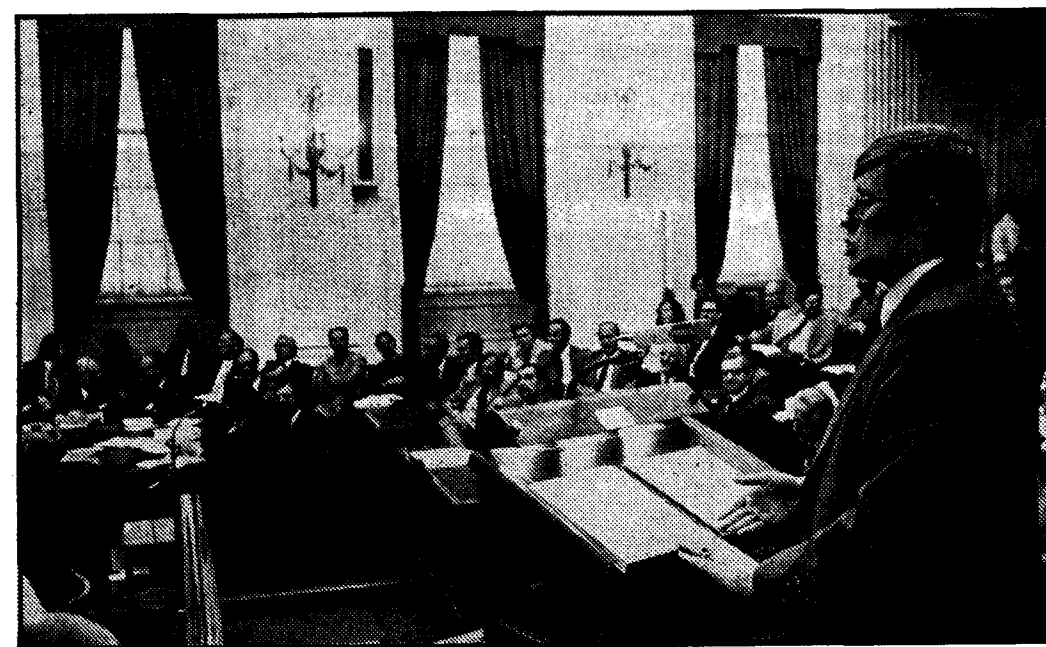
Kabinet polariseert in slechte zin

Voordat ik mijn betoog begin, wil ik namens mijn fractie een verklaring afleggen over de inval die Syrië en Egypte in Israël hebben gepleegd. Mijn fractie staat in dit conflict heel duidelijk achter Israël. Wij hopen op een zo spoedig mogelijke totstandkoming van een wapenstilstand. Wij vinden die wapenstilstand alleen mogelijk en aanvaardbaar, als daarbij herstel van de situatie van voor de inval wordt overeengekomen. De regering — ik heb dat begrepen uit de verklaring die zij heeft afgelegd — staat ook op dat standpunt. Ik wil gaarne zeggen, dat mijn fractie het geheel eens is met het beleid dat de Nederlandse regering op dit terrein voert. Ik wil deze interventie besluiten met het uitspreken van de hoop, dat het het Israëliëse volk zal gelukken, zijn vrijheid en zijn voortbestaan te behouden.

Mijnheer de voorzitter! De bijdrage van mijn fractie aan de discussie deze week in de Kamer wil ik beginnen met het uitspreken van een woord van dank aan het adres van koningin Juliana, die ons land nu 25 jaar regeert. De feestelijke viering van haar jubileum heeft bevestigd, hoezeer de constitutionele monarchie onder het Huis van Oranje hecht verankerd is in ons volk. Ons Koningshuis verenigt ons volk en dat is zeker in deze tijd, die gekenmerkt wordt door verscherping van politieke tegenstellingen, van grote betekenis.

Rode draad

Aan het blootleggen van de politieke verschillen van mening die in ons volk leven, heeft dit kabinet door inhoud van Troonrede en miljoenennota een duidelijke bijdrage geleverd. Dat is voor de zo noodzakelijke politieke duidelijkheid een goede zaak. Maar de regering is te ver doorgeschoten: zij heeft niet alleen de verschillen van inzichten duidelijk gemaakt, zij heeft de tegenstelling aangescherpt. De heer Aantjes heeft in zijn

commentaar gezegd: „Troonrede en miljoenennota adamen een geest van redelijkheid en gematigdheid.” De heer Andriessen stelde in zijn eerste commentaar op de Troonrede tevreden vast, dat het kabinet uitgaat van het overlegmodel. Wij delen die mening niet. Mijn fractie vindt, dat het kabinet polariseert in de slechte zin van het woord. Het polariseert maatschappelijk en het polariseert politiek. Maatschappelijk met name tegen de middengroepen in ons land. Politiek tegen grote groepen kiezers, niet alleen van mijn partij, maar ook van partijen, die deel uitmaken van deze coalitie.

De rode draad die door de beleidsplannen heen loopt is de draad van de nivellering. De VVD zegt: Bestrijding van de inflatie moet de hoogste voorrang hebben. De regering zet de nivellering voorop. De VVD vindt dat in het regeringsbeleid rekening moet worden gehouden met de belangen en wensen van elke groep uit de samenleving. De regering laat haar oren hangen naar de vakbeweging.

De VVD wil het vrij besteedbare inkomen van ieder zo groot mogelijk doen zijn en wil daarom geen verhoging van de loon- en inkomstenbelasting. De regering wil die verhoging wel. Zij wenst de rechtvaardige inflatiecorrectie niet door te laten gaan.

De VVD wil bezitsvorming voor iedereen en met name bevordering van het eigen woningbezit. De regering verhoogt de lasten voor degenen, die in een eigen huis wonen. De VVD wil duidelijke verbetering van de positie van de zelfstandigen. De regering verslechtert die positie door haar beleid.

Mijnheer de voorzitter! Ik wil mijn betoog beginnen met een uitwerking van datgene, wat ik zojuist heb gezegd. In de nota toegevoegd aan onze alternatieve begrotingsvoorstellen, die mijn fractie vorige week heeft gepubliceerd, zeggen wij de doelstellingen van inflatiebestrijding en bevordering van de werkgelegenheid, die door de regering in de miljoenennota worden vermeld, te onderschrijven.

Inflatie

De bestrijding van de geldontwaarding wordt ons inziens door de regering in de concrete uitwerking van haar beleid echter onvoldoende waargemaakt. De minister van financiën schrijft op blz. 35 van de miljoenennota:

„Bij de opstelling van het dekkingsplan heeft voorop gestaan dat het zou moeten passen in het beleid gericht op het tot stand komen van rechtvaardige inkomens- en vermogensverhoudingen. Binnen dit algemene kader was van belang dat het mede een bijdrage zou moeten leveren aan de bestrijding van de inflatie.”

De inflatiebestrijding — dat proeft mijn fractie uit deze formulering; als wij het verkeerd hebben geproefd, horen wij dat graag van de regering — wordt daarmee ondergeschikt gemaakt aan het streven tot nivellering van dit kabinet. Wij achten dat onjuist!

In de eerste plaats, omdat wij, zoals gezegd, bestrijding van inflatie absolute voorrang willen verlenen.

In de tweede plaats, omdat wij inflatiebestrijding los van het vraagstuk van de nivellering willen zien.

En in de derde plaats omdat wij ons afvragen, of nivellering van inkomens niet juist de inflatie aanzwengelt. Is het niet zo — deze vraag wil ik graag aan de regering voorleggen — dat nivellering van inkomens tot ontsparing leidt? Is het niet zo, dat daardoor de inflatie wordt bevorderd? Is het niet zo, dat daardoor ook de totale belastingopbrengst daalt, waardoor de financiering van de overheidsuitgaven verder in de knel komt?

De geldontwaarding holt ons inziens de mogelijkheid, de collectieve voorzieningen op peil te houden, uit.

Wij geloven ook, dat de inflatie de werkloosheid bevordert en wij vinden, dat door inflatie juist zij, die niet kunnen afwentelen, de dupe worden. Daarom zeggen wij: bestrijding van de geldontwaarding is niet alleen bittere noodzaak, maar is ook een zaak van sociale rechtvaardigheid.

Taak van overheid

De overheid heeft daarbij een eigen verantwoordelijkheid, die ik in twee zinnen wil uitleggen. In de eerste plaats — dat is een standpunt, dat in algemene zin ook door het kabinet wordt gedeeld — heeft zij de verantwoordelijkheid en de plicht, in goed overleg met het bedrijfsleven tot matiging van lonen en prijzen te komen. Ik vraag de minister-president, of hij de Kamer nadere mededelingen kan doen over de voortgang van het overleg, dat de regering kortgeleden heeft ingezet.

De tweede verantwoordelijkheid van de regering is, dat zij ook zelf, in haar eigen uitgavenbeleid moet trachten een bijdrage tot die matiging te geven. Wij zeggen daarvan, dat de stijging van de overheidsuitgaven te snel gaat; wij zeggen niet, dat wij geen stijging van de overheidsuitgaven wensen, maar wij zeggen wel, dat de stijging, die op dit moment wordt ingezet, moet worden beperkt, mede daarom, omdat als die beperking van de uitgavenstijging wordt gerealiseerd, ook kan worden voorkomen, dat de belastingdruk te sterk toeneemt. De regering gaat ervan uit, dat de belastingdruk met 0,6 pct. van ons nationaal inkomen moet toenemen; de confessionele partijen hebben in hun pro-

gramma bepleit, dat die toename slechts 0,5 pct. zou mogen zijn. Ik geloof dus te kunnen constateren, dat de Partij van de Arbeid ten aanzien van de stijging van de belastingdruk haar zin heeft gekregen. Mijn tweede punt. De regering laat min of meer in het vage, hoe zij de ontwikkeling van de stijging van de belastingdruk op langere termijn ziet. Wij zeggen, dat op langere termijn — wat ons betreft, zo snel mogelijk — moet worden gekomen tot een stabilisa-

tie van de belastingdruk. Die gedachte leeft ook bij de confessionele partijen en ik zou daarom aan de regering en aan de woordvoerders van de regeringspartijen willen vragen, hun visie hierop kenbaar te maken. Een derde bezwaar richt zich tegen het pakket van belastingmaatregelen. Wij geloven, dat de regering de stijging van de belastingdruk te veel zoekt in de sfeer van de directe belastingen. Dat is niet alleen strijdig met datgene, wat de harmonisatie in het kader van de EEG ons vraagt, het is ook in strijd met datgene, wat twee van de regeringspartijen hebben bepleit. De KVP en de ARP hebben gezegd, dat de directe belastingen en de indirecte belastingen in gelijke mate dienen te stijgen. Ook bij deze zaak, de verdeling van de belastingdruk over beide cate-

gorieën, kan ik niet tot een andere conclusie komen dan dat de socialisten hun zin hebben gekregen.

Inflatiecorrectie

Ik kom aan mijn vierde bezwaar. Wij vinden ook een aantal van de concrete belastingvoorstellen onrechtvaardig en dus onaanvaardbaar. Ik wil daarbij graag voorstellen, dat mijn fractie een aantal voorstellen, waaronder ik met name de verbetering van de

der ingaan — dat de trekkers van lagere inkomens hiervan meer voordeel hebben dan van aanneming van de plannen van het kabinet om de belastingvrije voet met 5 pct. op te trekken. De minister van financiën heeft dit in zijn antwoord op de schriftelijke vragen ter voorbereiding van dit debat ook zeer duidelijk toegeven.

Wij hebben nog een bezwaar tegen het niet toepassen van de inflatiecorrectie. Wij vinden dat de lastenverzwaring van de middengroepen onrechtvaardig toeneemt. Wij zeggen, dat uiteraard de sterkste schouders in ons land de zwaarste lasten moeten dragen. Wij zeggen dan ook, dat het bestaan van een progressie in de loon- en inkomstenbelasting op zichzelf een rechtvaardige zaak is, maar wij constateren ook, dat die progressie scherp is, naar onze mening te scherp. Vooral de middengroepen ondervinden dit aan den lijve.

Vrijheid individu

Mijnheer de voorzitter! Men heeft de VVD de laatste tijd wel eens wat verweten. Men heeft ons bijvoorbeeld verweten, dat wij een materialistische politiek voeren, dat wij het egoïsme aankweken. Dit zijn ondermaatse verwijten, mijnheer de voorzitter want de VVD is niet tegen de belastingplannen van dit kabinet vanwege de centen en de gulden. De VVD is tegen deze plannen, omdat zij van mening is, dat het beleid van de overheid gericht moet zijn op het bevorderen van de individuele ontplooiing van de burger. Het moet bevorderen dat de zelfstandigheid van elke burger zo sterk mogelijk is. Het moet er voor zorgen, dat iedereen zoveel mogelijk, naar persoonlijke, vrije keuze, gebruik kan maken van de gestegen welvaart. Dit is een oud liberaal beginsel, dat in het midden van de vorige eeuw reeds door Thorbecke werd verwoord in zijn „Narede”. Thorbecke heeft als liberaal beginsel bij uitstek genoemd: „De bevordering van de ontwikkeling van de zelfstandige kracht.” De overheid moet bijdragen aan het opruimen van de belemmeringen die de ontwikkeling van de zelfstandige kracht in de weg staan. De heer Oud heeft het in 1957 aldus geformuleerd: „Dat met volledige erkenning van het feit, dat collectieve voorzieningen onmisbaar zijn, aan individuele voor-

der ingaan — dat de trekkers van lagere inkomens hiervan meer voordeel hebben dan van aanneming van de plannen van het kabinet om de belastingvrije voet met 5 pct. op te trekken. De minister van financiën heeft dit in zijn antwoord op de schriftelijke vragen ter voorbereiding van dit debat ook zeer duidelijk toegeven. Wij hebben nog een bezwaar tegen het niet toepassen van de inflatiecorrectie. Wij vinden dat de lastenverzwaring van de middengroepen onrechtvaardig toeneemt. Wij zeggen, dat uiteraard de sterkste schouders in ons land de zwaarste lasten moeten dragen. Wij zeggen dan ook, dat het bestaan van een progressie in de loon- en inkomstenbelasting op zichzelf een rechtvaardige zaak is, maar wij constateren ook, dat die progressie scherp is, naar onze mening te scherp. Vooral de middengroepen ondervinden dit aan den lijve. Mijnheer de voorzitter! Men heeft de VVD de laatste tijd wel eens wat verweten. Men heeft ons bijvoorbeeld verweten, dat wij een materialistische politiek voeren, dat wij het egoïsme aankweken. Dit zijn ondermaatse verwijten, mijnheer de voorzitter want de VVD is niet tegen de belastingplannen van dit kabinet vanwege de centen en de gulden. De VVD is tegen deze plannen, omdat zij van mening is, dat het beleid van de overheid gericht moet zijn op het bevorderen van de individuele ontplooiing van de burger. Het moet bevorderen dat de zelfstandigheid van elke burger zo sterk mogelijk is. Het moet er voor zorgen, dat iedereen zoveel mogelijk, naar persoonlijke, vrije keuze, gebruik kan maken van de gestegen welvaart. Dit is een oud liberaal beginsel, dat in het midden van de vorige eeuw reeds door Thorbecke werd verwoord in zijn „Narede”. Thorbecke heeft als liberaal beginsel bij uitstek genoemd: „De bevordering van de ontwikkeling van de zelfstandige kracht.” De overheid moet bijdragen aan het opruimen van de belemmeringen die de ontwikkeling van de zelfstandige kracht in de weg staan. De heer Oud heeft het in 1957 aldus geformuleerd: „Dat met volledige erkenning van het feit, dat collectieve voorzieningen onmisbaar zijn, aan individuele voor-

net Biesheuvel en de VVD wenst ook voor het komende jaar uitbreiding. Indien de wijzigingsvoorstellen voor de begroting van CRM worden aangenomen dan stijgen de uitgaven met f 136,5 miljoen minder, maar toch nog in totaal met ruim 1 miljard.

Kunst en cultuur

In de discussie over een cultuurbeleid botsen vaak twee meningen die niet te verzoenen zijn. De werkelijkheid is gelukkig niet zwart-wit, maar grijs. We kennen enerzijds de — o.i. overleefde — verheerlijking van de maximale individuele bestedingsvrijheid, gekoppeld aan een vrije markt van vraag en aanbod en aan de andere kant de — niet realistische — keuze voor een totale overheidsfinanciering van en zorg voor kunst en cultuur. De voorstanders van deze laatste stelling kan men vinden in zich uiterst progressief noemde kringen.

In de liberale opvatting staat de persoonlijke vrijheid van het individu centraal en vanuit die gedachte is het logisch dat collectieve voorzieningen pas in het leven worden geroepen zodra duidelijk is dat individuele inspanningen niet voldoende zijn. Dat geldt ook voor de culturele ontplooiing van de mensen.

In het verkiezingsprogramma van de VVD „Liberalen op nieuwe wegen” worden in de cultuurparagraaf maatregelen genoemd die de verschillende overheden moeten nemen om de mensen dichter bij cultuuruitingen te brengen. We hebben daarom gepleit voor uitbreiding van de kunstzinnige vorming bij het onderwijs en ook voor het betrekken van kunstenaars daarbij. Wij willen veel meer dan voorheen een artistieke inbreng in nieuwbouwwijken. We willen de drempelvrees voor theater, concertzaal en museum verminderen door meer informatie o.a. via radio en televisie, maar altijd door een benadering van de mens zelf, door het meer betrekken van die mens. Met betrekking tot de toegankelijkheid van cultuuruitingen zeggen wij dat zoveel mogelijk de kostprijs moet worden betaald. Waar dit niet mogelijk is moet een goed subsidiebeleid worden gevoerd. Wij willen blijven zoeken naar het evenwicht tussen een vrijwillige bijdrage van de burger en de aanvullende bijdragen van de overheid. Het komt na-

Dr. G. V. M. van Aardenne, Tweede-Kamerlid voor de VVD, één der architecten van de tegenbegroting.

tuurlijk vrijwel nooit voor dat een culturele activiteit geheel door de „vrije markt” zal worden bekostigd en wij blijven daarom vasthouden aan een goed gecoördineerd subsidiebeleid, waarbij de subsidie daar terecht komt waar die nodig is. Culturele paspoorten voor jongeren en bejaarden zijn daar een goed voorbeeld van.

Ontwikkelings-samenwerking

De VVD beschouwt Ontwikkelingssamenwerking als een van de belangrijkste opdrachten van de westelijke wereld en een der beste voorwaarden voor het scheppen en behouden van de wereldvrede. Toch heeft de VVD in de alternatieve begroting 1974 de post Ontwikkelingssamenwerking met f 130 miljoen verminderd. Desondanks stijgt deze post op de rijksbegroting ten opzichte van 1973 met f 100 miljoen, namelijk van f 1150 naar f 1250 miljoen. Dit is een fors bedrag, rekening houdende met de zeer sterke stijging — meer dan een verdubbeling — onder de kabinetten De Jong en Biesheuvel, waarin de VVD

zitting had. De VVD heeft f 85 miljoen besnoeid in de directe financiële hulp, omdat ieder jaar blijkt dat er niet genoeg projecten voor financiering voorhanden zijn. Er is daardoor een zeer groot „stuwmeer” ontstaan. De overige f 45 miljoen werd vooral gevonden in nieuwe projecten, zoals bijvoorbeeld het verlenen van steun aan bevrijdingsbewegingen. Niet duidelijk is wat nu wel en wat niet onder een bevrijdingsbeweging moet worden verstaan. Strikt genomen moeten wij dan ook de opstandige papoea's en de Zuidmolukkers rechtstreeks steunen. Wij zouden dan ook moeten weten of een bevrijdingsbeweging inderdaad vrijheid aan de betrokken bevolking brengt (indien wij tenminste weten wat dit geladen woord voor ieder betekent) we zouden er ook nog zeker van moeten zijn dat niet een andere imperialistische mogendheid dan waartegen thans gevochten wordt, het roer overneemt. Dit alles is veel te ondoorzichtig om met bedoelde initiatieven te komen.

Het ligt voor de hand dat wij het niet alleen in een kwantitatieve versterking zoeken, maar ook in een kwalitatieve verbetering. Dat betekent zonder meer investeringen. Omdat de investeringen te laag zijn, is de exploitatie zo enorm duur: oud materiaal vraagt onevenredig veel onderhoud.

De VVD heeft een verhoging van de defensiebegroting met

Defensie

De VVD heeft een verhoging van de defensiebegroting met

f 50 miljoen voorgesteld. Dat is pas een eerste aanzet van de uitvoering van het testament van oud-minister De Koster. Deze verhoging is nodig om een minimum aan geloofwaardigheid te bereiken. Het klinkt goedkoop populair om op defensie te willen bezuinigen, het is natuurlijk geen prettig onderwerp. De VVD gaat ervan uit dat zolang wij jonge mannen in dienst roepen, de overheid ervoor moet zorgen dat zij een maximale beveiliging krijgen en een minimum aan risico's lopen. Wie met het vaandel der ontspanning wil zwaaien moet wel even denken aan het cynisme waarmede Rusland Egypte van de allernieuwste en geheimste wapenen heeft voorzien om die uit te proberen op Israël. Wij allen blijven naar ontspanning en vermindering der wapenning streven, geen mens wil oorlog, maar voor het westen tot ontspanning overgaat moet wel vaststaan dat Rusland daar ook toe bereid is. Op het ogenblik is het overwicht van de grondstrijdkrachten van de Warschaupactlanden in Europa enorm, hun marine is sterker dan die van de Nato en bovendien aanzienlijk moderner. Wie wil stellen dat Rusland ernstig naar vermindering van bewapening streeft, moet dan ook duidelijk maken waarom juist de laatste jaren het Russische militaire potentieel enorm is toegenomen.

Een nieuwe taakverdeling binnen de Nato kan wellicht een verlichting van de defensielasten betekenen, maar voorlopig staat daaromtrent nog niets vast. Sinds de conferentie van Ottawa in 1971 is daar al over gesproken. Resultaten van dit overleg zijn de eerste jaren niet te verwachten. Daarom gelden nu nog de verplichtingen die wij binnen het bondgenootschap op ons hebben genomen. Dat betekent voor de luchtmacht vervanging van de Starfighters. We moeten thans nieuwe toestellen bestellen om er in 1975 over te kunnen beschikken. Dan zullen de huidige Starfighters in ieder geval geheel verouderd zijn.

Het ligt voor de hand dat wij het niet alleen in een kwantitatieve versterking zoeken, maar ook in een kwalitatieve verbetering. Dat betekent zonder meer investeringen. Omdat de investeringen te laag zijn, is de exploitatie zo enorm duur: oud materiaal vraagt onevenredig veel onderhoud.

op kosten van de laagst betaalden. Het superonredelijke is dan dat de bewoner in de dure nieuwbouw in de belastingen meebetaalt om de huur van de oudere woning laag te houden. Economie is veel interessanter dan men denkt en leent zich zo slecht voor de door Planken bedreven demagogie. Zelfs de voorzitter van de Nationale Woningraad, het overkoepelend orgaan van de algemene woningbouwverenigingen, heeft er op het laatste jaarcongres voor gepleit de huren van de oudere woningen wat meer op te trekken. Hij achtte dit in het belang van een gezond volkshuisvestingsbeleid.

De PvdA zou de PvdA niet zijn als zij niet geweldig tekeer zou zijn gegaan tegen ons plan om 6000 woningwetwoningen minder te bouwen en daarvoor in de plaats 8000 premie-koopwoningen meer. Toch is dat plan goed. Allereerst betekent het een totale verhoging van het bouwprogramma met 2000 woningen. De premiekoopwoningen geven de bewoners een prachtige gelegenheid om tot welvaartsvast sparen te komen en op die manier een begin te maken met bezitsvorming. De kopers besparen op hun andere uitgaven, hun draagkracht groeit en zij worden daardoor onafhankelijker. Wij waren daarom ook fel gekant tegen het idee om de aantrekbaarheid van hypotheekrenten af te schaffen. Om dezelfde reden hebben wij van het begin af aan de strijd aangebonden tegen het regeringsplan tot verdubbeling van de huurwaarde. Dank zij het bezitsvormingsfonds kunnen juist de laagst betaalden aan een eigen huis worden geholpen. De enige post waar door de VVD op volkshuisvesting echt wordt bezuinigd is de bouw van overheidsgebouwen (f 5 miljoen) en dat treft echt de kleine man niet.

Willen we over dit hele probleem dan nog eens nadenken, of zo men wil filosoferen, in nationaal economische zin (en dat is toch echt niet onbelangrijk) dan blijkt het VVD-plan economisch veel gezonder. Woningwetwoningen worden voor de volle 100 pct. door de Staat betaald. Dat kost belastinggeld. Die 6000 woningwetwoningen, die we minder willen bouwen, kosten ons in 1974 f 108 miljoen; in 1975 f 180 miljoen en in 1976 f 72 miljoen. Het geld voor de premiekoopwoningen wordt door de hypotheekbanken voorgefin-

ciert en door de bewoners stukjes bij beetje via de jaarlijkse afbetalingen bijeengespaard. Verder weet natuurlijk iedereen dat de nieuwbouw-woningwetwoningen helaas te duur zijn voor de laagstbetaalden. Wanneer er meer niet al te dure koopwoningen worden gebouwd, zoals de VVD wil, komt de doorstroming beter op gang en kunnen de vrijkomende goedkope huurwoningen voor de lagere inkomensgroepen worden bestemd.

De VVD is het overigens van harte eens met de plannen van het kabinet voor vernieuwing van oude woonwijken. Wij zijn ons er maar al te zeer van bewust dat herstel van oude wijken heel belangrijk is. Iemand die zijn hele leven in een typische oude binnenstad heeft gewoond wordt nu eenmaal niet zo gauw gelukkig in een nieuwe buitenwijk. Wij gaan uit van het verlangen en het geluk van de mens, wij willen die mens niet naar ons model vormen. Om die reden hebben wij de zeer forse verhogingen van de subsidie voor dat doel dan ook van harte gesteund.

Bijstand

Nog altijd zijn er in onze samenleving groepen die niet of nauwelijks kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan. Zij hebben recht op bijstandsuitkeringen. Voor de VVD gaat het hier om een recht en geen gunst. Enige tijd geleden is er dan ook met steun van de VVD een wet aangenomen waarbij uitkering van de gewone bijstand voortaan moest gebeuren volgens algemene normen. Die normen worden gekoppeld aan 95 pct. van het minimumloon. Die resterende 5 pct. stonden gelijk aan de zogenaamde verwervingskosten, kosten dus die men maakt om een bepaald inkomen te verdienen. Het kabinet Den Uyl wil het minimumloon optrekken en de bijstandsnormen verhogen tot 100 pct. van het minimumloon. Alleen tegen dat laatste heeft de VVD echt bezwaren. Minimumloon is een vorm van loon en dus gebaseerd op prestatie. Als we nu de bijstandsnormen met het minimumloon gaan gelijkstellen, verdwijnt er — en volgens ons ten onrechte — een heel wezenlijk onderscheid tussen een situatie van werken en een situatie van niet-werken. De algemene uitgaven voor de bijstand stijgen toch al met f 500 miljoen vergeleken met de

1,2 miljard van vorig jaar, maar de verhoging van 95 naar 100 pct. van het minimumloon zou nog eens f 50 miljoen extra kosten. De VVD wil dus het totale bedrag met f 50 miljoen minder doen stijgen, van een echte vermindering is geen sprake.

Sociaal-cultureel beleid

Zoals het woord collectief zich in een geur van heiligheid mag verheugen zo is het woord welzijn tegenwoordig bijna een toverspreuk geworden. Dat zou niet erg zijn als men er ook maar zakelijk over wilde praten: met woorden als „welzijn” lukt dat nu net niet, daarom spreken wij liever over sociaal cultureel beleid. Als mensen behoefte hebben aan iets, bijvoorbeeld een stuk welzijnsbeleving, dan is het allereerst de vraag of die behoefte bevredigd kan of moet worden, en zo ja, of die bevrediging hoofdzakelijk plaats vindt door toedoen van de overheid. Het is ook denkbaar dat hier een persoonlijke inspanning aan te pas komt, ook mogelijk is een daartoe financieel in staat is. Wat men voor zich zelf wil, mag men toch zelf betalen indien dat mogelijk is.

Welzijnsbeleving is iets heel individueel, en is naar de opvatting van de VVD in grote mate afhankelijk van de persoonlijke instelling en aanpak van de mensen. De overheid moet trachten zo gunstig mogelijke voorwaarden te scheppen voor de persoonlijke welzijnsbeleving, zij kan dat het beste doen door aanvullende voorzieningen te treffen. Hierdoor moet alleen nooit de eigen vrijwillige bijdrage overbodig gemaakt worden. Het klinkt

mooi om op posten die het sociaal cultureel terrein betreffen een flinke verhoging toe te passen. De vraag in alle nuchterheid gesteld moet wel blijven: Hoeveel? De moeilijkheid is bovendien dat de lange-termijn-planning en de onderlinge coördinatie nog maar nauwelijks op gang beginnen te komen. Zonder precieze toekomstvisie stelt de regering een enorme uitgavenverhoging voor. Het spreekt vanzelf dat aanneming van die verhogingen automatisch leidt tot een voortgezette stijging in de komende jaren.

Hoe zit het nu met de cijfers? Goed om te weten als onze tegenstanders het sprookje in de wereld willen brengen dat wij een verlaging voorstaan. De waarheid is dat wij een geringere stijging willen. Volksonwikkeling (waaronder jeugdwerk) en recreatie en maatschappelijke ontwikkeling (waaronder samenlevingsopbouw en maatschappelijke dienstverlening) bedreegen gezamenlijk op de vorige begroting 1,1 miljard. Het kabinet Den Uyl stelt voor die begroting te verhogen met 1,2 miljard. De VVD wenst die stijging te verminderen met ruim f 136 miljoen. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat de VVD de activiteiten, die achter die uitgaven zitten afwijst, maar alleen dat zij een zo sterke stijging in de huidige financiële situatie niet verantwoord vindt.

Een voorbeeld: de VVD wil bejarden zo lang mogelijk zelfstandig laten zijn en hen niet naar bejaardentehuizen laten gaan zolang zij niet regelmatig hulp nodig hebben. In die gedachtengang past het de mogelijkheden tot gezinshulp aan bejarden uit te breiden. Dat gebeurde onder het kabi-

Voorlichting

In Elseviers Magazine van 27 oktober troffen we het volgende aan:

Toen de tegenbegroting van de VVD bekend werd, kwam professor dr. L. Koopmans (PvdA) in de NOS-televisierubriek „Den Haag vandaag” snel vertellen dat van deze begroting niet veel kjopte. Miljoenen kijkers kregen op deze manier de indruk dat de VVD heb vergist, waarvoor mijn verontschuldiging!”

hun alternatieve begroting slecht hadden voorbereid. Het was immers een hoogleraar, gespecialiseerd in de rijksuitgaven, die de vloer met de begroting aandweilde. Wat de NOS tot nu toe niet vermeld heeft, is dat prof. Koopman op 5 oktober aan de financiële specialist van de VVD, de heer van Aardenne, een brief heeft geschreven die aldus begint: „Tot mijn spijt moet ik U meedelen dat ik mij bij de beschouwing van het dekkingsplan van de VVD heb vergist, waarvoor mijn verontschuldiging!”

zienen een primaire betekenis moet worden toegekend.” Dit beginsel leidt ons tot de conclusie, dat de overheid twee taken heeft. Zij moet in de eerste plaats zorgen voor een behoorlijk niveau van collectieve voorzieningen en sociale zekerheden. In de tweede plaats moet zij streven naar het wegemen van de maatschappelijke oorzaken die ongelijkheid scheppen. Wij wensen gelijke kansen voor iedereen: ik kom daarop terug, als ik over het onderwijsbeleid spreek. Wij vinden, dat gestreefd moet worden naar nivellering van ontwikkelingsvoorwaarden. Die nivellering wensen wij, maar scherpe nivellering van inkomens en vermogens, van inkomens en bezit — niet als middel, maar als doel — zoals dit kabinet die voorstaat, wensen wij niet.

Als ik daarom spreek over het inkomensbeleid en het belastingbeleid van dit kabinet en als ik daartegen onze bezwaren kenbaar maak, dan is dat niet, omdat wij een materialistische politiek voorstaan en niet omdat wij egoïsme aankweken, maar dan is dat, omdat wij vanuit ons beginsel, terwijl wij willen streven naar een redelijk bestaansminimum voor iedereen, voor allen de mogelijkheid willen scheppen de eigen kracht zelf zoveel mogelijk te ontwikkelen. Dat betekent — ik herhaal dat — dat naar onze opvatting iedereen een zo groot mogelijk deel van zijn inkomen zelf moet kunnen besteden.

Bezitsvorming

Wat voor het inkomen geldt, mijnheer de voorzitter, geldt ook voor het bezitten. Bezitsvorming moet worden bevorderd en moet niet worden bemoeilijkt. Het hebben van eigen bezit — dat geldt voor iedereen — vergroot ieders persoonlijke vrijheid. Daarom hebben wij grote bezwaren tegen het voorstel van de regering, de huurwaarde voor eigen-woningbezitters te verhogen. Het vormen van bezit is voor de vrijheid en zelfstandige verantwoordelijkheid van iedere burger van geweldige betekenis. Onze kijk op dat punt verschilt fundamenteel van de visie die het socialisme hierop heeft, of, zoals Oud het op 30 september 1958 in deze Kamer zei: „Het vraagstuk van de individuele bezitsvorming oplossen samen met de Partij van de Arbeid is hetzelfde als het propaganda maken voor de ge-

heelonthouding in samenwerking met Lucas Bols.” Mijnheer de voorzitter! Als wij ons dus scherp verzetten tegen de plannen van het kabinet om de lasten voor de mensen met een eigen huis te verzwaren, dan kweken wij niet, zoals de staatssecretaris Van der Stee heeft gezegd, een hetze. Wij doen dan niet meer, maar ook niet minder, dan opkomen voor onze liberale uitgangspunten; principes — de heer Van der Stee zal zich dit herinneren — die ook door

Het vormen van bezit is voor de vrijheid en zelfstandige verantwoordelijkheid van iedere burger van geweldige betekenis.

niet-VVD'ers worden onderschreven. Voordat de heer Van der Stee zijn plannen was gaan uitwerken, had hij zich eerst eens even moeten herinneren wat de vroegere leider van de KVP prof. Romme, altijd over de bezitsvorming heeft gezegd. Voordat hij was begonnen aan de uitvoering van zijn bedenkensels, had hij eerst eens moeten gaan praten met zijn partijgenoot, oudstaatssecretaris Grapperhaus, over hetgeen deze over zijn fraaie plannen tegenover de pers heeft medegedeeld. Mijnheer de voorzitter! De principiële bezwaren die wij hebben tegen het voorstel van de regering dat ik zoëven besprak, hebben wij ook tegen het plan van de regering om

de vermogensbelasting te verhogen. Het zijn niet de allerrijksten in ons land die daaronder gebukt zullen gaan: het zijn de mensen die hun hele bezit in hun bedrijf hebben gestopt; het zijn de zelfstandigen, de middenstanders, de boeren en tuinders die worden getroffen.

Zelfstandigen

Bij die plannen laat de regering het niet. Men heeft — ik wil dit graag toegeven — voor

compenseert, waag ik — ik zeg het, zoals altijd, graag genuanceerd — ernstig te betwijfelen.

De regering maakt goede sier met de verlaging van de brood- en melkprijs met één cent. Wij geven geen cent voor die goedkope politiek. Wij maken ernstig bezwaar tegen de wijze waarop de regering het „overleg” met het bedrijfsleven over de gevolgen van de revaluatie heeft gevoerd. Het is beter te spreken van een dictaat. De regering heeft de mond vol van inspraak en medezeggenschap, maar bij dit „overleg” was daarvan geen sprake. Dit brengt mij op het volgende actuele punt. Er is een storm van protest opgestoken van de kant van het midden- en kleinbedrijf, van de landbouw en van de werkgevers tegen de plannen van de regering. Dit is begrijpelijk, want Troonrede en Miljoenennota lijken wel een verkorte inhoudsopgave van het programma van de vakcentrales. Aan het begin van mijn betoeg heb ik gezegd dat dit kabinet maatschappelijk polariseert. Het kiest partij voor één van de groepen in onze samenleving. Het kiest partij tegen de zelfstandigen, tegen de middeninkomens en ook tegen groepen werknemers. Veel te veel laat de regering haar oor hangen naar de vakbeweging. Dat is niet hetzelfde als het tegemoetkomen aan de werknemers.

Vakbeweging

Minder dan de helft van de werknemers is georganiseerd en ook van die groep is lang niet iedereen het eens met het nivelleringsbeleid, zoals dit door de regering wordt voorgesteld. Wij vinden het onvoorstelbaar dat, terwijl het kabinet zo duidelijk partij kiest, dit voor sommigen nog niet genoeg is.

De voorzitter van het NVV, de heer Kok, heeft het parlement onder druk gezet. Natuurlijk — ik onderstreep dat — heeft iedereen het recht bij de volksvertegenwoordiging zijn wensen op tafel te leggen, maar het werken met dreigementen achten wij niet aanvaardbaar. Gelukkig zijn het in dit land nog steeds niet de vakcentrales en is het niet het NVV en ook niet de heer Kok die beslissen. Het is het vrij gekozen parlement dat beslist of het wel of niet de voorstellen van de regering wenst te aanvaarden. Mijnheer de voorzitter! De

minister-president heeft kortgeleden gezegd dat ons land blij mag zijn met een vakbeweging die bereid is haar looneisen te matigen ten behoeve van de uitvoering van een aantal overheidsmaatregelen. Die stelling bestrijd ik niet, maar ik weet niet of de minister-president ook vindt dat ons land blij mag zijn met de opstelling van de voorzitter van het NVV. Minister Boersma heeft daarover iets gezegd. Daarover horen wij graag meer van de regering. Ons standpunt is duidelijk. Wij keuren dit optreden af.

Middenstand

Mijnheer de voorzitter! Zo tegemoetkomend als de regering zich heeft opgesteld tegenover de eisen van de vakbeweging, zo weinig doet zij dat ten opzichte van de gerechtvaardigde wensen van andere groepen uit de samenleving. Uit de uitgangspunten voor het in 1974 te voeren beleid blijkt, dat de werknemers een reële inkomensverbetering van 1 à 2 pct. kunnen krijgen. De minister van Economische zaken constateert in de toelichting op zijn begroting naar onze opvatting volstrekt terecht dat de middenstanders in de afgelopen jaren niet alleen in inkomen bij de werknemers zijn achtergebleven — op zich is dat al een aanvechtbare zaak — maar dat zelfs ruim 25 pct. van hen in 1969 minder verdiende dan het toen geldende minimumloon. De minister verstrekt ook andere cijfers. De heer De Ruiter (PvdA): Dat was onder uw beleid.

De heer Wiegel (VVD): Ja, wij hadden het in die tijd niet alleen voor het zeggen, al werd die indruk af en toe gewekt...

De heer De Ruiter (PvdA): Dat is een erkenning.

De heer Wiegel (VVD): Ja, ook op dat ogenblik gebeurde er ten opzichte van de zelfstandigen te weinig. De heer De Ruiter zei dat toen de VVD regeerde. Ik zeg dat, toen de VVD mede in de regering tegenwoordig was, er in ieder geval iets voor de zelfstandigen is gebeurd. Ik noem het belangrijke punt van de fiscale oudedagsvoorziening.

De heer De Ruiter (PvdA): Die was niet voor de kleine zelfstandigen.

De heer Wiegel (VVD): Ook voor de kleine zelfstandige, voor elke zelfstandige. Van de zijde van één van de regeringspartijen hoor ik nu „nou en of” roepen. Wat wil men nog meer!

Op welke manier denkt de regering de inkomenspositie van de zelfstandigen te verbeteren?

Is het niet zo — concreet gevraagd —, dat door de prijsmaatregelen, die de regering naar aanleiding van de revaluatie heeft genomen, de positie wordt verslechterd? Ik heb begrepen dat de regering ook prijsdalingen afdwingt voor produkten, waarvan de prijs niet door de revaluatie is beïnvloed. Dat is toch onjuist en onrechtvaardig.

Boeren en tuinders niet de dupe laten worden.

Ik geloof, dat op dit moment feitelijk kan worden geconstateerd, dat de paralleliteit in behandeling van lonen en prijzen op dit ogenblik niet bestaat. Wij bepleiten die paralleliteit. Het kan niet altijd een paralleliteit in de tijd zijn, maar het moet wel een paralleliteit in beleid zijn. Hoe denkt de regering over die principiële stellingname van mijn fractie? Als wij daarop een onvoldoend antwoord krijgen, zullen wij de Kamer om een uitspraak vragen.

Een laatste concrete vraag in dat verband: Wat is het effect van de revaluatie op de inkomenspositie van de boeren en de tuinders? Wij hebben de indruk, dat de compenserende maatregelen onvoldoende zijn. Mijn fractie staat op het standpunt, dat het niet aanvaardbaar is, dat de Neder-

landse land- en tuinbouw en aanverwante bedrijfstakken opdraaien voor de gevolgen van de opwaardering van de gulden.

Grondpolitiek

Ik sprak zo pas over de positie van de land- en tuinbouw. Ik kom daarmee op een ander vraagstuk, dat die bedrijfstak raakt, namelijk het vraagstuk van de grondpolitiek. De regering heeft in de Troonrede aangekondigd, dat zij een

Volkspartij — over de grondpolitiek heeft geschreven. Onze conclusie, dat dit kabinet maatschappelijk polariseert, past ook hier. De regering wil degenen die onteigend worden, niet geven waarop zij recht hebben.

Ik ben daarmee gekomen bij het tweede deel van mijn betoog. Uit onze kijk op de sociale, de economische en de financiële politiek blijkt onze filosofie. Kernpunt van ons beleid is de versterking van de zelfstandige kracht. De overheid moet daartoe de voorwaarden scheppen. Vandaar onze visie op het belastingbeleid, op bezitsvorming en op de positie van de zelfstandigen. Ook onze opvattingen over het regionaal beleid, de milieupolitiek, het buitenlands beleid, de defensie, de woningbouwpolitiek, en het onderwijs zijn gegrondvest op de liberale uitgangspunten.

Regionaal beleid

Ik begin met het regionaal beleid. De regering sprak in de Troonrede met geen woord over de problemen in het noorden, het oosten en Limburg. Het beleid, dat de regering voor de ontwikkeling van de regio's van plan is te gaan voeren, vinden wij mager. De regering wil wel geld uittrekken voor de bestrijding van de werkloosheid, maar geeft naar ons oordeel te weinig aandacht aan de structuurverbetering van de positie van de regio's. Onze opvatting is juist, dat daarop de aandacht moet worden geconcentreerd.

Vandaar ook ons voorstel de wegverbindingen van de randstad naar het noorden en het oosten van ons land verder te verbeteren dan de regering van plan is. Vandaar ook ons tweede punt: de eis, dat de regering datgene wat in de motie-Scherpenhuizen, die nog steeds boven de markt hangt, is gevraagd, uitvoert. Gebeurt dat ook?

Vandaar ook ons derde punt: De vraag aan de regering of zij een verdere versoepeling en verbetering van de premiereregelingen, die ten doel hebben de economische bedrijvigheid in het noorden te stimuleren, zou willen overwegen.

Met name over de problematiek van Limburg zou ik nog een drietal opmerkingen willen maken. In de eerste plaats — mijn fractiegenoot Porthoene heeft daarop kort geleden nog gewezen — vrezes wij, dat door het pakket van belastingmaatregelen, dat de regering voorstelt, de harmonie in stel-

nimmer de bedoeling van het bevoegd gezag is. Die steun in de rug heeft men tot nu toe steeds gehad. De woorden van de minister hebben velen doen schrikken. Het is heel vriendelijk van hem om voor de televisie te verklaren dat hij het zo erg niet bedoelt, maar zijn woorden zal hij in de Kamer moeten terugnemen of ontkrachten, zij mogen niet tot vrijbief worden voor fanatieke drijvers.

Een knelpunt in de samenleving waar de VVD extra aandacht aan wil besteden zijn de werkende jongeren. Voor een betere accommodatie hebben wij f 10 miljoen extra uitgetrokken.

Regionaal beleid

Gelijke kansen en gelijke ontplooiingskansen ziet de VVD ook in een regionale spreiding. Vandaar Wiegels teurstelling over het ontbreken van een visie op het regionaal beleid in de Troonrede. In de tegenbegroting is daarom extra aandacht besteed aan de wegverbindingen van de randstad naar het noorden en het oosten van ons land. In de Kamer diende reeds op 30 augustus de heer Scherpenhuizen, ons Kamerlid uit Groningen, de volgende motie in:

De Kamer, gehoord de beraadslaging over de Nota Noorden des Lands (stuk 12010);

overwegende, dat in het kader van het stimuleringsbeleid voor het Noorden des Lands uitbreiding van de mogelijkheden voor het volgen van bepaalde vormen van hoger en middelbaar beroepsopleiding noodzakelijk is;

dat het in verband daarmee gewenst is voor de start van bedoelde opleidingen lagere dan de gebruikelijke stichtingsnormen aan te houden;

sprekt als haar oordeel uit, dat op korte termijn met name op het scholenplan dienen te worden geplaatst:

a. een h.e.a.o. school te Leeuwarden,

b. een h.t.s. in de provincie Drenthe, waarvan het karakter en de vestigingsplaats door de Minister dienen te worden bepaald, na overleg met de beide thans voor de toekenning van deze school operende stichtingen.

c. een m.t.s. te Assen.

Hans Wiegel vroeg ook om een verdere versoepeling en verbetering van de premiereregelingen om de economische bedrijvigheid in het noorden te stimuleren. In de tegenbegroting wordt 20,5 miljoen gulden meer ter beschikking gesteld dan door het kabinet Den Uyl. In de kamer sprak onze fractievoorzitter er zijn verontzetting over uit dat Limburg speciaal te lijden zal krijgen van

het pakket van belastingmaatregelen dat de regering voorstelt. Het evenwicht met de daar zo belangrijke buurlanden België en Duitsland is verstoord en KVP-senator Horbach citerend, sprak hij de vrees uit voor een toenemende pendel. De verplaatsing van AFCENT, het Nato-hoofdkwartier, vond Wiegel voor Limburg een slechte zaak. De werkgelegenheid komt erdoor in de knel.

Statiegeld

De statiegeldregeling voor nieuwe auto's is van een carnavaleske vernuftigheid. Als Het Vrije Volk, optredend als

terugkrijgt en er dus geen vuiltje aan de lucht is. Nederland is al verreweg het duurste autoland in Europa. Moest die gedwongen staatslening nu uitgerekend weer opgebracht worden door de autobezitters?

„Vermogen”

Het is jammer dat zoveel woorden zo'n emotionele lading hebben gekregen. Neemt u nu het woord vermogen. Daarbij denkt men al spoedig aan miljoenen, aan kastelen van huizen. Daarbij wordt dan vergeeten dat voor de middenstand het vermogen het bedrijfsvermogen is en heus niet een brok

Na de laatste rit krijgt men de 200 gulden weer terug. Een carnavaleske vernuftigheid.

sprekstalmeester voor het kabinet, Wiegel verwijt dat hij vergeet te vertellen dat iedere autobezitter het gestorte statiegeld van 200 gulden toch echt weer terugkrijgt van Vaders staats, dan heeft men toch wel een gering inzicht in de werkelijke situatie. Wie zijn auto wegens ouderdom wegdoet — en dat is toch de meest voorkomende reden — koopt een nieuwe auto en ontvangt in feite zijn statiegeld niet terug. Wat betekent de statiegeldregeling dan wel? Het is een mooi verpakte gedwongen staatslening in het jurkje van een der meest geliefde objecten voor de naar vrijheid verlangende burger: de auto. Rekent u maar na: 8 pct. rente per jaar en dat uitgestreken over een periode van pak weg 10 à 20 jaar. Voor een regering die geld nodig heeft, een geniale gedachte, maar laat men dan niet zo schijnheilig doen met te verklaren dat iedere betaler het toch keurig

geërfde luxe. Ook moet vermogensbelasting worden betaald over de gekapitaliseerde, dus echte, waarde van lijfrenten, terwijl de pensioenen, gekapitaliseerd, vrij zijn. Het klinkt zo makkelijk om te zeggen: doe die vermogensbelasting maar omhoog. De oppervlakkige toehoorder denkt dan aan de miljonairs. Die eten er inderdaad geen boterham minder om, maar in de kunstmatig gewekte emoties rondom dit punt vergeet men de overgrote massa van kleine bezitters, die met hun bezit arbeiden en er met hun gezin van leven.

Voor de successierechten geldt hetzelfde. Denkt u eens aan de weduwe zonder kinderen, die alleen maar vruchtgebruik erft, terwijl neven en nichten het vermogen erven. Zij is vaak echt niet rijk, maar zij gaat er door de plannen van het kabinet behoorlijk op achteruit. Ook samenwonende broers en zusters — waar de zich progressief noemenden zo

graag voor opkomen — en niet door de echt bekrachtigde vormen van samenwonen, hebben te lijden van de weinig doorzichte plannen van Den Uyl en de zijnen. Steeds weer komt de vraag op: wat wil Den Uyl nu eigenlijk? Deze groepen vallen al hard en pijnlijk in de successie bij gebrek aan een behoorlijke wettelijke vrijstelling. Bij niet imponerende vermogens van bijvoorbeeld 1000 gulden per erfgenaam moet al een stevig bedrag worden betaald.

Huren en huizen

„Het aardige van de economie” om met professor Pen te

zelf te dragen worden uit de algemene middelen allerlei activiteiten gesubsidieerd. Dat betekent dat velen, ook de zwaksten, betalen voor de genoegen of verlangens van een groep.

Het woord collectief heeft de laatste jaren een glans van heiligheid gekregen, maar het wordt tijd om ons in alle nuchterheid af te gaan vragen: „Wie subsidieert nu eigenlijk wie?” Het is eenvoudig demagogisch ons te verwijten dat wij de zwakkeren treffen als wij stellen dat ieder voor zijn eigen door hem gekozen activiteiten moet betalen als hij daartoe in staat is. Een grondige doorlichting van het hele subsidiebeleid is voor de gehele samenleving beter dan de door het kabinet bedreven „het kan niet op-politiek.”

Vakbeweging

Hans Wiegel hield de regering voor dat Troonrede en Miljoenennota wel een verkorte inhoudsopgave lijken van het program van de vakcentrales en hij heeft de voorzitter van het NVV de heer Kok verweten dat hij het parlement op onaanvaardbare wijze onder druk heeft gezet door te dreigen dat de vakbeweging niet zal meewerken aan de tot standkoming van een centraal akkoord, als het parlement zou gaan sleutelen aan de regeringsplannen. Op deze wijze gaat de vakbeweging zitten op de stoel van het wettig gekozen parlement.

Wie dan toch in enkele kranten leest dat de tegenbegroting van de VVD onaanvaardbaar is omdat er dan geen overleg met de vakbeweging meer mogelijk is, bemerkt tot zijn schrik dat de intimidatiepolitiek van Kok en de zijnen onder dit kabinet al grote successen heeft geboekt zelfs bij een krant als de NRC, die zo op zijn eerbiedwaardigheid gesteld is en die vroeger uitmuntte in het zuiver stellen van problemen. Als men er rustig vanuit gaat dat er zonder instemming van de vakbonden niet te regeren valt, dan is men niet alleen defaitistisch, maar dan is men op weg de parlementaire democratie uit te hollen. Voor de andere leden van de samenleving (nog altijd de grote meerderheid) is het dan duidelijk waar wij met dit kabinet aan toe zijn. Een regering heeft rechtvaardigheid te betrachten jegens alle groepen in de samenleving en niet alles te doen wat een machtige pressure-groep zegt.

Overigens: sprak Den Uyl niet over „De macht spreiden”? Het door de regering aangekondigde inkomensbeleid, dat ons een nieuwe dageraad moest schenken, geeft wel morgenrood, maar geen hoop aan de horizon. Velen zien in plaats van morgenrood donkere wolken. De zwakkeren worden er niet sterker door, de iets sterkeren, de middengroepen, gaan er op achteruit. Voorzover zij werknemer zijn worden ze bij de CAO-onderhandelingen genivelleerd en

Wij willen vechten voor het wegnemen van de maatschappelijke oorzaken, die ongelijkheid scheppen. Wie dat wil komt niet terecht bij de fiscus, maar bij het onderwijs. Al heel lang geleden is er door VVD-onderwijsdeskundigen gewezen op de achterstand in woordkennis bij kinderen uit de zwakkere milieus. Het was ook de reden waarom wij van het kleuteronderwijs meer echt onderwijs wilden maken en waarom mevrouw Smit Kroes

daar zitten de ergste sociale knelpunten. De VVD en de minister van onderwijs zijn het overigens oneens over door de minister gebruikte zinsneden in de begrotingsstukken. „Wij kennen de heer Van Kemenade als een bekwame en integer man,” heeft de partijvoorzitter op de partijraad van de VVD gezegd en met zijn uitgangspunten — gelijke kansen voor en volledige ontplooiing van ieder individu — zijn we het volmaakt eens, maar wij willen weten

Werkende jongeren vormen een knelpunt in de samenleving waaraan de VVD extra aandacht wil besteden.

voorzover zij zelfstandigen zijn worden ze door een eenzijdige prijspolitiek getroffen. In tegenstelling tot de hogere inkomens is in deze sector afwenteling vaak moeilijk. Van een werkelijk inkomensbeleid van het kabinet is geen sprake, alleen van het volgen van de vakverenigingen. Nivellering naar beneden is voor ons volk als geheel geen goede zaak. Niemand wordt van dit beleid beter, ook de zwaksten niet.

Onderwijs

Wat de VVD wel wil nivelleren, zijn de ontwikkelingskan-

nen die kinderen met een achterstand eerder naar de kleuterscholen te krijgen. De barrières worden in de kleutertijd geschapen, zij zijn op latere leeftijd oneindig veel moeilijker te slechten dan juist in die eerste gevoelige periode. Wij staan daarom van harte achter het streven van de regering om de klassen bij kleuter- en basisonderwijs te verkleinen. Wij willen nog meer, namelijk een verhoging van de uitgaven voor de opleiding van kleuterleidsters. De kostenstijging bij het wetenschappelijk onderwijs moet afgeremd worden. Niet

wat hij bedoelt als hij de leerlingen een kritische en actieve bijdrage wil laten leveren tot de waardering van en de verandering in de maatschappelijke situatie. „Wie bepaalt wat er veranderd moet worden?” heeft Hans Wiegel in de Kamer gevraagd. De overheid, de onderwijzers? Dat er op scholen gevallen van pogingen tot indoctrinatie voorkomen, dat kinderen uit liberale gezinnen het vaak moeilijk hebben, dat de mening van hun ouders in de klas belachelijk wordt gemaakt, het zijn nare gebeurtenissen, waarover ons vaak brieven bereiken. Wij raden altijd aan het zelf uit te vechten en geven tot troost dat indoctrinatie

Een ongenode gast

In de tweede plaats zou ik datgene willen onderstrepen wat de KVP-senator Horbach heeft gezegd, namelijk dat door de nivellering die de regering voorstaat de pendel zal toenemen, met alle gevolgen voor Limburg van dien. De voorzitter: Ik schors de vergadering voor een moment om een ongenode gast gelegenheid te geven zich te verwijderen.

De vergadering wordt voor één minuut geschorst en daarna hervat.

De heer Wiegel (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik weet niet of eerder in de parlementaire geschiedenis is voorgekomen wat nu is gebeurd. In ieder geval blijkt daaruit dat de politiek in dit land op dit ogenblik in de buitengewone belangstelling staat.

Ik vervolg mijn betoeg over Limburg en kom daarbij tot mijn derde concrete punt. Mijn fractie is bevreesd — het gemeentebestuur van Brunssum heeft dit ook uitgesproken — dat de verplaatsing van AF-CENT diep ingrijpende gevolgen voor de werkgelegenheid in de oostelijke mijnstreek kan hebben. Wij zouden een dringend beroep op de regering willen doen om die overplaatsing te voorkomen.

Mijnheer de voorzitter! Als wij zeggen dat de positie van het noorden, het oosten en Limburg moet worden versterkt, voegen wij daaraan onmiddellijk toe dat de positie van het westen niet mag worden verzwakt. Verzwakking van de positie van de randstad leidt niet tot versterking van de regio's. Het tegendeel is waar. Voor het eerst sinds jaren bestaat een grote werkloosheid in de randstad. Mijn fractie is bevreesd — en ik zou daarover graag de mening van de regering vernemen — dat de werkloosheid daar de komende tijd eerder groter dan kleiner wordt. Mijn fractie vindt ook dat met het bedrag dat de regering wil besteden aan de bestrijding van de werkloosheid, die werkloosheid niet fundamenteel wordt aangepakt. Die mening wordt door het Centraal Planbureau gedeeld. Wat is de opvatting van de regering hierover? Fundamenteel voor de bestrijding van de werkloosheid is onzes inziens de verbetering van het ondernemingsklimaat in Nederland. Dat klimaat is slecht. Daarom ook is mijn fractie tegen invoering van de selectieve

Incident tijdens Wiegel's rede: een man uit het publiek (op de voorgrond) drong tot het spreekgestoelte door om daar ter plaatse met hem te discussiëren.

investeringsheffing. Juist in deze tijd van grote aarzeling rond de ontwikkeling van investeren acht mijn fractie het buitengewoon gevaarlijk wanneer dit plan van het kabinet zou doorgaan. Wij hebben ook een fundamenteel en niet alleen een conjunctureel bezwaar, namelijk dat de regering in de Troonrede heeft gezegd dat de invoering van de selectieve investeringsheffing moet worden gezien als een begin van de toetsing van de investeringen op hun betekenis voor de maatschappij als geheel. Die principiële stellingname delen wij niet. Het is niet de taak van

de overheid, te beslissen welke investeringen wel en welke niet in het belang van de samenleving zijn. Ook de vrijheid van investeren is uiteraard een vrijheid in gebondenheid. Daarom bepleiten wij een goede milieuwetgeving. Bestaat die niet, dan is de kans dat de leefbaarheid en dus de vrijheid van velen worden aangetast aanwezig. Onder de kabinetten-De Jong en -Biesheuvel is de milieuwetgeving sterk uitgebreid en gemoderniseerd. Naar de mening van de toenmalige oppositie gebeurde er op dat terrein te weinig. Daarom vragen wij wat dit kabinet ervan terechtbrengt. Welke

zijn de nadere wettelijke maatregelen, die volgens de Troonrede in 1974 zullen worden voorgesteld? Heel concreet wil mijn fractie dat het wetsontwerp chemische afvalstoffen in 1974 wordt ingediend. Kan de regering nadere mededelingen doen over de zo noodzakelijke verbetering van de internationale samenwerking op het terrein van het milieubeheer? Welke mogelijkheden heeft de regering en welke stappen heeft zij tot dusver gezet om de voor de leefbaarheid in Zuid-Limburg zo ongewenste vestiging van een olieraffinaderij bij Ternaaien te verhinderen? Is de

regering bereid het initiatief van het permanente comité van de Beneluxraad te ondersteunen, waarin dat comité heeft bepleit dat de drie regeringen geen beslissing nemen voor de Beneluxraad advies heeft uitgebracht? Dit is een zeer belangrijke actuele zaak die in de Kamer in alle breedte leeft, niet alleen bij ons, maar heel duidelijk ook bij andere partijen. Wij wensen een klinkklaar antwoord van de regering op dit punt. Komt dat niet, dan moet de Kamer haar verantwoordelijkheid nemen.

Buitenland

Ik ben nu toe aan de vragen van buitenlandse politiek en defensie. Wij hebben waardering voor de grote lijnen van het beleid van de minister van buitenlandse zaken. Het streven naar ontspanning tussen Oost en West is een streven waarmee wij van harte instemmen. Wij zijn er daarbij van overtuigd dat ter wille van de veiligheid van West-Europa en van de veiligheid en de stabiliteit in de wereld in het algemeen hechte samenwerking in Atlantisch verband noodzakelijk blijft. De minister heeft dat in de toelichting op zijn begroting duidelijk gezegd. Wij staan daar achter. Wij staan ook achter de opvatting van de bewindsman dat bij het Europese veiligheidsoverleg zeer veel aandacht zal moeten worden besteed aan het vraagstuk van het vrije verkeer van mensen, ideeën en informatie.

De heer Van Thijn heeft op een concreet punt vragen aan de regering gesteld over de weigering van de Oostenrijkse regering, joodse emigranten uit Rusland op te vangen. Wij staan achter de bedoeling die in die vragen tot uitdrukking komt. Wij pleiten er evenals de heer Van Thijn voor dat Nederland de taak van Oostenrijk overneemt, als de regering van dat land niet van haar beslissing terugkomt. Nederland heeft op dat punt een duidelijke eigen taak. Misschien kan de regering daarover in haar antwoord nadere mededelingen doen.

Wij zeggen ook met het kabinet, dat de versterking van Europa en verdere democratisering daarvan beleidsdoelstellingen zijn die moeten worden nagestreefd. De minister van buitenlandse zaken heeft in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gezegd, dat Nederland zich niet zou thuisvoelen in een Europa dat ge-

stalte zou krijgen als een soort van supermacht of dat zich zou terugtrekken in isolatie en verouderd neutralisme. Hij heeft zijn voorkeur uitgesproken voor een „civiel Europa”. Ik vind de uitwerking daarvan wat vaag. Wat bedoelt de regering daarmee? Uit het betoog dat de minister-president zaterdag in Utrecht heeft gehouden proeft mijn fractie dat wordt gedoeld op een Europa dat wordt bestuurd zoals de regering, zoals de minister-president het zelf graag zou zien, namelijk in socialistische zin. Is dat waar?

Defensie

Wij onderschrijven de stelling dat Europa niet mag vervallen in verouderd neutralisme. Wij behoeven in die situatie ook niet terecht te komen, als wij tenminste de Europese eenheid versterken en onze gemeenschappelijke verdediging op peil houden. Eenzijdige verzwakking van de verdediging van het Westen draagt niet bij tot de handhaving van de vrede, integendeel.

Vóórdat Troonrede en miljoenennota verschenen vreesden wij dat Nederland de defensie-inspanning aanzienlijk terugbrengen zou. Dat was geen loze vrees, want het programma van de Partij van de Arbeid sprak daarover niet mis te verstane taal. Die vrees is, gelukkig, tot nu toe niet bewaarheid geworden. De minister van defensie voert, althans vooralsnog, niet precies uit wat er in het verkiezingsprogramma van zijn partij staat. Hij noemt zijn begroting dan ook voorlopig. Ons oordeel over zijn beleid is dan ook voorlopig. Wij hopen dat de minister met zijn voorlopige begroting bedoelt dat hij zoekt naar mogelijkheden om door verdere samenwerking en ook op andere wijze de exploitatielasten verder terug te brengen, om daardoor meer ruimte te krijgen voor de zo noodzakelijke investeringen. Die investeringen zijn — de minister van defensie zal ons dat niet kwalijk nemen — naar onze mening op dit ogenblik te gering. Vandaar ons voorstel om het defensiebudget met 50 mln. te verhogen.

Ontwikkelingshulp

Ons oordeel over het beleid van de ministers Van der Stoep en Vredeling is wat anders getint dan onze mening over het beleid van minister Pronk. Wij zijn, net als het kabinet, van mening dat de ontwikkelings-

hulp moeten worden uitgebreid. Wij vinden ook dat enkel en alleen die landen zelf, de ontwikkelingslanden zelf, moeten bepalen hoe zij zich willen ontwikkelen.

De minister zegt in de memorie van toelichting op dat deel van de begroting van buitenlandse zaken, dat Nederland bij het geven van hulp in aanmerking moet nemen de mate waarin de ontwikkelingslanden werkelijk trachten de situatie in eigen land te verbeteren. Wat bedoelt de regering daarmee?

De minister heeft ook gezegd dat de rijke landen iets mogen zeggen over de structuur van de ontwikkelingslanden. Uiteraard mag altijd iedereen over van alles en nog wat iets zeggen, maar wij proeven daaruit toch dat, naar de opvatting van de regering, de rijke landen mede zouden moeten uitmaken hoe de ontwikkelingslanden zich, qua maatschappijvorm zouden moeten organiseren.

In dit verband vormen de gebeurtenissen in Chili een actueel punt. Wij betreuren het geweld dat de democratie in dat land op een zijspoor is gezet. Overal waar de democratie om zeep wordt geholpen komen wij daartegen op. Als wij echter ontwikkelingshulp aan een land geven, dan geven wij die ontwikkelingshulp niet aan het bestuur van een land, maar aan het volk in dat land. Wij zijn van mening dat de hulp aan het volk van Chili ook onder dit bewind — als die hulp bij het volk terecht komt, want dat is, uiteraard, het cardinale punt — moet worden voortgezet.

De heer Van Thijn (PvdA): Heeft u enige illusie dat onder het schrikbewind van de junta de hulp, die aan dat land geleverd wordt, ook bij het volk terecht zal komen?

De heer Wiegels (VVD): Die mogelijkheid is zeker aanwezig, natuurlijk. Als wij nu uiterst machiavellistisch zouden redeneren is het in het belang van 't huidige bestuur van Chili om de bevolking voor zich te winnen. Dus is het in het belang van het huidige bestuur van Chili om die bevolking in een betere positie te brengen.

Ik zeg echter heel nadrukkelijk — misschien is dat een duidelijk antwoord aan de heer Van Thijn — dat als die zekerheid niet bestaat, als de hulp op andere wijze kan worden besteed, dan zijn wij er tegen dat die hulp doorgaat.

Ik ben hiermee gekomen aan

hingsbevegen van hulp aan bevrijdingsbewegingen. In wezen is dat, zij het in een wat andere situatie, dezelfde zaak. Aan de hand van welke criteria wil de regering die hulp geven? Welke bevrijdingsbewegingen wel en welke niet? Kan die hulp dan ook niet direct of indirect worden gebruikt voor de aankoop van wapens? Hiermee zeg ik precies hetzelfde als ik over de situatie in Chili heb gezegd. Wij mogen aan een bepaald land alleen maar hulp geven, wanneer wij de zekerheid hebben, dat die hulp niet militair wordt gebruikt. Dat geldt voor onze opvattingen over hulp aan bevrijdingsbewegingen en dat geldt voor onze opvattingen over hulpverlening aan Chili.

Volkshuisvesting

Mijnheer de voorzitter! Voordat ik mijn betoog afrond wil ik een paar opmerkingen maken over het volkshuisvestingsbeleid en het onderwijs. Ik zal mij in mijn opmerkingen beperken, omdat anders mijn fractiegenoot de heer Van Aardenne in nog grotere moeilijkheden komt dan waarin hij al zit. Er wordt wat verbaasd gekeken, maar het is niet zo gemakkelijk in twintig tot vijftientwintig minuten de hoofdlijnen van het financieel beleid uiteen te zetten. Ik zie het de minister van financiën nog niet doen. Als het hem wel lukt, is ons oordeel over hem nog positiever dan ons oordeel op dit ogenblik reeds is.

Als er één onderdeel van het regeringsbeleid is, ten aanzien waarvan de vroegere regeringspartijen altijd één lijn hebben getrokken, dan is het wel het volkshuisvestingsbeleid: het beleid ter zake van het bouwprogramma, het beleid ter zake van de individuele subsidiëring, het beleid ter zake van de liberalisatie. Er wordt door de regering een zekere ombuiging in het beleid aangebracht. De regering wil de aandacht verleggen van nieuwbouw naar vernieuwbouw en stadsvernieuwing. Voor zover het die wijziging in beleid betreft, staan wij er achter. Ik wil ook graag zeggen, dat mijn fractie waardering heeft voor de wijze, waarop staatssecretaris Schaefer zijn beleid tot nu toe heeft uitgedragen.

Mijnheer de voorzitter! Ik weet niet precies waarom er nu wordt gelachen. Er is wel eens gezegd, dat onze oppositie niet zo verschrikkelijk positief getint was. Nu probeer ik het

Waarom de tegenbegroting?

De VVD diende de tegenbegroting in om een alternatief te bieden, om te tonen dat het anders kan. Het verschil tussen Wiegels en Den Uyl is echter groter dan het kille getal van 600 miljoen. Het grootste verschil ligt in hun uitgangspunten, hun mentaliteit. Wiegels wil iedereen zo veel mogelijk zelf over zijn inkomen laten beschikken. Hij wil goede collectieve voorzieningen, de zwakken in de samenleving helpen om zelf sterker te worden, maar hij wil de sterkeren niet ontmoedigen.

Het is geen materialisme om de mens een zo groot mogelijke vrijheid van besteding te geven, het is de vrijheid om zelf te kiezen wat men wil doen.

De tegenbegroting van de VVD gaat ervan uit dat de belastingen dolgedraaid zijn, dat juist de sterkeren kunnen afwentelen, en de laagst betaalden voordeel hebben bij het laten doorgaan van de inflatiecorrectie (zie Wiegels woorden bij de algemene beschouwingen, pag. 6, 2e en 3e kol.).

Bij dit kabinet wordt niemand er beter op. Integendeel, iedereen gaat er op achteruit, ook de lagere inkomens. Bij het VVD-plan houdt iedereen in 1974 een netto-salaris van dezelfde koopkracht. Omdat het kabinet Den Uyl de hogere inkomens met belastingmaatregelen zwaarder pakt dan de lagere inkomens lijkt het of de VVD-voorstellen de hogere inkomens bevoordelen. Wanneer je alle inkomens dezelfde koopkracht laat houden bevoordeelt je niemand en benadeelt je niemand.

Ook al is het totale bedrag waarmee de begroting Den Uyl verminderd wordt op zich niet zo groot, er is duidelijk sprake van een andere aanzet. Het dagblad de Stem van 22 september constateert dat ook. Het gaat om een eerste terugbuigen. Er liggen nu eenmaal zoveel uitgaven vast, dat je zo iets niet ineens kunt veranderen. De Kamer kan ook alleen maar duidelijk uitspringende punten aangeven. Als er nog bezuinigingen op de verschillende posten zelf mogelijk zijn (en dat is zeker zo) dan is dat een zaak van het kabinet. De tegenbegroting wil een andere mentaliteit onder woorden en cijfers brengen, die op den duur tot zo'n algehele vernieuwing kan leiden.

De tegenbegroting van de VVD werd tijdens een persconferentie gepubliceerd. V.l.n.r. de Kamerleden Joekes, Koning, Van Aardenne en Wiegels en partijvoorzitster mevrouw Van Someren.

Wat wil Den Uyl nu eigenlijk?

Wie zich met goede wil en bereidheid tot begrip zet aan de beantwoording van deze vraag, kan alleen maar zelf vraagtekens zetten. De premier zegt de zwakken te willen helpen, de knelpunten in de samenleving te willen oplossen. Dat streven is schoon, maar doet hij het werkelijk?

Wiegels rekende in de Kamer al voor dat het plan van de VVD voor het wel laten doorgaan van de inflatiecorrectie voor de laagstbetaalden beter is dan het optrekken van de belastingvrije voet met 5 pct. zoals de regering dat wil. Die mensen schieten dus niets op met de regeringsplannen.

De keus van het kabinet voor de zwakken lijkt meer op een goedkope kreet, want de zwakkere zelfstandigen en rentetrekken worden bepaald niet ontzien, alleen de werkne-

mers. Bovendien betekent die zogenaamde keuze alleen maar dat de laagst betaalde werknemers er zelfs een beetje op achteruitgaan, terwijl alle andere groepen (middengroepen, zelfstandigen) er flink op achteruitgaan. Bij de VVD-voorstellen blijft iedereen tenminste op hetzelfde welvaartspeil.

Het is niet vreemd dat het Vrije Volk een krampachtige poging deed om Wiegels aan de schandpaal te nagelen door met een verhaal te komen over de extra huur die opgebracht moet worden, de vermindering van de kinderbijslag, de stijging van de premie. Die krant is er nu eenmaal voor gehuurd om dit soort onzinnelijke redeneringen te houden, ook al is het dan niet meer het officiële partijblad van de PvdA. Waarom is die redenering onzinnelijk? Omdat extra huur alleen geldt voor wie te goedkoop woont: het zijn werkelijk niet

de jonge gezinnen met lage inkomens, die altijd in de goedkope huizen zitten. Alleen al de onderlinge rechtvaardigheid eist eerst gelijktrekking van huren voor gelijke woningen. De laagste inkomens juist worden gecompenseerd door individuele subsidie.

Het VVD-plan eist ook niet meer premiëstijging dan het regeringsplan; juist omdat de kinderbijslag moet worden bevoren en dat is niet hetzelfde als verlagen. Dat noemt men een dubbeltelling. Bevriezing betekent alleen maar dat gezinnen met meer dan één kind de uitkering niet meer zien stijgen.

Collectief niet heilig

Een van de — nog altijd onbewezen — uitgangspunten van de regeringsfilosofie is dat collectieve voorzieningen waarvoor grote groepen dan zo nodig moeten bloeden juist de zwakkeren ten goede komen. Voor het grootste deel der collectieve voorzieningen geldt dit absoluut niet. Voor mensen die sterk genoeg zijn de lasten

bedoelt de regering dan, dat de Nederlandse landbouw deze 10 mln. maar moet komen inleveren; ik weet het niet. Onze opvatting is in ieder geval, dat de onrust die in kringen van de Nederlandse land- en tuinbouw is ontstaan terecht is. Ons standpunt is — ik herhaal het — dat de Nederlandse land- en tuinbouw en de aanverwante bedrijfstakken niet de dupe van de opwaardering van de gulden mogen worden.

De redevoering van KVP-lidder Frans Andriessen had volgens de CPN-fractievoorzitter de schoonheid van een boa constrictor. Dat is geen gering compliment van een communist, die meestal niet gul met lof is. Bakker typeerde de situatie vlugscherp en hij maakte duidelijk in wat voor positie de KVP en ARP zich op het ogenblik be-

cent sterk op de directe belastingen ligt, in een ander jaar het accent meer op de indirecte belastingen zal moeten komen te liggen. De heer Andriessen voegde hier aan toe, dat hij zich nader met zijn fractie wil beraden over de wijze van uitvoeren van de inflatiecorrectie.

Over het wetsontwerp tot verdubbeling van de huurwaarde is door de fractie van de KVP gevraagd, dit voorstel terug te nemen. De heer Andriessen heeft medegedeeld, dat voor een meerderheid van zijn fractie de voorgestelde verdubbeling van de huurwaarde niet aanvaardbaar is.

Van de voorgestelde verhoging van de vermogensbelasting heeft zij hetzelfde gezegd.

men tot loonsverhoging in die zin, dat zij ten minste voor de helft in voor elk gelijke bedragen moet worden uitgekeerd, heeft de heer Vermaat, ongetwijfeld tot genoegen van zijn partijgenoot minister Boersma, gezegd dat het een schot in het duister is, hopelijk een losse flodder, zei de heer Vermaat erbij, misschien een afzwaai. Als die opmerking namens de AR-Tweede-Kamerfractie geen losse flodder is, dan geloof ik...

De heer Vermaat (ARP): De heer Wiegel heeft toch wel begrepen, waarom ik dat gezegd heb? Omdat wij vinden, dat het een eerste verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is. Daar zat de kritiek.

De heer Wiegel (VVD): Ik ben het met uw kritiek eens.

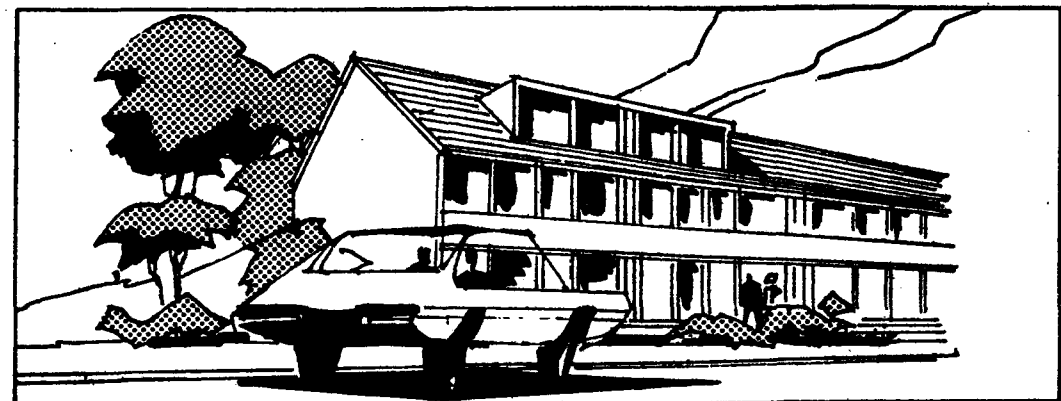
Het is daarbij — en daarom sprak ik over de statenverkiezingen — ongetwijfeld ook zo, dat heel velen buiten deze Kamer ook met belangstelling de opstelling van de verschillende fracties zullen volgen.

Of dit alles nog niet genoeg was, kwam PvdA-fractieleider Ed van Thijn de confessionele bondgenoten nog even het graf in prijzen. Wie het van Wiegel niet geloven wil, kan het dan nog horen van de politieke leider der socialisten:

Ik kom tot mijn afsluiting, mijnheer de voorzitter. Naar ik meen is er ook sprake van een duidelijkheid aan de andere kant van de scheldslijn. Er zijn bepaalde passages in de betogen van de heren Aantjes en Andriessen die mijn fractie bijzonder hebben aangesproken. De heer Bakker heeft deze betogen weliswaar ontrafeld als betogen van boa constrictors — misschien waren daarvoor in die betogen wel bepaalde redenen aanwezig —, maar ik heb wat dat betreft alle vertrouwen in de minister-president als slangenbezweerder. Waar het mij nu om gaat, is de context waarin deze betogen zijn uitgesproken. Ik heb daarin toch iets beluisterd van dezelfde solidariteitsfilosofie die ik in mijn betoog centraal heb gesteld. De heer Aantjes heeft eraan toegevoegd, dat het de opzet van zijn hele fractie is dat dit kabinet slaagt. De heer Andriessen heeft gezegd: Ons eindoordeel is, dat onze keuze voor dit kabinet juist is geweest. Wij herkennen ons in de mentaliteit en wij herkennen veel dierbaars uit ons eigen program en onze eigen politieke keuze.

Het aardige is, dat wij op dit moment in onze concrete stellingname gezamenlijk staan tegenover de passage, die de regering in de Troonrede heeft opgenomen.

In mijn eerste termijn heb ik gezegd, dat na de tweede ronde van de strijd tussen regering en oppositie er wellicht een derde ronde zal plaatsvinden bij de campagne voor de statenverkiezingen. De minister-president kijkt er met vreugde naar uit. Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de standpuntbepaling van met name KVP en ARP ten aanzien van een aantal voorstellen van de regering. Wij trekken daar alleen een voorzichtige conclusie uit, namelijk dat de kans aanwezig is dat het bij het debat over het dekkingsplan tot een forse discussie tussen regering en Tweede Kamer zal komen. Ik doe geen voorspelling over de uitkomst. Wij zullen wel zien, hoe de verschillende fracties zich dan zullen opstellen.

vinden. Op tal van punten zijn zij het roerend eens met de VVD, maar moeten zij keer op keer onder het juk van de bewindslieden van de rode drie door, terwijl de kiezers in steeds groter onzekerheid toekijken.

Wiegel zette al hun hete hangijzers overzichtelijk op een rijtje:

Mijnheer de voorzitter! Op een aantal hoofdpunten van beleid staat mijn fractie een andere politiek voor dan de regering. Wij wensen — als ik alleen maar denk aan het belastingbeleid — de inflatiecorrectie te laten doorgaan. Wij wensen geen verdubbeling van de huurwaarde. Wij wensen geen verhoging van de vermogensbelasting. Wij willen meer geld voor de zelfstandigen.

Dit standpunt van ons wordt door een aantal fracties in deze Kamer verdedigd. Men zal begrijpen, dat ik met name met belangstelling heb geluisterd naar hetgeen regeringsgezinde of regeringsgedogene fracties over deze zaken hebben gezegd.

Mijnheer de voorzitter! De KVP heeft laten weten, in antwoord op een interruptie van mij, dat het volstrekt duidelijk is, dat als het ene jaar het ac-

Wij wensen geen verdubbeling van de fiscale huurwaarde van het eigen huis.

De heer Vermaat heeft zich bij het laatste aangesloten.

Van de fiscale oudedagsvoorziening zei de heer Vermaat, dat zijn fractie een ruimere optrekking van het plafond wil dan de regering voorstelt. Ook wij wensen deze ruimere optrekking. Ik heb de indruk, — laat ik het genuanceerd zeggen — dat onze gedachten bij een deel van de Kamer niet geheel als volstrekt onredelijk van de hand worden geworpen.

Niet alleen ten aanzien van deze vier concrete belastingvoorstellen, maar ook ten aanzien van andere beleidsvoorstellen van de regering zijn opmerkelijke mededelingen gedaan.

Over de zinsnede in de Troonrede over de selectieve investeringsregeling heeft de heer Andriessen gezegd: Dat begrijpen wij niet.

Van de mededeling in de Troonrede, dat de regering positief staat tegenover pogingen in het bedrijfsleven om te ko-

eens een keer en nu wordt er gelachen...

Wij hebben die waardering niet voor het relatief terugschroeven van het nieuwbouwprogramma. Wij hebben die waardering niet voor de plannen van de regering met betrekking tot het eigen woningbezit. Wij hebben die waardering niet met betrekking tot het huurbeleid. Daarin staan wij niet alleen, want de partijraden van de PvdA en van D'66 hebben een aantal interessante opmerkingen daarover aan het adres van de heren Gruijters en Van Dam gemaakt. Wij wachten met belangstelling af, wat precies het oordeel zal zijn over dit beleid, dat op hoofdpunten een ander beleid is, van met name de heren Aantjes en Andriessen, die het bouw- en huurbeleid van voorgaande kabinetten altijd hebben gesteund.

Onderwijs

Heel kort wil ik zijn over het onderwijs. Wij staan achter het streven van de minister om de klassen in basis- en kleuteronderwijs te verkleinen. Wij staan verder achter de extra aandacht die de minister wil geven aan het kleuter- en basisonderwijs in de arme wijken van de stad en op het platteland. Gelijkheid van kansen, noodzakelijk voor de ontwikkeling en ontplooiing van elk kind, bestaat in ons land nog steeds niet. Wij vinden dan ook, dat de minister het accent goed legt. Wij menen ook, dat de minister terecht aandacht geeft aan de verbetering van de positie van de werkende jeugd. Alleen zouden wij op dat punt graag meer willen doen.

Wij gaan van een heel andere principiële visie uit dan de minister. Wij zeggen, dat iedereen in de samenleving zoveel mogelijk moet worden beloond naar zijn verdienste, naar zijn inzet en naar zijn prestatie. Dat is een ander uitgangspunt dan dat van de minister. Het verplicht ons echter ook de maatschappij zo te hervormen, dat de ongelijkheid in startkansen verdwijnt. Over die conclusie zijn wij beiden het eens.

Ik moet nog wel een opmerking aan het slot van dit deel van mijn betoog maken. Mijn fractie staat op het standpunt, dat alleen dat onderwijs, dat kinderen ertoe brengt zich af te vragen, wat zij zelf denken over wat zij horen, zien en lezen, goed is. Dat betekent, dat het onderwijs de jeugd ook in-

zichten moet geven in alle maatschappelijke en politieke opvattingen, die in onze samenleving leven.

De minister schrijft in de memorie van toelichting op zijn begroting, dat veranderingen, die men in de samenleving noodzakelijk acht, uitgangspunt voor het onderwijsbeleid dienen te zijn. Wie is die men? Is dat de overheid? Zijn dat de onderwijzers? Wie bepaalt wat noodzakelijk is?

Wie bepaalt hoe onze samenleving veranderd moet worden? Wij zijn door deze woorden van de minister geschrokken. Graag wil ik van de minister-president horen, hoe deze passage in de memorie

de zelfstandigen, bezitsvorming en de grondpolitiek.

De regering wil — laat ik het tot genoegen van sommigen weer genuanceerd zeggen — een politiek voeren, die op gespannen voet staat met datgene, wat de confessionele partijen hun kiezers hebben beloofd.

De KVP en ARP staan voor een dilemma: of het kabinetsbeleid slikken en zich daardoor verder vervreemden van hun achterban (onderzoekingen tonen dat al aan) of op hoofdpunten tegen het beleid, waarvoor ook hun eigen ministers verantwoordelijk zijn, ingaan en daarmee het risico van vroegde verkiezingen nemen.

Motie fiscale huurwaarde

Mijnheer de voorzitter! Ik heb de eer aan de Kamer de volgende motie voor te leggen, die ik u hierbij overhandig.

De voorzitter: Door de leden Wiegel, Drees, Geertsema, De Beer en Van Aardenne wordt de volgende motie voorgesteld:

„De Kamer, kennis genomen hebbend van het voorstel van de regering de fiscale huurwaarde voor eigen woningen te verhogen; van oordeel, dat dit voorstel de zo gewenste bevordering van de bezitsvorming afremt; voorts van oordeel dat dit

Gelijkheid van kansen, noodzakelijk voor de ontwikkeling en ontplooiing van elk kind, bestaat in ons land nog steeds niet...

van toelichting uit de begroting van minister Van Kemnade moet worden verstaan.

KVP-ARP-bewindslieden

Mijnheer de voorzitter! Ik kom aan het eind van mijn betoog. Onze stellige indruk is, dat de confessionele bewindslieden onder de voet gelopen zijn op hoofdpunten van beleid. Ik noem het belastingpakket, de behandeling van de midden-groepen, de behandeling van

Hoe beide fracties zich zullen opstellen, zullen wij straks wel horen. Wisselgeld hebben zij van de minister-president gekregen. Het voorstel van de regering tot verdubbeling van de huurwaarde haalt de eindstreep niet. Misschien willen sommigen in deze Kamer proberen aan dat wetsontwerp te knutselen. Dat hoeft niet, want dat leidt de aandacht van andere zaken maar af. Mijn fractie acht het het beste, dat dit vraagstuk zo snel mogelijk uit de wereld wordt geholpen.

voorstel voor de bezitters van eigen woningen onbillijk is; verzoekt de regering dit voorstel terug te nemen, en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Wiegel (VVD): Maar dat voorstel tot verzwaring van de lasten van diegenen, die in een eigen huis wonen, is slechts een onderdeel van het grote geheel van de verzwaring van lasten over de gehele linie.

De belastingdruk behoeft niet zoveel omhoog als de re-

gering wil. De belastingverhoging moet niet, zoals de regering wil, geheel in de directe sfeer worden gezocht. Het totale pakket van belastingmaatregelen achten wij met name voor de middengroepen onrechtvaardig en wij willen daarom op dit hoofdpunt van beleid, de Kamer vragen een uitspraak te doen.

Motie belastingdruk

Mijnheer de voorzitter! Ik heb de eer u hierbij een daartoe strekkende motie te overhandigen.

De voorzitter: Door de leden Wiegel, Geertsema, Porthoine, Koning en Van Aardenne wordt de volgende motie voorgesteld:

„De Kamer, kennis genomen hebbend van Troonrede en Miljoenennota; van oordeel, dat de regering de belastingdruk te sterk wil doen stijgen; voorts van oordeel, dat de regering de verhoging van de belastingdruk te eenzijdig in de directe sfeer wil doen plaatsvinden; spreekt als haar mening uit, dat de lastenverzwaring die de regering iedere burger wil opleggen te zwaar is en met name de middengroepen op onevenredige en dus onrechtvaardige wijze treft, en gaat over tot de orde van de dag.”

De heer Wiegel (VVD): De Kamer zal van mijn fractie niet hebben verwacht, dat wij

het kabinet vriendelijk tegemoet zouden treden. Toch wil ik graag de regering één verdienste aanrekenen. Eind mei, bij het debat over de regeringsverklaring, vernamen wij wel van allerlei over schone beleidsvooropnemens, maar hield de regering nog de rekening verstopt.

Oud citerend, heb ik de regeringsverklaring toen „een rode vaan in de mist” genoemd.

Die mist is nu opgetrokken: de rekening is gepresenteerd en de kiezers weten waar zij aan toe zijn.

Het kabinet heeft — bedoeld of onbedoeld, dat laat ik nu maar in het midden — deze grote verdienste, dat het bij kan dragen tot fundamentele wijziging in de politieke krachtsverhoudingen in ons land.

De minister-president heeft gezegd, dat de verkiezingen voor de provinciale staten een test-case zullen zijn voor het kabinet. Spreekt de minister-president die woorden mede namens zijn confessionele collega's uit KVP en ARP uit? Delen de fractievoorzitters van de regeringspartijen deze opvatting? Wij vinden in ieder geval, dat de minister-president gelijk heeft.

Eind mei heb ik in deze Kamer gezegd, dat wij de tijd hebben. Het gevecht tussen de regering en de oppositie kan er één worden in vele ronden. De eerste ronde hebben wij eind mei gehad; de tweede ronde beleven wij deze week. Als het kabinet deze ronde

De Staten-verkiezingen in 1974 zullen een test-case zijn voor het kabinet.

haalt, dan wacht ons volgend jaar, bij de verkiezingen voor de provinciale staten, een volgende. Die kiezers zullen dan

hun oordeel over het beleid van regering, regeringspartijen en oppositie kunnen vellen.

Na antwoord van regering:

Wiegel vraagt opheldering

Nadat de minister-president en de minister van financiën vele uren hadden gepraat, bleek er nog heel weinig opheldering te bestaan over diverse knelpunten. Daarom kwam Hans Wiegel in tweede instantie nog terug met zijn meest urgente vragen. Zo zei hij over het regionaal beleid:

Wij willen gaarne nadere opheldering van de minister-president over het regionale beleid. In onze alternatieve voorstellen hebben wij gelden uitgetrokken voor de aanleg van een aantal wegen, die voor de toekomst van de regio's van groot belang zijn. De minister-president heeft toen in antwoord op onze vragen gezegd dat, als technische mogelijkheden dat toelaten, die wegen er komen. Wij hebben van die mededeling met een mengeling van verbazing en verheugenis kennis genomen. Wij hebben met name die wegen in ons wegenplan opgenomen, waarvan wij wisten en weten dat de technische voorbereidingen daaromtrent gereed zijn en waarvan wij bovendien hadden begrepen dat de regering voor die wegen niet de gelden op de begroting had uitgetrokken. Ik wil daarom de minister-president concreet vragen of de regering bereid is voor de wegen die volgens onze plannen op korte termijn kunnen worden aangelegd op de begroting de nodige gelden te voteren.

Mijnheer de voorzitter! Op de vraag naar versoepeling en verbetering van de premieregelingen die voor de structurele versterking van de regio's van grote betekenis zijn, heeft de minister-president niet meer gezegd dan dat hij gerookt was door onze zorg. Ik heb niet de indruk, dat de regio's door dit antwoord van de minister-president zo erg gerookt zijn. Wij wensen — de regio heeft daar recht op — een klinkklaar antwoord op de vraag die door ons in eerste termijn is gesteld.

Op onze vraag over de eventuele verplaatsing van AF-CENT heeft de minister-president niet geantwoord. Wij zouden het op prijs stellen, als hij dat in tweede termijn deed.

Wij hebben ook geen antwoord gekregen op onze stellingname dat de verschillen in

fiscale druk tussen Nederland enerzijds en België en Duitsland anderzijds, met name voor Limburg en voor de toekomst van Limburg heel gevaarlijk zijn.

Wij hebben in eerste termijn ook nog een opmerking gemaakt over de nivellering en over de gevolgen daarvan voor met name de pendel in Limburg. Wij hebben eergisteren de KVP-senator Horbach geciteerd. De minister-president heeft gezegd, niets van onze stelling te begrijpen. Het is misschien toch wel goed als hij eens naleest hetgeen de KVP-senator heeft gezegd, omdat, als dit kabinet hier het leven nog een tijdje rekt, hij op een gegeven ogenblik met zijn kabinet in de Eerste Kamer moet komen waar een „welwillende” Eerste-Kamerfractie van de KVP aanwezig is. Ik heb de indruk dat enige nadere informatie over dat standpunt de regering deugd zou kunnen doen. Gaarne hoor ik op dat terrein meer van de minister-president.

Inkomensbeleid

Over het inkomensbeleid en de taak van de overheid in de samenleving had Hans Wiegel ook nog iets op zijn hart. Uit de Troonrede en het antwoord van de minister was wat al te duidelijk gebleken dat wat de regering onder spreiding van de macht verstaat, voor het overgrote deel neerkomt op het aan zich trekken van de macht.

Niet alleen door oppositieleider Wiegel, maar ook door iemand van onverdachte zijde, n.l. Jan Joost Lindner in de Volkskrant is dit signaleerd. (Zie elders in dit boekje) Wat niemand zal verbazen gebeurde: KVP-fractieleider Andriessen was op dit punt door enkele vage opmerkingen van Den Uyl snel tevreden, niet Hans Wiegel, hij vroeg over inkomensbeleid en taak van de overheid:

Ik heb zoëven het inkomensbeleid genoemd. De minister-president heeft in zijn antwoord op vragen uit de Kamer gezegd, dat hij wat betreft de duidelijke formulering van de inhoud daarvan nog niet precies weet welke kant hij uit wil. Hij heeft gezegd dat wij de betreffende nota moeten afwachten. „Dat is het doel waarnaar wij streven”, om in de taal van de minister-president te spreken. Tot nu toe hebben wij geen andere indruk kunnen krijgen dan dat het inkomensbeleid van de regering

alleen maar is gegrondvest op de wens, een deel van de vakbeweging tegemoet te komen. De minister van financiën zal zich onze discussie van vanochtend nog herinneren.

Niet alleen over het inkomensbeleid, ook over de vraag welke de taak is die de overheid in de samenleving heeft, heeft de minister-president vage taal gesproken. Hij heeft gezegd dat het kabinet niet alles zelf wil regelen. Dat is een liberaal geluid. Ik heb echter de indruk dat dat deel van de rede van de minister-president een drogreden was, omdat de regering tegelijkertijd zegt en laat merken dat zij op alle mogelijke terreinen van boven af in de ontwikkeling van de samenleving wil ingrijpen.

Nog steeds ongerust over het prijsbeleid dat zeer nadelig voor het midden- en kleinbedrijf dreigt te worden, vroeg Wiegel door in de volgende woorden:

Spreekende over het uit de markt prijzen kom ik toe aan het prijsbeleid. Over een bijzonder facet daarvan heeft de heer Dolman gesproken. Hij heeft gezegd, dat het aanvaarden van zes confessionele ministers door de PvdA de prijs is die de PvdA in de afgelopen kabinetsformatie heeft moeten betalen. Nu begrijp ik — eerst was het ons volledig duister — waarom minister Lubbers zo krachtig in de prijzen heeft ingegrepen. Hij streeft ernaar, hetgeen ook uit de inhoud van zijn beleid blijkt, om in de toekomst het aantal confessionele ministers verder terug te brengen.

Over het inkomens- en prijsbeleid, met name ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf, zijn door de regering een aantal wat onverbindende opmerkingen gemaakt. Over de paralleliteit van behandeling van lonen en prijzen heeft de minister-president alleen gezegd, dat dit bij het komend overleg moet gebeuren. Daar gaat het niet om. Belangrijk is, dat principieel wordt vastgesteld, dat deze paralleliteit er moet zijn. Wij hebben gisteren gezegd, dat het kabinet polariseert. De minister-president heeft dit ontkend. De minister van financiën heeft vanochtend medegedeeld dat er voor de kleine zelfstandigen in het komend overleg een lichte tegemoetkoming zal zijn — zo

heb ik het tenminste begrepen. Dit vinden wij een stukje depolarisatie dat wij toejuichen, maar onze principiële stelling blijft op dit moment toch overeind staan, namelijk dat moet worden gevreesd, dat de regering deze parallelle behandeling onvoldoende in het oog houdt, althans in haar concrete politiek te weinig hiervan laat merken. Vandaar, mijnheer de voorzitter, dat ik de eer heb, de Kamer om een uitspraak hierover te vragen.

Motie

De voorzitter: Door de leden Wiegel, Porthoine, Tuijnman, Van Aardenne en Waalkens wordt de volgende motie voorgesteld:

„De Kamer, gehoord de algemene beschouwingen over de rijksbegroting 1974;

overwegend, dat een goed gestructureerd loon- en prijsbeleid een van de elementen van inflatiebestrijding is; spreekt als haar oordeel uit:

dat paralleliteit tussen loon- en prijsbeleid, zoals ook door de regering gewenst, praktijk dient te zijn;

dat, wat het prijsbeleid betreft, ervoor dient te worden gewaakt, dat dit beleid geen ongunstige gevolgen voor de rentabiliteit en de inkomens van ondernemers, in het bijzonder in het midden- en kleinbedrijf en de landbouw heeft;

vraagt de regering bij het nader beraad over dit beleid hiermee rekening te houden; en gaat over tot de orde van de dag.”

Ook de zorgen die men heeft in de sector van land- en tuinbouw bracht Hans Wiegel onder woorden:

De heer Wiegel (VVD): Mijnheer de voorzitter! Over de gevolgen van de revaluatie kan ik kort zijn. De minister van financiën heeft ons wat verbaasd met zijn mededeling, dat de Nederlandse land- en tuinbouw er niet slechter van wordt, maar 10 mln. beter. De regering heeft ook gezegd, dat het overleg dat zij wil voeren met de Nederlandse landbouw een reëel overleg is. Ik weet niet, of ik beide gegevens met elkaar in verband moet brengen. Als dit zo is, misschien

Liberaal manifest - onze filosofie

Naast het laatste verkiezingsprogramma „Liberalen op Nieuwe Wegen” heeft de VVD ook nog uitgegeven het zogenaamde „Liberaal Manifest”. Dit geschrift dat niet door het Hoofdbestuur, maar door een aparte groep partijleden werd samengesteld is geen programma, maar de neerslag van wat men zou kunnen noemen de filosofie van de liberaal van vandaag. Het geeft een moderne liberale visie op deze tijd.

De nieuwe leden, die nog niet in het bezit zijn van het Manifest kunnen dit alsnog bestellen bij het Algemeen Secretariaat der partij Koninginweg 57, Den Haag.

Om een indruk te geven van de gedachten die aan het Ma-

nifest ten grondslag liggen volgt hier het slot van de inleiding:

Durf

„Wij zijn er ten slotte niet tegen, dat de maatschappelijke kosten zwaarder drukken op de beter gesitueerden. Maar wij zijn tegen inkomensoverdracht uit principe. Dus omder wille van de nivellering. Lonen, ook minimumlonen, moeten stijgen met het welvaartspeil. Maar verschillen in beloning achten wij noodzakelijk, zowel als prikkel tot prestatie, als met het doel mensen in staat te stellen zich door sparen de vrijheid te verwerven iets te ondernemen, dat risico's in-

houdt. Dat bevordert op den duur de welvaart van de anderen meer dan de verlammeende verdeling nu. Het veronderstelt echter de durf in mensen te vertrouwen.

Wie alles angstig collectief wil regelen, geeft daarmee blijk van een misanthropische instelling. Een maatschappij, die daardoor wordt beheerst, verkeert in haar nadagen. Na de jaren dertig en de tweede wereldoorlog kon men vrezen, dat West-Europa inderdaad had afgedaan en er niets anders te doen viel dan wederopbouw om het bereikte dan te verdelen en te verdedigen. Een zeker optimisme lijkt langzamerhand echter wel gerechtvaardigd.

Liberalen geloven (en tonen), dat zij een nieuwe generatie aan bod kunnen laten komen. Dat het conservatief is de waarschuwingen van de Club van Rome te gebruiken als argumenten voor socialistische programmapunten uit de 19de eeuw. Dat pessimisten geen richting kunnen geven aan de beter opgeleide, minder door angst gehinderde jongeren van nu. Dat dezen hun weg wel zullen vinden en een maatschappelijke kracht zullen vormen, waartegen veel verzuild conservatisme (ook het romantische anarchisme van links) niet bestand zal blijken. Liberalen willen die kans nemen.”

vrijheid en democratie

Spanning, ruzie en zorgen

- Spanning tussen de coalitie-vrienden
- Ruzie in de ARP
- Zorgen door de olie- en energiecrisis

Het kabinet-Den Uyl leeft nog, maar de spanning tussen de coalitie-vrienden neemt toe. Het meest duidelijk is dat tot uiting gekomen bij de behandeling in de Tweede Kamer van de door de regering voorgestelde belastingmaatregelen. Minister Duisenberg (financiën) haalde zich de woede op de hals van KVP en ARP, door het 'onaanvaardbaar' uit te spreken over een amendement-Van Amelsvoort. Dit amendement had tot doel de verhoging van de vermogensbelasting niet te laten gelden voor vermogens tot f 250.000. Achterliggende gedachte was dat de 'kleine vermogensbezitters' meestal zelfstandigen, boeren of middenstanders, zijn, die hun vermogen als bedrijfskapitaal gebruiken en er — mede voor hun pensioenvoorziening — sterk van afhankelijk zijn.

Duisenberg echter noemde het voorstel de vermogensbelasting te verhogen nu juist het 'troetelkind' van dit kabinet. Zijn bezwaar tegen het amendement-Van Amelsvoort was niet alleen dat het een gat in de begroting zou slaan (een bescheiden gat overigens, van 30 tot 35 miljoen gulden), maar vooral van Keerpunt-achtige principiële aard.

Deuk

KVP'er Andriessen zei dat door het stellen van de kabinetscrisis een deuk is ontstaan in het vertrouwen in het kabinet en ARP'er Aantjes sprak van een onverantwoordelijke daad. Intussen gingen zij door de knieën, wat VVD'er Wiegel deed constateren dat KVP en ARP niet langer opkomen voor de gerechtvaardigde wensen en de belangen van heel veel mensen met maar een klein vermogen.

Overigens kreeg het kabinet niet al zijn belastingmaatregelen er ongeschonden door. Met name met betrekking tot de voorgenomen verdubbeling van de fiscale huurwaarde van het eigen huis, moesten Den Uyl en de zijnen een veer laten. Het was al duidelijk geworden dat die verdubbeling niet haalbaar zou zijn in de Kamer, zodat het kabinet een verhoging met 60 i.p.v. met 100 procent voorstelde. Ten slotte kwam er door aanvaarding van een amendement-Schouten (ARP) 30 procent uit.

De verstandhouding vooral tussen het kabinet en de twee confessionele partijen, die het 'gedogen', is er door dit alles niet beter op geworden. En dat lijkt het begin van een onafwendbaar einde: dit kabinet zal de vier jaar niet volmaken.

CHU-PPR

Een ander verschijnsel, waard om te signaleren, is de wens van de ARP, althans van de heer Aantjes, om in deze moeilijke tijden de CHU in het kabinet te halen. Hij heeft er meteen bij verteld dat de PPR daartoe een ministerspost zou moeten opofferen. De reactie van De Gaay Fortman jr. laat zich raden: „Dat wordt dan een kabinetscrisis”. Trouwens, de CHU heeft laten weten wel wat voor de suggestie te voelen, echter onder de voorwaarde dat dan het hele kabinetsprogramma gewijzigd zou worden.

Na de voor de VVD zo gunstige Amersfoortse verkiezingen heeft Wiegel de deur open gezet naar een herstel van de samenwerking tussen de oude coalitie (KVP, VVD, ARP, CHU en DS'70). Aantjes wees dat toen — wellicht wat onbezonnen snel — op de avond van de verkiezingsdag van de hand. Maar nu blijkt dat hij voor de CHU toch weer wat gaat voelen. Nog even — en ook de

Na een hartelijke toespraak omhelsde mevrouw Van Someren de heer Abspoel. Links mevrouw Abspoel.

A. W. Abspoel erelid van de VVD

De buitengewone algemene ledenvergadering van de VVD, op 24 november te Breda gehouden, heeft met een ovationeel applaus de benoeming bekrachtigd van de heer A. W. Abspoel tot erelid van de partij.

De heer Abspoel trad omstreeks 1924 toe tot de toenmalige Club van Jongeren in de Vrijheidsbond te Amsterdam. Hij werd er eerst secretaris, later voorzitter. Van 1930 tot 1946 was hij secretaris van de Amsterdamse partij-afdeling. In 1933 richtte hij, samen met David Kouwenaar en Ben Gobits, Het Liberale Weekblad op, dat van een plaatselijk blad al spoedig tot een landelijk orgaan uitgroeide. Sedertdien is hij veertig jaar lang als lid van de redactie of als hoofdredacteur aan het partij-orgaan van de opvolgende liberale partijen (Vrijheidsbond, Liberale Staatspartij, Partij van Vrijheid en Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) verbonden geweest.

Van 1946 tot 1967 was de heer Abspoel tevens parlementair redacteur van het Algemeen Handelsblad, in welke hoedanigheid hij zes jaar lang voorzitter is geweest van de Parlementaire Persclub.

Met een nooit aflatende ijver, strijdlustig en altijd enthousiast, heeft Abspoel vooral als journalist de liberale beginselen uitgedragen. Op 1 oktober j.l. legde hij het redacteurschap van Vrijheid en Democratie neer. Ter gelegenheid daarvan hebben wij in ons blad van 28 september aandacht aan zijn werk en verdiensten geschonken. In datzelfde blad schreef ook partijvoorzitter mevrouw Van Someren een dankwoord.

De VVD heeft thans ook op meer officiële wijze uiting willen geven aan haar grote erkentelijkheid jegens de heer Abspoel, voor wie de benoeming tot erelid een volkomen en zeer welverdiende verrassing was.

VVD krijgt weer een warm plekje in zijn hart.

Geen boodschap

Is het tussen de 'progressieve drie' en de 'gedogers' niet allemaal pais en vree, ook binnen de regeringsgezinde partijen zelf nemen de spanningen toe. De ruzie in de ARP kon niet langer binnenskamers gehouden worden. Het hoofdbestuur van die partij gaf een verklaring uit, waarin het sprak over een 'gezagscrisis' en meer van dat fraais, zonder daarin de politieke leider, Aantjes, zelfs maar te kennen. Deze deelde vervolgens dan ook mee aan een en ander 'geen boodschap' te hebben. Van zijn standpunt uit bezien wel begrijpelijk, maar leden en kiezers van de ARP kunnen er geen touw meer aan vast knopen. De eenheid binnen de partij is ver te zoeken en dat kan slechts tot electoraal verlies leiden. Het hele politieke gebeuren wordt na-

tuurlijk overschaduwd door de olie- en energiecrisis. Iedereen is het er zo langzamerhand wel over eens dat deze crisis verstrekkende gevolgen zal hebben. De werkgelegenheid dreigt in gevaar te komen, de economische groei zal in ieder geval afgeremd worden, zo niet tot stilstand komen of — erger nog — achteruit gaan. Het kabinet zal aanzienlijk minder belastinggeld binnen krijgen en ook de particuliere inkomens zullen onder druk komen te staan. Alles bij elkaar een zorgelijk vooruitzicht, voor elke regering, van welke signatuur dan ook.

Het zou niet reëel zijn het kabinet verantwoordelijk te stellen voor het ontstaan van de crisis. Deze heeft politieke oorzaken, waarvan de belangrijkste is dat de Arabieren tot de conclusie gekomen zijn dat het voor hen veel voordeliger is de olie in de grond te laten zitten, dan hem te verkopen voor geld (waar-

(Vervolg op pagina 11)

Nieuw nummer

Met ingang van 19 december 1973 wordt het telefoonnummer van het secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57, Den Haag, gewijzigd. Het nieuwe nummer luidt:

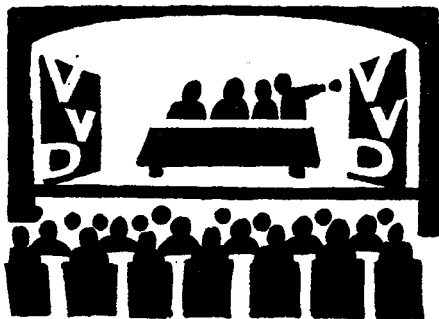
61.41.21

Radio-uitzending van de VVD: woensdag 12 december, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m).

Televisie-uitzending van de VVD: woensdag 19 december, van 20.20-20.30 uur, Nederland 1.

VVD van A tot Z

in deze rubriek vindt men aankondigingen van spreeksbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 14 december. Adres: Redactie Vrijheid en Democratie, Pieter de Hooghlaan 87, Hilversum.

JOVD bijeenkomsten

ZUIDLAREN — Op vrijdag 14 dec. in restaurant Sprookjeshof Groningerstraat 10, Zuidlaren belegt JOVD Zuidlaren en Omstr. een bijeenkomst; aanvang 20.00 uur. Spreker is de heer H. Koekoek, Boerenpartij (lid Tw. K.).

Nieuw bestuur JOVD

Het nieuwe hoofdbestuur van de JOVD is als volgt samengesteld: Roy Lantain (voorz.), Ed Nijpels (vice-voorz.), Jan Fransen (vice-voorz.-politiek), Nico Maas (secr.), Voorstraat 401, Dordrecht, tel. 078 - 39801, Cor Meijer (penningm.), Elly Westerling (tw. secr.) en Annette Nijkerk (lid).

vrijheid en democratie

- De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooghlaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.
- De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.
- De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen secretariaat

- Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon 070 - 604803 (na 19 december: 070 - 614121). Postrekening: 67880 ten name van algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

AMEIDE — Op vrijdag 21 dec. organiseert de afdeling een bijeenkomst in het Gemeenschapscentrum Paramati-baan in Ameide; aanvang 20.30 uur. Spreker is J. den Ouden, secr. Kamercentrale Dordrecht en raadslid Alblas-serdam.

APPINGEDAM — Op 17 dec. spreekt mevr. mr. E. Veder-Smit (lid Tw. K.) in Ekenstein; aanvang 20.00 uur. Dit gebeurt op uitnodiging ondercentrale Fivelingo.

ARNHEM — De afdeling geeft sinds kort een eigen mededelingenblad uit: VVD Arnhem Nieuws.

Op iedere eerste dinsdag van de maand belegt de afdeling een bijeenkomst in de Rembrandt Caveau. Die van Nieuwjaarsdag vervalt.

ASSEN — De Kamercentrale Drenthe houdt op 13 december een bijeenkomst in café-restaurant Bellevue te Assen, aanvang 19.30 uur. Besproken zullen worden het discussiestuk Verkiezingspropaganda Provinciale Staten van Drenthe-1974 en de discussienota „Drenthe anno” (een nota over de ruimtelijke ordening in de provincie). Beide discussiestukken zijn voor de belangstellenden gratis te verkrijgen bij de secretaris van de Kamercentrale, De Heurinks 12 te Ruinen, telefoon 05221 - 205.

CAPELLE a. d. IJSSEL — Het volgende politiek café is op donderdag 10 januari 1974 in café Oud-Capelle, Dorpsstraat 148. Spreker is mr. H. E. Koning (lid Tw. K.).

CULEMBORG — Op maandag 10 december belegt de afdeling een openbare ledenvergadering in hotel de Kloek, Varkensmarkt. Aanvang: 20.00 uur. Op de agenda staat o.a.: bespreking enquête-formulier en komende verkiezingen. Mogelijk samenstelling groslijst gemeenteraadsverkiezing. Secr. G. A. Comello, Ghandi 151.

DELFT — Studentencentrum De Kraakelhof, Jacoba van Beierenlaan; aanvang 20.00 uur. Discussieavond over buitenlandse politiek en algemene beschouwingen. Sprekers de heren H. J. De Koster (VVD) en Van Amelsvoort (KVP), beiden leden van de Tw. K.

DIEMEN — Het afdelingsbestuur is als volgt samengesteld: F. J. R. Lauge-man (voorz.), H. J. J. Praat (secr.), Postbus 96, Diemen. Ph. J. Koot (penningm.), V. J. C. van Bergen (vice-voorz.) en mevr. T. Noorman (2e secr.).

GELDERMALSEN — De functie van secr./penningm. van de afdeling wordt voorlopig waargenomen door mevr. J. van Tiel-van 't Slot, Pr. Willem Alexandersingel 56, Beesd.

GROENLO — In Groenlo is een nieuwe afdeling opgericht. In het voorlopig bestuur hebben zitting als voorz. drs. J. v. d. Pluym, als secr. E. Emaus (Beltrumsestraat 12, Groenlo, tel. 05540 - 1671) en als penningm. H. R. van Baak.

DEN HAAG — Tijdens een vergadering op 12 nov. werd opgericht de onderafdeling Den Haag-Centrum, Bezuidenhout, Mariahoeve en Marlot. In het voorlopig bestuur zijn de heer M. S. Mennes voorzitter en mej. N. H. W. F. Geveke secretaresse. Op 14 dec. in het wijk- en dienstencentrum Mariahoeve, Ivoorhorst 155, spreekt drs. Th. Joe-kes (lid Tw. K.) over inkomensniveller-ing. Aanvang 20.00 uur.

HEERHUGOWAARD — Tot voorzitter van de afdeling is gekozen de heer R. Busé; zijn voorganger, de heer P. M. Blauw, is thans voorzitter van de Kamercentrale Den Helder. Als nieuw bestuurslid van de afd. Heerhugowaard trad toe de heer J. A. C. Rutten.

's-HERTOGENBOSCH — Op 18 dec. in hotel Cent'aal, Markt; aanvang 19.30 uur. Ledenvergadering.

KERRADE — Op 14 dec. in café-restaurant 't Wieltje; aanvang 20.30

uur. Bijeenkomst met als spreker H. J. L. Vonhoff (lid Tw. K.).

LEEWARDEN — Op 10 dec. in het Oranjehotel; aanvang 20.00 uur. Bijeenkomst met als spreker A. Ploeg (lid Tw. K.).

LICHTENVOORDE — Op maandag 10 dec. belegt de afd. een openbare vergadering in hotel Reijrink te Lielvelde; aanvang 20.00 uur. Spreker is de heer L. M. de Beer (lid Tw. K.) over Politieke beginselen van de VVD.

MEPEL-STEENWIJK — Op 15 dec. organiseert de liberale kring Meppel-Steenwijk in hotel Buter te Havelte (aanvang 20.00 uur) een propagandafeestavond. Spreker mr. dr. C. Berkhouwer.

NIJMEGEN — De VVD-Stadsgewest Nijmegen heeft op donderdag 13 dec. een politieke trefavond in de St. Stephens Pub te Nijmegen. Op 4 jan. een nieuwjaarsborrel in hotel Metropole te Nijmegen; aanvang 20.00 uur. Aanwezig zal zijn de heer A. Ploeg (lid Tw. K.).

ROSMALEN — Op 10 dec. belegt de afdeling in café De drie linden een ledenvergadering. Er zal o.a. een nieuw afdelingsbestuur worden gekozen.

ROTTERDAM — Op maandag 17 dec. debatteert A. Ploeg (lid Tw.K.) met een PvdA-vertegenwoordiger voor het Erasmianum Gymnasium over de-fensie; aanvang 's middags 13.00 uur. Op maandag 7 jan. in het Rijnhotel, eveneens in Rotterdam, spreekt mr. dr. C. Berkhouwer, voorz. Eur. Parlement voor de afdeling Rotterdam.

SCHOORL — Op woensdag 19 dec. in de Rustende Jager in Schoorl; aanvang 20.00 uur, vindt een heroprichtingsbijeenkomst plaats van de afd. Schoorl. Spreker is mr. dr. C. Berkhouwer.

UITHOORN — Op 17 dec. organiseert de afdeling een bijeenkomst in het clubhuis van de Uithoornse tennisclub in de Colijnlaan. Spreker is L. M. de Beer (lid Tw. K.) over het onderwerp: Een dak boven je hoofd.

WAGENINGEN — Op dinsdag 11 dec. in hotel De Korenbeurs, Markt te Wageningen; aanvang 20.00 uur. Bijeenkomst van de afdeling met als spreker de heer Smeets over: Belasting onroerend goed.

WASSENAAR — Op maandag 10 dec. in de Schaapskooi te Wassenaar; aanvang 20.00 uur. Bijeenkomst van de afdeling met als spreker mevr. drs. N. Smit-Kroes.

WESTLAND — De samenwerking tussen zes afdelingen in het Westland hebben geleid tot oprichting van een samenwerkingsverband, genaamd Ondercentrale Westland. De afdelingen zijn: 's-Gravenzande, De Lier, Maasland, Monster, Naaldwijk en Wateringen. Elke afd. heeft in het bestuur der ondercentrale een lid. Tot voorz., secr. en penningm. werden gekozen: dhr. Scheffers (De Lier), dhr. Van Eekelen ('s-Gravenzande) en dhr. Van Galen (Monster). De samenwerking beoogt o.a.: onderling overleg, coördinering werkzaamheden en propaganda activiteiten.

WINSCHOTEN — Op maandag 17 dec. in hotel De Nederlanden in Winschoten; aanvang 20.00 uur. Discussiebijeenkomst ondercentrale Oldambt, over onderwijs. Spreeksters mevr. drs. N. J. Ginjaar-Maas (lid Tw.K. VVD) en mevr. mr. R. M. Haas-Berger (PvdA).

DE WIJK-KOEKANGE — In het nieuwe bestuur van de afd. hebben zitting als voorz. G. Drogts, als secr. G. J. van Kampen, Ottermanweg 12, De Wijk, tel. 05224 - 786 en als penningm. K. Veneman.

ZEIST — Op maandag 17 dec. in Boschlust te Zeist; aanvang 20.00 uur. Bijeenkomst afd. Zeist in samenw. met JOVD. Spreker mr. H. van Riel (lid Eerste K.).

Verschijning en bezorging

Het volgende nummer van Vrijheid en Democratie zal, zoals gebruikelijk, over veertien dagen uitkomen en dus gedateerd zijn vrijdag 21 december. Daarna echter slaan wij, in verband met de Kerstdagen en de jaarwisseling, een week extra over, zodat ons blad niet op 4 januari, maar op vrijdag 11 januari zal verschijnen. Vervolgens wordt de veertien-daagse cyclus hervat, dus:

21 december
11 januari
25 januari
8 februari
22 februari etc.

Over de bezorging van Vrijheid en Democratie bereiken ons de laatste tijd veel klachten. Een groot aantal lezers ontvangt het blad niet, zoals de bedoeling is, de vrijdag waarop het is gedateerd maar vaak pas de maandag of dinsdag daarna.

De oorzaak is de verheugende snelle groei van het ledenbestand, dat ruw geraamd ten opzichte van een jaar geleden is verdubbeld. Dit betekent dat twee maal zoveel tijd nodig is voor het drukken en vooral voor het bandedrollen van ons blad. Daardoor kan niet meer worden voldaan aan de eis van de PTT om het blad donderdags vóór 12.00 uur ter post te bezorgen, ten einde bezorging in het hele land op vrijdag te garanderen. Zaterdag wordt in het algemeen geen drukwerk bezorgd. Het gevolg is dat velen het blad pas maandag ontvangen, soms zelfs wel eens pas dinsdags.

De redactie en de Stichting Vrijheid en Democratie, die het blad uitgeeft, achten dit een ongelukkige situatie. In overleg met de drukker wordt naar een oplossing gezocht, maar deze is niet eenvoudig en in ieder geval niet op zeer korte termijn te realiseren. Wij moeten de lezers dus clementie vragen, belovend dat wij met alle middelen naar verbetering streven.

ZELHEM — Op maandag 10 december in het Roode Hert; aanvang 20.00 uur. Vergadering van de afdeling, toegankelijk voor leden en belangstellenden. Gemeenteraadslid Bruggink (VVD) spreekt over gewestvorming en het werk in de raad. Tevens bespreking kandidatenlijst gem. raad en verkiezingspropaganda.

ZEVENAAR — Op maandag 10 dec. in de Hoeksteen een bijeenkomst van de afdeling Zevenaar. Spreker mr. A. Geurtsen (lid Tw.K.).

ZOETERWOUDE — In deze plaats is op 26 nov. een afdeling opgericht. Het voorl. bestuur bestaat uit A. J. Swaand (voorz.), drs. F. A. P. Mulder (secr. Brug, Slicherstr. 2, Zoeterwoude, tel. 01715 - 2183) en W. Maan (penningm.).

ZUIDWESTHOEK — De afdeling heeft een nieuwe secretaris: de heer C. J. Grootveld, Jac. Bremerstraat 25, Balk.

Voor VAKKUNDIG

OVERTREKKEN

van uw BANKSTEL

of andere meubelen naar
het betere binnenhuis

DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM

TEL. 01761 - 5205

NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Ruimte voor algemene vakbond?

Veel werknemers hebben duidelijk onvrede met de opstelling en bindingen van onze drie grote vakcentrales NVV, NKV en CNV. Ons Tweede Kamerlid G. W. Keja (foto) zou de vakbonden die zich niet zo erg thuisvoelen bij de grote drie graag zien ondergebracht in een algemene bond en biedt zich aan als klankbord.

Binnen de VVD heeft altijd de vraag geleefd of het niet op de weg van de partij zou liggen mee te helpen aan het stichten van een liberale vakcentrale, als tegenwicht tegenover NVV, NKV en CNV, die (zacht uitgedrukt) sterke bindingen hebben met PvdA, KVP en ARP. Die vraag is de laatste tijd actueler geworden dan ooit. In de eerste plaats stellen de zojuist genoemde drie centrales zich steeds meer uitdrukkelijk politiek op. In de tweede plaats is de aanhang van de VVD sterk gegroeid, met name ook onder de werknemers. In toenemende mate wordt op VVD-bijeenkomsten de vraag gesteld hoe de partij zou denken over een liberale vakcentrale en waarom die er eigenlijk nog niet is.

De VVD heeft zich altijd op het standpunt gesteld — en doet dat ook nu nog — dat vakbonden en vakcentrales a-politieke organisaties behoren te zijn. Zij dienen binnen het kader van het algemeen belang op te komen voor de belangen van de bij hen aangesloten leden. Dat kunnen zij naar onze overtuiging het beste doen door zich onafhankelijk op te stellen en zich te hoeden voor te sterke bindingen met politieke partijen waar hun liefde naar uit gaat.

De huidige drie erkende vakcentrales

zijn zo langzamerhand niet anders te beschouwen als verlengstukken van politieke partijen. Er zijn legio uitspraken, van de heren Groeneveld, Kok en Spit, om maar enkele namen te noemen, die dat bewijzen.

Ons land kent tal van vakverenigingen (categorale bonden bijvoorbeeld, waaronder zeer goede), die zich niet thuis voelen bij NVV, NKV of CNV. Maar slechts deze drie centrales worden bij het georganiseerd overleg erkend en betrokken. Dat betekent dat een niet-aangesloten vakvereniging in de praktijk nauwelijks een vuist kan maken en (dus) de belangen van haar leden niet of slechts zeer ten dele werkelijk kan behartigen.

A-politiek

Er is wellicht ruimte voor een algemene vakcentrale, die zich politiek neutraal opstelt. Uitdrukkelijk geen liberale vakcentrale. Daar zouden wij niet voor zijn, krachtens ons uitgangspunt dat de vakbeweging a-politiek behoort te zijn. Maar een algemene neutrale vakcentrale, die zich gematigd opstelt en die geleid wordt door mensen die bereid zijn verantwoording te dragen in een groter geheel (de huidige vakcentrales wensen dat niet; denk aan de

uitspraak van Groeneveld, die zei dat hij geen verantwoording wil dragen omdat hij dan zijn vrijheid van handelen kwijt zou zijn), zou misschien een goed tehuis kunnen zijn voor die verenigingen die thans niet zijn aangesloten of die zich — wel aangesloten zijnde — niet op hun gemak voelen bij NVV, NKV of CNV. Een dergelijke centrale zou met veel meer kracht van argumenten aanspraak kunnen maken op erkenning bij het georganiseerd overleg dan een enkele categorale bond of vakvereniging.

„Brievenbus“

In deze zin heeft ons Tweede Kamerlid de heer Keja zich deze week uitgelaten. Hij stelt uitdrukkelijk voorop dat de VVD als partij bij dit alles beslist geen rol zou moeten spelen. Maar een ontwikkeling die zou leiden tot een algemene neutrale vakcentrale zou hij zeer toejuichen. Niet als Kamerlid van de VVD, maar wel als privé persoon, zou hij ook bereid zijn — naar hij ons desgevraagd meedeelde — om als „brievenbus“ te fungeren voor reeds bestaande bonden en anderen, die met elkaar ter zake contact zouden wensen om te onderzoeken welke mogelijkheden er op dit terrein liggen. Zijn adres is: G. W. Keja, Engelenburg 7, Landsmeer (telefoon 02908 - 3152).

Hypotheek oude huizen

Om het eigen huisbezit te stimuleren heeft ons Tweede Kamerlid L. M. de Beer een motie ingediend bij de behandeling van de begroting Volkshuisvesting. Hij dringt er op aan om voor zowel nieuwe als oude huizen garantie te verlenen op de hypotheek tot 100 pct. van de koopsom. Wordt dat aanvaard dan zal men voor een oud huis niet meer eenderde van de koopsom op tafel hoeven te leggen.

Pol de Beer zegt hierover: „Het rijk geeft al bij de aankoop van nieuwbouw premie-koopwoningen een hypotheekgarantie van 95%. Meestal wordt dat op 50-50 basis met de gemeente samen gespeeld. Deze garantie kan men niet op oude huizen krijgen. Daarvoor bestaat alleen een hypotheek op basis van executiewaarde ofwel tweederde van de waarde van het pand als het leeg zou zijn. De koper moet daar dus een derde van het totaalbedrag cash op tafel kunnen leggen als hij dat huis wil kopen.

Nu is het toch wel hoogst merkwaardig dat men voor een nieuw huis met een veel hogere waarde en zwaarder lastenpakket met amper enig eigen geld hoeft te komen, terwijl het oudere huis een veel grotere aanbetaling verist. Een oud huis van 45.000 gulden vraagt bij-

voorbeeld een aanbetaling van 15.000 gulden.

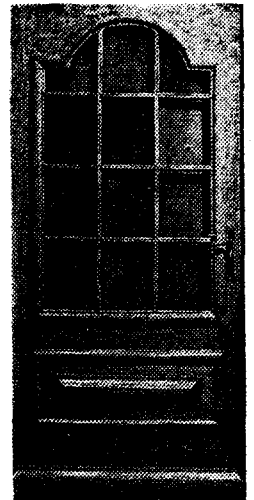
Veel mensen met een smalle beurs wille ngraag zo'n ouder huis kopen, maar die aanbetaling belemmert dat vaak. Een nieuw huis kunnen ze ook niet kopen omdat daarvan de lasten te zwaar zijn.”

De VVD zou het liefst zien dat in de toekomst op een oud huis een hypotheek kan worden genomen ter grootte van de taxatiewaarde. Pol de Beer zou bij de koop het liefst twee beëdigde taxateurs het oudere huis laten schatten. Eén kan de koper zelf meebrengen en de ander zou afkomstig moeten zijn van het rijk. Samen kunnen ze dan tot de koopsom en de taxatieprijs komen. Het rijk zou dan tot die hoogte moeten garanderen.

Hij noemt als voordelen: „Het aantal koopwoningen zal geweldig toenemen. Je maakt de mensen ook minder afhankelijk van alle bewegingen op de huurmarkt. Verder zal men voor die eigen woning beter zorgen dan voor de huurwoning, zodat het peil van het woningbestand wordt opgetrokken. Daarbij is deze regeling vooral bestemd voor mensen met een smalle beurs, die onmogelijk het lastenpakket van een nieuwgebouwde woning kunnen dragen.

Wel wil ons Kamerlid die garantie aan een maximum binden van bijvoorbeeld 90- tot 100.000 gulden. Dat bedrag zal jaarlijks moeten worden aangepast aan de prijsstijgingen.

Een exclusieve
VOORDEUR
van EDELHOUT?

H. v. DRIEL
Visserweg 20 - ELST (U)
Telefoon 497

voor exclusief
timmerwerk

Zege in Amersfoort

De VVD heeft in Amersfoort bij tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen een zeer grote overwinning behaald, misschien zelfs wel de meest indrukwekkende uit het bestaan van de partij. Bij de verkiezing, die nodig was door een herindeling van de gemeente Amersfoort, vond een politieke aardverschuiving plaats. De PvdA, voorheen onbetwist heer en meester in de gemeenteraad, moest zijn eerste plaats prijs geven aan de VVD. Weliswaar is het verschil nu klein, maar als men ziet dat de PvdA in 1970 24,5 procent van de stemmen behaalde en de VVD 17,8 procent en dat de PvdA nu terugliep tot 22,6 procent en de VVD vooruit sprong naar 23,8 procent (een winst van 6 procent op het totaal van de stemmen of een derde van haar eigen stemmen) dan kan toch zonder meer van een aardverschuiving worden gesproken. Ook de andere „progressieve“ partijen en de CPN-leden verliezen.

Blijdschap

Natuurlijk is de VVD geweldig blij met deze winst, die voor velen misschien boven verwachting was. Voor leedvermaak over het verlies van de socialisten moet men zich echter hoeden. Wieg-

zei dat ook op de avond van de verkiezingsuitslag: „Je moet je nooit verheugen over het verlies van de tegenstander, maar kijken naar eigen winst.”

Wiegel meende dat zich in de Amersfoortse uitslag ten dele toch een landelijke tendens aftekende. Daar was zijn PvdA opponent Van Dam het mee eens. Maar voor een groot deel spelen natuurlijk ook plaatselijke factoren een rol. Daarbij mag ook worden vermeld dat de plaatselijke afdeling van de VVD zich enorm heeft ingespannen in de verkiezingsstrijd en dat de stemmenwinst zeker mede aan haar ijver is te danken.

Verlies PvdA

Afgezien van plaatselijke en landelijke factoren, één ding is opvallend: de teruggang van de PvdA met bijna 2 procent. De PvdA is een regeringspartij, het land verkeert in moeilijkheden; onpopulaire maatregelen zijn in het vooruitzicht gesteld. Daar kan de PvdA niet veel aan doen. Ook andere landen worden door de olieschaarste getroffen. Het lijkt redelijk aan te nemen dat de grote meerderheid van de bevolking dit wel inziet. Wij zijn daarom niet geneigd de

energiecrisis als oorzaak van het PvdA-verlies te zien.

De nagestreefde nivellering, de gedemonstreerde onervarenheid van sommige bewindslieden en het vermanende vingertje, dat steeds wordt geheven tegen mensen elders in de wereld. Dat zijn zaken die gaan irriteren. Er rijzen daardoor twijfels over de kwaliteit van het regeringsbeleid en dat is misschien nog de vriendelijkste manier om het uit te drukken. Het door de progressieve coalitie zwart op wit gestelde programma van vóór de verkiezingen kan door sceptici steeds uit de la worden gehaald en gecontroleerd. En dat gebeurt. Men is gefrustreerd of ergert zich. Deze ontwikkeling kan er wel eens op duiden dat het verlies van de PvdA in Amersfoort het begin is van een ommekomst.

Het zou heel gemakkelijk zijn voor de VVD van de bestaande ergernis onder de kiezers gebruik te maken. Maar een aanhang van ontevredenheid vormt geen hechte basis voor een beter beleid. De partij heeft reeds duidelijk blij gegeven andere wegen te kunnen aanwijzen. Er is voor de volgende verkiezingen nog ruimschoots tijd om nog bredere lagen van het kiezersvolk van deze positieve perspectieven te overtuigen.

Van Riel contra Boersma

door een onzer
redacteurs

Mr. H. van Riel, voorzitter van de Eerste-Kamerfractie van de VVD, heeft tijdens de algemene beschouwingen verklaard zich te hebben gestoten aan het optreden van drs. J. Boersma, de minister van sociale zaken. „Dat is niet gebeurd in verband met mijn politieke positie of mijn lidmaatschap van de VVD, maar op algemene gronden,” aldus mr. Van Riel. „Naar mijn gevoel past het niet in een goede functionering van ons huidige parlementaire stelsel zich na de verkiezing tot lid van de Tweede Kamer, lijnrecht op te stellen tegenover de eigen lijststaanvoerder, zeker niet als men zelf als minister met die lijststaanvoerder van de eigen partij nauw heeft samengewerkt. Ik kan dit slechts zien als een ontbindingsverschijnsel binnen de parlementaire structuur, meer in het bijzonder als men niet aan persoonlijke ambities denkt.”

Anders werd drs. Boersma's partijgenoot in het kabinet-Den Uyl mr. De Gaay Fortman, door de heer Van Riel beoordeeld. „Die was nooit een bewonderaar van de heer Biesheuvel, noch van diens politiek en liet dat wel eens discreet merken.” Overigens, vervolgde de heer Van Riel, heeft dr. A. Vondeling, voorzitter van de Tweede Kamer, géén ergernis zoals ik, maar wel enige verwondering over de gang van zaken in verband met de terugkomst van de heer Boersma uitgesproken. Als de berichten juist zijn, dan zou de heer Vondeling hebben laten weten dat naar zijn mening een situatie als die zich in de ARP heeft afgespeeld, in de Partij van de Arbeid niet of nauwelijks zou zijn getolereerd, memoreerde de heer Van Riel.

De heer Van Riel ging ook diep in op de vraag of het kabinet-Den Uyl in staat is een wezenlijk nuttige taak in de tegenwoordige politieke ontwikkeling van Nederland te vervullen. Hij sprak over de gemeenteraadsverkiezingen in Amersfoort (waarvan hij de uitslag nog niet kende, omdat hij de algemene beschouwingen aan de vooravond daarvan hield) en gaf als zijn mening te kennen dat het resultaat daarvan voor de komende politieke ontwikkelingen in Nederland van meer dan normaal belang zou worden.

Ontbinding

„Amersfoort lijkt mij typisch een plaats, waar veel algemeen Nederlandse aspecten naar voren komen. De drie confessionele partijen werken hier als eenheid samen, een interessant electoraal experiment. Mr. Van Riel voorspelde hen een verdere teruggang en zei in het algemeen het verval van de confessionele krachten te betreuren. „Onder meer omdat ik daarin een symbool, een deel zie van het algemene verschijnsel van geestelijke ontbinding, zulks als een algemeen facet (in bijna alle partijen zowel toegejuicht als verworpen), van een evolutie in de westerse samenleving, wellicht onomkeerbaar. Zo aan dat verdwijnen of tot kleine proporties terugbrengen van de ARP en KVP niet valt te ontkomen, is de VVD van haar staatkundige standpunt uit en vanuit haar visie op de samenleving uitdrukkelijk verplicht te proberen kiezers uit die groepen tot zich te trekken. Wie hierover nadent zal het onvermijdelijke inzien. Mij persoonlijk was het voortbestaan van de confessionele partijen en de totstandkoming van een christendemocratische unie liever geweest. Ik had die ontwikkeling meer in het belang van Nederland geacht,” aldus mr. Van Riel.

Hij zou niets liever zien dan dat de eenheid in KVP en ARP werd hersteld. Maar z.i. kan dat nooit, zolang beide partijen het kabinet-Den Uyl steunen. „Hoofdzakelijk niet, omdat enig nadenken ons leert dat — wie nu nog confessioneel stemt — een mentaal gezien min of meer traditioneel georiënteerd mens is. Iemand die in zijn voorstellingsleven hecht aan de normen die hij van huis uit meekreeg. Wie immers een andere wereld wenst, radicaal voelt en denkt, vindt gemakkelijk een uitweg naar de PPR of de PvdA. Evangelische inspratie betekent voor de heer Van der Gun (kamerlid en NKV'er, red.) bijvoorbeeld iets anders dan voor de heren Schakel, Kruisinga, Abma en Jongeling.

Concrete richting

Een wezenlijke band als basis van de christen-democratische unie veronder-

Mr. H. van Riel, fractievoorzitter in de Eerste Kamer voor de VVD tijdens de algemene beschouwingen. Hij wordt links geflankeerd door zijn fractiegenoot mr. C. Polak, oud-minister van justitie (in het kabinet-De Jong).

stelt gemeenschappelijke, duidelijk geformuleerde voorkeuren voor een bepaald soort politiek, een bepaalde concrete richting. Dat alles geeft de PvdA zowel in Keerpunt '72 als in de politieke verbeelding van het electoraat en in de woordkeus van haar voormannen. Kijkt men naar de C.D.U., dan ziet men precies het omgekeerde. Hoe stelt iemand zich voor dat een niet sterk traditionele kiezer zich tot het christen-democratisch appèl aangetrokken voelt?”

Oliekwestie

Over de oliekwestie merkte de heer Van Riel op dat de behandeling daarvan door het kabinet in het algemeen en door minister Van der Stoep in het bijzonder wat rommelig is geweest. Als zijn bezwaren tegen het kabinetsbeleid en het optreden van onze minister van buitenlandse zaken, voerde hij aan: het niet-meewerken aan een algemene EEG-

regeling in Kopenhagen en het niet bereid zijn Frankrijk en Engeland een algemene volmacht te geven.

Volgens de heer Van Riel werkt het verwarrend wanneer ministers meningsverschillen over statistiek, criminologie en criminele psychiatrie gaan uitvechten. Wanneer de regering zich niet in eenvoudige, trefzekere woorden achter de veiligheid van de normale burger stelt, geeft zij een punt van de aanval open en schaadt zij haar aanzien. Aan de bevolking moet worden duidelijk gemaakt dat de bescherming van leven en eigendommen van de rustige burger — naar de indruk van die rustige burger — is verzekerd, voor zoveel dat kan. Dit moet een hoofdpunt van primaire overheidszorg zijn, nu, vandaag en morgen! Het respect voor de staats- en rechtsorde mag nooit kleiner worden.” Aldus de heer Van Riel in zijn algemene beschouwingen in de Eerste Kamer.

Taakverdeling organisatie

Nu sinds 1 oktober j.l. op het algemeen secretariaat van onze partij de heer T. ten Bruggencate als staffunctionaris voor de organisatie optreedt, heeft het dagelijks bestuur de volgende taakverdeling vastgesteld.

De zuiver technische organisatieproblemen in afdelingen en kamercentrales zullen door de heer Ten Bruggencate worden behandeld. Aangelegenheden in het persoonlijke en politieke vlak dienen door de afdelingen in de eerste plaats met de kamercentralebesturen te worden opgenomen. Deze besturen kunnen daarbij de hulp inroepen van de secretarissen voor de organisatie, de heren F. Lauxstermann en P. Ch. Vogely. De secretarissen voor de organisatie zullen direct worden ingeschakeld wanneer een kamercentrale-bestuur zelf bij problemen is betrokken. De heer Lauxstermann heeft onder zijn hoede de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. De overige provincies zullen door de heer Vogely worden verzorgd.

VVD-publikaties

Voor nieuwe leden en voor ieder die zich graag goed documenteert over de VVD is het nuttig op de hoogte te zijn van de beschikbare VVD-publikaties. Ook afdelingen kunnen, bijvoorbeeld voor ledenwerfacties, hun voordeel doen met onderstaande lijst.

Alle genoemde publikaties zijn verkrijgbaar bij het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag, telefoon 070-604803 (na 19 december 1973: 070-614121).

● Urgentieprogram	f 0,10
● Beginselprogram	„ 0,25
● Verkiezingsprogram (Liberalen op nieuwe wegen)	„ 1,—
● Liberaal Manifest	„ 0,10
● Jaarboekje	„ 6,—
(eind december nieuw jaarboekje, prijs onbekend)	
● Statuten	„ 0,25
● Huishoudelijk reglement	—
● Gemeenteprogram 1970	„ 0,50
● V.V.D. — Uw partij	„ 0,80
(voor afdelingen f 0,25)	
● SEC- en LMC-rapporten	„ 3,—
(stakingsvrijheid; Loonbetaling bij faillissement; Bezitsvorming door pensioenvoorziening; De nieuwe omzetbelasting B.T.W.; Herziening van de winkelsluitingswet)	
● Herziening ondernemingsrecht	„ 3,—
● Kiezer-Gekozone	„ 3,—
● Discussie-nota Volksgezondheid	„ 1,—
● Pensioenen Nu	„ 1,50
● Rapport Noorden van Nederland	„ 1,50
● Rapport Gewestvorming	„ 2,—
● Nota Inkomenspolitiek (opgesteld door de Tweede-Kamerfractie)	„ 0,25
● V.V.D.-Nu	„ 0,02
● Ledenwerffolder	„ 0,01
● Aanmeldingskaart	„ 0,01

Minister Boersma, tijdens een debat in de Tweede Kamer.

Alarmbel voor ziekenhuizen

Ons Tweede-Kamerlid met vrouw mr. E. Veder-Smit geeft in dit artikel haar eerste indruk weer over de ingrijpende maatregelen, die staatssecretaris Hendriks heeft aangekondigd ter bevestiging van de stijgende kosten van de gezondheidszorg.

Op donderdag 22 november is staatssecretaris Hendriks in de vergadering van de Ziekenfondsraad verschenen en heeft daar in het licht van de televisieschijnwerpers een verklaring afgelegd. In deze verklaring heeft hij een aantal maatregelen aangekondigd en een beroep gedaan op de Raad om hem adviezen te geven, die moeten leiden tot bezuinigingen in de gezondheidszorg.

Het was een wat merkwaardige gang van zaken. Een bewindsman, die ingrijpende maatregelen aankondigt buiten het parlement om, en die vervolgens mondeling aan een college adviezen vraagt, zonder dat duidelijk wordt wat hij precies wil weten.

De Raad reageerde enigszins onthutst, temeer daar de staatssecretaris weer vertrok om de pers te woord te staan, zonder dat de leden van de Raad gelegenheid kregen om vragen aan de bewindsman te stellen.

Op zichzelf is het uiteraard een goede zaak, dat de bewindsman uit het kabinet-Den Uyl, die verantwoordelijk is voor de volksgezondheid, nu de alarmbel luidt over de stijgende kosten van de gezondheidszorg, en daarmee de VVD in het gelijk stelt, die al jaren geleden op deze ontwikkeling heeft gewezen.

Karakter

Wat kan nu van de aangekondigde maatregelen gezegd worden?

Allereerst, dat zij wel eenzijdig het ziekenhuiswezen treffen. Over blijv. de rol van de gezondheidszorg buiten de ziekenhuizen, en over de aanzuigende werking die van ons verzekeringsstelsel uitgaat, wordt niet gesproken.

Voorts, dat zij de problemen hoofdzakelijk van de buitenkant benaderen, en niet een wezenlijke oplossing van de problemen betekenen.

En ten slotte, dat zij een zeer globaal karakter dragen, zodat sommigen zelfs spreken van het hakken met de botte bijl.

Beoordeling

Toch zijn er onderdelen van het complex van maatregelen, waarover ons oordeel positief kan zijn. Ik noem het besluit, om voortaan niet meer van de ziekenhuizen te eisen, dat zij ten minste een bezettingsgraad van 90 pct. hebben. Wij hebben al in de discussienota Volksgezondheid en dit jaar in het z.g. ziekenhuisplan van de Tweede Kamer-fractie in mei j.l. bepleit, deze eis te laten vervallen, ten einde de ziekenhuizen aan te moedigen tot een selectief opnamebeleid.

Ook is er iets voor te zeggen, om een wettelijke regeling te maken voor het sluiten van ziekenhuizen of gedeelten daarvan. Een dergelijke ingrijpende beslissing moet berusten op een wet, en moet dan ook gepaard gaan met een adequate regeling van de rechtspositie der betrokkenen. Een wettelijke regeling op dit terrein zou ingepast kunnen worden in de Wet Ziekenhuisvoorzieningen.

Bij de aangekondigde maatregel tot vaststelling van een investeringsplafond voor ziekenhuisbouw en de invoering van een personeelsstop plaats ik een aantal vraagtekens. Op welke gegevens berusten zij? Hoe komt men aan het

bedrag van een maximale investering per bed? Is het nog wel juist, te blijven uitgaan van het bed als maatstaf? Moeten de investeringskosten niet gerelateerd worden aan het aantal en de soort specialismen die in het ziekenhuis worden beoefend? Kan een bepaalde investering niet personeelsbesparend werken?

Ten slotte het voornemen, om de bedencapaciteit van de ziekenhuizen terug te brengen van 5,4 bedden per duizend inwoners naar 4 bedden per duizend inwoners. Ook hier wordt niet vermeld, op grond van welke gegevens dit cijfer is bepaald. In ieder geval zal deze regel met voorzichtigheid moeten worden gehanteerd, omdat plaatselijk grote verschillen bestaan, en omdat het dienstenpakket dat in de ziekenhuizen wordt geboden sterk uiteenloopt. Opnieuw wreekt zich het feit, dat we nog steeds geen landelijk ziekenhuisplan kennen, en dat alles wat zich op dit terrein afspeelt wordt gekenmerkt door improvisatie.

Het zal nog geruime tijd duren, voor de bovengenoemde vijf maatregelen gaan doorwerken. Intussen is het van het grootste belang, dat zowel de ziekenhuizen als de medici zelf zich beraden over maatregelen om tot kostenbevestiging te komen. Samenwerking in regionaal verband en beperking van het aantal medische verrichtingen zijn maatregelen die de problemen van de binnenkant benaderen. Een groot verantwoordelijkheidsbesef en daadkracht van alle betrokkenen zal uiteindelijk de oplossing moeten brengen.

Borssele en zijn kerncentrale

Provinciale Staten van Zeeland hebben veertien dagen geleden hun goedkeuring gegeven aan de vestiging van een tweede kerncentrale bij Borssele en de toetreding van de PZEM (Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij) tot de stichting samenwerkende elektriciteitsproducenten (SEP). Dat gebeurde na een marathondebat van negen uur. In de ochtenduren had de KVP-fractie-leider namens de drie confessionele partijen uitstel gevraagd van de behandeling tot na het energiedebat in de Tweede Kamer februari volgend jaar. ARP, CHU en KVP zeiden zich niet bevoegd te achten in een dergelijk belangrijke zaak een beslissing door de Staten van Zeeland te laten nemen.

De Gedeputeerde voor energiezaken, mr. J. Schlingemann (oud-VVD-Tweede-Kamerlid) adviseerde de Statenleden echter goedkeuring te geven aan het voorstel de PZEM tot de SEP te laten toetreden en dan eventueel met de beslissing tot de bouw van een tweede kerncentrale te wachten tot Gedeputeerde Staten met een nieuw voorstel zouden komen. PvdA-Gedeputeerde Boersma legde daarna een verklaring af namens een minderheid in het college, waarin hij zijn verontrusting uitsprak over de manier, waarop de westelijke wereld naar kernenergie grijpt. „Eerst moeten de problemen van het afval voldoende zijn opgelost. De mens is te vaak als profiteur van onze wereld opgetreden. Voor ons staat het licht op rood,” aldus deze Gedeputeerde. Moties van de PvdA (onder meer om het besluit tot de bouw van een tweede kerncentrale van 1000 megawatt bij Borssele te koppelen aan een landelijk energiebeleid en daarom een beslissing hierover over te laten aan parlement en regering) haalden het niet. Alleen de progressieve drie stemden voor.

Dat ook in de VVD-kringen echter voor dit standpunt bijval is te vinden, valt af te leiden uit de woorden van de heer A. de Jager uit Nieuwddorp, een van de twee leden van de VVD-fractie in Borssele's gemeenteraad. „Als raadslid dat de belangen van mijn gemeente moet behartigen, zeg ik „nee” tegen een tweede kerncentrale. Voor Borssele heeft die alleen maar nadelen en geen enkel belang,” zegt hij. Ook voor de provincie Zeeland is die centrale niet nodig, vervolgt hij. Want er is op korte en middellange termijn daar geen energie nodig.”

Fout argument

Landelijk gezien is er natuurlijk wel sprake van een energietekort, maar de heer De Jager vindt het onzin dat de provincie het argument van het olietekort naar voren brengt om de vestiging van een tweede centrale in Borssele er door te krijgen. Zeeland heeft een voor-

Demonstranten tegen een tweede kerncentrale bij Borssele op mars in Middelburgs centrum. Ook in VVD-kringen in Borssele is niet iedereen gelukkig met de komst van zo'n tweede centrale.

treffelijke ligging voor de vestiging van zo'n centrale (Er is bijvoorbeeld koelwater overvloedig in voorraad). „Dat wil niet zeggen dat je vanwege die gunstige ligging van Zeeland daar ook beslist een centrale moet neerzetten. Men heeft hier volgens mij wel een paar dingen verward. Je moet de zaak vanuit een nationale energie- en milieupolitiek bekijken. Maar zo'n politiek is er nog niet duidelijk. Als uiteindelijk de Tweede Kamer zegt: we moeten het maar doen, dan ben ik verplicht als raadslid mee te werken, ook al heb ik bezwaren.”

De heer De Jager, die onder meer kernenergie ook wel degelijk voordelen de kerncentrale van de Vereniging Milieuhygiëne Zeeland, wijst er op dat de kernenergie ook wel degelijk voordelen heeft: lage prijs op langere termijn. Qua milieu is het „een geweldige zaak”, mits het goed gaat. Wat de energie betreft moet je ook niet alles op een kaart zetten, vindt hij. Je moet niet alléén bouwen op gas en olie. Een van de grote nadelen ziet hij echter in het feit dat we het dichtst bevolkte land ter wereld zijn. „In Amerika mag er niemand binnen een straal van ongeveer 5 kilometer van een kerncentrale wonen. Van de gevaren op langere termijn — de genetische aspecten bijvoorbeeld — weet men nog te weinig. En ook over het afval-

probleem is nog onvoldoende duidelijkheid.”

In de drie dorpen van de gemeente Borssele (behalve Borssele ook 's-Heerendonk en Nieuwddorp) wonen 5000 mensen. „Een enorm bezwaar vind ik dat zodra de centrale gaat draaien, er nog geen gevarenplan is. Een ander bezwaar: als je meerdere centrales op één plaats hebt, wordt het economisch gezien interessant om een „opwerkingsfabriek” (voor het uraniumverrijkingsproces) neer te zetten. Een kerncentrale moet zuiver commercieel gebouwd worden. Dat vind ik het griezelige.”

Naarmate de bevolking dichter wordt, moet je van bepaalde energiebronnen afzien, is zijn standpunt. Je moet dus niet zeggen: andere landen hebben ook meerdere centrales. Want veel van die landen hebben meer ruimte en kunnen dus beter spreiden. De heer De Jager pleit voor het bestuderen in het algemeen van alternatieven voor de energievoorziening, zoals de mogelijkheid van de uitbuiting van zonne-energie. Verder vindt hij het nu tijd worden dat het plan een getijdencentrale in de Oosterschelde te bouwen, weer eens tevoorschijn wordt gehaald. Indertijd was dat plan de PZEM te duur. „Maar is dat door de enorme stijging van de energieprijzen nu nog het geval?” vraagt hij zich af.

„Kabinetscrisis“ in de pers

Het stellen van de kabinets-kwestie naar aanleiding van een poging van KVP en AR de verhoging van de vermogensbelasting te beperken tot vermogens boven de 250.000 is slecht ontvangen in de vaderlandse pers. De NRC: „Zelden zal de kabinetskwestie om een budgettair bedrag van 30 à 35 miljoen gulden (de verhoging van de vermogensbelasting met één promille, zij het in combinatie met de verhoging van de huurwaarde voor eigen woningen) gesteld zijn. Na de oorlog is een dergelijk voorbeeld in elk geval niet te vinden. Bij een (gedeeltelijk) extra-parlementair kabinet als het huidige ontbreekt het de ministers aan de solidariteit van een meerderheidscoalitie in de Kamer, die bij beslissende stemmingen gehanteerd kan worden in een overredingstactiek om dissidenten van „uit de boot vallen“ te weerhouden. Die extra-parlementaire situatie wil premier Den Uyl echter blijkens recente uitspraken nadrukkelijk gehandhaafd zien. Maar de onvermijdelijke emotionele en politieke verwijdering die het gevolg is van het zwaaien met de portefeuilles is in de huidige situatie hoogst ongewenst.“

Het Algemeen Dagblad spreekt van een „complete politieke comédie. Het dreigen met aftreden was overdreven en overbodig. De confessionelen waren al lang door de knieën.“ Ook de parlementaire redacteur van De Tijd meent dat de confessionelen al lang wisten waar ze aan toe waren na het overleg tussen minister Duisenberg van financiën en de kamerleden Schouten en Van Amelsvoort, de financiële specialisten van ARP en KVP. „Maar het vooroverleg had niet tot een compromis geleid zodat de ontknoping zich in het parlement zou afspelen... Van een crisissfeer was absoluut geen sprake... Alleen 'n beheerste minister Duisenberg die zakelijk zei wat ARP en KVP al lang hadden zien aankomen. Van Amelsvoort had met zijn fractie niet langer dan een half uur schorsing nodig, om te besluiten dat het amendement zou worden ingetrokken. Zij het onder protest... Vanwege het voorspelbare in de gang van zaken is het niet helemaal begrijpelijk waarom de KVP zolang zo stellig heeft vastgehouden aan de amendementen... De verklaring is waarschijnlijk simpel. Wanneer de KVP eerder had gezegd te zullen toegeven op het punt van de vermogensbelasting liep zij het risico dat de regering dan tegenover het huurwaarde-amendement (waarin halvering van de voorgestelde 60 pct. verhoging werd gevraagd) een onaanvaardbaar had laten klinken.“

Dwaze vertoning

De Volkskrant vraagt zich af of het werkelijk om een belangrijke zaak ging die het stellen van de kabinetskwestie rechtvaardigde en noemt het geheel een dwaze vertoning. „Wat blijft is, dat de

verhouding tussen het kabinet en KVP en AR voorshands een flinke deuk heeft gekregen. Ook dat is met dertig miljoen (die de regering nu meer kan innen aan vermogensbelasting) duur gekocht.“ Jan Joost Lindner, parlementair-redacteur van dezelfde krant is al even weinig gelukkig met de gang van zaken: „Een Kamermeerderheid, die een minniem hoekje van Den Uyls smalle marge wilde beduimelen werd door een plomp machtswoord lamgelegd. En dat is — ook al zou die meerderheid straal ongelijk gehad hebben — een triest gezicht... En al dat linkse volk dat vorig jaar zo boos was, omdat minister De Brauw voor zijn mallotige collegegeldkwestie (in de Senaat) de kabinetskwestie durfde te stellen, was nu zeer tevreden... Er werd gefilosofeerd, dat juist een extra-parlementair kabinet eerder naar de meest grove middelen moet grijpen om geen speelbal van het parlement te worden... Terwijl destijds juist Burger in bewonderd proza uitlegde aan aarzende confessionelen, dat hun „gedogen“ nog alle vrijheid in de Kamer zou laten — dat was juist het mooie van „extra-parlementair“. Waar na „beoogd“-premier Den Uyl op menige persconferentie weer eens beloften deed: Van een snel stellen van de kabinetskwestie zou geen sprake zijn.“

Lindner meent dat de kabinetskwestie in normale gevallen slechts een paar keer gesteld kan worden, „voordat rebellie in het regeringskamp de consequentie van ga-dan-maar-weg trekken... Nu is een riskant en weinig fraai spel mogelijk, waarbij de PvdA ervan uitgaat, dat de KVP en de nog meer in moeilijkheden zittende AR steeds weer door de pomp gaan voor herhaalde dreigingen met aftreden en verkiezingen.“ Daarbij probeert links volledig te domi-

neren. De daardoor onvermijdelijke wedloop naar de VVD zal dan een extra aanzet vormen voor de tweedeling in de politiek. „Het tactische middel van de polarisatie heeft zijn grenzen, zo heeft Den Uyl eerder bij herhaling gesteld.“ Ook nu moet de effectiviteit ervan betwijfeld worden, zo meent de Volkskrant-rdeacteur. „De voor links onpretige uitslagen in Amersfoort kunnen nog goeddeels weggewuifd worden. Maar is het zo onmogelijk, dat na een moeilijke, kille, impopulaire winter niet alleen KVP en AR, maar ook links bij niet al te zeer aan politiek verknochte mensen uit de gratie zal liggen? Als de VVD-winst dan het confessionele verlies overcompenseert, wordt de vorming van een-centrum-rechts kabinet, eventueel onder Wiegel gemakkelijker, dan afgelopen voorjaar het geval was.“

Nationaal kabinet

De Telegraaf gaat op de kwestie zelf niet in, maar meent dat de financiële en economische situatie een kabinet nodig maakt dat zich gesteund weet door het vertrouwen van een zeer grote meerderheid van het Nederlandse volk. Dat vertrouwen heeft dit kabinet niet, meent het blad, zoals uit de uitslag van de verkiezingen in Amersfoort is gebleken. „Het is ook uitgesloten dat het kabinet-Den Uyl het vertrouwen kan terugwinnen. Het is tot stand gekomen onder het gesternte dat „progressief“ te werk moet worden gegaan, hetgeen betekent dat gepolariseerd moet worden. Het kabinet-Den Uyl hoort plaats te maken voor een nationaal kabinet, waarin vele stromingen van het Nederlandse volk vertegenwoordigd zijn. Slechts een nationaal kabinet kan de nationale taak verrichten die in de komende jaren ten uitvoer moet worden gebracht.“

Aanvulling

In het artikel „Winst-Britse Liberalen“ in Vrijheid & Democratie van 23 november j.l. is een staatsje weggefallen waaruit volgens Glenn Wilson in het Britse weekblad New Society kan blijken dat de Liberalen in Engeland geen middenpositie innemen tussen Labour enerzijds en de Conservatieven anderzijds. We laten het hierbij alsnog volgen:

Het percentage „ja“-antwoorden op de vraag of de ondervraagden positief staan tegenover de volgende zaken is als volgt verdeeld:

	Conservatieven	Labour	Liberalen
censuur	55	50	44
immigratie kleurlingen	33	29	45
echtscheiding	61	61	67
evolutietheorie	37	25	40
doodstraf	73	62	59
werkende moeders	57	57	59
zondagsheiliging	52	40	38
geboortencontrolle	86	82	87
coëducatie	80	72	87
socialisme	24	68	40

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving
Is er:
HUIBERS B.V.
MAKELAARSKANTOOR
augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

Noordelijke contactdag

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Op 19 november kon mevrouw Mulder-Geuker, centrale vertegenwoordigster van Groningen, velen welkom heten op de contactdag van de Vrouwen in de VVD in Groningen, Friesland en Drenthe en wel in het bijzonder mevrouw Toxopeus. De eerste spreker drs. D. J. Dees begon zijn inleiding met het noemen van het feit dat de VVD een doorbraakpartij geworden is. Doorbraak bij de jonge kiezers, die houvast aan onze politieke visie hebben, bij de confessionelen die vooral bij de laatste verkiezingen zijn teleurgesteld binnen hun eigen partij en bij de middengroepen.

De grote groei van het aantal leden en het oprichten van nieuwe afdelingen brengt een grote taak met zich mee, aangezien de leden goed opgevangen moeten worden. Er moet een evenwicht gevonden worden tussen de verschillende belangen; tussen de overheidsuitgaven en het individuele besteedbare inko-

men, vervolgde de heer Dees. De overheid mag niet beknotten en betuttelen, maar behoort de mens te stimuleren bij zijn persoonlijke initiatief. Hierin staan de ideeën van het kabinet en de VVD tegenover elkaar.

Wat betreft de plannen van de minister Kemenade, merkte hij op, dat hij die in grote lijnen wel kan steunen. Maar hij had weinig waardering voor de middenschool. Hij vreesde voor een te grote nivellering en een discriminatie van de twaalf-jarige, die wel een keuze kan doen.

Na de lunch sprak mevrouw J. Jensema-Vos over de politieke rol van de vrouw. Hoewel in de Tweede Kamer de vrouwen in onze fractie procentueel het best vertegenwoordigd zijn, bepleitte zij een groter aandeel van de vrouw in gemeenteraad en provinciale staten. Het probleem is wel eens dat vrouwen bijzonder goed moeten zijn, willen zij een

waarderend woord krijgen van de mannen waarmee zij werken. Ook komt het voor dat zij nog wel eens aarzelen om verantwoordelijkheid op zich te nemen.

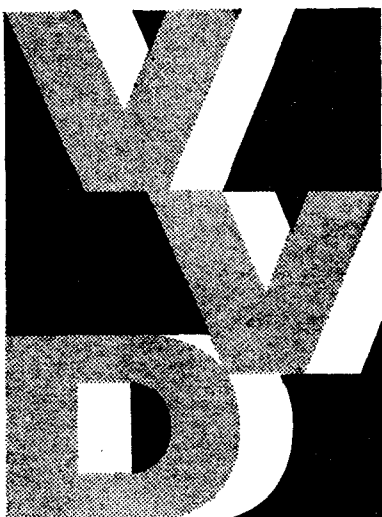
Mevrouw Jensema besloot haar inleiding met een uiteenzetting van het werk in gemeente en staten. Bij de discussie kwam onder meer de kwestie van de Dollard aan de orde, waar zij zeer duidelijk de verschillende mogelijkheden besprak en het standpunt van de Provinciale Staten van Groningen uiteenzette.

E. ALBERTI-TUYNMAN

Jaarverslag

Aan de centrale-vertegenwoordigsters is een aantal exemplaren van het jaarverslag 1972/1973 van onze Organisatie toegestuurd. Degenen die nog een exemplaar willen hebben kunnen dit aanvragen bij het in het hoofd van deze rubriek vermelde adres.

Liberaal Manifest besproken

Op zaterdag 24 november heeft de VVD een buitengewone algemene ledenvergadering gehouden in het Turfschip te Breda. Doel was te discussiëren over het Liberaal Manifest en over enkele stellingen, die naar aanleiding daarvan waren opgesteld. Voorts kwam aan de orde een resolutie over de inkomenspolitiek.

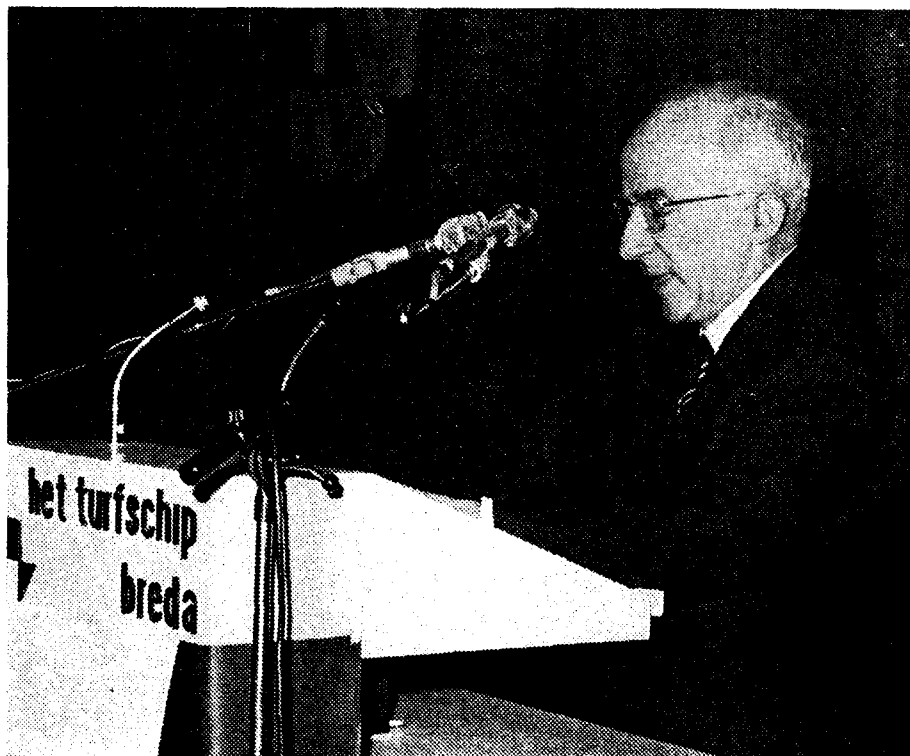
„De VVD groeit en wordt bij iedere verkiezing als winnaar getipt, Amersfoort was een enorm succes, wij krijgen nog steeds stromen nieuwe leden. Als dat met een partij gebeurt, dan worden er ook wenkbrauwen gefronst, dan wordt er met argwaan gekeken. Dan wordt er — en dat is logisch — gevraagd of met de verbreding de beginselen wel zuiver gehouden kunnen worden.”

Met deze woorden opende de partijvoorzitster, mevrouw Van Someren, de vergadering. Zij vervolgde: „Voor dat laatste, het zuiver houden van de beginselen, moet iedere partij te allen tijde oppassen, men mag zich niet uit opportunistische overwegingen van zijn oorspronkelijke idealen laten afdrijven.” Zij stelde dat niets erop wijst dat de verbreding van de VVD-aanhang een verrechtsing inhoudt, zoals ons niet-welgezinde lieden suggereren.

„Iedere partij die in de oppositie is loopt het gevaar van radicalisering, van een neiging tot extreme opvattingen. Wij moeten dat in alle nuchterheid onder ogen zien. Op dit moment zijn er echter geen aanwijzingen dat dat bij ons gebeurt. Er zijn wel aanwijzingen dat steeds meer een echt liberalisme nodig is: tegenover de toenemende verkettering moet een flinke dosis verdraagzaamheid staan, tegenover het irrealistische gedram van de zich progressief noemende drie moet een op de problemen van vandaag en op de vermoedelijke toekomst gebaseerd beleid gevoerd worden. Dat beleid voeren wij vandaag nog niet omdat wij in de oppositie zijn, maar die oppositierol mag niet lang duren. Wij willen weer regeren. Dat willen wij niet om de macht, dat willen wij omdat het op het ogenblik onder deze regering niet goed gaat. Den Uyl heeft nog steeds niet de moed om tegen zijn achterban te zeggen dat de goede jaren voorbij zijn en dat wij met man en macht de problemen te lijf moeten zonder fraaie beloften van een paradijsje vol mooie voorzieningen,” aldus mevrouw Van Someren.

Sprekende over het Liberaal Manifest zei de partijvoorzitster o.m.: „Dit biedt een stuk liberale inspiratie, het is geen programma. Het is bovendien geschreven in 1972. De tussentijdse Kamerverkiezingen hebben de behandeling vertraagd, maar het is nog steeds up-to-date. Het geeft natuurlijk geen concrete oplossingen voor de karrevracht problemen, die zich de laatste tijd over ons hebben uitgestort. Maar het Manifest blijft, ondanks alle veranderingen, voor ons een belangrijk stuk.” Zij zette de behandelingsprocedure uiteen, waarbij steeds voorop gestaan heeft dat het Manifest moest blijven een vrij stuk, niet opgesteld door het hoofdbestuur of door de partij, maar door een onafhankelijke stuurgroep.

„Daarnaast,” aldus mevrouw Van Someren, „is duidelijk een nieuw partijprogramma vereist. Een tussentijds nieuw programma kan mijns inziens niet: de huidige Tweede Kamerfractie is gekozen op „Liberalen op nieuwe wegen.” Maar er moet een nieuw programma klaar zijn tegen de tijd dat dat no-

Oud-minister Polak bestreed ter vergadering de gedachte om te pleiten voor de totstandkoming van een Constitutioneel Hof.

Oud-minister Geertsema, thans commissaris der Koningin in Gelderland en de heer Rietkerk (rechts) volgen belangstellend de debatten.

dig is.” Zij kon natuurlijk niet voorspellen wanneer het kabinet-Den Uyl zal vallen, maar het leek haar onwaarschijnlijk dat het de hele rit zal uitzitten. Daarom moet de VVD thans starten, zo bepleitte mevrouw Van Someren, met de voorbereiding van een nieuw programma. Goede, nog niet uitgevoerde punten van „Liberalen op nieuwe wegen” zijn bouwstenen; de inbreng van diverse partijcommissies zal

tevens als materiaal gebruikt worden en dit alles zal moeten geschieden met als inspiratiebron het Liberaal Manifest.

Rede Wiegel

Ook de heer Wiegel, voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de VVD, sprak de vergadering toe. Hij wijdde o.m. aandacht aan de voor de VVD zo succesvolle verkiezingen in Amersfoort. Het meest opmerkelijke resultaat daar-

Mijn opinie is...

• De overheid en de particuliere inkomens

Als ik de discussie in de buitengewone algemene vergadering op 24 november j.l. in Breda goed heb gevolgd, is daar ongewijzigd aanvaard paragraaf h van de ontwerp-resolutie van het hoofdbestuur over de inkomenspolitiek: „overwegende ten slotte dat er voor de overheid geen rechtsgrond is om normen vast te stellen voor particuliere inkomens.”

Als volstreekte leek op dit terrein heb ik, mede gezien de vele sprekers, mij niet in de discussie gemengd. Bij mij is echter een vraag blijven bestaan, waarop ik ook in gesprekken met niet-geheel

ondeskundige vrienden, na afloop van de vergadering, geen bevredigend antwoord heb gekregen. Ik zou het van belang achten als deze vraag van competente zijde zou kunnen worden beantwoord.

Mijn vraag is: wat wordt in genoemde paragraaf met **rechtsgrond** bedoeld? Dat in het thans in Nederland geldende recht die grond niet bestaat? Indien dat inderdaad niet het geval is, zou dan door de aanvaarding van een wet, waarin de onderhavige regel expliciet of impliciet zou zijn neergelegd, die rechtsgrond niet worden gecreëerd? En wat hebben wij in dat geval nog aan de uitspraak in paragraaf h? Of is wellicht bedoeld dat er een soort natuurrechtelijke regel op dit punt bestaat, waarvan

nieuw te scheppen recht niet zou mogen afwijken? Mij lijkt dat een moeilijk te verdedigen zienswijze. In het licht van een en ander blijf ik mij afvragen of het niet verstandiger zou zijn om, gebruikmakend van de „Wassenaarse tekst”, de volgende formulering te kiezen:

„Overwegend dat het niet op de weg van de overheid ligt om normen vast te stellen voor particuliere inkomens” — al begrijp ik natuurlijk heel goed dat bij de finale redactie van de tekst, die nog moet plaatsvinden, de uitspraak van de algemene vergadering niet kan worden genegeerd. Ik blijf echter met mijn suggestie zo dicht mogelijk bij die uitspraak.

van noemde hij de achteruitgang van de PvdA: „De opgaande lijn, die bleek uit de Kamerverkiezingen november 1972 en uit de verkiezingen voor Zaanstad heeft de PvdA niet kunnen doortrekken. Mijn algemene conclusie is,” aldus Wiegel, „dat door het beleid van het kabinet-Den Uyl in het midden van de Nederlandse politiek in toenemende mate een vacuüm gaat ontstaan, en in de tweede plaats dat dit vacuüm — zo dat ontstaat — door de confessionele partijen niet kan worden opgevuld. De polarisatie, zoals die door de PvdA is ingezet, kan leiden tot het verdwijnen van het politieke midden, kan leiden tot chaos, kan leiden tot overdreven verscherping van tegenstellingen. Alleen dié polarisatie is goed, die ertoe leidt dat verschillen van inzicht aan het licht worden gebracht. Polarisation die de tegenstellingen in ons land overdrijft is verkeerd.” Wiegel noemde het de dure plicht van de VVD het vacuüm, dat in het politieke midden dreigt te ontstaan, op te vullen en de politieke chaos, die dreigt, te voorkomen.

Spreker wees op onderzoeken en analyses van verkiezingsuitslagen, in Zaanstad en Amersfoort met concrete cijfers bevestigd. Uit onderzoeken van het Eerste-Kamerlid van D'66, de heer Schwarz, blijkt bijvoorbeeld dat de VVD vorig jaar november in Den Haag relatief het meest won in de „armere” wijken van de stad. De uitslag in Amersfoort is nog significanter. In de wijken waar de PvdA altijd de grootste aanhang heeft gehad, heeft de VVD het meest gewonnen. „Dat betekent,” aldus Wiegel, „dat we er voor het eerst in zijn geslaagd vaste voet aan de grond te krijgen bij de werknemers en bij de laagst betaalden. Politiek vertaald in de oude versleten termen links-rechts redende, houdt dat in dat de politiek van onze partij niet heeft geleid tot zogeheten „verrechtsing” van onze aanhang.”

„Wij staan thans voor de taak,” zo vervolgde Wiegel, „op basis van onze liberale beginselen een hecht fundament te scheppen, om de winst van november '72 en de winst die wij in Zaanstad en Amersfoort boekten, te behouden en verder uit te bouwen. Daarin zullen wij slechts slagen als wij voor de sociaal zwakken een beleid voeren van sociale rechtvaardigheid. Als wij — ik denk dan met name aan de werknemers — een beleid voeren dat aan de eigen verantwoordelijkheid en aan de gelijke kansen een belangrijke plaats zal geven. Als wij — ik denk dan speciaal aan de kiezers uit het confessionele kamp — een beleid voeren van verdraagzaamheid en begrip. En als wij de vrijheid centraal blijven stellen.”

Uit de Amersfoortse verkiezingen concludeerde Wiegel dat de winst die de VVD bij Kamerverkiezingen thans zou kunnen boeken, wel eens niet alleen het verlies van de confessionelen zou kunnen compenseren, maar er ook toe zou kunnen bijdragen dat de oude coalitie weer tot een meerderheid in de Tweede Kamer zou kunnen komen. De confessionele leiders hebben hun steun aan het kabinet-Den Uyl mede verklaard op getalsmatige gronden: met de VVD zou er geen coalitie, die zou kunnen rekenen op de steun van een vaste meerderheid in de volksvertegenwoordiging, inzitten. Als de ontwikkeling van Amersfoort doorzet — en waarom zou dat niet gebeuren? — gaat dat argument niet meer op. „In mijn commentaar op de Amersfoortse verkiezingen heb ik dat met zoveel woorden gezegd,” aldus Wiegel. „De

Mijn eigen opinie wijkt iets af: weliswaar meen ik, anders dan „Wassenaar”, dat van „normen” en niet van „exacte normen” ware te spreken. In het laatste geval is m.i. het hek van de dam. Doch, reukelijk als ik ben, zou ik denken dat het in het algemeen niet op de weg van de overheid ligt, enz. Ik kan mij n.l. omstandigheden voorstellen waarin het verantwoord zou zijn enig water in de liberale wijn prijs te geven. Maar mijn eigen opinie doet in de huidige context minder terzake. Anders zou ik ook nog graag uitweiden over de liberale gedachte, die ik in de ontwerp-resolutie heb gemist, dat bijna ieder mens de potentie in zich heeft zich een bij hem passend inkomen te verwerven. Ik geloof dat het

Partijvoorzitter mevrouw Van Someren en politiek leider Wiegel bekijken, tijdens de Bredase vergadering, de brochure VVD-nu.

heer Aantjes smeet dat weg. Maar de heer Andriessen stelde zich anders op. Op het openzetten van de deur door ons naar herstel van de samenwerking met de christen-democratische partijen reageerde hij — anders dan Aantjes — niet negatief.”

„Het liberalisme krijgt in de 70'er jaren een unieke kans. Die kans bestaat

daarin dat wij tot een echte volkspartij worden, waarin iedereen, ongeacht geloof, afkomst, leeftijd, inkomen, zich thuis kan voelen. Wij moeten niet bang zijn voor kritiek. Wij moeten niet terugschrikken voor de geweldige inspanning, die van ons allen wordt gevraagd. Wij mogen de kans dat de VVD de komende tijd een leidende rol in het bestuur van ons land zal gaan spelen, niet laten liggen. Wij willen het politieke midden opvullen. Wij willen uitgroeien tot een brede volkspartij. Wij willen de spil worden van een nieuwe meerderheid,” zo besloot Wiegel zijn rede.

Besluiten

Over de stellingen naar aanleiding van het Liberaal Manifest (welke stellingen waren opgesteld door dezelfde stuurgroep die het Manifest had geschreven) werd uitvoerig gediscussieerd. Zij werden aanvaard op drie punten na. Met betrekking tot de paragraaf „Onderwijs” vond de vergadering punt 5 niet gelukkig geformuleerd. Daarin stond: „Aan een verbetering van de onderwijstechnologie dient de voorkeur geven te worden boven verlaging van de leerlingenschaal; dit laatste zal alleen daar moeten gebeuren waar het het meest nodig is.” De stuurgroep lichtte toe dat ook zij natuurlijk niet tegen kleine klassen is, integendeel. Maar als er prioriteiten gesteld moeten worden, dan gaat haar voorkeur toch uit naar verbetering van de onderwijstechnologie. De vergadering was het echter met die zienswijze niet eens: het desbetreffende onderdeel werd verworpen met 264 tegen 293 stemmen.

Bij de paragraaf over „Rechtsstaat en democratie” verwierp de vergadering de punten 3 en 4 van de voorgestelde stellingen. Zij sprak daarmee uit het niet eens te zijn met het inzicht van de stuurgroep dat een Constitutioneel Hof tot stand zou moeten komen om de top te vormen van de administratieve rechtspraak, welk Hof tevens de bevoegdheid zou moeten krijgen de wetten aan de Grondwet te toetsen.

Op de door het hoofdbestuur voorgestelde resolutie me betrekking tot de inkomenspolitiek waren tal van amendementen ingediend. Een zeer uitvoerige discussie was het gevolg. De vergadering besloot het hoofdbestuur te machtigen de eindredactie vast te stellen. Publicatie van die eindredactie zal in ons volgende blad geschieden.

Brochure VVD - nu

In Vrijheid en Democratie van 23 november trof u de brochure „VVD-nu” aan. Een uitstekende en duidelijke informatie over: Wie is Hans Wiegel? Wat zei hij in de kamer? Wat wil juist nu de VVD?

De (ongesneden) brochure is verkrijgbaar bij het algemeen secretariaat, Koninginnegracht 57 te 's-Gravenhage, tel. 070 - 604803 (m.i.v. 19-12-1973: 070 - 614121). De prijs bedraagt f 0,25 per stuk. Minimum afname 100 stuks.

U kunt ook met deze brochure buitenstaanders weer op duidelijke wijze kennis laten maken met de VVD en haar politieke leider Wiegel.

vooral dat is, wat wij aan de zo sterk aan bevoogding onderworpen arbeidersklasse moeten duidelijk maken, voorzover het althans om inkomens gaat. Want ook op ander terrein geldt dat de benen van de zogenaamd minder bevoorrechten veel sterker zijn dan hun leiders hun trachten wijs te maken. Zo ergens, dan ligt hier de weg van de VVD om tot een krachtige volkspartij uit te groeien.

J. G. BRUGGEMAN, Den Haag

De redactie heeft de heren drs. G. M. V. van Aardenne en mr. J. G. Rietkerk, die over dit onderwerp te Breda spraken, om commentaar gevraagd. Zij tekenden het volgende aan:

De vraag van de heer Bruggeman brengt ons op het gebied van de rechtsfilosofie. Wij zouden hier willen wijzen op de omschrijving die de tegenwoordige minister De Gaay Fortman enige jaren geleden gaf van rechtsgronden: „De zijdelijke en juridische overwegingen op grond waarvan een wettelijke regeling als gerechtvaardigd en noodzakelijk moet worden aangemerkt.”

Wetgeving moet berusten op bij de bevolking levende opvattingen. Wat de hoogte van de individuele inkomens betreft is naar onze mening noch de rechtvaardiging noch de noodzaak van een ingrijpen door wetgeving aangetoond.

Adres stuurgroep Liberaal Manifest

Voor diegenen — met name buiten de partij — die in contact willen treden met de Stuurgroep Liberaal Manifest is een postbus geopend ten name van deze stuurgroep: postbus 1877 te Den Haag.

In het Liberaal Manifest wordt bepleit dat contacten tot stand moeten komen tussen al diegenen, met name uit de confessionele partijen, D'66, DS'70 en ook de PvdA, die van oordeel zijn dat samenwerking moet ontstaan tussen allen die de gedachten van het Liberaal Manifest onderschrijven.

De stuurgroep kan en wil een rol spelen bij het leggen van deze contacten en staat open voor berichten en suggesties daaromtrent.

Wie met de stuurgroep in contact wil treden kan dus schrijven aan:

Liberaal Manifest, postbus 1877, Den Haag.

Manipulatie en onderwijs

De boekenrecensies van deze week zijn geschreven met de gedachte dat manipulatie en onderwijs toch meer met elkaar te maken kunnen hebben dan de VVD wenselijk acht.

De Tilburgse socioloog drs. Theo Jonkergouw schrijft in *De greep op het leven* over de manipulatie van de mens in de samenleving. Het woord manipulatie heeft een negatieve klank. „Het zijn vooral linkse mensen die zich oefenen in de kunst van het wantrouwen” en dus zeggen dat er gemanipuleerd wordt. Daarbij heeft dan ook het woord „links” een ongunstige klank. De schrijver meent dat terug te kunnen voeren tot de Bijbel. „Door de hele Bijbel heen ziet men een voorkeur voor de uitdrukking rechts boven links. Prediker 10:2 zegt: „De geest van de wijze richt zich naar rechts, maar de geest van de dwaas naar links.” Ook voor het begrip, zij het niet het woord, manipulatie kan men al in de Bijbel terecht.

De opstellen in het boek zijn gebaseerd op de teksten van voordrachten over manipulatie in het kader van het Studium Generale aan de Technische Hogeschool Twente in maart 1972. In het eerste opstel schetst schrijver de levensloop van „Jaap van der Klos,” die zijn gehele leven door gemanipuleerd wordt maar te weinig ontwikkeld is om zich daarvan bewust te kunnen zijn: „Onwetende mensen zijn gemakkelijker te misleiden. Men kan ze gemakkelijk onthouden waar zij recht op hebben. In onze maatschappij wordt niet voor niets de nadruk gelegd op de consumptie. Het proberen in consumptief opzicht gelijk te worden aan elkaar leidt de aandacht af van de wezenlijk ongelijke produktieverhoudingen.” En daarin ligt dus de oorzaak van Jan van der Klos' situatie volgens de schrijver. De arbeidende klasse heeft wel enkele formele democratische vrijheden verkregen, maar het buitenparlementaire economische gebeuren domineert. „Vrijheid in formele zin is een lege huls. Het komt erop aan, of er in de concrete werkelijkheid keuze mogelijk is uit meerdere reële alternatieven. Macht daarentegen — want daar gaat het om bij manipulatie — impliceert de mogelijkheid om die alternatieven voor een ander in te perken, zulks overeenkomstig eigen doeleinden.”

Wie nu tot de conclusie komt dat Jonkergouw dus tegen manipulatie is, heeft het mis en dat vind ik het zwakke punt in het boek. De schrijver meent dat we om de manipulatie in negatieve zin (van de kant van de economische machten of de daarmee gelieerde overheid) in de verre toekomst te vermijden, ons er in de nabije toekomst zelf schuldig aan zullen moeten maken.... Manipulatie door de underdog en zijn bondgenoten is ethisch volkomen gerechtvaardigd. Ik ben het hiermee niet eens, maar erger is het dat Jonkergouw hier en daar zelf de lezer impliciet manipuleert b.v. in zijn paragraaf over De Telegraaf. Het gaat er om vast te stellen welk een enorme invloed deze krant heeft op het kiezersgedrag in de hoofdstad. Van de abonnees ging een belangrijk deel over van de PvdA naar de VVD en van de VVD naar de Boerenpartij. Ten eerste zijn de aan het onderzoek van H. Gruyters ontleende cijfers in het boek niet al te duidelijk, ten tweede lijkt het mij waarschijnlijk dat de abonnees van De Telegraaf in het algemeen toch al geen fer-

Mevrouw drs. N. Smit-Kroes, lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.

vente aanhangers van de PvdA zijn en ten derde is het in de wetenschap van de massacommunicatie nog nooit onomstotelijk komen vast te staan wie nu precies wie beïnvloedt: de krant of de lezer of omgekeerd. Bovendien zou men bij zo'n onderzoek ook rekening moeten houden met andere invloeden dan die van het dagblad alleen. Het boek is uitgegeven bij uitgeverij Nelissen te Bloemendaal in de reeks Proces-materiaal en kost f 10,90 (100 pag.).

Onderwijs

Volgens de schrijver van het hierboven besproken boek is onderwijs een produktiefactor en er voornamelijk op gericht de produktiviteit te verhogen. Die gedachte is ongetwijfeld ook niet vreemd aan twee bij Kluwer uitgegeven cahiers van de Wiardi Beckman Stichting, *Uitgangspunten voor onderwijsbeleid* en *Een nieuw hoger onderwijs*. Tot mei van dit jaar was de huidige minister van onderwijs, prof. dr. J. A. van Kemenade, voorzitter van de werkgroep „onderwijs” van deze Stichting en het is dan ook niet verwonderlijk dat we de omstreden passages uit de Memorie van Toelichting op de Onderwijsbegroting in grote lijnen terugvinden in met name de eerste publikatie. Zoals u zich zult herinneren heeft mev. Smit-Kroes namens de VVD in de Tweede Kamer vragen gesteld naar aanleiding van de passage: „uitgangspunten voor onderwijsbeleid dienen... uitdrukking te zijn van de veranderingen die men in de samenleving nodig acht.” De minister heeft zijn bedoelingen later in interviews in Elseviers Magazine en voor de AVRO-microfoon nader uiteengezet en ontdekt dat hij indoctrinatie van de leerlingen of zo men wil in de termen van Jonkergouw — „volkomen gerechtvaardigde manipulatie” ter wille van de underdog op het oog had gehad bij het neerschrijven van deze regels,

hoewel daarbij verbanden werden gelegd met een noodzakelijk geachte verandering in de inkomensverdeling en de arbeidsmachtsverhoudingen.

In de inleiding van het hier besproken cahier staat: „Waartoe de door het onderwijs verworven inzichten en kwaliteiten gebruikt worden en welke ontwikkelingen in de samenleving daarmee bevorderd worden hangt in hoge mate af van de doelstellingen en de inrichting van dat onderwijs. Het onderwijsbeleid wordt daarmee een politieke opgave van de eerste orde. Als een maatschappij waarin weinigen welvaart genieten veranderd moet worden in een samenleving waarbij sociaal en cultureel welzijn voor ieder mogelijk is, zal een essentiële bijdrage tot die verandering geleverd moeten worden door het onderwijs.” „De uitgangspunten (bij de veranderingen in het onderwijs) dienen enerzijds uitdrukking te geven aan de wenselijk en noodzakelijk geachte veranderingen in de samenleving en anderzijds voorwaarden te scheppen opdat het onderwijs zijn bijdrage kan leveren aan de te veranderen samenleving.” Op het ogenblik is het volgens het cahier zo dat het onderwijs nalaat „dat velen zich zicht kunnen verwerven op hun maatschappelijke situatie; het laat na dat sociale vraagstukken als keuzeproblemen worden onderkend; het laat na, dat velen een standpunt leren expliciteren om van daaruit zelfstandig te handelen.” Er worden oorzaken en remedies aangegeven en zolang die neerkomen op „zelfstandig handelen” en „bewustwording” kan men daar moeilijk iets op tegen hebben. De moeilijkheid zit hem in de vraag wie uitmaakt welke veranderingen er in de samenleving noodzakelijk zijn, op welke manier dat de leerlingen wordt duidelijk gemaakt, en welke middelen worden aangereikt.

Het tweede cahier waarvan men, als men in onderwijsproblematiek geïnteresseerd is zeker kennis moet nemen, heeft betrekking op de herstructurering van het hoger onderwijs. Men gaat hierin minder uit van een op totaal andere leest geschoeid onderwijs: capaciteit van het onderwijs om de sociale gelijkheid te garanderen is beperkt, zo zegt het cahier, „vanwege bijvoorbeeld de beperkte mogelijkheid tot individualisering, de aanwezigheid van institutionele kaders, het toch kunstmatig karakter van het onderwijsleerproces en zeker ook de schaarste aan middelen. Ook vanuit dit standpunt gezien zou het niet juist zijn zich in het streven naar sociale gelijkheid te verlaten op alleen het onderwijs,” al is het zeker de bedoeling van de opstellers van dit geschrift, J. F. M. C. Aarts en C. J. A. M. van der Linden, dat het onderwijs een bijdrage levert aan de ontwikkeling van onze samenleving. „In het licht van deze doelstelling wordt van het hoger onderwijs verwacht dat het via het ontwikkelen van *bepaald talent* (cursivering van mij) de innovatiecapaciteit van de samenleving zodanig verhoogt, dat bomen geschetst dynamisch proces optimaal en in de gewenste richting verloopt.” Wie wenst en wie bepaalt is ook hier weer de vraag. De uitgaven kosten f 8,50 per stuk. (resp. 78 en 62 pag.).

Rotterdam in zorgen

door mr. H. E. Koning, Tweede kamerlid en voorzitter van de VVD-fractie in de Rotterdamse gemeenteraad.

Reeds gedurende een aantal jaren waarschuwt de Rotterdamse raadsfractie van de VVD tegen de in haar ogen eenzijdige structuur van de bedrijvigheid in het Waterweggebied. Deze berust in hoofdzaak op de metaalindustrie waarvan de scheepsbouw met al haar problemen een belangrijk onderdeel vormt, en de olie-industrie met haar politieke kanten. De fractie verwachtte al vóór de huidige crisis, dat de olieproducerende landen binnen afzienbare tijd de verdere verwerking ook in eigen land willen doen plaats hebben. Vandaar dat zij de houding van de meerderheid van de Rotterdamse gemeenteraad onverantwoordelijk acht. Deze wees immers de vestiging van een hoogovenbedrijf op de Maasvlakte af en weigerde het vliegveld Zestienhoven aan de huidige eisen aan te passen, ja, wenste het zelfs te sluiten voordat er in de omgeving van Rotterdam een ander goed geoutilleerd vliegveld beschikbaar is.

De moeilijkheden met de olie zijn echter veel eerder gekomen dan de ook de VVD heeft verwacht. Ook is de omvang van de crisis heviger dan wij voor mogelijk hielden. Wij moeten echter vaststellen, dat de meerderheid van de raad

weinig of niets heeft gedaan toen er, naar achteraf blijkt, eigenlijk al te weinig tijd over was. Een motie onzerzijds, ingediend tijdens de algemene beschouwingen in december 1972, waarin zorg wordt uitgesproken over het werkgelegenheidspatroon, kon op het laatste ogenblik voor verwerping worden behoed door haar voorpre-advies in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders. In de beleidsnota over de haven van dit najaar, geschreven vóór de crisis, wordt opgemerkt, dat de gehele nota als een pre-advies moet worden opgevat en dat het college reeds in de geest van de motie heeft gehandeld.

Naar verwacht wordt, zal de oliecrisis leiden tot een groot aantal werklozen en dat niet alleen in de chemische industrie. Meer dan 20.000 van de in totaal 400.000 werkplaatsen staan op de tocht. Degenen die het lot treft werkloos te worden zullen stellig veel begrip voor de stelling van de socialist Mansholt kunnen opbrengen, dat de oliecrisis eigenlijk een zegen is. Gevreesd moet worden dat naast de chemische industrie ook de eigenlijke havenfunctie zal worden aangetast. Volgens het Rotterdams Nieuws-

blad van 28 november zouden verschillende grotere en kleinere rederijen erover denken hun wereldwijde lijnverbindingen in te krimpen. Cargadoors- en stuwadoorsbedrijven zouden reeds mededelingen daarover hebben ontvangen.

Ook de gemeentebegroting van Rotterdam die mede dankzij de toenmalige minister van binnenlandse zaken Geertsema voor het eerst in lange tijd sluitend is, zal de gevolgen ondervinden. Naar schatting zal stellig meer dan vijftig miljoen gulden aan havengelden worden gederfd.

Het onverantwoordelijke besluit van de raad vestigingen en uitbreidingen van bedrijven te binden aan goedkeuring daarvan door de vakbeweging evenals de onjuiste beslissing van regering en volksvertegenwoordiging een zogenaamde selectieve investeringsregeling in het leven te roepen om met name de bedrijvigheid in het Rotterdamse af te remmen maken met de oliecrisis duidelijk, dat Rotterdam en de gehele bevolking in het Waterweggebied zorgelijke tijden tegemoet gaan, mogelijk zorgelijker dan overig Nederland. Het einde daarvan is bovendien helaas nog niet in zicht.

De muis die brult

Het debat in de Tweede Kamer over het buitenlandse beleid van de regering-Den Uyl was aanleiding voor een beschouwing van een van onze medewerkers, die daarbij de standpunten van onze Kamerleden De Koster en Waalkens weergeeft.

Hoewel ons land er economisch beoerd voorstaat, lijkt het kabinet-Den Uyl er op uit te zijn onze toekomst zo mogelijk nog wat somberder te maken. Dat komt doordat diverse ministers graag als een schoolmeester priemend een beschuldigende vinger uitsteken naar landen, waarvan het regime ons niet aanstaat. Tal van onze bondgenoten denken over die regimes net eender, maar schreeuwen hun mening niet van de daken. Het is goed om principieel te zijn, maar het is in het internationale verkeer nu ook weer niet verplicht nationale belangen onnodig te schaden door forse uitspraken, waarbij ons land niet of nauwelijks enige steun krijgt van landen, die internationaal iets meer voorstellen dan wij. Waarom moeten wij zo nodig de rol vervullen van de muis die brult?

Die zinloze getuigenissenpolitiek gaat ons land geld kosten. De VVD'er De Koster, oud-staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en oud-minister van Defensie — liet dit duidelijk merken tijdens het debat over buitenlandse zaken in de Tweede Kamer. Bedrijven zei hij, geven als vestigingsplaats de voorkeur aan bijvoorbeeld België. Exporteurs van goederen en diensten wordt gevraagd, of zij geen dochtermaatschappij in Engeland hebben, zodat zij een briefhoofd kunnen gebruiken, waarin de naam Nederland niet voorkomt. Dat is de prijs, die we moeten betalen voor de bevrediging van de binnenlandse achterban van het meest linkse deel van het kabinet. Minister Van der Stoep zei bij de verdediging van zijn beleid, dat de beste stuurlied aan wal staan. Hij en zijn collega's kunnen dat beoordelen, want ze hebben (als oppositie) heel wat langer aan de wal gestaan dan de nu oppositionele VVD, die vanaf 1959 (met een korte onderbreking) regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen.

Ontwikkelingshulp

Met de ontwikkelingshulp is het van hetzelfde laken een pak. De VVD met enkele andere oppositionele groeperingen voelt er niets voor f 12½ miljoen uit te trekken voor steun aan bevrijdingsbewegingen. Zelfs de KVP — een regeringspartij — is daarmee niet erg gelukkig. Want wie maakt uit, of het om de verbetering van de positie van de betrokken bevolking gaat of om aankoop van wapens?

In totaal wil de VVD f 137 miljoen schrappen van de voor ontwikkelingshulp bestemde post. Ook de commissie-Claus, die zich bezig houdt met het stimuleren van de ontwikkelingshulp, moet volgens de VVD-fractie opgeheven worden. Een lid van het koninklijk huis behoort bovendien niet betrokken te worden bij politieke problemen. Steun aan bevrijdingsbewegingen — we stipten het al aan — is ook een punt waar de VVD-fractie grote vraagtekens achter zet. De gewapende strijd kan hierdoor worden aangewakkerd. Interessant is in dit verband, dat premier Den Uyl onlangs n.a.v. de tragische gebeurtenissen in Chili heeft verklaard, dat

nooit geweld mag worden gebruikt om bepaalde doelen te bereiken, terwijl minister Pronk publiekelijk verklaarde, dat militaire acties van bevrijdingsbewegingen legitiem zijn. In een half jaar tijd heeft dit kabinet kans gezien met zijn uitlatingen te bereiken, dat onze mening internationaal niet meer meetelt, zei de heer De Koster. Hij voegde daaraan toe, dat hem in contacten met autoriteiten van bevriende mogendheden duidelijk was geworden, hoe belachelijk men de houding van onze regering vaak vindt.

Minister Van der Stoep verweerde zich tegen de oppositionele verwijten o.a. met de opmerking, dat de heer De Koster geen spoor van bewijs had geleverd, dat de z.g. getuigenissenpolitiek ons land schade berokkent. Zou de minister soms denken, dat bedrijven, die bij de keuze van vestiging ons land voorbij gaan, een officiële brief sturen aan de regering met afschrift aan de VVD-fractie zodat de liberalen zwart op wit kunnen aantonen, dat de kabinetspolitiek schadelijk is voor ons land?

Minister Pronk wil de ontwikkelingshulp de komende jaren spronggewijze verhogen van f 1380 tot f 3000 miljoen in 1977. De VVD-fractie heeft tot nu toe, aldus VVD'er Waalkens, ingestemd met de verhoging van de ontwikkelingshulp. Maar het gaat nu wel om een bijzonder hoge klim. Daarom zei de heer Waalkens, dat de VVD-fractie het voorbehoud maakt, dat onze nationale economie deze forse sprong omhoog toelaat en de noodzakelijke ontwikkelingen in ons eigen land niet op de tocht komen te staan. En dan is er natuurlijk nog de belangrijke kwestie waaraan minister Pronk het geld wil besteden. De VVD-fractie, aldus de heer Waalkens, wil dat toch wel kritisch bekijken. Zo vinden de liberalen het onverantwoord bedragen uit te trekken, die achteraf toch niet besteed blijken te kunnen worden. Er is op het ogenblik al een z.g. „stuwmeer“ van niet uitgegeven bedragen van ruim driekwart miljard gulden.

Geen wonder, dat de VVD-fractie kritisch wil zijn t.o.v. de bedragen, die voor de ontwikkelingshulp worden uitgetrokken, zeker nu de gehele miljoenennota als gevolg van de energiecrisis en de slechter wordende economie weinig meer waard is dan oud papier bij de lorrenboer opbrengt. Terecht hekelde de heer Waalkens het feit, dat in de toelichting op de begroting nergens wordt gesproken over de relatie tussen onze nationale economische situatie en de hoogte van de ontwikkelingshulp.

Kritisch was de heer Waalkens ook over de Nationale Commissie Ontwikkelingsstrategie, in de wandeling beter bekend als de al genoemde commissie-Claus. In de afgelopen drie jaar heeft de commissie nogal wat voorstellen gedaan, die in onze samenleving sterk omstreden werden. Op zichzelf is dat niet zo verwonderlijk. Maar het is minder gunstig dat een lid van het koninklijk huis gemengd wordt in deze tegenstellingen.

en de gewestraad. Zo'n communicatie kan daarom alleen maar optimaal zijn, als werkelijk een belangrijk deel van de leden van de gewestraad ook raadslid in een van de betreffende gemeenten is. Ook moet iedere gemeente behoorlijk in de raad vertegenwoordigd zijn, aldus de VVD-fracties in de Haagse agglomeratie. Op grond daarvan heeft men zich bij de samenstelling van de lijst gebaseerd op de volgende punten:

- Elke deelnemende gemeente had recht op minstens één zetel in de gewestraadsfractie.
- De resterende verkiesbare plaatsen werden verdeeld naar rato van het aantal stemmen in elk van de deelnemende gemeenten uitgebracht op VVD. Dit hield in dat de gemeenten, waarin het aantal VVD-stemmen onvoldoende was voor de kiesdeler, in de praktijk niet voor een tweede zetel in aanmerking kwamen.
- Het aantal leden van de gewestraadsfractie dat uit Den Haag komt mocht niet de absolute meerderheid in de fractie krijgen.
- De resterende, niet direct verkiesbare plaatsen werden vervolgens verdeeld over de gemeenten die geen twee of meer verkiesbare plaatsen bezetten, in volgorde van het aantal in de desbetreffende gemeenten uitgebrachte VVD-stemmen.

DE VERENIGDE OPPOSITIE behaalde in Suriname een verrassende zegen bij de recente verkiezingen. De overwinnaars willen sneller aansturen op onafhankelijkheid van hun land. Het Surinaamse legioen in Nederland hield schaduwverkiezingen, zoals hier in de Amsterdamse Bijlmermeer. Ook bij die verkiezingen bleek de oppositie hoog genoteerd te staan.

ADEMLOOS heeft Nederland de lotgevallen gevolgd van de KLM-Jumbo „Mississippi“ die door Palestijnen werd gekaapt. Mede dankzij het moedige optreden van de bemanning werd dit bange avontuur tot een goed einde gebracht. De erkentelijkheid en bewondering daarvoor werd in koninklijke onderscheidingen tot uitdrukking gebracht. Minister Tj. Westerterp onderscheidt op Schiphol gezagvoerder Risseuw als officier in de Orde van Oranje Nassau.

DE SAOEDI-ARABISCHE olieminister sjeik Yamani heeft op zijn toernee door Europa met zijn Algerijnse collega Abdessalam in Brussel gesproken met onze minister van economische zaken, drs. R. Lubbers. Het magere resultaat van dat gesprek: Rotterdam mag doorvoerhaven blijven voor olie naar België en West-Duitsland. Maar de olie mag niet aan ons land ten goede komen.

IN GRIEKENLAND werd de sterke man Papadopoulos verdreven door een nog sterkere: Fedon Gizikis. Hij greep op een vroege zondagmorgen de macht om nog meer orde op zaken te stellen. Het nieuwe regime lijkt zich weinig van het oude te onderscheiden. Het heeft ook beloofd het land naar de democratie te leiden.

TOT 140% HYPOTHEEK

Kosteloze vrijblijvende concurrerende offerte. Geldlening f 5000,- 36 x 171,04 enz. Advies en bemiddeling onroerend goed.

HUIZEN te koop gevraagd

Drs. J. A. Uding & Partners

Financiële adviezen en vastgoed consultants.

v. Maerlantlaan 7 - AMERSFOORT

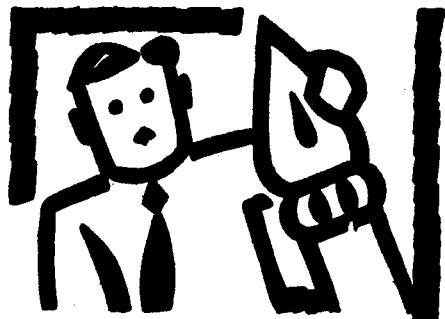
03490-16853-32068

VVD'ers in gewestraad

Twaalf VVD'ers zijn 1 november gekozen in de gewestraad Den Haag. De twaalf zijn: mr. P. Ressenar, fractievoorzitter in de Haagse gemeenteraad, A. J. Krijnen uit Rijswijk, L. H. Jacobse uit Voorburg, D. W. Bergeren uit Leidschendam, T. ten Bruggencate uit Zoetermeer, P. Verkaik uit Nootdorp, J. G. T. Linssen uit Den Haag, A. D. Pfeiffer uit Rijswijk, mevrouw M. W. M. Vos-Van Gortel, W. K. J. J. van Ommen Kloete en G. C. Wallis de Vries (allen Den Haag) en J. P. Otte uit Voorburg (in volgorde van hun rangschikking op de kandidatenlijst).

De kandidatenlijst was samengesteld in het periodiek overleg tussen de VVD-fracties in de voormalige Haagse agglomeratie. Bij de samenstelling is er van uitgegaan dat de nieuwe gewestraad weliswaar eigen bevoegdheden op enkele terreinen zal krijgen, maar vooralsnog toch niet als veel meer dan het al bestaande samenwerkingsorgaan kan worden gezien. Ook de nieuwe gewestraad is gebaseerd op de wet gemeenschappelijke regelingen.

Om inderdaad een zodanige vertrouwensbasis te creëren dat er ook metterdaad gesproken zal kunnen worden van overdracht van bevoegdheden, is — naar de VVD-fracties vinden — een zeer nauwe communicatie nodig tussen de raden van de deelnemende gemeenten

In deze rubriek laten wij lezers aan het woord. In verband met de plaatsruimte dringt de redactie er bij briefschrijvers op aan zich bondig uit te drukken. Lange brieven worden aan de schrijvers getourneerd met het verzoek ze te bekorten. Onleesbare en anonieme brieven worden niet geplaatst. Publicatie houdt geen oordeel van de redactie in over de in de brieven naar voren gebrachte standpunten.

Mijn opinie is...

• Wroeten

Ik ben 16 jaar, aspirant-lid van de VVD en kan mij volledig verenigen met de kritische uitlatingen van mr. H. van Riel over dissidenten binnen de VVD.

De VVD is een liberale partij waarbinnen zeker gediscussieerd moet kunnen worden, zolang deze discussies de liberale principes (voorstander prestatie maatschappij, vrijheid in het bedrijfsleven e.d.) niet proberen aan te tasten.

Iemand die het met de principes van de VVD niet eens is kan maar om één reden lid worden: het infiltreren in de VVD om zodoende tot een politieke ommekeer te komen en hiermede te bereiken dat de VVD straks bv. samen met de PvdA in een regering plaatsneemt. Dit infiltratieverschijnsel is niet nieuw als men bv. eens kijkt naar de recentelijke zwaai naar links van de KVP. Als een „teken aan de wand” zou de VVD ook eens moeten letten op het stemmenverlies van de KVP als gevolg van „dit niet aanhouden van principes”. Moge de VVD de mol beletten door te wroeten en tevens voorkómen dat deze zich voortplant. Mocht de mol alsnog jonkies krijgen, houdt ze dan in de gaten!

K. VAN AUBEL, Meerssen

• Eigentijds

Het is toeval, dat de VVD in een tijd van energiecrisis een vergadering houdt in het Turfschip.

Het is echter een historisch feit, dat het Turfschip van Breda symbolisch is voor de strijdbaarheid, dat juist de VVD op deze plaats en deze tijd die strijdbaarheid zo duidelijk toonde.

Buitengewoon was de nadruk, die in de inleidende toespraken werd gelegd op de noodzaak om de eigentijdse VVD-visie te enten op de liberale en democratische onderstam van Thorbecke. Buitengewoon was ook het karakter van de vergadering, die daarop volgde.

De vrijheid, die de leiding aan de vergadering liet, had tot gevolg, dat iedereen zich beperkte tot een zo verantwoord mogelijke inbreng.

Dat de behandeling van het Liberaal Manifest en de Ontwerp-resolutie Inkomenspolitiek ruim zes uur duurde bleek minder belangrijk dan het feit, dat iedereen zijn kritische bijdrage tot de meningsvorming kwijt kon.

Dat enkele onderdelen van de voorstellen niet werden aanvaard bleek minder belangrijk dan het feit, dat in een algemene en open discussie de bestaande verschillen van inzicht aan elkaar konden worden getoetst.

Een betere demonstratie van vertrouwen in de eigen beginselen had de vergadering in Breda niet kunnen zijn.

G. JORRITSMA, Emmeloord

• Landbouw en Milieu

Het moet maar eens uit zijn met de eeuwige beschuldigingen aan het adres van de landbouwer, dat hij met z'n kunstmeststoffen het milieu verontreinigt. Publicaties die klunklare onzin uitbazunen, zoals een citaat uit „PvdA en de milieuverontreiniging” de Gemeente 25. Men schrijft: „Bijna de helft van alle op aarde uitgestrooide kunstmeststoffen mist zijn doel en komt vroeger of later met de regen in het oppervlaktewater terecht.” De waarheid is echter anders. Van alle fosfaatmeststoffen komt slechts 0,1 pct. in het oppervlaktewater terecht en de stikstof die in het water komt, is niet van de kunstmest afkomstig. Men moet blij zijn dat er kunstmest is, anders moet Den Uyl nog een voedselloze zondag invoeren.

M. KODDE, Werkendam

• Rechts van het midden

Ik verbaas mij altijd weer over brieven als van dr. M. C. Tideman uit Voor- schoten in Vrijh. en Dem. van 9 november j., die pleit voor 'n opstelling van de VVD „links van 't midden”, omdat dat terrein braak is gekomen te liggen o.a. door de teruggang van DS'70. Dit nu begrijp ik niet. Als men vanuit 't midden naar links gaat rekenen, dan zijn er een heleboel nuances. Links van 't midden staan momenteel AR (een beetje links), KVP (iets meer links), DS'70 (nog iets meer

links dan DS'70), Pvd A (heel erg links), PPR (extreem links) en PSP en CPN.

Van het midden naar rechts gerekend onderscheidt men opeens helemaal geen nuances meer, dan is men opeens extreem rechts en wordt er al fascisme gemompeld, hetgeen natuurlijk waanzinnig is. De AR, KVP en DS'70 hebben heel wat stemmen verloren om van D'66 maar helemaal niet te spreken. De kiezers van de AR en KVP hebben het volgens mij niet genomen dat hun partij zich zo links heeft opgesteld. De D'66 heeft zijn kiezers altijd een rad voor ogen gedraaid door nooit precies te zeggen aan welke kant zij stonden en toen men er achter kwam hoe erg links zij in werkelijkheid waren, is hij bijna in elkaar geklapt.

De spectaculaire vooruitgang en de enorme ledenwinst van de VVD is volgens mij te danken aan het feit, dat de VVD zich rechts van het midden heeft opgesteld, waar ze zich helemaal niet voor behoeft te schamen, maar wat door een hele grote groep mensen wordt toegejuicht, want daar ligt een enorm terrein braak. De VVD heeft echt wel getoond een moderne partij te zijn met veel sociaal gevoel. Voor de mensen die meer voelen voor „links van het midden” zijn er genoeg partijen waarop zij hun stem kunnen uitbrengen (zie het rijtje hierboven). Voor de vele voorstanders van „rechts van het midden” zijn er veel minder mogelijkheden. De CHU behaalt winst omdat zij, hoewel zij ook gecocquetteerd heeft met links van het midden, zich toch rechts van het midden heeft opgesteld.

Het zal ontzettend moeilijk worden voor een volgende regering, waarin wij zeker zitting zullen hebben, om de precieze situatie, waar ons land in gema-nouvreerd is, weer recht te trekken. Dat kan alleen als wij samen één gesloten front vormen, en er oplijk voor uit komen waar wij staan. Dan weet iedereen waar ze met de VVD aan toe zijn.

Mevr. M. S. Hugenholtz-van Rehineck Leyssius, Zandvoort.

• Polarisatie (I)

De verkiezingsstrijd voor de kamer-verkiezingen in 1972 was heviger dan bij voorgaande verkiezingen. Zij stond namelijk in het licht van de polarisatie. „Uitgevonden” door de PvdA en beantwoord door de VVD. Het bracht een stuk politieke duidelijkheid met zich mee, iets dat hoogst noodzakelijk was. Mr. Harm van Riel zei in 1970 al in zijn boek „Mr. H. van Riel in gesprek met Joop van Tijn” dat er een polarisatie in de Nederlandse politiek tot stand moest komen (blz. 161). Door deze polarisatie werden de politieke tegenstellingen duidelijker naar voren gebracht. Deze duidelijkheid werd beloofd; zowel voor de PvdA (winst 4 zetels), als voor de VVD (plus 6 zetels). Grote verliezen werden geleden door de KVP (- 8 zetels) en de CHU (- 3 zetels). Door de duidelijke standpuntname van Barend Biesheuvel werd de ARP beloond met één zetel winst. De heer Biesheuvel zelf werd echter niet beloond; hij moest het politieke veld ruimen voor de links gerichte AR-fractie-leider, de heer Aantjes. Na eindeloze correspondentie tussen de fractievoorzitters en de infor- en formateurs werd het extra-parlementaire kabinet Den Uyl tot stand gebracht.

Het laatste jaar is de VVD met ruim 14.000 leden toegenomen en volgens een laatstelijk gehouden enquête zou de VVD 13 zetels t.o.v. de kamerverkiezingen in 1972 winnen. Ik dacht dat deze winst voor het belangrijkste gedeelte het gevolg is van de polarisatie, de duidelijke stellingname van de VVD, het aantonen van de verschillen met de andere partijen. Dit onder de knappe politieke leiding van de heer Wiegel. Ik heb eerder al gezegd, dat de polarisatie een goed en noodzakelijk ding was. Maar hoelang moet je er mee doorgaan? En als je doorgaat met polariseren, tegen wie wél en tegen wie níét of minder?

De VVD polariseert door. Ook (hoe-wel de laatste tijd iets minder tegen de KVP) tegen de confessionele regeringspartijen en dat laatste acht ik niet juist. We winnen steeds meer, maar wat heb je aan een grote partij, als je niet kunt regeren? Wat heb je er aan, als je geen meerderheid kunt vormen, omdat een ARP en KVP (en met hen de CHU) steeds verder van de VVD afraaken; of raken wij van hun af? Opmerkelijk

zijn dan ook uitspraken van bijv. de heer Aantjes, dat hij terug wil naar een „Kabinet-Cals-situatie” en de daarmee gepaard gaande overgang naar een parlementair kabinet, hetgeen ongetwijfeld de band tussen de confessionelen en socialisten zou verstevigen (wat dus ook een verwijdering tussen confessionelen en liberalen impliceert) en bijv. de heer Steenkamp: „Het is duidelijk dat ik op het ogenblik geen alternatief met de VVD zou willen” zie Accent van 13-10-'73 pag. 17).

De VVD heeft de wens te kennen gegeven uit te willen groeien tot een grote middenpartij. Is het dan niet beter, ons wat gematigder tegenover de confessionelen op te stellen en daardoor een betere verhouding met ze te kweken? Want door de gedwongen „verlinksing” van de ARP en de KVP (althans hun politieke leiding) lijkt het alsof de VVD steeds meer in de „rechter” hoek schuift, waardoor ze automatisch ook van de CHU en DS'70 verwijderd. Als we de politieke verschillen op het ogenblik bekijken, dan zien we dat de grote afstand tussen de liberalen en de confessionele regeringspartijen meer op emotie dan op programmatische verschillen berust. Deze verwijdering zal zo snel mogelijk teruggebracht moeten worden, want er bestaat een dringende behoefte aan een liberaal-confessionele regering, daar het kabinet Den Uyl, om met de woorden van de politieke leider van de CHU, de heer Krusinga te spreken, „onmogelijk het antwoord kan zijn op de (ernstige) problemen die wij het hoofd hebben te bieden.”

G. R. BESSELING, Amsterdam

• Polarisatie (II)

Naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Van Riel over dissidenten en van het ingezonden stuk van mevrouw Heyligers in Vrijh. en Dem. van 23 november, moet mij het volgende van het hart:

De wereld zal op den duur een economie moeten opbouwen, waarin de goede elementen van communisme en kapitalisme te bespeuren vallen. De heer Van Riel weet niet wat inclusief denken is en mevrouw Heyligers wakkert het communisme aan door Nieuw-Linkers te vuur en te zwaard te willen bestrijden. Mevrouw Heyligers gaat ervan uit dat wij de huidige maatschappijstructuur moeten behouden — en daar ben ik het niet mee eens. Het is onmenselijk en onchristelijk dat er inkomstenverschillen zijn van tonnen, duizenden miljoenen en miljoenen creperenden elders. Van Riel noemt mensen die zo denken dissidenten en mollen in de VVD. Als deze humane en christelijke opvatting het rode bloed in mijn aderen is, laat de heer Van Riel dat dan weten

De VVD moet m.i. meewerken niet aan een gelijkgeschakelde maatschappij, maar aan nivellering van inkomsten in redelijke proporties. Socialisten en liberalen moeten ophouden met het polariseren. Dit fenomeen ruikt rood verder naar links en liberaal naar rechts. En juist deze ontwikkeling drijft ons in de armen van het communisme of in die van een kolonelsregime.

H. BOORSMA, Twello

• Rectificatie

Onder het kopje „Polarisatie” hebben wij in ons vorige blad in enigszins bewerkte vorm 'n ingezonden stukje opgenomen van mevrouw mr. M. G. A. Heyligers-Cramerus te Amsterdam. Door een fout van de redactie is de strekking van de eerste alinea verminkt, waarvoor onze excuus. De eerste alinea had moeten luiden:

„Er zijn VVD-leden, die zich niet kunnen verenigen met de polarisatie, waaraan onze partij en speciaal onze fractie-leider Wiegel zich h.i. zouden schuldig maken. Volgens hen moet het politieke spel gespeeld worden met redelijkheid, tolerantie en eerbied voor andermans politieke opvattingen. Een ongetwijfeld uiterst respectabele opvatting, die ik in principe van harte toejuich. Ik vrees echter dat in dit tijdsgewricht de toepassing van dit ideaal niet alleen de ondergang van onze partij, maar ook die van onze huidige maatschappij ten gevolge zou hebben.”

Op dit thema borduurt mevrouw Heyligers dan verder, waartoe wij verwijzen naar ons blad van 23 november.

Zorgen

(vervolg van pag. 1)

aan zij op het ogenblik geen gebrek hebben), dat steeds minder waard wordt. Daar komt dan een speciaal tegen Nederland gerichte boycot bij, wegens de houding van ons land in het Arabisch-Israëliëse conflict.

Men kan de tegenwoordige minister van buitenlandse zaken, Van der Stoep, verwijten dat hij wat al te snel klaar staat met het formuleren van meningen, maar het gaat te ver te stellen dat door zijn houding de Arabieren tot hun maatregelen speciaal tegen Nederland zijn gekomen. De Nederlandse sympathie voor de Israëliëse zaak dateert van lang vóór het optreden van het kabinet-Den Uyl.

Het zou goedkoop zijn te beweren dat het allemaal heel anders zou zijn gelopen als de VVD in de regering zou zitten. Ook dan zou ons land hoogstwaarschijnlijk met de crisis zijn geconfronteerd.

Reactie

Een andere vraag is of het kabinet-Den Uyl op de juiste wijze reageert op de ontstane situatie. Men kan het verwijten dat het te lang vaag is gebleven, zich erop beroepend dat de voor het bepalen van een beleid noodzakelijke gegevens en cijfers nog niet bekend waren. Ernstiger echter lijkt het feit dat uit niets blijkt dat het kabinet tot het inzicht is gekomen, dat nu een principieel andere koers gevaren moet worden. Men wil blijven vasthouden aan de uitgangspunten van Keerpunt '72, zij het dan met 'aanpassingen' (het is overigens niet de eerste keer dat dit befaamde stuk wordt 'aangepast' en 'geactualiseerd'). In onze ogen was dit programma ook zonder energiecrisis al een onuitvoerbaar verlanglijst. Door wat nu gebeurt zou men maar beter alle hoop op uitvoering kunnen opgeven.

Knikkende ober

Het tegendeel dreigt te gebeuren. Wiegel heeft al gesignaleerd dat het er naar uit ziet, dat het kabinet de crisis eerder zal trachten aan te grijpen om zijn nivelleringsplannen versneld door te zetten. Een vingerwijzing in die richting is ook, dat de vakcentrales 'voorlopig' blijven vast houden aan hun eis dat de lonen volgend jaar met ruim 2,5 pct. moeten stijgen. Wie de voorkeur van dit kabinet kent, om als een knikkende ober de vakcentrales te bedienen, kan slechts vrezen dat de ploeg van Den Uyl zich in alle bochten zal wringen om ook dit irrealistische standpunt te honoreren.

PH. C. LA CHAPELLE

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

TAXUS, zeer zware coniferen,
tot 4 meter
in diverse soorten

STAAN IN NAARDEN

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISSSEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1 - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.

OPGERICHT 1773.

Wij adviseren u:

bij de aan- en verkoop van uw onroerend goed

Wij verzorgen:

al uw verzekeringen

hypotheken

financieringen (ook tot 130%)

Vraagt onze uitgebreide woninglijst

jmb Makelaardij In onroerend goed b.v.
ANNA PAULOWNALAAN 1-3 AMERSFOORT TEL 03490-13097
mispelblom beyer

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

Fa. P. Visser & Zonen

Sinds 1903

Voor aanleg van:

Centrale verwarming

Oliestookinstallaties

Aardgasinstallaties

Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

UW FISCALE OUDEDAGS RESERVE?

PENSIOENEN - BEDRIJFSADVIEZEN - HYPOTHEKEN

ASSURANTIE- EN PENSIOEN BURO

APELDOORN - KERKLAAN 25 - TEL. 05760 - 12848

makelaardij

LIPS

voor onroerend goed in

• DEN HAAG

• EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadelaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 53
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

SAAB

HEIJER'S

AUTOMOBIELBEDRIJF B.V.

Alexanderplein 2,

'S-GRAVENHAGE

Tel. 070 - 63 99 34

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd Makelaar en Taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

vrijheid en democratie

Tegen de machtigingswet

Dinsdag is de Tweede Kamer begonnen met de behandeling van de machtigingswet en de daaruit voortvloeiende maatregelen. Daarover dit artikel, dat geschreven moest worden toen het debat nog in volle gang was. Maar de afloop lijkt wel vast te staan: de machtigingswet komt er – zij het zonder instemming van de VVD.

De VVD heeft zich verzet tegen de machtigingswet. Wij behoren niet tot degenen, die zich „als één man” scharen achter het crisisbeleid van de regering. Vinden wij de toestand dan niet verontwaardigend? Zijn wij alleen maar tegen de regeringsplannen om der wille van de oppositie? Natuurlijk niet, ook al zijn onze tegenstanders geneigd dat te suggereren.

Door de verminderde olietoevoer en de sterk gestegen en nog steeds stijgende grondstofprijzen dreigt een produktievermindering en daardoor een aantasting van de werkgelegenheid. Dat is een zorgelijk vooruitzicht en de daarmee samenhangende problemen bagatelliseren wij allerminst. Ook wij zijn van mening dat er in deze situatie iets door de regering moet worden gedaan. Er staat een economisch ongunstige ontwikkeling voor de deur en het spreekt vanzelf dat het dan de plicht van iedere regering is maatregelen te nemen.

Voor paniekreacties voelen wij echter niets. Tenslotte wijzen officiële cijfers en verwachtingen er niet op dat de inderdaad op handen zijnde economische inzinking van een kwantitatief andere orde zal zijn, dan andere inzinkingen waarmee wij sinds de tweede wereldoorlog in ons land zijn geconfronteerd.

Contrôle

De regering heeft een ontwerp-machtigingswet ingediend, waarin zeer verregaande bevoegdheden werden gevraagd. De bedoeling was dat de regering het parlement slechts zou behoeven in te lichten over de door haar genomen maatregelen. De parlementaire controle op het regeringsbeleid, een wezenkenmerk van onze democratie, zou vrijwel geheel ontbreken. Niemand zal ontkennen dat zich oit situaties kunnen voordoen, die een dergelijk zeer drastisch ingrijpen vereisen. Wij menen echter dat thans van zo'n buitengewoon uitzonderlijke toestand geen sprake is en dat het onder deze omstandigheden te lichtvaardig zou zijn de grondwettelijke waarborgen, die de wetgeving in ons land omringen, opzij te zetten.

Het is begrijpelijk dat de regering een slagvaardig beleid wil kunnen voeren. Maar ook als de normale procedures worden gevolgd kan een wet op zeer korte termijn tot stand komen. En als dan niet te ontkomen zou zijn aan een stuk noodwetgeving, dan zijn nog andere oplossingen denkbaar (bijvoorbeeld algemene maatregelen van bestuur), waarbij het parlement niet buiten spel gezet wordt.

Deze bezwaren leefden niet allen bij de VVD, zoals o.a. uit de schriftelijke voorbereiding tot het debat bleek. De regering is er zelfs, op de valreep in een nota van wijzigingen, op een aantal punten aan tegemoet gekomen. Misschien wordt de wet nog wat beter door verdere amendering tijdens het debat, maar dat neemt allemaal niet weg dat de normale spelregels overboord worden gezet, terwijl daartoe naar onze opvatting geen reden is.

Onze bezwaren richten zich ook tegen het feit dat de bewindsman die de grootste bevoegdheden krijgt de minister van sociale zaken is. De crisis heeft een strikt economisch karakter en het zou dus meer voor de hand liggen de minister van economische zaken als de coördinator van het te voeren beleid aan te wijzen. Die keuze heeft de regering echter niet gemaakt en dat lijkt ons tekenend voor de hele wijze waarop zij de problematiek denkt aan te pakken.

Opnieuw is de wereld deze week in machteloze woede getuige geweest van een afschuwelijke terreur-actie. Gelukkig heeft nu ook een groot deel van de Arabische wereld de moordpartij te Rome en de kaping van het Lufthansa-toestel veroordeeld. Maar het is wel de vraag in hoeverre de Arabische leiders en zelfs die van het Palestijnse verzet, de terroristen nog in de hand kunnen houden. Deze mensen zijn in niet geringe mate door diezelfde leiders in een situatie gebracht, die zij als wanhopig en uitzichtloos ervaren en die tenslotte tot dit soort onmenselijke daden heeft geleid. Verstandige Arabieren beginnen in te zien dat deze acties hun zaak slechts schaden, maar het zal heel moeilijk zijn de losgeslagen weer in het gareel te brengen – zelfs (of misschien wel juist) als het tot een vergelijk met Israël komt. Eerder moet men vrezen dat de wereld nog meer opgeschrikt zal worden door daden, die voortvloeien uit een op onverantwoorde wijze gestimuleerde en gekoesterde haat.

Zij wekt daarmee in ieder geval de schijn op, te miskennen dat wij primair met economische moeilijkheden te kampen hebben.

Niet gerust

Het ziet er naar uit dat het parlement, zij het met enige wijzigingen, de machtigingswet zal aanvaarden. Onmiddellijk rijst dan de vraag hoe de regering van haar nieuwe bevoegdheden gebruik zal maken. Wij zijn daarop niet gerust. Duidelijk is dat zij die bevoegdheden slechts zou mogen gebruiken om het hoofd te bieden aan de te verwachten ongunstige ontwikkeling en niet om andere politieke doeleinden na te streven of te verwezenlijken. Iedereen weet dat dit kabinet een grote voorkeur heeft voor het nivelleren der particuliere inkomens. Onze vrees is dat het de machtigingswet zal misbruiken om dit troefkind te koesteren. Ook daarin staan wij niet alleen: de CHU heeft zich in dezelfde geest uitgelaten en KVP'er Andriessen liet zich dinsdagavond in een uitzending van Achter het nieuws „ont-

vallen” dat er natuurlijk voor gewaakt moet worden dat de wet slechts gebruikt wordt waarvoor hij bedoeld is.

In het pakket van maatregelen, dat de regering heeft aangekondigd, proeven wij een voorkeursbehandeling van de loontrekkenden boven de zelfstandigen met vergelijkbare inkomens. Het hele kabinetsbeleid tot dusver wijst trouwens ook in die richting en het op het laatste moment in belangrijke mate toegeven aan de eisen van de vakbeweging (met betrekking tot de bekende 15 en 30 gulden) niet minder.

Sterkste schouders

De regering zegt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Daar zijn wij het in principe graag mee eens, maar het is dan wel van belang te weten wie, naar het oordeel van de regering, de sterkste schouders hebben. Daarover blijft zij bedenkelijk vaag. En zij lijkt te vergeten dat de overheid zelf de allersterkste schou-

Vervolg van pagina 11

Nieuw nummer

Het telefoonnummer van het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag, is gewijzigd. Het nieuwe nummer luidt:

070-61.41.21

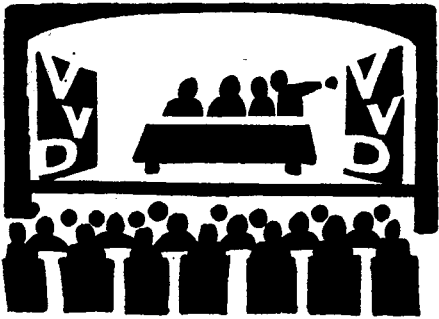
Het algemeen secretariaat in Den Haag zal op 24, 27, 28 en 31 december gesloten zijn.

Radio-uitzendingen van de VVD op: woensdag 26 december en op woensdag 9 januari, beide van 18.20–18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

Verschijning van ons blad

In verband met de jaarwisseling zal het volgende nummer van ons blad gedateerd zijn vrijdag 11 januari. Daarna wordt de 14-daagse cyclus hervat: 25 januari etc.

VVD van A tot Z

In deze rubriek vindt men aankondigingen van spreekbeurten en VVD-vergaderingen, bestuursmutaties en andere wetenswaardigheden uit afdelingen, kamer- en statencentrales. Kopij voor de volgende rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk vrijdag 4 januari. Adres: Redactie Vrijheid en Democratie, Pieter de Hooglaan 87, Hilversum.

ARNHEM — Op dinsdag 8 januari belegt de afdeling een bijeenkomst in „een VVD-café”; aanvang 17.30 uur. Spreker de heer H. J. L. Vonhoff (lid Tw. K.).

ASSEN — Op maandag 7 januari spreekt mr. H. van Riel (lid E.K.) op de traditionele „nieuwjaarsvisite” van de afdeling in hotel Oversingel; aanvang 20 uur. Op donderdag 3 jan.: in Bellevue te Assen. Bijeenk. Kamercentr. Assen; aanv. 20.30 u. Vaststelling kandidaatlijst Prov. St. en rapport Drenthe Anno.

BAARDERADEEL — Op donderdag 17 januari spreekt mev. mr. E. Veder-Smit (lid Tw. K.) voor de afdeling. (Plaats en tijd door afdeling niet opgegeven).

BATHMEN — In het bestuur van de afdeling zijn gekozen als voorzitter: W. Reenalda, als secr. A. A. Dees en als penningm. A. J. Muil.

DE BILT-BILTHOVEN — Op maandag 28 jan. in de „Magneet” debat tussen drs. D. J. D. Dees (lid Tw. K. VVD) en J. v. d. Doef (lid Tw. K. PvdA).

BUSSUM — Op maandag 7 jan. De Goische Boer; aanv. 20.15 ur. Bijeenkomst afdeling over gemeenteprogramma.

CAPELLE a/d IJSSEL — Donderdag 10 jan. politiek café in café Oud-Capelle, Dorpsstraat 148, Cap. a. d. IJssel. Spreker mr. H. E. Koning (lid Tw. K.). (Aanvangstijd niet opgegeven).

DIEPENVEEN — In het bestuur van de afd. hebben thans zitting als voorz. L. P. Pentermann, als secr. mev. J. C. E. Bakker Schut-Hes van Zweeden en als penningm. mev. G. W. Brink-van Duran.

DIRKSLAND — Op vrijdag 25 jan. in De Schakel, Dirksland feestavond onder centrale Goeree-Overflakkee; aanvang 20 uur. Spreker: H. J. L. Vonhoff (lid Tw. K.).

FRANEKER — Op vrijdag 11 jan. in hotel de Korenbeurs; aanvang 20 uur. H. Wiegel spreekt voor de Statencentrale Franeker.

GRONINGEN — Op vrijdag 25 jan. in 't Huis de Beurs; aanvang 20 uur. Mr. W. J. Geertsema (Commissaris van de Koningin in prov. Gelderland) spreekt over liberalisme voor de Liberale Sociëteit.

GROOTEBOEK-BOVENKARSPPEL — In het voorlopig bestuur van de afd. is R. Broersen, secr. Lindelaan 7, Grooteboek, tel. 02285—2197.

HAVELTE — In het bestuur van de afdeling Havelte zijn W. A. Klaus voorz. en R. E. D. Barmen 't Loo secr.-penningm. Parkkamp 22, Havelte.

DEN HELDER — Op maandag 21 jan. in foyer Schouwburg in Den Helder; aanvang 20 uur. A. Ploeg (lid Tw. K.) spreekt voor de afdeling over defensie en de gemeente Den Helder.

HOGHE EN LAGE ZWALUWE — Er is een nieuwe afdeling opgericht. In het bestuur hebben zitting: W. J. Poessé, voorz., W. Schrader, secr., Oudlandstraat 37, Lage Zwaluwe en M. Akkermans, penningm.

HOORN — Op donderdag 10 jan. in hotel-rest. De Keizerskroon; aanvang 20 uur. Bijeenkomst van de Kamercentrale Den Helder. Spreker drs. G. M. V. van Aardenne (lid Tw. K.) over: gemeentelijke herindeling en liberale vakbond.

KAMPEN — Op maandag 21 jan. spreekt H. Wiegel in Kampen (plaats en tijd door afd. niet opgegeven).

KLUNDERT — Voorlopig secr. van de afdeling Klundert is A. A. Rijstebil, Postbus 7, St. Philipsland.

LEEUWARDEN — Op woensdag 9 jan. in De Prinsentuin; aanvang 10 uur. Bijeenkomst Ver. van Huisvrouwen. Spreker mev. mr. E. Veder-Smit (lid Tw. K.) over de vrouw in de politiek.

MONTFOORT-LINSCHOTEN — In het afdelingsbestuur hebben thans zitting als voorz. R. H. J. Oudman, als

secr. mev. G. M. Hilgeman-Wijchers, Meidoornlaan 22, Linschoten, tel. 03480 —5710 en als penningm. R. van Woudenberg.

NIEUWLEUSEN — In deze plaats is een nieuwe afdeling opgericht. In het bestuur hebben zitting als voorz. B. Reehorst, als secr. J. de Vries, Vijverlaan 8, Nieuwleusen en J. Künzel penningm.

NIJMEGEN — Op vrijdag 4 januari organiseert het Stadsgewest Nijmegen een Nieuwjaarsborrel in hotel Metropole in Nijmegen; aanvang 20 uur. Spreker A. Ploeg (lid Tw. K.). Op woensdag 16 jan. is er in Nijmegen een politieke scholingscursus voor de vrouw (plaats en tijd niet opgegeven).

NUTH — In Nuth wordt een nieuwe afdeling opgericht. Voorlopig secr. is L. Timmermans, St. Bavostraat 10.

OOST-LAKKEE — Nieuwe secr. van de afdeling is J. J. A. Nikkels,

Langstraat 25, Achthuizen.

ROSMALEN — In het bestuur van de nieuwe afdeling in Rosmalen hebben zitting als voorz. H. Lorier, als secr. drs. J. Sprij, tel. 04100—42706 en als penningm. mev. mr. J. van den Berg-De Jong. De afdeling is sinds haar oprichting begin sept. met 50 procent gegroeid tot 119 leden. Op vrijdag 11 jan. in café De drie linden; aanvang 20.30 uur wordt voor leden en introducées een Nieuwjaarsborrel geschonken.

ROTTERDAM — Op maandag 7 jan. in de Beatrixzaal van het Groothandels-

gebouw, Stationsplein; aanvang 20 uur. Bijeenkomst van de afdeling Rotterdam met als spreker mr. dr. C. Berkouwer (voorz. Eur. Parl.) over Europese politiek en Europees energiebeleid.

SMALLINGERLAND — Mevr. J. I. v. Beukering-Dijk is op 4 dec. beëdigd als raadslid voor de VVD. Sinds 1967 is mev. Beukering bestuurslid van de plaatselijke afd. van de VVD en lid van de propagandacommissie.

UTRECHT — Op maandag 14 jan. in Esplanade; aanvang 20 uur. Buitengew. Alg. Vergadering Kamercentrale Utrecht. Onderwerp: Vaststelling kandidatenlijst Prov. Staten en ontwerp verkiezingsprogramma. Donderdag 24 jan. in Pays-Bas; aanvang 20 uur. Bijeenkomst afdeling Utrecht met als spreker H. J. de Koster (lid Tw. K.) over „Socialisme via de olie”.

VELSEN — Op vrijdag 25 jan. in De Bleijenhoevenlaan 2, Velsen-Noord; aanvang 20 uur. Bijeenkomst van de afd. Velsen met als spreekster mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello.

VENRAY — Op vrijdag 18 jan. in foyer Schouwburg; aanvang 20.30 uur. Bijeenkomst afdeling Venray met als spreker H. J. L. Vonhoff (lid Tw. K.).

VRIES — Op maandag 14 jan. in hotel Sint-Nicolaas; aanvang 20 uur. Bijeenkomst van de afdeling Vries met als spreker mev. mr. E. Verder-Smit (lid Tw. K.) over het kabinet-Den Uyl en de volksgezondheid.

WISCH — In het bestuur van de afdeling hebben thans zitting als voorz. ir. B. P. Rauwerda, als secr. D. J. van Bekkum, Patrijsplein 45, Silvolde, tel. 08350 —4909 en als penningm. mej. J. Eenink.

WOUDENBERG — In het bestuur van de afdeling hebben thans zitting als voorz. mev. G. J. de Rijk-Smit en als secr.-penningm. J. Karis, W. de Zwijgerlaan 31, tel. 03498—2203.

ZEIST — Op 14 jan. in Boschlust; (aanvangstijd niet opgegeven). Bijeenkomst van de afdeling Zeist met als spreker H. J. L. Vonhoff (lid Tw. K.).

Algemene vergadering JOVD

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD) houdt op 5 januari in de Reehorst te Ede een buitengewone algemene ledenvergadering. Dan zullen de zaken worden afgehandeld, waaraan men tijdens het laatste congres te Oisterwijk niet toe kwam, omdat men toen wegens de autolooze zondag in tijdnood geraakte. Het gaat o.m. om enkele moties over buitenlandse politiek en om ontwerp-resoluties over defensie-vraagstukken.

Op 5 januari wordt de vergadering gehouden van 12.00 tot 17.00 uur.

Cursussen voor raads-kandidaten

De commissie kadercursussen heeft het plan om evenals in vorige jaren in het voorjaar van 1974 regionale kadercursussen te organiseren. De cursussen zullen weer zoveel mogelijk over het land gespreid worden gegeven en speciaal zijn gewijd aan de liberale gemeentepolitiek. Hiertoe heeft de commissie gemeend samenwerking te moeten zoeken met de vereniging van Staten- en raadsleden.

Het ligt in de bedoeling om partijleden die zich voor de komende gemeenteraadsverkiezingen beschikbaar hebben gesteld voor een verkiezingsplaats, vertrouwd te maken met VVD-opvattingen ten aanzien van:

- Ruimtelijke ordening en grond-politiek
- Gemeentefinanciën en subsidiebeleid
- Woningbeleid
- Milieuwetgeving

Het spreekt overigens vanzelf dat ook zittende gemeenteraadsleden welkom zijn.

In verband met de te verwachten belangstelling, mede veroorzaakt door de hoop op een sterke uitbreiding van het aantal VVD-zetels, zal worden geprobeerd in iedere kamercentrale een cursus te organiseren. Als inleiders zullen worden gevraagd liberale burgemeesters, wethouders en leden van gedeputeerde staten. De kosten zullen evenals de vorige jaren f 25,— per persoon bedragen.

De commissie verzoekt de afdelingsbesturen aankomende en zittende gemeenteraadsleden op de cursus attent te maken en hun namen aan de secretarissen van de kamercentrales door te geven.

De cursussen zullen zo veel mogelijk om de veertien dagen op vier zaterdagen worden gegeven. In verband met het feit dat de definitieve gemeenteraadslijsten pas omstreeks eind januari-begin februari zullen zijn vastgesteld hoopt de commissie in de tweede helft van februari te kunnen starten.

Nadere informatie kunnen binnenkort bij de secretarissen der Kamercentrales worden ingewonnen.

Motie-Portheine over gevolgen van crisis

De VVD-fractie heeft bij talloze gelegenheden in de Tweede Kamer (begrotingsbehandelingen en mondelinge en schriftelijke vragen) de aandacht van de regering gevraagd voor de schade die de oliecrisis aan enkele bedrijfstakken toebrengt. De voornaamste woordvoerder van de fractie op dit terrein was mr. Portheine, maar ook mr. Geurtsen en mev. drs. Smit-Kroes.

Tijdens de behandeling van de begroting voor economische zaken eind november boekte de heer Portheine een succesje doordat de meerderheid van de Kamer zich achter een motie hierover schaarde. In de motie drong de heer Portheine bij de regering aan op verdere maatregelen, dan alleen het opheffen van het zondagsrijverbod op de kerstdagen. Hij bepleitte wijzigingen in de beperkende maatregelen voor het olieverbruik, om met name de getroffen bedrijfstakken, maar ook sport- en cultuuractiviteiten tegemoet te komen. „Ik weet dat het moeilijk is,” aldus mr. Portheine, „maar ik had van de staatssecretaris (de KVP-er Hazekamp) wel iets meer verwacht dan wat hij nu gezegd heeft. Ik had verwacht dat hij zou zeggen dat de moeilijkheden voortdurend onderwerp van gesprek in de regering zijn. Er moeten voortdurend aanpassingen, modulaties en tegemoetkomingen voor de getroffen groepen komen, waartoe niet alleen de horeca behoort, maar ook bepaalde activiteiten op cultureel en sociaal gebied, de sport bijvoorbeeld.” En verder wees hij erop dat wanneer er verdergaande maatregelen zullen komen, dat die dan evenwichtig zullen moeten zijn en niet moeten drukken op één bepaalde groep van de bevolking.

De motie-Portheine werd een week later aangenomen, met alleen de stemmen van de kleine rechtse fractie tegen. Het meest positief over de motie was de CHU-er Van der Mei: „De motie van de heer Portheine wijs op de ernst van de situatie in de verschillende in de motie genoemde sectoren, waarbij het zowel om werkgevers als om werknemers gaat. Het staat voor ons buiten twiifel dat de regering daarbij alert moet zijn. In die zin zullen wij dan ook onze stem aan de motie geven.”

vrijheid en
democratie

• De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Hilversum, Pieter de Hooglaan 87. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

• De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

• De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Westblaak 180 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

• Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 57, telefoon 070 - 614121. Postrekening: 67880 ten name van algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Internationale gesprekken

van onze redacteur
buitenland

De afgelopen twee weken stonden in het teken van de internationale conferenties. De vredesconferentie over het Midden-Oosten — als de bijeenkomst deze naam waardig zal blijken — zal onze aandacht in de komende tijd opeisen. Het ware te wensen dat de vooruitzichten op succes in dit geval gunstiger waren dan ze helaas zijn. Weliswaar hebben de Egyptenaren zich eindelijk tot een ontmoeting met de Israëliërs bereid verklaard en wijzen ze ieder contact met hen niet meer af zoals na de Zesdaagse oorlog in Khartoem werd afgesproken, maar van een direct gesprek willen zij ook nu nog steeds niet weten. Dat heeft president Sadat van Egypte gezegd. En dan nog maar gezwegen van de mogelijkheid dat het tussen Syrië en Israël tot een gesprek komt nu dat eerste land zo hardnekkig blijft weigeren de krijgsvangenen uit te wisselen.

Het jongste bloedbad op het vliegveld van Rome doet immers niets af aan het feit dat de regeling van het Palestijnse probleem van het grootste belang is voor de totstandkoming van een betrouwbare vredesregeling. Overigens ziet het er nog steeds niet naar uit dat de Palestijnen zullen worden betrokken bij zo'n regeling, hetgeen — hoe droevig het ook is dat te moeten beseffen — niet anders kan betekenen dan dat nog meer drama's te wachten staan. Vast staat dat het Arabische zelfvertrouwen na de jongste oorlog versterkt is. De manipulaties met de voor het Westen nog steeds onontbeerlijke energiebronnen in het Midden-Oosten heeft hun eere illusie van eenheid verschaft die het zijne tot de prestigewinst bijdraagt. De oliesjeiks grijpen de gelegenheid aan om de om economische redenen gewenste politiek van produktievermindering en prijsverhogingen aan te wenden om politieke druk op met name Westeuropese afnemers uit te oefenen ten bate van een voor Israël ongunstige beleidsomgeving. De verklaring van de Europese ministers van 6 november toonde dat zij daarmee succes kunnen hebben en de solo-pogingen van Engeland en Frankrijk om ieder voor zich in een goed blaadje te komen bij de Arabieren kan hen alleen maar in dat idee versterken.

De positie van Israël is dan ook niet gunstig. De Verenigde Staten waarvan het land in grote mate afhankelijk is oefenen sterke druk op de Israëliëse regering uit en willen dat zij de leiding over de conferentie van de VN, zoals de Arabieren die in dat lichaam op veel steun kunnen rekenen willen, aanvaardt, dat de terugtrekking van de Egyptische en Israëliëse legers „naar de bestandslijn van 22 oktober” bovenaan de agenda komt en de Palestijnen, die op de Arabische topconferentie in Algiers steun is toegezegd, niet opnieuw worden verwaarloosd bij een eventuele regeling.

Ook de terugtrekking van Israël uit de in 1967 bezette gebieden wordt — in welke nuance dan ook — door de VS gewenst. Daarbij moeten de Israëliërs dan altijd nog maar afwachten of hun „veilige grenzen”, ook die van de Arabieren zullen zijn. Het wantrouwen in hun bedoelingen is levensgroot overeind gebleven.

Europese top

De Europese top-conferentie in Kopenhagen, waar de verkiezingsoverwinning

van anti-belastingbetaler Mogens Glistrup voor een politieke chaos heeft gezorgd, stond uiteraard geheel in het teken van de zorgen die het Avondland teisteren als gevolg van de energiecrisis. Veel concreets kwam er niet uit de bus en dat werd ook door niemand verwacht. Maar president Pompidou en premier Heath bleken tenminste bereid toe te geven dat men gezamenlijk het hoofd moet bieden aan de crisis. De Europese Commissie kreeg opdracht vóór eind januari een plan op te stellen dat tot een gezamenlijk energiebeleid zou kunnen leiden. De Europese ministerraad zal vóór eind februari bijeen komen om over dit plan te praten en dat zal dan meer moeten zijn dan het „volslagen onsubstantiële” gepraat waarmee minister Van der Stoep de gesprekken in Kopenhagen meende te moeten kenmerken.

Van een nadere uitwerking van de Amerikaanse plannen om te komen tot een gemeenschappelijk energiebeleid van de VS, Europa en Japan is het zeker nog niet gekomen en de zelfstandige rol die Frankrijk Europa wil blijven toedichten op vrijwel elk gebied zal daarvoor voorlopig nog wel een struikelblok blijven. Misschien dat de beter voorbereide topconferentie die voor mei op het programma staat meer spijkers met koppen slaat.

Nato

De Frans-Amerikaanse en voor een deel Amerikaans-Britse tegenstellingen speelden ook een belangrijke rol op de bijeenkomst van de NATO-ministerraad die enkele dagen eerder in Brussel werd gehouden. Het Amerikaanse verlangen dat er een Europese politieke unie gevormd zal worden kreeg in Pompidou's voorstel een Europese „veiligheidsraad” op te richten een nauwelijks adequaat antwoord. Deze veiligheidsraad zou niet bedoeld zijn om de Europese landen in het geval van een crisis in staat te stellen als eenheid op te treden, maar als een orgaan voor intergouvernementeel overleg om Europa binnen 24 uur een klinkende uitspraak te laten doen. Dat Van der Stoep het nodig vond van de bijeenkomst gebruik te maken om een paar niet te bewijzen stellingen te poneren over de rol van de Russen in de jongste crises, past in zijn beleid maar is nauwelijks geschikt om de Nederlandse positie te verbeteren. Overigens hadden de Russen meer moeite met de woorden van NATO-secretaris-generaal Luns die op de „onrustbarende overeenkomst” wees tussen de houding van het Westen tegenover de Sowjet-Unie nu en de houding van de andere regeringen tegenover nazi-Duitsland na 1939. Toen en nu was een mogendheid bezig zich snel te bewapenen en anderzijds niet-aanvalsverdragen af te sluiten zonder dat andere regeringen hier veel tegenin durfden te brengen, aldus onze vroegere minister van buitenlandse zaken. Deze vergelijking moge nogal onzuiver zijn, een feit is dat de oliecrisis Europa in een verzwakte positie achterlaat. Grotere eenheid lijkt de beste remedie. Dat men een top-conferentie nodig heeft om vast te stellen dat het vrije verkeer van goederen binnen de gemeenschappelijke markt ook voor olie geldt is bedenkelijk en het is te hopen dat de Europese Commissie er inderdaad in slaagt deze voor de hand liggende politiek snel in daden om te zetten.

De uitreiking van de buskaarten voor een basis-toewijzing in verband met de benzine-distributie is in het algemeen vrij soepel verlopen. Natuurlijk waren er wel wat administratieve problemen, maar er waren in ieder geval geen lange rijen wachtenden bij de postkantoren. Gevreemd moet worden dat het straks, bij de bonnen voor de zakenrijders, aanzienlijk minder goed zal gaan. Iedereen kan zien aankomen dat de tijd tussen aanvraag (2 januari) en rantsoenering (7 januari) veel te kort is om alles naar behoren te regelen. De VVD heeft dan ook in een motie op enig uitstel van de rantsoenering aangedrongen.

Op verzoek van de VVD en de CHU heeft vorige week een gesprek plaatsgehad tussen enerzijds premier Den Uyl en minister Van der Stoep, anderzijds de heren Wiegels en De Koster (VVD) en Kruisinga en Meij (CHU). De oppositiepartijen wilden nader geïnformeerd worden en met de regering van gedachten wisselen over het buitenlandse beleid.

Vorige week zaterdag kwamen KVP, CHU en ARP te Rotterdam in aparte vergaderingen bijeen in een krampachtige poging de z.g. christen-democratische samenwerking te redden. Doordat KVP en ARP het kabinet-Den Uyl steunen, terwijl de CHU in de oppositie is, dreigt er van de toch al moeizame samenwerking helemaal niets terecht te komen. Met veel moeite is besloten bij de volgende Kamerverkiezingen met een gemeenschappelijke lijst uit te komen, als althans aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Dat is voornamelijk zeer twijfelachtig. Wij houden het er maar op, dat een afspraak voor de vorm is gemaakt, waarmee men nog alle kanten op kan.

Een ware hamsterwoede heeft zich meester gemaakt van een deel van het publiek. Dat is volstrekt overbodig en zinloos. Het is een duidelijke paniekeractie. Wij moeten alles doen — op regeeringsniveau en ieder in zijn eigen omgeving — om die tegen te gaan.

voor de aankoop van uw
BUNGALOW
of **LANDHUIS** in
EINDHOVEN
of omgeving
is er:
HUIBERS B.V.
MAKELAARSKANTOOR
augustijnendreef 4
eindhoven tel. 040-22121

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Begrotingsbehandelingen grote steden

In vrijwel alle Nederlandse gemeenten zijn thans (vaak nog maar net voor de jaarwisseling) de begrotingen voor 1974 behandeld. Een onzer redacteurs stipt in dit artikel enkele punten aan uit de debatten, die gevoerd werden in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

De gemeente Den Haag gaat een studie uitvoeren naar de mogelijkheid om een deel van het contingent gemeentewoningen af te stoten en huurders de betreffende woningen te laten kopen. Den Haag heeft een groeiende voorraad gemeentewoningen (nu 23.000) en veel huurders hebben te kennen gegeven hun huurwoning best te willen kopen. De motie die tegen de zin van wethouder Nuy (huisvesting) werd aangenomen, was een van de successen die de VVD-fractie gedurende de recente begrotingsbehandeling in de gemeenteraad heeft geboekt.

Tijdens de algemene beschouwingen heeft fractievoorzitter drs. P. Ressenaar zijn verontrusting uitgesproken over de positie van het lokale bestuur die door de centralisatietendens van de landelijke overheid steeds meer wordt bedreigd. Het kabinet dat het inspraakbeginsel zo hoog in het vaandel voert, handhaaft dat niet ten opzichte van het Haagse gemeentebestuur door bijvoorbeeld in te grijpen in bestemmingsplannen van de gemeente, terwijl de overheid alleen maar in uitzonderingsgevallen aanwijzingen mag geven, vindt hij. „De overheid heeft de neiging om als een soort overvalcomité op te treden en de burgerij voor voldongen feiten te stellen,” aldus drs. Ressenaar. Als voorbeelden haalde hij de inmenging in het plan Waldeck en in de herbouwwplannen van Scheveningen aan.

De balans van het gemeentelijke beleid opmakend, merkte de VVD-fractievoorzitter op dat er veel toezeggingen door b. en w. zijn gedaan, maar dat er veel werk is blijven liggen. Er wordt hier een duidelijk ad-hoc beleid gevoerd, meende hij.

Drs. Ressenaar gaf blijk van de verontusting van zijn fractie over de veiligheid van Den Haag. Er is hier sprake van een complete terreur. De uitgaven ten bate van het stedelijke politiekorps zijn aan de te lage kant. „Dergelijke begrotingsposten worden in de raad behandeld als de defensie-uitgaven op landelijk niveau” vindt hij. Dat het personeelstekort bij het politie-apparaat pas over vier jaar wordt ingelopen, is naar zijn mening een onverteerbare zaak.

Perfectionisme

Wat de tekorten op de Haagse begroting aangaat — veel kleiner overigens dan die in Amsterdam en Rotterdam — merkte drs. Ressenaar op dat die ten dele kunnen worden opgelost door een revisie van het uitgavenbeleid. „Er is hier meestal te weinig bezwaar tegen de te overdadige en perfectionistische wijze, waarop sommige plannen worden uitgevoerd. Hij verweet de linkse wethouders dat zij de consumptiemaatschappij stimuleren door onnodig bepaalde behoeften aan te wakkeren. In een motie pleitte de VVD-fractie verder voor meer aandacht aan de herscholingsproblematiek. Er is in Den Haag weliswaar werkloosheid, maar niet door een tekort aan vraag. Er zijn genoeg vacatures, maar veel werkzoekenden missen voor bepaalde functies de ge-

schiktheid. Voor de omscholing zijn te weinig faciliteiten verleend. Een andere liberale motie bepleitte het monumentenbeheer uit de sector openbare werken en vervoer te halen en op te nemen als integraal deel van het kunstbeleid. Beide moties van resp. de heer O. S. Hovinga en mevrouw Sicman werden aangenomen.

Amsterdam

In de Amsterdamse gemeenteraad heeft de VVD zich geschaard onder die partijen die uiterst kritische geluiden lieten horen over het beleid van de KVP wethouder voor verkeer, mr. Evert Brautigam. Behalve de confessionele partijen strooiden de raadsleden zoveel kritiek uit over zijn hoofd dat het er even naar heeft uitgezien dat de heer Brautigam had moeten aftreden. Maar de PvdA reikte de wetsouder op het kritieke moment de hand. VVD-er drs. P. Roemer merkte tijdens de vinnige debatten op dat de wethouder een volstrekt ongecoördineerd, warrig en benedemaats beleid heeft gevoerd. De heer Roemer had eerder bij de begrotingsbehandeling verkeersbeleid opgemerkt dat hij zich met enige tegenzin op dit onderwerp had gestort, omdat de VVD-fractie het gevoel heeft dat er langzamerhand niets meer klopt van het verkeersbeleid. „Iedere bijdrage is water naar de zee dragen en daarom zijn behandelingen als deze volstrekt zinloos”, aldus drs. Roemer. „In vele toonaarden en op vele plaatsen heb ik de laatste jaren gehamerd op een ons inziens rampzalige richting die dit college met zijn verkeersbeleid inslaat. Ik bedoel met name het op alle mogelijke manieren bemoeilijken van de middenstand en het bedrijfsleven in deze stad.”

Drs. Roemer wees in zijn betoog ook op het z.i. volstrekt onvoldoende taxibeleid. Willen wij de taxi gaan beschouwen als een aanvulling op het openbaar vervoer, dan moet er wel het een en ander worden veranderd.

„Misleidend”

Bij de behandeling van het langzamerhand berucht geworden metro-vraagstuk werd de raad opgeschrikt en gemuseerd door een meningsverschil tussen VVD-raadlid dr. A. Pais en burgemeester Sankalden. Tijdens een interuptie over de metrokwestie liet dr. Pais zich ontvallen dat in 1968 misleidende

cijfers waren gebruikt voor wat de kosten van de oostlijn betreft. Toen zou de lijn volgens de calculaties 250 miljoen gulden gaan kosten. Maar de prijs voor de lijn is inmiddels al tot een miljard gestegen. Burgemeester Sankalden schoot het woord „misleidend” in de verkeerde keelgat. Hij eiste dat dr. Pais deze kwalificatie zou terugnemen. Het VVD-raadlid wees er op dat in dit geval misleiding zonder opzet was bedoeld en adviseerde de raadsvoorzitter maar eens een woordenboek over te raadplegen om na te gaan wat „misleidend” inhoudt. De opmerking van kabinetsbouter Hakkenberg dat de metrocijfers er niet om liegen, bracht burgemeester Sankalden tot de oprisping dat dr. Pais „er wel om loog”. Op zijn beurt eiste dr. Pais dat de burgemeester die woorden zou terugnemen. Het ruzietje leidde er toe dat het woordenboek inderdaad werd geraadpleegd. Na een korte onderbreking kwam de burgemeester met de mededeling dat Pais zijn woord misleidend had vervangen door onjuist. „Ik heb er onder de huidige omstandigheden geen behoefte aan om mijn opmerkingen als zou de heer Pais onwaarheden spreken, te handhaven,” aldus dr. Sankalden.

Rotterdam

In Rotterdam heeft mr. H. Koning fractievoorzitter van de VVD in de raadscommissie Tweede Kamerlid, gezegd het reëel te vinden als de nieuwe Rotterdamse burgemeester uit kringen van de VVD zou komen. Burgemeester Thomaassen van Rotterdam gaat volgende jaar november met pensioen. „De VVD heeft er als toekomstige tweede partij van het land recht op een burgemeester in één van de drie grote steden,” aldus mr. Koning. De PvdA heeft in Amsterdam dr. I. Sankalden en de KVP, in Den Haag Mr. V. Marijnen. PvdA-fractievoorzitter in de Rotterdamse raad Lems heeft in dit verband opgemerkt dat in januari of februari een conceptprofiel voor de nieuwe burgemeester van Rotterdam zal worden opgesteld.

De fractievoorzitters in de raad zullen worden uitgenodigd hierover te spreken. Lems streeft naar een speciale raadsvergadering op of kort na 1 mei. De commissaris van de koningin in Zuid-Holland kan dan aanwezig zijn om de wensen aan te horen. Rotterdam's laatste liberale burgemeester tot dusver was mr. P. Oud.

VERZEKERINGSADVIEZEN

Specialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen

ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”

Bakkershaag 32 - Renkum - Tel. 08373 - 4251 - 085 - 450931

Herindeling Z.-Limburg

Het college van Gedeputeerde Staten van Limburg is duidelijk ontmoedigd en teleurgesteld door de „salto's mortale” van minister De Gaay Fortman op het gebied van herindeling en gewestvorming. Deze minister heeft in een wat zij noemen chaotische brief, het herindelingsplan voor Zuid-Limburg, waaraan dit college sinds 1965 heeft gesleuteld, gewoon van de kaart geveegd. Wat men de minister vooral kwalijk neemt is het feit dat hij in enkele maanden tijd kennelijk volledig van mening is veranderd en zich in diezelfde periode ook nog meermalen heeft tegen gesproken. Tijdens een persconferentie in Maastricht — enkele maanden geleden — sprak de minister nog van een goed overwogen en goed doordacht plan en liet hij doorschemeren dat herindeling voor een deel van Zuid-Limburg zó urgent is, dat er niet zou kunnen worden gewacht op gewestvorming. Onlangs echter liet hij

G.S. weten dat er naar zijn mening een geheel nieuw plan zal moeten worden opgesteld, waarin de gemeentelijke herindeling in het kader van de gewestvorming moet worden gezien.

Zoals bekend willen G.S. in hun oorspronkelijke plan de huidige 58 gemeenten in Zuid-Limburg terugbrengen tot elf gemeenten. Daarbij uitgaande van de stelling dat er primair behoefte is aan sterke bestuurskrachtige gemeenten en als aanvulling aan gewesten, waarbij hun voorkeur uitgaat naar één gewest voor Zuid-Limburg.

De minister wilde in eerste instantie circa 20 gemeenten overhouden, verdeeld over drie gewesten, maar zijn nieuwste inzichten zouden weer de voorkeur geven aan één gewest.

Protesten

Gedeputeerde Staten hebben tegen deze gang van zaken, tijdens een onderhoud met de minister in Den Haag, fel geïnteresserd. Zij hebben hem duidelijk gemaakt dat zij sinds 1965 nimmer enig initiatief hebben genomen terzake van de herindeling zonder dat men daarover eerst uitvoerig had gepraat met ministers, staatssecretarissen en topambtenaren. Die hebben steeds — in grote lijnen — de Limburgse opvattingen — ook in

orde van grootte — onderschreven. Zij hebben de minister er opmerkelijk op gemaakt dat het onmogelijk is om tegen de achtergrond van een gewestelijk functioneren het oorspronkelijke plan te herzien, zolang niet vast staat of er gewesten komen, hoe ze er uit zullen zien, welke taken ze krijgen, enz. En ze hebben hem gevraagd liever het oorspronkelijke plan te laten rusten tot mei-juni 1974, het tijdstip waarop volgens de minister de landelijke structuurschets voor gewestvorming en het daarbij behorende ontwerp van wet voor de gewestorganisatie op tafel ligt. De minister echter liet spoedig daarna schriftelijk weten dat hij toch een nieuw plan wilde, waarop G.S. hem in een vrij lakoniek briefje mededeelden dat men op dat verzoek om bovenvermelde redenen niet in kon gaan. Tijdens de recente begrotingsvergadering hebben de grootste fracties van Provinciale Staten, KVP, PvdA en VVD, laten weten het daarmee eens te zijn.

Ontmoediging

De ontmoediging van G.S. over deze gang van zaken is voor een groot deel terug te voeren naar het feit dat in alle tot nu toe verschenen herstructureringsnota's voor Zuid-Limburg, en in het bij-

zonder in die van de toenmalige minister Den Uyl, steeds een duidelijk verband is gelegd tussen het welslagen van die herstructurering en de activiteiten van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de bestuurlijke reorganisatie. Volgens het college maken verder nog tal van andere zaken een spoedige herindeling van Zuid-Limburg zeer urgent. Daarbij denkt men aan de hele ruimtelijke ordening, de problemen van suburbanisatie en urbanisatie, van landschapsopbouw, enz. die dringend om een nieuw aanpak vragen. „Maar vergeet het feest maar als dat met al die afzonderlijke gemeenten moet gebeuren,” aldus het college, dat nu vast van plan is om gewoon te blijven afwachten. „Ons stuk ligt nu al twee jaar op het ministerie en er is nog niet op gereageerd. Laten we dan ook nog maar een half jaar langer wachten. Dan weten we tenminste iets over de structuurschets. Gaat de minister daar niet mee accoord, dan moet hij eerst beginnen met ons plan officieel naar huis te sturen. Dat kan hij zelf niet want ons plan is bij de Kroon gemeld. De minister zou dat dus moeten doen via K.B., de Raad van State gehoord hebbende. Welnu, wij willen daarover wel eens graag met de Raad van State praten,” aldus Gedeputeerde Staten van Limburg.

VVD-succes in woningbouwdebat

L. M. de Beer, woningbouw-specialist van de VVD-Tweede-Kamerfractie, kijkt in nevenstaande bijdrage terug op de recente woningbouwdebatten.

De woningbouwdebatten hebben de reputatie van een zekere levendigheid. Waaraan dat ligt, is niet recht duidelijk. Komt het soms doordat vrijwel iedereen heel rechtstreeks bij de problematiek is betrokken? Ook bij dit eerste optreden van de drie nieuwe bewindslieden op Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Gruijters en zijn beide staatssecretarissen Schaefer en Van Dam, vielen incidenteel weer heel wat felle discussies te beleven.

Toch werd het debat in hoofdzaak gekenmerkt door een zekere behoedzaamheid van beide kanten. Dat kwam voornamelijk doordat het eigenlijke beleid van dit nieuwe kabinet op het gebied van de volkshuisvesting pas volgend voorjaar gestalte gaat krijgen in een alles-omvattende nota, waarin het nieuwe huur- en subsidiebeleid uit de doeken zal worden gedaan.

Inmiddels was wel de „Huurnota korte termijn” verschenen, waarin in afwachting van de grote nota bij wijze van overgangsmaatregel werd voorgesteld om de status quo van de huurliberalisatie te bevriezen (dus geen uitbreiding te geven aan de huurliberalisatie, maar deze ook niet ongedaan te maken) en om de huurharmonisatie aan een maximum van 7 pct. te binden. Over de huurliberalisatie zei ik namens de VVD-fractie:

„De huurliberalisatie wordt niet voortgezet, maar ook niet teruggedraaid. Arme huurbudsmannen van de PvdA! Zij zijn immers tijdens de laatste verkiezingscampagne het land doorgetrokken als moderne profeten, een banvloek uitsprekend over de woningbouwpolitiek van het kabinet-Biesheuvel en het beloofde land predikend als PvdA, D'66 en de PPR in de regering zouden gaan zitten? Want dan zou immers de huurliberalisatie ongedaan worden gemaakt? Arme huurbudsmannen — maar nog meer: arme kiezers op de PvdA die dit hebben geloofd en thans tot de ontdekking komen, dat ze door de linkse partijen in de boot zijn genomen.”

Namens PvdA en PPR diende mej. Salomons een motie in, waarin werd geëist dat de huurharmonisatie geheel ongedaan zou worden gemaakt. Hoewel het er aanvankelijk naar uit zag dat de uitslag van de stemming zeer onzeker zou worden, bleek uiteindelijk dat de motie met ruime meerderheid werd verworpen. Niet alleen vrijwel de gehele oppositie en de confessionele partijen stemden tegen, maar ook D'66. Hiermee heeft de Kamer het principe van de huurharmonisatie heel nadrukkelijk aanvaard. Een fikse nederlaag voor de linkse partijen!

Machtigingswet

Tussen de eerste termijn van de Kamer en de beantwoording door de bewindslieden verliepen liefst drie weken als gevolg van de vreemde agendering

door de Kamer. En in die tussentijd was de Machtigingswet om de hoek komen kijken. En zo gebeurde het dat staatssecretaris Van Dam in zijn beantwoording reeds — vooruitlopend op de behandeling van de Machtigingswet — een aantal beleidsvoornemens op het terrein van de huren bekend kon maken. Heel duidelijk bleek dat zeker wat de huren betreft, de maatregelen van de regering véél en véél verder dreigden te gaan dan strikt nodig was om de gevolgen van de oliecrisis het hoofd te bieden. Van de zijde van de VVD en de CHU kwam daar dan ook flinke kritiek op.

De KVP en ARP hielden zich echter opvallend rustig. Een duidelijke aanwijzing over hun opstelling ten aanzien van de Machtigingswet? Bij het verschijnen van dit nummer weten we meer.

Eigen-bezit-woningen

Een belangrijk deel van het debat werd aan het woningbouwprogramma gewijd. Door de VVD was een amendement ingediend dat tot doel had om 6000 woningwetwoningen minder te bouwen maar daarentegen 8000 premie-eigenwoningen méér. Een totale verhoging van het programma dus met 2000 woningen. Behalve dat dit meer aan de in het land bestaande behoefte voldeed (met cijfermateriaal aangetoond) betekende deze wijziging van het woningbouwprogramma: bevordering van het eigenwoningbezit en werk voor 1600 bouwvakkers meer. Minister Gruijters wees het amendement af met de argumentatie dat het kabinet op die manier minder greep zou hebben op het woningbouwbeleid. Zelfs mijn opmerking dat die vervangende koopwoningen toch ook door de woningbouwcorporaties konden worden gesponsord, kon hem niet van zijn standpunt brengen. Wel zegde hij toe het woningbouwprogramma in de loop van 1974 alsnog te zullen wijzigen, indien daartoe aanleiding mocht zijn.

Dit was voor de KVP en de ARP voldoende reden om tegen het amendement te stemmen, dat daardoor werd verworpen.

100 % hypotheek

Op een ander punt boekte de VVD echter wel een groot succes. Door de VVD was de motie-De Beer ingediend, mede ondertekend door DS'70, waarin werd voorgesteld voortaan een 100 pct.-garantie te geven op de hypotheek van alle woningen, die door de eigenaar worden bewoond; dus zowel oude als nieuwe woningen. Hoewel minister Gruijters aanvankelijk wat kritische kanttekeningen plaatste, verklaarde hij zich uiteindelijk voorstander van die gedachte. Ook bij de meeste andere partijen viel de motie goed. Zij werd aanvaard met alleen de stemmen tegen van PPR, RKP, Boerenpartij en SGP. Wij verwachten, dat wanneer de motie in de loop van 1974 in praktijk zal worden gebracht, dit een enorme stimulans zal vormen voor de bevordering van het eigenwoningbezit

en dat vooral de lagere inkomensgroepen hiermee gebaat zullen zijn.

Leegstand

Ernstige bezorgdheid kwam van VVD-zijde over de leegstandssubsidieregelingen die door het kabinet waren aangekondigd. Ik vroeg mij af of de belastingbetaler nu ook maar automatisch moet gaan bloeden voor alle leegstand, ook wanneer die het gevolg is van slechte planning en kostenbewaking, zodat de huren onnodig hoog uitvallen. Ik eiste van de minister, dat deze er scherp op zou toezien, dat de woningbouwcorporaties en beleggers voldoende markt- en kostenbewust zouden bouwen. „Anders zal de leegstand ons als een financiële molensteen om de nek gaan hangen,” merkte ik op.

Klusjesbaas

Het kabinet wil de komende jaren de nieuwbouw van woningen langzamerhand verminderen, en daar dan meer vernieuwbouw tegenover stellen; geheel in de lijn van Keerpunt '72, dat een programma van „170.000 nieuwe en ingrijpend verbeterde woningen” beloofde. Uit verstrekte gegevens bleek echter dat staatssecretaris Schaefer reeds verbeteringen van f 6000,— en hoger als ingrijpende verbeteringen zag. Een ieder die iets van bouwprijzen afweet, kan vertellen dat je vandaag de dag niet veel begint met f 6000,— als het om een volledige vernieuwing gaat. Vandaar dat ik de opmerking plaatste dat deze staatssecretaris wanneer hij niet oppast, de geschiedenis in zou gaan als „de eerste klusjesbaas, die zich excellentie mag noemen”. Hierover had de heer Schaefer zich nogal boos gemaakt en een vinnig debat was daar het gevolg van. Ik hield echter voet bij stuk en zei dat „hij zich niet wilde laten bedonderen” door kleine verbeteringen op die manier als ingrijpende verbeteringen te laten voorstellen; zeker niet, wanneer het een alternatief voor nieuwbouw beoogde te zijn.

Het debat eindigde met de toezegging van Schaefer dat hij voortaan bij de publikaties van de aantallen verbeterde woningen zou aangeven over welke orde van grootte het gaat, zodat het parlement voldoende inzicht kan krijgen in de vraag, of dit kabinet zijn beloften waarmaakt voor wat de vernieuwbouw betreft.

Al met al een debat, waar we met enige tevredenheid op mogen terug zien.

Ruimtelijke ordening

De heer Scherpenhuizen voerde voor de VVD het woord over de ruimtelijke ordening. Hij verkreeg van de minister de toezegging dat de z.g. Oriënteringsnota midden 1974 zal verschijnen. Voorts drong hij erop aan dat bij nieuwe of wijziging van de oude bestemmingsplannen de direct belanghebbenden (bv. omwonenden) zullen worden ingelicht door het gemeentebestuur.

MINISTER Gruijters, geflankeerd door staatssecretaris Van Dam tijdens het debat over de begroting van volkshuisvesting.

A. J. Evenhuis nieuw lid kamerfractie

Na het applaus van mr. Geertsema bij zijn afscheid van de Tweede Kamer kreeg, is er enige weken een vacature geweest in de Tweede-Kamerfractie van de VVD. Tot zijn opvolger werd benoemd verklaard de 32-jarige Albert-Jan Evenhuis uit Meppel. Met Drentse bedachtzaamheid echter nam de heer Evenhuis even de tijd alvorens definitief ja te zeggen. „Tenslotte is het ook voor mijn vrouw en twee kinderen een belangrijke stap, maar ook voor wat mijn werk betreft,” aldus Evenhuis. Vorige week dinsdag legde hij de drie eden af in de Tweede Kamer.

„Tot Kerstmis zal ik nog mijn werk voortzetten, maar ik heb mij alvast laten beëdigden in verband met mogelijk dringende stemmingen,” aldus Albert-Jan. Hij is thans nog leraar geschiedenis en adjunct-directeur van de Rijks Pedagogische Academie te Meppel. Zijn hart heeft hij wel aan het onderwijs verpand, want behalve zijn werk in Meppel gaf hij ook bijscholingscursussen voor Mavo- en Havoleraren en is hij lid van het hoofdbestuur van de Vereniging Openbaar Onderwijs en van het bestuur van het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum.

Evenhuis' tweede (of is het zijn eerste?) liefde is de politiek. Na een aantal enerverende jaren als JOVD-bestuurder werd hij gekozen tot lid van de Raad van Staten van Drenthe en benoemd tot hoofdbestuurder van de VVD. Zijn werkzaamheden als leraar legt hij na de Kerstvakantie neer, behalve dan de zes lesuren per week die hij nog wil besteden aan de examenklassen. Maar in april komt daar ook een eind aan. „Ja ik ben wel verslinderd aan het onderwijs. Dan begrijp je wel dat het niet zo'n eenvoudige beslissing is om — wellicht definitief — een politieke carrière te gaan beginnen,” aldus Evenhuis.

In de provinciale staten is hij de VVD-woordvoerder op het gebied van de ruimtelijke ordening, cultuur, onderwijs en sport. Maar wat wil hij in de Kamer gaan doen?

Evenhuis: „Een moeilijke vraag is dat. Ik hoop natuurlijk onderwijs te krijgen en onderwerpen die verband houden met mijn historische kennis, zoals internationale verhoudingen. Maar ja, ik ben benoemd in de vacature-Geertsema en daardoor zijn er in een aantal andere Kamercommissies lege plekken gekomen. Binnen-

landse Zaken lijkt mij ook wel interessant; speciaal gewestvorming interesseert mij, maar ook landbouw.”

Landbouw? Evenhuis: „Jazeker, landbouw. Ik kom uit een Drents agrarisch gezin en voel me nog sterk met de landbouw verbonden. Maar als ik het voor het zeggen zou hebben, dan zou ik het liefst onderwijs doen. Ik ben nu eenmaal in hart en nieren onderwijzer. Na de Mulo en de kweekschool ben ik een aantal jaren een doodnormale onderwijzer geweest op een lagere school en dat was ik met plezier. En nu op de pedagogische academie heb ik natuurlijk constant te maken met onderwijszaken.”

Maar er is al een aantal onderwijspecialisten in de fractie.

Evenhuis: „Ik weet het en mocht ik onderwijs niet krijgen, dan is er ook geen man overboord. Schrijf maar dat ik een brede belangstelling heb en ik hoop dat ik me snel ergens in zal kunnen werken. Per slot van rekening kun je als Kamerlid niet alleen van één vak op de hoogte blijven. Ik heb zin om — wat dan ook — aan te pakken.”

L. RHIJNSBURGER

Vorming van colleges van b. en w.

Het dagelijks bestuur van de VVD heeft het Eerste Kamerlid mr. J. de Wilde gevraagd een artikel te schrijven over voor- en nadelen van respectievelijk afspiegelings- en programcolleges van b. en w. in gemeenteraden. Zulks mede met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen die volgend jaar worden gehouden. Hij heeft dit vraagstuk, evenals hij deed op een bijeenkomst in dit jaar van het bestuur van de Vereniging van staten- en raadsleden, Eerste Kamerfractie en Statenfracties gezien in het licht van het verschijnsel van de polarisatie en participatie. „Alleen tegen deze achtergrond is een zinnige beschouwing over dit vraagstuk mogelijk. Zonder de polariserende tendensen in onze samenleving zou een keuzebepaling niet aan de orde komen,” aldus mr. de Wilde, wiens artikel wij hierbij afdrucken.

Zoals de heer Drees sr. in een artikel in Accent op 19 juni 1971 schreef is polarisatie een mode-begrip, dat niets oplost. Het is afgeleid, zoals wel meer in de sociale wetenschappen voorkomt uit de natuurwetenschappen, waarbij er van wordt uitgegaan, dat het geheel zou functioneren vanuit twee tegengestelde polen.

Als politici moeten wij voor alles inzien, dat de polarisatie in onze maatschappij zich bepaald niet beperkt tot politieke verhoudingen. Zij speelt thans in alle groepsverhoudingen in de studentenmaatschappij, kerk, bedrijfsleven en waar al niet. Polarisation moeten wij daarom voor alles zien als een sociologisch verschijnsel, kennelijk eigen aan onze tijd.

Polarisatie wordt soms uitgelegd als een vorm van methodische denken, het legt namelijk de verschillen bloot. Daarbij wordt miskend, dat het in de sociale wetenschappen nimmer om het een of ander gaat. Het gaat om een totaliteit. In een primitieve maatschappij, bij voorbeeld een genealogische gemeenschap, waarbij de verwantschap tot elkaar bepalend is, waar eenheid in godsdienst bestaat en de noodzaak tot survival vooropstaat, is de binding groot en is de gemeenschappelijk inzet vanzelfsprekend.

In een geëvolueerde westerse maatschappij is ieder burger lid van velerlei groepen, maar al deze groepen bewegen zich in onze maatschappij: dit is een overkoepelende sociale groep, rijk geschakeerd, waar zij allen deel van uitmaken. Ook hier moet samenwerking voorop staan, geen polarisatie. Een sociale groep kan alleen maar functioneren bij een gemeenschappelijke doelstelling, hetgeen niet inhoudt, dat zich continue afstotende en bindende werkingen voordoen. Voor de continuïteit van een groep is een bindend optreden noodzakelijk. Iedere sociale groep heeft een organisatie-structuur, waarbij hiërarchie en macht gegeven grootheden moeten zijn.

Polariseren negeert deze samenwerking en schept conflicten. De politieke polarisatie in ons land is in sterke mate beïnvloed door de onduidelijkheid van politieke keuze van de confessionele partijen.

Een van de bekende uitspraken van deze zijde was, dat het lood om oud ijzer is of men met de PvdA dan wel met de VVD zou regeren. In de landspolitiek is dit bij de confessionelen tot op heden nog steeds het geval. Op dit terrein zijn wij, liberalen, de enig duidelijke tegenstelling tegenover de linkse

partijen, waardoor ons ten onrechte vaak verweten wordt de polarisatie aan te wakkeren: naar mijn mening geheel ten onrechte, daar juist liberalen zich realiseren, dat democratie voor alles inhoudt respect voor minderheden. Vrijheid, niet alleen voor zichzelf maar ook voor anderen, voert zij in haar vaandel, verdraagzaamheid is de liberaal ingeboren. Bij onze linkse opposenten is dit echter geenszins het geval. Het is juist tegen deze onverdraagzaamheid, dat wij in alle duidelijkheid ons standpunt stellen.

Participatie

De polarisatie wordt vaak gezien als een consequentie van de participatiegedachte. Het betrekken van werknemers, burgerij in de processen waaraan ze deelnemen, achten wij vanzelfsprekend een goede zaak. Een wezenlijke democratie kan alleen bestaan, indien men zich een oordeel kan vormen over de zaken waar het om gaat.

Het moet echter iedereen duidelijk zijn, dat in onze geëvolueerde westerse maatschappij deze processen dermate ingewikkeld zijn, dat participatie nimmer kan betekenen, dat ieder alles weet en nog minder over alles kan meebeslissen. Hierbij kom ik terug op mijn hiërarchie genoemde stelling, dat in de organisatie-structuur van iedere sociale groep hiërarchie en macht gegeven grootheden zijn. Democratisering kan daarom ook nimmer betekenen „one man one vote” in alle institutionele situaties. Alleen besturen via vertegenwoordiging is mogelijk.

In onze parlementaire democratie moet het streven daarom zijn de burgers zoveel mogelijk politiek geïnteresseerd te maken, doelstellingen, maar naar mijn mening nog liever uitgangspunten, van waaruit men als politieke partij wenst te opereren, aan te geven, zodat men tot een zo verantwoordelijk mogelijke keuze van vertegenwoordiging kan komen.

Deze vertegenwoordiging, en dat is ook essentieel voor een democratie heeft altijd een tijdelijk karakter. De vertegenwoordigers dienen in die tijd zich niet als madatarissen te gedragen, maar als personen met een morele verantwoordelijkheid ten opzichte van de groep, die zij vertegenwoordigen.

Na afloop van de periode, waarvoor zij verkozen zijn, kunnen de keizers hen al of niet de laan uitsturen. Het uitgangspunt houdt geenszins in, dat een vertegenwoordiger zich niet oriënteert over opvattingen, die in de groep waar-

uit hij voortkomt bestaan. Het blijft echter altijd zijn verantwoordelijkheid hoe hij in concreto vanuit zijn functie als lid van een raad, parlement, als wet- houder, gedeputeerde of minister zijn beslissing moet nemen.

Werkprogramma's

In mijn politieke loopbaan ben ik altijd voorstander geweest van een duidelijk beginselprogramma, maar heb weinig heil gezien in gedetailleerde werkprogramma's als bindend element voor een politieke partij. Indien men een werkprogramma aan de vertegenwoordigers van zijn partij voor de duur van de zittingsperiode opdraagt, moet dit of tot brokken leiden dan wel tot de ernstigste vorm van kiezersbedrog. We hebben de voorbeelden voor het grijpen, dat samenwerking met anderen alleen maar tot stand kwamen op grond van gezonde compromissen. Men moet weten te geven en te nemen. Maar ook indien men meent na de verkiezingen zelf de meerderheid in handen te krijgen, verkrijgt men zich bijna altijd op de onzekerheden, die in de toekomst verscholen liggen.

De VVD heeft dat eenmaal moeten bezuren toen zij bepaalde opvattingen, die zij ten aanzien van de omroep koesterde en dit voor de verkiezingen aan de kiezers had uitgedragen als een door haar te verwezenlijken punt in een bepaalde regeringsconstellatie, bleek niet te kunnen doorzetten.

De VVD-ministers zijn toen uitgetreden, om zich niet schuldig te maken aan zogenaamd kiezersbedrog. De totstandkoming van het kabinet-Den Uyl, waarbij de linkse groeperingen en de confessionelen zich hadden ingekapseld op onwrikbare standpunten, is een duidelijk voorbeeld van kiezersbedrog, waarvoor men een mooie term „actualisering van standpunten” heeft bedacht. Indien het kabinet-Den Uyl, nu geconfronteerd met een situatie van blijvend energietekort, niet de geactualiseerde programma's in de kachel gooit en werkelijk gaat inspelen op de actuele situatie, gaat ons land naar de knoppen, de kiezer wordt dan niet bedrogen.

Beter zou het zijn als de kiezer wel bedrogen werd, maar dat wil weer zegen afstand nemen van al die standpunten, waarmee men de kiezer heeft gelokt. In het voorgaande zei ik daaron, dat ik het belangrijker vind als politieke partij z'n eigen uitgangspunten bekend te maken, dan doelstellingen te gedetailleerd en te veel geconcretiseerd in de tijd aan te geven.

Stokpaarden en de pers

De pers staat over het algemeen tamelijk wantrouwend tegenover de door de regering ingediende machtigingswet die het kabinet in staat stelt in te grijpen in alle vormen van beloningen, prijzen, huren etc., zonder tussenkomst van het parlement, dat alleen achteraf kritiek kan uitoefenen op de genomen maatregelen (zoals het zich aanvankelijk liet aanzien). „Het gaat niet alleen om een vermindering van de energieverbruik, overschakeling op aardgas, distributie van benzine een soortgelijke maatregelen, die onvermijdelijk zijn. De regering wil veel uitgebreidere volmachten,” aldus de TELEGRAAF, die 4 redenen opsoemt waarom aan 't huidige kabinet de gevraagde bevoegdheden niet gegeven mogen worden: „De democratie wordt geweld aangedaan als de normale parlementaire goedkeuring vooraf wordt uitgeschakeld... Als zeer verstrekkende bevoegdheden aan een regering moeten worden gegeven, behoort dit een nationaal kabinet te zijn... Het kabinet Den Uyl is niet een kabinet steunende op een politieke meerderheid, maar een minderheidskabinet dat „gedoogd” wordt... Het kabinet bevat enkele zwakke ministers. Het is ten enenmale onverantwoord een dergelijk kabinet met zeer uitgebreide volmachten te bekleden.” Aldus het blad. In een ander commentaar zegt de Telegraaf dat Nederland blijkens de thans bekend geworden cijfers 3 miljard armer zal worden. Bij de herverdeling van die drie miljard gaat het er niet om „dat bij deze herverdeling ongetwijfeld stokpaardjes zouden worden bereden...”

Het gaat erom, dat als ons democratisch systeem terecht inhoudt dat de regering parlementaire goedkeuring behoeft voor belastingverzwaring van enige miljoenen of tientallen miljoenen, bij de herverdeling van enige miljarden het parlement niet mag worden uitgeschakeld.”

DE TJD ziet weinig in een nationaal kabinet. „Er is nog niets onparlementair gebeurd. Er staat alleen maar een economische en sociale crisis voor de deur, meer niet. Onder die omstandigheden kan men niet gaan denken aan een nationaal kabinet. Men zou dat nationaal kabinet reeds kunnen gaan conceptiëren als een noodmaatregel wanneer mocht blijken, dat de machtigingswet van het kabinet Den Uyl niet tot optimale resultaten leidt of wanneer de vrees gerechtvaardigd zou blijken dat de macht door het kabinet misbruikt wordt. Voor het laatste vrezen wij niet...”

Laten Wiegel en de zijnen de oliecrisis nu niet gebruiken om de eigen partijpolitieke macht te doen zegevieren, want dus doende stapelen zij crisis op crisis. Een kabinet dat uit een dergelijke chaos geboren wordt zou de armzalige bekroning zijn van partijpolitieke ijverzucht.”

Niet te dol

Ook DE VOLKSKRANT vindt het nog te vroeg om al te praten over machtsmisbruik en het berijden van socialistische stokpaardjes. „Intussen heeft het parlement het volste recht en de plicht het kabinet te vragen waar te maken dat al die bevoegdheden onmisbaar zijn. Voorop moet daarbij staan het kabinet een ruime kans krijgt zijn zware taak te vervullen.” Volkskrants parlementaire redacteur Lindner meent dat van de debat- en kritiekmogelijkheid — achteraf — zeker een preventieve werking zal uitgaan ten opzichte van het extra machtige kabinet. „Het kabinet kan het niet te dol maken met willekeurig gebruik van zijn nieuwe rechten.” Toch voelt hij er veel voor de mogelijkheid in te bouwen dat het parlement wijzigingen aanbrengt in voorgenomen

maatregelen van de regering, terwijl de thans ingediende wet de mogelijkheid tot amendering ontbeert. Ook zou men kunnen bepalen dat de wet telkens voor een bepaalde termijn verlengd moet worden, „waarbij het parlement telkens de verlenging „ruilt” voor bepaalde toezeggingen van de regering.

Ook mr. N. J. P. Giltay Veth uit in een artikel in NRC/HANDELSBLAD bezwaren tegen het ontbreken van bepaalde waarborgen tegen mogelijk misbruik van de wet zoals in noodwetgevingen gebruikelijk is hier te lande. In ons staatsrecht geldt „blanco-delegatie” van wetgeving, waarbij het parlement de regeling van een hele materie aan een ander orgaan overdraagt als ontoelaatbaar. Het opvallende van de machtigingswet is dat deze geen waarborgen bevat en hierdoor een accentverschuiving naar het kabinet tot stand komt die het evenwicht tussen kabinet en parlement op een eigenlijk nog nooit vertoonde wijze beoogt te verstoren... Het ontwerp-machtigingswet komt bij... blanco-volmacht zeer dicht in de buurt.

Voor de staatkundige verhoudingen in ons land op korte en lange termijn zou het een goede zaak zijn als de wetgever zich alsnog zo ver mogelijk uit de gevarenzone zou weten te verwijderen.” In een commentaar schrijft hetzelfde blad dat een crisisbeleid met ruime volmachten wel gerechtvaardigd is, gezien de omstandigheden. „Terecht stelt het kabinet behoud van de werkgelegenheid en produktievolume voorop Parlement en kabinet zullen echter tot het uiterste moeten pogen de utholling van parlementaire invloed zo beperkt mogelijk te houden... Men zou... het voordeel van een slagvaardig beleid kunnen combineren met een maximum aan parlementaire inspraak door te bepalen dat gelijk-

De overtrokken ideeën omtrent participatie leiden daarom niet tot duidelijkheid; integendeel in de realiteit zullen zij voeren of tot onbestuurlijkheid dan wel tot kiezersbedrog. Ik zou ten slotte in dit verband nog willen wijzen op de enorme inefficiency, die de overtrokken participatie-gedachte met zich meebrengt en, door onmogelijkheid van inlossen, het oproepen van frustraties met als consequentie een grotere minachting in plaats van een waardering voor de democratie.

Onderscheid

Alvorens over te gaan tot de beschouwing over afspiegelings- en programcolleges, wil ik er op wijzen, dat er een wezenlijk onderscheid bestaat tussen de regeervorm van de rijksoverheid en die van gemeenten en provincies.

Bij de rijksoverheid kennen wij een dualistisch systeem. Er bestaat een parlement, dat een regering kiest. Bij een conflict zal er een ontbinding plaatsvinden en worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, maar bovendien ligt bij de taak een groot accent op politieke doelstellingen.

Bij de gemeenten en provincies is dat anders. Hier geldt het zogenaamde monistische systeem, uit en door de Raad en Staten worden de wethouders dan wel gedeputeerden benoemd. De Raad en de Staten hebben voor alles een bestuurlijke taak, waaraan nog kan worden toegevoegd, dat de gedeputeerden een zekere toezicht houdende functie hebben en deel uitmaken van de organisatie van de administratieve rechtspraak.

Aan het hoofd van de provincie en gemeente staat de Commissaris van de Koningin en de burgemeester, aangewezen door de centrale overheid. Hoewel de Raad en de Staten aan het hoofd van de gemeente en provincie staan, is het duidelijk, dat zij en door hun grootte en door de geringe frequentie van hun vergaderingen het dagelijks bestuur in belangrijke mate uit handen geven aan wethouders, respectievelijk gedeputeerden.

Homogeniteit

Voor een goede functionering is het nodig, dat deze inner-circles, zoals dat nodig is voor iedere collectiviteit die bestuurt, een goede homogeniteit bevatten. Dit is alleen maar mogelijk bij een loyaliteit ten aanzien van de persoon, ook indien men zakelijk van mening kan verschillen.

Een dergelijke inner-circle is naar

mijn mening representabel indien zij een afspiegeling is van de Raad, zijnde een afspiegeling van de voorkeur van de kiezers. Juist daar het accent op het bestuurlijke valt, behoeven politieke tegenstellingen niet te sterk te worden opgeschroefd, hetgeen niet wil zeggen, dat men ze verdoezelt.

Hoe beter de meerderheid van de burgerij via haar vertegenwoordiging in deze inner-circle vertegenwoordigd is, des te sterker is de bestuurlijke kracht.

Verschillende vormen

Nu is het laatste jaar een golf van publikaties uitgekomen over de meest gewenste collegevorm. Voor een inzicht in de verschillende vormen waarover men denkt, volgt hieronder de begripbepaling over afspiegelingsprogram- en meerderheidscollege, opgenomen in „De Gemeente” van april 1973.

1. Afspiegelingscollege:

Een college, waarin alle fracties naar evenredigheid van hun zetelaantal zijn vertegenwoordigd, zonder dat voor of na de verkiezingen afspraken zijn gemaakt over het uit te voeren program.

2. Programcollege:

Een college, waarin alleen die fracties naar evenredigheid van hun onderlinge krachtsverhouding zijn vertegenwoordigd, die na de verkiezingen overeenstemming hebben bereikt over de uitvoering van een program voor de komende vier jaar.

3. Meerderheidscollege:

Een college, waarin uitsluitend die politiek verwante of samenwerkende fracties naar evenredigheid van hun onderlinge krachtsverhouding zijn vertegenwoordigd, die zich reeds voor de verkiezingen op een gemeenschappelijk program hebben verenigd, en die zich tegenover de kiezers hebben verbonden dat program na de verkiezingen gezamenlijk ten uitvoer te brengen. (dan wel gezamenlijk „in de oppositie” te gaan).

Aan het eind van dit artikel zal ik wat literatuur opnemen.

Interessant daarbij is, dat noch de PvdA noch het bestuursorgaan van het christen-democraten-appel ons liberale standpunt deelt, namelijk dat een afspiegelingscollege de beste vorm is om lokale overheden te besturen. Uit de overwegingen van confessionelen en links georiënteerde partijen zult u zien, dat de polarisatie- en participatiegedachte bij hen overheerst. In hoeverre hun oordeel tevens door politieke opportuniteit is ingegeven, vermag ik niet te beoordelen.

Wel is in hoge mate interessant het standpunt van de tegenwoordige fractievoorzitter van de PvdA in de Tweede Kamer, de heer Van Thijn, in 1967 in de gemeenteraad in Amsterdam (hij was in die tijd daar fractievoorzitter) aan te halen:

„Een college op smalle basis zou een toestand van grote bestuurlijke onzekerheid creëren, die ten koste kan gaan van de kwaliteit van het stadsbestuur. Dit wil sprekers fractie tot elke prijs voorkomen. Belangrijker is echter, dat om staatsrechtelijke redenen een College van Burgemeester en Wethouders op smalle basis slecht past in de opzet en het karakter van het gemeentelijk bestel, zoals dat in Nederland bestaat. Heel anders dan bij de constitutionele verhoudingen op rijksniveau is het gemeentelijk bestel monistisch van opzet. De Raad staat aan het hoofd van de gemeente; uit zijn midden worden wethouders aangewezen om namens hem het dagelijks bestuur van de gemeente ter hand te nemen. De wethouders blijven raadslid.

Het gaat dus niet, zoals bij een kabinetsformatie, om de vorming van een coalitie, die een zekere mate van politieke homogeniteit moet vertonen en waarbij het voldoende is, zich geschraagd te weten door het politieke vertrouwen van een meerderheid, daarbij ruimte latende voor een oppositie, die geheel andere politieke opvattingen is toegedaan en niet zal nalaten, het de coalitie zo moeilijk mogelijk te maken en haar zoveel mogelijk ten val te brengen. In het gemeentelijk bestel gaat het er slechts om, in het college van burgemeester en wethouders een afspiegeling tot stand te brengen van de krachtsverhoudingen, zoals die in de gemeenteraad aanwezig zijn, ongeacht de programs van de politieke partijen.

Alleen op deze wijze kan onder normale omstandigheden recht worden gedaan aan het feit, dat het de raad is, die formeel het hoogste bestuurscollege van de gemeente uitmaakt.

Tegen deze achtergrond is het naar de mening van sprekers fractie volstrekt overbodig, de getalsterkte van het toekomstige College tot inzet van politieke trouwtrekkerij te maken. Onder normale omstandigheden kunnen getalsverhoudingen zonder meer uit de samenstelling van de Raad worden afgelezen. Dit was de reden, dat sprekers fractie zich bij de besprekingen in de afgelopen weken ten aanzien van de getalsverhoudingen op een zakelijk, ja zelfs mathematisch, standpunt heeft gesteld. Ge-

zegt zou kunnen worden, dat die besprekingen niet gevoerd zijn met het mes op tafel maar met de rekenlineaal in de hand; zijn fractie heeft geweigerd, haar oor te lenen aan overwegingen van politieke aard. Hierop zal hij straks nog uitvoering terugkomen.”

VVD-keuze

De aanstaande verkiezingen voor de gemeenteraad en provinciale staten zijn uitermate belangrijk. Beide verkiezingen zullen in belangrijke mate bepaald worden door de landspolitiek, hetgeen in het bijzonder zal gelden voor de statenverkiezingen.

Het geeft mij bijzonder veel voldoening, dat de VVD, in tegenstelling tot anderen, een uitdrukkelijke keuze doet voor het afspiegelingscollege. Het is een consistente lijn, overwegingen van opportuniteit gelden niet en bovenal verworpt men hiermede de te ver doorgaande participatie en polarisatie. Ik heb de overtuiging, dat het Nederlandse volk al deze op de spits gedreven tegenstellingen meer dan beu is in een tijd, waarin samenwerking voor alles is geboden.

Literatuurlijst.

1. H. A. Nijssen, Gedachten over collegevorming. Gemeente en Gewest, sept. 1973.
2. Ir. H. C. de Ruiter, Collegevorming. Redevoering op het congres. Collegevorming dd. 17 nov. '73.
3. H. W. M. Heijman, Afspiegelingscollege of meerderheidscollege. Gemeente en Gewest, nov. 1973.
4. H. Wiegel, Redevoering op de jaarvergadering van de vereniging van Staten- en Raadsleden van de vvd, dd. 9 nov. 1973.
5. M. Wolters, Pak en Polarisation, kentering in de Leidse gemeentepolitiek, Leiden, 1972.
6. Wiardi Beckman Stichting, Gemeentelijke Democratie, Deventer 1971.
7. Verslag van de commissie Van der Louw, De Gemeente maart 1972.
8. P. M. G. P. Janssens, Wat verstaat de PvdA onder polarisatie, N.R.C. 9-7-'73.
9. H. Eskens, Programma-college tegen frustratie, De Nederlandse Gemeente, 26 jan. 1973.
10. Drs. J. Riezenkamp, Bij de naderende dood van het afspiegelingscollege, De Nederlandse Gemeente, 2 maart 1973.
11. L. Witvliet, Programma uit frustratie, De Nederlandse Gemeente, 23 maart 1973.
12. J. J. Lindner, Aanval op programcolleges: De Brauw slechte dokter voor „zieke” democratie, De Volkskrant, 25 mei 1973.
13. F. van Heezik, Politiek of opbouwwerk? In: Maasmondig.
14. W. Helversteijn, Niets alleen zaligmakend in de moderne politiek, De Tijd, 11 aug. 1973.
15. H. Goddijn, Polarisation; actueel en dynamisch verschijnsel, De Tijd of Volkskrant, 22 sept. 1973.
16. Mr. J. J. M. Dosker, Huidig systeem benoeming burgemeesters is zo gek nog niet, De Tijd, 18 aug. 1973.

tijdig met de uitvaardiging van (een door deze wet mogelijk geworden) ministriële besluit een wetsontwerp ter krachtiging daarvan aan het parlement wordt voorgelegd, waardoor „terugdraaien” mogelijk blijft.”

Waarschuwing

HET PAROOL vindt dat de kabinetsplannen behoorlijk in elkaar zitten.

Toch voegt ook dit blad er een waarschuwing aan toe. Het parlement „zal er terdege voor moeten oppassen dat dit streven (ervoor te zorgen dat de minst draagkrachtigen het minst last van de verarming zullen hebben) niet ontardt in een „nivelleringspsychose”, waarbij de grenzen der redelijkheid uit het oog worden verloren.”

Het ALGEMEEN DAGBLAD: „Het kabinet zal ons moeten aantonen dat

het die volmachten uitsluitend zal gebruiken om de oliemisère te lijf te gaan en niet om de eerste stappen te zetten naar een socialistische maatschappij... De linkse stokpaardjes dienen voorlopig op stal te worden gezet... Het parlement zal er voor moeten zorgen dat er nu beleid wordt gevoerd, geen politiek.” De oudminister van sociale zaken en ARTweede-Kamerlid B. Roolvink, voorzitter van de speciale Kamercommissie die zich met de wet bezighield, meende in een interview in hetzelfde blad dat er op het moment geen rede is te veronderstellen dat de socialisten de gelegenheid te baat nemen hun stokpaardjes te berijden. „Maar we moeten eerst de uitvoeringsbeschikkingen zien. Dan blijkt pas hoe de wet in de praktijk wordt toegepast.” De mogelijkheid van de Kamer het kabinet door het stellen van vragen en interpellaties ter verantwoording te roepen achtte hij een voldoende waarborg tegen mogelijk misbruik van de wet.

Maatregelen

De wijze waarop het kabinet van zijn macht gebruik zou willen maken bleek al spoedig uit de eerste maatregelen die werden aangekondigd. „Het krachtpatserige machtsvertoon van het kabinet-Den Uyl, alsof het alleen met bijna absolute volmachten ons land van de ondergang kon redden, krijgt eindelijk vorm,” reageerde t ALGEMEEN DAGBLAD, dat tevens constateerde dat de regering blijkbaar niet van plan is het parlement buiten spel te zetten waardoor „heel wat wantrouwen kan worden weggenomen.” Volgens de TELEGRAAF is de regering kennelijk voorstander van de zegwijze „gelijke monniken, ongelijke kappen.” Het blad baseert die conclusie op de vaststelling dat het kabinet blijkbaar op de eigen begroting weinig

wil bezuinigen (1½ pct.) terwijl het anderen drastische bezuinigingen oplegt.

HET PAROOL ziet in het beleidspakket een te waarderen poging de zware klap van de oliecrisis voorlopig zo goed mogelijk op te vangen „en daarbij een ieder zo eerlijk mogelijk het zijne te geven dan wel te nemen.” Of de regering er in slaagt ook de niet-looninkomens aan banden te leggen is volgens het blad nog niet duidelijk. „Dat kon, zonder gebruik van fiscale instrumenten, wel eens het grootste knelpunt blijken te zijn, hoewel die dan alsnog in stelling kunnen worden gebracht.”

Voor DE TIJD blijven er nog veel vragen over. „Hoe slaagt de regering erin de prijzen enigermate in de hand te houden, in hoeverre krijgt men inderdaad de greep op vrije beroepen en trekkers van andere inkomens, welke los staan van een cao? Hoe loopt het met de werkgelegenheid, met de winsten van de ondernemers? Allemaal vragen waarop nog geen antwoord mogelijk is en die in hoge mate afhankelijk zijn van de wijze waarop de oppositie — de heer Bakker, de heer Wiegel, de heer Kruisinga — het kabinet tegemoet treden.”

NRC/HANDELSBLAD: „De wijze waarop (de regering) haar beleidsvoor-nemens heeft gepresenteerd — getuigend van realiteitszin en zonder overdreven linkse stokpaardjes — zal vermoedelijk niet nalaten indruk te maken op de meerderheid van het parlement.

DE VOLKSKRANT: „Al valt het globale oordeel over het beleidspakket positief uit, er is ook ruimte voor twijfel. De nota noemt veel wenselijkheden en na te streven ombuigingen, zonder dat er de zekerheid is dat het ook allemaal lukt.”

Fa. P. Visser & Zonen

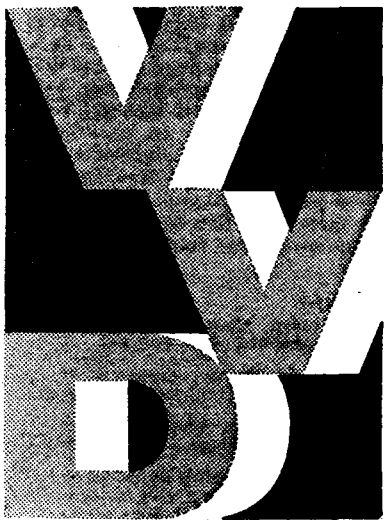
Sinds 1903

- Voor aanleg van:
- Centrale verwarming
- Oliestookinstallaties
- Aardgasinstallaties
- Warmwatervoorziening

DORPSSTRAAT 167 — TEL. 01802—1206-1395 — ZEVENHUIZEN (Z.-H.)

Algemene ledenvergadering

In de serie bijdragen, gewijd aan de partijstructuur deze keer een artikel van de hand van mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van de VVD. Hij belicht hiernaast de taak, het nut en de werking van de algemene ledenvergadering, het hoogste orgaan in de partij.

Het is een goede gedachte van de redactie om met het oog op de vele nieuwe leden een aantal voorlichtende artikelen te plaatsen over de partijorganisatie.

Nu in deze tijd het parlement zich grotendeels monddood dreigt te maken door de regering met een machtigingswet volmachten te geven, komt het des te beter van pas tot uiting te laten komen dat de VVD de democratie niet alleen ter harte gaat in ons staatsbestel, maar ook voor wat betreft de partijorganisatie.

Het hoogste orgaan van de partij wordt gevormd door de algemene vergadering. Van besluiten van die vergadering kan geen enkele partijinstantie afwijken.

De algemene vergadering komt tenminste éénmaal per jaar bijeen, en wel in maart, april of mei. Deze vaste vergadering wordt de jaarlijkse algemene vergadering genoemd. Herhaaldelijk — met name in jaren van Kamerverkiezingen — komt de algemene vergadering vaker bijeen, in buitengewone algemene vergaderingen ter vaststelling van een verkiezingsprogramma en ter vaststelling van de definitieve kandidatenlijst voor de Tweede Kamer. Deze laatste vergadering is besloten, alle andere zijn openbaar.

Onlangs nog (op 24 november) werd een buitengewone algemene vergadering gehouden ter bespreking van het Liberaal Manifest.

De algemene vergaderingen zijn openbaar, hetgeen inhoudt dat niet alleen alle partijleden daar mogen komen, maar ook buitenstaanders, met name de pers. Het woord mag er gevoerd worden door alle partijleden, ongeacht of zij afgevaardigde zijn van een afdeling. Het stemrecht daarentegen is voorbehouden aan de afgevaardigden van de afdelingen.

Stemrecht

Voor wat stemmingen betreft is de algemene vergadering dus te beschouwen als een vertegenwoordiging van alle afdelingen, onder leiding van het hoofdbestuur. Slechts de afgevaardigden hebben stemrecht, de leden van het hoofdbestuur of van de Kamerfracties niet. Zij mogen, net als ieder ander partijtijd, wél het woord voeren.

De jaarlijkse algemene vergadering behandelt een aantal huishoudelijke en politieke zaken. De laatste zijn boeiender dan de eerste maar het als organisatie goed reilen en zeilen is toch van niet te onderschatten betekenis. Voorheen placht de jaarvergadering op vrijdagavond om 8 uur geopend te worden met een rede door de voorzitter en een rede door de voorzitter van de Tweede Kamerfractie. Daarna volgden huishoudelijke zaken tot 11.00 à 11.30 uur. Een feestavond, georganiseerd door de ontvangende afdeling, geeft de vele aanwezigen de gelegenheid zich te ontspannen en met andere afgevaardigden van gedachten te wisselen. Op zaterdag volgen dan bespreking van het beleid van het hoofdbestuur, hoofdbestuursverkiezing en bespreking van het beleid van de Kamerfracties. Politiek aan begin en slot, dus. De vergadering is echter zó uitgebreid geworden dat deze sinds 1972 al op vrijdagmiddag begint met het huishoudelijk gedeelte, zoals jaarverslag van de secretaris, verslag van de kascommissie, reglementswijzigingen, contributievorstellen e.d.

Vorbereiding

De voorbereiding van de jaarvergadering begint al vroeg om de afdelingen en kamercentrales zoveel mogelijk de gelegenheid te geven voorstellen in te dienen. De vergadering wordt meestal gehouden tussen half maart en half april.

Op 15 september daaraan voorafgaand moet het algemeen secretariaat al een bericht zenden aan de afdelingen en kamercentrales omtrent plaats en tijdstip van de vergadering, de te vervullen vacatures in het dagelijks- en hoofdbestuur en over de mogelijkheid voor afdelingen en centrales om tot 15 november voorstellen in te dienen die op de agenda geplaatst moeten worden.

Voor het dagelijks bestuur mag het hoofdbestuur zelf kandidaten stellen. De afdelingen mogen dat eveneens. Voor het hoofdbestuur mogen — in het algemeen — alleen de afdelingen kandidaten stellen. Een uitzondering geldt voor de speciale plaatsen die door de Organisa-

tie Vrouwen in de VVD mogen worden vervuld. Voor die kandidaatstelling voor plaatsen in het dagelijks- en hoofdbestuur bestaat de gelegenheid tot 31 december.

Nadien gaat de zogenaamde beschrijvingsbrief — agenda met toelichting — uit. Deze moet worden verzonden tien weken voor de algemene vergadering. Op de beschrijvingsbrief komen voor de voorstellen van het hoofdbestuur, de voorstellen die de afdelingen en kamercentrales vóór 15 november hebben mogen indienen en de kandidaten die gesteld zijn voor dagelijks- en hoofdbestuur. Alle voorstellen worden van een toelichting voorzien. Voor zover de afdelingen en kamercentrales voorstellen hebben ingediend, geeft het hoofdbestuur een advies.

Amendementen

De afdelingen en kamercentrales krijgen dan zes weken de tijd zich te beraden op amendementen op de voorstellen. Dit beraad moet worden gehouden in de ledenvergaderingen van de afdelingen. Iedere afdeling is daarom verplicht in die periode een ledenvergadering te houden. Deze amendementen of wijzigingsvoorstellen moeten vervolgens door het hoofdbestuur bekend gemaakt worden. Meestal gebeurt dat in Vrijheid en Democratie, maar het kan ook door toezending aan de afdelingen en kamercentrales. Vier weken na de sluiting — dus ongeveer twee weken na de publicatie — vindt de vergadering plaats.

Het stemrecht wordt, zo schreef ik al, uitsluitend uitgeoefend door afgevaardigden. Iedere afdeling is vrij zoveel of zo weinig afgevaardigden te zenden als de ledenvergadering van de afdeling heeft besloten. Het aantal stemmen dat door een afgevaardigde of een afvaardiging wordt uitgebracht is niet verbonden aan het aantal afgevaardigden maar aan het aantal leden van de afde-

ling dat door de afgevaardigde of de afvaardiging wordt vertegenwoordigd, gerekend naar de stand per 1 januari. Voor iedere 50 leden heeft de afdeling één stem, met afronding naar boven. Ook de kleinste afdeling heeft tenminste één stem.

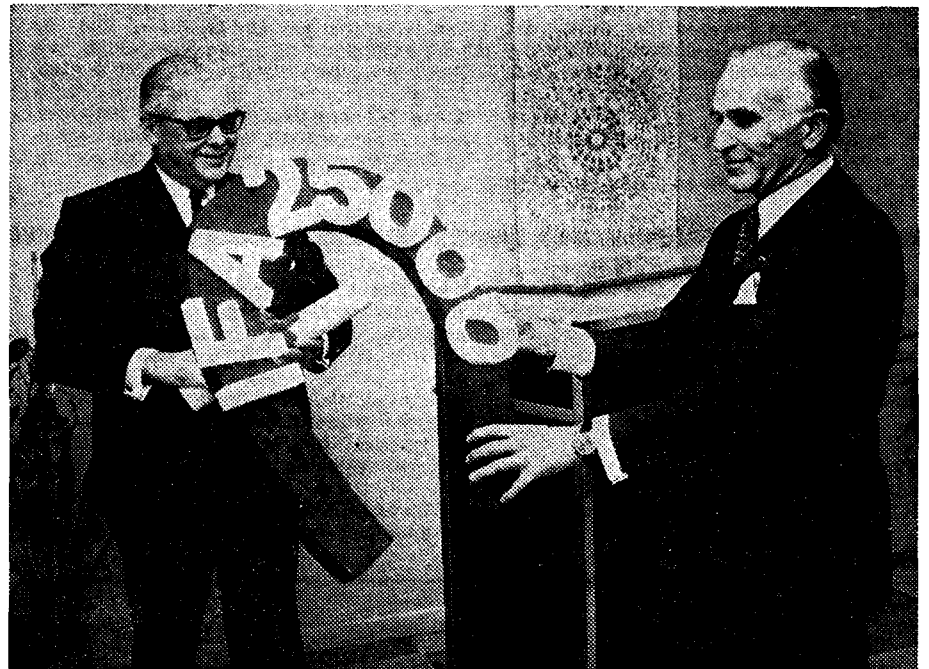
Afdelingen die geen afgevaardigde kunnen zenden, hebben de bevoegdheid hun stem aan een andere afgevaardigde over te dragen, mits daarvan te voren wordt kennis gegeven.

Besluitvorming

Gestemd wordt over alle ingediende voorstellen, terwijl schriftelijke stemming wordt gehouden over personen, dus o.a. over de te vervullen vacatures in het dagelijks- en het hoofdbestuur.

Hoewel het duidelijk is dat handopsteken nooit een geheel zuiver beeld geeft — een afvaardiging van Den Haag heeft heel wat meer stemmen dan een kleine afdeling uit een niet-liberale streek — lukt het in het algemeen vrij aardig tot ieders tevredenheid met handopsteken een duidelijk beeld te krijgen. Lukt dat niet — hetzij naar het oordeel van het dagelijks bestuur, hetzij naar het oordeel van de voorsteller — dan wordt hoofdelijk per afdeling gestemd. Daar het oproepen van alle — thans bijna 500 — afdelingen té tijdrovend is, worden stembriefjes ingeleverd bij drie stembureaus.

Door de politieke gedeelten van de vergadering en door de ontmoeting van actieve VVD'ers uit alle hoeken van het land met elkaar, gaat er ieder jaar weer een belangrijke stimulans van de vergadering uit. Komt U ook op 22 en 23 maart a.s. in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht om de liberale jaarmarkt 1974 mee te maken en de verkiezingskoorts op te nemen.

Tijdens een bijeenkomst op maandag 10 december jl. in de Johanna Stichting in Arnhem overhandigde mr. W. J. Geertsema, de nieuwe Commissaris van de Koningin in Gelderland, een bedrag van vijftienduizend gulden aan de voorzitter van de Federatie Paardrijden voor Gehandicapten, de heer W. F. K. Bischoff van Heeskerck, opperstalmeester van de Koningin. Dit was de eerste officiële daad die mr. Geertsema sinds zijn benoeming verrichtte. De overdracht van het geld geschiedde symbolisch d.m.v. een hoefijzer (zie foto) met daarop de afgekorte naam van de goede gever en het geschonken bedrag. De afkorting is die van de International Food Association Nederland, wiens initiatief het was om d.m.v. een detaillistenactie geld bijeen te brengen voor sociaal behoeftige instellingen. In het totaal werd o.a. door de verkoop van posters een bedrag van honderdduizend gulden verzameld waarvan vijftienzeventigduizend gulden aan andere goede doelen werd besteed.

Mr. Geertsema zei in zijn toespraak dat het niet iedere dag voorkwam dat hij zulke grote sommen uit anderomans portemonnaie mocht uitdelen. Hij was in dit geval dan ook bijzonder verheugd dat het geld terecht kwam bij een nobele en maatschappelijk zeer belangrijke instelling als die voor gehandicapte kinderen.

De heer Geertsema voegde eraan toe, dat hij het daarom zo'n geweldig initiatief vond omdat een commerciële organisatie als de IFA toch het sociale aspect van de handel ditmaal boven de commerciële aspecten daarvan verkoos.

In zijn dankwoord richtte de heer Bischoff van Heeskerck zich tot de gever: „U hebt iets gedaan dat voorziet in vele levensbehoeften; u hebt een stukje levensgeluk weggeven waarvoor de kinderen u eeuwig dankbaar zullen blijven.”

Voor VAKKUNDIG
OVERTREKKEN
van uw **BANKSTEL**
of andere meubelen naar
het **betere binnenhuis**
DAMPLEIN 48
LEIDSCHENDAM
TEL. 01761 - 5205
NA 18.00 UUR 01761 - 4115

Vraagtekens bij buitenlands beleid

Ons Kamerlid H. J. de Koster bespreekt de vraag of de huidige minister van buitenlandse zaken het beleid van zijn voorgangers voortzet.

Schmelzer zei indertijd bij zijn ambtsaanvaarding dat hij het beleid van zijn voorganger Luns zou voortzetten. Van der Stoel zei het wat voorzichtiger maar ook hij wilde geen grote wijzigingen in het beleid aanbrengen; alleen de accenten zouden wat verlegd worden. In grote lijnen heeft Van der Stoel zich hieraan gehouden. Dat deel van de PvdA dat uit de NAVO wil treden krijgt bij hem geen kans. In de Oost-West-besprekingen, zoals de Europese Veiligheidsconferentie, neemt hij tot dusverre verstandige standpunten in. Betekent dit nu ook dat Van der Stoel het beleid van Luns voortzet? Ja en nee.

In de zestiger jaren probeerde generaal De Gaulle de Europese Gemeenschap om te bouwen tot politiek instrument voor zijn eigen buitenlandse politiek: het zgn. plan-Fouchet. Dankzij de onverzettelijkheid van Luns ging het plan niet door. Nederland stond pal voor een Europese samenwerking mits deze rekening hield met het Atlantisch pact en met de overige toen nog niet bij de EG aangesloten landen.

De toetreding van Engeland tot de EG is een feit geworden, maar de merites van het lidmaatschap blijven discussiepunt in de Britse binnenlandse politiek en premier Heath ontpopt zich als de minst pro-Amerikaanse na-oorlogse Britse kabinetsleider. Dit blijkt een uitstekend uitgangspunt voor betere Brits-Franse verhoudingen en houdt tegelijkertijd veel risico in voor de Europees-Amerikaanse relaties.

Tot 1973 vervulde Nederland een brugfunctie tussen het Europa van de Zes en Engeland, Ierland en Scandinavië, maar nu zijn wij — o, grillige loop van de geschiedenis — via de Midden-Oosten crisis onder een PvdA-minister van buitenlandse zaken het Europese

land geworden dat het nauwst verbonden is met de Verenigde Staten.

De VVD-fractie onderschrijft het gevoerde beleid met betrekking tot Europa, de NAVO en de Oost-West-verhoudingen.

Ook ten aanzien van de Europese instellingen zette Van der Stoel het beleid van de kabinetten De Jong en Biesheuvel voort. Hij en zijn staatssecretaris Brinkhorst wisten zich gesteund door de liberale wens de democratisering van het Europa van de Negen en uitbreiding van de bevoegdheden van het Europese parlement te bevorderen.

Verschil

Wanneer het gaat om de uitvoering van het buitenlandse beleid kon het verschil tussen Van der Stoel en de opvattingen van de VVD niet groter zijn. Ik heb er in de Kamer op gewezen dat ook de VVD hoopt dat alle niet-democratische regimes in de wereld (dat zijn er meer dan 110 oftewel meer dan 80 pct. van de ledenlanden van de VN) spoedig tot de democratie over zullen gaan. De regering-Den Uyl denkt dit te bereiken door het continu reageren op misstanden elders, door kritische en denigrerende uitspraken van de minister-president en vele andere leden van het kabinet. Ideologische minderheden spelen bij dat beleid een onevenredig grote rol. Men vergeet of wist niet dat uitspraken van een minister-president over andere staten voorpaginanieuws vormt in al deze landen. Internationaal is deze houding nadelig omdat na een half jaar zgn. „getuigenissenbeleid” onze mening in de wereld nauwelijks meer meetelt. Ik heb er op gewezen dat democratie een exportartikel kan zijn, als men het als vriend en met veel geduld brengt.

Nationaal is de houding nadelig omdat het bedrijfsleven de poorten van een toenemend aantal landen gesloten vindt met alle gevolgen van dien voor de werkgelegenheid. De dictatoriale landen blijven even dictatoriaal als ze waren en onze democratische partners in de EG, die er waarschijnlijk precies zo over denken als onze regering, maar verstandiger handelen, profiteren ervan. De regering zal er goed aan doen de factoren wijsheid, hart en geweten op de juiste wijze te mengen met koel verstand, onze eigen Nederlandse belangen.

Het kan anders. Wij kunnen onze invloed op het wereldgebeuren wel uitoefenen maar dan in en via de bondgenootschappen.

Wij hebben de regering niet het verwijt gemaakt dat zij schuld heeft aan de Arabische olieboycot. Niemand zal dat kunnen bewijzen. Wij hebben wel vele vragen hierover, vooral over het beleid sedert de boycot. Hans Wiegel en ik hebben daarom een gesprek aangevraagd bij de ministers Den Uyl en Van der Stoel dat op 12 december plaatsvond en ca. twee uren heeft geduurd. Aan deze besprekingen werd ook deelgenomen door de fractievoorzitter van de CHU, de heer Krusinga en de buitenlandse zaken-specialist van de CHU, de heer Van der Mei.

Wij hebben daarnaast ook in het openbaar gereageerd. Ik diende een motie in waarbij de regering werd verzocht in het kader van de OESO grote prioriteit te geven aan het wetenschappelijk onderzoek op het terrein van het vinden van alternatieve energiebronnen en de bezuiniging op de bestaande bronnen. Deze motie werd aangenomen met alleen de stemmen van de CPN-fractie tegen.

De heren Wiegel (links) en De Koster (rechts) tijdens een interruptiedebat met minister Van der Stoel (midden), bij de behandeling in de Tweede Kamer van de begroting van buitenlandse zaken.

Terugblik op het defensiedebat

Ondanks de oliecrisis is het gebeuren op het Binnenhof een paar dagen beheerst door de defensiespecialisten. De debatten rond en tijdens de defensiebegroting waren heel wat intensiever dan oorspronkelijk werd verwacht. Eén van de oorzaken was de ontslagaanvraag van luitenant-generaal Meijnderts en de ontslagverlening aan brigade-generaal Clumpkens.

Voor ons Tweede Kamerlid, overste A. Ploeg, waren het drukke dagen. Hij hield zijn maidenspeech tijdens de begrotingsbehandeling van defensie en stelde zich voortreffelijk te weer. Na afloop van de begroting vroegen wij zijn mening over het defensiegebeuren van de laatste weken.

Vaag

„De begrotingsbehandeling is natuurlijk een wat vage zaak geweest. In feite is het een interimbegroting waarbij permanent wordt verwezen naar de defensienota. Eerst was het de bedoeling om die nota nog dit jaar te behandelen. Daarna werd het verschoven na de jaarwisseling en nu zal het op zijn vroegst wel mei worden.”

Ab Ploeg heeft zich vooral kritisch opgesteld ten aanzien van de socialistische staatssecretaris Stemerding. De VVD herinnert zich nog met angst in het harte hoe vorig jaar bij dezelfde begrotingsbehandeling Stemerding — toen nog Kamerlid — een afschaffingsbeleid bepleitte, die bij mensen met énië gevoel voor 's lands veiligheid, een huivering achterliet.

Ploeg haalde in zijn speech aan dat deze staatssecretaris „nog vorig jaar zeer afwijzend tegenover de vervanging van de Starfighter, van het luchtafweergeschut, de anti-tankwapens stond en ten aanzien van de bouw van een tweede bevoorradingschip van de Koninklijke Marine.” Ploeg is wel gelukkig met Stemerding's besluit om nu toch het Oerlikongeschut aan te schaffen. Als insider noemt hij het „een evidente zaak dat de Starfighter over enkele jaren moet worden vervangen. In zijn luchtverdedigingstaak is dit toestel nu al niet meer geschikt. Het is nauwelijks verantwoord het personeel nog acht jaar met deze toestellen operationeel te laten optreden.”

Terecht signaleert hij dat Nederland niet door kan blijven gaan met het vragen van offertes en uitstel.

Persoonlijk zit hem vooral die exploitatie van de investeringskosten hoog. „De prijsontwikkeling is zodanig, dat ik mij afvraag hoe de prijsstijging is op te vangen.”

In zijn nabeschouwing voor dit blad noemt Ab Ploeg het een kwalijke zaak dat ook de KVP en AR de investeringsmogelijkheden wel gering vinden. „Maar als je dan zegt: Steun dan mijn motie (Ploeg vroeg voor deze post 50 miljoen méér), dan krijg je: nee. Het argument van de confessionelen is dan dat er geen mogelijkheden meer zijn in het dekkingsplan. Kijk in dat geval maar naar onze tegenbegroting. Er zijn mogelijkheden genoeg.”

Het vragen van 50 miljoen is in feite een druppel op een gloeiende plaat. „Wanneer je het (defensie)testament van

oudminister De Koster zou beginnen uit te voeren, dan zou je inplaats van 50 wel 150 miljoen nodig hebben.”

De hele zaak rond de verdwijnende en reeds verdwenen generaals is „uiterst triest.” Ik geloof niet dat dit het ogenblik is om daar nog verder op in te gaan. Na het uitvoerige antwoord van de minister, is die zaak voor mij afgedaan. Het is wel jammer dat Vredeling weigert om zelfs maar in enquêtevorm de vele reacties op Kranenburg's aanval op defensie openbaar te maken.

VVDM

We praten nog even over het laatste idee van de VVDM om de gewetensbezwaarden uit te breiden met mensen die politieke gewetensbezwaren tegen het leger hebben. Ploeg: „Daar ben ik vierkant tegen. Het is natuurlijk onzinnig om de man zelf te laten bepalen of het al dan niet zinvol is of hij deel zal nemen aan een oorlog.”

De krijgsmacht is in handen van een democratisch tot stand gekomen regering. Als die een beroep moet doen op dit uiterste machtsmiddel moet ze op de loyaliteit en betrouwbaarheid van de krijgsmacht kunnen rekenen. Vergelijk het maar met de politie. Aan agenten wordt ook niet gevraagd of ze het wel of niet eens zijn met de doelstellingen van relenmakers of stakers. Men verwacht dat ze gewoon ingezet kunnen worden. Ten slotte nog dit: Hoe zou men ooit dat politieke bezwaar kunnen controleren?”

Kopij voor deze rubriek zenden aan:
mevr. mr. E. de Roock-Bedding,
Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Afvalglas

In het milieubeleid is verwijdering van het afvalglas al geruime tijd onderwerp van discussie. De huisvrouw wordt dagelijks geconfronteerd met de vraag, wat zij moet doen met de vele lege flessen, waarvoor geen statiegeld meer wordt gegeven en die de leveranciers zelfs gratis niet meer willen terugnemen.

Weggoien is wel gemakkelijk, maar het geeft scheuren in de dunne plastic afvalzakken (hoe lang hebben we die nog?) en het is jammer, dat de grondstoffen waaruit het glas bestaat daarmee grotendeels verloren gaan.

Enkele actie-groepen op het gebied van het milieu hebben de huisvrouwen daarom opgeroepen om zich niet „te laten flessen” en in plaats daarvan wederinvoering van het statiegeld te eisen. Bovendien stellen deze actie-groepen dat er standaardmodellen voor flessen moeten worden ingevoerd, teneinde het sorteren en opnieuw gebruiken te vergemakkelijken.

Standaardmodellen

Op het eerste gezicht lijkt het invoeren van standaardmodellen voor flessen niet onaardig. Het zou het transport en het sorteren van flessen inderdaad eenvoudiger maken en dus ook goedkoper. Ik geloof echter dat de auteurs van dit denkbeeld wat voorbijgaan aan het technische en het commerciële aspect van de fabricage van glas. Immers sommige vloeistoffen kunnen alleen bewaard en vervoerd worden in gekleurd glas. Andere stoffen stellen weer een bepaalde eis aan de vorm van de fles of aan de manier van schenken uit de fles. Verder steekt er een duidelijk verkoop-effect in de soort fles waarin een vloeistof verpakt wordt. Een originele vorm, een aantrekkelijk uiterlijk, behorend bij een bepaald merk, hoort tot de verkooptechnieken die geen enkele fabrikant graag zal missen. Bovendien zal een dergelijke standaardisering waarschijnlijk al-

leen binnenslands kunnen worden doorgevoerd en niet voor het buitenland kunnen gelden. Om al deze redenen lijkt me, dat het effect van een standaardisering vooral als deze op vrijwillige basis zou moeten berusten, slechts beperkt zal zijn.

Statiegeld

Een tweede oplossing, die wordt aanbevolen, is het weer invoeren van statiegeld zoals we dat jarenlang hebben gekend. Het berekenen van statiegeld moet dan gepaard gaan aan het inleveren van de flessen en het vervoer van deze flessen naar de fabriek, waar zij worden schoongemaakt en opnieuw gebruikt.

De flessen zullen volgens dit systeem een lange, óók milieuverontreinigende, bewerkelijke en derhalve kostbare weg moeten volgen. Arbeidsloon en transport zijn tegenwoordig veel duurder dan vroeger, en bovendien hebben veel kleine middenstanders hun werk sterk moeten rationaliseren, zodat er minder tijd beschikbaar is voor het omruilen en administreren van oude flessen.

Uit een oogpunt van grondstoffenverbruik is uiteraard het opnieuw gebruiken van oude flessen het meest aantrekkelijk, doch economisch gezien kleven hieraan nogal wat bezwaren.

Overigens is het goed hier nog eens te signaleren, dat een aantal jaren geleden door de ondernemers in de levensmiddelenbranche (industrie, groot- en kleinhandel) aan het ministerie van economische zaken is gevraagd om een kleine verruiming van de winstmarge toe te staan om de extra kosten, die aan de behandeling van de retouremballage zijn verbonden, te kunnen opvangen. Door hen is toen gesteld dat, als aan dat verzoek niet zou kunnen worden voldaan, in vele gevallen tot statiegeldvrije verpakking zou moeten worden overgegaan. Het departement achtte de margeverruiming echter niet toelaatbaar.

Er zal nauwelijks ooit een beter voorbeeld te vinden zijn van kortzichtig beleid, dat de wijsheid door de zuinigheid laat bedriegen! Noch van een beleid, dat zo duidelijk het gebrek aan coördinatie (van de ministeries van economische zaken en van milieuhygiëne) demonstreert!

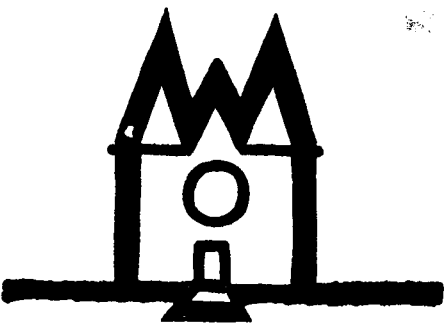
Een derde mogelijkheid, die naar mijn mening nog onvoldoende is beproefd, is het gesorteerd verwijderen van huishoudelijk afval in die zin, dat het glas afzonderlijk wordt afgevoerd, verpulverd en daarna opnieuw in productie genomen. Er is bij proefnemingen gebleken dat 50 pct. van de grondstoffen voor verpakkingsglas uit gebruikt glas kan bestaan.

Dit systeem heeft het voordeel, dat de schaarser wordende grondstoffen voor glas (zoals kalk) veel rationeler gebruikt kunnen worden. Tevens is de weg, die dit glas moet volgen, terug van de consument naar de producent, korter en dus goedkoper. Alleen blijft het probleem bestaan dat het afvalglas gescheiden moet worden opgehaald en vervoerd. Toch moet het mogelijk zijn dit zonder al te hoge kosten te doen, bijvoorbeeld door depots voor dit afvalglas in te stellen, zoals thans reeds op verschillende plaatsen gebeurt, of door het apart door de huisvrouw te laten wegdoen. Zou het niet mogelijk zijn daarvoor cilindervormige dozen of zakken van gewerpmateriaal te ontwerpen? En dit afvalglas afzonderlijk in de vuilnisophaalwagens te vervoeren?

Op dit gebied is een aantal proefnemingen gaande. Misschien komt er eens iemand met een praktisch idee voor dit gescheiden ophalen. Het lijkt me een goed arbeidsveld voor het particulier initiatief, voor de actie-groepen of voor de vrouwenverenigingen. Al degenen, die graag aan een zuinig beheer van ons milieu en speciaal van de grondstoffen willen meewerken, kunnen hier een positieve bijdrage leveren.

Mr. E. VEDER-SMIT

VVD-vragen in het parlement

De olieschaarste en de energiecrisis in het algemeen hebben in de afgelopen weken het belangrijkste onderwerp uitgemaakt van de vragen die door de liberalen in de Tweede Kamer schriftelijk en mondeling zijn gesteld. Daarnaast was het voornamelijk het onderwijs dat doelwit van vragen werd.

Tot twee keer toe stelde fractieleider Wiegels samen met de heer Porthoene vragen over de energiecrisis. Zij constateerden eind november een „toestand van onzekerheid, die ontstaat door tegenstrijdige en wellicht voorbarige uitspraken en ontijdige bespiegelingen van leden van het kabinet over een eventuele distributie van olieproducten”. In verband daarmee stelden zij de vraag of nog altijd artikel 4 van het Reglement van Orde voor de Raad van Ministers geldt, namelijk „dat de Raad van Ministers de eenheid van het algemeen regeringsbeleid bevordert”.

Enkele dagen later stelden beide Kamerleden de vraag aan premier Den Uyl of hij bereid was een aantal vertrouwelijke mededelingen die het bedrijfsleven - volgens minister Boersma - zou krijgen, ook aan het parlement te verstrekken.

Op de dag voor Sinterklaas vroeg mr. Porthoene aan minister Duisenberg of deze bereid was de door de oliecrisis getroffen bedrijfstakken tegemoet te komen door een soepele houding aan te nemen bij de inning van belastingen.

In mondelinge vragen wilde het Kamerlid Geurtsen bereiken dat de regering ertoe zou overgaan de zondag voor Kerstmis (23 december) voor het autorijden vrij te geven. Hij had daarvoor o.a. de argumenten dat met name de horeca in de afgelopen weken al bijzonder en eenzijdig is gestraft door het rijverbod op zondag en nu helemaal schade zal ondervinden in een normaal gesproken commercieel aantrekkelijk week-einde, terwijl daarnaast nu ook een andere categorie van de bevolking schade zal ondervinden: de bakkers en banketbakkers. Minister Westerterp van Verkeer en Waterstaat deelde mee het rijverbod niet te willen opheffen, behalve dan alleen voor buitenlanders onder bepaalde voorwaarden. Voor vervoerders van bakkerijproducten zal bij de onthefingen een soepele houding worden aangenomen. De minister meende dat juist door het de buitenlanders toe te staan te rijden op de zondag voor kerst de schade voor toeristische bedrijven wat beperkt zal blijven.

Vragenstroom

De Tweede-Kamerleden bestoken ook dit kabinet met mondelinge en schriftelijke vragen. Waarschijnlijk is het zelfs zó, dat het totaal aantal vragen nog steeds drastisch stijgt. In één maand tijd (van medio november tot medio december) zijn 185 keer Kamerleden betrokken geweest bij het stellen van schriftelijke vragen. De PvdA, met de grootste fractie, spande de kroon. In 57 gevallen was een socialistisch Kamerlid betrokken bij de vragenstroom. Voor de KVP was dit aantal 43, voor de VVD 20, voor de ARP 9, de CHU 13 en de PPR 19 (!). Ruim 130 keer was er een lid van één van de regeringsfracties bij het stellen van vragen betrokken geweest. Mej. G. M. P. Cornelissen (KVP) had het record (8 keer), daarna volgden de heren Laban (7) en Van der Lek (7), respectievelijk van de PvdA en de PSP.

Mr. Koning vroeg minister Westerterp voorts schriftelijk nog of deze bereid is het aantal stations, waartussen het vervoer van fietsen is toegestaan, uit te breiden. Verder verzocht hij de minister de maximum-afstand van 40 km, die geldt voor het transport van fietsen per trein, te laten vervallen. De heer Koning voegde eraan toe dat hij dat graag zou willen indien de benzinedistributie blijft voortduren tot in het zomerseizoen.

Onderwijs

Op het gebied van het onderwijs is een drietal series vragen ingediend. Mevrouw Ginjaar en de heer Vonhoff vroegen samen de ministers Van Kemenade en Van der Stee (landbouw) een opgave van de raden, commissies en andere adviesorganen die zich op enigerlei wijze bezig houden met advisering, beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering op het gebied van onderwijs. Zij besloten hun vragen met: „Kunnen de bewindslieden aangeven op welke wijze de inte-

gratie tot stand kan worden gebracht?”

Samen met drs. Wilbers van D'66 stelde de heer Vonhoff vragen over de gevolgen van de Mammoetwet voor de gemeentelijke overheden die weinig mogelijkheden meer zouden hebben om als bevoegd gezag het onderwijs in te richten naar eigen voorkeur. Met name met betrekking tot het dalend aantal leerlingen en de daaruit noodzakelijke fusies van scholen zou het gemeentebestuur afhankelijk zijn van het ministerie. Wijzend op bijvoorbeeld het Barlaeus Gymnasium in Amsterdam vragen beide Kamerleden of er voor het zgn. categoriaal gymnasium nog andere maatregelen voor opheffing gelden dan de officiële opheffingsnormen. „Is hierbij niet mede van belang het feit, dat het landelijk stijgingspercentage van het leerlingenaantal op categoriale gymnasia in 1973 6,9 procent was ten opzichte van 1972?” aldus de Kamerleden.

Bijna drie jaar geleden diende het liberale Kamerlid mevrouw Dettmeijer-Labberton vragen in over de huisvesting van de Nederlandse Opera Stichting, die nog nooit zijn beantwoord. In verband daarmee stelde Vonhoff thans opnieuw de vraag of minister Van Doorn zijn visie wil geven op die huisvesting. Hij voegde eraan toe: „Is de minister bereid, daarbij tevens alternatieve mogelijkheden zoals bijvoorbeeld het theater Carré in Amsterdam te betrekken?”

Mevrouw Veder en de heer Tuijman herinnerden minister Vorrink van volksgezondheid en milieuhygiëne aan haar toezegging op 30 oktober tijdens een openbare commissievergadering, dat zij op korte termijn zou antwoorden op vragen die tijdens die vergadering nog onbeantwoord waren gebleven. Volgens de Handelingen (het officiële verslag van de Kamer) zei minister Vorrink dat zij „in elk geval” voor eind november de vragen zou beantwoorden.

Zijn woonplaats Maasland vormde ten slotte voor mr. Geurtsen aanleiding om vragen aan minister Gruyters te stellen. Door een beroepsprocedure tegen een besluit van Gedeputeerde Staten op 30 november 1970 kan Maasland nog steeds niet beginnen aan de uitvoering van het bestemmingsplan Commandeurspolder, waardoor ondermeer de aanleg van een sportterrein en de aanleg van een speelterrein voor de jeugd moeten blijven wachten. Mr. Geurtsen vraagt een snelle beslissing over het beroep van de gem. Maasland.

door L. Rhijsburger, voorlichter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.

Slechte presentatie beleid

Een onzer redacteurs neemt in dit artikel o.a. het voorlichtingsbeleid van het kabinet-Den Uyl onder de loep. Een beleid, waarmee het kabinet niet alleen zichzelf schaadt, maar ook internationaal ons land.

Op het gebied van de presentatie van ideeën en beleid is dit kabinet niet gelukkig. Dat is wel een beetje zijn eigen schuld, een beetje heel erg zelfs, want nog nooit hebben zoveel bewindslieden zoveel gezegd over dezelfde onderwerpen. De heer H. J. de Koster, Kamerlid voor de VVD, vroeg zich hardop af: „Hoeveel ministers van buitenlandse zaken hebben we eigenlijk?” Hij doelde daarmee op het verschijnsel dat verscheidene bewindslieden de laatste weken hun nummer buitenlandse politiek ten beste hebben gegeven, terwijl we toch maar één minister van buitenlandse zaken hebben, mr. M. van der Stoep van de PvdA.

Nu ligt de glorie van de PvdA historisch gezien niet in de buitenlandse politiek, en wij willen deze minister dan ook niet verwijten, dat Nederland en West-Europa in zo'n benarde situatie terecht zijn gekomen. Wel dat hij er blijkbaar niet in slaagt zijn collega-ministers op het gebied van de loslippigheid in bedwang te houden.

Gerommel

Het feit dat premier Den Uyl aan het Franse dagblad Le Monde een interview weggeeft, dat minister Pronk van ontwikkelingshulp in Indonesië en in de VN verklaringen aflegt, dat minister Lubbers als minister van economische zaken in Brussel spreekt met een Arabische olieminister en daarvan bovendien nog tekst en uitleg geeft, heeft niets met openheid te maken. Het toont alleen maar aan hoe verward en verwarrend het beleid van dit kabinet op dit punt is. De drie ministers bewogen zich op het internationale politieke vlak, hetgeen vooral voor Pronk en Lubbers als jeugdige bewindslieden zonder regeringservaring een te zware taak is; het is bovendien onjuist. Wij laten hier de kwaliteiten van beide bewindslieden op hun vakgebied buiten beschouwing, maar het gerommel van dit kabinet in de buitenlandse politiek moet in het buiten-

land wel een keuterige indruk maken.

Ook op ander dan buitenlands politiek terrein schijnt trouwens in de boezem van dit kabinet al kortsluiting te zijn ontstaan over de competentie van de verschillende bewindslieden, staatssecretarissen niet uitgezonderd. Tot overmaat van ramp bleek Van der Stoep zijn hoogste voorlichtingsambtenaar niet in de hand te hebben, waardoor deze functionaris zichzelf en zijn departement in opspraak bracht.

Public relations

Buitenlandse politiek blijkt plotse-ling iets te zijn dat voelbaar is in de Nederlandse huiskamers. Een goede voorlichting over wat men bezig is te doen is voor een kabinet even belangrijk als het beleid zelf, zeker nu. Daarmee verzorgt men ook zijn public relations, het bevorderen van goede verhoudingen met de buitenwacht. Aan die voorlichting en die public relations ontbreekt het duidelijk. Dat komt door het gebrek aan coördinatie in dit kabinet. Er wordt te veel langs elkaar heen gewerkt, althans wat het optreden naar buiten betreft. Het is desastreus als men een misstap later moet zien recht te breien. Dat kan één keer lukken maar niet bij herhaling.

Het is niet verwonderlijk dat de VVD zich hieraan stoort. De partij laat de integriteit van Van der Stoep terecht buiten kijf, maar verzet zich scherp tegen de onduidelijkheden in het buitenlands beleid, die het gevolg moeten zijn van onervarenheid van de desbetreffende bewindslieden. Duidelijk is na een half jaar dat men niet zomaar willekeurig nieuwelingen in de politiek op ministerszetsels kan plaatsen zonder dat schade wordt gedaan aan het nationale belang. Politieke ervaring is niet een voorwaarde van het tweede plan.

Duidelijk begint ook te worden dat een progressief beleid, waar dit kabinet zich op beroept, niet zo vanzelfsprekend door het grote publiek wordt aanvaard

als deze regeringsploeg zich misschien in het begin had voorgesteld. Het gebaar van: Ga maar eens even op zij dan zullen wij eens een frisse wind laten waaien, wordt door steeds minder burgers in dank afgenomen. De verkiezingen in Zaanstad en Amersfoort zijn daarvan tekenen aan de wand. Dat zou het kabinet tot nadenken gestemd moeten hebben, maar blijkbaar is het daaraan nog niet toegekomen.

Meer eenheid

Als het nu tenminste op het gebied van voorlichting en public relations wat meer eenheid toont door betere afspraken te maken en vooral door de presentatie voor te bereiden kan een beleid voor sommige groepen buitenstaanders nog aannemelijk worden gemaakt, maar op deze manier lukt dat niet.

Het is een goede zaak dat ministers veel meer dan vroeger in de openbaarheid komen om hun beleid toe te lichten, maar dan wel hun eigen beleid en niet dat van hun collega's. Bovendien dient er in het uitdragen van het beleid van de buitenlandse politiek meer samenspraak te bestaan tussen de minister-president en de minister van buitenlandse zaken dan thans merkbaar is.

Goed voorbeeld

Tot slot nog een voorbeeld van goede presentatie: De uitzending van Brandpunt, zaterdag twee weken geleden, waarin de ministers Boersma en Lubbers heel duidelijke uiteenzettingen gaven over het kabinetsbeleid in verband met de olie- en dreigende sociaal-economische crisis. Voor de kijker werd duidelijk gemaakt waarom bepaalde maatregelen worden getroffen. Beiden bewindslieden bleven keurig in hun eigen tuin en daarom konden ze ook zo duidelijk zijn. Ze wisten waarover ze spraken en dat is belangrijk bij de presentatie van een beleid.

TOT 140% HYPOTHEEK

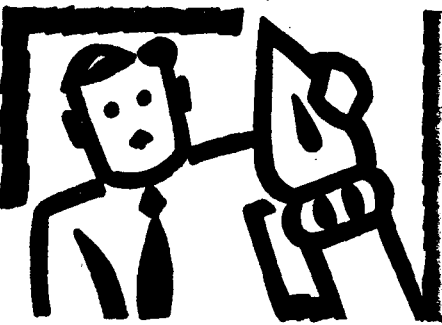
Kosteloze vrijblijvende concurrerende offerte. Geldlening f 5000,- 36 x 171,04 enz. Advies en bemiddeling onroerend goed.

HUIZEN te koop gevraagd
Drs. J. A. Uding & Partners

Financiële adviezen en vastgoed consultants.

v. Maerlantlaan 7 - AMERSFOORT
03490-16853-32068

Mijn opinie is...

• Vernietiging

Aan K. v. Aubel en zijn opinie: Wat denk je, jonge dwaas, dat het leven jou zal sparen? Dat jij altijd de jager zal zijn, en nimmer mol moet wezen? Je meent je prestaties zo hoog, zo hoog, garant voor je levenslange heerschappij; maar god, wat kan de vrijheid die jij voorstaat je wreed vernietigen. Mag ik citeren van Dale aangaande liberaal? Mild, vrijgevig, royaal, en onbekrompen, wars van kleingeestigheid, lees ik. En lees dan eens je geest en test haar aan deze woorden.

Zelf ben ik niet zover. Ik moet bekennen, dat mijn hart van vreugde oversloeg bij lezing van de mening van H. Boersma even na de jouwe in dezelfde rubriek. Niet alle VVD-ers hebben geen gevoel!

Frans van Velden, Rotterdam

• Boot gemist

Kortgeleden, in de tijd dat nog niemand enige notie kon hebben van de situatie waarin wij ons nu bevinden, werd door de gezamenlijke pers en TV veel aandacht besteed aan de z.g. Vlasvezelzak (als alternatief voor de plastic vuilniszak), die door een industrieel uit Sas van Gent is ontwikkeld. Vooral de milieuaspecten stonden toen in het middelpunt van de belangstelling.

Uit diverse publikaties is gebleken dat door interventie van het ministerie van economische zaken deze zak niet in productie kon worden genomen, o.a. omdat de Stichting Verwijdering Afvalstoffen een nogal negatief rapport inzake het gebruik en de kosten van deze vlasvezelzak heeft uitgebracht.

Voor nu de grondstoffen voor de vervaardiging van de plastic vuilniszakken (aardolie) door deze energiecrisis — en de gevolgen daarvan — in de nabije toekomst behoorlijk in prijs zullen stijgen, is men in de Bondsrepubliek wel tot de conclusie gekomen dat een produktie op grote schaal tot de mogelijkheden gaat behoren. Een Westduits — plastics vervaardigend — chemisch concern overweegt het gehele pakket patenten van deze Nederlandse industrieel te kopen en in België fabrieken te vestigen voor de produktie van vuilniszakken, verpakkingsmiddelen etc. uit vlas-

vezeldoek. Met het oog op de toekomst denkt dit chemisch bedrijf hierdoor vervangende produktie en daardoor werkgelegenheid te creëren. Mij dunkt, een nogal vooruitziende beslissing.

Of deze verwachtingen in de praktijk kunnen worden gehonoreerd, kan ik uiteraard niet met zekerheid beoordelen, maar het heeft er wel alle schijn van dat Nederland op een grandioze manier de boot heeft gemist.

J. F. van Geenhuizen, Den Helder

• Politiek

In de „zendtijd voor politieke partijen” heeft zich een betreurenswaardige ontwikkeling aangekondigd.

De laatste tv-show van de PPR bracht een somber kijkende minister Van Doorn van CRM die — alsof het om een liefdadigheidsinstelling ging — een financiële bijdrage vroeg ter vervanging van het uitgebrande PPR-kantoor.

Op 5 december jl. was het de KVP die met een minister kwam aandraven om haar TV-uitzending wat meer kleur te geven.

Ik vind het treurig dat de ministers Van Doorn en Lubbers dermate misbruik maken van de respectabiliteit die nu eenmaal aan een ministerschap vastzit. Wat zij voor de TV zeggen komt over als landsbelang, terwijl zij op dat moment uitsluitend in het belang van hun eigen partij praten.

W. Pieké, Arnhem

• Nieuw-links

Toen ik het ingezonden stuk las van de heer Boersma in Vrijheid en Democratie van 7 dec. dacht ik dat ik het partijblad van de CPN of de PvdA voor mij had. De manier waarop deze heer denkt over zogenaamde inkomensnivellering en Nieuw-Links is tenminste zuiver een PvdA-mentaliteit. Wie, zoals ik, dagelijks met links georiënteerde mensen moet omgaan, weet hoe gevaarlijk de Nieuw-Linkers zijn en hoe zij er alleen maar op uit zijn van de prestaties van anderen te profiteren onder het mom: De maatschappij moet om en op naar inkomensnivellering. Weg met het kapitaal, breng het maar bij me thuis! Dat u uw opvattingen als humaan en christelijk ziet ontgaat mij in de door u ge-

poneerde stelling, tenzij u in de praktijk niet met Nieuw-Links in aanraking komt en dus de realiteit niet of niet voldoende kent.

Hoelang u lid bent van de VVD weet ik uiteraard niet, maar ik meen dat u met uw ideeën thuis hoort in de PvdA, althans die indruk wekt u met een ingezonden stuk van die kwaliteit.

J. Fennema, Beverwijk

Machtigingswet

Vervolg van pagina 1

ders heeft. Het kabinet wil op de eigen uitgaven f 500 miljoen bezuinigen. Dat is ongeveer hetzelfde bedrag als waarvoor de VVD in haar tegenbegroting heeft gepleit, toen er nog geen sprake van een energie-crisis was. Onder de thans gewijzigde omstandigheden achten wij natuurlijk een grotere bezuiniging nodig — en bovendien vrezen wij dat ons lijstje wel niet zal overeenstemmen met dat van het kabinet. Verder wil het kabinet de lagere overheden nog eens f 250 miljoen laten bezuinigen. Wat daarvan terecht komt en vooral of dit het beoogde effect zal hebben, vragen wij ons met veel reserve af.

Langer termijn

Tekenend voor de aanpak van het kabinet is ook, dat in de nota weinig of niets te vinden is over beleidsvoorname op langere termijn. Wij nemen aan dat de regering niet zo moedeloos is dat zij voor zichzelf nog slechts van de korte termijn uitgaat. Dan is het opvallend dat bijvoorbeeld geen visie is ontwikkeld op de noodzaak voor vervangende energiebronnen te zorgen, op de noodzaak voor bedrijven om te investeren in energie-beperkende produktiemethoden, op de noodzaak de capaciteit van het aardgasnet aanzienlijk te vergroten. Op de noodzaak vooral ook een voor het bedrijfsleven gunstig klimaat te scheppen, tot behoud van de werkgelegenheid.

PH. C. LA CHAPELLE

Woont u in WASSENAAR of omgeving?

Laat uw schilderwerk, glas- en behangwerk uitvoeren door schildersbedrijf

JOH. ZWETSLOOT

PLEIN 14 - TEL. 01751 - 2706 - WASSENAAR

APELDOORN of OMGEVING

voor aan- of verkoop van uw onroerend goed - taxatie - enz.

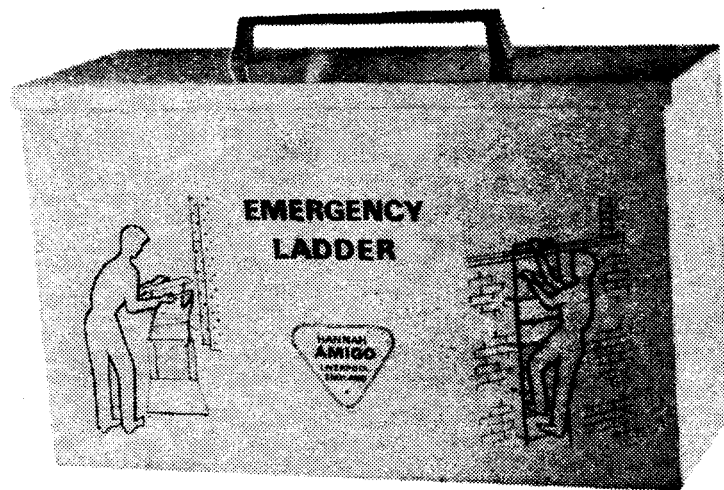
J. D. ZOETE v/h ROELSE EN ZOETE

Beëdigd Makelaar en Taxateur

APELDOORN — BADHUISWEG 90 — TEL. 05760/52313 - 63997

NR.70

*Als je wilt valter best
iets ècht goeds te maken.
En Hofnar wil wel: Nr.70.
10 puur-tabak senioritas,
en dat voor*

2.50.Dit metalen kastje bevat een
AMIGO uitwerpbare brandladder

- EFFICIENTE BEVEILIGING VAN IEDERE WOON- OF WERKSITUATIE TEGEN MINIMALE KOSTEN
- GEEN HAK-, BREEK- EN METSELWERK AAN UW GEVEL
- ONBRUIKBAAR VOOR INBREKERS
- GEEN ONDERHOUD
- LEVERBAAR IN LENGTEN VAN 3.70 t/m 15 mtr.
- ZEER EENVOUDIGE MONTAGE
- HET METALEN KASTJE IS GERING VAN AFMETINGEN EN HARMONIEERT MET IEDER DECOR.

Gemonteerd onder uw raamkozijn verschaft hij u in geval van brand een veilige en doeltreffende vluchtweg naar de begane grond. Een AMIGO vluchtladder, door de pers het Ei van Columbus genoemd, biedt enorme voordelen ten opzichte van een conventionele brandladder. In gebruik bij vele Rijks- en Gemeentediensten, bedrijven, instellingen, particuliere huizen etc.

Voor nadere documentatie of inlichtingen:

HANNAH SAFETY NEDERLAND

JAVASTRAAT 47A — TEL. (070) 65 65 97 — 's-GRAVENHAGE

EEN HEERLIJKE KINDERVAKANTIE

Met paardrijden en zwemmen. — Het gehele jaar geopend.

FASTA HOEVE

UTRECHTSEWEG 355 — AMERSFOORT — TELEFOON 03490 - 31251

VERZEKERINGSADVIEZENSpecialist in: Oudedagsreserve Zelfstandigen
Omzettingen B.V.
Directie Pensioenen**ASSURANTIE ADVIES BUREAU „RENKUM”**

Bakkershaag 32 - RENKUM - Tel. 08373 - 4251 — 085 - 450931

Wij adviseren u:

bij de aan- en verkoop van uw onroerend goed

Wij verzorgen:

al uw verzekeringen

hypotheken

financieringen (ook tot 130%)

Vraagt onze uitgebreide woninglijst

jmb Makelaardij In onroerend goed b.v.
ANNA PAULOWNALAAN 1-3 AMERSFOORT TEL 03490-13097

mispelblom beyer

AANGEBODEN DOOR BOOMKWEKERIJ:

TAXUS, zeer zware coniferen,
tot 4 meter
in diverse soorten

STAAN IN NAARDEN

Alles met extra goede kluiten en zeer mooi gegroeid.

Vóór bezoek graag telef. bericht na 17 uur!

200 JAAR ★ JAC. JURRISEN & ZN.

Cort v. d. Lindenlaan 1 - NAARDEN - Telefoon 02159 - 43706.

OPGERICHT 1773.